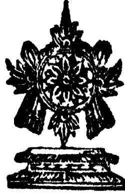
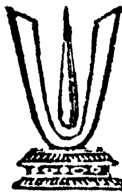

శ్రీ హయగ్రీవాయనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

తృతీయసమ్పుటమ్.

మూలమన్త్రాధికారః.

మూ— తారంపూర్వం

సా-దీ—వేదాన్తాచార్యవర్యస్యాభిప్రాయః కేనగమ్యస్తేనధావితతత్ప్రసాదాన్మహ్యాతావద్వివృతంమయా।

సా స్వా—రహస్య వాశీం వివృణోతి యస్య గుహ్యార్థ వాణి పదవాక్య భంగ్యా। శరణ్య వాణ్యా శరణీ కృతాతం పురాణ వాణీ శిఖరార్య మీడే॥

ఇప్పడి భాగద్వయత్తాలే తత్త్వహిత పురుషార్థ జ్గళుక్కు ఉపదేశముమ్, ప్రతిష్ఠాపన ముమ్ పణ్ణి ఇన్త కృత్స్నార్థ జ్గళుమ్ రహస్యత్రయత్తిలే తత్త త్ప్రదేశజ్గళిలే ప్రతిపాద్యజ్గళా యిరుక్కి ర తాక తత్తదధి కారజ్గళిలె శొన్నతు కూడుముమో ? తిరుమన్త్రత్తిల్ ప్రణవ మఖణ్డ మాన ఏకపదమో ? ఖణ్డ త్రయాత్మకమో ? ఆద్యపక్షత్తిల్ పక్షపంచకాధి కారత్తిలే „ అహ్రస్త్ర „ మిత్యాదినా అకార నారాయణ శబ్దజ్గళిలే ప్రాప్యతా పారమ్యత్తిలే ప్రాప్య స్వరూపముమ్ ప్రతిపాదికప్పడుకిర దెన్ఱు శొన్నతు విరోధిక్కుమ్ - ద్వితీయ...మ్ - నమస్సు భక్తికాకార మకారజ్గళుక్కు అసాధుత్వముమ్, అనన్వయముమ్ సంగిక్కుమ్. పరదేవ...న్నతు విరోధిక్కుమ్...ధి కారత్తిల్ అఖణ్డ ప్రణవ ప్రతిపాద్యమ్ పరతత్త్వ మెన్ఱు శొ...తువుమ్ విరోధి క్కు...పరమెన్ఱు శొన్నతు...న్త్ర్య నివృత్తి పర మెన్నిల్ అర్థ పంచకాధి కారాది కళిలే ...యపర మెన్ఱుశొ... ...ధిక్కుమ్ - బహు...యపర మెన్ఱుశొల్లిల్ ప్రధాన ప్రతితన్త్రాధి కారాధి కళిలే ...న్త్ర్య నివృత్తి ... ...క్కుమ్. పక్షద్వయ...క్కుమ్ - నారాయణ పదమ్ తత్పురుష సమాస నిష్పన్నమా ...ల్ పుల్లిఙ్గత్వమ్ విరో... ...క పద మిల్లైయే ? ...సమాస మెన్నిల్ తత్పురుష నాలే ధారకత్వమ్ ప్రతి పాద్య మెన్ఱు శొన్నతువిరోధి... ...- ఏకవాక్య మాన ...నుకూల్య సంకల్పాది పదమెన్ఱు కీర్త చ్చొన్న తప్పమదు ఘటమ్. తద్వ్యాద... ...క్కృత్య ...యుక్త శబ్దజ్గళుక్కు యుగపద నేకార్థపరత్వ ముమ్ అనుప పన్నవ్... రహస్యత్రయ తాత్పర్య సిద్ధ...త్తిలే విరుద్ధా నేకార్థ ప్రతిపత్తియుమ్ దుర్ఘటమ్.

శ్రీనివాసార్యాజయంతినుమదే

సా-ప్ర— ఏవంర...నూర్థేషు ప్రపత్తియోగ్యాధికారపర్యంతై స్తత్త్వజ్ఞాపన

...వమనుశిష్టస్థిరీకృతార్థజాతప్రక...

సా-వి— విత్తృవ్యా... మచ్ఛిత్తవృత్తావలిఖన్నేమంత్రార్థాన్కృపార్ద్రసైః॥

సా-సం— అత్రై... రహస్యత్రయస్యమధ్యేయావదర్థ న్వార్థ కతయా

సా-దీ—వేదాంతాచార్యవర్యోయంపరంబ్రహ్మగురుశ్చనః । నిస్సమాభ్యధిక స్తస్యమహిమ్నైసంప్రబోధయేత్ । చికీర్షితస్యగ్రంథస్యనిష్ప్రత్యూహసమాప్తయే । వేదాంతాచార్యచరణ ద్వంద్వమంతస్సరధ్మహే । క్వాహంమందేషుమందఃకవికథకమృగాధీశవాచోగభీరాః క్వావ్యాఖ్యాతాస్తత్పదాద్వివరిషతిమనోమామకంవీతభీః । తుస్త్వవ్యస్తమ్రహద్భిర్గుణగృగభిమతైస్సాహసంమామకీనంవాధూలశ్రీనివాసోమమగురురనిశంమానసేసన్నిధత్తాం॥

ఇప్పడి స్థిరీకరణ భాగమ్ వ్యాఖ్యాతమాయ్ నిన్రతు - అనంతరమ్ పదవాక్య యోజనాత్మకమాన తృతీయభాగమ్ వ్యాఖ్యాతమాకిరతు - అతిలి మున్న తిరుమంత్రత్తిల్ పదవాక్య యోజనై కళిరుక్కుమ్పడియై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతిల్ ముతలిలే ‹‹మంత్రేతద్దేవతాయాంచతథామంత్ర ప్రదేగురౌ । త్రిషు భక్తిస్సదాకార్యా సాహిప్రథమసాధనమ్,,ఎన్కిరపడియే మంత్రప్రతిపాద్యదేవతైమంత్రప్రదర్మంత్రమెన్ను

సా-స్వా — ద్వయత్తిలుమ్శరణశబ్దమ్ రక్షకపరమాకిల్ భరసమర్పణ పరత్వాభావమ్ ప్రసంగిక్కుమ్- ఉపాయపరమాకిల్ ఉత్తరార్ధ్ధ సామానాధికరణ్యాప చారమ్ప్రసంగిక్కుమ్-కించ, ప్రపద్యేఎన్కిర క్రియాపదమ్సమర్పణ పరమెన్నుశొల్లిల్ పరికరవిధాయకాధికార త్తిల్గోప్తృత్వవరణమహావిశ్వాసపరమెన్నుశొన్నతువిరోధిక్కుమ్-మహావిశ్వాసపరమెన్ను శొల్లిల్సాంగప్రపదనాధికారత్తిల్సమర్పణపరమెన్నుశొన్నతువిరోధిక్కుమ్- ప్రోపసర్గముమ్వ్యర్థమ్- ఉత్తర ఖండమ్ఫలపరమాకిల్పూర్వఖండత్తోడేఅనన్వయమ్ప్రసంగిక్కుమ్. సమర్పణ పరమాకిల్ పూర్వఖండత్తోడు పౌనరుక్త్యమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ . క్రియాపదా నన్వయముమ్ వరుమ్ - చరమ శ్లోకత్తిలుమ్ సర్వధర్మ త్యాగవచనమ్ బహుశాస్త్ర విరుద్ధమ్ - బహుత్వం ధర్మానితి బహువచన సిద్ధమాకైయాలే సర్వశబ్ద వైయర్థ్యముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - మామెన్ను ఏకత్వ మేక వచన సిద్ధమాకైయాలే ఏకశబ్ద వైయర్థ్యముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ‹‹ మోక్షయిష్యామి,, ఎన్నుమ్పదనాలే అర్థసిద్ధమాకైయాలే ‹‹అహం ,, మెన్కిర పద వైయర్థ్యముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ ‹‹పాపేభ్య,, ఇతి బహువచన సిద్ధత్వాత్సర్వశబ్ద వైయర్థ్యముమ్ ప్రసం గిక్కుమ్ . సర్వపాపేభ్యో [illegible] వచనమ్సర్వ పాపమోక్షణపరమాకిల్ ఉత్తర క్షణఏవ ప్రపన్నానాం వినిపాతమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ [illegible] ముమ్,, . [illegible] పక్షత్తిల్ [illegible] వ్యర్థము మేక రహస్యత్తాలే సిద్ధిక్కైయాలే రహస్యాంతర వైయర్థ్యముమ్ ప్రసంగిక్కు [illegible] పారమార్థ [illegible] యిల్ సకలవిరోధముమ్ శమిక్క- ప్పడి రహస్య త్రయత్తుక్కు- పదవాక్య యోజనై అవశ [illegible] - నమస్సు [illegible] తిరుప్పుళ్ళమ్ పత్తిప్రథమమ్ తిరుమంత్ర త్తిరుక్కు పదవాక్య యోజనై తిరుమంత్రాధిక్కతు విరోధిక్కుమ్-[illegible] కరాడవ రాయ్ ‹‹ మంత్రనాథంగురుం మంత్రంసమత్వే నాభిపూజయే ,, దితి [illegible] పరమెన్ను శొన్నతు వి[illegible]పాద్య దేవతావిషయ [illegible]ధిక్కుమ్ - బహుప్ర[illegible]రం[illegible]ప్రపత్త్యసా

సా-ప్ర— పూర్వకమధికారిముక్త్వానంతరంద్వాభ్యాం సా[illegible] [illegible]క్కుమ్ . పక్షద్వయ త్తి[illegible]యం విరోధ్యా సంత ధారణ ఫలంసగూహ్యానంతరం సప్తభిస్సాధారణ ఫలాన్యు[illegible] [illegible]క పద మిల్లైయే ? కిం ర ముపాయ తన్నిష్ఠ ప్రభావగోర్వ్యవస్థారక్షైక్యత్వేద[illegible] [illegible] - ఏకవాక్య మాన తిరు[illegible]యోజనాందర్శయితుం

సా-వి— తత్త్వహితపురుషార్థ విషయార్థాన్ శిక్ష[illegible] [illegible]హస్యత్రయ తాత్పర్య సిద్ధ[illegible]స్థిరీకృత్యాతదఖిలార్థ

సా.సం— వ్యాపకతమ మంత్ర బ్రహ్మప్రథమం ప[illegible] [illegible]శ్రీనివాసార్యాజయంతిమమ[illegible]మ్నాయోక్త పాఠక్రమేణ సాథకాం స్వాచార్య దత్తం మంత్ర మనుసంధ[illegible] [illegible]వమనుశిష్టస్థిరీకృతార్థజాత[illegible] భగవత అత్యంత్వా కించనత్వ నిబంధనాత్మరక్షా భరస్వీకరణాను[illegible] [illegible]ద్యోజగ త్కారణే

మూ — తదనుహృదయం తచ్చ నారాయణాయేత్యామ్నాయోక్తం పద

సా-దీ — ఇవర్ కళ్ మన్త్రానుసన్ధిక్కిఱార్ శ్లోకత్రయత్తాల్ - అవత్తిలుమ్ మున్తర తారం పూర్వమెన్కిఱ శ్లోకత్తాలే తిరుమన్త్రార్థత్తై సంగ్రహేణ కాట్టావిన్ఱు కొణ్డు మన్త్రప్రతిపాద్య దేవతానుసన్ధాన ద్వారా స్వాభీష్ట ప్రార్థనైపణ్ణియరుళుకిఱార్ - తారం పూర్వమెన్ఱు. తారమెన్ఱు ప్రణవమున్, హృదయమెన్ఱు నమః పదమున్, మన్త్ర శాస్త్రఙ్గళిల్ వ్యవహరిక్కప్పడుమ్ - పూర్వమ్ ''ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్,, ఎన్నైయాల్. తదను, తదనన్తరం - హృదయం, నమః పదత్తైయుమ్. తచ్చ ఎన్ఱు నారాయణ పదత్తిన్ శ్రుతి ప్రసిద్ధియై యుమ్, ప్రభావత్తైయుమనుసన్ధిక్కిఱార్ - ఆమ్నాయోక్తమితి - ''నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్,, ఎన్ఱు

సా-స్వా — మాశవుమ్, మన్త్ర ప్రవర్తక ఋషి విషయమాశవుమ్, మన్త్ర విషయ మాశవుమ్, క్రమేణ మూన్ఱు శ్లోకఙ్గళాలే ప్రార్థనా ద్వాత్మక మంగళమ్ శెయ్తరుళి నిన్ఱు కొణ్డు అవ్వ శ్లోకత్తాలే అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ - తారం పూర్వమితి - పూర్వం తారం, మన్త్రశాస్త్రే తారమితి ప్రసిద్ధమ్ - ''ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్,, ఇతి ప్రథమ తయా శ్రుతం ప్రణవం - తదను, తత్పశ్చాత్ - హృదయమ్, మన్త్ర శాస్త్రే ఏవ హృదయ శబ్దేన వ్యవహృతం - ''నమ ఇతి పశ్చాత్,, దితి ప్రణవానన్తర ముచ్చార్య తయా ప్రసిద్ధం శ్రుతం నమ ఇతి పదమ్ - తత్, శ్రుతౌ ప్రసిద్ధమ్. ''నారాయణాయ విద్మహే,, ఇత్యా దౌ ప్రసిద్ధమ్ - ఆమ్నాయోక్తం, ''నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్,, దిత్యుక్తం పదం చ. సార్థం యథా భవతి

సా-ప్ర — స్వరూపజ్ఞానుష్ఠానోపాయతిద్విధిపరాద్వయాచ్చరమశ్లోకాచ్చ స్వరూపజ్ఞాన హేతుత్వేన పూర్వం యోజయితవ్య మూలమన్త్రార్థ జ్ఞానే ప్రయోజన మాహ - తారం పూర్వమిత్యాదినా - తదను హృదయ మితి - ''మంచాః క్రోశన్తి,, వద్ధృదయేషడంగన్యాసే న్యస్యమానస్య నమసో హృదయ శబ్దేన నిర్దేశః - సచ యత్నేన మన్త్ర గోపనార్థః. ఆమ్నాయోక్తం ''ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్ - నమ ఇతి పశ్చాత్ - నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్,, దిత్యుక్త మిత్యర్థః - పదమితి నారాయణశబ్దే సుబన్తత్వస్య

సా-వి — ప్రతిపాదక మన్త్రార్థ వ్యాచిఖ్యాసుః ప్రథమం ద్వయచరమశ్లోక వ్యాఖ్యేయభూతస్య మూలమన్త్రస్య వ్యాఖ్యానమారభమాణః అధికారార్థం సంగ్రహశ్లోకే నానుసన్ధత్తే. తారమితి - ఆచార్యదత్తం, ఆ చార్యోపదిష్టం - పూర్వం, ప్రథమం. తారం, ప్రణవం - తదను, అనన్తరం - హృదయం, నమః పదం - మన్త్రశాస్త్రే న్యాసప్రక్రియాయాం ''జ్ఞానాయ హృదయాయ నమః,, ఇతి హృదయ దేశే మన్త్ర వర్ణ విన్యసనే నమశ్శబ్ద ఘటితవాక్య ప్రయోగదర్శనాత్ - హృదయశబ్దేన నమః పదం లక్షితం - మన్త్ర గోపనార్థం హృదయశబ్దప్రయోగః - తదను ఇత్యనుషజ్యతే - అనన్తరం. తత్, సర్వార్థ[illegible]ప్రసిద్ధం - నారాయణాయేతి పదం చేత్యేవం ప్రకారేణ - ఆమ్నాయోక్తం - ''ఓమిత్యగ్రే వ్యాహ[illegible] - నమ ఇతి పశ్చాత్ -

సా-సం — పరే బ్రహ్మణి స్వాభి లషిత కైంకర్య సామ్రాజ్య విరోధి విఘ్ననివృత్తి ప్రార్థ[illegible]మంగళాన్తికాం దేశికోత్తమ స్స్వయ మనుతిష్ఠతి - తారమిత్రపి మన్త్రశాస్త్రే ప్రణవస్తార శబ్దేన. నమశ్శబ్దో హృదయ శబ్దేనచ వ్యవహ్రియత ఇతి తారం హృదయం స్వస్య [illegible] - నారాయణాయేతి పదస్య స్వాభిమత పురుషార్థోప స్థాపకత్వ తల్లంభకత్వాదితరకరణ[illegible]తిశయ మనుసన్ధత్తే తచ్చేత్యనేన - ఇతిశబ్దేన ''ఓమిత్యగ్రే వ్యాహరేత్,, ఇత్యామ్నాయోక్తం మూర్గం కృతయా [illegible]స్సన్నిష్ఠ మిత్యర్థకః - పదశబ్దేన కృత్స్నో మన్త్రః పరామృశ్యతే.

మూ— మవయతాంసార్థమాచార్యదత్తమ్ । అంగీకుర్వన్నలసమనసామాత్మరక్షాభరం నః క్షిప్రం దేవః క్షిపతు నిఖిలాన్ కైంకర్యైశ్వర్యవిఘ్నాన్ ॥ ౫ ॥

సా-దీ— వేదోక్తమాన పదత్రైయమ్. సార్థం, అర్థసహితమాక- ఆచార్యేణోపదిష్టం- అవయతాం, అనుసందధతా మెన్నపడి. అలసమనసాం, అకించనానా మెన్నై - నః, నమ్ముడైయ - ఆత్మరక్షాభరం , అస్మానిస్సుమపిలాత మెన్నుకరుత్తు. అంగీకుర్వన్, స్వీకరిత్తరుళుకిర- దేవః, శ్రీమన్నారాయణన్ . నిఖిలాన్ కైంకర్యైశ్వర్యస్య, కైంకర్యసామ్రాజ్యత్తిను డైయ - విఘ్నాన్, అవిద్యాకర్మాది ప్రతిబంధకఙ్గళై. క్షిప్రం, ఇద్దేహావసానత్తిలే- క్షిపతు, పోక్కుక్కడవన్. ప్రార్థనాయాంలోట్ - సమర్పణ పర యోజనైయుళ్ తిరుమంత్రార్థాను సంధాన మిశ్లోకత్తిల్ సిద్ధిక్కుమ్. ॥ ౫ ॥

సా.స్వా— తథా. ఆచార్యదత్తం పదమ్, త్రయమపిపదం - అవయతాం, అనుసంద ధతాం- అలసమనసాం, అసమర్థానాం - నః, దాసానామస్మాకం - ఆత్మరక్షాభర మంగీకుర్వన్ - దేవః, మంత్రదేవతాభూతః - ద్యోతనశీల స్స్వామీ - రక్షణోప యుక్త స్వామిత్వాది గుణః ఇతి యావత్ - ఏవంభూతశ్శ్రియః పతిః - నిఖిలాన్ కైంకర్యైశ్వర్య విఘ్నాన్ క్షిపతు . ఇవ్విడ ఆచార్య దత్తమ్ మూలమంత్ర మనుసంద ధతా మెన్ను శొల్లామల్ తారంపూర్వ మిత్యాది క్రమేణ ప్రత్యేకమ్ పదఙ్గళై ఉపాదానమ్ పణ్ణుకైయాలే అనేక వాక్యార్థ పక్షమ్ సూచితమ్ - అలస మనసాంనః ఎన్ను శొల్లు కైయాలే స్వరూప పరత్వ యోజనైయుమ్, ఆత్మరక్షాభర మంగీకుర్వన్నెన్ను శొల్లు కైయాలే ఉపాయ పరత్వ యోజనైయుమ్, కైంకర్యైశ్వర్య విఘ్నాన్ క్షిపతు ఎన్ను శొల్లు కైయాలే ఫలపరత్వ యోజనైయుమ్ సూచిత్తై - అనిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనైయాలే మంగళముమ్ కృతమాయిత్తు - దేవః ఎన్ను శొల్లు కైయాలే మంత్రదేవతాత్వముమ్ సూచితమ్ ॥ ౫ ॥

సా.ప్ర— స్ఫుటత్వాత్పదత్రోక్తిః- యద్వా పద్యతేనేనేతి వ్యుత్పత్త్యాకరణమంత్రత్వేన భగవతః ప్రాపకమిత్యర్థః . “ ఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పద ” మిత్యాదినా భగవత్ప్రాపకత్వోక్తేః . అథవా పద్యతే ప్రాప్యత ఇతిపదం - స్వరూపాది పరిజ్ఞానార్థం సర్వైరవశ్య ముపాదేయ మిత్యర్థః ॥ ౫ ॥

సా.వి— నారాయణాయేత్యుపరిష్టాత్,, ఇత్యర్థితం పదక్రమ విశిష్టం పదం మంత్రమితియావత్ - సార్థం, అర్థసహితం యథాతథా- అవయతాం, అనుసంధదతాం . అవపూర్వస్య ఇణ్ ధాతో ర్లటశ్శత్రాదేశః. ఇణోయణితి యకారేరూపం. అలసమనసాం, శరణాగతి నిష్ఠానాం. ఏతన్మంత్రార్థానుసంధాన పూర్వకం భరసమర్పణ కారిణా మిత్యర్థః . అస్మాకం ఆత్మరక్షాభరమంగీకుర్వన్ దేవః కైంకర్యైశ్వర్యవిఘ్నాన్, సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత సర్వవిధకైంకర్య ప్రతిబంధకీభూతానాద్యవిద్యా కర్మవాసనారుచి ప్రకృతి సంబంధ రూపాన్. క్షిప్రం, శీఘ్రం- ఏతద్దేహావసాన ఏవ- క్షిపతి, నివర్తయతి- వర్తమానసామీప్యే వర్తమానవదితి లట్. మంగళాదీని మంగళమధ్యానీతి గ్రంథమధ్యే మంగళమపి కృతమితి మంతవ్యమ్ ॥ ౫ ॥

సా-సం— ,,ఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పద,, మిత్యుక్తం, అనుసందధతాం - ప్రకారాంతరేణ ప్రాప్తో మంత్రాత్యుక్తం - భక్త్యాదౌ శక్త్యభావ ఇత్యాదినోక్త తత్తదధికృతః- దేవః, పరమేష్ఠిత్వాదిరూప స్వచ్ఛంద ప్రపంచ కృత్య -సార్థం, అర్థబోధేన సహ - అవయతాం అనర్థకరస్యైవ త్యాచార్య దత్తమిత్యాకించన్యవతా మిత్యలస మనసా మిత్యవిద్యాదీన్ క్షిపతు ॥ ౫ ॥

మూ— కల్యాణరూపహతు కాలేయుగం స్వధర్మాం ప్రఖ్యాపయన్ ప్రణిహితేషు నరాదికేషు ।
అధ్యాంకమప్యధిగతోరథమష్టచక్రం

సా.దీ— అనంతరమ్ మంత్రప్రదను మానవర్ తన్నైన్నమే బదరికాశ్రమ శ్రీమన్నారాయణ రూపేణవ సు సంధిక్కిరుకిరార్ - కల్యాణరూపహతు ఎన్ను - అష్టచక్ర మాద్యంక మపి రథ మధిగతః, అధిరూఢః. ప్రణిహితేషు, సావధానేషు - నరాదికేషు, ‘‘తత్రతావ్యా లోకనాథౌతా కృతాధమునిసంతతౌ । నరనారాయణౌ పూర్వం తపస్తేపతురుత్తమమ్ । ధర్మయానసమారూఢౌ పర్వతేగంధమాదనే’’, నరన్, నారాయణానుజనానవర్ - అవిశబ్దత్తాల్ నారదాదికల్ - ఇవర్ముతలాన అంతేవాసికళ్ విషయత్తిల్. కాలేయుగంస్స్వధర్మాం, నివృత్తిధర్మత్తై యెన్నపడి - ప్రఖ్యాపయన్, స్పష్టమాకఉప దేశిత్తరుళినవనాయ్.

సా-వ్యా— ఇతి మంత్ర ప్రవర్తక తయా గురునాన ఋషి విషయ మాక ఒరుమంగళమ్ శేయ్తరుళుకిరార్ . కల్యాణ మితి . అష్టచక్ర మాద్యమ్ . ‘‘ అష్టచక్రం హిత ద్యానం భూతయుక్తమ్మనోజవ,, మితి శ్రీనారాయణీ యోక్త ప్రకారేణ - కమప్యాద్యం రథ మధిగతః, అధిరూఢః . ఇఙ్గు మంత్రమ్ రథమాయుమ్, అష్టాక్షరఙ్గళ్ చక్రఙ్గళాయుమ్, తిరుప్పాల్ ప్రతిపాద్యార్థ తయి ధిగతనెన్ఱుమ్ వ్యంజితమాకిఱదు - ప్రణిహితేషు, సావధానేషు- మంత్ర గ్రహణోప యుక్తశిష్య లక్షణ పూర్ణేషు - నరాదికేషు, నర శబ్దేన నారాయణానుజనర సంబోద్ధి ధీయతే-ఆది శబ్దేన నారదాదయః . తేషు కాలేయుగం,

సా-ప్ర— ఏవం మంగళాదీని, మంగళ మధ్యాని, మంగళాంతానీత్యుక్తరీత్యా ప్రపన్నాధికారాంతు భగవతో నామ సంకీర్తన రూపం మంగళ మాచరం కృత్వా ‘‘ మంత్రే తద్దేవతాయాంచ తథా మంత్ర ప్రదేగురౌ । త్రిషు భక్తిస్సదా కార్యా సాహి ప్రథమ సాధన ,, మిత్యుక్తైః ప్రథమం మంత్రం దృష్ట్వా సర్వేషా ముపదేష్టు నారాయణా న్మంత్ర దైవతా త్తదర్థ విశదావభాసమాశాస్తే - కల్యాణ మిత్యాదినా- కాలేయుగంస్వధర్మం,కృతయుగేప్రాచుర్యేణా నుష్ఠీయమానంనివృత్తిధర్మమిత్యర్థః- ‘‘ప్రవృత్తిలక్షణం

సా-వి— ఏవమధికారార్థ మనుసంధాయ ‘‘మంత్రే తద్దేవతాయాంచ తథామంత్రప్రదేగురౌ । త్రిషు భక్తిస్సదాకార్యా సాహిప్రథమసాధన,, మిత్యుక్తే మంత్రదేవత భూతా న్మంత్రోపదేష్టుశ్చ బదరికాశ్రమవాసీ శ్రీమన్నారాయణాన్మంగళం ప్రార్థయతే. కల్యాణమితి - ప్రణిహితేషు, శ్రోతుం సావధానేషు - నరాదికేషు, స్వానుజత్వేనావతీర్ణేన రక్ష్యేపురుషే నారదాదిషుచ- కాలేయుగం,కృతయుగానుష్ఠితం.

సా-సం— అథైతన్మంత్ర ప్రతిపాద్యత్వేన సహైతన్మంత్ర ఋషిత్వ ముపగతం స్వాభీష్టాశాసనరూపమంగళ ముఖేనానుసంధత్తే. కల్యాణమితి - వ్యాపకత్రయేష్వాద్యం - మంత్రస్మృతిషు మంత్రవిద్భిః ప్రత్యక్షం- ‘‘నాయకత్వంచసర్వేషా,, మిత్యాదినోక్తవిధయా అర్థతశ్శబ్దతశ్చ అనుచింతనతః అష్టచక్రవద్విపరివర్త మానాక్షరాష్టక సముదాయాత్మకం స్వాంతస్థ సర్వతత్వక తయా అపూర్వం రథముపాసకానుగ్రహాయ ప్రతిపాద్యత్వేన సమధిరూఢ ఇత్యభిప్రేత్యా ష్టచక్రంకమపి రథమధి రూఢ ఇత్యుక్తం- సతాంబంధుః, ప్రపన్నానాం మాతాపితేత్యాద్యుక్త విధయా సర్వవిధబంధుః - తస్యైవవిశేషణం ప్రణిహితేష్విత్యాది నా. ప్రణిహితేషు, బాహ్యాభ్యంతరకరణోపరతి విశేషవత్సు నరప్రభృతిశిష్యేషు. ఆదిశబ్దాన్నారదాదిసంగ్రహః - కాలేయుగం,కృతయుగానుగుణం-స్వధర్మం,నివృత్తిధర్మాత్తమతయాస్వాభిమతతమ

మూ—— బంధుస్సతాంబదరికాశ్రమతాపసోనః॥ ౬౦॥
యదంతస్థమశేషేణవాఙ్మయంవేదవైదికమ్ ।

సా-దీ——సతాం,స్వస్మిన్న్యస్తభరర్కు- బంధుః,సర్వవిధబంధువాన-బదరికాశ్రమతాపసః,మూలమంత్రోప దేష్టావాన శ్రీమన్నారాయణన్ - నః, నమక్కు. కల్యాణం, నివృత్తిధర్మ నిష్ఠా మెన్నపడి - అవహతు, ఉనాక్కుళుక్కుషవ నైన్నై - అష్టచక్ర మెన్నత్తాల్ “అష్టచక్రంహి తద్యానం భూతయుక్తంమనోజవ,, మె న్ఱ నారాయణీయ వచనం స్మారితమ్ ॥ ౬౦ ॥

అనంతరమ్ తిరుమంత్రత్తై త్తోత్తుకిరార్- యదంతస్థ మెన్ఱు- వేదవైదికంవాఙ్మయం,వేదరూపమాయు

సా-స్వా——కృతయుగసంబంధినం - స్వధర్మమ్“ నివృత్తి లక్షణం ధర్మమృషిర్నారాయణోబ్రవీ ,, దితి ప్రసిద్ధం నివృత్తి ధర్మం . ప్రఖ్యాపయన్ , ఉప దేశతః స్వప్రయన్ సన్ - అవాప్త సమస్త కామస్య కుత ఏవం విధోప దేశప్రవృత్తి రిత్యత ఉక్తం సతాం బంధురితి - సతాం పిత్రాది వద్ధిత ప్రవ ర్తక ఇత్య ర్థః - తథాచ సాధు సంరక్షణ మేవ ప్రయోజన మితిభావః - బదరికా శ్రమ తాపసః నః కల్యాణం, ని శ్రేయ సపర్యంతం భద్రం . అవహతు, దిశత్విత్యర్థః ॥ ౬౦ ॥

ఇని మంత్ర విషయమాక-ఒరు మంగళమ్ శెయ్తరుళుకిరార్ -- యదంతః స్థమితి . వేదవైదికం .

సా . ప్ర —— ధర్మం ప్రజాపతి రథాబ్రవీత్ । నివృత్తి లక్షణంధర్మ మృషి నారాయణో బ్రవీ ,, దిత్యు క్తేః - ప్రణిహితేషు, అవహితే ష్విత్యర్థః - అద్యమిత్యాది - “ బదర్యాశ్రమ మాసాద్య శకటేకనకా మయే ॥ అష్టచక్రం హిత ద్యానం భూతయుక్తం మనోహరమ్ ॥ తత్రాద్యౌ లోకనాథౌ తౌ కృశౌధమనిసంత తౌ । నరనారాయణౌ పూర్వం తపస్తే పతురుత్తమమ్ । ధర్మయాన సమారూఢౌ పర్వతే గంధమాద న ” ఇత్యాది ప్రమాణా దష్ట చక్రత్వాదిక మితిభావః ॥ ౬౧ ॥

అథమంత్రం నమస్యతి- యదంతస్థమిత్యాదినా. “వాచీమావిశ్వాభువనాన్యర్పితా । ఋచోయజూంషి

సా-వి—— స్వధర్మం, “నివృత్తిలక్షణం ధర్మమృషి నారాయణోబ్రవీ,, దిత్యుక్తేః - ప్రఖ్యాపయన్ , ప్రఖ్యాపనావస్థ లక్షణే శతృప్రత్యయః .అష్టచక్రమాద్యంకమపి రథమధ్యధిగత స్సతాంబంధుర్బదరికాశ్రమ తాపస శ్రీమన్నారాయణః - నః, అస్మాకం- కల్యాణం, అర్థ వైశద్యరూపంశుభం అవహతు,కరోత్విత్య న్వయః- “బదర్యాశ్రమమాసాద్యశకటేకనకామయే । అష్టచక్రంహితద్యానంభూతయుక్తంమనోజవమ్ । న రనారాయణౌ పూర్వంతపస్తేపతురుత్తమమ్,, ఇత్యాది నారాయణీయవచనజాతమిహానుసంధేయమ్॥౬౦॥

అథమంత్రంనమస్యతి-యదంతస్థమితి- వేదాశ్చవైదికానిఉపబ్రహ్మణానిచ వేద వైదికం-వాఙ్మయం,

సా.సం——ప్రపన్నస్రమిఖసాధ్యమైకాంత్యధర్మం. ప్రఖ్యాపయన్ స్థితిః-ఖ్యాప్రకథనఇతిధాతో రేవప్రకర్షక థనార్థత్వేపి పునః ప్రఇత్యుపసర్గ శ్శబ్దతోర్థతశ్చప్రతిపత్తిగ్లౌరవిరహార్థః ప్రాయః- బదరికాశ్రమమాశ్రి త్య మంత్రప్రభావ ద్రష్టృత్వేన అయమేవ తస్య మంత్రస్య ఋషిరితి బదరి కాశ్రమ తాపస ఇత్యుక్తం - ఏ వంభూతో అకించనానాం నః కల్యాణం,వివేకాదిరూపపరమ పురుషార్థపర్యంతం.అవహతు,ప్రదదాతు॥౬౦॥

అథ మంత్ర విషయకోయాభక్త్యా మంత్రం స్తువన్నమస్యతి - యదంతస్థ మితి - వేదః, ఋగాది

మూ— తస్మై వ్యాపకముఖ్యాయ మంత్రాయ మహతే నమః ॥ ౧ ॥

సా-దీ— ముముక్షువుక్కు ఉపాదేయమాయ్, ముఖ్యశబ్దరాశియాన వేదజ్ఞాలమ్. యదంతస్థం, అదావదు? అవ్వర్థమెల్లా మ్ఱియిత్తుళ్ళే తిరుమన్త్రత్తిలే కిడక్కైయాల్ శొన్నపడి. తస్మై వ్యాపకేష్వపి మంత్రేషు ముఖ్యాయ - అతఏవ మహతే, మహాప్రభావత్త్వయుక్తాయ - మంత్రాయ, మంత్రబ్రహ్మణే నమః ॥ ౧ ॥

ఇతి ఇక్కముమూలమంత్రత్తినుడైయ విశేష రహస్యార్థ గ్రహణమ్ సత్సంప్రదాయసిద్ధ సదాచార్య ప్రసాదత్తాలే యొళియకూడామైయైయుమ్ అదుక్కు సిద్ధిత్తమైయైయుమ్ అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా-స్వా— వేదః, శ్రుతిః - వైదికం, తన్మూలస్మృత్యాదికం- శ్రుతిస్మృత్యాది రూపశబ్ద ప్రమాణజాతం - యదంతఃస్థం, స్వప్రతిపాద్యార్థానాం తత్ప్రతిహిత పురుషార్థానాం సర్వేషాం తదంతర్గతత్వాత్తదంతస్థత్వోక్తిః. వ్యాపక ముఖ్యాయ, వ్యాపక మంత్రేషు శ్రేష్ఠాయ - మహతే, బ్రహ్మణే - అత ఏవ పూజ్యాయ తస్మై మంత్రాయ "మంతారం త్రాయతే యస్మాన్మంత్ర ఇత్యభిధీయతే" ఇతి వ్యుత్పత్త్యా జప్తౄణాం రక్షణ సమర్థాయ నమ ఇత్యర్థః ॥ ౧ ॥

ఇప్పడి సర్వముమ్ మూల మంత్రాంతర్గతమెన్ఱు శొన్నదు కూడుమో? అప్పోదు మాంస చక్షుస్సుక్కు శూన్యమాన చేతనరుక్కు అస్యల్పాక్షరమాన తిరుమూల మంత్రత్తిలే సర్వార్థముమ్ దురవగాహమాన పడియాలే తద్వ్యాఖ్యాన మశక్యమన్ఱో? శక్యమానాలుమ్ అధికారికళ్ దుర్లభరాకైయాలే యదు నిష్ప్రయోజన మాకవుమ్ ప్రసంగిక్కాదో? ఎన్న "యస్య దేవే పరాభక్తిర్యథా దేవే తథా గురౌ। తస్యైతే కథితా హ్యర్థాః ప్రకాశంతే మహాత్మనః" ఎన్కిఱపడియే స్వాచార్యరాన వళ్ళువార్ రుడైయ కటాక్ష విశేషత్తాలే తమక్కు సిద్ధిత్తపర్థత్తై అన్యాపదేశమాక ప్రకాశియానిన్ఱు కొణ్డు అధికార

సా-ప్ర— సామాని తజ్జైవాథర్వణానిచ। సర్వ మష్టాక్షరాంతస్థం యచ్చాన్యదపి వాఙ్మయమ్" ఇత్యాది ప్రమాణాదితి భావః. ముఖ్యాయేతి - వ్యాప్యవ్యాపక వ్యాప్తీనాం కంఠోక్త్యా ముఖ్యత్వ మితిభావః ॥ ౧ ॥

సా-వి— శబ్ద జాలం- అశేషేణ, కాత్స్న్యేన- యదంతస్థం, యదంతర్గతం- "సర్వమష్టాక్షరాంతస్థం యచ్చాన్యదపివాఙ్మయమ్" ఇత్యుక్తేస్సకలవేద తదుపబృంహణార్థస్య సంగ్రహేణప్రతిపాదక మితి భావః - అతఏవ వ్యాపకముఖ్యాయ "మహతే మంత్రాయ నమః" ఇతి సంబంధః ॥ ౧ ॥

నన్వేవం మూలమంత్రస్య సర్వార్థసంగ్రాహకత్వేతిదర్థస్యమరవగాహత్వాత్తదర్థానుభవో

సా-సం— చతుష్టయం- వైదికం, స్మృతీతిహాసపురాణాదికం- అశేషేణ, నిరవశేషం - యదంతస్థం, యదంతర్లీనం - "అకారో వై సర్వా వాగి" తి శ్రుత్యా "ప్రణవాద్యామునే వేదాః ప్రణవే పర్యవస్థితాః" ఇత్యాది స్మృత్యాచ మన్వష్టాక్షరైక దేశాక్షార లీనత్వాభిప్రాయ మిత్థమభిధానం. వ్యాప్యవ్యాపక సర్వతత్త్వ కణ్ఠోక్తిమత్వాద్వ్యాపక ముఖ్యత్వం - అతఏవ మహతే, మహాప్రభావాయ- మంత్రాయ, "మంతారం త్రాయత" ఇతి వ్యుత్పత్తి పౌష్కల్యవతే మంత్ర బ్రహ్మణే. నమః, ప్రహ్వీభవామః ॥ ౧ ॥

అథవ్యాఖ్యేయమంత్రస్యమరవగాహత్వాత్ప్రయుక్తవ్యాఖ్యానాధికారాభావశంకాంబోధనాయదాలకా ఖ్యాన

మూ—ఇహమూలమంత్రసంవృతి మర్థమశేషేణ కశ్చి దనుభవతి । స్ఫటికతలనిహిత నిధిమివ దేశికదత్తే
న చక్షుషా జంతుః ॥౬. ౨॥

నా-ప— ఇహేత్యాది-ఇచ్చైల్, ఆయిరత్తిలొరువనైప్పోలే - జంతుః, ఇక్కాల్ ఇవన్ బుద్ధిశాలికళ్ కార్యమి
గ్గై ఎన్ను తోస్తికరతు. దేశికదత్తేన చక్షుషా, సదాచార్యోపదేశసిద్ధజ్ఞానత్తాలే. ఇహ, జగతి-స్ఫటికతల నిహి
తనిధిమివ, స్ఫటికతలమతి స్వచ్ఛమాకైయాల్ అదన్ కీళ్ నిహిత మాన నిధి స్పష్టమాక కాణప్పడుమ్ కణక్కిలే-
మూలమంత్రసంవృతమర్థం, సంవృతమెన్కైయాల్ గూఢత్వం సూచితమ్. రహస్యమర్థమపి ఎన్నపడి. అశే
షేణానుభవతి, సర్వత్తైయుమ్ సాక్షాత్కరిక్కుమ్- అదియే నేఇతుక్కు దృష్టాంతమెన్ను కరుత్తు. ॥౬.౩॥

నా.స్వా— దౌర్లభ్య శంకైయైయుమ్ పరిహరిక్కిఱార్-ఇహేతి - కశ్చిజ్జంతుః- దేశిక దత్తేన చక్షుషా,
దేశికాధీన దివ్య జ్ఞానేన - స్ఫటిక తల నిహిత నిధి మివస్థితం మూలమంత్ర సంవృత మర్థం, తస్య హిత
పురుషార్థ రూపం- అయోగ్యతా పరాపంత మన్నిక్కే- స్ఫటికవత్స్వాంత స్థరహస్యార్థ ప్రకాశనయోగ్య
మూలమంత్రాంత గత తత్త్వహిత పురుషార్థంగళై ఎన్నపడి- అశేషేణాను భవతి, కృత్స్నమనుభవతి ఎ
న్నైక్కు - తానుమ్ తమ్ముడైయ తిరువడి కళిల్ భక్తిమాన్కళు మితుక్కు దా హరణ మెన్ను కరుత్తు ॥ ౬.౪ ॥

ఇప్పడి సర్వము మష్టాక్ష రాంతర్గత మాకిల్ శ్రీవగోప యుక్తార్థంగళైయుమ్ మంత్రస్థ పదంగ
ళిల్ వ్యుత్పాదనమ్ పణ్ణి వాక్యార్థ వర్ణనం ప్రసంగియాతో? ఎన్న వస్త్వర్థంగళ్ అర్థానుశాసనభాగ
త్తిల్ శిక్షితంగళాకైయాల్ పూర్వమ్ శిక్షితార్థంగళుక్కు పదవాక్య యోజనా భాగత్తిల్ వర్ణనం స
ంగత మెన్నిల్ అశేషాక్షరమంత్రాంతర్గత శ్రీవగోప యుక్తార్థంగళై శిక్షియా తతు కూడుమో?

సా.ప్ర—నన్వష్టాక్షరస్య సర్వవేదసంగ్రహత్వేతి గంభీరత యా దురవబోధార్థత్వమేవ స్యాదిత్యత్ర ''ఆచార్య
వాన్ పురుషో వేద'' ఇత్యుక్తగురుప్రసాదాత్కృత్స్నార్థప్రతీతిర్భవేదేవేత్యాహ-ఇహ మూలేత్యాదినా ॥౬.౩॥

సా.వి— దుర్ఘటమిత్యత్రాచార్యప్రసాదాత్కస్యచిద్భాగ్యశాలినస్సంభవతీత్యాహ-ఇహమూల మంత్రేతి-
ఇహ, పాపభూయిష్ఠే కలావపి- కశ్చి జ్జంతుః, చేతనః. ''ప్రాణీతు చేతనో జన్మీ జంతు జన్యశరీరిణః''
ఇతి నిఘంటుః - కశ్చిదితి ''సమహాత్మా సుదుర్లభః'' ఇతి దౌర్లభ్యం ద్యోత్యతే - భాగ్యవాన్. మూలమం
త్రేణ సంవృతం, గోపితం. రహస్య భూతంగుప్తంభావనేన రక్షిత మితిచ గమ్యతే - మంత్రగుప్త భాషణ
ఇతి ధాతుః - అర్థం, అభిధేయం ధనంచ- దేశిక దత్తేన చక్షుషా, సత్సంప్రదాయాభిజ్ఞాచార్యోప దే
శేన నిధిదేశాభిజ్ఞోప దేశేనచ- స్ఫటికతల నిహితనిధిమివ- అశేషేణ, సామస్త్యేనానుభవతి. స్ఫటికతలేతి
దృష్టాంతేన అతిస్పష్టార్థత్వం గమ్యతే - అతఏవ తదర్థ వివరణ మావశ్యకమితిభావః ॥౬.౪॥

సా-సం—స్వవ్యాఖ్యానస్యైవ్వ ప్రత్యంకాంచద్యుదస్యతి- ఇహేతి. కలి నిమిత్తక దోష దూషిత జగదను ప్ర
విష్టపురుషవర్గ ఇత్యర్థః-కశ్చిచ్ఛరీరీ, సదాచార్యప్రసాద లబ్ధ జ్ఞాన విశేషేణ మూలమంత్రని గూఢంత
త్త్వహిత పురుషార్థ రూప మర్థజాతం స్ఫటిక శిలాధస్స్థానిహితధనసంచయ మివయావదపేక్షితం విశదమ
వగచ్ఛతి. అత్రస్ఫటికతల నిహిత నిధిమివేత్యుక్తిః - అవగతేకాలవిలంబ మవిశదతాంతవార యన్నవగతి
విషయార్థానాం అనన్యాక్రాంతత్వధీ ముఖేన స్వానురాగ విశేష విషయతాం ద్యోతయతి.

మూ—సత్త్వస్థర్కు అనుసంధేయఙ్గళాన సారతమార్థఙ్గళైయుమ్, అవత్తినుడైయ స్థిరీకరణ ప్రకారఙ్గళై యుమ్ ప్రతిపాదిత్తోమ్. ఇవత్తైయెల్లామ్ ప్రకాశిప్పిక్కైక్కు రహస్యత్రయత్తిల్ పద వాక్య యోజనైకళై ఇప్పడి శొల్లుకిరోమ్. అవత్తిల్ ముర్పడత్తిరుమంత్రమ్ పరశేషతైకరసస్వరూపాదికళైత్తెళివిత్తు అమ్ముఖత్తాలే సమస్తప్రతిబంధకనివృత్తిపూర్వక పరమపురుషార్థప్రాప్తియై తెరుచియైయుమ్ , త్వరైయైయుమ్ విశేషిత్తు

సా-దీ— ఇని సంగతి ప్రదర్శనార్థమాక కీళ్ చ్చొన్నవర్థఙ్గళై అనుభాషిత్తరుళుకిరార్ - సత్త్వస్థర్కు ఎన్ఱతుక్కు, సత్త్వస్థర్, సాత్త్వికర్. సారతమార్థఙ్గళైయు మెన్ఱు అర్థానుశాసన భాగానువాదమ్. అవత్తినుడైయ విత్యాదియాల్ స్థిరీకరణ భాగానువాదమ్-వక్ష్యమాణమాన వర్థత్తై ప్రకాట్టియరుళుకిరార్ - ఇవత్తైయెల్లామిత్యాదియాల్ - పదయోజనై వాక్యయోజనైకళైక్కు - అతిల్ ముర్పట్ట రహస్యత్రయత్తి ననుసంధాన క్రమత్తుక్కు నియామకమ్ కాట్టుకిరార్ - అవత్తిలు ముర్పడ వెన్ఱుతుడక్కి మూన్ఱువాక్యత్తాల్ - పరశేషతైకరసమావతు ? పరమాత్మ శేషత్వత్తైయే ముఖ్యనిరూపకమాక వుడైయ స్వరూపమ్ - స్వరూపమావతు? స్వస్వరూపం - ఆదిశబ్దత్తాల్ పరస్వరూపోపాయ స్వరూపాది గృహీతం -

సా-స్వా—ఎన్ఱు విస్తి శంకైయై ప్పరిహరియా నిన్ఱుకొణ్డు అవసర లక్షణ సఙ్గతి ప్రదర్శనార్థం వృత్తానువాద పురస్సరం పూర్వోక్త శంకాపరిహారార్థం పదవాక్య యోజనా ప్రతిజ్ఞైయై శెయ్తరుళుకిరార్-సత్త్వస్థర్కిత్యాదినా - త్రివర్గోపయుక్తార్థఙ్గళ్ సత్త్వస్థర్కు అనుపయుక్తఙ్గళాకైయాలే తన్నిరూపణమిఙ్గే యిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు . సారత మేతి . విభూతి గుణాది కళను సంధేయఙ్గళిల్ బహుప్రకారఙ్గళానాలుమ్ యావన్నిరూపణం దుశ్శకమాకైయాలే సారతమఙ్గళై నిరూపిత్తోమ్ ఎన్ఱు కరుత్తు - అనాదియుమ్ రహస్యత్రయత్తుక్కు పదవాక్య యోజనై పణ్ణ కూడాదుమో ? అన్యతమత్తుక్కు పద వాక్య యోజనై పణ్ణుకిరతు పోరాతో? పౌర్వాపర్యక్రమత్తుక్కు త్తాన్ నియామకమ్ ఎన్నో ? ఎన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవత్తి లిత్యాదినా - అధికార సంపాదకత్వానుష్ఠాపకత్వవిధానుకత్వభేదమ్ శొన్నతుకూడుమో?

సా-ప్ర—అథ వృత్త కీర్తన పురస్సరం వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞావ్యాజేన ప్రఘట్టసంగతిమాహ-సత్త్వస్థర్కిత్యాదినా - రహస్యత్రయస్యాపి ప్రత్యేకం స్వరూపోపాయపురుషార్థ తదుపయుక్త సకలార్థ ప్రతిపాదకత్వే ప్యేకైకస్యైకైక ప్రాధాన్యం తత్తదసాధారణోపకారం చ దర్శయన్ వ్యాఖ్యాన వ్యాఖ్యేయ భావాత్ పౌర్వాపర్యమప్యాహ- అవత్తిల్ ముర్పడవిత్యాదినా-రహస్యత్రయస్యపూర్వా

సా-వి— వృత్తకథనపూర్వకం వర్ణ్యమానం ప్రతిజానీతే. సత్త్వస్థరితి - ప్రకాశిప్పిక్కైక్కు, ప్రకాశకే - పదవాక్యయోజనైకళితి - పదయోజనా,అవాంతర వాక్యార్థః- వాక్యయోజనా, మహా వాక్యార్థః - శొల్లుకిరోమ్, వక్ష్యామః - త్రయాణాం మంత్రాణాం క్రమేణ ప్రయోజనాన్యాహ - అవత్తిలితి - స్వరూపాదీత్యాదిశబ్దేనపరస్వరూపోపాయస్వరూపాదిసంగృహీతం- తెళివిత్తు, ప్రకాశ్య- విశేషిత్తు,ఉత్పాద్య-స్వస్వరూపపురుషార్థస్వరూపవిరోధిస్వరూపాది జ్ఞానేనపురుషార్థేరుచిస్త్వరాచ జాయత ఇతి భావః -

సా-సం — సత్త్వస్థర్కిత్యాదినా శొల్లుకిరోమిత్యంతేన వృత్తేన వర్ణ్యమాణస్యావసర లక్షణాసంగతిరుక్తా - అవత్తిలిత్యాదినా భాగ్యఙ్గళిత్యంతేన రహస్యత్రయస్యాప్యవశ్యాపేక్షితత్వం స్వవ్యాఖ్యాన క్రమానుగుణ వ్యాఖ్యేయ క్రమ నియామకం చోపపాదితం . అత్రాది శబ్దేన స్వభావాది సంగ్రహః -

మూ — ఉపాయాధికార పూర్తియైయుణ్డాక్కుమ్ - ఇప్పడి అధికారియానవనుడైయ ఫలాపేక్షా పూర్వకోపాయ విశేషానుష్ఠాన ప్రకారత్తై ద్వయమ్ విశదమాక ప్రకాశిప్పిక్కుమ్- ఇవ్వుపాయ విశేషత్తై విధిక్కిఱతు చరమశ్లోకమ్ - ఇవై మూన్ఱిలుమ్ తనిత్తనియే యెల్లా అర్థఙ్గళుమ్ శాబ్దమాకవుమ్, అర్థమాకవుమ్, కాణలామాకిలుమ్ ఓరొన్ఱిలే ఓరొన్ఱునోక్కాయిరుక్కుమ్ -

సా-దీ — రహస్యత్రయకృత్యఙ్గళై ఇప్పడివిభజిత్తుచ్చొల్లుకైక్కు నిదానమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవైమూన్ఱిలుమెన్ఱు తుడఙ్గి - ఎల్లావర్థమావతు? స్వరూపాదికళుమ్ ఫలాపేక్షాపూర్వకోపాయవిశేషానుష్ఠానప్రకారముముపాయ విధానముమ్- నోక్కావతు? ప్రాధాన్యేనప్రతిపాదనమ్- ఇత్తైరహస్యత్రయానుసంధాన క్రమత్తిలన్వ్యస్య

సా-స్వా — త్రితయముమ్ రహస్యత్రయత్తుక్కు ప్రత్యేకమ్ వర్ణయితుం శక్యమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇవై మూన్ఱిలుమితి . ఓరొన్ఱిలే ఇతి - చరమ శ్లోకే విధాయక ప్రత్యయస్య స్పష్టత్వాత్, ద్వయే ప్రపద్య ఇతి కర్తురుత్తమ పురుషేణానుష్ఠాన ప్రతిపాదనాత్, మూలమన్త్రే తదుభయాభావాచ్చ ఉక్తభేద ముపపన్న మిత్యుక్తరుత్తు- ఇన్తపక్షత్తిల్ చరమశ్లోకత్తుక్కు ద్వయాత్పూర్వమ్ నిరూపణమ్ ప్రసంగియాతో?

సా-వి — ఉపాయాధికార పూర్తియైయుణ్డాక్కుమ్, అతిసుకరోపాయ స్వరూపాదిజ్ఞానేన పురుషార్థ రుచిజనిత విలంబాసహత్వ జ్ఞానసంపాదనేన చ ఉపాయాన్తర నైరాశ్యాతిశయరూప ప్రపత్త్యధికారం కుర్యాదిత్యర్థః - నను మన్త్రత్రయస్యాపి తత్త్వహిత పురుషార్థప్రకాశకత్వాన్మూలమన్త్రస్యాధికార సంపాదకత్వం ద్వయస్య కరణమన్త్రత్వ మిత్యేవం వ్యవస్థా కథమిత్యాశఙ్క్య సర్వార్థ ప్రతిపాదనస్య సర్వసాధారణ్యేప్యేకైకస్మిన్నర్థే ఏకైకస్య తాత్పర్య మిత్యాహ - ఇవైమూన్ఱిలుమితి- ఓరొన్ఱిలే, అధికారసంపాదనాదావేకైకస్మిన్, ఏకైకస్య మూల మన్త్రాదేః - నోక్కు, తాత్పర్యం. "బహిర్దేవ సదనం దామి" ఇతి వదనుష్ఠేయార్థ ప్రకాశకత్వేన కరణ మన్త్రత్వాద్ద్వయస్య తదనుష్ఠానస్య స్వరూపాది జ్ఞానరూపాధికార సాపేక్షత్వాత్ తత్ప్రతిపాదక మూల మన్త్రస్య ప్రథమం వ్యాఖ్యేయత్వం లబ్ధాధికారస్యానుష్ఠాన ప్రవృత్తౌ తత్ప్రకాశకస్య ద్వయస్య పశ్చాద్వ్యాఖ్యేయత్వం తదపేక్షిత స్పష్టవిధిప్రతిపాదకత్వాచ్చరమశ్లోకస్యాన్తే వ్యాఖ్యేయత్వమితిక్రమగమనికా- ఉక్తమన్త్రాణాంపూర్వవిశదీకరణ

సా-సం — అధికారరూపాకించన్యస్యపూర్తిర్నామ? స్వరూపాదియాథాత్మ్యజ్ఞానజనితసాఫల్యరూపముపాయ ప్రవృత్త్యున్ముఖత్వం- నన్వేకైకేనైవోపాయానుష్ఠానోపయోగి యావదర్థావధారణ పూర్వక ముపాయానుష్ఠాన సంభవే కింతదితరాభ్యామిత్యత్రాహ- ఇవైమూన్ఱిలుమితి - ఓరొన్ఱిలే ఇతి - స్వపర స్వరూపాది ప్రకాశన ఏవ దృష్టిర్మూలమన్త్రరాజస్య ; విశేషత శ్శరణ్యోపాయాధికారిణో నిర్దేశపూర్వకమనుష్ఠేయార్థ ప్రకాశన ఏవ దృష్టిర్మన్త్రరత్నస్య - ఉపాయ విధాన ఏవ దృష్టిశ్చరమ శ్లోకస్యేత్యర్థః- ఏవంచ "అనేనైవతు మన్త్రేణ - ఓమిత్యనేన చ్వయి రూపిణే" ఇత్యాది బలాద్ద్వయేనైవానుష్ఠాన సామఞ్జస్యే ద్విధి ప్రత్యయవత ఏవ విధాయకత్వాత్స్వరూపాది ప్రకాశనే మన్త్రరాజస్యైవ సమర్థత్వాచ్చ రహస్యత్రయ మప్యావశ్యకమితినోక్తశఙ్కావకాశ ఇతిభావః- అస్తు రహస్యత్రయ మప్యాదరణీయం- తథాపి తత్క్రమవిశేషే కిం నియామక మిత్యత్ర వ్యాఖ్యేయ వ్యాఖ్యానభావేన పరస్పర సాపేక్షత్వమేవ నియా

మూ——తిరుమంత్రత్తిల్ ప్రథమపదత్తిల్ ప్రథమాక్షరత్తిలే సంక్షిప్తమాన శరణ్యపరత్వత్తైయుమ్, ఇతిల్ మధ్యమ తృతీయపదఙ్గళిలే ప్రతిపన్నమాన ఉపాయోపేయఙ్గళైయుమ్ అడైవే విశదమాక్కుకిఱదున్ద్వయమ్- ఇతిల్ "ప్రపద్యే" ఎన్గిఱ పదత్తిల్ ఉత్తమనాలే వివక్షితమాన అధికారి విశేషత్తైయుమ్ అర్థసిద్ధమాన ఉపాయనైరపేక్ష్యత్తైయుమ్, ఉపేయత్తిల్ నమశ్శబ్దసంక్షిప్తమాన విరోధినివృత్త్యంశత్తైయుమ్ వెళియిడుకిఱదు చరమశ్లోకమ్- ఇవై మూన్ఱుమ్ నమక్కు జ్ఞానానుష్ఠానఫలనిదానఙ్గళాయ్ క్కొణ్డు ధారకపోషకభోగ్యఙ్గళ్-

సా-దీ——వివరణీయ వివరణభావముమ్ సయుక్తికమెన్నుగుళ్ చ్చెయ్కిఱార్ - తిరుమంత్రత్తిల్ ప్రథమేత్యాదినా వాక్యద్వయత్తాల్ - ప్రథమాక్షరత్తిలే, అకారత్తిలేయ్నపడి - శరణ్యపరత్వత్తైయుమ్, శరణ్యమాన పరతత్త్వత్తైయుమెన్నైకే - పరత్వత్తైయుమెన్ను సాగమానపోతు శరణ్యనుమ్ వైయుమ్ జగత్కారణత్వాదుగ్గత్కవత్తైయుమెన్నపడి - అధికారివిశేషమావతు ? అనన్యశరణనాన ఆకించనన్. ఉపాయనైరపేక్ష్యమావతు? ఇవ్వుపాయత్తినుడైయ ఆనుకూల్య సంకల్పాది వ్యతిరిక్తనైరపేక్ష్య మెన్నైకే-ఇన్ద రహస్యత్రయ ముపకారవిశేషత్తాల్ ముముక్షుక్కళాన నమ్మ్వరుక్కు ముపజీవ్య మెన్గిఱార్-ఇవై మూన్ఱుమెన్ను- ముముక్షు క్కళుక్కు ఎన్ఱు శేషమ్ - తిరుమంత్రమ్ స్వస్వరూపాది జ్ఞాన నిదానమాయ్ ధారకమాయిరుక్కుమ్. చరమ శ్లోక మనుష్ఠానత్తుక్కు నిదానమాయ్ పోషకమాయిరుక్కుమ్- విధిత్తాలాళియ ఉపాయ మనుష్ఠేయమాకాతిరే - ద్వయమ్ పరమపురుషార్థత్తుక్కు ఉపాయానుష్ఠానరూపతయా నిదానమాయ్ భోగ్యమాయిరుక్కుమ్- అతావతు? ద్వితీయోచ్చారణాదిగూపేణ భోగ్యమా మెన్నైకే- భోగ్యతయా సదానుసంధేయ మాయిరుక్క మెన్నకరుత్తు.

సా-స్వా——విధి పరామర్శనంతరమ్ మహా వనుష్ఠానమ్? ఎన్న వరుళ్ చ్చెయ్కిఱార్. తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా - శరణ్య పరత్వేతి - శరణ్య రూప పరతత్త్వత్తై ఎన్నపడి. పరత్వేతి పార శరణ్య నమ్మైయ శేషిత్వ రక్షకత్వాద్యుగ్గత్కవత్తై ఎన్నపడి. ఇప్పడి అధికార సంపాదకత్వాది భేదేన త్రితయము మావశ్యక మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు ధారక పోషక భోగ్యతా భేదత్తాలే పూర్వర్కళ్ త్రితయముమావశ్యక మెన్ను శొల్లు కైయాలే సంప్రదాయమ్ విరోధ యాతో ? ఎన్న అన్త ఉక్తిక్కు మితువే తాత్పర్య మెన్నగుళి చ్చెయ్కిఱార్. ఇవై మూన్ఱుమితి - ముముక్షు క్కళు ఎన్ఱు శేషమ్- నమక్కు ఎన్గిఱపాదత్తిల్ అకించనరాన నమక్కెన్నపడి. స్వరూప జ్ఞాన నిదాన మాకైయాలే తిరుమంత్రం ధారకమ్- విధానే నానుష్ఠాన నిదాన మాకైయాలే పోషకం చరమ శ్లోకమ్ - ప్రథమోచ్చారణ మనుష్ఠాన రూప తయా ఫల నిదాన మాకైయాలుమ్ ద్వితీయాద్యుచ్చారణం ఫలరూపమాకైయాలుమ్ భోగ్యంద్వయం ఎన్నసిద్ధికైయాలే

సా-ప్ర——చాత్త్రైః ధారకత్వ, పోషకత్వ, భోగ్యత్వాన్యుక్తానిత్తక్కు ధిముత్తిత్రాహ- ఇవై మూన్ఱుమిత్యాదినా-

సా వి——రూపత్వాదపి క్రమనియమఇత్యభిప్రేత్యాహ . తిరుమంత్రమిత్యాదినా - ఏతే మూలమంత్ర చరమశ్లోకద్వయ మంత్రాః క్రమశః, స్వరూప జ్ఞానోపాయానుష్ఠానోపయుక్త సిద్ధికూలక ప్రాప్య విశేషోపచయ కైంకర్యానుభవరూప భోగహేతుతయా ధారకపోషక భోగ్యభూతా ఇత్యాహ - ఇవై మూన్ఱుమితి.

సా-సం——మక ఇత్యాహ . తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా . ధాతుప్రత్యయాభ్యాం ప్రథమాక్షరే రక్షకత్వ శేషిత్వోక్తేః పరత్వత్తైయుమిత్యుక్తం . రహస్యత్రయస్య వ్యాఖ్యానవ్యాయాంనియామకాంతరమాహ- ఇవై మూన్ఱుమితి- నమక్కు, అకించన ముముక్షూణాం-ధారకత్వాదేరవ్యవస్థితత్వాత్ తేషాం వ్యవస్థాపకముక్తైన

మూ — "వ్యక్తం హి భగవాన్ దేవ స్సాక్షాన్నారాయణస్స్వయమ్। అష్టాక్షరస్వరూపేణ ముఖేషు పరివర్తతే,, ఎన్కిఱపడియే దేశికజిహ్వైయిలే గురుస్తు శిష్యహృదయగుహాంధకారత్తై ఒక్కిక్కొణ్డు, పర శేషతైకరసమాన పరిశుద్ధ స్వరూపత్తై వెళియిట్టు సత్తాలాభత్తై ప్పణ్ణుకైయాలే తిరుమంత్రమ్ ధారకమ్ - చరమోపాయత్తిలే ప్రపత్తిక్కు మ్పడియాన జ్ఞానవిశేషోపచయ హేతువాకైయాలే శ్రోతవ్య శేష మిల్లాతపడి ఉపాయోపదేశ పర్యవసానమాన చరమశ్లోకమ్ పోషకమ్. సకృదుచ్చారణత్తాలే పరమపురుషార్థ హేతువాయ్ క్కొణ్డు సదానుసంధానత్తాలే కృతార్థనాక్కుకైయాలే ద్వయమ్ భోగ్యమ్.

సా-దీ — తిరుమంత్రత్తినుడైయ ధారకత్వత్తై యుపపాదిక్కిఱార్ - వ్యక్తంహీత్యాదియాల్- ఇఙ్గు వ్యక్తమెన్కిఱ సూనమెన్కిఱాయ్ ఉత్ప్రేక్షా వ్యంజకమాయిరుక్కిఱతు. పరిశుద్ధస్వరూపత్తై, నిష్కృష్టాత్మస్వరూపత్తై ఎన్నైకి. సత్తాలాభమావతు? శేషత్వజ్ఞానలాభాత్పూర్వ మసత్కల్పతయా శేషత్వ జ్ఞానేన ఉళవాకై - ఇని చరమశ్లోకత్తినుడైయ పోషకత్వత్తై యుపపాదిక్కిఱార్ - చరమోపాయత్తిలిత్యాదియాల్ - చరమోపాయమావతు, ప్రపత్తి. జ్ఞానవిశేషమావతు సిద్ధోపాయ స్వీకార విషయ జ్ఞానమ్. ఉపాయోపదేశ పర్యవసానమాన వెన్నతు కర్మయోగాద్యుపాయఙ్గళినుడైయ ఉపదేశ పరంపరాపర్యవసాన రూపమాన వెన్నపడి - ప్రపత్త్యుపాయోపదేశాత్పర ముపాయాంతరోపదేశ మిల్లైయిఱే - పోషకం, స్వరూప పోషణ హేతు. అన్నత్తాల్ ధృతమాన శరీరత్తుక్కు దధి క్షీరాది పోషకమాకిఱాప్పోలే - ఇని ద్వయత్తిన్ భోగ్యత్తైయె సమర్థిక్కిఱార్ - సకృదుచ్చారణత్తాలేఎన్ఱు - సదానుసంధానత్తాలే, తన్నుభోగరూపసదానుసంధానత్తాలేఎన్నైకి-కృతార్థనాక్కు, కృతప్రయోజననాక్కు - భోగ్యమావతు భోగహేతు-

సా-స్వా— పూర్వోక్తభేదత్తై ఒక్కాట్టిల్ నాతీవ భేదమెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడి జ్ఞానానుష్ఠాన ఫలనిదానతాభవత్తాలే క్రమేణ ధారక పోషక భోగ్య భావం శొల్లుకిఱతు కూడుమో? జ్ఞాననిదానత్తుక్కు పోషకత్తైయుమ్, భోగ్యత్తైయుమ్, అనుష్ఠాన నిదానత్తుక్కు ధారకత్తైయుమ్, ఫలనిదానత్తుక్కు పోషకత్తైయుమ్ శొల్లలాకాతో? ఎన్న నియామకమరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - వ్యక్తం హీత్యాదినా. వ్యక్తం, నూనమెన్నపడి. ఉత్ప్రేక్షా వ్యంజకమితు - శేషత్వ జ్ఞానాత్పూర్వం "అసన్నేవ సభవతి,, ఎన్కిఱపడియే స్వరూప లాభ మిల్లామైయాలే సత్తా ప్రయోజకతా నియామకేన ధారకత్వమ్ మూలమంత్రస్యోపపన్నమెన్ఱు కరుత్తు. ఉపచయేతి. అన్నాదినా ధృత శరీరస్య ఘృత క్షీరాది వదుపచయ హేతుతయా పోషకత్వం చరమశ్లోకస్యోపపన్నమెన్ఱు కరుత్తు. ఘృతక్షీరాది పుష్టస్య శరీరస్య స్రక్చందనాది వద్భోగ హేతు తయా

సా-వి-త దేవవిశదయతి-వ్యక్తంహీత్యాదినా-కణ్ణిత్తు, నిరస్య-శ్రోతవ్య శేషమిల్లాతపడి, ఇతి శిపరం మోక్షార్థినః సులభోపాయస్య శ్రవణాపేక్షా యథా నస్యాత్తథా-భోగ్యం, భోగహేతుః-సదానుసంధానమేవభోగ ఇతిభావః-

సా-సం—పరిహరతి - వ్యక్తం హీత్యాదినా- ధ్రువం, నూనమిత్యాదివదిహ వ్యక్తమిత్యుత్ప్రేక్షా వ్యంజకః - శేషత్వజ్ఞానవిరహే "అసన్నేవ,, త్యుక్తవిధయా అసత స్తజ్జ్ఞానోత్పాదనేనాయమ్మూలమంత్రః శరీరస్యాన్నవ దాత్మన స్సత్తాలాభకర స్సన్ ధారకః - శరీరస్యోపచయ హేతుదధిఘృతాదివ దాత్మనో జ్ఞానోపచయ విశేష హేతుత్వాచ్చరమశ్లోకః పోషకః - "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ స దైవం వక్తా,, త్యుక్త్యా పురుషార్థ యోగ్యోహ మితిహర్ష విశేషకరత్వాత్తాంబూలాది వద్ద్వయస్య భోగ్యత్వ మితి భావః -

మూ— ఇవ త్తిల్ తిరుమంత్రత్తిను క్కైయు ఋషిచ్ఛందో దేవతా బీజ శక్తి వర్ణ వినియోగ స్థాన న్యాసాదిక ళ్ అవ్వోకల్పసంప్రదాయఙ్గళుక్కుం ఒక్కుం దుకొళ్ వతు.ఇ త్తిరుమంత్రమాథర్వణకళాద్యుపనిషత్తుక్కళిలుమ్,

సా-దీ—అన్నత్తాల్ ధృతమాయ్, దధి క్షీరాదిగళాల్ పుష్టమాన శరీరత్తుక్కు స్రక్చందనాదికళ్ భోగ్యమా మాప్పోలెన్ఱుకరుత్తు - ఇవత్తిల్, రహస్యత్రయత్తిల్ వైత్తు కొండ్రిన్నపడి - ఋషిః, మంత్రద్రష్టావానవర్.శ్రీ బదరికాశ్రమవాసీ శ్రీమన్నారాయణన్ - ఛందః, గాయత్రీ. దేవతా, పరమాత్మాసఏవ నారాయణః- బీజం, అమ్ ఎన్ఱు. శక్తిః, ఆయఎన్ఱుమతు. వర్ణః, శుక్లం. వినియోగమ్, మోక్షత్తిలుమ్ భోగత్తిలుమ్- స్థానం, క్షేత్రం. అతావతు? వైకుంఠమ్ - న్యాసమ్,అంగన్యాసాది - ఆదిశబ్దత్తాల్ముద్రాదిగ్రహీతం-ఇప్పడిస మ్ప్రదాయాంతరముమ్క ణ్డు కొళ్ వతు కల్పఙ్గళావన? నారాయణాత్మక హైరణ్యగర్భాదికళ్-ఇనిమ త్త మంత్రఙ్గళిలాట్టిలిమ్మంత్రత్తుక్కుం ఏ త్త మెతెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇత్తిరుమంత్రమిత్యాదియాల్-కళాదీత్యాది

సా-స్వా— ద్వయస్యభోగ్యత్వ ముపపన్న మెన్ఱుమ్ కరుత్తు - ఇప్పడి శిష్య హృదయ గుహాంధ కారగ్ర క్కుఘ్రి త్తిత్యాదినా తిరుమంత్ర స్తుక్కుత్కర్షమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ‹‹ అవిదిత్వా ఋషిం ఛందో దై వతం యో గమేవచ। యోఽధ్యాప యేజ్జపేద్వాపి పాపీయాన్ జాయతే తుసః,, ఎన్కిర పడియే ఋష్యాద్య పరి జ్ఞానత్తాలే మంత్రం విపరీత ఫలమనో? ఇని కల్పఙ్గళిలే ఋష్యాదికళై యఱి న్దవనుక్కు ఇమ్మంత్రమ్కా ర్యకర మెన్ఱిల్ కల్పఙ్గళిలే ఋష్యాదికళ్ పలవకైయా యిరుక్కైయాలే నిర్ణయమ్ దుర్లభ మనో? ఎ న్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇవత్తిలితి - ఇవత్తిల్, రహస్యత్రయ మధ్యే ఎన్నపడి - వర్ణః, శుక్లాదిః- స్థానం, క్షేత్రమ్వైకుంఠ మిత్యాది సిద్ధమ్ - ఆదిశబ్దేన ముద్రాది వివక్షితమ్ - శాస్త్రఙ్గళిలే వైవిధ్యోక్తి వికల్ప సూచికై యాకైయాలే యథా సంప్రదాయమ్ వ్యవస్థిత నిర్ణయమ్ సులభ మెన్ఱుకరుత్తు. ఆనా లుమ్ శ్రుతి స్మృత్యాది సమ్మత గాయత్ర్యాది కళై విట్టు తిరుమంత్ర వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణక్కూడుమో?ఎ న్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తిరు మంత్రమితి . గాయత్ర్యాదికళ్ కర్మ కాండత్తిల్ మంత్రార్థవాదాది

సా-ప్ర— ఏవం మూలమంత్రస్య ప్రాధాన్యా త్తద్రుష్ట్యా ద్యుక్తౌ తత్రా నుపయోగాత్- ‹‹ అష్టాక్షరస్య మంత్రస్య ఋషి ర్నారాయణ స్స్వయమ్। ఛందస్తు దేవీగాయత్రీపరమాత్మా చదేవతా ॥ శుక్లో వర్ణో నారాయ ణన్యాది బీజందుమా న్విష్ణురంతతః। బీజమష్టాక్షరస్య స్యాత్తేనాష్టాక్షరతా భవేత్। పంచ పంచదశా ద్వ దశా తే‌వల వ్యంజనీ కృతాత్। ఉత్తరో మంత్ర శేషస్తు శక్తిరిత్యభి ధీయతే ,, ఇత్యాదిషు తేషాంప్ర వృత్తత్వేంవదన్వక్ష్యమాణ సర్వార్థ గర్భత్వా సంభవ నివారణాయ మంత్రాంతరేభ్య ఆధిక్యం బహుధో ప పాదయతి - ఇవ త్తి లిత్యాదినా - అధిష్ఠాన దేవతా క్షేత్రాది న్యాసా దీత్యాది శబ్దార్థః - అథర్వ ణ కళాదీతి . ‹‹ ఓంనమో నారాయణాయేతి మంత్రోపాసకః . వైకుంఠ భువన లోకం గమిష్యతి - యో హావైనారాయణస్యాష్టాక్షరం పదమ [illegible] తి - అనుపప్లవ స్సర్వమాయు రేతి- విందతే ప్రాజాపత్యం రాయ

సా-వి— వర్ణః, శుక్లః, వినియోగః, మోక్షార్థ వినియోగః - స్థానం, వైకుంఠం- కల్పసంప్రదాయేతి- కల్పాః,హైరణ్యగర్భాదయః . తిరుమంత్ర ప్రభావమ్ ప్రతిపాదయన్ ఏతాదృశ ప్రభావ వత్త్వా దేవ పూ ర్వాచార్యాఅపి పర్యజగ్రహు రిత్యాహ - ఇత్తిరుమంత్ర మాథర్వణ కళాదీతి. ‹‹ నమో నారాయ ణాయేతి

తూ— మత్తుమ్ మన్వాది (సర్వ) శాస్త్రఙ్గళిలుమ్, నారాయణాత్మక హైరణ్యగర్భ నారదీయ బోధాయనీయాది బహువిధ కల్పఙ్గళిలుమ్ ప్రసిద్ధ వైభవమాయిరుక్కుమ్ - మంత్రాంతరఙ్గళై ప్పార్ త్తాల్ భగవన్మంత్రఙ్గళ్ అధికమానార్ పోలవుమ్ అనంతఙ్గళాన భగవన్మంత్రఙ్గళ్ తన్నిల్ వ్యాపకత్రయమధికమానార్పోలవుమ్ ‹‹మంత్రాణాంపరమోమంత్రోగుహ్యానాంగుహ్యముత్తమమ్। పవిత్రంచ పవిత్రాణాం మూలమంత్రస్సనాతనః›› ఎన్కైయాలే వ్యాపక మంత్రఙ్గళెల్లాత్తిలుమ్ అధికమాయ్ సర్వవేదఙ్గళుక్కుమ్ సారమాయ్, సర్వానిష్ట నివర్తనక్షమమాయ్, సర్వపురుషార్థఙ్గళుక్కుమ్ సాధకమాయ్, సర్వోపాయఙ్గళుక్కుమ్ ఉపకారకమాయ్, సర్వవర్ణఙ్గళుక్కుమ్ తన్నామధికారానుగుణమాక వైదికరూపత్తాలుమ్,

సా-దీ— శబ్దత్తాల్ సుబాలోపనిషద్గ్రహణం - మన్వాదిశాస్త్రఙ్గళావన? మన్వాదిస్మృతికళ్. ఇమ్మంత్రత్తై ప్పఱ్ఱియే సర్వమంత్రాధికత్వాద్యాకారవిశేషఙ్గళాలే సర్వాచార్యర్కళుమాదరిత్తు ప్పోరువర్కళెన్కిఱార్ - మంత్రాంతరఙ్గళిలిత్యాదియాల్. మంత్రాణాం పరమోమంత్రః ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిల్ మంత్రాణాంగుహ్యానాం పవిత్రాణామెన్ఱు వ్యాపకమంత్రఙ్గళై వివక్షిక్కిఱతాకవుమామ్. సర్వమంత్రపరమాకవుమామ్. సర్వవేదఙ్గళుక్కుమ్ సారమాకైయావతుః సర్వవేదవాచ్యార్థఙ్గళై ప్రతిపాదిక్కై. సర్వోపాయఙ్గళుక్కుముపకారకమాకైయావతు? కర్మయోగాద్యుపాయఙ్గళుక్కుమ్ జపాదిముఖత్తాలుపకరిక్కై. వైదికరూపమావతు?

సా-స్వా—ప్రసిద్ధఙ్గళాయిరున్తాలుమ్ తత్తైత్తిరీయాదిపర్యప్రవృత్తోపనిషదాదికళిలే ప్రసిద్ధవైభవమిమ్మంత్రమెన్ఱుకరుత్తు - బహువిధేతి - గాయత్ర్యాదికమ్ వైశ్వామిత్రాద్యల్పతరకల్ప ప్రసిద్ధమిన్ఱుపడి - అనాలుమేవంభూత వ్యాపకత్రయప్రవిష్ట షడక్షరీముఖమంత్రమిరుక్క వచనాత్తైయిట్టు మూలమంత్రత్తుక్కే వ్యాఖ్యానమ్ కూడుమో ? పూర్వాచార్యరిత్తై విరుమ్బుకైయాలే ఇతుక్కే వ్యాఖ్యానముపపన్నమెన్ఱిల్ అవర్కళ్ తాజ్ వ్యాపకాంతరత్తైయిట్టు ఇత్తై విరుమ్బుకై కూడుమో ? ఎన్న వ్యాపకాంతరాపేక్షయా ఉత్కర్ష మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. మంత్రాంతరఙ్గళిల్ పార్త్తాలితి. మంత్రాణామితి - గుహ్యానాంపవిత్రాణాం మంత్రాణాం వ్యాపకమంత్రాణాం మధ్యే సనాతనో మూలమంత్రః పరమో మంత్రః-ఉత్తమంగుహ్యం పవిత్రంచ ఎన్నైక్కు - సర్వవేదేతి - ఆద్యంతు త్ర్యక్షరం- అకారంచాప్యుకారం చేత్యాది కళిల్ పడియే ప్రణవస్త్రయీసారమాకాల్ తద్విశిష్టాష్టాక్షరత్తుక్కు కైముత్యసిద్ధమ్ సారత్వమెన్ఱుకరుత్తు -సర్వేతి. జపద్వారా ఎన్ఱుకరుత్తు- సర్వోపాయేతి- స్వరూపజ్ఞానజననేన సర్వమోక్షోపాయోపకారకమెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర—సోపేక్షంగోపత్యం. తతోమృతత్వమశ్నుతేతతోమృతత్వమశ్నుత,, ఇత్యాది ష్విత్యర్థః. ‹‹ ఏకాక్షరాం ద్విపదాం షట్పదాంచ- వాచం దేవా ఉపజీవంతి విశ్వే - వాచంగంధర్వాః పశవో మనుష్యాః. వాచీమా విశ్వా భువనాన్యర్పితే,, త్యాది రాదిశబ్దార్థః - మత్తుమ్, కించేత్యర్థః- తత్త చ్ఛాస్త్రగత మూలమంత్రప్రభావప్రతిపాదకవచనాన్యుపాదదానోత ఏవ పూర్వాచార్యైరత్యాదరేణో పాత్తత్వమప్యస్మాకం తదుపాదిత్సాజననాయాహ. మంత్రాంతరఙ్గళిలిత్యాదినా -

సా-వి—మంత్రోపాసకః - వైకుంఠభువనలోకం గమిష్యతీ,, త్యాది ష్విత్యర్థః-

సా.సం— గుహ్యత్వం, అనధికారి ష్వతిగోప్యత్వం-

మూ — తాంత్రికరూపత్తాలుమ్ ఉపజీవ్యమాయ్, వ్యాప్యవ్యాపకసర్వతత్త్వకణ్ఠోక్తిమత్తాయ్, సర్వమంత్రనైరపేక్ష్యకరమాయ్, సర్వభగవన్మూర్తిగళుక్కుమ్ సాధారణమాయిరుక్కుమ్ — యాతొరు మంత్రార్థజ్ఞర్ కళుమ్ అత్తై విరుమ్బిప్పోరువర్కళ్ - ఆழ்వార్ కళుమ్ "తిరువెట్టెழுత్తుమ్ కఱ్ఱు" ఎన్నుమ్, "ఎట్టెழுత్తు మోదువార్ కళ్ వల్లర్ వానమాళవే" ఎన్నుమ్, "ఎట్టెழுత్తుమ్ వారమాక వోదువార్ కళ్ వల్లర్ వానమాళవే" ఎన్నుమ్,

సా.దీ — ప్రణవసహిత మాకై - తాంత్రికరూప మావతు ? ప్రణవ ఘటితమాకై. వ్యాప్య వ్యాపకేత్యాది - వ్యాప్యతత్త్వఙ్గళావన? చేతనాచేతనఙ్గళ్ - వ్యాపకతత్త్వమ్, పరమాత్మా. సర్వతత్త్వకణ్ఠోక్తిమత్తా మెన్నకు నారశబ్దత్తాల్ చేతనాచేతనఙ్గళుడైయ వుమ్, అయనశబ్దత్తాల్ వ్యాపకనాన పరమాత్మావినుడైయవుమ్ కణ్ఠోక్తమాయిరుక్కై. మత్తుమ్ వ్యాపకమంత్రఙ్గళిల్ విష్ణువాసుదేవ ఎన్ను వ్యాపకతత్త్వ కణ్ఠోక్తిమైయొழிయ వ్యాప్యతత్త్వఙ్గళాన చేతనాచేతనఙ్గళుడైయ కణ్ఠోక్తియిల్లైయిఱే. సర్వమంత్రనైరపేక్ష్యకరమాకైయావతు ? ఇతైయధికరిత్తవనుక్కు మత్తానొన్ఱాలుమ్ వేణ్డాదపడి యిరుక్కై - సర్వభగవన్మూర్తిగళుక్కుమ్ సాధారణమాకైయావతు ? రామకృష్ణాదిమంత్రఙ్గళ్ తత్తన్మూర్త్యసాధారణమాకైయాప్పోలన్ఱిక్కే రామకృష్ణాది సర్వభగవన్మూర్తిగళుక్కుమ్ పొదువాయిరుక్కై - అతావతు ? రామకృష్ణాద్యవతారఙ్గళుక్కుమ్ తానే మంత్రమాయిరుక్కై. ఇని భగవచ్ఛాస్త్రఙ్గళాల్ మయర్ వరమతినలమరుళ్ పెత్త వాழ்వార్గళుమ్ ముత్తత్తే యాదరిత్తుప్పోన్నార్గళ్ ఎన్గిఱార్. ఆழ்వార్గళుమ్ మిత్యాదియాల్ - వారమాక ఓదువార్గళ్, నారమ్, తన్నిష్ఠత్తై తన్నిష్ఠరాక విరుమ్బినపడి-

సా.వ్యా — సర్వమంత్రేషు - జపాదిద్వారా ఐహికాముష్మిక ఫలసాధక మంత్రాన్తరఙ్గళిల్ వైత్తుక్కొణ్డు ప్రథమం సంప్రదాయ ప్రవర్తకరాన వాழ்వార్ కళిత్తు మంత్రత్తై తొన్ఱాదే యిరుక్క - ఆగారత్తైర్ విరుమ్బుకై అసంగత మన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆழ்వార్గళు మితి - ఉత్తరవాక్యత్తు మితి - స్పష్టోర్థః - ఎట్టుఇతి. ఎట్టు ఎழுత్తుమ్, తిరువష్టాక్షరత్తై ఎన్నపడి - ఓదువార్కళ్, ఆచార్య సకాశాద్గృహీత్వా అనుసంధిక్కిఱవర్గళ్ - వానమాళవే, పరమపదత్తై ఆళుకైక్కు - వల్లర్, సమర్థరెన్నపడి. ఏట్టెழுత్తుమ్, పూర్వవత్ - వారమాక ఓదువార్, నారమ్, నిష్ఠై - తన్నిష్ఠరాక విరుమ్బియిద్వా, వారమాక, అష్టసహస్రాది సంయుక్తయాక వోదువారెన్నపడి. శేషమ్, స్పష్టమ్.

సా.ప్ర — విరుమ్బిప్పోరువర్కళ్ - అత్యాదరం కుర్వంతి - తిరువెట్టెழுత్తుమ కఱ్ఱు, శ్రీమదష్టాక్షర మభ్యస్య - ఎట్టెழுత్తుమ్ మోదువార్ కళ్ వల్లర్ వానమాళవే, శ్రీమదష్టాక్షరమభ్యస్యంతః పరమపద నిర్వాహకా భవంతి- ఎట్టెழுత్తుమ్ వారమాక ఓదువార్ కళ్ వల్లర్ వానమాళవే, శ్రీమదష్టాక్షరం స్వాంతతయా ధ్యవస్య తన్నిష్ఠాభూతాత్వ తమేవమేవ సందధతే తేపరమపద నిర్వాహకా భవంతి-

సా.వి — వ్యాప్యవ్యాపకేతి - వ్యాప్యాః, చేతనవర్గాః. వ్యాపకః, పరమాత్మా- విరుమ్బిప్పోరువర్కళ్, ఆదరమకుర్వన్ - తిరువెట్టెழுత్తుమ కఱ్ఱు, శ్రీమదష్టాక్షర మభ్యస్య. ఎట్టెழுత్తు మోదువార్కళ్ వల్లర్ వానమాళవే. ఎట్టెழுత్తుమ్, అష్టాక్షరమాత్రం. ఓదువార్కళ్, అభ్యస్యంతః - వల్లర్ వానమాళవే, పరమపద నిర్వాహకా భవంతి- ఎట్టెழுత్తుమ్ వారమాకవోదువార్ కళ్ వల్లర్ వానమాళవే, వారమాకవోదువార్ కళ్,

సా.సంవి- రుమ్బి, ప్రీతిపూర్వకమవలంబ్య-వారమాకవోదువార్, అష్టసహస్రాదిసంఖ్యయానియమేనజప్తారః.

మూ— ‹‹నాడు నకర ముమ్ నన్కురియ నమో నారాయణాయ ›› ఎన్నుమ్ ‹‹నల్ వకైయాల్ నమో నారాయణా ›› ఎన్నుమ్ ఇత్తిరు మంత్రత్తై యేవిరుమ్బిప్పోన్దార్కళ్ - ఋషికళుమ్ ‹‹బహవో(హి) మహాత్మానో మునయస్సనకాదయః । అష్టాక్షరంసమాశ్రిత్య తేజగ్ముర్వైష్ణవంపదమ్ । యథాసర్వేషు దేవేషు నాస్తి నారాయణాత్పరః । తథా సర్వేషు మంత్రేషు నాస్తిచాష్టాక్షరాత్పరః । ధ్యాత్వా ధ్వజాబాహూ ర(క్షా)ద్య సత్యపూర్వం బ్రవీమివః । హే పుత్ర శిష్యాః శృణుత నమంత్రోష్టాక్షరాత్పరః । తద చరణ ప రోనిత్యం తద్భక్తస్తం నమస్కురు । తద్భక్తానవినశ్యంతి హ్యష్టాక్షరపరాయణాః । ఆసీనా వాశయానా వా తిష్ఠంతో యత్రకుత్రవా । నమో నారాయణాయేతి మంత్రైకశరణావయమ్ ›› ఎన్దార్కళ్ - ఇత్తిరు మంత్రత్తై సర్వేశ్వరన్ శ్రీనారద భగవానై యిట్ట శ్రీపుండరీకనుక్కు ఉపదేశిప్పిక్క

సా-దీ — ఎన్నైత్తన్వారమాకిరా వైత్తా సెన్తిగే - నాడునకర మెన్నవిడత్తిల్ నాడెన్ను పామరరైయుమ్, నకర మెన్ను పరీక్షకరైయుమ్ వివక్షిక్కిరతు . నల్వకైయాల్, అనన్య ప్రయోజన తయా . ఇని అతీంద్రియద్రష్టా క్కళానామ్ సదాచార ప్రవర్తకరుమాన ఋషికళుడైయ సాదర పరిగ్రహము మిన్టుక్కు ఉణ్డెన్కిరార్ - ఋషికళు మిత్యాదియాల్ , ఇని ‹‹ బహవోహి మహాత్మానో మునయ స్సనకాదయః । అష్టాక్షరం సమా శ్రిత్య తేజగ్ముర్వైష్ణవం పద ›› మెన్ను వర్తిత్తే పుండరీకాది వృత్తాంత ప్రదర్శనత్తాలే ఉదాహరిక్కిరార్ . ఇత్తిరు మంత్రత్తై ఎన్ను తుడఙ్గి - సర్వేశ్వరన్ శ్రీనారద భగవానై యిట్టు శ్రీపుండరీకనుక్కు ఉప

సా.స్వా— నాడు, పామరర్ .నకరమ్, పరీక్షకరుమ్.నన్కు,నన్దాక - అరియ,నమోనారాయణాయ ఎన్ను నామ మ్ పలపరవిత్యన్వయః. నల్వకైయాల్, అనన్య ప్రయోజనతయా - శేషం, స్పష్టమ్ - ఆళ్వార్ కళుక్కు మ్ పూర్వర్కళాన ఋషికళ్ విరుమ్బాతే యిరుక్క ఆళ్వార్కళ్ విరుమ్బ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఋషి కళుమితి . తతోపి ప్రథమం సంప్రదాయ ప్రవర్తక నాన సర్వేశ్వరన్ ఇమ్మంత్రత్తై ఆదరియాతేయిరుక్క ఋషికళ్ విరుమ్బ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ ఇత్తిరుమంత్రత్తై ఇతి -

సా.ప్ర— నాడునకర ముమ్నన్కురియనమోనారాయణా వెన్నుమ్, నాగరా వేశే యాశ్చాయం వైష్ణవ ఇతియ థా సమ్యగ్జ్ఞపీయ స్తథా నారాయణేత్యుక్త్వైతిచ - నల్ వకైయాల్ నమో నారాయణా వెన్ను, అన న్య ప్రయోజన తయాష్టాక్షర ముక్త్వేతిచ - తదచరణ పరః, తేనాష్టాక్షరేణ భగవదచర్చ నపరః - ‹‹అష్టాక్షర పరాయణా ›› ఇతి - హి యస్మాత్తేషా మష్టాక్షరంపరమపద ప్రాపక మతస్సేన వినశ్యం తీ త్యర్థః - మూలమంత్రస్య మోక్షప్రదత్వ మహాపృత్త్య దర్శ యతి . ఇత్తిరు మంత్రత్తై ఇత్యాదినా-

సా వి— తస్మిన్ స్థానే యథా స్యాత్తథా భ్యస్యం తిః . నాడునకరముమ్ నన్కురియ. నాడు, దేశస్థాః - నకర ముమ్, నగరస్థాశ్చ - నన్కరియ, అయంవైష్ణవ ఇతియథాసమ్యగ్జ్ఞపీయ స్తథా నమోనారాయణాయేత్యు క్త్వా-నల్వకైయాల్ నమోనారాయణా వెన్నుమ్, అనన్యప్రయోజనతయాఅష్టాక్షరముక్త్వేతిచ-విరుమ్బిప్పోన్దా ర్కళ్,ఆప్నువంతః.తదచరణపరః,తేనాష్టాక్షరేణ-భగవదచర్చనపరః- నారదభగవానైయిట్ట, నారదేన-

సా.ఉం.— యత్ర క్వచిద్భృత్యేపి లిఖితాష్టాక్షరాచర్చనాభిప్రాయేణత దచర్చన పర ఇత్యుక్తిః - యా వ్యా తేనాచర్చన పరాయణాః , పరమోపాయాః - మంత్రైకశరణాః , మంత్రైకోపాయాః -

మూ— అవనుమ్ ఇత్తై ౹యే పరమహితమాకక్కేట్టు పడియాలే ॥ పుండరీకోఽథమాకార్నా నారాయణపరాయణః నమోనారాయణాయేతిమంత్రమష్టాక్షరంజపన్ ,, ఇత్యాది కళిల్ శొల్లుకిరపడియే ఇమ్మంత్రం విష్ణనాయ్ ముక్తనానాన్ - ఇమ్మంత్రత్తై (ఇత్తిరుమంత్రత్తై) తిరుమళిశై యాళ్వారుక్కు సర్వేశ్వరన్ తానేఉపదేశిత్తాన్ - ఇతుప్రణవచతుర్థీకళ్ ఒళిన్దపోతు సర్వాధికారమెన్నుమిడమ్ శ్రీవరాహపురాణత్తిల్ కైశికద్వాదశీమాహాత్మ్యత్తిలే ॥నమోనారాయణేత్యుక్త్వాశ్వపాకఃపునరాగమత్ ,, ఎన్గిఱవచనత్తాలే కాట్టప్పట్టతు. ఇవ్వర్థమే ॥నామమ్ శొల్లిల్ నమోనారాయణమే ,, ఎన్నుమ్ ॥నన్మాలైకొణ్డు నమోనారణా ,, ఎన్నుమ్

సా-టీ— దేశిక్కప్పట్టమాత్రమన్నియేసర్వేశ్వరన్ తానేఉపదేశక్క ఇమ్మంత్రత్తై ప్పెత్తతిరుమళిశైయాళ్వారుమ్ ముక్తరానమైమ్మై కాట్టుకిరార్ - ఇత్తిరుమంత్రత్తై ఎన్ఱు - ఇతుప్రణవేత్యాది - ప్రణవత్తైయుమ్ చతుర్థీ విభక్తియైయుమ్ ఒళిత్తు నమో నారాయణ ఎన్ఱు ఇరుక్కుమవస్థైయిల్ ఆబ్రాహ్మణశ్వపాకమాన సర్వజాతీయరుక్కుమ్ అధికరిక్కలామెన్ను మిడమ్ శొన్నపడి - ఇవ్వర్థమాళ్వార్కళాలుమ్ కాట్టప్పట్టతెన్గిరార్ . ఇవ్వర్థమెన్ఱు తుడఙ్గి - నన్మాలైకొణ్డు , వాశమాలైకొణ్డు తొళుతు . నమో

సా-స్వా— సర్వేశ్వరన్ నారదర్క్కైయిట్టుఉపదేశిత్తాలుమతుకార్యకరమాకావిట్టాలిత్తనైయుమ్ వ్యర్థమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అవనుమితి - ఇప్పడి పరముఖమాక సర్వేశ్వరనుపదేశిత్తాలుమ్ స్వతంత్రమాక ఒరుత్తరుక్కుపదేశియామలియకరావితు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇమ్మంత్రత్తై ఇతి . తిరుమళిశైయాళ్వార్ వర్ణాంతరమాన పడియాలే సప్రణవమాన విమ్మంత్రత్తుక్కనధికారిమాన పడియాలే యవరుక్కిత్తై ఉపదేశిత్తారెన్గిఱతు అసంగతమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతుఇతి - ఇప్పడి వచనత్తాలే కాట్టప్పట్టాల్ ప్రణవచతుర్థీవినిర్మోకన వాళ్వార్కళుచ్చరిక్క వేణ్డావో ? సదాచారముళ్ళైయాకిల్ ప్రమాణమనుపాదేయమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్, ఇవ్వర్థమితి - నామమ్ శొల్లిల్ నమో నారాయణమే ఎన్ఱు ఇతి - నమోనారాయణ ఎన్ఱుతిరునామత్తైప్పాట్టిల్ ఎన్నపడి . నమోనారాయణ ఎన్ఱుప్రణవరహితమానవిమ్మంత్రమాకిర నల్ల మాలైకొణ్డు, సంపాదిత్తుక్కొణ్డు

సా-ప్ర— పుండరీకశ్చ పుణ్యకృత్ -ఆచార్యవత్తయ ముక్తా ,, విత్యాది ఇ॥ ఎన్నత్యాదిత్యాదశబ్దార్థః ॥ సర్వాధికారత్వరూపం మంత్రాంతరేష్వసిద్ధం మాహాత్మ్యమాహ - ఇమ్మంత్రత్తై ఇత్యాదినా . అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ - ఇవ్వర్థమిత్యాదినా - నామమ్ శొల్లిల్ నమోనారాయణమే, త్రివిక్రమస్య నామ్ని వక్తవ్యే సర్వోఽపి నమోనారాయణేత్యేవ వదేత్ - నన్మాలైయితి - కల్హారచంపకాదిమయీం శ్లాఘ్యాం మాలాం హస్తే గృహీత్వా వాచా నమో నారాయణేతినిరంతరముక్త్వేతి -

సా-భి — కేట్టపడియాలే, శ్రవణప్రకారేణ - అవనుమ్ముక్తనానానితిసంబంధః - ఒళిన్దపోతు, త్యాగసమయే - ప్రణవచతుర్థీరాహిత్యేనసర్వాధికారఇత్యత్రదివ్యసూక్తిప్రదర్శనముఖేనసాంప్రదాయికత్వమాహ . నామమ్ శొల్లిల్ నమోనారాయణా వెన్నితి - త్రివిక్రమనామ్నివక్తవ్యే సర్వోఽపినమో నారాయణేత్యేవవదేత్ - నన్మాలైకొణ్డు నమోనారాయణా వెన్ఱు, కహ్లారమయీం చంపకమాలాం హస్తేనస్వీకృత్యవాచానమో

సా- సం —హితమాక , ఉపాయతయా - నారాయణపరాయణః, నారాయణ ఏవపరమోపాయః పరమప్రాప్యశ్చేత్యధ్యవసాయవాన్ సన్ - ఇవ్వర్థమ్, ప్రణవచతుర్థీవిరహితస్యసర్వోజ్జీవనత్వం-

మూ—"నావాయిలుణ్ డేన మోనారణా వెన్నో వాతు రైకుం ముత్తైయుణ్ డే,,ఎన్నుమశాల్లుకిరపాశురఙ్గళి శాలుమ్ సిద్ధమ్. ఇతు బ్రాహ్మణాది కళుక్కు అధీతమాన క్రమత్తిలే ప్రణవ తోడే కూడ అష్టాక్షరమాయిరుక్కుమ్-"వైదికంతాంత్రికం చైవ తథా వైదికతాంత్రికమ్ । త్రివిధం కర్మ సంప్రోక్తం పంచరాత్రామృతార్ణవే॥ వైదికం బ్రాహ్మణానాం తు రాజ్ఞాం వైదిక తాంత్రికమ్। తాంత్రికం వైశ్యశూద్రాణాం సర్వేషాం తాంత్రికం తు వా॥

సా-దీ— నారణావెన్నుశొల్ మాత్రైక త్తేక్-ఇమ్మంత్రమ్ బ్రాహ్మణాదివిషయత్తిలిరుక్కుమ్ ప్రకారత్తై అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతు బ్రాహ్మణాది కళుక్కెన్నుమిడత్తిలే - అధీతక్రమత్తిలే "ఓన్నమో నారాయణాయేతి మంత్రోపాసకః,, ఎన్నధ్యయనమ్బణ్ణుమ్ కట్టళైయిలెన్నై - ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్ట నిన్ఱు కొణ్డు తాంత్రికపక్షత్తిల ష్టాక్షరత్వపరికారత్తై ఎక్కాట్టుకిరార్ - వైదికం తాంత్రికం చైవేత్యాదియాల్-ఇతుక్కర్థమ్ పంచరాత్రమాకిర అమృతసింధువిలే సప్వకర్మముమ్ వైదికమ్. వైదికతాంత్రికమ్ కేవల తాంత్రిక

తా-స్వా—ఎన్నపడి-నా,జిహ్వా-వాయిల్ జిహ్వయుణ్డే-అనాయాసేనోచ్చార్యమాణ నమోనారాయణ ఎన్కిర మంత్రమాకిర-ఓవాతురైకుమ్, నిరంతరముచ్చార్యమాణ ఉరై, మాత్తియుణ్డే ఎన్నపడి - ఇప్పడిఅక్షరాక్కళను సంధిత్త క్రమత్తిలే ప్రణవ చతుర్థీ కళ్ళొయ్యాలి నమంత్రత్తుక్కు అష్టాక్షరత్వమే ఉచ్చిన్నమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇతుఇతి-అధీతేతి - "ఓన్నమోనారాయణాయేతి మంత్రోపాసకః ,, ఎన్ను అధీతమాన క్రమత్తిలే ఎన్నపడి - ఇప్పడి బ్రాహ్మణాది కళుక్కధీతమాన క్రమత్తిలే అష్టాక్షరమాయిరున్తాలుమ్ అతిలే నతోఽంతర త్తుక్కు అధికారమ్ కూడాతే ? ప్రణవమొళియ నిపోతుమధికారమ్ కూడుమెన్ని లప్పోతు వెరుమంత్రమాకైయాలే అష్టాక్షర మంత్రత్వమ్ కూడుమో ? అష్టాక్షర మంత్రాదికళుక్కు ప్రణవ సాహిత్యత్తిల్ వైదిక మంత్రత్వముమ్, అతు ఒళియ నిపోతు తాంత్రికత్వముమెన్ను ఆకారద్వయమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్నిలక్కుక్కు ప్రమాణముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- వైదికం తాంత్రికం చేత్యాదినా. వైదికాది కర్మ భేదమ్ మంత్ర భేదాధీనమాకైయాలిన్నవచనత్తుక్కు

సా.ప్ర— నావాయిలుణ్డేన మోనారణా వెన్నో వాతు రైకుం ముత్తైయుణ్డే, వాగింద్రియస్య విద్యమానత్వేప్యనవరతం సుఖేనోచ్చారయితుం శక్యస్య నమోనారాయణేత్యస్య శబ్దస్య విద్యమానత్వేపీతి-పాశురఙ్గళాలుమ్, సూరివాక్యైశ్చ - నను ప్రణవ రాహిత్యే నైవాస్య తాంత్రికత్వం తత్సైవచ సర్వాధికారత్వాత్కథమష్టాక్షరస్య సర్వాధికారత్వమిత్యత్ర ప్రణవసాహిత్యే రాహిత్యేప్యష్టాక్షరత్వం వచనత ఏవ దర్శయతి-ఇతు బ్రాహ్మణాదీత్యాదినా . "అద్యయా వాహయేద్దేవ,, మిత్యారభ్యోక్తం పురుషసూక్తాది రూప వైదిక మంత్రైరేవ క్రియమాణ విష్ణ్వారాధనాదికం కర్మ వైదికం - కేవలపాంచరాత్రికైర్మంత్రైః క్రియమాణం కర్మ తాంత్రికం. వైదికమంత్రైస్తాంత్రికమంత్రైశ్చ క్రియమాణం కర్మ వైదిక తాంత్రికం - అత ఏవ మంత్రేషు

సా-వి — నారాయణాయేత్యస్యాచ-నావాయిలుణ్ డేన మోనారణా వెన్నో వాతురైక్కు ముత్తైయుణ్ డు, వాగింద్రియస్య విద్యమానత్వేపి సుఖేనోచ్చారయితుం శక్యస్య నమోనారాయణేత్యస్య విద్యమానత్వేపి.

సా-సం— "ఓన్నమో నారాయణాయేతి మంత్రోపాసకః ,, ఇతి శ్రుతి మభిప్రేత్య అధీతమాన క్రమత్తిలే ఇత్యుక్తం . త్రివిధం కర్మేత్యత్ర కర్మశబ్దః కృతి సాధ్యకృత్స్నపర ఇతి జప్యతోప ఇత్యాదినా కృతి సాధ్యమంత్ర మపి గృహ్ణాతీతి భావః - సర్వేషాం, బ్రాహ్మణ వ్యతిరిక్తానాం సర్వేషాం -

మూ—అష్టాక్షరశ్చమోమంత్రో ద్వాదశాక్షర ఏవచ । షడక్షరశ్చయో మంత్రో విష్ణోరమిత తేజసః । ఏతే మంత్రాః ప్రధానాస్తు వైదికాః ప్రణవైర్యుతాః । ప్రణవేన విహీనాస్తు తాంత్రికా ఏవ కీర్తితాః । సస్వరాః ప్రణవాంగాని నాప్యన్యవిధయస్తథా । స్త్రీణాం తు శూద్రజాతీనాం మంత్రమాత్రోక్తిరిష్యతే, ఎట్టెరపత్తియే ప్రణవ మొழிన్తవాగు ।। తత్రోత్తరాయణస్యాది ర్బిందుమాన్విష్ణు రంతతః । బీజమష్టాక్షరస్యాస్య

స్వా.దీ— మేన్తు త్రివిధమాక విరిక్కప్పట్ట తెన్తు - అష్టాక్షరశ్చయోమంత్రః ఎన్తు వ్యాపక భగవన్మంత్రఙ్గళుక్కు ప్రణవసాహిత్యత్తిల్ వైదికత్వమ్ కాట్టప్పట్టతు- ప్రణవత్తై యొழிయతాంత్రికపక్షత్తిల్ తిరువష్టాక్షరత్తుక్కు అష్టాక్షరత్వానుసంధాన ప్రక్రియైయై కాట్టుకిఱతు తత్రోత్తరాయణస్యాదిః ఎట్టెరశ్లోకమ్- ఇతుక్కర్థమ్. తత్ర, నారాయణపదత్తిల్ - ఉత్తరమాన అయనశబ్దత్తుక్కు ఆదియాన అకారమ్ - విష్ణుః, విష్ణువాచకమామ్. అన్తత్తిల్ బిందుమాన్, బిందువెన్తు అనుస్వారమామ్. అంతే అనుస్వార సహితమామ్, అతు ఎన్ఱిరుక్కలిశు తిరువష్టాక్షరత్తుక్కు బీజాక్షరమ్. అన్ బీజమెన్ఱిరే బీజానుసంధానమ్.

సా-స్వా—వైదికాది మంత్ర భేద విధియిలేయుమ్ తాత్పర్య మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి వర్ణాంతరత్తుక్కధికార ముణ్డానాలుమ్ ప్రణవ మిల్లామైయాలే సప్తాక్షర మాకైయాలే ఇన్త మంత్రత్తై అష్టాక్షర మెన్ఱు శొల్ల. కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . తత్రేతి - తత్ర, మూలమంత్రత్తిల్ - ఉత్తరమాన వయన శబ్దత్తిను డైయ ఆదియాన వక్షర మకారమ్ . విష్ణుః, విష్ణువాచక మెన్ఱపడి - తథాచ ఇప్పడి అన్వయ క్రమమ్ . అన్తత్తిల్ బిందుమాన్, అంతత్తిలే అనుస్వారత్తై యుడైత్తాయ్ విష్ణువాచకముమాన మంత్రత్తిలుత్తరమాన వయన శబ్దత్తినుడైయ వాద్యక్షర మష్టాక్షరత్తుక్కు బీజమామ్ - అన్త బీజ ఉణ్డాకైయాలే అష్టాక్షరత్వ ముణ్డామ్ . యద్వా, మంత్రత్తిలుత్తరమాన వయన శబ్ద సంబంధియాన విష్ణువాచకమాన వకారమ్ బిందుమానాయ్కొణ్డు బీజమ్ఆదిస్సాన్, ఆదియాక ప్రయోగిక్కప్పడక్కడవతు.

సా-ప్ర— వైదికత్వ తాంత్రికత్వపక్ష ద్వయస్యైవోక్తిః తత్రోత్తరాయణస్యేత్-అంతతః, ఉపరి శ్లోకశ్చ - తతోభవతీతివాక్యార్థః-పంక్తానకార ఇత్యాదినా పూర్వాయన వ్యాప్యవగతత్వాదు త్తరాయణస్యేతి భావః.

సా.వి— ప్రణవ రాహిత్యే కథం మంత్రస్యాష్టాక్షరత్వమిత్యత్రాహ. ప్రణవ మొழிన్తవాగితి - తత్రేతి. తత్ర, నారాయణపదే . ఉత్తరాయణస్య, ఉత్తరభూతాయ నపదస్య-ఆదిః, అకారః.యద్వా,ద్వయమంత్రేనారాయణేత్యత్ర నారాయణపదమధ్యే ఉత్తరభూతాయ నపదస్యస్వరూపానుకరణపరత్వాన్నాత్యవిరోధః. గోపనార్థ ముత్తరాయణస్యేత్యుక్తం - బిందుమానంతతః- అమిత్యష్టాక్షరస్య బీజం విష్ణువాచకం భవతి.

సా.సం—బ్రాహ్మణేపి తాంత్రికత్వే వైదిక సాధ్య సిద్ధిమభిప్రేత్యావా సర్వేషామిత్యుక్తః । ఇదానీం, అన్యాపకేభ్యః ప్రధానాః - ‹‹ ప్రణవేన విహీనాస్తు ›› ఇత్యక్త్యా చతుర్థ్యర్థ భావోపి తాంత్రికత్వే నియామక ఇతి నిబంధ నిరాస స్సూచితః - నస్వర ఇత్యత్ర ఉదాత్తాది స్వరో నిషిధ్యతే - అకారో హ్యత్ర నిషిధ్యేత ఇతి పక్షే ‹‹ ఎట్టెழுత్తు మనుసంధేయ మాక ఓతప్పట్ట తిటవాక్య విరోధః - ప్రణవ ప్రతిచ్ఛందమాక శాస్త్రమ్ వకుత్త వక్షరత్తిలేఇతి వాక్య విరోధశ్చ - అంగాని, హృదయాద్యంగ మంత్రాణి - విధయః, పునశ్చరణ ప్రకారాః - తత్రేతి - నారశబ్దే సంబంధ సామాన్యార్థకే చిదచితోరయ నత్వేనాపి నరస్య

మూ — త్రైశాఖాష్టాక్షరతా భవేత్ ,, ఎన్గిఱ ప్రక్రియైయాలే ఎట్టెழுత్తుమ్ అను సంధేయమాక క్కథి క్కప్పట్టతు - ప్రణవమొழிన్దాలుమ్ అతు కూడినాలుమ్ ఫలమ్ ఇవ్వధికారికళుక్కుణ్డాగుమిఱ్ ఇదమ్ ॥కింత్ర బహుభిర్మంత్రైః కిం తత్ర బహుభిర్వ్రతైః। నమో నారాయణాయేతి మంత్రః సర్వార్థసాధకః,, ఇత్యాదికళాలే సిద్ధమ్. ఇప్పడి ప్రణవమొழிయ అష్టాక్షరమానపోతు ప్రణవత్తిలర్థమెల్లామ్ ప్రణవప్రతిచ్ఛందమాకశ్శాస్త్రమ్ వకుక్కుమక్షరత్తిలే

స.దీ — తేన, ప్రణవస్థానీయేన - ఇస్సాబీజాక్షరత్తోడే కూడ తాంత్రికపక్షత్తిలష్టాక్షరత్వమ్ మంత్రత్తుక్కుణ్డామ్ శిరత్తైచ్చొల్లి పది. అనుసంధేయమాక విధిక్కప్పట్టతాక్కైయాల్ తాంత్రికపక్షత్తిల్ ప్రణవస్థానే బీజాక్షరత్తై వైత్తుక్కొణ్డు మంత్రమనుసంధేయమెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ - ఇని ప్రణవరాహిత్యపక్షత్తిలుమ్, ప్రణవసాహిత్యపక్షత్తిలుళ్ళ ఫలసిద్ధియెజ్జనే? యెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవమొழிన్దాలుమిత్యాదియాల్ - తాంత్రికపక్షత్తిల్ ప్రణవార్థమెల్లామ్ బీజాక్షరత్తిల్ సంగ్రహేణ వనుసంధేయమెన్గిరార్ - ఇప్పడి ప్రణవమొழிయవెన్ఱుతుడఙ్గి. అర్థమెల్లామెన్ఱతు సర్వరక్షకత్వ, సర్వకారణత్వాద్యర్థమెల్లామెన్ఱపడి. ప్రణవప్రతిచ్ఛందమాక, ప్రణవస్థానీయమాకవెన్ఱపడి. శాస్త్రమ్ వకుక్క, బీజమష్టాక్షరస్యేత్యాదిశాస్త్రైర్విజ్ఞాపిత ఇత్యర్థః.

సా.స్వా — ప్రణవరహితమంత్రత్తిలేయవయిలే అనుసంధేయమాకక్కడవతు. తేనాష్టాక్షరతా భవేత్, అష్టాక్షరమాకైక్కు - ఇప్పడి అర్థాంతరముమ్ తత్తత్సంప్రదాయానుగుణమాక వనుసంధేయమ్. ఇప్పడి ప్రణవమిల్లావిట్టాల్ ప్రణవసహితమంత్రజపాపేక్షయా ఫలసిద్ధియిల్ న్యూనతై వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రణవమొழிన్దాలుమితి - నమో నారాయణాయేతి మంత్రమ్ ప్రణవత్తోడే జప్యమానాలుమ్, ప్రణవస్థానాపన్నబీజాక్షరత్తోడే జప్యమానాలుమ్ సర్వార్థసాధకమెన్ఱపడి - ఇప్పడి స్త్రీశూద్రాదికళుక్కు ప్రణవమొழிయవె బీజాక్షరత్తోడేయనుసంధేయమాకిల్ ప్రణవమకారోకారమకారాత్మకమాన పడియినాలె తదర్థానుసంధానస్థలమిల్లామైయాలె అనన్వయముమ్ ఫలన్యూనతైయుమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్రణవమొழிయవితి - ఆనాల్ ప్రణవార్థమేకవర్ణత్తిలే

సా.ప్ర — నస్వేవమష్టాక్షరత్వేపి తాంత్రికస్య ప్రణవశూన్యత్వాన్నతద్విశిష్టస్యానుసంధానఫలం నలభ్యతేత్యత్రాహ- ప్రణవమిత్యాది. ఏవమపి ప్రణవార్థభూతశ్రీపతిశేషత్వతద్వ్యతిరిక్తశేషత్వవ్యావృత్తిజ్ఞాతృత్వాదిజీవధర్మజ్ఞానం నస్యాదిత్యత్రాహ - ఇప్పడి ప్రణవమిత్యాది - బీజమష్టాక్షరస్యేత్యాదిశాస్త్రైః ప్రణవస్థానీయ

సా.వి — ప్రణవస్థానే తస్మిన్నేన అష్టాక్షరతా భవతీత్యర్థః. అస్యార్థః స్వసంప్రదాయాదేవావగంతవ్య ఇతివివిచ్య నవ్యాఖ్యాయత ఇతి ప్రాచీనాః ప్రోచుః - ప్రణవరాహిత్యే కథం తదర్థసిద్ధిరిత్యత ఆహ - ఇప్పడి ప్రణవమొழிయవేతి - ప్రణవప్రతిచ్ఛందమాక, ప్రణవప్రతినిధితయా - శాస్త్రమ్ వకుత్త, శాస్త్రేణ విభక్తే. అక్షరత్తిలే, అమిత్యస్మిన్.

సా.సం — సంబంధితయావభాసత ఇతి తదంతర్గతపూర్వార్ధాయనపదస్యావ్యక్తత్వాత్ తదుత్తరాయణస్యేత్యుక్తిః సంప్రదాయవశేయ శ్లిష్టోర్థః- నారశబ్దప్రతిపన్నసంబంధసామాన్యైకదేశ ఏవ. గోబలీవర్దన్యాయేన నారాయణశబ్దతత్పురుషబహువ్రీహిభ్యాం ఉపాత్త ఇతి మంతవ్యం. ఇత్యాదికళాలే సిద్ధమితి - తత్రేత్యాదినోక్తాక్షరరహితేనాపి సర్వార్థసిద్ధ్యుక్త్యా తద్యుక్తేన సిద్ధిః కైముత్యసిద్ధేత్యర్థః-

మూ— ప్రథమాక్షరమ్ సర్వసంగ్రాహకమానకణక్కిలే శురుక్కి అనుసంధేయమ్. మధ్యమాక్షరత్తిల్ వివక్షితమ్ అర్థ సిద్ధమామ్-

సా-దీ — "అకారో వైసర్వావాక్,, గిత్యాది బహుల వచనార్థః. ప్రథమాక్షరమ్ సర్వసంగ్రాహక మాన కణక్కిలే, ప్రణవమ్ మేలుళ్ళ నమోనారాయణాయ ఎన్గిఱ పదఙ్గళిన్ ఉడైయ అర్థఙ్గళ్ ఎల్లామ్ సఙ్గ్రహమాకిర న్యాయత్తాలెన్నపడి - ఆయ ఎన్నాల్ శేషవిశేష నిర్దేశ మిల్లామైయాలే సామాన్యేన చేతనాచేతన సమస్తము మకారార్థత్వ ప్రసంబంధియాక వన్వయిక్కైయాల్ జ్ఞాతృత్వాద్యర్థానుసంధాన మెద్గనే ?

సా-స్వా—అను సంధాతుమ్ శక్యమో ? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్కిరార్ - ప్రథమాక్షర మితి - ప్రథమాక్షరం, ప్రణవమ్- ప్రణవమ్ సర్వ మంత్రార్థ సంగ్రాహక మానాప్పోలే అకారమామ్ సర్వసంగ్రాహకమెన్నపడి - ఆనాలుమ్ ప్రణవత్తిల్ ఉకారార్థ మాన వవధారణముమ్ మకారత్తిలే సిద్ధికర విల్లైయే ? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్కిరార్. మధ్యమాక్షరత్తిలితి-ఆనాలుమ్ త్రితీయాక్షరమకారార్థ మాన జ్ఞాతృత్వాదికళ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయే ?

సా-ప్ర—త్వేన జ్ఞాపిత ఇత్యర్థః - "అకారో వైసర్వావాక్,, గిత్యాది బహుల వచనార్థః - ఏవం తాంత్రికస్యాప్యష్టాక్షరత్వ ముపపాద్య వైదికాష్టాక్షరాఙ్గప్రణవస్య "ఓమిత్యేతదక్షర,, మిత్యుపక్రమ్య

సా వి— ప్రథమాక్షరమ్ సర్వ సంగ్రాహక మాన కణక్కిలే, ప్రథమాక్షరం ప్రణవ స్సర్వసంగ్రాహక ఇతి రీత్యా-ప్రణవో నమో నారాయణాయేతి పద యోరప్యర్థం యథా బోధయతీత్యంగీ క్రియతే తథా-ప్రణవత్తి లర్థ మెల్లామ్, ప్రణవస్య రక్షకత్వా దీత్యర్థః - శురుక్కి, సంగ్రహేణ - అనుసంధేయమ్, శురుక్కేత్యస్యాయంభావః - ప్రణవస్తావ దకారోకార మకారాత్మక ఓమిత్యేవం రూపః - స ఏవ స్త్రీశూద్రాణాం నిషిద్ధః - నతు వ్యస్త విపర్యస్తతదక్షరానుసంధాన మపి- అత ఏవ "ఉయుర్ వరి,,త్యాద్యుక్తమ్ శఠకోపసూరిభిః-తథాచేహ ఉకారపరిత్యాగేన మకారేణసంయోజనే అమితి భవతి - తస్య మకారస్యవా పదాంతస్యేతి అనుస్వారాదేశే బిందుమానకారః . ఏవంచానుస్వారస్య మకారస్థానికతయా జ్ఞాతృత్వాదివిశిష్ట జీవవాచకత్వ సిద్ధిః - అకారో లుప్తచతుర్థీక రక్షకత్వాది విశిష్ట శేషిస్వరూప బోధకః - ఉకారార్థావధారణంతు "సర్వంవాక్యం సావధారణ,,మితి న్యాయేన లభ్యతే - శ్రీవాచకత్వపక్షే ప్రతీయమాన శ్రీవైశిష్ట్యం అవధారణార్థత్వ పక్షఇవాకార ఏవానుసంధేయమ్ - మకారవాచ్యోజీవః అకారవాచ్యాయ సర్వరక్షకాయ శ్రీమన్నారాయణాయైవేతి ప్రణవార్థానుసంధాన సిద్ధిరితి - మకారస్థానికానుస్వారానంగీకారపక్షే ప్యాహ . మధ్యమాక్షరత్తిలితి - ఆయేతి తాదర్థ్యే చతుర్థీ. బలాదేవాక్షిప్తస్య చేతనాచేతనస్య తచ్ఛేషత్వ సిద్ధౌ నమఇత్యత్ర జీవశేషత్వ నిషేధబ్రహ్మరుద్రాదీనా మపిజీవత్వాత్తచ్ఛేషత్వ

సా-సం—ప్రథమాక్షర మితి - యథా సాంగానంత శాఖార్థ సంగ్రాహకః ప్రణవస్తథా ప్రణవార్థ సంగ్రాహకోప్యయ మిత్యర్థః . ప్రథమాక్షరస్య ప్రణవార్థ సంగ్రాహకతా ప్రకార ముపపాదయతి- మధ్యమాక్షరత్తిలితి - నమ ఇత్యనేననమనం ప్రతీయతే . రక్షకార్థక సబిందుక ప్రథమాక్షరేణ తత్తన్నామాభిధీయతే . నంతవ్యశ్చ రక్షకశ్చైవేతి నమన కర్తుశ్శేషత్వ మర్థసామర్థ్యా దేవ తస్యాసన్యార్హత్వం - నమన కర్తృత్వా దేవజ్ఞాన స్వరూపత్వ జ్ఞాతృత్వాదిక మపిసిద్ధ్యత్యేవేత్యభి ప్రేత్యమధ్యమాక్షరత్తిలె పొరుళు మర్థసిద్ధ మామిత్యనుగృహీతం - శబ్దతోపి తాంత్రికే జ్ఞాతృత్వాది సిద్ధిముపపాదయతి,

మూ— ఇతిల్ తృతీయాక్షరత్తిల్ శొల్లుకిర జ్ఞాతృత్వాది కళుమ్ నమస్సిల్ ద్వితీయాక్షరత్తిల్ ప్రకృతియాలే అనుసంధేయమ్- ప్రణవమ్-స్వతంత్రమానపోతుఏకమాత్రమ్, ద్విమాత్రమ్, త్రిమాత్రమ్,సార్ధత్రిమాత్రమ్, ఎన్గిఱ్పోలే పలప్రకారఙ్గళాయ్ అర్థఙ్గళు మప్పడియే కార్య

సా-దీ—ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతిలిత్యాద-ఇనిమంత్రాఙ్గప్రణవమ్అఖండమాయ్,పరమాత్మవాచకమాయిరుక్కు-మెన్ఱు వక్ష్యమాణార్థోపయుక్తమాక స్వతంత్రమాన పోతు అఖండమాయ్, పరమాత్మవాచకమాయిరుక్కుమ్ పడియై అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవమ్ స్వతంత్ర మిత్యాదివాక్యద్వయత్తాల్ - స్వతంత్రమానపోతు, వేఱొరు మంత్రత్తుక్కు అవయవమాకామే తానే తనిత్తు మంత్రమానపోతు-ఎన్నైక్కు. ఏకమాత్రం ద్విమాత్రమిత్యాది - అతావతు ? ఉపనిషత్తుక్కళిల్ స్వతంత్రమాయ్ ఏకమాత్రమాన ప్రణవమ్ కార్యరూప భూలోక శరీరక పరమాత్మవాచియెన్ఱుమ్, ద్విమాత్రమానపోతు కార్యరూపాంతరిక్షలోక శరీరకపరమాత్మ వాచియెన్ఱుమ్, త్రిమాత్రమానపోతు కార్యరూప స్వర్లోక శరీరకపరమాత్మ వాచియెన్ఱుమ్,

సా-స్వా—ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తృతీయేతి - ఇప్పడి ప్రణవత్తిల్ మధ్యమాక్షరత్తిల్ పొరుళెన్ఱుమ్, తృతీయాక్షరత్తిల్ పొరుళెన్ఱుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు ప్రణవత్తై పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారత్తిలే అఖండమాక చ్చొన్నతు విరోధియాతో ? అతు అఖండప్రణవాభిప్రాయమెన్ఱు శొల్లిలప్పడి అఖండ ప్రణవ ముణ్డో ? ఉపనిషత్తుక్కళిలే ప్రసిద్ధమెన్నిల్ ఉపనిషత్తుక్కళిలే భూలోకాది కార్యవాచకమాక తోన్ఱుకైయాలే కారణావస్థ పరబ్రహ్మ వాచిత్వమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? ఏక పదత్తుక్కు నానార్థత్వముమ్ ప్రసంగియాతో?ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ ప్రణవ మితి- కార్యేతి ఏకమాత్రమ్,

సా - ప్ర— "అస్య పాదాశ్చత్వారో వేదాశ్చతుష్పాదమక్షరం పరంబ్రహ్మ" ఇత్యారభ్య ప్రథమా రక్తపీతా మహద్బ్రహ్మదైవత్యా ద్వితీయా విద్యుమతీ కృష్ణా విష్ణుదైవత్యా తృతీయా శుక్లా రుద్రదైవత్యా యాస్యావస్య చతుర్థ్యర్ధమాత్రా సావిద్యుమతీ సర్వవర్ణా పురుషదైవత్యేత్యాదినా స్వాతంత్ర్యేణోక్తశ్చతుర్ముఖ రుద్ర శరీరి విష్ణుశబ్దవాచ్యపర వాసుదేవ రూపార్థోఽప్యనుసంధేయ ఇత్యాహ - ప్రణవమ్ స్వతంత్ర మిత్యాదినా-ఏవంప్రణవస్య స్వాతంత్ర్యే సర్వశరీరిపరమాత్మవాచిత్వప్రదర్శన

సా వి— నిషేధవసిద్ధేశ్శ్రీమన్నారాయణాయైవ శేషభూతా ఇత్యేవధారిణ మర్థాత్సిద్ధ్యతీత్యభావః . మకారార్థభూత జ్ఞాతృత్వాదయః కథం సిధ్యేయురిత్యత ఆహ - ఇతిల్ తృతీయాక్షరత్తిలితి - నమశ్శబ్దస్థమకారానుసంధేయ మితభావః - ఏవంప్రణవ చతుర్థీరహితమంత్రే ప్యుక్తరీత్యార్థోఽనుసంధేయః - ప్రణవో ద్వివిధః - స్వతంత్రమంత్రో మంత్రాంతర శేషభూతశ్చేతి . తత్ర స్వతంత్ర ప్రణవః ఏకమాత్రో, ద్విమాత్ర త్రిమాత్ర స్సార్ధత్రిమాత్ర ఇత్యాకారభేదేన బహువిధః.తత్రార్థాశ్చ కార్యభూతభూలోకశరీరక

సా-సం—ఇతిలితి- ప్రకృతయోర్మకారణ-షష్ఠ్యంతాంత్రకే ప్రణవార్థ సిద్ధముపపాద్య అర్థాంతరశ్శబ్దతశ్చ ప్రణవ స్వభావ మాహ - ప్రణవమితి - స్వతంత్ర మానపోతితి- ఏకాక్షరత్వే నైవ మంత్రతా దశాయామిత్యర్థః - "ఏకమాత్రో భవేద్ధ్రస్వః ద్విమాత్రో దీర్ఘ ఉచ్యతే । త్రిమాత్రస్తు ప్లుతో జ్ఞేయః వ్యంజనం త్వర్ధమాత్రక," మితి వచన మిహ వివక్షితమ్ - త్రిమాత్ర ఏవాత్ర ప్రణవ స్సవ్యంజనశ్చేత్సార్ధత్రిమాత్రః- తత్ర ఏకమాత్రః కార్యరూప భూలోకశరీరక పరమాత్మవాచీ . ద్విమాత్రః కార్య రూపాంతరిక్ష

మూ—కారణావస్థ పరమాత్మ వాచకత్వాలె ప్రక్రియైయాలే పలవకైప్పట్టిరుక్కుమ్ - వ్యాపకమన్త్రఙ్గళిలుమ్ ప్రణవత్తై పరమాత్మ ప్రధానమాగవుమ్ శిల శాస్త్రఙ్గళ్ సొల్లుమ్.

సా.దీ—సార్ధత్రిమాత్రమాన వోఙ్కారమానావస్థ పరమాత్మవాచియెన్ఱుమ్ స్పష్టమాగిన సన్ధిప్పాయుక్రమేణ భూలోక, భువర్లోక, సువర్లోక, పరమపదప్రాప్తికళ్ ఫలమెన్ఱు సొల్లుకిఱతిలే - అప్పడియే వ్యాపక మన్త్రఙ్గళిలవయవమాన ప్రణవత్తైయుమ్ అఖణ్డత్వేన పరమాత్మవాచి యెన్ఱు శాస్త్రఙ్గళ్ సొల్లుమెన్నైక - ఇతి ఇతిక్

సా-స్వా—ద్విమాత్రమ్, త్రిమాత్రమ్, సార్ధత్రిమాత్రమెన్ఱు భేదవత్తాన ప్రణవమ్ క్రమేణ కార్యభూత భూలోకాన్తరీక్ష లోక స్వర్లోక శరీరక పరమాత్మ వాచియెన్ఱుమ్, కారణావస్థ వాచియెన్ఱుమ్ సొల్ల ప్పడుమెన్ఱు కరుత్తు - పల ప్రకార మితి - అఖ్యాతస్య లట్ త్వాది పదాకార భేద మిరుక్కైయాలే నానా ర్థ కల్పన మిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - స్వతన్త్ర మాన పోతు ఇతి - అస్వతన్త్ర మాన పోతు సఖణ్డ మాకై యాల్ మధ్యమాక్షరాది విభాగము ముపపన్నమెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా ఇప్పడి ప్రణవత్తిలే మధ్యమాక్షరాది విభాగముమ్ భగవద్వాచకత్వముమ్ కూడుమో? ఉపపన్నదాదికళిలే ప్రణవత్తై అఖణ్డ మాయుమ్, భూలోకాద్యర్థక మాయుమ్ సొల్లుకిఱతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ప్రణవ మి తి - స్వతన్త్ర మాన పోతు అఖణ్డత్వాది ఉపపన్నఙ్గళ్ . ఇఙ్గు అస్వతన్త్ర తయా సఖణ్డత్వముమ్ అ ర్థ భేదముముపపన్నమెన్ఱు కరుత్తు అనాలుమ్ మూలమన్త్రాంశగతమ్ ప్రణవత్తై అఖణ్డ మాక వ్యాప్తి పరమాత్మ పరత్వమ పూర్వమ్ సొన్నతు విరోధి యాతో ? స్వతన్త్ర మానపోతన్ఱో అఖణ్డత్వముమ్, పరమాత్మపరత్వముమ్ కూడువతు? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - వ్యాపకేతి- పరమాత్మ ప్రధానేతి - సఖణ్డ

సాం.ప్ర— వ్యాపకేన సర్వఫల సాధకత్వ రూప ప్రభావం ప్రదర్శ్య పారతన్త్ర్యేపి "తస్య వాచకః ప్రణవః" ఇత్యాద్యుక్త మఖణ్డతయా భగవద్వాచకత్వం ప్రదర్శయతి "ఓమితి బ్రహ్మ - ఓమితీదగ్ం సర్వం ఏత ద్ధ్యేవాక్షరం బ్రహ్మ ఏత ద్ధ్యేవాక్షరంపరం . ఏత ద్ధ్యేవాక్షరం జ్ఞాత్వా యో యదిచ్ఛతి తస్య తత్" ఇత్యాద్యుక్తం మాహాత్మ్య మప్యాహ - వ్యాపక మన్త్రఙ్గళిలు మిత్యాదినా- "వసురణ్వ" ఇత్యాద్యుక్త "బ్రహ్మ దేవో

సా.వి— పరమాత్మ వాచ్యేకమాత్రః-కార్యభూతాన్తరిక్ష శరీరకపరమాత్మవాచీ ద్విమాత్రః-కార్య భూత స్వర్లోక శరీరక పరమాత్మవాచీ త్రిమాత్రః - కారణావస్థపరమాత్మ వాచీ సార్ధత్రిమాత్రః . ఇత్యే వం ప్రణవో బహువిధః - తథా వ్యాపకమన్త్ర శేషభూతస్యాఖణ్డస్య ప్రణవస్య పరమాత్మ పరత్వం కతిచిచ్ఛాస్త్రాణ్యాచక్షత ఇత్యాహ - ప్రణవమ్ స్వతన్త్ర మానపోతిత్యాదినా - వాచకత్వాది శ్రుతే " ఓమి త్యేతదక్షర,,మిత్యుప క్రమ్య "పాదోస్య చత్వారో వేదా,,ఇత్యాద్యుక్తబ్రహ్మ శరీరక పరమాత్మవాచకత్వంచ వివక్షితం. పలవకైప్పట్టిరుక్కుమ్, బహుప్రకారాః ప్రాప్యన్తే. శిల శాస్త్రఙ్గళ్, "ఓమిత్యేకాక్షరం బ్ర హ్మ - ఓమితి బ్రహ్మ - ఓమిత్యేవ ధ్యాయథ ఆత్మానం - బ్రహ్మణః ప్రణవస్య తతః । ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహర

సా-సం— శరీరక వాచీ . త్రిమాత్ర స్స్వర్లోక శరీరక వాచీ. సార్ధత్రిమాత్రః కారణావస్థ పరమాత్మవా చీ. తేన తేనతత్తదుపాసనానాం క్రమేణ భూర్భువస్స్వర్లోక పరమపదప్రాప్త్యాదిఫలమితి శరుతివ్యాఖ్యాతా ర్థః ఇత్థం స్వాతన్త్ర్యేపి పరమాత్మప్రధానకతేతి నను యమిః - మన్త్రావయవతాదశాయామపి పరమాత్మ ప్ర ధానకతా సంభవతీత్యాహ-వ్యాపకేతి- శిలేత్యుక్త్యా ప్రత్యగాత్మప్రధానత్వస్య బహుశాస్త్ర ప్రసిద్ధత్వం సూచితం-

మూ — ఇతిక్ ప్రభావమ్ "ఆద్యంతు త్ర్యక్షరం బ్రహ్మ త్రయీ యత్ర ప్రతిష్ఠితా। స గుహ్యో ऽన్యస్త్రివృద్వేదో య
స్తం వేద స వేదవిల్,, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్-

సా-దీ — ప్రభావమితర సాధారణమాకచ్చొల్లప్పట్టిరుక్కుమెన్ని-రార్-ఇతిక్ ప్రభావమెన్నుతుడక్కి. త్రివృ
ద్రూపో వేదః- త్రిధావర్తత ఇతి త్రివృల్- ప్రణవమ్, ప్రణవ రూపమాన పదమ్, అన్యః, మత్త వేదఙ్గళిల్
కాట్టిల్ విలక్షణ మెన్నై. గుహ్యః, రహస్యము మాయిరుక్కుమ్ - యఃకశ్చిద్ద్విజః. తంప్రణవ మర్థ
త్తోడుమ్ వైభవత్తోడుమ్ కూడవఱిరానవనే వేదవిత్తు. అన్యల్ వేదవిత్తన్ని ఎన్ని తుకరార్థమ్. ఇని
మంత్రాఙ్గమాన ప్రణవత్తుక్కు స్వతంత్ర ప్రణవత్తై త్తిద్యమ్యాంతమాక్కి-కొండు సమర్పణపరమాక వర్ణాంతర

సా-స్వా — పత్తు త్తిలెవై ప్రధాన మెన్నుకిరుత్తు. ఇప్పడి ప్రణవమఖండమాయ్ కొండుమ్, సఖండమాయ్
కొండుమ్, మంత్ర ఘటకమాక వేణుమో? భగవ ద్వాచక శబ్దాంతర ముమ్ ఘటకమాకలాకాతో?
ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతిసితి. త్ర్యక్షరమ్, అక్షర త్రయాత్మకం బ్రహ్మ ప్రణవమ్సు. ఆద్యం, సర్వేషామా
ద్యమ్ - యత్ర త్రయీ ప్రతిష్ఠితా, "అకారాత్మా హి ఋగ్వేద ఉకారాత్మా యజుశ్శ్రుతిః। సామవేదో మ
కారాత్మా అనుస్వారో ऽప్యాథర్వణ,, ఇత్యుక్తేః - స త్రివృత్, వర్ణత్రయాత్మకో వేదః ప్రణవాఖ్యః - అ
న్యః, వేదాంతరాద్విలక్షణః. గుహ్యశ్చ, స్త్రీశూద్రాదీనామనుపదేశ్యతయా శబ్దతో ऽర్థతశ్చ గుహ్యః-
తంయో వేద స వేదవిల్, వేదత్రయవిత్తన్నై - ఇప్పడి మహాప్రభావమాన పడియాలె ఇతువే మంత్రఘ
టకమెన్నుకిరుత్తు - ఆనాలుమ్ మూలమంత్రాంతర్గత ప్రణవమఖండమాయ్ పరమాత్మ ప్రధానమెన్నుకొ
న్నాతు కూడుమో? అప్పోతు ప్రణవమ్ ప్రథమాంత పదమానపడియాలె చతుర్థ్యంత పదాంతరానన్వ
యమ్ ప్రసంగియాతో? లుప్త చతుర్థీ విభక్త్యంత మెన్నిల్ మూలమంత్రస్వరూప పరమాన పడియా
లె అంశబ్దాధ్యాహారమ్ ప్రసంగియాతో? లుప్తచతుర్థీ విభక్తికమెన్నైక్కు ప్రమాణమ్ తానన్నో?

సా-ప్ర — మహాస-ఓమిత్యాత్మానం యుంజీతే,, త్యాది ప్రమాణావగతం స్వాతంత్ర్యేణ సమర్పణపరత్వం

సా-వి — న్యామనుస్మరన్,, ఇత్యాదిశాస్త్రాణి. నచేమాని శాస్త్రాణి స్వతంత్రప్రణవమాత్రపరాణీతి వాచ్యం.
ఏవం సంకోచే మానాభావాదితి భావః. తత్ప్రకారమాహ. ఇతినితి. ఆద్యం త్వితి. త్ర్యక్షరం, అకారో
కారమకారాత్మకం బ్రహ్మ ప్రణవరూపో వేదః - ఆద్యం, సకలవేదానామాదిభూతం. ఆదిత ఉచ్చార్య
మాణం "యద్వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తః,, ఇత్యుక్తేః- కథమస్యాద్యమానత్వమిత్యత ఆహ - త్రయీ య
త్ర ప్రతిష్ఠితా - యదధీన త్రయీ అధీయతే. తథాచ శ్రుతిః. "ఓమితి బ్రాహ్మణః ప్రవక్ష్యన్నాహేతి,, య
ద్వా, ఆద్యం, కారణభూతం. తదేవాహ- త్రయీయత్రేతి. "ఓంకార ప్రభవా వేదా,, ఇత్యుక్తేః. త్రి
వృత్, త్రిధావర్తత ఇతి త్రివృత్ - సః, ప్రణవరూపో వేదః - గుహ్యః, రహస్యభూతః - అన్యః, ఇతరవే
దాద్విలక్షణః - యస్తం తాదృశం ప్రణవం వేద స వేదవిల్ - యః ప్రణవమాత్రవేదీ స ఏవ వేదవిదితి ప్రశంసా-

సా-సం — గుహ్యః-బ్రాహ్మణో యచానధికారిణే అర్థతో నోపదేశ్యః- వేదత్రయాత్మకాక్షరత్రయసంఘాతా
త్మకత్వాత్ త్రివృద్వేదః-అత్రమానం-"అకారాత్మా హి ఋగ్వేదః ఉకారాత్మా యజుశ్శ్రుతిః। సామవేదో మకా
రాత్మా అనుస్వారో ऽప్యాథర్వణః,, ఇతి-యస్తమర్థతో వేద స వేదవిదిత్యర్థః- అస్యైవం తావతా భవదభి

మూ— ఇతు “హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రైః। జుహుయాత్స్వగ్నౌ నిత్యాగ్నావచ్యుతాఖ్యే సనాతనే,, ఎన్కిఱపడియే న్యాసవిద్యైయిల్ స్వతంత్రమాన్ ఆత్మసమర్పణ పరమాయిరుక్కుమ్. అక్కట్టళైయిలే ఇజ్జుమ్ సమర్పణ పరమాకవుమ్ యోజిప్పర్కళ్ - ఇవ్విడత్తిల్ స్వరూపజ్ఞానప్రాధాన్యత్తాలే శేషత్వానుసంధానమాత్రమ్ ఉపజీవ్యమెన్నుమ్ యోజిప్పర్కళ్ .

సా.దీ— మఱుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుహవిర్గృహీత్వేత్యాదియాల్ - ఇతు, ఇప్రణవమ్. వసురణ్యేతి వంత్రత్తాల్ ఆత్మ(స్వ)రూపమ్ నిష్కృష్టజీవాత్మ స్వరూపమాన హవిస్సై గ్రహిత్వా సనాతన మాన వచ్యుతనాకిర వగ్నియిలే ప్రణవ రూప మంత్రత్తాల్. జుహుయాత్, సమర్పిక్కక్కడవనెన్ను - ఇతు న్యాస విద్యోప బృంహణమ్- ప్రణవత్తుక్కు సఖండ మానపోతు స్వరూప పరమాక వర్థాంతర మఱుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్విడత్తిల్ స్వరూపేత్యాదియాల్ - స్వరూపజ్ఞాన ప్రాధాన్యత్తాలే, స్వరూపజ్ఞానోత్పాదనస్య ప్రధానకృత్యమాకైయాలెన్నపడి - ఇవ్విడత్తిల్ మంత్రత్తిలెన్నై - శేషత్వానుసంధానమాత్రముపజీవ్యమ్-నసమర్పణ

సా.వ్యా—ఎన్ఱు మఱుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇత్వితి. ఇతు, ఇప్రణవమ్-హవిరితి- వసురణ్యేతి మంత్రైః ఆత్మరూపం హవిర్గృహీత్వా సనాతనే అచ్యుతాఖ్యే అగ్నౌ ప్రణవేన జుహుయాత్-ప్రణవమ్ సమర్పణకరణ మంత్రమాకైయాలే అగ్ని చతుర్థ్యంతత్వ మాపశ్యక మాకైయాల్ తన్నాన్వయత్తాలిజ్జుమ్ అప్య చతుర్థ్యంతమెన్ను కరుత్తు - నమస్సు స్వద్ధలయోజనయా ఉపాయ పరమాకైయా లధ్యాహారాది దోషమిల్లై యెన్నపడి- ఇప్పడి మూలమంత్రమ్ సమర్పణ పరమానాల్ పూర్వమ్ స్వరూపజ్ఞాన పరమాకైయాలే రహస్యాంతరవైయర్థ్య మిల్లైయెన్నుకొన్ను విరోధియాతో ? ఎన్న ప్రణవత్తుక్కు సఖండత్వ పక్షాశ్రయణ మాన స్వరూప పరత్వ మఱుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇవ్విడత్తిలితి – ఇవ్విడత్తిల్, మూలమంత్రత్తిల్ - ప్రణవత్తిలెన్నవుమామ్. మాత్రశబ్దేన సమర్పణ పరత్వమ్ వ్యవచ్ఛేదిక్కప్పడుకిఱతు . మూలమంత్రమ్ శేషత్వానుసంధానపర

సా.ప్ర— పారతంత్ర్యేపి సమాన మిత్యాహ - ఇతుహవిర్గృహీత్వేత్యాదినా- స్వరూప జ్ఞానానంతర భావిత్వాత్సమర్పణస్య పూర్వభావి శేషిత్వ జ్ఞాపనపరత్వమ్ తత్ఫలంచాహ . ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా . ప్రణవ

సా.వి—ఇతి శ్రుత్యాద్యుక్తప్రభావవత్త్వాత్ “ఏత దేవాక్షరం జ్ఞాత్వా యోయదిచ్ఛతి తస్యతత్,, ఇతి సర్వఫల సాధనత్వ మితిభావః - స్వతంత్రప్రణవస్య సమర్పణపరత్వం వదన్ తదధ్యాస్తాంగేన మంత్రాంతర శేషభూతప్రణవస్యాపి సమర్పణపరత్వమాహ - ఇతు హవిర్గృహీత్వేతి - సఖండత్వపక్షాశ్రయణేన స్వరూప జ్ఞానమాత్రపరత్వే నార్థాంతరమప్యాహ - ఇవ్విడత్తిల్ స్వరూపజ్ఞానేతి- స్వరూపజ్ఞాన ప్రాధాన్యత్తాలే , స్వరూపజ్ఞాన స్యైవ ప్రధాన కృత్యత్వేనేత్యర్థః- ఇవ్విడత్తిల్,అస్మిన్ మంత్రే-శేషత్వానుసంధానమాత్రమేవ

సా.సం— మతార్థ పరత్వం కథ మిత్యత్రాహ . ఇతువిత్యాదినా . వినియోజక ప్రమాణే ప్రణవేనేతి తృతీయయా ప్రణవస్యైవ కారణత్వ ప్రతీతేర్నమంత్రావయవత్వ ధీస్తదాకాఙ్క్షేత్యభిప్రేత్య స్వతంత్రమాయిత్యుక్తం . ఇజ్జుమ్, మూలమంత్రాంతర్గతత్వ దశాయామపి. ప్రణవేనహిప్రథమత స్సంపాద్యం దర్శయతి. ఇవ్విడత్తిలితి . స్వరూపజ్ఞానప్రాధాన్యత్తాలే, స్వరూప జ్ఞానోత్పాదనస్య ప్రధానకృత్యత్వాదిత్యర్థః = మాత్రశబ్ద స్సమర్పణ వ్యవచ్ఛేదపరః - ఉపజీవ్యం, ప్రథమ తస్సంపాద్యం- శేషత్వానుసంధాన

మూ—అప్పోతు ఇశ్శేషత్వానుసంధానమ్ అధికారత్తిలే శేరుమ్ - "క్షేత్రజ్ఞస్యేశ్వరజ్ఞానాద్విశుద్ధిః పరమామతా,, ఎన్నుతు శేషి(త)త్వజ్ఞాన మాత్రపరమానపోతు ఉపాయానర్హతా నివృత్తిపరమ్-

సా-దీ— మెన్నపడి. అధికారత్తిలే శేరుమ్, అదికార కోటియిలే:రుమ్— మెన్నపడి . శేషత్వజ్ఞానాదాత్మ సమర్పణత్తిల్ అధికారముణ్డా మెన్ఱుమిదత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - క్షేత్రజ్ఞస్యేతి . ఇవ్వచనత్తినర్థత్తై ద్వేధాయోజిక్కిరార్ - శేషిత్వజ్ఞానేత్యాదియాల్ - ఇవ్వచనత్తిలీశ్వర జ్ఞానాదెన్ఱతుక్కు ఈశ్వరజ్ఞానాల్ శేషిత్వజ్ఞానాదెన్ఱు- ఈశ్వరనుడైయ జ్ఞానాల్, ఉపాయరూప జ్ఞానాదెన్ఱాతల్ ద్వేధాయోజనై - అతిల్ శేషితత్వ జ్ఞానమాత్ర పరమానపోతు ఎన్నైక్కు . ఉపాయానర్హతా నివృత్తిపరం - క్షేత్రజ్ఞస్యవిశుద్ధిః ఎన్ఱతు ఉపాయయోగ్యతా రూపాధికార పరమెన్నపడి-ఉపాయరూపేత్యాది-ఉపాయరూపమాన ఈశ్వరవిషయ జ్ఞానాంతరమావతు శేషత్వజ్ఞానమాత్రాదన్యమానతత్వవిషయన్యాసోపాసనరూపజ్ఞానమ్. ఇత్తైవివక్షిక్కుమ్ పక్షత్తిల్ విశుద్ధియెన్ఱతు మోక్షరూపవిశుద్ధియై చొల్లుమెన్నైక్కు - ఈశ్వర నుడైయ

సా-స్వా— మాకిలతుపాయకోటినివిష్టమానాల్ పూర్వయోజనాభేదమ్ ప్రసంగిక్కుమ్-ఉపాయకోటినివిష్టమాకిల్ వైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . అప్పోతిత- అధికార సంపాదనద్వారా ఉపాయోపయుక్తమాకైయాలే వైయర్థ్యమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - అధికారేతి - అధికార కోటియిలే శేరుమ్, నిర్కుమ్ మెన్నపడి . ఇప్పడి శేషత్వజ్ఞానమధికారకోటినివిష్టమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? శేషత్వ జ్ఞానమ్ శేషితత్వవిషయమాకైయాలే ఈశ్వర జ్ఞానరూపమాకైయాల్ "క్షేత్రజ్ఞస్యేశ్వర జ్ఞానాద్విశుద్ధిః పరమామతా ,, ఎన్ఱు ఈశ్వర జ్ఞానాత్మక శేషత్వ జ్ఞానత్తాలే పరమశుద్ధిరూప మోక్షమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? ఎన్న ఈశ్వర జ్ఞానపదమ్ శ్రవణజన్య శేషితత్వ జ్ఞాన పరమో? సమర్పణరూపోపాయ జ్ఞానపరమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఇరణ్డు పక్షత్తిలుమ్ విశుద్ధి శబ్దార్థమ్ భిన్నమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెనికిరార్ - క్షేత్రజ్ఞస్యేతి. ఇనాలుమ్ ప్రమాణత్తై సఖండమాకి శేషత్వజ్ఞాన పరమెన్ఱుకొణ్డతు

సా-ప్ర—స్యాధికార పరత్వే ఉపాయపరత్వేచ సమ్మతింప్రదర్శయన్ సమ్మతివచనస్యోభయపరత్వమపివిశదయతి- క్షేత్రజ్ఞస్యేత్యాదినా - ఉపాయానర్హతే స్యాధికార పరత్వం దర్శితం -

సా-వి— తన్మంత్రప్రయోజనం భరసమర్పణమిత్యర్థః - శేషత్వానుసంధానస్య కింఫలమిత్యత ఆహ - అప్పోతితి - అధికార విశేషత్తిలే శేర్క్కుమ్, అధికారవిశేషం సంపాదయేల్ . శేషత్వజ్ఞానేసతి భరసమర్పణాధికార స్సిధ్యతీతి భావః - తత్ర ప్రమాణమాహ - క్షేత్రజ్ఞస్యేతి- ఈశ్వరజ్ఞానాత్. ఈశ్వర శేషిత్వ జ్ఞానాత్ - విశుద్ధిరూపామానర్హతా నివృత్తిరూపా యోగ్యతేతి వ్యాచష్టే . ఎన్ఱు, ఇతి - ప్రాసంగిక

సా-సం—స్యోపయోగమాహ. అప్పోతితి - తథా గూఢవాదశాయామిత్యర్థః. శేషవృత్త్యపేక్షయా ఉపాయమనుతిష్ఠతః ఆకించన్యాద్యధికార వర్గే శేషత్వ జ్ఞానమప్యధికార విశేషత్వేనానుప్రవిష్టమితి భావః - అధికారాంతర్భూతస్య విశుద్ధి శబ్దవాచ్య మోక్ష హేతుత్వ శ్రవణానుపపత్తిం పరిహరతి- క్షేత్రజ్ఞస్యేతి - శేషత్వ జ్ఞానమేవ ఈశ్వర స్వరూపాదియాథాత్మ్య జ్ఞానరూపమితి తస్యైవేశ్వర జ్ఞానత్వం . ఉపాయానర్హతా నివృత్తిరూపా విశుద్ధిరధికారస్యైవ ఫలమితి సతద్ధేతుత్వ శ్రవణానుపపత్తిరితిభావః - ఈశ్వరజ్ఞాన పదేన భరన్యసన రూపే జ్ఞానే వివక్షితే విశుద్ధి పదం మోక్షపరమిత్యాహ-

మూ— ఉపాయాగూపజ్ఞానాంతరత్తై విచక్షిక్కు మ్మానిను మోక్షపరమ్. ఇప్ప్రణవార్థానుసంధానక్రమత్తై "ఈదృశః పరమాత్మాయం ప్రత్యగాత్మా తథేదృశః । తత్సంబంధానుసంధాన మితియోగః ప్రకీర్తితః" ఎన్ఱు శ్రీశాండిల్య భగవాన్ అరుళిచ్చెయ్ తాన్. ఇతై "అకారార్థో విష్ణు జగదుదయ రక్షా ప్రళయ కృత్

సా.దీ— ఉపాయరూపజ్ఞానాదెన్నుమ్ పక్షత్తై ప్రాసంగికమాక అరుళిచ్చెయ్ గిఱార్ - ఉపాయరూపేత్యాదియాల్. అనంతరమిప్ప్రణవార్థానుసంధాన ప్రకారత్తుక్కు వచనముదాహరిక్కిఱార్ - ప్రణవార్థేత్యాదియాల్ - క్రమత్తై, ప్రకారత్తై ఎన్నపడి. ఈదృశః పరమాత్మేతి, అకారత్తిల్ శొల్లుమ్ పరమాత్మా ఈదృశః, శేషిత్వాది ధర్మవిశిష్టనాయిరుక్కుమ్. ప్రత్యగాత్మా తథేదృశః, మకారత్తిల్ శొల్లుమ్ జీవాత్మా ఈదృశః, శేషత్వాది ధర్మవిశిష్టనాయిరుక్కుమ్. తత్సంబంధానుసంధానం, తయోః, ఉక్తప్రకారరాన ఇవర్కళుక్కుళ్ళ సంబంధానుసంధానమావతు లుప్తచతుర్థియిల్ శొన్న శేషశేషిభావానుసంధానమెన్నపడి - ఇతి, ఇపతానే యోగ ఇత్యుక్తః - యోగమెన్ఱు శొల్లప్పట్టతెన్నపడి. ఇప్ప్రణవార్థత్తై భట్టరుమ్ విస్తరేణ అరుళిచ్చెయ్ తారెన్కిఱార్ - ఇతై అకారార్థ ఇత్యాదియాల్. ఇతుక్కర్థమ్. జగదుదయ రక్షా

సా.స్వా— కూడుమో? స్వతంత్రాఖండప్రణవత్తుక్కు పరమాత్మపరత్వమ్ "ఋచామయోప్రణవే నాగ్న్యా" ఇత్యన్యత్ర దృష్టమానాప్పితే స్వతంత్ర సఖండ ప్రణవత్తుక్కు శేషత్వపరత్వమ్ కండాలన్ఱో తన్మాత్రయత్తాలే మంత్రాను ప్రవిష్ట ప్రణవత్తుక్కుమ్ తత్పరత్వమ్ శొల్లలావతు? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇప్రణవార్థేతి. క్రమత్తై, ప్రకారత్తై. తత్సంబంధానుసంధానమ్, తయోరనన్యార్హ శేషశేషిభావానుసంధానమిత్యర్థః - ప్రణవార్థానుసంధాన క్రమత్తై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో! ప్రణవత్తిల్ అకారాదికళై ఎడుత్తు ఇతువర్థమెన్ఱు శొల్ల విల్లైయే? ఇన్తశాండిల్య వచనార్థత్తిలేపర్యవసిక్కుమ్ ఎన్ఱి అక్షరవిభాగమ్పణ్ణి ప్రణవమ్ వ్యాఖ్యాతమానాలన్ఱో ఇప్పడి శొల్లలావతు? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇన్తై ఇతి- ఇన్త ప్రణవత్తై- యద్వా, శాండిల్యవచనత్తై యెన్నపడి- అస్యార్థః. జగదుదయ రక్షా ప్రళయ కృత్ విష్ణుః

సా - ప్ర— ఉపాయ రూపేత్యాదినోపాయ పరత్వం దర్శితం. ఏవం ప్రణవస్యోపాయ పరత్వ స్ఫురకే వచనే అధికార పరత్వంచ ప్రదర్శ్య అసాధారణ్యే నాధికార జ్ఞాపకం ప్రమాణం ప్రదర్శయన్ అధికార పరత్వస్య సాంప్రదాయికత్వమప్యాహ. ఇప్ప్రణవే త్యాదినా - ఈదృశ ఇత్యాది - యోగః, అభిగమనాద్యన్యతమ భూత మనోంత్య భాగే నివర్త్యమానం ధ్యాన మిత్యర్థః.

సా వి— మర్థాంతరమప్యాహ ఉపాయస్వరూపేతి. ఈశ్వరజ్ఞానాద్భక్తిప్రపత్తిరూపజ్ఞానాదిత్యుక్త మార్గేణ ఇత్యర్థః - ప్రణవార్థాను సంధాన ప్రకారస్య ప్రమాణమాహ - ఇప్రణవార్థానుసంధానక్రమత్తై ఇతి - ఈదృశః శేషిత్వాది విశిష్టః - ఈదృశః, శేషత్వాది విశిష్టః - తత్సంబంధాను సంధానమ్, శేషశేషి భావానుసంధానం యోగ ఇత్యర్థః - ఏతదనుసంధాన ప్రకారం [illegible]

సా సం—ఉపాయరూపేతి- అస్య స్వరూపానుసంధానపరత్వప్రకారం ప్రమాణేనాహ- ఇప్రణవార్థేతి. ఈదృశ ఇతి శ్లోకే పాదత్రయేణ ప్రథమ తృతీయ మధ్యమాక్షర లుప్తవిభక్తీనాం క్రమేణార్థ ఉక్తః- యోగః, జ్ఞానయోగః - అకారార్థ ఇతి.

మూ— కృష్ణస్మకారార్థో జీవ స్తదుపకరణం వైష్ణవమిదమ్ । ఉకారోఽనన్యార్హం నియమయతి సంబంధమనయో స్త్రయీసార స్త్ర్యాత్మా ప్రణవ ఇమమర్థం సమదిశత్,, ఎన్ఱువివరిత్తార్ కళ్ - ‘‘కణ్ణపురమొన్ఱుడై యానుక్కడియేనొరువర్క్కురియేనో,, ఎన్ఱిఱే ఈ ప్రణవార్థనిర్ణయమ్.

సా-దీ— ప్రళయకృల్, కార్యవర్గత్తినుడైయ సృష్టిస్థితిసంహారంగళై పణ్ణుకైయాల్ సకలజగత్కారణభూతనాన విష్ణు, అకారత్తుక్కు వాచ్యన్. జీవన్, ప్రత్యగాత్మా మకారత్తుక్కు వాచ్యన్. తదిదం వైష్ణవముపకరణం. ఇవ్వజీవన్ విష్ణుశేషమాన పదార్థాం - ఇతరచేతనుక్కు ముపలక్షణం - ఉపకరణాపేక్షయా తదిదమన్ఱు నపుంసకత్వేన నిర్దేశమ్. అనయోస్సంబంధం, ఉక్తమాన శేషశేషిభావరూప సంబంధత్తై - ఉకారమ్, అవధారణార్థమాన ఉకారమ్. అనన్యార్హం నియమయతి, అనన్యార్హత్వేన తదితరాగోచరమాక వ్యవస్థాపిక్కిఱతు - ప్రత్యగాత్మా విసుడైయ నిరుపాధికశేషత్వత్తై భగవదితర జీవాగోచరమాక స్థాపిక్కిఱతెన్ఱు మర్థమ్. ఇత్థమ్ త్రయీసారః, త్ర్యాత్మా రూపోఽయం - ప్రణవః. ఇమం, ఇవ్వర్థత్తై - సమదిశత్, ఉపదేశిత్తతెన్ఱు - తిరుమజ్గైయాళ్వారుమ్ ప్రణవార్థత్తై వివరిత్తరుళినత్తై అరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - కణ్ణపురమిత్యాదియాల్. కణ్ణపురమొన్ఱుడైయానుక్కు ఎన్ఱు అకారార్థవివరణమ్. అడియేన్ ఎన్ఱు లుప్తచతుర్థ్యుకార వివరణమ్. ఒరువర్క్కురియేనో ఎన్ఱు కారార్థవివరణమ్.

సా-స్వా— ఆత్మతయా వ్యాప్నోతి పరమాత్మేత్యర్థః ఈదృశః పరమాత్మాయమితి శాణ్డిల్యవచనాత్ ప్రథమవాచ్యోఽకారార్థ ఉక్త ఇతి భావః. జీవః, సమస్తాత్మత్వ రక్షత్వాదిమాన్ మకారార్థః ప్రత్యగాత్మతత్త్వ దృశ ఇతి ద్వితీయపాదేన మకారార్థ ఉక్త ఇతిభావః. తదిదమ్, జీవతత్త్వమ్ వైష్ణవ ముపకరణమ్, విష్ణ్వర్థ ముపకరణమ్ - విష్ణుశేష భూత మిత్యర్థః. అనేన లుప్తచతుర్థ్యర్థ ఉక్తః - మధ్యమ ఉకారః- అవధారణార్థః - అనయో స్సంబంధమ్, శేష శేషిభావ మనన్యార్హం నియమయతి- తస్యైవ శేషభూత మిదమితి బోధయతి - తత్సంబంధానుసంధాన మిత్యనేన ఉకారార్థ ఉక్త ఇతి భావః. త్రయీసారః, వేదత్రయసారః. త్ర్యాత్మా, అకారోకార మకారాత్మా ప్రణవః - ఇమమర్థం, పూర్వోక్తమర్థం. సమదిశత్, ఉపాదిశ దిత్యర్థః - ఇప్పడి ప్రణవత్తై వివరిత్తార్క ళెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? పరపక్ష నిరసన పూర్వకమ్ సంప్రదాయ ప్రవర్తకరాన పెరియాళ్వార్ ప్రణవత్తై ‘‘ మూలమాకియ ఒత్తై యెళుత్తై,, ఎన్ఱు పాట్టిలే అఖండతయా పరమాత్మ పరమాక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాలే సంప్రదాయవిరుద్ధమాక విప్పడి వివరిక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ . కణ్ణపురమితి - మూలమాకియ ఎన్ఱు పాట్టుప్పోలే తిరుమజ్గైయాళ్వారుడైయ విస్తృప్పాట్టుమ్ ప్రణవ వివరణ మాకైయాల్ సంప్రదాయ విరోధ

సా-ప్ర— కణ్ణపురమిత్యాది . కృష్ణక్షేత్రతయా పురాణ ప్రసిద్ధస్య తిరుక్కణ్ణపురాఖ్యస్య నగరస్య నిర్వాహకస్య శ్రీపతేర్దాసభూతోఽహం తద్వ్యతిరిక్తస్య నదాస ఇత్యర్థః .

సా-వి- అకారార్థో విష్ణురితి. పరకాలయోగిభిరప్యేవ మేవ ప్రణవార్థో వ్యాఖ్యాత ఇత్యత్ర ద్రశయతి-కణ్ణ

సా-సం — తదిదం , జీవశబ్ద వాచ్యం తదుపలక్షితం చిచ్చ - వైష్ణవముపకరణం,విష్ణుశేషభూతం వస్తు ఇత్యర్థః . కణ్ణపురమితి - పరకాల సూక్తౌ - కణ్ణపుర మొన్ఱుడైయా నుక్కిత్యకారార్థవివరణం- అడియేనితి లుప్తచతుర్థీ మకారార్థయోః,ఒరువర్క్కురియే నోవిత్యు కారార్థ వివరణం- త్రయీ సార

మూ—ప్రణవత్తిలక్షరత్రయమ్ము వేదత్రయసారమాక శ్రుతిస్మృతికళ్ ప్రపంచిత్తన.

వ్యా.దీ— ఇప్పప్రణవత్తిలక్షరత్రయత్తినుడైయత్రయీసారాత్మకత్వత్తై వెళియిడుకిరార్- ప్రణవత్త్రిలక్షరె క్యాదియాల్. వేదసారమాక, మూన్ఱక్షరఙ్గళుమ్ మూన్ఱువేద సారమాకవేణ్డు - శ్రుతి, ఛాందోగ్యం- ‹‹భూ రితి ఋగ్వేదాదజాయత. భువఇతి యజుర్వేదాత్ - సువరితిసామవేదాత్ - తానిశుక్రాణ్యభ్యతపత్. తేభ్యోఽభితప్తేభ్యస్త్రయో వర్ణా అజాయంత - అకారోకారమకారఇతి - తానేకధా సమభరత్తదేత దోమితి,, ఎన్ఱతిరే - స్మృతియుమ్ ‹‹అకారంచాప్యుకారంచ మకారంచప్రజాపతిః। వేదత్రయాన్నిరబృహ ద్భూర్భువస్స్వరితీతిచే,,తి. నిరబృహత్, సారముద్ధృతవానెన్ఱపడి - ‹‹బృహ ఉద్యమనే,, ఎన్ఱిరె ధాతు- ఇ వ్వకారాదివర్ణఙ్గళ్ విష్ణ్వాద్యర్థఙ్గళై చ్చొల్లుమ్ ప్రకారఙ్గళై ప్రశ్నపూర్వకమాక వ్రుపపా దిక్కిఱార్-

సా-స్వా—మిల్ లైనెన్ఱుకరుత్తు. అనాలుమ్ ‹‹త్రయీసారస్త్రయాత్మా,, ఎన్ఱు సఖండప్రణవత్తై త్రయీసార మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అఖండ ప్రణవమనోఽ్ఱు పరమాత్మ వాచితయా త్రయీ సారమ్? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవత్తిలిది - శ్రుతీతి - ఛాందోగ్య శ్రుతౌ ‹‹ భూరితి ఋగ్వేదా దజాయత - భువ ఇతి యజుర్వేదాత్. సువరితి సామవేదాత్. తాని శుక్రాణ్యభ్యతపత్ - తేభ్యోఽభితప్తేభ్యస్త్రయో వర్ణా అజాయంత - అకారోకారమకారఇతి - తానేకధాస మభ(వ)రత్తదేతదో మితి ,, శ్రవణాత్ ‹‹ అకా రంచాప్యుకారంచమకారంచప్రజాపతిః। వేదత్రయాన్నిరబృహద్భూర్భువస్వరితీతి,, చేతి స్మృతేశ్చఎన్ఱుకరుత్తు-

సా ప్ర—ఏవం ప్రణవస్య తాత్పర్యముక్త్వా తస్య పదత్రయాత్మకత్వం సప్రమాణంప్రదర్శ్యాధికారపరత్వే ప్రా ధాన్యేనాధికారి బోధకపదస్య మకారస్య ప్రథమ ప్రయోగస్స్యాదిత్యత్ర జీవస్వరూప నిరూపక శేషత్వస్య శేషినిరూపణీయత్వాచ్ఛేషిభూత నారాయణ వాచకస్యాకారస్య ప్రథమం ప్రయోగ ఇత్యభిప్రయన్నకా రస్యార్థమాహ- ప్రణవత్తిలక్షర త్రియత్తైయు మిత్యాదినా - శ్రుతిస్మృతీతి- ‹‹భూరితి ఋగ్వేదాదజా యత - భువఇతి యజుర్వేదాత్ - సువరితి సామవేదాత్. తాని శుక్రాణ్యభ్యతపత్ - తేభ్యోఽభితప్తే భ్యస్త్రయోవర్ణా అజాయంత - అకారోకార మకార ఇతి. అకారంచాప్యుకారంచ మకారంచ ప్ర జాపతిః। వేదత్రయాన్నిర బృహద్భూర్భువ స్వరితీ,,తి చేత్యాది శ్రుతిస్మృతయ ఇత్యర్థః- స్మృతావపి

సా.వి—పురమితి-వ్యాఖ్యాతం-కథమత్రత్రయీసారత్వం? యత స్త్రయీసారస్త్రయాత్మేత్యుక్తమిత్యత్రాహ-ప్ర ణవత్తిలితి - ‹‹భూరితి ఋగ్వేదా దజాయత. భువఇతి యజుర్వేదాత్. సువరితి సామవేదాత్. తాని శుక్రాణ్యభ్యతపత్- తేభ్యస్తప్తేభ్యస్త్రయోవర్ణా అజాయంత-అకారఉకారమకారఇతి- తాన్యేకధాస మభరత్తదేతదోమితి- స్మృతిశ్చ-‹‹అకారశ్చాప్యుకారశ్చ మకారశ్చ ప్రజాపతిః। వేదత్రయాన్నిరబృహద్భూ ర్భువస్స్వరితీ,, తిచ-నిరబృహత్, సారముద్ధృతవానిత్యర్థః-ఇమేఅకారాదివర్ణాః-కథంసర్వరక్షకత్వాది

సా-సం—ఇత్యంశం వివృణోతి- ప్రణవత్తిలితి. ఛాందోగ్యే ‹‹ తేభ్యోఽభితప్తేభ్యస్త్రయోవర్ణా అ జాయంత - అకారోకార మకారఇతి-తానేకధాసమభ(ర)వత్తదేతదో,,మితి శ్రుతిరిహాభిప్రేతా- స్మృతిశ్చ ‹‹అకారంచాప్యుకారంచ మకారంచ ప్రజాపతిః - వేదత్రయాన్నిరబృహద్భూర్భువస్సువరిత్య పి,, నిరబృహత్, సారముద్ధృతవాన్. బృహి ఉద్యమనే ఇతి ధాతుః-

మూ—ఇవ్వక్షరఙ్గళ్ ఇవ్వర్థఙ్గళైచ్చొల్లుకిఱపడియెఙ్గనేయెన్నిల్ «అష్టాక్షరశరీరాంగప్రణవాద్యక్షరేణ| అకారేణాఖిలాధారః పరమాత్మాభిధీయతే| సమస్తశబ్దమూలత్వాదకారస్యస్వభావతః| సమస్తవాచ్యమూలత్వాద్బ్రహ్మణోపి స్వభావతః। వాచ్యవాచకసంబంధస్తయోరర్థాత్ప్రతీయతే,,ఎన్ఱు శ్రీవామనపురాణవచనత్తాలే సర్వవాచకజాతప్రకృతియాన ప్రథమాక్షరత్తుక్కు సర్వవాచ్యజాతప్రకృతియాన నారాయణన్

సా-దీ— ఇవ్వక్షరఙ్గళిత్యాదినా-అష్టాక్షరశరీరేత్యాది- అష్టాక్షరరూపం యచ్ఛరీరం మన్త్రస్వరూపం తస్యాంగభూతో యః ప్రణవః తస్యాద్యక్షరః అకారః - తేన, అకారేణ ఎన్నైక్కు- సమస్తశబ్దమూలత్వాదితి - అకారస్య స్వతస్సమస్తశబ్దానాం కారణత్వాత్ . తథా బ్రహ్మణః, నారాయణస్యాపి స్వతస్సమస్తస్య వాచ్యస్య, సకలజగతః ఎన్నపడి- కారణత్వాచ్చ. తయోః, అకారబ్రహ్మణోః-వాచ్యవాచకభావరూపస్సంబంధః.అర్థాత్,యోగ్యతారూపాజ్జ్ఞాయతే ఎన్నపడి-వాచకజాతప్రకృతి , శబ్దప్రపంచకారణమ్.

సా-స్వా—ఇప్పడి « అకారార్థో విష్ణుః ,, ఎన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? విష్ణువిడత్తిల్ అకారత్తుక్కు యోగమో ? రూఢియో ? యోగత్తాలే విష్ణుత్వప్రతీతి కూడాతే ? రూఢియాకిల్ తద్గ్రాహకప్రమాణముణ్డో? ఎన్ఱ అభిప్రాయత్తాలే శంకిక్కిఱార్ - ఇవ్వక్షరఙ్గళితి . ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్- అష్టాక్షరేతి - అష్టాక్షరశరీరస్య అఙ్గభూతో యః ప్రణవః తస్యాద్యక్షరేణాకారేణ పరమాత్మాభిధీయతే. రూఢ్యాభిధీయత ఇత్యర్థః-తదుపపాదయతి. సమస్తేతి-అర్థాత్, ఔచిత్యేనేత్యర్థః. పరమాత్మశబ్దేన

సా-ప్ర—శ్రుతరునా నానాచ్ఛందనుదాహరణం - నన్వేవం తర్హి « యద్వేదాదౌస్వరః ప్రోక్తః - సమస్తశబ్దమూలత్వా,, దిత్యాదిభిస్సర్వవేదప్రకృతిః ప్రణవః - తస్య ప్రకృతి రకార ఇత్యవగమాత్- «భూరితి ఋగ్వేదాదజాయత • అకారంచాప్యుకారం చేత్యాదినా,, అకారోకారమకారాణాం వేదజన్యత్వావ్యాప్తి జన్యత్వావగమాచ్చాన్యోన్యాశ్రయ ఇతిచేన్న . యద్వేదా విత్యాద్యవగతస్య ప్రణవద్వారకస్యాకారస్య సర్వవేదకారణత్వస్యైవ భూరితి ఋగ్వేదాదిత్యాదావపి భూరాదిసూక్ష్మావస్థాత్వార్థకత్వాద్వేదత్రయసూక్ష్మావస్థాత్వేన వ్యాహృతిషు తత్కారణత్వస్యాకారాదిషు కారకారేషు వ్యాహృతిసూక్ష్మావస్థాత్వేన తత్కారణత్వస్యచ జ్ఞాపనేనచ ప్రత్యభిజ్ఞాపనాదితిభావః , అష్టాక్షరేత్యాది - అష్టాక్షరశరీరే తదవయవభూతో యః ప్రణవస్తస్యాద్యం యదక్షరం అకారస్తేనేత్యర్థః - శిలాపుత్రకస్యశరీరమితివదష్టాక్షరశరీరమితి నిర్దేశః- «ఏష సేతుర్విధరణః, ఏషాంలోకానామసంభేదాయే,, త్యాదిప్రమాణైరఖిలాధారత్వేనావగతోకారేణాభిధీయత ఇత్యర్థః-అర్థాత్ప్రతీయతే,ఔచిత్యాత్ప్రతీయత ఇత్యర్థః-

సా-వి— విశిష్టత్వాదవాచ్యతా ఇతి ప్రశ్నపూర్వక ముపపాదయతి. ఇవ్వక్షరఙ్గళిత్యాదినా-అష్టాక్షరేతి - అష్టాక్షరస్య శరీరే తస్యాంగభూతో యః ప్రణవస్తస్య ఆద్యక్షరేణాకారేణ . సమస్తశబ్దమూలత్వాదితి «అకారో వై సర్వా వాగి,,తి సర్వశబ్దోపాదానత్వేన సంస్తుతాదకారస్యసర్వశబ్దమూలత్వం.బ్రహ్మణస్సమస్తవాచ్యమూలత్వాత్సకలజగత్కారణత్వాదౌచిత్యాత్తయోర్వాచ్యవాచకసంబంధోర్థాదయత్నేనైవ

సా-సం—అర్థాత్ప్రతీయత ఇత్యర్థకారణత్వం శబ్దానాముభయోరర్థసామర్థ్యంచోక్తం - « యద్వేదాదౌస్వరః ప్రోక్తో వేదాంతే చ ప్రతిష్ఠితః|తస్య ప్రకృతిలీనస్య యః పరస్స మహేశ్వర,, ఇతి శ్రుతేర్వాచకజాత

మూ — వాచ్య మెన్ను సిద్ధమాన అర్థత్తై పదార్థ సంగ్రహత్తిలే యరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇత్యాలే కా రణవాక్య సిద్ధమాన సకలజగన్నిమిత్తోపాదాన కారణత్వముమ్, అత్తాల ఆక్షిప్తమాన సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తి త్వాదిగుణ వర్గముమ్ ఇజ్జ సిద్ధమాయిత్తు. ఇవ్వక్షరం భగవద్వాచక మెన్ను మిదమ్ « అనిషేధ

సా- దీ — ఇతి అకారవాచ్యత్వత్తాల్ ఈశ్వరనుక్కు ఫలిత్తవర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇత్యాలే యిత్తుడ నిస్తుమిడ కార్త్తాలే, ఇవ్వకార వాచ్యత్వత్తాలెన్నపడి - ఇజ్జ, ఇప్పిశ్వరనిడత్తిలే. ఇవ్వకార త్తిలే ఈశ్వరనుక్కు సిద్ధమెన్నుమామ్. సర్వకారేణ పరమాత్మాభిధీయతే ఎన్ను వచనత్తిలియుక్కు నారాయణన్ వాచ్యనెన్ను సిద్ధమాన పిణమె న్నెన్నిఖంటువాదికళ్ విష్ణు అకార వాచ్యనెన్ను శొల్లుకైయాల్ వచనత్తిల్ పరమాత్మ శబ్దత్తుక్కుమ్ విష్ణువిలే పర్యవసాన మొక్కుదార్ - ఇవ్వక్షర మిత్యాదియాల్ - ఇన్నిత్త నిఖంటుశబ్దత్తాల్ అభియుక్త వచన ముపలక్షితమ్ - ఇవత్తాల్ ప్రయోగముమ్ సిద్ధమ్. అనిషేధళిమాన్‌పొ, అవెన్నుమిడుసి షెభ్యక్కుమ్-

సా- వ్యా — విష్ణురేవాభిధీయతే. « పరమాత్మా చ సర్వేషా మాధారః పరమేశ్వరః। విష్ణు నామా స వేదేషు వేదాంతేషు చ గీయతే ,, ఎన్ను శొల్లిత్తిరే - వేదార్థ ఇతి - « యద్వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్తః,, ఇతి శ్రుత్యర్థ విచారస్థలే మెన్నపడి - ఇదినాలే జగత్కారణత్వ విశిష్ట విష్ణుత్వ మకారార్థ మాయిత్తు - ఇని «జగదుదయ గతా,, ప్రళయ కృదిత జగత్కారణత్వ మకారార్థ మెన్ను శొన్నతుకూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఇత్తాలే ఇతి - ఇత్తాలే సమస్తవాక్యగుణాన్త్వమ్ పురస్కృత్య వాచ్యతోపయుక్తావిశ్వన్నాయత్తాలే ఎన్నపడి - సార్వజ్ఞాద్యభావే జగదుదయగతా ప్రళయ కృత్వమ్‌కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. అత్తాలే ఇతి. అనాలుమ్ « అకారార్థో విష్ణుః ,, ఎన్ను శొన్నతు కూడుమో? «అకారేణా ఖిలాధారః పరమాత్మాభిధీయతే ,, ఎన్ను పరమాత్మావన్నో వాచ్యనాక తోన్రుకిరాన్. విష్ణుత్వ కారణ వాచ్యత్తై తోన్రవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇవ్వక్షర మితి - అనిషేధ, అనుపపన్న మిత్యాదౌ

సా - ప్ర — ఏవంచ « కారణంతు ధ్యేయః ,, ఇతి కారణస్యైవ సర్వ విద్యా వేద్యత్వాల్ « యతో వా ఇమాని భూతాని జాయంతే - బ్రహ్మవనం బ్రహ్మస వృక్షఆసీత్ - యతో ద్యావా పృథివీ నిష్టతక్షుః. యోయో నిమోనాని సథతిష్ఠ త్యేకః ,, ఇత్యాదిభి రభిమిత్తత్వ సోపాదానత్వేన చోక్తం సర్వజ్ఞత్వ సర్వ శక్తిత్వాది గుణకం బ్రహ్మైవ అత్రాపి న్యాస విద్యాయా మనుసంధేయ మితి వివక్షిత మిత్యర్థః. ఇత్తాలే ఇత్యాదినా. ఏవమాని త్వాన్నారాయణబోధకత్వముక్త్వా రూఢ్యాపిబోధకత్వమాహ. ఇవ్వక్షరమిత్యాదినా-

సా వి — ప్రతీయత ఇత్యర్థః ఔచిత్యా త్కారణభూతశబ్ద్యకారణభూత బ్రహ్మవాచిత్వమిత్యత్ర కా రణత్వం తదాక్షిప్త సర్వజ్ఞత్వాదయ శ్చాకారేణ లబ్ధా ఇత్యాహ - ఇత్తాలే ఇతి. ఏవ మౌచిత్యా దకారస్య నారాయణవాచకత్వ ముక్త్వా రూఢ్యాపి తదాహ - ఇవ్వక్షరమితి. అనిషేధ ఇత్యేతదస భవనత్యాదౌ నిషేధే

సా-సం — ప్రకృతియాన సేతుముక్తః - నస్య, వేదస్య. ఆదావంతేచ ప్రతిష్ఠిత ప్రణవ మూలస్వరూపప్రకృ తావకారే లీనస్య యాకిపరో వాచ్య ఇతి వేదార్థ సంగ్రహ సూక్తిరభిప్రేతా- ఇత్తాలే, అకారవాచ్య త్వేన శక్తే, అకారవాచ్యే-అఖిలాధారత్వ సర్వగమకత్వయోః కారణత్వసమనియతత్వాత్ దుస్స్థాపకా కా రణత్వాదికమప్యుపస్థాపయతీత్యాశయః-అనిషేధ ఇతి. అకారస్యానుపపన్నమిత్యాదౌ నిషేధానకత్వం

మూ—ప్రుమాన్విష్ణౌ,, ఎన్నుమ్.. అకారోవిష్ణువాచకః,, ఎన్నుమ్.. అ ఇతి భగవతో నారాయణస్య ప్రథమాభిధానమభిదధతా శిష్యానుమంగళంనకృతమ్,, ఎన్నుమ్ శిక్షంటుకళిలుమ్ ప్రయోగఙ్గళిలుమ్ ప్రసిద్ధమ్. ఇతువ్యాకరణవ్యుత్పత్తియాలె సర్వేశ్వరనై చ్చొల్లుమ్బోతు రక్షణప్రీణనాది వివక్షమాన ధాతువిలే కర్తృవాచియాన క్విప్రత్యయత్తాలేనిష్పన్నమానపదమాయ్ సర్వరక్షకత్వాదివిశిష్టనాకచ్చొల్లుమ్.

సా - దీ — అసంభవ ఇత్యాది ఫల్ సంభవ సమ్మేళన అప్రయుక్తమాకైయాల్. విష్ణౌతు అ ఇతి అమం పుమాన్, పుల్లింగమ్-ఎన్నుఇరుక్కుమ్-అఃఇతి భగవతః ఎన్నుఅభియుక్తవచనమ్.. అవేదో మామహంశందే ఇత్యాదికళ్ ప్రయోగమ్ - వ్యాకరణ ప్రక్రియైయాలు మివ్వక్షరమ్ విష్ణువాచక మెన్కిఱార్ - ఇతు వ్యాకరణేత్యాదియాల్ - వ్యాకరణ వ్యుత్పత్తియిల్ అవ రక్షణే అవతీత్యర్థః ఎన్కిఱ ప్రక్రియై యాలు మెన్కై - సర్వేశ్వరనై, సర్వరక్షకనానవిష్ణువై యెన్నపడి-సర్వరక్షణేవిష్ణువేఅధికృతత్వేనప్రసిద్ధనాకైయాలిత్తై యుపపాదిక్కిఱార్ - మేల్ రక్షణప్రీణనేత్యాదియాల్-అవరక్షణప్రీణనాదిషుఎన్కిఱధాతువిలేకర్తృవాచియానక్విప్రత్యయమే. లోపోవ్యోర్వలి,, తివకారలోపేచసతినిష్పన్నపదమాకైయాలెన్నపడి- సర్వేశ్వరనై ఎన్ను

సా-స్వా—అకారో విష్ణుపాచకః. విష్ణౌతుపుమాన్, పుల్లింగః - అఃఎన్కై - ప్రయోగేతి- అభియుక్త ప్రయోగఙ్గళిలు మిత్యర్థః. నాద గత్వ విశిష్ట నారాయణ త్వమ్ రూఢి ప్రవృత్తి నిమిత్త మెన్నుకరుత్తు- .. అకారేణాఖిలాధారః పరమాత్మే ,, త్యత్రాపి పరమాత్మ శబ్దేన నారాయణ ఏవ వివక్షితః ఎన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి జగత్కారణత్వ విశిష్ట నారాయణ కారత్తాలే సిద్ధనానాలుమ్ రిష్ఠ ప్రళయకృదితి రక్షకత్వమకారతినే స్సిక్కిఱ రతెన్ను శొన్న తు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతు ఇతి. అవరక్షణ ఇతి ధాతోః కర్తరిక్విపి విచ్ప్రత్యయేవా కృతేలోపో వ్యోర్వలీతి ధాతు వకారలోపేవేర ప్రస్తస్యేతి ప్రత్యయ వకారలోపే అఇతిరూప మెన్నుకరుత్తు - .. అవతి రక్షణేకాంతా

సా-ప్ర— అథయోగతోపిభగవద్వాచకత్వ మాహ - ఇతు వ్యాకరణే త్యాదినా. .. అవరక్షణ గతౌకాంతౌ ప్రీతౌ తృప్తౌ ద్యుతౌ శ్రుతౌ ప్రాప్తౌ శ్లేషేథనేచైవె,, త్యుక్తధాతౌ ఔణాదిక డిప్రత్యయేదిత్యభస్యేత్యాది నాటిలోపేచ అఇతి పదం సచ్ఛిద్యమాణశ్శబ్దో ని వర్తమానస్యార్థ మాచష్ట ఇతి న్యాయా

సా-వి— వర్తతే-ప్రయోగఙ్గళిలుమితి- అఇతిభగవతోనారాయణస్య ప్రథమాభిధాన మభిదదథ తె త్యాద్యభియుక్త ప్రయుక్తవాక్యేష్విత్యర్థః. యోగేనాపి భగవద్వాచిత్వమాహ - ఇజ్జువ్యాకరణ వ్యుత్పత్తి యాలేఇతి - డప్రత్యయే డిత్వసామర్థ్యాట్టిలోపేన ధాతోర్నివృత్తౌ ధాతుస్థానాపన్న డప్రత్యయాకార ఏవ ప్రకృతితయావతిష్ఠతే. తథాచావతీతి అః, రక్షక ఇత్యర్థః - క్విప్రత్యయే క్విపస్సర్వాపహారి లోపే సతి లోపోవ్యోర్వలీతి వలోపే అఇతి భవతీతి కేచిద్వ్యాచఖ్యుః - తత్రజ్వరత్వరస్రివ్య విమవామ ప ధాయాశ్చేతి ఉపధాయావకారస్యచ స్థానే ప్రాప్తస్య ఊఠిత్ప్రసంగాచ్చింత్యం. విచ్ప్రత్యయేతు నానుపపత్తిః.

సా-సం— విష్ణ్వర్థకతాయామకారః పుల్లిఙ్గ ఇత్యర్థః. ప్రసిద్ధ మిత్యనేన అకారస్య భగవతి రూఢత్వముక్తం - అథావయవశక్తిమపి దర్శయతి - ఇతువిత్యాదినా- అత్రేయం ప్రక్రియా, అవెత్యస్మాద్ధాతోరన్యేభ్యోపిదృశ్యత ఇతివిచ్ప్రత్యయేకృతేలోపో వ్యోర్వలి ధాతు నావకార లోపేకృతేవర ప్రత్యస్యేతి

మూ—ఇద్ధాతుఅనేకార్థమేయాకిలుమ్ రక్షణార్థత్తిల్ ప్రసిద్ధి ప్రకర్షత్తాలుమ్, ఇవ్వర్థ మిఙ్గె అపేక్షిత మాకైయాలుమ్, ఇక్కే-నానార్థఙ్గళ్ అనుసంధియ్యక్కళాక ఒరునిరుక్తియిల్లా మైయాలుమ్,ప్రథమపతిమాన రక్షణమ్ శాబ్దమాయ్మత్త అపేక్షితార్థఙ్గళ్ ఇత్తాలే ఆక్షిప్తఙ్గళాక అనుసంధిక్కై- ఉచితమెన్ఱుఇవ్వళవేఆచార్యర్ కళ్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణినార్ కళ్-

సా.దీ— పూర్వవాక్యాదనువర్తతే-ఇద్ధాతుఅనేకార్థమాయిరుక్క-వాచార్యర్ కళ్ రక్షణార్థమాత్రత్తైయేస్వీకరిత్తువ్యాఖ్యానమ్పణ్ణినతుక్కు- నిదాన మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇద్ధాతువిత్యాదియాల్-నానార్థఙ్గళనుసంధేయ ఙ్గళాక నిరుక్తియిల్లా మైయావతు ? నారాయణపదత్తిల్ పోలే నిరుక్తియిల్ రక్షణార్థ మొఴియనానార్థఙ్గళై చ్చొల్లామై - ఆక్షిప్తేతి - అపేక్షితాంతరాణా మాక్షేపాదపి లాభే శబ్దవృత్తికల్పనా నౌచిత్యాదితి భావః- ఉచితమెన్ఱు,ఉచితమిక హిలోకిఎన్ఱపడి.ఇవ్వళవే,రక్షణార్థమాత్రత్తైయేఎన్నైక్కు-

సా.స్వా—ప్రీతౌతృప్తావ్యుతౌశ్రుతౌ-ప్రాప్తౌశ్లేషేథసంవేశే,, ఇత్యాదిప్రకారేణ అవధాతు రక్షణప్రీణనాద్యనేకార్థ మాకైయాలే రక్షకత్వ విశిష్టార్థకమకార మెన్ఱు పూర్వాచార్య వ్యాఖ్యాననియామక మెఙ్గనే? స్వరూప నైళిన్తి ముముక్షువుక్కు- రక్షకత్వ మపేక్షిత మాకైయాలే తథావ్యాఖ్యాత మెన్నిల్ ప్రీత్యాద్యర్థము మపేక్షిత మాకైయాల్ రక్షణా ద్యర్థకత్వమ్ నిశ్చయిక్క- కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్-ఇద్ధాతువితి . ఇవ్వళవె, రక్షణ మాత్రత్తై ఎన్నైక్కు - ఆనాలుమ్ రక్షకత్వ మాత్రమే కృష్ప్రిసత్య యార్థ

సా-ప్ర—ప్రత్రకత్వ బోధకం భవతీత్యర్థః- నన్వస్యధాతోరనేకార్థత్వాత్కథమస్యప్రాథాన్యేనరక్షకత్వ బోధకత్వ మిత్యత్రాహ - ఇద్ధాత్విత్యాది - అవతేరరక్షణార్థ ఏవ ప్రయోగ ప్రాచుర్యా న్మంత్రానుసంధాతు రనిష్ట నివృత్తీష్ట ప్రాప్తి సాకాంక్ష తయా నిష్ట నివర్తక రక్షకప్రకాశన స్యాత్రాపేక్షి తత్వాల్ "ఐశ్వర్యస్య సమగ్రస్య వీర్యస్య యశసశ్శ్రియః . జ్ఞాన వైరాగ్య యోశ్చైవ షణ్ణాం భగ ఇతీరణే ,,త్యాది వదకారస్య సముదిత వాచకత్వే ప్రమాణా భావాచ్చ రక్షకత్వ ప్రాధాన్య మిత్యర్థః . ఆక్షిప్తేతి-అపేక్షితార్థాంతరాణాంఆక్షేపాదపి లాభే శబ్దవృత్తి కల్పనా నౌచిత్యాదితిభావః - నను భగవత్కర్తృకరక్షా విషయ ప్రకార విశేషా పరిజ్ఞానే స్వస్య తద్రక్ష్యత్వజ్ఞానం నస్యాదిత్యత విషయ విశేష ప్రకార విశేషయో రనుక్తేః "అనౌపాధిక నిర్దేశేప్యాసంకోచో విశిషధీః సిద్ధే శబ్దార్థసంబంధ,,ఇతిన్యాయేన

సా వి— ననురక్షణాద్యనేకార్థకత్వాత్ప్రీత్యాదేరక్షణార్థస్వీకారేకింనియామకమిత్యతఆహ- ఇద్ధాత్వితి-ఒరునిరుక్తమితి - "నరాన్నరాణాం సంఘాత స్తస్యాహామయనంగతిః । నరాజ్జాతాని తత్వాని నారాణీతి తతోవిదుః । తాన్యేవ చాయనం తస్య తేనవా రాయణస్మృత,, ఇతినారాయణ శబ్దే అనేకార్థ గ్రాహక నిరుక్తివదిహానేకార్థ గ్రాహక నిరుక్తి ర్నాస్తీ త్యర్థః - ఇవ్వళవే , రక్షణార్థ మాత్రమేవ .

సా - సం — ప్రత్యయ వకారేచ లుప్తే అకారమాత్ర మవశిష్యత ఇతి - రక్షణ ప్రీణనాదీత్యాది శబ్దేన - "అవతీ రక్షణే కాంతౌ ప్రీతౌ తృప్తా వ్యుతౌ శ్రుతౌ - ప్రాప్తౌ శ్లేషేథ సంవేశ ,, ఇత్యాది సంగ్రహ కారికోక్తాశేషా విదితార్థాస్సంగృహ్యంతే- నన్వవతి ధాతోరనేకార్థత్వే రక్షణ రూపార్థమాత్రే పరతయాప్రాచాం భవతాంచవ్యాఖ్యానే కింనిదాన మిత్యత్రాహ . ఇద్ధాతువితి-యథాసంకోచకాభావా

మూ— ఇన్తరక్షకత్వమ్ అవచ్ఛేద (క) మిల్లామైయాలే సర్వవిషయమ్ - రక్షా (రక్షణ) ప్రకారఙ్గళ్ విషయఙ్గళ్ తోఱుమ్ ప్రమాణఙ్గళ్ కాట్టిన పడియిలే విచిత్రఙ్గళాయి రుక్కుమ్ - ఇతు హేతునిర్దేశమ్ పణ్ణామైయాలే నిరుపాధికమాయ్ తోన్ఱినాలుమ్, సాపరాధరాన సంసారికళుక్కు మోక్షాది ప్రదానత్తిల్ స్వతంత్రనాన ఈశ్వరన్ తాన్ కల్పిత్తువైత్తతోరు వ్యాజత్తై అపేక్షిత్తిరుక్కుమ్.

సా-దీ— రక్షకత్వమాత్రమే ప్రకృతిప్రత్యయార్థమాయిరుక్క సర్వరక్షకత్వాదివిశిష్టనాకక్కాట్టుమ్ మెన్ఱ తెజ్ఞనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్తరక్షకత్వమెన్ఱు అవచ్ఛేదకమిల్లామైయాల్, రక్ష్యవిశేషానుక్తేః ఎన్ఱపడి - విషయఙ్గళ్ తోఱుమ్, సంసారి ముముక్షు ముక్తాదిఙ్గళ్ తోఱుమెన్నైక్కు - విచిత్రమాయిరుక్కుమ్, సంసారికళుక్కన్నపాన స్వర్గాది ప్రదానమ్, ముముక్షుక్కళుక్కు మోక్షాదిప్రదాన మిత్యాది రూపేణ వెన్ఱపడి - ఇన్తరక్షణమ్ నిరుపాధికమాయ్ క్వచిత్సోపాధికమాయ్ తోన్ఱినాలు మెన్నైక్కు - మోక్షాదీత్యాది శబ్దత్తాల్ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాదిగ్రహీతమ్ - ఇత్తాల్ సంసారికళ్ తిరత్తిల్ ఇవనుడైయ రక్షణమ్ సోపాధిక

సా-స్వా—మాయిరుక్క సర్వరక్షకత్వవిశిష్టనాకబోధిక్కుమెన్ఱ తెజ్ఞనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్తైతి- అవచ్ఛేదక మిల్లామైయాలే, రక్ష్యవిశేషానుక్తియాలే ఎన్ఱపడి. ఇప్పడి సర్వవిషయమ్ రక్షకత్వమెన్నిక్కురతు కూడుమో? త్రైవర్గిక విషయత్తిల్ స్వర్గాది ప్రదానమ్ ముముక్ష్వపేక్షయా అనిష్టమాకైయాలే రక్షణమన్ఱే? అముముక్షువుక్కుమ్ బంధధన వినాశాది కరణమనిష్టమాకైయాలే రక్షణమన్ఱే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - రక్షణప్రకారఙ్గళితి - విషయఙ్గళ్ తోఱుమ్, సంసారి ముముక్ష్వాదికళ్ తోఱుమెన్ఱపడి - ఇప్పడి అవచ్ఛేదక మిల్లామైయాలే రక్షకత్వమ్ సర్వవిషయమెన్ఱు శొన్నాల్ హేతు నిర్దేశ మిల్లామైయాలే వ్యాజ నిరపేక్ష రక్షకత్వమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ పూర్వమ్ శొన్న సాధ్యోపాయ సాపేక్ష రక్షకత్వమ్ తవిర ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతితి - ఇప్పడి త్తాన్ సంకల్పిక్క కూడుమో? ఎన్నిఱ శంకావార ణార్థమ్ స్వతంత్ర నానేతి. స్వతంత్రతయా ?యోగానర్హా నెన్ఱపడి - ఇప్పడి యాకిల్

సా-ప్ర— కథ్యతే ,, ఇత్యుక్తరీత్యా ఉపాధ్యనుక్తేశ్చ రక్షణం సర్వవిషయం సర్వ ప్రకారం నిరుపాధికం చేత్యభిప్రయన్నాహ - ఇన్త రక్షకత్వ మిత్యాది. నను బద్ధే యతిరంచి దుపాయానుష్ఠాన ఏవ రక్ష ణాన్నిత్యముక్తానాం రక్షణా నపేక్షత్వా ద్ధేశ్వరస్య నిరుపాధిక సర్వరక్షకత్వం నస్యాదత్యత్ర ‘‘ కోహ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్ - యదేష ఆకాశ ఆనందో నస్యాత్ - ఏష హ్యేవానందయాతీ ,, త్యాదిభి వ్యతిరేక ప్రదర్శన పూర్వకం సర్వరక్ష కత్వోక్తేః రక్షణ హేతు భూతదయాయాస్సంకోచకాభావా దుపాయానుష్ఠానస్యాపి భగవ దధీనత్వాచ్చ నిరుపాధిక సర్వరక్షకత్వం స్యాదేవే త్యాహ. ఇతు హేత్విత్యాదినా.

సా- వి— అవచ్ఛేదకం, సంకోచకం - విషయఙ్గళ్ తోఱుమ్, ప్రతిపక్షం - సంసారినిత్యముక్తాది విషయభేదేన విచిత్రం - అన్నస్వర్గాది ప్రదాన కైంకర్యప్రదాన రూపం - నను కథం నిరుపాధిక సర్వరక్షకత్వమ్, ఉపాయానుష్ఠానసాపేక్షత్వాదిత్యాశంక్య ఉపాయానుష్ఠానస్యాపి తత్సంకల్పాయత్తత్వా త్సర్వరక్షకత్వం సిధ్యతీత్యాహ - ఇతు హేతునిర్దేశమితి - తాన్ సంకల్పిత్తువైత్తతోరు వ్యాజత్తై, స్వేన సంకల్ప్య నిహితమేకవ్యాజం,

సా-సం— త్రైకారతో విషయతశ్చ అసంకుచిత తారక్షక తాయాస్సంభావా ఉపాధ్యనుక్తే మోక్షప్రదానే నిరుపాధికతాపి స్యాదిత్యత్రాహ - ఇతు విత - యస్మిన్ పురుషే లబ్ధావకాశ స్తస్మిన్నేవ వ్యాజ ప్రద ఇతి నతన్మఖేనా

సూ— నిత్యర్ పక్కలిలుమ్, ముక్తర్ పక్కలిలుమ్, నిరుపాధిక సహజకారుణ్య మాత్రత్తాలే స్థితస్థాపన రూపేణరక్షై ముఴుక్క నడక్కుమ్. ఇప్పడిస్వాభావికమాన రక్షకత్వమ్ప్రాతికూల్యమ్ నడక్కుమ్ కాలత్తిల్ అనాద్యపరాధత్తాలే పిరన్ద నిగ్రహ రూపోపాధియాలే ప్రతిబద్ధ(మా)మ్. ప్రతిబంధకమానవిన్నుపాధియై కళ్ళియై క్కాక్కవే ప్రపత్తిముతలాన వ్యాజఙ్గళ్ శాస్త్రసిద్ధఙ్గళ్ -

సా.వీ— మెన్దతామత్తు - ఇవి నిత్యముక్తర్ పక్కలితునిరుపాధికమెన్కిరార్. నిత్యర్ పక్కలిలుమిత్యాదియాల్ - మాత్రశబ్దమ్ వ్యాజత్తైయుమ్ వ్యావర్తిక్కిరతు-స్థితస్థాపనరూపేణపణ్ణుమ్రక్షైఎన్ఱపడి. రాజ్ఞా రక్ష్యమాణే రాజ్యే అభిషిక్తేన రాజకుమారేణ తద్రక్షణ వదెన్ఱపడి. ముఴుక్క, సర్వదాసర్వగిలు మెన్నవు మామ్ - ఈశ్వరనుక్కైయు స్వాభావిక రక్షకత్వమ్ సంసారికళ్ పక్కల్ ప్రతిబద్ధమెన్కిరార్ - ఇప్పడి స్వాభావికేత్యాదియాల్ - ప్రాతికూల్యమ్ నడక్కుమ్ కాలత్తిల్, బద్ధావస్థైయిలెన్ఱపడి - ఇవ్వుపాధియై, భగవన్నిగ్రహత్తైయెన్కై - శాస్త్రసిద్ధఙ్గళాయిరుక్కిఱవ వెన్ఱ పడి - భక్త్యాదికళ్ వ్యాజమాత్రఙ్గళ్. రక్షణమ్

సా.స్వా— వ్యాజ నిరపేక్షరక్షకత్వమ్ ఈశ్వరనుక్కు ఒరువిషయత్తిలుమ్ కాణామైయాలే నిరుపాధిక రక్షకత్వమ్ తుచ్ఛమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నిత్యర్ పక్కలితి - ఇన్నస్వాభావిక రక్షకత్వమ్ సంసారికళ్ తిరత్తిలిల్లైయాకిల్ వైషమ్య దోషముమ్, సర్వవిషయత్వాభావముమ్ ప్రసంగియాతో? ఉణ్డాకిల్ కాణ వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడీతి. ఇప్పడి అనాద్యపరాధత్తాలే ప్రతిబద్ధమాకిల్ అనిర్మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రతిబంధకేతి. ఇప్పడివ్యాజాపేక్షైయుణ్డాకిల్ స్వామిత్వాదేశ్వరన్ రక్షక నెన్నుమ్, స్వాతంత్ర్య కరుణాభ్యామ్ ఈశ్వరనే ఉపాయ

సా.ప్ర— స్థితస్థాపనేతి- రాజ్ఞా రక్ష్యమాణే రాజ్యే అభిషిక్తేన రాజకుమారేణ తద్రాజ్యరక్షణవదిత్యర్థః. ముఴుక్క, కాత్స్న్యేన - నను ‹‹ జీవేదుఃఖాకులే విష్ణోః కృపా కాప్యుపజాయతే। మగ్నానుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినా। కృపయా పర్యపాలయది ›› త్యాదినా - కేవలం స్వామికృపాయా గత్యా

సా.వి— వ్యాజనాపేక్షత్వేపి వ్యాజస్యస్వాధీనత్వాన్నసోపాధికత్వమాహ- నిత్యముక్తవిషయే కథం రక్షకత్వమిత్యత ఆహ - నిత్యర్ పక్కలిలుమితి - స్థితస్థాపనరూపేణేతి - రాజ్ఞా రక్ష్యమాణే రాజ్యే అభిషిక్తేన రాజకుమారేణ తద్రాజ్యరక్షణవదిత్యాహుః - ముఴుక్క, కాత్స్న్యేన - ఉపాధియైక్కళ్ళైక్కాక్క, ఉపాధిన్నిరసనార్థం - నను ‹‹జీవేదుఃఖాకులే విష్ణోః కృపా కాప్యుపజాయతే. కృపయా పర్యపాలయ›› దితి కృపాయా ఏవరక్షాహేతుత్వోక్తేః న్యాసాదీనాం రక్షాహేతుత్వోక్తి రనుపపన్నా. కించ, నిరుపాధిక రక్షకత్వే నిర్హేతుక కరుణావత్వం సేత్స్యతీతి పశ్చాద్భక్తి ప్రపత్త్యాదీనాందయాస్తంభనాదౌ ఉపయోగాన్నైష్ఫల్య మిదస్యాత్ - తత్కార్యస్య కస్యాప్యభావా దిత్యాశంక్య ఈశ్వరస్యనిరుపాధికకృపావత్వేపి

సా.సం— వ్యతిప్రసంగః- స్వాధీన వ్యాజసాపేక్షత్వాన్నస్వాతంత్ర్య భంగోపీత్యాశయః - నిరుపాధిక సహజ కారుణ్య మాత్రత్తాలే ఇత్యత్ర నిరుపాధికత్వం స్వాభావికత్వం - మాత్రచా వ్యాజవ్యావృత్తిః - స్థితస్థాపనేతి. అన్యథా కరణ శక్తావపి తథాఽకరణ రూపరక్షేత్యర్థః- రక్షకత్వస్య స్వాభావికత్వే కింప్రపత్త్యాది వ్యాజేనేత్యత్రాహ- ఇప్పడీత్యాదినా - నను రక్షకత్వం స్వామిత్వంచస్వభావ ఇతిసిద్ధం. అతస్స్వయమేవ

మూ. త్రాణే స్వామిత్వమౌచిత్యం న్యాసాద్యాస్సహకారిణః। ప్రధానహేతుస్స్వాతంత్ర్యవిశిష్టా కరుణా విభోః॥

సా-దీ—— స్వాభావికకారుణ్యహేతుక మెన్నుమర్థత్తై ,కారికైయాల్ సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిఱార్ త్రాణేస్వామిత్వమితి - ఈశ్వరనుక్కు సంసారికళిడత్తిల్ మోక్షప్రదానరూప త్రాణత్తిల్ స్వామిత్వ మౌచిత్యరూపమాత్రమ్. త్రాణత్తిల్ సాక్షాద్ధేతువన్ఱు - న్యాసాద్యాః, న్యాసోపాసనాదికళ్ . సహకారిణః. వ్యాజమాత్రమానవైగళ్ - స్వాతంత్ర్యవిశిష్టా విభోః కరుణైవ, సర్వేశ్వరనుడైయ స్వాతంత్ర్య విశిష్టకరుణైయేత్త్రప్రధాన హేతుః - కరుణాయాస్స్వాతంత్ర్య విశిష్ట స్వాభావే నిష్ఫలత్తై వరుమెన్ఱుకరుత్తు - ఇవ్విడత్తిల్

సా-స్వా—— మెన్నుమ్ శొల్లుకిఱతుసిరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయకిఱార్ - త్రాణ ఇతి - త్రాణే, ముముక్షువిషయే సర్వప్రతిబంధకనివర్తన రూప రక్షణే - స్వామిత్వ మౌచిత్యమ్ , స్వరూప యోగ్యతా రూపమాత్రమ్ - న సాక్షాత్ఫలోపధాన హేతుః - న్యాసాద్యాస్సహకారి కారణమ్ . నతు ప్రధాన కారణమ్ - తదా కిం ప్రధాన కారణ మిత్యత్రాహ - ప్రధానేతి - విభోః, ఈశ్వరస్య - స్వాతంత్ర్య విశిష్టా కరుణా ప్రధాన హేతుః - స్వాతంత్ర్యాభావే సహకారి సహస్రేణాపి కోపిన రక్షేత్. కారుణ్యాభావే స్వాతంత్ర్యేణ సహకారిసత్త్వేపి నరక క్షిప్యామీతి విపరీత సంకల్పేతు కృతే సహకార్యాదికమ్ నకార్యకర మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడిఅకారత్తిలే రక్షకత్వ విశిష్టే శ్వరన్ బోధిక్కైయెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ఈశ్వరన్ స్థిరీకరణ భాగత్తిలే లక్ష్మీ విశిష్టనాక రక్షక నెన్ఱు సాధిక్కైయాలె పత్నీవైశిష్ట్యం శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా-ప్ర—— హేతుత్వోక్తిరత్రభరన్యాసస్యరక్షాహేతుత్వోక్తిరనుపపన్నేత్యత్రాహ - త్రాణే స్వామిత్వమిత్యాది. ఔచిత్యం, యోగ్యతా - స్వామిత్వాత్ రక్షకో భవేదేవేత్యర్థః. అథ సార్వజ్ఞ సర్వశక్తిత్వాది వైశిష్ట్యేనైవ

సా-వి—— తస్యాశిక్షపాయాశికమార్గాధీనభగవదాజ్ఞాతిలంఘన జనితభగవన్నిగ్రహప్రతిబద్ధ తయా ప్రతిబంధకనివర్తనే న్యాసాదీనా ముపయోగాత్తేషాం రక్షణసహకారికారణత్వం కరుణాయాః ప్రధాన కారణత్వం చేతి దర్శయన్ స్వామిత్వాత్స్వద్రవ్యం స్వయమేవ నిర్వ్యాజం రక్షతీతిశంకా మప్యపనుద న్నాహ - త్రాణే స్వామిత్వమితి - విభోః, స్వామినః - స్వామిత్వం . త్రాణే, రక్షణే. ఔచిత్యం , రక్షణే స్వరూప యోగ్యతాపాదకమిత్యర్థః - స్వాతంత్ర్యవిశిష్టా కరుణా ప్రధాన హేతుః - పరతంత్రస్య కరుణావిద్యమానాపి నత్రాణాయ కల్పతే - అతస్స్వాతంత్ర్య విశిష్టేతి - నాపి కేవలం స్వాతంత్ర్యం హేతుః - నిష్కరుణే రక్షణాదర్శనాదతః కరుణేతి - ప్రతిబద్ధాయాః కరుణాయాః ఫలావినాభావాదద్వారత్వాచ్చ ప్రధానకారణత్వమితిభావః - న్యాసాద్యాస్సహకారిణః, ప్రతిబంధక నిగ్రహాపనోదన ద్వారాతదుపయోగ ఇతిభావః - ఇహ పత్నీవాచక పదాభావేపి ప్రమాణబలేన సన్నియోగ శిష్టన్యాయా దర్థాదేవ పత్నీవైశిష్ట్యం

సా-సం—— స్వద్రవ్యంరక్షతీతికింవ్యాజేన- వ్యాజావశ్యకత్వే త్రాణే స్వామిత్వం సోపాధికంస్యాత్. స్వాతంత్ర్యకారుణ్యయో గప్రయోజకతాచ స్యాదిత్యత్రాహ - త్రాణ ఇతి - రక్షణే స్వామిత్వం ప్రాప్తృత్వం అధికృతత్వ మితయావత్ - ఔచిత్యం, స్వరూప యోగ్యతామాత్రం - సహకారిణః, ప్రతిబంధక నిగ్రహాపనోదన ద్వారా రక్షణోప యోగినః - శ్రీమత ఏవరక్షకత్వే తత్రాకార సిద్ధం రక్షకత్వం నవి శేష్య మాత్ర వృత్తిః కింతు విశేష్య విశేషణయో ర్వ్యాసక్తం - అత స్తదుభ యవాచ కో య మకార ఇత్యా శయే నాహ .

మూ— సర్వ రక్షణ దీక్షిత నాన వర్, "లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్యరూపయా। రక్షకస్సర్వసిద్ధాంతే వేదాంతేషు చ గీయతే,, ఇత్యాదికళిల్ పడియే సపత్నీకనాక సిద్ధనాయిరుక్కైయాలే ఇజ్ఞ్గే ప్రమాణ సిద్ధోపయోగ విశేషమాన పత్నీసంబంధ మార్థమ్ -

సా-దీ— పత్నీసంబంధమార్థ మాకవవ గ్యానుసంధేయ మెన్కిరార్. సర్వరక్షకత్వాదికాల్ సపత్నీకనాక సిద్ధనాయిరుక్కైయాలే, సర్వరక్షకనామ్మోను ప్రమాణఙ్గళాల్ సపత్నీక నాకవే సిద్ధిక్కైయాలే ఎన్నపడి - ప్రమాణ ముదాహరిక్కిరార్ . లక్ష్మ్యా సహేతి - సర్వరక్షణ దీక్షితనాన హృషీకేశః కారుణ్య రూపయా లక్ష్మ్యా దేవ్యా సహైవ రక్షకనామ్ . అన్యథా రక్షకత్వ మవనుకర క్కూడానెన్గ కరుత్తు ఇతి సర్వసిద్ధాంతే, సర్వగానశ్రీపరాశరాదిమునికళుడైయ సిద్ధాంతత్తిలుమ్- శ్రీవిష్ణుపురాణాదికళిల్ ఎన్నపడి. ప్రమాణ సిద్ధోపయోగ విశేషమాన, ప్రమాణ సిద్ధః ఉపయోగ విశేషోయస్య పత్నీసంబంధస్యసతి - పత్నీసంబంధత్తి నుడైయ ఉపయోగవిశేషమ్ పురుషకారిత్తో పాయాంతర్భావాదికళ్ - అర్థం , సర్వ రక్షకత్వరూపార్థా త్సిద్ధ మిత్యర్థః - ఇవైతాన్ శ్రీశబ్దనిరుక్తికళాలుమ్ "పితేపత్న్వ త్వే శ్రియా,,. వెరి మారాత పూమేలిరుప్పాళ్ విన్నైగిరుక్కుమె,, ఎన్నిత్యాది ప్రమాణఙ్గళాల్ సిద్ధమాయిరేయిరుప్పది పత్నీసంబంధ

సా - స్వా— సర్వరక్షణేతి - విశేషణ స్యోపయోగా భావే పత్నిక్కు విశేషణ మిరున్దాలుమ సర్వలెను నోక్కు? ఎన్గిర శంకా వారణార్థమ్ ప్రమాణేతి - సపత్నీకేతి - సపత్నీకనాక రక్షకనెన్ను సిద్ధనా యిరుక్కైయాలే ఎన్నపడి - ఇప్పడి పత్నీసంబంధ మార్థ మెన్కిరది రూడుమో ? అప్పోదుం కారణవాక్యఙ్గళిలోరడత్తిలాకిలుమ్ పత్నీవైశిష్ట్యమ్ శొల్లవేణ్డావో? సన్నియోగశిష్ట న్యాయత్తాలే సిద్ధమాయిరుక్కైయాల్ ప్పృథక్కాక శొల్ల విల్లై యెన్నిల్ అన్త న్యాయత్తుక్కు ఙ్ఞానం నిదాన ముణ్డో ? ఎన్న్ను వరుళి చ్చెయ్కిరార్-

సా ప్ర— లక్ష్మీవైశిష్ట్యైవభగవతో రక్షకత్వప్రతిపత్తేః శ్రీపతిరేవాత్రానుసంధేయ ఇత్యాహ- సర్వరక్షణేత్యాదినా-రక్షానుకల్పఉపయోగ విశేషఇతి భావః- అర్థమితి-సర్వ రక్షకత్వరూపార్థాత్సిద్ధ మిత్యర్థః - నను " యతోవా ఇమాని భూతాని జాయంతే - తస్మ్రాద్వా - నారాయణాత్ ప్రజాయతే ,,ఇత్యాదిషు కేవలం భగవత ఏవోక్త స్సంగ్రహశ్చ్యాపి సంగ్రహ ప్రణవ సంగ్రహే అకారేపి న లక్ష్మ్యాసంబంధో బోధ్యత ఇత్యత్రాహ ప్రమాణాదపి సకల కారణత్వ స్స్యరూపస్య ప్రత్యక్షి పవి బ్రాహ్మణం లక్ష్మీవిశిష్టస్యైవ సహస్ర శీర్షత్వాదికం ప్రత్యభిజ్ఞాప్య ఉపాస్యవాది సర్వశబ్ద వాచ్యతోక్త రూప బృహతేషు " సైషావతి జగత్త్రియం - త్వమేదాం సమధనం - లక్ష్మ్యాసహా హృషీకేశ ,, ఇత్యాదౌ లక్ష్మీవిశిష్టస్యైవ రక్షకత్వ ప్రతిపాదనా చ్చైంద్రాగ్నాగ్నిష్టోమియాదిషు అన్యతరం విధీయతే తస్య దేవతాత్వాభావ వత్ " సన్నియోగ శిష్టానాం సహావా ప్రవృత్తి స్సహావానివృత్తి ,, రితి న్యాయాత్ లక్ష్మీమంతరేణ సర్వరక్షకత్వాసిద్ధిం సూచయన్ భగవద్పృథక్సర్వశబ్ద లక్ష్మీవైశిష్ట్యస్యైవ బోధకమితి మూలసంప్రదాయక

సా-వి— సిద్ధ్యత్యాహ. సర్వ రక్షణేతి - ప్రమా - సిద్ధోప యోగేతి బహువ్రీహిః.

సా-సం— సర్వేతి - అర్థ మితి - ఉకారస్యావధారణార్థకస్య పక్షే శబ్దసామర్థ్యాదపి సామర్థ్యాచ్చపతిపత్న్యోరకార వాచ్యత్వే సిద్ధే అర్థసామర్థ్యా దేవతయో నిత్యసంబంధ విశేషణ భావోపి

మూ—ఇప్పడి సన్నియోగ శిష్ట న్యాయత్తాలే ఎమ్పెరుమానై చ్చొన్నవిడ మెఴ్గుమ్ పిరాట్టియైయుమ్ శొల్లిత్తా మెన్నుమిడత్తై «తదంతర్భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరపి», ఎన్ఱు సమర్థిత్తార్కళ్ -

సా.దీ—త్రినుడైయ అర్థాత్వే నానుసంధాన త్తిలుపపత్తియైకాట్టుకిరార్. ఇప్పడి సన్నియోగేత్యాదియాల్ - సన్నియోగ శిష్టన్యాయ మావతు ? సన్నియోగశిష్టానాం సహవా ప్రవృత్తిస్సహవా నివృత్తిః ఎన్కిఱ న్యాయమ్. అతావతు : సాయం ప్రభృత్యాదిసూత్రే ట్యుట్యులౌతుట్చ ఎన్ఱుట్యు ప్రత్యయ ముమ్ తుడాగముమ్ విధిక్కప్పట్టతు - అజ్గు సాయమాదిశబ్దజ్గళుక్కు యదాట్యుప్రత్యయః, తదా తుడాగమః - సాయంతన మితి సిధ్యతి - యదా ట్యుప్రత్యయాభావః తదాతుడభావశ్చ ఎన్ఱు ప్రత్యయముమ్ ఆగమముమ్ సహైవ వరుమాపోల్ సహవా నివృత్తజ్గళు మాత లెన్కిఱ న్యాయత్తాలెన్ఱపడి - తదంత ర్భావాత్త్వా మిత్యాది - ఇతుక్కర్థమ్ - భోః శ్రీః తదంత ర్భావాల్, ప్రసూనే పరిమళత్తుక్కు పోలవుమ్, సూర్యనిల్ ప్రభైక్కు పోలవుమ్ భగవతి హరౌ ఉనక్కు మంతర్భావ ముణ్డాకైయాల్ - అతావతు? పరత్వాది సర్వావస్థైకళిలుమ్ అనురూప స్వరూపైయాయ్ «ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వ», మిత్యాది ప్రక్రియైయాలే శేషిత్వత్తిల్ అంతర్భూతైయాకైయాలెన్కై - త్వాం, శ్రుతిః "పతింవిశ్వస్యాత్మేశ్వర», మిత్యాదిః - నపృథగభిధత్తే, శ్రియాసహపతిం విశ్వస్య ఎన్ఱు పృథక్త్వేన నప్రతిపాదయతి - కింతు భగవత్యుక్తే తదంతర్భావాత్ శ్రీరప్యర్థాదుక్తా భవతి ఎన్ఱు శ్రుతిక్కు భావమ్ - సమర్థిత్తార్కళ్, భట్టరెన్ఱు వాక్యశేషమ్ - స్వరూపనిరూపకైయాకైయాలుమివళ్ సంబంధమనవ్యానుసంధేయమెన్ఱు యుక్త్యంతర

సా-స్వా—ఇప్పడి ఇత్యాది పృథక్స్థితయా సార్వత్రికధర్మప్రతీత్యంతర్గతతయా తదంతర్భావమేవ సన్నియోగశిష్టన్యాయత్తుక్కు నిదానమెన్ఱు కుత్తు - ఇప్పడి సన్నియోగ శిష్టన్యాయాత్తదంత ర్భూతైయెన్ఱిల్ సర్వపర విద్యైకళిలుమ్ లక్ష్మీ వైశిష్ట్య మనుసంధేయమాక ప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తియెన్ఱిల్ అతుక్కు నిదాన ముణ్డో ? తత్తత్ప్రకరణజ్గళిలే అశ్రుతిపత్నీ వైశిష్ట్యం వేద్యమాకిల్ అతిప్రసంగముమ్ వారాతో?

సా-ప్ర—మిత్యాహ - ఇప్పడి సన్నియోగే త్యాదినా - ఏవంచానందాది వచ్ఛ్రియోపి స్వరూప నిరూపకత్వాదానందాదయః ప్రధాన స్యేత్యుక్త న్యాయాచ్చలక్ష్మీసంబంధస్యాపి సర్వవిద్యాను యాయిత్వాన్న్యాయ్యస

సా.వి—సన్నియోగేతి. సన్నియోగశిష్టానాంసహవా ప్రవృత్తిస్సహవానివృత్తిరితిన్యాయః. యథాసూర్యఉదిత ఇత్యుక్తేప్రభాయా అప్యుదితత్వంసూర్యోస్తమితఇత్యుక్తేప్రభాయాఅప్యస్తమితత్వంతద్వత్. ఎమ్పెరుమానై చ్చొన్నవిడమెఴ్గుమ్, స్వామిన ప్రతిపాదకేషు సర్వస్థలేషు పిరాట్టియైయుమ్, శ్రియమపి. శొల్లిత్తామ్, భగవ ద్వాచకశ్శబ్ద స్సశ్రీయమపి ప్రతిపాదయేత్. ఎన్ఱుమిడత్తై, ఇమమర్థం - తదంతర్భావాత్, జగదీశ్వర కోట్యంతర్భావాత్. శ్రుతిరపి «పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వర», మిత్యాది శ్రుతిరపి - పృథక్త్వాభిధత్తే, నబోధయతీత్యర్థః. సమర్థిత్తార్కళితి - పరాశర భట్టార్యా ఇతి శేషః - శ్రీనివాసఇతిస్వరూపనిరూపకత్వాదపి

సా-సం—సిధ్యతీత్యర్థః - స్వాశయమేవ శ్రీభాష్యకృదాశయప్రదర్శనేన ప్రకటయతి - ఇప్పడీతి. అకారస్య పత్నీవిశిష్ట వాచకత్వ విధమేతద్గ్రంథః - «సన్నియోగ శిష్టానాం సహవా ప్రవృత్తిస్సహవానివృత్తి», రితిన్యాయేననారాయణాదిశబ్దానామపి పత్నీవిశిష్ట వాచకతాం సమర్థితవంత ఇత్యర్థః. అంతర్భావోత్ర

మూ — ఆకైయాల్ స్వరూప నిరూపక ధర్మఙ్గళ్ సర్వవిశిష్ట్యకళిలుమ్ శే (శౌ) ల్లుకిఱ కణక్కిలేఅన్ఱిక్ ప్రధానమాన ఇవ్విశేషణముమ్ సర్వవిశిష్ట్యకళిలుమ్ అనుసంధేయమ్-ఇతుతాన్ దేవతాంతరవ్యావృత్తియైయుమ్ పణ్ణిక్కొణ్డు సర్వాతిశాయియాన స్వతంత్రనుడైయ స్వరూపత్తుక్కు నిరూపకమామ్ -

సా-దీ— త్తైత్తిరీయము మరుళిచ్చెయ్యా నిన్ఱుకొణ్డుపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాల్ స్వరూపేత్యాదియాల్ - స్వరూప నిరూపక ధర్మఙ్గళావన : సత్యత్వ జ్ఞానత్వాదికళ్ • సర్వవిశిష్ట్యకళిలుమ్, సద్విద్యాది సర్వోపాసనఙ్గళిలు మెన్నై - శేల్లుకిఱ, వరుకిఱ - అవత్తిల్, అన్ఱిస్వరూప నిరూపక ధర్మఙ్గళి లెన్నై - ఇవ్విశేషణముమ్, పత్నీసంబంధ రూపం శ్రియఃపతిత్వము మెన్నై - సర్వవిశిష్ట్యకళిలు మెన్నై-యాల్ న్యాసవిద్యయిలు మెన్ఱుకరుత్తు - ప్రధానమానవెన్ఱత్తాల్ కైముత్యన్యాయమ్సూచితమ్. స్వరూపనిరూపక ధర్మఙ్గళిల్ ప్రధానమానమ్మైయైకాట్టున్నిన్ఱు కొణ్డు ఇత్తాల్ ఫలిక్కుమర్థత్తై కాట్టుకిఱార్ - ఇతుతాన్ఱుతు డక్కి - ఇతావతు? పత్నీసంబంధరూపమానశ్రియఃపతిత్వమ్-స్వతంత్రనుడైయ, స్వాతంత్ర్యమేనిరూపకమాకవుడైయపరమాత్మావినుడైయ-స్వరూపత్తుక్కు, దివ్యాత్మస్వరూపత్తుక్కెన్నై. ఇవ్వ ప్రాధాన్యత్తుక్కుపపాదకమాక

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, ధర్మిస్వరూపాతిశయ సంపాదకత్వేనధర్మిప్రతీత్యనుబంధితయా తదంత ర్భావత్తాలే ఎన్ఱపడి - సత్యత్వాది స్వరూప నిరూపక ధర్మఙ్గళ్ ఉపాసనఙ్గళానాలుమ్ సకల పర విద్యైకళిలే ధర్మిప్రతీత్యనుబంధితయా అనుసంధేయ మానాప్పోలే పత్నీరూపవిశేషణ ముమ్ ‹‹ లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశః,, ఇత్యాదిప్రమాణత్తాలే సర్వకార్యఙ్గళిలేయుమ్ స్వసాహిత్యమ్ ధర్మిక్కు సిద్ధిక్కైయాల్ ప్రధానతయా ధర్మ్యతిశయ సంపాదక తయాచ ధర్మిప్రతీత్యంత ర్భావేన చ సకల పర విద్యైకళిలేయుమ్ అనుసంధేయ మెన్ఱుకరుత్తు - సార్వజ్ఞాదికళానమత్తగుణఙ్గళ్ స్వరూపనిరూపక మల్లామైయాలే అతిప్రసంగము మిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు - సత్యత్వాది కళుక్కు స్వరూపత్తిల్ శంకేతర వ్యావృత్తి బుద్ధిజనకతయా స్వరూప నిరూపకత్వా త్సర్వత్రాన్వయమ్ కూడినాలుమ్ తత్తుల్యతయాపత్నిక్కు అతు కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుఇతి - సత్యత్వాదివత్స్వరూప నిరూపకత్వాదపిసర్వవిద్య

సా-ప్ర— విద్యామాత్రశ్రీసంబంధోనుసంధేయ ఇత్యాహ - ఆకైయాల్ స్వరూపేత్యాదినా - శ్రియస్స్వరూప నిరూపకత్వ ముపపాదయతి • ఇతు దేవతాంత రేత్యాదినా - భాస్కరస్య ప్రభామంతరేణ జ్ఞానానుపపత్తి

సా-వి— సత్యత్వజ్ఞానత్వాదివత్సర్వవిద్యాస్వనుసంధేయమిత్యాహ - ఆకైయాలితి - అతఏవోక్తం ‹‹ సకలత్వం సమాధో పూర్ణాం తేజ స్ఫురతిభవతీ పాదలాక్షా రసాంక,, మితి - స్వరూపనిరూపకధర్మేషు శ్రీవైశిష్ట్యస్యప్రాధాన్య ముపపాదయన్ స్వతోతి శయితస్యాపి దివ్యాత్మస్వరూపస్యాతిశయా వహం తదిత్యాహ - ఇతుతానితి - ఇతుతాన్, ఇదంపత్నీవైశిష్ట్యం - వ్యావృత్తియైయుమ్ పణ్ణికొణ్డు, వ్యావృత్తియుడన్.

సా-సం— తత్తత్పద శక్తి ప్రయోజక తత్తత్ప్రవృత్తి నిమిత్తా శ్రయత్వేన - ఆకైయాల్, అర్థసామర్థ్యాత్సన్నియోగ శిష్ట న్యాయవిషయత్వాత్ - యథా విద్యాంతర సన్నిధావ శ్రుతా అపి ధర్మ్యపృథగ్భూతత్వం త ఆనందాదయో ధర్మాస్సర్వ విద్యాసూప సంహార్యాః - తథా శ్రియఃపతిత్వ రూప విశేషణమపి శ్రీవిశిష్టతయైక విశేష్యస్య విద్యావేద్యత్వాయ సర్వాస్వపి విద్యాస్వను సంధేయ మిత్యర్థః • ఇతుతానితి -

మూ— ఇవనుడైయ స్వతస్సిద్ధాతిశయజ్ఞానస్వరూపగుణవిగ్రహవిభూతికళ్ “భాస్కరేణప్రభాయథా,, ఎన్నుమ్పడి విశేషణమాయ్ నిఱ్కుర ఇవళుడైయ స్వరూపవిగ్రహ విభూతికళాలుమ్ లబ్ధాతిశయజ్ఞళాయ్ క్కొణ్డు విళజ్గియిరుక్కు మెన్నుమిడమ్ దేవతాపారమార్థ్య వేదికళాన మహర్షికళాలే ప్రపంచితమ్.

సా-గీ— భగవత్స్వరూపాదులు స్వతస్సిద్ధాతిశయజ్ఞేయాకలుమ్ ఇవళుడైయ స్వరూపాదికళాలున్ యథాసంఖ్యం లబ్ధాతిశయజ్ఞళాయిరుక్కుమెన్ఱు ఇవ్విశేషణాత్తినే తత్తైక్కరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవనుడైయ విత్యాది యాల్ - భాస్కరేణ ప్రభాయథా ఎన్ఱు పృథక్సిద్ధస్థితియిలుమ్, స్వతస్సిద్ధాతిశయానుకూలమ్ అతిశయావహత్తిలుమ్ దృష్టాన్తమ్ - “స్వతస్సిద్ధ,,మిత్యాది శ్లోకమిఱ్గ అనుసంధేయమ్- విశేషణమాయ్, అప్పృథక్సిద్ధవిశేషణమాయ్ నిఱ్కై - మహర్షికళాలే, శ్రీపరాశరరాలేన్నపడి -

సా-స్వా— కళిలుమ్ పత్నీసంబంధానుసంధేయ మెన్నుం. ఇప్పడిస్వతస్సిద్ధాతిశయమాన భగవత్స్వరూపత్తుక్కు పత్నీస్వరూపమతిశయకరత్వాభావాద్విశేషణమామో? విశేషణమానాలు మివళుడైయ విగ్రహవిభూతికళ్ భగవత్స్వరూపవిశేషణమల్లామెయాలే అననుసంధేయజ్ఞళాకప్రసంగియాతో? అతుకళ్ ఈశ్వరవిగ్రహాదికళుక్కు విశేషణమెన్నిల్ స్వతస్సిద్ధాతిశయజ్ఞళానవతు కళుక్కు ఇవళతిశయకరజ్ఞళామెయాలే విశేషణత్వమెజ్ఞనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవనుడైయ ఇతి - దేవతా - పరాశరరాలేయెన్నపడి.

సా-ప్ర— వద్భగవత్స్వరూపవిగ్రహవిభూతీనాం లక్ష్మీస్వరూపవిగ్రహవిభూతిభిః ... అత్యచ్ఛాయా వినాజ్ఞానసంభవతీత్యపి స్వరూపనిరూపకత్వ మిత్యభిప్రాయన్నాహ - ఇవనుడైయేత్యాదినా దేవతాపారమార్థ్యేత్యాది - “దేవతాపారమార్థ్యంచ యథావస్త్వేత్స్యతేభవా,, నితి దేవతాపారమార్థ్యే విత్త్వేనప్రసిద్ధేన పరాశరేణ “నిత్యైవైషా జగన్మాతా విష్ణోశ్శ్రీరనపాయినీ। యథా సర్వగతో విష్ణుస్తథైవేయం ద్విజోత్తమ। అర్థో విష్ణురియం వాణీ నీతిరేషా నయో హరిః। బోధో విష్ణురియం బుద్ధిర్ధర్మోసౌ సత్క్రియా త్వియమ్। స్రష్టా విష్ణురియం సృష్టిశ్శ్రీర్భూమిర్భూధరో హరిః,,ఇత్యారభ్య “తృష్ణా లక్ష్మీర్జగత్స్వామీ లోభో నారాయణః పరః। రతీరాగశ్చ ధర్మజ్ఞ లక్ష్మీర్గోవింద ఏవ చ। కింవాతిబహునోక్తేన సంక్షేపేణేదముచ్యతే। దేవతిర్యఙ్మనుష్యేషు పున్నామా భగవాన్ హరిః। స్త్రీనామ్నీ లక్ష్మీర్మైత్రేయ నానయోర్విద్యతే పరమ్,, మిత్యుక్త్వా - “ఏవం యథా జగత్స్వామీ దేవదేవో జనార్దనః - అవతారం కరోత్యేషా తథా శ్రీస్తత్సహాయినీ। పునశ్చ పద్మాత్సంభూతా ఆదిత్యోభూద్యదా హరిః। యదా తు భార్గవో రామః తదాభూద్ధరణీత్వియమ్। రాఘవత్వే భవత్సీతా రుక్మిణీ కృష్ణజన్మని। అన్యేషు చావతారేషు విష్ణోరేషానపాయినీ,, త్యాదిభిః ప్రపంచిత మిత్యర్థః.

సా-వి— విళజ్గియిరుక్కు మెన్నుమిడమ్, ప్రకాశమానంవర్తత ఇత్యేతత్ - దేవతాపారమార్థ్యవేదికళాన ఇతి. “నిత్యైవైషాజగన్మాతా విష్ణోశ్శ్రీరనపాయినీ। యథాసర్వగతోవిష్ణుస్తథైవేయంద్విజోత్తమ। అర్థోవిష్ణురియంవాణీ,,త్యాదినా పరాశరేణ ప్రపంచిత మితిభావః.

సా-సం— యద్యప్యానందాదికమపి దేవతాంతరవ్యావర్తకం-తథాపి తేషాం నైవంయుఢతివ్యావర్తకత్వేత్యభిప్రేతం - నకేవల ముక్తవిధమేవ శ్రియః ఆనందాదిభ్య అధిక్యం • కింతు బహుముఖ మిత్యాహ • ఇవనుడైయవితి - ఏతేన స్వతస్సిద్ధాతిశయస్య భగవతః కిమనేననిరూపకేనేతి శంకాచ నిరస్తా-

మూ.— ఇప్పడి నారాయణ శబ్దత్తిలుమ్ పత్నీసంబంధ మనుసంధేయమ్. ఇప్పత్నీసంబంధమ్ ద్వయత్తిలే కణ్ఠోక్తమ్ ద్వయవివరణమాన గద్యత్తిలే ప్రథమత్తిలే ««భగవన్నారాయణ»» ఎన్ఱు తువక్కి చ్చొల్లచ్చెయ్తే నారవర్గత్తిల్ నడువే ఇవళై చ్చొల్లిత్తుమ్ పత్నీత్వనిబంధనమాన పరత్వ పారార్థ్యంగళాలుమ్ «« నరసంబంధినో నారాః»» ఎన్గిఱ వ్యుత్పత్తియాలు మాకక్కడవదు -

సా.దీ.— ఇప్పత్నీ సంబంధముపేయ పరమాన నారాయణపదత్తిలు మనుసంధేయ మెన్గిఱార్ ఇప్పడి యెన్ఱు - ఇప్పత్నీసంబంధ మిత్యాది - ద్వయత్తిలే ఇతి - పూర్వఖండత్తిలు ముత్తరఖండత్తిలుమిత్యర్థః. నను గద్యత్తిల్ ప్రధానమాన నారవర్గత్తోడే యెడుక్కైయాలివళుక్కు ప్రాధాన్యమ్ కూడాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్ - ద్వయవివరణ మిత్యాది - శొల్లచ్చెయ్తే, ఇవళై చ్చొల్లచ్చెయ్దే ఎన్గై - శొల్లిత్తుమ్, శొన్నతువు మెన్ఱపడి, నిబంధనమాన, తత్కారణకమాన వెన్గై. పారార్థ్యత్తాలుమ్, సాక్షాదుపాయత్వ

సా.స్వా.— ఇప్పడి పత్నీసంబంధమ్ నారత్తిలే పిన్ క్రియత మంత్రత్తిల్ అకార వివరణ మాన ప్రాప్యపర నారాయణ శబ్దత్తిలే స్ఫుటమాక తోన్ఱవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ఇప్పడి, పూర్వోక్తప్రకారేణ వెన్ఱపడి - ఇప్పడి వ్యాఖ్యేయమాన నకారత్తిలుమ్ వ్యాఖ్యానమాన నారాయణ శబ్దత్తిలుమ్ కణ్ఠోక్తమల్లాత పత్నీ సంబంధం వ్యాఖ్యాత్రాలే యనుసంధేయ మెన్ఱు శొల్లుక్కై క్లిష్టమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్ - ఇప్పత్నీ సంబంధమితి - ద్వయమ్ మూలమంత్ర వివరణ మాకైయాలే వివరణభూత ద్వయత్తిల్ కణ్ఠోక్తమానాల్ వ్యాఖ్యేయ మూల మంత్రత్తిలుమ్ కణ్ఠోక్తప్రాయ మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఉపాయతయాన్వయేన పరాత్పర ప్రధాన విశేషణమాకిల్ ద్వయ వ్యాఖ్యానమాన గద్యత్తిలే అప్రధాన విశేషణమాన నారవర్గత్తిలే శ్రీ ఇల్లళ ఎన్ఱు ఒరుక్కై కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్-ద్వయేతి. శొల్లిత్తుమ్, శొన్నతువు మెన్గై - నిబంధనమాన, పత్నీత్వ మూలకమాన - తేన తత్కృత మానమెన్ఱపడి-ఉపాయత్వాద్యసాధారణాకారమ్ సాధారణ నారత్వాదిధర్మావిరుద్ధ మెన్ఱు కరుత్తు- పత్నీత్వనిబంధన

నా.ప్ర.— చేతనస్వరూపం ప్రతి శేషత్వేన పృథగలంకార కలత్రసాహిత్యేన బోధిత్వమ్ క్లృప్తలక్ష్మీ వ్యతిరిక్తప్రాప్యత్వ సిద్ధయే నారాయణ శబ్దేపి తత్సంబంధోను సంధేయ ఇత్యాహ - ఇప్పడీ త్యాదినా . వ్యాఖ్యానే శ్రీసంబంధ కణ్ఠోక్తే వ్యాఖ్యేయేపి తత్సంబంధోను సంధేయ ఇత్యభిప్రాయ మోపః . ఇప్పత్నీ సంబంధ మిత్యాది - నను ద్వయే ప్రాపక విశేషణ తయా ప్రాప్య విశేషణ తయాచో భయత్రైవోక్తస్య శ్రీసంబంధస్య తద్వివరణతయా భాష్యస్థితో గద్యేత్రి చతుః ప్రకారోక్త పదస్థత్వేన పివక్షితోపి శ్రీసంబంధో ద్వయోక్త ఇతి సనాస్థత్వేనను సంధేయ ఇత్యత్ర గద్యేఽధికోక్తే ! కిమిత్యంభవంచాహ- ద్వయవివరణ మిత్యాదినా.

సా.వి.— ఏవం పత్న్యైశ్వర్యం ఫలపర నారాయణ పదేప్యనుసంధేయ మిత్యాహ- ఇప్పడీతి- నను గద్యే ««భగవన్నారాయణే»» త్యాదినా ద్వయస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దార్థత్వే నోక్తాయాః శ్రియః నారాయణ శబ్దార్థ నిరూపణేన పునః కీర్తనం కిమర్థమిత్యత ఆహ . ద్వయవివరణమానేతి - శొల్లిత్తుమ్ , అభిధానమపి - అథ

సా.సం.— ఇప్పడీతి. ప్రవృత్తి నిమిత్తాశ్రయత్వేన తస్సన్నియోగశిష్టనిరూపకత్వరూపాధిక సామర్థ్యేన అశేషపత్నీ సంబంధస్య అనుసంధేయత్వ విధయేత్యర్థః . ననుగద్యే నారవర్గమధ్యే నిర్దిష్టైయం కథముక్తవైభవ ఇత్యత్రాహ - ద్వయవివరణ మానేతి - నహ్యసాధారణోతి శయస్సాధారణ ధర్మవిరోధీతి భావః-

మూ— ఇఙ్గు ప్రథమాక్షరమ్ చతుర్థ్యేకవచనాన్తమాయ్ విభక్తిలోపమ్ పెఱన్ఱు కిడక్కిఱదు. అతెఙ్గనే యెన్నిల్ ? పరమాత్మావుక్కు స్వాత్మాతై సమర్పిక్క విధిక్కిఱ విడత్తిలే ప్రణవత్తై మంత్రమాక విధిక్కైయాలుమ్ ఇదుక్కు అనుష్ఠేయార్థప్రకాశనమ్ ప్రాప్తమాకైయాలుమ్ ఇతిల్ సమర్పణీయనాన ఆత్మా తృతీయాక్షరత్తిలే ప్రకాశిక్కైయాలుమ్, ఇదుక్కు ఉద్దేశ్యమాన పరబ్రహ్మమ్ ప్రథమాక్షరత్తిల్ ప్రకృతియాలే తోన్ఱుకైయాలుమ్, ఉద్దేశ్యకారకత్తైయుమ్, సమర్పణీయవస్తువైయుమ్ సమానాధికరిత్తు ప్రయోగిక్కై ఉచితమల్లామైయాలుమ్ ఉద్దేశ్యకారకత్తుక్కు అనురూపమాన చతుర్థీ విభక్తియై ఇవ్విడత్తిలే కొళ్ళప్రాప్తమ్.

సా-దీ— ప్రాప్యత్వజనిత స్వాతంత్ర్య భ్రమనివృత్త్యర్థమ్ పారార్థ్యస్య చ వక్తవ్యత్వా దెన్ఱపడి - అనన్తర మివ్వక్షరత్తిల్ విభక్త్యర్థమ్ శొల్లక్కోలి విభక్తియై కాట్టుకిరార్ - ఇఙ్గు ప్రథమేత్యాదియాల్ - విభక్తిలోపమ్ పెఱన్ఱు కిడక్కైయైయుమ్, అదుతాన్ చతుర్థియాన మైయైయుమ్ ప్రశ్నపూర్వక ముపపాదిక్కిఱార్ - మేలతెఙ్గనే ఇత్యాదియాల్ . సమర్పిక్కిఱ విడత్తిలే "వసురణ్యోవిభూరసి" త్యాదిన్యాసవిద్యైయిలెన్ఱపడి - విధిక్కైయాలుమ్, "ఓమిత్యాత్మానంయుంజీత" ఎన్ఱు విధిత్తిరే - ప్రాప్తమాకైయాలుమ్, యోగ్యమాకైయాలు మెన్నైక్కు - ఇతిల్, ప్రణవత్తిల్ - ఇదుక్కు, సమర్పణీయ మాన వాత్మావిస్సుక్కైక్కు - ఉద్దేశ్యకారకత్తైయుమ్, సంప్రదానత్తైయుమెన్ఱపడి - సమానాధికరిత్తు, సమానవిభక్తిక

సా-స్వా— పతిపారార్థ్య మన్ఱికే స్వరూప ప్రయుక్త పారార్థ్య మిల్లై యెన్ఱపడి - ఇప్పడి అకారార్థమ్ శొన్నదు కూడుమో ? నిర్విభక్తికాకారమ సాధువన్ఱో ? ఇని విభక్తిలోపిత్తు యిరుక్కిఱతెన్నిల్ లుప్త ప్రథమా విభక్తికమాకిల్ మంత్రమ్ శేషత్వ స్వరూప పర మెన్కిఱదు విరోధియాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ ఇఙ్గితి- ఇప్పడి లుప్తచతుర్థీ విభక్తిక మెన్నైక్కు ప్రమాణముణ్డో? లుప్తప్రథమాదివిభక్తికత్తావాకలాకాదో? ఎన్ఱు శంకిత్తు త్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతెఙ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా-సమానాధికరిత్తు,

సా-ప్ర— సాక్షాదుపాయత్వ ప్రాప్యత్వోక్తి జనిత స్వాతంత్ర్యభ్రమ నివృత్త్యర్థం పారార్థ్యస్య చ వక్తవ్యత్వాదితి భావః - ఏవం పదత్రయాత్మకే ప్రణవే ప్రథమ పదస్య ప్రకృత్యర్థ ముక్త్వాతే విభక్త్యంతాః పదమిత్యుక్త రీత్యా సుప్తిఙన్యతరాంతత్వేనైవ పదత్వ మితి విభక్త్యంతత్వేపేక్షితే ప్రథమాతి క్రమే కారణాభావాత్ప్రథమా విభక్త్యంతత్వం వా కిం న స్యా దిత్యత్ర సోపపత్తికం చతుర్థ్యంతత్వం తస్యార్థం చ ప్రదర్శయన్ ప్రథమాంతత్వే దూషణ మప్యాహ - ఇఙ్గు ప్రథమాక్షరే త్యాదినా - విభక్తిలోప మిత్యాది-విభక్తిలోపోభూదిత్యర్థః- విధిక్కైయాలుమితి- "ఓమిత్యాత్మానంయుంజీతే" త్యాదిషువిహితత్వా

సా-వి— చతుర్థ్యర్థంవిచారయితుంచతుర్థ్యంతత్వంతల్లోపంచప్రతిజ్ఞాయసయుక్తికముపపాదయతి-ఇఙ్గు ప్రథమాక్షరమితి - కిడక్కిఱదు, తిష్ఠతి - లుప్తచతుర్థీకం తిష్ఠతీత్యర్థః - మంత్రమాక విధిక్కైయాలుమ్, "ఓమిత్యాత్మానం యుంజీతే" తి విధానాత్ - భవతు కింతత ఇత్యత ఆహ - అనుష్ఠేయేతి - ప్రణవస్య కరణమంత్రత్వేన విహితత్వాన్మంత్రస్యానుష్ఠేయార్థప్రకాశకత్వా త్సమర్పణీయ వస్తునః ఉద్దేశ్యవస్తు సత్త్వే సమభివ్యాహారేణ చతుర్థీ స్వీకారస్యోచితత్వా త్సమర్పణ స్థలే సమానవిభక్తి ప్రయోగస్యానుచితత్వేన

సా-సం— ఏవంప్రథమాక్షరప్రకృత్యర్థోఽనుశిష్టః- అథవిభక్త్యర్థోఽనుశిష్యతే. ఇఙ్గిత్యాదినా- యోగ్యతయా మాత్రలుప్తా విభక్తిరితి నిర్ధారయతి - పరమాత్మావుక్కిత్యాదినా - "ఆత్మానంయుంజీతే" త్యత్ర

మూ — ప్రథమతృతీయాక్షరఙ్గళై సమానాధికరణఙ్గళాక క్కొణ్డు జీవపరమాత్మాక్కళుడైయ స్వరూపైక్యమ్ ఇఙ్గే శొల్లప్పడుకిఱదెన్ఱు మత్తుదృష్టిపక్షత్తుక్కు బహుప్రమాణవిరోధముమ్ సమభివ్యాహృతనమశ్శబ్ద నారాయణశబ్ద చతుర్థీకళుడైయ స్వరసార్థవిరోధముమ్ వరుమ్.

ఆదీ — మాఱ్ఱియుమ్ నైక్క - నను "ఆత్మానం యుఞ్జీత,, ఎన్ఱుమ్ ఐక్యభావనైయై విధిక్కిఱదు - అక్కైయాలే మన్త్రత్తిలుమ్ ప్రథమతృతీయాక్షరఙ్గళ్ సమానాధికృతమాయ్ స్వరూపైక్యత్తై క్కాట్టుకిఱదెన్ఱుమ్ మదదృష్టియోజనైయై నిరసిక్కిఱార్ - ప్రథమతృతీయేత్యాదియాల్ - బహుప్రమాణవిరోధముమ్, "తయోరన్యః పిప్పలం స్వాద్వత్తి - పృథగాత్మానం ప్రేరితారంచ మత్వా - ఉత్తమః పురుషస్త్వన్యః,, ఇత్యాది బహుప్రమాణఙ్గళ్ - నారాయణశబ్దశ్చ చతుర్థీచ ఎన్ఱు ద్వన్ద్వమ్ - నమశ్శబ్దత్తినుడైయ స్వరసార్థమావదు ? ప్రహ్వీభావమ్ - స్వరూపైక్యపక్షత్తిల్ ప్రహ్వీభావమ్ కూడాదిఱే - నారాయణశబ్దస్వరసార్థమావదు? నారఙ్గళుక్కు ఆయనమెన్నైయుమ్, నారఙ్గళై అయనమాక వుడైయవనెన్నైయుమ్, ఐక్యపక్షత్తిల్ ఇరణ్డుమ్ కూడాదిఱే. చతుర్థీ స్వరసార్థమావదు ? శేషత్వమ్ కైఙ్కర్యఙ్గళ్ - ఇదువుమైక్యపక్షత్తిల్ ఘటియాదు -

సా - స్వా — సమానవిభక్తికమాక - "ఓమిత్యాత్మానం యుఞ్జీత,, ఎన్ఱు ఐక్యభావనైయై విధిక్కిఱదు - అక్కైయాలే అదుక్కు కరణ మన్త్రమాన ప్రణవత్తిలుమ్ అకారమకారఙ్గళ్ సమానవిభక్తికనయా ఐక్యబోధకఙ్గళెన్ఱు శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్ఱు కుదృష్టి శఙ్కైయై ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ప్రథమతృతీయేతి. బహుప్రమాణేతి. ప్రత్యక్ష విరోధమ్ - అయం బ్రహ్మ భిన్నః దుఃఖిత్వాదిత్యనుమాన విరోధముమ్ - "ద్వాసుపర్ణాసయుజా - పృథగాత్మాన,, మిత్యాది శ్రుతి విరోధముమ్ ఉణ్డాకుమ్ - సమభివ్యాహృతేతి. నమశ్శబ్దశ్చ నారాయణ శబ్దశ్చ చతుర్థీ చేతి ద్వన్ద్వః - ఐక్యపక్షే అభేదే నమః ఉచ్చారణత్వేన నమస్కృత్యత్వయోర్విరోధః - నారాయణశబ్దబోధ్యసర్వవ్యాపకత్వసర్వాధారత్వాదివిరోధః. నారాయణశబ్ద

సా - ప్ర — దిత్యర్థః. బహుప్రమాణేత్యాది - భేదశ్రుతి ఘటకశ్రుతి సుఖదుఃఖాది వ్యవస్థాది విరోధః - ఐక్యే జీవానాం స్వతన్త్ర ప్రవృత్తిరూపత్వాత్ "అహమపి నమమ - భగవత ఏవాహమస్మి - యాశ్చకాశ్చన కృతయో మమ భవన్తి మమ మమతా నాస్తి తాసు - భగవత ఏవతా,, ఇతి నిర్వచనాత్ - స్వాతన్త్ర్య నిషేధే స్వరస నమశ్శబ్ద విరోధః - "ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా ఆపో వై నరసూనవః । తా యదస్యాయనం పూర్వం తేన నారాయణః స్మృతః । నారస్త్వితి సర్వపుంసాం సమూహః పరికీర్తితః। గతిరాలమ్బనం తస్య తేన నారాయణః స్మృత ,, ఇతి ప్రసిద్ధార్థ నారాయణశబ్ద విరోధః తాదర్థ్యస్వరస

సా. వి — ప్రథమావిభక్తిస్స్వీకారిన్యాయము క్త త్వచ్చతుర్థ్యా వస్వీకత్వమును తలభావః. పరిరీత్యా పృథగ్భేదాన్వయే బహుప్రమాణ విరోధః . జీవపరయోర్భేదాం తేషు భేదసాధనాత్ - నమశ్శబ నారాయణశబ్ద స్వారస్య విరోధశ్చేత్యాహ - ప్రథమతృతీయేతి - నను "ప్రాయణాన్త మోంకారమభిధ్యాయీత,, త్యనేనైకా

సా - సం — ఐక్యభావనైవ విధీయతే - అతోత్ర ప్రథమతృతీయాక్షరయోస్సమానైవ విభక్తిరితి శఙ్కరమతం "పృథగాత్మాన,, మిత్యాదిభిర్విరోధాదనాదరణీయ మిత్యాహ - ప్రథమేతి - నమశ్శబ్దాదయస్తయోర్భేద బోధకాః ఏవ స్వరసాః - మహ్యం నమ ఇత్యత్ర చ మమ త్వేన నమస్కార్యత్వం దుర్జనత్వ ప్రతిసంధాతృత్వేన నమస్కర్తృత్వమితి విశిష్టయోర్భేద మాదాయైవ నిర్వాహః - ఇహ చ తథా నిర్వాహే స్వరసార్థ

మూ— "త్వంమే„ ఎన్గిఱ స్వామియాన సర్వేశ్వరన్ తుడర్న్దు పిడిత్తాలుమ్ "అహంమే„ ఎన్గిఱ విమిరప్పణ్ణుమ్ అహంకార విశేషత్తాలే అసత్కల్పనాన ఇజ్జీవాత్మాక్కు శేషత్వానుసంధానమ్ ఉజ్జీవిప్పిక్కిఱతాకైయాలే ఇతిల్ ప్రాధాన్యమ్ తోఱ్ఱుకైకాక ధర్మిక్కు మున్నే శేషియోడేసంబంధత్తై చ్చొల్లిత్తు-

సా-దీ— ధర్మియాన జీవనుడైయ నిర్దేశాత్పూర్వమ్ ధర్మభూత శేషత్వనిర్దేశత్తుక్కు నిదానమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - త్వంమే ఎన్గిత్యాది యాల్ - త్వంమే హంమేకుత స్త దెన్గిఱ శ్లోకమభిప్రేతమ్ - త్వం మే ఎన్గిఱ ఈశ్వరన్ త్వంమే శేషభూతోసి ఎన్ఱుజీవనైత్తుడర. అహంమే, అహంమమైవ శేషభూతః నత్వదీయః ఎన్ఱుతిమిరిత్తాల్ దుష్కల్పణ్ణుమతానవనై - శేషత్వానుసంధానమ్, ఇన్తపర శేషత్వజ్ఞానమెన్ఱపడి-ఇశ్శేషత్వాను

సా-స్వా— మన్నేన్ఱుకరుత్తు- ఇన్త యోజనైయిల్ విశ్వాత్మవస్తు పరమాత్మశేష మెన్ఱుపొరుళాకైయాల్ విశేష్య భూతాత్మ వాచియాన మకారమ్ పూర్వమ్ నిర్దిష్టమాక వేణ్డావో ? శేషత్వ సంబంధ మాత్రావు క్కు జీవక మాకైయాలే ప్రధాన తయా ధర్మిక్కు మున్నే నిర్దిష్ట మెన్నిలాత్మవస్తువుక్కు నాశమ్ప్ర పక్తమానాలన్ఱో ఉజ్జీవక తయా ప్రాధాన్యాత్ప్రథమ్య మున్డావతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- త్వమ్మ ఇతి - "త్వమ్మేహమ్మేకుతస్తత్తదపి కుత ఇదం వేదమూల ప్రమాణాదేతచ్చానాది సిద్ధాదనుభవ విభవాత్తర్హి సాక్రోశ ఏవ । క్వాక్రోశః కస్యగీతాదిషుమమవిదితః కోత్రసాక్షీ సుధీస్స్యాద్ధంతత్వత్పక్షపాతీ స ఇతి నృకలహే మృగ్య మధ్యస్థ వత్త్వ„ మితి శ్లోక ఇహాను సంధేయః- ఇశ్శేషత్వత్తుక్కు జీవక తయా ప్రాధాన్యమ్ కూడుమో? శరీరాతిరిక్త నిత్యాత్మజ్ఞాన శమదమాదిక మన్ఱో ఉజ్జీవకమ్ ? ఎన్న

సా-ప్ర—రనుచితేత్యాశంక్య స్వరూపనిరూపకతయా శేషత్వస్య ప్రధానత్వాత్ప్రథమం తదుక్తమిత్యాహ- త్వమ్మ ఇత్యాదినా-"త్వమ్మేహమ్మేకుతస్తత్తదపికుతఇదంవేదమూల ప్రమాణాదేతచ్చానాదిసిద్ధాదనుభవవిభవాత్తర్హిసాక్రోశఏవ । క్వాక్రోశః కస్యగీతాదిషుమమవిదితః కోత్రసాక్షీసుధీస్స్యాద్ధంతత్వత్పక్షపాతీసఇతినృకలహే మృగ్యమధ్యస్థవత్త్వ„మిత్యుక్తరీత్యేత్యర్థః-తుడర్న్దుపిడిత్తాల్, స్వయంస్వీకుర్వాణేసతి- తిమిరప్పణ్ణుమ్, నాహంత్వదీయఇతివిశ్లేషహేతుభూతేన-ననుజీవోక్తిపూర్వకంతచ్ఛేషత్వజ్ఞానేప్యహంకారఃనివర్త్యః, ఇతికథంశేషత్వస్యప్రాధాన్యమిత్యత్రసుప్తజనేగేహదహ్యమానేవహ్నిపరిత్యాగజ్ఞానేఫిప్రాధాన్యాన్నస్తాగత

సా.వి-దితిలక్షణాత్తత్రశేషత్వమనుసంధేయమితిభావః.ననుశేషశేషిభావస్యసంబంధిద్వయనిరూప్యత్వేనసంబంధిద్వయనిరూపణానంతరంవక్తవ్యత్వేనధర్మిణఃప్రాగేవశేషిణాసహసంబంధాభిధానంకథమిత్యతఆహ-త్వం మే ఎన్గిఱ - త్వంమే, త్వంమమశేషభూతః - తుడర్న్దు పిడిత్తాలుమ్ , సాధ్యసేన భగవతి స్వీకుర్వత్యపి. అహంమ్మే, అహం మమైవశేషభూతః స్వార్థఏవ - అతస్స్వతంత్ర ఏవేతి . తిమిరప్పణ్ణుమ్, విశ్లేష హేతు భూతేన- అహంకారత్తాలే, అహంకారేణ - అసత్కల్పనానవిజ్జీవాత్మావై, స్వరూపజ్ఞాన రహితతయా స్వతంత్రాత్మ భ్రాంత్యా ప్రకృత్యనుభవాచ్ఛ నష్టప్రాయమిమం జీవాత్మానం- శేషత్వానుసంధానమ్, ఉజ్జీవిప్పిక్కిఱతాకైయాలే , ఉజ్జీవయితృత్వేన-ఉచితోపాయానుష్ఠానద్వారాప్రకృతికోశాదుద్ధృత్యజీవకత్వేనేత్యర్థః-ప్రాధాన్యమ్తోఱ్ఱుకైక్కాక,ప్రాధాన్యప్రతీత్యర్థం-ధర్మిక్కుమున్నే,ధర్మిణఃప్రాక్-శొల్లిత్తు,

సా-సం— శేషత్వనిరూపణేనసలితిమాహ-త్వమ్మ ఇతి - సంబంధ ప్రాధాన్యమేవ దర్శయతి -

మూ — నిశ్చితే పరశేషత్వే శేషం సంపరిపూర్యతే। అనిశ్చితే పునస్తస్మిన్నన్యత్సర్వమసత్సమమ్ ॥

టీ — సంధానత్రిక ప్రాధాన్యత్తై ప్రకారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్ - నిశ్చితఇతి-ఎనక్కు-పరశేషత్వమ్ నిశ్చితమానాల్- శేషమన్యత్, ఆత్మగుణజాతం . సంపూర్యతే, పురుషార్థత్తోడే శేరుకైయాలే పరిపూర్ణమామ్ - తస్మిన్, శేషత్వే . అనిశ్చితే, పరశేషత్వ జ్ఞానాభావే మెన్నపడి - అన్యత్సర్వం విద్యమానమపి - అసత్సమం, పరమ పురుషార్థత్తుక్కు ఉపకారమాకై యాలెన్నుకరుత్తు - ఇవ్విశ్వాసిక శేషియామిన్నాతు సపత్నీకనాయే శేషియామెన్నుప్రమాణమ్ కాట్టుకైయాల్ ఇవనుడైయ శేషత్వమ్ దివ్యదంపతివిషయమెన్కిఱార్.

సా - స్వా — వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిశ్చిత ఇతి - పరశేషత్వే, పరం పరమాత్మానం ప్రతి శేషత్వే- నిశ్చితేసతి - శేషమ్, శాంతి ప్రముఖమ్ గుణజాతమ్ - సంపరిపూర్యతే , పురుషార్థానుగుణం క్రియతే- తస్మిన్, శేషత్వే అనిశ్చితే సతి- విద్యమానమప్యన్యత్, నిత్యత్వాది జ్ఞానమ్ సర్వం, కైంకర్యరూప పురుషార్థానుగుణన్న సంపద్యతే - కింత్వసత్సమమిత్యర్థః- ఇప్పడి చతుర్థీ పరశేషత్వ సంబంధపర్యాయాకిల్ పూర్వమ్ సన్నియోగ శిష్ట న్యాయత్తాలే లక్ష్మీ వైశిష్ట్య ముకారత్తిలే అర్థమాక సిద్ధమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? "లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశ,, ఇత్యాదిప్రమాణత్తాలే రక్షణే సహాన్వయితయా భర సమర్పణ పరయోజనైయిల్ విశేషణతయాన్వయమ్ కూడినాలుమ్ శేషత్వపరయోజనైయిల్ సహాన్వయ నియామకముణ్డో?

సా-ప్ర—విస్మృత్యా జనోనస్యేదితి నిగళచ్ఛ నిగళచ్ఛేత్యేవ యథావత్ స్వాంతర్యాంతర్భాగజ్ఞాతృత్వేన, కర్తృత్వేన భోక్తృత్వేనచ ప్రథమతి ఏవ జీవేజ్ఞాపితె ఐశ్వర్య కైవల్య ప్రసక్తా జీవా స్వేషత్వాగ్రహస్థానస్యేయురితి తన్నివృత్త్యర్థమ్ శేషత్వమేవ ప్రథమం జ్ఞాపిత మిత్యభిప్రయన్నాహ - నిశ్చిత ఇత్యాదినా- శేషం, స్వరూపానురూప పురుషార్థ తదుపాయాదికః ఏవం భగవత స్సర్వ శేషిత్వ ముక్త్వా "ఈశ్వరీగం సర్వభూతానాం - అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ - ఈశానా దేవీభువనస్యాధిపత్నీ ,, త్యాది శ్రుతిం లక్ష్మ్యా అపి సర్వ శేషిత్వ మర్థానుసంధేయమితి దర్శయన్ తస్యాఅపి పృథక్ శేషిత్వే ఈశ్వర ద్విత్వ శంకాం సాంప్రదాయికోభయాధిష్ఠానైక శేషిత్వస్యసాధాహరణం ప్రదర్శనేనవినివర్త్య "అకారేణోచ్యతే విష్ణుస్సర్వలోకేశ్వరోహరిః ఉద్ధృతా విష్ణునా లక్ష్మీరుకారేణోచ్యతే తథా। మకారస్తు తయోర్దాసఇతి ప్రణవ లక్షణ ,, మితి శ్రుతౌ ద్వివచనేనోద్దిశ్య ఏకమేవ శేషిత్వ మితి కంఠోక్తం చేత్యాహ-

సా - వి — అభిహితం - తదేవప్రాధాన్యం కారికయా సంగృహ్ణాతి - నిశ్చితఇతి - శేషం, స్వరూపానురూప పురుషార్థవిలక్షణాధికార తదనురూపప్రపదనోపాయాదిజ్ఞానం. సంపరిపూర్యతే, సఫలీక్రియతే - అనిశ్చితేన్యత్సర్వం, స్వరూపోపాయపురుషార్థాది జ్ఞానం. అసత్సమం, అసత్ప్రాయం-స్వరూపోచిత పురుషార్థోపాయ ప్రవర్తకత్వాభావేన వ్యర్థం స్యాత్ - అతఃప్రాధాన్య మితిభావః - ఉత్తరత్రోకారస్య లక్ష్మీవాచకత్వం వక్ష్యమాణం ప్రకృతే లక్ష్మ్యా అపి శేషిత్వాదాత్మ హవిరుద్దేశ్యత్వాచ్చ యుక్తమితి దర్శయితు మవధారణార్థత్వపక్షే లక్ష్మ్యా వ్యావర్త్యత్వం నాస్తీతి దర్శయతుంచ లక్ష్మ్యా అపి

సా-సం— నిశ్చితఇతి. శేషం, ఆత్మగుణపురుషార్థరుచ్యుపాయనిష్ఠాదికం. అన్యత్సర్వం, వేదాధ్యయనతదర్థవిచారగుర్వభిగమనాదికం.

మూ— ఇవ్విడత్తిల్ శ్రుతియిల్ తోత్తినషష్ఠీ ద్వివచనమ్ లుప్తమ్- ఇజ్జుసంబంధసామాన్యత్తైచ్చొన్నాలుమ్ ఇంగు ప్రస్తుతమాన షష్ఠియానతు ప్రమాణ సిద్ధమాయ్ అపేక్షితమాన విశేషత్తిలే విశ్రమిక్కక్కడవతు - తాదర్థ్యమాకిర ఉపయుక్తమాన సంబంధ విశేషమ్ వ్యక్తమాకైక్కాక చతుర్థీద్వివచనమేరిలోపిత్తుక్కిడక్కిఱ తాకవుమామ్-

సా-దీ— కొళ్వతు - ఇవ్విడత్తిలిత్యాది - శ్రీసంబంధమ్ శాబ్దమాన పక్షత్తిల్ షష్ఠీ ద్వివచనమ్. ‹‹మకారస్తు తయోః,, ఎన్నతు లుప్తమాయిరుక్కిఱతు - అశ్చఉశ్చ అవౌ తయోః అవోః ఎన్ఱిరే విగ్రహమ్ . అవోః ఎన్ఱామైయాల్ ఎన్నపడి- ఇవ్విడత్తిల్ లుప్తషష్ఠీ తాదర్థ్యవాచియెన్కిఱార్-ఇజ్జు-సంబంధేత్యాదియాల్-సంబంధసామాన్యేషష్ఠియాయ్ ప్రమాణబలత్తాలే తాదర్థ్య రూప సంబంధవిశేషత్తిలేపర్యవసిక్కక్కడవతైన్నైక్క. ‹‹తయోర్దాసః,,ఎన్కిఱ శ్రుత్యనుగుణమాక షష్ఠీ ద్వివచనమ్ లుప్తమెన్నుమళిచ్చెయ్తార్ . ఇని అర్థానుగుణ్యత్తాలే చతుర్థీద్వివచనమ్ లుప్తమెన్నుమామెన్కిఱార్- తాదర్థ్యమాకిరవిత్యాదియాల్-చతుర్థియాన

సా - స్వా — అకారాదుపరి లుప్త చతుర్థీ లక్ష్మీ నిరూపిత శేషత్వ బోధికైయన్నో ? ఇని ఉకారావపి చతుర్థీ విభక్తి లుప్తైయెన్ఱిలప్పో పృథక్ పృథక్శేషత్వ బోధికైయాకైయాలే ‹‹ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వ,,మెన్కిఱతు విరోధియాకాతో ? ‹‹ మకారస్తు తయోర్దాసః ,, ఎన్ఱు శ్రుతియిల్ షష్ఠీ విభక్తి శ్రుతైయాయిరుక్క తద్విరుద్ధ విభక్త్యాశ్రయణ మసఙ్గతమ్ మన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- ఇవ్విడత్తిలితి - అప్పోతు షష్ఠీ ద్వివచనత్తాలే సంబంధ సామాన్యమ్ తోత్తుకైయాలే శేషత్వస్వరూప శోధనమెఙ్గనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గితి - ఇప్పడి యాకిల్ ప్రమాణాంతర పరామర్శత్తాలే విశేషత్తిలేవిశ్రమిప్పిక్కవేణ్డుకైయాల్ మంత్రత్తుక్కు నైరపేక్ష్యేణస్వరూపశోధకత్వమ్ తవిరప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - తాదర్థ్యమాకిర విభక్తి - విభక్తి లోపకల్పనైయ్ అపేక్షిత విశేష సమర్పక

సా-ప్ర— ద్భగవచ్ఛేషత్వమపివసిద్ధ్యతీత్యత్ర సంబంధ సామాన్యేపవృత్తా షష్ఠ్యపి ‹‹శేషోహిపరమాత్మనః- అస్యామమచ శేషంహి ,, త్యాది ప్రమాణ సిద్ధ సమర్పణ పర యోజనాయామప్యద్వేశ్యత్వే జ్ఞాపనార్థమపేక్షితే శేషత్వ రూప సంబంధ విశేషే పర్యవస్యతీత్యాహ - ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా . ఏవంషష్ఠ్యాం లత్వముక్త్వా తస్యాః ప్రమాణ న్యాయాభ్యాం చతుర్థ్యంత పర్యవసానోక్తేరపి స్వరూపపర శేషత్వప్రతిపాదనాను గుణ విభక్తి యోగోక్తి రేవోచితేతి శేషత్వ వాచక చతుర్థీ ద్వివచనాంతత్వం వేదవదర్శేషత్వస్య దాసపదేన వ్యాఖ్యాతత్వవచ్చతుర్థ్యా అపి షష్ఠ్యా వ్యాఖ్యానమితి నవ్యాఖ్యాన వ్యాఖ్యేయయోర్విరోధ ఇత్యాహ-తాదర్థ్యమాకిరేత్యాదినా-ఏవ ముకారస్య లక్ష్మీవాచకత్వేజీవానామనన్యార్హశేషత్వం

సా-వి— అఉఇత్యస్మాత్ప్రకృత ద్వంద్వాత్ షష్ఠ్ద్వివచన ముత్పాద్య లోపంకృత్వాలుప్త షష్ఠ్యాస్సంబంధ సామాన్యవాచిత్వేపిప్రకృతే శేష శేషిభావ సంబంధరూపవిశిష్టే పర్యవసానంస్వీక్రియతాం, తాదర్థ్యాభివ్యక్తం పరితచతుర్థీద్వివచనమేవోత్పాద్యలోపస్స్వక్రియతాం, శ్రుతావేవైతద్వివరణరూపాయాంశ్రుతిషష్ఠ్యావి శేషపర్యవసానాచిత్యాదిత్యాహ-ఇవ్విడత్తిల్ శ్రుతియిలితి.ఏరి,ఆరోప్య-కిడక్కిఱతాకవుమామ్,తిషక్తీత్యేవంహిస్యాత్ -

సా-సం—బజమాహ-ఇవ్విడత్తిలేఇతి.విశేషత్తిలే,‹‹అస్యామమ,,చేతి ప్రమాణవసిద్ధశేషత్వే.సంబంధాంతరాణామపి ప్రమాణవసిద్ధత్వాదపేక్షితమానవిత్యుక్తిః.సంబంధసామాన్యార్థకషష్ఠీ లుప్తతాపత్తేః సంబంధవిశేషస్యాపేక్షిత్వాత్తస్యాభిధాని కత్వాయచతుర్థ్యేవహ లుప్తేత్యాహ. తాదర్థ్యమితి. తాదర్థ్యమ్ వ్యక్త

మూ.— అప్పోతు లుప్తమాన చతుర్థీ ద్వివచనత్తిల్ ఉడైయ వివరణమాకిరతు ఇరువరుక్కుమ్ దాసనెన్కిఱ శ్రుతి- ఇప్పడి హవిరుద్దేశ్య దేవతాద్వంద్వత్తిల్ హవిస్సుపోలే ఇరువరైయుమ్ ప్పత్త ఇవ్వాత్మా శేషమెన్నుమ్ పోతు ఇఙ్గు అవధారణమ్ ఆర్థమ్ - ఇవర్ కళిరువర్క్కుమ్ ఇవ్వాత్మా అనన్యార్హ నిరుపాధిక శేషమెన్ఱతాయిత్తు-

సా.దీ.— పక్షత్తిల్ వ్యాఖ్యానమాన శ్రుతియిల్ తోన్ఱిన షష్ఠీ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- అప్పోతు లుప్తమిత్యాదియాల్ - చతుర్థ్యర్థమాన ద్విత్వత్తై వివరిక్కిఱతెన్ఱపడి - ఇరువర్క్కుమ్ దాసనెన్కిఱ శ్రుతియావతు ‘‘మకారస్తు తయోర్దాసః’’ ఎన్నుమతు- ఉకారమ్ శ్రీవాచకమాన పక్షత్తిల్ అవధారణార్థమామెన్కిఱార్ - ఇప్పడిహవిరిత్యాదియాల్- హవిస్సుపోలే, హవిస్సుభయ శేషమానాప్పోలె నైన్ఱ- ఇరువరైయుమ్ పత్త, కణ్ఠోక్తమాన విరువరైయుమ్ పత్తవెన్నై - ఆర్థమ్, ప్రమాణాంతర బలత్తాలర్థాత్ సిద్ధమ్ - ‘‘ఉనక్కే నామాళ్ చెయ్‌వోమ్’’ ఇత్యాది ప్రమాణాంతరమ్ - శాబ్దమాకవుమార్థమాకవుమ్ ఫలిత్త వర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . ఇవర్కళిరువర్క్కుమెన్ఱు అనన్యార్హనెన్ఱతు అవధారణార్థమ్-నిరుపాధిక

సా.స్వా.— విభక్తిలోప ఏవ కల్ప్యతామెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ షష్ఠీ ద్వివచనాంత శ్రుతి వైరూప్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అప్పోతితి - ‘‘మకారస్తు తయోః’’ ఎన్ఱు ఏతావన్మాత్రమ్ శొల్లాతే దాసః ఎన్ఱు అధికమ్ ప్రయుక్తమానైయాలే శ్రుతియుమ్ చతుర్థీ విభక్తి వివరణమానైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడి ఉకారమ్ లక్ష్మీవాచకమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? అప్పోతు ఉకారార్థావధారణమిఙ్గిల్లామైయాలే ఇవ్వాత్మావుక్కు అన్యత్తైయుమ్ పత్త శేషత్వమ్ శంకితమాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ఇరువరుక్కు మొరుత్తన్ శేషమావనో ఎన్కిఱ శంకావారణార్థమ్ దృష్టాంతోపాదానమ్ - ఆర్థికావధారణ సిద్ధియాలేయుమ్ కించిద్వ్యాకంటేన అన్యశేషత్వ శంకైయుమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఇరువర్క్కుమే శేషమెన్ఱవధారణమ్ కూడుమో ? అన్యత్తైయుమ్ పత్త కర్మకృత శేషత్వమిల్లైయో ? నిరుపాధిక శేషత్వమ్ విభక్త్యర్థమానైయాల్ అతుక్కన్యయోగవ్యవచ్ఛేదమ్ కూడుమెన్ఱిల్ అప్పో ఇవ్వాత్మా ఇరువరుక్కుమ్ శేషభూతన్- అన్యరుక్కు నిరుపాధిక శేషనన్ఱు వాక్యభేదమ్ ప్రసంగియాతో? వాచకశబ్దాభావాన్నిరుపాధికత్వమ్ తాన్ కూడుమో! ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇవర్కళితి. నిరుపాధికత్వమ్, ఉపాధికథనాభావ సిద్ధమానైయాలేయుమ్ అనన్యార్హత్వమవధారణ

సా.ప్ర.— నసిధ్యేదిత్యత్ర సవర్ణం వాక్యం సావధారణమితన్యాయ సిద్ధావధారణా త్వసిద్ధిం వదన్ ఆగ్నావైష్ణవైంద్రాగ్నాదిష్వివ సన్నియోగ శిష్ట న్యాయాల్లక్ష్మ్యా అశేషత్వ నివృత్తౌ భగవతోఽపి శేషత్వం నిర్ధేతే తేత్యభి ప్రయన్నాహ - ఇప్పడి హవిరుద్దేశ్యేత్యాది - ఏవమనన్యార్హత్వం శబ్దార్థత్వముక్త్వా

సా.వి.— అతః అశ్చ ఉశ్చేతి ద్వంద్వే ఉ ఇత్యస్య ఘిసంజ్ఞకత్వేన పూర్వనిపాతార్హత్వేపి ఘ్యంతాదజాద్యంతం ప్రతిషేధనేతి అ ఇత్యస్య వ్యపదేశవద్భావేన అజాద్యదంతత్వాత్పూర్వనిపాత ఇతి ద్రష్టవ్యం- అస్మిన్ పక్షే కథమవధారణలాభ ఇత్యత ఆహ-ఇప్పడిహవిరుద్దేశ్యేతి. సమభివ్యాహారార్థమాహ. ఇవర్కళితి-

సా.సం.— మాకైకారాకవిత్యర్థః. అన్యాంయోజనాయాం ఉపజీవ్య శ్రుతి విరోధమ్ పరిహరతి- అప్పోతితి. చతుర్థ్యర్థవత్ శ్రుతా చేన్న వివరణ శ్రుత్యపేక్షా . ఇతు తుల్యవత్ తదపేక్షైవేతి న విరోధ ఇతి భావః. తస్యార్థావధారణ లాభః కథమిత్యత్రాహ- ఇప్పడీతి. ప్రయోజనాధిక్యలాభాదిహాన్యయోగవ్యవచ్ఛేదస్యైవ శాబ్దత్వమా..

మూ— ఇమ్మధ్యమాక్షరమ్ శ్రౌతప్రయోగత్తాలే అవధారణ పరమానపోతు ఇద్దంపతికళై యొழிన్దార్కు నిరుపాధిక శేషమెన్ఱు శంకియామైక్కాక అన్యయోగవ్యవచ్ఛేద మిఙ్గై బ్దమ్. ఇత్తాలే అన్యర్కే ష్పత్తి శేషత్వమ్ స్వరూపప్రాప్తమన్ఱెన్ను మిడత్తై చ్చొల్లుకైయాలే యథావస్థితాత్మజ్ఞానముడైయవనుక్కు తదీయ పర్యంతమాక దేవతాంతరస్పర్శమ్నివృత్తమాయిత్తు -

సా.దీ— మెన్నతు ఉపాధిని ర్దేశాభావాత్సిద్ధార్థమ్. ప్రమాణ ప్రయోజనఙ్గళై క్కాట్టక్కొణ్డు ఉకారత్తుక్కు అర్థాంతర మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇమ్మధ్యమాక్షర మెన్ఱు తుడఙ్గి - శ్రౌతప్రయోగమావతు ? “తత్సూర్య స్తదుచంద్రమా” ఇత్యాది - నిరుపాధిక శేష మెన్ఱు శంకియామైక్కాక, సోపాధికశేషిత్వము ణ్డోరేఙ్గిలుమనుక్కన్యర్కెప్పత్తి అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదమావతు? అన్యప్రతియోగికశేషత్వవ్యావృత్తిః. ఇవ్వన్యయోగవ్యవచ్ఛేదత్తిన్ ఫలత్తై అరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇత్తాలే అన్యర్కే ఇత్యాది - ఇత్తాలే, అవధారణార్థకాగత్తాలెన్గై -

సా.స్వా— లబ్ధమాకైయాలుమ్ ప్రణవత్తుక్కుక్త ప్రకారమాక ఏక వాక్యత్వమ్ కూడుమెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి యిరువర్కైయుమ్ పత్తి ఇవ్వాత్మా శేష మెన్ఱుమ్ పోతు అవధారణ మార్థ మెన్ఱు మవధారణమ్ కదాచిచ్ఛాబ్ద మెన్ఱుమ్ తోన్ఱుమ్ పడి శొన్నతు కూడుమో ? ఉకారస్యలక్ష్మీవాచకతాయామ్కథం శ్రుతివదవధారణార్థకతాయామ్ ప్రమాణ మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శ్రౌత ప్రయోగత్తాలేఇతి- “తత్సూర్యస్తదుచంద్రమా” ఇత్యాద ప్రయోగత్తాలే యెన్నపడి - ప్రయోగముణ్డానాలుమ్ ప్రయోజనవదర్థత్తై విట్టు నిష్ప్రయోజనావధారణార్థకత్వమ్ శొల్ల కూడుమో ? ఎన్ఱు శంకియామైక్కాకఇద్దమ్పతి కళై ఇత్యాది - ఉదీర్ణ శంకావారణార్థ మార్థికావధారణ కల్పనాపేక్షయా శంకానుత్పాదప్రయోజనాయ శాబ్దావధారణమ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు - నిరుపాధికేతి - సోపాధిక శేషత్వ ముణ్డెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి అన్యర్కెప్పత్తి నిరుపాధిక శేషత్వ వ్యవచ్ఛేదమ్ పణ్ణినాల్ దేవతాంతరత్తైయుమ్ తదీయర్కైయుమ్ కుఱిత్తు ఔపాధిక శేషత్వ మనుమతమాకైయాల్ పరమైకాంతికుక్కుమ్ దేవతాంతరాది శేషత్వమ్వరప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తాలేఇతి - యథావస్థితేతి- అజ్ఞానిక్కు దేవతాంతరాదిశేషత్వమ్ ప్రసక్తమానాలుమ్ పరమైకాంతి అన్య శేషత్వమ్ స్వరూప ప్రాప్తమన్ఱెన్ఱు తెళిన్దవనాకైయాలే అవనుక్కు నివృత్త మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ భాగవత శేషత్వముమన్యయోగవ్యవచ్ఛేదత్తాలే తవిరప్రసంగియాతో?

సా.ప్ర—అకారస్యైవలక్ష్మీవిశిష్టవాచకత్వపక్షేతస్యశాబ్దత్వంవదన్ “తదేవాగ్ని” రిత్యారభ్య “తదుచంద్రమాః - తదేవర్తంతదుసత్యమాహుః - తదుహావాపితే బ్రహ్మవాదిన” ఇత్యాదిషు సిద్ధముకారస్యావధారణార్థత్వంప్రదర్శ్యానన్యార్హశేషత్వ జ్ఞాన ఫలమైకాంత్యమిత్యాహ - ఇమ్మధ్యమాక్షరమిత్యాదినా-

సా.వి— జనయోర్ద్వయోరిత్యర్థః - “తదేవాగ్ని స్తద్వాయు స్తత్సూర్య స్తదుచంద్రమా”, ఇతి శ్రుతావేవకారస్థానే ఉకారప్రయోగాదవధారణార్థోప్యుకారః- అతోన్యయోగవ్యవచ్ఛేదస్య శాబ్దత్వాయ సోప్యత్ర వివక్షితుముచితఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇమ్మధ్యమాక్షరమితి-ఇద్దమ్పతికళైయొழிన్దార్క్కు ఏతద్దంపతివ్యతిరిక్తానాం-అత్రావధారణబలాదన్యశేషత్వనివృత్త్యాతదీయవర్జనపర్యంతంసిద్ధ్యతీత్యాహ- ఇత్తాలేఇతి-

సా.సం—ఇమ్మధ్యమేతి . “తదుచంద్రమా”, ఇతిశ్రుతౌ ఉకారస్యావధారణార్థకత్వాచ్ఛ్రౌతప్రయోగ

మూ— భగవదభిమతమాన భాగవత శేషత్వత్తాలే అన్యశేషత్వదోషమ్ వారాతెన్నుమిడమ్ ప్రథమపాథా కాత్తైయిలే కాణ్ణమ్ - ఇప్పడిఅన్యయోగవ్యవచ్ఛేదమ్‌కాణ్డమాక్కైయాల్ అయోగవ్యవచ్ఛేదముమ్‌కాల సంకోచమిల్లా మైయాలేసిద్ధమ్- ఇశ్శేషత్వాయోగవ్యవచ్ఛేదత్తాలేఈశ్వరనుక్కు-పృథక్సిధ్యనర్హవిశేషణమాయ్

వ్యా-టీ— భాగవత శేషత్వ ముణ్డాయిరుక్క అన్యశేషత్వమ్ కళిక్కైరపడి యెజ్ఞనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - భగవదభిమతేత్యాదియాల్ - భగవచ్ఛేషత్వ విరోధియాన వన్యశేషత్వమే త్యాజ్యమ్ - భాగవతశేషత్వ మతుక్కనుగుణమ్ - భగవదభి మతమాకైయాలే తెన్గుకరుత్తు - ఉకారత్తుక్కన్యయోగ వ్యవచ్ఛేద మునుమాన పోతు అయోగవ్యవచ్ఛేదమ్ ఉప్పతతుర్థియాయిల్ శేషత్వమ్ శొల్లువ్వాతు కాల సంకోచమిల్లా మైయాలే సిద్ధమెన్కిరార్ - ఇప్పడి అన్యయోగేత్యాదియాల్ - అయోగ వ్యవచ్ఛేద మావతు ? శేషత్వత్తినుడైయసర్వకాల సంబంధమ్ - ఇవ్వయోగ వ్యవచ్ఛేదత్తాల్‌పెరనసుక్కు ఫలిత్తవర్థత్తైఅరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇశ్శేషత్వేత్యాదియాల్. పృథక్సిధ్యనర్హవిశేషణమాయ్,అపృథక్సిద్ధవిశేషణమాయుళ్ళోనెన్నవాఱై -

---

వా-స్వా— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - భగవదభిమతేతి - ఇప్పడి అన్యశైష్యత్త కొవభగవాన్ ఎన్గుకంకియా మిల్లాక వన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదమ్ వివక్షిత మాకిల్ దివ్య దంపతి కళై ప్పత్త శేష మెన్నాల్ కదాచి చ్ఛేష మెన్గుమ్ వర్యవసిత్తు కదాచి చ్ఛేష మన్నెన్గుమ్ శంకై వారాతో ? మంత్రత్తిలే అతుక్కు నివర్తక శబ్ద మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ఇన్ద కాలత్తిలే శేషత్వ మెన్గుసంకోచక శబ్దమిల్లా మైయాలే యెన్గపడి. ఇప్పడి శేషత్వ స్వరూపమ్ ప్రణవార్థ మాకిల్ జీవాత్మాక్కళుక్కు భగవచ్ఛరీరత్వమ్ ‹‹వ్యాపకావకేదప్యేకే›› ఎన్గుమంత్రప్రకాశ్యమెన్గుకొన్నతువిరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఇశ్శేషత్వేతి-పూర్వమ్‌కొన్నసుఫలితార్థకథన మాకైయాలే విరోధ మిల్లైయెన్గుకరుత్తు- పృథగితి-

---

పా-ప్ర— అన్యశేషత్వ వ్యావర్తకోకారాద్భాగవత శేషత్వస్య వ్యావృత్త్యభావం పూర్వోక్తం బహుగ్రంథ వ్యవహితత్వాత్ స్మారయతి - భగవదిత్యాదినా - ‹‹ అవైష్ణవ నమస్కారాదవమా వాచ్య కేశవ వైష్ణవే పరివాదాచ్చ పతత్యేవ నసంశయ ›› ఇత్యాదిభి స్స్వరూప నాశక తయావగతస్యాన్య శేష త్వస్య వ్యావృత్తిః ప్రాధాన్యే నావగంతవ్యేతి తస్యాశ్శాబ్దత్వా దయోగ వ్యవచ్ఛేద అర్థ ఇతివక్తు ముపసంధాన ముపబాహ - ఇప్పడిఅన్యేత్యాదినా .

పా-వి— ఏతదవధారణేన భాగవత శేషత్వం నివర్తతే ఇతి భ్రాంతిం వారయితుం పూర్వోక్తం స్మారయతి - భగవదభిమత మానేతి - అన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదః, అన్యైస్సహ శేషత్వస్యసంబంధ వ్యావృత్తిః- స్వనిష్ఠశేషత్వ స్యాన్యనిరూపితత్వా భావఇతియావత్ - అయోగవ్యవచ్ఛేదః, సర్వేషు కాలేషు శేషత్వ స్యభగవతా నిరూపితత్వసంబంధా భావవ్యవచ్ఛేదః-తదేవాహ - అయోగ వ్యవచ్ఛేదముమితి-కాలసంకోచకమిల్లా మైయాలే, రాజాదిషు భృత్యాదేః భృత్యవాధిక శేషత్వస్య కాలమర్యాదా ధీనత్వాదయోగ వ్యవచ్ఛేదో నాస్తి . నిత్యత్వం తాయోగ వ్యవచ్ఛేదః . ఇహాతు స్వరూప ప్రయుక్తత్వా చ్ఛేషత్వస్య కాలాదికం పరిచ్ఛేదకం నాస్తీత్యయోగ వ్యవచ్ఛేద సిద్ధిరిత్యర్థః . పృథక్సిద్ధ్యనర్హ విశేషణమాయితి - అపృథక్సిద్ధ

పా-పం— త్తాలే ఇత్యుక్తిః - అయోగ వ్యవచ్ఛేదముమ్ సిద్ధమితి - అర్థసిద్ధమిత్యర్థః - అర్థసిద్ధ స్యాయోగ వ్యవచ్ఛేదస్య కింప్రయోజన మిత్యత్రాహ- ఇశ్శేషత్వేతి-వచన్నియమేన, శేషత్వాభావాద్భృతత్వం

మూ——తోన్ఱి త్తిన చేతనద్రవ్యత్తుక్కుమ్ అచిత్తుక్కుప్పోలే శరీరత్వమ్ ప్రకాశితమ్. తృతీయాక్షరమ్ అవ[illegible] మసంధేయనాన జీవనై మున్నిట్టు (ముమ్మాక) క్కొణ్డు మఉక్తమాన శేషత్వత్తుక్కు ఆశ్రయమాకచ్చొల్లి [illegible] ముపలక్షిక్కిఱతు. ఇతుజీవాత్మవాచక మెన్నుమిడమ్ ‘మకారంజీవఘాతంతుశరీరే వ్యాపకం స్వకే’ల్ [illegible]

సా - దీ—— ద్రవ్యత్తుక్కెన్ఱు విశేషిక్కైయాల్ గుణాదికళుక్కు పృథక్సిద్ధ విశేషణత్వప శరీరత్వ మిల్లై [illegible] న్ఱుసూచితమ్. అచిత్తుక్కుప్పోలే, దేహత్తుక్కుప్పోలే - దేహమ్ చేతననుక్కు అపృథక్సిద్ధ విశేషణ మ్మాకై యాలే యిరే శరీరమాయిత్తు. ఇప్పడి ఉకారత్తై వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణి మేల్ తృతీయాక్షరత్తై వివరిక్కి త్తొడఙ్గుకిఱార్ - అతిల్ ప్రథమ మిమ్మకార ముపలక్షణమాయ్ ఆచిత్తైయుమ్ కాట్టుకిఱతెన్నికరాల్ - తృతీయాక్షర మిత్యాదియాల్ - జీవనై మున్నాక, జీవవర్గత్తైముఖ్యాభిధానేనముం [illegible] - చతుర్థియిలుక్తమాన శేషత్వత్తుక్కు [illegible] సర్వత్తైయుమ్, అచిద్వర్గత్తైయుమ్ మెన్నై. మకారత్తుక్కు జీవవా చకత్వ మెఙ్ఙనే యెన్ఱు మాశంకైయిల్ ప్రమాణ పూర్వకమాక వుపపాదిక్కిఱార్ - ఇతుజీవాత్మేత్యాదియా ల్- మకారమ్ జీవఘాత మితి - జీవఘాతం, జీవవాచక మెన్నపడి-

సా - స్వా —— తథాచ పృథక్సిద్ధ్యనర్హ విశేషణత్వే సతి ద్రవ్యత్వమ్ శరీర లక్షణ మెన్ఱు కరుత్తు - అ చిత్తుక్కుప్పోలేఇతి - స్వశరీరత్తుక్కుప్పోలే యెన్నపడి - ఇవి తృతీయాక్షరమ్ శొల్లుకిఱతు? చేత నత్తైయెన్ఱిలప్పోతు చేతన వస్తు శేష మెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాలే అచేతనత్తుక్కు మంర్థాత్ శేషత్వ మసిద్ధ మాక ప్రసంగి యాతో? మకార మచేతన వాచక మల్లామైయాలే అత్తైయుమ్ శొల్లుకిఱతెన్నక్కూడా తే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తృతీయాక్షరమితి - అచిద్వాచక శబ్దత్తాలే అచిత్తై చ్చొల్లి తన్ను ఖేన చేతననై [illegible] ఉపలక్షిక్కిఱ తెన్ఱు శొల్లలాకాతో? ఎన్కిఱ శంకావారణార్థమ్ ఇజ్జవస్యేత్యాది- జీవనై, జీవవర్గత్తై, ఎన్నపడి - ఉక్తైతి - చతుర్థియిలుక్తమాన వెన్నపడి - మకారమ్ జీవవాచకమాకి లన్నో అచిదభిధాన ముఖేన చేతనత్తుక్కుప లక్షక మెన్ఱు శొల్లలావతు? అతుక్కు ప్రమాణ మెఙ్ఙనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతు జీవవాచక మెన్ఱు మిడమితి - జీవఘాతమ్, జీవవాచక ఘాతమెనపడి-

సా ప్ర——అథ తృతీయాక్షర స్యార్థమాహ- తృతీయాక్షరమిత్యాదినా-మున్నాక [illegible] డు, ముఖంకృత్వా అజహ [illegible] ణేత్యర్థః - మకారస్య జీవవాచకత్వే సి [illegible] తన్ముఖేన శేషత్వాశ్రయ [illegible] కృత్స్న [illegible] క్షకత్వం స్యాత్ దేవకుత ఇత్యత్ర మకారస్య జీవ[illegible]కత్వే ప్రమాణం మకార బోధ్యత్వ ఫలంచ దర్శ యిత శరీరవాచి పదానాం శరీరి పర్యంతత్వేన మకారస్య భగవత్పర్యంతత్వే భగవత [illegible] భగవ [illegible] త్వ ప్రసంగోంన పరిహారణి - ఇతు జీవాత్మేత్యాదినా

సా వి—— విశేషణత్వేన [illegible] స్యేత్యర్థః - అచిత్తుక్కుప్పోలే, దేహస్యాపృథక్సిద్ధత్వాచ్చ ఆత్మనః శరీరం దేవా [illegible] చేతనద్రవ్యమపి పరమాత్మ పృథక్సిద్ధత్వాత్పరమాత్మన శరీరం. అప్పడి [illegible] గుణాదే శ్శరీరత్వం నా [illegible] సూచయితుం ప్రవర్తుక్కు ఇత్యుక్తమ్ - మకారార్థమాహ . తృతీయాక్షరమితి - మున [illegible] వమ, తత్పరస్కారేణ - [illegible] జీవద్వారా [illegible] చేతనముప [illegible] మనే లక్షయతీతి భావః - మకార మిత్యాది - జీవఘాతం, జీవవాచకం.

సా-సం-సంఘ త్తృదితిభావః-సర్వ[illegible] -నో [illegible] తృతీయాక్షరమపి [illegible] [illegible]

[illegible] —ఏషఽత్వా[illegible]తమేవం పంచానాం వర్గాణాం పరమేశ్వరః । సంస్థితః కాదిమాంతానాం తత్వాత్మత్వేన సర్వ[illegible], ఎన్నుమ్ [illegible] భూతాని కవర్గేణ చవర్గేణ కర్మేంద్రియాణిచ । టవర్గేణ తవర్గేణ జ్ఞానగంధాదయస్తథా । మనః పకారే నైవోక్తం ఫకారేణ త్వహం కృతిః । బకారేణ భకారేణ మహా[illegible] ప్రకృతిరుచ్యతే ।, ఆత్మా తు స్వమకారేణ (రేణ) హ్యయం పంచవింశకః ప్రకీర్తితః,, ఎన్నుమ్ తత్వసాగరసంహితాది [illegible] పంచవింశతి తత్వజ్ఞ [illegible] కారమ్ ముతలాన. ఇరుపత్తైన్తు అక్షరఙ్గళుమ్ వాచకఙ్గళాక [illegible] ల్లైయాలే సిద్ధమ్ —

సా. దీ. — పంచార్ణానామితి, పంచపఞ్చానాం పంచానాం వర్గాణాం కాదిమాంతానాం వర్ణానాం తత్తత్వాత్మత్వేన, వర్ణానాం వాచ్యతయా స్వసంబంధనియామితత్వాః పృథివ్యాదీని ప్రత్యగాత్మపర్యంతాని యేషాం [illegible] త్వేన సర్వ[illegible] పరమాత్మా స్థితః [illegible] భూతాని చేత్యాది — కవర్గేణ, క, ఖ, గ, ఘ, ఙ, వర్ణైః [illegible] పృథివ్యాది భూతఙ్గళ్ క్కప్పట్టన — చవర్గేణ, చ, ఛ, జ, ఝ, ఞ, వర్ణైః — ఇంద్రియాణి, వాక్పాణిపాద పాయూపస్థాఖ్యాని కర్మేంద్రియాణి క్రమముఙ్గళ్ శొల్లప్పట్టన. టవర్గేణ యథా సంఖ్యం జ్ఞానేంద్రియాణి శ్రోత్ర[illegible] జిహ్వాఘ్రాణఙ్గళ్ శొల్లప్పట్టన — తవర్గత్తాల్ గంధాదికళ్. గంధ రస రూప స్పర్శ శబ్దఙ్గళ్ శొల్లప్పట్టన — పకారత్తాల్ మనస్సుక్త మాయిర్రు — ఫకారత్తాలహంకార ముక్తమాయిర్రు. బకారత్తాలుమ్ భకారత్తాలుమ్ యథాసంఖ్యం మహత్తుమ్ సూక్ష్మప్రకృతియుమ్ శొల్లప్పట్టన. పంచవింశతత్వమాన [illegible] ప్రత్యగాత్మా పంచవింశేన మకారేణ శొల్లప్పట్టాన్ ఎన్నైయ — జీవనుక్కు మకారవాచ్యత్వత్తాల్ [illegible] అఱుళిచ్చెయ్ కిఱార్ —

సా. స్వా. — పంచార్ణానాం, పంచవర్ణానాం — పంచానాం వర్గాణాం క, చ, ట, త, ప, వర్గాణాం కకారాది మకారాంతానాం వాచ్యానియామి తత్వాని తదంతరాత్మత్వేన సదా పరమేశ్వర స్సంస్థితః — పంచవింశ ఆత్మా తు స్వమకారః — వాచకీభూత మకార సహితః ఎన్నైయ — ఇంద్రియాణి, కర్మేంద్రియాణి — జ్ఞాన శబ్దేన జ్ఞానేంద్రియాణి. గంధాది శబ్దేన తన్మాత్రాణ్యభిధీయంతే — ఇప్పడి జీవాభిధాన ముఖేన మకారము [illegible] శొల్లకూడుమో ? జీవన్ మకారత్తాలే ఇతర వ్యావృత్తాకారనాక త్తోన్ఱినాల నోప్ [illegible] లావతు ? శేషత్వాదిభిరీశ్వర వ్యావృత్తనాక తోన్ఱినాలుమచిద్వ్యావృత్తనాక

సా. ప్ర — పంచ వర్ణా యేషాం తే పంచార్ణాః — భూతానిచ కవర్గేణేత్యాదినా పంచార్ణానా

సా. వి — పంచ [illegible] వర్ణా యేషాం తేషాం పంచార్ణానాం — పంచానాం వర్గాణాం తత్వాత్మత్వేన, కాదిమాంత వర్ణానాం వాచ్యానియామి తత్వాని తదంతరాత్మత్వేన పరమేశ్వర స్సంస్థిత ఇత్యుక్త్వా [illegible] ఇత్యాకాంక్షాయాం క్రమేణోక్త్వా ఆత్మా తు స్వమకారేణ పంచవింశః ప్రకీర్తితః,, ఇత్యుక్తం — అతో [illegible] సిద్ధమితి భావః — ఏవమచిద్వ్యాదీశ్వరాచ్చ వైలక్షణ్యం సిధ్యతిత్యాహ —

సా. సం — పంచేతి — [illegible] సాక్షరముచ్యతే — తత్తత్వాత్మకత్వేన సర్వవాచక ప్రసంస్థిత [illegible] — ఇంద్రియాణీ చేతి — కర్మేంద్రియాణి చేత్యర్థః — జ్ఞానశబ్దేన జ్ఞానేంద్రియ గ్రహణం [illegible] తన్మాత్ర పంచకం ఉచ్యతే. సిద్ధమిత్యస్య జీవ వాచకమిత్యనేనాన్వయః. మకార

మూ— ఇత్తాల్ జడత్వా చేతనత్వాది రూపాశ్రయఙ్గళాన ఇరుపత్తునాలు తత్త్వఙ్గళై క్కాట్టిలుమ్ సర్వ కారణ మాకవుమ్, సర్వరక్షకనాకవుమ్, సర్వశేషియాకవుమ్, ప్రథమాక్షరత్తిల్ తోత్తిన షడ్వింశ నిర్వాహ్యగళాలుమ్ జీవాత్మావుక్కు వేరుపాడు సిద్ధిత్తతు -

సా. దీ — ఇత్తాల్ జడత్వేత్యాది. జడత్వం, జ్ఞానస్వరూపరాహిత్యం. అచిత్త్వం, జ్ఞానాశ్రయత్వరాహిత్యం - ఆదిశబ్దత్తాల్ సతత వికారిత్వాదిసంగ్రహితం. ఇరుపత్తునాలుతత్త్వఙ్గళ్, ఇరుపత్తునాలు తత్త్వ రూపైయాన ప్రకృతియై క్కాట్టిలు మెన్నపడి - అకారత్తాల్ సర్వకారణ మాకవుమ్, ధాత్వర్థత్తాల్ సర్వరక్షక మాకవుమ్, విభక్త్యర్థత్తాల్ సర్వ శేషియాకవు మెన్నై - షడ్వింశకర్, పరమాత్మా. "తంషడ్వింశ మిత్యాహుః సప్తవింశ మథాపరే" ఎన్నైయాల్ - జ్ఞానత్వ జ్ఞాతృత్వఙ్గళ్ మకారార్థ మాత్తైయాలే తత్వ ఙ్కి కొటియాన అచిద్వ్యావృత్తి - అకారార్థ శేషయా శేషత్వ వత్వత్వఙ్గళ్ తోత్తుకైయాలీశ్వరా శేషయా వ్యావృత్తి - పంచవింశ వర్ణవాచ్య నాకైయాల్ పంచవింశ వర్ణ వాచ్య మాకాతవ చిత్తునిన్నుమ్ షడ్వింశకనాన ఈశ్వరనై క్కాట్టిలుమ్ వ్యావృత్తి సిద్ధిత్త తెన్నై. తత్వాత్మత్వేన సంస్థితః ఎన్నైయాల్ మకారమ్ జీవాంత రాత్మావాన భగవత్పర్యంత మాకైయాల్ మకారవాచ్యనకారవాచ్యముక్కు -

సా. స్వా— తోత్తవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తాలితి - ఇత్తాల్, భూమ్యాదియాన విరుపత్తునాలు తత్వఙ్గళుమ్, కకారాది యాన విరుపత్తునాలు వర్ణఙ్గళుక్కు వాచ్యఙ్గళ్ - పంచవింశవాన వాత్మా పంచవింశాక్షర మాన మకారత్తుక్కు వాచ్య నితివకుత్తు చ్చాల్లుకైయాలే ఎన్నపడి - ఇప్పడివకుత్తు చ్చాల్లుకైయాలే అచిదీశ్వర వ్యావృత్త ధర్మవాన్ మకార వాచ్యనెన్ను సిద్ధిక్కైయాల్ శేషత్వే సతి చేతనత్వమ్, సవిశేషయ జ్ఞానత్వే సతి శేషత్వంవా, మకార ప్రవృత్తి నిమిత్తమెన్ను సిద్ధిక్కైయాలే ఉపలక్షక మెన్నై కూడు మెన్నుకరుత్తు - సర్వేతి - పూర్వోక్తాకారా ర్థానువాదమ్. చతుర్థీయాలే ఈశ్వరనుక్కు శేషిత్వమ్ జీవనుక్కు శేషత్వముమ్ తోత్తుమెన్నపడి. షడ్వింశక నితి - "అన్యశ్చ రాజన్ సపర స్తథాన్యః పంచవింశకః। తంషడ్వింశక మిత్యాహుః" ఇత్యాది ప్రమాణ మభిప్రేత మెన్నుకరుత్తు - అనాలు మిదుక్కు జీవవాచియాన మకారమ్ వేదాంత వ్యుత్పత్తియాలే తదంతర్యామి పరమాత్మాయాల్ జీవాంత ర్యామి అకారార్థ శేషభూతనెన్ను వాక్యార్థ మాకైయాలితు బాధిత మన్రో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా. ప్ర— మితిశ్లోకో వ్యాఖ్యాతః వేరుపాడు, వ్యావృత్తిః-

సా. వి— ఇత్తాలితి - ఇత్తాల్, జడత్వా చేతనత్వా ద్యాశ్రయా విద్యావ్యరూప చతుర్వింశతి తత్త్వేభ్యస్సర్వరక్షకాకార వాచ్య షడ్వింశతత్వా త్పరమాత్మనః పృథక్త్వేన జ్ఞానస్వరూపశ జ్ఞానాశ్రయత్వాదిమకారేణ ఆత్మాతు సమకారేణ పంచవింశః ప్రకీర్తిత ఇత్యుక్త్యా. వేరుపాడు, పార్థక్యం - సిద్ధిత్తతు, సిధ్యతి. నను సర్వతత్వాంతరాత్మత్వేన పరమేశ్వరస్థిత ఇత్యుక్త్యా తస్యశరీరత్వా త్పృథక్ వాచి శబ్దానాం తదీయ పర్యంతత్వా న్మకారస్యాపి పరమాత్మ పర్యంతత్వే పరమాత్మనః పరమాత్మ శేష తాపత్యాదిత్యాశంక్యాహ-

సా. సం— వాచ్యతాశక నేన కిం ఫలిత మాహ. ఇత్తాలితి - ప్రణవ సముదాయ ఘటకమకార ఇత్యాకారక జ్ఞేయాకారక పంచావాక్యానాంత్వేత్యర్థ విధయా విశేష్యపర్యంతత్వే మంత్రే అన్వయ దౌర్లభ్యా త్తత్పరాంతే శేషం

మూ—ఇత్తిరుమంత్రత్తిల్ (ఇతిల్) మకారఙ్గళుమ్ నారశబ్దముమ్ నిష్కర్షవివక్షైయాలేవిశేషణమాత్రపరఙ్గళ్ -

సా.దీ—శేషభూతి నెన్ను శొల్లక్కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాది - మకారఙ్గళుమ్, ప్రణవ నమస్సుక్కళిలితి శేషః - నిష్కర్ష వివక్షైయాలే- అతావతు? శబ్దఙ్గళ్ మున్నరే ద్వివిధఙ్గళ్ - నిష్కర్షకఙ్గళెన్ను మనిష్కర్షకఙ్గళెన్నుమ్- ఇతిల్ నిష్కర్షకఙ్గళావన? విశేషణమాత్రవాచికళాన గోత్వాది శబ్దఙ్గళ్ - అనిష్కర్షకఙ్గళావన? విశేష్య పర్యంతాభిధాయికళాన గవాదిశబ్దఙ్గళ్ - అతిలుమ్ నియతనిష్కర్షకఙ్గళెన్నుమ్, వైవక్షికనిష్కర్షకఙ్గళెన్నుమ్ ద్వివిధఙ్గళ్-అతిల్నియతనిష్కర్షకఙ్గళావన? నియమేన నిష్కర్షకఙ్గళా యిరుక్కుమవై- యథా గోత్వాదికళ్ - వైవక్షిక నిష్కర్షకఙ్గళావన? వివక్షిత్తపోతు నిష్కర్ష కఙ్గళామవై - యథా శుక్లాది శబ్దఙ్గళ్ - ఇశ్శుక్లాది శబ్దఙ్గళ్ వివక్షిత్తపోతు గుణ మాత్రాభిధాయికళాయ్ అన్యదా గుణి పర్యంత మాయిరే యిరుప్పతు - యథాపటస్య శుక్లః శుక్లః పటఇతి - నిష్కర్షమావతు? విశేషణమాత్ర త్తిలే వర్తిక్కై - అనిష్కర్షక గవాదిశబ్దఙ్గళ్ గోత్వాదిజాతి యైయుమున్నిట్టుక్కొణ్డు గోవ్యక్తియిలే వర్తిక్కుమాప్పోలవుమ్ శుక్లశబ్దమ్ శుక్లగుణత్తైయుమున్నిట్టు క్కొణ్డు పటాదివ్యక్తికళై శొల్లుమాప్పోలవుమ్, దేవమనుష్యాదిశబ్దఙ్గళ్ దేవత్వాదిజాతియైయుమ్ తత్తత్పిండఙ్గళైయుమ్ మున్నిట్టుక్కొణ్డు తత్తత్పిండవిశిష్టాత్మాక్కళై చ్చొల్లుమాప్పోలవుమ్, లౌకికవైదిక సర్వశబ్దఙ్గళుమ్, తత్తజ్జాతికళైయుమ్, తత్తత్పిండఙ్గళైయుమ్, తత్తదాత్మాక్కళైయుమ్, మున్నిట్టుక్కొణ్డు సర్వాంతర్యామి యాన పరమాత్మావై చ్చొల్లు మెన్ను శారీరక శాస్త్రప్రసిద్ధ మాకైయాలిక్కుత్తమకారఙ్గళుమ్, నారశబ్దముమ్, పరమాత్మ పర్యంతమాక వేణ్డియిరుక్క ఇత్తిల్ నిష్కర్ష వివక్షైయాలే పరమాత్మపర్యంతమాకాతే పరమాత్మవిశేషణభూత జీవ మాత్రవాచకఙ్గళా యిరుక్కిఱన వెన్నై - ఇమ్మకారమ్ జీవ

సా.స్వా—ఇతిలితి . శబ్దా ద్వివిధాః - అనిష్కర్షకా నిష్కర్షకా శ్చేతి- అనిష్కర్షకాః గవాశబ్దాదయః - నిష్కర్షకా అపి ద్వివిధాః - నియత నిష్కర్షకా వైవక్షిక నిష్కర్షకా శ్చేతి- ఆద్యాః గోత్వజాతి శబ్దాదయః - ద్వితీయాః వివక్షాయామ్ విశేషణ మాత్రపరాః - తద భావే విశేష్య పర్యంతాభిధాయినశ్చ . యథా శుక్లాది శబ్దాః - తేహి పటస్య శుక్ల ఇతి విశేషణ మాత్ర పరతయా ప్రయుజ్యంతే- వివక్షా భావే పట శ్శుక్ల ఇతి విశేష్య పర్యంత బోధకాః - తద్వదిఙ్గుమ్ మకార నార శబ్దఙ్గళ్ నిష్కర్షవివక్షయా విశేషణ మాత్ర పరఙ్గళెన్నుకరుత్తు . ఇప్పడి పేరుపాదు సిద్ధిత్తాలుమ్ శేషత్వేసతి చేతనత్వమో జ్ఞానత్వంవా ప్రవృత్తి నిమిత్తమెన్ను నిబన్ధ ముణ్డో? ప్రకృతి భిన్నత్వే సతి అణుత్వముమ్ ప్రవృత్తినిమిత్తమాకైయాలే జ్ఞానత్వచేతనత్వాదికమ్ మకారార్థ మెన్ను నిబన్ధమిల్లామైయాలే ప్రకృతి భిన్నాణుత్వమ్ జడత్వే

సా.వి— ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి - మకారఙ్గళుమితి - ప్రణవనమశ్శబ్దస్థ మకారావితి భావః - నారశబ్దమ్ నిష్కర్ష వివక్షైయాలే, సర్వశబ్దానాం భగవత్పర్యంతత్వేపి నారాయణ శబ్దే సర్వాంతర్యామి ప్రతిపాదనాయ నారశబ్దేన శరీరకేవలనారవర్గ ప్రతిపాదనమేవ యథాస్వీక్రియతే తథేహాపి కేవల జీవపరత్వ మేవనవిశిష్ట పరత్వమితిభావః - జ్ఞానస్వరూపత్వ, జ్ఞానగుణకత్వ, వాచకత్వం మకారస్యకథమిత్యత్ర

సా.ర— మాత్ర నిష్కర్షకతే త్యాహ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి.

మూ—ఇవ్వక్షరమ్ వ్యాకరణప్రక్రియై మెప్పార్ తాల్ ‹‹మన జ్ఞానే,, ఇత్యాది ధాతుకళిలే నిష్పన్నమాన పదమాహై యాతే ‹‹జ్ఞోతఏవ,, ఎన్గిర అధికరణత్తిల్పడియే జ్ఞాన స్వరూపనుమాయ్, జ్ఞానగుణకనుమాయ్, అణువాన జీవాత్మావై చ్చొల్లుకిరతు -

సా-దీ— స్వరూపత్తై ఎమ్ముఖత్తాలే కాట్టుమ్? ఏన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇవ్వక్షర మెన్ఱుతుడఙ్గి. మన జ్ఞానే ఆదిశబ్దత్తాల్ మన్ అవబోధనే - మనపరిమాణే ఇతై గృహీతమ్. నిష్పన్నం, సిద్ధమెన్ఱపడి - జ్ఞోతఏవ ఎన్ఱ సూత్రమ్ - ఇతుక్కర్థమ్, జ్ఞః, జీవాత్మా జ్ఞాతైవ - అతఏవ, అస్మాదుక్తాదేవ హేతోః. శ్రుతేరేవ హేతోః ఎన్ఱు శొల్లుకిర వధికరణత్తిన్పడి యెన్నైక్కు - జ్ఞానమేవ స్వరూపం యస్య సః జ్ఞానస్వరూపః. జ్ఞానం గుణో యస్య సః జ్ఞానగుణకః - ఇజ్ఞానస్వరూపత్వకథనత్తాల్ ఆనందస్వరూపత్వముమ్ సిద్ధిక్కుమెన్గిఱార్ -

సా-స్వా—వ్యుత్పన్నమాకైయాల్ చతుర్వింశతితత్వవ్యావృత్తిసిద్ధిత్తాలుమ్ జడవ్యావృత్తిసిద్ధిక్కుమ్ కూడాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవ్వక్షర మితి - మనజ్ఞానే ఇత్యాదీతి - ఆదిశబ్దేన మనపరిమాణేతి ధాతుగ్రహణ మెన్ఱపడి- నిష్పన్నేతి - మనజ్ఞాన ఇత్యాది ధాతుభ్యః ‹‹ఉణాదయోబహుళమ్,, మితివా ‹‹అన్యేభ్యోపిదృశ్యత,, ఇతివాడ ప్రత్యయేటి లోపే బహుళం శందసీతి ప్రత్యయాకార లోపేమ్ ఇతి భవతి- తత్రభావార్థే ప్రత్యయే జ్ఞానస్వరూపత్వమ్ కర్త్రర్థే ప్రత్యయే జ్ఞాన గుణకత్వంచ సిధ్యతి ఎన్ఱు కరుత్తు. జ్ఞోతఇతి - ‹‹ నాత్మాశ్రుతే ,, రితి పూర్వసూత్రా దాత్మేతి పదమనువర్త్యతే- ఆత్మాజ్ఞః - జ్ఞాతైవ-అతఏవ, శ్రుతేరేవేత్యర్థః. మనపరిమాణే ఇతిధాతు నిష్పన్నమాకిలణుత్వమ్ మకారార్థమెన్ఱుకరుత్తు - వ్యాకరణవ్యుత్పత్తి పరామర్శత్తిల్ జ్ఞానత్వ చేతనత్వాదికళ్ మకార ప్రవృత్తి నిమిత్తమాకైయాలే జడత్వవ్యావృత్తి సిద్ధిక్కుమెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి జ్ఞానస్వరూపనెన్ఱు సిద్ధిత్తాలుమ్ ప్రతికూల జ్ఞానాత్మకనాకసిద్ధనాకిలతు నిత్య

సా-ప్ర— మనజ్ఞానే ఇత్యాదీతి. మన్ అవబోధనే - ‹‹మాఙ్ మానే ,, ఇత్యాదిరాదిశబ్దార్థః- జ్ఞోతఏవేతి - ‹‹ ఏషహిద్రష్టా, శ్రోతా, ఘ్రాతా, రసయితా, మంతా, బోద్ధా, కర్తా, విజ్ఞానాత్మాపురుషః,, ఇతి శ్రుతి పరామర్శ పూర్వకం స్వరూపతో గుణతశ్చ జ్ఞానస్వరూపత్వ సమర్థన రీత్యేత్యర్థః. ‹‹జ్ఞానానంద మయస్త్వాత్మే,, త్యాది ప్రమాణా దాత్మన స్సుఖ రూపత్వ సిద్ధే స్సుఖస్యచాను కూలజ్ఞానరూపత్వాత్ జ్ఞాన స్వరూపత్వోక్త్యైవ సుఖరూపత్వ ముక్తం భవతీతి తత్రైవాను సంధేయమిత్యాహ -

సా-వి— జ్ఞానవాచకధాతునిష్పన్నత్వేనేత్యాహ- ఇవ్వక్షర మితి-వ్యాకరణప్రక్రియై మెప్పార్త్తాల్, ‹‹మన జ్ఞానే మనుఅవబోధనే మనపరిమాణే,, ఇత్యేతేభ్యః కర్తరి భావాదౌచ ఔణాదిక క్విప్రత్యయే బహుళగ్రహణేన తస్యటిత్వే టిలోపేసతి జ్ఞానవాచీ, జ్ఞానగుణక వాచీ, పరిమాణవాచీచేతి భవతీతి భావః - జ్ఞాన స్వరూపత్వం జ్ఞానగుణకత్వంచ శారీరకాధికరణ సిద్ధాంత సిద్ధ మిత్యాహ- జ్ఞోతఏవేతి-అతఏవ, శ్రుతేరేవ- జ్ఞః, జ్ఞానాశ్రయ ఇతిసూత్రార్థః - ఛాందోగ్యప్రజాపతివాక్యే ముక్తాముక్తాత్మస్వరూపకథనే ‹‹ అథ యో వేదేదంజిఘ్రాణీతి స ఆత్మా మనసైవైతాన్ కామాన్పశ్యన్రమతే,, ఇతిశ్రుతిః- ‹‹యావదాత్మభావిత్వాచ్చనదోషః తద్దర్శనా,, దిత్యత్ర ‹‹అత్రాయంపురుషస్స్వయంజ్యోతి,, రిత్యాదిశ్రుత్యాద్యనుగుణ్యేనస్వప్రకాశతయా ‹‹విజ్ఞానం యజ్ఞంతనుత,, ఇతిజ్ఞానత్వేనవ్యపదేశ ఇత్యుక్తం-సామాన్యేనజ్ఞానస్వరూపత్వోక్త్యావప్యనుకూలతయా

మూ— జ్ఞానస్వరూప నాక ప్పొతువిలే శౌన్నాలుమ్ ఇవనా స్వరూపమ్ అనుకూలమాక ప్రమాణ సిద్ధమా క్కైయాలే ఆనందరూపమాన విశేషముమ్ సిద్ధిక్కుమ్ - జ్ఞానగుణక నెన్నుమిడమ్ శొన్నాల్ ప్రమాణానుసారత్తాలే ముక్తదశైయిల్ నిరుపాధిక ప్రసరణ మాయ్ సంకోచ రహిత మాన జ్ఞానమ్ గుణమాన మెత్తోత్తుమ్,

పొ-ది— జ్ఞానస్వరూపనాకవిత్యాది- పొతువిలే, సామాన్యేన వెన్నపడి- స్వరూపమ్, జ్ఞానరూపమానస్వరూపము మ్మైక్కు- ప్రమాణసిద్ధమాక్కైయాల్, ప్రత్యక్షశబ్ద ప్రమాణసిద్ధమాక్కైయాలెన్నైక్కు- ప్రత్యక్షప్రమాణసిద్ధమాక్కైయావతు? శ్వస్వరూపం సర్వస్యు- మనుకూలమాకత్తోత్తుకై - "జ్ఞానానందమయస్త్వాత్మా,, ఇత్యాదిశబ్ద ప్రమాణమ్- ఆనంద స్వరూపత్వ మాకిర విశేషాకారమ్ సిద్ధిక్కుమెన్నైక్కు - అనుకూలమానజ్ఞాన మానందమెన్నప్పడుమ్- జ్ఞానానన్ద విశేషమిత్తెయానందమ్ - జ్ఞానస్వరూపత్వః ఘంత్తాల్ ఆనందస్వరూపత్వసిద్ధికథనం జ్ఞానగుణకత్వే ఆనంద గుణకత్వసిద్ధిక్కు ముపలక్షణమ్- ఇప్పకారత్తాలమలత్వముమ్ సిద్ధిక్కుమెన్ను పోపపత్తిక మాకవరు ళిచ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞానగుణక నిత్యాదియాల్ . ప్రమాణానుసారత్తాలే "సచానంత్యాయ కల్పతే - సర్వం హపశ్యఃపశ్యతి - ఉళ్ళపులకళవుమయాను మఃళనావ నెక్కొలో,, ఇత్యాదికళిల్ ప్రమాణఙ్గళ్ -నిరుపాధిక ప్రసరణ మాయ్, ఇంద్రియోపాధిక ప్రసరణ రాహిత్యేనస్వతః ప్రసరణశీలమాయెన్నైక్కు-సంకోచరహితమాన,

స్వా- స్వా— మాక్కైయాలె నిత్యోపుమపాధ్యాన్వయమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞానస్వ రూపేతి . ప్రమాణేతి - సుఖమహ మస్వాప్సమితి ప్రత్యక్షముమ్ "జ్ఞానానంద మయస్త్వాత్మా శేషోహిపర మాత్మన,, ఇత్యాది శబ్ద ప్రమాణము మెన్పడి - ఇప్పడి స్వరూపజ్ఞాన మానంద రూపమాక సిద్ధిత్తాలుమ్ జ్ఞానగుణకమకారార్థ మెనిక్కు ఇ పక్షత్తిల్ ధర్మభూతజ్ఞానమ్ బద్ధదశైయిల్ మిథ్యాజ్ఞానరూప మాయు మ్, సంకోచ శాలియాయుమ్ , దుఃఖాత్మక మాయుమ్ ప్రత్యక్ష సిద్ధమాక్కైయాలె అతునిత్యమాకిల్ తద్గుణకత్వ ప్రయుక్తమాక నిత్య మఘుముపాధ్యాన్వయమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- జ్ఞానగుణక నితి - ప్రమాణేతి - "అవిద్యాకర్మ సంజ్ఞాన్యా తృతీయా శక్తిరిష్యతే। యయాక్షేత్రజ్ఞ శక్తిస్సావేష్టితా నృపసర్వగా। సంసార తాపానఖిలా నవాప్నోత్యతి సంతతాన్। యథాన క్రియతే జ్యోత్స్నా మలప్రక్షాళ నాన్మణేః। తథా హేయగుణ ధ్వంసా దవబోధాదయో గుణాః। ప్రకాశ్యంతేనజన్యంతేనిత్యాఏవాత్మనో హిత,, ఇత్యాది ప్రమాణత్తాలే ఎన్నపడి- నిరుపాధికేతి- బద్ధదశైయిల్ సంకోచాద్యవస్థ

సా-ప్ర— జ్ఞానస్వరూపేత్యాదినా- జ్ఞానగుణకత్వేన బోధనే "సర్వంహ పశ్యఃపశ్యతి సర్వమాప్నోతి సర్వశః,, ఇత్యాది ప్రమాణావగతం స్వాభావికం సార్వజ్ఞ మప్యను సంహితం భవతీత్యాహ - జ్ఞానగుణకనిత్యాదినా-

సా వి— వేదనీయత్వస్వరూపస్య ప్రత్యక్షాదిప్రమాణసిద్ధత్వాదానందరూపత్వమపిసిద్ధ్యతీత్యాహ-జ్ఞానస్వరూప నాకేతి - పొతువిలే, సామాన్యేన - ఏవం జ్ఞానాశ్రయత్వోక్త్యా ముక్తదశాభావిసార్వజ్ఞంప్రకృతస్య బంధని వృత్త్యా స్వావిష్కృతి స్వాభావికాకారనిర్మలత్వ స్వరూపమప్యనుసంహితంభవతీత్యాహ - జ్ఞాన గుణక నితి -

పా-సం— మనజ్ఞాన ఇతి ధాతుసిద్ధమర్థమాహ-జ్ఞానస్వరూప నాకవిత- పొతువిలె, సామాన్యేన- అనుకూలత్వ విశేషితంజ్ఞానమేవ హ్యానందఇతిఆనందరూప మానేత్యుక్తం- రూపమమితిసముచ్చయః ప్రత్యక్షాద్యర్థః - మన అవబోధనఇతి ధాతునాసిద్ధ్యల్ జ్ఞానగుణకత్వం చైతన్యస్య ఆగంతుకత్వేన వాగున్దరేన వృత్త్యావేతి పరమతం నిరసితుమాహ-జ్ఞాన గుణకనితి - ప్రమాణపదేన "సర్వంహ. పశ్యఃపశ్యతి-

మూ — ఇప్పడి పరిశుద్ధమాన స్వాభావిక స్వరూపత్తై ప్పార్త్తాల్ అచేతన జ్గళిలుళ్ళ జడత్వాదికళుమ్ కళ్గిన్ఱ సంసారదశ్శైయిలుళ్ళ క్లేశాది కళుమ్ కళ్గిన్ఱ నిర్రైయాలే స్వరూప ధర్మజ్గళిరణ్డిలుముళ్ళ నిర్మలత్వమ్ అనుసంహిత మాయ్త్తు -

సా.దీ— విభువాన వెన్నపడి. ఇన్త నిర్మలాత్మ స్వరూప దర్శన త్తిలిజ్గె జీవనుడైయ స్వరూపతస్స్వభావతశ్చ నిర్మలత్వ మను సంహిత మాకెన్కిరార్. ఇప్పడి పరిశుద్ధే త్యాదియాల్. జడత్వాది కళ్ కళ్గిన్ఱ నిర్రైయాల్ స్వరూపత్తిల్ నిర్మలత్వ మనుసంహితమామ్. క్లేశాద్యవస్థై కళౌపాధిక మెన్ఱైయాల్ స్వరూపతో ధర్మతశ్చ నిర్మలత్వ మను సంహితమా మెన్కై. పరశేషత్వ విశిష్ట మాన ఇప్పరి శుద్ధాత్మ స్వరూప మేముముక్షువుక్కు ధ్యేయ మెన్ఱు సప్రమాణమాక క్కాట్టుకిరార్ -

సా. స్వా — కర్మోపాధికై యాకైయాలే ఔపాధిక మున్నాల్ సర్వవిషయ ప్రసరణముమ్, సంకోచరాహిత్యముమ్ స్వాభావిక మాకైయాలే తద్గుణకతయా స్వాభావిక పురుషార్థాన్వయ యోగ్యతైయాలే దోష ప్రసక్తి యిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి. వ్యుత్పత్తి భేదత్తాలే జ్ఞానానంద స్వరూపత్వముమ్, ముక్తి దశాభావి సంకోచ రహిత జ్ఞాన గుణకత్వముమ్, మకారార్థ మెన్ఱు శొల్ల వేణుమెన్ఱు నిర్బంధముణ్డో ? అణుత్వమాత్రమ్ మకారార్థ మెన్ఱు శొల్లవమెయాతో ? జడత్వాదిదోషరాహిత్యేన నిర్దోషత్వానుసంధానార్థమిప్పడి శొల్లిత్తెన్నిల్ స్వరూపత్తిల్ సంసారస్వరూపయోగ్యతారూపదోషముమ్, ధర్మభూతజ్ఞానత్తిల్ సంకోచ వికాసాది యోగితయా వికారిత్వ దోషము మిరుక్కైయాల్ నిర్దోషత్వాను సంధానమ్ శక్యమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - స్వరూప ధర్మజ్గళిలుళ్ళవితి . స్వరూపత్తిల్ సంసారస్వరూప యోగ్యతా రూప దోషముమ్, ధర్మత్తిల్ వికారిత్వ దోషముమ్ స్వాభావిక మాకై యాలే తద్రాహిత్య మిల్లామైయాలే స్వరూపత్తిలుళ్ళ జడత్వాది రాహిత్యరూప నిర్మలత్వముమ్ ధర్మభూత జ్ఞానత్తిలుళ్ళ స్వాభావిక సంకోచ రాహిత్యరూప నిర్దోషత్వముమ్ అనుసంధిక్క క్కుఱైయిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ మంత్రత్తిలే అనుష్ఠాన కాలీన సాంసారికాకారత్తై విట్టు పరిశుద్ధాకారానుసంధానం వేణుమెన్ఱు

సా. ప్ర—ఏవంపర శేషత్వైకరసత్వజ్ఞానత్వానందత్వాన్యుక్త్వా ‘‘అపహతపాప్మే,, త్యాదిభ్య ప్రజాపతి వాక్యోక్తామలత్వంచాను సంధేయ మితి దర్శయన్నేవంభూత పరశుద్ధాత్మ స్వరూపస్యైవ ‘‘యథాక్రతురస్మిన్ లోకే పురుషో భవతి - తథేతః ప్రేత్యభవతీ ,, త్యుక్త తత్క్రతు న్యాయాద్భావ్య కాలే రప్యను సంధేయత్వం సమర్థితమితి తాదృశానుసంధానమేవసాధనా నుష్ఠానోపయోగీ త్యాహ-ఇప్పడిపరి శుద్ధేత్యాదినా-

సా-సం — నవిజ్ఞాతుర్విజ్ఞాతేర్విపరిలోపో విద్యతే ,, ఇత్యాది శ్రుతయో గృహ్యంతే - జడత్వా దిత్యాది శబ్దేన అపక్షయాది షడ్భావ వికార సంగ్రహః- క్లేశాదీత్యనేన కర్మవిపాకాశయా స్సంగ్రహీతాః- అవిద్యా అస్మితా రాగద్వేషాభి నివేశాః క్లేశశబ్దే నోచ్యంతే - కర్మ, పుణ్యపాపరూపం. జాత్యాయుర్భోగాః విపాకః - ఆశయః, వాసనా - ‘‘ నిర్వాణమయ ఏవాయ మాత్మా జ్ఞానమయో మలః,, ఇత్యాద్యవి ప్రాయేణ నిర్మలత్వ మిత్యుక్తం - ముముక్షుదశాయామపి పరిశుద్ధస్వరూపస్యైవాను సంధేయత్వ మితి నిర్బంధే సతిహి అత్ర తత్ప్రతిపాదన న్లేశ స్స్యోధవ్య ఇత్యత ఆహ -

సూ — ఇత్థం పరశేషతైకరస పరిశుద్ధ స్వరూపమే ముముక్షువత్తైయిలే అనుసంధేయ మెన్నుమిడమ్ ,,వ్యతిరేకస్తద్భావ భావిత్వాన్నతూపలబ్ధివత్,, ఎన్గిర సూత్రత్తిలే సిద్ధమ్ -

సా - దీ — ఇత్థం పరశేషతే త్యాది యాల్ - పరమాత్మ శేషతైక రూపమానవిస్నిష్ట ప్రత్యగాత్మస్వరూపమే ఎన్నై - వ్యతిరేక స్తద్భావభావిత్వాన్నతూపలబ్ధివత్ - ఇతుక్కర్థమ్ - వ్యతిరేకః, సంసారిణోస్య మోక్షదశాయామపహత పాప్మత్వాది రూపోయోవ్యతిరేకః - వైలక్షణ్యమ్, స ఉపాసనవేళాయామనుసంధేయః-కుతఃతద్భావస్యభావిత్వాత్-ప్రాప్యత్వాత్-నతుపరస్వరూపమాత్రమేవానుసంధేయం- ప్రత్యగాత్మనోప్యుపాస్య బ్రహ్మశరీరతయా పాస్యత్వాత్ - ఉపలబ్ధివత్, యథా బ్రహ్మణోపలబ్ధిఃజ్ఞానంయథావస్థిత

సా - స్వా — నిబంధ మేన్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇత్థ ఇతి వ్యతిరేక ఇతి - వ్యతిరేకః, సంసారిణోస్య మోక్షదశాయా మపహత పాప్మత్వాది రూపోయో వ్యతిరేకః వైలక్షణ్యమ్- సోప్యుపాసన వేళాయా మనుసంధేయః - కుతః ? తద్భావ భావిత్వాత్ - తద్భావస్య తత్క్రతు న్యాయేనభావిత్వాత్ప్రాప్యత్వాత్ - నతు పరస్వరూప మాత్రముపాస్యం - పరశరీరతయా ప్రత్యగాత్మనోప్యుపాస్యత్వాత్-ఉపలబ్ధివత్ - యథా బ్రహ్మ విషయోప లబ్ధిః జ్ఞానం యథావస్థితబ్రహ్మ విషయమ్ తథాప్రత్యగాత్మజ్ఞానమపి యథావస్థితాకార విషయక మితి సూత్రార్థః ఎన్నై - అన్గాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు ఉపాయానుష్ఠాన దశైయిల్ పరిశుద్ధాకారానుసంధానమావశ్యక మానాలుమ్ తత్పూర్వాపర కాలజ్గళిలే ముముక్షు దశైయిల్ విద్యమానాకారత్తై విట్టు పరిశుద్ధాకారానుసంధానత్తుక్కు ప్రయోజనమేన్ ఎన్నవరుళి

సా - వి — ఏతాదృశ స్వరూపమే వానుసంధేయ మిత్యత్ర శారీరక న్యాయం దర్శయతి - వ్యతిరేక స్తద్భావభావిత్వాన్నతూపలబ్ధివదితి - ప్రత్యగాత్మానుసంధానస్యాపి కార్యత్వాత్కిం దృశస్వరూపమనుసంధేయం- కింకర్తృత్వభోక్తృత్వాది యుక్తం స్వరూపమనుసంధేయం? ఉత ప్రజాపతివాక్యోక్తాపహత పాప్మత్వాది స్వరూపం? ఇతివిశయే ,,ఏకఆత్మనశ్శరీరే భావాది,,తిశరీరే వర్తమానస్యయాదృశం రూపం తాదృశమేవానుసంధేయం - తావతైవానుసంధానేన ఫలసిద్ధ్యుపపత్తేః - నహికర్మస్వధికృతానాం స్వర్గాది ఫలార్థినాం జ్ఞాతృత్వాద్యతిరేకేణ ఫలానుభవదశాయాం యాదృశంరూపం తాదృశ్యాధనానుష్ఠానదశాయాం అనుసంధాతవ్యం ప్రయోజనాభావాదిత్యేకే మన్యంతఇతిపూర్వపక్షం కృత్వా వ్యతిరేకఇతి సూత్రేణ సిద్ధాంతఃకృతః - నత్వేతదస్తి శరీరే విద్యమానస్య యాదృశంరూపం ప్రతిపన్నం జ్ఞాతృత్వ కర్తృత్వాది తదేవానుసంధేయమితి - సంసారదశాపేక్షయా మోక్షదశావ్యతిరేక స్సోపహత పాప్మత్వాది రూపోనుసంధేయః - కుతస్తద్భావ భావిత్వాత్తద్రూపాపత్తేః. ,,యథాక్రతురస్మిన్ లోకే పురుషోభవతి - తథేతఃప్రేత్యభవతి - తంయథా యథోపాసతే తదేవభవతీ,,తి తస్మాత్ప్రత్యగాత్మ ప్రాప్యాకార ఏవానుసంధేయః - ఉపలబ్ధివత్, బ్రహ్మోపాసన ఇవేతి - అతఃఫలదశాకాలీనస్వరూపాను

సా-సం—ఇత్థంతి - అస్య ముక్తి దశాయా మ్ముముక్షు దశాతోయో వ్యతిరేక స్సోనుసంధేయః. తద్రూపాపత్తై స్తత్క్రతు న్యాయేనతద్భావనా భావిత్వాత్-యథా బ్రహ్మణోప లబ్ధిర్యథా వస్థిత స్వరూపవిషయిణీ ఫలాయ తథేతిహి నిబంధః కృతఇతిభావః - యద్యపి తేన సూత్రేణతథా సిద్ధం- తథాపి తథా నిబంధస్య

మూ— ఇవనుక్కు ముముక్షు దశైయిల్ ఫలదశానుసంధానమ్ ఫలాసత్తికృరుప్పామ్ - పురుషార్థభేదఙ్గళుక్కీడాక అనుసంధేయాకారఙ్గళ్ వేఱుపట్టిరుక్కుమెన్నుమిడమ్ శ్రీగీతైయిల్ అష్టమాధ్యాయత్తిలుమ్ భాష్యాదికళిలుమ్ సువ్యక్తమ్-

సా-దీ—బ్రహ్మస్వరూపవిషయమ్ తథా ప్రత్యగాత్మోపలబ్ధిరపీతి ఎన్ను. ఇవనుక్కిత్యాది-ముముక్షుత్వావస్థైయిల్ ఫలావస్థానుసంధాన మెన్నపడి. ముముక్షువుక్కు యథావస్థితస్వస్వరూపమనుసంధేయ మెన్నత్తైయుపపాదిక్కిఱార్ - పురుషార్థభేదఙ్గళుక్కిత్యాదియాల్ - అనుసన్ధేయాకారఙ్గళ్, అనుసంధిక్కప్పడుమ్ ధర్మఙ్గళ్ నైక - పురుషార్థభేదఙ్గళుక్కీడాక- పురుషార్థభేదఙ్గళావన ? ఐశ్వర్య కైవల్య భగవదనుభవఙ్గళ్ - అవత్తుక్కుత్త కుతియాక వేఱుపట్టిరుక్కైయావతు? ఐశ్వర్యమ్ ఫలమాప్పోతు తనక్కు భోక్తృత్వావస్థై అనుసన్ధేయమ్ - కైవల్యార్థికళుక్కు ప్రకృతివియుక్తస్వరూపమనుసన్ధేయమ్ - భగవచ్చరణార్థికళుక్కు పరశేషతైకరసస్వరూపమనుసన్ధేయమెన్ను ఇప్పడి వేఱుపట్టిరుక్కై- శ్రీగీతాభాష్యత్తిలష్టమాధ్యాయత్తిలిత్యాది - ‹‹త్రయాణాముపాసనప్రకారభేదం వక్తుముపక్రమతే ,, ఎన్ను తుడఙ్గి ఐశ్వర్య కైవల్య భగవత్ప్రాప్తికళుక్కు అనుసన్ధేయాకారభేదమ్ గీతాభాష్యత్తిలే ప్రతిపాదిక్కప్పట్టతు- అతిల్ ‹‹ అభ్యాసయోగయుక్తేన . కవిం పురాణం - ప్రయాణకాలే,, ఎన్కిఱ శ్లోకఙ్గళాలే ఐశ్వర్యార్థికళుక్కు తన్నిడత్తిల్ భోక్తృత్వావస్థైప్రాప్యతయానుసన్ధేయమ్- ఈశ్వరనిడత్తిల్ ‹‹కవిం పురాణ,, మిత్యాద్యాకారమనుసంధేయమెన్ను శొల్లిత్తు. ‹‹యదక్షరం వేదవిదః - ద్వారాణి సర్వాణి సంయమ్య-ఓమిత్యేకాక్షర,, మెన్కిఱ శ్లోకఙ్గళాలే

సా-స్వా—చ్చేయ్‌కిఱార్-ఇవనుక్కితి-ఇవనుక్కు,ప్రపన్ననుక్కెన్నపడి. అనాలుముపాయానుష్ఠానదశైయిల్ పరిశుద్ధాకారానుసంధాననిర్బన్ధముణ్డో? స్వర్గాద్యర్థమ్ జ్యోతిష్టోమాద్యుపాయానుష్ఠానకాలత్తిలే పరిశుద్ధాకారానుసంధానాపేక్షైయిల్లైయే ? ప్రత్యుత హేయస్వర్గశరీరవిశిష్టాకారానుసంధానమన్నో దృష్టమ్ ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్‌కిఱార్ - పురుషార్థేతి - ఐశ్వర్య కైవల్య భగవదనుభవరూప పురుషార్థభేదఙ్గళుక్కెన్నపడి- భాష్యాదికళిలుమితి-శ్రీగీతాభాష్యత్తిలుముప నిషత్తుకళిలు

సా-ప్ర— ప్రాప్యాకారవిశేషానుసంధానస్య సాధనవిశేషానుష్ఠానహేతుత్వం సర్వపురుషార్థార్థినామావశ్యకత్వాచ్చార్థసిద్ధమిత్యాహ - పురుషార్థేత్యాదినా . భాష్యాదికళిలేఇతి - ‹‹ కిం తద్బ్రహ్మ కిమధ్యాత్మ ,, మిత్యాది ప్రశ్నోత్తరాణాం ‹‹ అక్షరం తత్పరం బ్రహ్మ ,, ఇత్యాది శ్లోకానాం వ్యాఖ్యానే

సా-వి— సంధానం సిద్ధమితి భావః. న్యాసవిద్యానిష్ఠస్య ఏతాదృశస్వరూపానుసంధానం కిమర్థమిత్యత ఆహ- ఇవనుక్కు ముముక్షువస్థైయిలితి. ప్రాప్యాకారానుసంధానస్య సర్వపురుషార్థసాధారణ్యం భాష్యకారైరపి గీతాష్టమాధ్యాయే ప్రపంచితమిత్యాహ - పురుషార్థభేదఙ్గళుక్కితి - పురుషార్థభేదఙ్గళుక్కు, ఐశ్వర్య కైవల్య భగవత్కైంకర్యరూపపురుషార్థభేదానామిత్యర్థః - ‹‹ఐశ్వర్యాక్షరయాథాత్మ్య భగవచ్చరణార్థినామ్ । వేద్యోపాదేయభేదానామష్టమే భేద ఉచ్యతే,, ఇతి సంగ్రహశ్లోకానుసారేణ- ‹‹అభ్యాసయోగయుక్తేన.కవిం పురాణం.ప్రయాణకాల,, ఇతి శ్లోకైః.ఐశ్వర్యార్థినా ఋసంధేయప్రాప్యస్వరూపం,

సా- సం—కిం ప్రయోజనమిత్యత్రాహ. ఇవనుక్కితి-తథా ఫలభేదవతి సర్వత్ర న్యాసానుసంధానభేదస్స్యాదిత్యత్రాహ - పురుషార్థేతి- ఐశ్వర్యార్థినో నిత్యత్వభోక్తృత్వాదినా, కేవలస్య ప్రకృతివిముక్తతయా

మూ—జీవభేదమ్ ప్రామాణికమాకైయాల్ ఇత్తై ప్రకియాతరమ్ ''నాత్మాశ్రుతేః,, ఇత్యాదికళిఱ్పోలే జాత్యేకత్వ

సా-దీ—కైవల్యార్థికళుక్కు ప్రకృతివియుక్తస్వరూపమనుసన్ధేయమెన్ఱు శొల్లిత్తు—''అనన్యచేతాస్సతతం,, మిత్యాది శ్లోకద్వయత్తాల్ జ్ఞానికళుక్కు భగవచ్ఛేషత్వైకరసత్వవిశిష్టస్వస్వరూపమనుసన్ధేయమెన్ఱు శొల్లిత్తెన్నై—. ''అధియజ్ఞోఽహమేవాత్ర,, ఎన్ఱు ఇమ్మూవరుక్కుమ్ మహాయజ్ఞాదికళిల్ ఇంద్రాది శరీరకేశ్వరనుపాస్యనెన్ఱుశొల్లిత్తెన్నై — ఆదిశబ్దమ్ తన్మూలమాన వధ్యాత్మశాస్త్రత్తై క్కాట్టుకిఱతు — ఏకవచనత్తాల్ వన్ద ఐక్య శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - జీవభేదమిత్యాదియాల్ - ప్రామాణికమాకైయాల్ ''నిత్యోనిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామేకో బహూనాం,, మెన్ఱు ప్రమాణ సిద్ధమాకైయాలెన్నై - నాత్మాశ్రుతేరిత్యాది కళిఱ్పోలే, సూత్రత్తిలాత్మా వెన్ఱు జాత్యేక వచనాంతత్వేన నిర్దిష్టమానాప్పోలెన్నై. ఇమ్మకారమ్ సామాన్యేన సర్వాత్మవాచకమాకైయాల్

సా-స్వా—ఎన్ఱపడి. ఐశ్వర్యార్థికళుక్కు భోక్తృత్వావస్థైయుమ్, కైవల్యార్థికళుక్కు ప్రకృతివియుక్తస్వరూపముమ్, భగవదనుభవార్థికళుక్కు భగవచ్ఛేషత్వైకరసాది పూర్వోక్తపరిశుద్ధస్వరూపము మనుసంధేయమెన్ఱు వ్యవస్థాపితమెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ మకారమేకవచనాంతమాకైయాలే ఏకజీవవాదమ్ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - జీవభేదమితి - ''నిత్యోనిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామేకో బహూనాం యో విదధాతి కామాన్,, ఇత్యాది ప్రమాణ సిద్ధమాకైయాలే ఎన్ఱపడి - నాత్మేతి - సూత్రత్తిలేక వచనాంతాత్మశబ్దమ్ జాత్యేకత్వపరమానాప్పోలే ఇఙ్గుమేకవచనముపపన్నమెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ జీవజాతం భగవచ్ఛేషభూతమెన్ఱు మంత్రత్తిలే అనుసంధానమ్ సిద్ధిక్కాలుమ్ అహం భగవచ్ఛేషభూతః

సా-ప్ర—''ఐశ్వర్యాక్షరయాథాత్మ్యభగవచ్చరణార్థినామ్, వేద్యోపాదేయభావానామష్టమే భిదఉచ్యతే,, ఇత్యుక్తప్రకారేణ బహుధోపపాదితమిత్యర్థః. వ్యతిరేకస్తూద్భావభావిత్వాన్నతూపపద్యత ఇతి సూత్రవ్యాఖ్యానే దీపాదిరాదిశబ్దార్థః - ముముక్షుభిరనుసంధేయ తయోక్త పరిశేషత్వైకరసత్వ జ్ఞానత్వానందత్వామలత్వాదికం సర్వాత్మసాధారణ మిత్యభిప్రాయేణాహ - జీవభేదమిత్యాది - నను ప్రథమైకవచనాంతత్వ ఏవ జాత్యైక్యపరత్వం వక్తవ్యం- తదేవ కుత ఇతి చేన్న-ప్రథమాతిక్రమే కారణాభావాత్ప్రథమాంతత్వస్యైవ యోగ్యత్వాల్ - సాలంత్ర్యాభ్య ఇత్యాదినా ప్రథమైకవచన ఏవ విభక్తిలోపస్య విహితత్వాచ్చ ప్రథమైకవచనాంతత్వమేవ యుక్తమితి తస్యజాత్యభిప్రాయత్వమితిభావః- ఏవం భూతం శేషత్వం ''దాసత్వంఖలు శేషత్వజ్ఞానాహత్వంనిగద్యతే ,, ఇత్యుక్తరీత్యా

సా-వి— ''యదక్షరం వేదవిదః. సర్వద్వారాణి,, తి శ్లోకైః కైవల్యార్థినోఽనుసన్ధేయప్రాప్య స్వరూపం, ''అనన్యచేతాస్సతత,, మితి శ్లోకద్వయేన జ్ఞానినోఽనుసంధేయ భగవచ్ఛేషత్వైకరసత్వవిశిష్టప్రాప్యస్వరూపం ప్రతిపాదిత మితిభావః. ''నాత్మాశ్రుతే,, రిత్యాదివదిహ మకారస్య జాత్యేకవచనాంతత్వాల్ శేషత్వజ్ఞానత్వానందత్వామలత్వాదికం సర్వాత్మసాధారణ మిత్యాహ - జీవభేద మితి. ''నిత్యోనిత్యానాం,, మిత్యాది ప్రమాణ సిద్ధత్వాదితిభావః. మకారస్యాత్మమాత్రసాధారణ్యే స్వానుష్ఠానం

సా-సం—భగవచ్చరణార్థినః పరశేషత్వైకరసస్వరూపత్వేనానుసంధానం శ్రీగీతాభాష్యే సువ్యక్తమిత్యర్థః- అత్ర పరోక్తరీత్యా మకారస్య జీవైక్యపరత్వ శంకాం వ్యుదస్యతి- జీవభేదమితి - సామాన్యముఖేనాసేన

మూ— నిర్వికారతాయ్ త్తృతీయాక్షరమ్ తానే అహమర్థత్తైక్కాట్టుకిఱతెన్ను మోజిప్పర్ కళ్- పరమాత్మావుక్కు ఆత్మహవిస్సై సమర్పిక్కుం విధిక్కుఱన్యాపవిద్యైయిలే ప్రణవత్తై మంత్రమాకవోతు కైయాలుమ్ ఇతు అనుష్ఠేయార్థ ప్రకాశకమాకైక్కాకవి(న్ర)తిలే పరావరాత్మవిషయమాన వాచకాంశమ్ అపేక్షితమానాల్ ప్రమాణానుసారత్తాలే ప్రథమాక్షరము ద్దేశ్యకారకత్తైచ్చొల్లుకైయాలుమ్, మధ్యమాక్షరమ్ అన్యార్థమాకైయాలుమ్,

సా-దీ— లుప్తమాకి నిన్నతాయ్ ఇన్మకారమే అహమర్థత్తైక్కాట్టుమెన్నై. ఇప్పక్షత్తుక్కు ప్రమాణాంతర సంవాదముణ్డాకైయాల్ మికవుమౌచిత్యముణ్డెన్కిఱార్- పరమాత్మావుక్కెన్ఱుతుడఙ్గి. సమర్పిక్కవేణుమెన్ఱు విధిక్కిఱ వైన్నై - మంత్రమాక ఓతుకైయాలుమ్, «ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత„ ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలుమెన్ఱపడి. ఇతు, ఇన్ద ప్రణవమెన్నై - అనుష్ఠేయార్థమావతు ? ఆత్మహవిస్సమర్పణం - పరమాత్మ ఉద్దేశ్యభూతః- అవరాత్మా సమర్పణీయమానస్వస్వరూపమ్- అపేక్షితమానాల్, అపేక్షితమాకైయాలెన్ఱపడి. ప్రమాణానుసారత్తాలే, «అకారో విష్ణువాచకః„ ఇత్యాద్యనుసారత్తాలే- అన్యార్థమాకైయాలుమావతు:

సా-స్వా— ఇప్పడి ఛాందసప్రక్రియైయాలే లోపమ్ కల్పిక్కక్కూడుమో? అనన్యథాసిద్ధప్రమాణత్తాలే మకారమహమ్ పర్యాయమెన్ఱు సిద్ధిత్తాలన్ఱో ఇప్పడి కల్పిక్కలావతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- పరమాత్మావుక్కెన్ఱు- ఔచిత్యన్యాయసహకృతైయాన « ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత „ తి ప్రణవవినియోజక శ్రుతియే మకారస్య

ప్ర— ఛందసి బహులమిత్యుక్త రీత్యేత్యర్థః- « ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత „ తి సమర్పణే మంత్రత్వేనావగతే ప్రణవే « బ్రహ్మ తల్లక్ష్యముచ్యతే -« అకారేణోచ్యతే విష్ణుః „ రిత్యాదిప్రమాణాత్ప్రథమద్వితీయాక్షరయోరన్యార్థత్వేన పారిశేష్యాల్లుప్తావశిష్టస్య మకారైకదేశత్వేనైవ తత్తత్సమర్పణకర్తృ బోధకత్వమిత్యాహ- పరమాత్మావుక్కిత్యాదినా -

సా వి— తృతీయాక్షరమ్ తానే, తృతీయాక్షరమేవ- అహమిత్యాచష్టే ఇతి ప్రాతిపదికార్థః ఇత్యస్యాభిప్రాయం వివృణ్వన్ మకారస్యావ్యయత్వాత్ ప్రాతిపదికస్యేతి టిలోపే అహమితి స్థితే ఛాందసప్రక్రియయా అసిత్యస్యలోపే క్విప్ప్రత్యయే వేరపృక్తస్యేతి వలోపే వ ఇతి జాతే ప్రాతిపదికసంజ్ఞాయాం సోరుత్పత్తౌ హల్ఙ్యాదిలోపే చ మ్ ఇతి రూపం సుసాధం అహమిత్యాచష్టే మిత్యాహం శబ్దప్రయోక్తృత్వస్య స్వధర్మతయా స్వాత్మలాభః- అస్మిన్ పక్షే స్వస్మై స్వయంప్రకాశరూపప్రత్యగ్వాచకత్వాత్ తస్యానుకూలతయా ప్రతీయమానత్వాచ్చ అర్థాజ్జ్ఞానానందాదిరూపత్వసిద్ధిః - న్యాసవిద్యాయాం ప్రణవస్య కరణమంత్రత్వేన «ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత„ తి వినియుక్తత్వాదనుష్ఠాత్రా సమర్పణీయ స్వవాచిశబ్దస్య తత్రాపేక్షితత్వాత్ తత్పక్షస్యాయమర్థోఽత్యంతానుకూల ఇత్యాహ - పరమాత్మావుక్కితి.

సా-సం— అహమర్థత్తైక్కాట్టుకైఱతు- చేతనత్వసామాన్యాకారేణ వినా స్వాత్మానం విశిష్యదర్శయతీత్యర్థః. ప్రథమయోజనాయాం సామాన్యాంతర్గతతయా స్వాత్మప్రతీతేర్విలంబితత్వాద్ద్వితీయాయామధ్యాహార దోషాత్తదుభయవిరహితోఽయం పక్ష ఏవ యోగ్యతాపారిశేష్యాభ్యాముచితతమ ఇత్యాహ - పరమాత్మేతి- « ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత „ తి విధానాల్ ఓతుకైయాలుమిత్యుక్తిః - మధ్యమాక్షరస్యావధారణార్థకతయా లక్ష్మ్యర్థకతయా వా శ్రుతిప్రసిద్ధ్యాన్యార్థమాకైయాలుమిత్యుక్తిః -

మూ—పారిశేష్యత్తాలే తృతీయాక్షరమ సమర్పణీయమాన ప్రత్యగాత్మహవిస్సై కాట్టప్పడుకిఱతాల్ ఇవ్వక్షరత్తుక్కు ‹‹అహమ్,, ఎన్ను పొరుళాకై మికవుముచితమ్ - ఆకైయాలేయిరే భట్టర్ ఇజ్జత్తే ప్రణవత్తుక్కు ‹‹అకారార్థాయైవ స్వమహమ్,, ఎన్ను వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిత్తు -ఇప్పడియే నమస్సిల్ మకారమ్

సా-దీ— అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదాద్యర్థమాకైయాలుమెన్నై - పరిశేషప్రమాణత్తాలేఅపేక్షితార్థ ఇళిల్ శిలశత్తై శిలశబ్దమ్ స్పష్టమాక కాట్టినాల్ అవశిష్టమాన శబ్దమ్ అవశిష్టాపేక్షితార్థ పరమాకై-ప్రత్యగాత్మహవిస్సై, స్వస్వరూపమాకిరహవిస్సై. సర్వాత్మాక్కళుమ్ ఒరువనాల్ సమర్పణీయరన్నిరే - అత్తాల్, నిశ్చితమానాల్ ఎన్నపడి - భట్టర్ సంమతియాలుమివ్వౌచిత్యత్తై స్థిరీకరిత్తరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలేయిత్తే ఎన్ను పణ్ణికు,పణ్ణియరుళినారెన్నపడి.ఇనినమస్సై వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణత్తుడఙ్గుకిరార్- ఇప్పడియేనమస్సిలిత్యాది.

సా-స్వా—అహంపర్యాయతా సార్థకైఎన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్భట్టర్ మూలమంత్రాంతర్గతప్రణవవ్యాఖ్యానస్థలత్తిలే ‹‹మకారార్థో జీవః ,, ఎన్ను జీవసామాన్యపరమాక వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణుకైయాలేఇన్త పక్షత్తిల్ సంప్రదాయ విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలేయిరేఇతి - ఆకైయాలే, ఔచిత్యేన స్వతంత్ర ప్రణవత్తిల్ మకార మహం పర్యాయమాక కాట్టాయాలే మకారార్థో జీవః ఎన్ను వ్యాఖ్యాతమాయిరుక్క చ్చెయ్తే ‹‹ అకారార్థాయైవస్వమహ ,, మెన్ను పునర్వ్యాఖ్యాన ముక్తముక్తే మూల మెన్నపడి ఇజ్జత్తై, మంత్రాంతర్గతప్రణవత్తై-అనస్థితే రితికాశకృత్స్న ఇతిసూత్రోక్తన్యాయేన అవంతరోక్తమానవ్యాఖ్యానమేఅభిమతమెన్నుసిద్ధిక్కైయాల్సంప్రదాయవిరోధమిల్లై యెన్ను కరుతు. ఇప్పడి ప్రణవార్థమాకిల్ ప్రణామవాచియాన నమస్సు అనన్వితమాయొళియాతో ? చతుర్థ్యంతనారాయణ పదమ్ కైంకర్య రూపఫల ప్రార్థనా పరమాకైయాలే అతోడు మన్వయమ్ కూడాతె?ఎన్కిర శంకైయిల్ నమస్సై పదద్వయమాక్కి అతిల్ మకారార్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇప్పడియేఇతి -

---

సా-ప్ర— కాట్ట వేణ్డియత్తాల్, ప్రకాశితవ్యత్వసిద్ధే - అహ మెన్నిత్యాది - సమర్పణ కర్తృ వాచిత్వమత్యంత ముచిత మిత్యర్థః - అస్మిన్పక్షేఽధ్యాహారాభావాత్ స్వస్మై స్వేనైవధాసమానత్వరూప ప్రత్యక్త్వవాచితయా శేషత్వ పర సమర్పణపరయోర్జ్ఞానా ద్వయానుగుణ్యాద్ధథా జ్ఞానానందామలత్వాదీనామపి బోధకత్వ సిద్ధేశ్చాత్యంతౌచిత్య మితిభావః - అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ . ఆకైయాలిత్యాదినా - వ్యుత్పత్త్యా రూఢ్యా అస్మచ్ఛబ్దైకదేశత్వేన చోక్తం ప్రణవగత మకారార్థం నమఃపదగత మకారేప్యతి దిశన్నమః పదస్యార్థమాహ - ఇప్పడియే ఇత్యాదినా -

---

సా-వి— కాట్టవేణ్డుమ్పడి యత్తాల్, ప్రదర్శ యితు మపేక్షితత్వాల్ - ఆకైయాలెయిరే, తస్మాదేవ ఖలు . స్వమహ మెన్ను, ఇతిభట్టారైరపి మ కార వ్యాఖ్యానతయా అహమితి పదంస్వీకృత మిత్యర్థః -అథనమశ్శబ్దార్థమాహ - ఇప్పడియఇత్యాదినా-

---

సా-సం—ఉక్తవిధయా మకారస్యస్వాత్మార్థకత్వాదేవభట్టారకాఅహంపదేనమకారంవ్యాచిఖ్యాసురిత్యాహ. ఆకైయాలేఇతి- ఇత్థంనిరూపితార్థకప్రణవాంతర్గతమకారార్థంనమశ్శబ్దాంతర్గతమకారే అతిదిశతి - ఇప్పడియేఇతి-

ప్రకారత్తాలే ప్రత్యగాత్మావై చ్చొల్లుక్కిరతు - ఇతుషష్ఠీవిభక్త్యంతమాకైయాలు
మూ—మూన్ఱుత్తొరు ప్రకారత్తాలే ప్రత్యగాత్మావై చ్చొల్లుక్కిరతు - ఇతు॰షష్ఠీవిభక్త్యంతమాకైయాలు ॥నమః॥ ఎన్ఱితాయిత్తు-నిషేధత్తిల్ ఆదరాతిశయమితోత్ఱు
మ్, నకారమ్ నిషేధత్తై చ్చొల్లుకైయాలుమ్ ॥నమః॥ ఎన్ఱితాయిత్తు-నిషేధత్తిల్ ఆదరాతిశయమితోత్ఱు
మ్, నకారమ్ నిషేధత్తై చ్చొల్లుకైయాలుమ్ ॥నమః॥ ఎన్ఱితాయిత్తు-నిషేధత్తిల్ ఆదరాతిశయమితోత్ఱు

కైకాట్టుకనఞ్ మున్నేకిడక్కిఱతు- ఇతు ॥దృష్ట్వాసీతా॥ ఎన్ను మాపోలేయిరుక్కిఱతు.

సా-దీ—మూన్ఱిలొన్ఱురుప్రకారత్తాలె, సద్వాక్యాక్కైయుమ్ శొల్లికొణ్డిరే అంతర్భూతవాసతన్నైయు
మకారమ్ కాట్టుమెన్ఱుమ్ ప్రకారమెన్ను , అహంశబ్దాధ్యాహారత్తాలే స్వానుసంధానసిద్ధియెన్ఱుమ్ప్రకారమెన్ను, మకార
త్తుక్కు-అహమర్థ మేపొరుళెన్ఱుమొన్ను ప్రకారమెన్ను, ఇవైమూన్ఱుత్తొరుప్రకారత్తాలేఎన్ఱపడి-పదద్వయాత్మకమా
నవిన్నమశ్శబ్దత్తాల్ సిద్ధమానవర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్- ఇతు షష్ఠీయెన్ఱు-ప్రసంగ పూర్వకమాక నిషేధిక్కైక్కు
ఉచితమాయిరుకైనఞ్ఞనుడైయ పురః ప్రయోగత్తుక్కు హేతువరుళిచ్చెయ్కిరార్-నిషేధత్తిలిత్యాదియాల్-
ఇతిల్ దృష్టాంత మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - దృష్ట్వాసీతేతి - దర్శనత్తిలాదరాతిశయమ్ తోత్ఱవిరే యిఙ్ఙు దృ
ష్టశబ్దమ్ మున్నై ప్రయోగిక్క పట్టతు - ఇమ్మకారత్తిల్ షష్ఠీసంబంధ సామాన్యముఖేనయోగ్య మాన

సా-స్వా—ఆనాలుమ్ నమః ఎన్కిఱ ఇతు ప్రథమాంత మాకిలహ మెన్ఱు పొరుళాకైయాల్ నకారమ్ శబ్దతన్మాత్రా
ర్థకమాకైయాల్ పూర్వవద నన్వయమ్ప్రసంగియాతో? నకారన్నిషేధార్థక మెన్నిల్ నానన్ఱుఇతిబాధితార్థ
కత్తై ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతుఇతి-ఇప్పడి నమమ ఎన్ఱన్వయమానాల్ మత్సంబం
ధీన ఎన్ఱర్థమాకైయాల్ నఞః పూర్వభావమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - నిషేధత్తి లి
తి - పూర్వ నిర్దేశ మాదర ద్యోతక మెన్ఱు కణ్డతుణ్డో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - దృష్టేతి-సీతా
దృష్ట్వా ఎన్ఱు శొల్ల వేణ్డియిరుక్క దృష్టా ఎన్ఱు ప్రథమమ్ శొన్నతు ఆదరార్థమిరే -

సా-ప్ర— నన్వన్యనిరూపణీయానాంజ్ఞానాభావాదీనాంఘటోజ్ఞాతః ఘటోనాస్తీత్యాదివన్నిరూపకవాచిశబ్ద
ప్రయోగ పూర్వకం వక్తవ్యత్వేపి నిషేధస్యపూర్వప్రయోగేకో హేతురిత్యత్రాహ - నిషేధత్తి లిత్యాదినా -

సా.వి—మూన్ఱిలొన్ఱురుప్రకారత్తాలే,త్రయాణామేకేనప్రకారేణ.జీవమాత్రవాచీమకారః-తన్మధ్యస్యస్వాప్యం
తగతత్వ ॥దాసభూతాః స్వతస్సర్వే॥ ఇత్యుక్తరీత్యా ప్రాతిస్వికాకారానుసంధానంసిధ్యతీత్యేకః ప్ర
కారః - స్వప్రాధాన్యార్థ మహంశబ్దాధ్యాహారేణ స్వాను సంధాన సిద్ధిరిత్యేకః ప్రకారః - మకారస్యై
వ చ్ఛబ్దాన్నిష్పాదనేన మకారఏవ అహమర్థవాచీతి పాఠాదేవ స్వానుసంధాన మనధ్యాహారేణైవ సి
ధ్యతీత్యేకః ప్రకారః - త్రిషుప్రకారేషు కేనాపి ప్రకారేణేతిభావః - నమఇతి పదద్వయ మిత్యభిప్రేత్యవ్యా
చష్టే. ఇతుషష్ఠ్యేతి - నను నిషేధస్యప్రయోగా ద్యుల్లేఖపూర్వకత్వాత్తద్విహాయనఞః కథంప్రథమప్రయోగ
ఇత్యాశంకాయాం విరోధినివృత్తౌ ఆదరాతిశయ ఇత్యాహ - నిషేధత్తిల్ఇతి - దృష్ట్వాసీతేతి - హనూ
మతా భగవంతం సీతా వృత్తాంతా జ్ఞానేన దుఃఖ్యంతంప్రతి దర్శన రూపలాభస్య బోధక మిదం వాక్యం -
తత్రాతిశయేన దృష్టేతి ప్రథమోపాదానం తద్వదితి భావః- షష్ఠ్యా స్సంబంధసామాన్యవాచిత్వేపిప్రకృతే

సా- సం—మూన్ఱిలొన్ఱురు ప్రకారత్తాలే, ఉక్తయోజనాత్రయాన్య తమరీత్యా - నమఇతి నప్రణామ వాచ్య
వ్యయపదం - కింతుపద ద్వయాత్మక మేకం వాక్య మితి పదభేద తదర్థ వాక్యార్థాన్ దర్శయతి - ఇతుష
ష్ఠీ - అత్రనఞః ప్రాథమ్యే నియామక మాహ - నిషేధత్తిలితి-

మూ — ఇవ్వకారత్తిల్ షష్ఠియాలుం సంబంధ సామాన్య ముఖత్తాలే ఉచిత సంబంధ విశేషత్తై వివక్షిక్కిఱతు - ఇవ్వభిప్రాయత్తాలే యిఱే భట్టరుమ్ "అథమహ్యాంవ" ఎన్ఱతు-

సా.దీ — తాదర్థ్య సంబంధత్తిలే పర్యవసిక్కిఱ తెన్గిఱార్ - ఇవ్వకారత్తిలెన్ఱు - ఉచిత సంబంధ విశేషత్తై వివక్షిక్కిఱతెన్ఱతు ప్రణవత్తిల్ స్వరూపత్తోడు తోత్తిన సంబంధమిఱే తన్నోడు నిషేధిక్క వేణ్డువతు-ఆకైయాలిత్తిల్ సంబంధ విశేషమే వివక్షిత మెన్నై - ఇవ్వషష్ఠిక్కు తాదర్థ్య సంబంధత్తిలే పర్యవసానత్తై భట్టరరుళిచ్చెయ్తారెన్గిఱార్ - ఇవ్వభిప్రాయత్తాలే యెన్ఱు - మహ్యమెన్ఱు షష్ఠిక్కు అర్థ మరుళిచ్చెయ్ కైయాలే షష్ఠిక్కు పర్యవసానమ్ తాదర్థ్యత్తిలే యెన్ఱు తోన్ఱుమిఱే-ఇతిఇన్నమున్ ప్రణవసారతరమాత వర్ణమాతుర

సా.స్వా — తన్నోడు నాయనుక్కు భేదసంబంధమిరుక్కైయాలే మమనవెన్ఱు సంబంధ సామాన్య నిషేధమ్ బాధితమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- ఇవ్వకారత్తిల్ - ఉచితేతి - ఎనక్కు శేష మన్ఱెన్ఱు శేషత్వ సంబంధ నిషేధమ్ వివక్షితమెన్ఱపడి - ఇప్పడి యాకిల్ భట్టర్ "అథమహ్యాంవ" ఎన్ఱు మకారత్తై చతుర్థ్యా త్తమాక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణ కూడుమో ? నమస్సిలే మకారమ్ షష్ఠ్యంత మన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవ్వభిప్రాయత్తాలే ఇతి - సంబంధ సామాన్య ముఖేన, ఉచిత సంబంధ విశేష వివక్షాభిప్రాయత్తాలే ఎన్నై - ఆనాలుమ్, ప్రణవత్తిలే ఈశ్వర శేష మెన్నాల్ అన్యనుక్కు శేషమన్ఱెన్ఱు సామాన్యేన శొల్లవేణ్డి యిరుక్క ఎనక్కురియేనల్లేనెన్ఱు విశేషిత్తు నిషేధిక్క వేణుమో ? నమమ ఎన్గిఱవర్థ మత్యంత సారమాకైయాలే విశేషిత్తు చ్చొల్లిత్తెన్నిల్ ప్రణవార్థమాన శేషత్వమన్నో సారార్థమ్? అన్య శేషత్వనివృత్తియే ప్రణవ తాత్పర్య విషయార్థమాకైయాలతువే సారమెన్నిల్ ప్రణవత్తిల్ వాచకశబ్దమి ల్లాతే యిరుక్క వతిలే తాత్పర్యమ్ కూడుమో? వాచకశబ్దమిల్లాతాలుమ్ తదర్థ శిరేతాత్పర్యకల్పక

సా.ప్ర — నన్వేవమపి సంబంధ సామాన్య షష్ఠ్యా స్వస్వామి భావరూప సంబంధ విశేష ప్రతీతిః కథమిత్య త్ర గామానయే త్యాదౌ సామాన్య వాచినోఽపి విశేష కటాక్షేణ ప్రయోగదర్శనాత్ స్వత్వాఖ్య విశేషస్య విహితతయా చ సామాన్యేన సంబంధస్య నిషేధాయోగాత్ విశేషపరత్వే ఆవశ్యకే పూర్వ ప్రతిపన్న శేష త్వ నిషేధస్యైవోచితత్వాత్స ఏవార్థ స్సాంప్రదాయిక ఇత్యాహ - ఇవ్వకారత్తి లిత్యాదినా. స్వశే షత్వ నివృత్తేః ఐకాంత్యరూప దేవతాంతర శేషత్వ నివృత్తిరూప త్వాదర్థ వ్యత్వం కథ మిత్యత్ర అన్య శేష త్వానుమతే స్తమత్కాషజ్ఞానాధీనత్వాద్భగవతి సర్వోత్కృష్టత్వ జ్ఞాపనే తచ్ఛేషత్వా పాదకతయాను

సా.వి — శేష శేషిభావసంబంధస్య నిషేధ్యత్వాన్నిషేధ్య పర్యవసానమిత్యాహ-ఇవ్వకారత్తిలే ఇతి-షష్ఠియా నతు, షష్ఠ్యేత్యేతత్ - ఏతదభిప్రాయేణైవ భట్టాచార్యైరపి మ ఇత్యస్య వ్యాఖ్యానత్వేన మహ్యమితిపదం ప్రయు క్తమిత్యాహ - ఇవ్వభి ప్రాయత్తాలే ఇతి - భట్టరుమ్, భట్టాచార్యైరపి - మహ్యామ్ ఎన్ఱతు, మహ్యమి త్యుక్తిః - నవవ్యాఖ్యానా మవధారణ తాత్పర్యస్య ఉచితతయా ప్రణవస్థోకారస్యావధారణార్థక స్య సంభవే నావధారణార్థ స్వీకారాత్తైనాన్య యోగవ్యవచ్ఛేదసిద్ధౌ స్వస్యాపి స్వత్వేన

సా.[illegible] — ఉచితసంబంధ విశేషమేవాభియుక్త వాక్యప్రదర్శనేన స్పష్టయతి. ఇవ్వితి. సంబంధ విశేష ప్ర దర్శనాభిప్రాయేణేత్యర్థః - మహ్యం నేత్యస్య అహం మదర్థో న నేత్యర్థాదిహ స్వగత శేషత్వ ప్రతిసంబంధి

మూ—— వాక్యజ్గళుక్కు అవధారణత్తిలే తాత్పర్యమ్ కొళ్ళక్కై ఉచితమాకైయాలే ఇ(ప్రణవత్తిలే)మధ్యమా క్షర సిద్ధమానతాత్పర్యార్థత్తోడేఉరవాయుళిక్కిర ఇన్నమస్సిల్ పారుశేసర్వత్తిలుమ్ సారమెన్నుమిడమ్

సా-దీ—— వివరణరూపమాకైయా లిన్నమస్సినర్థ మేసవర్ణసారమెన్నుమత్తై సప్రమాణమాకవుపపాదిక్కిరా ర్ - వాక్యజ్గళుక్కెన్ఱు తుడజ్గి - సర్వంవాక్యం సావధారణ మాకైయాల్ వాక్యత్తుక్కవధారణత్తిలే తా త్పర్యమ్ కొళ్ళక్కై ఉచిత మాకైయా లె న్ఱు - అవధారణార్థమాన ప్రణవ మధ్యమాక్షర సిద్ధమాన తా త్పర్యార్థ మావతు ? అన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదమ్. అత్తోడే ఉరవాకై యావతు ? అన్యాని లన్య తమ నాన స్వశేష త్వత్తై కళ్ళిక్కై - ఇన్నమస్సిల్ పారుళావతు ? స్వస్య నిరుపాధిక స్వశేషత్వ నివృత్తి యుమ్

సా-స్వా—— ప్రమాణ ముణ్డో ? ప్రమాణ ముణ్డానాలుమ్ అన్యశేషత్వ నివృత్తిసార మానాలుమ్ మమన ఎన్కిర వర్థమ్ సారార్థ మాక కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - వాక్యజ్గ ళుక్కిత్తి - అవ ధారణ వాచక శబ్ద మిల్లావిట్టాలుమ్ ‹‹ సర్వం వాక్యం సావధారణ ›› మితి న్యాయమేవావ ధారణప రత్వ మావశ్యకమ్ - అవధారణ వాచక శబ్దమిరున్దాల్ తత్ర తాత్పర్యమ్ కైముత్య సిద్ధ మెన్నుకరుత్తు. ఇజ్గ వ ధారణత్తిలే తాత్పర్య మిల్లై యాకిల్అన్య శేషత్వ శంకానివృత్తి సిద్ధి యాతెన్నుకరుత్తు . ఉరవితి. అ న్య శేష భూత నన్ను ఎన్కిర వవధారణార్థత్తిలే తాను మన్యశబ్దార్థమాకైయాల్ మమ న ఎన్కిఱ వ ర్థత్తుక్కు అవధారణార్థ త్తోడే ఉరవుణ్డెన్ను కరుత్తు - అక్షరత్రయాత్మక ప్రణవమ్ సారార్థ కత్వా ద్వేదత్రయ సారమ్- అతిలుమన్యశేషత్వ శంకానివృత్త్యర్థమాన వవధారణ రూప మధ్యమాక్షరార్థమ్ సారమ్ - ఇప్పడి యిరుక్క మధ్యమాక్షరార్థైక దేశరూపమాన నమస్సి నర్థమ్ సర్వత్తి లుమ్ సార మాకిలనో తనియే శొల్లవేణ్డియతు . అ తి ల్ ప్ర మా ణ ము ణ్డో ? ఎ న్న వ రు ళి చ్చెయ్రార్-

సా-ప్ర—— కూలత్వాత్స్వశేషిత్వస్యతు శేషత్వమాత్రాసహిష్ణుత్వేనస్వరూపనాశకత్వేనాత్యంత బాధకత్వా త్తన్నివృత్తేరత్యాదర్తవ్యత్వ మితిసప్రమాణం దర్శయన్ అన్యశేషత్వ వ్యావర్తకోకారవివరణరూపత్వా న్నమసఆంతర్య మిత్యాహ-వాక్యజ్గళు క్కిత్యాదినా- నన్వాజ్ఞవమాత్రస్యాపి శాస్త్రైస్యాదర్తవ్యత్వోక్తే

సా-వి—— స్వశేషత్వ వ్యవచ్ఛేద స్యాపి సంభవే విశిష్ట స్వాతంత్ర్య నిషేధ సిధ్యర్థం స్వశేషత్వ వ్యవ చ్ఛేదకం కుర్వన్నమఃపదమేవ సారతమమితిప్రమాణై రుపశ్లోక్యత ఇత్యాహ- వాక్యజ్గళుక్కి త్యాదినా-వా క్యజ్గళుక్కిత్యేతన్మధ్యమాక్షరస్యావధారణార్థస్వీకారే హేతుతయోక్తం-మధ్యమాక్షరసిద్ధమానతాత్పర్యత్తో డే, మధ్యమాక్షరకణ్ఠోక్త వాక్యతాత్పర్యార్థ భూతాన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదేన సహ - ఉరవాయిరుక్కిర విన్నమస్సిల్, తదానుకూల్యరూప సంబంధ వర్తియా స్థితేస్మిన్నమఃపదే- పారుళై, విద్యమానార్థఏవ- వా క్యార్థభూతోన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదస్సారతమఃఇతి - తదేక దేశభూత శేషత్వవ్యవచ్ఛేదరూపనమశ్శబ్దార్థోపి

సా-సం—— శేషిత్వం మయ్యపి నప్రసక్తి మపితిసిద్ధం. అవధారణార్థకప్రణవ ద్వితీయాక్షరార్థానుగుణా ర్థకతయా అర్థద్వారకం నమఃపదస్య ప్రభావం ప్రమాణోప న్యసనే నోపపాదయతి- వాక్యజ్గళుక్కిత్తి- తాత్పర్యార్థ త్తోడేఇతి - ప్రణవాత్మక వాక్య తాత్పర్య విషయీ భూతావ ధారణార్థకనే త్యర్థః- అవధారణస్య సంకోచ కరోయం నమశ్శబ్దఇతి ఉరవాయిరుక్కిరె త్యుక్తిః - సారం, జ్ఞాతవ్య ప్రధానం -

మూ— ‘‘ద్వ్యక్షరస్తు భవేన్మృత్యు స్త్ర్యక్షరం బ్రహ్మ శాశ్వతమ్ । మమేతి ద్వ్యక్షరో మృత్యు ర్న మమేతి శాశ్వతమ్ ,, ఇత్యాదిక ళాలే శొల్లప్పట్టతు- ‘‘సర్వం జిహ్మం మృత్యుపదమార్జవం

సా.దీ— స్వకీయస్య తథాస్వశేషత్వనివృత్తిధ్యేయమ్-ద్వ్యక్షర స్త్వితి-ద్వ్యక్షరః, మమ ఇత్యక్షర ద్వయార్థభూతో ఽహంకారో మమకారశ్చ - మృత్యుః, సంసారః - సంసారహేతు వెన్నబడి - త్ర్యక్షరం న మేతి, త్ర్యక్షరార్థభూతాహంకార మమకారనివృత్తిః - శాశ్వతం బ్రహ్మ, బ్రహ్మ ప్రాప్తి కారణ మెన్నపడి. సామాన్యేన ద్వ్యక్షరమ్ త్ర్యక్షర మెన్నత్తై విశేషిత్తుక్కాట్టుకిరార్ - మమేతి- ద్వ్యక్షరః, ద్వ్యక్షరార్థో ఽహంకారాదిః - నమమేతి, త్ర్యక్షరార్థో ఽహంకార మమకారనివృత్తిః - సర్వం జిహ్మం మృత్యుపద మెన్గిర వచనత్తుక్కు- మివ్వర్థత్తిలే నోక్కెన్గిరార్ . సర్వం జిహ్మమిత్యాది - సర్వం జిహ్మం, సర్వ మాన కౌటిల్యముమ్ - అహంకారాదికళై కాట్టుకిరతు- మృత్యోః పదం స్థానం. తత్కారణ మెన్నపడి. ఆర్జవం,

సా.స్వా— ద్వ్యక్షర స్త్విత్యాదినా-ద్వ్యక్షరస్తు మృత్యుర్భవేత్ సంసారో భవేత్-విధేయానుసారేణ పుల్లింగ త్వమ్ ధాందసం వా - తద్ధేతుత్వాత్తద్వ్యపదేశః-త్ర్యక్షరం శాశ్వతం బ్రహ్మ, బ్రహ్మప్రాప్తి సాధనం-ఇతి సామాన్యతః ప్రతిపాద్య ద్వ్యక్షరః కః? త్ర్యక్షరం కిమిత్యపేక్షాయా మాహ - మమేతి - ద్వ్యక్షరార్థః, అహంకారః మమకారశ్చ - మృత్యుః, సంసార హేతుః - అర్థస్య మృత్యుతయా తత్సం బంధి శబ్దస్యాపి తద్వ్యపదేశః - నమమేతీతి - త్ర్యక్షర మిత్యనుషజ్గః- శాశ్వతం బ్రహ్మేతి చానుషజ్గః - త్ర్యక్షరార్థః- అహంకార మమకార నివృత్తిః-శాశ్వత బ్రహ్మప్రాప్తి సాధన మిత్యర్థః - యద్వా,మృత్యుః ద్వ్యక్షరః- ద్వౌ అక్షరౌ యస్య సః స్వార్థ మమకారజన్యత్వసంబంధేన మమేత్యక్షరద్వయవాన్ .శాశ్వతం బ్రహ్మ,తత్ప్రాప్తి రూపం ఫలం-త్ర్యక్షరం పూర్వవత్ - తేన నపుంసకత్వపుల్లింగత్వోపపత్తిః-ఇప్పడి ‘‘ఎవక్కుడియేనల్లై, నెన్గిర వర్థమ్ సారతమమాకైయాలే నమస్సినాలే పృథగ్వ్యక్తవ్య మెన్నుకిరుత్తు-ఇప్పడి నమసో ఽర్థమ్, మోక్షసాధనతయా సార మెన్నుశొల్లక్కూడుమో? ‘‘సర్వం జిహ్మం మృత్యుపదమార్జవం బ్రహ్మణః పదం,, మెన్గిర ప్రమాణత్తిలే జిహ్మశబ్దార్థత్తుక్కు-మృత్యుపదత్వముమ్ ఆర్జవశబ్దార్థత్తుక్కు బ్రహ్మపదత్వముమన్నో శొల్లుకిరతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ .సర్వమితి-సర్వం జిహ్మం,సర్వం కౌటిల్యం.మృత్యుపదమ్ మృత్యుసాధనమ్ మార్జవం,ఋజుభావమ్-

సా.ప్ర — రహంకార మమకార నివృత్తేరాద తద్వ్యత్యుక్తిః కథమిత్యత్ర ప్రామాణికాకారవ్యతిరిక్తస్యైవ జిహ్మత్వాత్తన్నివృత్తివాచకార్జవ శబ్దేనాపి ‘‘అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం పరిగ్రహం। విముచ్య నిర్మమశ్శాంతో బ్రహ్మభూయాయ కల్పత ,, ఇత్యాద్యనుసారాదహంకార మమకార నివృత్తేరేవ తత్రాపి వివక్షితేత్యాహ - సర్వం జిహ్మమిత్యాదినా- నమసా నిషిధ్యమానస్య శేషిత్వస్య శేషప్రతిసంబంధి కత్వా

సా.వి— సారతమత్వభావః- ద్వ్యక్షరః మమేతి. ద్వ్యక్షరార్థభూతో మమకారో ఽహంకారశ్చ-మృత్యుః, బంధహేతుః - త్ర్యక్షరం, నమమ ఇత్యర్థః . శాశ్వతం బ్రహ్మ, మోక్షకారణం . తదేవ విశినష్టి . మమేతి . సర్వం జిహ్మం మృత్యుపదమితి వ మృత్యుపదాది ప్రత్యభిజ్ఞానాదేతత్పర మేవేత్యాహ.సర్వమితి.జిహ్మం,

సా.సం—మృత్యురిహ సంసారమూలభూతప్రమాదః-ఉభయత్ర ప్రాప్యప్రాపకయోర భేదోపచారః-సర్వం జిహ్మమితి - సామాన్య వచన మప్యేతద్విశేష వచనైకార్థ్యమిత్యాహ - సర్వమితి - జిహ్మతా, వక్రత్వం- తచ్చ మనో వాక్కాయానాం యథావస్థిత వస్తు వ్యనను గుణత్వం - ఆర్జవం, ఋజుత్వం - తచ్చ తేషాం

మూ— అహం నమమ ఎన్కిఱవాక్యత్తాలే తన్ స్వరూపముమ్ తనక్కుఱియ తల్లామైయాలే, గుణజ్గళ్ ప్రధానానువర్తికళ్ ఎన్కిఱ పడియే వేరొన్నైయుమ్ పత్త త్తనక్కు నిరుపాధికస్వామిత్వ మిల్లై యెన్ఱు విశేషిత్తు అనుసంధానమ్ ఫలిత్తతు. ఇతు విశేషనిర్దేశత్తుక్కు ప్రయోజనమ్ -

సా-దీ— స్వవ్యతిరిక్తాన్య శేషత్వనిషేధ విషయమెన్నపడి - నమస్సిల్ స్వశేషత్వ నివృత్త్యనుసంధానత్తాల్ స్వకీయస్య స్వశేషత్వనివృత్త్యనుసంధానముమ్ ఫలితమామెన్కిఱార్. అహంన మమేత్యాదియాల్. నిరుపాధికస్వామిత్వ మిల్లై యెన్ఱత్తాల్ ఔపాధికస్వామిత్వ ముణ్డెన్ఱుకరుత్తు - ఇతు విశేషనిర్దేశేత్యాది- ఇతు, ఇవ్వనుసంధాన విశేషఫలమ్ - విశేషనిర్దేశత్తుక్కు, ఉకారేణామాన్యేన స్వస్యాపి నిషేధమ్ సిద్ధియా నిర్క నమశి ఎన్ఱు విశేషిత్తు చ్చొన్నతుక్కు తనక్కు విశిష్యనిరుపాధికస్వామిత్వనిషేధమ్ ఫలమెన్నైక - ఇని కించిదెన్ఱు

సా-స్వా— పదాంతర వైయర్థ్య పరిహారాయతద్వ్యతిరిక్తవిషయపరత్వకల్పనమ్గోబలీ వర్ద న్యాయః. గామానయ బలీవర్దమానయేత్యుక్తే గోపదేనైవ బలీవర్దలాభ సంభవా ద్బలీవర్దపద వైయర్థ్యశంకాయాం తత్పరిహారాయ గోపదస్య బలీవర్దాన్యగోపరత్వ మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి ప్రణవత్తిలే తనక్కు సామాన్యత అన్యశేషత్వ మిల్లై యెన్ఱ చ్చేయ్తేయుమ్ ఎనక్కుఱియే నల్లై నెన్ఱు విశేష నిర్దేశ మపేక్షిత మాకిల్ స్వకీయత్వేన జ్ఞాతవస్తుక్కళై కుఱిత్తు తనక్కు నిరుపాధిక స్వామిత్వ మిల్లై యెన్ఱు సిద్ధియామైయాలే నాహం కించిత్స్వామీ ఎన్ఱనుసంధానముమ్ మమకార నివృత్త్యర్థ మావశ్యక మాకైయాలే స్వామిత్వ పద మధ్యాహృత్యనమమ కించిదపి ప్రతిస్వామిత్వ మెన్ఱు విశిష్య నిర్దేశిక్క వేణ్డుమాకైయాలే అను షంగము మధ్యాహారము మిరణ్డుమ్ ప్రసంగిక్కుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అహన్నమ మేతి - న మమ కించి త్స్వామిత్వ మెన్కిఱ వనుసంధాన మర్థాత్ఫలిక్కైయాలే తదర్థ మధ్యాహార మనపేక్షిత మెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ ప్రణవత్తి లవధారణత్తాలే తానే సామాన్యత స్వపర సాధారణాన్య శేషత్వమ్ కళిక్కైయాలే నమమాహ మెన్ఱు నిష్ప్రయోజన మాక గోబలీవర్ద న్యాయత్తాలే విశిష్య నిర్దేశిక్క వేణుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇతుఇతి- ఇతు, నాహం కించిత్స్వామీతి విశేషానుసంధానమెన్నైక-

సా-ప్ర—గుణజ్గళ్ ప్రధానానువర్తికళితి - నన్వత్ర స్వస్య శేషిత్వ నిషేధాత్. గుణానాంప్రధానానువర్తిత్వ న్యాయాత్స్వగుణవిగ్రహాది శేషత్వ నిషేధోనుపపన్నః- సిద్ధ్యసిద్ధి వ్యాఘాతాత్- గుణవిగ్రహాదీనాం స్వశేషత్వే సిద్ధేఅనంతరం న్యాయాత్తన్నిరూపిత శేషిత్వస్యస్వస్మిన్నిషిద్ధత్వాదితిచేన్న.కర్మోపాధినా

సా. వి— విషయత్వేన నపౌనరుక్త్యం తద్వదితిభావః - ఉకారేణ్యాశేషత్వ నిషేధే నైవ సిద్ధ్యతోర్థస్య తత్ర స్వవ్యతిరిక్త విషయత్వం స్వీకృత్య విశిష్య స్వశేషత్వ నిషేధస్య ప్రయోజనమాహ - అహం న మమ ఎన్కిఱవాక్యేతి- తనియతల్లామైయాలే, శేషభూతత్వా భావేన - వేరొన్నైయుమ్ పత్త, స్వకీయత్వేనజ్ఞాయమాన గుణవిగ్రహాదికంప్రతి - గుణాః ప్రధానానువర్తినఇతి న్యాయేన- నిరుపాధిక స్వామిత్వ మిల్లై యెన్ఱు విశేషిత్తనుసంధానమ్ ఫలిత్తతు, ఫలతి- ఇదమేవవిశిష్యనిషేధస్యప్రయోజనమితిభావః-ఏవంతర్హి

సా-సం—పరిహరతి - అహంనమమేతి-విశేషిత్తి త్యస్యాయమాశయః - మధ్యమాక్షరేణసామాన్యేన అన్య శేషత్వ నిషేధేపి స్వసమాన న్యాయాన్న్యాయాత్ప్రతిస్వంప్రతిచస్వస్వామ్య నిషేధఅర్థాదేవసిద్ధ్యన్నపి ఇత్యర్థ్యా

సా— ఇప్పడిఅనుషంగియాతపక్షత్తిల్ పాతువిలేతన్నోడు తువక్కుణ్డాయ్ తోత్తుకిరవత్తైయెల్లామ్ యెన్న క్కిన్నస్తు తకాతువక్కరుక్కిరతు-ఇత్తాల్ తన్నైయుమ్ తన్నుడైయగుణవిగ్రహాదికళైయుమ్ ప్పత్త తకా అభిధాన

దీ— ఒరుపదమధ్యాహరిత్తుయోజిక్కుమ్‌పక్షత్తిల్ సిద్ధిక్కుమర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పడిఅను షంగియాతవిత్యాది యాల్- అనుషంగియాతే, కించిత్పదాధ్యాహార పక్షత్తిలెన్నపడి . తువకాకవతు ? సం ఖమ్ - తోత్తుకిరవత్తైయెల్లామ్, స్వకీయ గుణవిగ్రహ క్రియాదికళై యెల్లామెన్నైక్కు- ఇత్తాల్ ఫలిత్త వ త్తైయరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇత్తాల్ తన్నైయు మిత్యాదియాల్.

స్వా— విశేష నిర్దేశమ్ స్వప్రయోజన మాకైయాలావశ్యక మెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడిప్రణవత్తిల్ మకార స్వచ్ఛబ్ద పర్యాయమాన పోతు నమస్సిలే అనుషఙ్గమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ ‹‹ మమజ్ఞానేమపరి మాణే ›› ఇత్యా ధాతు నిష్పన్నమాన మకార మార్థికాహ మర్థత్తుక్కు- త్తాక అధ్యాహృతాహ మర్థత్తుక్కు-త్తాక శేషణ మెన్కిర పక్షత్తిల్ నమస్సిలే అనుషఙ్గ మిల్లామైయాలే అభిప్రేతు నమస్సుకుం ప్పారుళేతు ? ఎన్న వుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - పాతువిలే ఇతి - స్వస్వకీయ సాధారణ్యేన ఎన్నపడి - ఇన్నపక్షత్తిల్ అ నుషఙ్గమ్ కిడైయామైయాలే కించిదెన్ను పదమధ్యాహార్య మెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ పూర్వ యోజనై యిల్ శౌన్నవర్థమ్ ప్రణవత్తిల్ అన్య శేషత్వ భ్రాంతి నివృత్యర్థమాన మధ్యమాక్షరార్థత్తోడెఱ్ఱర క్కైయాలే సారతమ తయా ఉపపన్నమానాలు మిన్తయోజనైయిల్ నమమ కించిత్స్యా దెన్కిర వర్థ మనుపయుక్తమాకైయాలే సారమల్లామైయాల్ తత్కథనమ్ వ్యర్థమన్నో ? కించ తువక్కుణ్డాయ్ తోత్తుకిరవైయెన్ఱు ఎన్నతన్నైన్ను తావ క్కరుక్కిర తువుమ్ విరుద్ధ మన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇత్తాలితి- తన్నభిమానేతి- అహంనిరుపాధిక స్వామీ, గుణాదికమ్ సర్వమ్ స్వతో మచ్ఛేష భూత మెన్కిర

సా-ప్ర— శేషభూత గుణవిగ్రహాద్యపేక్షయా నిరుపాధిక స్వామిత్వస్యనిషేధవిరోధాభావాదితి భావః-ఏవ మనుషంగాభావే-స్వతోనిషేధ్యవిశేషోపస్థాపకాభావాద ప్రసక్తనిషేధానుపపత్త్యాచనిషేధః ప్రత్యక్షాదిభి స్స్వశేషతయాసిద్ధార్థ విషయస్సన్నహంమమకారరూప నిషేధ్యవిశేష పరఏవేత్యాహ-ఇప్పడి ఇత్యాదినా-

సా-వి— కించిదితిపదమధ్యాహృత్యస్వశేషత్వేనోపస్థితవస్తు శేషత్వ నిషేధస్య శాబ్దత్వాయ నమమ కించి త్స్యాదితి నిషేధః క్రియతామిత్యత్రితత్థేవాస్తీ త్యాహ- ఇప్పడి అనుషంగియాతే ఇతి - ఇప్పడి, ఏవంసతి- విశేషనిషేధస్య కించిత్ప్రత్యపి స్వస్వామిత్వ నిషేధ ఫలకత్వేసతి- అనుషంగియాత పక్షత్తిల్, అను షంగే సతి స్వకీయత్వే నోపస్థిత వస్తుమాత్రం ప్రతి శేషిత్వ నిషేధస్య శాబ్దస్యా సిధ్యా నుషంగా సంభవాత్కిం చిదితి పదాధ్యాహార పక్షఇత్యర్థః- పాతువిలే, సామాన్యేన-తువక్కుణ్డాయ్ తోత్తుకిరవత్తైయెల్లామ్,సం బంధిత్వేనప్రతీయమానంసర్వం- ఎన్నతన్ను, మదీయంనభవతి-ఎన్ను,ఇతి-తువకాకరక్కిరతు, సంబంధిభిస్స్య ‥-

సా-సం— శాబ్దత్వ సిద్ధిః ప్రయోజనమితి - అనుషంగేప్యన్యాన్ప్రతి స్వస్వామ్యనిషేధోనశబ్దతో లభ్య తే - కించిత్పదాధ్యాహారేతు స్వంప్రతిచ స్వస్వామ్య నిషేధో లభ్యత ఇత్య స్వరసాదాహ - ఇప్పడితి- పక్షత్తిల్, కించిత్పదా ధ్యాహార పక్షత్తిలిత్యాశయః - స్వగుణ విగ్రహాదివత్స్వయమపి స్వాతిశయాధాయ కతయా శంకిత ఇతి పాతువిలే ఇత్యుక్తమ్ - అస్మిన్పక్షే ఫలితం దర్శయతి - ఇత్తాలితి - మయ్యాహమ పాతిశయాధాయక ఇతిధీర హంకారః - మమాన్యదతిశయాధాయకమితి ధీర్మమకారః- అత్రనివర్త్య

మూ— విశేషజ్ఞర్గళ్ కొణ్డిరుక్కైయాలే విపరీతాహంకారమమకారఙ్గళాకిర సంసారమూలఙ్గళ్ ఛేదిక్కప్పట్ట న-ఇజ్ఞుకణ్డిక్కిర అహంకారమ్ భ్రమరూపమాన బుద్ధివిశేషమ్. మత్తుమ్ తత్వఙ్గళిల్ ఎణ్ణిన అహంకారమ్ వివేకమాత్రత్తాల్ కழிవ తొన్నదు- సూక్ష్మశరీరమ్ విడుమళవుమ్ ఇవనైత్తొడర్త్తిక్కడవదు-మ్.

సా.దీ.-విపరీతాహంకారమమకారఙ్గళాకిర వెన్ఱత్తాల్ అవిరుద్ధాహంకారమమకారఙ్గళ్ పరిగ్రాహ్యఙ్గళెన్నుకరుత్తు. అవిరుద్ధాహంకారమమకారఙ్గళావన? స్థానే పాతియాన అహంకారాదికళ్. అవైతాన్ ఎవై యెన్నిల్? దేహాద్విలక్షణోహం, జ్ఞానస్వరూపోహం, పరమాత్మనశ్శేషభూతోహమ్, ఎన్ను దైయ శేషీ పరమాత్మా, ఇత్యాదికళ్ -విపరీతాహంకార మిన్నతెన్ఱు విశేషిత్తు క్కాట్టుకిరార్ - ఇజ్ఞు కణ్డిక్కిరవిత్యాది - భ్రాన్తి రూపమానమహాం బుద్ధితత్వఙ్గళిలెణ్ణప్పట్ట వహంకార మన్ఱెన్కిరార్ - మత్తుమ్ తత్వఙ్గళిలెన్ఱు - ఇత్తుళ్ళ, ఏతద్వ్యతిరేకేణ తత్వఙ్గళిలెణ్ణప్పట్ట. వివేక మాత్రత్తాల్, వివేకరూపజ్ఞానమాత్రత్తాలన్ఱు - ఇతుభ్రాన్తిరూపమాకామైయాలెన్నుకరుత్తు. అతువిన్ఱై ఎవ్వళవుమ్ ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సూక్ష్మశరీ మిత్యాది - విడక్కైక్కక్కరైయిలే సూక్ష్మశరీరమ్ విట్టు ప్పోమళవు మెన్నై. తొడర్త్తి, ఒట్టి క్కొణ్డెన్నై.

సా.స్వా—వభిమానవిశేషఙ్గళై యెన్ఱపడి- ఇతినాలే భ్రాన్తిసిద్ధనిరుపాధికసంబంధత్తై క్కణ్డిత్తు తువక్కుకిర తెన్ఱు పూర్వవాక్యత్తు క్కర్థమెన్ఱపడి - అహంకారేతి - సంసారమూలచ్ఛేదకతయా ఉపయుక్తతమత్వాదితువుమ్ సార్థమెన్నుకరుత్తు - విపరీతాహంకారమ్ కణ్డిక్కప్పట్టన వెన్ఱు ఉక్తికూడుమో? అహంకారమావతు ప్రాకృతతత్వమన్ఱో? అతా మోక్షస్థాయియన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్ఞితి. భ్రమరూపేతి. అహం నిరుపాధిక స్వామీ ఇదమ్ సర్వమ్మే నిరుపాధిక శేషభూతమెన్కిర భ్రాన్తి యెన్ఱపడి - వివేక మాత్రత్తాలే కழிవ తన్ఱెన్నాల్ మోక్షదశైయిలు మను వర్తిక్కుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సూక్ష్మేతి. ఇవ్వహంకారతత్వమ్ భ్రాన్తిరూపాహంకారమమకారనివావ

సా.ప్ర—నన్వనాది కర్మప్రవాహో జీవా విగాభూతాహంకారశబ్ద వాచ్య ప్రకృత్యంశస్య నమమాహమితి జ్ఞానమాత్రేణా నివర్త్యత్వా త్కథం నివర్త్యత్వ ముచ్యత ఇత్య త్రాహ - ఇజ్ఞు కణ్డిక్కిరేత్యాది-

సా.వి— కణ్డిక్కైయాలే, నివర్త్యతయా - విపరీతేతి - విరుద్ధేత్యర్థః - అవిరుద్ధాహంకారమమకారా దేహాద్విలక్షణోహం, జ్ఞానస్వరూపోహం, పరమాత్మనశ్శేషభూతోహం, మమశేషీ పరమాత్మేత్యేవంరూపా - ఏతావ భ్రాన్తిరూపత్వాన్న నివర్త్యావితి భావః - అయమహంకారః. "అహంకారం బలందర్పం,, మిత్యత్రోక్త భ్రమరూప బుద్ధివిశేషః. నతు "భూమిరాపోనలో వాయుః ఖంమనో బుద్ధిరేవచ | అహంకార ఇతీయంమే భిన్నా ప్రకృతి రష్టధా ,, ఇత్యుక్త తత్వాంతః పరిగణితాహంకారః- సత్వేతదంశో జ్ఞానాన్ననివర్తతే - కింతుసూక్ష్మశరీరం యావ దనువర్తత ఇత్యాహ. ఇజ్ఞుకణ్డిక్కిరేతి. మత్తుమ్ తత్వఙ్గళిల్, ఏతద్వ్యతిరేకేణ తత్వేషు - ఎణ్ణిన, గణితః - వివేక మాత్రత్తాల్, అహంనమమేత్యేవం దృశజ్ఞానమాత్రాత్ - కழிవతన్ఱు, ననివర్తతే- తొడర్త్తిక్కడవదు-మ్, సంబధ్య తిష్ఠేత్-

సా.సం—హంకార స్వత్వవిశేష రూపశ్చేతుర్ దృష్టిసామ్యం స్యాదిత్యత్రాహ- ఇజ్ఞిత్యాదినా- తొడర్త్తి, సంపరిష్వక్త తయేత్యర్థః - కారణేన సంపరిష్వక్తస్య కథం తత్కార్య బుద్ధివిశేష నివృత్తి రిత్య త్రాహ-

మూ— ఇవ్వచిత్సంబంధమ్ ఇవనుక్కు కళ్ళియాతియుకహా ఇతర్ కార్యఙ్గళాయ్ ధర్మరూపఙ్గళాన అహంకారాది వ్యాధికళ్ మూలమంత్రాదికళాలే సిద్ధమానవివేకమాకిర భేషజవిశేషత్తాలే కళ్ళికిరన.

వ్యా.దీ— అహంకార మమకారఙ్గళుక్కు మూలమాన వచిత్సంబంధమ్ కళ్ళియాతియుక్కు ఇతర్ కార్యమాన అహంకారాదికళ్ భ్రాన్తి కళ్ళియ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వచిత్సంబంధ మిత్యాదికళ్ - ఇనిఉకారత్తి నన్యయోగ వ్యవచ్ఛేద త్తాలే తానే అన్యారిలన్యతమ నానతన్ను డైయ శేషత్వ ముమ్ తుక్కు కళ్ళిక్కైయాలన్య శేషిత్వమ్ కళ్ళియామైయాల్ తన్నుడైయ స్వామ్ తోత్తుకిర గృహ క్షేత్రాది

స్వా— మాకైయాలతు నశియాతే భ్రాన్తి రూపాహంకారమ్ నశిక్కకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - వ్యాధికళితి - స్వనిదాన భూతాపథ్యమ్ నడక్కచ్చెయ్ శ్రేయుమ్ సిద్ధౌషధ విశేష త్తాలే వ్యాధికళ్ నశిక్కిరా ప్పోలే ఇజ్జ్ఞ మహంకారమ్ నశిక్కుమెన్నపడి - కళ్ళికిరన, కళ్ళియానిర్కిన్తుకళెన్నపడి. ఇడికిఞ్చిత్పదత్తై యధ్యాహరిత్తు స్వపర సాధారణ్యేన నమమకిఞ్చిదెన్ఱు శేషత్వ నిషేధమ్ కూడుమో? ఉణవర్త్తిలే అన్య శేషత్వమ్ నివృత్తమాన పడియాలే స్వస్వాది భగవదన్యార్యయా స్వశేషత్వముమ్ నివృత్తం

ప్ర— తత్కార్యాహంగార మమకారయోః స్వప్నిస్ప్వద్య మానే నివర్తేయితు మశక్యత్వాత్తయోః నత్యేతత్ప్యప దేశో నుపపన్న ఇత్యత్ర ఔపాధిక కార్యేషూపాధ్యను వృత్తావపి కార్య నివృత్తి స్సర్వగ నిదాన భూత వాతపిత్త శ్లేష్మ మయ దేహాను వృత్తావప్యౌషధ విశేషై ర్వాతపిత్త శ్లేష్మజన్య వ్యాధి నివృత్తి దర్శనా న్నానుప న్నేత్యాహ - ఇవ్వచిది త్యాదినా - సూక్ష్మ శరీర మిత్యాది- యావత్సూక్ష్మ శరీర నివృత్తి జీవేన సంబద్ధ స్త్వహంకారో వర్తేతేత్యర్థః - నన్వహంకారస్య మోక్ష మను వృత్తి నోపపద్యతే - ‹‹ భూతాది ర్మహతి లీయత ,, ఇత్యాదిభి ర్మహా ప్రళయే హంకార వినాశ శ్రవణాదా మోక్షమను వర్తమాన తయా సాంఖ్యాంగీ కృత లింగ శరీరస్య భాష్యకారాదిభి రనంగీ కృతత్వేన తదంగీకారేప సిద్ధాంతాచ్చేతి చేన్న - ‹‹ వాఙ్మనసి సంపద్యతే - మనః ప్రాణే ప్రాణస్తేజసి- తేజః పరస్యాం దేవతాయాం - వేత్యథా పంచమ్యా మాహుతావాపః పురుష వచసో భవంతి - ఇతి తు పంచమ్యా మాహుతావాపః పురుష వచసో భవంతి - మనష్షష్ఠానీంద్రియాణి ప్రకృతి స్థాని కర్షతి । శరీరం యదవాప్నోతి యచ్చాప్యు త్క్రామ తీశ్వరః । గృహీత్వైవ తాని సంయాతి వాయుర్గంధా నివాశయాత్। తదంతర ప్రతిపత్తౌ రంహతి సంపరి ష్వక్తః ప్రశ్న నిరూపణాభ్యాం దేహాంతర గమనే భూత సూక్ష్మై స్సంపరి ష్వక్తో జీవో రంహతి - సూక్ష్మంచి చ్ఛక్తియోగ ద్వారేణ భవతి - ప్రళయకాలే నామరూపవిభాగా నర్హాణి సూక్ష్మచి ద్వస్తు యోగాది ,, త్యాది శ్రుతి స్మృతి సూత్ర భాష్యాదిభి ర్జీవస్యా మోక్షం భూతసూక్ష్మమాత్ర సంబంధోక్తే ర్భూతత్వాహంకృతిత్వం । దిఋత్యాద్యవస్థాశ్రయభూతాసూక్ష్మ నమాః

సా.వి— ననుకారణభూతాచిద్ద్రివ్యరూపాహంకార సంబంధే విద్యమానే తత్కార్యభూతాహంకారాది నివృత్తిః కథమిత్యత్ర రోగకారణ భూత దేహే విద్యమానేపి రోగనివృత్తివ దుపపద్యత ఇత్యాహ - ఇవ్వచిదితి . కళ్ళియాతియుకహా, అనివర్తమానేసతి - కళ్ళికిరన, నివర్తంతే - లోకేస్వకీయ ధనత్వేన ప్రసిద్ధ

సం— ఇవ్వచిదితి-అస్మిన్నధ్యాహారపక్షేవస్వస్యస్వ శేషత్వనివృత్తేరన్యలభ్యత్వాత్ స్వకీయార్ప్రతి

మూ—తనక్కు అన్యశేషత్వమ్ ప్రణవత్తిల్ మధ్యమాక్షరత్తాలే కళిక్కైయాలే అన్యనానతన్నై ఒప్పత్తత్తనక్కు శేషిత్వమిల్లై యెన్ఱు తిరిత్తుచ్చొల్లవేణ్డామైయాల్ అన్యశేషియాయ్ త్తోన్ఱినతనక్కుచ్చేతనమెన్నై ఏఱ్ఱుమిన్ పత్త నిరుపాధికస్వామిత్వమ్ కళిక్కైయిలే తాత్పర్యమాకవుమామ్ - జీవనుక్కు శేషమానవైయెల్లామ్ నిరుపాధిక సర్వశేషియాన సర్వేశ్వరర్కు స్వార్థమాక క్కొడుత్తవైయిరే.

సా.దీ— కళైక్కైప్పత్తనిరుపాధికశేషిత్వత్తై నమస్సు నిషేధిక్కిఱతాకవుమామెన్కిఱార్ - తనక్కన్యశేషత్వమిత్యాది - ఇన్నపక్షత్తిలుమ్ కించిత్పదాధ్యాహారమ్ పణ్ణిక్కొళ్వతు - అవర్త్తైప్పత్త ఈశ్వరదత్తమాన సోపాధికశేషిత్వ ముణ్డిరే. ఇన్తసోపాధిక శేషిత్వమున్నిరుపాధిక శేషియాలే స్వార్థమాక క్కొడుక్కప్పట్టతెన్కిఱార్. జీవనుక్కిత్యాది. స్వార్థమాక, స్వలీలాభోగోపయుక్తమాక. ఇవ్వర్థత్తై ఉపపాదిక్కిఱార్-

సా.స్వా—నమస్సైయాల్ పునశ్చ సామాన్యతస్సంతతకథనమ్ వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-తనక్కితి. ఇన్నపక్షత్తిల్ అన్య స్వామిత్వ మితి పదమధ్యాహృత్య అన్య నిరూపిత నిరుపాధిక స్వామిత్వమ్ మమన ఎన్ఱు నమసోర్థః ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి స్వకీయ గృహక్షేత్రాదికళైప్పత్త నిరుపాధిక స్వామిత్వమ్ తనక్కు నిషిద్ధమానాల్ గృహక్షేత్రాదికళ్ సోపాధిక శేషమెన్ఱు పర్యవసితమాకైయాల్ తజ్జన్యాతిశయ భాక్త్వమ్ తనక్కు ఎన్ఱు సిద్ధిక్కుమ్. ఒరువస్తువినాలే యుగపత్ రణ్డు వస్తుక్కళిలే అతిశయమ్ పిఱక్కక్కూడాతే? ఆకైయాలీశ్వరనుక్కు తజ్జన్యాతిశయ మిల్లామైయాలే యవన్నైప్పత్త నిరుపాధిక శేషత్వాభావమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-జీవనుక్కితి-స్వార్థేతి. లీలాభోగరూపస్వాతిశయార్థమెన్ఱపడి-

సా.ప్ర—ప్రకృత్యంశా ఏవ ప్రళయే సూక్ష్మశరీరశబ్దవివక్షితా ఇతినానుపపత్తిరితి భావః - అన్యశేషత్వవ్యావర్తనం ద్వారాదేవ స్వశేషత్వస్య వ్యావర్తితత్వాత్ - తత్ర వ్యావర్తిత విశేషస్యైవ గోబలీవర్దన్యాయాద్వ్యావర్తకత్వ కల్పనాదపి తత్రాసిద్ధవ్యావర్తితవ్య వ్యావర్తన పరత్వం యుక్తమిత్యాహ - తనక్కిత్యాదినా - నను జీవధర్మభూతజ్ఞాన దేహాదేర్భగవతైవ కర్మానుగుణ్యేన జీవశేషత్వోత్పాదనాన్న తత్ర భ్రమరూపత్వమితి న తస్య నివర్త్యత్వమిత్యత్ర ధర్మభూతజ్ఞాన దేహాది విషయక నిరుపాధికస్వశేషిత్వబుద్ధిర్భ్రమ ఏవేతి స నివర్త్య ఇతి న దోష ఇత్యభిప్రాయన్నాహ-జీవనుక్కిత్యాదినా.

సా.వి— గృహారామక్షేత్రాదికం ప్రతి స్వామిత్వనిషేధేవా తాత్పర్యం స్యాదిత్యాహ-తనక్కన్యశేషత్వమితి-పూర్వమిప్పతి యనుషంగియాతే త్యనేన స్వగుణవిగ్రహాదీన్ప్రతి స్వామిత్వనిషేధ ఇత్యుక్తం - న తు దండాపూపికాన్యాయేన స్వస్యాన్యశేషత్వే స్వాపృథక్సిద్ధస్యాన్య శేషత్వం తత ఏవ సిద్ధమితి పృథఙ్న వక్తవ్యమితి మత్వా లోకే ధనస్వామిత్వస్య ప్రసిద్ధత్వాత్ - భృత్యుపాధినా భటస్య రాజశేషత్వేపి తదీయ గృహక్షేత్ర దారధనానాం రాజశేషత్వాభావాత్తద్వ్యవచ్ఛేదాయ స్యాదితి భ్రాంతి వారణాయ విశిష్యాయం పక్షః ప్రవర్తిత ఇతి న పౌనరుక్త్యశంకావకాశ ఇతి ధ్యేయం. నను నిరుపాధికేత్యనేన కర్మోపాధిస్వామిత్వమ్ భగవత్కృతం తదేవ వ్యవసాయమూలమితి వ్యంజితం. ఏతత్సోపాధిక శేషత్వమపి భగవతా నిరుపాధికశేషిణా స్వలీలార్థం స్వభోగార్థం చ కృతమిత్యాహ - ఇజ్జీవనుక్కు శేషమానతి - నిత్యేనుకథం భగవ

సా.సం— స్వామిత్వమాత్రనిషేధపరతయా యోజనాంతరమాహ- తనక్కితి-నిషేధ్యత్వసిద్ధయే అన్యాన్నిత్యాంశ్చ ప్రతి స్వస్య నిరుపాధిక స్వామిత్వాభావముపపాదయతి- జీవనుక్కిత్యాదినా-

మూ— జీవర్కళుడైయ నిత్యఙ్గళాన గుణాదికళ్ ఈశ్వరనుడైయ నిత్యేచ్ఛా సిద్ధఙ్గళ్- అశుద్ధ దశైయిలుమ్, శుద్ధదశైయిలుమ్, ఉణ్డాన అనిత్య విగ్రహాదికళివర్కళుడైయ కర్మ జన్య మాయుమ్, కర్మ నిరపేక్షమాయుముళ్ళ అనిత్యేచ్ఛాసిద్ధఙ్గళ్.

సా- దీ— మేలిరణ్డు వాక్యత్తాలే జీవర్కళుడైయ విత్యాదియాల్ - స్వ జీవర్కళుడైయ వుమ్ నిత్యఙ్గళానగుణఙ్గళావన? స్వరూప నిరూపకధర్మఙ్గళుమ్ అపహతపాప్మత్వాదికళుమ్. బద్ధరపహతపాప్మత్వాదికళ్ తిరోహితఙ్గళికే. ఆదిశబ్దమ్ నిత్యరుడైయ విగ్రహత్తైయుమ్ సర్వరుడైయ ధర్మభూతజ్ఞానత్తైయుమ్ సంగ్రహిక్కిరతు - నిత్యేచ్ఛాసిద్ధఙ్గళ్, నిత్యేచ్ఛయా స్థిత స్థాపనన్యాయేన సిద్ధఙ్గళైక్కై. అశుద్ధదశై, బద్ధావస్థై - శుద్ధదశై, ముక్తావస్థై - విగ్రహాదికళెన్ఱవిడత్తిల్ ఆదిశబ్దత్తాల్ కైఙ్కర్య వృత్తి సంగృహీతమ్ - కర్మజన్యమాయు మెన్ఱతు బద్ధవిషయత్తిల్ - కర్మనిరపేక్షమాయుమెన్ఱతు ముక్తవిషయమ్- అనిత్యేచ్ఛాసిద్ధఙ్గళ్. ఈశ్వరనుడైయ వెన్ఱు పూర్వవాక్యాదనుషంగిక్కప్పడుకిఱతు. ఇని స్వాతంత్ర్యనిషేధన

సా- స్వా— గృహ క్షేత్రాది జనితాతిశయమ్ జీవగత మాయిరున్నాలుమ్ అతు ఈశ్వరగత లీలారసరూపాతిశయ జనకమాకైయాలే ఈశ్వర శేషత్వము ముపపన్నమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి జీవశేషమాన గృహ క్షేత్రాదికళనిత్యఙ్గళాకైయాలే ఈశ్వరర్కు స్వార్థమాక కొళ్ళ ఉత్పన్నైయానాలుమ్ జీవర్కళుడైయ నిత్యఙ్గళాన జ్ఞానాది గుణఙ్గళ్ స్వతస్సిద్ధఙ్గళాకైయాలే ఈశ్వరనాలే స్వార్థమాక కొళ్ళప్పడుత్తవైయల్లామైయాలే అతుకళై క్కుఱిత్తు నిరుపాధి శేషిత్వమీశ్వరనుక్కు కూడుమో? ఎన్ఱు వరుమిచ్చైయ్ కిరాల్. జీవర్కళుడైయ విత్తి - నిత్యతి. "ఇచ్ఛాత ఏవ తవ విశ్వ పదార్థ సత్తా" ఎన్కిఱపడియే ఈశ్వరేచ్ఛా సిద్ధఙ్గళాకైయాలే నిత్యమాక వీశ్వరనాలే స్వార్థమాక కొళ్ళప్పడుత్తవైయాకైయాలె నిరుపాధిక శేషిత్వమ్ కూడుమ్ - పరేచ్ఛాసిద్ధ శేషతాక వస్తు స్వామిత్వమేవ సోపాధిక స్వామిత్వమ్ - స్వేచ్ఛా సిద్ధ శేషతాక వస్తు స్వామిత్వమేవ నిరుపాధిక స్వామిత్వమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి నిత్యఙ్గళ్ నిత్యేచ్ఛా సిద్ధఙ్గళానాలుమ్ జీవ శేషఙ్గళాన అనిత్య గుణ విగ్రహాదికళ్ ఈశ్వరేచ్ఛా సిద్ధఙ్గళెన్ఱు కొళ్ళలాకాదుమో? నిత్యేచ్ఛా సిద్ధఙ్గళాకిల్ విగ్రహాదీనామ్ నిత్యత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - అనిత్యేచ్ఛా సిద్ధఙ్గళెన్నిల్ అన్త ఇచ్ఛై హేతు నిరపేక్షై యాకిల్ బద్ధదశైయిల్ సదా శరీరమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. కర్మసాపేక్షైయెన్నిల్ ముక్తదశైయిల్ అనిత్య విగ్రహాభావమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్ఱు వరుమిచ్చైయ్ కిరాల్. అతు ఎన్నెతిల్ బద్ధదశైయిల్ కర్మజన్యా నిత్యభగవదిచ్ఛాసిద్ధఙ్గళ్-శుద్ధదశైయిల్ కర్మనిరపేక్ష భగవదనిత్యేచ్ఛాసిద్ధఙ్గళెన్ఱుపడి-

సా- ప్ర— నన్వేవ ముక్తానాం జీవకర్మాను గుణ భగవత్సంకల్పాధీనత్వేపి నిత్యధర్మాణాం తదధీనత్వం నోపపద్యత ఇతి తేషాం భగవతా స్వార్థదత్తత్వం నస్యాదిత్యత్రాహ - జీవర్కళుడైయ నిత్యాదినా - అనిత్యానాం కేషాంచిదుక్తిర్దృష్టాంతార్థా-ఏవం లుప్తచతుర్థీ ప్రతిపన్న భగవత్స్వ శేషిత్వ

సా- వి— త్కల్పితత్వమిత్యత ఆహ- జీవంకళతి- స్థితి స్థాపనన్యాయేన తత్కల్పితత్వమితి భావః- కర్మజన్యమాయు మిత్యేతద్బద్ధవిషయం - కర్మనిరపేక్షమాయు మిత్యేతన్ముక్త విషయం - అథోక్తార్థస్య సర్వస్యాపి ప్రణవస్థోకారేణైవ గతార్థత్వాన్నమసో నాత్యంత సార్థక్య మితి స్వాతంత్ర్యనిషేధనా తాత్పర్యం స్యాదితి

మూ—ప్రణవత్తిలే అన్యశేషత్వమకన్ఱైయి శేషపరమాత్మవిత్తాకాట్టిల్ అన్యనానతనక్కు త్తాన్ శేషమల్లనెన్ను మిడమ్ సిద్ధిక్కైయాలుమ్, తాన్ వేరొరుత్తరుక్కుమ్ శేషమల్లాతాప్పోలే వెకొణ్డుమ్ తన్నైప్పత్త నిరుపాధిక శేషమన్నెన్ను మిడముమ్ అఙ్గే వరుకైయాలుమ్, ప్రణవత్తిల్ తోత్త్రాత స్వస్వాతంత్ర్య నివృత్తి యిలేష వస్సుక్కు త్తాత్పర్య మాకవుమామ్- అప్పోతు పూర్వప్రయుక్త మకారత్తై అనుషంగిత్తువానెనక్కు నిర్వాహక నల్లనెన్ను కొల్లిత్తాయ్ త్తు-స్వాతంత్ర్యపదమాత్రత్తై అధ్యాహరిత్తునమమస్వాతంత్ర్యమ్ఎన్ఱితాకవుమామ్-

సా-దీ—యోజనాంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రణవత్తిలే ఇత్యాదియాల్- ప్రణవత్తిలుకారత్తిలేకీర్త్యమానస్య శేషత్వనివృత్తి స్వశేషిత్వనివృత్తియెల్లామ్ సిద్ధిక్కైయాల్ నమశ్శబ్దమ్ స్వస్వాతంత్ర్యనివృత్తి పరమెన్ఱి స్తామో జనైయిలభిప్రేతమ్. అఙ్గేవరుకైయాల్, ఉకారత్తిలే సిద్ధిక్కు మకార ముప లక్షణ మాకై యాలెన్నై.

సా-స్వా— ఆనాలుమ్ ప్రణవత్తిలవధారణత్తాలే స్వస్యాన్యశేషత్వమ్ నివృత్తమాకై యాలే స్వస్యాప్యన్యతయా స్వశేషత్వ నివృత్తౌ గుణానాం ప్రధానానుసారితయా మకారస్యోప లక్షణతయా వా, స్వకీయానాముపి భగవదన్యమ్ స్వంప్రతి శేషత్వమ్నివృత్తమాకైయాలెనమస్సుక్కు వైయర్థ్యం ప్రసంగియాతో ? ఎన్న పూర్వయోజనై కళిలె అస్వారస్య న్నిరూపియా నిన్ఱుకొణ్డు అర్థాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవత్తిలే ఇత్యాదినా - నమస్సిలె మమన ఎన్ఱు శొన్నాల్ స్వాతంత్ర్య నివృత్తి సిద్ధిక్కు కూడుమో ? తద్వాచకశబ్ద మిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పూర్వప్రయుక్తేతి. ప్రణవస్థమకారత్తైయు మనుషంగిత్తు నిర్వాహకశబ్దత్తైయు మధ్యాహరిత్తాలుక్తార్థ లాభమెన్ఱుకరుత్తు. ఇన్త పక్షత్తిల్ అనుషంగాధ్యాహారరూప దోషద్వయమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-స్వాతంత్ర్యేతి. ఇఙ్గు స్వాతంత్ర్యమావతు ? స్వతంత్రఃకర్తా ఎన్ఱు అనుశాసనత్తాలే కర్తృత్వమన్నో ? స్వాతంత్ర్యని షేధమ్

సా-ప్ర—ప్రతిష్ఠాపకత్వం నమసఉక్తావముమకారనివృత్తి రప్యకారా దేవసిద్ధేః స్వతన్త్రాసిద్ధ స్వస్వాతంత్ర్య నివర్తకత్వం దర్శయన్నకారార్థభూత సర్వరక్షకత్వ ప్రతిష్ఠాపకత్వ మప్యాహ. ప్రణవత్తిలే ఇత్యాదినా - నన్వత్ర స్వాతంత్ర్య వాచక పదాభావేపి కథమస్య తన్నివృత్తి బోధకత్వ మిత్యత్ర మకార గతాయా స్సంబంధ సామాన్య షష్ఠ్యా అనుషక్త మకారార్థ చేతన ప్రతిసంబంధికత్వ స్యావశ్యకత్వా చ్చేతనస్యచ స్వరూపేణ నిషేధానుపపత్తే స్స్వరూపేచ జ్ఞాతే నిర్వాహక జిజ్ఞాసోదయా జ్జిజ్ఞాసిత నిర్వాహ్యానిర్వాహక భావరూపసంబంధ విశేషపర్యవసానేనవా, అధ్యాహారేణవా, స్వాతంత్ర్యేవ గతే తన్నివృత్తిబోధకత్వమిత్యాహ-అప్పోతిత్యాదినా-ఉక్తన్యాయసాకాంక్షానుషంగాద్వరమధ్యాహారవివేత్యనంతరోక్తభావః-

సా-వి— యోజనాంతరమాహ. ప్రణవత్తిలే అన్యశేషత్వమితి - తోత్త్రాత, అప్రతీయమానం-

సా-సం—ఏవంకించిత్ప్రాధ్యాహారపక్షేస్యయం నమశ్శబ్దః ప్రణవలబ్ధార్థకఏవస్వకీయానామపిస్వసమాన న్యాయతయాతాన్ప్రతిస్వామిత్వ నిషేధస్యచప్రణవేనైవలాభాదిత్య స్వరసాత్తదలభ్యస్వస్వాతంత్ర్యనివృత్తౌన మసస్తాత్పర్యమిత్యాహ. ప్రణవత్తిలేఇతి- నమసేత్యేతావతైవకథమస్యార్థస్యోపస్థితిరిత్యత్రాహ-అప్పోతితి- స్వాత్మానంప్రతి స్వస్యనిర్వాహకత్వమేవహి స్వాతంత్ర్యమితి భావః - ఆక్షేపతః ప్రాప్తాభిధానికస్యైత ద్గ్రాహ్యత్వాదేవమర్థలాభాయ స్వాతంత్ర్యపదమేవ అధ్యాహ్రియత ఇత్యాహ- స్వాతంత్ర్యేతి.

మూ— ఇచ్చేతన నుక్కు స్వస్వాతంత్ర్య నివృత్తియావతు ? నిరపేక్షకర్తృత్వా నర్హత్తై - ఇతుక్కుతి ఙ్ఞావస్థైయిలుమ్, ముక్తావస్థైయిలుమ్, బుద్ధిపూర్వప్రవృత్తి పణ్ణానిన్రాలుమ్ ఈశ్వరన్ కొడుత్త కరణాదికళై క్కొణ్డు అవన్ ప్రేరకను మాయ్ సహకారియుమాక ప్రవర్తిక్కవేణ్డుమ్మై-

సా.దీ—ఇప్పస్య స్వాతంత్ర్య నివృత్తి క్కర్థ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇచ్చేతన నుక్కెన్ఱుతుడఙ్గి. నిరపేక్షక ర్తృత్వానర్హతై యావతు ? తాన్ పణ్ణుకిర లౌకిక వైదిక కృత్యఙ్గళిల్ స్వాధీన కర్తృత్వ మిల్లామై - ఈశ్వర సాపేక్ష కర్తృత్వమె యుళ్ళతెన్ఱే - ఇతుక్కు కారణ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇతుక్కుతి యెన్ఱుతొడఙ్గి - ప్రవర్తిక్క వేణ్డుకై, వేణ్డుమ్ స్వభావమ్- ఇన్త స్వభావమ్ స్వస్వాతంత్ర్య నివృత్తిక్కు కారణ మెన్నపడి - ఇజ్జీవనుక్కు స్వవ్యాపార మిల్లాతపోతు ఫలసిద్ధి కాణామైయాల్ తానే తనక్కు రక్షక నాకైయాలీశ్వరనుక్కు ప్రథమాక్షర త్తిల్ చొన్న సర్వరక్షకత్వంకూడా వెన్నుమ్ శంకైక్కు నిరాకరిత్తుక్కొణ్డు

సా - స్వా — కర్తృత్వ నిషేధ పర్యవసిత మాకైయాలే అచేతనత్వమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇచ్చేతన నుక్కితి - నిరపేక్షేతి - సాపేక్ష కర్తృత్వ మిరుక్కైయాలే అచేతనత్వప్రసంగ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - బుద్ధిపూర్వ కారియాన వివనుక్కు నిరపేక్ష కర్తృత్వా నర్హతైకూడుమో ? ప్రళయ దశైయిలే బుద్ధిపూర్వ కారిత్వ మిల్లై యెన్నిల్ ప్రళయ దశైయి లిల్లా విట్టాలుమ్ బద్ధదశైయిలుమ్ ముక్తదశైయిలుమ్ బుద్ధిపూర్వ కారిత్వ ముణ్డే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇతు క్కుతీతి - ఇతుక్కు, నిరపేక్ష కర్తృత్వా నర్హతైక్కు ఎన్నపడి - ఇప్పడి జీవనుక్కు స్వాధీన వ్యాపార మిల్లైయాకిల్ ఈశ్వర ప్రేరణ మన్ఱిక్కే ఉపాయానుష్ఠాన మిల్లామైయాలే ప్రథమాక్షరత్తిల్ శొన్న స్వరక్షకత్వమ్ జీవవ్యాపార

సా-ప్ర— నను స్వాతంత్ర్యస్య కర్తృత్వ రూపత్వా త్తస్య ముముక్షూపాయా నుష్ఠానదశాయాం విద్యమానత్వాచ్చ కైంకర్యా నుష్ఠానే విద్యమానత్వాచ్చ తద్బుద్ధేర్భ్రమత్వాయోగాత్కథం నివర్త్యత్వమిత్యత్ర నిరపేక్ష కర్తృత్వ బుద్ధేర్భ్రమత్వోపపత్తేర్నివర్త్యత్వం యుజ్యత ఏవేత్యభిప్రాయేణ పారతంత్ర్యస్య నిదాన మప్యాహ - ఇచ్చేతనను క్కిత్యాదినా - నన్వేవం చేతనస్య ఉపాయా నుష్ఠానేపి నిరపేక్షకర్తృత్వా భావే తదననుష్ఠానేపి రక్షేదిత్యత్రోపాయ విధ్యవైయర్థ్యాభావాయో పాసామ ప్రవర్త్యేవరక్షేదితి

స్థా- వి— నిరపేక్షకర్తృత్వా నర్హత్వే, స్వాధీన కర్తృత్వా భావః - ఏతస్య కారణమాహ- ఇతుక్కు దీతి - బుద్ధిపూర్వకప్రవృత్తి పణ్ణా నిన్రాలుమ్, బుద్ధిపూర్వ ప్రవృత్తిం కుర్వన్ స్థితోపి - ఈశ్వరన్ కొడుత్తకరణాదికళై క్కొణ్డు, ఈశ్వరదత్తేంద్రియ శరీరాదికం గృహీత్వా - అవన్ ప్రేరకనుమాయ్ సహకారియుమాక, ఈశ్వరప్రేరకత్వ సహకారిత్వసాపేక్షం-ప్రవర్తిక్క వేణ్డుకై , ప్రవర్తితు మపేక్షా ఇతుక్కెన్ఱీత్యన్వయః - ఏతాదృశ స్థితిస్స్వాతంత్ర్య నివృత్తేః కారణమితి భావః - ఈశ్వరస్య ప్రవర్తకత్వా

సా-సం— ‘‘శాస్త్రార్థవత్వా’’దితి సూత్ర సిద్ధ స్వాతంత్ర్యస్యచ నివృత్త్యాసాంఖ్యమతా పాత ఇత్యత్రాహ - ఇచ్చేతననుక్కితి - తదనర్హతాయాం నియామకమాహ - ఇతుక్కుదీతి - నన్వేవం శబ్దేపి స్వాతంత్ర్య శేషిత్వయో నిషేధే ఫలాభోపాయ విధి నైరర్థక్యం - కించ అకారార్థ రక్షకస్యైవ స్వతంత్రతయా రక్ష్యస్య మకారార్థస్య ప్రణవ ఏవ స్వాతంత్ర్యనిషేధ సిద్ధేః కిమర్థో నమశ్శబ్దః ? నచ తత్రైకారార్థశేష్యాయ మంత్రాభిధానాత్ ఇతి రక్షకత్వ స్యైవేతర వ్యవచ్ఛేద ముఖేన ద్రఢీ

మూ— ఈశ్వరనుక్కు ప్రథమాక్షరత్తిల్ ప్రకృతియిఱ్ఱెన్ఱ సర్వరక్షకత్వమ్ ఉపాయాధికారికళ్ పక్కలిలే తన్ను మొఴు ఉపాయత్తిలే ప్రేరిప్పిత్తుక్కొండే వరక్కడవతు- జీవన్ స్వరక్షణార్థమాన ఉపాయానుష్ఠానత్తిలుమ్ పరాధీనకర్తావాకైయాలుమ్ ఇవ్వుపాయ మనుష్ఠిత్తాలుమ్ ఫల(ప్రధాన)రూప రక్షైషణ్ణువాన్ ప్రసన్ననాన సర్వేశ్వర నాకైయాలుమ్ ప్రథమాక్షరత్తిల్ ప్రకృతియాలే శొల్లప్పట్టవనుడైయ సర్వరక్షకత్వమ్ ఇన్నుమ్ శ్శబ్దత్తాలుమ్ దృఢీకృతమ్ -

సా.దీ—ఇన్నుమ్ శ్శబ్దమ్ సర్వరక్షకత్వత్తై దృఢీకరిక్కిఱతెన్కిఱార్ - ఈశ్వరనుక్కెన్ఱు వాక్యద్వయత్తాల్- ముతల్ వాక్యత్తిలిస్త సర్వరక్షకత్వముపాయాధికారికళ్ పక్కల్ సహేతుకమాయ్ వరుమెన్కిఱార్ .ఉపాయాధికారికళ్ పక్కల్, ప్రయోజనాంతర పరోపాయాధికారికళెన్న, మోక్షోపాయాధికారికళెన్న.ఇవర్కళ్ పక్కలిలెన్నైకి . ఏతేను మొఴు ఉపాయత్తిలే, కర్మ యోగాదికళిలే యాతల్ భక్తిప్రపత్తికళిలే యాతలెన్నైకి - ఇవనుడైయ స్వరక్షణార్థ వ్యాపారముమ్ పరాధీనమెన్ఱు శొల్లుకైయాల్ నమశ్శబ్దత్తాలే పరమాత్మానుడైయ సర్వరక్షకత్వమ్ దృఢీకృతమాయ్ తెన్కిఱార్ - జీవన్ స్వరక్షణేత్యాదియాల్- ఇవన్ రక్షణోపాయత్తిలుమ్ పరాధీనకర్తావాయ్ ఫలప్రదానరూప రక్షైయై త్తాన్ పణ్ణిక్కొళ్ళ మాట్టామైయాలుమ్ ఈశ్వరనే సర్వరక్షకనెన్ఱు సిద్ధిత్తతెన్నైకి - ఇన్నుమ్ శ్శబ్దత్తాలుమ్, స్వస్వాతంత్ర్యనివృత్తి

సా.స్వా—నిరపేక్షమాకైయాల్ సర్వముక్తిప్రసంగమ్ వారాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఈశ్వరనుక్కిఱ్ఱి - అనాది కర్మ ప్రవాహ పరిపక్వ కర్మాధీన స్వేచ్ఛాపేరణాధీన జీవ వ్యాపార సాపేక్షమాకైయాలే అతిప్రసంగమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఈశ్వర రక్షకత్వమ్ జీవవ్యాపార సాపేక్షమాకిల్ జీవనే స్వవ్యాపారానుష్ఠాన ద్వారా స్వరక్షక నాకైయాల్ ప్రథమాక్షర ప్రతిపన్న రక్షకత్వభంగమ్ వారాతో ? కించ సర్వరక్షకనాన వనుక్కు నాన్ శేషన్, రక్ష్యన్, ఎన్ఱు శొన్నాల్ తత్పార తంత్ర్యముమ్ సిద్ధమాకైయాలే స్వాతంత్ర్య నిషేధక నమస్సోవైయర్థ్యముమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . జీవనితి - ఇన్నజీవన్ స్వరక్షణోపాయత్తిలుమ్ పరాధీన కర్తావాకైయాలుమ్ ఫల ప్రదానరూప రక్షైయై త్తానపణ్ణిక్కొళ్ళ మాట్టామైయాలు మీశ్వరనే సర్వరక్షకనెన్ఱు సిద్ధిత్తతెన్నైకి - ఇన్నుమ్ శ్శబ్దత్తాలుమ్, స్వాతంత్ర్య నివృత్తి పరనమశ్శబ్దత్తాలుమ్-అర్థాత్ మన్ఱిక్కిఱశబ్దత్తాలుమ్ దృఢీకృతమెన్ఱు కరుత్తు.యద్వా, నమస్సు స్వాతంత్ర్య నివృత్తిపరమాకిల్ ప్రణవవివరణమ్ నమస్సెన్కిఱ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్,జీవనితి-

సా.ప్ర— దశాయాన్ సర్వరక్షకత్వ సర్వశేషిత్వయోః ప్రతిష్ఠితత్వముపసంహరతి- ఈశ్వరనుక్కిత్యాదినా -

సా.వి— దేవఉపాయే ప్రవృత్తస్య తు రక్షకత్వం తతస్స్వాతంత్ర్యనిషేధద్వారా పరాధీనకర్తృత్వబోధకేన మః పదేన అకార ప్రతిపన్న సర్వరక్షకత్వమపి దృఢీకృతమిత్యాహ - ఈశ్వరనుక్కిత్యాదినా - ఫలప్రదానేతి - జీవస్య పరాధీన కర్తృత్వాదీశ్వరస్య ఫలప్రదత్వాచ్చ సర్వరక్షకత్వం నమః పదేన దృఢీకృతమితి భావః.

సా.సం—సౌశీల్యమతి వాచ్యం-అయోగవ్యవచ్ఛేదకావధారణే నైవ తద్దృఢీకరణాదిత్యత్రాహ-ఈశ్వరనుక్కిత్యాదినా - కర్మోపాసనాద విధి సార్థక్యాయ ప్రేరిప్పిత్తుక్కొండే ఇత్యంతం వాక్యం - తత్రాపి ఇత్యత ఆహ - (అనవిప్పితి.) ఉపాయే ప్రవర్తన మంతరా రక్షకత్వాయోగాదిత్యర్థః - ఏవం హ్యుపాయే ఫలే చ స్వాన్వయ సాపేక్షత్వం స్వాతంత్ర్యం - తదభావాదేవ జీవ స్వకార్యా రక్ష్యత్వ మేవ ప్రకారాభిప్రాయపాదన

మూ — ఇప్పడి ప్రథమచతుర్థియాలే ప్రతిపన్నమాన ఈశ్వరనుడైయ నిరుపాధికసర్వశేషిత్వముమ్ జీవను క్కు ఏతేనుమొన్రైయుమ్ పత్త నిరుపాధిక శేషిత్వమ్ కழிత్త మున్ను యోజనైయాలే దృఢీకృతమాయిత్తు.

స్వా. దీ — పరమాపనమశ్శబ్దత్తాలు మెన్నై - జీవనుడైయ నిరుపాధిక శేషిత్వత్తై కழிత్తనమశ్శబ్దత్తిన్ పూర్వయోజనైయాలే లుప్తచతుర్థియిల్ ముకప్రతీతమాన్న వీశ్వరనుడైయ సర్వశేషిత్వముమ్ దృఢీకృతమెన్కిరార్ — ఇప్పడి ప్రథమేత్యాదియాల్ - జీవనుక్కు శేషమానవైయుమ్ ఇత్యాది వాక్యత్తాలుమ్ ఇతుకరణాదిబ ద్ధనస్థైయిలు మిత్యాది వాక్యత్తాలుమ్ శేషవస్తు స్వరూపముమ్ కర్తృత్వోపయుక్తమాన కరణాదికళుమీశ్వరదత్తమెన్ను శొల్లిత్తు. ఇజ్జీవనుక్కు శ్వవెన్కిఱవి వాక్యత్తాలుమప్పడి యేవ స్వాంతర్గతైయిత్యాది

స్వా. స్వా — ప్రథమాక్షర ప్రతిపన్న రక్షకత్వ దృఢీకరణార్థ తయా తద్వివరణ మాక మెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి చొల్లిల్ స్వస్వాన్య శేషిత్వ నివృత్తిపరమ్ నమస్సెన్కిఱ పూర్వయోజనైయిల్ ప్రణవవివరణమ్ నమస్సెన్కిఱతు విరోధియాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడీతి - జీవన్ శిలపదార్థఙ్గళై క్కుఱిత్తు నిరుపాధిక శేషియాకిలీశ్వరనుక్కు నిరుపాధిక సర్వశేషిత్వమ్ సిద్ధియాతికె ఎన్ను కరుత్తు - ఇప్పడీశ్వర దత్త కరణాదికళై క్కొణ్డు ఎన్కిఱ విడత్తిల్ కర్తృత్వోపయుక్త కరణాదిక ళీశ్వర దత్తఙ్గళెన్ను తోత్తినాలుమ్ కర్తృశక్త్యంశ మీశ్వర దత్తమెన్ను తోత్తామైయాలతు స్వతస్సిద్ధమాకైయాలే జీవైక శేషమాకై యాలీశ్వరనుక్కు సర్వ శేషిత్వ భఙ్గమ్ వారాతో ? ఇని ఈశ్వరనాలే కర్తృత్వాంశముమ్ స్వాధీనమాక దత్తమెన్నిలప్పోతు చేతనఙ్గళుక్కుమీశ్వరన్ కర్తృత్వశక్తియొన్కొడుక్కలాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా - ప్ర — ఏవంచ శేష భూతస్య కర్తృత్వాభావే కైంకర్యేపి కర్తృత్వాసిద్ధేనుపాయే ప్యనుష్ఠాతృత్వాసిద్ధేశ్చ శేషిత్వరక్షకత్వయోర సిద్ధి ప్రసంగశ్చ పరిహృతో భవతి - నన్వర్థ ముపలబ్ధే తత్ప్రియా ణమసన్నికృష్టేర్థే విజ్ఞాన మిత్యాదిభిః ప్రత్యక్ష విరుద్ధార్థ ఏవ శబ్దస్య ప్రామాణ్యాంగీకారాత్ప్ర త్యక్షేణచ జీవానాం స్వాతంత్ర్య శేషిత్వయో గ్రహణా త్కథం ప్రణవ నమసో రుక్తార్థ పరత్వ మిత్యత్ర స్థూలోహ మిత్యాది దేహాత్మ ప్రత్యక్ష భ్రమస్య శాస్త్రాన్నివర్తనా దౌపాధిక భ్రమస్యోపాధి ప్రదర్శన పూర్వకం నివర్తనేన కొశిదోష ఇత్యభి ప్రయన్నాహ -

సా. వి — ఏవంపూర్వోక్తనమశ్శబ్దార్థ యోజనాయామకారస్థ లుప్తచతుర్థీ ప్రతిపన్న నిరుపాధికసర్వశేషిత్వమపి నమశ్శబ్దేన దృఢీకృతమిత్యాహ - ఇప్పడి ప్రథమేతి - ఏతేను మొన్రైయుమ్పత్త, యొత్రాంచి దేకం ప్రతి కழிత్త నివర్తమానేసతి - పూర్వయోజనాయా మితి శేషః - ముకప్రత యోజనైయాలే, పూర్వయోజనయా - ఏవంచ జీవస్య స్వాతంత్ర్యం శేషిత్వంచ భగవతా స్వాధీనం దత్తత్వాత్ ప్రత్యుత్యాహ.

సా - సం — ముఖేన నమశ్శబ్దో మకారవాచ్యస్య రక్షకత్వ మేవదృఢీకరోతీత్యర్థః - అత ఏవ నమశ్శబ్దత్తాలిమి త్యుక్తిః - ఏవం స్వతాదర్థ్య బోధకయా చతుర్థ్యా వస్వసమాన న్యాయా త్స్వయాః ప్రతిస్వ శేషిత్వనిషేధలాభే శేషస్యైవేత్యవధారణే నైవతద్దృఢీకరణేచ సిద్ధేస్వ శేషిత్వ నివృత్త్యర్థ కతయా ఏతత్పూర్వయోజనాయా మవ్యయం వ్యర్థ ఇతి శంకాయా శ్శ్లోక్త విధత్వైవ పరిహార ఇత్యాహ - ఇప్పడీతి - యోజనాన్వయేప్యధి ధానిక దృఢీకరణ లాభో నమశ్శబ్దస్య ప్రయోజన మిత్యవధేయం . నను ప్రత్యక్ష ప్రత్యక్ష నివృత్త్యారంభ శక్తి కృతరయోపలబ్ధస్య స్వాతంత్ర్యస్యనిషేధము తేనకథం పరాయత్తతోక్త ఇత్యత్రాహ—

మూ—(ఇజ్)జీవనుక్కుళ్ళ స్వాతంత్ర్యముమ్ ‹‹పరాత్తు తచ్ఛ్రుతేః›› ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే నిరుపాధిక స్వతంత్రనాయ్ స్వార్థప్రవృత్తనాన పరమాత్మా అడియాక వన్దతు • అప్పడియే వస్త్వంతరఙ్గళైప్పత్తిలే జీవనుక్కు శేషిత్వముమ్ నిరుపాధికశేషియానవన్ స్వార్థమాక కొడుక్క వన్దదు - శ్రీమాన్

సా-దీ— వాక్యద్వయత్తాలుమ్ శేషత్వస్వాతంత్ర్యఙ్గళ్ తానుమ స్వార్థమాక ఏశ్వరదత్త మెన్గిఱార్ - ఇజ్జీవనుక్కుళ్ళవిత్యాది • స్వవ్యాపారఙ్గళి లుళ్ళ స్వాతంత్ర్యముమెన్నైరా - శ్రీమానితి - శ్రీమానాన నారాయణనే

సా-స్వా — ఇజ్జీవనుక్కితి - నిరుపాధికేతి • స్వతంత్రతయా నియోగానర్హతయా అచేతనఙ్గళుక్కు కర్తృత్వ ప్రదానమ్ పణ్ణవిల్లైయెన్నుకరుత్తు - యద్వా, జీవనుక్కు స్వాతంత్ర్య లక్షణ కర్తృత్వమ్ శొన్నాల్ కర్తృత్వాంశత్తాలే ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యత్తుక్కు సంకోచమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జీవనుక్కితి • స్వార్థమాక కొడుక్కిఱతువుమ్ స్వాతంత్ర్య కార్యమాకైయాలే ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యత్తుక్కుక్కుఱైయిల్లైయెన్నుకరుత్తు. నిరుపాధికస్వతంత్రనానవీశ్వరనాలే వన్దదెన్దుమివ్వళవునా క్రమ్ శొన్నాల్ దత్త స్వాతంత్ర్యముమ్ జీవప్రయోజనమైకార్థమాకిల్ సర్వశేషిత్వకుంఠనమ్ వారాతో? ఎన్గిఱ శంకైవరుకైయాలే తద్వారేణాయస్వార్థత్వాది అనాలుమ్ పూర్వయోజనై యిల్ మమనిరుపాధికస్వామిత్వమిల్లైయెన్నునిషేధత్తాలేసోపాధికస్వామిత్వముణ్డాకైయాల్ అతినాలేస్వశేషిత్వత్తుక్కుసంకోచమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-అప్పడియే ఇతి - యద్వా, నమమ ఎన్దు స్వాతంత్ర్యస్వామిత్వనిషేధమ్ కూడుమో ? నిరుపాధిక స్వాతంత్ర స్వామిత్వనిషేధమ్ కూడుమెన్నిల్ జీవనుక్కు పుణ్యపాపాది కర్తృత్వత్తిల్ పుణ్యపాపాది విశేషాంశమ్ కర్మోపాధిక మానాలుమ్ కర్తృత్వ సామాన్యమ్ ముక్తిదశైయిలుమిరుక్కైయాలే కర్మోపాధిక మన్ఱే ? అప్పడియే శేషిత్వముమ్ ముక్తిదశైయిల్ అనువర్తిక్కైయాలే అసోపాధికమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ (ఇజ్)జీవనుక్కితి అప్పడియే ఇతిచ వాక్యద్వయత్తాలే - పరసంకల్పాయత్తత్వమే స్వాతంత్ర్య స్వామిత్వఙ్గళుక్కు ఔపాధికత్వ మెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి పరమాత్మావే నిరుపాధిక సర్వశేషియెన్నుమ్ నిరుపాధిక స్వతంత్రనెన్నుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోదు పూర్వమ్ పత్నీ విశిష్టన్ శేషియెన్నుమ్, రక్షకనెన్నుమ్, మంత్రార్థమ్ శొన్నతు విరోధియాతో ? ఎన్గిఱ శంకైయై ప్పరిహరిత్తు కొణ్డే మ పూర్వోక్తార్థత్తై కారికైయాలే యుపసంహరిక్కిఱార్ -శ్రీమానితి- ఇమ్మర్గమ్ శ్రీవిశిష్టనుక్కు

సా-ప్ర— ఇజ్జీవనుక్కిత్యాది - ఏవం విస్తరేణోపపాదితే ప్రణవ నమసో రర్థే సారతమాంశం సుఖానుసంధానాయ దర్శయన్ తదనుసంధానస్య ప్రయోజన మప్యాహ • శ్రీమానిత్యాదినా -

సా-వి— జీవనుక్కిత్యేతి - పూర్వమ్ జీవనుక్కు శేషమానపై యెల్లామిల వాక్యే నోక్తం స్వార్థమేవేహ స్వాతంత్ర్యేణ సహోపసంహృత మితిపోనరుక్త్యం- ఏవం ప్రణవ నమసోరర్థ శిక్షిత్వా తత్ర ద్వయోస్సారభూతార్థౌ కారికాభ్యాం సంగృహ్ణాతి - శ్రీమానితి- శ్రీమాన్, శ్రీవిశిష్టః.

సా-సం— ఇజ్జీవనుక్కితి- కర్తృత్వపరాధీనత్వస్యచ భగవద్దత్త జ్ఞానశక్తికలయాసిద్ధస్యైవస్వాతంత్ర్యేతి భావః - ఉపలబ్ధతయా భాక్తవక్ర్తృత శేషిత్వస్యచ తథైవ పరాధీనత్వ మిత్యాహ - అప్పడియే ఇతి • నిరుపాధిక స్వాతంత్ర్య శేషిత్వ నివృత్తి రూపార్థ ద్వయస్య జ్ఞాతవ్య సారత్వం సాంప్రదాయికత్వమధికార సిద్ధి ప్రయోజన కత్వంచ ద్యోతయ మాహ - శ్రీమానితి -

మూ— స్వతంత్రస్స్వామీచ సర్వత్రాన్యానపేక్షయా । నిరపేక్ష స్వతంత్రత్వం స్వామ్యం చాన్యస్య నక్వచిత్ ॥ తారస్యనమసశ్చైవా సారౌ దేశికదర్శితౌ । అనన్యశరణత్వాదేరధికారస్య సిద్ధయే ॥

సా-దీ—సర్వ వ్యాపారఙ్గళిలుమ్-అన్యానపేక్షయా, స్వతః ఎన్గపడి - స్వతంత్రనుమ్ స్వామియుమాకా నిన్ఱాన్ - అన్యస్య, తద్వ్యతిరిక్త జీవాత్మాక్కళుక్కు - ఒరువ్యాపారఙ్గళిలుమ్ నిరపేక్ష స్వాతంత్ర్యముమ్ క్వచిదపి వస్తు నిస్వాశ్శేషిత్వముమిల్లైయెన్నైక్కు . ప్రణవ నమస్సుక్కళుడైయ విస్తవర్థ విశేషఙ్గళిరణ్డుమివ్వధికారియుడైయ వనన్యశరణత్వానన్య ప్రయోజనత్వ రూపాది కార సిద్ధ్యర్థ మాచార్యర్కళాలే సారోద్ధారమాక కాట్టప్పట్ట తెన్కిరార్ - తారస్యేతి - అర్థం స్పష్టమ్ -

సా - స్వా — ఇఙ్గుమ్ స్వాతంత్ర్యాది కళ్ శౌల్లుకైయాల్ విరోధమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- భగవతో న్యానపేక్ష స్వాతంత్ర్య స్వామ్యం ప్రణవార్థమ్ - జీవస్య తన్నిషేధం నమస్సి నర్థ మెన్ఱుకరుత్తు - సంప్రదాయ సిద్ధమన్నాకిలుపాదేయత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్కిర శంకా వారణార్థమ్ దేశికేతి - సారౌ ఎన్ఱు శొల్ల క్కూడుమో ? ఫల తదుపాయ మిల్లామైయాలే సారత్వమ్ కూడాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అనన్యేతి-ఆదిశబ్దేన అనన్య ప్రయోజనత్వసంగ్రహః - స్వాతంత్ర్యనిషేధత్తాలే ఉపాయాంతరానధికారముమ్, అనన్యార్హ నిరుపాధిక శేషత్వత్తాలే కైంకర్యైక పురుషార్థ రుచి ద్వారా ప్రయోజనాంతరానన్వయముమ్ఫలిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడి తనక్కు స్వామిత్వస్వాతంత్ర్యనిషేధమ్సారార్థమెన్ఱు

సా-వి— సర్వత్రాన్యానపేక్షయా స్వతంత్రః, అనన్యాధీనస్వాతంత్ర్యవాన్, అన్యానపేక్షయా స్వామీచ. అనన్యాధీన స్వాతమిత్వవాంశ్చేతి భావః - ‘‘యస్యావీక్ష్యముఖం తదింగితపరాధీనః’’ ఇత్యుక్త లక్ష్మ్యధీనత్వం పతిపారార్థ్య కరుణేతి లక్ష్మ్యాః పతిపారార్థ్యంచ స్వస్వేచ్ఛా సిద్ధమితినానన్యాధీనత్వ క్షతిః - స్వతంత్రత్వం నామ ? యథేష్టవినియోజన శక్తిమత్త్వం - పరతంత్రత్వంచ యథేష్ట వినియుజ్యమానత్వం- శేషిత్వంనామ ? స్వగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదాతృత్వం. శేషత్వం పరగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదేయత్వం.అన్యస్య,దివ్యదంపతి భిన్నస్య.క్వచిత్, క్వచిదపి.నిరపేక్షస్వతంత్రత్వం నిరపేక్ష స్వామిత్వంచ నభవతి - ఇమౌ నమస్కారస్య ప్రణవస్యచ దేశికదర్శితౌ- సారౌ వేతౌ కింకుర్యాత ఇత్యత్రాహ. అనన్యశరణత్వాదేరితి - ఆదిశబ్దేనానన్యప్రయోజనత్వం గృహ్యతే - అధికారస్య తదూపాకించన్యస్య సిద్ధయే భగవదేకపారతంత్ర్యజ్ఞానేనఅన్యాశ్రయణాసంభవాత్.తదుపాయాంతరేషుసామర్థ్యస్యభగవతాస్యానత్వాత్

సా.సం–స్వతంత్రత్వంనామయథేష్టవినియోజనశక్తిమత్త్వం.స్వామిత్వంచ శేషిత్వం-తచ్చస్వగతాతిశయాధానేచ్ఛయోపాదాతృత్వం-సర్వేష్వపివ్యాపారేష్వనన్యాధీనస్వతంత్రః అనన్యాధీనశేషీచశ్రీమానేవ-అన్యస్యజీవస్యనక్వచిత్, జ్ఞానచికీర్షాప్రయత్నాదిష్వపి-పూర్వార్ధ ప్రతిపాదితంయద్భగవతశ్శేషిత్వం స్వతంత్రత్వంచతత్తారస్య ప్రణవస్య తాత్పర్య రూప స్సారః - ఉత్తరార్ధ ప్రతిపాదితం యజ్జీవస్య తదుభయాభావరూపం తత్రనమస స్తాత్పర్య రూపస్సారః - ఇమౌ సారావితి పదాభ్యాం వివక్షితౌ - దేశికైరుపదిష్టౌ - ఏవముపదేశస్య కింప్రయోజన మిత్యత్రాహ . అనన్యేతి . అనన్యోపాయత్వమాది శబ్దార్థభూత మనన్యప్రయోజనత్వంచ . ఏతద్రూపోధికారః - ఆకించన్య మనన్యగతికత్వంచ. తస్య సిద్ధయ ఇత్యర్థః -

మూ—లోకత్తిల్ స్వామిత్వస్వాతంత్ర్యఙ్గళ్ అభిమతఙ్గళాయుమ్, దాసత్వపారతంత్ర్యఙ్గళ్ అనభిమతఙ్గళాయుమ్, తోన్ఱుకిఱతు కర్మోపాధికమాక వత్తనై - ఇఙ్గు ప్రణవ నమస్సుక్కళిల్ శొన్న దాసత్వముమ్, పారతంత్ర్యముమ్ ‘‘దాసభూతాః స్వతస్సర్వే,, ఇత్యాదికళిల్పడియే స్వరూపప్రాప్తఙ్గళాకైయాలే తత్త్వవిత్తుక్కళుక్కు అనుకూలఙ్గళ్ -

సా.దీ—ఇద్దాసత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళ్ స్వరూపప్రయుక్తమానాల్ చేతననుక్కు అనభిమతమాయ్ తోన్ఱుకిఱతెన్నెన్నిలరుళిచ్చెయ్కిఱార్. లోకత్తిలిత్యాది. అనభిమతత్వమ్ కర్మోపాధికమ్ - కర్మవశ్యర్కళుక్కామ్, తత్త్వదర్శికళుక్కుమ్, స్వరూపప్రాప్తఙ్గళాకైయాలనుకూలఙ్గళాయే తోన్ఱుమెన్నైకై -

సా.స్వా—శొన్నతుకూడుమో? అప్పోతు లౌకికర్కు స్వామిత్వస్వాతంత్ర్యఙ్గళ్ లోకత్తిలే పురుషార్థమాయుమ్, దాసత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళ్ అపురుషార్థమాయుమ్ తోన్ఱుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - లోకత్తిలితి - కర్మోపాధిక మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే లోకత్తిల్ పురుషార్థాపురుషార్థత్వత్తుక్కు కర్మమే నిమిత్తమెన్ఱు కరుత్తు. లోకత్తిల్ ఎన్నతు విషయ సప్తమీ. లోకస్థ పదార్థ నిరూపిత స్వామిత్వ స్వాతంత్ర్యఙ్గళ్ ఎన్నపడి - లోకత్తిలే స్వాతంత్ర్య పారతంత్ర్యాది కళుక్కు పురుషార్థత్వాపురుషార్థత్వమ్ కర్మనిమిత్తమానాలుమ్ ఇఙ్గు ప్రణవ నమస్సుక్కళుక్కు భగవద్దాసత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళై సార్థమాకచ్చొన్నతు కూడుమో? ‘‘సర్వం పరవశం దుఃఖం,, ఎన్కిఱపడియే అతుకళ్ దుఃఖాత్మకఙ్గళన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గితి - ఇఙ్గు, భగవద్విషయమే ఎన్నపడి. స్వరూపప్రాప్తమానాలతు సర్వరుక్కు మనుకూలమాక తోన్ఱ వేణ్డావో? ఎన్న తత్త్వవిత్తుక్కళుక్కితి- బాహ్యజనఙ్గళుక్కు దాస్యపరిజ్ఞానమిల్లామైయాలే సర్వర్క్కుమ్ తోన్ఱవిల్లై యెన్నపడి. ఇప్పడి అనన్యార్హ

సా.ప్ర—ఏవమపి దాసత్వ పారతంత్ర్యయోః లోకన్యాయాదనానుకూల్యమేవ స్యాదిత్యత్రాహ-లోకత్తిలు మిత్యాది- నన్వేవమనన్యశేషత్వవ్యావర్తకత్వే భాగవతశేషత్వమపి వ్యావర్త్యేతేత్యత్ర భగవన్నిరుపాధిక

సా.వి—ద్భగవదేక శేషిత్వజ్ఞానేన తదేక ప్రయోజనత్వాచ్చానన్యోపాయత్వానన్యశరణత్వానన్యప్రయోజనత్వ రూపాధికారస్సిద్ధ్యతీతి భావః - నను లోకే స్వామిత్వ స్వాతంత్ర్యయో రభిమతత్వం దాసత్వ పారతంత్ర్యయో రనభిమతత్వంచ దృశ్యతే - ఇహ తు తద్వైపరీత్యం కథమిత్యత్ర కర్మోపాధికం చేదనభిమతం, స్వరూపప్రయుక్తం చేత్స్వరూపజ్ఞస్యాభిమతమిత్యభిప్రాయేణాహ - లోకత్తిలితి-నను అన్యశేషత్వ

సా.సం—స్వస్వాతంత్ర్యత్యాగపూర్వకోపాయాంతరేష్వసామర్థ్యప్రదస్య శేషిణ ఏవ పరతంత్రముముక్షుశేషభూతం ప్రత్యుపాయత్వాదనన్యోపాయత్వం శేషత్వాదేవ శేషివిషయక శేషవృత్తిరూప కైంకర్యైక ప్రయోజనకత్వమిత్యనన్య ప్రయోజనత్వం చేత్యధికార సిద్ధిస్సైషా - అపి బుధ్యోక్తం ప్రథమతృతీయ యోజనయోః అపేక్షయా నమసస్సారోయమిత్యుక్తిః - తయోరుపాయ పరత్వం హి సిద్ధమ్ - ద్వితీయా తదధికారోపయోగ్యర్థపరా. తత్పరిజ్ఞానపూర్వకత్వాదుపాయవిశేష పరిగ్రహస్య ద్వితీయైవ సారార్థా రాద్భవేతి భావః - నను దాసత్వ పారతంత్ర్యే ఇహ స్వాననుకూలతయైవోపలబ్ధే స్వానుకూలం ప్రామాదికం చ హి స్వరూప మిహానుసంధేయం. నేత్యతరదిత్యత్రాహ - లోకత్తి లిత్యాదినా - ఇత్థం సూక్ష్మ దాట

మూ—ఇప్పడిఅత్యంతపారార్థ్య పారతంత్ర్యఙ్గళ్ సిద్ధిక్కైయాతే॥ అడియార్క్కాన్నైయాళ్‌పడుత్త విమలన్,,

సా-దీ—అడియార్క్కాన్నైయాళ్ పడుత్త విమలనిత్యాది - ఈశ్వరః స్వకీయానైః స్వాభిమత వివయుక్తి

సా-స్వా—నిరుపాధికభగవచ్ఛేషత్వముమ్, నిరుపాధిక పారతంత్ర్యముమ్, ప్రణవనమస్సుక్కళిల్ బోధ్యమా కిల్ పూర్వమ్ పురుషార్థ కాష్ఠాధి కార త్తిలే భాగవత శేషత్వముమ్ మధ్యమ పద తాత్పర్యార్థ మెన్ఱు శొన్నతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. ఇప్పడి ఇతి. అడియార్క్కతి - అడియార్క్కు, స్వదాసర్ కళుక్కు - భాగవతర్కళుక్కు ఎన్ఱపడి. ఎన్నై, అడియేనై - ఆళ్ పడుత్త, దాసనాక ప్పణ్ణిన. విమలన్, నిర్మలన్ - స్వస్య దాసత్వేన ప్రాప్తనైనవక్కు భిమతనానవన్యునుక్కు దాసనాక్కు కిఱతు ఈశ్వరనిక

సా-ప్ర—స్వామిత్వస్వాతంత్ర్యాభ్యా మేవ అపన్యవసానా త్సిద్ధి రిత్యాహ - ఇప్పడి అత్యంతేత్యాది

నా. అడియార్క్కిత్యాది - పారార్థ్య ఉక్త్యా శేష త్వ సభియని హేతు పాప నివర్తన యోగ్య నైర్మల్య

సా-వి— నిషేధే భాగవత శేషత్వమపి నిషిధ్యేతేత్యత భగవచ్ఛేషత్వకాష్ఠాభూతత్వాత్తదపి ముద్ధతయా ప్రత్యుత తదను కూలత్వేన స్వతంత్రే భగవతా స్వేష్టవిషయే వినియోగాచ్చ భాగవత శేషత్వం సిధ్యతీత్యాదిక మర్థం పూర్వం సాధితమపి ప్రస్తుతే సంగమయితు మాహ - ఇప్పడిఅత్యంతేతి. పారతంత్ర్యం, యథేష్ట వినియుజ్యమానత్వం- పారార్థ్యం, యథేష్టవినియోగార్హత్వం-తే నైవ శేషత్వం-కుమారవరదాచార్యైః శేషత్వ పారతంత్ర్యయో రిత్థమేవ భేదఉక్తః - నను కథం శేషత్వా త్పారతంత్ర్య మతిరిచ్యతే? ఇత్థం. యథేష్ట వినియోగార్హత్వం శేషత్వం యథేష్టవినియుజ్యమానత్వం పారతంత్ర్యమితి- ఆహుశ్చ. ॥యథేష్ట వినియోగార్హ శ్శేషశబ్దేన కథ్యతే। ఈశ్వరేణ జగత్సర్వం యథేష్టం వినియుజ్యతే,, ఇతి గ్రంథేన - ఇప్పడి, ఏవంప్రకారేణ - నమశ్శబ్దే నోకారాన్విత లుప్తచతుర్థ్యా చ పూర్వవ్యాఖ్యాత ప్రకారేణేత్యర్థః - అత్యంత పారతంత్ర్య పారార్థ్యఙ్గళ్ సిద్ధిక్కైయాతే, అత్యంత పారతంత్ర్య పారార్థ్యయోః ప్రమాణమూలకతయా జ్ఞాతత్వాదిత్యర్థః- ఇష్టవినియోగార్హరానపడియాలే ఇత్యత్ర యథేష్టవినియుక్తతయా చేతి పూరణీయం - అన్యథా అత్యంత పారతంత్ర్యమసిద్ధిక్కైయాలే ఇతి హేతునిర్దేశస్యాస్వతంత్రనానేతి విశేషణోపాదానస్య చాసాంగత్యాపత్తేః. యథేష్టవినియోగార్హత్వ యథేష్ట వినియుజ్యమానత్వ యోస్సత్తా నిశ్చయాదిత్యర్థః - తదీయ శేషత్వముమ్, భాగవత శేషత్వంచ. ఇశ్శేషత్వ పారతంత్ర్య బోధకశబ్దయో రేవ- సిద్ధం, జ్ఞాపితం - ఇష్ట వినియోగార్హత్వ స్యేష్టవిషయే వినియుజ్యమానత్వస్య చ నిశ్చితత్వాద్భాగవతానాం భగవత ఇష్టత్వా ద్భాగవతవిషయేపి భగవతా శేషత్వేన వినియుక్తత్వాద్భాగవతానాం భాగవతశేషత్వ మపీహైవ నిశ్చితమిత్యర్థః - అడియార్క్కెన్నైయాళ్‌పడుత్త విమలనితి- భగవతస్స్వదాసవిషయే వినియోక్తృత్వలక్షణ స్వాతంత్ర్యే ప్రమాణం దర్శితం- అడియార్క్కు, దాసానాం - ఎన్నై, అస్మాకం- ఆళ్ పడుత్త, తదధీనత్వేన వినియోక్తా - విమలన్, స్వతంత్రః- ఏతదేవ

సా-సం— నామసారేణ ప్రణవనమసో శ్శేషత్వపారతంత్ర్యరూపార్థాశ్శిక్షితో భవతి. ఏవంసిద్ధాభ్యామత్యంతపారతంత్ర్య పారార్థ్యాభ్యాం ఇహైవ భగవతోఽప్యత్యంతాభిమత తదీయ శేషత్వసిద్ధి ప్రకారంబాహ. ఇప్పడీత్యాదినా. విమలన్, ప్రథమావధియాత్ర విశ్రమ హేతుపాప ప్రతిభటః. తత్ర ॥ఈశ్వరేణ జగత్సర్వం

మూ— ఎన్కిఱపడియేస్వతంత్రనాన శేషి కుక్కు ఇష్ట వినియోగార్హ నానపడియాలేతదీయ శేషత్వము మిఙ్గే సిద్ధమ్. శేషియుమాయ్ స్వతంత్రనుమాకైయాలే ఈశ్వరన్ ఇవ్వాత్మావై త్తనక్కునల్లారాన వడియార్కు త్తన్నుకప్పాలే శేషమాక్కినాల్ ఇతు (అప్రాప్తమెన్న) ప్రాప్తమన్నెన్ని వాణ్ణాతు. విలక్కు మొణ్ణాతు. శేషియాకైయాలేఇష్టవినియోగత్తుక్కు ప్రాప్తన్. స్వతంత్రనాకైయాలే యితుక్కు సమర్థన్-

సా-దీ— దాసనాక్కినైక్కు మెట్టు ప్రమాణఙ్గళ్ ఉణ్డాకైయాలున్నపడి- ఇఙ్గే, అత్యంత పారతంత్ర్యప్రతిపాదక మాన విన్నమస్సిలే యెన్నపడి - శేషియుమా యిత్యాది- నల్లారాన, అభిమతరాన వెన్నై -

సా-స్వా—శిరున్నాల్ కూడామైయాలె నైర్మల్యమ్ సిద్ధమెన్ను కరుత్తు - అత్యంత పారా పారతంత్ర్య త్యాజ్ఞల్ సిద్ధిక్కైయాలే ఎనిఱరతు స్వతంత్ర శేషిక్కు ఇష్ట వినియోగార్హ నానపడియాలే ఎన్కిఱత్తుక్కు హేతువెన్ను కరుత్తు - ఇఙ్గే, నమస్సి లెన్నపడి - ఇప్పడి అనన్యార్హ నిరుపాధిక శేషభూత నాన విషనై ఈశ్వరనన్య భాగవత విషయత్తిల్ శేషభూతనాక వినియోగిత్తాలతు అప్రాప్తమెన్నుతిమిరున్నపడియాయిరాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శేషియుమాయితి - నల్లారాన, "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత" , మెన్కిఱపడి అభిమతరాన వెన్నపడి - అప్రాప్తమితి - శేషియుకప్పే పురుషార్థ మెన్ను మిరుక్కైయాలే యుమ్ పారతంత్ర్యత్తాలే యు మెన్న పడి - ఇప్పడి శేషత్వ పారతంత్ర్యత్తాలే భాగవత దాస్య మప్రాప్తమెన్నుత్తుమనహ మానాలుమ్ ఈశ్వరననన్యార్హ స్వశేష వస్తువై అన్యత్రవినియోగిక్కిఱ తసఙ్గతమన్నో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శేషి యాకైయాలే ఇత్యాదినా - యద్వా, పూర్వవాక్యత్తిలే శేషియు మాయ్ స్వతంత్రనుమాయ్ ఎన్ను విశేషణ ద్వయమ్ వినియోజకత్వోపయుక్తమాక చ్చొల్లు వేణుమో? అన్యతరమ్ పోరాతో? ఎన్న ఉభయ సార్థక్య మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శేషి యాకైయాలే ఇత్యాదినా.

సా-ప్ర— వక్ష్యమాణ భాగవత శేషత్వ పాదక ఇత్యుక్త ప్రకారేణేత్యర్థః.

సా-వి— స్పష్టయతి శేషియుమాయ్స్వతంత్రనుమాకైయాలేఇతి - తన్నుకప్పాలే,స్వప్రీత్యా- నల్లవరానవడియార్కు శేషమాక్కినాల్, స్వదాసాన్ సమీచీన స్వదాస యథేష్ట వినియోగార్హత్వేన వినియుంక్తే చేల్ - ఇతు, ఇదం - స్వదాస యథేష్ట వినియోగార్హ కరణం - ప్రాప్తమన్ను, యోగ్యం నభవతి - ఎన్న వాణ్ణాతు, ఇతినవక్తవ్య మిత్యర్థః - శేషిత్వాత్స్వతంత్రత్వాచ్చ సేష్టవినియోగకరణం యుక్తమేవేతిభావః - శేషిత్వస్వాతంత్ర్యయో వినియోజనోపయోగిత్వ ప్రకారమాహ - శేషియాకైయాలే ఇతి- శేషియాకైయాలే, స్వామిత్వాత్ - ఇష్టవినియోగత్తుక్కు, యథేష్టవినియోగం కర్తుం- ప్రాప్తన్, యోగ్యః - స్వతంత్రనాకైయాలే,స్వతంత్రతయా.నిరపేక్షకర్తృతయేత్యర్థః-ఇతుక్కు, యథేష్టవినియోజనస్య - సమర్థన్, శక్తః - సర్వత్ర నిరపేక్ష కర్తృత్వాదత్రాపి నిరపేక్ష వినియోజన శక్తిమత్త్వాద్వినియోజ్క ఇత్యర్థః - స్వతంత్రత్వే ప్యశేషిణో వినియోజనేయోగ్యతానాస్తీతి శేషియాకైయాలేఇత్యుక్తం.

సా-సం—యథేష్టం వినియుజ్యతా,,ఇత్యభియుక్తవచనమభిప్రేతం. నను స్వశేషసర్వశేషత్వం కథం స్వరూపానుగుణం? కేషాంచిత్తథా కరణేవా కిం నియామకం? ఫలం వాకిం? ఇత్యత్రాహ. శేషియుమాయిత్యాది నా. తన్నుకప్పాలే, స్వాతిశయాదపి. "జ్ఞానీత్వాత్మైవ. సచమమప్రియ,,ఇత్యుక్త స్వాశ్రితాతిశయో హ్యాత్మ్యం తాభిః త ఇతిభావః. ప్రాప్తం, స్వరూపానుగుణం. ప్రాప్తన్, అర్హః, నల్లారానేతి. మర్యాదా కరణే.

మూ— "మత్తుమోర్ తెయ్వమ్ ఉళతెన్నిరుప్పారోడా త్తిలేను త్తతుమున్నడియార్కడిమై,, ఎన్కిఱ పాట్టిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ కణ్డు కొళ్వతు.

సా.దీ— భాగవత శేషత్వత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - మత్తుమోరిత్యాదియాల్. దేవతాంతరమ్ శేషియాక నమక్కుణ్డెన్నిరుప్పారోడు ఉఱవిలేన్ ప్రాప్తమానతు ఉన్ దాసర్ విషయత్తిల్ దాస్యమే యెన్కైనై. ఇశ్శేషత్వమ్ పరాధీనతా ప్రయుక్తమెన్నుమ్, గుణవిషయే స్వేచ్ఛా ప్రయుక్తమెన్నుమ్ ద్వివిధమ్ - అతిల్ స్వేచ్ఛాప్రయుక్త శేషత్వమ్ భగవానుక్కు. పారార్థ్యప్రయుక్తమాత్మాక్కళుక్కు. ఇవర్కళుక్కుమ్ క్వచిద్గుణవిషయే స్వేచ్ఛాప్రయుక్తముమామ్. ఈశ్వరన్ తన్నై స్వకీయర్క్కు శేషమాక సంకల్పిత్తు వైక్కుమాప్పోలే స్వకీయరైయుమ్ స్వాభిమతర్క్కు శేషమాక సంకల్పిక్కుమ్. భాగవతర్క్కు అన్యోన్య

సా.స్వా— సమర్థా స్వామిక్కుమ్ అసమర్థ స్వామిక్కుమ్ వినియోజకత్వమ్ కూడాతెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి నమస్సిలే అత్యంతపారతంత్ర్యాభిధానముఖేన భాగవత శేషత్వం సిద్ధమెన్ను శొన్నాలుకూడుమో? సర్వేశ్వరన్ సన్నిధియిలే సార్థమాక తిరువష్టాక్షరత్తై గ్రహిత్తు మంత్రార్థత్తై వెళియిట్ట తిరుమఙ్గై యాళ్వార్ "కణ్ణపుర మొన్ఱుడైయానుక్కడియేనొరువర్క్కురియేనో,, వెన్ఱు ప్రణవార్థమాత్రమ్ సాధిత్తతన్నిఱ్కే నమస్సుక్కు భాగవత శేషత్వార్థం సాధిక్కవిల్లైయే? అతైయాలసంప్రదాయమాకనమస్సుక్కు భాగవతశేషత్వత్తిలే తాత్పర్యమ్ శొల్లక్కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మత్తుమోరితి - మత్తుమోర్ తెయ్వమ్, వేఱొరు తెయ్వమ్ - ఉళతెన్నిరుప్పారోడు, దేవతాంతరమ్ శేషియాక నమక్కుణ్డెన్నిరుప్పారోడు - ఉత్తిలేన్. ఒత్తు, సంబంధిత్తు - ఇలేన్, ఉఱవిలేన్ - ఉత్తతుమ్, ప్రాప్తమానతుమ్ - అంగీకృతమానతు మెన్నపడి. ఉన్నడియార్క్కడిమై, ఉన్ దాసవిషయత్తిలే దాస్యమెన్నపడి - ఇప్ గుత్తుము మున్నడియార్కడిమై ఎన్కిఱ విడత్తిల్ ఇవ్వర్థమ్ కణ్డు కొళ్వతెన్ను ఏతావన్మాత్రమ్ శొల్లాతే ఎన్కిఱ పాట్టిలుమెన్ను శొల్లుకైయాలే ఇప్పాట్టిల్ నిన్ఱ తిరువెట్టెళుత్తుమ్ కత్తు నాన్ ఎన్ను శొల్లుకైయాలే ఇన్ద ప్పాట్టు మూలమంత్రార్థ కథనమెన్ను కొళ్ళవేణ్డుకైయాల్ కణ్ణపుర మొన్ఱుడైయానుక్కడియేనెన్కిఱ విడత్తిల్

సా.ప్ర— ఏవం భగవచ్ఛేషత్వస్య తదీయపర్యంతత్వముక్త్వా దేవతాంతర శేషత్వవ్యావృత్తిం పితదీయపర్యంతత్వముభయోస్సాంప్రదాయికత్వమప్యాహ. మత్తుమోరిత్యాదినా - త్వద్వ్యతిరేకేణాపి కాచన దేవతాస్తీత్యధ్యవస్యద్భిర్నాహం సంబద్ధః - త్వద్దాసానాం దాస్యంచ ప్రాప్తవానిత్యర్థః - ఏవం స్వామిన స్స్వాతంత్ర్యాద్భాగవత శేషత్వమ్ ప్రతిపాద్య సర్వశేషిణో భగవతోపి భాగవత శేషత్వాత్తస్య భాగవత శేషత్వం కైముతిక

సా.వి— శేషిణోపి ముబలస్య ప్రబలభృత్యవిషయే యథేష్ట వినియోజన శక్తిర్నాస్తీతి యథేష్టవినియోజనం సిధ్యతీతి స్వతంత్ర నాకైయాలే ఇత్యుక్తం - ఇదం భాగవత శేషత్వం దేవతాంతరసంబంధ వర్జన పర్యంతమిత్యభిప్రేత్యాహ - మత్తుమోరితి - భగవన్ త్వద్వ్యతిరిక్తం దైవమస్తీతి మన్యమానై స్సహానవసేయం త్వద్దాసానాం దాస్యమేవ మమాస్తీత్యర్థః - పురుషార్థకాష్ఠాధికారే సాధితమేవ భాగవత శేషత్వసిద్ధి

సా.స.౦— ప్రమాణమాహ. మత్తుమోరితి. ఒత్తిలేన్, సంబంధ విధురః. ఉత్తతుమ్, భోగ్యతయా ప్రాప్తం. తంచ. సర్వేశ్వరస్యాపి "భగవన్మనికాదూలకింకరాస్సముపస్థితా,, విత్యాదిశ్రవణే శేషియుమాకైయాలే ఇత్యుక్త

మూ— స్వేచ్ఛయైవ పరేశస్య తాదధీన్యబలాత్తునః । భగవద్భక్త శేషత్వం స్వేచ్ఛయాపి క్వచిద్భవేత్ ।

సా-దీ— శేషత్వత్తిల్ పరస్పరాశ్రయవిరోధమిల్లై యెన్ఱుమివ్వర్థఙ్గళై కారికైకళాలే సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిఱార్ . స్వేచ్ఛయైవేత్యాది ఉపపాదిత మిత్యంతేన - స్వేచ్ఛయైవేతి - పరేశస్య, పరమాత్మావుక్కు స్వభక్త శేషత్వం స్వేచ్ఛైయాలే వరుమ్ - నః, భాగవతరాన నమక్కు - భగవద్భక్త శేషత్వమ్ తాదధీన్య బలాత్తు, భగవత్పారతంత్ర్యబలత్తాలే వరుమ్ . భగవత్పారతంత్ర్యాత్ తన్నియోగత్తాలెన్నపడి . నమక్కుమ్ భగవద్భక్తశేషత్వమ్ క్వచిద్గుణివిషయత్తిల్ స్వేచ్ఛైయాలుమ్ వరుమ్. ఇత్తై యుపపాదిక్కిఱార్-

సా-స్వా— ప్రణవార్థమ్ కథితమానపడియాలే ఇతునమస్సినర్థవివరణమెన్ఱు తుచూచితమాకైయాలిత్తై నమస్సినర్థముమ్ సంప్రదాయ మూలమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి శ్రీమాన్ స్వతంత్రస్స్వామీచ ఎన్ఱు శ్రీమానే స్వామీ అన్యస్య స్వామ్యమిల్లై . శ్రీమానే స్వతంత్రన్ - అన్యస్య స్వాతంత్ర్యమిల్లైయెన్ఱు ప్రణవనమస్సుక్కళుక్కు సారార్థమెన్ఱుమ్, భాగవతశేషత్వమ్ నమస్సిల్ ఫలితార్థమెన్ఱుమ్, శొన్నతుకూడుమో ? అప్పోతు సర్వేశ్వరన్ తానే పిరాట్టియోడేకూడ కుచేలాదిభాగవత విషయత్తిలే దాస్యమ్ పణ్ణత్తు విరోధియాతో ? భగవత్పారతంత్ర్యాధీనమాక భాగవత దాస్య మంగీకరిత్తాల్ భగవద్దాసత్వావిశేషాత్ దేవతాంతర విషయత్తిలుమ్, లౌకిక విషయత్తిలుమ్, దాస్యమ్ ప్రసంగియాతో ? స్వతంత్ర శేషినియమనాధీన మాక భాగవత దాస్యమ్ స్వరూపప్రాప్తమాకిల్ గుణాధిక భాగవత విషయత్తిల్ గుణకృత మాక స్వేచ్ఛా దాస్యమ్ స్వరూప విరుద్ధమాకప్రసంగియాతో ? స్వతంత్ర శేషిసంకల్పాధీనమాక స్వరూప ప్రాప్తమాక భాగవత దాస్యమంగీకరిత్తాల్ పరస్పరమ్ భాగవతర్కళుక్కు దాస్యమన్యోన్యాశ్రయ గ్రస్తమాకైయాలే విరుద్ధమన్ఱో ? ఇత్యాదిశంకైయిల్ కారికైకళాలే ఉక్తానుక్తార్థఙ్గళై సంగ్రహిక్కిఱార్ - స్వేచ్ఛయైవేత్యాదినా - పరేశస్య, ఈశ్వరస్య - స్వభక్తాన్ ప్రతి, కుచేలాదీన్ ప్రతి- స్వేచ్ఛయైవ శేషత్వమ్ . భాగవతత్వ ప్రయుక్తయా స్వేచ్ఛయైవ . నతుజీవస్యేవ పరేచ్ఛయా - అనేన స్వరూప ప్రయుక్తశేషిత్వస్య విరోధో నాస్తీతిభావః - నః, అస్మాకం భాగవత శేషత్వమ్ - తాదధీన్యబలాత్, తత్పారతంత్ర్య బలాద్భవేత్ - అనేన భగవతో భాగవత శేషత్వం స్వాతంత్ర్యప్రయుక్తం - జీవానాం భాగవత శేషత్వం పారతంత్ర్యప్రయుక్త మితి వైషమ్యం . నః అస్మాకం గుణాధిక భాగవతవిషయే క్వచిచ్ఛేషత్వం స్వేచ్ఛయాపి భవేత్ - అపిశబ్దేన పరేచ్ఛాపితత్ర

సా-ప్ర— న్యాయ సిద్ధమితి దర్శయన్నన్యార్థసత్త్వరూపస్యాపితస్యభోగ్యతమత్వే నివాసం భగవతో భాగవత శేషత్వప్రకారమప్యాహ. స్వేచ్ఛయైవేత్యాదినా . తాదధీన్యబలాత్, భగవచ్ఛేషత్వబలాదిత్యర్థః.

సా-వి— ప్రకారమిహ సుఖానుసంధానాయ కారికాభిర్నిబధ్నాతి - స్వేచ్ఛయైవేతి నః, అస్మాకం-తాదధీన్యబలాత్-భగవత్పారతంత్ర్యవశాత్- పరేశస్య స్వేచ్ఛయైవ, భగవదిచ్ఛయైవ భగవద్భక్త శేష త్వంస్యాత్- క్వచిత్, గుణాధికవిషయే- జ్ఞానానుష్ఠాన భగవదనుభవ శిష్యానుకంపిత్వసౌశీల్యసౌలభ్యాదిమద్విషయే-

సా- సం— సర్వశేషిత్వమీశ్వరస్య కుతః? ఈశ్వరేవిద్యమాన శేషత్వాపేక్షయా జీవే విద్యమాన శేషత్వస్య కోవిశేషః ? శేషమాక్కినాలిత్యుక్త్యా నిబంధ ప్రయుక్తత్వైవ స్యాత్స్వరుచి ప్రయుక్తతేత్యత్రాహ - స్వేచ్ఛయైవేతి- "తమీశ్వరాణాం" మిత్యుక్త విధయా పరేషామపీశ్వరస్య భగవతో భక్తాన్ ప్రతి శేషత్వం స్వేచ్ఛయైవ, స్వసంకల్పేనైవ - నః, అస్మాకంతు- తాదధీన్యబలాత్, భగవత్పరతంత్రత్వబలాత్ .

మూ—గుణాధికేహివిషయే గుణసారస్యవేదినః। రామే రామానుజస్యేవ దాస్యం గుణకృతంభవేత్। దాస్యమైశ్వర్యయోగేన జ్ఞాతీనాంచ

సా-దీ—గుణాధిక ఇతి- గుణాఢ్యే భాగవతవిషయే- సారస్యవేదినః, సారస్యత్తై(యరి)న్తవనుకుట- తద్గుణవశీకృతనుక్కు(ట్టప)డి. రామే, పెరుమాళిడత్తిల్. రామానుజస్యేవ, ఇళైయ పెరుమాళుక్కుప్పోలే- దాస్యం, దాసవృత్తిః. గుణకృతంభవేత్. తద్గుణజ్ఞానప్రయుక్తమాయ్వరుమత్తై- దాస్యమితిభారతే భగవద్వచనం- ఇతుకట్టుగ్రామ్- ఐశ్వర్యయోగేన, ఈశ్వరస్వాభావ్యాత్, స్వేచ్ఛయైవేత్యర్థః. జ్ఞాతీనాం, బంధుక్కళుక్కుమ్పడి-

సా. స్వా— ప్రయోజికేతిభావః- గుణాధికవిషయే స్వేచ్ఛాకృతం శేషత్వం చేద్గుణకృతం దాస్యమితి ప్రవాదస్య కాగతిరిత్యత స్తదుపపాదయతి. గుణాధిక ఇతి - రామే, గుణైర్దాస మనుజానీతి రామః - గుణాధికస్తస్మిన్ - రామానుజస్యేవ, "అస్యాహ మవరో భ్రాతా గుణైర్దాస్యముపాగతః" ఇతివత్ - గుణసారస్యవేదినః భాగవతస్య గుణాధిక భాగవత విషయే దాస్యం గుణకృతం భవేద్ధి - దాస్యేచ్ఛాయా అపి గుణప్రయోజకః - అతః గుణకృతేచ్ఛా ప్రయుక్తత్వాద్గుణకృతమిత్యుచ్యతే. భగవతస్స్వేచ్ఛయా స్వభక్తశేషత్వం చేద్భక్త శేషత్వమపి కుతో నస్యాత్ - భగవదధీనతయా భాగవతశేషత్వం జీవస్యచేత్ లౌకికపామరాది శేషత్వమపి స్యాదిత్యత స్సప్రమాణం తదుపపాదయతి- దాస్యమితి - ఇదం శ్రీకృష్ణవచనం. ఐశ్వర్యయోగేన,

సా. వి— గుణసారస్య వేదినః, గుణగ్రాహిణః- స్వేచ్ఛయాపి భగవద్భక్తశేషత్వం స్యాత్. తత్రోదాహరణం- రామే రామానుజస్యేవేతి - గుణకృతం దాస్యం, దాసకర్మ- కైంకర్యం చ భవేదిత్యర్థః- తద్విషయప్రీతి ప్రేరితః తత్కైంకర్యంచ కుర్యాదితి భావః - నను గుణసారస్యపరిజ్ఞానకృతమపి దాస్యం భగవత్పారతంత్ర్య కృతం భవత్యేవ- సర్వస్యాపి భగవత్ప్రేరణం వినానుపపత్తేః - యచ్చ భగవత్పారతంత్ర్యమాత్ర ప్రయుక్తం సర్వ సాధారణం తదపి భగవద్భక్తత్వ రూపగుణానుసంధాన ప్రయుక్త స్వేచ్ఛా జన్యం. అతః కోనయోర్విశేష ఇతి చేదుచ్యతే - యద్యపి భగవద్భక్తత్వ రూపగుణ మాత్రానుసంధాన హేతుకమేవ భగవత్పారతంత్ర్య కృత శేషత్వమపి- తథాపిభగవద్భక్తి వ్యతిరిక్త జ్ఞానానుష్ఠానానుసంధాన కృతత్వాభావాత్కేవల పారతంత్ర్యకృతస్య తస్య వైలక్షణ్యంకృతమితి విశేషో ద్రష్టవ్య ఇతి. భగవాన్ స్వామి తదర్థం వినియుంక్త ఇత్యత్ర స్వభక్తానాం స్వస్యాత్యంతాభిమతత్వాదిత్యభిప్రేత్యాహ - దాస్యమైశ్వర్యయోగేనేతి. అహమైశ్వర్యయోగేన, స్వాతంత్ర్యయోగేన. జ్ఞాతీనాంచ, జ్ఞాతీనామపి- కిముత భక్తానామిత్యర్థః. "ఇమౌస్మ మునిశార్దూల కింకరౌ సముపస్థితౌ। ఆజ్ఞాపయ యథేష్టం వై శాసనం కరవావకిం" ఇత్యాహి జ్ఞానినోత్యర్థ మహం సచ మమ ప్రియః"

సా. సం— క్వచిద్విషయే స్వేచ్ఛయాపి భవేత్- కథమేతదిత్యత్రాహ - గుణాధికేహీతి - విషయే, భగవద్భక్తేషు- గుణానాంసారస్యం, సరసతాం- రసావహత్వ మితియావత్ - తద్వేదినః పురుషస్య. దాస్యం, దాసవృత్తి రూపకర్మ- గుణకృతం, సౌలభ్య సౌశీల్యాదిగుణ పరిజ్ఞానాయత్త స్వేచ్ఛయైవహి జన్య మిత్యర్థః - తత్ర దృష్టాంతః- రామే రామానుజస్యేవేతి - "అస్యాహమవరో భ్రాతా గుణైర్దాస్య ముపాగతః" ఇతిహి తద్వచనం - భగవాన్ స్వభక్త విషయే స్వాత్మానం శేషత్వేన వినియుంక్తే ఇత్యుక్తం- తత్ర తద్వృత్త మిత్యత్ర కృష్ణవాక్యమేవ దర్శయన్నుపపాదయతి- దాస్యమితి శ్లోకద్వయేన- ఐశ్వర్యయోగేన,

మూ— కరోమ్యహమ్ । అర్థభోక్తా చ భోగానాం వాగ్దురుక్తాని చ క్షమే । ఇతి స్వోక్తినయాదేవ స్వభక్తవిషయే విభుః । ఆత్మాత్మీయస్య సర్వస్య సంకల్పయతి శేషతామ్ ।

సా-దీ— దాస్యంకరోమి, దాసవృత్తిం ప్రస్తౌమి నిన్నేః - జ్ఞాతికళు దైయభోగజ్గళిల్ అర్థభోక్తా. భోగేషు, ప్రక్ష్చందన భోజనాదికళిల్ అవశిష్ట భోక్తావాకానిన్నేః . అప్పడి తేషాం వాగ్దురుక్తాని, వాక్పారుష్యజ్గళైయుమ్ - క్షమే, క్షమియా నిన్నేన్నై - స్వేచ్ఛయైవ ఎన్ను సర్వత్రాను వర్తిక్కిరతు - ఇతీతి - ఇతిస్వోక్తినయాదేవ, ఇప్పడి తామరుళిచ్చెయ్త న్యాయత్తాలే- విభుః, స్వతంత్రస్వామియాన ఈశ్వరన్ స్వభక్త విషయత్తిల్ - ఆత్మనః ఆత్మీయస్య, తనక్కుమ్ తన్ను డైమైకళుక్కుమెల్లా త్తుక్కుమ్-శేషతాం, దాసవృత్తియాన కైంకర్యత్తై - సంకల్పయతి, నానివర్ళుక్కు దాసనాకక్కడవేన్- ఎన్ను డైయ డైయుమ్ ఎన్నుడైయవర్కళుక్కు శేషమాకక్కడవన- ఎన్ను డైయవర్కళుమ్ ఎన్నభిమతర్కు దాసరాకక్కడవర్కళెన్ను మనసానియమిక్కు- మెన్నపడి -

సా-స్వా—స్వాతంత్ర్యయోగేన - జ్ఞాతీనాం దాస్యం కరోమి చ-చకారేణ తత్పరతంత్రశ్చాస్మీత్యర్థః- భోగానామర్థభోక్తా-జ్ఞాతీనామర్థం దత్వా తదవశిష్టార్థభోక్తాస్మి-వాగ్దురుక్తాని, వాచాదురుక్తాని-ఉపాలంభధిక్కారాదీని చ క్షమే - జ్ఞాతిత్వరూపసంబంధ సామాన్యమాత్రేణాపి దాస్యపారతంత్ర్యం అవశిష్ట భోగముపాలంభసహనం చ కరోమి-కిముత "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మే మతం- ప్రియో హి జ్ఞానినోత్యర్థమహం స చ మమ ప్రియః" ఇత్యాద్యుక్తరీత్యా అత్యర్థప్రియతమానామితి భావః - ఇతి స్వోక్తినయాదేవ. విభుః, స్వతంత్రః - స్వాతంత్ర్యాదేవ స్వభక్త విషయే ఆత్మాత్మీయస్య శేషతాం సంకల్పయతి. సత్య భక్తవిషయే వా, స్వస్యాపామరవిషయే వా, దేవతాంతర విషయే వా, స్వకీయస్యాపి శేషతాం సంకల్పయతీతి భావః - భాగవతానామన్యోన్యస్య

సా-వి—ఇత్యాద్యుక్తేః- దాస్యం కరోమి, జ్ఞాతీనామపి తేషాం జననమాత్రేణ దాసకృత్యం కరోమీతి భావః. భోగానామర్థభోక్తా చ, అర్థం తేభ్యో దత్వా తదవశిష్ట మహమనుభవామి. వాగ్దురుక్తాని, తేషాముపాలంభధిక్కారాదీని చ. క్షమే, సహే. ఇతి స్వోక్తినయాత్, ఏవం స్వయమేవోక్తత్వాత్-ఆత్మాత్మీయస్య సర్వస్య శేషతాం సంకల్పయతి, ఆత్మానమివాత్మీయం భక్తమపి భక్తశేషత్వేన స్వేచ్ఛయైవ సంకల్పయతీత్యర్థః . నను భగవద్భక్తశేషత్వే ఉభయోరపి భగవద్భక్తత్వాత్పరస్పరశేషభావస్స్యాదిత్యత్ర భగవత్స్వాతంత్ర్య

సా-సం— స్వాతంత్ర్యేణ. జ్ఞాతీనాం చ దాస్యం కరోమి- చకారాదహం భక్తపరాధీన ఇతి వచన సిద్ధం సముచ్చీయతే - భోగానామర్థభోక్తా, జ్ఞాతీనామర్థం దత్వా తదవశిష్టార్థభోక్తాస్మి- వాచాందురుక్తాని, ఉపాలంభ ధిక్కారాది రూపాణి చ క్షమే- సర్వత్ర హేతుస్స్వాతంత్ర్యం- ఏవం జ్ఞాతిత్వ రూపసంబంధసామాన్యమాత్రేణ దాసవత్పారతంత్ర్యం రాజ్యార్థప్రదాన ముపాలంభసహనం చ కరోమి చేత్కిముత "జ్ఞానీత్వాత్మైవే"త్యుక్తాత్యర్థ ప్రియ తమానామితి భావః - ప్రభుః, స్వతంత్రః-ఆత్మా చ ఆత్మీయం చేతి సమాహారద్వంద్వాద్భావః . ఆత్మాత్మీయస్య సర్వస్యేత్యస్మిన్నర్థే "పరిజన పరిబర్హా భూషణాన్యాయుధాని ప్రవర గుణగణాశ్చ జ్ఞానశక్త్యాదయో వా । పరమపదమథాండాన్యాత్మదేహస్తథాత్మా వరద సకలమేతత్సంశ్రితార్థం చకర్థ" ఇత్యభియుక్తోక్తిరనుసంధేయా . అస్త్వేతత్తథాపి పరస్పరం శేషశేషిభావానిరూపణా

మూ-అన్యోన్యశేష(తాభావః)భావోపిపరస్వాతన్త్ర్యాసంభవః। తత్త్వాకారభేదేనయుక్తఇత్యుపపాదితమ్।

సా.దీ—అన్యోన్యేతి.పరస్వాతన్త్ర్యాసంభవః,సర్వేశ్వరినద్వైతసంకల్పత్వాలున్నా. అన్యోన్యశేషభావః- అన్యోన్యశేషత్వ మాకెరి స్వభావమ్ - భాగవతర్‌కళుక్కుమ్ శేషమ్ తత్త్వాకార భేదేన, అవైవర్‌కళు క్కైయ ఉపకార్యోప కారక భావ మాప మాన స్వ భావ ఫద త్తాలే. యుక్తిః, యోగ్యమ్ - ఉపపన్న మెన్నై - ఒరువనుక్కే ఉపకార్యభావత్తాలే శేషిత్వముమ్ విరుద్ధమన్ఱు పురుషార్థకాష్ఠాధికారత్తిలే ఉపపాదిక్కప్పట్టతెన్నై- అత్తైయే శాస్త్రజ్ఞర్గళ్ సొల్లియోరాలే ఉప పాదిత మెన్నై - ఇని ఇస్ననిస్సిల్

సా-స్వా—శేషభావవిరోధంపరిహరతి-అన్యోన్యేతి.భాగవతానామన్యోన్యం శేషభావోపిపరస్వాతన్త్ర్యాదేవ. అపిశబ్దేనశేషిభావోపి-తత్త్వాకారభేదేన, తత్తదంశయోర్భావుకత్వవిశేషణశేషత్వంతత్తదతిశయభాక్త్వేన శేషిత్వమప్యవిరుద్ధమితిభావః-యుక్తఇతి పురుషార్థకాష్ఠాధికారేఉపపాదిత మిత్యర్థః.అత్రేదం మనఃస్థేయమ్-భాగవతశేషత్వస్యభగవద్భక్త్యాదిరూపగుణకృతత్వాద్గుణాధికభాగవతే స్వేచ్ఛాప్రయుక్తశేషత్వస్యా పిగుణకృతత్వాన్నభయోర్భేదాపాదనమసంగతమితిచేన్న - "ప్రసాదోభగవద్భక్తానాం వృత్తిసంతతం స్వజే,, త్యాది ప్రమాణ పర్యాలోచనయా స్వామిత్ర శేష్యభిమతత్వం జ్ఞాత్వా తదధీనేన శేషభావవహనేతా దధీనస్వృత శ్శేషభావః - తత్రస్వేచ్ఛాయాః ప్రయోజకతా నాస్తి - భగవద్భక్త్యనుష్ఠానశాం త్యాది గుణపర్యాలోచనయా అవశ్యోత్పన్న స్వేచ్ఛయా శేషభావవహనే గుణకృతశ్శేషభావఇతి భేదః. ననుభగవతస్స్వేచ్ఛయా భాగవతాన్ప్రతిశేషత్వే స్వతశ్శేషత్వేసతి చేతనత్వస్య జీవలక్షణస్య భగవత్యతి వ్యాప్తిస్స్యాత్ - ఏవంస్వతఃపదేననిరుపాధిక శేషత్వస్య వివక్షితత్వాన్నాతి వ్యాప్తిరితి వాచ్యం - భగ వద్గతభాగవతశేషత్వస్య కర్మాకృతత్వాభావేన నిరుపాధికత్వాత్ - నచ పరేచ్ఛయా ప్రయుక్తశేషత్వం స్వ తశ్శేషత్వం - తచ్చభగవతినాస్తి - భగవచ్ఛేషత్వస్య స్వేచ్ఛామాత్రప్రయుక్తత్వేనపరేచ్ఛా ప్రయుక్తత్వాభావాదితివాచ్యం- లక్ష్మ్యాంపరేచ్ఛాప్రయుక్తశేషత్వస్య సత్త్వేనాతివ్యాప్త్యాపత్తేరితి చేన్న- స్వేచ్ఛయా అప్రయుక్తశేషత్వంస్వతశ్శేషత్వం-శ్రియఃభగవంతంప్రతిశేషత్వస్య భగవదిచ్ఛాప్రయుక్తత్వేపిస్వేచ్ఛాయాఅపితత్రప్రయోజకత్వేనస్వేచ్ఛయాఅప్రయుక్తశేషత్వస్యాభావేనాతివ్యాప్త్యభావాత్-

సా-ప్ర—ఏవంతర్హిభాగవతశేషత్వస్యసర్వభాగవతత్వవిశిష్టత్వాదేకస్యైవైకస్మిన్నేకంప్రత్యేవశేషత్వశే షిత్వాపాదకత్వాద్వ్యాహతిరిత్యత్ర శేషత్వశేషిత్వయోరాపాదకాతిశయస్య భిన్నకర్తృకత్వాదపిన వ్యాహతిరితి పురుషార్థ కాష్ఠాధికారోక్తం స్మారయతి - అన్యోన్యేత్యాదినా- ఏవంనమనస్స్వాతన్త్ర్య

సా-వి—ప్రయుక్తస్యాస్యేవేత్యాహ-అన్యోన్యశేషభావోపీతి. పరస్పరశేషత్వేపరస్పరశేషిత్వంచస్యాత్ - తచ్చవిరుద్ధం శేషస్య శేషిత్వాయోగాదిత్యతఆహ - తత్త్వాకారభేదేనేతి- తన్నిష్ఠ శేషత్వమాదాయా స్య శేషిత్వమేతన్నిష్ఠ శేషత్వమాదాయ తస్యశేషిత్వమితిననిరోధఇత్యుపపాదితం- పురుషార్థకాష్ఠాధికార

సా-సం—కథముపపద్యేత ఇత్యత్రాహ అన్యోన్యేతి- అపిశబ్దేనశేషిభావోగృహ్యతే-పరస్య,స్వామినః- స్వా తన్త్ర్యాసంభవశ్శేష భావశ్శేషిభావశ్చాకార భేదాద్యుక్తః - యథా క్రియాం ప్రత్యేక స్యైవశేషత్వం శేషిత్వంచ దృష్టం- తథేహాపీతిపురుషార్థ కాష్ఠాధికారే ఉపపాదితం. ఇత్థం సూక్ష్మయోజనాను సారేణ

మూ— ఇప్పడిస్వతంత్రనాన శేషియిట్టవస్తుకార్యమ్ అకించననాయిరుక్కిఱ ఇవనుక్కు అవనాలే పురుషార్థమ్ పెఱవేణ్డుకైయాలే అవనుడైయ వశీకరణార్థమాక ద్వయత్తిలుమ్ చరమశ్లోకత్తిలుమ్ విశదమాక చ్చొల్లిన శరణ వరణ మిఙ్గే సూచితమ్ -

సా-దీ— ఇవనుక్కు శరణవరణముమ్ సూచితమెన్ఱు సోపపత్తికమాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిస్వతంత్రేత్యాదియాల్. శరణ వరణమావతు? “త్వమేవోపాయభూతో మే భవ,, ఎన్ఱు శరణత్వేన వరణమ్ - సూచితత్వాత్ ౦

సా - స్వా — జీవశేషత్వస్యచ స్వాభావికస్య అనాదిభగవదిచ్ఛా ప్రయుక్తత్వేన స్వేచ్ఛయా అప్రయుక్తత్వాల్లక్షణ సంగతిః - యద్వా, చేతనాంతర గుణాప్రయుక్త భగవదిచ్ఛామాత్ర ప్రయుక్త శేషత్వం స్వతశ్శేషత్వం - లక్ష్మీశేషత్వస్య భగవదిచ్ఛా మాత్రప్రయుక్తత్వాభావాన్నాతివ్యాప్తిః - భగవతో భాగవతశేషత్వస్య యదికశ్చిద్భాగవత స్స్యాత్తదా మమాత్మాత్రయంసర్వంతస్య శేషభూతంభవత్వితీచ్ఛాయాశ్చేతనాంతర భాగవతత్వాది గుణప్రయుక్తతయా తదప్రయుక్తత్వాప్రయుక్తశేషత్వాభావాన్నాతివ్యాప్తిరితిసర్వం సుస్థితమ్- ఇప్పడి అనన్య శరణత్వాదేరధికారస్య సిద్ధయే ఎన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అనుష్ఠేయమాన శరణ వరణమ్ శొల్లాతె అధికార సిద్ధి కథనమ్ వ్యర్థమన్రో ? “ ఇష్టోపాయం త్వయన నమసా,, ఎన్ఱు అర్థపంచకాధికారోక్తియుమ్ విరోధియాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి స్వతంత్ర నానేతి - పరతంత్ర నాన ఇవను క్కీశ్వరనే పురుషార్థదాతావన్రో ? శరణ వరణమ్ సూచితమెన్కిఱతు కూడుమో ? శరణ వరణమకించన కర్తవ్యమెన్ఱు ప్రమాణఙ్గళాలే యన్రో ఇప్పడి శొల్లలావతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవనుడైయ విత్యాది - అకించననాయిరుక్కిఱ ఇవను క్కు అవనాలే పురుషార్థమ్ పెఱవేణ్డుకైయాలేఇతి, ఉపాయాంతర స్థానాపన్ననాన అవనాలే ఎన్ఱపడి - చతుర్థ్యంత పదత్తినే పురుషార్థాపేక్షైయుమ్ నమస్సినే ఆకించన్యముమ్ శొన్నాల్ భగవ

సా-ప్ర— సివృత్తిపరత్వే ఉపాయస్వార్థ ఇత్యాహ- ఇప్పడ ఇత్యాదినా- “నిచీ భావేనసంద్యోత్య,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ పరతంత్రస్య స్వరక్షణార్థం స్వతంత్రే శరణ వరణ పూర్వకం భరస్య సమర్పణీయత్వాత్పారతంత్ర్యద్వారైవోపాయ స్వార్థత్వ మితిభావః. స్థాన ప్రమాణాన్నమస శ్శరణవరణవాచిత్వ దర్శనా

సా-వి— ఇతిభావః. ఏవంసమస స్వాతంత్ర్య నివృత్తిపరత్వే ఉపాయస్వార్థ ఇత్యాహ - ఇప్పడీత్యాదినా - శేషి యిట్టవస్తుక్కార్యమ్, శేషిదత్త ప్రకారస్య - అకించననాయిరుక్కిఱ ఇవనుక్కు, అకించనస్య సతోస్య- అవనాలే, భగవతైవ - పురుషార్థమ్ పెఱవేణ్డుకైయాలే, పురుషార్థస్య ప్రాప్యమపేక్షితత్వాత్తద్వశీకరణ స్యావశ్యకత్వాదితి భావః - ద్వయత్తిలుమితి . ఏతద్వ్యాఖ్యాన మంత్రే స్పష్టముక్తత్వాదిహార్థతయా శరణవరణమనుసంధేయమితిభావః-నన్వేవ మాత్మసమర్పణమనుసంధేయంనస్యాత్.

సా-సం— మోక్షోపాయాధికారిణావశ్య వేద్యతయాఽపేక్షితనిరపేక్ష స్వాతంత్ర్యస్వామిత్వనిషేధపరత్వం నమశ్శబ్దస్యోప వర్ణితం - అథస్థూల యోజనానుసారేణ సాధ్యోపాయ పరత్వం వక్తుమారభతే - ఇప్పడిత్యాదినా - స్వరూప తద్ధర్మ తదనువృత్తీనాం స్వతంత్ర శేష్యధీనత్వ ద్యోతనాయ ఇట్టవస్తుక్కాయిత్యుక్తిః-సూచితమితి- శేషత్వపారతంత్ర్యపరనమశ్శబ్దే నార్థాదుక్తమిత్యర్థః. అర్థసిద్ధత్వముపపాదయతి-

మూ— ఆత్మసమర్పణముమ్ శరణవరణముమ్ అన్యోన్యమ్ పిరియామైయాలే ఒన్ఱై చ్చొల్లుమ్ శబ్దఙ్గళి(లే)లుమ్ ఇరణ్డుమ్ వివక్షితమ్- ॥యస్స దేవో మయాదృష్టః

సా-దీ— ఉపపాదిక్కిరార్ - ఆత్మసమర్పణమిత్యాది - ఆత్మసమర్పణమావతు ? శేషత్వాదిస్వరూపానుసంధానమెన్ఱపడి. ఆత్మసమర్పణముమ్ శరణవరణముమ్ అన్యోన్యమ్ పిరియామైయాల్ - అతావతు ? స్వరూప భరసమర్పణఙ్గళ్ అనుష్ఠానవేళైయి లవినాభూతమాయిరుక్కై - ఇనిశరణ వరణమ్ సూచితమాకవేణ్డా - శాబ్దమాకవే ఇన్నమస్సుత్తానే సపరికరాత్మరక్షా భరసమర్పణపరమామెన్ఱు స్రప మాణమాక క్కాట్టుకిరార్ - యస్సదేవ ఇత్యాది తత్పరమాకవుమామిత్యంతేన - వనవాసత్తిల్ దుఃఖప్పడుకిర పార్థర్కళైక్కణ్డు మార్కణ్డేయర్ ధర్మపుత్రనైక్కురిత్తు చ్చొన్నవచనమ్ - యస్సదేవ ఇతి -

సా-స్వా—దుపాయాన్తరసాధ్యనివేశహేతుభూతశరణవరణమర్థసిద్ధమెన్ఱపడి-శరణవరణమ్ సూచితమానాలుమాత్మ స్వరూపసమర్పణ విశిష్టశరణవరణమేఉపాయమాకైయాల్ స్వరూపసమర్పణమ్ శాబ్దమాకవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆత్మసమర్పణమితి- స్వరూపసమర్పణముమర్థసిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు- యద్వా, వళకరణార్థమాక ద్వయత్తిలుమ్ చరమశ్లోకత్తిలుమ్ విశదమాక చ్చొల్లుకిర శరణవరణమెన్కిఱతుతానుమో? శరణ వరణమావతు ఉపాయత్వప్రార్థనమన్నో ? అతుఉపాయమన్ఱే ? స్వరూపఫలసమర్పణ గర్భ భరసమర్పణాత్మకమానవాత్మసమర్పణమన్నో సాధ్యోపాయమ్ ? అతు సిద్ధిక్కవిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆత్మసమర్పణమితి - ఆత్మసమర్పణముమ్, స్వరూపఫలసమర్పణ గర్భ భరసమర్పణమెన్ఱపడి - ఇఙ్గు స్వరూపసమర్పణపరమాకిలన్యోన్యమ్ పిరియామైయాలే ఎన్కిఱతు శేరామైయాలే ఇప్పడియే అర్థమ్ కొళ్ళవేణుమెన్ఱుకరుత్తు - అప్రధానమాన స్వాతంత్ర్యనివృత్తి ముతలాన వర్థమ్ శాబ్దమెన్ఱుమ్ ప్రధానతమమాన భరసమర్పణమ్ సూచితమెన్ఱుమ్ శొల్లుకై అసంగతమన్నో ? ఎన్న నమస్సిలేఉపాయమ్ శాబ్దమెన్ఱు మొగుయోజనై అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యస్సదేవ ఇతి - వనవాస దుఃఖితాన్ పాండవాన్ దృష్ట్వా ధర్మపుత్రం ప్రతిమార్కండేయ వచనమ్ -

సా-ప్ర—చ్ఛరణవరణ భర సమర్పణయోశ్చాన్యోన్యా వినాభూతత్వా దత్రత్యో నమశ్శబ్దశ్శరణ వరణవాచీసన్ భరన్యాసం లక్షయతీ త్యుపాయ పరత్వం చేత్యాహ - ఆత్మ సమర్పణమిత్యాదినా శరణవరణమ్, ఉపాయత్వ ప్రార్థనా -

సా-వి— ద్వయే శరణవరణస్యైవ శ్రుతత్వా దిత్యత ఆహ - ఆత్మసమర్పణమితి . పిరియామైయాల్, అవినాభావేన - నను నమశ్శబ్దస్య శరణాగతౌ ప్రయోగదర్శనా దిత్యర్థత్వ మంగీకార్యం - నాకతంత్ర్యస్యైవాన్యథా సిద్ధిసంభవాదిత్యాశంక్య తద్భవాస్త్వి త్యాహ-యస్సదేవఇతి. వనేఖిద్యమానాన్

సా-సం — ఆత్మేతి - స్వరూప భర ఫలానాం సమర్పణ మాత్మ సమర్పణం. గోప్తృత్వ వరణగర్భోపాయత్వ ప్రార్థనం శరణ వరణం - తయోశ్చ వ్యాపారప్య కించన ముముక్షు ప్రపత్తావ వినాభావా దేకోక్త్యా ఇతరస్యార్థ సిద్ధతేతి భావః - ఏవ మర్థ సిద్ధత్వ ముపపాదితం - అథ శాబ్దత్వ మప్యుపపాదయతి-యస్సదేవ ఇత్యాదినా. వనవాసే దుఃఖితం పార్థానుమోదయం దేవోదృష్ట్వా ధర్మపుత్రం ప్రత్యుక్తం వచన మిదం

మూ—పురా పద్మాయతేక్షణః । సఏష పురుషవ్యాఘ్ర సంబంధీ తే జనార్దనః । సర్వేషామేవ లోకానాం పితా మాతా చ మాధవః । గచ్ఛధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః,, ఎన్ఱుపదేశిక్క ౹౹ ఏవముక్తాస్త్రయః పార్థా యమౌ చ భరతర్షభ (భ)ః । ద్రౌపద్యా సహితాస్సర్వే నమశ్చక్రుర్జనార్దనమ్,, ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలుమ్ దమయంతీవృత్తాంతత్తిలే ౹౹ శరణం ప్రతి దేవానాం ప్రాప్తకాలమమన్యత ,, ఎన్ఱుపక్రమిత్తు ౹౹ వాచా మనసా చైవ నమస్కారం ప్రయుజ్య సా,, ఎన్కైయాలుమ్ నమశ్శబ్దమ్ తాన్ శరణాగతిశబ్దస్థానత్తిలే పరితమాకైయాలే ఇతు తన్నోడు(తన్) తువక్కముత్తుక్కొణ్డు

పా-దీ— పురా, ఏకార్ణవసమయత్తిల్-పద్మాయతేక్షణనాన దేవన్-శ్రీమన్నారాయణన్. యో మయా దృష్టః, వటపత్రశాయియాయ్ క్కాణప్పట్టాన్ - సఏషః జనార్దనః అవన్ తానే కృష్ణరూపేణ - తే, ఉఙ్గళుక్కు. సంబంధీ భవతి, బంధువాకా నిన్ఱాన్ - అయం మాధవస్సర్వేషాం లోకానాం పితా మాతా చ భవతి - ఏవముక్తా ఇతి - యమౌ, నకుల సహదేవౌ చ - భరతర్షభాః పంచ - దేవానాం శరణం ప్రతి, దేవర్గళై క్కుఱిత్తు శరణమ్ పుకురుకైక్కు ఎన్ఱపడి - ప్రాప్తకాలం, యోగ్యకాలమెన్ఱు -

---

సా-స్వా — పురా, ఏకార్ణవ సమయే - సః, ప్రసిద్ధః- పద్మాయతేక్షణః - యో దేవః వటపత్రశాయీ మయా దృష్టః - హే పురుషవ్యాఘ్ర ? సఏష దేవో జనార్దనః శ్రీకృష్ణరూపేణావతీర్ణః - తే సంబంధీ, అనుబంధీ - సర్వేషామేవ లోకానాం పితా మాతా చ మాధవః - లక్ష్మీనాయకశ్చ - ఏవం భూతస్తే సంబంధీత్యర్థః - ఏనం శరణ్యం హే పురుషర్షభాః శరణం గచ్ఛధ్వమితి - ఉపదేశిక్క , మార్కండేయ నుపదేశియా నిర్క. ఏవముక్తాస్త్రయః పార్థాః, పృథాసుతాః భీమార్జున ధర్మపుత్రాః - యమౌ చ, నకుల సహదేవౌ చ - హే భరతర్షభ, ధృతరాష్ట్ర - ద్రౌపద్యా సహితాస్సర్వే, పంచ పాండవాః జనార్దనమ్ నమశ్చక్రుః, శరణం గతా ఇత్యర్థః - దమయంతీ దేవానాం శరణం ప్రతి, శరణవరణం ప్రతి - ప్రాప్తకాలమమన్యత, యోగ్యకాలమమన్యతేత్యర్థః- పరితమాకైయాలే ఇతి - గచ్ఛధ్వమేనం శరణమిత్యుక్త శరణాగతి స్థానత్తిలే నమశ్చక్రురితి నమస్సు శరణాగతి స్థానత్తిలే పరితమాకైయాలేయుమ్, శరణమ్ ప్రతి దేవానామెన్ఱు శొల్లప్పట్ట శరణాగతి స్థానత్తిలే నమస్సు నమస్కారమ్ ప్రయుజ్యసా ఇతి చ ప్రయుక్తమాకైయాలేయుమ్ ఎన్ఱు కరుత్తు - ఆనాల్ ఇఙ్గు నమస్సు న, మః, ఎన్ఱు పిరిత్తు పదమాకైయాలే రూఢ్యా ఆత్మసమర్పణ పరత్వమ్ కూడాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇతు తన్నోడితి- ఇతు, నమస్సు-

---

సా-వి— పాండవాన్ప్రతి సప్తకల్పస్థితస్య మార్కండేయస్య వచనమిదం- పురా, ఏకార్ణవసమయే- యో దేవో మయా దృష్టస్స జనార్దనః - ఏష కృష్ణ ఇత్యర్థః - శరణం గచ్ఛధ్వమిత్యుపదేశిక్క, నమశ్చక్రురిత్యుక్త్యా నమశ్శబ్దస్య శరణాగతిపరత్వమిత్యర్థః - తన్నోడు తువక్కముత్తుక్కొణ్డు, స్వేనసహ

సా-సం—పురా, ఏకార్ణవ సమయే - దేవః, జగత్కారణః. వటదళే పద్మాయతేక్షణస్సన్ శయితో యో మయా దృష్టః - సఏవైష జనార్దనః కృష్ణాభిధానేన త్వత్సంబంధితయా విద్యమానః పురుషశ్రేష్ఠస్తే సంబంధీ. పార్థేన సహ ధర్మపుత్రో భీమశ్చేతి త్రయః - తేష్వైవ పార్థా ఇతి బహువచనం - యమౌ, నకుల సహదేవౌ- దేవానాం శరణం ప్రతి, దేవేషు శరణవరణం కర్తుం - ఇతు, నమ ఇత్యేతల్ - తన్నోడు

మూ— సపరికర మాన స్వరక్షా భర సమర్పణత్తిలే తత్పర మాకవుమామ్ - నమస్సు ఆత్మసమర్పణ పరమాయిరుక్కుమెన్నుమిడమ్ ‹‹సమిత్సాధన కా దీనాం యజ్ఞానాం న్యాస మాత్మనః । నమసాయోకరో ద్దేవే సస్వధ్వర ఇత్యరితః ।

సా-దీ— సపరికరేత్యాది - సాంగస్వరక్షా భరసమర్పణత్తిల్ పర్యవసితిమాకవుమామెన్నైకా - ఇన్నమి వ్యర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్కాట్టుకిరార్- సమిత్సాధనకేత్యాది- అహిర్బుధ్న్యసంహితావచనమ్- యః ప్రమాణ నమసాపదేన, ఆత్మనోన్యాసమ్, సమర్పణం - సమిత్సాధనకాదీనాం యజ్ఞానాం, సమిదాద్య పురోడా శాత్మాదిహవి షాకానాంమధ్యే - ఆత్మన్యాసాఖ్యం యాగం, ‹‹తస్యైవంవిదుషో యజ్ఞస్యే ,, త్యుక్తం యః కరోతి సస్వధ్వర ఇతీరితః ‹‹యస్సమిధాయ ఆహుతియో వేదేన దదాశమర్తః- యోనమసాస్వధ్వరః,,

సా-స్వా— భరః ఎన్ఱు అన్యా హాత్తు భరమ్ ఎన్న తన్నైక్కు స్వత్వ త్యాగమ్ వాచ్యమానాల్ ఆర్థిక మాకపరస్వత్వాపాదనాత్మక భరసమర్పణముమ్ సిద్ధికుమెన్ఱుకరుత్తు- అనాలుమ్ మార్కండేయవచనత్తిలుమ్, దమయంతీ వృత్తాంతత్తిలుమ్, శరణాగతి స్థానత్తిలే పఠితమాకైయాలే నమస్సుస్థాన ప్రమాణ రూప తాత్పర్య గ్రాహకమిరుక్కైయాలే అవ్విడఙ్గళిలే ఆత్మ సమర్పణ పరమానాలుమ్ అన్యత్రాత్మసమర్పణ పరమెన్ఱు శొల్ల కూడుమో ? ఎన్న పరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నమస్సిని • సమిదితి - యస్సమిత్సాధన కాదీనాం, సమిదాజ్య పురోడాశాత్మ హవిషాకానాం యజ్ఞానాంమధ్యే-ఆత్మనః న్యాసం ‹‹యస్సమిధాయ ఆహుతీయో వేదేన దదాశమర్తోయో నమసా స్వధ్వర ,, ఇతి శ్రుత్యుక్త మాత్మసమర్పణ మకరోత్-

సా ప్ర— నమస ఆత్మ సమర్పణే వినియోగాత్తస్య చానుష్ఠే యార్థ ప్రకాశకత్వస్యా వశ్యకత్వాన్ని వేదనస్య నమ సాకాత్మ కత్వోక్త్యా చాత్మ సమర్పణ పరత్వం వచన తోపి సిద్ధ మిత్యాహ - నమస్సి త్యాదినా • ‹‹ యస్సమిధాయ ఆహు తీయో వేదేన దదాశ మర్తో అగ్నయేయో నమసా స్వధ్వర,, ఇతి

సంబంధంనివర్తయత్ -అయంభావః- స్వస్థానేనమఃపద మావర్త్య నమమ స్వాత్మరక్షా భరః త వైవేతి మః మమనఇతియోజనయా స్వసంబంధ నివృత్తిద్వారా భరసమర్పణ మితి - నను రక్షా భరసమ ర్పణే దృష్టప్రయోగస్య స్వరూపాది సమర్పణ విశిష్ట న్యాసపరత్వం కథమిత్యత్రాహ - స్వరక్షా భర స మర్పణత్తిలే తత్పర మాకవుమామితి • ప్రకరణ వశేనస్వరూపాది సమర్పణ విశిష్ట రక్షా భరన్యాస తా త్పర్య వద్భవతిచేత్యర్థః - ఆత్మనిక్షేపపరత్వేపి ప్రమాణమాహ - నమస్సితి - సమి త్సాధన కాదీనాం, సమిదాజ్య చరుపురోడాశాది సాధనక యాగానాం మధ్యేనమసా యఆత్మనోన్యాసం దేవే సమర్పణ మకరోత్ • సస్వధ్వరః, సఏవ సర్వోత్కృష్ట యాగవానిత్యర్థః - ‹‹ యస్సమిధాయ ఆహుతీయో వేదేన

సా-సం—తువక్కురుత్తుక్కొణ్డు, స్వస్యస్వార్థకర్తృత్వ భోక్తృత్వనిస్యాదిత్యర్థః- తత్పరమితి-స్థా నప్రమాణేన భరసమర్పణాభిధాయక మిత్యర్థః • తత్ర ప్రయోగ ప్రాచుర్యంచ దర్శయతి - నమస్సిత్యా దినా • సమిదాజ్యాది ద్రవ్యైః యజ్ఞానాం మధ్యే - నమసా, నమః పదేన • ఆత్మనోన్యాసం, నిక్షేపంయోక రోత్ - సపురుషః స్వధ్వర ఇతి - ‹‹ తస్యైవం విదుషోయజ్ఞస్యాత్మే ,, త్యాదౌ ‹‹ యస్సమిధాయ ఆ హుతిం వేదేన దదౌ సమర్త్యః • యోనమసా స్వధ్వర ,, ఇతియుక్- శ్రుతౌ వీరితఇత్యర్థః-

మూ — నమస్కారాత్మకం యస్మై విధాయాత్మనివేదనమ్,, ఇత్యాదికళాలుమ్ ప్రసిద్ధమ్ - (ప్రణవ మోరక్షరమాయిరుప్ప తొరుపదమాయిరుక్క వక్షర త్రయమాక్కి ఇవ్వక్షరజ్ఞళై తనిత్తని యే పదజ్ఞళాకక్కొండు ఒరువాక్యార్థమనుసంధిక్కైయుమ్ నమస్సెన్ను ప్రణామవాచియాయిరుప్ప తొరు అవ్యయమాయిరుక్క ఇతై ప్పిరిత్తు వాక్యార్థమ్ కొళ్ళుకైయుమ్ నిరుక్తబలత్తాలేపెత్తతు -)

సా-దీ— ఎన్నుఇతుక్కుమూలశ్రుతి- నమస్కారాత్మకమితి - నమస్కారాత్మకంనివేదనం, నమశ్శబ్దోచ్చారణరూపమాత్మసమర్పణ మెన్నై - నమస్సుక్కు స్వంప్రతి శేషత్వనివృత్తి స్వస్యశేషిత్వ నివృత్తి స్వ స్వా

సా-స్వా— సస్వధ్వరః,శోభనయజ్ఞఇతీరితఇత్యర్థః.నమస్కారాత్మకమితి.యస్మైన్యసిస్యాయనమస్కారా త్మకంసమస్కార శబ్ద వాచ్యమాత్మ నివేదనమాత్మసమర్పణమ్ విధాయ ‹‹ముక్తదుఃఖోషిలాస్కారానశ్నుతే తస్మైమాయ్యహ ,, మిత్యుత్తరాథణం స్పష్టార్థమ్ . నమసోన్యార్థత్వేఆత్మనివేదనస్య నమస్కారా త్మకత్వ కథనం బాధితం స్యాదిత్యర్థః . ఇప్పడి ప్రణవత్తుక్కుమ్ నమస్సుక్కుమ్ పద విభాగమ్పణ్ణి వా క్యార్థ వర్ణనమ్ పణ్ణినతు కూడుమో ? ప్రణవమేక వర్ణాత్మకైక పదమాయుమ్ నమస్సు వర్ణద్వయా త్మకైకావ్యయ మాయు మిరుక్కై యాలే ఏకవాక్యమాయ్ అన్వయిక్క యోగ్యమాయిరుక్క ‹‹ సంభవ త్యేక వాక్యత్వే వాక్యభేదస్తు నేష్యత ,, ఇతి న్యాయ విరోధాపత్త్యా ఏక వర్ణాత్మక పద విభాగ పూ ర్వకమ్ భిన్నభిన్న వాక్యార్థ వర్ణనమ్ కూడాతే ? ఎన్న వాక్యార్థ భేద కథనమ్ సప్రమాణ మెన్ఱరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవ మిత్యాదినా - నిరుక్తేతి - ప్రణవత్తుక్కు ‹‹ తేభ్యోభితప్తేభ్యస్త్రయోవర్ణా అ జాయన్తే ,, ఇ పూర్వోక్త ఛందోగ శ్రుతివర్ణ విభాగ నిరుక్తి యెన్నుమ్, కఠశ్రుతి అర్థభేద నిరుక్తియెన్ను మ్ కరుత్తు - ‹‹ ద్వ్యక్షరస్తు భవేన్మృత్యు ,, రిత్యాదికమ్ నమస్సుక్కు నిరుక్తియెన్ను కరుత్తు- ఆనాలుమ్ నమస్సుకుర స్వస్య స్వశేషత్వ నివృత్తియుమ్, స్వకీయస్య స్వశేషత్వనివృత్తియుమ్, పారతంత్ర్యమ్మత్తలాన

సా-ప్ర— శ్రుతిస్సమిత్యాదిన కేత్యనేనస్మారితా- ప్రణవనమసో స్స్వరాదిగణపఠితతయా అవ్యయత్వేనాఖం డతయా అనుజ్ఞా నమస్కార బోధకత్వేన శాబ్దిక సమయ సిద్ధత్వాదుక్తార్థ పరత్వంకథమితి శంకా ము నూద్య పరిహరతి - ప్రణవమిత్యాదినా - ‹‹ అకారేణోచ్యతే విష్ణుస్సర్వలోకేశ్వరో హరిః। ఉద్ధృతా విష్ణునాలక్ష్మీరుకారేణోచ్యతేతథా। మకారస్తు తయోర్దాస ఇతిప్రణవలక్షణమ్ - అ హామపి నమమ- భగవతఏవాహ మస్మి- యాశ్చకాశ్చన కృతయో మమ భగవతి మమసుమతా నాస్తితాను-

సా-వి— విదాశమతః-అగ్నయెయోనమ స్స్వధ్వర,,ఇతితన్మూలభూతశ్రుతిః-నమశ్శబ్దాత్మకం, నమశ్శ బ్దోచ్చారణపూర్వకం - ననులోకే ప్రణవస్యావ్యయత్వ మెకపదత్వం నమశ్శబ్దస్యచ తథాత్వం సిద్ధం. తద్విహాయ కథమిహ పృథక్పదత్వేన వాక్యత్వం స్వీకృత్యకథం వ్యాఖ్యానమిత్యత్రనిరుక్తిబలాదిత్యాహ-ప్రణ వమితి - పెత్తతు, ప్రాప్నోతి - ‹‹అకార ఉకార మకారఇతి - అకారేణోచ్యతే విష్ణు ,, రిత్యాదిప్రమాణ

సా-సం— విభజత్తు,పదద్వయతయావిభజ్యేత్యర్థః-‹‹ఓమిత్యేకాక్షరం-నమఇతిద్వేఅక్షరే,,ఇతిస్థితేకథమేవ మిత్యత్రాహ - నిరుక్తేతి - ‹‹ సచ్చిదానందం బ్రహ్మపురుషం ప్రణవ స్వరూపం - అకారఉకారమకారఇతి - తానేకధా సమభవత్తదేతదో,,మితి . ఇతి నిరుక్తి నిరుక్తి బలత్తాలే ఇత్యనేనాభిప్రేతా . అథనమఇసద

మూ — నాను మెనక్కు-రియేనల్ లేన్-ఎన్ను దైయతానవ్యాపారాదికళుమ్ ఎనక్కు- శేషమన్ఱు-ఇవై యెల్లామ్ సర్వేశ్వరనుక్కే శేషమెన్ఱివై ముతలాన అర్థఙ్గళెల్లామ్ నమశ్శబ్దత్తాలే వివక్షిత మెన్నుమిడమ్ నిరుక్తియిల్ నమస్కారప్రకరణత్తిలే ఓతప్పట్టతు -

సా-దీ — తంత్రత్యాదినివృత్తిరూపేణచ్చొన్నవర్థఙ్గళెల్లామ్ నిరుక్తియిల్ నమస్కారప్రకరణత్తిలే సిద్ధఙ్గళెన్కిరార్-నాను మెనక్కిత్యాదియాల్ - నాను మెనక్కు-రియే నల్లేనెన్ఱతు, అహన్నమమఎన్ఱుమ్- ఎన్ను దైయతాన విత్యాది' నమమకించిదెన్ఱుమ్. ఇవైయెల్లా మిత్యాది - భగవతఏవాహమస్మీత్యాదియా లోతపట్ట తెన్కై - ఇన్నమస్సుక్కు- అహిర్బుధ్న్యర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిప్రక్రియై యై దర్శిప్పిక్కిరార్ -

సా-స్వా — వర్థఙ్గళుమ్ శొన్నతుకూడుమో? ఒరు వాక్యత్తుక్కొరువర్థమే వివక్షిక్కై-యుచితమాకైయాలే అర్థాంతర వివక్షైక్కు- ప్రమాణ ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నాను మిత్యాదినా. నిరుక్తిరితి. యాః కాశ్యనకృతయో మమ భవంతి మమతాస్తితాసు నమమ- భగవతఏవతాః- అమమోహంభగవతి- అహమపి నమమ - భగవత ఏవాహ మస్మీత్యేవం మమతాం యోజయత్యసౌ నమఇతి నిరుక్తిత్రే ఎన్ఱపడి , నిరుక్తబలత్తాలే నానార్థత్వ ముపపన్న మెన్ఱుకరుత్తు - యాద్వా, నమస్సారు అవ్యయ మాయిరుక్క- పద ద్వయమాకి వాక్యార్థ వర్ణన మప్రమాణిక మన్రో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవ మిత్యాది-దృష్టాంతార్థమ్ - యథా ప్రణవస్య ఏకపదత్వేపి ఏకవర్ణాత్మక పదవిభాగేన వాక్యార్థ వర్ణనమ్ పూర్వోక్త నిరుక్త మూలమ్ - ఏవం నమసోపితి - నమస్సుక్కు- నిరుక్త మెఙ్గనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- నాను మిత్యాదినా - ఇఙ్గు ప్రణవ మిత్యాది నిరుక్త బలత్తాలె పెత్త తెన్కిర పర్యంతమ్ శ్రీభాష్యమ్ తిరుమలాచార్యర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణామైయాలే యుమ్, ప్రణవత్తుక్కు-షగ త్రయాత్మకత్వత్తిలుమ్, శేషత్వ రూప వాక్యార్థ వర్ణనత్తుక్కుమ్, బహుసాధక ప్రమాణ ముపన్యస్తమాకైయాలే శంకై యుదియామైయాలేయుమ్, నమస్సుక్కర్థభేదత్తిల్ నానుమిత్యాదివాక్యమ్ పర్యాప్తమాకైయాలేయుమ్ ప్రక్షిప్త మెన్ఱుతోత్తుకిరతు - సద్భిర్యథా రుచ్యంగీ కార్యమ్ . ఆనాలుమ్ స్వతంత్ర నమస్సుక్కు సామాన్యతో నిరుక్తియిలే అనేకార్థమ్ శొన్నాలుమ్ మూలమంత్రస్థ నమస్సుక్కు అనేకార్థ త్తిలైయిల్ ప్రమాణ ముణ్డో? ఎన్న

సా - ప్ర — భగవత ఏవతా ఇత్యాది నిరుక్తి బలాత్సిద్ధ మిత్యర్థః - నాను మెనక్కు-రియే నిత్యాదే ర ర్థో అహమపినమమేత్యాదినా దర్శితః - నమశ్శబ్దస్యానేకార్థత్వం ప్రమాణత ఏవావగమ్యతే -

సా. వి — బలాత్సిద్ధ్యతీత్యభిప్రాయః-నమశ్శబ్దస్య క్తార్థాః నిరుక్త్యగ్రంథేస్పష్ట మేవ ప్రూయంత ఇత్యాహ - నాను మెనక్కు-రియేనితి - ఓతప్పట్టతు, ఆమ్నాయతే - అహమపి నమమ . భగవత ఏవాహమస్మి - యాశ్చ కాశ్చన కృతయో మమభగవతిమమ మమతా నాస్తి- భగవతఏవేత్యాదిగిరః. ఏతన్నమసోపి బహ్వర్థత్వగ

నా-సం — నిరుక్త్యర్థమాహ. నానుమిత్యాదినా-యాః కాశ్చనకృతయోమమ భవంతి-మమతానాస్తితాసు నమ భగవత ఏవతాః . అతోహం భగవత ఏవాహమస్మీత్యేవం మమతాం యోజయతి నమ ఇతి నిరుక్త్యభిప్రాయాః నిరుక్తియిలోతప్పట్టతిత్యుక్తిః - నకేవలం నమస శ్శ్రుతి నిర్వచన మేవానేకార్థపర త్వేమానం - సంహితా నిర్వచన మపీత్యభిప్రాయేణాహ బహ్వర్థత్వ్యక్తం యోజనాత్రయందర్శయతి -

మూ— ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కు-స్థూలసూక్ష్మపరఙ్గళెన్నుమూన్నర్థఙ్గళైవకుత్తుఅహిర్బుధ్న్యన్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినాన్. «ప్రేక్షావతః ప్రవృత్తిర్యా ప్రహ్వీభావాత్మికా స్వతః। ఉత్కృష్టం పరముద్దిశ్య తన్నమః పరిగీయతే ॥ లోకే చేతనవర్గస్తు ద్విధైవ పరికీర్త్యతే। జ్యాయాంశ్చైవ తథాజ్యాయానైవాభ్యాం విద్యతే పరః।

సా-దీ— ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కిత్యాదియాల్ - స్థూలార్థం సూక్ష్మార్థం పరమానవర్థమెన్నువిభజిత్తెన్నపడి. ఇని సంహితావచనఙ్గళైయెడుక్కిరార్. ప్రేక్షావత ఇత్యాది- ఇన్న స్థూలార్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ప్రేక్షావత ఇతి - స్థూల యోజనైయిలే సపరికరాత్మనిక్షేపమ్ శొల్లప్పడుకిరతు- ముత్తవజ్ఞయాన వాత్మనిక్షేపమ్ నమస్సుక్కర్థమెన్కిరార్ - ప్రేక్షావత ఇతి - ప్రేక్షావతః, బుద్ధిమతః చేతననడైయవెన్నపడి. స్వస్మాదుత్కృష్టమన్యముద్దిశ్య స్వతః ప్రహ్వీభావాత్మికా, ప్రయోజనార్థమన్నియే ప్రహ్వీభావరూపాయా ప్రవృత్తిః - ప్రహ్వీభావః, నీచీభావః - తన్నమః పరిగీయతే, నమశ్శబ్దార్థమెన్ను శొల్లప్పడుకిరతు - ఇని ప్రహ్వీభావసిద్ధ్యర్థమ్ చేతనవర్గ ద్వైవిధ్యత్తై క్కాట్టుకిరార్ - లోకేయెన్ను - జ్యాయానెన్ను మజ్యాయానెన్నుమ్ ద్వివిధమ్ చేతనవర్గమ్ -

సా-స్వా— వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కితి- వకుత్తితి- స్థూలార్థమెన్నుమ్, సూక్ష్మార్థమెన్నుమ్, పరార్థమెన్నుమ్, విభజిత్తు ఎన్నపడి - స్థూలార్థ ప్రతిపాదక వచనఙ్గళై ప్రథమమెడుక్కిరార్. ప్రేక్షావత ఇత్యాదినా - ప్రేక్షావతః, బుద్ధిమతశ్చేతనస్య. స్వస్మాత్ పరమ్, అన్యముత్కృష్టముద్దిశ్య. స్వతః ప్రహ్వీభావాత్మికా, ప్రయోజనాభిసంధింవాని నీచీభావాత్మికా - ప్రవృత్తిః, కాయప్రవృత్తిర్యా తన్నమ ఇతి గీయతే ఇదమేవ నమశ్శబ్దార్థ ఇత్యర్థః - ప్రహ్వీభావసిద్ధ్యర్థం చేతనద్వైవిధ్యమాహ. లోక ఇతి - లోక్యతే అనేనేతి లోకః - ప్రమాణవర్గః - శాస్త్రం. శాస్త్రే చేతనవర్గో జ్యాయాన్, అజ్యాయాంశ్చేతి ద్వివిధః పరికీర్త్యతే - అభ్యాద్వాభ్యాం పరోన్యో నైవ విద్యతే - జ్యాయసోలక్షణమాహ.

సా-ప్ర— ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కిత్యాదినా - వకుత్తు, భేదేన ప్రదర్శ్య - నంశ్య నంతవ్యతాత్మక ఇత్యంతేన ప్రహ్వీభావాత్మకోర్థస్సోపపత్తికం ప్రదర్శితః - పరః, అన్యః -

సా-వి— సంహితావ్యాఖ్యాప్రకారేణానేకార్థాస్సంతీత్యాహ- ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కితి-వకుత్తు, స్థూలార్థ స్సూక్ష్మార్థః పరార్థ ఇతి విభజ్య- సంహితావచనాని దర్శయతి - ప్రేక్షావత ఇత్యాదినా - ప్రథమం స్థూలార్థమాహ. ప్రేక్షావత ఇతి - అనన్యశరణత్వాది బుద్ధిమతః- ప్రహ్వీభావాత్మికాయా ప్రవృత్తిః, ఆత్మనిక్షేపగర్భ నైచ్యవృత్తిస్తన్నమశ్శబ్దార్థః - ఇహభావవ్యుత్పత్తిరభిమతా- నమతే ర్భావే ఔణాదిక అసున్ప్రత్యయః - లోక చేతనవర్గస్త్విత్యాదికమేతదుపపాదకం -

సా-సం— ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కిత్యాదినా. తత్ర స్థూలా శేషభూతస్య స్వతః ప్రాప్తశేషవృత్తిపూర్వకసాంగభర న్యాసపరా - సూక్ష్మా నిరపేక్ష స్వాతంత్ర్యాదినివృత్తిపరా - పరా సిద్ధోపాయపరా. తత్రాద్యాయాం భర సమర్పణస్య శాబ్దత్వం శేషవృత్తేరార్థత్వం చానుసంధేయం. స్థూలామాహ- ప్రేక్షావత ఇత్యాదినా. ప్రేక్షావతః, శేషత్వాదిజ్ఞానవతః. స్వతః ఉత్కృష్టత్వం పరస్య విశేషణం. ప్రహ్వీభావః కరణత్రయకృతోప్యుచ్యతే- సవనీచీభావః - ఇత్థముక్తం నమశ్శబ్దార్థం వివరీతుం చేతనవర్గద్వైవిధ్యమాహ- లోక ఇతి - పరః, అన్యః

మూ— కాలతో గుణతశ్చైవ ప్రకర్షో యత్ర తిష్ఠతి । శబ్దస్తం ముఖ్యయా వృత్త్యా జ్యాయానిత్యవలంబ తే । అతశ్చేతనవర్గో౽న్యస్త్వప్రత్యవరో బుధైః । అజ్యాయాంస్త్వనయోర్యోగ శ్శేష శేషి తయేష్య తే । అజ్యాయాంసో౽పరే సర్వే జ్యాయానేకో మతః పరః । నంతృనంతవ్య భావేన తేషాం తేన సమన్వయః । నంతవ్యః పరమశ్శేషీ శేషానంతార ఈరితాః ।

తా-టీ— మూలసామ్ పద మిల్లైయున్నై - అథజ్యాయా నుక్క లక్షణమ్ శొల్లుకిరార్ - కాలత ఇతి- యాతొరువనిల్ కాలప్రయుక్తప్రకర్షముమ్ గుణప్రయుక్త ప్రకర్షము ముణ్డొ అవనై జ్యాయా నెన్కిర శబ్దమ్ ముఖ్యమాక చ్చొల్లు కిన్నై - అత ఇతి - అతః, ఇన్ద జ్యాయానై క్కాట్టిల్ అన్య నాన చేత న వర్గమ్ ప్రత్యవర నెన్ఱుమ్, అజ్యాయా నెన్ఱుమ్, స్మరిక్కప్పట్టతెన్నై- అనయోస్సంబంధమ్ శేష శేషి భావ నేష్యతే- ఇని అజ్యాయస్సుక్కళైయుమ్, జ్యాయానైయుమ్, శృంగగ్రాహికయాక క్కాట్టుకిరా ర్ - అజ్యాయాంస ఇతి - అపరే సర్వే అజ్యాయాంస ఇత్యుచ్యంతే - పరః పురుష ఏకః జ్యాయానితి మ తః తేషాం,ఆత్మనాం- తేన, పరేణ సంబంధః,నంతృనంతవ్యభావేనైవ ఎన్నై - శేషాః,ఆత్మానః నంతారః-

తా-స్వా—కాలత ఇతి - యత్ర, చేతనే - కాల ప్రయుక్తోత్కర్షః నిత్యత్వ మితి యావత్ - ఇదం దే శ ప్రకర్షస్యాప్యుప లక్షణం - దేశ ప్రయుక్తోత్కర్షః , విభుత్వం- గుణకృతోత్కర్షః, వస్తు పరిచ్ఛేద రహితత్వం - త్రివిధ పరిచ్ఛేద రహితత్వ మిత్యర్థః . తిష్ఠతి . జ్యాయానిత్యయం శబ్దః తం చేతనం ముఖ్యయా వృత్త్యైవ లంబతే, తదభిధాయకో భవతీత్యర్థః - అతః, ఉత్కృష్ట చేత నాత్ - అన్యశ్చేతన వర్గః ప్రత్యవర ఇత్యజ్యాయానితిచ బుధైః స్మృతః - అనయోః, ఉత్కృష్టానుత్కృష్ట యో శ్చేతనయోః - యోగః, సంబంధః - శేష శేషితయేష్యతే, శేష శేషి భావ స్సంబంధ ఇత్యర్థః - జ్యాయానేకః కిమజ్యాయాంసోఽనేక ఇతి శంకాయా ముభావపి శృంగ గ్రాహికయాహ - అజ్యాయాంస ఇ తి - అపరే సర్వే బహవః - అజ్యాయాంసః - పరః, ఉత్కృష్ట ఏకః పరమాత్మా జ్యాయానితిమత ఇ త్యర్థః - తేషాం , అజ్యాయసాం - తేన , జ్యాయసా - నంతృ నంతవ్య భావేనైవ సమ న్వయః సంబంధ ఇత్యర్థః - కో వా శేషీ నంతవ్యః కో వా శేషః నంతా ఇత్యత్రాహ - నంతవ్య ఇతి - పరమః, సర్వోత్కృష్టః - నంతవ్య శ్శేషీచ - అథాన్యదితరే అపకృష్టాః శేషాంనంతార స్సరితాః. అయం నంతృ

తా-ప్ర—అతో౽న్యః, జ్యాయసో౽న్యః. శేష శేషితయా యోగః, శేష శేషి భావేన సంబంధ ఇత్యర్థః , ఏవం జ్యాయస్త్వంప్రహ్వీభావ హేతు రిత్యుక్త్వా శేషిత్వం చ హేతు రిత్యాహ - నంతవ్య ఇత్యాదినా .

తా-వి— అతశ్చేతనవర్గో౽న్యః , అతః జ్యాయసో౽న్యః. ప్రత్యవరః, నికృష్టః - శేష శేషితయా యోగః, శేష శేషి భావేన సంబంధ ఇత్యర్థః - ఏవం జ్యాయస్త్వం ప్రహ్వీభావ హేతురిత్యుక్త్వా శేషిత్వంచ హే తురిత్యాహ - నంతవ్య ఇత్యాదినా - సమన్వయ స్సంబంధః-

తా-సం— అతో౽న్యః, జ్యాయసో౽న్యః ప్రత్యవర ఇతి అజ్యాయా నితిచ వ్యవహ్రియత ఇత్యర్థః . అన యోః, జ్యాయో జ్యాయసోః . ఏక ఏవ పరః పురుషో జ్యాయాన్ . తదన్యే సర్వే అజ్యాయాంసః . సమన్వ యః, సంబంధః . నంతృ నంతవ్య భావేనైవ సంబంధ ఇత్యర్థః .

మూ— నంతృనంతవ్య భావోయం నప్రయోజనపూర్వకః। నీచోచ్చయో స్స్వభావోయంనంతృనంతవ్యతా త్మకః। ఉపాధిరహితేనాయం యేనభావేన చేతనః। నమతి జ్యాయసే తస్మై తద్వానమనముచ్యతే। భగవాన్మే పరో నిత్యమహం ప్రత్యవరస్సదా। ఇతిభావో నమః ప్రోక్తో

సా-దీ— నప్రయోజనపూర్వకః, సోపాధికో నభవతీత్యర్థః- అపితు, నీచోచ్చయోస్స్వభావోయంసంబంధః- అన్నియే ఇన్నమనత్తుకు కారణభూతమాన శేషశేషిభావానుసంధానమే నమశ్శబ్దార్థ మెన్ఱు శ్లోకద్వయత్తాలే శొల్లుకిఱార్ - ఉపాధిరహితేనేత్యాది - అయంచేతనః ఉపాధిరహితేన, ప్రయోజనాంతరాపేక్షై యిల్లాతయాతొరు శేష శేషిభావానుసంధానత్తాలన్ఱు జ్యాయానుక్కు-నమస్కరిక్కిఱాన్- తద్వానమనం, అన్ఱు శేషశేషిభావానుసంధానమే నమస్కార మెన్ఱుమామెన్నై - ఇప్పడిత్తిల్ యేన నమతి తన్నమన మెన్ఱు వ్యుత్పత్తిః - పూర్వయోజనైయిల్ నమనం నమః ఎన్ఱువ్యుత్పత్తిః - యేనభావేనేత్యుక్తత్తై విశదీకరిక్కిఱార్ - భగవానితి - భగవాన్మే నిత్యం పరః, శేషీ- అహం సదా ప్రత్యవరః, నీచః - శేషభూతనెన్ఱపడి- ఇతిఇశ్శేష శేషిభావః శేషశేషిభావానుసంధానమెన్ఱపడి - అతు కరణవ్యుత్పత్త్యానమఃఎన్ఱు శొల్లప్పడుమెన్నై - ఇతుక్కు కరణవ్యుత్పత్త్యా నమశ్శబ్దవాచ్యత్వత్తై యుపపాదిక్కిఱార్ .

సా-స్వా— నంతవ్యభావః రాజభృత్యాదివత్ సోపాధిక ఇత్యత్రాహ-నంతృనంతవ్యేతి-అయం సంతృనంతవ్య భావః - నప్రయోజన పూర్వకః, నసోపాధికః - అపితు నీచోచ్చయోః, జీవపరయోః- అయం, నంతృనంతవ్య తాత్మక స్సంబంధః - స్వభావః, స్వభావ ప్రయుక్త ఇత్యర్థః - ఏతావతా నీచీభావకాయ వృత్తే స్స్వయమ్ పురుషార్థ తయా నమశ్శబ్దార్థత్వ ముక్తమ్ . ఇదానీం కాయికాదీనిచ ప్రతికారణస్య శేషత్వానుసంధానస్య నమశ్శబ్దార్థత్వ మాహ - ఉపాధి రహితేనేతి . ఉపాధి రహితేన, ప్రయోజనాంతరాభిసంధిరహితేన - యేన భావేన, శేషశేషి భావానుసంధానేన- చేతనో జ్యాయసే నమతి, కాయికః ప్రహ్వో భవతి . తద్వా, శేషశేషి భావాను సంధానంవా . నమన ముచ్యతే - తదుపపాదయతి - భగవానితి - భగవాన్ మేనిత్యంపరః, శేషీ, అహంసదాప్రత్యవరః, శేషభూతః - ఇతిభావః.

సా ప్ర—ఉపాధి రహితేనే త్యారభ్య ద్వాభ్యాం మానస వ్యాపారః ప్రహ్వీభావ హేతు నమశ్శబ్దార్థ ఇతి దర్శితం . భావేన,బుద్ధ్యేత్యర్థః . ద్వితీయ శ్లోకేన మానస వ్యాపార స్వరూపం దర్శితం . ఏవ న్నమశ్శబ్దస్య " ఉణాదయో బహుళ ", మిత్యపేక్షిత సర్వార్థ బోధక తయోక్తౌణాదిక భావ కరణా ర్థా

సా-వి— నప్రయోజనపూర్వక ఇతి, స్వార్థప్రయోజనాపేక్షాపూర్వకో నభవతి.కింతుస్వస్వామిభావసంబంధప్రయుక్త ఇత్యర్థః - ఏవంసమశ్శబ్దస్యభావవ్యుత్పత్త్యాస్వస్వామిభావసంబంధప్రయుక్తాత్మసమర్పణ రూప ప్రహ్వీభావాత్మక బుద్ధిరూపత్వ ముక్త్వా కరణవ్యుత్పత్త్యా ప్రహ్వీభావ హేతుభూత శేషశేషిభావ సంబంధ జ్ఞానరూపమానస వ్యాపారమపి భవతీత్యాహ - ఉపాధిరహితేనేతి ద్వాభ్యాం- భావేనబుద్ధ్యేత్యర్థః- ద్వితీయశ్లోకేన మానస వ్యాపారస్వరూపం దర్శితం - నమఃప్రోక్తః నమ్యత అనేనేతి నమఇతివ్యుత్పత్త్యా శే

సా-సం—నప్రయోజన పూర్వకః, నోపాధిపూర్వకః . ఉపాధి రహితేన , ప్రయోజనాంతరాభిసంధిరహితేన - నమతి, వాచాకాయేనవా ప్రహ్వో భవతి . భావేనేత్యస్య వివరణం భగవానితి.

మూ- [illegible] నామయుత్క్రమేవ దేవం ప్రహ్వీభావయతిధ్రువమ్ । ప్రహ్వీభవ [illegible] రౌనైచ్య [illegible] । [illegible] యత్తన్నామయతి స్వయమ్ ।

సా-దీ- [illegible] ఇతి సః. శేషశేషిభావః-నమసః, నమనస్య- కారణం. ఇతినమస్సుకు- వ్యుత్ప త్త్యం [illegible] నమయతీతి. అపివా, అథవేత్యర్థః - దేవన్నామయతి, ప్రహ్వీభావయతి. ఇదం నమ [illegible] తన్నామ [illegible] ఇతినమస్సినుదైయపూరణత్వాత్ కా-ట్యుకిరాః-

సా-స్వా- [illegible] నమః ప్రోక్తః [illegible] తఇత్యత్రాహ నమసఇతి-నమసః, నమన క్రియాయాః-సః, శేషత్వాను సంధానాత్ [illegible] - హేతుస్త్వాత్కారణాత్ - అనేన పూర్వ యోజనాయాంభావ వ్యుత్ప త్త్యానమనం నమః - [illegible] యోజ నాయాం నమ్యతే యేనేతి కరణ వ్యుత్పత్త్యా నమన కారిణీ ధీరత శేష శేషి భావాను సంధా [illegible] నమశ్శబ్దార్థ ఇత్యుక్తం భవతి - ఇతఃపరం శరణాగతి రూప సాధ్యో పాయ [illegible] - నమయతీతి - అపివా, అథవా - యత్స్వయ న్నామ యతి - అతోవా నామ న [illegible] దేవ నమః [illegible] వరణం-ధ్రువమ్, నిశ్చలం, దేవం, సర్వోత్కృష్టంనామ య [illegible] ప్రహ్వీ భావయతీతి - తదుప పాదయతి - ప్రహ్వీభవతీతి - పరః, ఉత్కృష్టః - నీ [illegible] యఃప్రహ్వీ భవతిహి- [illegible] యోజనాయాం శరణాగతి రేవ నమశ్శబ్దార్థ ఇత్యర్థః-

నా [illegible] నమనవాత్మకప్రణామవాచిత్వముక్త్వాప్రయోజకకర్తరివిహిత ణిచ [illegible] వ్యుత్పత్త్యా నమనపరత్వ మిత్యాహ. నా [illegible] దినా. శేషవృత్తిరూపం వ మనం. శేషిణం ప్రహ్వీ భావయతి, అనుగ్రహైక ప్రవణ ధియం భగవంతం కరోతి . ప్రహ్వీ భవతీత్యా ది- హేతుస్తాత్పర ఉత్కృష్టో నీచైర్నైచ్యం ప్రణామం విలోకయన్స్వయమపి ప్రహ్వీభవతీ త్యర్థః. కరణ త్రయజన్య ప్రహ్వీభావస్య ప్రత్యేకం నమశ్శబ్దార్థైక దేశత్వం దర్శయన్ ‹‹ అహం మద్రక్షణభరో

సా- [illegible] శేషిభావ సంబంధజ్ఞానరూపః భావః ప్రోక్త ఇత్యర్థః - నమసః కారణంహిసః, ప్ర హ్వీ [illegible] వాఙ్మ [illegible] శేషశేషిభావసంబంధ జ్ఞానమిత్యర్థః - తద్వానమవ మిత్యత్రాపి నమఇత్యనే నేతి [illegible] పరత్వాయా గణవ్యుత్పత్తిర్ద్రష్టవ్యా-అథహేతుమణ్ణిజంతాత్కర్తరిఅసున్నంత వ్యుత్ప [illegible] శరణాగతిపర ఇత్యాహ - నామయత్యపివేతి - శేషవృత్తిరూప నమనకర్త్రా - శేషిణం [illegible] భావయ [illegible] అనుగ్రహైక ప్రవణధియం భగవంతం కరోతియత్ - తస్మాత్కారణాత్, ప రః, ఉ [illegible] విలోకయన్ స్వయమపి ప్రహ్వీభవతి- వశీకృతో భ వ తి - తత్ర స్మా [illegible] నమఇత్యుద్దిష్ట మిత్యన్వయః - కరణత్రయజన్య ప్రహ్వీ భావస్య ప్రత్యే [illegible] యన్ ‹‹అహం మద్రక్షణభరో మద్రక్షణఫలంతథా ! న మను

సా- [illegible] వా మానసః ప్రహ్వీ భావః . ప్రపన్నస్యాపి పరవశీకరణత్వ మా హ . [illegible] వమచలమమృత ,, మితి శ్రుతిప్రతిపన్న మిత్యర్థః . ఇమ మేవా ర్థ [illegible] దోష యుక్తదయా పరవశో భవతీత్యర్థః . ఉపాధి రహితే నైర్య నే [illegible] రుక్తా.నామయత్యపీత్యనేనోక్తాం వ్యుత్పత్తిముఖసంహరతి. అథ ఇతి-

మూ — వాచానమఇతిప్రోచ్య మనసావపుషాచయత్ । తన్నఃపూర్ణామమతోన్యన్యూనముచ్యతే ।
ఇయంకరణపూర్తిస్స్యా దంగ పూర్తి మిమాంశ్శృణు । శాశ్వతీమమసంసిద్ధి రియంప్రపత్తిర్భవామియత్ ।
పురుషం పరముద్దిశ్య నమేసిద్ధి రితోన్యథా ఇత్యంగముదితం శ్రేష్ఠం ఫలేచ్ఛావిరోధిని ।

సా-దీ — వాచేతి. వాచా, వాక్కాలుమ్, మనస్సాలుమ్, వపుస్సాలుమ్ యాతొరుశ మకరిక్కప్పడుకిఱతు అ న్ని. మనస్సాలుమ్ పూర్ణమ్. అతోన్యత్, ఏకద్వికరణంగళుడన్ కూడిన రిమిస్తపడి. ఇప్పడిపూర్ణమాన శరణాగతియై చ్చెయ్‌తలే అతుకరణంగళిన్ పూర్తియెన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱతు. ఇయమితి- కరణపూర్తిః, సాధనస్య శరణాగతిరూపస్య పూర్తిః ఎన్నువారుమ్. అంగపూర్తిమితి, అంగఙ్గళుడైయపూర్తి శొల్లప్పడుకిఱతె న్ఱు - అనుష్ఠానకాలత్తిల్ అనుసన్ధేయమాన వాత్మనిక్షేపత్తిన్ సాత్త్వికత్యాగరూపాఙ్గత్తై శొల్లుకిఱార్-శాశ్వతీతి.అద..అనుకూల్యస్యసంకల్ప..ఇతిశ్లోకోక్తక్రమత్తాలే తెరిత్యేనకాఙ్గణ్ణ్యాంగత్తై.

సా-స్వా — శరణాగతి రూప నమసః పూర్ణత్వ మాహ - వాచేతి- వాచానమ ఇతి ప్రోచ్య, ఉక్త్వా. మనసావపుషాచ యచ్ఛరణ వరణం క్రియతే వాచా కరణ మంత్ర ముచ్చార్య మనసా శరణాగతి మనుష్ఠాయ తత్ప్రతిపాదక తయా కాయే నచ తద్వ్యంజక వ్యాపారః క్రియతే - తన్నః, తచ్ఛరణ వరణం పూర్ణ ముద్దిష్టం - అతోన్యత్ , ఏకేన కరణేన ద్వాభ్యాం కరణాభ్యాం క్రియమాణం యత్తదపూర్ణం న్యూనముచ్యతే - ఉపాయ తయా విహిత శరణాగతేరియం కరణ పూర్తిస్స్యాత్ పూర్వోక్తాకరణ పూర్తిరిత్యర్థః . ఇతఃపర మిమాం వక్ష్యమాణామంగ పూర్తిం శృణు . సావధానస్సిద్ధ్యర్థ మిదం కథనం. ప్రథమం సాత్త్విక త్యాగ మాహ . శాశ్వతీతి . పరం, ఉత్కృష్టం . పురుషం భగవంత ముద్దిశ్య ప్రపత్తిం భవామీతి యత్ . ఇయం శరణాగతిః . మమ శాశ్వతీ సంసిద్ధిః, ఇయమేవ పరమ ప్రయోజన రూపా. మే, మమ. ఇతః, అస్మాచ్ఛరణ వరణా దన్యథా సిద్ధిః, ప్రయోజనం నాస్తి. అకర్తృత్వత్యాగఫలత్యాగ రూప సాత్త్విక త్యాగరూపమంగ ముక్తమితి శ్రేష్ఠమంగ ముక్తమిత్యర్థః.ఏతదంగస్యఫలేచ్ఛావిరోధిని .

సా-ప్ర — మద్రక్షణఫలం తథా । నమమ శ్రీపతేరేవే ,, త్యను సంధానాత్మ మానస ప్రపత్తి భావస్య కాయిక వాచికప్రపత్తిభావ యోగే పూర్ణోపాయత్వ మాహ . వాచానమ ఇత్యాదినా .

సా-వి — శ్రీపతేరేవే,,త్యనుసంధానాత్మకమానసప్రపత్తిభావస్యకాయిక వాచిక ప్రపత్తిభావయోగేపూర్ణోపాయత్వ మాహ - వాచానమఇత్యాదినా - ఏవంకరణ పూర్తి ముక్త్వాంగపూర్తిమాహ- ఇయం కరణ పూర్తిస్స్యాదితి. పురుషంపరముద్దిశ్య, పరమపురుష ముపాయత్వేనానుసంధాయ, సిద్ధిః - ఇతోన్యథా ఫలం నాస్తీత్యర్థః - ఇదం ఫలత్యాగరూపం ప్రథమమంగం-ఏతస్యవిరోధినీఫలేచ్ఛా-

సా-సం — కరణ పూర్తిః,(అంగిపూర్తిః . సమర్పణే కరణ త్రయ సారూప్య పూర్తిరితిభావః . శాశ్వతీతి. మమాద్య పూర్వోక్తవిత్తవిధ ప్రపత్త్యా నైక ప్రయోజన కస్య సిద్ధిః ఫలం తస్య మోక్షేపి యావదాత్మ భావితయా స్థిర ఫలత్వా చ్ఛాశ్వతత్వం . ఇయ మిత్యుక్త్యాయాః వశిష్ఠప్రపత్తిభవనరూపాయాః సర్వతో ముఖ మ్యవః తత్త్వం సమిత్యుప సగార్థః . పరః పురుః ఏవ ప్రధాన ఫలీ. మమతు ఫలం ప్రపత్తి భవనేన సేవేతి న మే సిద్ధి రితోన్య దిత్యుక్తిః - ఏవం ఫలత్యాగ రూపాంగస్య

మూ— అనాదివాసనాదోషాదనైశ్వర్యాత్స్వభావజాత్ । మలావకుంఠితత్వాచ్చ దృక్క్రియా విహతిర్మయా । తత్కార్పణ్యాం తదుద్బోధో ద్వితీయం ప్రాంగ (మీరితమ్) మిష్యతే । స్వస్వాతంత్ర్యావబోధస్తు తద్విరోధ ఉదీర్యతే । పరత్వే సతి దేవోఽయం ఘాతానామనుకంపనః । అనుగ్రహైకధీరిత్యాస్త్యా త్యైతత్

సా-దీ— ద్వితీయాంగ మాక చ్యాల్టు కిరాణ. అనాదీతి - స్వాభావికానైశ్వరభావాత్ , పారతంత్ర్యా దైన్య. మలావకుంఠితత్వాచ్చ, అవిద్యాదికలా లాక్రమిక ప్రవృత్తినాశ్రయాలుమ్. దృక్క్రియా ... జ్ఞానశక్త్యోః - ఉపాయాంతరోపయుక్తయోః - విహతిః, సంకోచః - అయమేవాకించనత్వ మాపాధకారః - తదుద్బోధః, అజోఽహమశక్తోఽహ మితిజ్ఞాపనం. ద్వితీయమంగమ తత్కార్పణ్య మైన్య - ఇతట విరోధియైకాట్టుకిరాణ - స్వస్వాతంత్ర్యేతి - అహంసమర్థః ఎన్నుమ్ జ్ఞానం. ఇవి తృతీయ మంగం విశ్వాసాఖ్యం కాట్టుకిరాణ . పరత్వఇతి - సర్వాత్మత్వపరస్సన్నపి ఘాతానా మనుకంపనశీలత్వాదేత ద్వ్యాజమాత్రేణ మయ్యప్యనుగ్రహైక ధీర్భవ , - అవశ్యంరక్షిష్యతీతి బుద్ధిః విశ్వాసమ్మెనపడి. ఇతికవిరోధిస్థైం

సా-స్వా— కార్పణ్య మంగమాహ . అనాదితి . అనాది వాసనా దోషాత్ , అనాది దుర్వాసనాక్రాంతత్వాత్ - స్వభావజాత్, స్వస్వభావాత్ - అనైశ్వర్యాత్, పారతంత్ర్యాత్ - అసామర్థ్యా దిత్యర్థః- మలావకుంఠితత్వాచ్చ, మనోనైర్మల్యాభావాచ్చ- దృక్క్రియయోః, ఉపాయాంతరోప యుక్తయో జ్ఞాన శక్త్యో విహతిర్యా, సంకోచః - తత్కార్పణ్యం, అకించనత్వ రూపోధికారః - తదుద్బోధః, అజోఽహమశక్తోఽహ మితిజ్ఞానం- ద్వితీయం కార్పణ్యం నామ అంగమిత్యర్థః ఏతస్యకార్పణ్యస్యవిరోధి స్వస్వాతంత్ర్యావ బోధః.తద్విరోధః, తేనవిరోధ్య ... విరోధఇత్యర్థః . తృతీయమంగంవిశ్వాసమాహ- పరత్వేసతీతి. పరత్వేసత్యప్యయందేవః- ఘాతానామనుకంపనః,అనుకంపనశీలత్వాత్-మయ్యనుగ్రహైకధీః,

సా-ప్ర— అనైశ్వర్యాత్ . అశక్తేః. ‘‘ఈశ ఐశ్వర్య’’,ఇతి హి ధాతుః. మలావకుంఠితత్వాత్ , వాసనాశక్త్యోః హేతుభూత కర్మణా తిరోహిత స్వభావత్వాత్ - దృక్క్రియావిహతిః, జ్ఞానయోగ కర్మయోగ యోరభావః. ఉపాయాంత రాభావ ఇత్యర్థః. తదుద్బోధః, కార్పణ్యం,ఈదృశం తద్ద్వితీయమంగంహీత్యన్వయః- హి అనన్యశరణ స్తవేత్యాదిషు ప్రసిద్ధమిత్యర్థః తద్విరోధఇతి,తద్విరోధీత్యర్థః.పరత్వేసతీత్యాది.

సా-వి— కార్పణ్యాఖ్యం ద్వితీయ మంగ మాహ - అనాదివాసనాదోష దితి- మలావకుంఠితత్వాత్ , అవిద్యాగ్రస్తత్వాత్ - దృక్క్రియావిహతిః, కర్మయోగాద్యనుకూల జ్ఞానశక్త్యాది విరహః . ఇదంప్యాకించనత్వ మధికారః- తదుద్బోధః, అజోఽహమితి జ్ఞాపనం కార్పణ్యం- ఏతద్విరోధినం దర్శయతి . స్వాతంత్ర్యేతి. విశ్వాసాఖ్యం తృతీయమంగమాహ - పరత్వఇతి- ఏతద్విరోధినమాహ-

సా-సం— సర్వనివృత్తి ధర్మావశ్యాపేక్షితతయా శ్రేష్ఠత్వం. ఫలేప్సా, ప్రధానఫలిత్వం స్వస్యేత్యభిసంధిః - అనాదీతి - వాసనా, విషయవాసనా - స్వీయం సర్వం స్వాధీనం యస్యస ఈశ్వరః - అనధీన దేహేంద్రియాదికత్వ స్వభావకత్వాత్ - మలం, కామాభిష్వంగ మనోవసాదోద్ధవాదయః - దృక్క్రియాశబ్దాభ్యాం భక్తియోగ కర్మయోగావుచ్యేతే . విహతిః, తదుచితజ్ఞానశక్తి విధురతా- తదుద్బోధః, దృక్క్రియా విహతి ఖ్యాపనం . స్వస్మిన్విద్యమానస్య అకించనస్య విరోధ స్వస్వాతంత్ర్యావ బోధః. పరత్వేసతి దేవోపి కృపాపరతంత్రత్వా ద్వ్యాజమాత్రేణానుగ్రహైక ధీరిత్యభిప్రాయ

మూ— తృతీయకమ్ । ఉపేక్షకోయథాకర్మ ఫలదాయీతియామతిః । విశ్వాసాత్మకమేతత్తు తృతీయం హంతివైసదా । ఏవంభూతోప్యశక్తస్స న్నత్రాణం భవితుంక్షమః । ఇతిబుధ్యాస్య దేవస్యగోప్తృత్వశక్తే ని రూపణమ్ । చతుర్థమంగముద్దిష్ట మముష్యవ్యాహతిర్ పునః । ఉదాసీనోగుణాభావా

సా-దీ— క్రోడీకరోతి-ఉపేక్షకఇతి. ‘‘నమే ద్వేష్యోస్తి నప్రియః,, ఉత్యుక్తరీత్యా దేవస్యోపేక్షకత్వంస్వభా వః . కింతుకర్మానుగుణ ఫలప్రదః . దుష్కర్మాణి బహూనిగురూణిచ. ప్రపత్తిస్తు లఘ్వీ సకలపాప నివృత్తిపూర్వక ప్రాప్యేష్టార్థానురూప సాధనం. దుష్కర్మఫలంతు తదనురూపమతో మాదృశస్య న దే వో రక్షకోభవతీతి బుద్ధిః - అథగోప్తృత్వ వరణంనామ చతుర్థమంగమ్ క్రోడీకరోతి . ఏవం భూతో పీతి. అనుగ్రహేచ్ఛోపి కశ్చిదశక్తస్సన్ శక్త్యభావాత్సన్ - త్రాణం భవితుం నార్హతీతి సామాన్య బుద్ధ్యాస్మిన్నపి దేవేతాదృశ బుద్ధి పరిహారాయశక్తినిరూపణం . గోప్తృత్వశక్తినిరూపణం నామ? గోప్తృ త్వశక్తిః స్వామిత్వం మేగోప్తాయితా భవేతి నిరూపణ మిత్యర్థః . అముష్యాంగస్య వ్యాహతిః, విరోధ స్తు.గుణాభావాదితి శక్తిరూపగుణాభావాత్. ఉదాసీనోభవతీతిబుద్ధిః, రక్షకోనభవతీతిబుద్ధిరిత్యర్థః -

సా-స్వా— మయాసృష్టితవ్యాజమాత్రేణమయ్యనుగ్రహం కరిష్యతి-ఇత్యుక్తబుద్ధిర్విశ్వాసః తృతీయమంగమ్- అస్య విరోధినమాహ - ఉపేక్షకఇతి. ‘‘ఉపేక్షకో యథాకర్మ ఫలదాయీతి యామతిః - నమే ద్వేష్యో స్తినప్రియః,, ఇత్యుపేక్షక స్వభావస్య అల్పకర్మణః మహత్తరం ఫలం నదదాత్యేతి మతిః తృతీయం విశ్వా సాత్మకమంగం సదాహంతి. చతుర్థమంగం గోప్తృత్వ వరణమాహ - ఏవమితి - ఏవంభూతోపి, అను గ్రహైక ధీరపి - అశక్తస్సన్, అసమర్థస్సన్- త్రాణంభవితుం, త్రాతా భవితుం. నక్షమఇతిబుధ్యా ప్రవర్తమానయా హేతుభూతయా ఏతద్బుద్ధినివృత్త్యర్థ మస్య దేవస్య గోప్తృత్వశక్తినిరూపణం త్వయిగోప్తృ త్వ మస్తు. మమగోప్తా భవేతినిరూపణం బుద్ధ్యా చతుర్థమంగ ముద్దిష్టం - అముష్య, గోప్తృత్వ వ రణస్య - వ్యాహతిః, విశేషేణాపహతిర్నాశో విరోధి- గుణాభావాదుదాసీనః, శక్త్యభావాదుదాసీన ఇతి

సా ప్ర— పరత్వసిద్ధిపూర్వకమనుగ్రహైక ప్రవణత్వజ్ఞానంవిశ్వాస హేతురితి భావః - గోప్తృ శక్తినిరూపణ మితి. నిరూపణపూర్వకం గోప్తృత్వ వరణ మంగ మిత్యర్థః -

సా-వి—ఉపేక్షకఇతి- ఉపేక్షకః, ఉదాసీనస్వభావః కర్మణోల్పత్వేకర్మానుగుణఫలప్రదాయీ - అతో మమసకలపాపవిమోచనోపాయాసమర్థస్యరక్షకోనభవతీత్యవిశ్వాసః-విశ్వాసాత్మకంతృతీయమంగంవిహంతీ త్యర్థః.గోప్తృత్వవరణంనామ చతుర్థమంగమాహ.ఏవంభూతోపీతి-ఏవంభూతోపి,అనుగ్రహైకధీరపి- అశక్తస్సన్ త్రాణంభవితుం నక్షమః - రక్షకో నభవతీతి బుద్ధ్యా ఏతాదృశ సామాన్య బుద్ధిప్రసక్త్యాతా దృశ బుద్ధిప్రసంగ పరిహారాయేత్యర్థః . గోప్తృశక్తి నిరూపణం, త్వంత్రాతుం సమర్థః - అతో రక్ష కో భవేతిప్రార్థనం- ఏతద్విరోధినమాహ.ఉదాసీనఇతి.గుణాభావాత్,శక్తిరూపగుణాభావాత్-ఉదాసీనః,

సా-సం—విశ్వాసాత్మకమంగం తృతీయం. ‘‘నమే ద్వేష్యోస్తి నప్రియః,, ఇత్యుక్తరీత్యోపేక్షకః-కర్మానుగుణమేవ ఫలం ప్రదదాతి. నత్వల్పేనోపాయేన బహుఫలమితి యామతిస్సా విశ్వాస విరోధినీత్యర్థః- ఏవం భూతో పి, సానుకంపోప్యనుగ్రహైక ధీరపి శక్తివిరహాన్నత్రాతేతి భ్రమః. ఇతిబుధ్యా, ఇత్థంభూత భ్రమ నివ ర్తకయా బుధ్యా - గోప్తాయితా భవేతి నిరూపణ మిత్యర్థః - గుణాభావాత్ , శక్త్యాది విరహాత్ -

మూ—విష్ణుత్వే(ఽ)స్థానిమిత్తజా । స్వస్యస్వామి (స్వామ్య) . వృత్తిర్యా(ప్రా)తికూల్యస్య వర్జనమ్ ఏతదంగం పం చ మం ప్రోక్తమాజ్ఞా వ్యాఘాతవర్జనమ్ । అశాస్త్రీయోపసేవాతుతద్వ్యాఘాతకరీర్యతే । చరాచరాణి భూతాని సర్వాణి భగవద్వపుః । అతస్తదానుకూల్యంమే కార్యమిత్యేవ నిశ్చయః । షష్ఠమంగం సముద్దిష్టం తద్వ్యాఘాతో నిరాకృతిః । పూర్ణమంత్రే

సా-దీ— నిమిత్తజా, శక్త్యభావరూప నిమిత్తజా - అనధికార కృతిద్వసాధ్యత్వ ప్రపదనస్యానుష్ఠాన రూప నిమిత్తజా వా . రక్షకత్వాభావాత్వే (ఽ)ప్యేత్యర్థః - ౨ం ప్రాతికూల్య వర్జనలక్షణాంగ్యాకృతిరాహ . స్వస్యేతి. వృత్తిః, ఆజ్ఞావ్యాఘాత వర్జనరూపా తి చేవ ప్రాతికూల్య వర్జనం నామ పంచమమంగమ్. అగాదిత్యం కల్పవిధాంగ మన్యద్ సేవం - తస్య వ్యాఘాతస్య అవిహిత సేవా - ఇని ఆను కూల్య సంకల్పలక్షణాంగ్యాకృతిరాహ - చరాచరాణీతి. తదానుకూల్యం, సర్వభూతానుకూల్యేవ వర్తనం మిత్యాది - తస్య విఘాతస్తద్వ్యాఘాతః . నిరాకృతిః. పూర్ణమంత్రోవాః . పరిశిష్టాని సంప్రదాయ క్రమమిసువే యున్న మూలదితి . ఎ గ్గనేయున్నిలి ? తవ్వాత్మనస్తే వచనం యునక్కు మోక్షమ్. ఇక్కంగాట్టుల్ పెరు మూక్షముప్త్. అక్కియూత అకించననాయ్ అనన్య గతియాన నాన్. శ్రీమన్నారాయణ శ్రీవ్యాప్తిడినవ్రత సర్వభావాసక్తుమ్. శ్రీమన్నారాయణ . . యు యెదుకూ . . . వాక వేణుమ్ - ఉనక్కు - ప్రాతికూల్యమ్ పణ్ణా తొళ్లిరక్ - అనుకూలనా . . . తిలాక్క కదవేన్ - ఎప్పుం . . . ళ్ళునైపు . . . యు . . . చర దా విల్ . . . సకలమాక . . . నిఖిలనామ్, నిఖిలయునాయు, సిస్సులంతోనుమాయు పూజ్యాయ్యా నావా యురు క . . కర . . వేనేన్ను - మూలాక్షారత్తై నిగమిక్కి - రాన్ - పూర్ణముమ్. అన్నాగి, పల . . . ౯ాపల . . . దిథిః.

సా స్వా— నిమిత్తజా ఉన్మే (ఽ)త్యేవాదినోపసిత్యర్థః. పంచమమంగమాహ - స్వస్యేతి. స్వస్య స్వామి, ప్రాతికూల్యస్య వర్జనం యా వృత్తిః ఆజ్ఞావ్యాఘాత వర్జనం - తదంగం పంచమం ప్రోక్తం. అశాస్త్రీయోపసేవా తద్వ్యాఘాతఉదీర్యతే. షష్ఠమంగ మాహ. చరాచరాణీతి - చరా చరాణి సర్వాణి భూతాని భగవద్వపుః అతః, స్వామిశరీరత్వాత్. మత దానుకూల్యంకార్యమేవేతినిశ్చయః - సంకల్పః, షష్ఠమంగం సముద్దిష్టం . . . నిరాకృతిః, నిరాకరణం. భూతనిరాకరణం తద్వ్యాఘాతః, . . . ప్రపంచ . . . , సర్వాత్మాధి

సా-ప్ర— నిమిత్తజా, అనధి కార కృతిద్వసాధ్య ప్రపదన . . . నిమిత్తజేత్యర్థః. స్వస్యేత్యాది - విహితానుష్ఠాన వర్జనం నిషిద్ధానుష్ఠాన వర్జనంచ ప్రాతికూల్యవర్జనమిత్యర్థః. నిరాకృతిః,

సా-వి— రక్షకత్వేనచవశేతి - నిమిత్తజా, శక్త్యభావరూపనిమిత్తజా - ఉత్కే (ఽ)పి, రక్షకత్వాభావాత్వే (ఽ)పి - వి రోధినీత్యర్థః . ప్రాతికూల్య వర్జనం నామ పంచమమంగమాహ స్వస్యేతి. స్పష్టం - ఏతదర్థంబోధక మాహ - అశాస్త్రీయేతి - అనుకూల్య సంకల్పం నామ షష్ఠమంగ మాహ - చరాచరాణీతి - నిరాకృతిః, ఘాతః, ద్రోహః.

సా-సం— రక్షకోపేక్ష్యత్వే (ఽ)పి, యోజాతాధీస్వతుక్షాంగ వ్యాఘాతేత్యర్థః. స్వస్వామ్యావృత్తిరిత్యనుకూల్య విరహే తిష్ఠవృత్తేరేవ ప్రాతికూల్యవర్జనం . తదేవవిశదయతి - ఆజ్ఞేతి ఆజ్ఞా, శ్రుతిస్మృత్యాదిరూపా. తద్వ్యా ఘాతః, తదుభయ విరోధికృత్యాకరణం, తదుభయనిషిద్ధా కృత్యకరణంచ తద్వర్జనమిత్యర్థః - అశా స్త్రీయోపసేవా, అకృత్యకరణాది- తదానుకూల్యం, సర్వభూతానుకూల్యం - నిరాకృతిః, సర్వభూతావజ్ఞాది.

మూ—సోపాంగైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తితమ్ । స్థూలోయం నమస స్స్వార్థః సూక్ష్మమన్య న్నిశామయ । చేతనస్యయదామమ్యం స్వస్మిన్స్వీయేచవస్తుని । మమ ఇత్యక్షరద్వంద్వం తదామమ్యస్య వాచకమ్ । అనాదివాసనారూఢ మిథ్యాజ్ఞాననిబంధనా । ఆత్మాత్మీయ పదార్థస్థా యాస్వాతంత్ర్యస్వతామతిః । మేనేత్యేవం సమీచీన బుద్ధ్యా సాత్ర నివార్యతే ।

సా-దీ—ఉపాంగైః, తద్విరోధివర్జనరూపైః - నమనం, ప్రహ్వీభావః - ఆత్మనిక్షేపమెన్నపడి - ఇతునమస్సిన్ స్థూలార్థమ్ . ఇని సూక్ష్మార్థత్తై చ్చొల్ల ఉపక్రమిక్కిరార్ - సూక్ష్మమన్యదితి - చేతనస్య యదేత్యాది శ్లోకజ్ఞశాలే సూక్ష్మార్థత్తిల్ నమః ఎన్ను పదద్వయముం యిరుక్కైయాల్ నమశ్శబ్దత్తై ద్విధా విభజిత్తు అతిల్ మః ఎన్ను మతినర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్. చేతనస్యేతి. స్వస్మిన్ స్వీయే వస్తునిచ యస్మమ్యం, మమత్వం. అహంమమాస్మి ఇమేమదీయా ఇత్యహంకారో మమకారశ్చ - తస్య మమ్యస్య, అహంకార మమకారయోః ఎన్నపడి - మమ ఇత్యక్షరద్వంద్వం, ద్వయం - మమ ఎన్ను మతుమక్కుమ్ విపరీతాహంకార మమకారజ్ఞల్ వాచ్యమెన్నపడి - యదేతి మూఢక్కా వస్థోచ్యతే - అనాదీతి - మిథ్యాజ్ఞానం, అయథార్థజ్ఞానం. స్వాతంత్ర్యమతిః, అహంకారః - స్వత్వధీర్మమకారః - తదాత్మికామతిః మేనేత్యనుకరణం. మమ నేత్యర్థః.

సా-స్వా—నివృత్తిరూపైస్తత్తదంగనిష్పాదకైరుపాంగైశ్చసహితం నమనం శరణాగతిరూపం. తే, తుభ్యం - కీర్తితమిత్యర్థః . నమసోయం స్థూలోర్థః ఉక్త ఇతి నిగమనం, సూక్ష్మార్థం వక్తుముపక్రమతే - సూక్ష్మమితి - అన్యత్, సూక్ష్మమర్థజాతం నిశామయ, అవహితశ్శృణు. చేతనస్యేత్యాదినా. చేతనస్య యదా మూఢ్యదశాయాం స్వస్మిన్ స్వీయేచ గృహక్షేత్రాది వస్తుని - మమ్యం, అహంమమాస్మి - ఇమేచమదీయా ఇతి మమత్వాభిమాన విశేషః - తత్ మమేత్యక్షరద్వంద్వం మమ్యస్యవాచకం, విపరీతాహంకార మమకారస్య వాచకం - ఏతదేవ వివృణ్వన్నర్థమాహ - అనాదీతి. అనాదివాసనా రూఢం యన్మిథ్యాజ్ఞానం తన్నిబంధనా - ఆత్మాత్మీయపదార్థస్థా, ఆత్మాత్మీయ విషయిణీ. యా స్వాతంత్ర్యస్వతామతిః, అహం స్వతంత్రః అహంమమ - ఇమేచమదీయా ఇతి స్వాతంత్ర్య మతిస్స్వశేషత్వ మతిశ్చ మేన. మేస్వాతంత్ర్యంన - అహంనమే ఇమేనశేషభూతా నేతిసమీచీన బుద్ధ్యాసా, పూర్వోక్తా అయథార్థమతిః నివార్యతే. మేనేతిసమీచీనబుద్ధింస్పష్టయతి -.

సా-ప్ర—అవమతికరణం - విఘాతవర్జనాన్యుపాంగానీతిభావః చేతనస్యేత్యాది. స్వస్మిన్ మమ్యం, అహంకారః

సా-వి—ఉపాంగైః, అంగ విరోధి వర్జనైరిత్యర్థః - ఏవం నమఃపదస్యాఖండ రూపస్య ప్రణామ పరత్వేన ప్రసిద్ధత్వా త్తథావిధ స్థూలార్థ ముక్త్వా సఖండత్వాశ్రయణేన సూక్ష్మార్థమాహ - సూక్ష్మమన్యదితి . మమ్యం, మమత్వం. అహంమమాదిశబ్దా విభక్తి ప్రతిరూపకాన్యవ్యయాని తస్మాత్వతలాదిప్రత్యయోత్పత్తిః - అహంమమాస్మీతి బుద్ధిరహంకారః - ఇమేపదార్థా మమేతి బుద్ధిర్మమకారః - అతో మమేత్యక్షర ద్వంద్వం మమ్యస్య మమకారస్య వాచకం - స్వాతంత్ర్యస్వతామతిః, అహంకారమమకార బుద్ధిః - మమ నేతిపద ద్వయాత్మక నమఇతివాక్యద్వయేనేత్యర్థః -

---

సా-సం— ఉపాంగైః, అంగవిరోధవర్జనరూపైః - మమ్యం, మమకారః - అహంమమేతిధీః స్వస్మిన్మమ్యం - ఇమేమదీయా ఇతధీః స్వీయేమమ్యం - మమ్య ద్వయ వరణం స్వాతంత్ర్య స్వతా మతిరితి . స్వాతంత్ర్య

మూ— నాహం మమ స్వతన్త్రోఽహం నాస్మీత్యస్యార్థ ఉచ్యతే । న మే దేహాదికం వస్తు సశేషశ్శేషి పరమాత్మనః । ఇతి బుద్ధ్యా నివర్తన్తే తాస్తాస్స్వీయా మనీషికాః । అనాది వాసనాజాతైర్భ్రాన్తైస్తైస్తైర్వికల్పితైః రూషితం దృఢముచ్ఛిష్టం తత్తత్స్వాతన్త్ర్యస్వత్వధీమయం । తత్తద్వైష్ణవసార్వాత్మ్యప్రతిబోధ

సా-దీ— సముదితత్రయార్థాన్ తెలుపుచున్నారు. నాహమితి - అహం న మమ, నా నేను నాయొక్కది కాను - స్వతన్త్రశ్చ నాస్మి, స్వతన్త్రుడను కాను. దేహాదికం వస్త్వపి మే న. సర్వం పరమాత్మన శ్శేషభూతమనుట ఇదియే. సముదితార్థ విషయిణియైన విశిష్టబుద్ధియాలె తనకు తన్నిలువ మతన్వదాత్మీయము అనాదిగ ఆరభ్య ప్రవృత్తమైన అహమ్మమతా బుద్ధికళెల్లామ్ నివర్తింపుచున్నవని కాట్టుకిరార్ - ఇత్యర్థలాలె. ఇతి ఏవం రూపైయాన బుద్ధియాలె అవ్వో అహఙ్కార మమకార రూపఙ్గళాన తన్నుడైయ బుద్ధికళెల్లామ్ నివృత్తికురామెన్నై - ఉక్తమాన వర్ధనన్నై తమేధగ్యం తెళివిశదమాక చ్చొల్లుకిరార్. అనాదీతి శ్లోకద్వయత్తాలె. భ్రాన్తైః, ఘటపటాది విషయైః - స్వస్వకీయవిషయైర్వా. వికల్పితైః, అపరమార్థైః. బోధైః. తత్తద్జ్ఞానైః, దృఢం రూషితం, దృఢాను లిప్తం. పూర్వభ్రమవాసనాజన్యం యత్తత్తద్వస్తు స్వాతన్త్ర్యస్వత్వ ధీమయం వస్తు తత్తత్సర్వం. వైష్ణవ సార్వాత్మ్యం, విష్ణుసమ్బన్ధి సర్వాత్మత్వం. విష్ణోరన్తరాత్మత్వమెన్నై - తెనవిష్ణు శేషత్వం సిద్ధమితి - తద్విషయో యః ప్రబోధః, జ్ఞానం. సర్వం విష్ణు శేషమిత్యనుస

సా-స్వా— నాహమితి. అహం న మమ. అహం స్వతన్త్రో నాస్మి - దేహాదికం వస్తు న మే. సః, అహంపదార్థః - మదీయదేహాదిశ్చ పరమాత్మన శ్శేషభూతః - ఇత్యస్య నసోఽర్థః - ఉచ్యతే. ఇతి బుద్ధ్యా, నమస్సోఽర్థం విషయీకుర్వత్యా బుద్ధ్యా - తాస్తాస్స్వీయా మనీషికాః, స్వీయా స్వాతన్త్ర్య స్వత్వ బుద్ధయస్సర్వా నివర్తన్తే - మే నేతి బుద్ధ్యా విపరీతబుద్ధేర్నివర్తితత్వేపి నమశ్శబ్దస్య నివర్తకత్వం నాయాతి - అతో నమ మేతి చ శాశ్వత మితి తస్య పారత్వం కథ మిత్యాశంకాయామాహ - అనాదీతి - అనాది వాసనాజాతైర్వికల్పితైః, కదాచిత్స్వాతన్త్ర్య విషయైః కదాచి దన్యశేషత్వవిషయైః. అథవా విరుద్ధం కల్పితైః - అయథార్థైరితి యావత్ - తైస్తైః బోధైర్దృఢం రూషితం, అనులిప్తం - స్వాతన్త్ర్య స్వత్వధీమయం, స్వార్థమిదమితి. తత్తత్పదార్థానాం వైష్ణవసార్వాత్మ్యం, విష్ణుసంబంధి సర్వాత్మకత్వం - సర్వేశ్వర త్వం - ఆధేయత్వం విధేయత్వ, శేషత్వానాం శరీరలక్షణ శేషత్వాదికమపి సర్వాత్మకత్వాన్తర్గతం - తత్ప్రతిబోధ

సా-ప్ర— స్వీయమేమమ్యం మమకారః. నాహం మ మేత్యస్యార్థో నాహం స్వతన్త్రోఽస్మీత్యుచ్యత ఇత్యన్వయః - వికల్పితైః, స్వతన్త్రోఽహం స్వామ్యహ మిత్యేవంరూపేణ వైవిధ్యేన కల్పితైః - తత్తద్వైష్ణవేత్యాది - సర్వే అర్థాః ప్రయోజనాని సర్వార్థా స్తవైవ వా తేషాం సమూహో వా సార్వాత్మ్యం. విష్ణోరిదం - వైష్ణవం తచ్చ తత్సార్వార్థ్యం వ

సా-వి— తత్తద్వైష్ణవసార్వాత్మ్యప్రతిబోధ సముత్థయా, తత్తద్వస్తునః వైష్ణవసార్వాత్మ్యం విష్ణ్వన్త

సా-సం— మమహంకారః. స్వతా మమకారః - నాహం మమేత్యస్య వివరణం స్వతన్త్రోఽహం నాస్మీతి - నాహం మ మేత్యస్య స్వతన్త్రోఽహం నాస్మీత్యర్థ ఉచ్యత ఇత్యన్వయః - స్వీయమేమస్య నివృత్తిం స్పష్టయతి - న మ ఇతి. స్వీయా మనీషికాః, స్వాతన్త్ర్య స్వతా భ్రమాః - అథ భ్రాన్తిజ్ఞాన మమ్య జ్ఞానయోః నిబంధనం - తేన తన్నిరస నం స్పష్టయతి. అనాదివాసనేతి - రూషితం, ఉత్పన్నమిత్యర్థః, దృఢం రూషితం, దృఢానులిప్తం. సార్వాత్మ్యం,

మూ—సముత్థయా, నమ ఇత్యేతయా వాచానం త్రాస్యస్మాదపోహ్యతే। ఇతి తే మూత్యు ఉద్దిష్టః పరమ [illegible] స్నిశామయ। పంథానకార ఉద్దిష్టో మః ప్రధాన ఉదీర్యతే। విసర్గః పరమేశస్తు తత్రార్థో౽యం నిరుచ్యతే। అనాదిః పరమేశో౽యం శక్తిమాన్ పురుషోత్తమః। తత్ప్రాప్తయే ప్రధానో౽యం పంథాన మన నామవాక్।

సా-దీ—జ్ఞానం. తత్సముత్థయా, తస్మాత్సముత్థితయా. యద్వా సమర్థయేతిపాఠః. తదా ప్రతిబోధ జననసమర్థయా నమ ఇత్యనయా వాచా కరణేన. నం త్రాణ మోర్థ స్త్రైః అనసన్నిక్కు-మవనాలె- స్వస్మాన్నివర్త్యా స్త్రైః తత్సప్పడుకిర తెన్నైక్కు- ఇని మూత్యుర్థగత్రై నిగమిత్తు పరమాన తృతీయార్థ త్రై చొల్లువ తప్పుక్కు శిష్యనై అభిముఖీకరిక్కి-రార్. ఇతితఇతి. తృతీయార్థ స్త్రై కాట్టుకిరార్. పన్థానకాఇతి - నకారత్తుక్కు అర్థం పన్థావెన్నైక్కు-మః ఎన్ఱు ప్రధానమెన్నిగరతు. మకారత్తుక్కు ప్రాధాన్యమర్థమెన్నైక్కు. విసర్గస్తు పరమేశ వాచకః పరమేశో భగవాన్నారాయణః- తత్ర, నకార మకార విసర్గ ఙ్గళిలె న్నైక్కు. అయంవాక్యార్థో అభ్యర్తెన్ఱ పడి. అనన్వర్థ స్త్రై మెకాట్టుకిరార్. అనాదిరితి. అనాదిః పరమేశశ్శక్తిమాన్యః పురుషోత్తమస్సో౽యం ప్రాప్తః తత్ప్రాప్తయే నమన నామవాక్. నమః శబ్దన ప్రపత్తిభావసూచకం నమః పదముచ్యతే నమశ్శబ్ద నామవాగెన్ఱపడి- ప్రధానః

సా-స్వా—సముత్థయా, తత్ప్రతిబోధస్సముత్థితో యస్మాదితి తత్ప్రతిబోధజనికయా. సమర్థయేతి పాఠే౽ప్యర్థస్స ఏవ. నమ ఇత్యేతయా వాచా కరణభూతయా నం త్రాకర్త్రా స్వస్మాదపోహ్యతే. నమ ఇతిపదమేవ స్వార్థబోధద్వారా విపరీతాహంకారమమకారనిరాసకమితి భావః. నిగమయతి- ఇతీతి. ఇతి, ఉక్తప్రకారేణ, మూత్యర్థః- తే, తుభ్యం. ఉద్దిష్టః ఉపదిష్టః- పరమర్థం వక్తుముపక్రమతే. పరమితి. అస్యం పరమర్థం నిశామయ- పంథాఇతి- నమ ఇత్యత్ర నకారస్య పంథా అర్థః - వాచ్య వాచకయోరభేదనిర్దేశః - మకారస్య ప్రధానార్థకత్వం, విసర్గస్య ఈశ్వర అర్థః - తత్ర, నమసి- అయమర్థః నిరుచ్యతే, వర్ణవిభాగేన విభజ్యోచ్యతే- అస్యాం యోజనాయాం వర్ణవిభాగేన భిన్నార్థకస్య నమసో వాక్యార్థమాహ. అనాదిరితి- అనాదిరయం పరమేశః పురుషోత్తమ శబ్ద వాచ్యః శ్రియఃపతిః - సో౽యం తత్ప్రాప్తయే నమననామవాక్ నమశ్శబ్దవాచ్యః ప్రధానః పంథాః, ప్రధానోపాయ ఇత్యర్థః. యద్వా, అయం నమన నామవాక్, సాక్షాదుపాయః.

సా-ప్ర—తేషాం తేషాం వైష్ణవానాం త్యాజ్యానాం ప్రతిబోధనజాతి యేతివిగ్రహః- ఆత్మాత్మీయస్యేతి స్యాత్ తస్య సర్వస్య విష్ణుశేషత్వావగతి జనిత యేత్యర్థః. యద్వా, ఆత్మాత్మీయే సర్వస్మిన్ స్వత్వ స్వత్వ భాగవతార్థత్వరూప భాగవత శేషత్వజ్ఞాన సమర్థయేత్యర్థః. అనాదిరిత్యాది విసర్జనీయ వాచ్యః పరంపరమేశో౽స్తి తత్ప్రాప్తయే అయం పరమేశ ఏవ ప్రధానోపాయ ఇత్యర్థః-

సా-వి—స్వాత్మాత్మీయత్వం తస్య ప్రతిబోధేన జ్ఞానేన సముత్థయా. నమ ఇత్యనయా వాచా, మమ నేతివాచా. తత్స్వత్వనివృత్తిం తత్స్వత్వతామయం జ్ఞానం స్వస్మాదపోహ్యతే- నివార్యత ఇత్యర్థః. ఏవం మూత్యర్థముక్త్వా పరార్థమాహ. పరమన్యదితి. నమననామవాక్, నమశ్శబ్దార్థ ఇత్యర్థః- అత్ర పక్షే నకారమకారయోః లుప్త,

సా-సం—సర్వశరీరిత్వం - సమర్థయేతి పాఠేతు ప్రతిబోధ జనన సమర్థయేత్యర్థః - అపోహనస్య కరణ కర్తృ పదానాన్యుక్తాని వాచా నం త్రా స్వస్మాదిత్యనేన. ఉద్దిష్టః, నిరూపితః. పంథా, మోక్ష మార్గః. తత్ర, ఏవం పదార్థసతి- అర్థః, వాక్యార్థః- వాక్యార్థమేవాహ - అనాదిరితి. అనాదిత్వాదిసిద్ధోపాయత్వే సమోగ్యకారవర్గః సిద్ధోపాయ ఏవ ప్రధానః పంథా ఇతి నమననామవాగిత్యర్థః-

మూ — ఇతి త్రివిధః ప్రోక్తో నమశ్శబ్దార్థః తాదృశః, ఇతి. ఇవ్విడత్తిల్, సంతవ్యః పరమశ్శేషీ ఎన్నైయాల నమస్సుక్కు పరమశేషియే ప్రతిసంబంధి యెన్నుమిడమ్ స్వతఃప్రాప్తమ్. పరమశేషీ ఇన్నానెన్ఱు తెళివిక్కైక్కాగ విశేష నామధేయమ్.

సా - దీ — పస్థానిదాయిర ఎన్నై - అథత్రయమ్నిగమయతి - ఇతి ఎన్ఱు - ఇశ్లోకఙ్గళిల్ మధ్యే వత్యే వా క్యఙ్గళాల్ లబ్ధమానవర్థవిశేషఙ్గళై యనుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలెన్ఱు తుడఙ్గి నాలువాక్యఙ్గళాల్ . పరమశేషియే, పరమశేషియాన శ్రియః పతియే - విశేష నామధేయమావన భగవాన్ పురుషః పరః శ్రీవత్సలః విష్ణుః పురుషోత్తమ ఇత్యాది నామఙ్గళ్ -

సా - వ్యా — తత్ప్రాప్తయే ప్రధానోపాయః - భక్త్యాద్యపేక్షయా ప్రధాన ఇత్యర్థః - ఉపసంహరతి - ఇతి. ఇత్యుక్తప్రకారేణ - తాదృశో నమశ్శబ్దార్థః త్రివిధః ప్రోక్త ఇత్యర్థః - ఇఙ్గు స్థూలసూక్ష్మనైయిల్ భగవాన్ స్వపరోక్షిత్య మహం ప్రత్యవరస్యాః, ఎన్ఱు భగవత్ప్రతిసంబంధి నిరూపిత నమనమెన్ఱు తోన్ఱుకిఱదు కూడుమో ? నమస్సుక్కు నమనమాత్రమర్థమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి. ఇవ్విడత్తిల్, నమశ్శబ్దార్థకథన ప్రకరణత్తిలెన్ఱపడి. నమస్సు నమనమాత్రార్థకమానాలుమ్ నమనంప్రతిసంబంధియై అపేక్షిక్కైయాలే పరమశేషిరూప ప్రతిసంబంధి స్వతః ప్రాప్తమాక్కైయాలే తత్ప్రతిసంబంధివాచకపదం వేణ్డుకిఱదు - యద్వా, ఇఙ్గు ఇప్పడి నమశ్శబ్దార్థకథనం కూడుమో ? దేవతాంతర నమనముమ్ నమశ్శబ్దార్థమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇవ్విడత్తిలితి. స్వతఃప్రాప్తమితి - దేవతాంతరనమనమ్ నిషిద్ధమాకైయాలే స్వతఃప్రాప్తమల్లామైయాలే స్వతఃప్రాప్త పరమశేషి ప్రతిసంబంధిక నమనమే నమశ్శబ్దార్థమెన్ఱుకరుత్తు - అప్పోదు భగవచ్ఛబ్దమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో ? అయంమేపరః . అహంప్రత్యవరః . ఎన్నైప్పోలే నమస్సైయాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పరమేశి. భగవానిత్యాది విశేష నామధేయమెన్ఱు కరుత్తు. అనాలుమ్

సా - ప్ర — ఇతిరితి ఇత్యాది, తదితి ఇతిపాఠే ఏవం శాస్త్రేషు త్రైవిధ్యేన ప్రోక్తో నమశ్శబ్దార్థః తాదృశ ఇత్యన్వయః. ఏవన్నమశ్శబ్దార్థ వర్ణనేన రుద్రేణైవ భగవచ్ఛబ్దవాచ్య వసుదేవ సంగనస్య పరమశేషిత్వే తాత్పర్యం ప్రతిష్ఠిత మిత్యభిప్రయన్నాహ - ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా . నన్వేవం ... వాచిస్వ ... వ్యాఖ్యా ... గాథా ... విఘటన ద్వారా ప్రపత్తివిఘటకత్వేయావ ... ప్రసంగాద్భక్తి

సా - వి — విభక్త్యైకత్వం విసర్గస్య ... సుబంతత్వే చ ... శ్లోకేషు మధ్యే స్థితానాం వాక్యానాం అభిప్రేత మర్థమాహ . ఇవ్విడత్తిలితి - నంతవ్యః పరమశ్శేషిత్యత్ర నంతవ్య ఇత్యనేనైవ పరమశేషిత్వప్రతీతేః అగ్రే భగవాన్ పరోఽనిత్యం ... పరమపదముద్దిశ్య విశేష నామధేయ కథనం భగవానేవ పరమశ్శేషీతి జ్ఞాపయితుమిత్యాహ - నంతవ్యః ఎన్నైయాలేయితి - ఇన్నానెన్ఱు, అయమితి - తెళివిక్కైక్కాగ, జ్ఞానార్థం. ప్రాప్తిర్నంతి ... ప్రపత్తి కాలే ప్రాప్తి కూర్

సా - సం — నను సర్వం వాక్యమితి న్యాయేన నంతవ్యః పరమశ్శేషీత్యాక్తార్థేన నమశ్శబ్దేన పరమశేషిణ ఏవ నమస్కార్యత్వప్రతిసంబంధిత్వసిద్ధా మంత్రే నారాయణేతి విశేషనామ్నః కిం ప్రయోజనమిత్యత్రాహ ఇవ్విడత్తిలితి. యద్యపి స్వతఃప్రాప్తం తథాపి ... ఇన్నానెన్ఱు - సోఽపేక్షిత ... అయమస్యేతి సంశయనివృత్తి

మూ— ఇప్ప,, అశాస్త్రీయోపసేవాతు తద్వ్యాఘాత ఉదీర్యతే,, ఎన్గిఱ ,, తద్వ్యాఘాతో నిరాకృతిః ,,ఎన్ఱ వచనజ్గళుక్కు ప్రపత్తి కాలత్తిల్ బుద్ధిపూర్వప్రాతికూల్యమ్ నడక్కుమాకిల్ ఆనుకూల్య సంకల్పమ్ ప్రాతికూల్యత్తిల్ అభిసంధివిరామాదికళుమ్ ఇల్లైయామెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ప్రపత్త్యుత్తర కాలత్తిల్ బుద్ధిపూర్వప్రాతికూల్యమ్ నడన్తాకిల్ ఇవన్ రుచియోడుపోరున్తిన స్వతంత్ర భగవదాజ్ఞైక్కు విరుద్ధమామ్.

సా.దీ— నిరాకృతిః, తచ్ఛక్తి-ఇవన్ రుచియోడు పోరున్తిన విత్యాదిఇవన్ రుచిక్కుమ్ భగవదాజ్ఞైక్కుమ్-

సా.స్వా— నమస్సుక్కు శరణాగతపరిత్వరూపస్థూలయోజనైయిల్ ,,అశాస్త్రీయోపసేవాతు తద్వ్యాఘాత ఉదీర్యతే। తద్వ్యాఘాతో నిరాకృతిః,, ఎన్ఱుమ్ పూర్వోత్తర కాలసాధారణ్యేన అశాస్త్రీయసేవాదికళుక్కు అనుకూల్యాద్యంగ విచ్ఛేదకత్వం శొల్లుకిఱతు అపసిద్ధాంత మాకాతో? ఎన్ఱు వరుమ్ శఙ్కైయై కిరాక్కి. ఇప్పడి యాకిలుత్తర కాలత్తిల్ యథేష్ట సంచారమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్ఱు వరుమ్ శఙ్కైయై కిరాక్కి. ప్రపత్త్యుత్తరేతి. ఇవన్ రుచియోడు పోరున్తినేతి - శేషభూతనాకైయాలే తనక్కు రుచిక్కుమ్ భగవదాజ్ఞైక్కు ఎన్ఱపడి - అన్తిక్కుపూర్వానుష్ఠిత శరణాగతివైకల్యమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు-అనాలుమ్నమస్సుక్కు-

సా.ప్ర— తుల్యత్వంస్యాదిత్యత్రతాదాత్విక స్యైవతస్యాధికారివిఘటకత్వేనాకృతకృత్యత్వాపాదకత్వ మనంతర భావినస్తూత్తరాఘత్వమేవేత్యభిప్రయన్నాహ. ఇఙ్గశాస్త్రీయేత్యాది. శేషవృత్తి సాధ్యోపాయరూపత్వా ఆర్థత్వేఅహంకారాదినివృత్తైమ్హ్నాత్మార్థత్వేసిద్ధోపాయిక్యపరశబ్దవివక్షిత సర్వాత్మస్వామ్యార్థత్వేన-

సా.వి— వృత్త్యనంతరవేపితదభిసంధివిరామఏవప్రాతికూల్యవర్జనం తథానుకూల్యసంకల్పశ్చాంగమితితద్విరోధివాచకా శాస్త్రీయసేవాశబ్ద ప్రాతికూల్యాభిసంధిరశాస్త్రీయోపసేవాభిసంధి! అనుకూల్యసంకల్పవిరోధివాచక నిరాకృతిశబ్ద సర్వభూతానుకూల్య సంకల్పాభావశ్చ వివక్షితఇత్యాహ - అశాస్త్రీయోపసేవానిరాకృతి రిత్యనయోః. అనుకూల్యసంకల్పముమ్ ప్రాతికూల్యాభిసంధి విరామాదికళుమిల్లైయామెన్ఱామితి నయథాసంఖ్యాన్వయః. కింతు ప్రాతికూల్యమ్ నడక్కుమాకిల్, ప్రాతికూల్య వృత్త్యభావేపి- అశాస్త్రీయోపసేవా శబ్దితాభిసంధి రస్తిచేదభిసంధి విరామాదికళిల్లైయామ్, అభిసంధి విరామాదయో నసంతీత్యేవం రూపవ్యాఘాతఏవ వర్తత ఇత్యర్థః. తథాప్రాతికూల్యాభావస త్యేవి సతదేవానుకూల్యమంగం- కింతు అనుకూల్యసంకల్పో నాస్తిచేల్ నిరాకృతిశబ్దిత సంకల్పాభావాత్మకవ్యాఘాత ఏవాస్తీత్యర్థః - ప్రపత్త్యుత్తరకాలం ప్రాతికూల్యవృత్త్యభావేపి ప్రాతికూల్యాభిసంధి శ్చేద్బుద్ధిపూర్వాప రాధఏవనప్రపత్త్యంగవైకల్య మిత్యాహ. ప్రపత్త్యుత్తరకాలత్తిలితి. ఇవన్ రుచియోడుపోరున్తిన, ఏతదశాస్త్రీయోపసేవాభిసంధినాసహాసంగతా- స్వతంత్ర భగవదాజ్ఞైక్కు విరుద్ధమామ్, స్వతంత్రభగవదాజ్ఞాయా విరుద్ధశ్చేల్ - భగవదాజ్ఞోల్లంఘనం దురప రాధస్స్యాదితిభావః -

సా.సం— దితిభావః-అథపంచమవష్ఠాంగవిరోధిప్రాతికూల్యలక్షణమహీయుధ్యస్యప్రపత్తినకృత్తాంగత్యమివభాతీత్యత్రాహ- అశాస్త్రీయేత్యాదినా. ప్రపత్తికాలీనబుద్ధిపూర్వకాశాస్త్రీయోపసేవాదేరేవాంగత్యాంగవిరోధిత్వేతదుత్తర కాలీన నిరాకృత్యాదా పరిహార్యతా నస్యాదిత్యత్రాహ - ప్రపత్త్యుత్తరేతి. తదపరిహారదశే ఫలరూపామధ్యమవృత్తి నసిధ్యేత్. నిగ్రహవిషయశ్చ స్యాదితి భావః.

మూ.—ఇఙ్గు స్థూలమాన అర్థమావతు? వ్యాకరణత్తైత్తువక్కి వరుకిఱస్ఫుటవ్యుత్పత్తియాలే తోన్ఱుమతు. సూక్ష్మమావతు? వర్ణసామ్యాదికళైక్కొణ్డు ఇళిక్కిఱ నిరుక్తబలత్తాలే తోన్ఱుమతు. పరమావతు? రహస్యశాస్త్రఙ్గళిల్ పోల్లిక్కిఱ అక్షరనిఘణ్డుప్రక్రియైయాలే తోన్ఱుమతు. ఇతిల్ మురృడ శేషభావమఙ్గు స్వతః ప్రాప్తనివృత్తియుమ్, సాఙ్గన్యాస రూపమాన సాధ్యోపాయ శరీరముమ్ వరుమ్

సా.దీ.— వికద్ధమాదిన్నపడి. ఇనిశ్లోకఙ్గళిల్ స్థూలాదిపదఙ్గళుక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇఙ్గు స్థూలమాత్తుడక్కి మూన్ఱువాక్యఙ్గాల్-తువక్కి, అవలమ్బిత్తెన్నై - నిరుక్తశాస్త్రబలత్తాలెన్నై - ఇనియోగ ప్రయుక్తియుమ్ ప్రతిపన్నార్థమెన్నతెన్ఱు క్రమేణ మూన్ఱువాక్యఙ్గళై కాట్టుగిఱరుకిఱార్ - ఇతిల్ మురృడ విశేష్యాదియాల్ - మురృడ, స్థూలయోజనైయిలే పడి స్వతఃప్రాప్తనివృత్తియుమ్, భగవత్కైఙ్కర్యముమ్ పడి- నీచోచ్చయోస్స్వభావోయఃసంత్యసంతవ్యతాత్మకః ఎన్ఱుశొల్లప్పట్టదెన్నై. సాధ్యోపాయ స్వశరీరమ్,

సా.స్వా.— అర్థమ్ శొల్లుకిఱ వచనఙ్గళిలే స్థూలమెన్ఱుమ్, సూక్ష్మమెన్ఱుమ్, పరమెన్ఱు మర్థమప్రకారమాక చ్చొన్నతుతాము ఏతో? కింకరస్వనివృత్తి శేషత్వానుసంధానశరణాగతి రూపార్థఙ్గళుక్కు పరిమాణరూపస్థౌల్యమ్ కూడుమో? స్వశేషత్వనివృత్తి స్వస్వాతన్త్ర్య నివృత్తిరూపార్థఙ్గళుక్కు పరిమాణవిశేషాత్మక సూక్ష్మత్వ మనుపపన్నమన్ఱో? ప్రధానోపాయత్వ రూపార్థఙ్గళుక్కు పరత్వమావతు అన్యత్వమాకిలతుసర్వసాధారణమన్ఱో? ఉత్కృష్టత్వముమ్ ప్రత్యయాకారమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇఙ్గితి- స్థూలత్వం, స్ఫుటప్రకాశత్వం. సూక్ష్మత్వమస్ఫుటప్రకాశత్వం - పరత్వముత్కృష్టశాస్త్రీయవ్యుత్పత్తిగమ్యత్వమెన్ఱుకరుత్తు- ఇన్తవర్థఙ్గళుక్కు వ్యాకరణవ్యుత్పత్త్యాదికళాలే స్ఫుటప్రతిపత్త్యాదికళెన్నై? ఎన్నస్థూలయోజనాదిభావసిద్ధార్థఙ్గళై విపచిత్తుసాధిక్కిఱార్ - ఇతిలిత్యాదినా. ఇతల్, యోజనాత్రయత్తిలెన్ఱపడి-స్వతఇతి నన్యత ఇతి భావ వ్యుత్పత్త్యానమనరూప శేషవృత్తియుమ్, నామయతి యేన

సా.ప్ర.— నియామకం వైపరీత్య శంకానివృత్త్యర్థమాహ- ఇఙ్గు స్థూలమిత్యాదినా - ప్రసిద్ధవ్యుత్పత్తిమూలకత్వేనా నాయాసేన జ్ఞాతుం శక్యత్వాత్స్థూలత్వం. సాదృశ్య పురస్కారేణ ప్రవృత్తస్య సాదృశ్యపరిజ్ఞాన సాకాంక్షత్వేన పూర్వోక్తాదధికయత్నవత్త్వాత్సూక్ష్మత్వం- రహస్యశాస్త్రగతాక్షరనిఘణ్టుపర్యాలోచనసాధ్యత్వేనావగతావిళంబాధిక్యాత్తతోపిసూక్ష్మత్వేన సర్వోత్కృష్టత్వంచేత్యర్థః ఏవమపి బుద్ధ్యవచనోక్తానేకార్థాన్వివిన్యదశయతి-ఇతిలిత్యాదినా.

సా.వి.— స్థూలసూక్ష్మపరశబ్దానాం క్రమేణార్థమాహ - ఇఙ్గు స్థూలమానతి - వ్యాకరణత్తై త్తువక్కి, వ్యాకరణమవలంబ్య - వర్ణసామ్యాదికళైక్కొణ్డు ఇళిక్కిఱ, వర్ణసాదృశ్యం స్వీకృత్య ప్రసక్తవిభక్తిలోపేన నమ ఇత్యత్ర స్థలే శ్రుతత్వాత్ ‹‹అహమపినమమభగవతఏవాహమస్మియాజ్ఞకార్యసకృతయా నమమ భగవతి మమతా నాస్తి తాస్వి›› త్యాదిముక్త్వా నమ ఇతి పదద్వయం స్వీకృత్య అహం మమ నేతి వ్యాఖ్యానాత్తద్వర్ణయో రేవైత్యస్య సాదృశ్యేనప్రత్యభిజ్ఞానాత్స ర్వార్థ ఇతిపర్యాలోచనలభ్యత్వేన సూక్ష్మత్వమితిభావః-పరమావతితి-అక్షరనిఘంటుపర్యాలోచనాలభ్యత్వేనతతోపిసూక్ష్మత్వాదుత్కృష్టత్వమితిభావః-అథయోజనాత్రయేపినిగళితమర్థమాహ- మురృడ శేషభావమఙ్గుక్కి-త్యారభ్యసిద్ధోపాయమిరుక్కుమ్పడి

సా.సం.— యోజనాను స్థూలత్వాది సంజ్ఞా నియామకం యోజనాత్రయప్రయోజనభేదంచాహ - ఇఙ్గిత్యాదినా

మూ — అనంతరమ్ మోక్షోపాయాధికారిక్కు అపశ్యాపేక్షితమాన నిరపేక్ష స్వాతంత్ర్యాది నివృత్తిపూర్వక స్వరూపశోధనమ్పణ్ణిన్ఱు-పిన్బు సాధ్యోపాయ విశేషత్తాలే వశీకార్యనుమాయ్ ప్రాప్యనుమాయిరుక్కిఱ సిద్ధోపాయమిరుక్కుమ్బడి సొల్లుగిఱతు- ఉపాయాన్తరఙ్గళిరాట్టిల్ సమర్పణత్తిను మైయుళ్ళ ప్రధానోపాయత్వమ్ శొల్లినాల్ ఎవ్వమామ్-

సా - దీ — స్వరూపం-వాచానమఇతిప్రోచ్యఎన్ఱతిరే- ఇని-పరయోజనైయి లభిప్రాయాంతరం ముస్వాదకలా మెనిక్కిఱార్ - ఉపాయాంతరఙ్గళిలిత్యాది- ఇప్పక్షత్తిలె విసర్గః పరమేశః ఎన్ఱతు పరమేశ వశీకరణరూప ప్రపత్తియైచ్చొల్లుమ్ - ఇతునమన నామవా నెన్ఱుపక్కు స్వరసమ్. నమనంప్రపత్తియిరే- ఇనిఇప్పదార్థ

సా- వ్యా — శరణ్యమితికరణ వ్యుత్పత్త్యా సాధ్యోపాయముమ్స్ఫుటమెన్ఱుకరుత్తు-అనంతరమితి. స్వాతంత్ర్యాది నివృత్తిరూపార్థమ్ నిరుక్తత్తిల్,,అహంభగవతఏవ నమమ మమయోఃకృతయో నతామమభగవత ఏవేత్యాది నిర్దేశాద్వర్ణసామ్యేన నమః మమనేతినమసః ప్రత్యభిజ్ఞాసిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు - పిన్బితి- "పంథానకార ఉద్దిష్ట,,ఇత్యాదియాలే శొల్లిక్కొణ్డపడి - తత్ప్రాప్త్యుపాయే యెన్ఱుమ్ ప్రాప్యోపాయమ్ ప్రధానోపాయం పంథా ఎన్ఱు ముపాయాంతరస్థానాపత్త్యభిధానముఖేనశరణాగతిరూపోపాయ వశీకార్యత్వముమ్ శొల్లిత్తెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ "తత్ప్రాప్త్యుపాయే ప్రధానోయంపంథా నమన నామవా,,నెన్ఱు నమననాను వర్త్తిక్కు ప్రధానోపాయత్వమ్ శొల్లుకిరతు కూడుమో ? సిద్ధోపాయమ్ నమననామవత్వన్ఱే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఉపాయాంతరఙ్గళిలితి- ఇన్త్యోజనైయిల్విసర్గమీశ్వరపరమాయ్కొణ్డు తత్ప్రాప్త్యుపాయత్తై

సా- ప్ర — ఉపాయాన్తరఙ్గళిలిత్యాది- పన్థానకారఇత్యేతద్వ్యాఖ్యాన్యాచాదిః పరమేశ ఇత్యస్య విసర్జనీయ బాధ్య పరమేశ ప్రాప్త్యుపాయేన మనాపరపర్యాయోభరన్యాసః ప్రధానోపాయ ఇత్యపి యోజయితుం శక్యత్వాద్భరన్యాస ప్రాధాన్య పరత్వంవేతి భావః. ప్రదర్శితానామనేకేషామర్థానాం శ్వోపయోగ

సా- వి — శొల్లిత్తిత్యంతేన. తత్రశవకుత్తిత్యంతేన స్థూల యోజనార్థోపదర్శితః- సచకైంకర్యం సాంగ న్యాస రూప సాధ్యోపాయస్వరూపంచ. తదుభయంచ "ప్రేక్షావతః ప్రవృత్తి,, ర్యిత్యాదినా. ఏకత్వనావచ్ఛిన్న మనుసంధానం సాంగ ముపాయ స్వరూపం. తదుత్తర కాలావచ్ఛిన్న మనుసంధానం కైంకర్య రూపమిత్యేవం వివక్షితమితిభావః. అనంతరమిత్యారభ్య శోధనమ్పణ్ణిత్తిత్యంతేన సూక్ష్మయోజనార్థ ఉక్తః- పిన్బుఇత్యారభ్య శొల్లిత్తిత్యంతేన పరయోజనార్థఉక్త ఇతి విశేషః. పరయోజనాయాం సిద్ధోపాయాకార మత్రైవ సాధ్యోపాయస్యసమర్పణస్య ఇతరోపాయాపేక్షయా ప్రాధాన్య మభివక్తుం శక్యమిత్యాహ - ఉపాయాంతరఙ్గళిరాట్టిలితి - అస్మిన్పక్షే విసర్గః పరమేశః. పరమేశవశీకరణార్థప్రపత్తిః "ఉయ్యుపాయ,, మితివదౌపచారిక ప్రయోగోబోధ్యః - అస్మిన్పక్షే నమన నామవానితి పద స్వారస్యం- పూర్వస్మిన్పక్షేవిసర్గః పరమేశ ఇత్యస్య స్వారస్యం. ఏవంప్రకారేణపదార్థ నిరూపణస్య

సా-సం- శొల్లిత్తిత్యంతేన. పరయోజనవిషయకేప్పృతివాక్యేసాధ్యోపాయవిశేషత్తాలేవశీకార్యనుమాయిత్యుక్తిర్మముక్షు ప్రతిపంథాత్వరూపసిద్ధోపాయస్వాకార నిష్పత్త్యుయే నమన నామవానితి పద స్వారస్యాత్ "త్వమేవోపాయభూతోమే భవేతి,,భరసమర్పణరూపేణయేనోపాయేనభగవతఃప్రధానోపాయభావో వ్యజ్యతే. సఏవప్రధానోపాయఇతిపర్యవసితత్వాభిప్రాయేణ వాపరయోజనేత్యాహ. ఉపాయాన్తరఙ్గళిలితి.

సూ— ఇవై యెల్లామ్ మేర్సొల్లు ప్పుకఱ వాక్యార్థఙ్గళిలే యథా సంభవ మను సంధిక్కక్కడవన

సా-దీ—నిరూపణప్రయోజనమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవై యెల్లామిత్యాదినా. ఇస్వరూపాది నపదార్థఙ్గళెల్లామ్ మున్ పడి-యథాసంభవం, ఎఙ్గే ఎఙ్గే ఎన్నవర్థమ్ సంభవిక్కుమ్ అఙ్గే యఙ్గే ఎన్నపడి- ఇప్పడి స్వాలా ర్థఙ్గ

సా.స్వా— లనుశిక్కైర తెన్నుకరుత్తు-ఇన్ద పక్షత్తిల్ నమస్సు శరణాగతియైచ్చొల్లిరూథమాయ్ నమనవాచకో వా యత్తై, రూథ్యాశ్రిగళిలె తద్గతమాక భగవత్ప్రాప్తిం ప్రతి ప్రధానోపాయత్వ రూపయోగార్థత్తైచ్చొల్లవో ధిక్కైర తెన్నుకత్తు- ఇప్పడి నమస్సు శేషవృత్తి పరమాకిల్ నారాయణ శబ్ద చతుర్థీయోడేపున రుక్తమాకా తో? శేషశేషి భావ పరమాకిల్ ప్రణవత్తోడే పునరుక్తమాకాతో? సాధ్యోపాయపరమాకిల్ అనన్వయమ్ ప్రసఙ్గియాతో? సిద్ధోపాయ పరమాకిల్ చతుర్థ్యంతాన్వయమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కి రార్ - ఇవై యెల్లామితి - అనేకప్రకారేణ వాక్యార్థ వచనఙ్గళిలేయథాసంభవమన్వయమ్ కాణలామెన్ను

సా. ప్ర— ఇత్యత్ర పదత్రయ వ్యాప్యైక వాక్యతయా ప్రణవ వాచ్య నారాయణాయ సమర్పణ యా మీత్యుపాయ పర యోజనాయాం సాఙ్గోపాయ రూపస్థూలార్థస్యోప యోగః - సర్వ రక్షత్వేన సర్వ శేషిత్వేనచ ప్రణవాద వగతాయ నారాయణాయ స్వ ఇతి పురుషార్థ పరయోజనాయాం శేషవృత్తిరూ పస్థూలార్థస్యోపయోగః, నమో యోగా చ్చతుర్థీ తాదర్థ్యే వా, ఏవం మకారార్థోఽహం నారాయ ణయన ఘాతాయ అకారవాచ్యాయ నిరుపాధికా నన్యార్హ శేషభూతః నమమేత్యేవం భగవచ్ఛేషత్వ స్వాతన్త్ర్యాది నివృత్తిరూపార్థ ద్వయ ప్రతిపాదకా ద్వాక్యాద్విత్వేనస్వరూపపర యోజనాయాం సూక్ష్మా ర్థస్యోపయోగః- ఏవమింద్రాయేవం నమమేతి ఎన్నకారార్థోఽహం సర్వరక్షకాయ నారాయణాయభర త్వేన సమర్పితః నమమేత్యేవం భరస్య భగవదన్వయ స్వాన్వయరాహిత్య రూపార్థద్వయ ప్రతిపాద క త్వేనోపాయపరం యోజనాయామపిసూక్ష్మార్థస్యోప యోగః- ఏవమేవ మకారార్థోఽహం మకారార్థా య నారాయణాయస్యాన్న మమస్యామిత్య నిష్ట నివృత్తిష్ట ప్రాప్తి రూపార్థ ద్వయప్రతిపా దకత్వేన పురుషార్థపరయోజనాయా మపి సూక్ష్మార్థస్యైవోపయోగః, ఏవం వాక్యత్రయే ప్రణవ మనోర్థ గవ చ్ఛేషత్వా హంకారాది నివృత్తిరూపార్థ ద్వయ ప్రతిపాదకత్వమేవస్వరూపపరత్వేన తృతీ యపదస్యచపురుషార్థ పరత్వేన యోజనాయా మపి సూక్ష్మార్థస్యైవోపయోగః. ఏవం ప్రణవస్యస్వరూ ప పరత్వేనేతరయోరనిష్ట నివృత్తిష్ట ప్రాప్తి రూప పురుషార్థ పరత్వేనయోజనాయామపిసూక్ష్మార్థస్యై వోపయోగః, ఏవం ప్రణవస్యస్వరూపపరత్వే నేతదయోస్సిద్ధసాధ్యరూపోపాయపరత్వేనయోజనా యామపిస్థూ లార్థస్యైవోపయోగః, ఏవం ప్రణవస్య సమర్పణ పరత్వే నేతరయోః ఫల పరత్వేన యోజనాయామ పి సూక్ష్మార్థస్యైవోపయోగః- వాక్యత్రయస్యా ప్యాను పూర్వ్యేణస్వరూపోపాయపురుషార్థ పరత్వే న యోజనాయాం సిద్ధోపాయ రూపపర యోజనార్థస్యోప యోగ ఇత్యేవం సమస్తార్థానాం యోజ నాభేదేనోపయోగో ద్రష్టవ్య ఇత్యాహ- ఇవై యెల్లా మిత్యాదినా- ఉక్తానమస్తార్థానాం మన్త్రస్య

సా.వి— ప్రయోజనమాహ. ఇవై యెల్లామితి - శొల్లుగిఱ వాక్యార్థఙ్గళిల్, పదస్య వా వాక్యార్థేషు యథాసంభవం, యస్మిన్వాక్యే యోర్థస్సంభవతి తత్రసోర్థ ఇత్యేవం పదార్థ స్థానియతయానుసంధేయా

సా.సం— తత్తత్ర తత్తద్యోజనానుగుణా స్తత్తద్వాక్యార్థా గ్రాహ్యా ఇత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవై యెల్లామితి.

మూ—ఏవం శిక్షితినానార్థా నమశ్శబ్దసమన్వితాః । స్వీకరణతాం యాంతి మంత్రాస్స్వాత్మసమర్పణే । జీవసామాన్యముఖతశ్శృంగగ్రాహికయాపివా । మకారో తారసమసో స్స్వానుసంధానదా విహ ॥

సా-దీ— శాంతేశిక్షితార్థత్రైత్రయయుక్తయనమఃపదత్తోడెకూడిన భగవన్మంత్రాన్ని స్త్రరిజ్గళుమాత్మనిక్షేప త్తిల్సాధన మాకుం స్వరూపార్ ఏవం శిక్షితేత్యాది. కీర్తిచ్చొన్నవర్ణ విశేషజ్గళైయె అవశ్యాను సంధేయత్వద్యోతనార్థమ్ కారిక్కె కళాల్ సంగ్రహిత్తుకాట్టుకిరార్- జీవసామాన్యేత్యాది. జీవసమష్టి వైయుచ్చొల్లిక్కొండే ముఅటెలె తాను మ న్నఘూతనాకైయాలేయాకల్, శృంగగ్రాహికయాతన్నైయే సాక్షాత్తాట్టియాతల్, తారనమసోస్సంబంధినా మకారో స్వాను సంధాన ప్రదౌ. ఇహ, అధికారిణి.

సా-స్వా— కరుత్తు- ఇప్పడి నమస్సై నసాధ్యోపాయ పరమాం యోజక్కైక్కూడు మో? మూలమంత్రమ్ ప్రపత్తికరణమంత్రమల్లా మైయాలనుష్ఠేయ ప్రపత్తిపరస్వకథనమ్ వ్యర్థమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఏవమితి-స్పష్టార్థమ్. నమశ్శబ్ద సమన్వితసవర్ణమంత్రజ్గళుమ్ కరణమంత్రజ్గళాకైయాల్ తిరుమంత్రముమ్ కరణమంత్రమెన్ను కరుత్తు ఇప్పడి స్వాత్మసమర్పణకరణమంత్రమెన్నుమొన్నతుకూడుమో? మంత్రత్తిలే స్వాత్మవాచకశబ్దమిల్లైయే? మకారమ్ వాచకమెన్నిలతు జీవసామాన్యవాచకమాకైయాలే సమర్పణప్రతియోగిస్వాత్మ వాచకమన్నే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - జీవేతి - తారనమసోర్మకారో జీవసామాన్యాభిధాన ముఖేనవా, పూర్వోక్త ప్రకారేణ శృంగగ్రాహికయాపివా, కించిద్ద్వారమన్నిక్కే సాక్షాదేవవా, అస్మచ్ఛబ్దే పూర్వోత్తర వర్ణాలోపేసు కారః అహంపద్యాయ ఇత్యుక్త ప్రకారేణవా, స్వానుసంధానదౌ, స్వాకారానుసంధానప్రదజ్గల్ -

సా-ప్ర—నమశ్శబ్దవ్యతిరిక్త త్రిగ్రాసత్వలను ప్యాహ ఏవమిత్యాదినా- ప్రణవనమసోరధికారివిశేషైడవకారకత్వప్రకారమాహ- జీవసామాన్యేత్యాదినా- శృంగగ్రాహికయా , అస్మచ్ఛబ్దైక దేశత్వే నేత్యర్థః-

సా-వి—ఇత్యర్థః-ఏవమర్థాః నమఃపద యుక్తమంత్రాస్స్వప్రపత్తికరణమంత్రా భవంతి త్యాహ. ఏవం శిక్షితేతి - పూర్వోక్తార్థాః సుఖానుసంధానాయ కారికాభిస్సంగృహ్ణాతి. జీవసామాన్యేతి. జీవ సామాన్యముఖతః, మకారస్య జీవవాచిత్వం జాత్యేకవచనం చేతి జీవసామాన్యస్య భగవచ్ఛేషత్వబోధనే స్వస్యాపి తదంతర్గతత్వాద్భగవచ్ఛేషత్వ సిద్ధిరితి భావః. ఏకస్యాత్మనశ్శేషత్వేవ బోధితే న్యస్యాపి స్వానుసంధానే తథా త్వాత్సర్వస్యాపి శేషత్వానుసంధాన సిద్ధిః- ఏనబ్రాహ్మణోహంతవ్య,, ఇత్యత్ర ఏకవచన శ్రవణేన జాతివిశిష్టస్యైకస్య హననిషేధేపి సర్వస్యాపి నిషేధ్యత్వసిద్ధివదితి. కల్పాంతరమాహ- శృంగగ్రాహికయాపీతి- ఏకదేశగ్రహణే సర్వసంగ్రహః శృంగగ్రాహికా- అపి వేత్యనేనాహం శబ్దాధ్యాసాః- అస్మచ్ఛబ్దప్రవృత్తోమకారశ్చాత్మవాచక ఇతి పక్షశ్చసంగృహీతః. తత్పక్షద్వయేస్వానుసంధాన ప్రదత్వం స్పష్టమేవ-

సా-సం—ఉక్తార్థకనమశ్శబ్దఘటితత్వాదుక్తమేతన్మంత్రరాజప్రయోజనమితి ద్భిన్న వ్యాపకావ్యాపకమంత్రాస్త్రైవిధ్యరిదిశతి ఏవమితి - నన్వకారార్థాయ మకారవాచ్య శ్శేష ఇతి తారస్య మకారవాచ్యస్య మకారవాచ్యో నమసచ్చార్థః స్వాత్మనోవిశిష్యానుపస్థితేస్స్వాత్మసమర్పణేకథంకరణతేత్యత్రాహ- జీవేతి- స్వాత్మనోపి సామాన్యాన్తర్గత విశేషతయా జీవసామాన్య ముఖత ఇత్యుక్తిః - యతః, ఇహ మకారావస్మచ్ఛబ్దాన్తర్గతౌ అతోఽహమిత్యేవస్వాత్మానం ప్రదర్శయత ఇతి శృంగగ్రాహికయాపివేత్యుక్తిః. ఏవం

మూ — ఇహాయా స్వానుసంధాన ప్రక్రియైకస్య దర్శితా। అన్యేషామపి తత్సామ్యా న్నాన్యోన్యశరణా ఇమే।
అతస్స్వపరరక్షాయాం పరాధీనేషు జంతుషు। నిరపేక్షశరణ్యత్వం నియతం కమలాపతౌ॥

సా.దీ— ఇహేతి. ఇహ, మన్త్రే- ఒరధికారిక్కు యాతొరు పరమాత్మ శేషత్వాను సంధాన ప్రకారం కాట్టప్పట్టతు అతన్యర్క్కుమ్ సమానమాకైయాల్ సర్వర్కుమ్ భగవచ్ఛేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళ్ సమానఙ్గళాకైయాల్ జీవర్కళుక్కు అన్యోన్యోపాయత్వమ్ నిరస్తమెన్నర్థమ్ - ఇత్తాలర్థత్తాలే స్వాపేక్షప్పట్ట పరమాత్మావినుడైయ నిరపేక్షసర్వ శరణ్యత్వత్తై కాట్టుకిరార్- అత ఇతి- అతః, పూర్వశ్లోకోక్త హేతువాల్. జంతుషు, జీవాత్మాక్కళ్ - స్వపరరక్షాయాం, తఙ్గళ్ రక్షణత్తిలుమ్ పిఱరుడైయ రక్షణత్తిలుమ్ పరాధీనరాయిరుక్కుమళవిల్-ఇవర్కళుక్కు పరాధీనకర్తృత్వమే సిద్ధిక్కైయాల్ నిరపేక్షశరణ్యత్వం సర్వవిషయత్తిలుమ్ ఇతరనిరపేక్షమోక్షోపాయత్వం శ్రియఃపతికే నియతమాన ఉళ్ళతెన్నపడి -

సా.స్వా— కారణమోఘటిత కామ్యమంత్రఙ్గళిలుమ్ మకార మేతదర్థప్రదమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇహేతి. ఇహ, మూలమంత్రత్తిలే. కామ్య మంత్రఙ్గళిల్ పరిశుద్ధ స్వాకారాను సంధాన మపేక్షితమాకైయాల్ తత్పరమన్నెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ అహం శేషభూతః అహం పరతంత్రః ఎన్ను సిద్ధిక్కైయాల్ స్వాన్యజీవాత్మాక్కళుక్కు స్వాతంత్ర్యమిణ్డాకైయాల్ రక్షకత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరాల్- అన్యేషామపీతి. అన్యజీవర్కళుక్కుమిన్త వనుసంధానమ్ తుల్యమాకైయాలే పారతంత్ర్యావిశేషాదివర్కళన్యోన్య శరణాళన్ను. ఉపాసనాది కర్తృతయా జ్ఞానప్రదత్వేన వా జీవర్కళుక్కు ముపాయత్వ మిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అత ఇతి అతః, అన్యోన్య రక్షకత్వాభావాల్. స్వపర రక్షాయా కర్తృతయా జ్ఞానప్రదతయా వా ఉపాయత్వే సత్యపి పరాధీనప్రవృత్తికానాం సద్వారకం సాపేక్షముపాయత్వం - నిరపేక్షోపాయత్వం. కమలాపతౌ నియత మెన్ను కరుత్తు-

ఇని నారాయణపదమ్ మంత్రత్తిలే యావశ్య మిరుక్కవేణుమో?నమశ్శబ్దత్తిల్ సిద్ధమాన సాధ్యో

సా.ప్ర—ఏవం తర్హ్యనన్య శరణత్వమప్యధికారివిశేషస్యైవ భవేన్నాన్యేషామిత్యత్రాహ. ఇహాయేత్యాదినా. ఫలితమాహ. అత ఇత్యాదినా-

సా.వి— ఏవం సర్వేషాం భగవచ్ఛేషత్వానుసంధాన సిద్ధిః. నపరస్పరం రక్ష్య రక్షకత్వాపేక్షేత్యాహ. ఇహాయా స్వానుసంధానేతి-ఏవంచ నిరపేక్షసర్వశరణ్యత్వం భగవతస్సిద్ధమిత్యాహ- అతస్స్వపరరక్షాయామితి- స్వస్యపరేషాం దార పుత్రాదీనాంచ.

సా-సం—స్వాత్మన ఏవ మకారార్థత్వే స్వాత్మసంప్రత్యేవా కారార్థశ్శరణ్య ఇతీతరే యథా దర్శన మన్యోన్యశరణా ఏవ స్యురిత్యత్రాహ- ఇహేతి ద్వాభ్యాం. ఇహ, మన్త్రే. సామాన్యముఖత ఇత్యుక్తరీత్యా-ఏకస్య, స్వాత్మసమర్పణమనుతిష్ఠతః -యా స్వానుసంధానప్రక్రియా దర్శితా అన్యేషామపి జీవానాం శేషత్వాది సామ్యాన్నచైకం ప్రతి శిష్యత., ఇతిన్యాయేన భగవదేకశరణా ఏవ సర్వే. అతో నమశ్శబ్దే నాన్యోన్య నిరపేక్ష రక్షకత్వాది నిషేధాల్. జన్తుషు, జీవేషు. స్వరక్షాయాం స్వీయరక్షాయాంచ పరాధీనేషు సత్సు స్వమాత్రానుసంధానేపి ప్రణవ ప్రతిపాదితం సర్వాన్ప్రతి నిరపేక్షరక్షకత్వం భగవతో నియతం, అనన్యప్రసక్తమిత్యర్థః-

మూ—ఇజ్జు శాబ్దమాకవాతల్, ఆర్థమాకవాతల్, నమస్సితే తోత్తిన శరణాగతియాలిర సాధ్యోపాయ గ్గాత్రేప్రసాద నీయనాయ్, మేలిల్‌చతుర్థీయిల్ వివక్షితమాన కైంకర్యత్తుక్కు ప్రతిసంబంధియుమాయ్, స ర్వరక్షకనాకవుమ్, సర్వశేషియాకవుమ్, (ప్రథమాక్షరత్తిల్ తోత్తిన) ప్రతిపన్ననాననిరపేక్ష శరణ్యనుడైయపడి యై వెళియిడుకిరతు యోగరూఢమాన నారాయణశబ్దమ్-

సా-దీ—ఇప్పడినమశ్శబ్దత్తై వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణి అనంతరమ్ నారాయణపదత్తై వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణ ఉపక్రమిత్తు సంగతి నిరూపణ ముఖేన ప్రస్తావిత్తరుళుకిరార్ - ఇజ్జు శాబ్దమాక విత్యాదియాల్ - స్థూల యోజనైయిల్ శొల్లశాబ్దమాకవాతల్, సూక్ష్మయోజనైయిలార్థమాకవాగిలెన్నై - యోగరూఢమాన, యోగః అవయవార్థవత్వమ్. తద్వాన్యోగః- అర్శఆద్యచ్ - రూఢః, అవయవార్థమనపేక్ష్యైకస్య చిద్వాచకత్వేన ప్రసిద్ధః- యోగశ్చాసౌ రూఢశ్చ- అయం నారాయణశబ్దః స్త్రియః పతిత్వాద్యోగః రూఢశ్చ భవతి. యోగికా ర్థత్తుక్కు మవనిడత్తిలే పౌష్కల్య ముణ్డాకైయాల్ అవయవార్థత్తాలు మవనైయే శొల్లుమ్. రూఢస్తు తత్ర జగత్ప్రసిద్ధః. లోకవేదఙ్గళిల్ నారాయణశబ్దత్తుక్కు శ్రియః పతియిలొழிయ ప్రయోగమ్ కాణామై యాల్ అన్యత్ర కారణ్యమాత్ర అనన్వేరిడుకైయాలన్నై- వెళియిడుకిరతు, వివరిక్కిఱతెన్నై - ననుఅకారత్తు

సా-స్వా— పాయత్తుక్కు ప్రసాదనీయనాన ప్రతిసంబంధిఅపేక్షితనాకైయాలుమ్ చతుర్థీయిల్ శొల్లప్పడుకి ఱ కైంకర్యప్రతిసంబంధియు మపేక్షితనాకైయాలు మావశ్యకమెన్నిల్ అకారత్తాలేతానే ఉభయత్తుక్కుమ్ ప్రతిసంబంధి తోత్తుకైయాలే నారాయణపదమ్ వ్యర్థమన్రో ? సార్థకమానాలుమ్ మాస్నైతానే ఇతు కర్కాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జితి- ఇజ్జు, తిరుమంత్రత్తిలే - ఇతుక్కు నారాయణశబ్దమెన్నఱ తోత్తుడేయన్వయమ్- అకార మిరున్తాలుమ్ అతు సంగ్రహ రూప మాకైయాలే నమశ్శబ్ద సమర్పిత శరణాగతిచతుర్థీ ప్రతిపన్న కైంకర్య ప్రతిసంబంధిభూత శరణ్యనుడైయ అపేక్షిత బహ్వాకార ప్రదర్శకమాకైయాలుమ్, ప్రణవవివరణ రూపమాకై యాలేయు మానంతర్యముమావశ్యకత్వము ముపపన్నమె న్నుకరుత్తు- దేవతావిశేషరూఢమాన నారాయణశబ్దమ్ ప్రణవవివరణ మాకమాట్టుమో ? ఎన్న యోగేతి-

సా-ప్ర—అథ నారాయణశబ్దార్థం విస్తరేణ వక్తుం తస్యనమశ్శబ్దార్థేన సంగతిం ప్రదర్శయన్నకారార్థసమానార్థత్వమప్యాహ - ఇజ్జుశాబ్దమాకవిత్యాదినా- వ్యుత్పత్తైస్సంజ్ఞార్థ ప్రసిద్ధిపారిచయ్యాచ్చ

సా.వి— అథనారాయణశబ్దార్థం వివరీతుం సంగతిప్రదర్శనముఖేన ప్రస్తౌతి - ఇజ్జు శాబ్దమాక వాతలితి- స్థూలయోజనాయాం శాబ్దత్వం సూక్ష్మయోజనాయామార్థత్వమితి వివేకః - శరణ్యనుడైయ పడియై, శరణ్యప్రకారమ్ - యోగరూఢమాన- యోగః, అవయవశక్తిః. తద్వానిహ యోగశబ్దార్థః - ఇహ యోగశబ్దో మత్వర్థకార్శ ఆద్యజంతః. యద్వా, యోగయుక్తస్సన్ రూఢః, యోగరూఢః . సముదాయశక్తిరూఢిః. తద్వాన్ రూఢః. అవయవశక్త్యాసర్వరక్షకత్వ, సర్వకారణత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వాంత

సా.సం—అథనారాయణశబ్దం వ్యాఖ్యాతుం వృత్త పదద్వయ సంగతత్వాంతస్య సూచయన్నవతారయతి- ఇజ్జిత్యాదినా- సర్వకారణత్వ, సర్వరక్షకత్వ, సర్వశేషిత్వాదినా ప్రణవ ప్రతిపన్నో నమశ్శబ్దార్థసాధ్యోపాయ విశేష ప్రసాద్య శ్చతుర్థ్యర్థకైంకర్య ప్రతి సంబంధీచక ఇత్యపేక్షాయాం తద్వివృత్య ప్రదర్శయతి-యోగరూఢ ఇతి-యోగరూఢో నారాయణశబ్ద ఇతిభావః. సర్వత్రకారణత్వాది ప్రతిత్యవిశేషే నారాయణ

మూ—శురుజ్జచ్చొన్న అర్థమ్ తన్నైన్నయే అజ్ఞానసంశయ విపర్యయఙ్గళ్ కళ్ళయుమ్పడి ముఖాంతరత్తాలే తెళివిక్కై—వివరణమ్ ఇస్సంగ్రహ వివరణ భావమ్ ప్రథమాక్షరమ్ ముతలాక యథాసంభవమ్ కణ్డు కొళ్వతు.

సా-దీ—కీఴ్ సొన్న అర్థ మిస్సుశోల్ లాయె మూలిప్పదమ్ అకారత్తుక్కు వివరణమాన పడియెన్నె? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శురుజ్జచ్చొన్నవిత్యాది-ముఖాంతరత్తాల్, భఙ్గ్యంతరేణవెన్నై - ఇస్సంగ్రహేత్యాది-అకారత్తుక్కు నారాయణపదమ్.మకారత్తుక్కు నారపదమిత్యాదిరూపేణ కణ్డు కొళ్వతు - ఇప్పదమ్ పష్టగాయత్ర్యాదికళిల్

సా-వ్యా— అవయవవ్యుత్పత్త్యా ప్రణవ వివరణమాకలామెన్నుకరుత్తు.ప్రణవవివరణమ్ నారాయణశబ్ద మెన్కిరతు కూడుమో? ప్రణవత్తుక్కుత్తు అర్థమెన్నుశొల్లామెయ్యాలే నారాయణ పదత్తుక్కు త్తాన్ ప్రణవమ్ వివరణమాకలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. శురుజ్జేతి- రక్షకశ్చాప్రతిపన్నమై దేవతాంతర మోవెన్ను శంకియామైక్కాక ఇన్న దేవతా విశేషమెన్నుమ్, సర్వాధారత్వ సర్వశరీరత్వాద్యాకార విశిష్టనాకవుమ్ విశదీకరిక్కైయాలే వివరణమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడి అకారవివరణమానాలుమ్ మకారోకార వివరణ మల్లామై యాలె కృత్స్న ప్రణవ వివరణమున్నే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇస్సంగ్రహేతి.అకారత్తుక్కు నారాయణపదమ్.మకారత్తుక్కు నారపదమ్-చతుర్థీవిభక్తికు (ఉకారత్తుక్కు) ఆర్థ ప్రత్యయమిత్యాది ప్రకారేణ కణ్డు కొళ్వతెన్నుకరుత్తు. యద్వా, ఇప్పడి ప్రణవ వివరణమాయ నారాయణపద మనంతరం ప్రయోజ్యమాకిల్ ప్రణవానంతరమ్ నమశ్శబ్ద మున్నతానే ప్రయుక్తమాక వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇస్సంగ్రహేతి - ప్రథమేతి. ప్రణవమ్ ముతలాక వెన్నై - ప్రణవత్తిల్ శేషతయా ప్రతిపన్నమైన జీవనైయుమ్, శేషియా

సా-ప్ర—యోగి రూఢత్వా మితిభావః ఏవన్తర్హి పునరుక్తి స్స్యాదిత్యత్ర ఆహ - శురుజ్జ విత్యాదినా- "అ క్తార్థవిశదీకార యుక్తార్థస్యవివరణమ్" ఇతి లక్షణాత్, ఉక్తార్థోక్తేస్సంగ్రహ వివరణ భావాన్న పౌనరుక్త్యమితిభావః - నారాయణ శబ్దస్యాకార వివరణత్వవన్న మసఉకార వివరణత్వం నార పదస్య మకార వివరణత్వం ద్వయ స్యాష్టాక్షరవివరణత్వమిత్యాది ద్రష్టవ్యమిత్యాహ-ఇస్సంగ్రహేత్యాదినా-

సా-వి— రాత్మత్వ ప్రకారేణయాథార్థ్యా చ్ఛ్రియఃపతిత్వాది ప్రపంచ బోధజననమితి అకారాదిపదవివరణత్వ మితిభావః. కిమర్థం వివరణ మిత్యత ఉక్తం-అజ్ఞానసంశయవిపర్యయఙ్గళ్ కళ్ళయుమ్పడి ఇతి- ※అకారస్య సకారత్వకత్వ సర్వశేషిత్వాదిబోధకత్వా ప్రతీతౌ అన్యథాపి ప్రతీతౌ అన్యదేవ ప్రతీతౌ చ వ్యాఖ్యాన మపేక్షి తమితిభావః. ననుసామాన్యతో జ్ఞాతే విశేషతశ్చాజ్ఞాతే సంశయవిపర్యయౌ కథమ్? అత్ర సామాన్యతో జ్ఞాన మిత్యత్రాహ. శురుజ్జేతి- అకారాదిభి స్సంగ్రహేణోక్తార్థ మేవ.నారాయణ శబ్దస్యాకారార్థ వివరణత్వం నారపదస్య మకారవివరణపరత్వ మతో న పౌనరుక్త్య మపీతి ద్రష్టవ్యం తదేవాహ- ఇస్సంగ్రహేతి. ముతలాగ,

సా సం -పదస్యైకథం పూర్వపదవివరణత్వమిత్యత్రాహ-శురుజ్జవిత-ప్రణవప్రతిపాద్యస్య విశేషనిర్ధారణక్రమం-"యద్వేదాదౌ" విత్యత్రమహేశ్వర శబ్దైన అన్యపరత్వస్య చ ప్రణవే శంకితుం శక్యత్వాన్నారాయణశబ్దస్తద్వ్యవస్థాపకః- సామాన్య పదఘటితకారణోపాసనవాక్యానాం విశేషనిష్ఠత్వ మాయణీయ సుబాలమహోపనిషదాదిష్వపి విశేష్యవిశేషసమర్పణేనానన్యపరత్వ నిర్వాహకత్వేత్యజ్ఞానాదినివర్తకత్వాత్ తద్వివరణత్వ మస్యాప్యుక్తమితి భావః- ఇదమేవో భయపద వివరణరూపమితి సమంగత్వం- కిన్తుగతి సామాన్యతః ఉత్తరోత్తరత్వాత్ పూర్వపూర్వ వివరణరూపాణ్యపీత్యాహ-ఇస్సంగ్రహేతి. అస్యేతరవ్యాపకానామర్థ్యహి

మూ — ఇన్నారాయణశబ్దమ్ శేష శేషిత్వజ్గళ్ ఇరణ్డైయుమ్ వెళియాక క్కాట్టుకిఱ ఉపకారాతిశయ త్తాలే విష్ణు గాయత్రియిలుమ్, తిరునారాయణీయత్తిలే నామ నిర్వచనమ్పణ్ణుకిఱ ఇడత్తిలుమ్, మత్తుముళ్ళ వ్యాపక నామజ్గళుక్కుమ్ మున్నే ఏరిక్కప్పట్టతు-

సా-దీ— వ్యాపకనామాంతరజ్గళుక్కుమున్నేయెడుక్కప్పట్టతుక్కు హేతువైయరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇన్నారాయణ శబ్దమిత్యాది- నారశబ్దత్తాల్ శేషత్వత్తైయుమ్, అయనశబ్దత్తాల్ శేషిత్వత్తైయుమ్ సొ న్నపడి- విష్ణ్వాది శబ్దత్తిల్ వ్యాపకనైక్కాట్టుమతొழியవ్యాప్య పదార్థ వాచిశబ్దాంశమిల్లై యిరే. నా రాయణీయమావతు ? మోక్ష ధర్మత్తిల్ తత్త్వోపదేశ పరాకాష్ఠైయాన చరమ ప్రదేశమ్- వ్యాపక నా మజ్గళుక్కు, విష్ణు వాసుదేవనామజ్గళుక్కుమ్. ఇతినారాయణానువాకముమిత్తిరునామత్తైయే అసకృదా

సా-స్వా— ప్రతిపన్నరక్షకనైయుమ్, పారతంత్ర్యస్వాతంత్ర్యవిశిష్టనాక క్కాట్టుకైయాలేయుమ్, న మస్సిల్ ప్రతిపన్ననై కార్యత్వ, వ్యాప్యత్వ, నిత్యత్వ, వ్యాపకత్వాద్యాకార విశిష్ట నాక క్కాట్టుకైయాలుమ్, య థాసంభవమ్ సంగ్రహ వివరణభావమ్ నమస్సుక్కుమ్ నారాయణపదత్తుక్కు మిరుక్కైయాలేసర్వానంత ర్యమ్ కూడుమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ మూలమంత్రత్తిలే చరమశ్రుతమాన ఇశ్శబ్దమ్ విష్ణు గాయత్ర్యాది కళిలే నియామకమన్ఱికే ప్రథమ శ్రుతమాక కూడుమో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇన్నారాయణ శబ్ద మితి. మూలమంత్రత్తిలే వివరణ రూపత్వ నియామకత్తాలే చరమశ్రుతి మానాలు మజ్గు అత్తనియామక మి ల్లామైయాలే ఉపకారకత్వాతిశయత్తాలే ప్రథమ శ్రవణమ్ కూడుమెన్ను కరుత్తు- ఆనాలుమ్ విష్ణ్వాదిశబ్దా పేక్షయా ఇతుక్కతిశయమ్ కూడుమో ? నారాయణానువాకత్తిలే ఇశ్శబ్దమ్ బ్రహ్మరుద్రాది శబ్దసమా నాధికరణమాకప్రయుక్తమాకైయాలే బ్రహ్మరుద్రాదిసాధారణమాకైయాలితుక్కతిశయమ్ కూడాతే? ఇత సాధారణ మాకిలజ్గనేక వారమావర్తిక్కిఱతు వ్యర్థమన్నో? పరత్వేనశంకిత బ్రహ్మరుద్రాదివ్యావృత్త్యర్థ

సా-ప్ర— అథవక్ష్యమాణానంతార్థగర్భతత్త్వోప పాదకంమహా ప్రభావవత్త్వంతావదాహ. ఇన్నారాయణే త్యాదినా- (వేదాంతేషు సర్వోత్కృష్ట తయోక్తవ్యాపకద్వయాదపి వైశిష్ట్యరూపంమాహాత్మ్యం తన్నిదా నం చాహ. ఇన్నారాయణే త్యాదినా.) తిరునారాయణీయేతి- “ నారాయణోమయనం ఖ్యాతో హ్యహమేక స్సనాతనః । ఆపో నారా ఇతిప్రోక్తా ఆపో వైనరసూనవః । అయనం మమతాః పూర్వం తేననారాయణో స్మ్యహ ” మిత్యాదినేత్యర్థః. “ ఇదంపురుషసూక్తంహి సర్వవేదేషుపఠ్యతే । ఋతంసత్యమితిఖ్యాత మృషిసిం హ్మేనచింతిత ” మిత్యాది ప్రమాణాను గుణ్యేన సర్వత్రసన్నిహితతయా తత్రతత్రపఠే మోక్ష సాధనసర్వో పాసనవిశేష్య నిర్ధారణపరానువాకైః బహుశ ఆవర్తితత్వ రూపంమాహాత్మ్యం తథావర్తనఫలంచాహ.

సా-వి— యథాసంభవమితి- నమస్కారవివరణత్వంవ్యాప్యోపాస్యతర వివరణత్వం ఇత్యాద్యపీతి హృద యం- శేషశేషి సర్వతత్వ కణ్ఠోక్తిమత్త్వేన సర్వత్రనారాయణ శబ్దస్యైవ ప్రథమోపాదాన మిత్యాహ- ఇ న్నారాయణశబ్దమితి. తిరునారాయణీయత్తిలితి-నారాయణీయమితి మోక్షధర్మేషుతత్త్వోపదేశకాష్ఠాభూత

సా-సం— తత్రాంవిష్ణుగాయత్ర్యాదావపిప్రాగుపాదానతన్నియామకాభ్యామాహ. ఇన్నారాయణశబ్దమితి. తిరునారాయణీయత్తిలిత్యనేన శాన్తిపర్వణి నారాయణీయముచ్యతే- అథనారాయణానువాకస్యతత్రనాత్

మూ— సర్వపర విద్యోపాస్య విశేష నిర్ణయమ్పణ్ణుకిర నారాయణానువాకం పరతత్త్వమాక శంకిత రాన బ్రహ్మశివాదికళ్ ల్లామ్ సమానాధికరణ నిర్దేశత్తాలే యుజ్గశొన్న విశ్వమ్పోలే విభూతి యాయార్కళెన్నుమ్, ఇవర్ కళుమ్ నారశబ్దార్థమెన్నుమ్ తెళివిక్కైక్కాక ఇన్నారాయణ శబ్దత్తై ప్పలకాలుమ్ అద రంతోత్త అవతీర్త్తసు.

సా-దీ—వర్తిత్త తెన్ను ఇతిల్ వైభవ ప్రకాశనమ్ పణ్ణుకిరార్. సర్వ పరవిద్యేత్యాదియాల్ సర్వపరవిద్యైకళాలన సదన్తరాదిత్య విద్యాదికళ్. ఇవై కళిలుపాస్య వస్తు విశేషత్తై- నారాయణానువాకమ్, “సహస్రశీర్షం దేవ” మెనిక్కరవదుకాక మున్నే- ఇశ్శబ్దత్తై అవతీర్త్తుక్కు హేతు వరుళిచ్చెయ్కిరార్. పరతత్త్వమాక శంకితరాన విత్యాదియాల్- శ్వేతాశ్వతరాదికళిలాపాత ప్రతీతియాలే సామరరాల్ పరత్వేన శజ్కిక్కరికే బ్రహ్మ శివాదికళ్- సమానాధికరణ నిర్దేశమావతు? “సబ్రహ్మసశివ” ఇత్యాది- అజ్గశొన్న విశ్వమ్పోలే, నారాయణానువాకత్తిల్ “విశ్వం నారాయణం దేవ” మెన్ను సమానాధికారణ నిర్దేశత్తాల్ శొన్న విశ్వశబ్ద వాచ్య జగత్తుప్పోలే ఎన్నైక్క- ఇని యితిల్ ప్రధాన విషయమాన ప్రమాణజ్గ

సా-స్వా— మనేకవారమావృత్తమెన్నిలప్పోతు ఇంద్రాత్పరో నారాయణః- రుద్రాత్పరో నారాయణః- ఎన్నావర్తియాతే “సబ్రహ్మసశివ” ఇత్యాదినా సమానాధి కరణమాక శ్రవిక్కక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సర్వపరేత్యాది- “లింగభూయస్త్వాత్తద్ధిబలీయస్తదపి” ఎన్కిర వధికరణత్తిలే త త్తద్విద్యాప్రకరణత్తిలే ఉపాస్య సమర్పకతయా ఉక్తశంభుశివాది శబ్దైరుపాస్య ముద్దిశ్య నారాయణత్వం విధీయత ఇతి నిర్ణీత మాకైయాలే ఎన్ను కరుత్తు. “శివాత్పర” ఇతి ప్రకారాంతరేణ నిర్దేశిత్తాల్ దేవతాంతరజ్గళుక్కు తదపృథక్సిద్ధత్వ తద్విభూతిత్వాదికళుమ్ సర్వోపాసనజ్గళిలుమ్ నారాయణత్వ ముపాస్యమెన్నుమ్ సిద్ధియామైయాలే సామానాధికరణ్యేన నిర్దేశిత్తాల్ “విశ్వం నారాయణం దేవ” మిత్యాదావ చిదైక్యమ్ బాధితమాకైయాల్ తద్విభూతిత్వాదికళ్ సిద్ధిక్కరాప్పోలే వైరూప్యమన్నికే “సబ్రహ్మ” త్యాది సామానాధికరణ్యత్తాలుమ్ విభూతిత్వాదికళ్ సిద్ధిక్కుమెన్ను కరుత్తు -అప్పోతు “సబ్రహ్మసశివస్సేంద్రః” ఎన్ను శొన్నాలుమ్ విభూతిత్వాదికళ్ సిద్ధిక్కైయాలే అసకృదావర్తి వ్యర్థేయన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఆదరమితి-ఇన్నారాయణశబ్దత్తై “పూర్వపదాత్సంజ్ఞాయా(మగః)” ఎన్ను సంజ్ఞాయాం విధీయమాన ణత్వయుక్తమాన బహువ్రీహిసమాసత్తై తత్పురుషనారాయణశబ్దత్తై నడాదిగణ పఠితమాన ఫగన్త నారాయణశబ్దమ్ ఋషిపుత్ర వాచియాకైయాలే అతుక్కు సర్వసామానాధికరణ్యమ్కూడాతిరే. యద్వా,

సా-ప్ర-సర్వపరేత్యాదినా-ఏవమర్థ విశేషప్రతిపాదకత్వాధీనం మాహాత్మ్యముక్త్వా ఉచ్చారణమాత్రాన్మంగళా

సా-వి— శ్చరమభాగః. కీర్తనమాత్రేణసర్వపాప నివర్తకత్వమిత్యాదినా ప్రసిద్ధం నారాయణశబ్దప్రధాన

సా-సం—యణ శబ్దావృత్తేశ్చప్రయోజనకథనముఖేనచాస్యాశ్యహీతతామాహ- సర్వేతి. “సహస్రశీర్షం దేవ” మిత్యాదికో నారాయణానువాకః “హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగ్రే. యదాతమస్తన్నదివా” త్యాదావాశంకిత రానేత్యర్థః- “సబ్రహ్మసశివ” ఇత్యాది సమానాధికరణనిర్దేశః. “విశ్వం నారాయణన్దేవ” మిత్యాది వాక్యాభిప్రాయ మిజ్గశొన్నవిశ్వమ్పోలే ఇత్యభిధానం -ఏతచ్ఛబ్ద ప్రధాన విషయాని ప్రమాణాన్యాహు

మూ— ఇశ్శబ్దత్తిన్ ప్రభావమ్- “ సంకీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రమ్। నారాయణేతియస్యాస్యే. నారా యణేతిశబ్దోస్తి ” ఇత్యాదికళిలుమ్,ఆళ్వార్ కళుడైయ “కులన్దరుమ్ శెల్వన్ తన్ తిడుమ్. నారణన్తమ్ మన్నైనరకమ్పుకార్ ,, ఇత్యాదికళాన పాశురఙ్గళాలుమ్ ప్రసిద్ధమ్ - నారదీయకల్పత్తిలుమ్ “ రోగాపద్భ యదుఃఖైర్భ్యోముచ్యంతెనాత్రసంశయః। అపినారాయణేత్యేతచ్ఛబ్దమాత్రప్రలాపినః,,ఎన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్టతు.

సా-దీ—శ్రీకాట్టుకిరార్ ఇశ్శబ్దత్తినెన్ఱుతుడఙ్గి- “నారాయణేతియస్యాస్యేవర్తతేనామమఙ్గళమ్। నారా యణస్తమస్యాస్తే వత్సం గౌర్వత్సలాయథా,, ఇ. ఆదిశబ్దత్తాల్ నారాయణేతి మ్రియమాణ ఉపైతి ము క్తి మిత్యాది సంగృహీతమ్. నారణన్తమ్మన్నై నరకమ్పుకార్. నారాయణన్ పేరిట్ట పిళ్ళైయిన్ తాయా ర్ నరకమ్పుకారెన్నపడి.నారదీయేత్యాది- రోగాపద్భయ దుఃఖఙ్గళ్ ఐహికాముష్మిక విషయఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు.

సా-స్వా— అనేకభగవన్నామఙ్గళిరుక్క-నారాయణపదమేమంత్రఘటకమాకవేణుమో? ఎన్కిర శంకైయిలిశ్శ బ్దత్తుక్కు-అర్థకృతశ్రైష్ఠ్యత్తై ఇన్నారాయణ శబ్దమిత్యాద వాక్యద్వయత్తాలేఉపపాదిత్తుఇశ్శబ్దస్వభావ కృత మాయుమ్ శ్రైష్ఠ్యత్తై ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళాలే ఉపపాదిక్కిరార్ - ఇశ్శబ్దత్తి నిత్యాదినా- సంకీర్త్యేతి - “ సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్రంవిముక్త దుఃఖాస్సుఖినోభవంతి। నారాయణేతి య స్యాస్యేవర్తతే నామమఙ్గళమ్। నారాయణస్తమస్యాస్తే వత్సగ్గౌరివ వత్సలా,, ఎన్ఱు వచనశేషమ్- “అ క్రుశ్యపుత్రమఘవాన్ యదజామిళోపి నారాయణేతిమ్రియమాణ ఉపైతిముక్తిం,, మెన్కిరతు ఆదిశబ్దార్థమ్. కులన్దరుమ్, ఉత్కృష్ట కులప్రద మెన్నపడి- శెల్వమ్, సంపత్-తన్తిడుమ్,తరుమ్- జ్ఞానాదిసంపత్తై త్తరుమె న్నపడి - నారణన్తమ్మన్నై, నారాయణనెన్ఱుపేరిట్ట పిళ్ళైయినుడైయ తాయార్- నరకమ్ పుకార్, నరక త్తై యుడైయారెన్నపడి- ఇవర్కళిరుక్కితామత్తిల్ పక్షపాతత్తాలే ప్రభావమ్ శొన్నార్కళెన్ఱు శంకై వారా తో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- నారదీయ కల్పత్తిలుమితి - మంత్రప్రవర్తకరాన నారదర్ ప్రణవనమస్స క్కళైవిట్టఇశ్శబ్దత్తై ప్రశంసిక్కైయాలేఇతుపక్షపాతకృతమన్ఱెన్ఱుకరుత్తు-ఇప్పడిప్పట్టప్రభావకథనమ్“కృష్ణః కృష్ణఃకృష్ణఇత్యంతకాలే.హరిరిత్యక్షరద్వయమ్,,మెన్ఱునామాంతరఙ్గళుక్కుమున్డే? ఎన్నవనాధారణా తర్థమ్

సా-ప్ర వహత్వరూపంమాహాత్మ్యమప్యాహ-ఇశ్శబ్దత్తినిత్యాదినా.మాహాత్మ్యస్యసాంప్రదాయకత్వముక్తం- ఆళ్వారిత్యాదినా. కులన్దరుమిత్యాది. ఉత్కృష్టకులమధికైశ్వర్యంచప్రద్యాదిత్యర్థః- నారణన్తమ్మన్నై నర కమ్పుకారితి-నారాయణఇతినామవతోమాతానరకంనప్రవిశేదిత్యర్థః-సర్వఫలసాధనత్వంశబ్దోచ్చారణ మాత్ర స్యదర్శితం- నారదీయేత్యాదినా- నారాయణశబ్దమాత్రస్యప్రణవనమశ్శబ్దచతుర్థీసహితాష్టాక్షరతుల్యత్వ

సా-వి— మాహా.ఇశ్శబ్దత్తిలిత- కులన్దరుమితి-కులమ్తరుమ్,కులందద్యాత్-శెల్వమ్ తన్తిడుమ్,సంపదందద్యా త్ - నారణన్తమ్మన్నై, నారాయణ ఇతి నామవతోమాతా. నరకమ్పుకార్, నరకంనప్రవిశేత్. సర్వదుః ఖనివర్తకత్వమప్యాహ.రోగాపదితి. నారాయణేతిచతురక్షరాత్మకమేవస్వరవ్యంజన భేదేనఅష్టాక్షరత్వమితి

సా-సం—ఇశ్శబ్దత్తినిత్యాదినా.“నారాయణేతియస్యాస్యేవర్తతేనామమంగళం।నారాయణస్తమస్యేతివత్సం గౌరివవత్సలా ,, కులన్దరుమ్, ఉత్కృష్టకులప్రదమ్. శెల్వన్తన్దిడుమ్, సంపత్ప్రదం.నారణన్తమనెన్ఱు,నారా యణదాసాఇతిశబ్దితాః-

మూ—— ఇతు శనై ఌయేస్వరవ్యంజనభేదత్తాలే ఎట్టుత్తిరువక్షరమాకభావిక్క ప్పడుమంత్రత్తోడేశక్క మె స్సుళురాదొన్త్రోక్తమ్-ఈశ్వరనోడుపృథక్ సిద్ధిగళల్లాతనారఙ్గళుకుర ‹‹నారాః అయనంయస్య,, ఎన్నుమ్ ‹‹నారాయణామయనమ్,, ఎన్నుమ్నిష్కర్షవివక్షైయాలే వైయధికరణ్యముణ్డాయిత్తు-ఇశ్శబ్దత్తుక్కు నమ్మాళ్వార్

సా-దీ—— ఇతుశనై ఌయే, నారాయణవెన్నుమిమ్మాత్రత్తైయే. స్వరవ్యంజనభేదత్తాలే, అకారవతునకారా కార రేఫాకారయకారాకారణకారాకారభేదత్తాలె నైర్- కిత్తు క్తమాన నారశబ్దదిత్తుక్ వైవక్షికనిష్కర్షకత్వత్తాలే. నారశబ్దత్తుక్కుమయనశబ్దత్తుక్కుమ్ వైయధికరణ్యముణ్డాయ్ త్తెన్కిరార్. ఈశ్వరనోడిత్యాది- ఇప్పడత్తిక్ సమాసద్వయత్తినర్థత్తై నమ్మాళ్వారరుళిచ్చెయ్ కారెన్కిరార్- ఇశ్శబ్దత్తుక్కిత్యాది-

సా-స్వా—— మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతుశనై ఌయేఇతి - ఇతుశనై ఌ, నారాయణ ఎన్కిర ప్రాతిపదికత్తై ఎన్నపడి - స్వరేతి- నకారాకార రేఫాకార యకారాకార ణకారాకార భేదేనఎన్నపడి- పురాణాంత రేతి. ఇప్పడి నారాయణ శబ్దమ్ యోగరూఢమెన్నుమ్పూర్వమ్ శొన్నతుకూడుమో ? నారమాయిరుక్కిర అయనమెన్ను కర్మధారయమ్ శొల్లిల్పుల్లింగత్వమ్ విరోధిక్కుమ్ - వ్యాపకత్వసర్వాధారత్వాద్యర్థాలాభముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - నారాః అయనంయస్య ఎన్నుమ్, నారాణామయనమెన్నుమ్ వ్యుత్పత్తియిల్ నారశబ్దమపర్యవసానవృత్త్యా భగవత్పర్యంతమాకైయాలె వైయ్యధికరణ్యమ్ కూడాతే ? స్వస్య స్వాధారత్వముమ్ స్వవ్యాపకత్వముమ్ బాధితము మన్రో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఈశ్వరనోడితి. పృథక్సిద్ధ మల్లాతేతి. అపృథక్సిద్ధవాచినాం విశేష్యపర్యంతత్వ ముణ్డానాలుమ్ నిష్కర్షవివక్షైయాలే సమాసమ్కూడుమె న్నుకరుత్తు- ఇప్పడియోగవ్యుత్పత్తికుర సంప్రదాయము మిల్లావిట్టాల్ అనాదరణీయత్తైవారాతో? ఎన్న ‹‹అర్వాచ్యనకిములపతేః,, ఎన్నుకొణ్ డాడ ప్పట్టిరుక్కిరకూటస్థసంప్రదాయమరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇశ్శబ్దత్తుక్కితి-

సా-ప్ర—— రూపంమాహాత్మ్యమాహ. ఇతుశనై ఌయేఇత్యాదినా ఏవంవైభవముక్త్వాసమస్తస్య ‹‹ద్విధాస మాస్పముత్ప్రయుక్త దేక దేశస్యనారసబ్దస్య ‹‹నతాన్మసవర్ణవచసాంప్రతిష్ఠాయత్రశాశ్వతీ । వచసాంవాచ్యముత్తమ,, మిత్యాది ప్రమాణాత్పరమాత్మ పర్యంతత్వే ఆత్మాశ్రయదోషం పరిహరతి- ఈశ్వరనో డిత్యాదినా. సమాసద్వయార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ- ఇశ్శబ్దత్తుక్కిత్యాదినా.

సా-వి——పురుణాంతరోక్తమిత్యాహ. ఇతుశనై ఌయేఇతి. ఏతదేవ. అథనారశబ్దస్యభగవదపృథక్సిద్ధచేతనాచేతన వాచిత్వేన భగవద్వాచి సామానాధికరణ్యేపి ఇహ సమాసద్వయవివక్షాయాం నిష్కర్షకశబ్దత్వేన కేవలచేతనాచేతన మాత్రపర్యవసితత్వేన వైయ్యధికరణ్యేన ప్రయోగో యుక్త ఇత్యాహ . ఈశ్వర నోడితి. విశేష్యవాచక శబ్దసమానవిభక్తికత్వం సామానాధికరణ్యం- విశేష్యవాచిభిన్న విభక్తికత్వం వైయ్యధికరణ్యం- తత్సమాసద్వయార్థో వకుళాభరణమునిభిరప్యుక్త ఇత్యాహ . ఇశ్శబ్దత్తుక్కితి-

నా-పం—— స్వరవ్యంజనేతి.న్, ఆ,ర్,ఆ,య్,అ,ణ్,అ, ఇతి భేదాదిత్యర్థః- అపృథక్సిద్ధప్రకారవాచిత్వేన విశేష్యపర్యంతస్యనారపదస్యతత్ప్రకారివాచ్యయనశబ్దేననీలోత్పలాదివత్సామానాధికరణ్యసమాసే వాచ్యే వ్యధికరణ సమాసద్వయోపపత్తిః కథమిత్యత్రాహ. నిష్కర్షేతి-ప్రకారమాత్రవాచిత్వవివక్షయేత్యర్థః- వైయ ధికరణ్యం, వ్యధికరణంసమాసద్వయం. ఉక్తసమాసద్వయం-తదర్థస్యాన్యసంప్రదాయికత్వమాహ-ఇశ్శబ్దత్తుక్కితి.

మూ — "ఎణ్ పెరుక్కన్నలత్తొణ్ పొరుళీరిలవణ్ పుకழ் నారణన్,, ఎన్నుమ్-

సా-దీ — "ఎణ్ పెరుక్కన్నలత్తొణ్పొరుళీరిలవణ్ పుకழ்నారణ ,, నెన్నుబహువ్రీహిసమాసమ్శొల్లప్పట్టు- "నారణన్మ్రుపేత్రులకుక్కున్నాత,, నెన్నుతత్పురుషసమాసార్థమ్శొల్లిత్తు. ఎన్గనేయెన్నిల్. ఎణ్ పెరుక్కన్నా ది. ఎణ్, సంఖ్యై- పెరుక్కు, అనన్త్యమ్. సంఖ్యైయినుడైయ ఆనన్త్యత్తైయుడైత్తాన - అసంఖ్యాతమాన వెన్నపడి- అన్నలత్తు, అనన్తజ్ఞానానన్దాశ్రయమాన- ఒణ్ పొరుళ్, స్వప్రకాశతయా విలక్షణవస్తుక్కళాన, జీవ రక్కళెన్నపడి. ఇతు అచిత్తుక్కు ఉపలక్షణమ్. ఇప్పొరుళ్కళై- ఈరిలవణ్ పుకழ் ఈరు, అవధి. అవధియత్త వణ్ ఎన్ను విలక్షణమ్. పుకழ்ఎన్నుకల్యాణ గుణఙ్గళైక్కాట్టుకిరతు- ఇఙ్గై ణ్ పురుక్కన్నలత్తొణ్ పొరుళ్కళై యుడైయవనెన్ను ఆశ్రయమాక వుడైయవనెన్నపడి. ఇతు తాత్పర్య రత్నావలియిలిపాట్టిలర్థత్తై "జగ దయనతయా ,, ఎన్ను వివరిక్కైయాలె స్పష్టమ్- ఇప్పడి బహువ్రీహిసమాసార్థమ్శొల్లుమిడత్తు పూ ర్వమర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్తు కొణ్డు పిన్నారాయణశబ్దత్తై ప్రయోగిత్తరుళినార్- ఇతు నారాయణ

సా-స్వా— ప్రథమమ్ బహువ్రీహ్యర్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఎణ్ పెరుక్కితి-ఎణ్, సంఖ్యై. పెరుక్కు, ఆ నంత్యమ్. సంఖ్యైయినుడైయ వానంత్యత్తై యుడైత్తాన - అసంఖ్యాతమాన వెన్నపడి- అన్నలత్తు, అనంత జ్ఞానానందాద్యాశ్రయమాన - ఒణ్ పొరుళ్- ఒణ్, విలక్షణమాన- స్వప్రకాశతయా విలక్షణమాన. పొరు ళ్, వస్తుక్కళై - జీవరక్కళై - ఇత చిత్తుక్కుముపలక్షణమ్ . ఇతుకళై ఆశ్రయమాక వుడై యవ నెన్నపడి. ఈరిల- ఈరు, అవధి. అవధిరహితఙ్గళాన - వణ్, విలక్షణఙ్గళాన - పుకழ், కల్యాణగు ణఙ్గళై యుడైయవనెన్నపడి - "జగదయనత యే,, తి తాత్పర్య రత్నావల్యుక్తే: ఇప్పడియేఅర్థమెన్ను కరు త్తు - ఇప్పడి అర్థమ్ శొల్లి అనంతరమ్ వ్యాఖ్యేయపదత్తై నిర్దేశిత్తరుళుకిరార్ - నారణనితి. అథ త త్పురుషార్థమ్ సాధియానిన్ను కొణ్డు వ్యాఖ్యేయపదత్తై యెడుక్కిరార్ .

సా-ప్ర— ఎణ్ పెరుకిత్యాదినా. అసంఖ్యేయ జ్ఞానానంద స్వరూపాజీవా: అనంత కల్యాణ గుణగణాశ్చ యస్యసనారాయణఇత్యర్థ:-

సా-వి—ఎణ్పెరుక్కన్నలత్తొణ్పొరుళీరిల వణ్పుకழ் నారణన్-ఎణ్, సంఖ్యాయా:- పెరుక్కు, ఆనంత్యవం త:. అసంఖ్యాతాఇత్యర్థ: - అన్నలత్తు, తాదృశ జ్ఞానానందాశ్రయా:. ఒణ్పొరుళ్, స్వప్రకాశతయా విలక్షణా జీవా: - అత్రాచిదుపలక్ష్యతే- ఈరిలి, అనవధికా: - వణ్, విలక్షణా: - పుకழ், కల్యాణగుణా శ్చ యస్య సనారాయణ ఇతిబహువ్రీహ్యర్థోత్ర వివక్షిత: -

సా-సం — ఎణ్, సంఖ్యా- పెరుక్కు- ఆనన్త్యం- నలమ్, ఆనన్ద:. అన్నల మిత్యానందవల్లీ ప్రసిద్ధిమ్యా ఖ్యతే- ఏవంచ- ఎణ్ పెరుక్కన్నలత్తినాయ్, అపరిచ్ఛిన్నానందతయా ఆనన్దవల్లీ ప్రసిద్ధస్య- ఒణ్ పొరుళ్, స్వయంప్రకాశతయా విలక్షణం వస్త్విత్యర్థ:. అత్రముక్తాజీవసంఘుక్త:- అచిచ్చానేనలక్ష్యతే- చిదచిద్వ గాశ్రయక ఇత్యర్థ:. ఈర్, అవధి:. ఇల్, అవధిరహిత:, వణ్ పుకழ், శ్లాఘ్య కల్యాణగుణ:. ఏవంప్రి థమమర్థముక్త్వా శబ్దముపాదత్తే- నారణనితి. అత్ర బహువ్రీహ్యర్థ ఉక్త:- అథ తత్పురుషార్థం

మూ — నారణన్ ముఱ్ఱువేఴ్ఱులకుక్కుమ్ నాతన్, ఎన్నుమ్ పూర్వాపరఙ్గళిలే సమాసద్వయాత్తాల్ అర్థ త్రైయ ప్రదర్శిక్కిఱార్ - ఇతిలే హేయ ప్రత్యనీకత్వ కల్యాణైకతానత్వరూపమాన ఉభయలింగత్వముమ్

సా-దీ — శబ్దత్తై నర్థమెన్ఱు తోన్ఱ కైక్కొళ్ళ. నారణన్ ముఱ్ఱువేఴ్ఱులకుక్కుమ్ నాతన్, తత్పురుష సమాసార్థమ్ శొల్లుమిడత్తిలుమున్ నారాయణ పదత్తైయుపాదానమ్ పణ్ణి పశ్చాత్సమాసత్తై క్కాట్టుకిఱార్. ముఱ్ఱువేఴ్ఱు లకుక్కుమ్ నాతనెన్ఱు - సమస్తమాన సప్తలోకఙ్గళుక్కుమ్-నారశబ్దార్థ మాన ఉభయ విభూతికుక్కుమెన్ఱపడి - నాతన్, స్వామి. ఇతు ఉపాయత్వోపేయత్వఙ్గళాల్ ఫలితార్థ కథనమ్. ఇని ప్రథమాక్షరత్తిలుమ్ నమస్సిలుమ్ తోన్ఱిన రక్షకత్వ వశీకార్యత్వోపయుక్తమాన ఉభయ లిఙ్గముమ్ చతుర్థియిల్ తోన్ఱిన ప్రాప్యత్వోప యుక్తవిభూతిద్వయ వైశిష్ట్యము మిఙ్గే సిద్ధిక్కుమెన్కిఱార్ - హేయప్రత్యనీకేతి. ఉభయ లిఙ్గత్వమ్ గర్భితమెన్ఱతు సుబాలోప నిషదాది కళిల్ ,, ఏషసర్వ భూతాన్తరాత్మాఽపహత పాప్మా,, ఇత్యాదికళిలే నారాయణ శబ్దార్థమ్ శొల్లుమిడత్తుభయ లిఙ్గత్వము మర్థమా

సా.స్వా— నారణనితి. ముఱ్ఱు, సమస్తమాన-ఏఴ్ఱు లకుక్కుమ్, సప్తలోకఙ్గళుక్కుమ్- నారశబ్దార్థభూతోభయ విభూతి కళుక్కుమ్ - నాతన్, స్వామీ - అయనశబ్దార్థప్రాప్యత్వ ప్రాపకత్వాక్షిప్త స్వామిత్వ మానెన్ఱపడి - పూర్వాపరఙ్గళిలే, ప్రథమద్వితీయ శతకయో రెన్ఱపడి - ఇప్పడి సమాసద్వయమ్ సిద్ధిత్తాలు ముపక్రమత్తిలే సాధ్యోపాయప్రపాదనీయనా యిత్యాదినా ఉపాయత్వ ప్రాప్యత్వోపయుక్తాకారఙ్గళిన్ బద్ధత్తిలే సిద్ధిక్కిఱతుకళెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? సమాసద్వయత్తాలే నారవ్యాపకత్వముమ్, నారాధారత్వముమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్, ఉపాయత్వోప యుక్త హేయప్రత్యనీకత్వ కల్యాణ గుణైకతానత్వముమ్, ప్రాప్యత్వోప యుక్తవిభూతియోగముమ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతిలేఇతి- ఇతిలే, సమాస

సా - ప్ర — నారణన్ముఱ్ఱువిత్యాది - నారాయణో నారశబ్ద వాచ్య సమస్త లోక స్వామీ త్యర్థః. నన్వయన శబ్దా త్కథం నాథత్వ ప్రతీతి శ్చే దిత్థం - ఈఙ గతౌ అస్మి న్నిత్యధి కరణ వ్యుత్పత్త్యా భగవత స్సర్వాధారత్వ వాచిత్వా దయన శబ్దస్యాధారత్వస్యచ "ఏతస్య వాక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి ద్యావా పృథివ్యౌ విధృతే తిష్ఠత ,, ఇత్యాది వ్యంతః ప్రవేశ నియమన పూర్వకత్వావగమా త్తథా విధనియంతృ త్వాథ త్వస్య చేతనేషు స్వస్య శరీరం ప్రతిదర్శనా త్తత్పురుష సమాసే అయనశబ్దా న్నాథత్వ సిద్ధి రితి భావః. నారశబ్దార్థ మాహ - ఇతిల్ హేయప్రత్యనీకత్వే త్యాదినా -

సా-వి— నారణన్ ముఱ్ఱువేఴ్ఱులకుక్కుమ్ నాతన్- నారణన్ , నారాయణః. ముఱ్ఱు,సమస్తానాం - ఏఴ్ఱులకుక్కుమ్, సప్తలోకానాం- నాతన్, స్వామీ. అయంతత్పురుషార్థః. నన్వయనమితిస్వామ్యర్థః కోన శ్శక్తి. కథంనార ఇతి తదర్థఃఇతిచేన్న. ఈయతేప్రాప్యత ఇత్యయనమితి కర్మవ్యుత్పత్త్యాశ్రయణె ప్రాప్యత్వ ప్రతీత్యా నాథత్వప్రతీతేః. యద్వా, ఈయతె అత్రేత్యయన మిత్యాధారత్వ ప్రతీత్యా " ఏతస్యవా అక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గిసూర్యాచంద్రమసౌ విధృతౌతిష్ఠత" ఇతిప్రశాసనేన ధారకత్వప్రతీతేః ప్రశాసితృ

సా-సం—ప్రథమం శబ్దముపాదాయాహ - నారణనిత్యాదినా- నారాయణః కృత్స్నస్యాపి లోకసప్తకస్య నాథఇత్యర్థః. పూర్వాపరఙ్గళిల్,ప్రథమద్వితీయశతకయోః- అథ ప్రాప్యత్వప్రాపకత్వోపయుక్తాకారజాతం సర్వంనారాయణశబ్దబోధ్యమిత్యుపపాదయతి- హేయేత్యాదినా. ,,సుబాలోపనిషది,, ఏషసర్వభూతాన్తరాత్మా

మూ—ఉభయ విభూతియోగముమ్ గర్భితమ్-దేవీభూషణాయుధ పరిజనపరిచ్ఛద ద్వారపాలపార్షదాదికళ్ దళ్ళుమ్ ఇఙ్గే అనుసంధేయఙ్గళ్. “కారణత్వమబాధ్యత్వముపాయత్వ

సా-దీ—కచ్చొలిల్లాతియాలెన్నై—అతిల్ బహువ్రీహిపక్షత్తిలుభయవిభూతి యోగమ్ శాబ్దమ్. ఉభయలిఙ్గత్వ మార్థమ్ - తత్పురుష పక్షత్తిలుభయముమ్ శాబ్దమ్ - ఇని నారాయణ శబ్దత్తిల్ బహువచన వివక్షిత మానవ శాన్తరభేదత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - దేవీత్యాదియాల్ - దేవికళ్, శ్రీభూమి నీళాదికళ్. పార్షదర్, కుముదాదికళ్ - ఆదిశబ్దమ్ లీలావిభూతి భేద సంగ్రాహకమ్. శారీరకాధ్యాయ చతుష్టయార్థముమ్ ఇప్పదత్తిలే సంక్షిప్తమెన్కిరార్. కారణత్వ మిత్యాదియాల్. కారణత్వమావతు ? ప్రథమాధ్యాయోక్తమాన బ్రహ్మణస్సకల జగత్కారణత్వమ్ - అబాధ్యత్వం, ద్వితీయాధ్యాయోక్తమాన బ్రహ్మణస్సకల జగత్కారణత్వస్య బాహ్యకుదృష్టిభిర విచాల్యత్వం - ఉపాయత్వం, తృతీయాధ్యాయోక్తం -, చతుర్థా

సా-స్వా—ద్వయత్తిలే-నారశబ్దమ్ చేతనాచేతనకృత్స్నవాచకమాకైయాలే గుణఙ్గళుక్కుమ్ వాచకమెన్నపడి. బహువ్రీహియిల్ విభూతియోగమ్ శాబ్దమాయుమ్, ఉభయలింగత్వ మార్థమాయుమ్, తత్పురుష నిలుభయముమ్ శాబ్దమెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి దివ్యాత్మానుబంధి గుణ విభూతి యోగమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ చతుర్థ్యర్థ ప్రార్థిత కైంకర్య లక్ష్య దేవీవిగ్రహ తద్విశేషాదికళ్ సిద్ధిక్కావిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. దేవీతి. ఇప్పడి నారత్వరూప సామాన్యాకారత్తై గుణవిభూతియోగమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ శారీరక ప్రధానార్థమ్ విశిష్యసిద్ధియావిట్టాల్ “యత్సంగస్థమశేషేణ వాఙ్మయం వేదవైదిక,, మెన్కిర మంత్రోత్తరార్థ మిల్లైయాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - కారణత్వమితి - శారీరక స్థాప్యమపి చేత్యన్వయః - కారణత్వరూప ప్రథమాధ్యాయార్థమ్ “నరాజ్జాతానీ,, తివ్యుత్పత్త్యా? నర ఇతి తయ రాహిత్యోక్తి ముఖేన శోధక వాక్యార్థో కార్యా అబాధ్యత్వరూపద్వితీయాధ్యాయార్థముమ్ అయనశబ్దేన ఉపాయత్వోక్త్యా ఉపాయత్వ

సా ప్ర— పరిచ్ఛదమ్, ఛత్రచామరాది పార్షదాః- గజాననజయత్సేనాద్యాః భోగోపకరణాదిరాధిశబ్దార్థాః - సకల జగత్కారణత్వాదీనాం నారాయణ శబ్దార్థత్వేపి తేషాం శారీరకే విస్తారేణ ప్రతిపాదితత్వా త్తదుప జీవన సంభవా న్నాగ) విస్తరేణ వ్యవస్థాప్యన్త ఇత్యాహ. కారణత్వ మిత్యాదినా -

సా-వి—స్వామిత్వేనలోకేదృష్టత్వా స్వమిత్యసిద్ధః-గర్భితమితి “ఏషసర్వభూతాంతరాత్మాఽపహత పాప్మే”తి సుబాలోపనిషది అంతరాత్మత్వరూపఞ నారాయణశబ్దార్థ ముక్త్వా నారశరీరకత్వప్రయుక్త దోషాభావస్యా భ్యుక్తత్వా “ద్దివ్యోదేవ”ఇతి ప్రకాశాశ్రయత్వాది కల్యాణగుణాశ్రయత్వ స్యాభ్యుక్తత్వాదిహ తత్ప)త్యభిజ్ఞానా త్తద్గర్భితమితిభావః - ఇదంరక్షకత్వాదా వుపయుజ్యతే. చతుర్థ్యా కైంకర్యోద్దేశ్యత్వేన ఉభయవిభూతి వైశిష్ట్యస్యచేహాను సంధేయత్వేన తదపి గర్భిత మితి భావః - తత్త్వమాత్నారాయణ శబ్దవ్యుత్పత్తిభేదేషు కారణత్వాదయశ్శారీరకాధ్యాయ చతుష్టయప్రతిపాద్యాశ్చత్వారోర్థా స్సంగ్రహీతుం సిధ్యంతి. తేచ తత్ర తథా)నుసంధేయా ఇత్యభిప్రేత్యాహ - కారణత్వ మితి -

సా-సం—అపహత పాప్మే,,తినారాయణశబ్దార్థత్వో భయలింగత్వోభయ విభూతియోగయోరుక్తత్వాద్గర్భితమిత్యుక్తం-అనుసన్ధేయఙ్గళితి-నారశబ్ద బహువచనవివక్షితత్వేన తదవాంతరభేదస్పర్శోపీహానుసన్ధేయ ఇత్యర్థః - శారీర కాధ్యాయ చతుష్టయార్థోపి నారాయణ పదే అన్తర్గత ఇత్యాహ - కారణత్వమితి -

మూ— ముపేయతా । ఇతి శారీరక స్థాప్య మితా చావిర్భావస్థితమ్ ,, ఇతెల్లామ్ ,,జ్ఞానావరణాభావత్వా దివెన్ఱుతొడక్కి భట్టర్ విస్తరిత్తరుళినార్ ప్రతిపాదితమ్,,ఇవ్విడత్తిల్ ,,సృష్ట్వా నారం తతో౽నుప్రవిశ్య స్తోహమిత్యనేన స్యాన్మే నామ నారాయణేతి । ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా ఆపో వై నరసూనవః । తా యదస్యాయనం పూర్వం తేన నారాయణస్స్మృతః,,ఇత్యాదికళిలే అప్పుక్కళై ముదుత్తుతత్త్వాంతరఙ్గళుక్కు ముపలక్షణమెన్ఱు మిడమ్ ,,నరాజ్జాతానితత్త్వాని నారాణీతి తతో విదుః । తాన్యేవ చాయనం తస్య తేన నారాయణస్స్మృతః,,ఇత్యాదికళాలే సిద్ధమ్.

సా.దీ.-ధ్యాయోపాశ్రితేయుతాచ ఎన్ఱిప్పడి శారీరక శాస్త్ర స్థాపిత మానవర్థ చతుష్టయమురుకీర్తగర్భితమ్మెన్ఱు. ఎఙ్గనే యెన్నిల్ ః "నరాజ్జాతాని" ఎన్గిఱయాల్ నార శబ్దత్తాల్ కారణత్వమ్ సిద్ధమ్ - నరశబ్దత్తాల్ శేషిక వాక్యార్థమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱు మేలె శొల్లుగైయాల్ అవిరోధమ్ సిద్ధమ్ . అయనశబ్దత్తిల్ కరణ వ్యుత్పత్తియాల్ ఉపాయత్వమ్, కర్మ వ్యుత్పత్తియా లుపేయత్వమ్ సిద్ధమ్ - ఇవ్వర్థమెల్లామ్ నారాయణశబ్దార్థమాక భట్టరాలు మరుళిచ్చెయ్యప్పట్టతెన్గిఱార్ - ఇతెల్లా మిత్యాది. ఇని యుక్త నారాయణశబ్దార్థవిషయమాన స్మృతివచనత్తిల్ తోత్తిన విరోధఙ్గళుక్కు సమాధానమ్పణ్ణుకిఱార్ - ఇవ్విడత్తి లిత్యాదియాల్- ఇవ్విడత్తు, ఇనా్ నారాయణ శబ్దార్థ విషయమాక వెన్గిఱ- సృష్ట్వా నారమితి - నారంతోయం సృష్ట్వా తస్యాంతస్థితో౽హం. యేనాన్తరవస్థానేన మే నారాయణేతి నామస్యా దెన్ఱితుక్కర్థమ్.ఇతు నారాహవనమ్ః తసూనవః ఎన్ఱు మిడత్తిల్ నరశబ్దమ్. ,,ఇహన్నర్నారాయణో నరః ,, ఎన్గిఱయాల్ నారాయణనైచ్చొల్లుమి:

సా.వ్యా— రూపత్రితయా ధ్యాయార్థముమ్ అయనశబ్దత్తిల్ కర్మణి వ్యుత్పత్త్యా ప్రాప్యత్వకథనేన తురీయాధ్యాయార్థముమ్ సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు-ఇప్పడి ఇత్తనైయుమ్ నారాయణశబ్దార్థమెన్గిఱితుకూడుమో? మంత్ర వివరణప్రవృత్తరాన భట్టరష్టశ్లోకియిలే కారణత్వోభయలింగత్వాదికళై చ్చొల్లవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతెల్లామితి - నారాయణ శబ్దార్థమాక ప్రతిపాదిత మిప్పడి-ఇప్పడి బహువ్రీహి తత్పురుష సమాసద్వయత్తాలే సర్వవ్యాపకత్వ సర్వాధారత్వాది కృత్స్నార్థమ్ సిద్ధిక్కిఱతెన్ఱు శొన్నదుకూడుమో ? అప్పొతు ,,ఆపో నారా,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళిలే నార శబ్దవాచ్యజలాదిస వస్తుమాత్ర వ్యాపకత్వమ్ నారాయణశబ్దార్థమాకచ్చొల్లుకిఱతు విరోధియాతో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ ఇవ్విడత్తిలితి. ఇవ్విడత్తిలెన్ఱు

సా.ప్ర—అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ.ఇతెల్లామిత్యాదినా-వసూభయవిధా తేర్నార శబ్దార్థత్వకీర్తనమప్రామాణికం.,,ఆపో నారా,,ఇత్యాదిము కేషాంచిదేవ తదర్థత్వోక్తేరిత్యాశంక్య ,,చేతనాచేతనం సర్వంవిష్ణోర్యద్వ్యతిరిచ్యతే। నారం తదయనం చే,,త్యాదివిశేషవచనానురోధాత్ ‘ఆపో నారా ఇత్యాదే' రేకోపలక్షణత్వమంగీకార్యమితిదర్శయన్ బహువ్రీహిప్రదర్శనఫలమయనశబ్దార్థంచాహ.ఇవ్విడత్తిల్ సృష్ట్వేత్యాదినా.

సా.వి— నారశబ్దార్థమాహ-ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా.అపాం నారత్వం కథమిత్యత్రోక్తం?ఆపో వై నరసూనవః, నరః పరమాత్మా తతఉత్పన్నా ఇత్యర్థః - ,, అప ఏవ ససర్జాదౌ ” వితుక్తేః - ఇహ వచనాంతరానురోధాద్గ్రహణం తత్త్వాంతరాణా ముపలక్షణ మిత్యాహ - అప్పుక్కళై యెన్ఱు తొడఙ్గి - ననుసృష్ట్వా

సా.స—ఇహ, నారాయణపదే. చాపి త్వేకాన్యయపదం - వ్యవస్థితం,విభక్తతయా ప్రతి పాదితం - శాస్త్రార్థానామభియుక్త సమ్మతతామాహ - ఇతెల్లామితి. తత్ర ప్రథమం బహువ్రీహి సమాసార్థప్రదర్శక వచనైః కారణత్వాది బాధకతామస్యోప పాదయతి. ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా.

ఖర్జూ — ఇఙ్గు బహువ్రీహి సమాస(మాన)నిర్వచనత్తిల్ "నరాజ్జాతానితత్త్వాని" ఎన్ఱు నారశబ్దార్థఙ్గళ్ ఉళ్ళతాయ్ మహోపనిషత్ప్రభృతికళిల్ శొల్లుకిఱ పడియే బ్రహ్మేశానాదిసర్వతత్త్వఙ్గళుక్కుమ్ నారాయణనుడైయ సర్వవిధకారణత్వముమ్ అయన శబ్దత్తిల్ "ఈయతే ఇత్యయనమ్" ఎన్ఱ కర్మవ్యుత్పత్తియాలే ఇవర్ఱై వ్యాప్యమాకవుడైయవనన్ఱు సర్వవ్యాపకత్వముమ్ అతుక్కు ఉపయుక్తమాన

సా-దీ-ఇఙ్గు నారాయణశబ్దత్తిల్ బహువ్రీహిసమాసార్థప్రదర్శనవచనఙ్గళాల్ నారాయణనుడైయ సర్వవిధకారణత్వం సూచితమాకిఱార్. ఇఙ్గు బహువ్రీహి ఎన్ఱు తొడఙ్గి - మహోపనిషదిత్యాది. "ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీన్న బ్రహ్మా నేశాన" ఇత్యాదియిల్ శొల్లుకిఱ పడియై -

సా-స్వా — విషయసప్తమీ - నారాయణ శబ్దవిషయమాన విత్యాది ప్రమాణఙ్గళై లేన్ఱపడి - ఇప్పడి నారాయణశబ్దముపలక్షణతయా సర్వతత్త్వపరమానాలుమ్ "నారాణామయనత్వాచ్చ నారాయణ ఇతి స్మృతః" ఎన్కిఱపడి తత్పురుషనిష్ "నారో నరాణాం సంఘాత స్తస్యాహమయనం గతిః" ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే కారణత్వబోధక మిల్లామైయాల్ కారణత్వముమబాధ్యత్వముమెన్ఱు కీర్తిచ్చాన్నతువిరోధియాతో? "నరాజ్జాతా నితత్త్వాని నారాణీతి తతో విదుః। తాన్యేవ చాయనం తస్య తేన నారాయణః స్మృతః" ఎన్ఱు బహువ్రీహి సమాస నిర్వచనత్తిలే కారణత్వమ్ బోధ్యమెన్ఱి లప్పోతు "తాన్యేవ చాయనం తస్య" ఎన్ఱు అతుకళై అయనమాకవుడైయవ నెన్కిఱ వర్థమ్ కూడుమో? ఈశ్వ నైక్కిఱత్తు అతుకళుక్కు అయనశబ్దార్థమాన స్థానస్థాన్యముమ్ ప్రాప్యత్వముమిల్లైయే? అయనశబ్దమియతే వ్యాప్యత ఇతి కర్మణి వ్యుత్పత్త్యా వ్యాప్యపరమాయ్ కొణ్డు వ్యాపకత్వలాభార్థమెన్ఱిల్ పరస్పరప్రతిఘాతమాపస్వభావత్తాలే వ్యాపకత్వముమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇఙ్గు ఇతి- ప్రమాణబలత్తాలే వ్యాప్యత్తై సిద్ధిత్తాల్ తదుపయుక్తాతి

సా-ప్ర — మహోపనిషత్ప్రభృతీతి. "ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీన్న బ్రహ్మా నేశాన" ఇత్యాదిమహోపనిషత్ - "తదణ్డం సమభవత్ తత్ర బ్రహ్మా చతుర్ముఖో జాయత. సోఽగ్రే భూతానాం మృత్యుమసృజత" ఇత్యాదిః ప్రభృతిశబ్దార్థః- నారపదస్యార్థా న్యుప్రస్యాయాంతిన్వ సోఽగణాయన రాజ్జాతానీత్యుదాహృతం-

సా-వి — నారం తోయమంతస్థితోఽహం. తా ఏవాస్యాయనం పూర్వమితి ప్రళయకాలీనజలమధ్యస్థత్వ స్యైవ ప్రవృత్తినిమిత్తత్వోక్తేః కథం తత్త్వాంతరోపలక్షణతయా వ్యాఖ్యాత ఇతి చేదిత్థం - పంచీకృతానాం తోయానాం తదధికరణత్వేన "నరాజ్జాతానితత్త్వా"నీతి వచనాంతరానుసారాత్ తథావ్యాఖ్యానోపపత్తేః. అత్ర శ్రీ నారశబ్దే జగత్కారణత్వం సిధ్యతీత్యాహ ఇఙ్గు బహువ్రీహీతి. మహోపనిషది "న బ్రహ్మా నేశాన" ఇతి ప్రళయదశా ప్రతిపాదకశ్రుతౌ బ్రహ్మేశానాదీనాం నిషేధేన నారాయణమాత్రావస్థానోక్త్యా తత్ర బ్రహ్మ

స్వాపం-ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీ" దిత్యాదికా మహోపనిషత్-ప్రభృతిశబ్దేన "త్ర్యక్షః శూలపాణిః పురుషో జాయత-తత్ర బ్రహ్మా చతుర్ముఖో జాయత" ఇత్యాది గృహ్యతే-సర్వవిధేతి- నరాజ్జాతానీతి పంచమ్యా హేతుత్వ కథనేన తస్య సంకోచకాభావాత్- నిమిత్తోపాదానాదిసర్వవిధ కారణత్వమపి "తదైక్షత బహుస్యాం ప్రజాయేయ" ఇత్యాది శ్రుతిసిద్ధమిహాపి సిధ్యతీత్యర్థః - శ్రుతిసిద్ధ సర్వవిధకారణత్వ నిర్వాహక మంతర్యామిత్వం ప్రయోజకమయనపద ప్రతిపన్నాకారమాహ - అయనశబ్దత్తిలితి- ఈయ్యత ఇతి. వ్యాప్యత ఇత్యర్థః - ఏవం కర్మణి వ్యుత్పత్తౌ వ్యాపనక్రియాకర్మత్వస్య నారాణాం లాభాత్. "అంతర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్య

మూ— నిరతిశయసూక్ష్మత్వముమ్శాలిన్దాయిత్తు-ఇప్పొరుళ్కళ్ ‘‘ఈయతేఽస్మిన్’’, ఎన్గిర అధికరణ వ్యుత్పత్తియిలుమ్ వరుమ్. ‘‘నారాణామయనత్వాచ్చ నారాయణ ఇతిస్మృతః। నారస్త్వితి సర్వపుంసాం సమూహః పరికీర్తితః। గతిరాలంబనంతస్య తేన నారాయణస్స్మృతః। నారోనరాణాం సంఘాత

సా.దీ—ఇప్పొరుళ్కళిత్యాది. ఇన్తసంబంధికారణత్వాదికళ్ నెయ్. ఈయతేఽస్మిన్నెన్ఱుఅవనిడత్తిలేసర్వవస్తుక్కళుమ్ లయమ్ శొల్లుకైయాలెన్ఱుకరుత్తు-నారాణామయనః మెన్ఱుషష్ఠీసమాసమానాల్ పరవల్లింగమ్ద్వంద్వతత్పురుషయోః ఎన్ఱు పరపదలింగవత్త్వే అయనశబ్దమ్నిత్య నపుంసకమాకైయాల్ నారాయణశబ్దమ్ నపుంసకమాయ్ ణ్డోయిరుక్క- తత్పుల్లింగత్వమెజ్ఞనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- నారాణామయన ఇత్యాదియాల్- ఇన్తనామ

సా.స్వా—సూక్ష్మత్వముమ్అన్యథానుపపత్త్యాసిద్ధిక్కైయాలె పరస్పరప్రతిఘాతమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు-ఇప్పడిక్కనావ్యుత్పత్తియిల్ వ్యాపకత్వమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ అన్త వ్యుత్పత్తి నియమేన కూడుమో? స్పష్ట్వా నారం తోయమంతస్థితోఽహ మెన్ఱు అయన శబ్దత్తుక్కు అధికరణవ్యుత్పత్తియున్నొక్తొక్తుకైరతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పొరుళ్కళితి. ఇన్తవ్యుత్పత్తియిల్ ఈయతెఎన్కిరతు స్థితి వాచియామ్ నారస్థానసీత్యాధారమాక ఉరైయవనెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాలే ఆధేయత్వమ్ బాధితమాకైయాలే స్థితివ్యాపనత్తలే పర్యవసిత్తు వ్యాపకత్వమ్ లభిక్కుమెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి బహువ్రీహిసమాసమ్ కూడినాలుమతిలే సర్వాధారత్వమ్ లభిక్కవిల్లైయే? అతునారాణామయన మెన్కిరషష్ఠీ తత్పురుషత్తిల్ లభిక్కుమెన్నిలప్పోతు పరవల్లింగమ్ ద్వంద్వతత్పురుషయోః ఎన్ఱు నపుంసకలింగమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- నారాణామయనత్వాచ్చేతి-

సా.ప్ర— అధికరణవ్యుత్పత్తియిలుమితి- అధికరణస్యైవాధారత్వాత్సర్వాధారత్వస్య చ ‘‘అంతరఘాతం సర్వస్యాప్యణీయాంసమణీయసా’’ మిత్యాదిభిరంతః ప్రవేశ పూర్వకవ్యాపకమాదనుగోఽనసూక్ష్మత్వ వ్యాపకత్వయోస్సిద్ధిరితిభావః- ఏవంబహువ్రీహిసమాసార్థం సఫలం ప్రదర్శ్య తత్పురుషే నారాయణ శబ్దస్యార్థాన్తర మయన శబ్దస్య గతివాచిత్వాత్ భావకర్మణోః కరణాధికరణయోః స్థానే విహిత ల్యుడన్తతయా వ్యుత్పత్తించ ప్రదర్శయన్ తత్ఫలభూతాని సర్వాధారత్వ ప్రాప్యత్వోపాయత్వాని సముపయుక్తాగుణాన్ ప్రదర్శయన్నాహ- నారాణా మిత్యాదినా - అంతః సంప్రదాయః గతిః, ఉపేయః-

సా.వి—శానాది కారణత్వంసిద్ధమితి భావః - నిరతిశయ సూక్ష్మత్వమితి-అణుభూతజీవాద్యనుప్రవేశసామర్థ్యం. తత్పురుషపక్షేపి జగత్కారణత్వం సిధ్యతీత్యాహ- ఇప్పొరుళ్కళితి . ఈయతేఽస్మిన్నితి వ్యుత్పత్త్యా సర్వ కార్యస్థానప్రతీతేస్సర్వోపాదానకారణత్వసిద్ధిరితి భావః. ఈయతే ప్రాప్యత ఇత్యయన మితి కర్మణవ్యుత్పత్త్యాగతిరుపేయః. ఈయతేఽనేనేతి కరణవ్యుత్పత్త్యా ఆలంబన ముపాయ ఇతి గతిరాలంబనమితి

సా.సం—‘‘నారాయణ’’ ఇతి శ్రుతి ప్రతిపన్న వ్యాపకత్వసిద్ధిః. అంతర్వ్యాప్త్యుపయోగిసూక్ష్మత్వం తచ్చ ప్రతిఘాతానర్హత్వం. ఇప్పొరుళ్ కళ్, కారణత్వ వ్యాపకత్వాదయః. అధికరణవ్యుత్పత్తి- ఈయతే అధీయత ఇత్యర్థః- తదా నారాణామాధారత్వ సిద్ధిః- ఆత్మభాష్యే శరీరే ఆత్మనః స్థితి వ్యపదేశవద్విశ్వాధారస్య విశ్వస్థితి వచనం విశ్వశరీరక సిధ్యుపయోగీతి ధ్యేయం. ఏవం బహువ్రీహిసమాసపక్షే అయనశబ్దస్య ప్రమాణవ్యుత్పత్తిభ్యాం సిద్ధార్థో నిరూపితః- అథ తత్పురుషపక్షే తస్య తాభ్యాం సిద్ధార్థో నిరూప్యతే. నారాణామిత్యాదినా- గమ్యతేఽనేనేతిగతిః - గమ్యత ఇతి గతిరితి క్రమేణవ్యుత్పత్తిద్వయంసూ

మూ— స్తన్యాహమయనంగతిః। తేనాస్మిమునిభిర్నిత్యం నారాయణ ఇతీరితః।నారశబ్దేన జీవానాం సమూహః ప్రోచ్యతే బుధైః । తేషామయనభూతత్వా న్నారాయణ ఇహోచ్యతే।తస్మాన్నారాయణం బంధుం మాతరం పితరం గురుమ్। నివాసం శరణం చాహు ర్వేదవేదాంత(త)పారగాః,, ఇత్యాదికళిర్పడియే తత్పురుష సమాసమానాలుమ్ నిరుక్తి బాలత్తాలే అయనశబ్దమ్ పుల్లింగమ్ - ఇజ్ గుః, రీజ్ క్షయే,, ఎన్గిర ధాతువిలే ర ఎన్ఱు స్వరూప వికారత్తాలె తుయిష్ణువాన అచిత్పదార్థత్తైచ్చొల్లి యతిలి వరుపట్ట స్వరూప వికార రహితమాన చేతన వర్గత్తై నగనై కాది శబ్దమ్పోలేన సమాసమాననరశబ్దత్తాలేశొల్లి అతిన్ సమూహఙ్గళై

సా-దీ-నిర్వచనవచనఙ్గళిల్ షష్ఠీసమాసమాననారాయణశబ్దత్తై పుల్లింగమాక ఋషికళ్ ప్రయోగిక్కైయాల్ పుల్లిఙ్గత్వమ్ సిద్ధమెన్ఱపడి- ఇనితత్పురుషపక్షత్తిల్ నారశబ్దత్తినర్థఙ్గళై క్కాట్టానిన్ఱుకొణ్డు ఇవత్తుక్కయనమెన్ఱత్తాల్ సర్వేశ్వరనుడైయ ఉపాయత్వోపేయత్వసర్వాధారత్వఙ్గళ్ సిద్ధిత్తనవెన్కిరార్- ఇజ్ గుః రీజ్ క్షయే ఎన్ఱుతుడఙ్గి- రీయతే ఇతి రః ఎన్ఱుమ్, న, రః, నరః ఎన్ఱుమ్, నరాణాం సమూహో నారమెన్ఱుమ్ వ్యుత్పన్నమాన నారశబ్దత్తాలె శొల్లి

సా-స్వా— తస్మాదితి. నరసంబంధినో నారా ఎన్కిర వ్యుత్పత్తియిలేలబ్ధార్థకథనమ్ - నిరుక్తౌ ఇత్యనేననిరుక్తబలత్తాలే పుల్లింగత్వమెన్ఱుకరుత్తు. “ నారాణాం నరాణాం సంఘాత స్తస్యాహమయనం గతిః ”ఎన్ఱునిర్వచనమ్ కూడుమో ? నరశబ్దమ్ నరాజ్జాతానితత్త్వాని ఎన్కిర విడత్తిల్ పోలే పరమాత్మ పరమాకిల్ పరమాత్మ బహుత్వమ్ బాధితమాకైయాలే నారాణాం ఎన్ఱుబహువచనమ్ కూడాతే? ఇనిమనుష్యవాచియాకిల్ సేవాద్యాయతనత్వముమిల్లైయాక ప్రసంగియాతో? అయనశబ్దస్యవ్యాపకత్వార్థత్వే తత్పురుషనిల్ బహువ్రీహ్యపేక్షయా అధికార్థలాభాభావాద్వైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిక్కైయైక్కిరార్- ఇజ్ గతి- ఇదు, షష్ఠీ తత్పురుష నిర్వచనత్తిల్ బహువ్రీహ్యపేక్షయా అధికార్థలాభత్తాలే సాఫల్య మెన్ఱుకరుత్తు -

సా-ప్ర—నిరుక్తిబలత్తాలే ఇతి ఉపాత్తవచనేన పుల్లింగత్వప్రదర్శనాదిత్యర్థః, రీజ్ క్షయే ఇత్యాద్యస్యధాతోః

సా-వి—వచనతాత్పర్యం నారాణాం నరాణాం సంఘాత ఇతి, తస్య అయనమిత్యస్య గతిరితి వివరణం- అత్రతత్పురుషపక్షే అయనశబ్దస్య నపుంసకత్వాత్సమాసేపి పరవల్లింగం ద్వంద్వతత్పురుషయోరితి నపుంసకత్వమేవభావ్యం- కథం పుల్లింగత్వమిత్యత్ర నిరుక్తివచనేషు పుల్లింగనిర్దేశాత్పుల్లింగత్వమిత్యాహ . తత్పురుష సమాసమానాలుమ్- నరశబ్దో జీవవాచీ సన్ స్వాధీనత్రివిధ చేతనాచేతనస్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి భేదపరో నాయనశబ్ద వ్యుత్పత్తి భేదేన సర్వచేతనానాం భోగ్యభూత ఉపాయభూత ఆధారభూత ఇతి ప్రతీత్యుపయుక్తో భవతీత్యాహ . ఇజ్ గురీజ్ క్షయే ఇత్యాదినా నరశబ్దస్య చేతనభిన్నచేతనపరత్వే అచేతనాధారత్వం న సిధ్యతీత్యాశంక్య

సా-సం—చితం ఉపాయోపేయభావార్థకగతిశబ్దేనద్విరుపాత్తేన అయనశబ్దస్య కరణకర్మణి చవ్యుత్పత్తిసిద్ధార్థద్వయముక్తం - అలమ్బనం, ఉపాయః- గతిశబ్దాయనశబ్దయోః స్థానప్రమాణేనాప్యైకార్థ్యం సూచయత్తత్పురుష పరం వచనం నారశబ్దేనేతి . నిరుక్తిబలత్తాలేయితి . యద్యపి పరవల్లింగం ద్వంద్వతత్పురుషయోరితి నపుంసకత్వమేవ వాచ్యం- తథాప్యస్యామాఖ్యాయ నిరుక్తౌ పుల్లింగతయా నన్యథాసిద్ధ ప్రయోగప్రాచుర్యాత్పుల్లింగత్వమేవేతి భావః అథ నరనార అనశబ్దానాం ప్రకృతి ప్రత్యయార్థపర్యాలోచనయా ఇమే అర్థాః ప్రతిపన్నా ఇతి ప్రతిజానీతే ఇజ్ గు ఇత్యాదినా - ఇజ్గు, తత్పురుషసమాసపక్షే- రీజ్ క్షయే ఇత్యస్మాద్ధాతోర్డ ప్రత్యయాన్తోర ఇతి శబ్దః - రీయతి ఇతిరః - నరీయతి ఇతి నరః.

మూ—నారశబ్దత్తాలే శొల్లప్పడుమ్ ఇన్నర సమూహఙ్గళుక్కు అయనమ్ ఎన్గిరవిత్తాల్ స్వాధీన త్రివిధచేతనాచేతన స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తిభేద వానవఙ్గళ్ నరశబ్దవాచ్యరాన త్రివిధాత్మాక్కళుడైయ సమూహఙ్గళుక్కుమ్ అపేక్షిత హితపురుమాయ్, స్వయమ్ భోగ్యత్తైయాలే ఉపేయముమాయ్, "విష్ణ్వాధారంయథాచైతత్త్రైలోక్యంసమవస్థితమ్, యో లోకత్రయమావిశ్యబిభర్త్యవ్యయఈశ్వరః,, ఇత్యాదికళిల్పడియే ఆధారముమాయిరుక్కుర పడిశొల్లప్పట్టతు. ఎఙ్గనే యెన్నిల్ ? "ఇణ్ గతౌ,, ఎన్గిర ధాతువిలే, ఈయతే అనేన ఎన్ఱు అయన శబ్దత్తిల్ కరణ వ్యుత్పత్తియాలే ఈశ్వరను పాయమాయుమ్, ఈయతేసౌ, ఎన్ఱు కర్మణి వ్యుత్పత్తియాలే ఉపేయమాయుమ్, ఈయతే అస్మిన్, ఎన్గిర అధికరణ వ్యుత్పత్తియాలే ఆధారముమాయ్ త్తోత్తుకిరాన్. "అయపయగతౌ,, ఎన్కిర ధాతువిలుమ్ ఇవ్వయనపదమ్ నిష్పన్నమామ్-

సా-దీ—యెన్నైక్కు-విష్ణ్వాధారమితి.విష్ణురాధారోయస్యతత్-అయనశబ్దమివ్వర్థఙ్గళైచ్చొల్లుమ్పడిక్కు ప్రసిద్ధప్రయోగమాక విదరిక్కిరార్- ఎఙ్గనే ఎన్ని లిత్యాదియాల్-అయపయేత్యాది. "అయతేనిఖిలాన్నారాన్" ఎన్ఱు నిర్వచిక్కైయాలేత్తుకరుత్తు. ఇప్పడత్తిలుపాయత్వోపేయత్వఙ్గళ్ శొల్లుకైయాల్ తత్పురుష బహువ్రీహిక్కళుమ్

సా.స్వా— ఇప్పడి తత్పురుషనిలాధారత్వాద్యర్థలాభమ్ కొన్నతుకూడుమో ? అయనశబ్దమ్ ఈయతేనేవ్యుత్పత్తే ఎన్ఱు కర్మణి వ్యుత్పన్నమాకిల్ ఈశ్వరనుక్కు వ్యాప్యత్వముమ్, నారఙ్గళుక్కు వ్యాపకత్వముమ్ ప్రసఙ్గియాతో ? ఒరువ్యుత్పత్తియిల్ ఉపాయత్వోపేయత్వాధారత్వార్థప్రయులాభముమ్దుర్ఘటమన్నో ?ఎన్గిరవభిప్రాయత్తాలేశఙ్కిక్కిరార్. ఎఙ్గనేఎన్నిలిని-ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇణ్ గతావితి-గతౌ, ప్రాప్తౌ ఎన్పడి. అధికరణ వ్యుత్పత్తియిల్ ధాతు అసనపర మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి ఇణ్ గతావెన్కిర ధాతు నిష్పన్నమాకిల్ "అయతేనిఖిలాన్నారాన్" ఎన్కిర నిర్వచనమ్ విరోధియాతో ? ఇణ్ ధాతు పరస్మైపదియన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- అయపయేతి- అయాధాతు ఆత్మనేపదియాకైయాలే అయతేఎన్కిర నిర్వచనమ్

సా-ప్ర —కర్తరికృత్యాణాది కడప్రత్యయే డిత్వాభవస్యాప్యనుబన్ధకరణ సామర్థ్యాత్కైఙ్గటలోప ఇతిసంనిశ్వరాచిద్వాచి భవేదిత్యర్థః -ఉపాయవాచ్యయనశబ్దసామర్థ్యాన్నార పదస్యచేతనపరత్వస్యవాచనికత్వాత్తత్పురుషపక్షేనారాయణ శబ్దాదచిదాధారత్వం నసిధ్యేదిత్యత్ర అధారత్వమప్యను సన్ధేయమిత్యుపపాదితం. విష్ణ్వాధారమిత్యాదినా - ఏవంచ "అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వంవ్యాప్యనారాయణఃస్థితః ,,

సా.వి—త్రివిధజీవాధారత్వబద్ధాధారత్వస్యాపిసిద్ధ్యాప్రకృత్యాధారత్వంచసిద్ధ్యతీత్యభిప్రేత్యవిష్ణ్వాధారంయాలోకత్రయమావిశ్యేత్యుక్తం- తదపి "అన్తర్బహిశ్చ తత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థితః" ఇత్యుక్తిసిద్ధాన్త

సా-సం—నరాణాంసమూహాః నారం.ఎన్గిరవిత్తాలిత్యన్తాకస్య సాంప్రదాయకత్వంవదన్నయనశబ్దస్యోపాయో పేయత్వ యోరుపపాదక మాధారత్వే ప్రమాణంచదర్శయతి-స్వాధీనేతి- "అన్యాన్ అసు దానసఃయమేవైషవృణుత" ఇత్యాదిభి రుపాయత్వేన సిద్ధస్యాపి."కంబ్రహ్మ.ఖంబ్రహ్మసుఖం త్వమేవ" ఇత్యాదినా స్వభావతో విపులతమ భోగ్యత్వావగమాదుపేయత్వ మపీతిభావః. ఆధారత్వ ప్రకారఉక్తః. యోలోకఇతి కథమేకస్యైవాయన పదస్యానేకార్థతేతి శంకాం వ్యుత్పత్తి భేదాదేకోపి ధాతురనేకార్థ ఇతి దర్శయన్పరిహరతి- ఎఙ్గనేయెన్నిలిత్యాదినా. అయతేనిఖిలాన్నారానిత్యుక్తనిర్ధయా అస్యధాత్వంతర నిష్పన్నత్వేప్యుక్తనిర్వాహ ప్రకారస్సమానఇత్యాహ . అయపయేతి.

మూ—ఇవ్వుపాయత్వోపేయత్వాదికళుక్కు ఉపయుక్తమాన సౌలభ్యముమ్ పరత్వముమ్ ఇజ్గె సిద్ధమ్. అయనమెన్ఱు వాసస్థానమాయ్ అప్పోతుబహువ్రీహి సమాసత్తాలే అంతర్వ్యాప్తియుమ్, తత్పురుషనాలేబహిర్వ్యాప్తియుమ్ తోత్తుకిఱతెన్ఱు మనుసంధిప్పార్కళ్ - ఇవైయిరణ్డుమ్ శ్రుతిసిద్ధమ్.

సా-దీ—సిద్ధమ్గళైచ్చొల్లుకిఱార్ ఇవ్వుపాయత్వేత్యాదియాల్. అయనశబ్దమ్వాసస్థాన వాచియాయ్బహువ్రీహిసమాసత్తిలేశబ్దమ్ వాసస్థాన వాచియామ్పోతు నారాయణ శబ్దత్తిలీశ్వర నుడైయ అంతర్వ్యాప్తి బహిర్వ్యాప్తి కళుమ్ తోన్ఱుమెన్నార్కళ్ చొల్లుకిఱార్. అయనమెన్ఱిత్యాది- ఆత్మావాలేభార్యయాయ్ధారకమాకాయలే శరీరమ్ వాసస్థానమాయిరుక్కైయాల్ ఆధారత్తుక్కుమ్ వాసస్థానత్తుక్కుమ్ భేదమ్ సిద్ధమ్- ఇప్పడి అయన శబ్దమ్ వాసస్థాన వాచియానపోతు తత్పురుషనాలుమ్ బహువ్రీహియాలుమ్ చిత్తుక్కు మచిత్తుక్కుమ్ బహిర్వ్యాప్త్యంతర్వ్యాప్తి శొల్లవేణ్డుకైయాల్ నరాజ్జాతానిఎన్కిఱ నారశబ్ద వ్యుత్పత్తియై కొళ్వతు - నారస్త్వనిఎన్కిఱ వ్యుత్పత్తియైకొణ్డాల్ నారశబ్దమ్ చేతనమాత్ర వాచియాకైయాలేఇవైయిరణ్డుమ్ ఙ్ఙానుణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవైయిరణ్డుమెన్ఱు- ‘‘అంతర్బహిశ్చతత్సర్వంవ్యాప్యనారాయణస్థితః’’

సా. స్వా— తదభిప్రాయకమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడిఅయనశబ్దత్తిలుపాయత్వమ్వాచ్యమెన్ఱుసిద్ధిక్కిఱతెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అర్థపంచకాధిగారత్తిల్ నారాయణశబ్దత్తిలే పరత్వ సౌలభ్యమనుసంధేయ మెన్ఱుశొన్నతు విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వుపాయత్వేతి- సిద్ధమ్, అర్థసిద్ధమెన్ఱపడి - అర్థపంచకత్తిలర్థసిద్ధార్థకథనమాకైయాల్విరోధమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడిఅయనశబ్దత్తుక్కుఉపాయత్వాద్యర్థత్తిల్ తత్పురుషసమాసమ్ కూడినాలుమ్ బహువ్రీహిసమాసమ్ఘటిక్కుమో? అయనశబ్దత్తుక్కు వ్యాప్త్యర్థత్తిల్ బహువ్రీహియుమ్,ఉపాయత్వాద్యర్థత్తిల్ తత్పురుషముమ్ శొన్నాల్ఏకార్థత్తిల్ సమాస ద్వయమిల్లామైయాలే వైరూప్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇని అయనపదమ్ వాసస్థానపరమాకక్కొణ్డు బహువ్రీహితత్పురుషసమాసద్వయమన్ఱిల్ అప్పోతు బహువ్రీహియిలే నారఙ్గళ్వాసస్థానమల్లామైయాలే బాధితార్థకత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? బహువ్రీహియిలంతర్వ్యాప్తి ఫలిక్కైయాకైయాలే తాత్పర్యార్థబాధమిల్లైయెన్ఱిలప్పి బహువ్రీహియిల్ తాత్పర్యార్థప్రాధాన్యముమ్, తత్పురుషనిల్ వాచ్యార్థ ప్రాధాన్యముమ్ విరూపమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . అయనమెన్ఱితి. ఏకార్థవాచియాన శబ్దత్తిల్ సమాస ద్వయముమ్ ఉభయత్రాపి ఫలితార్థ ప్రాధాన్యముమిరుక్కైయాలే వైరూప్యమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు-అంతర్వ్యాప్తిబహిర్వ్యాప్తిరూపార్థద్వయముమ్ ప్రమాణాంతరత్తాలే సిద్ధప్రతిపన్నమానాలన్నో మంత్రత్తుక్కిణితాత్పర్యమ్కల్పిక్కలావతు ? అతుక్కు ప్రమాణమేతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇవైయిరణ్డుమితి ఆనాలుమంత వ్యాప్తి

సా-ప్ర-ఇత్యాగ్యంతర్బహిర్వ్యాప్తిసమాసద్వయేనదర్శితే తయోః ప్రమాణమాహ.అయనమిత్యాదినా.

సా-వి—వ్యాప్తిబహిర్వ్యాప్తిరపిబహువ్రీహితత్పురుషసమాసాభ్యాంసిధ్యత ఇత్యాహ- అయనమెన్నితి-

సా - సం— ఉపయుక్తమానవితి - సులభోనచేన్నోపాయస్స్యాత్- పరోనచేన్నోపేయస్స్యా దితి భావః - బహువ్రీహి సమాసపక్షే అయనశబ్దేనకర్మణి వ్యుత్పత్త్యైవ అంతర్బహిశ్చ వ్యాప్తిసిద్ధిరితిస్వసిద్ధాంతః. అత్రాభియుక్త నిర్వాహాంతరమాహ. అయన మెన్ఱితి - అధికరణ వ్యుత్పత్త్యభిప్రాయేణవాసస్థానమాయిత్యుక్తిః - బహువ్రీహావన్య పదార్థస్య భగవతస్తైల తైలవత్సాకల్యేనాభివ్యాప్త్యా

మూ— అంతర్వ్యాప్తిర్యావతు? ఇవైయుళ్ళిడత్తిల్ తన్నైయిల్లై యున్నవాఙ్గానపడి కలన్దు నిఱ్కై-బహిర్వ్యాప్తిర్యావతు? ఇవై యిల్లాత ఇడత్తిలు మెఙ్గుమ్ తానుళనాకై - విభుక్కళాన కాలాది కళుక్కు బహిర్వ్యాప్తిశొల్లవేణ్డా -

సా-దీ— ఎన్ఱిఱే శ్రుతి. వ్యాప్తికళై స్వరూపత్తైచ్ చొల్లుకిఱార్. అంతర్వ్యాప్తిర్యావ తిత్యాదియాల్. బహిర్వ్యాప్తిక్కు ఘటమాక విభుక్కళైయుమ్ వ్యా... మెన్ను వివక్షిక్క... ఆన...క్కు

సా.స్వా— ఈశ్వరనుక్కు కూడుమో? నిరవయవమాన జీవ స్వరూపత్తిల్ అంతర్వ్యాప్తిగూ...? బహిర్వ్యాప్తిర్యావతు; బహిఃప్రదేశసంబంధమన్ఱో? అంతర్వ్యాప్తికథనత్తాలే తానే బహిర్వ్యాప్తి సిద్ధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అంతర్వ్యాప్తిర్యావతిత్యాదినా - ఇప్పడి బహిర్వ్యాప్తి శొన్నాలుకూడుమో? అప్పోతు కాలాది విభుపదార్థఙ్గళిలే ఈశ్వరనుక్కు బహిర్వ్యాప్తి బాధితైయాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - విభుక్కళానేతి- నారాయణమణీయాంసమెన్ను అణుత్వేనశొల్ల ప్పట్ట ఈశ్వరనుక్కు

సా-ప్ర— నన్వణు విభ్వోరన్తర్బహిః ప్రదేశాభావాత్కథం తత్ర బహిర్వ్యాప్తిర్నయుక్తా ఇత్యత్ర «బహిరంతశ్చ తద్వ్యాప్తిస్తత్ర యత్రోభయం భవేత్ । విభోరణోశ్చ నబహిరన్తస్తస్మాన్నసా తయోః । విభోర్నచ్ఛిద్ర మణునా నాణూనాం విభునాచతత్ । యథాప్రమాణం సంబంధ మాత్ర మేవ తయోర్భవే,, దిత్యుక్త రీత్యా విభ్వణు నియమనోప యుక్త సంబంధవ్యతిరేకేణాన్తర్బహిర్వ్యాప్తిర్నాస్తి ఇతి తయోస్స్వరూపం ప్రదర్శయన్ « అణోరణీయా,, నిత్యాదేస్తాత్పర్యమాహ . అంత వ్యాప్తిరిత్యాదినా -

సా.వి—నన్వణువిభ్వోర్బహిరంతఃప్రదేశాభావాత్కథం తత్ర బహిర్వ్యాప్తిర్న యుక్తేత్యత్ర "బహిరంతశ్చ యద్వ్యాప్తిస్తత్ర యత్రోభయం భవేత్ । ఉభయం,బహిఃప్రదేశోంతఃప్రదేశ ఇత్యర్థః - విభోరణోశ్చ నబహిర్నాంతస్తస్మాన్నసా తయోః । విభోర్నచ్ఛిద్రమణునా నాణూనాం విభునా చతత్ । యథాప్రమాణం సంబంధ మాత్రమేవ తయోర్భవే" దిత్యుక్తరీత్యా విభ్వణునియమనోపయుక్త సంబంధ వ్యతిరేకేణాంతర్బహిర్వ్యాప్తిర్నాస్తి ఇతి వదన్ తయోస్స్వరూపప్రదర్శనపూర్వకం "అణోరణీయా" నిత్యాదేస్తాత్పర్యమాహ . అంతర్వ్యాప్తిర్యావతిత్యాదినా- ఇవైయుళ్ళిడత్తిల్, ఏతత్పదార్థమధ్య- తన్నై, స్వాత్మానం ఇల్లై, నాస్తీతియథావదే తథా - నిఱ్కై, సంశ్లిష్య స్థితిః- ఇవై ఇల్లాతపడత్తిలుమ్, ఏతదభావస్థలేపి - ఎఙ్గుమ్,సర్వత్ర.-తానుళనాకై,స్వస్యవిద్యమానత్వం బహిర్వ్యాప్తిః.విభూనాంతు బహిర్వ్యాప్తిర్నసంభవతి -

సా-సం— మంతర్వ్యాప్త్యభివ్యంజకం . తత్పురుష సిద్ధాంత్యాధారత్వం భగవతో బహిర్వ్యాప్త్యభివ్యంజక మితి తేషామాశయః . ననుసర్వేభ్యోణీయసో జీవస్యాంతర్దేశాభావాత్కథమంతర్వ్యాప్తిః ? బహిర్వ్యాప్తిశ్చ కేత్యత ఆహ - అన్తరితి - నిరవయవే అధికరణ ఇవ సావయవే అధికరణభేదో అవయవభేదశ్చ ఇవైయుళ్ళిడత్తిలితి శబ్దేనవివక్షితః - కలన్దునిఱ్కై ఇత్యుక్త్యా « నతదస్తి వినాయత్స్యా,,దిత్యుక్తవిధయా ప్రత్యవయవం ప్రత్యధికరణం సదా-వినాభావలక్షణ స్సంసర్గ విశేషఏవాంతర్వ్యాప్తి రిత్యుక్తం భవతి - నిఱ్కై ఇత్యస్య స్వసంబంధేనైవ స్వరూపాదేర్యత్నస్యచ నిర్వాహకత్వేన వర్తనమిత్యర్థః . ఇల్లాతవిడత్తిలు మిత్యేతావ తైవాలం - ఎఙ్గుమితిద సంకోచవ్యవచ్ఛేదార్థా- తదితర విభుకాలాదౌ తద్రహిత ప్రదేశాప్రసిద్ధేః కథం బహిర్వ్యాప్తి రిత్యత్రాహ - విభుక్కళానవితి.

మూ— "నారాయణ మణీయాంస మశేషాణా మణీయసామ్" ఎన్నతు అంతర్వ్యాప్తికుననుగుణమాన ప్రతిఘాతానర్హత్వమ్. అల్లతు అణుపరిమాణత్వ మన్రు - ఇతు శొల్లుమిడమ్ ఉపాధ్య వచ్ఛేదత్తాలే యెన్ను సూత్రభాష్యాది సిద్ధమ్ .

సా-దీ— బహిః ప్రదేశమిల్లామైయాల్ - అంతర్వ్యాప్తియిలుమ్ "నారాయణమణీయాంసం - అణోరణీయా"నిత్యాదియిల్ చొన్న అణోరణుత్వ మంతర్వ్యాప్త్యుపయిక ప్రతిఘాతానర్హత్వపరమ్ - అణుక్కుళుక్కు అంతఃప్రదేశా భావాదెన్నై - అనాలీశ్వర విషయమాన "అణీయాన్ వ్రీహేర్వా" ఇత్యాదిశ్రుతియెన్గినే ? ఎన్నదుపాసనార్థత్వాదౌపాధిక మెన్కిరార్ - ఇతుశొల్లుమిడ మిత్యాది - ఈశ్వరనుక్కువస్తుక్కళ్

సా.స్వా—అంతర్వ్యాప్తియుమ్ బహిర్వ్యాప్తియుమ్ కూడుమో ? ఎన్న చరుళిచ్చెయ్కిరార్. నారాయణమితి. ప్రతిఘాతేతి - సూక్ష్మత్వాభిధాన ముఖేన ప్రతిఘాతానర్హత్వ పరమెన్నపడి. ఇప్పడి యాకిల్ అణీయాంస మెన్కిర పదత్తుక్కు గౌణత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అల్లతితి - ఉపక్రమగత వ్యాపకత్వపర నారాయణపదవిరోధాత్ "మహతో మహీయాన్. యన్మహతో మహాంత"మిత్యాది బహుశ్రుతి విరోధాద్గౌణత్వమనుగుణమెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడియాకిల్ "ఏషమ ఆత్మాంతర్హృదయే అణీయాన్ వ్రీహేర్వా యవాద్వా" ఎన్రు అణుపరిమాణత్వమ్ సప్రతియోగికమాక చ్చొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుశొల్లుమిడమితి. అర్భకౌకస్త్వా"దిత్యాదిసూత్రభాష్యాదిసిద్ధమెన్నపడి - ఇప్పడిబహిర్వ్యాప్తియాన్నాల్

సా.ప్ర—ఏవంచేచ్ఛ్రుతిహానిస్స్యాదిత్యత్ర "ఏషమ ఆత్మాంతర్హృదయే అణీయా"నిత్యేతత్ప్రకరణ ఏవ "జ్యాయాన్ పృథివ్యా జ్యాయానంతరిక్షాత్ జ్యాయాన్ దివో జ్యాయానేభ్యో లోకేభ్య" ఇతి పరమమహత్వస్యాభ్యుక్తేర్వేదాంతేషు త్రివిధపరిచ్ఛేదరాహిత్యోక్తేశ్చాణీయస్త్వ ముపాసనార్థమితి "అర్భకౌకస్త్వా"దిత్యాది సూత్రభాష్యాదౌ స్థాపితత్వేనౌపాధికత్వాన్న శ్రుతహాని మిత్యభిప్రాయన్నాహ . ఇతు శొల్లు మితి . విశ్వవ్యాప్తస్యాస్యోచితముపాధి పరిచ్ఛేదనాదుర్మితత్వమిత్యాదిభాష్యాదీత్యాదిశబ్దార్థః నను "ఏకస్థథాసర్వ

సా.వి— అణీయసోఽప్యణీయస్త్వంచ వ్యాప్త్యంతర్వ్యాప్త్యర్థం . అణుభూతానూన్యూనపరిమాణస్యాసంభవాత - అంతర్దేశాసంభవేన తదంతర్వ్యాప్త్యసంభవాత్ - బదరామలకబిల్వాది దల్పపరిమాణమాత్రే ష్వణుశబ్దప్రయోగదర్శనేన గౌణాణుశబ్దాదపి ఈయసున్ప్రత్యయోపపత్తేరణీయస్త్వం నామసూక్ష్మ వస్తునో నియమనార్థం దశదిగవచ్ఛేద లక్షణ సంబంధ మాత్రస్యైవ సత్వేనయోగ్యత్వ రూప ప్రతిఘాతానర్హత్వమేవవివక్షితం. నాణుత్వపరత్వ మితి భావః. "ఏషమ ఆత్మాంతర్హృదయే అణీయా"నిత్యాదేకోఽర్థ ఇత్యత ఆహ - ఇతుశొల్లుమిడమితి - "అర్భకౌకస్త్వా"దితిసూత్రభాష్యాదౌ అణుత్వముపాసనార్థముపహృదయ

సా-సం— నన్వణుత్వవిభుత్వేన పరస్పరవిరోధాదస్య విభోరణుత్వపదాత్యంతర్వ్యాప్త్యనుగుణప్రతిఘాతానర్హత్వపరత్వే కేత్యాశయః . అత్రోక్తమస్మద్గురుభిః "అణోర్జీవస్యనవ్యాంతిర్దేశతః కాలస్యవావిభోః । బహిఃప్రదేశోన్యథాతు విభుత్వాణుత్వయోర్హతిః । అణోరణీయాన్మహతో మహీయానితి చాగమః । అవ్యక్తదేశోనాస్తీతి వ్యాప్తిసూక్ష్మత్వతత్పరః" ఇతి . తర్హి "అణీయాన్ వ్రీహేర్వా" ఇత్యాదయః కథముపపద్యేరన్నిత్యత్రాహ - ఇతుశొల్లుమితి - "హృద్యపేక్షయా" త్విత్యాదిసూత్రభాష్యసిద్ధమిత్యర్థః. అస్యవిభోః ప్రతివస్తు

మూ — వ్యాప్యనుక్కు ప్రతివస్తుపూర్ణత్వమావతు? ఒరోరుఉపాధ్యవచ్ఛిన్న ప్రదేశమే సర్వత్తైయుమ్ నిర్వహిక్కవల్ల శక్తియుడైత్తాయిరుక్కై - అల్లతువస్తుత్తోరుమ్ స్వరూపసమాప్తియన్ఱు- ఇతుకొళ్ళిల్ బహిర్వ్యాప్తిక్కు విరుద్ధమామ్ - ఇత్తై అఘటితఘటనాశక్తియాలే నిర్వహిక్కిల్ విరుద్ధసముచ్చయమ్ కొళ్ళుమ్ పరమతఙ్గళిర్పడియామ్-

సా.దీ— తోఱుమ్ పరిపూర్ణత్వమ్ శొల్లుమతు అన్యార్థ మెన్కిఱార్- వ్యాప్తనుక్కిత్యాదియాల్ - సర్వత్తైయుమ్, సర్వజగత్తుక్కుమ్ నిఙ్గళైయుమ్ ఎన్నై - ప్రతివస్తు పూర్తిక్కు ముఖ్యార్థమ్ కొళ్ళలాకాతెన్కిఱార్ - అల్లతిత్యాది. ముఖ్యార్థాంగీకారే విరోధమ్ కాట్టుకిరార్- ఇతుకొళ్ళిలెన్ఱు. ఇతిల్ విరోధసమాధానత్తై ఆశంకిత్తు అతుతన్నిలుమ్ విరోధమ్ వరుమెన్కిఱార్. ఇత్తై అఘటితేత్యాదియాల్- పరమతఙ్గళ్ పోల,

సా.స్వా— "తేనేదమ్పూర్ణ" మెన్ఱు ప్రతివస్తుపూర్ణత్వమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. వ్యాప్తనుక్కితి. ప్రతివస్తుస్వరూపసమాప్తిరూపముఖ్యార్థమ్ కొళ్ళలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అల్లతితి - ముఖ్యార్థత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుకొళ్ళిలితి- ప్రతివస్తుపూర్ణత్వం తత్రైవావస్థితత్వం- బహిర్వ్యాప్తత్వమ్ తదభావస్థలవర్తిత్వమ్- తదుభయమ్ విరుద్ధమెన్ఱుకరుత్తు- పరస్పరవిరుద్ధత్వేపి అఘటితఘటనాశక్తియాలే ఈశ్వరనుక్కు ప్రతివస్తుపూర్ణత్వముమ్ బహిర్వ్యాప్తియుమ్ మణుపరిమాణత్వముమ్ విభుత్వముమ్ కూడలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇత్తైయితి పరమతేతి- "బ్రహ్మజ్ఞానపక్షాదవిపా ఎయా

సా.ప్ర— భూతాంతరాత్మా రూపంరూపం ప్రతిరూపో బభూవ- తేనేదంపూర్ణం పురుషేణసర్వ" మిత్యాదిభిరేకైకస్మిన్ భగవతః పూర్ణత్వావగమాదేకత్ర పూర్ణస్యేతరత్ర వ్యాప్త్యనుపపత్తేర్బహిర్వ్యాప్తిర్నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ - వ్యాప్తనుక్కిత్యాది. పరమతఙ్గళిర్పడియామితి- యాదవజైనపక్షప్రకారోభవేదిత్యర్థః.

సా.వి— దేశోపాధికం తత్రైవ "పృథివ్యాజ్జ్యాయానంతరిక్షాజ్జ్యాయా" నితి సర్వజ్యాయస్త్వప్రతిపాదనాదతిసంకోచిత త్వాన్నిర్ధమిత్యర్థః. నను వ్యాప్తస్య బ్రహ్మణః ప్రతివస్తు పూర్ణత్వం కథం? ఏకత్ర పరిసమాప్తవస్తునః స్వరూపత్వేన్యత్రావస్థానాసంభవేన వ్యాప్త్యభావప్రసంగాత్. నచేష్టాపత్తిః. ఘటో బ్రహ్మ న భవతీతివదతో బ్రహ్మ న భవతీతి వ్యపదేశానర్హత్వం ఘటో బ్రహ్మ పటో బ్రహ్మేతి చ సర్వవస్తుసామానాధికరణ్యార్హత్వం వా బ్రహ్మణోఽనంతత్వ మిత్యుక్తత్వేన తదభావప్రసంగాదిత్యత్ర నిర్వాహకశక్తిపూర్ణత్వమేవ ప్రతివస్తుపూర్ణత్వమిత్యాహ - పూర్ణత్వమావతితి- ఒరోరుఉపాధ్యవచ్ఛిన్నప్రదేశమే సర్వత్తైయుమ్ నిర్వహిక్కవల్ల శక్తియుడైత్తాయిరుక్కై, ఏకైకోపాధ్యవచ్ఛిన్నభగవత్ప్రదేశ ఏవ సర్వమపి నిర్వోఢుం శక్త ఇత్యేవం స్థితత్వం - ఏవమనంగీకారే ప్రతి వస్తుస్వరూపేణైవ పూర్ణత్వాంగీకారే బ్రహ్మబహుత్వ ప్రసంగః - జాత్యాదివదేకత్వేపి ప్రత్యేక పరిసమాప్తత్వాంగీకారే తద్వత్సమవాయోపసర్జనత్వాద్యభ్యుపగమప్రసంగః- అఘటితఘటనాశక్త్యా సర్వవస్తుపూర్ణత్వాంగీకారే అఘటితఘటనాశక్త్యైవ సర్వవిరుద్ధధర్మ సముచ్చయస్వీకారప్రసంగః - పరస్పరవిరుద్ధ పరమతపక్ష పరిగ్రహశ్చస్యాదిత్యాహ- అల్లతిత్యాది నా -

సా.సం— పూర్ణత్వం "తేనేదంపూర్ణ" మిత్యాదినోచ్యతే. తదపి యథా విభుత్వవిరుద్ధం నతథోపపాదయతి. వ్యాప్యనుక్కిత్యాదినా - ఇత్తైయితి - అణుత్వవిభుత్వయో రవిరోధస్య ప్రతివస్తుపూర్ణత్వ విభుత్వయో రవిరోధస్య చేత్యర్థః. పరమతఙ్గళితి - భాస్కర జైనాదిమత నిరాసోఽనుపపన్నస్స్యాదితిభావః.

మూ — ఇజ్జు ప్రథమాక్షరత్తాలుమ్ నారశబ్దత్తిల్ ప్రకృతియాన నరశబ్దత్తాలుమ్ అయనశబ్దత్తాలుమ్ ఈశ్వర నైచ్యాల్లుకిరపోతు రక్షకత్వ, కారణత్వ, నిత్యత్వ, నేతృత్వ, (ఆధారత్వాంతర్యామిత్వ)ఉపాయత్వోపేయత్వాదికళాన ఆకారభేదఙ్గళాలే మూన్నుమ్ సప్రయోజనఙ్గళ్ - ప్రణవత్తిల్ తృతీయాక్షరత్తాలే చేతననై ప్రకాశిప్పిక్క చ్చెయ్ త ఇజ్జు నారశబ్దత్తాలేమిణ్డు శొల్లవేణ్డువానేన్నిల్

సా-గీ—భాస్కరాదిమతఙ్గళ్ - రక్షకత్వేత్యాది. రక్షకత్వ కారణత్వఙ్గళై అకారమ్ శొల్లుకైయాలుమ్, నిత్యత్వనేతృత్వఙ్గళై నరశబ్దమ్ శొల్లుకైయాలుమ్, ఉపాయోపేయత్వాదికళై అయనశబ్దమ్ శొల్లుకైయాలుమ్ పౌనరుక్త్యమిల్లైయెన్నపడి. ఇవై జీవ నైచ్యాల్లుమ్ మకార నారశబ్దఙ్గళుక్కుమ్ పౌనరుక్త్య శంకైయై జ్ఞాతృత్వనిత్యత్వాద్యాకారభేదత్తాలే పరిహరిక్కలాయిరుక్క ప్రకారాంతరేణ పరిహరిక్కిరార్ - ప్రణవత్తిలిత్యాదియాల్ -

సా, వ్యా— నయం భేదాభేదపక్షః" ఎన్నుమిందక్కుమాన భాస్కరాదిపక్షమ్పోలేయామెన్నపడి. ఇప్పడి నరసంబంధినో నారా ఎన్నుమ్, నారాణామయన మెన్నుమ్, నారాయణశబ్దార్థకథనమ్ కూడుమో? ఆద్యమాన అకారమ్ విష్ణువాచకమాకైయాలుమ్, "జన్మార్నారాయణః" ఎన్ను నరశబ్దముమ్ భగవద్వాచకమాకైయాలుమ్, అయనశబ్దముమ్ భగవద్వాచకమాకైయాలేయుమ్, అన్యతరవైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇజ్జిత్యాది. రక్షకత్వేతి - రక్షకత్వకారణత్వమకారార్థమెన్నుమ్, నిత్యత్వమ్, నేతృత్వమ్, నరశబ్దార్థమెన్నుమ్, ఆధారత్వాంతర్యామిత్వమయనశబ్దార్థమెన్నుమ్, తత్తత్ప్రమాణఙ్గళిలే వ్యక్తమెన్నుకరుత్తు. అనాలుమ్ ప్రణవత్తిల్ మకారమ్ జీవవాచకమాయిరుక్క పునశ్చ నారశబ్దత్తాలే జీవనైచ్చొన్నాల్ పునరుక్తివారాతో? ఎన్నుశంకైక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ప్రణవత్తిలిత్యాదినా-

సా-ప్ర—నన్వష్టాక్షరే త్రిభగవతో ఽభిధానం వ్యర్థం, శబ్దత్రయవ్యాపి భగవద్వాచకత్వప్రసిద్ధ్యవిశేషేణ ప్రసిద్ధేనా ప్రసిద్ధ జ్ఞాపనాసిద్ధేరిత్యత్రాహ - ఇజ్జు ప్రథమేత్యాదినా - అవరక్షణ ఇతిధాతూత్పన్నతయా "సమస్తశబ్దమూలత్వా"దిత్యాదినా చాకారస్య రక్షకత్వకారణత్వబోధకత్వం. రీఙ్ క్షయ ఇతిధాతూత్పన్నేన నరిఇతిపదేన నసమాసాన్నఞ్యనయ ఇతి ధాతావచ్ప్రత్యయే నర ఇతిరూపసిద్ధేశ్చ నిత్యత్వనేతృత్వయోర్బోధకత్వం నరశబ్దస్య, ఈయతేస్మిన్నితివ్యుత్పత్త్యా వివక్షాయాం కారకాణి భవంతీత్యేతదనుగుణతయా కర్తుః రేవకరణత్వవివక్షాధీనయా ఈయతేనేనేతి వ్యుత్పత్త్యా చాయనశబ్దస్య భగవతో ధారకత్వాంతర్యామిత్వ బోధకత్వమిత్యర్థః. నన్వేవమపి ప్రణవస్థమకారేణ జీవబోధనేపి "నారాన్నరాణాం సంఘాతః. నారస్త్వితి సర్వపుంసా"మిత్యాది ప్రమాణోపన్యాసపూర్వకం నరశబ్దేన జీవబోధనే పునరుక్తిస్స్యాదిత్యాశంక్య పరిహరన్ జ్ఞాతృత్వ, ప్రత్యక్త్వ, కార్యత్వ, నిత్యత్వ, పరస్పరభిన్నత్వాదీనామనుసంధేయజ్ఞాపనార్థముభయత్ర జీవవాచకశబ్దప్రయోగ ఇత్యభిప్రాయేణాహ- ప్రణవత్తిలిత్యాది.

సా-వి— అకారనారాయణశబ్దానాముకారశబ్దానాం భగవత్ప్రతిపాదనే ప్రయోజనమాహ-ఇజ్జు ప్రథమాక్షరత్తాలుమితి. మకారేణైవ జీవప్రతిపాదనే పౌనరుక్త్యమాశంక్య పరిహరతి. ప్రణవత్తిలితి.

సా-సం—అకారే రక్షకత్వకారణత్వ దేః, నరపదే నిత్యత్వనేతృత్వాదేః, అయనపదే చాధారత్వాంతర్యామిత్వాదేరీశ్వరే ఉపస్థాపనరూపప్రయోజనభేదాన్మంత్రేషు నైకతరపదవైయర్థ్యశంకేత్యాహ-ఇజ్జిత్యాదినా-ఏవం మకార నరశబ్దయోరపి చిత్తత్త్వోపస్థాపకయోః పౌనరుక్త్యమాశంక్య పరిహరతి-ప్రణవత్తిలిత్యాదినా.

మూ — "నానున్నై యన్ఱియిలేన్ కణ్డాయ్ నారణనే నీయెన్నై యన్ఱి యిలై యెన్నుమ్ -" "రామానుజం లక్ష్మణపూర్వజంచ" ఎన్నుమ్, శొల్లుకిర పడియే ఒన్నై యిట్టుత్తన్నై నిరూపియానిన్ఱాల్ అర్జునరథమ్పోలే ప్రణవమ్ శేషప్రధానమాకైయాలుమ్, రాసమణ్డలమ్పోలే నారాయణశబ్దమ్ శేషి ప్రధానమాకైయాలుమ్

సా-దీ — నానున్నై ఇత్యాది-నాన్, త్వదేకధారకనాన నాన్ - ఉన్నై, ధారకనాన దేవరీర్ యొఴియ వెన్నై-నీ యెన్నై ఇత్యాది.నీ.ఎన్నై నిరూపకమాకవుడైయ నీ-ఎన్నై యన్ఱి,నిరూపకభూతనాన వెన్నై యొఴియ ... యామ్.జగత్తుక్కు- స్వామియెన్నుమ్పోతుజగదభావే స్వామిత్వాసిద్ధ్యా ఈశ్వరత్వసిద్ధియిల్లై యామ్పోలె ... "రామస్యానుజః ఎన్ఱు శేషియాలే శేషభూతన్ నిరూపిక్కప్పట్టపడి. లక్ష్మణపూర్వజ నెన్ఱు శేషభూతనాలే శేషి నిరూపిక్కప్పట్టపడి శొల్లి - అర్జున రథమ్పోలే. అతావతు ? శేషభూతనాన నరనే ప్రధానమాక రథియాకప్పెట్టి తిరే- ప్రణవమ్ శేషప్రధానమాకైయావతు ? పరమాత్మావై నిరూపకమాః జీవనై ప్రధానవాచ్యనాక ప్రతిపాదిక్కై - రాసమణ్డలమ్పోలే యెన్ఱతు, రాసమణ్డలమావతు? కృష్ణన్ గోపీకళోడే

సా-స్వా — నానిత్యాది. నాన్, అడియేన్ ఉన్నైయన్ఱి, త్వాంవినా - ఇలేన్, ఇల్లాతవన్ అప్రతిష్ఠితసత్తాకనెన్నపడి - నీ, దేవరీర్ - ఎన్నై ఇన్ఱి, మాంవినా. ఇలై, ఇల్లాతవన్ జీవస్వరూపనిరూపక విశేషణమాకైయాలే తద్వినావి శేష్య స్వరూపం నిరూపయితుమశక్యమెన్నపడి. రామానుజమితి రామం లక్ష్మణం చేతి వద్గంతు మేవి రామానుజమితి శేషిణా శేషస్య నిరూపణం - లక్ష్మణపూర్వజమితి శేషేణ శేషి నిరూపణమెన్నుకరుత్తు. అర్జునరథమితి - అర్జునరథత్తిల్ శేషి సారథియాకైయాలె శేష ప్రాధాన్యమెన్నపడి - రాసమండలమితి. "అంగనామంగనా మంతరే మాధవః" ఎన్ఱు శేషిప్రాధాన్యమెన్నపడి. ఇప్పడి ప్రణవత్తిల్

సా-ప్ర — నానున్నై ఇత్యాది. ఆధారభూతస్య భగవత అజ్ఞానే నారశబ్దార్థభూతస్యాధేయస్య శేషస్య జ్ఞానాభావశ్చ - నారాణామ జ్ఞానేచ నారాయణస్య జ్ఞానాసిద్ధేస్తస్యాపి జ్ఞానాభావ ఇత్యర్థః. ప్రణవే జీవః

సా-వి — నానితి.నాన్,అహం.ఉన్నైయన్ఱి,త్వాంవినా- ఇలేన్,నాస్మి నీ,త్వం.ఎన్నై యన్ఱి,మాం వినా.ఇలై, నాసి-రామానుజం లక్ష్మణపూర్వజంచ ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర పడియే, రామానుజమిత్యత్ర రామేణ లక్ష్మణ నిరూపణం - లక్ష్మణపూర్వజమిత్యత్ర లక్ష్మణేన రామ నిరూపణం-వీతత్ప్రకారేణ.ఒన్నై యిట్టు ఒన్నై నిరూపియానిన్ఱాల్, పరస్పరమేకైకస్య నిరూపణ ప్రయోజన ... ఇతి సంబంధః.ఏవం నిరూపణస్య ప్రయోజనం జీవస్య శాబ్దప్రాధాన్య మిత్యభిప్రేత్యోక్తం - అర్జున రథమ్పోలే ఇతి. రామానుజ ఇతివజ్జీవ స్యాకార వాచ్యనారాయణ శేషభూతత్వేన ప్రతిపాదనాత్ప్రణవే అర్జునరథే అర్జునస్య రథికత్వేన ప్రాతీతిక ప్రాధాన్యవజ్జీవస్య శాబ్దప్రాధాన్యం నారాయణస్య కృష్ణస్యేవ గుణభూతత్వం-నారాయణాయేత్యత్ర లక్ష్మణపూర్వజ మితివత్ జీవముఖేన నారాయణప్రతిపాదనే శాబ్దప్రాధాన్యమపి నారాయణస్యైవేత్యభిప్రేత్యోక్తం.రాసమండలమ్పోలే ఇతి-

సా - సం — నాన్, త్వదేకధార్యోహం - ఉన్నైయన్ఱి, ధారకంత్వాంవినా నసత్తాదిమానస్మి ఇతి. నీ, మత్స్వామీతితయా నిరూపితస్త్వం - ఎన్నై, త్వన్నిరూపకం మాంవినా- సిద్ధిమానేవ నభవసి- చిదచిద్వర్గద్వయస్యాపి స్వసమానతా వ్యక్తీకరణాయ నారాయణనే ఇతి సంబోధనం. శేషస్యాప్యర్జునస్య రథిత్వేన ప్రాధాన్యం రథేభాసతే - ప్రణవేపి శేషభూతోపి మకారార్థః ఉద్దేశ్యత్వేన ప్రధానో భాసత ఇత్యర్జునరథమ్పోలే ఇత్యుక్తిః - రాసమండలశబ్దేన "అంగనా మంగనా మంతరే మాధవః" ఇత్యుక్త విధో,

మూ. పునరుక్తియిల్లై. ప్రణవత్తిల్ శబ్దప్రాధాన్యమ్ జీవనుక్కానాలుమ్ రక్షకనాన శేషిక్కే అర్థప్రాధాన్యమ్.

సా-దీ — కైకోర్త్తువిళైయాడినకురవైక్కోత్తై - అతు శేషియాన కృష్ణప్రధానమాయిరుక్కుమాప్పోలే నారాయణ పదముమ్ శేషియై ప్రధానమాక కాట్టుమిరే - పునరుక్తియిల్లై, ప్రణవత్తిల్ మకారం జీవనై నిరూప్యత్వేన కాట్టుకైయాలుమ్, నారశబ్దమివనై పరమాత్మనిరూపకత్వేన కాట్టుకైయాలుమ్, నారశబ్దత్తుక్కు పునరుక్తి దోషమిల్లైయెన్నైక్కు - నను ప్రణవమ్ జీవనై ప్రధానమాక ప్రతిపాదిక్కుమాకిల్ శాస్త్రత్తిల్ చ్చొన్న పరమాత్మ ప్రాధాన్యమ్ హీనమాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రణవత్తిలుమెన్ఱు - ప్రణవత్తిల్ శబ్దతః ప్రాధాన్యమ్ జీవనుక్కతోత్తి త్తాకిలుమ్, అతావతు అకారవాచ్యస్య శేషః ఎన్ఱు అకార వాచ్యన్ విశేషణత్వేనవుమ్, మకారవాచ్యనాన జీవన్ విశేష్యత్వేన తోత్తుకై - ఇప్పడియానాలుమ అర్థ ప్రాధాన్యమ్ - స్వరూప ప్రయుక్త ప్రాధాన్యం రక్షకనాన శేషిక్కే ఎన్నైక్కు - రక్షకనెన్ఱు హేతుగర్భమ్. రక్షకను క్కానో లోకత్తిల్ ప్రాధాన్యమ్. ఇని ఇజ్జీవ విషయమాన మకార నార శబ్దఙ్గళుక్కు నర

సా. స్వా — జీవప్రాధాన్యమ్ కూడుమో? అప్పోదీశ్వరప్రాధాన్యభంగమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవత్తిలుమితి. ఇప్పడి అర్థతః ప్రాధాన్యముభయత్ర తుల్యమాకైయాలే శబ్దప్రాధాన్య మాత్ర యోజక

సా. ప్ర — ప్రాధాన్యేనబోధ్యతేచేచ్ఛేషత్వం వ్యాహన్యేతేత్యత్రోక్తం ప్రణవత్తిలుమిత్యాది.

సా. వి — రాస మండలె కృష్ణస్యైవ ప్రాధాన్యం తద్వదితి భావః. ఏవంచ శేషభూత జీవస్వరూప ప్రతిపాదనతాత్పర్యం ప్రణవే; సర్వాధారత్వ, సర్వాంతర్యామిత్వ, సర్వశరీరకత్వాది విశిష్ట భగవత్ప్రతిపాదన తాత్పర్యంనారాయణ పద ఇతి ద్రష్టవ్యం - నను జీవస్య ప్రాధాన్యే భగవత్ప్రాధాన్య భంగస్స్యాదిత్యాశంక్య శబ్దప్రాధాన్యం నార్థ ప్రాధాన్యవిరోధి. భగవదిచ్ఛాహితార్జున ప్రాధాన్యమివ కృష్ణగత వాస్తవప్రాధాన్యస్య-ప్రత్యుత తదేక శేషితయాజీవ నిరూపణేభగవతో౽తిశయావహత్వమేవేత్యభిప్రేత్యాహ - ప్రణవత్తిలుమితి - ప్రణవత్తిలుమ్, ప్రణవే- అపాలుమ్, శబ్దప్రాధాన్యే సత్యపి - అర్థ ప్రాధాన్యమక్షతమితి శేషః. ఏకత్ర జీవవాచితయా మకారప్రయోగస్య అన్యత్ర నర శబ్ద ప్రయోగస్యచ జ్ఞానాకార జ్ఞానగుణకత్వాది ప్రతి పాదనం నిత్యత్వం సమూహార్థక జాతార్థక తద్ధిత వశేన పరస్పర భిన్నో విశిష్టరూపేణ బ్రహ్మకార్యత్వం చేత్యేతాదృశ శారీరకభాష్యస్థాపితార్థ సిద్ధిరపి ప్రయోజనమిత్యాహ-

సా-సం — మండలాకారనర్తనవిశేషఉచ్యతే. తచ్ఛేషిప్రధానమితిప్రసిద్ధం. తస్యైవ తద్వ్యాహరణానందప్రధానఫలిత్వాదంగనాస్స్వాంత రాశిక్య ఇత్యప్రధానాః. తథా నారాయణశబ్దే పినరసంబంధినో నారా ఇతినరాజ్జాతానితత్వానీతిచ నరశబ్దో భగవత్పరః- అయనశబ్దశ్చతథా చిద్యగాణస్స్వాంత రాశికాణ్ ప్రత్యయా ద్యవసేయా ఇతి కారణత్వా నారత్వాదినా శేషిణ ఏవ ప్రాధాన్యమితి రాసమండలమ్పోలే ఇత్యుక్తిః. పునరుక్తియిల్లైఇతి. ఏవంచప్రణవస్థ మకారో జీవం నిరూప్యత్వేనప్రధానతయాదర్శయతి - నార శబ్దస్తు తన్నిరూపకతయా౽ప్రధానత్వేనేత్యుపస్థాప్యాకార భేదమాదాయ నపౌనరుక్త్యమితిభావః. నన్వేవం సర్వశబ్దమూల ప్రణవే అప్రధానతయా భాతత్వాద్భగవతః క్వచిదపి ప్రాధాన్యం నభాసేతేత్యతాహ, ప్రణవత్తిలుమితి. తత్తదుపస్థాప్యాకార భేదాదపిత యోనపౌనరుక్త్యమిత్యాశయః.

మూ—ప్రణవత్తిల్ స్వరూపత్తాలుమ్, గుణత్తాలుమ్, జ్ఞానాకారనాయ్ ప్రత్యక్కాయ్, అణువాయ్ ఇరుక్కిన్ఱ జీవనుక్కు నరశబ్దమ్ పడియవిల్లాతవళవు నిత్యత్వమ్ శొల్లుకైయాలుమ్ నరరుడైయ సమూహత్తైచ్చొల్లుకైయాల్ జీవర్కళుడైయ అన్యోన్యభేదత్తై వ్యక్తమాక్కుకైయాలుమ్, నరాజ్జాతఙ్గళ్ నారఙ్గళెన్ఱ పొతు విశిష్టవేషత్తాలే బ్రహ్మకార్యత్వమ్ తోన్ఱుకైయాలుమ్ వరవ్యుత్తుక్కుమ్, ప్రయోజనభేదముణ్డు. నారశబ్దసమానాధికరణమాన అయనశబ్దత్తాలే ఇవత్తుక్కు వ్యాప్యత్వాదికళుమ్ కణ్డుకొళ్వతు.

సా-దీ—శబ్దాదికళిల్ శొన్నవాకారభేదత్తాలుమ్ ప్రయోజనభేదముణ్డెన్ఱు కాట్టుకిరార్- ప్రణవత్తిలెన్ఱుతుడఙ్గి - నరశబ్దమావతు ? నారశబ్దప్రకృతియాన నరశబ్దమ్. నారశబ్దమ్ నరాణాం సమూహః నారమెన్కిర వ్యుత్పత్తియిల్ నరనుడైయ సమూహత్తైచ్చొల్లుకైయాలు మెన్ఱపడి - నరాజ్జాతత్వానీత్యాది - నరాజ్జాతాని నారాణి ఎన్ఱ వ్యుత్పత్తియిల్ జీవనుక్కు ప్రకృతి విశిష్ట వేషత్తాలే బ్రహ్మకార్యత్వమ్ తోన్ఱుకైయాలుమెన్నైక - ఇవి మకారత్తాలుమ్ నరశబ్దత్తాలుమ్ శొన్న జీవనై బహువ్రీహి పక్షత్తిల్ అయనశబ్దమ్ శొల్లుమ్పోతు పౌనరుక్త్యదోషత్తై పరిహరిక్కిరార్ - నారశబ్దేత్యాదియాల్- ఇవత్తుక్కు, నారఙ్గళుక్కెన్నైక వ్యాప్యత్వాద్యాకారభేదవత్తైచ్చొల్లప్పడుకైయాల్ ప్రయోజనమ్ సిద్ధమెన్నైక - అనిశబ్దత్తాల్ నియామ్యత్వశాక్యత్వాదికళ్ వివక్షితఙ్గళ్- ఇప్పదత్తిల్ "నిత్యో నిత్యానామ్" ఎన్కిర శ్రుత్యర్థ

సా-స్వా—మకారత్తాలుమ్ నరశబ్దత్తాలుమ్ యథాపూర్వమ్ పౌనరుక్త్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ప్రణవత్తిలే ఇతి. అవైయాలుమ్ బహువ్రీహిసమాసపక్షత్తిల్ అయనశబ్దమ్ జీవపరమాకైయాలే అత్తాలుమ్ పౌనరుక్త్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నారశబ్దేతి - వ్యాప్యత్వాకారప్రతిపత్తి జనకమాకైయాలే అయనశబ్దమ్ పౌనరుక్త్యమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి నరశబ్దత్తాలే తుయరహితనెన్ఱు జీవతత్త్వత్తైచ్చొల్లి సర్వసమనెన్ఱుశొల్లవేణుమో ? జీవశబ్దత్తాలే జీవనైచ్చొల్లి జీవాయనమెన్ఱు శొల్లలామే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా-ప్ర—సమానాధికరణమానేతి. బహువ్రీహిసమాసప్రదర్శక విగ్రహవాక్యసమానాధికరణమాతేనేత్యర్థః. శరీరత్వాదర్వ్యాప్యత్వాదీత్యాది శబ్దార్థః - నను నరశబ్దాజ్జీవనిత్యత్వబోధనం ప్రథమాతావ గతాథగవత్కార్యత్వే నవ్యాహన్యేతేత్యత్ర "నిత్యో నిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకో బహూనాం యో విదధాతి కామాన్" ఇత్యాది ప్రమాణశతాన్నిత్యత్వస్యావగమాత్ "తస్మాదశ్వా అజాయంత" ఇత్యాద్యర్థస్య చేతనానాం సృష్ట్యవగమాచ్చ స్వరూపేణ నిత్యత్వం దేవాదిదేహవైశిష్ట్యేన కార్యత్వం చేతి

సా-వి— ప్రణవత్తిల్ స్వరూపత్తాలు మిత్యాదినా-

సా-సం-ప్రణవత్తిలేత్యాదినా. జ్ఞానాకారనాయ్, జ్ఞానత్వాకారస్సన్-చిత్స్వరూపస్సన్నిత్యర్థః. జ్ఞానస్యాకారః-మాత్రాన జ్ఞానాత్వథాభిప్రాయేణ ప్రత్యక్కాయిత్యుక్తిః- మానం, పరిచ్ఛిత్తిః-స్వస్యైవ స్వయం పరిచ్ఛిద్యత ఇతి హి ప్రత్యక్- స్వప్రకాశే స్వప్రకాశఫలిత్వేన పరిచ్ఛేదస్య స్వేతరస్మిన్నసంభవాత్స్వస్మా ఏవేత్యుక్తిః - స్వరూపేణ నిత్యోపి దేవాదిశరీరవిశిష్టవేషేణ కార్య ఇతి విశిష్టవేషత్తాలె ఇత్యుక్తమ్- ఏవంబహువ్రీహి సమాసే ఏకార్థయోర్నారాయనశబ్దయోరప్యయమేవ పౌనరుక్త్యపరిహార ఇత్యాహ - నారశబ్దేతి - ఈయత ఇత్యయనమితి కర్మణి వ్యుత్పత్త్యా ఈయతే నేనేతి నారస్య వ్యాప్యత్వనియామ్యత్వే వ్యాప్యసా నత్వాద్యుల్లాభ ఇతి భావః - చిత్త్వే సజాతీయభేదే నిత్యత్వాదౌ చ కిం మానమిత్యత్రాహ

మూ—నిత్యరాన పలచేతనర్కు ఒరు నిత్యనాన చేతనన్ అభిమత హేతువెన్కిఱ శ్రుత్యర్థమ్ ఇజ్ గే కణ్డుకొళ్ళవతు- నిత్యనాక ప్రమాణసిద్ధనాన జీవనుక్కు బ్రహ్మకార్యత్వమ్ విశేషణ ద్వారకమ్- ఇప్పడి నారాయణశాస్త్రకాదికల్పఙ్గళిలే శొన్న వ్యుత్పత్త్యంతరఙ్గళు మెల్లామిప్పత్తోడు తుల్యమ్.

సా- దీ—ఙ్గళైయుమ్ కణ్డుకొళ్ః ఎన్కిఱార్-నిత్యరానవిత్యాది, నారశబ్ద ప్రకృతియాన నరశబ్దత్తాలే నిత్యత్వమ్ శొల్లుకైయాలుమ్, బహువచనత్తాల్ బహుత్వమ్ శొల్లుకైయాలుమ్, నరాజ్జాతాని ఎన్ఱ యోజనైయిలీశ్వరనుక్కు నిత్యత్వమ్ వరుకైయాలు మయనశబ్దత్తాలే ప్రాపకత్వమ్ శొల్లుకైయాలుమ్ కణ్డుకొళ్వతెన్నై - బహువ్రీహి పక్షత్తిల్ నరాజ్జాతత్వమిత్తుక్కప్పోశే చేతననుక్కుమ్ స్వరూపేణ వాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నిత్యనాక విత్యాదియాల్- ఇన్నారాయణపదత్తుక్కు కల్పాన్తరఙ్గళిల్ చ్చొన్న నిర్వచనాన్తరఙ్గళుమకీ ఉచ్చొన్న నిర్వచనఙ్గళోడు సమానార్థఙ్గళెన్కిఱార్- ఇప్పడినారాయణేత్యాది- అధికార్థఙ్గళై ఉరుప్పతొన్ఱుమిల్లై యెన్నుపడి- కమలాకరణాధికరణ వ్యుత్పత్తికళిలు పేయత్వోపాయత్వాధారత్వాది కళ్ శొల్లుకిఱ తెన్ను మున్నయరుళిచ్చెయ్ (తార్) కిఱార్- అతిశయత్తోపేయత్వఙ్గళ్ జీవాపేక్షమాకైయాల్

సా. స్వా—నిత్యరానేతి- “నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానామేకోబహూనాంయోవిదధాతికామాన్” నితి శ్రుత్యర్థ జ్ఞానానాయ నారశబ్దత్తాలే క్షయరహిత జీవసంఘుత్తం చ్చొల్లి తేషామయనముపాయః నారాయణః ఎన్ఱు శొల్లితు. నరాజ్జాతాని ఎన్కిఱ వ్యుత్పత్తియిల్ ఈశ్వరనిత్యత్వముమ్ శొల్లిరెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి నారశబ్దత్తాలే జీవనిత్యత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో? అప్పోతు నరాజ్జాతాని తత్త్వాని ఎన్ఱు జన్యత్వమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధిమాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిత్యనాకేతి జ్ఞానసంకోచ వికాసాది విశిష్టతయా జన్యత్వమ్ శొల్లుకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ శిలమూలమంత్ర కల్పఙ్గళిలే నారాయణపదత్తుక్కు నారైరయనం నారాయణః ఎన్నాప్పోలే వ్యుత్పత్తిభేదమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నారాయణేతి- అనన్తోఽయు, పూర్వోక్తవ్యుత్పత్తియో డొన్ఱపడి - ఉక్త వ్యుత్పత్తి

సా. ప్ర— నవ్యాహతిరిత్యాహ. నిత్యరానేత్యాదినా- ఏవం సమాసద్వయగర్భనిర్వచన నిర్వాహేణ వ్యుత్పత్త్యంతర గర్భనిర్వచనాంతరాణాం గతార్థత్వం వదన్ వచనానామైకార్థ్యాయ ఏకదేశోక్తరూప లక్షణత్వం నరశబ్దస్య యౌగికత్వం చేత్యాహ . ఇప్పడినారాయణేత్యాదినా- ఏవం నరశబ్దస్య చేతనాచేతనపరత్వేన నారశబ్దస్య భగ పదవ్యతిరిక్త సర్వపగత్వం ప్రదర్శ్య నర శబ్దస్య యోగరూఢిత్వం స్థాన

సా. వి— నిత్యరానేతి - “నిత్యో నిత్యానాం చేతనశ్చేతనానామేకో బహూనాం యో విదధాతి కామాన్” ఇతి శ్రుతిరర్థతో ఽను భాషితా - విశిష్టవేషత్తాలే బ్రహ్మ కార్యత్వ మిత్యుక్తస్య తాత్పర్యమాహ- నిత్యనాకేతి - విశేషణ ద్వారకమితి - అచితః కార్యత్వ మవస్థా ద్వారకం - చితః కార్యత్వం శరీరాది ద్వారక మిత్యర్థః - ఏవం కల్పాంతరోక్తవ్యుత్పత్త్యంతరాణా మేతత్తుల్యార్థత్వమిత్యాహ- ఇప్పడితి- పూర్వం “ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా” ఇతివచనే “తా యదస్యాయనం పూర్వం” మిత్యుక్తత్వాత్తత్రో

సా. సం— నిత్యరానతి శ్రుతిః, “నిత్యోనిత్యానా” మిత్యాదికా- అస్య నారాయణపదస్య వ్యుత్పత్త్యంతరాణి తత్ర తత్ర కల్పస్థాని తదర్థానిచ కమితి నప్రదర్శితానీ త్యాహ - ఇప్పడితి . అర్థతోఽపి తుల్యార్థానైక్యతకరత్వాన్నోదాహర్తవ్యా ఇతిభావః. పూర్వం ఆయతి ఇత్యయనం - ఆయతె అనేనేత్యయన

మూ— "చేతనా చేతనం సర్వం విష్ణోర్వ్యద్వ్యతిరిచ్యతే । నారంతదయనం చేదం యస్య నారాయణస్స సః" ఎన్నైక్కియాలే "సర్వపుంసాం సమూహః" ఎన్గిఱవుమ్ ఉపలక్షణమాకైయాల్ తుయిన్ఱుక్కొళ్ళామైయాలే

సా దీ— అధారత్వము సుప్పడియేయో? ఎన్ను శఙ్కైక్కువర ఇజ్గు సర్వాధారత్వమ్ శొల్లక్కడవ్వకైయాల్ నారశబ్దమ్ చేతనాచేతన సర్వపరమెన్గిఱార్ - చేతనాచేతనం సర్వమిత్యాది. విష్ణోర్వ్యద్వ్యతిరిచ్యతే ఎన్ఱతు విష్ణోస్స్వరూపాదన్య స్యతిక్కంచిద్వ స్త్వస్తి ఎన్ఱపడి. తత్సర్వం నారం. తదిదమయనం యస్య స నారాయణః ఎన్ఱన్వయమ్. అప్పొళుతు "సర్వపుంసాం సమూహాః" ఎన్గిఱవచనవిరోధత్తై పరిహరిక్కిఱార్ - సర్వపుంసాం సమూహః ఎన్ఱతువుమిత్యాది - నరాణాం సమూహో నారమెన్ఱు చేతనాచేతనఙ్గళైచ్చొల్లుమ్పోతు నరశబ్దత్తాల్ నిత్యవస్తుక్కళైచ్చొల్లి అవత్తిన్ సమూహమ్ నారమెన్ఱుకొళ్ళ వేణ్డుకైయాలత్తిలాత్మాక్కళ్ నిత్యవస్తుక్కళాకైయాల్ నరశబ్దవాచ్యరానార్కళ్ - అచేతనఙ్గళనిత్యఙ్గళాకైయాల్ ఎప్పడి నరశబ్దవాచ్యఙ్గళ్? అక్కియాల్ నరాణాంసమూహో నారమెన్గిఱవిడత్తిల్ నరశబ్దత్తాల చేతనఙ్గళైచ్చొల్లక్కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ తుయిన్ఱుక్కొళ్ళామైయాలెన్ఱు ... రుక్కు-

సాప్యా--తుల్యార్థకమాకైయాలకల్పాంతరోక్తవ్యుత్పత్తిభేదవిరోధమిల్లై యెన్ఱు కొళ్ళ. ఇప్పడి అయనశబ్దత్తుక్కు కర్మకరణాధికరణవ్యుత్పత్తికళాల్ ఉపేయత్వోపాయత్వాధారత్వార్థపరత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో? అచేతనఙ్గళైక్కురిత్తు ఉపాయత్వోపేయత్వమ్ కూడాతొరుమా నారశబ్దమ్ చేతనమాత్రపరమాకైయాల్ అధికరణవ్యుత్పత్తియిలుమ్ జీవమాత్రపరమాకిల్ సర్వాధారత్వభంగమ్ ప్రసంగియాతో? అయనశబ్దమాధారపరమానపోతు నారశబ్దమ్ చేతనాచేతనపరమెన్నిల్ "నారస్త్వితి సర్వపుంసాం సమూహః పరికీర్తితః" ఎన్గిఱ ప్రమాణమ్ విరోధియాతో? "చేతనాచేతనం సర్వం విష్ణోర్వ్యద్వ్యతిరిచ్యతే । నారంతదయనం చేదం యస్య నారాయణస్స సః" ఎన్నైక్కియాలే ప్రమాణబలత్తాలే సర్వపుంసాం సమూహః ఎన్గిఱతు ఉపలక్షణమెన్ఱు శొల్లిలాలుమ్ నరశబ్దమ్ తుయిన్ఱువల్లాత వస్తువాచకమాకైయాలే తుయిన్ఱవాన అచేతనవాచిత్వమ్ కూడుమో? స్వరూపతోనిత్యవస్తుపరమానాలుమ్ సర్వాచేతనపరత్వమ్ కూడాతే? అద్రవ్యాచేతనమ్ స్వరూపతః అనిత్యమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. చేతనాచేతనమిత్యాదినా. విష్ణోరితి-

సా-వి— పృథ్వ్యాదినరాజ్జాతానితత్త్వానీతి వచనోక్తతత్త్వాంతరోపలక్షణస్సన్ అవ్యతిరిక్తభూతాంతరాణ్యేవోపలక్షయతి- నసర్వతత్త్వాని- అన్యథా సర్వతత్త్వాధారత్వస్య నారశబ్దేనానుపపత్తేః. అథాధారత్వకాలే పంచీకరణప్రక్రియయా తదితరభూతాధారత్వం సంభవతీత్యాద్యుక్తం - ఇదానీం "చేతనాచేతనం సర్వం విష్ణోర్వ్యద్వ్యతిరిచ్యతే । నారంతదయనం చేదం యస్య నారాయణస్స సః" ఇతి ప్రమాణానుసారేణ చేతనాచేతనస్య సర్వస్యాపి స్వరూపతః ప్రవాహతశ్చ అనిత్యత్వాత్ . నరశబ్దేన నిత్యత్వవాచినా సాక్షాచ్చేవ చేతనాచేతనాభిధానం సంభవతి. నారస్త్వితిసర్వపుంసామిత్యేతదానుగుణ్యేన చేతనానామప్యుపలక్షణం. తత్సమూహో నారమితి పక్షాంతరమాహ. చేతనాచేతనమితి.

సా-పం— మిత వ్యుత్పత్తి లభ్యోపేయత్వోపాయత్వే జీవానేవేతి నారశబ్దో నరసంఘాతార్థక ఉక్తః. అథ తయైతస్మిన్నితి వ్యుత్పత్త్యా తాన్యేవాధారయన మిత్యర్థాదాచ్ఛిన్నచిత్సంఘాతార్థకస్య ఇతిప్రమాణోపపత్తిభ్యాం దర్శయతి. చేతనాచేతనమితి- ప్రకృతికాలశుద్ధసత్త్వాని చిత్తత్త్వస్వరూపతో

మూ—స్వరూపత్తాలే యాతల్, ప్రవాహత్తాలే యాతల్, నిత్యజ్గళాయ్ నరశబ్దవాచ్యజ్గళాన సర్వతత్త్వజ్గళుడైయసమూహజ్గళుమ్, నారజ్గళ్.

సా-దీ—స్వరూప నాశమర్థమావాల్ నరశబ్దమ్ చేతనాచేతన సర్వవాచియామెన్నపడి - కర్మణ కరణ వ్యుత్పత్తికళిల్ రశబ్దమ్ స్వరూపవికార వాచియాకైయాల్ నరశబ్దమ్ చేతనమాత్ర వాచి యెన్నుక రుత్తు స్వరూపత్తాలేనిత్యత్వత్తుక్కు హేతువరుళిచ్చెయ్కిరార్- తుయిష్ణక్కళల్లా మైయాలెన్ను. తత్తదవస్థావిశిష్టవేషేణానిత్యమానాలుమ్స్వరూపేణనిత్యమెన్నపడి. అవస్థావిశిష్టవేషత్తాలుమ్నిత్యమామెన్కిఱార్. ప్రవాహత్తాలేయాతలెన్ను. సర్వతత్త్వజ్గళుమెన్నుకౌల్లుకైయాల్ నరాణాంసమూహానారమెన్ను నారశబ్దవ్యుత్పత్తికాట్టప్పట్టతు. అథవానారాయణశబ్దత్తుక్కర్థాంతరాభిప్రాయత్తాలేనరశబ్దత్తుక్కర్థాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్-చేతనాచేతనమిత్యాదియాల్-శేషమ్పూర్వవత్ . తత్పురుషనిల్ "యోలోకత్రయమావిశ్యబిభర్తి" త్యాదిప్పడియేఅంతః ప్రవిశ్యధారకత్వాది వివక్షితమెన్నుమప్పొళ్లుకైయాలే గుణాదికళై విట్టు సర్వ తత్త్వజ్గళు

సా-స్వా—విష్ణుస్వరూపవ్యతిరిక్తమ్ సర్వమ్ నారమెన్నపడి- స్వరూపత్తాలేఇతి ప్రకృతిద్రవ్యముమ్అవస్థావిశిష్టత్వాకారేణ తుయిష్ణువానాలుమ్ స్వరూపతశ్తుయిష్ణు వల్లామైయాలే నరశబ్ద వాచ్యమ్ - అద్రవ్యమ్ ప్రవాహతో నిత్యమాకైయాలే నరశబ్దవాచ్యమెన్నపడి. ఇజ్గు అయన శబ్దత్తుక్కు కర్మ కర. వ్యుత్పత్తియిల్ రశబ్దమ్ స్వరూప వికార వద్వాచి యాయ్ నరశబ్దమ్ తచ్ఛూన్య చేతన మాత్ర వాచియెన్ను కరుత్తు - అధికరణ వ్యుత్పత్తి యిల్ రశబ్దమ్ తుయిష్ణు వాచి యాయ్ నరశబ్దమ్ స్వరూపతః ప్రవాహతో వాతుయిష్ణు వల్లాతసర్వాచేతన వాచియెన్ను కరుత్తు- తుయిష్ణక్కళల్లా మైయాలెన్కిరతు నిత్యత్వత్తుక్కు హేతువాక వన్వయిక్కిరతు - నారశబ్దమిప్పడి స్వరూపతఃప్రవాహతశ్చ నిత్యవస్తుసంఘాతపరమాకిలీశ్వరనుక్కు బహువ్రీహి పక్షత్తిల్ సర్వవ్యాపకత్వ యుక్తి చేతనాచేతనగతదోష సంబంధమ్ ప్రసంగియాతో? ఇనినరసంబంధినో నారాః ఇత్యాద వ్యుత్పత్తియిల్ నరశబ్దమ్ భగవద్వాచకతయా నిర్దోషత్వ సాధకమెన్నిలప్పడి నరశబ్దమ్ భగవద్వాచకమెన్నైక్కుప్రమాణ ముణ్డో? ఉణ్డానాలుమ్ నరశబ్దత్తాలే నిర్దోషత్వమ్ సిద్ధిక్కుమో? సంబంధవిశేషబోధక ప్రమాణమిల్లామైయాల్ నరసంబంధినో నారాఃఎన్ను వ్యుత్పత్తితాన్ కూడుమో? నరాజ్జాతానితత్వాని నారాణీతి వ్యుత్పత్తియిల్ పూర్వోక్తస్వరూప నిరూపకనిరూపితస్వరూపగుణదేవీభూషాయుధాద్యాధారత్వమ్సిద్ధియామైయాలేపూర్వోక్తవిరోధముమ్ప్రసంగియాతో? సర్వత్తుక్కుమీశ్వరన్ వ్యాపకనెన్నుమ్, ఆధారనెన్నుమ్, శొన్నాల్ ఈశ్వరనుక్కు మాధారముమ్వ్యాపకముముణ్డో? ఎన్కిరశంకైవరుకైయాలే త్వాగాముమ్ పణ్ణవేణ్డావో? ఇత్యాదిశంకైయిల్బహుధా.

సా-ప్ర—ప్రమాణాచ్చభగవత్పరత్వంతత్రాపి నారశబ్దస్య భగవద్వ్యతిరిక్త సర్వ పరత్వంచప్రదర్శ్యసాస్థలీపులాకన్యాయేన ద్వితీయా తత్పురుష గర్భసర్వవనస్యనిర్వ్యూఢత్వంతత్ఫలతయాగుణ వ్యాపారాదీనా

సా-వి—అస్మిన్ పక్షే చేతనాచేతనానాంసర్వేషామపి నిత్యత్వప్రతీతిఃఫలం- అథబహుభిఃప్రకారైః రశబ్దో

సా-సం—త్యానీతినరశబ్దార్థః-ప్రవాహత్తాలేఇత్యుక్త్యాతత్కార్యాచిత్సంఘస్యచనారత్వాభిధానశ్చపరిహృతః- శ్లోకే తదిదం నారం అయనమిత్యన్వయః - నారస్యధార్యత్వ సముచ్చయార్థశ్చః - ఎవంతుయిష్ణుత్వాకారేణ నరశబ్దస్యాచిద్విజవెష్వర సాధారణ్యాది హేయప్రత్యనీకత్వనే త్యత్వాద్యాకారేణ భగవ

మూ—సర్వవ్యాపకత్వాది విశిష్టనాయిరుక్క చ్చెయ్‌తే తద్గతదోషఙ్గళైయుమ్, తత్ప్రయుక్త దోషఙ్గళై యుమ్ కళ్విక్కిఱ తుయరహితనెన్గిఱ వ్యుత్పత్తియాలుమ్, "నృనయే,, ఇత్యాదికళాలుమ్,

సా-దీ— ఎన్నతామ్. నారశబ్దత్తుక్కు వ్యుత్పత్త్యన్తరమరుళిచ్చెయ్‌తుకొణ్డు నారాయణశబ్దత్తుక్కర్థాన్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్, సర్వవ్యాపకత్వాది మహావాక్యత్తాల్ "నరాజ్జాతాని తత్త్వాని నారాణి. నరసమ్బన్ధినో నారాః-నరసమ్బన్ధినస్సర్వే,, ఇత్యాది వచనఙ్గళిల్ నారశబ్ద ప్రకృతియాన నరశబ్దత్తాల్ వ్యాపకత్వాది శంకిత దోషపరిహారముమ్ సిద్ధిత్తతెన్కిఱార్. సర్వ వ్యాపకత్వేత్యాది భాగత్తాల్- నృనయఇత్యాది - నృనయే ఎన్నధాతువిల్ నయతీతి నరః ఎన్నుమ్, నశ్ అదర్శనే ధాతువిల్ అఖిలన్తమో నాశయతీతి నరః ఎనుమ్.

సా.స్వా— నారాయణనామ నిర్వచనపురస్సరం సప్రమాణమాక సర్వాపేక్షైయుమ్ పరిహరిక్కిఱార్ -సర్వవ్యాపకత్వాది విశిష్టనాయిత్యాది స్వనిష్ఠత్వాదికళై చ్చొల్లుకిఱ తిత్యన్తమాన మహావాక్యత్తాలే- సర్వవ్యాపకత్వాదీతి ఆది శబ్దేన శరీరిత్వ సంగ్రహః. తద్గతదోషఙ్గళ్, స్వరూప స్వభావాన్యథా భావాదికళ్ - తత్ప్రయుక్తదోషఙ్గళ్, జీవవచ్ఛరీరిత్వ ప్రయుక్త దుఃఖాదికళ్ - కళ్విక్కిఱఇతి - ఇతినాలే ఉభయలింగాధికరణార్థముమ్ "సంభోగప్రాప్తిరితి చేన్న వైశేష్యా" దిత్యధికరణార్థముమ్ సూచితమ్- నృనయే ఇత్యాది కళాలుమితి. నృనయే ఎన్కిఱ ధాతువిల్ "నయత్యఖిలవిజ్ఞాన" మెన్నుమ్, "నశ్ అదర్శనే" ఎన్కిఱ ధాతువిల్ "నాశయత్యఖిలంతమః" ఎనుమ్ "రిషహింసాయాం" ఎన్కిఱ ధాతువిల్ నరివ్యతీతి నరః ఎన్నుమ్ వ్యుత్పత్తియాలె న్నపడి- యోగవ్యుత్పత్త్యా నరశబ్దమ్ భగవద్వాచకమెన్ఱు శొల్లియదాయిఱ్ఱు నరశబ్దమ్

సా-ప్ర— మనుసంధేయత్వం చాహ . సర్వవ్యాపకత్వాదీత్యాదినా- "అస్తిజాయతేపరిణమతేవివర్ధతేఅపక్షీయతే వినశ్యతీ" త్యుక్తాష్షడ్భావ వికారా అచిద్గతాదోషాః. "అశనాయాపిపాసేచశోకమోహౌజరామృతీ" త్యుక్తాశ్చిషట్కమచిత్సంబన్ధప్రయుక్తదోషః - ఏతద్రాహిత్య బోధకత్వాన్నరశబ్దస్య భగవత ఏవస్య తదేతద్రహితత్వాద్భగవత్పరత్వ మిత్యర్థః .

సా-వి—భగవత్పరః.తత్సంబంధినోనారా ఇతిపక్షాంతరమాహ సర్వవ్యాపకత్వాదివిశిష్టనాయితి- అస్మిన్పక్షే స్వరూపనిరూపక ధర్మాణాం నిరూపిత స్వరూపవిశేషణానాం వ్యాపారాణాం విగ్రహవిశేషాణాం త్రివిధ చేతనానాం భగవద్వ్యతిరిక్తానాం సర్వేషామపి భగవదాధారకత్వ ప్రతీతిః భగవతస్స్వనిష్ఠత్వాది ప్రతీతిశ్చఫలమితి భావః. తద్గతేతి. కళ్విక్కిఱ, నివర్తయన్ - అతఏవతుయరహితః-రీఙ్ క్షయే ఇత్యస్మాన్నరీయతఇతి వ్యుత్పత్త్యా సర్వ శరీర కత్వేపి శరీరగతవికారైః బాల్య యౌవనాదిభి ధాతుసామ్యాది ప్రయుక్త సుఖదుఃఖాదిదోషైశ్చ నక్షీయతే - స్వరూపేణావస్థాంతరం నాప్నోతీతినర ఇత్యర్థః - నృనయఇత్యస్మాత్పచాద్యచి నరః - అస్యార్థోనేతృత్వం. అచిదసహస్రనామసు

సా.సం— దసాధారణార్థేత్యుపపాదయతి- సర్వేత్యాదినా. ఆదిశబ్దేనశరీరిత్వాదిసంగ్రహః-తద్గతదోషాః స్వరూపస్వభావాన్యథాభావాదయః-తత్ప్రయుక్తాస్తు జీవవచ్ఛరీరిత్వ ప్రయుక్తాదుఃఖాదయః . అనేనోభయలింగ సంభోగ నయార్థౌ సూచితౌ - నృనయ ఇతి వ్యుత్పత్త్యా "నయత్యఖిలవిజ్ఞానంనాశయత్యఖిలం తమో" ఇత్యుక్త భోగమోక్షార్థప్రవర్తకత్వోక్తా-ఏవమపవాదకర్తృభేదైర్నరపదస్యపురుషోత్తమపరత్వముక్త్వం

మూల — "జహ్నుర్నారాయణో నరః" ఎన్ఱు నామధేయమాకచ్చొల్లుకైయాలుమ్, "ఆపో నారా ఇతి ప్రోక్తా ఆపో వై నరసూనవః" ఎన్ఱువ్యాసస్మృతి వాక్యత్తాలే, "ఆపో వై నరసూనవః" ఇత్యాది కళిల్ నరశబ్దముమ్ నారాయణనై (యె)చ్చొల్లుకిఱదెన్నుమిడమ్ సువ్యక్తమాకైయాలుమ్, నరనెన్ఱు నిత్యనాయ్ సర్వశేషియాన సర్వేశ్వరనుక్కుత్తిరునామ మాకైయాలే "నరసంబంధినో నారా నరస్సపురుషోత్తమః । నయత్యఖిలవిజ్ఞానం నాశయత్యఖిలంతమః । నరిష్యతిచసర్వత్ర నరస్తస్మాత్సనాతనః ।

సా-దీ— రిషహింసాయాం ఎన్ఱధాతువిల్ నరిష్యతీతినరః ఎన్ఱ వ్యుత్పత్తియాలు మెన్నై. వ్యాసస్మృతియిల్ "ఆపో నారాయణో ద్భూతాః", ఎన్ఱస్థానత్తిల్ "ఆపో వై నరసూనవః", ఎన్కైయాలు మిన్త నరశబ్దమ్ నారాయణనై చ్చొల్ల వేణ్డుకైయా లెన్ఱపడి. నరసంబన్ధినో నారాః ఎన్కిఱవ్యుత్పత్తి యిలవనుడైయ స్వరూప నిరూపక ధర్మాన్తరజ్ఞర్గళ్ సర్వముమ్ నారశబ్దార్థమానపో తెన్ఱపడి- స్వనిష్ఠత్వాదికళై చ్చొల్లుకిఱ తెన్ఱుమిడత్తిల్ అహిర్బుధ్న్యాది సంవాదముణ్డెన్కిఱార్. నరసంబంధినోనారా ఇత్యాదియాల్. నయత్యఖిల విజ్ఞానమిత్యాది. ఇతుక్కర్థమ్ - ఆశ్రితానఖిల విజ్ఞానం ప్రాపయతి - అఖిలం తమః, అజ్ఞానం - సర్వగతోపి న వ్యణితి, నవికారం ప్రాప్నోతి యెన్ఱపడి - సవేతచేతనాద్యానరసంబంధినః- హేతు

సా-స్వా— భగవద్వాచకమెన్కిఱార్-జహ్నురితి - స్థాన ప్రమాణత్తాలేయుమ్ నరశబ్దమ్ నారాయణరూఢముమెన్ఱు స్థాపిక్కిఱార్ - ఆపో నారాయణో ద్భూతా ఇతి - నరశబ్దత్తుక్కు రూఢియైస్థాపిత్తు ఇనినర సంబన్ధినో నారాః ఎన్కిఱవ్యుత్పత్తియిలుమ్, నరశబ్దత్తుక్కు యోగవ్యుత్పత్త్యాదోషనిరాసముఖేనభగవద్వాచకత్తైయిలుమ్ ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నరసంబంధినః - నరస్సపురుషోత్తమ ఇతిప్రతిజ్ఞా- ఇత్తైయుపపాదిక్కిఱార్ నయతీతి. నయతి, ఆశ్రితానా మఖిల విషయవిశేష జ్ఞానంప్రాపయతీత్యర్థః - నశ అదర్శనేఇతి ధాతువ్యుత్పత్త్యా ప్రమాణం నాశయతీతి- ఆశ్రితానామఖిలంతమః, అజ్ఞానం నాశయతీత్యర్థః- రిష హింసాయామితి ధాతోర్వ్యుత్పత్తిమాహ. నరిష్యతీతి. సర్వత్రసర్వగతోపినరిష్యతి, వికారం నప్రాప్నోతీత్యర్థః-

సా.వి— "జహ్నుర్నారాయణో నర" ఇతి పఠ్యతే - "ఆపో వై నరసూనవ" ఇతివ్యాసస్మృతౌ భగవతిప్రయుక్తశ్చ- అతో భగవాన్నర శబ్దార్థః. తత్సంబంధినో నారా ఇత్యాద్యహిర్బుధ్న్య సంహితావచనైశ్చార్థవిశేషాన్ దర్శయతి. నర సంబంధిన ఇతి. నయత్యఖిలవిజ్ఞానం,నరః అఖిలంతమో నాశయతీతిచనరః. నరిష్యతి సర్వత్ర శరీరావస్థాన ప్రయుక్త హింసాం నప్రాప్నోతి - శరీరావస్థాన ప్రయుక్తస్వరూపనాశవాన్నభవతీతి నరః - అతఏవ సనాతనః- రిషహింసాయా మిత్యస్మాద్ధ్యప్రత్యయేనసమాసేచరూపమిత్యాది

సా- సం—అథరూఢ్యాప్యాహ- జహ్నురితి- అస్యాన్యత్ర స్థానతోపి రూఢతా భగవతి వ్యక్తేత్యాహ - ఆపఇతి - అథ తస్యాస్థానతశ్చైకార్థ్యో క్త్యా సువ్యక్తపదం - ఏవం యోగ రూఢతయా జ్ఞాతనరశబ్దనిష్పత్యానర్థాన్ దర్శయతి- నరనెన్ఱిత్యాదినా- అత్ర "నరస్సపురుషోత్తమ", ఇతిప్రతిజ్ఞా- తదుపపాదకః నయతీత్యాదికం - నయతి, ప్రాపయతి - అయం ణీఞ్ ప్రాపణే ఇతి ధాత్వర్థః. జ్ఞాన శబ్దః జ్ఞేయపరోపి. నశ అదర్శనే ఇతిధాత్వర్థమాహ. నాశయతీతి - ఆశ్రితేభ్యోఖిలమజ్ఞానం నాశయతీత్యర్థః. రిష హింసాయామితి ధాత్వర్థమాహ. నరిష్యతిచేతి- నవికారం ప్రాప్నోతీత్యర్థః - ఏవం స్వాధ్యపద

మూ— నరసంబంధినస్సర్వే చేతనాచేతనాత్మకాః । ఈశితవ్యతయానారా ధార్యపోష్యతయాతథా । నియామ్యత్వేనసృజ్యత్వ ప్రవేశభరణైస్తథా। అయతేనిఖిలన్నారాన్ వ్యాప్నోతిక్రియయాత(థా)యా।నారాశ్చాప్యయనం(వాసః) తస్యతైస్తద్భావనిరూపణాత్ ।

సా - దీ — గర్థమిదం . నరసంబంధిత్వా న్నారాఉచ్యంతే సంబంధిత్వం బహుధా దర్శయతి. ఈశితవ్యతయేత్యాది. ఈశితవ్యతయా, శేషతయా ఎన్నర్థః . ధార్యతయా, పోష్యతయా, నియామ్యతయా, సృజ్యతయా, ప్రవిష్టత్వేన, భృతత్వేనచ నారాఇతి - అత్రభరణం, రక్షణం - ఏవం నారశబ్దార్థం నిరూపిత్తునారాయణశబ్దార్థం నిర్వక్తికీర్షుః . అయత ఇత్యాది శ్లోకద్వయేన - నిఖిలాన్నారా నయతే, ప్రాప్నోతి- నియమయతి ఎన్నపడి . తస్యైవవివరణం వ్యాప్నోతి ఎన్న . తయాక్రియయా, అయనక్రియయా. నరాన్ వ్యాప్నోతి, వ్యాప్యనియచ్ఛతీతి నారాయణ ఇతి. ఇప్పడు త్రిలయనశబ్దమ్ కర్తరివ్యుత్పన్నమ్- నారాణా మన్తుకర్మణిషష్ఠీ. బహువ్రీహి పక్షత్తు దర్శయిష్యన్నాహ. నారాశ్చేతి. అయనంకుతఇత్యత్రాహ . తైస్తద్భావేతి. తైః,చేతనాచేతనరూపైన్నారైః బ్రహ్మసద్భావంనిరూపికృప్తముక్తయాత్నర్థః.

సా . స్వా — నరసంబంధినోనారాఇతి పూర్వముక్తం - తేకఇత్యపేక్షాయామాహ . నరసంబంధిన ఇతి- కోఽసౌసంబంధ ఇత్యపేక్షాయాం అణ్ ప్రత్యయార్థ సంబంధవిశేషానాహ - ఈశితవ్య తయే త్యాదినా - ఈశితవ్యతయా, శేషతయా- ధార్యతయా, తత్సత్తాప్రయుక్తసత్తయా. పోష్యతయా, బధ్యతయా- నియామ్యత్వేన, సంకల్పాధీన ప్రవృత్తికత్వేన - సృజ్యత్వేన. ఉత్పాద్యత్వేన - ప్రవేశేన, ప్రవిష్టత్వేన. భర శేవ, భృతత్వేన. రక్ష్యత్వేన. అయన శబ్దార్థ మాహ . అయతఇతి. నియమయతి. తస్యైవ వివరణం వ్యాప్నోతీతి. క్రియయా, వ్యాపనపోషణ నియమనాదిక్రియయా వ్యాప్నోతీ త్యర్థః - అస్మిన్పక్షేకర్తరివ్యుత్పన్నో ఽయనశబ్దః- నారాణా మితి కర్మణి షష్ఠీతి భావః . బహువ్రీహిపక్షే తత్పు షార్థ మాహ - నారాశ్చేత్యాదినా . నారాః అయనం జ్ఞాన సాధనం యస్యసనారాయణః. జ్ఞానసాధనత్వం కథ మిత్యత్రాహ- తైరితి. తైః, నారైః - తద్భావనిరూపణాత్, బ్రహ్మ సద్భావ నిరూపణాత్.

సా.ప్ర—నరసంబంధిన ఇత్యుక్తస్సంబంధ ఈశితవ్యత యేత్యాదినా వ్యాఖ్యాతః- వ్యాప్నోతి క్రియయాతథేతి, తత్తత్సర్వనార ప్రాప్తిరూపక్రియయా విభుర్భవతీత్యర్థః - తద్భావనిరూపణాత్,నారాయణత్వ

సా.వి—ప్రకారేణఅహిర్బుధ్న్యసంహితాద్యనుసారేణాపినరశబ్దవ్యుత్పత్త్యోర్ద్రష్టవ్యాః-అయతఇతి.తథానారానయతె నారాయణః- వంద్యావిత్యాల్యుః-క్రియయాతయా,నారప్రాప్తిరూపయాక్రియయావ్యాప్నోతి, ప్రభు ర్భవతీత్యర్థః-నారాశ్చేతి-తైర్నరసంబంధిభిః, పరమాత్మ సంబంధిభిః - జ్ఞానానందాదిభిస్తద్భావ

సా-సం—ప్రకృత్యర్థ ఉక్తః. అథాణ్ ప్రత్యయార్థ ఉచ్యతే. నరసమ్బన్ధిన ఇతి- సంబన్ధిత్వం బహుధా దర్శయతి- ఈశితవ్యత యేత్యాదినా. శేషత యేత్యర్థః.ధార్యేత్యాదినా శేషత్వఘటకాధారాఉక్తాః. భరణం,రక్షణం. ఏవమయతిధాత్వర్థోఽప్యనేక ఇత్యాహ - అయత ఇతి - తదాకర్తరివ్యుత్పత్త్యావ్యాప్నోతీత్యాది తదర్థః - క్రియా, వ్యాపన ధారణ నియమనపోషణాది రూపా . ఇత్థం భావే తృతీయా - సమాసద్వయ వివరణం నారాశ్చేత్యాది. అత్ర నారశబ్దశ్చిదచి తావివ భగవద్గుణాదిక మపి గృహ్ణాతి. ధాతూనాం నారాణామయనత్వం కింవిధ మిత్యత్రాహ - తైరితి, నారైరిత్యర్థః- తద్భావః, తస్య భావః-

మూ—నారాణామయనంవా సస్తేచతస్యాయనంసదా । పరమాచగతిస్తేషాం నారాణామాత్మనాంసదా॥ ఎన్గిర అహిర్బుధ్న్యాదికళిల్ని ర్వచనమ్ వణ్ణినపడియే నరసంబన్ధినారమ్, ఎన్గిర వ్యుత్పత్తియాలే సర్వేశ్వర నుడైయ స్వరూప నిరూపక ధర్మఙ్గళుమ్, నిరూపిత స్వరూప విశేషణ ధర్మఙ్గళుమ్, వ్యాపారఙ్గళుమ్, విగ్రహ విశేషఙ్గళుమ్, మత్తుముళ్ళ త్రివిధచేతనాచేతనఙ్గళుమెల్లామ్ నారశబ్దార్థమాన పోతు స్వవ్యతిరిక్త సర్వస్తుక్కుమ్ ఆశ్రయత్వాదిరూపేణ నిర్కుమ్ ప్రకారమ్ వివక్షితమాకైయాలే స్వనిష్ఠత్వాదికళై చ్చొల్లుకిరతు-

సా-దీ— ఇని అయన శబ్దత్తుక్కర్థాన్తరత్తై క్కొణ్డు నిర్వచిక్కిరార్ - నారాణామయన మితి- వాసః, ఆధారః. తేచతస్యాయనం, వాసో వ్యాప్యా ఇత్యర్థః - ఇనితత్పురుషపక్షే అర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - పరమాచగతిరితి. పరమాగతిః, పరమప్రాప్యం ప్రాపకం చేత్యర్థః - స్వరూపనిరూపక ధర్మఙ్గళావన? జ్ఞానానందామలత్వాదికళ్. నిరూపిత స్వరూప విశేషణఙ్గళావన? జ్ఞానశక్త్యాదిసకలగుణఙ్గళ్ - వ్యాపారాః, సాధుపరిత్రాణాదయః. విగ్రహవిశేషాః, పరరూపాదయః- ఆశ్రయత్వాదీత్యత్రాదిశబ్దేన శేషిత్వోపాయత్వోపేయత్వ గ్రాహకం- స్వనిష్ఠత్వాదికళై, ఆదిశబ్దేన సర్వశేషిత్వనిస్సమాభ్యధికత్వాదేస్సంగ్రహణం -

సా-స్వా-నారాణామయనం, తస్యవివరణం వాసఇతి-వాసస్థానమిత్యర్థః- తేచ నారాః అయనం సదా వ్యాప్యం యస్యసర్వవ్యాపక ఇత్యర్థః- తేషాం నారాణామాత్మనాం జీవానాం పరమాగతిః- గతిశబ్దః కర్మణికరణేచ ప్రాప్యః ప్రాపకశ్చేత్యర్థః- నారశబ్దార్థమానపోతితి. సత్యత్వాదిస్వరూపనిరూపకధర్మఙ్గళుమ్ నిరూపితస్వరూప విశేషణఙ్గళాన వాత్సల్యాదికళుమ్ దివ్యభూషాయుధపరిజనాదికళుమెల్లామ్ నరసంబంధితయా నారమాకైయాలే

సా-ప్ర—నిరూపణాదిత్యర్థః. నరస్సపురుషోత్తమ ఇత్యనేన సత్యత్వం, విజ్ఞానశబ్దవాచ్యచేతనానాం పురుషార్థప్రాపణస్య వా, సార్వజ్ఞ్య ప్రాపణస్య వా, పరమచేతనకార్యత్వాదుభయ ప్రాపణపరేణ నయత్యఖిలవిజ్ఞానమిత్యనేన జ్ఞానత్వానందత్వే, నాశయత్యఖిలంతమ ఇత్యనేనామలత్వం, నరిష్యతిచ సర్వత్రేత్యనేనానంతత్వం చేతి స్వరూప నిరూపకా గుణాః, ఈశితవ్యతయా నారా ఇత్యాదినా నిరూపిత స్వరూప విశేషకా జ్ఞానశక్తి బలాద్యా గుణాశ్చానుసంధేయతయా వివక్షితా ఇతిభావః- వ్యాపారాః, జగత్సృష్టిస్థిత్యాదయః- "యస్యపృథివీశరీర" మిత్యాదిభిస్సర్వ ద్రవ్యస్యాపి భగవచ్ఛరీరత్వ బోధనాత్పర వ్యూహ విభవార్చా విగ్రహో విగ్రహ విశేష శబ్ద నిర్దిష్టాః- మత్తుముళ్ళ త్యాది. పునరపి విద్యమానస్య సర్వస్యాపి నారశబ్దార్థత్వ ఇత్యర్థః ఆశ్రయత్వాదీతి స్వామిత్వాదిగాదిశబ్దార్థః-"స్వేమహిమ్ని

సా-వి— నిరూపణాత్-నారాః, జ్ఞానానందాదయః అయనం నిరూపకా యస్యేత్యపి నారాయణశబ్దార్థ ఇత్యర్థః- ఏవంప్రకారేణ స్వవ్యతిరిక్తసర్వాశ్రయత్వాదికం ప్రతిపాద్యత ఇతి ప్రఘట్టకార్థః- ఏవమిహ పరమాత్మనో

సా-సం—తెర్నతథ యశ్చ. నారగతింధార్యత్వాది నారక స్యాదీక తన్వంతం వహజ్ఞాపయతి- నియామ్యసత్తాయాని రూపక సత్తాయత్వాన్నారాశ్చాప్యయన మిత్యుక్త మితి భావః. నారాణామయనమిత్యత్రస్వగుణాదీనా చిద్వస్తు ప్రతిబాధ్వారక తయైవభగవత ఆధారత్వం. అచిత్ప్రతితు "ఏతాభూతమాత్రా యస్మిన్నర్పితా" ఇత్యాద్యుక్త విధయా సద్వారకమద్వారకం చేత్యనుసంధేయం- గతిశబ్దః కర్మణికరణేచ వ్యుత్పన్నః పరమప్రాప్యః ప్రాపకశ్చేత్యర్థః. ఏవమవయవశో ర్థోక్త్యా నారాయణ ఇతిసముదాయేనశేషముక్తమిత్యత్రాహ- ఎన నిహితవిత్యాదినా. వ్యాపారాః, సాధుపరిత్రాణాదయః. సృష్ట్యాదిపంచకృత్యానివ. స్వనిష్ఠత్వం అనన్యాధారత్వం-

మూ ఇప్పడి వ్యాపన భరణ నియమన స్వామ్యాదికళాలే వేఱుపట్టిరుక్కిఱ పురుషోత్తమనుక్కుమ్, తత్స ంబంధికళుక్కుమ్, కుదృష్టికళ్ శొన్న స్వరూపైక్యాది భ్రమమ్ కழியుమ్పడి సర్వశరీరిత్వ సర్వశబ్దవాచ్య త్వాది వైభవము మిగ్గ ఫలితమ్.

సా.వి — ఇఙ్గజీవపరమాత్మస్వరూపైక్యభ్రమమ్ కழியుమ్పడి ఇప్పడి త్తిలీశ్వరనుక్కు సర్వశరీరిత్వాదిగళుమ్ ఫలిత మెన్కిఱార్. ఇప్పడివ్యాపనేత్యాదియాల్ - సర్వశరీరిత్వప్రయుక్తసర్వశబ్దవాచ్యత్వత్తాల్ వన్త సామానాధికరణ్య మాత్రయాల్ "తత్త్వమసీ" త్యాద్యభేదశ్రుతికళాల్ వస్త్వైక్య భ్రమమ్ కழியుమ్ పడి. స్వరూపై క్యాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్ స్వస్వాతంత్ర్య భ్రమ సంగ్రహః - అథశోధక కారణోపాసన వాక్యార్థఙ్గళుమ్ మిగ్గ

సా.స్వా — స్వవ్యతిరిక్త సర్వాధారత్వమ్ శొన్నాల్ స్వస్యాధారాంతర మిల్లైయెన్ఱు ఫలిక్కైయాలే సర్వ వ్యాపకత్వోక్త్యా స్వవ్యాపకాంతరముమిల్లై యెన్ఱు ఫలిక్కైయాలే అధారాంతరాదిశంకైపోకుమ్పడి స్వస్వత్వా దికళ్ శొల్ల ప్పట్టతెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ తత్త్వమసి. "అయమాత్మాబ్రహ్మ - త్వం వా అహమస్మి భగవో దేవతే" త్యాదా జీవబ్రహ్మైక్యమ్ శొల్లుకైయాలే ఇప్పడివాక్యార్థమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడివ్యాపనేతి - శేషత్వనియామ్యత్వాధేయత్వోక్త్యా సర్వస్యాపి శరీరత్వముమ్ తన్మూలశరీరవాచినాం శబ్దానాం శరీరిపర్యంతాభిధాయకతయా సర్వశబ్దవాచ్యత్వముమ్ ఫలితమాకైయాలే "తత్త్వమసీ" త్యాది సామానాధికరణ్యముమ్, జీవపరయోశ్శరీర శరీరిభావకృత మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడినారాయణ

సా - ప్ర — ప్రతిష్ఠిత" ఇత్యాది శ్రుతిస్వ ష్టత్వాదీత్యనేన స్మారితా - అంతర్యామిత్వ మిత్య అనితరప్రేర్యత్వాదిరాది శబ్దార్థః - ఏవం ప్రమాణై ర్నారాయణ శబ్దస్య బహువిధ చిదచిత్సంబంధ విశిష్ట భగవద్వాచకత్వా ఎగమాత్సర్వ శబ్దవాచ్యత్వ, సర్వశరీరిత్వ సిద్ధౌ నిర్విశేష జీవస్వరూపైక్యా దికమనాదేయ మిత్యాహ - ఇప్పడి వ్యాపనేత్యాదినా. పోషకత్వాదిస్స్వామ్యాదీత్యాద శబ్దార్థః - భేదా భేదాదిః స్వరూపైక్యాదీత్యాది శబ్దార్థః - సర్వకర్మ సమారాధ్యత్వాది స్సర్వశబ్ద వాచ్య త్వాదీ త్యాది శబ్దార్థః - ఏవంచ "సర్వంఖల్విదంబ్రహ్మ - అయమాత్మా బ్రహ్మ తత్త్వమసీ" త్యాద్యైక్యపరశ్రుతీనాం "యస్యపృథివీశరీరం. యస్యాత్మాశరీర" మిత్యాది ఘటకశ్రుతిభిశ్చాథోఽనుసంహితః - అథ "యత్తదద్రేశ్యమగ్రాహ్య మగోత్రమవర్ణమ చక్షుశ్శ్రోత్రంతదపాణిపాదం నిత్యంవిభుంసర్వగతం సుసూక్ష్మం - నిష్కళంనిష్క్రియంశాంతంనిరవద్యంనిరంజనం - అస్థూలమనణ్వహ్రస్వ" మిత్యాది శోధకవాక్యానాం

సా.వి — వైలక్షణ్యేన శరీరశరీరిభావసిద్ధ్యాచవాక్యపరశ్రుతీనాంవిశిష్టైక్య పరత్వసంభవాత్స్వరూపైక్యప ర్యవసాయకత్వనిశేషజ్ఞానేనస్వరూపైక్యభ్రమోనివర్తతఇత్యాహ ఇప్పడివ్యాపనేత్యాదినా. భరణం, రక్షణం.

సా - సం — ఆదిశబ్దాదనన్య నియామ్యత్వ శేషిత్వ నిస్సమాభ్యధికత్వాది సంగ్రహః - ఏవం "కారణ త్వ మథాధ్యత్వ" మితి కారికోక్తార్థా నారాయణ శబ్దార్థతయోపపాదితాః. ఏవమనేక భేద గర్భేనారాయణపదే పరాభిమతైక్య విరోధినమర్థజాత మపిభేదశ్రుతిసిద్ధం ఫలిత మిత్యాహ. ఇప్పడి. స్వరూపైక్యాదీత్యాది శబ్దేన భేదాభేదాది సంగ్రహః. వ్యాపనాదిచతుష్టయేన శరీరిత్వం ఫలితం. అది శబ్దేన సత్త్వాది సంగ్రహః - సర్వశరీరిత్వేన సర్వశబ్ద వాచ్యత్వం ఫలితం. ఆదిశబ్దేన ఘటకశ్రుతి

మూ—నరశబ్దత్తాలే శోధకవాక్యార్థముమ్, “నరాజ్జాతానితత్త్వానినారాణి,, ఎన్నైయాలే కారణవాక్యార్థముమ్,అయనశబ్దత్తాలే అవ్వోపాసనవాక్యార్థఙ్గళు మిగ౭ ప్రకాశితఙ్గళాకిరన-

సా-దీ—ప్రకాశితఙ్గళాకిరనవెన్నిరారార్-నరశబ్దత్తాలేఇత్యాది- నరివ్యతిఎన్ఱవ్యుత్పత్తియిల్దోషరహితనెన్ఱు శొల్లుమ్ నర శబ్దత్తాలెన్నై - అయనశబ్దత్తాలే, ఉపాయోపేయవాచకాయనశబ్దత్తాలే న్నై - ఇప్పదత్తిల్ భగవతస్సర్వవిధబంధుత్వముమ్ ఫలితమెన్నిరారార్ -

సా-స్వా—శబ్దార్థమ్శొల్లిల్పూర్వమ్“కారణత్వమబాధ్యత్వ”మిత్యాదినాశారీరకార్థమ్నారాయణశబ్దత్తిలే సిద్ధమెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? తద్వాచకశబ్దమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-నరశబ్దత్తాలేఇతి. శోధకేతి - కారణత్వశంకితదోషనిరాకరణార్థతయా శోధకవాక్యస్యతదర్థకనరశబ్దత్తాలే కారణశోధనార్థమాన ద్వితీయాధ్యాయార్థమ్ శొల్లప్పట్ట తెన్ఱపడి - శారీరకక్రమత్తిల్ కారణత్వమ్ ప్రాథమికమానాలుమ్ నారాయణశబ్దత్తిల్ నరశబ్దమ్ ప్రాథమికమాకైయాలేతదర్థమిఙ్గుప్రథమమ్ శొల్లిత్తెన్నపడి - తురీయాధ్యాయఫలముమ్ చతుర్థియిలే స్పష్టమెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడి యోగవ్యుత్పత్తియాలే నారాయణశబ్దత్తుక్కనేకార్థమ్ శొన్నాలుమ్ అన్తయోగార్థమాన జగదాధారత్వ, జగద్ధితప్రవర్తకత్వ,, జగదంతర్యామిత్వాద్యర్థమ్ దేవతాంతరసాధారణమానపడియాలే దేవతావిశేషసిద్ధిఎఙ్గనే? ఎన్నవరుళి

సా-ప్ర—“సదేవసోమ్యేదమగ్రఆసీదేకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ-యతోవాఇమానిభూతానిజాయంతే-ఆత్మన ఆకాశస్సంభూతః. నారాయణాద్బ్రహ్మాజాయతే- నారాయణాద్రుద్రోజాయతే- నారాయణాద్ద్వాదశాదిత్యా”ఇత్యాదికారణవాక్యానాం,“తమేవైకంధ్యాయథాత్మానం- అన్యావాచోవిముంచథ- అమృతస్యైషసేతుః.తమేవం విద్వానమృతఇహభవతి. నిచాయ్యతం మృత్యుముఖాత్ప్రముచ్యతే- ధ్రువాస్మృతిః స్మృతిలంభే సర్వగ్రంధీనాంవిప్రమోక్షః ” ఇత్యాద్యుపాసనవాక్యానాంచ అర్థోనిర్దోషత్వకారణత్వోపాస్యత్వోపాయత్వబోధకేష్వక్షరేష్వనుసంధేయ ఇత్యాహ- నరశబ్దత్తాలే ఇత్యాదినా- అథ “యచ్చకించిజ్జగత్యస్మిన్దృశ్యతేశ్రూయతేపివా- అంతర్బహిశ్చతత్సర్వంవ్యాప్యనారాయణస్థితః- ఏషసర్వభూతాంతరాత్మా అపహతపాప్మాదివ్యో దేవఏకో నారాయణః - సహస్రశీర్షా పురుషః- మాతా పితా భ్రాతా నివాసశ్శరణంసుహృద్గతి ర్నారాయణః. సర్వస్యశరణంసుహృ” దిత్యాది తత్త్వపరాణాం శ్రుతీనాం

సా-వి—శోధకవాక్యకారణవాక్యోపాసనవాక్యానామర్థోప్యత్రైవద్రష్టవ్యఇత్యాహ- నరశబ్దత్తాలే ఇత్యాదినా. “ఏషసర్వభూతాంతరాత్మా. సర్వస్యశరణంసుహృత్. మాతా పితా భ్రాతానివాసశ్శరణంసుహృద్గతిర్నారాయణ” ఇత్యాదిశ్రుత్యర్థోత్రానుసంధేయఇత్యాహ.

సా-సం—సిద్ధాకారసంగ్రహః.అథశోధకోపాసనాదివాక్యఫలమప్యత్రసిద్ధమిత్యాహ-నరశబ్దత్తాలేఇత్యాదినా- న రిష్యతీతి నరఇతినిర్దోషత్వసిద్ధిః. ఈయతేఽనేనేత్యయనమితితత్త్వద్విద్యాప్రతినియతగుణాశ్రయత్వేనతత్తదుపాసనాదివిషయత్వకృతసిద్ధోపాయత్వస్య ఈయత ఇత్యయనమిత్యుపేయత్వస్యచ లాభాదుపాసనవాక్యార్థోపీహసిద్ధఇతి భావః- పూర్వం ప్రథమాధ్యాయార్థసిద్ధిరుపపాదితా. త్రివిధకారణత్వోపయుక్తజ్ఞానశక్త్యాది చేహాపి ధృతీత్యభిప్రాయం కారణవాక్యార్థముమిత్యభిధానమిత్యపౌనరుక్త్యం - ఇద మేవ సుబాలోపనిషత్స్థం నారాయణపదమితితత్ర“మాతాపితే”త్యాదినా ప్రతిపన్నసర్వవిధబంధుత్వాదిక

మూ — సుబాలోపనిషత్ప్రభృతికళిలే సర్వాన్తర్యామియు మాయ్ సర్వవిధ బంధువున్నా యిరుక్కిర సర్వేశ్వరన్ నారాయణ శబ్దత్తాలే జేవతాన్తరవ్యావృత్తనాక ప్రతిపాదితనానాన్- లోకత్తిలుళ్ళస ర్వబంధుక్కళుమ్ భగవత్సంకల్పత్తాలేబంధుక్కళానార్కళ్.“త్వమేవమాతాచపితాత్వమేవ . ఎన్నిరానైన్ర్రు

సా - దీ — సుబాలేత్యాదివాక్య త్రయత్తాల్ - అతి లుపప త్తికళై చ్చొల్లుకిరార్ - సుబాలేత్యాది - సుబాలోపనిషత్తిల్ “మాతాపితా భ్రాతా నివాసశ్శరణం సుహృద్గతిర్నారాయణః” ఎన్ఱు సర్వేశ్వరనై నారాయణశబ్దత్తాల్ చ్చొల్లి అవనై మాతాపితా వెన్ఱు శొల్లుకైయాలెన్నపడి - అతిల్ సర్వేశ్వర రూప ప్రవృత్త్యర్థజ్ఞరై కాట్టుకిరార్ . లోకత్తిలుళ్ళ విత్యాదినా. “నవాఅరేసర్వస్య కామాయ సర్వంప్రియంభవతి. ఆత్మనస్తు కామాయ సర్వంప్రియం భవతీ”త్యాదియాల్ పరమాత్మసంకల్పత్తాల్ సర్వరుమ్ ప్రియరానవర్కళెన్నైకైయాలెన్నపడి - త్వమేవమాతేత్యాది స్మృతికళ్- సర్వేశ్వర నొరువనుమే ఎన్ఱు శొల్లుకిఱతెన్ ... షమ్ . ఎన్నిరాన్, ఎనక్కుపకారకన్. ఎన్ఱు, ఎన్నుడైయపితా ఎన్ఱుడైచ్చు ... - ఎ(గాప్పు) ...

సా - స్వా — చ్చెయ్కిరార్. సుబాలోపనిషత్ప్రభృతి కళిలే ఇతి - “ఏషసర్వభూతాన్తరాత్మాపహతపాప్మాదివ్యో దేవ ఏకో నారాయణః - మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్శరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణః” ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే యోగార్థజ్ఞర్ శబ్దాంతరో పాత్తశక్యార్థత్తాలే విశేష్య సముపదీక నారాయణ శబ్దమ్ శ్రీపతిత్వ ప్రవృత్తినిమిత్తమెన్ఱుతాన్ సంజ్ఞాప్రవృత్తి నిమిత్తకమెన్ఱుతాన్ శొల్లలామ్ఙుయాలి జ్ఞుమ్ యోగార్థానవచ్చిన్నమాక యాదృశ దేవతావిశేషమ్ ప్రతిపాదితమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి ఈశ్వరన్ సర్వవిధ బంధువెన్ఱు శొల్లలామో ? లోకత్తిలే ఇవనుక్కు మాతృపితృ ప్రభృతికళ్ బంధుక్కళిల్లైయో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - లోకత్తిలుళ్ళేతి - భగవదితి - లోకత్తిల్బంధుక్కళుమ్పరసంకల్పాధీన బంధుక్కళాకైయాలే సోపాధిక బంధుక్కళెన్నపడి - అనాంమ్ ఈశ్వరన్ బంధువాకిలన్ఱో నిరుపాధిక బంధువెన్ఱు శొల్లలావతు? బంధువెన్నైక్కుయిల్ ప్రమాణముణ్డో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - త్వమేవేతి - ఎన్నిరానితి. ఎన్నిరాన్, మమోపకారకః. ఎన్ఱు, పితా లోకత్తిల్సర్వాగ్న్యాదికళుడైయ

సా-ప్ర—తాత్పర్యానుసంధేయమిత్యాహ . సుబాలోపనిషదిత్యాదినా .ఏవంచ సర్వశ్రుత్యర్థోనుసన్ధేయ ఇత్యుక్తంభవతి- ఏవంచశ్రుతిస్మృత్యానుగుణ్యేన ఇతరేషాంపరస్పరబంధుత్వోపాదకత్వా త్సౌహార్దజనకత్వాచ్చనిరుపాధిక సర్వవిధ బంధుత్వంనిరుపాధికసర్వవిధసుహృత్త్వంచభగవత ఏవేతి తథైవానుసంధేయమితి దర్శయన్ఇదానీన్తననిగృహీతృత్వస్యోపాధికత్వముపాధిభూతకర్మణామ యన్నివర్త్యత్వంచాహ.లోకత్తిలుళ్ళేత్యాదినా-“త్వమేవమాతాచపితాత్వమేవత్వమేవబంధుశ్చ గురుస్త్వమేవేత్యనేన, ఎన్నిరానైఇత్యనేనపితాత్వమిత్యనేనచసర్వవిధబంధుత్వస్యసాంప్రదాయికత్వందర్శితం-ఎన్నిరానిత్యాది-

సా - వి — సుబాలోపనిషదితి - ఏవంచ సర్వ వేదాంతార్థో నుసంహిత ఇత్యుక్తం భవతి.ఏవం భగవతఏవ నిరుపాధిక సర్వవిధ బంధుత్వమితరేషాంతుతత్సంకల్పవశాదౌపాధికమిత్యాహ లోకత్తిలుళ్ళేతి.ఎన్నిరాన్,అస్మత్పరమోపకారకః-ఎన్ఱు,అస్మత్సర్వవిధబంధుః-నిరుపాధికసుహృత్త్వముపపాదయతి-

సా - సం — మపీహానుసంహిత మిత్యాహ - సుబాలేతి - తథాశేషు విద్బంధుత్వ ధర్మాన్నిబంధనత్వ . ప్రాహ.లోకత్తిలితిస్మృతిసంప్రదాయవచనాభ్యామపిసఏవబన్ధురితిద్రఢయతి.త్వమేకత్యాదినా ఎన్నిరాన్,

మూ—పితాత్వంమాతాత్వం” ఇత్యాదికళిల్పడియే నిరుపాధికసర్వవిధ బంధుసర్వేశ్వరనాయిరుక్కుమ్. “యస్య ప్రసాదే సకలాః ప్రసీదేయురిమాః ప్రజాః” ఎన్నుమ్, “ప్రసన్నమభవత్తస్మై ప్రసన్నాయచరాచరం। ప్రసన్నే దేవదేవేశే” ఎన్కైయాలే అవన్ ప్రసన్ననానాల్ ప్రతికూలరాయిరుప్పారుమిల్లై- ఇవ్వీశ్వరనుక్కు “సుహృదం సర్వభూతానాం” ఎన్కిర ఆకారమ్ స్వభావసిద్ధమ్ - ఆకారాంతరమ్ చేతనరుడైయ అజ్ఞాతిలంఘనమాకిర ఉపాధియడియాకవన్ఱు- అతువుమ్ అల్పవ్యాజత్తాలే మారుమ్ - ఇత్తనై యడియ

సా-దీ—సుబాలోపనిషత్సిద్ధమాననిరుపాధికసుహృత్త్వత్తైయుపపాదిక్కిరార్-యస్య ప్రసాద ఇత్యాదియాల్. ఎన్నారంభిక్కిర ఎన్ఱవిధియాన వాక్యచతుష్టయత్తాలిజ్ఞు సర్వప్రసాదత్తుక్కుమ్ భగవత్ప్రసాదాయత్తత్వమ్ వరుకైయాల్ భగవత్ప్రసాదత్తుక్కు నిరుపాధికత్వమ్ సిద్ధమ్ - “ప్రసన్నమభవత్తస్మై ప్రసన్నాయ, సర్వేశ్వర ప్రసాదేన ప్రసన్నచిత్తాయ తస్మై” ఎన్ఱపడి. “ప్రసన్నే దేవదేవేశే ప్రసన్నం స్యాజ్జగత్త్రయ” మెన్ఱు శేషమ్. ఇన్తౌపాధికాకారత్తుక్కు పోకుటుణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అతువుమితి. ఇవ్వర్థత్తిల్ సంమతి కాట్టుకిరార్ - ఇత్తనై యడియరిత్యాదియాల్ ఇతుకర్థమ్. ఇత్తనై, కీழ్ మూన్ఱిల్ శ్రుత్తైయ

సా-స్వా—ప్రాతికూల్యముమ్ భగవత్సంకల్పాధీనమాకైయాలే సర్వవిధబంధుత్వమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. యస్య ప్రసాద ఇతి. ప్రసన్నమభవదితి. తస్మై ప్రసన్నాయ భగవత్ప్రసాదేన ప్రసన్నాయ పురుషాయ సర్వం ప్రసన్నమభవదిత్యర్థః - ప్రసన్న ఇతి. ప్రసన్నం స్యాజ్జగత్త్రయమిత్యుత్తరపాదమెన్ఱపడి - ప్రసన్ననానాలుమ్ సర్వముమ్ ప్రసన్నమానాలుమ్ అవన్ ప్రసాదమిల్లాత దశైయిల్ సర్వముమ్ ప్రతికూలమాకైయాలే సర్వవిధ బంధుత్వమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సుహృదమితి - ఇప్పడియాకిల్ నిగ్రహకర్తృత్వముచ్ఛిన్నమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఆకారాంతరమితి. దండధరత్వమెన్ఱపడి. అప్పో ఆజ్ఞాతిలంఘనమనాదిసిద్ధమాకైయాలే నిగ్రహకర్తృత్వాద్యాకారముమ్ నిత్యమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతువుమితి - మారుమ్, నివృత్తమామ్. అనంతకాలార్జిత నిగ్రహం మల్పవ్యాజత్తాలే కழியుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇత్తనైయితి-కీழ్ మూన్ఱిల్ శ్రుత్తైయ

సా-ప్ర—అస్మాకముపకారకో స్మత్పితాస్మద్బంధురస్మత్స్వామీ చేతి తస్యాం గాథాయాముక్తమిత్యర్థః- దయితతనయస్త్వమిత్యాదిః పితాత్వమిత్యస్య శేషః ప్రసిద్ధః, యస్యేత్యాది- ఇతరేషామపి మనః ప్రసాదహేతుత్వాన్నిరుపాధి సర్వసుహృత్త్వం భగవత ఏవేతి శోభనహృదయత్వా పరపర్యాయ ప్రసన్నమనస్కత్వోక్త్యావగమ్యత ఇత్యర్థః- ఇత్తనై ఇత్యాది. భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానపూర్వకం వాచిక

సా-వి. యస్య ప్రసాద ఇతి. “ప్రసన్నే దేవదేవేశ” ఇత్యస్య శేషం ప్రసన్నం స్యాజ్జగత్త్రయమితి. ఆకారాంతరం, “తానహం ద్విషతః క్రూరా” నిత్యుక్తనిగ్రహసంకల్పవత్త్వం- మారుమ్, నివర్తేత-అత్రసంమతిమాహ- ఇత్తనైఇతి-

సా-సం—అస్మదుపకారకః- ఎన్ఱు, అస్మత్పితా- “నవాఽ” రేఇత్యాది మైత్రేయి బ్రాహ్మణమిహానుసంధేయమ్. ఏవం సర్వవిధబంధౌ స్థితే కేషాం చిత్ప్రతికూలతాదౌ నియామకం సూచయతి- యస్యేత్యాదినా-భగవత్యప్రసన్నే న కేప్యనుకూలా ఇతిచ- “బ్రహ్మా స్వయంభూశ్చతురాననో వా” ఇత్యాదినా సిద్ధమితి- భగవానవశ్యం యథాధికారం ప్రసాద్య ఇత్యాశయః- ననుభగవతస్సుహృత్త్వరూపాకారస్యైవ స్వాభావికత్వే జనేషు దుఃఖాద్యాస్పదతాం కేన సంఘటయతీత్యత్రాహ. ఆకారాన్తరమితి-వ్యాజత్తాలే, భగవతభిమతానువర్తనేన- ఇత్తనై ఇతి-

మూ— రానార్ క్కురిఙ్గునమరఙ్గనాయకరెన్నార్కళ్ రె, ఇన్నారాయణశబ్దత్తిల్ చతుర్థీయాలేశాల్ అప్పుకుకిఱ వాక్యార్థఙ్గళుక్కుడాక తాదర్థ్యాదికళ్ కాట్టప్పడుకిఱన.

సా. దీ— పేరాలెన్ఱు అల్పవ్యాజేన ప్రసన్నానిత్యర్థః. ఇత్తనైయుడైయ నాయనార్క్కుమ్, ఇవ్వల్పవ్యాజత్తై ఉప్పణ్ణి దాసరానాయనారుమ్. ఇరఙ్గుమ్, ప్రసన్నావామవసానః మరఙ్గనాయకపిత్తనె, సమ్బన్ధమాత్రాన్తరు క్రతవత్సలనై - పెత్తుమ్, లభిత్తుమ్. అయ్యో జన్మచక్రత్తిల్ భ్రమిక్కిఱార్కళైనైక్కు. ఇవ నివ్యాజేన ప్రసన్ననానాల్ పిన్నై ఎమ్మాలుమ్ ఫలత్తుక్కు ప్రతిహతి యిల్లె యెన్ఱు కరుత్తు- ఇని ఇప్పద త్తిల్ చతుర్థ్యర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇన్నారాయణేత్యాదియాల్ - తాదర్థ్యేత్యాది శబ్దత్తాల్ సమ్ప్రదానమ్

సా. స్వా— పేరాల్ ఎన్ఱు అల్ప వ్యాజ ముపక్రాన్త మాత్రే యాతే. ఇత్తనై యుడైయా నాయనార్ క్కు, ఇన్న అల్పవ్యాజత్తై ప్పణ్ణి దాసరానార్క్కు - ఇరఙ్గుమ్, ప్రసన్నానామవసాన. నమ్, నమ్మరఙ్గ నాయ, రంగనాథనాన. పిత్తనై, ఆశ్రితవిషయత్తిల్ వ్యామోహత్తైయుడైయవనై - పెత్తుమ్, లభిత్తుమ్ - అయ్యో జన్మచక్రత్తిల్ భ్రమిక్కిఱార్కళైన్నపడి - ధర్మిగ్రాహకప్రమాణత్తాలే ఈశ్వరస్వభావ సిద్ధమాక యాల్ అల్పవ్యాజత్తాలే మాఙ్కుడుమెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ నారాయణాయ ఎన్ఱు చతుర్థీకూడుమో? తాదర్థ్య చతుర్థీయాకిల్ భరసమర్పణ పరయోజనైకూడ చ్చేరాదు - సమ్ప్రదాన ప్రక్రియాకిల్ స్వరూప పరయోజనైయిల్ శేరాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నారాయణేతి. ఆనాలుమ్ నమస్సుక్కు మూలయోజనైయిల్ స్వతన్త్రస్య శేషవృత్తిపరయోజనైయుమ్ శొన్నపడియాలే అన్వయత్తిల్ చతుర్థీ- క్కు

సా. ప్ర—కైంకర్య రూప భగవన్నామసంకీర్తన ప్రవృత్తివిషయే కృపాంకురస్య స్యాదయాహ సాలభ్య ప్రకాశనే నాప్యాకమపి స్వానుభవ ప్రదానార్థం శ్రీరంగ సన్నిహితోతివ్యామోహ వత్సల భ్రాన్తి శబ్దవాచ్య ఇత్యర్థః- ఏతేన నిరుపాధికసుహృత్త్వం ప్రసాద ప్రదాయకత్వం సూచితం- అల్పవ్యాజేన నిరుపాధి ఫలప్రదత్వం సాధారణ కార్యమితి భావః. ఏవం నారాయణ శబ్దార్థ ముక్త్వా తద్గత చతుర్థ్యర్థ మాహ - ఇన్నారాయణశబ్దత్తిలిత్యాదినా - సమ్ప్రదానత్వం తాదర్థ్యేత్యాది శబ్దార్థః- తతో ప్రపద విభక్తిత్వం

సా-వి— ఇత్తనైయుడైయానాయనార్క్కు, ఏతావన్మాత్ర వ్యాజేన దాసానాం. భగవచ్ఛేష త్వజ్ఞాన పూర్వకం కైంకర్యరూప భగవన్నామకీర్తన మాత్ర వ్యాజేనేత్యర్థః. నమరఙ్గ నాయ, అస్మద్రఙ్గనాయకః. పిత్తర్, భ్రాన్తః. మహాపరాధ కారిణోల్పవ్యాజేన రక్షణ భ్రాన్త ఇత్యర్థః ఏవం ప్రకృత్యర్థం వ్యాఖ్యాయాథ ప్రత్యయార్థం వ్యాచష్టే - ఇన్నారాయణశబ్దత్తిలితి. చతుర్థీయాలే శాల్ అప్పుకుకిఱ వాక్యార్థఙ్గళుక్కుడాక, చతుర్థ్యా వక్ష్యమాణ వాక్యార్థానుగుణం. తాదర్థ్యాదికళ్, తాదర్థ్యాదయః - కాట్టప్పడుకిఱన, ప్రదర్శ్యంతే. శేషవృత్తి కైంకర్య వివక్షాయాం తాదర్థ్య చతుర్థీ వక్తవ్యేతి సంబంధస్య సమ్ప్రదాన చతుర్థీ ఆత్మహవిరుద్దేశ్యత్వవివక్షాయాం చతుర్థీ సంప్రదానత్వ చతుర్థీ-

సా - సం — మిత్ర భావనయా దాస్యమవలంబితానామపి - ఇరఙ్గ, అనుగ్రహార్థం. నమ రఙ్గనాయ, రంగనాయకాత్మనావతీర్ణః - పిత్తర్, వాత్సల్యాది కృతభ్రమవానిత్యర్థః - ఇత్థం నారాయణపదప్రకృత్యర్థో వర్ణితః - అథ ప్రత్యయార్థో నిరూప్యతే - తత్ర వక్ష్యమాణ ప్రత్యయార్థ భేదానాం సంగ్రహః ఇన్నారాయణేతి- అదికణ్వ సమ్ప్రదానత్వగ్రహః- ననుతాదర్థ్యరూపార్థ వాహిత్యే

మూ— స్థూలానుసంధానత్తిల్ చతుర్థీ నమశ్శబ్దయోగత్తాలుమ్ కొళ్ళలామ్- అప్పోతు చతుర్థిక్కుప్ర యోజనాతిశయమిల్లై- "షష్ఠపంచదశాద్వర్ణా

సా-దీ—గృహీతమ్. స్థూలానుసంధానత్తిల్, నమశ్శబ్దత్తుక్ స్థూలయోజనైయిల్. ఇవ్వంశమ్ మంత్రత్తినుడైయ వాక్యత్రయాంశమెన్నైయాన్ ఫలసిద్ధి హేతువాన సారాంశమెన్ఱు ఇచ్చతుర్థియిన్ వైభవత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - షష్ఠేత్యాదియాల్ - మంత్రత్తినుడైయ షష్ఠవర్ణమ్ ణకారమ్. నమశ్శబ్దమారభ్యగణనైయెన్ఱు కరుత్తు. పంచదశ వర్ణము మతువే. స్పర్శ జ్ఞళిలివ్వక్షరమ్ పంచదశమాకైయాల్ -

శ్లో-స్వా— తాదర్థ్యాదికళ్ కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. స్థూలేతి - ఇప్పడియాకిల్ నమశ్శబ్ద యోగత్తాలేతానే సర్వదా చతుర్థీ కొళ్ళలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అప్పోతితి - అక్కైయాల్ ప్రయోజనాతిశయ వదర్థమే చతుర్థిక్కుక్ కొళ్ళవేణుమెన్ఱుకరుత్తు. అప్పోతుకారక విభక్తియే ప్రబలైయాకైయాలే సంప్రదాన చతుర్థియే కొళ్ళవేణ్డావో? ఫలప్రార్థనాపర యోజనైయిల్ సంప్రదానార్థకత్వమ్ కూడాదెన్నిల్ అకారాల్లుప్త చతుర్థీ ఫలప్రార్థనాపరైయాయ్ ఇచ్చతుర్థీ. సంప్రదానైకార్థైకైయాకలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- షష్ఠేతి- షష్ఠః, నకారమారభ్య గణనే షష్ఠః- పంచదశః, కాదివ్యంజనగణనాయాం ణకారః పంచదశః - తస్మాత్-

సా- ప్ర— తావదాహ - స్థూలేత్యాదినా. నమశ్శబ్ద స్థూలార్థ విశిష్టాష్టాక్షరానుసంధాన ఇత్యర్థః. ఎన్నస్మిన్ పక్షే విభక్తేశ్శబ్దసాధుత్వాద్యర్థకత్వాన్మంత్రస్య పురుషార్థపర్యవసాయిత్వం నస్యాదిత్యత ఆహ. షష్ఠపంచదశాదిత్యాది- ద్వయే షష్ఠాత్; కచటతపయాదిపరిగణనే పంచదశాచ్చేత్యర్థః ఇయ ద్వా అస్యైవమంత్రస్యార్థోక్తిక్రమేషష్ఠార్థః-

సా వి— తస్మాత్ స్యజ్యమానసావిచ్ఛేద్యత్వమిత్యర్థః - ఉభయస్మిన్నపి పక్షేనమఃపదయోగో నాస్తి. తస్యవాక్యాంతరత్వాత్పదద్వయాత్మకత్వాచ్చ స్థూలయోజనాయాం నమశ్శబ్దాన్వయేన నమస్స్వస్తిస్వాహా స్వధాలం వషడ్యోగాచ్చేతిసూత్రేణచతుర్థీ స్వీకార్యేత్యాహ. స్థూలానుసంధానత్తిలితి - తదానీం సంబంధ మాత్ర బోధక షష్ఠ్యపవాదత్వేన చతుర్థ్యా అర్థవిశేషో నాస్తీత్యాహ - అప్పోతితి. కేవలసాధుత్వార్థ మితి భావః - నను స్థూలయోజనాయాం నమశ్శబ్ద స్యోపాయ పరత్వ పక్షేత్యజ్యమాన హావిరుద్దేశ్యస్య సత్వేన సంప్రదానత్వాత్కారకత్వేన నమశ్శబ్దయోగ చతుర్థ్యా ఉపపదవిభక్తిత్వా దుపపద విభక్తేః కారకవిభక్తిర్బలీయ సీతి సంప్రదాన చతుర్థ్యేవ స్యాన్నోపపద చతుర్థీతి కథం నమశ్శబ్ద యోగత్తాలుమితి వాచోయుక్తిరితిచేన్న. ఉపాయపరత్వే సంప్రదానచతుర్థ్యేవ. క్లైంకర్యపరత్వే నమశ్శబ్ద యోగాచ్చతుర్థీ- అతఏవనమశ్శబ్దయోగత్తాలుమితి సముచ్చయోక్తిః. తాదర్థ్యవివక్షాయాం నమశ్శబ్దయోగేచ పరత్వాన్నమశ్శబ్దయోగ చతుర్థ్యేవద్రష్టవ్యా. ఏతచ్చతుర్థీ ప్రభావ మాహ - షష్ఠ పంచదశా దితి- ద్వయేషష్ఠవర్ణాణ్ణకారా దిత్యర్థః - కఖాది క్రమగణనయాపంచదశోపి

సా -సం— మహ్యాంనమ ఇత్యాదిష్వివాత్రకింనస్యాదిత్యత్రనమశ్శబ్దస్యస్థూలయోజనానుసారేతథాప్యస్తీత్యాహ- స్థూలేతి- స్వస్తిస్వాహా స్వధావషడ్యోగాచ్చేత్యను శాసనానుసారేణ నమశ్శబ్దమాత్రేణ చతుర్థీత్యర్థః. తహేఽత్రైవేహస్యాదిత్యత్రాహ. అప్పోదితి- సాధుత్వాతిరేకేణ శేషత్వాదిజ్ఞాపన రూప ప్రయోజనం నాస్తీత్యర్థః - ఏతచ్చతుర్థీ ప్రభావమాహ- షష్ఠేతి - ప్రణవం వినా మూలమంత్రష్ష

మూ— కేవలవ్యంజనీకృతాత్ । ఉత్తరోమన్త్రశేషస్తు శక్తిరిత్యభిధీయతే” ఎన్నైయాలె యివు తిరుమన్త్రత్తిల్ ఫలసిద్ధిహేతువానప్రదేశమ్ . యోజనా విశేషఙ్గళిల్ ఫలప్రార్థనైయుమ్ ఇవ్విడత్తిలేయాకిరతు - “అర్థాత్ప్రకరణాల్లింగాదౌచిత్యాద్దేశకాలతః। శబ్దార్థాః ప్రవిభజ్యంతే నశబ్దాదేవ కేవలాత్” ఎన్కిర పడియే ఒరు శబ్దత్తుక్కు ప్రకరణాదికళుక్కీడాక అర్థ[illegible]మ్ కొళ్ళుకై సర్వ సంమతమ్

సా-దీ— కేవలవ్యంజనీకృతాత్, అకారాదతు ఉత్తరమాన అష్టైవిద్యా వ్యంజనమాత్రమాక [illegible] ఉత్తరోమంత్రశేషః, ఇవ్విక్కిర వ్యంజనత్తుక్కు మేలాన మంత్రశేషమ్. అతావతు? ఆయుదిత్యంశః [illegible] త్తిల్ శక్తియెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్ - శక్తి ఎన్ఱు ఫలసిద్ధి హేతుభూతమాన మంత్రత్తిల్ సారాంశమ్ - [illegible] యోజనైకళిలుమ్ ఫలప్రార్థనై ఇజ్జగయా [illegible]రార్ - యోజనా విశేషే త్యాదియాల్ చతుర్థిక్కు తాదర్థ్యమర్థమాకిలతుక్కుత్తానే సంప్రదానార్థముమ్ కొళ్ళప్పోమో! ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అర్థాదిత్యాది- అర్థాత్, ప్రయోజన విశేషాత్ - శబ్దస్యార్థో నిర్ణీయతే - న కేవలాదేవ శబ్దాదితి. శ్లోక

సా.స్వా— వ్యంజనీకృతాత్, [illegible] ఇత్యాకారంవిహాయ ణ్ ఇతి వర్ణాత్ - ఉత్తరః, మంత్ర శేషః . అ నమేతిభాగః. అస్య, మూలమంత్రస్య. శక్తిరితికథ్యతే, ఫలసాధనత్వాంశ ఇతికథ్యతే ఎన్నపడి ఫల సాధన ప్రదేశమాకైయాలే ఇజ్జై తానే ఫల ప్రార్థనైక్కుచిత్తైయాకైయాలే తాదర్థ్యచతుర్థి కొళ్ళ [illegible] కగుత్తు. నానార్థమాయాన చతుర్థిక్కు ఎత్తదోయ్జనైయిలే ఏకార్థకత్వమ్ [illegible]ప్పోమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అర్థాదితి - ఆనాలు మిజ్జు సంప్రదానార్థత్వమ్ కూడుమో ? స్వకీయత్తుక్కు

సా-ప్ర— మంత్రాణాం శక్త్యంశస్య ప్రకాశనీయతయా గూఢోక్తిః- సర్వరక్షకత్వేన సర్వ శేషిత్వేన చ ప్రణవాదవగతాయ నారాయణాయ నమఇతి, పురుషార్థ పరయోజనాయాం కైంకర్య బోధకత్వేన చతుర్థీ విభక్తిస్సార్థకేత్యాహ. యోజనా విశేషేత్యాదినా. అథవైకస్య శబ్దస్య యోజనాభే[illegible]నకార్థత్వస్య ప్రామాణికత్వాత్సర్వ సమ్మతత్వాచ్చ సంప్రదానార్థత్వమిత్యాహ - అర్థాదిత్యాదినా -

సావి.— ణకారాదన్యే షష్ఠవర్ణస్య కఖాదిషు పంచదశస్సు యోవర్ణోస్మిన్మంత్రేవిద్యతే- కేవల వ్యంజనీకృతాత్, అజ్వినాకృతాత్. కేవలహల్రూపాత్తస్మాద్వర్ణాత్-ఉత్తరః,ఆయుదిత్యయంమంత్రశేషః. శక్తిరితికథ్యతే - అయమేవాస్మిన్ సారాంశ ఇతిభావః - ప్రణవంవిహాయ గణనేషష్ఠవర్ణాదితికేచిద్వ్యాజయంతి - శక్తిగోపనీయత్వాద్గూఢోక్తిః - సారాంశత్వాదయమేవాంశః ఫల సిద్ధి హేతు రిత్యాహ - ఎన్నైయాలేఇతి - అతఏవాత్రైవ ఫలప్రార్థనా స్యాదిత్యాహ - యోజనా విశేషఙ్గళితి - నన్వత్రైవ పురుషార్థప్రార్థనా చేదుహాయ పరత్వ యోజనా పక్షే నఘటత ఇత్యాశంక్యార్థ ప్రకరణాదినా ర్థాంతర పరత్వపక్షేపిఘటతఏవేత్యాహ-అర్థాత్ప్రకరణాదితి-నను సమ పదానాశ్రేసంప్రధానత్వ

సా-సం— వర్ణమధ్యే షష్ఠాత్ . కాదిమాత్రకాసు పంచ దశాత్స్వరం వినాకృతా ద్వర్ణా దుత్తరో మంత్ర శేషః, ఆయేత్యంశః. శక్తిరభిధీయత ఇత్యర్థః - ఫలసిద్ధిహేతువానప్రదేశ మితిశక్తి శబ్దార్థః- ఇయం స్వరూపాది పరతయామన్త్రయోజనాసుతాదర్థ్యాది పరైవ - ఫల పరయోజనాసు తాదర్థ్య దశిత ఫలభూత శేషవృత్తి ప్రార్థనాపరాపీత్యాహ- యోజనేతి . ఏకైవ విభక్తి రనేకార్థాకథ మిత్యత్రాహ.అర్థాదితి-ప్రయోజనవిశేషాత్ .యద్వా,సమభివ్యాహృతపదార్థస్వభావాత్ .లిఙ్గం,అర్థసామర్థ్యమ్

మూ—ఆకైయాలే "దీయమానార్థ శేషిత్వమ్ సంప్రదానత్వమిష్యతే" ఇత్యాదికళిల్పడియే పరస్వత్వాపాదన వ్యుడత్తిల్ కూడాతాకిలుమ్ ఈశ్వరన్ తనక్కు శేషమాన వస్తువై త్తానే రక్షిత్తుక్కొళ్ళుమ్పడి సమర్పిక్కిఱ వళవై ప్పత్త వ్యావకమన్త్రఙ్గళిల్ చతుర్థియై సంప్రదానార్థైయాక అహిర్బుధ్న్యన్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణినాన్ - "నిచీభావేన సంద్యోత్యమాత్మనోయత్సమర్పణమ్ ।

సా-దీ— త్తుకరార్థమాకైయాల్ యోజనాభేదత్తిల్ సంప్రదానార్థమ్ కొళ్ళలామెన్ఱు తామత్తు- ననుతన్నుడైయ స్వత్వత్తై పరస్వమాక్కుకైయన్ఱో దానమ్-అతిల్ దీయమానార్థ శేషిత్వమ్ సంప్రదానత్వమ్ - ఇవ్విడత్తిల్ తన్ వస్తువుక్కు పరస్వత్వాపాదనమ్ కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకై యాలే ఇత్యాది యాల్ - కేనచిద్దీయమానస్య పరస్వత్వమాపాద్యమానస్యార్థస్య శేషిత్వమిత్యర్థమ్ - ఇప్పడి పరస్వత్వాపాదానమ్ కూడాతాకిలుమీశ్వరవస్తువై ఈశ్వరన్ పొఱుప్పారక్కవాక సమర్పిక్కైమాత్రమ్ కొణ్డు సంప్రదానత్వవివక్షయా ఽహిర్బుధ్న్యాదికళ్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్కళెన్నైక్కు - అన్తవ్యాఖ్యానత్తైయే కాట్టుకిఱార్- నీచీభావేనేత్యాది. నీచీభావేన, శేషభావత్తాలే. యత్సమర్పణం, సంరక్ష్యతయాసమర్పణ

సా.స్వా—పరస్వత్వాపాదనమ్ పణ్ణిణాలన్ఱో సంప్రదానార్థత్వమ్ కూడువతు. ఇఙ్గు స్వాత్మాభగవత్స్వమాకైయాలే అతుకూడాతే? ఆకైయాల అహిర్బుధ్న్య వ్యాఖ్యానత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఆకైయాలే ఇతి. ఆకై యాలే, ఔచిత్యాదికళాలే అర్థమ్ కొళ్ళుకై సర్వసంమతమాకైయాలే. స్వరూపేణ సమర్పణమ్ కూడా తాకిలుమ్ రక్ష్యతయా సమర్పణమ్ కూడుకైయాలే సంప్రదానార్థకత్వమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ "తత్కాస్మా ఇత్యపేక్షాయాం విష్ణవేస ఇతీర్యతే" ఎన్ఱు విష్ణుశబ్దత్తిల్ చతుర్థీసంప్రదానార్థైయాక వ్యాఖ్యాతైయానాలుమ్ నారాయణశబ్దత్తిల్ చతుర్థిక్కు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నీచీభావేనేతి -

సా-ప్ర—నన్వహిర్బుధ్న్యవచనే నారాయణపదస్యైవాభావాత్తద్గతచతుర్థ్యాస్సంప్రదానార్థబోధకత్వమనుపపన్నమిత్యత్ర తుల్యన్యాయాదాదికేబాధ్య చతుర్థ్యాస్సిద్ధిరిత్యాహ- నీచీభావేనేత్యాదినా-వ్యాపకాంతరస్థ

సా-వి— మనుపపన్నం దీయమానార్థ శేషిత్వంహి సంప్రదానత్వం దానకర్మత్వంహి దీయమానత్వం. దానంచస్వస్వత్వనివృత్తిపూర్వక పరస్వత్వాపాదనం. ఇహస్వత్వస్యైవాభావాత్కథం పరస్వత్వాపాదానం? కథంతరాం దానకర్మత్వం? కథంతమాం దీయమానార్థ శేషిత్వమిత్యాశంక్య ముఖ్య దానశబ్దార్థాసంభవేపి ఈశ్వరస్య స్వకీయమపివస్తు సమర్పణరూపవ్యాజంవినా నరక్షేదితి తాదృశసమర్పణమాత్రమాదాయేహ సంప్రదానత్వం ప్రమాణ సిద్ధమిత్యాహ -దీయమానే త్యాదినా - నీచీభావెన, శేష భావేన.

సా-సం—ఔచిత్యాద్వేశకాలతః, ఏకకాతాచిత్యాభ్యాం-ఆకైయాలే,ఏకస్యైవానేకార్థోపస్థాపకత్వ సంభవాత్ - పూర్వం ప్రదాత్ర శేషత్వ ద్రవ్యాదేరింద్రాదిస్వత్వాపాదనే ఇంద్రాదేస్సంప్రదానత్వవదిహ విష్ణ్వాదేర్న సంప్రదానత్వం- కిన్తు స్వత ఏవ భగవచ్ఛేషభూతస్యాత్మనస్వత ఏవ హేతోస్స్వసంరక్షణభరే న్యాస్వయత్యాగ పూర్వకతయా తస్మైవ భర ఇత్యర్పణమితి వ్యాఖ్యాతమహిర్బుధ్న్యేనేత్యాహ- దీయమానేత్యాదినా. అహిర్బుధ్న్య వచనమేవ సంప్రదానపరముదాహరతి - నీచీభావేనేత్యాదినా-ఓనమ శ్శబ్దస్యార్థమభియోజనాప్రతిపన్నేన నీచీభావేన ఆత్మన శ్శేషత్వేన హేతునాతియోపల్-సంద్యోత్యం,

మూ—ష్ణ్వాదిషు చతుర్థీ తత్సంప్రదాన ప్రదర్శినీ। నిచీఘూతో హ్యాసావాత్మా యత్సంరక్ష్యతయార్ప్యతే। తతోऽస్మాత్ ఇత్యపేక్షాయాం విష్ణవే ఇత్యర్థః ఎన్గిఱ వచనత్తిల్ “విష్ణ్వాదిషు” ఎన్గైయాలే నారాయణాది శబ్దఙ్గళిల్ చతుర్థియుమ్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణప్పట్టతు- ఇత్తిరుమన్త్రత్తిల్ నకారమ్ ముతలాన ఏట్టెழుత్తుక్కళుక్కుమ్ ప్రత్యేకమ్ మన్త్రస్మృతికళిల్ శొన్న అర్థఙ్గళై

సా-దీ— మూలే. తత్సంప్రదానప్రదర్శినీ-తస్మిన్ సమర్పణే యత్సంప్రదానకారకం తత్ప్రదర్శినీ-విష్ణ్వాదిషు శబ్దేషు చతుర్థీ- ఆదిశబ్దాన్నారాయణ వాసుదేవ శబ్దపరిగ్రహః-శొన్న వర్థత్తై నైనైత్తు మే విశిష్యక్కాట్టుకిఱార్ - నీచీఘూతఇతి - సంరక్ష్యతయార్ప్యత ఇతియల్. తతోऽస్మాత్ ఇత్యాది- స ఆత్మా విష్ణవే సమర్ప్యత ఇతి చతుర్థ్యా ఈర్యతే - అనంతర మిత్తిరుమంత్రత్తుక్కు మంత్రస్మృతికళిల్ శొన్న అర్థవిషయమాక పూర్వాచార్యర్కళ్ సంగ్రహిత్త సంగ్రహత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిలెన్ఱు తుడఙ్గి -

సా-స్వా— విష్ణ్వాదిషు చతుర్థీ తాసంప్రదానప్రదర్శినీ ఎన్గైయాలే ఆదిశబ్దత్తాలే నారాయణశబ్దచతుర్థియుమ్ వివక్షితై ఎన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడి ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలే పదార్థవర్ణనమ్ పణ్ణినాల్ “నాయకత్వం చ సర్వేషాం నామనత్వం పరేపరే। నాశకత్వం విరుద్ధానాం నకారార్థః ప్రకీర్తితః” ఇత్యాదినా శిలవాచార్యర్ అక్షరార్థమ్ శొన్నతు అమూలమాకైయాలే అసంగతమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి. అవర్కళ్ శొన్నతువుమ్ మంత్రస్మృతిమూలకమాకైయాలే అసాంగత్య మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా, ఇప్పడి మూలమంత్రత్తుక్కు పదార్థ కథన ప్రస్తావత్తిలే అఖండప్రణవార్థమ్ శొన్నతుకూడుమో। ప్రణవము వర్ణమాకైయాలే నకారాదివర్ణఙ్గళుక్కుమ్ శొల్లామల్ ప్రణవార్థమ్ శొన్నాల్ నైరూప్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇనినకారాదికళుక్కుమ్ శిలవాచార్యరర్థవర్ణనమ్ పణ్ణినార్ కళెన్ఱిలతు క్కమూలమిల్లామైయాలే అసాంగత్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తిరుమంత్రత్తిలిని-

సా-ప్ర—వాసుదేవాది శబ్దా నారాయణాదీత్యాదిశబ్దార్థాః. ఏవం పదార్థాననుక్త్వా ప్రత్యక్షరమప్యర్థానాం ప్రమాణేషూక్తత్వాత్తాన ప్యాహ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా -

సా-వి— యత్సమర్పణం సంరక్ష్యతయార్పితం - తత్సంప్రదాన ప్రదర్శినీ, తదీయ సంప్రదానబోధికా- విష్ణ్వాదిషు వ్యాపకమంత్రస్థ విష్ణువాసుదేవ నారాయణపదేషు చతుర్థీత్యర్థః - తదేవ వివినక్తి. నీచీ ఘూత ఇతి. పూర్వాచార్యాః కేచిన్మంత్రస్మృత్యాదిషు నకారాదీనాం సప్తానా మక్షరాణాంతత్తద్వర్ణోక్తాన ర్థాన్ సంజగృహురితి తద్వచనోప న్యాస పూర్వక మాహ- ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి -

సా-సం— ఇదమేవ మేఽర్ప్యం విహితంచేతి స్వవిమర్శ విషయం. యత్సమర్పణం, స్వనైర్భర్యఫలకమర్పణం - విష్ణు శబ్దా విష్ణుషడక్షరీ పరాః. ఆదిశబ్దాద్ద్వాదశాక్షరీ స్థ నారాయణ వాసుదేవ శబ్ద గ్రాహకః ఏవం చ విష్ణుశబ్దప్రభృతిషు చతుర్థీ తత్సంప్రదానప్రదర్శినీ . తస్మిన్నర్పణే విష్ణ్వాదేరర్పితంప్రతి సంప్రదానతా ప్రదర్శినీత్యర్థః. ఏతద్వివరణం నిచీఘూత ఇతి - శేష ఘూత ఇత్యర్థః. యస్మాన్నిచీభావాద్ధేతోః స ఆత్మా విష్ణవే ప్రయోజనాయ సంరక్ష్యతయార్ప్యతే- అనేన సాత్త్వికత్యాగ పూర్వకతా వ్యక్తా భవతి-ఇత్థ మహిర్బుధ్న్యాది నిర్వచనప్రకారేణ పదార్థా వ్యాఖ్యాతాః . అథాచార్యైరపి మంత్రప్రభావవిద్భి రక్షరశః సంగృహీత మప్యర్థం దర్శయతి. ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాది.

మూ — "నాయకత్వంచ సర్వేషాం నామనత్వం పరేపదే। నాశకత్వం విరుద్ధానాం నకారార్థః ప్రకీర్తితః॥ మంగళత్వం మహత్త్వఞ్చ మహనం చ కరోతి యత్। ఆశ్రితానాం తతో జ్ఞేయో మకారార్థస్తతో బుధైః। నాస్తిక్యహాని ర్నిత్యత్వం నేతృత్వం చ హరేః పదే। నాకార సేవినాం నౄణాం మంత్రవిద్భిః ప్రకీర్తితః। రంజనం భగవత్యాశు రాగహాని స్తతో న్యతః। రాష్ట్రత్రాణాదికం చాపి ప్రాప్యతే రేఫసేవయా యోగోద్యోగః ఫలం చాత్ర యకారాత్ప్రాప్యతే బుధైః। వర్ణనం చ తథా విష్ణోర్వాణీసిద్ధి ర్ణకారతః। యకారాశ్రయతో భూతాదీనాం భయాయుయః। ఏవమష్టాక్షరనిర్వాహో మంత్రవిద్భిః ప్రకీర్తితః" ఇత్యాదికళై తెళిల ఆచార్యర్కళ్ సంగ్రహిత్తార్కళ్ -

సా-దీ — నాయకత్వం చ సర్వేషాం, సర్వేషాం శ్రేయసాం ప్రాపకత్వమేకోర్థః. పరస్మిన్ పదే ప్రావణ్యజనకత్వమిత్యన్యః నకారార్థః - మంగళత్వం, మంగళకరత్వం. మహనం, పూజనం. నిత్యత్వం, భగవత్సేవాయాం తత్పరత్వం. హరేః పదం, పరమపదం - తద్విషయే నేతృత్వం, ఆచార్యత్వం- నృణాం భవతీతి అధ్యాహారః - నాస్తిక్యహాన్యాదికళై నకారాదికళుక్కు ప్రయోజనమాక చ్చొల్లుకైయాల్ నాకారాదికళుక్కు నాస్తిక్యహాన్యాది కరత్వమర్థమెన్ఱు ఫలిత్తతు. సార్థమాక తత్తద్వర్ణానుసంధానత్తాలే తత్తదనుగుణ ప్రయోజనమ్ సిద్ధిక్కై యుచితమిఱె. రాష్ట్రత్రాణాదికం, స్వదేశరక్షకత్వం. ఆదిశబ్దత్తాల్ రాష్ట్రికృత పూజాదిసంగ్రహితం. యోగః, భగవత్ప్రాప్తిః-ఉద్యోగః, త్వరా- విష్ణోర్వర్ణనం, తదుచిత వాక్సిద్ధిశ్చ. భయాయ, భీత్యా పలాయనాయ భవతి యకారః- ఇవైతాన్ సత్సంప్రదాయసిద్ధమాక

సా-స్వా — నాయకత్వమితి. సర్వేషాం శ్రేయసాం నాయకత్వం, ప్రాపకత్వం - పరేపదే, పరమపదే-నామనత్వం, ప్రావణ్యజనకత్వం. విరుద్ధానాం, అనాత్మగుణానాం. నాశకత్వమితి త్రయం నకారార్థః. ఆశ్రితానాం మంగళత్వం, మంగళకరత్వం. మహత్త్వం, ధర్మభూతజ్ఞానవికాసః- మహనం, పూజనం-కరోతీతి యత్ తత్తతః బుధైః మకారార్థో జ్ఞేయః- నిత్యత్వం, భగవత్సేవాయాం తత్పరత్వం- పరేపదే నేతృత్వం, ఆచార్యత్వం-నాకారసేవినాం నృణాం భవతీతి ఫలోక్త్యా నాస్తిక్యహాన్యాది కరత్వం నకారార్థ ఇతి భావః. సార్థతత్తద్వర్ణానుసంధానేన తత్రత్రత్యన్యాయేన తత్తదనుగుణ ప్రయోజన సిద్ధిరుచితేతి భావః. రాష్ట్రత్రాణాదికం స్వరాష్ట్రరక్షకత్వం- ఆదిశబ్దేన రాష్ట్రపూజ్యత్వం - యోగోద్యోగః భగవత్ప్రాప్తౌ త్వరా- విష్ణోర్వర్ణనం, తదుచితవాక్. భయాయ, భీత్యా పలాయనాయ యకారః - ఇప్పడి తిరుమంత్రత్తుక్కు బహువిధ

సా - ప్ర — శిలవాచార్యర్కళ్ శిష్యేనైతు నార్థస్యాపి సంప్రదాయాగతత్వముక్తం- ఏవం సప్రమాణం

సా-వి — మహనం, పూజనం-

సా.సం — నాయకత్వమ్, శ్రేయస్సంప్రాపకత్వం - పరేపదే, పరస్మిన్ పదే. నామనత్వం, ప్రావణ్యజనకత్వం. మహత్త్వం, ధర్మభూతజ్ఞానేన బృహత్త్వం - మహనం, బ్రహ్మణం - తచ్చ కైంకర్యానందాదివర్ధనం-నిత్యత్వం- భగవద్విషయరాగాజః. హరేః పదే నేతృత్వం, ఆచార్యత్వమిత్యర్థః, రాష్ట్రత్రాణాది. "యత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధ" ఇత్యుక్త విధయా- యోగే, భగవత్ప్రాప్తౌ - ఉద్యోగః, త్వరా- విష్ణోర్విషయే వర్ణనం, వివిధోల్లేఖనముఖేనానుభవః. వాణీసిద్ధిః, తదుచిత వాక్సిద్ధిశ్చ. యః, యకారః- భయాయ, భీత్యై భవతీత్యర్థః - ఇత్థం వ్యాకరణ నిరుక్త మంత్ర శాస్త్ర ప్రక్రియయా మంత్రార్థ

మూ — ఇప్పడి పదఙ్గళినుడైయ వ్యాకరణ నిరుక్తాది సిద్ధ వ్యుత్పత్తి పరామర్శత్తాలేపరావా: మూలమాన వరుమ్ మాశిరవిళక్కప్పట్ట తిరుమన్త్రమాకిర కణ్ణాడి పరస్వరూపాదికళైయుమ్ స్వస్వరూపత్తాలాన వరియ నిలఙ్గళైయుమెల్లామ్ సువ్యక్తమాకక్కాట్టుమ్ -

సా-టీ — వరుళి శ్వేయత పదార్థ విశేష పరామర్శ ప్రావణ్య మాక తిరుమన్త్రత్తై అను సంధిక్క మ్మాప ముముక్షువుక్కు జ్ఞాతవ్యార్థ విశేషఙ్గళై యెల్లా మితిలే కాణలా మెన్కిరార్ - ఇప్పడి పదఙ్గళినుడైయ విత్యాది - వ్యుత్పత్తిసిద్ధార్థ పరామర్శత్తాలెన్కై - అక్షరనిఘణ్టు మన్త్రస్మృత్యాది నిరుక్తాదీత్యాదిశబ్దార్థః - పరస్వరూపాదీత్యాది శబ్దత్తాల్ రూపగుణ విగ్రహాదే స్సంగ్రహః - ఉపాయ ఫలాదేర్వా- స్వస్వరూపత్తిల్,జీవస్వరూపత్తిలెన్కై - కాణవరియనిలఙ్గళై,ప్రత్యక్షానుమానఙ్గళాలఱి శేషమ్-

సా-స్వా — తత్త్వహితపురుషార్థవిశేషఙ్గళ్ అర్థమానాల్ ఇమ్మంత్రత్తాలేసర్వజనఙ్గళుక్కుం ఏతావదర్థపరిజ్ఞానముణ్డాకామలిరుక్కకూడుమో? ఎన్న మంత్రత్తాలే ఏతావదర్థ పరిజ్ఞానహేతుత్వ మాకాట్ట నిన్ఱుకొణ్డుప సంహరిక్కిరార్ - ఇప్పడిఇతి. మాశితి - మాశర, అఱక్కఱ- విళక్కప్పట్ట, వ్యుత్పత్తి పరామర్శత్తాలే విళక్కప్పడావిట్టాల్ ఉపదేశమాత్రత్తాల్ ఏతావదర్థపరిజ్ఞాన మురియాదెన్ఱు కరుత్తు - కాణవరియేతి - దుర్వాదిమూల ప్రతిబంధక మానమైయాలే ఉపదేశమాత్రత్తాలే నాసత్వపరతంత్ర్యాది వివేకమశక్య మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడిఇమ్మంత్రమ్స్వస్వరూప పరస్వరూపాద్యఖిలార్థప్రకాశకత్వమ మాఙ్గలమ్- అనుసంధాతా కించిజ్ఞాన వానానైయాలే కృత్స్నానుసంధాన మశక్య మన్నో ? ఈశ్వర నుపాయ మాకైయాలే ఉపాయత్వోపయుక్త రక్షకత్వాది కతిపయాకార మనుసంధేయ మెన్నిలప్పో ! ప్రాప్యమాకైయాలే తదుపయుక్తకృత్స్నాకారమ మను సంధిక్క వేణ్డావో ? ఎన్న ముముక్షు దశైయిల్ మంత్రత్తిలే ఉపాయత్వప్రాప్యత్వోపయుక్తకృత్స్నాకారమనుసంధాతుమశక్యమానాలుమ పాయస్య ప్రాప్యత్వోపయుక్తప్రధాన

సా-ప్ర — నానావిధావాన వర్ణనేన దృష్టికర్తృతార్థాంతరప్రదర్శకత్వరూప మలాపగమేనమూలమంత్రో జీవేశ్వరౌ సప్రకారౌ సమ్యక్ జ్ఞాపయితుమలమితి సదృష్టాంతమాహ - ఇప్పడి ఇప్పదఙ్గళి త్యాదినా. అక్షర నిఘంటు మంత్రస్మృత్యాది నిరుక్తాదీత్యాది శబ్దార్థః. మాశరవిళక్కప్పట్ట, మలాప గమనంయథా తథాశోధితః - రూప గుణ విభూత్యాదిః పరస్వ రూపాదీత్యాది శబ్దార్థః. కాణవరియ నిలఙ్గళైయు మెల్లామ్, - అతియత్నేన ద్రష్టవ్యాశ్చ- జీవేశ్వరాకీదృశప్రకారవిశిష్టా జ్ఞాపయేదిత్యా

సా-వి — పరవాది మూలమాకేతి - మాశర విళక్కప్పట్ట, మలస్యాపకర్షణం యథా స్యాత్తథా శోధితః. తిరుమంత్రమాకిర కణ్ణాడి, తిరుమంత్రాఖ్య దర్పణః - పరస్వరూపాదికళైయుమ్, పరస్వరూపాదీన్. స్వస్వరూపత్తిల్ కాణ వరియనిలఙ్గళైయు మెల్లామ్, స్వస్వరూపవిషయేతి ప్రయత్నేన ద్రష్టవ్యాంశాన్ సర్వానపి. సువ్యక్త మాకక్కాట్టుమ్, సువ్యక్తంప్రకాశయేత్.తత్రప్రథమంతావదకారే ఽనుసంధేయాన్

సా-సం — నిరూపణ ఫలం ముముక్షుజ్ఞేయయా వదర్థవిజ్ఞానం తదస్యాత్ర స్వరూపపర యోజనాయాం స్వపరస్వరూపాది విషయేశబ్దతోఽర్థతశ్చ భవతీతి దిఙ్మాత్రేణ ప్రదర్శయతి. ఇప్పడీత్యాదినా- కాణవరియనిలఙ్గళ్, దుర్జ్ఞేయస్వభావాన్ -

మూ—ఇతుక్కు ప్రతిపాద్య దేవతైయాయ్ ప్రాప్యముమాన పరస్వరూపత్తై ఇవ్వరుమంత్రత్తిల్ శొల్లుగిఱాయుమ్ అర్థఙ్గళాయుముళ్ళ ప్రకారఙ్గళోడే కూడ యథాప్రమాణ మనుసంధిక్కక్కడవోమ్. రక్షకత్వమ్, అతినుడైయ స్వభావసిద్ధత్వమ్, అతిల్ సర్వవిషయత్వమ్, రక్ష్యవస్తువిశేషానురూపమాక రక్షైయినుడైయ నానాప్రకారత్వమ్, సర్వదారక్షకత్వమ్, సర్వత్రరక్షకత్వమ్, సర్వప్రకారరక్షకత్వమ్, స్వార్థరక్షకత్వమ్,

సా-దీ—ఇని పరస్వరూపాదికళై యెల్లామిమ్మంత్రమ్ కాట్టుమ్ ప్రకారత్తై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతుక్కు ప్రతిపాద్యే త్యాదియాల్ - ప్రాప్యముమాన పరస్వరూపత్తై ప్రాప్య ప్రాపకత్వేన శొల్లామితుక్కర్థమాకైయాల్ ప్రాప్యమాన పరస్వరూపత్తై అనుసంధిక్కక్కడవోమెన్నపడి. ప్రకారఙ్గళోడే, విశేషఙ్గళోడే యెన్ఱు - రక్షకత్వ మిత్యాది - స్వభావసిద్ధత్వం స్వతస్సిద్ధత్వం రక్ష్యవస్తువిశేషః, బద్ధముక్తనిత్యాః - సర్వదారక్షకత్వం, కాలోపాధ్యనుక్తియాల్ - సర్వత్రరక్షకత్వం, దేశోపాధ్యనుక్తియాల్ - సర్వప్రకారరక్షకత్వమ్, ప్రకారవిశేషానుక్తియాల్. స్వార్థరక్షకత్వమ్, స్వప్రయోజనాయరక్షకత్వమెన్నపడి - ఆశ్రితరక్షణముమ్

సా-స్వా—గుణఙ్గళైయుమ్ సంధేయఙ్గళెన్నుమ్ పాదిక్కిఱార్. ఇతుక్కు ప్రతిపాద్యేతి మహావాక్యత్తాలే - ప్రతిపాద్యమాయ్ ఎన్ఱు ఏతావన్మాత్రమ్ శొల్లాతే దేవతై ఎన్ఱుశొల్లుకైయాలే ఉపాయత్వమ్ ద్యోతితమెన్నపడి. ఇప్పరిణ్డువిశేషఙ్గళాలే ఉపాయత్వ ప్రాప్యత్వోపయుక్త గుణరూప ప్రకారఙ్గళోడే అనుసంధిక్కుమ్ పోతెన్కిఱ వర్థమ్ ద్యోతితమాకిఱతు. రక్షకత్వ మిత్యాది. ఉపాధ్యనుక్త్యా స్వభావరక్షకత్వమ్, స్వతోరక్షకత్వమ్ - విషయానుక్త్యా సర్వవిషయరక్షకత్వం. రక్ష్యవస్తువిశేషాః, బద్ధముక్తనిత్యాః రక్ష్యవస్త్వనురూపనానాప్రకారరక్షకత్వమితియావత్. సర్వదేశకాలానుక్తేః - సర్వత్రేతి దేశానుక్తేః, సర్వప్రకారవిశేషానుక్తేః - ఏకవిషయ ఏవ సంభావిత సర్వప్రకారరక్షకత్వమితియావత్. స్వార్థాయరక్షకత్వం స్వార్థరక్షకత్వం-

సా-ప్ర—కాంస్తాయాం కాంశ్చన భగవత్ప్రకారవిశేషాం స్తావదాహ - ఇతుక్కు ప్రతిపాద్యేత్యాదినా - రక్షకత్వాద్యాలుప్త చతుర్థ్యకారలభ్యాః. అనన్యశేషత్వాద్యాః సమాధికరాహిత్యాంతా ఉకారవిశిష్టలభ్యాః - పరశేషిత్వహేతుత్వాంతామకారవిశిష్టాకారాకార లభ్యాః. స్వతంత్రః కర్తృత్వక్త్వ స్వతః కర్తృత్వాద్యా ఆశ్రితావిద్యానివర్తకత్వాంతాన మశ్శబ్ద లభ్యాః - అనంతర ముక్తాస్సర్వే నారాయణశబ్ద లభ్యాః. రక్షకత్వ తత్స్వాభావికత్వ సర్వవిషయత్వాద్యా అకారశబ్దాః "అనుపాధిక విశేషస్య సంకోచానుపపత్తితః । సిద్ధో శబ్దార్థసంబంధ ఇతి న్యాయేన కథ్యతే" ఇత్యాదేః ప్రమాణాద్ద్యమానార్థ శేషిత్వం సంప్రదానత్వ మిత్యుక్త్యా చతుర్థ్యా శ్శేషిత్వే ఽర్థే తన్నిరుపాధికత్వ సర్వవిషయత్వాత్మహావిరుద్ధశాసనత్వ సపత్నీకశేషిత్వాద్యాః ప్రణవశబ్దాః. నిరుపాధికనవత్వవ్యత్వాద్యాః ప్రణవనమశ్శబ్దాః. స్వరూపాన్యథాభావస్వభావాన్యథాభావరాహిత్య సర్వనేతృత్వాద్యా నారాయణపదశబ్దాః. సర్వజ్ఞత్వసర్వశక్తిత్వాద్యాస్స్వతః కర్తృత్వాద్యాస్సర్వవ్యాపకత్వాద్యాశ్చక్రమేణ పదత్రయే ప్యర్థాః. ఏవమన్యేష్వపి

సా-వి—రక్షకత్వమారభ్య విశేషణవత్వాం తాన్ సప్తదశగుణానాహ - రక్షకత్వ మిత్యాదినా - రక్షణసంరంభః, రక్షణప్రతిజ్ఞా - అథలుప్త చతుర్థ్యను సంధేయాన్ భగవదీయాన్ శేషిత్వాదీన్ శేనాదశ

పా-సం—పరస్వరూపస్య విశేషణద్వయముభయథాపి యథావదేవానుసంధేయత్వాయ. యథాప్రమాణమిత్యనేనప్రశ్నోపాయవైభవాదీనాం ప్రామాణికత్వం సూచితమ్-

మూ—సర్వరక్షకత్వాపేక్షితమాన సర్వజ్ఞత్వమ్, సర్వశక్తిత్వమ్, స్వేచ్ఛావ్యతిరిక్తానివార్యత్వమ్, అనతిక్రమణీయరక్షణసంరంభత్వమ్, పరమకారుణికత్వమ్, అవసరప్రతీక్షత్వమ్, వ్యాజమాత్రసాపేక్షత్వమ్, ఆశ్రితసులభత్వమ్, విశ్వసనీయత్వమ్, సాపరాధఘటనాద్యనుగుణవిశేషణవత్త్వమ్, శేషిత్వమ్, అతినుద్దైయః నిరుపాధికత్వ

సా-దీ—స్వప్రయోజనమాక్రైయాల్. స్వేచ్ఛేతి- రక్షణే స్వేచ్ఛావ్యతిరిక్తజ్ఞళాల్ అనివార్యత్వం. స్వే నాప్యనతిక్రమణీయ రక్షణసంరంభత్వం - సంరంభోऽత్ర ప్రతిజ్ఞా - రక్షణోపయుక్తాని పరమకారుణికత్వాదీన్యుచ్యంతే- కారుణికత్వకార్యమవసరప్రతీక్షత్వం. రక్షణే వ్యాజమాత్రసాపేక్షత్వం- కారుణికత్వాదిప్రయుక్తమాశ్రితసులభత్వమ్ - అవసర ప్రతీక్షత్వాది ప్రయుక్త విశ్వసనీయత్వం. ఉక్త సర్వగుణ హేతుభూతం సాపరాధఘటనాద్యనుగుణవిశేషణవత్త్వం. సాపరాధానాం చేతనానాం ఘటనం పురుషకారకృత్యమ్ - ఆది శబ్దార్థా లుపాయ ప్రాప్తి విరోధి నివర్తన యోస్సంగ్రహః. తత్రానుగుణ విశేషణం లక్ష్మీః. ఏతేసప్తదశగుణా రక్షణోపయుక్తా అకారే ప్రకృతావనుసంధేయాః - ఇని లుప్తచతుర్థియిల్ అనుసంధేయజ్ఞళాన పతినారు గుణజ్ఞళై క్కాట్టుకిరార్. శేషిత్వ మిత్యాది - నిరుపాధికత్వ ముపాధి నిర్దేశమ్

సా-స్వా—ఆశ్రిత రక్షణస్య స్వప్రయోజనత్వాదితిభావః. స్వేచ్ఛేతి. స్వేచ్ఛావ్యతిరిక్తైరనివార్యత్వం. అనతి తిస్వేనాపీతి శేషః - సంరంభః, ప్రతిజ్ఞా. సర్వజ్ఞత్వాదీని రక్షకత్వేనాక్షేపత స్సిద్ధాని. కారుణికత్వకార్యమవసర ప్రతీక్షత్వం. రక్షణే వ్యాజమాత్ర సాపేక్షత్వంచ- కారుణికత్వాది ప్రయుక్త మాశ్రిత సులభత్వం- అవసరప్రతీక్షత్వాది ప్రయుక్తం విశ్వసనీయత్వమ్, కార్యత్వం- ఉత్పాద్యత్వం- ప్రయుక్తత్వం, వ్యాపకత్వమితి భేదః- ఉక్తసర్వగుణ హేతుభూతం సాపరాధఘటనాద్యనుగుణ విశేషణవత్త్వమ్ - సాపరాధానాం చేతనానాం ఘటనం పురుషకారకృత్యం- ఆదిశబ్దేన ఉపాయ ప్రాప్తివిరోధి నివర్తనం గృహ్యతే - తత్రానుగుణ విశేషణం లక్ష్మీః - ఏతే సప్తదశగుణాః రక్షణోపయుక్తా అకారే ప్రకృతా వనుసంధేయాః. అథలుప్తచతుర్థ్యర్థమనుసంధేయానేకా దశగుణాన్ దర్శయతి - శేషిత్వమిత్యాది. అతినుద్దైమే త్యాది- ఉపాధ్యనిర్దేశేన

సా-ప్ర—శబ్దత్వార్థత్వేయథాసంభవమూహ్యే- స్వేచ్ఛయా నాంతాయాం ప్రళయకాలేస్థాపనరూప ప్రతిజ్ఞాయాం "అహం భక్తపరాధీనోహ్యస్వతన్త్ర ఇవద్విజః । తమేవశరణంగచ్ఛనాభాగతనయంమునే" ఇత్యుక్త్యా స్వేచ్ఛయా నివారితే అమ్బరీష వ్రతభఙ్గ ప్రసక్త్యా సుదర్శనాభిద్రుతస్య రక్షణం ప్రార్థయమానస్య దుర్వాససో రక్షణే చానివార్యత్వా సిద్ధేస్స్వేచ్ఛా వ్యతిరిక్తేతి విశేషణం- సరంభః, ఉద్యోగః-తస్య అనతి క్రమణీయత్వం నిర్విఘ్నత్వం - అకించనాను సన్ధేయ గుణా నామే వాత్రోక్తే భక్తి నిష్ఠరక్షణే వ్యాజతయా వివక్షిత భరన్యాసస్య భక్త్యాపేక్షితత్వాన్మాత్రపదేన భక్తివ్యావృత్తిః క్రియతే- సాపరాధేత్యాది పురుషకారత్వోపాయత్వాది యోగ్యలక్ష్మీ విశిష్టత్వమిత్యర్థః. శేషోత్పాదిత్వాతిశయాశ్రయత్వయోగ్యత్వం శేషిత్వం - "లక్ష్మ్యాస్సమస్తచిదచిత్స్వరూపం వ్యాప్యంతదీశస్యతు రాశిసర్వం । తథాపి

సా-వి—ధర్మాణ నాపం - శేషిత్వ మిత్యాదినా.

సా-సం—సంరంభః ప్రతిజ్ఞా. సాపరాధఘటనానుగుణ విశేషణం శ్రీః - ఏతేగుణా అకారే ప్రకృతావనుసంధేయాః - లుప్తచతుర్థ్యర్థఫలితాగుణా శ్శేషిత్వాదయః.

మూ — నిత్యత్వ సర్వవిషయత్వఙ్గళ్; అనన్య శేషత్వం, గుణకృత (పారార్థ్యం) శేషత్వం, సపత్నీక శేషిత్వమ్, సమాభ్యధిక రాహిత్యం. ఆత్మహావిరుద్ధేశ్వరత్వమ్, అచిద్బద్ధముక్త నిత్యవిలక్షణత్వమ్ - పరశేషిత్వ హేతుత్వమ్- స్వతః కర్తృత్వమ్, శక్త్యాధాయకత్వమ్ - ప్రేరకత్వమ్, అనన్యప్రేర్యత్వమ్, అనుమంతృత్వ, మ్కర్మసాక్షిత్వమ్,

సా దీ — పన్నిరణ్డుం ఎల్ నిత్యత్వం, సర్వకాల సంబంధిత్వం. అనన్యశేషత్వం, అన్యాన్ ప్రతి శేషత్వాభావః. తస్యగుణకృత శేషత్వం, సపత్నీకస్యైవ శేషిత్వం - సర్వశేషిత్వాత్ సమాభ్యధిక రాహిత్యం - సపత్నీకస్యైవాత్మ హావిరుద్ధేశ్వత్వం - శేషిత్వాదే వాచిదాదివిలక్షణత్వం. పరశేషిత్వ హేతుత్వ న్నామపరేషాం స్వకీయవస్తు ప్రతిసోపాధిక శేషిత్వే హేతుత్వం. తద్దాతృత్వ మితి యావత్ - అథమకారే జీవస్య పరాధీనజ్ఞాతృత్వ కర్తృత్వసిద్ధ్యా భగవతి ఫలితఙ్గళాన గుణఙ్గళ్ శొల్లుకిఱార్ - స్వతః కర్తృత్వ మిత్యాది. శక్త్యాధాయకత్వమ్, జీవర్కళుక్కు జ్ఞాతృత్వ కర్తృత్వశక్తికళైయుణ్డాక్కుకై. తత్తత్కార్యఙ్గళిలవర్కళై ప్రేరిక్కైతాన్ అనన్యప్రేర్యనాయిరుక్కై. అతిల్ క్వచిదనుమంతృత్వమ్-కర్మసుసాక్షిత్వం-

సా. స్వా — నిరుపాధిక శేషిత్వం. కాలానుక్త్యా నిత్య శేషిత్వం-విషయానుక్త్యా సర్వశేషిత్వమ్- ఏతత్పదయుక్తమనన్య శేషత్వం, అన్యం ప్రతి శేషత్వాభావః - భగవతో భాగవత విషయే గుణకృత శేషత్వం- సపత్నీక శేషిత్వం. సర్వ శేషిత్వాదేవ సమాభ్యధిక రాహిత్యం - శేషిత్వాదేవ ఆత్మహావిరుద్ధేశ్వరత్వమ్- శేషిత్వాదేవాచిదాది విలక్షణత్వం- పరేషా స్వకీయం ప్రతి సోపాధిక శేషిత్వే హేతుత్వ మిత్యేకాదశ- అథమకారే నమసి చ జీవస్వరూపకథనేన భగవతి ఫలితాన్ వింశతిగుణానాహ - స్వతః కర్తృత్వమిత్యాది - శక్త్యాధాయకత్వం, జీవగతకర్తృత్వ జ్ఞాతృత్వ శక్త్యాధాయకత్వం. ప్రేరకత్వం నామ ? తత్తత్కార్యేషు జీవ ప్రేరకత్వం - అన్యప్రేర్యత్వాభావః. క్వచిత్కార్యే అనుమంతృత్వం. కర్మసు సాక్షిత్వం.

సా- ప్ర — సాధారణమీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయోర్ద్వయోశ్చ సదైకశేషీ అస్యామమచ శేషం హి విభూతిరుభయాత్మికేత్యాది భగవచ్ఛాస్త్రోద్యానుగుణ్యేనోభయాధిష్ఠానైక శేషిత్వాశ్రయత్వం సపత్నీక శేషిత్వం. తత్తత్కార్యే ప్రవృత్తిశక్తిజనకత్వం శక్త్యాధాయకత్వం. తత్తత్పురుషార్థేషు తత్కాలేచ్ఛాజనకత్వం ప్రేరకత్వం-కర్మానుగుణ్యేన నిషిద్ధే వా నిషిద్ధే వా జీవే ప్రవృత్త్యున్ముఖే సతి ప్రవర్తతామితి సంకల్పవత్త్వమనుమంతృత్వం.

సా౦. — పరశేషిత్వ హేతుత్వం, పరేషాం స్వవ్యతిరిక్తానాం జీవానాం శేషిత్వే దారపుత్రాదీన్ ప్రతి శేషిత్వ హేతుత్వం. సోపాధిక శేషిత్వ ప్రదాతృత్వ మిత్యర్థః - అనంతరం మకారే జీవస్య పరాధీనకర్తృత్వాదిసిద్ధ్యా భగవతి ఫలితాన్నవగుణానాహ - స్వతః కర్తృత్వమిత్యాదినా -

సా. సం — అవధారణార్థక మధ్యమాక్షరార్థ ఫలిత మనన్య శేషత్వం - తచ్చ "నతస్యేశే కశ్చన" ఇతి శ్రుత్యర్థః - గుణకృతేతి - స్వాతంత్ర్య కారుణ్యాభ్యాం కృతే త్యర్థః - లక్ష్మ్యర్థక మధ్యమాక్షర ఫలితం సపత్నీక శేషిత్వం - మకారార్థ ఫలిత మాత్మ హావిరుద్ధేశ్వరత్వం. పరశేషిత్వ హేతుత్వం నామ పరేషాం స్వకీయవస్తు ప్రతి శేషిత్వే హేతుత్వం - జీవే మకారసిద్ధగుణైర్భగవతి ఫలిత గుణాః స్వతః కర్తృత్వ మిత్యాదయః - స్వతో నిరుపాధికతయా చిచ్ఛక్తి ప్రవృత్తిశక్త్యాదయః అహాః కర్తృత్వాచ్చైతే-

మూ — సహకారిత్వమ్, ప్రియ ప్రవర్తకత్వమ్, హితప్రవర్తకత్వమ్, నిరుపాధిక సంతతత్వమ్, వశీకార్యత్వమ్, సిద్ధోపాయత్వమ్, సాధ్యోపాయ హేతుత్వమ్, శ్రుతి స్మృతి రూపాజ్ఞావత్త్వమ్, దండధరత్వమ్, సర్వసమత్వమ్, ఆశ్రిత పక్షపాతిత్వమ్, అవిద్యాది హేతుత్వమ్, అవిద్యాద్యపహారిత్వమ్.

సా- దీ— అతిల్ సహకారిత్వం- ఆశ్రితవిషయే ప్రియప్రవర్తకత్వం హిత ప్రవర్తకత్వంచ. ఇః నమస్సిలనుసంధేయ మాన ఎట్టుగుణజ్ఙళ్ శొల్లుకిరన- నిరుపాధిక సంతతత్వ మిత్యాది. స్వప్రయోజన త్రైం యపేక్షమాత్రే స్వతో సంతతత్వం - నమసేనవశీకార్యత్వం- వశీకృతస్యతస్య సిద్ధోపాయత్వం. సిద్ధోపాయస్యైవ స్వతస్సాధ్యో పాయప్రవర్తకత్వం. వశీకర్తుర్నారు త్తరం కృత్యవిధాయిక శ్రుతి స్మృతి రూపాజ్ఞావత్త్వం - ఆజ్ఞాతిక్రమే దండధరత్వం - సర్వత్రసమత్వన్నామ కర్మానుగుణ ఫలప్రదత్వం- ఇదందండ ధరత్వే హేతుః - సర్వసమత్వే ప్యాశ్రిత పక్షపాతిత్వం - పక్షపాతిత్వంనామ ? బహూనా మపరాధానా మల్ప వ్యాజేనక్షమిత్వం - ఇనినమశ్శబ్దత్తినుడైయ మకారార్థమాన అవిద్యాది విషయమాన మూన్ఱుగుణమ్ శొల్లుకిరన - అవిద్యాదీత్యాది- ఆదిశబ్దాత్ కర్మాది గృహీతం - తత్ర హేతుత్వం- అథావతు ? కర్మఫలత్వే నావిద్యాది యోగకృత్త్వం, స్వస్యావిద్యాద్యపహారిత్వం-ఇనినరశబ్దోక్తగుణ

సా-స్వా— సహకారిత్వం ఆశ్రితవిషయే ప్రియప్రవర్తకత్వం. ఆశ్రితస్యతిదాసీంప్రియత్వ జ్ఞానాభావేపి వస్తుతః హితప్రవర్తకత్వం-నిరుపాధిక సంతతత్వం స్వార్థలయోజనాసిద్ధం. నమనేన వశీకార్యత్వం - వశీకృతస్య సిద్ధోపాయత్వం-సిద్ధోపాయస్యైవస్వత స్సాధ్యోపాయప్రవర్తకత్వం. వశీకర్తుర్నారు త్తరకృత్య విధాయకశ్రుతి స్మృతిరూపాజ్ఞావత్త్వం - ఆజ్ఞాతిక్రమే దండధరత్వం. తత్కృతదోషపరిహారార్థం సర్వసమత్వం-సర్వసమత్వేప్యాశ్రితపక్షపాతిత్వం. తన్నామాల్పవ్యాజేనఅనన్తాపరాధసహిష్ణుత్వం, అవిద్యాదీతి. ఆది

సా-ప్ర—అస్థి ప్రవృత్తావనవస్థ్యైవానేక పురుష ప్రాపణీయాత్మ కాష్ఠాదేర నావ్యతా అన్యోన్యస్యైవ జవానాం తత్తత్కార్యకరణే భగవతోపి కర్తృత్వేనాన్వితత్వం సహకారిత్వం. ఏతేన చేతనైః క్రియమాణ సకల వ్యాపార విషయక కృత్యాశ్రయత్వం భగవత ఉక్తం-భగవదుపాయత్వే అనాది ముక్తత్వ ప్రసంగ పరిహారార్థం వశీకార్యత్వపదం - సర్వసమత్వాదేవ నిషిద్ధానుష్ఠానే క్లేశ జనకత్వరూపందండధరత్వం- విహితానుష్ఠానే ప్రీతి మత్త్వరూప పక్షపాతిత్వంచ "సమానే వృక్షే పురుషో నిమగ్నోనీశయా శోచతి" ఇతరుపద పర్యాయప్రకృతిశబ్దోక్త దేహహేతుతయా " అనాత్మ న్యాత్మ బుద్ధిర్యా అస్వేస్వ మితియామతిః| అవిద్యాతరు సంభూతిబీజమేతద్ద్విధాస్థితం " మిత్యాదిషూక్త దేహాత్మభ్రమస్స్వతంత్రాత్మ భ్రమశ్చఅవిద్యా

సా-వి— ఇతఃపరం నమఃపదేఅనుసంధేయా నష్ట గుణా నాహ. నిరు పాధిక సంతతత్వ మిత్యాదినా- అథాఖండనారాయణపదప్రవృత్త్యంశానుసంధేయాన్ త్రింశద్గుణా నాహ -అవిద్యాద్యపహారిత్వమిత్యాదినా.

సా -సం—నిరుపాధిక సంతతత్వా దయో నమస్యనుసంధేయాః - అచేతనసిద్ధోపాయవ్యావృత్త్యర్థంవశీకార్యపదం- హేతుత్వం, ప్రదత్వం. శ్రుతీతి - శ్రుత్యాదిముఖే నాజ్ఞాపకత్వ మిత్యర్థః - దండధరత్వమాజ్ఞాతి క్రమవతి. సర్వసమత్వ మాధారత్వ సుహృత్త్వ నియంతృత్వాదినా - పక్షపాతిత్వంనామ ? అల్ప వ్యాజేనైవ ఆశ్రితవిషయే క్షమావత్త్వం.నమశ్శబ్దస్థమకారసిద్ధగుణఫలితాగుణాఃఅవిద్యాదిహేతుత్వాదయః-

మూ — ఆశ్రితావిద్యాది నివర్తకత్వమ్, స్వరూపాన్యథాభావ రాహిత్యమ్, స్వభావాన్యథా భావ రాహిత్యమ్, సర్వనేతృత్వమ్, సర్వజగద్వ్యాపార లీలత్వమ్, సర్వవేదాన్త ప్రధాన ప్రతి పాద్యత్వమ్- సర్వోపాదానత్వమ్, సర్వనిమిత్తత్వమ్, సత్యసంకల్పత్వమ్, సర్వశరీరిత్వమ్ , సర్వ శబ్దవాచ్యత్వమ్, సర్వకర్మ సమారాధ్యత్వం, సర్వఫలప్రదత్వమ్, సర్వవిధబంధుత్వమ్, సర్వవ్యాపకత్వమ్, నిరతిశయసూక్ష్మత్వమ్, సర్వాధారత్వమ్, స్వనిష్ఠత్వమ్, సత్యత్వమ్, జ్ఞానత్వమ్, ఆనందత్వమ్, అనంతత్వమ్, అమలత్వమ్,

సా- దీ— నాలుగుణజ్గళ్ శొల్లుకిరన. స్వరూపాన్యథేత్యాది-నరశబ్దమ్ నృనయేఎన్కిఱ ధాతువిల్ నిష్పన్నమానపోతు సర్వనేతృత్వం, సర్వనిర్వాహకత్వం- తన్మూల సర్వజగద్వ్యాపార లీలత్వం. ఇనిఅఖండ నారాయణశబ్దార్థఙ్గళ్కొణ్ణు ఇరుపత్తియ ముప్పతు శొల్లప్పడుకిరన - సర్వ శబ్దవాచ్యత్వ మూలమాన సర్వవేదాంత ప్రధాన ప్రతి పాద్యత్వం . సర్వ శబ్ద వాచ్యత్వంసర్వ శరీరిత్వహేతుత్వం - ఇతువుమ్ సర్వాంతర్యామిత్వ ప్రయుక్తం. ఇతువుమ్ సర్వవ్యాపకత్వమూలం - ఇతువుమ్ నారాఃఅయనం వ్యాప్యం యస్యేతి బహువ్రీహి సమాస సిద్ధం - సర్వ వేదాంత ప్రతిపాద్యత్వ ప్రయుక్తం సర్వకర్మసమారాధ్యత్వం - అతఏవ సర్వఫల ప్రదత్వంచ - అతఏవ సర్వవిధ బంధుత్వం - సర్వ వ్యాపకత్వ ప్రయుక్తం సర్వ జగదుపాదానత్వం - సర్వవ్యాపకత్వే హేతు ర్నిరతిశయసూక్ష్మత్వం - అఖిలజగన్నిమిత్తోపాదానత్వే హేతు స్సత్య సంకల్పత్వం - సర్వాంతర్యామిత్వాత్సర్వా ధారత్వం - అత ఏవ స్వనిష్ఠత్వం - నారశబ్దేన నరసంబంధినో నారాఇతి వ్యుత్పత్త్యా సత్యత్వాదీనా ముక్తతయా తద్వత్త్వేనభగవత

సా-స్వా— శబ్దేన కర్మగృహ్యతే-స్వస్యావిద్యాద్యనర్హత్వం-ఆశ్రితావిద్యానివర్తకత్వం. అథనరశబ్దార్థగుణానాహ - స్వరూపేతి.నృనయఇతిధాతౌసర్వనేతృత్వంనామసర్వనిర్వాహకత్వం-తన్మూలసర్వజగద్వ్యాపార లీలత్వం - ఆహత్య చత్వారోగుణాః - అథాఖండ నారాయణ శబ్ద సిద్ధానేకోన త్రింశద్గుణానాహ . సర్వవేదాంతేతి - తత్ర హేతు స్సర్వశబ్దవాచ్యత్వం - తత్ర హేతు స్సర్వ శరీరిత్వం - తత్ర హేతు స్సర్వాంత ర్యామిత్వం - తత్ర హేతు ర్వ్యాపకత్వం - తచ్చ బహువ్రీహి లబ్ధమితిభావః - సర్వవేదాంత ప్రతిపాద్యత్వ ప్రయుక్తం సర్వకర్మసమారాధ్యత్వం - తేనసర్వఫల ప్రదత్వంచ - అతఏవ సర్వవిధ బంధుత్వం . సర్వవ్యాపకత్వప్రయుక్తం జగదుపాదానత్వం - సర్వవ్యాపకత్వే హేతు ర్నిరతిశయ సూక్ష్మత్వం.జగన్నిమిత్తోపాదానత్వే హేతుస్సత్య సంకల్పత్వం - సర్వాంత ర్యామిత్వాత్సర్వాధారత్వం . అతఏవస్వనిష్ఠత్వం - నరసంబంధినో నారాఇత్యత్ర నారశబ్దేన సత్యత్వాదిక ముచ్యతే .

సా-ప్ర—కర్మవాసనాదిరాదిశబ్దార్థః-స్వభావాన్యథాభావ రాహిత్యమిత్యత్రస్వభావశబ్దోధర్మభూతజ్ఞానపరః- నను ధర్మభూతజ్ఞానస్యైవే చ్ఛాద్యవస్థాభాక్త్వాత్ స్యాన్యథా భావాభావోక్తి రనుచితేతిచేన్న- సార్వజ్ఞాన్యథా భావాభావాదిచ్ఛాద్యవస్థానాం కర్మకృతత్వా భావాచ్ఛతథోక్తి రితి భావః- నిర్విఘాతేచ్ఛత్వం సత్యసంకల్పత్వం- అనన్యాధారత్వంస్వనిష్ఠత్వం-త్రివిధపరిచ్ఛేదరాహిత్యవాచ్యనన్తపదం

సా-వి—సర్వవేదాంత ప్రతిపాద్యత్వమిత్యాదినాచ -అథ వ్యక్తచతుర్థ్యంశానః సంఖ్యయా సప్త వింశతి

సా.సం—కర్మఫలత్వేన అవిద్యాది యోక్తృత్వే మిత్యర్థః - ఆదిశబ్దేన అసాధుకర్మ కారయితృత్వాది గృహ్యతే . నరశబ్దేఽను సంఖ్యయా స్వరూపాన్యథాభావత్యాదయః.సర్వవేదాంతేత్యాదినాఅఖండ

మూ- నిరూపితస్వరూపవిశేషణానుబన్ధిగుణవత్త్వమ్, నిత్యదివ్యమంగళవిగ్రహవత్త్వమ్, పరవ్యూహాద్యవస్థావత్త్వమ్-సత్యావతారత్వమ్, (అజహత్స్వభావత్వమ్,) అప్రాకృతావతారత్వమ్, అకర్మవశ్యావతారత్వం, అకాలనియమావతారత్వమ్, ఆశ్రితార్థగుణపరివాహావతారత్వమ్, సర్వావస్థశుభాశ్రయత్వమ్, సర్వావస్థలక్ష్మీసహచరత్వమ్, దివ్యభూషణాయుధమహిషీస్థాన పరిజన పరిచ్ఛద ద్వారపాల పార్షదాది మత్త్వమ్, స్థూలశరీర విశ్లేషకత్వమ్, విశ్రమస్థానత్వమ్, అనుగ్రహవిశేషవత్త్వమ్, బ్రహ్మనాడీద్వార ప్రకాశకత్వమ్ తత్ప్రవేశకత్వమ్, బ్రహ్మరంధ్రోత్క్రాన్తి హేతుత్వమ్, అర్చిరాద్యాతివాహికనియోక్తృత్వమ్, సూర్యద్వారాది నేతృత్వమ్, అణ్డావరణ ప్రకృతి మండలాది క్రమహేతుత్వమ్, విరజాతీరప్రాపకత్వమ్, సూక్ష్మశరీరవిశ్లేషకత్వమ్, అప్రాకృత దేహప్రదత్వమ్, దివ్యాప్సరస్సత్కారాది ప్రయోజకత్వమ్, బ్రహ్మగంధాది ప్రవేశకత్వమ్, నిత్యముక్త సత్కార విశేషహేతుత్వమ్, పర్యంకాధిరోహణ పర్యంతాదరవత్త్వమ్, పరిపూర్ణానుభవ హేతుత్వమ్, ప్రధాన ప్రాప్యత్వమ్, సదేహ విదేహ బహుదేహకృత సర్వవిధ కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వమ్.

సా.దీ—స్వస్త్యేత్యాదిక ముపపద్యతే-నిరూపితస్వరూపవిశేషగుణాః జ్ఞానశక్త్యాదయః తద్వత్త్వం- సత్యావతారత్వం, పరమార్థమాన ప్రాదుర్భావఙ్గళై యుడైయవనాకై - అప్రాకృత ద్రవ్యోపాదానావతార విగ్రహత్వం. ఆశ్రితార్థం గుణ పరివాహ రూపావతారత్వం - అన్యత్స్పష్టమ్ - ఇతి వ్యక్తచతుర్థీయిల్ అనుసన్ధేయఙ్గళాన ఇరుపత్తెట్టుగుణఙ్గళ్ శొల్లప్పడుకిరన - స్థూలశరీర విశ్లేష కత్వమిత్యాది - అనన్తరమ్ విశ్రమస్థానత్వం హార్ద రూపేణేతి వివక్షితమ్ - అతివాహికాః, అర్చిరాది పురుషాః - తత్ప్రేరకత్వ మెన్నపడి - సదేహేన విదేహేన బహుదేహేన చ కృతసర్వకైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వం- ఏవంభూత

సా.స్వా—నిరూపితస్వరూపవిశేషణగుణాః జ్ఞానశక్త్యాదయః. తద్వత్త్వం. నిత్యదివ్యమంగళవిగ్రహవత్త్వం. పరవ్యూహాద్యవస్థావత్త్వం- సత్యావతారత్వం నామ పరమార్థప్రాదుర్భావవత్త్వం. అప్రాకృతావతార త్వం, అప్రాకృత ద్రవ్యోపాదానావతార విగ్రహవత్త్వం- ఆశ్రితేతి - ఆశ్రితార్థం గుణపరివాహ రూపావతారత్వం . అన్యత్స్పష్టం - అథ నారాయణపద చతుర్థ్యామనుసంధేయాన్ సప్తవింశతిగుణాన్ దర్శయతి. స్థూలేత్యాదినా. విశ్రమస్థానత్వం, స్థూలశరీర విశ్లేష జనితశ్రమాపనయన స్థానత్వం - హార్ద రూపేణానుగ్రహ విశేష వత్త్వం- "హార్దానుగృహీతశ్శతాధికయే"తి సూత్ర సూచితానుగ్రహ విశేష వత్త్వం. సదేహేతి- సదేహేనవిదేహేన బహుదేహేనచ కృతసర్వకైంకర్య ప్రతి సంబంధిత్వం.

సా.ప్ర—సర్వవ్యాపకత్వస్య పృథగుక్త్యా దేశ పరిచ్ఛేదరాహిత్య వ్యతిరిక్తపరం -

సా.వి— గుణానాహ- స్థూలశరీరవిశ్లేషకత్వమిత్యాదినా-

సా.సం—నారాయణ శబ్దేఽనుసంధేయ గుణాః-అవతారస్యాశ్రితార్థత్వాద్వాత్సల్యాదిగుణకృతత్వాచ్చాశ్రితార్థ గుణపరివాహావతారత్వ మిత్యుక్తమ్ - స్థూలశరీర విశ్లేషకత్వాదయశ్చతుర్థ్యా మనుసంధేయాః. విశ్రమస్థానత్వం, "మనసికరణ గ్రామ" మిత్యుక్త ఘటన జనితశ్రమ పరిహర్తృత్వం - హార్దానుగృహీతేత్యుక్తానుగ్రహానుగ్రహ విశేషః -

---

మూ — అవాప్త సమస్త కామత్వమ్, నిరతిశయా నంద వత్త్వమ్, నిరతిశయ భోగ్యత్వమ్, సర్వప్రకారభోగ్యత్వమ్. సర్వదానుకూల స్వభావత్వమ్- అత్యంతతుల్యభోగప్రదత్వమ్, ఆశ్రిత విశ్లేషాసహత్వమ్, అపునరావృత్తిహేతుత్వమ్, ఎన్ఱు ఇవై ప్రధానమాక నుత్తుమ్ ఇవత్తైత్తువకిఱవరుమ్ ఏత్తఙ్గళు మెల్లామ్ అడైవే అనుసంధేయఙ్గళ్ - ఇహ సంగ్రహత శ్రీమాన్ గోప్తా శేషీ సమాధిక దరిద్రః। శరణం

సా.దీ— కైంకర్యప్రదానేనావాప్తసమస్తకామత్వం-అత ఏవ నిరతిశయానందవత్త్వం-ఆనందవత్త్వేన నిరతిశయ భోగ్యత్వం. ఇతుక్కు-మేల్ సర్వదానుకూల స్వభావత్వం - విశ్లేషాసహత్వా దపునరావృత్తి హేతుత్వం- ఇప్పడి యెల్లామ్కూడ భగవతః అష్టోత్తర శత గుణఙ్గళిన్ గే యనుసంధేయఙ్గళైన్ఱు- ఇగ్గుణఙ్గళిల్ అవశ్యానుభావ్యత్వేన ప్రధానగుణఙ్గళై కారికైయాల్ సంగ్రహిత్తు క్కాట్టుకిఱార్. ఇహ సంగ్రహాత ఇతి. ఇహ, మంత్రే. సంక్షేపేణ అకారే శ్రీమాన్ గోప్తా చ భావ్యోనుసంధేయః. లుప్తచతుర్థ్యాం శేషీ సమాధిక దరిద్రశ్చ భావ్యః. నమసి శరణత్వేన భావ్యః -

---

సాస్వా—అవాప్తేతి.ఏవంభూతకైంకర్యప్రదానేనావాప్తసమస్తకామత్వం.తత ఏవ నిరతిశయానందవత్త్వం. శేషం స్పష్టం, ఆనాలుమేతావదష్టోత్తర శతగుణఙ్గళ్ తాన్ మన్ద ప్రజ్ఞర్కు- నియమేన వనుసంధాతుంశక్యఙ్గళో? ఎన్నిల్ ఇవైప్రధాన గుణఙ్గళిలు మవశ్యాను సంధేయాత్యంత ప్రధానఙ్గళై సంగ్రహిక్కిఱార్- ఇహేతి.ఇహ, మంత్రే. సంగ్రహతః, సంక్షేపతః- అకారేణ శ్రీమాన్ గోప్తా చ భావ్యః, అనుసంధేయః-లుప్తచతుర్థ్యాం శేషీసమాధిక దరిద్రశ్చ భావ్యః. నమసి శరణముపాయః భావ్యః-

---

సా-ప్ర- కామ్యన్త ఇతి కామాః విషయాత్యాదయః- తేన స్వేఽవాప్తా యేన తత్త్వమవాప్తసమస్తకామత్వం నతుప్రాప్తుంయోగ్యకామ్యమానత్వం. సత్యసంకల్పత్వేన పౌనరుక్త్యప్రసంగాత్ .ఏతేన పూర్ణత్వముక్తం- పరవ్యూహ విభవాదిసర్వప్రకారైరపి భోగ్యత్వంసర్వప్రకారభోగ్యత్వమిత్యేవమాద్యాకారేణ తత్తత్ప్రకార విశేషాణాం భేదో ద్రష్టవ్యః. మత్తు మివత్తైయిత్యాది- సర్వవిధ కైంకర్యహేతుత్వ నిరతిశయ ప్రియాప లోకనాలాపనాదిభిగానవద్య తృత్వమిత్యాగిరుక్తానుబన్ధప్రకార విశేషోప్యను సన్ధేయ ఇత్యర్థః. ఉక్తాశేషప్రకారానుసన్ధానాత్ అస్య మన్త్రాభిధానను సన్ధానం నసిధ్యేదిత్యత్రాహ ఇహ సంగ్రహత ఇత్యాది -

---

శా.వి —అథతత్రాత్యంత ప్రధానగుణాన్ కారికయా సంగృహ్ణాతి- ఇహేతి- ఇహ, అస్మిన్ మంత్రే. సంగ్రహతః అకారే శ్రీమాన్ గోప్తా చ భావ్యః - లుప్తచతుర్థ్యాం శేషీసమాధికదరిద్రశ్చ భావ్యః-నమసి శరణ్యత్వేన

సా - సం — అవాప్తసమస్తకామత్వమిహ సర్వే హి దీ త్యుక్తే కైంకర్యప్రదానేన స్వసర్వకామావాప్తిః కృతం. ఇత్థం శాబ్దా నార్థాంశ్చ భగవద్ధర్మాన్ విస్తరేణానుసంధేయాన్ ప్రదర్శ్య తేషు ప్రధానాన్ జపాదికాలావశ్యాను సంధేయాన్ సంగృహ్ణాతి - ఇహేతి- మంత్ర ఇత్యర్థః - శ్రీమాన్ గోప్త్రిత్యకారార్థః.అవరక్షణ ఇతి ధాత్వర్థరక్షణస్య గోప్తృత్వరూపస్య "లక్ష్మ్యా సహ" ఇతి ప్రమాణేన విశిష్టనిష్ఠత్వాత్. ఏవం ప్రకృత్యర్థ ముక్త్వా ప్రత్యయార్థమాహ. శేషీతి- తాదర్థ్య చతుర్థ్యానుశాసనాచ్ఛేషిత్వం చతుర్థ్యర్థ ఇతి భావః.శ్రీమాన్ శేషీత్యర్థః- ప్రకృతి ప్రత్యయాభ్యాం ఫలితమాహ. సమాధిక దరిద్ర ఇతి - నిస్సమాభ్యధిక ఇత్యర్థః. నమశ్శబ్దార్థమాహ. శరణమితి- పంథానకార ఇత్యుక్తవిధయా వా పదీ యస్య తత్పరతంత్రస్య తం వినేష్టప్రాపకో నేత్యాక్షేపేణ వా శరణం శ్రీమానేవేతి భావః -

మూ—సర్వ శరీరీ ప్రాప్యస్సేవ్యశ్చ సాధుభిర్భావ్యః ! ఇప్పడి ప్రాప్యనాన ఎమ్మాత్మవై వాళికక్కుమ్ జీవాత్మా ఇత్తిరుమన్త్రత్తాలే అను సన్ధేయమామ్పోతు శ్రీమద్రక్ష్యత్వమ్, అనన్యరక్ష్యత్వమ్, సర్వత్ర సర్వదా సర్వప్రకార రక్ష్యత్వమ్, సుశీలరక్షకవత్త్వమ్, పురుషకారవత్త్వమ్, మహావిశ్వాసయోగిత్వమ్, సలక్ష్మీకదాసత్వమ్, నిత్యదాసత్వమ్, నిరుపాధికదాసత్వమ్,

సా.వీ— నారాయణ శబ్దే సర్వశరీరీ భావ్యః- అంతిమ చతుర్థ్యాం ప్రాప్యత్వేన సేవ్యత్వేన చ భావ్య ఇతి-ప్రాప్యం, అనుభావ్యం- సేవ్యః, కైంకర్య ప్రతి సంబంధీ - ఇని ఇమ్మంత్రాను సంధానాపుమాయ్ ప్రాప్యమాన జీవస్వరూపత్తిలనుసంధేయ గుణఙ్గళై కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి యెన్ఱు - శ్రీమతా భగవతా రక్ష్యత్వం - శ్రీమద్రక్ష్యత్వాత్పురుష కారవత్త్వం. పురుషకారవత్త్వాన్మహా విశ్వాసయోగిత్వ మెన్ఱు ఇవై వన్ఱు గుణఙ్గళ్ కారత్తిలనుసన్ధేయఙ్గళ్- అథ లుప్తచతుర్థ్యా మనుసన్ధేయఙ్గళాన వాలుగుణఙ్గళ్-సలక్ష్మీకం ప్రతి దాసత్వం. కాలోపాధ్యభావా న్నిత్యదాసత్వం - ఉపాధ్యనుక్త్యా నిరుపాధిక దాసత్వం.

సా.స్వా— నారాయణ శబ్దే సర్వ శరీరీ భావ్యః - అంతిమ చతుర్థ్యాం ప్రాప్యత్వేన సేవ్యత్వేనచ భావ్యః . ప్రాప్యత్వ మనుభావ్యత్వం–సేవ్యత్వం, కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వం . ఇప్పడి ఉపాయప్రవృత్తనాన విశ్వాధికారిక్కు–స్వాత్మాంశత్తిల్ ఇమ్మంత్రత్తిలే అనంతాకారఙ్గళ్ ప్రతిపాద్యఙ్గళానాలుమ్ ప్రాధాన్యేన శిలవాకారఙ్గళై క్రమేణ అను సంధేయఙ్గళ్ శెన్కిరార్ - ఇప్పడియే ఇతి - అకారే శ్రీమద్రక్ష్యత్వాదయః పంచగుణాస్సన్ధేయాః. లుప్తచతుర్థ్యాం సలక్ష్మీకదాసత్వం- కాలనిర్దేశాభావా న్నిత్యదాసత్వం నిరుపాధికదాసత్వం-

సా- ప్ర—ప్రాప్యస్సేవ్యః, “ అజ్యాయాంసో పరేస త్యేజ్యాయా సేకోమతః పరః । నన్యోననూన్యథా వేన తేషాం తేన సమన్వయ ”ఇత్యాది ప్రమాణాన్నేషభూతస్య శేషిణి వృత్తిర్భూతం నమనం సేవా. తత్ప్రతి సంబన్ధ్యర్థః- గొప్తృత్వ, శేషిత్వ, శరణత్వ, ప్రాప్యత్వ కైంకర్య ప్రతి సమ్బన్ధిత్వా విశాబ్దాని - ఇతరేత్యర్థా ఇత్యర్థాః. అథ జీవప్రకారానాహ . ఇప్పడియె ఇత్యాదినా- అనన్యార్హ శేషత్వజ్ఞాన వత్వ స్వస్మైత్మభాస మానత్వానయః ప్రణవేనోక్తాః . అవిద్యా కర్మవాసనాది మత్వ తన్నివృత్తి సాపేక్షత్వాద నమసి శాబ్దాః, అత్యయత్వస్వతో బహుత్వ భగవద్వ్యాప్యత్వాదినారాయణపదే శాబ్దా ఇత్యాద్యూహ్యం- శ్రీమద్రక్ష్యత్వాద్యా అకారలభ్యాః- సలక్ష్మీక దాసత్వాద్యా ఉకారలభ్యాః-

సా.వి—భావ్యః - నారాయణశబ్దే సర్వశరీరీ భావ్యః. అంతిమచతుర్థ్యాం ప్రాప్యస్సేవ్యశ్చ భావ్య ఇతి- ప్రాప్యః, అనుభావ్యః- సేవ్యః, కైంకర్యప్రతిసంబంధీ కర్తవ్యః- అథాకారేణానుసంధేయాన్ పంచ జీవగుణానాహ- శ్రీమద్రక్ష్యత్వమిత్యాదినా- లుప్తచతుర్థ్యానుసంధేయాంశ్చతురో గుణానాహ-సలక్ష్మీకదాసత్వమిత్యాదినా -

సా- సం— నారాయణశబ్దప్రకృత్యర్థస్సర్వ శరీరీతి - నారాః అయనం యస్యేతి బహువ్రీహావ్యుత్పత్తి కరణార్థత్వే సర్వాన్తః ప్రవేశ నియమన మర్థ ఇతి భావః . తత్పురుషే తు వ్యుత్పత్తి కర్మార్థత్వే ప్రాప్యత్వ మర్థ ఇత్యభిప్రయన్నాహ-ప్రాప్య ఇతి. ఉత్తర చతుర్థ్యర్థ స్సేవ్య ఇతి, సేవారూప కైంకర్య ప్రతిసమ్బన్ధీత్యర్థః - కైంకర్యస్య శేషవృత్తి రూపస్య తాదర్థ్య చతుర్థ్యర్థత్వాదితి భావః - అక్షరత్రయ త్తిను సన్ధాతృగతాననేకాను సన్ధేయాకారానాహ. ఇప్పడియ ఇత్యాదినా. మహావిశ్వాస యోగిత్వమిత్యంతా అకారేణ సన్ధేయగుణాః- అథ లుప్తచతుర్థ్యామను సన్ధేయానాహ-సలక్ష్మీకేత్యాదినా -

మూ—అనన్యార్హ(శేషత్వమ్) దాసత్వమ్, జ్ఞానత్వమ్, ఆనందత్వమ్, స్వయంప్రకాశత్వమ్, స్వస్మైభాసమానత్వమ్, అహంశబ్దవాచ్యత్వమ్, అణుపరిమాణత్వమ్, సూక్ష్మత్వమ్, ఛేదనాద్యనర్హత్వమ్, చతుర్వింశతితత్త్వ విలక్షణత్వమ్, అమలత్వమ్, ఈశ్వరాన్యత్వమ్, జ్ఞాతృత్వమ్-ఆనుకూల్యాది యోగ్యత్వమ్, పరమ పురుషార్థాపేక్షార్హత్వమ్, నియోగ యోగ్యత్వమ్, కైంకర్యయోగ్యత్వమ్, సర్వసాక్షాత్కార యోగ్యత్వమ్, నిరతిశయానందయోగ్యత్వమ్, పరాపేక్షకర్తృత్వమ్, సోపాధికస్వామిత్వమ్, భాగవత శేషత్వమ్, భాగవతకింకరత్వమ్, అనన్యోపాయత్వమ్, అవిద్యాది ముక్తత్వమ్,

సా-దీ—అవధారణతః అనన్యార్హ దాసత్వం-ఇనిమకారత్తిలనుసంధేయఙ్గళాన పతినెట్టు గుణఙ్గళ్-జ్ఞానత్వమిత్యాది - జ్ఞానస్యైవానుకూల రూపత్వాదానందత్వం - మకారత్తినస్మచ్ఛబ్ద వ్యుత్పత్తియాలేఅహంశబ్దవాచ్యత్వం - మకారస్య మనపరిమాణ ఇతి ధాతోర్నిష్పన్నతయాణు పరిమాణత్వం. అతఏవసూక్ష్మత్వం- అతఏవచ్ఛేదనాద్యనర్హత్వం - జ్ఞానత్వాదినా చతుర్వింశతి తత్త్వవిలక్షణత్వం- అతఏవామలత్వం- అణుత్వాదీశ్వరాద్విభిన్నత్వం - జ్ఞానస్వరూపత్వే సత్యేవజ్ఞాతృత్వం - అతఏవానుకూల్యాది యోగ్యత్వం- జ్ఞాతృత్వాదేవ పరమపురుషార్థాపేక్షార్హత్వం. నియోగయోగ్యత్వం. నియోగః, నియమనం.ఇదంచెయ్యితి. తద్యోగ్యత్వం - అతఏవ కైంకర్యేపియోగ్యత్వం - తత్పూర్వభావి సర్వ సాక్షాత్కార యోగ్యత్వం. అతఏవనిరతిశయానంద యోగ్యత్వం.ఇవిజీవనుక్కు- నమస్సిలనుసన్ధేయఙ్గళాన ఐన్దుగుణఙ్గళ్ - పరాపేక్షకర్తృత్వమిత్యాది- పరమాత్మాధీనకర్తృత్వమిత్యర్థః - స్వకీయేషుసోపాధిక స్వామిత్వం. అథనమసి అనుసన్ధేయఙ్గళాన నాలు గుణఙ్గళ్ - అవిద్యాదిముక్తత్వమిత్యాది - ఆదిశబ్దేన కర్మవాసనాది గ్రాహ్యం.

సా.స్వా— అవధారణేనానన్యార్హ శేషత్వమితి చత్వారో గుణాః - మకారేమనజ్ఞానే ఇతివ్యుత్పత్త్యా జ్ఞానత్వం-జ్ఞానస్వరూపస్యైవాను కూలత్వాదానందత్వం- అస్మచ్ఛబ్దే పూర్వోత్తర లోపేనమకారశ్శేషాదహంశబ్ద వాచ్యత్వం. "మస పరిమాణే" ఇతి ధాతోరణుపరిమాణత్వం. అతఏవసూక్ష్మత్వం- తతశ్ఛేదనాద్యనర్హత్వం. జ్ఞాన స్వరూపత్వాదిభిశ్చతుర్వింశతితత్త్వవిలక్షణత్వం - అతఏవామలత్వం- అణుత్వాదీశ్వరాన్యత్వం. మనజ్ఞానేఇత్యస్మిక్ కర్తృవ్యుత్పత్త్యా జ్ఞాతృత్వం - అతఏవానుకూల్య యోగ్యత్వాదిక మిత్యాదయోష్టాదశ గుణాః.నమసిపరాపేక్ష కర్తృత్వాదయః పంచగుణాః-నమసో మకారేషష్ఠ్యంతే అవిద్యా కర్మవాసనాది ముక్తత్వం-

సా-ప్ర— జ్ఞానత్వాద్యా మకారలభ్యాః - పరాపేక్షకర్తృత్వాద్యానమః పదలభ్యాః-

సా - వి — అథ మకారేణ సంధేయానష్టాదశ గుణానాహ - జ్ఞాతృత్వ మిత్యాదినా- అథనమః పదేనుసంధేయాన్పంచ గుణానాహ. పరాపేక్ష కర్తృత్వమిత్యాదినా- అథనమఃపదస్థే మకారేణ సంధేయాంశ్చతురో గుణానాహ. అవిద్యాదిముక్తత్వమిత్యాదినా-పునరపినమఃపదానుసన్ధేయాన్ షడ్గుణానాహ-

సా-సం -అనన్యార్హ శేషత్వమవధారణేనానుసన్ధేయం-అథమకారేణసన్ధేయానాహ.జ్ఞానత్వమిత్యాదినా. మకారస్యాస్మచ్ఛబ్దాంశత్వాత్, మాఙ్ మానఇతిధాతు బలాచ్చస్వస్మైభాసమానత్వం అహంశబ్దవాచ్యత్వం చ ఫలితం. సూక్ష్మత్వం సర్వాచేతనాంతఃప్రవేశ సమర్థత్వం - నియోగోనియమనం - నమస్యనుసన్ధేయాన్ జీవధర్మాన్ - పరాపేక్షకర్తృత్వ మిత్యాదయః - సోపాధికస్వామిత్వం స్వీయేషు శ్రుతివిశేషితం.నరకభ్యాద్యా

మూ—కరణాదిసాపేక్షజ్ఞానవికాసవత్త్వమ్, సంసారభయాక్రాంతత్వమ్, అవిద్యానివృత్తిసాపేక్షత్వమ్, అకించనత్వమ్, ఈశ్వరసౌహార్దాదిమత్త్వమ్, సదాచార్యప్రాప్తిమత్త్వమ్, సాధ్యోపాయానుష్ఠానార్హత్వమ్, ఉపాయనిష్ఠత్వమ్, మహాప్రభావత్వమ్, విశిష్టవేషత్త్వే సృష్టిసంహారవిషయత్వమ్, అక్షయత్వమ్, స్వతోబహుత్వమ్, అసంఖ్యాతత్వమ్, ఈశ్వరవ్యాప్యత్వమ్, ఈశ్వరనియామ్యత్వం, ఈశ్వరధార్యత్వమ్, ఇవత్తి నటియాకవన్త ఈశ్వరశరీరత్వమ్, ఈశ్వరలీలారసహేతుత్వమ్ ఈశ్వరభోగోపకరణతార్హత్వమ్, తదధీనగతిత్వమ్, తదధీనతత్ప్రవృత్తిత్వమ్, ఐశ్వర్యకైవల్యనిరపేక్షత్వమ్, భగవత్ప్రీత్యర్థిత్వమ్.

సా-దీ—అతఏవ కరణాది సాపేక్షజ్ఞానవికాసవత్త్వం, ఇన్ద్రియాపేక్షజ్ఞానప్రసరత్వమెన్నపడి. అవిద్యాదిమత్త్వాత్తన్మూలసంసారాద్భీతత్వం - అవిద్యాదేర్నివృత్త్యపేక్షత్వం - పునరపి నమస్యనుసంధేయఙ్గళాన షడ్గుణఙ్గళ్- అకించనత్వమిత్యాది - ఉపాయాంతరానర్హత్వమెన్నపడి. ఈశ్వర సౌహార్దాది ఉపాయహేతుతయా నమస్యనుసంధేయమెన్నపడి. ఉపాయనిష్ఠత్వాదేవ మహాప్రభావత్వం - ఇని నారశబ్దేనుసంధేయఙ్గళాన పతినాలుగుణఙ్గళ్-విశిష్టవేషత్త్వే ఇత్యాది - ప్రకృతి విశిష్టవేషత్త్వేయెన్నై - అక్షయత్వం. ఇతు నరశబ్దార్థమ్. అసంఖ్యాతత్వం, నారాః నరాణాం సమూహః ఎన్నైయాల్ - ఈశ్వరవ్యాప్యత్వం బహువ్రీహిపక్షే - తన్మూల నియామ్యత్వం, తద్ధేతుభూత ధార్యత్వం - అంతః ప్రవిశ్య నియమనప్రయుక్త తచ్ఛరీరత్వం. నియామ్యత్వాల్లీలారసహేతుత్వం. తస్మాదేవభోగోప కరణతార్హత్వం. సర్వత్ర తదధీన గామిత్వం- తదధీన తత్ప్రవృత్త్యస్యత్త్వం- భోగోప కరణ తార్హత్వాదేవైశ్వర్యకైవల్య నిరపేక్షత్వం. అత ఏవ భగవత్ప్రీత్యర్థిత్వం. అథవ్యక్తచతుర్థ్యా మనుసంధేయఙ్గ

సా-స్వా—ఇంద్రియాదికరణ సాపేక్షజ్ఞానప్రసరత్వం - సంసారభయాక్రాంతత్వం - అతఏవావిద్యాది నివృత్తి సాపేక్షత్వమితిచత్వారోగుణాః. పునశ్చనఞ్‌సహిత మకారేణోపాయాంతరానర్హతారూపాకించనత్వం - ఈశ్వరసౌహార్దాది మత్త్వం - ఉపాయపర నమస్యర్థలబ్ధమేవమాచార్యప్రాప్తిమత్త్వం- సాధ్యోపాయానుష్ఠానార్హత్వం- ఉపాయనిష్ఠత్వమతఏవమహాప్రభావవత్వమితిషడ్గుణాః - అథ నారశబ్దే ప్రకృతివిశిష్టత్వాకారేణ సృష్టిసంహారాది భాక్త్వం, స్వరూపతోఽక్షయత్వం. నారా ఇతి బహువచనసిద్ధ బహుత్వమసంఖ్యాతత్వం - బహువ్రీహిపక్షే ఈశ్వరవ్యాప్యత్వం- తన్మూలం నియామ్యత్వం - తద్ధేతు భూతం ధార్యత్వం- అంతఃప్రవిశ్యనియమన ప్రయుక్తం తచ్ఛరీరత్వం- నియామ్యత్వాదీశ్వర లీలారసహేతుత్వం- తతఏవ భోగోపకరణతార్హత్వం- సర్వత్రతదధీనగతిమత్త్వం- తదధీన తత్ప్రవృత్తిమత్త్వం- భోగోపకరణత్వాదేవైశ్వర కైవల్యనిరపేక్షత్వం- అతఏవభగవత్ప్రీత్యర్థిత్వమిత్యేతేచతుర్దశగుణాః-

సా-ప్ర— విశిష్టవేషత్త్వే ఇత్యారభ్యోక్తా నారాయణ పదలభ్యాః-

సా-వి—అకించనత్వ మిత్యాదినా. ఇతఃపరం నారశబ్దాన్సన్దేయాంశ్చతుర్దశగుణానాహ-విశిష్టవేషత్త్వే

సా.సం— సన్దేయానాహ. విశిష్టవేషత్త్వే ఇత్యాదినా-నారశబ్దార్థః బహుత్వం- నారా ఇతి బహువచనార్థః. అసంఖ్యాతత్వ మీశ్వర వ్యాప్యమిత్యాదయో బహువ్రీహ్యర్థాః. తదధీన గతిత్వం, తదధీనప్రవృత్తినివృత్త్యాశ్రయత్వం. భోగోప కరణ తార్హత్వాదేవ ఐశ్వర్య కైవల్య నిరపేక్షత్వం -

మూ — సర్వావిద్యోన్ముక్తత్వమ్, ఆవిర్భూతస్వరూపత్వమ్, సర్వద్రష్టృత్వమ్, సర్వప్రకారభగవదనుభవైకభోగత్వమ్, నిరతిశయానందవత్త్వమ్. భగవదత్యర్థభోక్తృత్వమ్, ఐచ్ఛికవిగ్రహాదిమత్త్వమ్ ఇచ్ఛావిఘాతరహితత్వమ్, ఈశ్వరలక్షణవ్యతిరిక్తపరమసామ్యవత్త్వమ్, అశేషకైంకర్యైకరతిత్వమ్, అపునరావృత్తిమత్త్వమ్, ఎన్ఱు ఇవై ప్రధానఙ్గళాకక్కొణ్డు ఇవత్తై త్తిరువక్షరమ్ మత్తుళ్ళ ప్రామాణికార్థఙ్గళుమ్ ఎల్లామ్ ఇప్పదఙ్గళిల్ అద్వైతశబ్దసామర్థ్యత్తాలుమ్, అర్థస్వభావత్తాలుమ్, అనుసన్ధేయఙ్గళ్. పదత్రయమత్ర సంక్షేపాద్వ్యాఖ్యానన్యా శేషతా। అనన్యోపాయతా స్వస్య తథానన్యప్రయోజనతా।

సా-దీ — ఆన పత్తుగుణఙ్గళ్ - సర్వావిద్యోన్ముక్తత్వమిత్యాది- సర్వప్రకారేణావిద్యయా ముక్తత్వమిత్యర్థః - తతః ఆవిర్భూతస్వరూపత్వం. తత స్సర్వద్రష్టృత్వం. తతస్సర్వప్రకారభగవదనుభవైకభోగత్వం - తతో నిరతిశయానందవత్త్వం. భగవదత్యర్థభోక్తృత్వం - అన్యత్స్పష్టమ్. అక్షరార్థాదిప్రధానానుసంధేయత్వేన జీవస్యానుసంధేయ అనుపత్తారుగుణఙ్గళ్ శొల్లప్పట్టన - ఇఙ్గు తత్త్వం తావత్క త్వేనానుసంధేయ గుణత్రయత్తై సంగృహ్య కాట్టుకిరార్ - పదత్రయమితి. మూన్ఱు పదత్తాలుమ్- అద్వైతవేల అనన్యార్హశేషత్వైయుమ్, అనన్యోపాయత్వైయుమ్, అనన్యపురుషార్థత్వముమ్, అవశ్యానుసన్ధేయఙ్గళ్ ఎన్ఱు -

సా-స్వా — నారాయణపదవ్యక్తచతుర్థ్యర్థం సర్వప్రకారేణావిద్యోన్ముక్తత్వం- తత ఆవిర్భూతస్వరూపత్వం- తతస్సర్వద్రష్టృత్వం- తతస్సర్వప్రకారభగవదనుభవైకభోగవత్త్వం - తతో నిరతిశయానందవత్త్వం. భగవదత్యర్థభోక్తృత్వం. ఐచ్ఛికవిగ్రహాదిమత్త్వం. ఇచ్ఛావిఘాతరహితత్వం.- ఈశ్వరలక్షణవ్యతిరిక్తపరమసామ్యవత్త్వం. అశేషకైంకర్యైకరతిత్వం. అపునరావృత్తిమత్త్వమిత్యేకాదశగుణాః. అహత్య జీవప్రాధాన్యేన షట్షష్టిగుణా అనుసంధేయాః ఎన్పది - ఆనాలుమ్ ఇత్తనైగుణఙ్గళుక్కు వాచకశబ్దమిల్లా తెయిరుక్క అనుసంధానమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అర్థస్వభావత్తాలుమితి. ఆనాలుమ్ మందప్రజ్ఞరుక్కు స్వాత్మాంశత్తిలే తాన్ షట్షష్టిగుణఙ్గళైయనుసంధాతుం శక్యఙ్గళో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పదత్రయేతి - ప్రణవత్తిలే అనన్యార్హనిరుపాధికశేషత్వైయుమ్, నమస్సిలే భగవదనన్యోపాయత్వైయుమ్, చతుర్థీయిలే అనన్యప్రయోజనత్వముమ్ ప్రాధాన్యేనావశ్యమనుసన్ధేయమెన్ఱుకరుత్తు.

సా-ప్ర — ఇవై ఇత్యాది. భాగవతకైంకర్యైకరతిత్వతదీయపర్యంతదేవతాన్తరవిముఖత్వాదిశ్చానుసన్ధేయ ఇత్యర్థః - ఉక్తాకారాణాం జీవగతానామనేకత్వాత్ తదనుసంధానాక్షమాణాం సుఖానుసంధానాయ తేభ్యస్సారతమాన్ సంగృహ్యాహ - పదత్రయమత్రేత్యాదినా - నన్వేవం సంగ్రహేణ జ్ఞాతుం శక్యత్వే

సా - వి — ఇత్యాదినా. అథవ్యక్తచతుర్థ్యనుసన్ధేయాన్ దశగుణానాహ. సర్వావిద్యావిముక్తత్వమిత్యాదినా- ఇహాత్యంతావశ్యానుసన్ధేయగుణాన్ సంగృహ్ణాతి- పదత్రయమితి. పదత్రయే, క్రమేణానన్యార్హశేషత్వ, మనన్యోపాయత్వ, మనన్యపురుషార్థత్వంచ సంగ్రహేణానుసన్ధేయమితి భావః-

సా-సం — సర్వావిద్యోన్ముక్తత్వాదయో వ్యక్తచతుర్థ్యర్థా మనుసన్ధేయాః- అత్రాపి సంగ్రహరుచీనామవశ్యానుసన్ధేయతయా ప్రధానానాకారాన్ సంగృహ్ణాతి - పదత్రయమితి- అన్యయోగవ్యవచ్ఛేదకోకారబలాదనన్యార్హశేషత్వం ప్రణవే. పరతంత్రదాసస్యస్వతస్స్వామినం వినా శరణాన్తరాసత్త్వాత్ ఏతస్య శరణమీశ్వరనన్యశరణతా నమసి. వ్యక్తచతుర్థ్యర్థకైంకర్యపరతయా శేషభూతస్య

మూ---ఇప్పడి“సర్వమష్టాక్షరాంతస్థం„ఎన్నుమ్పడియిరుక్కిఱ ఇత్తిరుమంత్రత్తాలే తెళివుపెట్ర(రాది)స్వరూపజ్ఞళుమ్, జీవర్కళుక్కుళ్ళైయ అన్యోన్యభేదముమ్, శేషశేషిభావాది కళాలేనిరుపాధిక జీవేశ్వర భేదముమ్, నిఖిల జగన్నిమిత్తోపాదాన భూత పరదేవతా విశేష నిర్ధారణాది కళుమ సిద్ధిక్కైయాల్ ఇప్పడి యను అనుసంధిప్పారియన్న ప్పూరిలిరుక్కు మవర్కళుక్కు-మ్-ఈశ్వరన్ ఇల్లైయెన్నుమ్, నిర్విశేషనెన్నుమ్, అత్యన్తోదాసీననెన్నుమ్, ప్రతిఫలన తుల్యైశ్వర్యనెన్నుమ్, కర్మవిశేష సిద్ధైశ్వర్యనెన్నుమ్, కవాచి తర్కాదిపర వశనెన్నుమ్,

సా.దీ—— ఇని ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలర్థవిశేషజ్ఞరాయుళ్ళపడియను సన్ధిప్పారియన్ఱ ప్పూరిలిరుప్పార్క్కు బాహ్యకుదృష్టిమతజ్ఞళాల్ కలక్కమ్ వారాదెన్కిఱార్ - ఇప్పడి సర్వమిత్యాదియాల్ - తిత్తిరుమన్త్రస్వరూపము మెన్నపడి - జీవాన్యోన్య భేదముమ్, జీవేశ్వరభేదముమ్, పరదేవతావిశేష నిర్ధారణాదికళుమ్, పరత్వేన శంకిత దేవతాంతర వ్యావృత్తియుమ్, ఆదిశబ్దాత్ జీవానాం శేషత్వజ్ఞాతృత్వాది సంగ్రహః- ఈశ్వరనిల్లైయెన్నుమిత్యాది - ఈశ్వరనిషేధబాహ్యకుదృష్టి మతజ్ఞళాను - ఈశ్వరనిల్లై యెన్ను మాధ్యమికనుమ్, మీమాంసకనుమ్ తాలుపర్ నిర్విశేషనెన్నుమాయికళ్-అత్యంతోదాసీననెన్నుసాంఖ్యాః-ప్రతిఫలన తుల్యైశ్వర్యనెన్నుయోగమతనిష్ఠః-కర్మాది విశేషసిద్ధైశ్వర్యనెన్నుమ్, కవాచిత్కర్మాదిపరవశనెన్నుమ్

సా- స్వా—— అనాలుమిజ్జీవేశ్వర విషయత్తిలే ఏతావదాకారానుసన్ధానమ్ కర్తవ్యమో ? ఇతు వ్యర్థమన్రో ? కుర్వాదిసముదీరితకుయుక్తివాలబుద్ధి ఖోభనిరాసముమ్ కష్టమవూలాంగరిశత్రుభిరావిశ్వాసమాంద్యాది నివృత్తియుమ్ ప్రయోజనమెన్నిల్ బహుకాల సాధ్య సిద్ధాంత శ్రవణ తన్మూల మననాదినివర్తనీయోభ మల్పకాలీన మంత్రార్థానుసంధానమాత్రత్తాలే కళియుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చైయ్ కిరార్ - ఇప్పడిసర్వమితి , ఇప్పడియెన్ఱతివ వాక్యద్వయత్తాలే - సర్వమిత్యాదినా సర్వవాఙ్మయసారతయా ప్రమాణదార్ఢ్యమ్ శొన్నపడి-అను సన్ధిప్పారిత్తి.ఇవర్కళిరు న్తూరిలిరుక్కుమవర్క్కుళుక్కుమ్ తన్సంసర్గత్తాలే

సా-ప్ర ——“అత్రాచేన్మధువిందేత కిమర్థం పర్వతంవ్రజే” దితి న్యాయేన విస్తరేణ జ్ఞానాపేక్షా కస్యాపి నస్యాదిత్యత్ర సంగ్రహేణ జ్ఞాన సిద్ధిబాహ్యకుదృష్ట్యాది మతస్య కైశ్చిద్విస్తరేణ పన్యాసేపి నిరీశ్వరత్వ నిర్విశేషత్వస్వాతన్త్ర్యాది భ్రమ పూర్వకం విశ్వాసమాంద్యరక్షకాన్తరాస్వప కౌదిస్వనిష్ఠావిరోధివర్గాన్వయస్స్యాదితి తద్వ్యావృత్త్యర్థం శక్తానాంవిస్తరేణజ్ఞానేఅశక్తానాం తాదృశజ్ఞానవన్నికటనివాసేవమతాంతరజనితభ్రమస్తత్కార్యవిశ్వాసమాంద్యాదిశ్చనస్యాదిత్యాహ-ఇప్పడిసర్వమిత్యాదినావాక్యద్వయేన-

సా.వి—— ఏవం మంత్రార్థానుసంధాయి సహవాసినామపి బాహ్యకుదృష్టి పక్షోక్తార్థైర్మతికాలుష్యం నజాయత ఇత్యాహ . ఇప్పడీత్యాదినా - అనుసంధిప్పారిరున్తవూరిలిరుక్కుమవర్కళుక్కుమ్, ఏవమనుసంధాతృ నివాస భూత గ్రామ వాసినామపి - అత్యంతోదాసీనఇతి సాంఖ్యమతం. ప్రతిఫలన తుల్యైశ్వర్య ఇతి యోగమతం ..కర్మాధీనైశ్వర్యః, కర్మపరవశఇతికశ్చిత్.

సా -సం—— శేష్యధిమతికైంకర్యంవినాపుమర్థపరిహాదనస్యపుమర్థతా నారాయణోమేతిపరిఫలితార్థఇత్యర్థః-ఏవం మంత్రేణ జీవేశ్వరస్వ రూపాదిసుజ్ఞానవత్సంబన్ధినామపి బాహ్యకుదృష్టిమూలవ్యామోహా వ్యుపశామ్యతీత్యాహ . ఇప్పడీత్యాదినా. ఈశ్వరాదీత్యాది శబ్దేన ఉపాయ పురుషార్థసంగ్రహః . అత్యంతో దాసీన ఇతి సాంఖ్యాః . ప్రతిఫలనతుల్యైశ్వర్యఇతియోగమతనిష్ఠాః

మూ—త్రిమూర్తికళుమ్ సమరెన్నుమ్, ఏకరెన్నుమ్, త్రిమూర్త్యుత్తీర్ణాం పరతత్త్వమెన్నుమ్, బ్రహ్మాదికళిలే యొరువన్ ఈశ్వరనెన్నుమ్, స్వరూప పరిణామవానెన్నుమ్, నిమిత్తోపాదానైక్యమ్ కొళ్ళవొణ్ణాతెన్నుమ్, జీవేశ్వరర్కళ్ ఏకాత్మావెన్నుమ్, ఉపాధి సిద్ధభేదరెన్నుమ్, నిత్యభిన్నాభిన్నరెన్నుమ్, జీవన్ కర్మమాత్రాధీన శేషభావనెన్నుమ్, అనియత శేషభావనెన్నుమ్, జడనెన్నుమ్, జ్ఞానమాత్రస్వరూపనెన్నుమ్, నిత్యముక్తనెన్నుమ్, ఆరోపితభోగనెన్నుమ్, కర్తావల్లనెన్నుమ్, ఈశ్వర నిరపేక్షకర్తావెన్నుమ్, అప్రళయస్థాయియెన్నుమ్, ఆమోక్షస్థాయియెన్నుమ్, ఏకనెన్నుమ్, స్వనిష్ఠనెన్నుమ్, స్వరూపతః కార్యభూతనెన్నుమ్, కార్యత్వప్రసఙ్గరహితనెన్నుమ్,

సా- దీ— శిలర్ - త్రిమూర్తివిషయత్తిల్ అఞ్జు మతాంతరమ్- అవైయావన? త్రిమూర్తికళుమ్ సమరెన్నుమ్ ఏకరెన్నుమ్ శిలర్. త్రిమూర్తేరుత్తీర్ణమ్ పరతత్త్వమెన్ను శిలర్ - బ్రహ్మాత్మాది - బ్రహ్మ ఈశ్వరనెన్ను శిలర్ - రుద్రనీశ్వరనెన్ను వేఱేశిలర్ - పునరపీశ్వర విషయే మతద్వయమ్ - అతావతు? స్వరూపేణ పరిణామవానితి యాదవప్రకాశీయాః- జగన్నిమిత్తమాత్ర మీశ్వర ఇతి నైయ్యాయికాదయః- ఇని జీవేశ్వర విషయత్తిల్ మతత్రయమ్- జీవేశ్వరర్కళేక తత్త్వమెన్ను మాయికళ్ - ఉపాధి సిద్ధభేదరెన్ను భాస్కరీయర్ - నిత్య భిన్నాభిన్నరెన్ను యాదవ ప్రకాశియర్. జీవ విషయే ద్వావింశతి మతాని- కర్మమాత్రాధీన శేషభావనెన్ను కేచిత్ - అనియమ శేషభావన్, నియమేన శేషత్వంనాస్తికదాచి చ్ఛేషోభవతి అశేషోపి కదాచి దెన్నైక్క. జడశ్చ భవతీత్యన్యే. జ్ఞాన మాత్ర స్వరూపనెన్ను ప్రచ్ఛన్న బౌద్ధాదయః - నిత్యముక్తనెన్ను సాంఖ్యాః - ఆరోపిత భోగనెన్ను తఏవ. కర్తా వల్లనెన్నుమ్ సాంఖ్యర్. ఈశ్వరనిరపేక్ష కర్తావెన్ను మీమాంసకాః - అప్రళయస్థాయియెన్ను శిలర్ - ఆమోక్ష స్థాయియెన్ను మాయికళ్. ఏకరెన్నుమవర్కళే - స్వనిష్ఠరెన్ను మీమాంసకాః - బ్రహ్మవిశేషణ భూతనల్లనెన్బడి- స్వరూపతః కార్యభూతనెన్ను యాదవ ప్రకాశియాః. కార్యత్వప్రసంగ రహితనెన్ను మీమాంసకాదయః.

సా- స్వా— "పంకచ్ఛిదః ఫలస్యేవ నిఘృష్టానావిలంపయః" ఎన్ను కలకమ్ నళికైక్కయాలేకైముక్య

సా- ప్ర — పరమ పురుషార్థ లక్షణమోక్ష తదుపాయాదే శ్చిచ్ఛబ్దవాచ్యస్యైవ భగవతః ప్రాధాన్యఖ్యాపనాయతాం పృథగుక్తివదీశ్వరాదీత్యాది శబ్దేన పృథఙ్నిర్దేశ ఇతిభావః - అష్టాక్షరగతాకారాది

సా-వి—స్వరూప పరిణామవా నితి యాదవమతం. జీవేశ్వరా వేక ఇతి మాయిమతం - ఉపాధి సిద్ధ భేద ఇతిభాస్కరమతం - నిత్య భిన్నా భిన్న ఇతి యాదవ మతం- ఇదమీశ్వరవిషయం- అథ జీవవిషయే ఆరోపిత భోగ ఇతి కర్తానేతిచ సాంఖ్యమతం - ఆ ప్ర ళ యస్థాయీతి కేచిత్- ఆమోక్షస్థాయీతిమాయినః. ఏకో జీవ ఇతి తఏవ- స్వనిష్ఠః, ఈశ్వర విశేషణ భూతోనభవతీతీదం మీమాంసక మతం- స్వరూపతః కార్యభూతనెన్ను ఇతి యాదవప్రకాశీయ మతం- కార్యత్వ ప్రసంగ రహిత నెన్నితి మీమాంసకాదయః-

సా - సం — స్వరూపపరిణామ వాదినో యాదవ ప్రకాశీయాః- నిమిత్తమాత్ర మీశ్వర ఇతి నైయ్యాయికా మాధ్వాశ్చ ఆత్మైక్యవాదినశ్శాంకరాః - ఉపాధి సిద్ధ భేద ఇతి భాస్కరీయాః- నిత్య భిన్నా భిన్న ఇతి యాదవ ప్రకాశీయాః. జ్ఞానమాత్రస్వరూపత్వ, నిత్యముక్తత్వ, ఆరోపితభోగత్వ, అకర్తృత్వ, వ్యాపారాదిరహితత్వ వాదినశ్చ సాంఖ్యాః స్వనిష్ఠః, స్వతంత్ర ఇత్యర్థః. స్వరూపతః

మూ—కర్మమాత్రోపాయ నెన్ఱుమ్, ముక్తదశైయిల్పాషాణ కల్పనెన్ఱుమ్, స్వాత్మానందమాత్ర తృప్తనెన్ఱుమ్, అత్యంత స్వతన్త్రనామెన్ఱుమ్, ఈశ్వరనోడే ఏకీభూతనామెన్ఱుమ్, వ్యాపారాది రహిత నెన్ఱుమ్, విభాగావిభాగాది శక్తిమాన్ ఎన్ఱుమ్, ఆనంద తారతమ్యవాన్ ఎన్ఱుమ్, వ్యవస్థిత సాలోక్యాది భేదవాన్ ఎన్ఱుమ్, మత్తుమిప్పడికళిలుళ్ళ వ్యాప్యాకు దృష్టి మతఙ్గళిలొన్ఱాలుమ్ కలక్కమ్ వారాతు. ఇప్పడియే రక్షకవాన శ్రియఃపతియైప్పత్తి విశ్వాసమాంద్యముమ్, రక్షకాన్తరాన్వేషణముమ్, "త్వంమేహమ్మే", న్ఱుపిణక్కుమ్

సా ది—. కర్మ మాత్రోపాయనెన్ఱు తప్పేవ-ఉపాయమ్, అభిమత ఫలోపాయమ్. మాత్ర శబ్దాదీశ్వరవ్యావృత్తి- ముక్తిదశైయిల్ పాషాణ కల్పనెన్ఱునైయ్యాయికాః - స్వాత్మానుభవానంద మాత్ర తృప్తనెన్ఱు మీమాంసకాః - అత్యంత స్వతంత్ర నామెన్ఱుపాశుపతాః. ఈశ్వరనోడేకీ భూత నామెన్ఱు మాయికళ్ - వ్యాపారరహితనామెన్ఱు నైయ్యాయికాః- ఈశ్వరాద్విభాగా విభాగాది శక్తిమానెన్ఱుయాదవప్రకాశీయాః- ఆనంద తారతమ్యవానెన్ఱు తత్త్వవాది కళ్- వ్యవస్థిత సాలోక్యాది భేదవానెన్ఱుమ్ తప్పేవ - మత్తుమిప్పడికళిలుళ్ళ, వేఱుమిప్రకారఙ్గళిలుళ్ళ- ఊర్ధ్వగత స్వభావ వత్త్వాది పక్షాః ఎన్నపడి. అనంతర మిప్పడి తిరుమంత్రార్థమ్ తెళిన్దవరిరుక్కుమ్ మారికియున్దవరుడమ్ స్వనిష్ఠావిరోధికళిలొన్ఱుమనువర్తియా తెన్కిఱార్- ఇప్పడియే రక్షకే త్యాదియాల్ - రక్షకనానయి శ్రీపతిత్వాను సంధానత్తాలే శంకా పంచక హేతు వాన విశ్వాస మాంద్యముమ్, తత్ప్రియుక్త రక్షకాంతరాన్వేషణముమ్, చతుర్థియిల్ శేషత్వాను సంధానత్తాలే "త్వంమేహంమే" ఎన్ఱుపిణక్కుమ్- పిణక్కువతు? వ్యతిరుక.

సా-స్వా—న్యాయత్తాలే అనుసంధాతాక్కళుక్కు బుద్ధిభ్రమప్రసక్తియిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఇ న్దమత భేదవాది

సా-ప్ర—తిత్తత్వ దానానుభవానుసన్ధానంతత్పూర్వపక్షాసిరస్తా వేదతివ్యాఖ్యాయితి వివిధమతోపాదానం. ఊర్ధ్వగతిస్వభావత్వాది పక్షాః మత్తుమిప్పడి కళలుళ్ళన్యసన వివక్షితాః. పిణక్కు, వివాదః "దేహాసక్తాత్మబుద్ధిర్యదిభవతిపదంసాధువిద్యాత్తృతీయంస్వాతన్త్ర్యాన్ధో యదిస్యాత్ప్రథమమితర శేషత్వధీశ్చేద్ద్వితీయమ్। ఆత్మత్రాణోన్ముఖశ్చేన్నమ ఇతిచపదంబాంధవాభాసలోలశ్శబ్దంనారాయణాఖ్యంవిషయచపలధీశ్చేచ్చతుర్థీంప్రపన్న" ఇత్యుక్తరీత్యా అకారార్థానుసంధానాద్విశ్వాసమాంద్యాదిరాహిత్యానుదయః ఉకారార్థానుసంధానా

సా-వి—కర్మ మాత్రోపాయ నెన్ఱుమిత్యాది తప్పేవ. మాత్రశబ్దాదీశ్వర వ్యావృత్తిః. ముక్తిదశైయిల్ పాషాణకల్పనెన్ఱుమితి నైయ్యాయికాః - స్వాత్మానందానుభవమాత్ర తృప్త ఇతి మీమాంసకాదయః - అత్యంతస్వతంత్రనెన్ఱితి పాశుపతాః - ఈశ్వరనోడేకీభూతనామితి మాయినః. వ్యాపారరహితనామెన్ఱితి నైయ్యాయికాః - ఈశ్వరాద్విభాగాది శక్తిమానితి యాదవ ప్రకాశీయాః. ఆనంద తారతమ్యవానితి మాధ్వాః -వ్యవస్థిత సాలోక్యాది భేదవానితిచ తప్పేవ. పిణక్కుమ్, వివాదః-

సా-సం—కార్యఇతి విభాగావిభాగాదిశక్తిమానితిచ యాదవప్రకాశీయాః- ఆనంద తారతమ్యవాన్, వ్యవస్థితసాలోక్యాది భేదవానితిచ మాధ్వాః - ఏవం మంత్రార్థాభిజ్ఞస్య స్వనిష్ఠా విరోధివో షిపతన్తీత్యాహ . ఇప్పడియే ఇత్యాదినా - "కర్తవ్యం సకృదేవ" త్యాదిసూక్త శంకాపంచకారంభక విశ్వాసమాంద్యం తత్ప్రియుక్త రక్షకాంతరాన్వేషణం చాకారార్థాను సంధానేన, "త్వంమేహంమే" ఇతి భ్రమః

మూ — నిరుపాధికాన్యశేషత్వ భ్రమమును, దేవతాన్తర ప్రావణ్యమును, తద్భక్తసంసర్గమును, మత్తిమ ళ్ళ అసేవ్య సేవారుచియును, దేహాత్మభ్రమాదికమును, స్వతన్త్రాత్మభ్రమాదికమును, స్వార్థపరిగ్రహమును, భాగవతాపచారమును, ఆకించన్య విస్మృతియును, సంసారాను వృత్తిరుచియును, ఆత్మనాశాదిభయమును, అపదాచారరుచియును, శత్రుమిత్రాది విభాగ నిరూపణమును, బాన్ధవాన్తర పరిగ్రహమును, ప్రయోజనాంతరరుచియును, పరమప్రయోజన వైముఖ్యమును,

సా. దీ — అన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదాను సంధానత్వాత్ నిరుపాధికాన్యశేషత్వ భ్రమమును, ఏతత్ప్రయుక్త దేవతాంతర ప్రావణ్యతదీయసంసర్గమును, అన్యశేషత్వభ్రమ ప్రయుక్తమైన అసేవ్య సేవా రుచియును, మకారార్థానుసంధానత్వాత్ దేహాత్మభ్రమాదికమును, నమశ్శబ్దార్థానుసంధానత్వాత్ స్వతంత్రాత్మ భ్రమాదికమును, ఆదిశబ్దాత్ స్వరక్షకత్వ భ్రమమును, స్వస్యభగవచ్ఛేషత్వానుసంధానాత్స్వార్థ పరిగ్రహమును, భాగవత శేషత్వాజ్ఞానా ద్భాగవతాపచారమును, ఆకించన్య జ్ఞానానువృత్తే రాకించన్య విస్మృతియును, నమసోర్థానుసంధానా దహంకారాదినివృత్త్యా సంసారానువృత్తిరుచియును, నరశబ్దార్థానుసంధానా దాత్మనాశాదిభయమును, నారాయణశబ్దార్థ భూత స్వతస్సుహృత్త్వజ్ఞానాత్తదనభిమతమాన అసదాచార రుచియును, సర్వేషాం నరసంబధిత్వానుసంధానాచ్ఛత్రుమిత్రాదివిభాగ నిరూపణమును, భగవతి సర్వవిధ బంధుత్వానుసంధానా ద్బాంధవాంతర పరిగ్రహమును, చతుర్థ్యర్థానుసంధానాత్ప్రయోజనాంతర రుచియును, అత ఏవ పరమప్రయోజన వైముఖ్యమును,

సా. స్వా — విశేషజ్ఞత్ సర్వార్థ సిద్ధ్యాదిషష్ఠీలేకణ్ మకోళ్వతు - ఆనాలుమ్ దుర్వాద్యుక్త కుయుక్త్యను

సా. ప్ర — నిరుపాధికాన్యశేషత్వభ్రమాదిచతుష్టయస్యానుదయః మకారార్థానసంధానాద్దేహాత్మభ్రమాద్యనుదయః - ఆత్మవిషయక జడత్వ భ్రమాది రాదిశబ్దార్థః. నమశ్శబ్దార్థానుసంధానాత్స్వతంత్రాత్మ భ్రమాది పంచకానుదయః - స్వాధీనభోక్తృత్వ భ్రమాదిరాదిశబ్దార్థః. స్వార్థపరిగ్రహో నామస్వార్థ భోక్తృత్వం. నారాయణశబ్దార్థానుసంధానాదాత్మ నాశాదిభయాది పంచకానుదయః- "అచ్ఛేద్యోయమదాహ్యోయ" మిత్యుక్తాచ్ఛేద్యత్వాదిరాదిశబ్దార్థః. ఉదాసీనోమిత్రాదీత్యాదిశబ్దార్థః.

సా. సం — ప్రథమపదార్థానుసంధానేన, నిరుపాధికాన్యశేషత్వభ్రమః తత్ప్రయుక్త దేవతాంతరప్రావణ్యం తదీయసంసర్గః అన్యశేషత్వ ప్రయుక్తా సేవ్యసేవా రుచిశ్చ అన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదార్థకోకారార్థానుసంధానేన, దేహాత్మభ్రమో మకారార్థానుసంధానేన, స్వతంత్రాత్మ భ్రమో నమశ్శబ్దార్థానుసంధానేన, స్వార్థ పరిగ్రహస్స్వస్య భగవచ్ఛేషత్వానుసంధానేన, భాగవతాపచారః భాగవత శేషత్వజ్ఞానాత్, ఆకించన్య విస్మృతి రాకించన్య జ్ఞానానువృత్త్యా, నమసోర్థానుసంధానా దహంకారాది నివృత్త్యా సంసారానువృత్తి రుచిః, నరశబ్దార్థానుసంధానా దాత్మనాశాది భీతిః, నారాయణ శబ్దార్థభూత స్వతస్సుహృత్త్వస్య భగవతిజ్ఞానాత్ సర్వేషాం నరసంబంధిత్వానుసంధానాచ్ఛత్రుమిత్రాదివిభాగనిరూపణం, భగవతిసర్వ విధ బంధుత్వానుసంధానా ద్బాంధవాంతర పరిగ్రహః, చతుర్థ్యర్థానుసంధానాత్ప్రయోజనాంతరరుచిః, అతఏవ పరమప్రయోజనవైముఖ్యం,

మూ— మత్తుమ్ స్వనిష్ఠావిరోధికళ్లుమపి విన్నాదాను. ఇహ నిజపక్ష విరుద్ధైః దృశైః స్వనిష్ఠావిరోధిభిః శ్వాసైః ద్విచతుష్క-సారవేదీ గంగాహ్రద ఇవన గచ్ఛతి క్షోభమ్ ।

సా- దీ— మత్తుమ్, ప్రయోజన భూత కైఙ్కర్య శరగత్ప్రాల్ స్వార్థతాకత్వ భ్రమాది కలుషాం స్వాధికార విరోధికళ్లుమ్ మెన్నపడి- క్ష్మభ్యాన్న వర్ణాత్తై నారికేయాల్ సఙ్గ్రహిత్తు కాట్టుకిరార్ , ఇహేతి. ఇహ, జగతి. నిజపక్ష విరుద్ధైః , బాహ్య కుదృష్టిపక్షైః రిత్యర్థః - ఇతు పూర్వ వాక్యార్థానువాదమ్. ఈదృశైః, నిజపక్ష విరుద్ధసదృశైః. నిష్ఠావిరోధిభిః, నిష్ఠా, స్వనిష్ఠా . ప్రపత్తి నిష్ఠా. తద్విరోధిభిః, యద్వా ఈదృశ్యాః విలక్షణ భూతాయా ఇత్యర్థః . స్వనిష్ఠాయా విరోధిభిః, విశ్వాస మాన్ద్యాదిభిశ్చ- ద్విచతుష్కస్య, శ్రీమదష్టాక్షరస్య మన్త్రస్య. సారార్థవేదీ ప్రమాన్ - గంగాహ్రద ఇవ నద్యన్తరస్రోతోభిరితి భావః . క్షోభన్నగచ్ఛతి, అవిగాల్యవా మెనపడి - ఇప్పడి పదార్థఙ్గళై ప్రతిపాదిత్త వనన్తరమ్

సాస్వా— సంధాన ముమ్ మంత్రార్థాన ... నుమ్ తుల్యబలమాకిల విన్నాదానెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్నసదృష్టా... లమాక ఉత్కర్ష మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇహేతి - ఇహ, జగతి - నిజపక్షవిరుద్ధైః, బాహ్య కుదృష్టి పక్షైః - ఈదృశైః , నిజపక్ష విరుద్ధ సదృశైః -నిష్ఠావిరోధిభిః, నిష్ఠా, ప్రపత్తి నిష్ఠా- తద్విరోధిభిః- విశ్వాస మాన్ద్యా దిభిశ్చ - ద్విచతుష్కస్య, శ్రీమదష్టాక్షరస్య - సారార్థవేదీ ప్రమాన్ - గంగాహ్రదఇవ అన్య నదీభిః. క్షోభంనభజతి - అథవాద్విచతుష్క రూప సారప్రమాణ వేదీత్యర్థః-నిమ్నాష్ట సారభూతప్రమాణ గభ్యార్థానుసంధాన స్యప్రబలతయా మతాంతరప్రవృత్తినా మప్రామాణి

సా-ప్ర— ప్రయోజనాన్తర సాధనమపి పరమప్రయోజన సాధన వైముఖ్యాదిః మత్తుమ్ స్వనిష్ఠా విరోధకళిత్యర్థః. విన్నాదాను,నాను వర్తేత-ఏవం వివిధాన్ పదార్థాన్ ప్రదర్శ్య అనన్తర మేవ ప్రణవప్రతిపాద్య స్వభావ విశిష్టాయ నారాయణాయ నమ ఇత్యాదినా వాక్యార్థోక్తౌ పదార్థవర్ణనసమాప్తిర్వాక్యార్థవర్ణనప్రారంభో వాక్యగతదర్థ ద్వైవిధ్యంచస్ఫుట నజాయత ఇతి పదార్థవర్ణనఫలం నిష్కృష్యవదన్వాక్యతదర్థజిజ్ఞాసాం వాక్యయోర్వైవిధ్యంచ ప్రదర్శ్య వాక్యార్థానతిక్రమేణ దర్శయతి. ఇహ నిజేత్యాదినా

సా-వి— విన్నాట్టాతు, నానువర్తతె- ఉక్తార్థవేదినం ప్రశంసతి- ఇహనిజపక్షేతి. ఇహ , అస్మిన్ జగతి. నిజపక్ష విరుద్ధైః, బాహ్యకుదృష్టిపక్షైః-అన్యైః, శూన్యోక్తిభిన్నైః- ఈదృశ నిష్ఠా విరోధిభిః, ప్రపత్తి నిష్ఠా విరోధిభి ర్విశ్వాస మాన్ద్యాదిభిశ్చ ద్విచతుష్క-సారవేదీ,అష్టాక్షరమంత్రసారవేదీ. ఇతరక్షుద్రస్రోతోభిరతి విస్తీర్ణ గభీర గంగాహ్రదఇవ- క్షోభం, బుద్ధిచాంచల్యం - తరళీభావం నగచ్ఛతీత్యన్వయః.

సా - సం — మత్తు మిత్యనేన తత్రాపి స్వార్థ కర్తృత్వాది భ్రమా దిక విన్నాదా తిత్యర్థః ఏవముక్తాం స్వసిద్ధాంత విరుద్ధసిద్ధాంత వ్యామోహనివృత్తిం స్వనిష్ఠావిరోధ్యను త్పత్తించ విస్తరేణోక్తాం సంగృహ్ణాతి . ఇహేతి - యుగస్వభావాసార దోష హేతుక సంసర్గాది ప్రయుక్తవ్యామోహ ప్రచురేఽస్మిన్ భువన ఇత్యర్థః . నిజపక్షవిరుద్ధైః, బాహ్య కుదృష్టిపక్షైః- మంత్రతత్ప్రాప్యయాస్వరూపాది త్రయనిష్ఠాసా ఈదృశే త్యుక్తా - తద్విరోధిభిశ్చ. అన్యైః, మానావమానజపరితాపాదిభిః - అక్షరాణాం ద్విచతుష్కమష్టకం- తత్సారభూతార్థాన్ శిక్షానవాన్ - గంగాహ్రదఇవేతి- అత్ర "నప్రహృష్యతిసంమానే

మూ— ఇత్తిరుమన్త్రత్తిల్ వాక్యముమ్, వాక్యార్థముమ్ ఇరుక్కుమ్పడియెజ్జనే యెన్నిల్? ఇత్తై ఏకవాక్యమెన్నుమ్, వాక్యద్వయమెన్నుమ్, వాక్యత్రయమెన్నుమ్, అవ్వోసంప్రదాయజ్గళాలే అనుసంధిప్పర్ కళ్.

సా- దీ—వాక్యముమ్ వాక్యార్థము మిరుక్కుమ్పడియై ప్రశ్నపూర్వకమాక వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలెన్ఱు తుడజ్గి. తిరుమన్త్రమేకవాక్యమెన్నుమ్, వాక్యద్వయమెన్నుమ్, వాక్యత్రయమెన్నుమ్, మూన్ఱుపక్షముణ్డు. అతిలేకవాక్య పక్షత్తిలుపాయ పరమెన్ఱు ముపేయపరమెన్ఱు మిరణ్డుయోజనై- వాక్యద్వయ పక్షత్తిల్ స్వరూప పరమాయుమ్, సపరికరాత్మ సమర్పణ రూపోపాయ పరమాయుమ్, ఇష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తి రూపపురుషార్థప్రార్థనా పరమాయుమ్ మూన్ఱుయోజనై-వాక్యత్రయపక్షత్తిల్ ప్రణవనమస్సుక్కళ్ స్వరూప పరమాయ్ తృతీయపదమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనా పరమాయుమ్, ప్రణవమ్ స్వరూప పరమాయ్ మెలిరణ్డ పదముమ్ క్రమేణ నిష్ట నివృత్తీష్ట ప్రార్థనా పరమాయుమ్, ప్రణవమ్ స్వరూప పరమాయ్ ద్వితీయతృతీయపదజ్గళుపాయ పరమాయుమ్, ప్రణవమ్ భరన్యాసపరమాయ్ మేలిరణ్డు పదమనిష్టనివృత్తీష్ట ప్రార్థనా పరమాయుమ్, ప్రణవమ్ స్వరూపపరమాయ్ నమస్సుపాయపరమాయ్ తృతీయపదమ్ పురుషార్థప్రార్థనాపరమాయుమ్ ఇప్పడి యోజనై- పక్షత్రయత్తిలుమెల్లాజ్కూడ పత్తు యోజనైయాయిరుక్కుమ్.

సా-స్వా— కత్వా త్వదధీనకిఙ్కరభావ ఏవ నావతరతీతి భావః. ఇప్పడి మూలమన్త్రాన్తర్గత పదజ్గళుక్కు పరస్పర విరుద్ధార్థజ్గళ్ శొల్లక్కూడుమో? పరస్పర విరుద్ధవాక్యార్థజ్గళ్ ఏకవాక్యార్థత్తిలే యన్వియాతో? ఎన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుక్కొణ్డ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలిత్యాదినా- పరస్పరవిరుద్ధార్థజ్గళైక వాక్యతావిరుద్ధజ్గళానాలుమ్ వాక్యభేదపక్షత్తిల్ విరుద్ధజ్గళన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమిప్పడి పదార్థ నిరూపణమ్ కూడుమో? ప్రణవ మఖండమాయ్ భగవద్వాచకమెన్నుమ్, సఖండమాయ్ శేషత్వ పరమెన్నుమ్, నమస్సన్య శేషత్వ నివృత్తిపర మెన్నుమ్, అన్యశేషిత్వ నివృత్తి పరమెన్నుమ్, స్వస్వాతన్త్ర్యాది నివృత్తి పరమెన్నుమ్, నారాయణ పదచతుర్థీ తాదర్థ్యపరై యెన్నుమ్, సంప్రదాన పరై యెన్నుమ్, పరస్పరవిరుద్ధార్థజ్గళుక్కు ఏకవాక్యత్తిలన్వయమ్ కూడాతే? ఇనిద్వివాక్య త్రివాక్య పక్షత్తిలన్వయమ్ కూడుమెన్నిలేకవాక్యతా పక్షత్తిల్ స్వరూపరూపైకవాక్యార్థముమ్, ద్వివాక్యతా పక్షత్తిల్ శేషిత్వాన్యశేషత్వనివృత్తిరూపార్థ ద్వయముమ్, త్రివాక్యతా పక్షత్తిల్ స్వరూపోపాయ పురుషార్థరూపార్థ త్రయముమ్ సజ్గతమానాలుమ్ నమస్సుక్కు స్వస్వాతన్త్ర్య నివృత్తిపరత్వకథనముమ్, ప్రణవత్తుక్కు అఖండతయా భగవత్పరత్వ

సా-వి—ఏవం పదార్థభేదాన్ సంశోధ్య వాక్యార్థభేదాన్ వర్ణయితుకామస్తద్భేదస్య వాక్యభేదాధీనత్వాత్ప్రథమం వాక్యతదర్థభేదప్రకారాకాంక్షా ముద్భావయతి - ఇత్తిరు మన్త్రత్తిలితి. ఏకవాక్యం వాక్యద్వయం వాక్యత్రయమితి పక్షత్రయం- తద్భేదేనార్థా బహువిధా ఇతి వృద్ధా అనుసందధత ఇత్యుత్తరమాహ. ఇత్తై ఇతి-

సా-సం— నావమానేసుతప్యతే। గంగాహ్రద ఇవాక్షోభ్యో యస్స పండిత ఉచ్యతే'' ఇతి వచనమిహావివక్షితమ్. ఇత్థం పదవిభాగ విగ్రహాదినిరూపణ పూర్వకం మన్త్రస్య పదయోజనాం కృత్వా - అథ వాక్యభంగీ తదర్థభేదాంశ్చ తత్తదాచార్యాభిమతానుపపాదయితు మారభతే - ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలిత్యాదినా. తత్రైకవాక్యతాపక్షే వాక్యార్థద్వయం - తత్రాద్య ఉపాయపరో మన్త్రః- ద్వితీయే ప్రాప్యాన్తర్గత శేషవృత్తి

మూ— ఇప్పడి వాక్యార్థత్త్రైయుమ్ బహుప్రకారమాక వకుత్తుఅనుసన్దానమ్ పణ్ణువరికళ్. ఏకవాక్యమాన పోతు,"తస్యవాచకఃప్రణవః,,ఇత్యాదికళిప్పడియే ప్రణవ ప్రతిపాద్య స్వభావ విశిష్టాయనారాయణాయనమః- ఎన్ఱు అన్వయమామ్-

సా - ది — అతిలేకవాక్య పక్షత్తి లుపాయ పరయోజనైయై దర్శిప్పిక్కిఱార్. ఏకవాక్యమాన పోతి త్యాదియాల్. తస్యేతి. తస్య, పరమాత్మనః - ప్రణవో వాచకః- ప్రణవప్రతిపాద్యస్వభావఙ్గళ్, జగత్కారణత్వ రక్షకత్వ శేషిత్వాదయః - ఇప్పక్షత్తిల్ ప్రణవన్దానే భగవన్నామమాయిరుక్క నారాయణశబ్దము

సా-ప్వా— కథనముమ్,అంతిమచతుర్థీకుఱసంప్రదానపరిత్య కథనము మన్వయియాదై యాలేఅస గతమాకాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడీతి - ఇప్పడి ఏకైక పక్షత్తిల్ సలవకైయు కవాక్యార్థమ్ శొలిలుకైయాలే తత్తద్వాక్యఙ్గళిలే యథాయోగ్యమ్ పదార్థఙ్గళ్ అన్వయిక్కైయాలే అసాంగత్యమిల్లై నాలుకరుత్తు - అనాలుమేకవాక్యతాపక్షమ కూడుమో ? ప్రణవమ్ శేషత్వ పరమాకైయాలే నమస్సుక్కు మిన్ఱ వాక్యత్వమవశ్యమ్ భావియన్నో ? ఎన్నఏవాక్యతాపక్షత్తిల్ వాక్యార్థాన్వయ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఏకవాక్యమానపోతిది - ఏకవాక్యతా పక్షత్తిల్ ప్రణవ మఖండ మాయ్క్కొణ్డు స్వరూపపర మన్ఱాగిల్ ప్రణవమ్ భగవద్వాచకమాల్ నారాయణశబ్దత్తోడు పౌనరుక్త్యము ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. ప్రణవప్రతిపాద్యేతి - అవతప్ప్ట్ లోపశ్చేతి మనిన్ప్రత్యయమ ప్రత్యయస్సటిలో పేష్షి లోపశ్చేతి ఓమితి రూపసిద్ధత్తై రవ్యయత్వయా రక్షకత్వాన్నమి త్తికృత్య నారాయణ విశేషణ మాక్కైయాల్ పౌనరుక్త్య

సా.ప్ర—భగవతి నరూఢ స్యాపి ప్రణవస్య ప్రసిద్ధప్రాచుర్యాభావనాత్ కద్ధత్వన విశేష్య నిర్ణాయకత్వాభావాత్ విశేష్య సమర్పకత్వం నారాయణ పదస్యేతి దర్శయితుం స్వస్మిన్ భర సమర్పణ పరత్వం నమస ఇతి కృత్స్నస్య మన్త్రస్యోపాయ పరత్వేన యోజనాం దర్శయతి- ఏకవాక్యమాన పోతీత్యాదినా. ప్రణవ ప్రతిపాద్య స్వభావ విశిష్టాయేతి."క్లేశ కర్మవిపాకాశయైరపరామృష్టః పురుషవిశేషఈశ్వరః తస్యవాచకప్రణవ,,ఇతి హి పతఞ్జలిసూత్ర ప్రసిద్ధం ప్రణవార్థ విశిష్టస్యేత్యర్థః-

సా . వి — ఇమం,మంత్రం - పదిప్పు, విభజ్య. సుప్తిఙన్విత సుబన్తపద సముదాయో వాక్యమితి వాక్య లక్షణం- ఏకవాక్యత్వపక్షే ఉపాయపరత్వం ఉపేయపరత్వంవా శాబ్దం- ఇతరదార్థమితి పక్షద్వయ మభిప్రేత్య వ్యాచష్టే - ఏకవాక్య మానపోతితి- వాచకఃప్రణవః , "ఓమితి బ్రహ్మ- ఓం తత్సదితి నిర్దేశో బ్రహ్మణ స్త్రివిధస్స్మృతః" ఇతి ప్రమాణ బలాదితి భావః - అస్మిన్పక్షే అవతేః కుత్సితమ్ ఓమితిన్యుత్పత్తిః. అవరక్షణ ఇత్యస్మాత్ మనిన్ప్రత్యయే జరత్వరేత్యుపధాయా వకారస్యచ స్థానే ఊఠ్ కారాదేశే సార్వధాతుకార్ధధాతుకయోరితి గుణే మనిన్ప్రత్యయస్య టిలోపేచ రూపం బోధ్యం. తస్మైకృష్ణాయ ఇత్యన్వయః తస్మై నారాయణాయేతి చతుర్థ్యంతశబ్ద సామానాధికరణ్యాచ్చతుర్థ్యేకవచనలుక్ ప్రాప్య తస్యాన్వయాదాత్మన ఇతి లోపోద్రష్టవ్యః - ఓంరక్షకత్వాది విశిష్టాయేత్యర్థః. నను ప్రణవస్య భగవన్నామత్వాత్ ప్రణవ

సా-సం—పరిత్యజ్యాపవాదయతి.ఏకవాక్యమానపోతిత్యాదినా.జపప్రధానస్త్రియంపరమాత్మప్రధానో పిమన్త్రప్రమాణముదాహృతం తస్యవాచకఇతి - తహీకథంపదాన్వయవాక్యార్థాపత్యత్రాహ -ప్రణవేతి-తత్ప్రతిపాద్యస్వభావాః, రక్షకత్వాదయః. తహీప్రణవేనైవ నంతవ్యవిశేషోపస్థితేనారాయణపాద్నాకృత

మూ— ఇప్రణవమ్ తానే నామమాక వైత్తాల్ నిఱ్కు- ‹‹అవ్యక్తార్థతయోంకారః కేవలం నైవసాధకః॥›› ఎన్ఱు శాండిల్యాద్యుక్త ప్రక్రియైయాలే వ్యాపక మన్త్రఙ్గళిల్ నామాన్తరమ్ వ్యక్త్యర్థమ్. ఇన్ద యోజనావిశేషమ్ అహిర్బుధ్న్యాద్యుక్తమాన స్థూలానుసంధాన ప్రకారత్తై ప్పార్త్తాల్ ఉపాయపరమ్.

సా-దీ— శొల్లుకై పునరుక్తియన్ఱో? ఎన్ఱుమశఙ్కైయిలరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ప్రణవన్దానే ఇత్యాదియాల్-పరిహారమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అవ్యక్తార్థతయేత్యాదియాల్. ఓంకారః అవ్యక్తార్థతయా స్వస్యార్థో భగవాన్ తలస్ఫుటతయా ప్రకాశయితుమశక్తతయా ఎన్ఱపడి, కేవలం, నామాన్తరమన్ఱియే. నైవసాధకః, స్వార్థానాన శ్రియః పతియై శ్శీఘ్ర గ్రాహికయా శొల్లమాట్టాతెన్ఱు. వ్యక్త్యర్థం, వాచ్యస్య స్ఫుటప్రతిపత్త్యర్థ మెన్ఱు-ఇన్దయోజనైయిలిమ్మన్త్రమ్ కిం పరమ్ ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇన్ద యోజనేతి.

సా-స్వా— మిల్లై యెన్నుకరుత్తు-ఆనాలుమ్ ప్రణవమ్ స్వతః పరమాత్మనామధేయమాకైయాల్ అతినాలే తానే పరమాత్మప్రతిపత్తి సిద్ధిక్కైయాల్ నారాయణశబ్దమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో ? ద్వాదశాక్షరాదికళిలే ప్రణవమిరుక్క చ్చెయ్తే వాసుదేవాది పదమిరుక్కిఱాప్పోలే ఇఙ్గుమ్ నారాయణపదమిరుక్కిఱతెన్ఱిల్ ద్వాదశాక్షరాది మంత్రఙ్గళిలే తాన్ వాసుదేవాది పదత్తుక్కు ప్రయోజన మెతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇప్ప్రణవన్దానే ఇతి - అవ్యక్తేతి. ఓంకారః అవ్యక్తార్థతయా, అస్పష్టార్థత్వాదేవ. నైవ సాధకః, దేవతావిశేష స్ఫుటప్రతీతి జనకో నభవతి ఎన్ఱు . వ్యక్త్యర్థం, దేవతావిశేష స్ఫుటప్రతీత్యర్థ మెన్ఱపడి- ఇన్దపక్షత్తిల్ నమస్సుక్కు మే, న, ఎన్ఱర్థమాకిల్, అనన్యార్హమాకిల్, వాక్యభేదమాకిల్ ప్రసంగిక్కుమ్ . ప్రత్యాభావ మర్థమాకిల్ తత్త్వహిత పురుషార్థాన్యతర పరత్వాభావం ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇన్దేతి - నమస్సు భరన్యాసపర మాకైయాలే నారాయణన్ పారుప్పేట్ట ఫలమెన్ఱవయమెన్నుకరుత్తు - ఇన్దయోజనైయిల్ స్వరూప పురుషార్థయోరసిద్ధిప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళి

సా-ప్ర — ఏవం ప్రణవస్య వాచకత్వే వ్యాపకత్రయే నామాన్తరోపాదానం వ్యర్థమిత్యత్రాహ- ఇప్రణవన్దానే ఇత్యాది- అవ్యక్తార్థతయేతి- నారాయణాది శబ్దవల్లక్ష్మీపతౌ ప్రసిద్ధి ప్రాచుర్యాభావేనాస్ఫుటార్థత్వాదిత్యర్థః- కేవలం, ప్రసిద్ధపద సమభివ్యాహారాది రాహిత్యే నేత్యర్థః-

సా వి— విశేష్యప్రతిపత్త్యసత్త్వాం నారాయణపదం వ్యర్థమిత్యాశంక్య ప్రణవస్యాస్ఫుటార్థత్వాచ్ఛీఘ్రమర్థబోధో నభవతీతి నామాంతర నిర్దేశ ఇత్యాహ - ప్రణవమ్ తానేతి- ఉపాయపరమితి- నమశ్శబ్దశ్శరణాగతిపర ఇతిభావః - ప్రణవ ప్రతిపాద్య రక్షకత్వాది గుణవిశిష్ట నారాయణోద్దేశ్యకం నమనం సమర్పణమితి

సా-సం— కస త్యత్రాహ. అవ్యక్తేతి-అవ్యక్తార్థత్వం బ్రహ్మశబ్ద వదన్యత్రాపి ప్రయోగేణానంతవ్యాదేవతావిశేషోపస్థాపనే మంథరత్వం - నైవ సాధకః - ఝుడితి దేవతా విశేషోపస్థాపకో న - వ్యక్త్యర్థమితి- ప్రణవప్రతిపాద్యోఽనంతవ్యః నారాయణాదిశబ్దవాచ్యః పరమపురుష ఇతి విశేష పర్యవసానేన స్ఫుటీకరణార్థమిత్యర్థః. అత్రావయవ శక్త్యుపస్థాపిత సర్వరక్షకత్వాద్యాకార సమర్పకత్వేన ప్రణవస్య చ సప్రయోజనతామభిప్రేత్య ప్రణవ ప్రతిపాద్యేత్యుక్తిః - అస్మిన్నేవ మన్వయః- ఉపాయపరతాస్య కథమిత్యత్రాహ- ఇన్దేతి . నమఃపదస్య స్థూలయోజనా గ్రహణేన ఉపాయానుష్ఠానపరోఽయం మంత్ర ఇత్యర్థః.

మూ—ఇప్పడి యానాలుమ్ స్వరూప పురుషార్థఙ్గళ్ ఇతితే అన్తర్గతఙ్గళ్- "బద్ధాంజలి పుటాహృష్టానమ ఇత్యేవ వాదినః" ఇత్యాదికళై ప్పార్త్తు ప్రాప్యాన్తర్గత శేషవృత్తిపరమాక ప్పనుసన్ధిప్పార్కళ్ . ఇవ్వృత్తి విశేషముమ్ స్వరూపాను సంధానపూర్వకమ్ .

సా.దీ— సూత్రాను సంధాన ప్రక్రియానుసారేణ ఎన్నపడి - ఇప్పడియానాలుమ్, మన్త్రస్యోపాయ రత్వేపిఎన్నై- . స్వరూప పురుషార్థఙ్గళిప్పక్షత్తిల్ ప్రథమ తృతీయ పదఙ్గళిలుమ్ ప్రపత్త్యాభావవాచ్యయానమకః ప దత్తిలుమ్ అర్థాత్సిద్ధమామెన్నై - బద్ధాంజలిపుటాహృష్టా ఇత్యాద్యనుసరణే ఇన్త యోజనై యుపేయ పరముమామెన్కిరార్.బద్ధాంజలీత్యాది- శేషవృత్తిః, కైంకర్యం-ఉపేయ మెన్నపడి.ఇప్పక్షత్తిల్ స్వరూపోపాయఙ్గళ్ సిద్ధిక్కుమ్పడి కాట్టుకిరార్. ఇవ్వృత్తివిశేషముమిత్తి - స్వరూపాను సంధాన పూర్వకం, శేషత్వజ్ఞాన

సా.స్వా— చ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి యానాలు మితి - ఇప్పడియాకళ్ నమస్సుక్కు- ప్రపత్త్య భావరూపకాయక శేష వృత్తియుమ్ సూత్రయోజనైయిలే అర్థ మాక చ్చొల్లప్పట్టాలే యతుక్కుమ్ వాక్య యోజనైయిల్ అన్వయమ్ శొల్లవేణ్డావో ? అన్యథాతత్పరిత్యాగమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నతిప్పర మాయుముయోజనైయుణ్డెన్నుమళి చ్చెయ్కిరార్ - బద్ధేతి- నమఇత్యేవవాదిన స్సంతః బద్ధాంజలి పుటాః కాయిక శేషవృత్తిం కుర్వంతః హృష్టాఃఎన్నై - ఇన్త శేషవృత్తి స్వరూపాది త్రికాంతర్గతై యన్నాకిల్ మంత్రత్తుక్కు తత్పరత్వమ్కూడుమో ? ఏన్న ప్రాప్యాంతర్గతేతి - ఇన్త యోజనైయిల్ ప్రణవ ప్రతిపాద్య స్వభావ విశిష్టనారాయణన్ పొరుట్టే ప్రపత్త్యాభావాది శేష వృత్తినై ప్పణ్ణుకిరేనెన్ఱు పొరుళ్సొన్ను కరుత్తు- ఇన్తపక్షత్తిల్ స్వరూపోపాయసిద్ధి యెజ్గనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వృత్తివిశేషముమితి- శేషత్వస్వరూపాను సంధానము మూపాయము మన్నికేహ ప్రాప్యాంతర్గత శేషవృత్తిసిద్ధియామెయాలే అర్థిక మాక

సా.ప్ర— ననూపాయ బోధనంనియోజ్య తద్విశేషణోక్తి పూర్వకమేవకార్యం ? తాభ్యామేవోపాయస్యని రూపణీయత్వా త్తథాచాత్ర తయోః కేవావగమ ఇత్యత్ర తయో రార్థత్వ మభి ప్రయన్నాహ - ఇప్పడి యానాలుమిత్యాది- ఏవం ప్రాధాన్యే నోపాయబోధకత్వ ముక్త్వా ఏకవాక్యత్వేనైవ శేషవృత్తి రూప పురుషార్థపరత్వం వేత్యాహ- బద్ధాంజలీ త్యాదినా . అస్మిన్పక్షే స్వరూపో పాయయో రార్థత్వమాహ - ఇవ్వృత్తీ త్యాదినా - శేషవృత్తి ప్రార్థనాయాశ్శేషత్వజ్ఞానాధీనత్వా చ్ఛేషవృత్తిరూపకైంకర్యస్యోపాయా

సా.వి—వాక్యార్థః. అస్మత్పక్షే స్వరూప జ్ఞానపురుషార్థ జ్ఞానయో రార్థత్వ మిత్యాహ. ఇప్పడియానాలు మితి - అంతర్గతఙ్గళ్, స్వరూపజ్ఞాన పురుషార్థజ్ఞానయో రభావే ఉపాయాధికారా సిద్ధి రితి భావః - ఉపేయపరత్వ పక్షమాహ .బద్ధాంజలిపుటా ఇతి-సర్వథానుసంధేయత్వజ్ఞాపకనమఃపదసత్వాత్తదనుసంధానస్యకైంకర్యరూపత్వా త్తత్పరత్వముపాయస్వరూపయోరిహసిద్ధి ప్రకారమాహ-ఇవ్వృత్తివిశేషమామితి.

సా- సం — స్వరూప పురుషార్థ ప్రతిపత్త్యోరుపాయానుష్ఠాన దౌర్ఘట్యాదాహ-ఇప్పడీతి. అంతర్గతత్వం, అర్థ సిద్ధత్వం, అస్మిన్నేవాన్వయే వాక్యార్థాంతర మాహ. బద్ధాంజలీతి - శేషవృత్తిరపి స్వరూపాది త్రయ బహిర్భూతా చేన్న తత్పరోమన్త్రస్స్యాదితి శంకావారణాయ ప్రాప్యాంతర్గతేతి విశేషణం - శేషవృత్తిశ్చ స్వరూపజ్ఞానా భావే స్వాధీన కర్తృత్వాది భ్రమమూలాస్యా దిత్యత్రాహ - ఇవ్వృత్తీతి - అర్థ సిద్ధ స్వరూపాను సంధాన పూర్వక మిత్యర్థః - తథాప్య కృతోపాయం ప్రతిప్రాప్యత్వయా

మూ — ఇ(అ)తువుమ్ కృతోపాయరుక్కు ఇవ్వళవు రసిక్క-మవస్థైయిలుపజీవ్యం -

సా-దీ — పూర్వకమెన్నపడి- ఇతువుమిత్యాది-తిరుమంత్రత్తిలే ప్రాప్యతయాఽనుసంధేయమాన శేషవృత్తిరసి ప్రపన్నకృతోపాయర్క్కు-రే - ఆకైయాల్ ప్రాప్యతయానుసంధేయ శేషవృత్తియాలు పాయము మథార్థాత్ సిద్ధమెన్నై - ఇప్పో మోక్షదశైయిల్పోలే రసమిల్లామైయాల్ ప్రాప్యతయాను సంధానమ్ కూడుమో ? ఎన్నుకొళ్ళుకిరార్ . ఇవ్వళవు రసిక్క- మవస్థైయిలుమెన్ను . కృతోపాయవానః క్వపుఅపరోక్షసిద్ధ మాన రసలేశత్తై ఇవ్వళవెన్కిరతు- ఇతుకొండుమ ప్రాప్యతయానుసంధానమ్ కూడుమెన్నై - అపిశబ్దత్తాల్ మోక్షదశైయిర్పోలే ఉపజీవ్యమెన్కిరతు - ఇతు,ఇవ్వళ్ తివిశేషస్-ఇనివాక్యద్వయపక్షత్తై యవతరిప్పిక్కిరార్.

సా-స్వా — స్వరూపోపాయజ్ఞల్ సిద్ధజ్ఞళెన్నుకరుత్తు ఆనాలుమ్ మోక్షదశైయిల్పోలే ఇదానీం రసమిల్లామైయాలే ప్రత్యుత శేషవృత్తి దుఃఖాత్మికై యాకైయాలే మంత్రమ్ తత్ప్రసున్న మంత్రార్థానుసంధానకాలత్తిల్ శోల్లప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇతువుమితి - ఇతువుమ్, శేషత్వస్వరూపానుసంధాన పూర్వకమాన విశ్శేషవృత్తియుమెన్నపడి - ఇవ్వళవు రసిక్క- మవస్థైయిల్, పరమపదత్తిల్ పోలే అత్యంతరస్యతాపాదకకృత్స్న శేషి స్వభావప్రత్యక్షమిల్లావిట్టాలుమ్ పరోక్షమాక శేషత్వముమ్, పరమాత్మస్వభావముమ్, తెళిన్తవనాకైయాలే అల్పమాకిలుమ్ శేషవృత్తి రసిక్కైయాల్ ఇవ్వళవల్పరసావస్థైయిలెన్నపడి - ఇవ్వళవు రసిక్క- మవస్థైయిలు మిత్యపి శబ్దత్తుక్కు మోక్షదశైయిల్ పోలే ఉపజీవ్యమన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి ఏక వాక్యతా పక్షత్తిల్ యోజనా భేదత్తాలే ఉపాయముమ్ శేషవృత్తి రూప ఫలముమ్ శాబ్దమాకిల్ ప్రధానార్థమ్ సిద్ధమాకైయాలే వాక్యద్వయ పక్షత్తుక్కు వైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ?

సా-ప్ర — నుష్ఠాన సాధ్యత్వాచ్చోభయోశ్శేషవృత్తి రూపార్థాదాక్షేప్యత్వ మితిభావః - ఏవమేకవాక్యతయాఽర్థద్వయ పరత్వముక్త్వా నమః పదవ్యతిరిక్తస్యైకవాక్యతయా భగవచ్ఛేషత్వబోధకత్వం నమసస్తు

సా - వి — ఏతదుక్తి రూపవృత్తి విశేషోపి స్వరూప జ్ఞానపూర్వక ఏవ - ఇతువుమ్ , ఇహ ప్రాప్య తయానుసంధీయమాన శేషివృత్తి రపికృతోపాయస్యైవ - అతఉభయసిద్ధిరితి భావః - ఓం నారాయణాయనమః, ప్రణవార్థభూతాయ నారాయణాయనమః - తదర్థః నమః, కరణత్రయ సాధ్యం నమన రూపం కైంకర్య మితి వాక్యార్థః - నన్విదానీం మోక్షదశాను భావ్యరసస్యాభావా త్కథంతాదృశానుసంధానం ఘటత ఇత్యతఆహ - ఇవ్వళవిత్ . రసిక్క-మవస్థైయిల్, ఇహసంభావిత యత్కించిద్రసావస్థాయాం- ఉపజీవ్యం, భోగ్యం. ఇతువుముపజీవ్య మిత్యన్వయః - ఏవమేకవాక్యత్వ పక్షే ఉపాయ

సా-సం — వృత్తిప్రతిపాదనమసంగతం . వృత్తేర్దుఃఖాత్మకత్వాదిత్యత్రాహ- అతువుమితి- శేషత్వాదిస్వరూపానుసంధాన పూర్వక శేషవృత్తి రపీత్యర్థః . కృతోపాయరుక్కిత్యనేన ఉపాయజ్ఞానానుష్ఠానయోరప్యత్రార్థ సిద్ధత్వం సూచితం. నమ ఇత్యుక్తి దుఃఖాత్మక కైంకర్యాల్లఘుత మత్వ సూచనాయ ఇవ్వళవిత్యుక్తిః. రసిక్కు మవస్థై, అద్వేషాభి ముఖ్యాదశా. ఉపాయోత్తరదశా-సముచ్చయార్థః అవస్థైయిలుమిత్యపి శబ్దః. ఉపజీవ్యం, సుఖావహం - స్వాత్మాభిమానాను గుణత్వాత్పురుషార్థవ్యవస్థాయాః పరమశేషి శేషతయైవ స్వాత్మానమభి మన్యమానస్యతచ్ఛేషవృత్తిరాదితఆరభ్యరస్యతయాఫలత్వేనప్రార్థితా.

మూ—ఇవ్విరణ్డను సంధానముమ్ ప్రసక్షితమామ్బోతు స్వరూప వివేకమ్ వేణుమ్ -అ(ఇ)తరార్థకవాక్యద్వయ మాక అనుసంధిక్కుమ్బోతు అకార నారాయణశబ్దవాచ్య సర్వరక్షకత్వ సర్వాధారత్వాదివిశిష్టనాన వనుక్కునాన్ నిరుపాధికానన్యార్హ శేషభూతన్.

సా.దీ— ఇవ్విరణ్డిత్యాదియాల్. వాక్యద్వయపక్షత్తిల్ స్వరూపపర యోజనైయుమిమ్మంత్రార్థమిరుక్కుమ్పడియై కాట్టుకిరార్ . అకారనారాయణేత్యాది - అనన్యార్హ శేష భూత నెన్నుమ్ పళవుమ్ నారాయణ

సా.స్వా—ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ . ఇవ్విరణ్డనుసంధానముమిఱ-యన్వా, శేషవృత్తియు ముపాయముమ్ స్వరూపత స్స్వరూపాను సంధాన పూర్వక మానాలుమ్ మంత్రత్తిలే ఉపాయానుసంధానముమ్, వృత్తి విశేషరూ వాక్యార్థాను సంధానముమ్, స్వరూపానుసంధాన సాపేక్ష మల్లామైయాల్ స్వరూపత్తుక్కు ర్థసిద్ధి యెజ్గనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇవ్వితి - ఉభయాను సంధాన ప్రవిష్టాయా ఉభయ పర్యం తతారూపతయా తదర్థమ్ స్వరూప వివేక అత్యంతావశ్యకః ఎన్గుకరుత్తు . ఆకైయాల్ స్వరూపమ్ శాబ్దమాక సిద్ధిక్కైక్కాక వాక్యద్వయ యోజనై వేణు మెన్ఱు కరుత్తు . వాక్యద్వయ పక్షత్తిల్ తాన్ స్వరూపమ్ శాబ్దమాక కూడుమో ? నమస్సుక్కు ఎనక్కు భరమల్లేన్ఱు పొరుళానాల్ ప్రణవత్తుక్కు అకార వాచ్యస్సొరుచ్చే అడియేన్ భగత్యేన సమర్పిత నెన్ఱు స్వయ మాకైయాలే స్వరూపమ్ శాబ్దమాక సిద్ధిక్కు విల్లైయే ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అత న్యాకవితి- ఇస్తపక్షత్తిల్ ప్రణవమ్ పదత్రయాత్మకమాయ్, అకారమ్

సా ప్ర— ప్యాత న్త్యాదినివృత్తిబోధకత్వమిరవాక్యద్వయాత్మకత్వేన స్వరూప పరత్వం వేత్యాహ . ఇవ్విర ణ్డిత్యాదినా - నన్వకార నారాయణశబ్దయో ర్థగతి గూఢయోరహస్తకరశబ్దయోరివకథంపౌనరుక్త్య

సా.వి— పరత్వేనపురుషార్థపరత్వేన వ్యాఖ్యాయ వాక్యద్వయపక్షమవలంబ్యాతస్మిన్ పక్షేస్వరూపపరత్వముపాయ పరత్వంవా పురుషార్థ పరత్వం వేతి త్రేధా వ్యాచికీర్షుః ప్రథమం స్వరూప పరత్వపక్ష మవతారయతి. ఇవ్విరణ్డు మను సంధానమితి - ఉపాయపురుషార్థయో ర్నిర్వాహాయ స్వరూపజ్ఞానమపేక్షితమిత్యర్థః. ఇతు క్కాక, స్వరూప జ్ఞానార్థం - వాక్యద్వయమాకేతి - ఓంనారాయణాయేత్యేకం వాక్యం. నమ ఇత్యేకం వాక్యమితి వాక్యద్వయమిత్యర్థః - తత్ర ప్రథమ వాక్యార్థమాహ - అకారనారాయణ శబ్దవాచ్యేతి - అకారవాచ్య సర్వరక్షకత్వ నారాయణ శబ్దవాచ్య సర్వాధారత్వసర్వాంత

సా.సం—సుఖాన్తైమైవభవతీత్యర్థః, తత్ర ప్రణవస్య భగవద్వాచకతా నరూఢ్యా - తేహి ప్ర.వ ప్రతిపాద్య స్వభావా యేత్యుప పత్తేః - నమో గేన భగవతి - పదత్రయార్థ ఘటనా యోగాదిత్యేకవాక్యతా యోజనాయా మప్యారస్యాద్వాక్య ద్వయత్వ పక్షంతిదా మంత్రార్థానుసంధానత్రైవిధ్యం క్రమేణమన్త్రస్య స్వరూపోపాయ పురుషార్థ ప్రార్థనా పరతాం చాపపాదయతి. ఇవ్విరణ్డిత్యాదినా- ఇరణ్డిత్యనేనోపాయ శ్శేషవృత్తిశ్చోచ్యతే - శేషవృత్తిరూప పురుషార్థనిష్ఠాయా స్తదుపాయనిష్ఠాయాశ్చ స్వరూపవివేక విరహేఽనుపపత్త్యాత్స్వరూప వివేక ఆవశ్యక ఇతి భావః- ఇతుక్కాక, స్వరూప వివేకార్థం- వాక్యద్వయత్వ యోజనాపక్షే ప్రణవః నారాయణాయేతి పదం చైకం వాక్యం. నమ ఇత్యపరం వాక్యం. తత్ర వాక్యద్వయస్యాపి స్వరూప పరతయా ఏకాయోజనా . అపరాతూపాయ పరతయా. పురుషార్థప్రార్థనా పరతయా న్యేత్యుపపాదయతి- వాక్యద్వయమాక విత్యాదినా.

మూ — ఎనక్కురియేనల్లేన్, ఒన్ఱైప్పత్తు నిరుపాధిక స్వామియుమల్లేన్, నిరపేక్షస్వతన్త్రనుమల్లేన్ ఎన్నుతామ్. అకార నారాయణశబ్దఙ్గళిరణ్డుమ్ భగవన్నామమాకైయాలే పునరుక్తియావాదో వెన్నిల్?

సా-దీ — పదాన్వితప్రణవార్థపరమ్ - మేల్ నమశ్శబ్దార్థమ్. ఎనక్కురియేనల్లేనెన్ఱు అహంకారనివృత్తిః - ఒన్ఱైప్పత్తెన్ఱు మమకారనివృత్తిః - మేల్ స్వాతంత్ర్యనివృత్తిపరమ్. ఇప్పక్షత్తిలుమ్ నామద్వయత్తిల్ పర్యాయవరుమ్ పునరుక్తిదోషత్తై ప్పరిహరిక్కిఱార్. అకారనారాయణేత్యాదియాల్-

సా-స్వా — లుప్తచతుర్థ్యంతమాయ్, నారాయణపదవిశేషణమాయ్, చతుర్థీ శేషత్వపరైయాయ్, నమస్సు స్వస్య స్వశేషత్వ నివృత్తి పరమాతల్, అన్య శేషిత్వ నివృత్తి పరమాతల్, స్వాతంత్ర్య నివృత్తిపర మాతలాయ్ కొణ్డు అహత్వక్కుత్స్నమంత్రముమ్ స్వరూప పరమాక సిద్ధిక్కిఱ తెన్ఱుకరుత్తు - ఇన్తయోజనైయిల్ "అకారో విష్ణువాచకః" ఎన్కిఱపడియే భగవన్నామమాకైయాలే నారాయణశబ్దత్తుక్కు పునరుక్తియావాదో ? ఎన్ఱుశంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . అకారేత్యాదినా-

సా-ప్ర — భావస్సామానాధికరణ్యంచేత్యాశంక్య సర్వరక్షకత్వ సర్వాధారత్వాదిభిన్నప్రవృత్తి నిమిత్తకతయా నారాయణమయన భూతాయేతివా, సర్వరక్షకాయ నారాయణాయేతివా, సామానాధికరణ్యసిద్ధేర్న పౌనరుక్త్య మిత్యాహ - అకారేత్యాదినా - నచ సమస్తపదైక దేశస్యాకారాఖ్య పదస్య వ్యస్తపదాంతరార్థ విశేషణ విశేష్యత్వం చానుపపన్న మితివాచ్యం . అస్యాం యోజనాయాం వ్యస్తత్వస్యై

సా-వి — స్వామిత్వాదివిశిష్టాయేత్యర్థః - ద్వితీయవాక్యార్థమాహ- ఎనక్కురియేనల్లేనితి- మ్, ఇతిపద మనుషంజనీయం- అహంమమశేషభూతో నాస్మీత్యర్థః - యద్యప్యకారార్థావధారణే నైవ స్వస్య స్వశేషత్వమపి నిషిద్ధం . తథాపి తత్ర గోబలీవర్ద న్యాయేన స్వవ్యతిరిక్తాన్య శేషత్వ మేవనిషేద్ధవ్య మితి భావః . ననుగోబలీవర్దన్యాయే నోకారే స్వవ్యతిరిక్త వివక్షాయాః కిం ప్రయోజన మితిచేన్నైవం- పృథక్స్వస్య శేషత్వ నిషేధేన స్వగుణ విగ్రహాదికం ప్రతిగుణాః ప్రధానానువర్తిన ఇతి న్యాయేన స్వామిత్వ నివృత్తిఃఫలమితి నమశ్శబ్ద వ్యాఖ్యానే మూలఏవోక్తం నవిస్మర్తవ్యం - ననూకారే శేషత్వవ్యాపి నిషేధ సిద్ధ్యా తతఏవస్వగుణ విగ్రహాదికంప్రత్యపిస్వస్య నిరుపాధిక స్వామిత్వ నివృత్తి సిద్ధ్యాచననమశ్శబ్దస్యప్రయోజన ఇత్యాకాంక్షాయాం నమఃపద ఏవోక్త మర్థాంతరమాహ - ఒన్ఱైప్పత్తేతి - తదపి న ప్రయోజనం? స్వస్య స్వనిరుపాధిక పరకీయత్వే స్వసంబంధి పుత్రదారాదేరపి నిరుపాధిక పరకీయత్వ సిద్ధేరిత్యత్ర తత్రైవోక్త మర్థాంతర మాహ . నిరపేక్ష స్వతంత్రను మల్లేనితి . ఇద మను సంధానంప్రణవేనసిద్ధ్యతీతి భావః - ననుభగవతిరూఢయో రకార నారాయణ శబ్దయోః పర్యాయత్వాత్పౌనరుక్త్యమిత్యాశంక్య యోగరూఢత్వాత్కారణత్వ సర్వాధారత్వాది బోధకత్వేన విశేషణ విశేష్యభావ వివక్షయా పౌనరుక్త్యం పరిహరణీయమిత్యాహ . అకారనారాయణేతి - నను సర్వకారణత్వ సర్వరక్షకత్వాదికం నారాయణ

సా-సం — ఎనక్కిత్యాదినా అహఙ్కార మమకార స్వాతన్త్ర్యనివృత్తయః క్రమేణోక్తాః- రూఢిముఖేన వాచకయోరకార నారాయణ పదయోః పౌనరుక్త్యమాశంక్య అకారస్యావయవార్థ వివక్షయా విశేషణ పరత్వమాదాయ తత్పరిహరతి. అకారేతి-

మూ— అప్పో తు వ్యుత్పత్తి విశేష సిద్ధమాన అర్థవిశేషత్తై వివక్షిత్తు ఒన్ఱు విశేషణమాకక్కడవతు. అకారవాచ్య నాన నారాయణనుక్కేన్ఱుమ్ పునరుక్తి పరిహరిక్కలామ్ - భగవచ్ఛబ్దముమ్ నామధేయమా యిరుక్క వాసుదేవాది శబ్దఙ్గోడె సమానాధికరణ మాకానిన్ఱతిరే.

సా-దీ— వ్యుత్పత్తి విశేషేత్యాది - యౌగికార్థ విశేషత్తై వివక్షిత్తైన్ఱపడి. ఇజ్జనే పౌనరుక్త్యపరిహారత్తుక్కు దృష్టాన్తమ్ కాట్టుకిరార్. భగవచ్ఛబ్దము మెన్ఱు తుడఙ్గి. సమానాధికరణ మాకానిన్ఱతిరెన్ఱతి. ప్రణవత్తుక్కు సమర్పణ పరమాక్క పరిహరిత్తాలుమ్ వ్యావర్తకతురియిల్ ఇన్నవివక్షైయావశ్యకమిన్నైరూ -

సా.స్వా— వ్యుత్పత్తీతి - అవరక్షణే ఎన్కిర ధాతువిలే నిష్పన్నమాన అకారమ్ రక్షకత్వపరం - నారాయణశబ్దమ్ సంజ్ఞైయెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ “నారాణాం సంఘాత స్తస్యాహ మయనం గతి” రిత్యాది వ్యుత్పత్తియాలే నారాయణ పదత్తిలే తానే రక్షకత్వమ్ సిద్ధిక్కైయాలె పునరుక్తి వారాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అకారేతి - ఆనాలుమ్ అయ నారాయణాయ ఎన్ఱు ఇరణ్డు నామఙ్గళుక్కు సామానాధికరణ్యమ్ కూడుమో ? అప్పోతు ఘటః కలశః ఎన్కిరాప్పోలే యసాంగత్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఒన్ఱై వాచ్యత్వాది పరమాక్కిరణ్డు నామఙ్గళుక్కు వేదత్తిలే సహప్రయోగమ్ కణ్డతుణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవచ్ఛబ్దముమితి - ఏకస్మిన్ యోగ రూఢమాన నామఙ్గళుక్కు వివక్షాభేదత్తాలే సహప్రయోగ ముపపన్న మెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ అకారవాచ్యాయ ఎన్ఱు శొన్నాల్ విష్ణురెన్ఱు అర్థసిద్ధి

సా-ప్ర— వేష్టత్వాత్ . నచైవం తిఙ్ విభక్తి ర్దృశ్యేతేతి వాచ్యం - సుపాం సులుగితి లోపసంభవాత్ . ఏవమ్మహార్ణసాష్టాక్షరత్వం కథమితి చేదిత్థం - స్వరవ్యంజనభేదే నాధిక సంఖ్యాత్వే ప్యేకస్థానత్వాద్యుచ్చార్యత్వే నైకాక్షరత్వ మాదాయాష్టాక్షరత్వ సిద్ధ్యుపపత్తేః - నన్వేకస్మిన్ రూఢయోశ్శబ్దయోస్సహ ప్రయోగోఽనుపపన్నః-లోకే అదర్శనా ద్వైయర్థ్యాచ్చేత్యత్ర “జ్ఞానశక్తి బలైశ్వర్య వీర్య తేజాంస్యశేషతః । భగవచ్ఛబ్ద వాచ్యాని వినా హేయైర్గుణాదిభిః” రితిజ్ఞానాది ప్రవృత్తి నిమిత్తకతయావగత భగవచ్ఛబ్దస్య నామధేయత్వేపి “సర్వత్రాసౌ సమస్తంచ వసత్యత్రేతి వై యతః । తతస్సవాసుదేవేతి విద్వద్భిః పరిపఠ్యతే” ఇతి సర్వావాసత్వాది ప్రవృత్తి నిమిత్తక వాసుదేవ శబ్దేన నామధేయాన్తరేణైవ వైదిక సామానాధి కరణ్యోపపత్తేః “యద్వేదాదౌ స్వర” ఇత్యత్ర మహేశ్వరశబ్దాద్దేవతాన్తరత్వశంకావ్యావృత్తి సిద్ధేశ్చ నారాయణశబ్దవాచ్యాయ అయేతి వా అకారవాచ్యాయ నారాయణాయేతి వా పౌనరుక్త్యాభావ ఇత్యాహ - అకార వాచ్యేత్యాదినా.ఏతేనవ్యాపకాన్తరయోరపిపునరుక్తిః పరిహృతా

సా-వి— శబ్దేనాపి బోధయితుం శక్యం- అతోఽకారస్య పౌనరుక్త్యమేవేత్యాశంక్యాహ . అకార వాచ్యనానేతి. నామధేయయోరపి సామానాధికరణ్యే దృష్టాన్తమాహ - భగవచ్ఛబ్దముమితి- అకానిన్ఱతిరే, వాసుదేవద్వాదశాక్షర్యాం సామానాధికరణ్యం సంస్థితం ఖల్వితి భావః నన్వేవమపి ప్రయోజనవత్త్వం న సమర్థిత

సా. సం—అవయవార్థ వివక్షాభావేప్యకారస్య అకార వాచ్యతా పరతాశ్రయణేన వాన పౌనరుక్త్య మిత్యాహ- అకార వాచ్యనానన్ఱితి - యథా భగవచ్ఛబ్దేన సహ ప్రయుజ్యమానో వాసుదేవ శబ్దః అవయవార్థోపస్థాపన ముఖేనా పునరుక్తస్తథైహాపీతి స్థాపయతి - భగవచ్ఛబ్దముమితి “యద్వేదాదౌ”

మూ—సర్వబీజాక్షర వాచ్యమాన సర్వకారణమ్ దేవతాన్తరమో వెన్ను శఙ్కియాతపడి నారాయణనెన్ఱువిశేషిక్కై(యుమ్)యాలుమ్ (స) ప్రయోజనమ్ - మన్త్రజ్ఞర్కళుక్కు పదక్రమమ్ అధ్యయన నియతమ్ - అన్వయము మర్థానుగుణమాక క్కడవతు-

సా-దీ—నారాయణశబ్దమ్ దేవతావిశేష నిర్ధారణమ్ పణ్ణుకైయాలుమ్ సప్రయోజనమెన్కిఱార్ - సర్వబీజేత్యాదియాల్ - పాఠక్రమముల్లంఘ్య యోజనైయిల్ హేతువైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మంత్రజ్ఞర్కళుక్కెత్యాదియాల్.

సా-స్వా—క్కైయాలే నారాయణాయ ఎన్ఱు విశేషిక్కవేణుమో? వైయ్యాఖ్యాతృవనరుక్తితదవస్థైయన్ఱో? ఎన్న నారాయణపదగూఢ్య వివక్షయా పరిహారేసత్యపి తద్వివక్షాయా మపి పరిహార మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సర్వేతి - "సమస్తశబ్ద మూలత్వా దకారస్య స్వభావతః । సమస్త వాచ్యమూలత్వా ద్బ్రహ్మణోపి స్వభావతః । వాచ్యవాచక సంబంధ స్తయో రర్థాత్ప్రతీయతే" ఇతి సర్వకారణత్వముమ్ అకార ప్రవృత్తి నిమిత్తమాకైయాలే అకార వాచ్యాయ ఎన్ఱు శొన్నాల్ సర్వకారణాయ ఎన్ఱు సిద్ధిత్తు దేవతాంతరమో ఎన్ఱు శంకైవరుమెన్ఱుకరుత్తు, ఇప్పడి అకారవాచ్యాయ నారాయణాయనమః ఎన్ఱు వాక్యార్థమ్ శొన్నాల్ మధ్యేనమస్సంగతమాయ్ వ్యవహితాన్వయమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మంత్రజ్ఞర్కళుక్కెతి - ఆనాలు మతుకాక వాక్యద్వయమాక వనుసంధిక్కమ్బోతెన్ఱు కిఴచ్చొల్లుకు కూడుమో? స్వరూప రూపైకార్థత్తిలేక వాక్యతైయన్ఱో ఉచితై? వాక్య ద్వయ మానాల్ శిలవంశమ్ స్వరూప పరమెన్ఱుమ్, శిల వంశ మన్య పర మెన్ఱుమ్ శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సాం.ప్ర— వేదితవ్యా - నారాయణ పదస్య అకార విశేషణత్వే వ్యుత్క్రమ ఇత్యత్రాహ-మన్త్రజ్ఞర్కళుక్కెతి, ఏవం మూలమంత్రస్య స్వరూపస్థాపన పరత్వే మూలమంత్రద్వయ యోరుత్పత్త్యభివృద్ధి నిష్ఠావాం సాధ్యత్వోక్తి ర్విరుద్ధేత్యత్ర పూర్వాచార్య వాక్య ముపాదాయ ఉత్పత్త్యభివృద్ధి నిష్ఠానాం లోకసంప్రతిపన్నానాం నిత్యస్వరూపే జీవేఽసంభవాదుత్పత్తిః శబ్దస్య స్వరూపజ్ఞానోత్పత్తిః పరత్వ ప్రదర్శనాయ తేషాం స్వరూపం ప్రమాణం ప్రదర్శ్యార్థాన్ యోజనాయాం మూల మంత్రస్య ద్వయైకవాక్యతయా ప్రయోజన

సా. వి— మిత్యత ఆహ - సర్వబీజాక్షరేతి - ప్రణవ ప్రతిపాద్యత్వ బోధనం దేవతావిశేషనిర్ధారణంచపదద్వయస్య ప్రయోజనమితి భావః - ప్రణవప్రతిపాద్యత్వ బోధనేన "యోవేదాదౌస్వరః ప్రోక్తో వేదాంతేచ ప్రతిష్ఠిత"ఇతి సర్వవేదమూల ప్రకృతిమూలభూత వర్ణ ప్రతిపాద్యత్వ ముఖేనోక్తం మహేశ్వరత్వం స్మారితం భవతి - అతఏవాకారవాచ్యాయేతి లక్షణాపి నదుష్యతి - నను నారాయణాయేతి పదస్యాకారానంతరం పఠితత్వాభావా త్కథం తత్సామానాధికరణ్యే నాన్వయ ఇత్యాశంక్య పాఠస్యావ్యవచ్ఛిన్న సంప్రదాయమూలత్వా దర్థస్యయోగ్యతాను సారిత్వా ద్యోగ్యతాను సారేణాన్వయ ఇత్యాహ మంత్రజ్ఞర్కళుక్కెతి. ఏవం స్వరూపపరత్వే సాంప్రదాయికైతిహ్య మాహ-

సా-సం—వితి మంత్రమాలోచ్య అకారస్య సామానాధికరణ్యసంభవః - తదుపస్థాపితార్థవిశేషకో నారాయణశబ్ద ఇతి వాతప్పరిహారఇత్యాహ - సర్వేతి . పదక్రమ నియమితదుల్లంఘ్య యోజనాయాంచ హేతుమాహ-మన్త్రజ్ఞర్కళుక్కెతి - నియమాదృష్టలాభాయప్రత్యయా భావాయచజపాదిషుపదక్రమోపేక్షణతి క్రమణీయ ఇతిభావః-

మూ— ఇప్పడి వాక్యద్వయమానాల్ తిరుమన్త్రమ్మ ఉక్క స్వరూపపరమ్-ఇన్త స్వరూపపరయోజనైయ్యుప్ప త్తిత్తిరుమన్త్రత్తిలేపిరన్తద్వయత్తిలేవళర్న్తద్వయైకనిష్ఠనానాయెన్ఱుపూర్వర్ కళ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్కళ్. పిరక్కై యావతు? స్వరూపజ్ఞానమ్ పిరక్కైయాలే. అస్తు నాన్ పిరన్తిలేన్, ఎన్కిఱ మూన్ఱావ తిరువాక్యత్తిలే.

సా-దీ— ఇప్పడి ఇత్యాది. ఇప్పడిత్తిల్ స్వశేషత్వాది నివృత్తికళిలె ఒన్ఱై ప్రతిపాదిత్తు కొణ్డు ఇదమ్ అ మస్సు ద్వితీయ వాక్యమాక వనుసంధేయమ్. ఇన్తస్వరూప పరయోజనై ఆచార్యపరిగృహీత మెన్కిఱార్. ఇన్తస్వరూపే త్యాదియాల్ - ఇవ్విడత్తిల్ పిరప్పుక్కు అర్థమ్ అరుళిచ్చెయ్కిరార్. పిరక్కైయావతెన్ఱు - అస్తు, జ్ఞానలాభత్తుక్కు మున్పు - పిరన్తపిన్, జ్ఞానమ్ పెత్తపిన్ - మఱన్తిలేన్, విస్మృతిప్రసంగ మిన్ఱి.

సా-స్వా-ఇప్పడీతి. ఇప్పడి, పూర్వోక్తప్రకారేణవాక్యద్వయయోజనై యెన్ఱపడి. ఇప్పడివాక్యద్వయయోజనైయి ల్ ముత్తుక్కు స్వరూపపర మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? మంత్రవివరణప్రవృత్తరాన భట్టరప్పడి శొల్లాదిరుక్క వాక్యద్వ యమ్ స్వరూపపర మెన్ఱు శొల్లవిల్లైయే? సంప్రదాయమ్ పేశ్తావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇన్తిరు- తిరుమంత్రత్తిలే పిరన్తెన్ఱు భట్టరుక్కుమ్ పూర్వర్ శొల్లుకైయాలే స్వరూపపర వాక్యద్వయయోజనై సత్సంప్రదాయసిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - తిరుమంత్రత్తిలే పిరన్తు ఎన్ఱు ఉత్పత్తియైచ్చొల్లుకైయాలే స్వరూపప రత్వమ్ సంప్రదాయసిద్ధ మెన్ఱు కొళ్ళలామో? నిత్యనాన ఆత్మావుక్కు ఉత్పత్తియాకిరపడియెన్? శరీరాద్యుత్పత్తియాన్ ఆత్మావుక్కు ఉత్పత్తియెన్ఱ అతు మూలమంత్రాధీన మన్ఱే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరా ర్ - పిరక్కైయావతితి. అస్తు నానిత్యాది - నాన్, అడియేన్ - అస్తు, స్వరూపజ్ఞాన లాభత్తుక్కు మున్పు. పిరన్తిలేన్, పిరన్తపనన్తు. పిరన్తేన్, స్వరూపజ్ఞానరూపోత్పత్తియై ప్పెత్తపిన్. మఱనిలేన్, విస్మృతిప్రసంగ

సా-ప్ర— పర్యవసానమిత్యాహ- ఇప్పడివాక్యేత్యాదినా- అస్తీత్యాది. భగవజ్జ్ఞానోత్పత్తేః పూర్వస్మిన్ కాలే అప్ర త్యావస్థా నివృత్తిరేవోత్పత్తిః నత్వన్యా - నిత్యస్యాత్మనో యథా అనిత్యశరీరయోగ ఉత్పత్తిరిత్యుచ్యతే

సా-వి— ఇప్పడీత్యాదినా. ముత్తుక్కు, స్వరూపపరం. పిరన్తు, ఉత్పద్య. వళర్న్తు, వృద్ధిం ప్రాప్య నమనిత్యస్యాత్మవస్తునః క థముత్పత్తిః? నచాత్ర దేహసంబంధ ఉత్పత్తిః, దేహవిలక్షణాత్మస్వరూపస్యైవాత్ర ప్రతిపాద్యమానత్వాదిత్యా శంక్య ఉత్పత్తిస్వరూపం దివ్యసూక్తిముఖేనైవ విశృణోతి- పిరక్కై యావతితి స్వరూపజ్ఞానమ్ పిరక్కైయాలే, స్వరూప జ్ఞానోత్పత్త్యనంతరం. మున్పు తన్నై త్తనక్కురిత్తెన్ఱు, పూర్వకాలీన దేహాత్మాభిమాన స్వతంత్రాత్మాభిమా ది నివృత్తిః - స్వతంత్రాత్మాభిమానాదేర్వస్తుతో విద్యమానత్వేపి అవిద్యమాన త్వోపచారాద్వా దేహాదివి లక్షణపరశేషభూతస్వరూపజ్ఞానాభావాదనుత్పన్న ఇతి వ్యపదేశః- స్వరూపజ్ఞానోత్పత్త్యనంతరం తు స్వరూపస్య జ్ఞాతత్వాదుత్పన్న ఇతి వ్యపదేశః- తత్ర దివ్యసూరిసంమతిమాహ - అస్తు నాన్ పిరన్తిలేనితి - అస్తు, జ్ఞానోత్పత్తేః ప్రాక్. నాన్, అహం. పిరన్తిలేన్, స్వరూపలాభవాన్నాస్మి - పిరన్తపిన్, ఉత్పత్త్యనంత రం - మఱన్తిలేన్, నవిస్మరామి - విస్మరణే పునస్స్వరూపనాశప్రసంగాదితి భావః- "అసన్నేవ స భవతి" ఇత్యాదితి

సా-సం— ఇత్థం యోజనాయాం ఫలితం నిర్ధారయతి- ఇప్పడీతి ముత్తుక్కు, వాక్యద్వయ మిత్యర్థః- ఆచా ర్యరుచిపరిగృహీతేయం యోజనేత్యాహ. ఇన్తిరు. పిరక్కై, మున్పు తన్నై త్తనక్కురిత్తెన్ఱు ఇత్యుక్త్యా ప్రాగవస్థా ముపద్రుత్య అవస్థాంతరోత్పత్తిరేవ ఉత్పత్తిరిత్యర్థః సూచితః. అస్తు, స్వరూపజ్ఞానవిరహాదికశా యాం - నాన్, అనన్యార్హశేషత్వాది ధర్మ్యహం, పిరన్తిలేన్, నోత్పన్నః- కుతః? అస్య శేషత్వాద్యభిమాన

మూ—అతావతు? తన్నిశ్శైయాలుమ్ అనన్యశేషనామ్, అనన్యాధీననాయ్, అతడియాక అనన్యప్రయోజననాయ్ అనన్యశరణనాకై - వళరుకైయావతు? అధికార విశేషాను రూపకర్తవ్య విశేష విషయజ్ఞాన విశేషత్తాలేఉపాయపరిగ్రహమ్ పణ్ణుకై - ద్వయైక నిష్ఠనాకైయావతు? ద్వయానుసంధానత్తాలేఉపాయాన్తరత్తిలుమ్, ప్రయోజనాన్తరత్తిలుమ్, తువక్కఱ ఇతి శొన్న ఉపాయత్తిలుమ్, ప్రయోజనత్తిలుమ్ ప్రతిష్ఠిత నాకై. ఇప్పడీ తిరుమన్త్రముమ్, ద్వయముమ్ కూడ స్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళై కాట్టుకిరన-

సా-దీ—ద్వయైక నిష్ఠతైక్కూఱ్ఱ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ద్వయైక నిష్ఠ నాకై యావతెన్ఱు- ఇప్పత్తు త్తిలుపాయో పేయప్రకాశకమ్ ద్వయ మెన్కిరార్ , ఇప్పడి యెన్ఱు • ఇవ్వాక్యద్వయపక్షమ్ తన్నిలేఉపాయపర మెన్ఱుమ్.

సా-స్వా— మిలేన్నైక్కూ -మున్పుత్తని లైక్కుళ్ళైయెన్ఱుశొన్నతుకూడు మో ? పూర్వస్థిత జ్ఞానానందాదిస్వరూపని లైక్కుళియ విల్లైయే ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. అతావతితి- పూర్వమజ్ఞానస్యైయిలే అన్య శేషత్వాదిప్రతిసంధానత్తాలే అనన్య శేషత్వాద్యనస్యైయిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ తిరుమంత్రత్తిలేపిరన్దైక్కూరతుపపన్న మానాలుమ్ ద్వయత్తిలే వళర్న్దైనిక్కూరతు కూడు మో ? వళరుకైయావతు ? పూర్వాకారా దధికాకార భాక్త్వమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - వళరుకై యాన తితి. స్వరూపజ్ఞానమన్ఱిక్కే కర్తవ్య విషయజ్ఞాన ముముపాయజ్ఞానముమ్ సిద్ధిక్కియాలేఅధికా కారలాభమెన్ఱపడి - ఆనాలుమ్ ద్వయైకనిష్ఠ నానా మెన్ఱు శొన్నతుకూడు మో ? అప్పోతు తిరుమంత్రత్తుక్కుప్ పరిత్యాగమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌ కిరార్ - ద్వయైకనిష్ఠ నాకై యావ తితి - ఇన్ద యోజనై యిలుపాయ పురుషార్థమ్ సిద్ధియామైయాలే తిరుమంత్రమ్ ముఖ్యక్కు స్వరూప పరమెన్ఱు శొల్లుకైఉచితమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ -ఇప్పడీతి- ద్వయత్తిలే

సా-ప్ర— ఏవమితరి పూర్వ మవిద్య మాన భగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞాన యోగో త్పత్తి రుచ్యతే ఇతి భావః.

సా-వి-స్వసత్తాయాంస్వ ప్రసాయది। ఆత్మ దాస్యంహరేస్స్వామ్యంస్వభావంచసదాస్మర ఇతిస్మృతం పూర్వావస్థానివృత్తిశ్చ స్వేచ్ఛయాపి అనన్య శేషతయా, అనన్యాధీనతయా, అనన్యప్రయోజనతయా, అనన్యశరణతయా చస్థితిసర్వం తాసన్యుత్పత్తిరిహవివక్షితేత్యాహ-అతావతితి. వళరుకైశబ్దార్థమాహ-అధికారవిశేషేతి. ఉత్పన్నస్యస్థిరాది సేవనేవృద్ధిః- ఇహహ్యుపాయపరిగ్రహే నిశ్శేష ప్రతిబంధక నివృత్త్యా వృద్ధిరితి భావః- ద్వయైక నిష్ఠనానాయిత్యస్యార్థమాహ • ద్వయైకనిష్ఠ నాకైయావతితి- సంతతద్వయానుసంధానేన తదుక్తోపాయ ప్రయోజనయోః ప్రతిష్ఠితత్వం- నతుపశ్చాదుపాయాంతర ప్రయోజనాంతరప్రాప్త్యాతద్భ్రంశ ఇతి భావః.

సా-సం—నివృత్తే రేవానుత్పత్తేః- పిరన్దపిన్ ; అనన్యార్హ శేషత్వాదిమానహమిత్యధ్యవసాయోత్పత్త్యనంతరం. అత్ర ఎరన్దిలే నితివాచ్యే మరన్దిలే నిష్పత్త్యాచ శేషత్వాది విస్మృతి రేవనాశ ఇత్యర్థః సిద్ధ్యా ''సహివిద్యాతః'' ఇత్యుక్తవిధయా శేషత్వాదిజ్ఞానోత్పత్తి రేవోత్పత్తి రిత్యర్థః స్వీకృతః. నస్వ నన్యార్హ శేషత్వాది స్వరూపమేవ- తథాత్వే నైవ శ్రీశ నిత్య ముక్తానాంధీ విషయోపి. అతస్తమాదాయవాకథముత్పత్తివాదఇతి శంకాం పరిహరతి. అతావతితి- వళరుకైయావతితి - ఉత్పన్నస్య జ్ఞానస్యోపాయ లాభాద్యనుకూలా వివృద్ధిర్ద్వయేనైవేతిద్వయత్తిలే వళర్న్దిత్యుక్తిరితిభావః . అస్య మంత్రస్యైవం స్వరూపమాత్ర పరత్వే ఉపాయ పురుషార్థావగమః కథం సిధ్యేదిత్యత్రాహ - ఇప్పడీతి - అథాస్మిన్నేవ పక్షే

మూ— ఇవ్విరణ్డు వాక్యమాన యోజనై తన్నిలే తిరుమన్త్రమ్ముక్కు సపరికరాత్మసమర్పణ పరమెన్నుమ్ అనుసంధిప్పర్కళ్. అప్పోతు ప్రణవత్తిల్ మకారమ్ ప్రథమాన్తమెయాకవమైయుమ్ - హవిస్సమర్పణన్యాయత్తాలే నిరుపాధికమాన ఆత్మహవిస్సు నిరుపాధికదేవతైయాయ్ అకారవాచ్యనాన నారాయణనుక్కు భరమాక సమర్పితమెన్నక్కడవదు.

సా-దీ— యోజనాంతరత్తై కాట్టుకిరార్. ఇవ్విరణ్డిత్యాది - ఇఙ్గు మకారమ్ సమర్పణకర్మకారకమాకైయాల్ ద్వితీయాంతమెన్నుశంకై- ఇంద్రాయేదంనమమ ఎన్నుగిర హవిస్సమర్పణన్యాయత్తాలే ప్రథమాంతమేయాకవమైయుమెన్కిరార్ - అప్పోతు ప్రణవత్తిలెన్ను. దేవతైక్కు నిరుపాధికత్వం స్వశేషిత్వం- ఆత్మహవిస్సుక్కు నిరుపాధికత్వం స్వశేషత్వం - ఆత్మయాగస్తునుక్కు నిరుపాధికత్వమ్ స్వశేషివిషయత్తిల్ స్వశేషత్వత్తాల్ స్వరూపప్రాప్తత్వమ్ - ప్రథమవాక్యార్థమిరుక్కుమ్పడి కాట్టుకిరార్ - హవిస్సమర్పణేత్యాది. ఇతిల్ నారాయణనుక్కే ఎన్నుమవధారణమ్ ఉకారార్థమ్. ద్వితీయ

సా-స్వా—ఉపాయపురుషార్థమ్ సిద్ధిక్కైయాలే అసాంగత్యమిల్లైయెన్నుకిరుత్తు. ఇప్పడి ద్వయత్తిలే ఉపాయపురుషార్థమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ తిరుమంత్రమ్ సర్వార్థగర్భమెన్ను పూర్వమ్ శొన్నతువిరోధియాతో ? ఏకవాక్యతాపక్షత్తిల్ ఉపాయపరయోజనాంతరమ్పోలే వాక్యద్వయపక్షత్తిలుముపాయపరయోజనైశొల్లవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విరణ్డువాక్యమానవితి- ఇప్పడి తిరుమంత్రమ్ సమర్పణపరమాకిల్ సమర్పణమ్ సకర్మకమాకైయాలే మకారమ్ ద్వితీయాంతమాకవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అప్పోతితి. ఇప్పడియాకిల్ సమర్పణపరత్వమ్ కూడుమో ? అతుసకర్మకమన్రో ? అహంసమర్పితశ్చాస్త్రయోజిక్కిల్ భగవత్స్వమాకవిరుక్కిరతైక్కు సమర్పిక్కక్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- హవిస్సమర్పణేతి- దేవతైక్కు నిరుపాధికత్వమ్ స్వశేషిత్వం - హవిస్సుక్కు నిరుపాధికత్వమ్ స్వశేషత్వమ్ - యాగస్తునుక్కు నిరుపాధికత్వమ్ స్వశేషివిషయత్వమ్. స్వరూపత్తిల్ సమర్పణమ్ కూడావిట్టాలుమ్

సా- ప్ర— ఇంద్రాయేదంనమమేత్యత్ర యథా దేవతా సంబంధస్స్వసంబంధనివృత్తిశ్చోచ్యతే, ఏవం ప్రణవనారాయణపదాభ్యాం మకారవాచ్యస్య స్వస్యరక్షాభరే అకారవాచ్య శ్రీమన్నారాయణసంబంధో నమసా స్వసంబంధనివృత్తిశ్చ బోధ్యత ఇత్యేవం సమర్పణపరత్వం వేత్యాహ - ఇవ్విరణ్డిత్యాదినా -

సా-వి—అథోపాయపరత్వయోజనామాహ - ఇవ్విరణ్డువాక్యమానేతి - నను సమర్పణపరత్వే సమర్పణకర్మత్వేన మకారే ద్వితీయా స్యాదిత్యాశంక్య ద్వితీయాంతత్వాభావేపి సమర్పితమితిపదాధ్యాహారేణసంగచ్ఛత ఇత్యాహ-అప్పోతితి. అమైయుమ్, పర్యాప్తం. హవిస్సమర్పణన్యాయత్తాలే, ఇంద్రాయేదమితివత్. నిరుపాధికమానేతి-ఆత్మహవిషోనిరుపాధికత్వమ్ స్వశేషత్వం - దేవతాయానిరుపాధికత్వంస్వశేషిత్వం.

సా. సం — అస్యోపాయపరాంయోజనామాహ- ఇవ్విరణ్డిత్యాదినా -అప్పోతుమ్, సమర్పణపరత్వయోజనాయామపి - మకారస్య సమర్పణీయపరతయా ద్వితీయాన్తత్వావాప్త్యపి స్వరూపపరయోజనాయామంతస్య ప్రథమాంతత్వనిర్ణయాదస్యామపి యోజనాయామవైరూప్యాయ ప్రథమాంతత్వమేవ హవిస్సమర్పణన్యాయాదప్యుచితమితి సూచయన్ ప్రథమవాక్యార్థమాహ . హవిస్సమర్పణేతి - నారాయణనుక్కే-ఇత్యవధారణముకారార్థః- దేవతాయానిరుపాధికత్వం, స్వశేషిత్వం- ఆత్మహవిషస్తుస్వశేషత్వమేవ.

మూ—ఇప్పడి నిరుపాధికమాన ఆత్మయాగత్తిల్, నమః, ఎన్ఱు తన్నోడు తువక్కఱుత్తు ఎనక్కు భరమల్లే ఎన్ఱ తాయిత్తు- ఇదమింద్రాయనమమ, ఎన్ఱుమాప్పోలే ఇజ్గు పరసంబంధ విధియిలుమ్ స్వసంబంధ నిషేధత్తిలుమ్ ప్రవృత్తమాకైయాలే వాక్యద్వయ ముమ్ సప్రయోజనమ్. ఇన్నమస్సు సమర్పణమ్ తన్నిలుమ్ పర నిరపేక్ష కర్తృత్వాదికళై నిషేధిక్కైయిలే తత్పరమాకవుమామ్. వేఱొరుత్తరుక్కున్ భరమన్ఱు,

సా-దీ—వాక్యార్థం కాట్టుకిరార్. ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్- నమః ఎన్ఱత్తుక్కర్థమ్ ఎనక్కు భరమల్లే ఎన్ఱు- ప్రథమవాక్యత్తిల్ ఉకారత్తాల్ అవధారణమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ ద్వితీయవాక్యమేతుక్కెన్న వతిల్ ప్రథమవాక్యమే స్వసంబంధనిషేధత్తిలుమ్ తత్పరమానాలుమ్ వేఱె ప్రయోజనముణ్డెన్కిరార్. ఇన్నమస్సి త్యాది.- ప్రథమవాక్యత్తిల్ అవధారణత్తుక్కు తాత్పర్యముణ్డాకిలుమ్ గోబలీవర్దన్యాయేన స్వవ్యతిరిక్తనిషేధ పరమామ్ ద్వితీయవాక్యమ్ సప్రయోజనమాకిర తెన్కిరార్. వేఱొరుత్తరుక్కుమిత్యాదియాల్- ఇన్నాత్మసమర్పణ

సా-స్వా—భరత్తిలే తనక్కు స్వత్వం ప్రసక్తమాకైయాలే తద్విశిష్టత యాస్వస్యసమర్పణమ్ కూడుమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడిసమర్పణ ముపపన్నమానాలుమ్ నమస్సు అనన్వితమాయ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగి యాతో ? వాక్యద్వయ యోజనైక్కు అర్థభేదముమ్ వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడి నిరుపాధికేతి- ఉనక్కే భరమెన్ఱుకొణ్ణాలమ్మై యాతో ? ఎనక్కు భరమల్లేన్ఱుమ్ వ్యర్థమాక చ్చొల్ల వేణుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇదమింద్రాయేతి • ఆనాలు మునక్కే భరమెన్ఱు ఉకారత్తాలే అవధారణమ్ సిద్ధిక్కైయాలతనాలే తానే స్వసంబంధ నిషేధముమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ నమస్సు వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వధారాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇన్నమస్సితి. మేస్వాతంత్ర్యమ్ ఎన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ తిరుమంత్రమ్ ముక్కుసపరికరాత్మసమర్పణపర మెన్ఱుకొణ్ణాలు విరోధియాతో! ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- వేఱొరుత్తరుక్కుమితి.

సా-ప్ర—అస్మిన్పక్షే నమసో అహంకారాదినివృత్తిర్వాఽర్థ ఇత్యాహ- ఇన్నమస్సిత్యాదినా- అస్మిన్నేవ పక్షే ఉకారస్యావధారణార్థత్వే తేన స్వరక్షాభరస్య దేవతాంతరాన్వయవ్యావృత్తిర్నమసా స్వసంబంధవ్యావృత్తిశ్చ క్రియత ఇతి చాసప్రయోజనత్వస్తద్వయోః సమర్పణపరత్వస్య సంప్రదాయికత్వం చాహ- వేఱొరుత్తరుక్కుమిత్యాదినా-

సా-ప—యాగస్య నిరుపాధికత్వం స్వతిశ్శేషివిషయత్వమిత్యర్థః. ద్వితీయవాక్యార్థమాహ- ఇప్పడి నిరుపాధికేతి- ఎనక్కు భరమల్లేతి- భరస్య సమర్పితత్వాత్స్వస్య భారో నాస్తీత్యర్థః- ననూకారబలాదేవ భరస్య సంబంధనిషేధసిద్ధేర్నమ ఇతి వ్యర్థమిత్యాశంక్య స్వతంత్ర కర్తృకత్వసిద్ధేనాపి సార్థక్యం స్యాదిత్యాహ- ఇన్నమస్సు సమర్పణమ్ తన్నిలుమితి - ఏతత్సమర్పణేపి - గోబలీవర్దన్యాయేన ఉకారస్య స్వవ్యతిరిక్తవ్యవచ్ఛేద పరత్వేపి హి స్వస్యవచ్ఛేదాయ నమ ఇతి సార్థకమిత్యాహ • వేఱొరుత్తరుక్కుమ్ భరమన్ఱితి - నమ ఇతి ఇదం ప్రథమ

సా-సం—ద్వితీయ వాక్యార్థం దర్శయతి • ఇప్పడితి- ప్రథమేనైవ సమర్పణరూపార్థసిద్ధౌ కిం నమ ఇతి వాక్యేనేత్యత్రాహ - ఇద మితి- పూర్వవాక్యస్థావధారణేనైవ స్వసంబంధ నిషేధ సిద్ధేః కిమనేనేత్యస్వరసాదాహ - ఇన్నమస్సితి. నివృత్తింధర్మ విశేష పరమిత్యర్థః- తేనేన్ద్రాయేదం నమమేతి నమశ్శబ్ద వ్యావృత్తిః - అత్రాపి మంత్రే ప్రతియోగ్యుపస్థాపకాభావ రూపాస్వాస్థ్యాద్గోబలీవర్దన్యాయేన వాసార్థక్య మిత్యాహ- వేఱొరుత్తరుక్కుమితి- అత్రావధారణం స్వవ్యతిరిక్తాన్య

మూ — ఎనక్కుమ్ భరమన్టు ఎన్టు వాక్యద్వయాభిప్రాయమాకవుమామ్ - తిరుమన్త్రమ్ ఆత్మనివేదనపరమెన్ఱు మిడత్తిల్ శ్రీభాష్యకారర్ నిత్యత్తిలే “మూలమన్త్రేణ స్వాత్మానం దేవాయ నివేదయ్,, ఎన్నరుళిచ్చెయ్ తార్ - ఇప్పడి శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలుమ్ - “శ్రీమతా మూలమన్త్రేణ మామైకాన్తికాత్యన్తిక పరిచర్యాకరణాయ పరిగృహ్ణీష్వేతి యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానం భగవతే నివేదయేత్,, ఎన్ఱివ్వర్థమ్ దర్శితమ్ - వాక్యమ్ తోఱుమ్ ఒరు ప్రార్థనాపదత్తై అధ్యాహరిత్తు తిరుమన్త్రమ్ ముముక్షుక్కళ్ ద్వయత్తి లుత్తరఖణ్డమ్పోలే ఇష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తిరూపపురుషార్థప్రార్థనాపరమాకవు మనుసన్దిప్పర్కళ్ -

సా.దీ — పర యోజనైక్కు సమ్మతికాట్టుకిరార్, తిరుమన్త్రమాత్మాత్యాదియాలే - ఇనివాక్యద్వయత్తుక్కుమ్ ప్రాప్యపరమాక యోజనాన్తరమ్ కాట్టుకిరార్. వాక్యన్తోఱుమిత్యాది. ఇత్తియోజనైయిలుమ్ స్వరూపాను

సా. స్వా — ఉకార రూపావధారణత్తాలే భరస్య గోబలీవర్దన్యాయత్తాలే అన్యసంబంధముమ్, నమస్సినాలే స్వసంబంధముమ్ నిషిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ ద్వయమే శరణాగతి మన్త్రమెన్ఱు సంప్రదాయమాకైయాలే తిరుమన్త్రత్తుక్కు సమర్పణపరత్వమ్ శొల్లిల్ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. తిరుమన్త్రమితి - నిత్యత్తిలే ఆరాధనాఙ్గాత్మనివేదనత్తిలే మూలమన్త్రమ్ వినియుక్తమానాలుమ్ మోక్షోపాయపరత్వమ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయిరే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడీతి. ఇనిద్వివాక్యపక్షత్తిల్ సకలార్థగర్భమాన మూలమన్త్రత్తిలే పురుషార్థపరమాయిమ్మొదుయోజనైకొళ్ళవేణ్డావో? పురుషార్థమ్ శబ్దతస్సిద్ధియాతొழிగైయన్ఱో? ఇప్పురుషార్థపరమాయమొదుయోజనైయిత్తిల్ పురుషార్థద్యోతకశబ్దమిల్లైయే? అధ్యాహరిత్తాలుమ్ పురుషార్థరూపైకార్థత్తై లేపకవాక్యత్తైయేయుచితైయన్ఱో? వాక్యద్వయపక్షమ్ కూడాదో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - వాక్యన్తోఱుమితి.

సా - ప్ర — మకారాన్తోక్తే మకారవాచ్యాయ నారాయణాయైవ నాన్యస్మై కైంకర్యప్రార్థనాపరత్వం ప్రణవతృతీయపదయోః నమసస్త్వనిష్టనివృత్తిప్రార్థనాపరత్వమితి వాక్యద్వైత్వ ఏవ పురుషార్థపరత్వమితి యోజనాం దర్శయతి మన్త్రస్యావృత్త్యా స్వరూపోపాయపురుషార్థష్వేకైకబోధకత్వేపి ఇతరయోరపి పదత్రయే ప్రార్థనేత్యాహ - వాక్యన్తోఱుమిత్యాదినా -

నా.వి — వాక్యార్థః - ఎనక్కుమ్ భరమన్ఱితి ద్వితీయవాక్యార్థః స్వవ్యావర్తకస్యాపి ప్రతిపన్నత్వాత్ వ్యాప్తత్వసంభవే కిమత్ర పృథక్ నిషేధేనేత్యాశఙ్క్యాహ నైవం - స్వస్య స్వభరేస్వసంబంధః మెదస్థావటి సామాన్యాప్రసిద్ధ్యా పునః స్వస్వరక్షణ వ్యాపారే కదాచిత్ప్రవర్తేత స్వప్రయత్ననివృత్తి పర్యన్తం ప్రవృత్తి నిరసిధ్యత్ - అతః పృథగ్విశిష్య నిషేధ ఆవశ్యకః. అతఏవ పూర్వం స్వరూపపర యోజనాయాం గోబలీవర్దన్యాయేన స్వవ్యతిరిక్తపరత్వ ప్రతిషేధానంతర మస్వాతన్త్ర్యనిరపేక్షకర్తృత్వ నిషేధ ఉక్తః, ఇహంతు నిరపేక్ష కర్తృత్వ నిషేధప్రతిపాదనంతరం గోబలీవర్దన్యాయేన స్వవ్యతిరిక్త వ్యవచ్ఛేద ఉక్తః - పూర్వమస్వరసవిషయ... వళిహూపాదానేన తాత్పర్యస్వరసతహానాస్తి, ప్రయోజనవిశేష... త్వమేవంతాత్పర్య ... సంభవాత్. అన్యథా ... స్వీకారాయోగాత్. సమర్పణ... పదాయుక్తత్వ ... మితి -

సా - సం — పరమితిభావః - ఇయంయోజనాయతీవరాభిమతేత్యాహ - తిరుమన్త్రమిత్యాదినా - ... పక్షే అస్య పురుషార్థపరయోజనామాహ - వాక్యన్తోఱుమిత్యాదినా. ప్రార్థనాపదత్తై ... దమిత్యర్థః.

మూ— అప్పోతుమ్ స్వరూపానుసంధానమ్ ఇతిలేఅన్తర్గతమ్- స్వరూప మాత్రపరమానపోతుమ్ పురు షార్థ విశేషమ్ సూచితమ్ - అతినుపాయముమ్ ప్రార్థనైయుమ్ తత్త్వత్ప్రమాణవశత్తాలే వరుమ్.

సా-దీ—సంధానమ్ ప్రణవత్తిలర్థాత్సిద్ధమెనిఱారార్ - అప్పోతుమెన్ఱు-స్వరూపమాత్ర పరమానపూర్వార్ధయోజనైయిల్ పురుషార్థవిశేషమ్ చతుర్థియిల్ సూచితమెన్కిఱార్- స్వరూప మాత్రేత్యాది. ఇప్పురుషార్థవిశేషత్తుక్కుపాయముమ్ తత్ప్రార్థనైయుమార్థమాకసిద్ధమామెన్కిఱార్ -అతినుపాయముమెన్ఱుతుడక్కి.

శ్రీ - స్వా — స్యామెన్ఱు పద మధ్యాహార్య మెన్ఱ పడి - ఇప్పడి తిరుమంత్రమ్ ముముక్షు పురుషార్థ పరమాకిల్ అత్యావశ్యక స్వరూపానుసంధానమ్ సిద్ధి యామైయాలే కుఱైయిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- అప్పోతుమితి. అంతర్గతమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే నారాయణాయ స్యామెన్ఱు కైజ్కర్యవృత్తిప్రార్థనైయిలే ఆర్థికమన్ఱిక్కేకైంకర్య రూప స్వరూపానుసంధాన మంత ర్గత మా క శబ్దతస్సిద్ధికిఱ తెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ స్వరూపమాత్ర పరప్రథమ యోజనైయిల్ పురుషార్థవిశేషమ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయే ? స్వరూపమాత్ర యోజనాయాం ద్వయుక్తిలే ఉపాయపురుషార్థజ్గళ్ సిద్ధజ్గళెన్ఱు పూర్వమ్ శొన్నోమెన్ఱిల్ తిరుమంత్రత్తిలే తానే తత్సిద్ధి శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱాల్. స్వరూపమాత్రేతి- శేషత్వమ్ స్వరూపమాకైయాలే శేషవృత్తిరూపకైంకర్య రూపపురుషార్థమ్ సూచితమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి స్వరూపమాత్రమ్ శబ్దమాయ్పురుషార్థమ్ సూచితమాకిల్ తత్ప్రార్థనైయుమ్ తదర్థమ్ కర్తవ్యోపాయముమ్ శొల్లామైయాలే స్వరూపజ్ఞానాదేవ పురుషార్థ సిద్ధిఎన్కిఱపక్షమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అతినుపాయముమితి - "శరణంవ్రజ. రక్షాపేక్షాంప్రతీక్షతే" ఇత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే కర్తవ్యతయా వరుమెన్ఱుకరుత్తు. ఉపాయుపగమానమధ్యమ యోజనైయిల్ "మూలమంత్రేణ మామైకాంత్యాత్యంతిక పరిచర్యాకరణాయ పరిగృహ్ణీష్వేతి యాచమానస్స్వాత్మానం భగవతే నివేదయే" యెన్ఱుకైంకర వృత్తి మూపఫలోత్పాదన భరసమర్పణరూపో పాయపరమాకైయాల్ ఫలవిశేషముమ్ స్వరూపమంతర్గతమాకైయాల్ స్వరూపపురుషార్థజ్గళుక్కు అనుక్తిమెన్ఱుకణ్డుకొళ్వతు- ఇప్పడిద్వివాక్య పక్షత్తిల్

సా-ప్ర —ననుమూలమన్త్రేణేదంప్రథమతయా స్వరూపోపాయపురుషార్థజ్ఞానానాం ప్రాపణాత్తేషామేవ ప్రాప్యత్వేనతత్వం త్వేనప్రాప్యపరత్వస్యకైశ్చిదుక్తస్తదైవ్యలక్షత్వేనప్రాప్యపరత్వనానమనుచితమిత్యాశంక్య

సా-వి— స్వరూప జ్ఞానం ప్రణవే సిధ్యతీత్యాహ . అప్పోతు మితి - ఏవమవ స్వరూపపరత్వ పక్షేఽనకించిత్కర్వత శ్శేషత్వమితి కైంకర్యంసిధ్యతీత్యాహ . స్వరూపమాత్రేతి - ఇహోపాయసిద్ధిః ప్రార్థనాప దాధ్యాహారశ్చ ప్రమాణబలాత్ప్రవృత ఇత్యాహ- అతినుపాయముమితి-పురుషార్థసాధనం.ననుకేచిత్తుఇదం ప్రథమతయా స్వరూపోపాయ పురుషార్థజ్ఞానానామేతన్మంత్రసాధ్యత్వాదయంమంత్రః ప్రాప్యభూత

సా-సం—అన్తర్గత మితి, అర్థమితివా , ఇష్టప్రాప్తికోట్యంతర్గత మితి వార్థః- మన్త్రస్యస్వరూప మాత్ర పరత్వ పక్షేద్వయే ఉపాయ పురుషార్థయోః ప్రాక్సిద్ధిరుక్తా - ఇదానీం ప్రకారాన్తరేణాపి సిద్ధిమాహ - స్వరూప మాత్రేతి - నారాయణ పద చతుర్థ్యా సూచిత మిత్యర్థః. తదుభయజ్ఞప్తౌ కరణమాహ - అతినితి. స్వరూపపరత్వయోజనాయా మిత్యర్థః- ప్రపత్తిశాస్త్రం " తవదాస్యైకభోగీస్యాం,

మూ— ఇమ్మన్త్రోత్పాద్యఙ్గళాన శేషత్వజ్ఞానాదికళ్ మున్బు ప్రాప్యఙ్గళల్లామైయాలే ఇమ్మన్త్రమ్ముక్కు ప్రాప్య పరమెన్నగు అన్యపరమ్- ఎఙ్గనే యెన్నిల్ ? ప్రాప్య పరమెన్నతు ప్రాప్య ప్రతిపాదక మెన్నపడియన్ను-శబ్దత్తాల్ ఉత్పాద్యమాన జ్ఞానమ్ శబ్దత్తుక్కు ప్రతిపాద్య మన్ఱిరే.

సా.దీ— శిలర్ శేషత్వజ్ఞానాద్యుత్పాదక మాకైయాలే ఇమ్మంత్రత్తై ప్రాప్యపర మన్నుశొల్లియిరుక్క అన్తయోజనైయై చ్చొలామైక్కు హేతు వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇమ్మంత్రోత్పాద్యఙ్గళెన్నుతుడఙ్గి. అన్యపరమ్, ప్రాప్యపరమెన్నతు ప్రాప్యప్రయోజకమెన్నపడీ యానేక్కు - అన్యపరత్వత్తై ప్రశ్నపూర్వకమాకవే వెళి యిడుకిరార్ - ఎఙ్గనేయెన్నిలిత్యాది - శేషత్వాది జ్ఞానముత్పాద్యమాకైయాలదుక్కు ప్రతిపాదక మెన్నప డియన్ను-అకైయాలన్యపరమెన్నక్కు - శేషత్వజ్ఞానాదీత్యాది శబ్దత్తాలుపాయపురుషార్థజ్ఞానంసంగృహీతం.

సా.స్వా— మంత్రమ్ముక్కు స్వరూపమాత్ర పరమెన్నుమ్, ఉపాయమాత్రపర మెన్నుమ్, పురుషార్థమాత్ర పరమెన్నుమ్ శొన్నతుకూడుమో ? స్వరూపపరత్వాది పక్షత్తిలుమ్, శేషత్వోపాయత్వ జ్ఞానఙ్గళుమ్, మున్బు ప్రాప్యఙ్గళాయ్ మంత్రత్తాలే ఇప్పోతు ప్రాప్యఙ్గళాకైయాలే స్వరూపోపాయ జ్ఞాన రూప ప్రాప్య పరమెన్నయుక్తియుక్తమాక శిలసంప్రదాయ మిరుక్కైయాలే సర్వపక్షత్తిలుమ్ ప్రాప్యపరమెన్ను శొల్లలా వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇమ్మంత్రోత్పాద్యఙ్గళానేతి - అన్యపరమెన్ను శొల్లక్కూడుమో ? శేషత్వాది జ్ఞానోత్పాదకతైయా జ్ఞానరూప ప్రాప్య పరమెన్ను శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్ను శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఎఙ్గనేయెన్నిలిత్యాదినా - లోకవేదఙ్గళిలే తత్పర శబ్దమ్ తత్ప్రతిపాద కార్థకమాకైయాలే మంత్రోత్పాద్యజ్ఞానం మంత్రప్రతిపాద్యమల్లామైయాలే ప్రాప్యపరమ్ మంత్రమెన్ఱ సంప్రదాయ వాక్యం

సా.ప్ర— "యత్పర శ్శబ్దస్స శబ్దార్థః" ఇతి న్యాయాన్మంత్ర జన్యానాం స్వరూపోపాయ పురుషార్థజ్ఞానానాం మంత్రార్థత్వానుపపత్తేస్సందుక్త ప్రాప్యశబ్దో జ్ఞానపరః ఇత్యభిప్రాయేణాహ-ఇమ్మంత్రోత్పాద్యేత్యాది-

సా.వి— స్వరూపోపాయపురుషార్థ జ్ఞానపరత్వే ఇత్యాహుః తథాకిమితి న వ్యాఖ్యాయత ఇత్యాశంక్య యదర్థ బోధక స్సశబ్దార్థః - నహి మంత్ర స్సజ్ఞస్యార్థ బోధకః. కింతు తదర్థబోధకః తతస్స్వరూపోపాయ పురుషార్థ పరత్వ మేవ నతు జ్ఞాన పరత్వమితి ప్రాప్య పరమితి వాక్యస్య తాత్పర్యాంతరం పరికల్ప్య స మర్థనీయమిత్యాహ - ఇమ్మంత్రోత్పాద్యఙ్గళానేతి- అన్యపరం,ప్రాప్య ప్రయోజకమితి సమర్థనీయ మితి భావః. యథాశ్రుతార్థాంగీకారో నయుక్త ఇత్యాహ - ఎఙ్గనేయెన్నిలితి- ప్రాప్య ప్రతిపాదక మెన్నపడియన్ను, జ్ఞానప్రతిపాదక ఇతి నార్థ ఇత్యర్థః - తత్ర బాధకం దర్శయతి - శబ్దత్తాలితి - ప్రతిపాద్య మన్ఱిరే, ప్రతిపాద్యం నభవతి ఖలు. జ్ఞానవిషయభూతార్థ ఏవ ప్రతిపాద్యం ఖల్విత్యర్థః-"యత్పర శ్శబ్దస్స శబ్దార్థః" ఇతి న్యాయాచ్ఛబ్దస్య జ్ఞానపరత్వే జ్ఞాన శబ్దార్థత్వాపత్తేః జ్ఞానం శబ్ద ఫలం నస్యాదితి భావః.

సా.సం— మిత్యాదివ తత్పర్యాప్తి మాత్రం శబ్ద నోచ్యతే. ఏవం వాక్యద్వయ పక్షే యోజనాత్రయ మాశ్రిత్య ప్రసంగాత్త్రైశ్చిదుక్త యోజనాంతరా సామంజస్య మపి దర్శయతి, ఇమ్మన్త్రేత్యాదినా. ప్రాప్య పరమితి పూర్వ మప్రాప్తమితః పరం ప్రాప్యం యచ్ఛేషత్వ జ్ఞానాది తత్పర మితి పరాభిప్రాయః- అన్యపర మితి, శేషత్వజ్ఞాన ఫలభూత పురుషార్థ విశేష పరమిత్యర్థః- పరాభి మతేర్థేఽనుపపత్తిమాహ. ఎఙ్గనే యెన్నిలితి- శబ్దస్య కించిత్పరతోక్తి స్తత్ప్రతిపత్తి జనకతయాస్యాత్ -నహి శేషత్వ జ్ఞానజనకో మంత్రః-

మూ — తిరుమన్త్రమ్ మూన్ఱువాక్యమానపోతు స్వరూపముమ్ పురుషార్థముమ్ శొల్లి ఉపాయమ్ అర్థమాతల్, స్వరూపముమ్ ఉపాయముమ్ శొల్లి పురుషార్థమ్ అర్థమాతల్, ఉపాయముమ్ పురుషార్థముమ్ శొల్లి స్వరూపమ్ అర్థమాతల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థఙ్గళ్ అడైవే శబ్దఙ్గళాతలాకక్కడవతు. ఎఙ్ఙనే యెన్నిల్,

పా-దీ — ఇనివాక్యత్రయపక్షత్తిలఞ్జు యోజనైయిల్ ప్రణవ నమస్సుక్కళ్ స్వరూపపరమాయ్ తృతీయపదం పురుషార్థ ప్రార్థనా పరమెన్నుమ్ యోజనైయెన్నుమ్ పదత్రయముమడైవే స్వరూపోపాయ పురుషార్థ పరమెన్నుమ్ యోజనైయెయుమ్ కాట్టుకిరార్ - తిరుమంత్రమ్ మూన్ఱిత్యాదియాల్. ఇతిల్ ప్రథమ

సా-స్వా — తత్ప్రతిపాదకత్వరూపముఖ్యార్థమ్ బాధితమాకైయాలే గౌణమాయ్ తదుత్పాదకత్వపరమెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడి ద్వివాక్యయోజనై కూడుమో ? మంత్రత్తై ఏకైకమాత్రపరమాక్కిజ్ఞాతవ్యమానవిరణ్డర్థత్తై అర్థికమాక కల్పిక్కిరతు క్లిష్టమన్నో ? ఎన్న ఇరణ్డుశబ్దమాయొన్ఱు అర్థికమెన్కిరతువుమ్, మూన్ఱుమ్ శబ్దమెన్కిరతువుమ్, క్రమేణ స్వరసమెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్బత్తి త్రివాక్యపక్షత్తై అరుళిచ్చెయ్కిరార్. తిరుమంత్రమితి. ఆనాలుమ్ ద్వివాక్యపక్షత్తిల్ "తిరుమన్త్రత్తిలేవిరస్తు ఎన్నుమ్"", శ్రీమతా మూలమంత్రేణ ఎన్నుమ్, సంప్రదాయమిరుక్కిరాప్పోలే త్రివాక్యపక్షత్తుక్కు సంప్రదాయమ్ వేణ్డావో ? ఎన్కిరవభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఎఙ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా-

సా - ప్ర — ఏవమేకవాక్యత్వేనావృత్త్యార్థద్వయ బోధకత్వం, వాక్య ద్విత్వే సార్థద్వయ బోధకత్వం చోక్త్వా వాక్యత్రిత్వే నాపి స్వరూప పురుషార్థ పరత్వేన యోజనాద్వయం, స్వరూపోపాయ పరత్వేనచ ఉపాయ పురుషార్థ పరత్వేనచ యోజనాద్వయం, క్రమేణ స్వరూపోపాయ పురుషార్థ పరత్వేనైక యోజనాంచ సంగృహ్ణాహ- తిరుమంత్రమిత్యాదినా. వికల్పద్యోతకే వాతలిత్యనేన స్వరూపోపాయ యోశ్శాబ్దత్వం పురుషార్థస్యార్థత్వం చేతియోజనా సూచితా- ఏవం సంగృహ్యోక్తాసు యోజనాసు ప్రణవనమోభగవచ్ఛేషత్వస్య శేషత్వనివృత్తిరూపార్థద్వయ బోధకత్వమేవ స్వరూప పరత్వం తృతీయ పదస్య పురుషార్థ పరత్వమితి యోజనాం సాంప్రదాయికత్వప్రదర్శనపూర్వకమాహ- ఎఙ్గనె యెన్నిలిత్యాదినా-

సా-వి — అథవాక్యత్రయపక్షే స్వరూపం పురుషార్థశ్చ శబ్దౌ. ఉపాయ అర్థః- స్వరూపముపాయశ్చ శబ్దౌ- పురుషార్థ అర్థః. ఉపాయః పురుషార్థశ్చ శబ్దౌ- స్వరూపమార్థం. స్వరూపోపాయపురుషార్థాస్త్రయోపి శబ్దా ఇతిపక్షచతుష్టయమిత్యాహ. తిరుమంత్రమ్ మూన్ఱువాక్యమానపోతిత. అత్ర స్వరూపం పురుషార్థశ్చ శబ్దావితి ప్రథమపక్షే ప్రథమవాక్యద్వయం స్వస్వరూపపరం ఉత్తరవాక్యం పురుషార్థపరమితి. ప్రథమవాక్యం స్వరూపపరం - ఉత్తరవాక్య ద్వయమనిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తి పరమితి పక్షద్వయస్య వక్ష్యమాణత్వాత్సంకలనయా పంచపక్షాః. ప్రాగుక్తైక వాక్యత్వ వాక్యద్విత్వ పక్షయోః పంచపక్షా ఇతి దశధా యోజనాస్సంపద్యంత ఇతిబోధ్యం- క్రమేణోపపాదయితుమాకాంక్షాముత్థాపయతి. ఎఙ్గనె యెన్నిలితి- స్వరూపపురుషార్థ

సా-సం — అపితు శేషత్వజ్ఞాన(ప్రతిపా)క ఇతి పరోక్తిరయుక్తేత్యర్థః - అథమంత్రస్య వాక్యత్రయత్వపక్షే తత్ర యోజనాపంచకం చోపపాదయితుముపాయమార్థమాతలితి వాక్యసంగృహీతే యోజనాద్వయే తారనమసోస్స్వరూపపరత్వం నారాయణాయేతి చ పురుషార్థప్రార్థనాపరత్వమిత్యేకా తారస్యైవ స్వరూపపరత్వమితరయోః పురుషార్థ ప్రార్థనా పరత్వమిత్యపరా- తత్రాద్యాముపపాదయతి- ఎఙ్గనెయెన్నిలిత్యాదినా.

మూ—"అకారార్థాయైవస్వమహ మథమహ్యం ననివహానరాణాం నిత్యానామయనమితి నారాయణపదమ్। యమాహాస్మై కాలం సకలమథసర్వత్ర సకలాస్వవస్థాస్వావిస్స్యాన్మమ సహజకైంకర్య విధయః", ఎన్కిఱపడియే ప్రణవముమ్ నమస్సుమ్ స్వరూపత్తై శోధిక్కిఱన. మూన్ఱామ్పదమ్ ప్రణవత్తిల్ చొన్న తాదర్థ్యత్తై పురస్కరిత్తుక్కొణ్డు అధ్యాహృతమాన క్రియాపదత్తోడే కూడి పురుషార్థ ప్రార్థనార్థమ్.

సా.దీ—యోజనైయైయుదాహరణమాక వివంక్కిఱార్- అకారార్థాయైవేత్యాదియాల్- ఇశ్లోకమతిరుమంత్రత్తినుడైయ స్వరూపపురుషార్థ పరత్వత్తై వెళియిడుకిఱతు - ఇన్ద యోజనైయిల్ నమస్స్వరూపశోధన

సా-స్వా— అకారేతి - మకారార్థోఽహ మకారార్థాయైవస్వం, శేషభూతః-అథనమః,మః,మహ్యం న శేషభూతః-నారాయణపదంనిత్యానాంనరాణాంజీవానాంనివహాః అయనంయస్యేతియంభగవంతమాహ- అస్మై భగవతేనారాయణాయసకలమపికాలంసకలాస్వప్యవస్థాసు మమసహజకైంకర్యవిధయఆవిస్స్యాదితిశ్లోకార్థః.నారాయణపదత్తిలే పురుషార్థమ్ తోన్ఱుకిఱతెన్ఱు శ్లోకత్తిలే చొన్నతుకూడుమో?అవ్వాచకశబ్దమిల్లైయే?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-మూన్ఱామ్పదమితి.అధ్యాహృతేతి.భవేయుమితిపదత్తోడేఎన్ఱపడి.తృతీయపదత్తుక్కు పురుషార్థ ప్రార్థనై అర్థమెన్ఱు చొన్నతుకూడుమో?అనిష్ట నివృత్తిరూపప్రాథమికపురుషార్థమ్

సా.ప్ర—అకారార్థాయైవస్వమహమితి ప్రణవార్థః. అథ మహ్యం నేతి నమసోఽర్థః. నరాణాంనిత్యానామయనమితితత్పురుషః- నిత్యానాం నరాణాం నివహా అయనం యస్యేతి బహువ్రీహిః. ఇత్యుభయవిధ సమాసార్థ వివక్షయా నివహా ఇత్యారభ్యయమాహేత్యంత ముక్తం- అస్మై కాలమిత్యాదినా స్యామిత్యధ్యాహృత పదస్య చతుర్థ్యర్థాన్వయోపదర్శితః - నను తృతీయ వాక్యస్య పురుషార్థ ప్రార్థనా

సా-వి— పరస్వపక్షే ప్రథమవాక్యద్వయంస్వరూపపరమితి పక్షుః భట్టార్య శ్రీసూక్తిసంమతి ప్రదర్శనపురస్సరమాహ - అకారార్థాయైవేత్యాదినా - నరాణాం నివహాః నారాః అయనమితి బహువ్రీహి సమాసాశ్రయణే నారాయణపదం యమాహనిత్యానామయనమితి తత్పురుష సమాసాశ్రయణేనచ యమాహేత్యయనమితిపద మావర్త్య వ్యావర్తతే - తేషామయమాశయః. "నారస్త్విత సర్వపుంసాం సమూహాః పరికీర్తితా" ఇతి వచనానుసారేణ నిత్యభూత చేతనమాత్ర పరమితివా "చేతనాచేతనంసర్వం యస్యాస్త్యయ్యేతి రిద్యతే। నారాస్తదయనం చే"తి వచనానుసారేణ స్వరూపతః ప్రవాహతశ్చనిత్యభూత చేతనాచేతన వర్గమాత్రపరంవా నారపదమితి- వస్తుతస్తు నరాణామిత్యస్య వ్యాఖ్యానరూపం నిత్యానామితి పదం. తతశ్చ నరాణాం స్వరూపతః ప్రవాహతో వా నిత్యభూతానాం నివహానారాః అయన మితి పదద్వయం యమాహ, బహువ్రీహితత్పురుషాభ్యాంయం ప్రతిపాదయతి-అస్మై ఇత్యన్వయః- కాలం సకలమపి,సర్వస్మిన్కాలే-అత్యంతసంయోగే ద్వితీయా-సకలాస్వవస్థాసుసహజకైంకర్యవిధయోమమస్యురితి, సార్థనాపదాధ్యాహారేణ,కైంకర్యవాచిపదాధ్యాహారేణచయోజనాకృతా శోధిక్కిఱన,శోధయతః-మూన్ఱామ్పదమ్,తృతీయపదం-అత్రనమఃపదస్య

సా-సం— అకారార్థాయైవస్వమహ మిత్యుక్త విధయా అన్వయ ముఖేన స్వరూప పరత్వం ప్రణవస్య, మహ్యం నేత్యుక్త వి..యా వ్యతిరేక ముఖేన స్వరూప పరత్వం నమస ఇత్యర్థః - తాదర్థ్యా పరిజ్ఞానే కైంకర్య ప్రార్థనానుపపత్త్యా ఆహ- ప్రణవత్తిలి. పురస్కరిత్తుక్కొణ్డు, కైంకర్యప్రార్థనాయా

మూ—— అప్పోతు అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనై అర్థస్వభావత్తాలె వరక్కడవతు. ద్వయత్తిలుమ్‘భవాం స్తు సహ వైదేహ్యా,’ఇత్యాదికళిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే కైంకర్య ప్రతి సంబంధియుమ్ సపత్నీకనాన పడియాలే (ఇఙ్గుమ్) సలక్ష్మీకనాన నారాయణన్ పోరుట్టాగవె ఎన్నుమ్పడి - (అజ్గుమ్) నారాయణాయ ఎన్కిఱత్తుక్కు క్రియాపేక్షైయుణ్డాకైయాల్ ఔచిత్యత్తాలె భవేయమ్ ఎన్ఱొరుపదమ్ అధ్యాహార్యమ్ -

సా-దీ——పరమాత్మైకైయాలనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనై అర్థసిద్ధమెన్కిఱార్ అప్పోతెన్ఱు. అనిష్టనివృత్తిపూర్వకమాకవే యిష్టప్రాప్తిప్రమాణసిద్ధమాకైయాలెన్నుపడి. ఎఙ్గుమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనైయిల్ సపత్నీకనాన నారాయణన్ పొరుట్టెన్ఱు అనుసంధిక్క వేణుమెన్కిఱయిత్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ - ద్వయత్తిలు మిత్యాదియాల్ ఇఙ్గుమెన్ఱు మఱవాయ్ - ప్రార్థనారూపద మధ్యాహార్యమెన్కిఱయిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్.

సా.స్వా—— తోత్తవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- అప్పోతిత్తి - అర్థస్వభావత్తాలెఇతి.అనిష్టనివృత్తియన్నిక్కే ఇష్టప్రాప్తికూడామైయాలే అర్థిక్కై మెన్ఱుకరుత్తు - అనాలుమ్ తృతీయపదత్తిలే పురుషార్థ ప్రార్థనమ్ కూడుమో ? కైంకర్యరూపపురుషార్థమ్ సలక్ష్మీకప్రతిసంబంధిక మాకైయాలేలక్ష్మీ వాచక పద మిల్లామైయాలే అతుకూడాతే ? కైంకర్యమ్ కేవల భగవత్ప్రతి సంబంధికమ్ తానెన్నిల్ ద్వయత్తిలుమ్ తద్వివరణ ప్రమాణఙ్గళిలుమ్ విశిష్టమే ప్రతిసంబంధియాకత్తోత్తుకైయాలే అతుకూడాతే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ద్వయత్తిలుమిత్యాదినా . లక్ష్మీసంబంధమర్థమెన్ఱుకరుత్తు - అనాలుమ్ భవేయమెన్ఱొరు పదమధ్యాహరిత్తుపురుషార్థ పరమెన్ఱు శొల్లకూడుమో?నియామకమిస్ట్రకే అధ్యాహారమ్కూడాతే?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.నారాయణాయఎన్కిఱత్తుక్కితి.అపేక్షాసహకృతౌచిత్యన్యాయమేనియామకమెన్నుపడి.

సా-ప్ర——సర్వ్వమయుక్తం.తద్వాచి శబ్దాభావాదధ్యాహారేపియుక్తంచిత్ప్రద్యాదిత్యధ్యాహారేణాపి నైరాకాంక్ష్యసిద్ధేః ప్రార్థనా వాచి పదాధ్యాహార నియమాసిద్ధేశ్చేత్యత్ర అనధ్యాహారేణయోజనాయాం సంభవంత్యాం అధ్యాహారస్యైవ ఏకేన నైరపేక్ష్యే అనేక పదాధ్యాహారస్యాపి దోషత్వాత్ స్వముపేక్షితఇత్యధ్యాహారే పురుషార్థ పరత్వాసిద్ధి ప్రసంగాత్ స్వామిత్వాద్యాహారేతాదర్థ్యవిహిత చతుర్థ్యా అనాదిసిద్ధ ప్రణవమాత్రార బోధిత శేషత్వ పరత్వానుపపత్తేః శేషత్వమాత్రస్యానాశాస్యత్వాత్ తాదర్థ్య ఫలభూత కైంకర్యస్య శాస్యత్వ సంభవాచ్చాధ్యాహృతస్యామిత్వేత ద్విశిష్టస్య తాదర్థ్య ప్రత్యయస్య లక్షణయా కైంకర్యప్రార్థనాపరత్వం యుజ్యతఇతి సాంప్రదాయికమిత్యాహ. నారాయణాయఎన్కిఱ త్యాదినా.

సా.వి——స్వసంబంధవృత్తిపరత్వాదనిష్టనివృత్తిప్రార్థనాయాః స్వయంసిద్ధత్వమాహ.అప్పోతనిష్టనివృత్తీతి-అనిష్టనివృత్తింవినా ఇష్టప్రాప్తేరసంభవాదిష్టప్రాప్తౌ ప్రార్థితాయామనిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనాపి సిద్ధ్యతీతి భావః పొరుట్టాగవేయెన్నుమ్పడి, నారాయణార్థఏవంప్రకారేణ-క్రియాపదాధ్యాహారేప్రమాణందర్శయతి-

సా-సం—— హేతుతయాస్వీకృత్యేత్యర్థః-అప్పోలు, నమసోపిస్వరూపపరత్వే-అర్థస్వభావత్తాలే,ఇష్టప్రాప్తిపరచతుర్థీ వివక్షిత కైంకర్య స్వభావాత్- నహిసర్వానిష్ట నివృత్తిం వినా కైంకర్య ప్రాప్తిరితి చతుర్థ్యైవగమ్యఅపి సిద్ధిరిత్యాశయః- ఇహశిక్షణీయార్థాన్ ప్రాసంగికాన్ శిక్షయతి- ద్వయత్తిలుమిత్యాదినా- ఇహనారాయణస్యైవ శ్రుతత్వాత్కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వమితి నశంకనీయం- సంగ్రహస్యవివరణాయత్తార్థకత్వాదితిభావః.అత్రాకాంక్షితంయోగ్యంచాధ్యాహార్యందర్శయతి-నారాయణాయఎన్కిఱత్తుక్కితి.

మూ— "వఴువిలా వడిమై శెయ్య వేణ్డుమ్", ఎన్నుమ్ "అడియేనైయాళ్ కొణ్డరుళే" ఎన్నుమ్ "నిత్య కింకరతాం ప్రార్థయామి" ఎన్నుమ్ "నిత్యకింకరో భవాని" ఎన్నుమ్ ఇప్పొరుళై ప్రయోగిత్తార్ కళిరే -

సా-దీ— వఴువిలావడిమై యిత్యాది - తాదర్థ్యే చతుర్థ్యా శాస్త్రీయాలట్ కు పూర్వసిద్ధత్వే ప్రార్థనీయ

సా - స్వా — భవేయమిత్యర్థ్యానుకూలవేణుమో ? భవామి ఎన్నుత్తాల్ అన్వయానుకూలాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- వఴువిలాఇతి - వఴువిలా, స్వాధీన స్వార్థానన్యార్హత్వ భ్రమాది దోష మిల్లాద - అడిమై, కైంకర్యత్తై - నామ్, అడియోఙ్గళ్. శెయ్య వేణ్డుమ్, శెయ్యాకడవోమ్ ఎన్కై - అడి యేనై ఇతి - అడియేనైయాళ్ కొణ్డు, కింకరనాకక్కొణ్డరుళ్. అంగీకరిత్తరుళ వేణుమెన్కై - పూర్వాచార్య రిప్పడియే ప్రార్థిక్కైయాలే ప్రార్థనాపదమే అధ్యాహార్యమెన్నుకరుత్తు. పూర్వాచార్యాళ్ తానిప్పడి ప్రార్థిక్క

సా - ప్ర —నన్వేవం సతి సువిభక్తి లక్షణత్వే లఘుసంజ్ఞయా వ్యవహారసిద్ధ్యా పిత్వా స్యైక వచనద్వివచన బహువచనాన్యేకశ ఇతి గురుసంజ్ఞాయా అన్వర్థత్వస్యావశ్యకత్వాత్తేనైవైకత్వేర్థే ఏకవచనం ద్విత్వేర్థే ద్వివచనం బహుత్వే బహువచనమిత్యస్యాపి సిద్ధేః ద్వ్యేకయోర్ద్వివచనైకవచనే బహుషు బహువచనమితి సూత్రయోస్సువిభక్త్యా లక్షణాభావ జ్ఞాపన మంతరేణ ప్రయోజనాసిద్ధేర్వైయర్థ్యమేవ స్యాదితి చేన్న సుపాం లక్షకత్వే హ్యేకవచనాదీనాం ద్విత్వ బహుత్వాది లక్షకత్వాభావజ్ఞాపన రూప ప్రయోజన సిద్ధేః ద్వ్యేకయోరిత్యత్ర వచన గ్రహణ స్వారస్యాద్వ్యాహైకత్వ సాహ బహుత్వాద్య వివక్షాయామనుగుణ్యా "దాపోనానా", ఇత్యాదౌ విభక్తేర్నైరర్థక్య ప్రసిద్ధి స్వారస్యాచ్చైకవచనాదేర్ద్విత్వాదిలక్షకత్వాభావ జ్ఞాపన మేవ ప్రయోజన మిత్యకామేనాపి స్వీకర్తవ్య మితి - నన్వేవమపిలక్షణయైవ విభక్త్యంతరార్థ బోధనోపపత్తౌ "సుప్తిఙుపగ్రహలింగ నరాణాం కాలహల అచ్ స్వర కర్తృయఙాంచ । వ్యత్యయమిచ్ఛతి శాస్త్రకృదేషాం సోపిచ సిధ్యతి బాహులకేన" ఇత్యాది భిర్వ్యత్యయాను శాసనం వ్యర్థం స్యాదితి చేన్న - అనుశాసనస్య సాధుత్వజ్ఞాపకత్వేనైవ సువ్విభక్త్యా లక్షణాభావ జ్ఞాపనస్యాప్యసిద్ధేః సువిభక్తేర్లక్షకత్వ ఏవలత్వ్య విశేష నియామకతయా సప్రయోజనత్వస్య వక్తుం శక్యత్వాచ్చ- తథాహి సువిభక్తేస్సంబంధానుపపత్తిభ్యామేవ విభక్త్యంతరార్థ లక్షకత్వే వ్యత్యయానుశాసనానభిజ్ఞస్య కరణత్వతాత్పర్యేణాతస్య పశ్యతీత్యాది ప్రయోగే షష్ఠ్యా స్సాధుత్వ ప్రసంగపరిహార పూర్వకం కర్మత్వ లక్షకత్వ ఏవ సాధుత్వస్య పదనీయత్వ వద్వ్యత్యయానుశాసనానభిజ్ఞస్య విపరీతవ్యత్యయ ప్రయోగ సాధుత్వ బుద్ధే ర్నివర్తనీయత్వాదిత్యలం విస్తరేణ - వఴువిలా విత్యాది- సర్వవిధ కైంకర్యం కార్యమితిచ - అడియేనై ఇత్యాది- దాస భూతం మాం త్వత్కైంకర్యం కారయేతిచ -

సా-వి— వఴువిలా వడిమై శెయ్య వేణ్డు మితి - అపరిచ్ఛిన్నం కైంకర్యం కర్తుమపేక్షితవానిత్యర్థః. అడియేనై ఆట్కొణ్డరుళ్, దాసభూతం మాం త్వత్కైంకర్యం కారయితుం కృపాం కుర్విత్యర్థః-

సా-సం— ఉక్తార్థాధ్యాహారస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ - వఴువిలా ఇత్యాదినా . సర్వవిధ కైంకర్యం నిత్యం కర్తుమీప్సమానావయ మిత్యర్థః - అడియేనై, శేషమ్మాం కింకరతయా స్వీకుర్విత్యర్థః . ఇహ చతుర్థ్యా ముఖ్యార్థస్య ప్రార్థ్యత్వానుపపత్తి ప్రదర్శన ముఖేన తల్లక్ష్యమేవ కైంకర్య మిత్థం

మూ—తాదర్థ్యమ్నిత్యసిద్ధమాకైయాలెఅగాసిక్కవేణ్డామైయాలుమిస్సంబంధస్వరూపమ్ప్రణవత్తిలేశొల్లు కైయాలు మిశెక్ఫలమాయ్ "సముచ్చ్రోగోప్పద మస్తి" ఎన్నుమాప్పోలే పురుషార్థాంతరఙ్గళై యెల్లామ్విళా క్కాకై కొణ్డిరుకిఱ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవ పరీవాహమాన కైంకర్యమ్ "ఒழிవిల్ కాలత్తు"ర్పడియే ఇఙ్గు అపేక్షిక్కప్పడుకిఱతు-

సా.దీ— వల్లామైయాల్తత్ఫలభూతకైంకర్యమే ఇఙ్గుప్రార్థనీయమెనిఱార్ - తాదర్థ్యన్నిత్యసిద్ధమిత్యాది - ఇస్సంబంధమావతు? శేషత్వమ్- పురుషార్థాంతరఙ్గళై, ఐశ్వర్యకైవల్యఙ్గళై యెన్నై - విళా క్కాకైకొణ్డు, వ్యాపిత్తు కొణ్డు - తన్నుళ్ళే అంతర్భావిప్పిత్తు కొణ్డెన్న పడి. స్వామిప్రయోజనమాకిలుమ్ స్వానందార్థమాక వేణ్డుకైయాలే కైంకర్యత్తుక్కుస్వార్థతాదోషమ్ వారాతో?

సా.స్వా— వేణుమో? తాదర్థ్యత్తైత్తాన్ప్రార్థిక్కలాకాతో? సంబంధపరమాయుమ్ వాక్యమ్పూర్ణ మాయిరుక్క అధ్యాహారన్తాన్ వేణుమో? అనుభూత సజాతీయ మాన పురుషార్థాంతరత్తైత్తాన్ ప్రార్థిక్కలాకాతో? అతిశయితమానపరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవత్తై ప్రార్థియామలిరుక్కైయుమ్ అసంగతమన్రో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. తాదర్థ్యన్నిత్యసిద్ధమాకైయాలే ఇతి - విళాక్కాకై కొణ్డిత్తి, తన్నుళ్ళే అంతర్భావిత్తు కొణ్డిరుక్కిఱ తెన్నపడి. అనుభవపరివాహ కైంకర్యమ్ ప్రార్థిత మానాల్ అనుభవముమ్ ప్రార్థిత ప్రాయ మెన్నుకమత్తు - ఇప్పడకైంకర్యత్తై స్వపురుషార్థమాకప్రార్థిక్క

సా.ప్ర—విళాక్కాకై కొణ్డిరుకిఱ, అస్యాం వ్యావస్థితం ఒழிవిల్ కాలత్తిల్ పడియే యుత - నాథాతిస్యాంగాథాయాం సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత సర్వవిధకైంకర్యం ప్రార్థ్యతే తథాత్రాపీత్యర్థః- "అనావాధికసిద్ధేశ" ఇత్యాదిన్యాయాదితి భావః-నన్వేవం కైంకర్యంచే స్వాధిస్వార్థతయాప్రార్థనే "శ్వాశ్వతీమపసంసిద్ధిః

సా.వి—ఔచిత్యమేవ వ్యనక్తి. తాదర్థ్యమితి-విళాక్కాకై కొణ్డిరుకిఱ, అంతర్భావ్యస్థితం. ఒழிవిల్ కాలత్తినప్పడియే, తన్నాథోక్తప్రకారేణ. ఇఙ్గు, అత్రచతుర్థ్యాం- అపేక్షిక్కప్పడుకిఱతు, కైంకర్యమపేక్ష్యత ఇత్యర్థః. చతుర్థీతావత్తాదర్థ్యే విహితా చతుర్థ్యర్థభూతతాదర్థ్యం స్వతస్సిద్ధమితి నేదానీమాశాసనీయం. నాపితత్స్వరూపజ్ఞాన ఫల - తదపిప్రణవగతాకారస్థలు ప్తచతుర్థ్యైవసిద్ధం- అతోఽత్ర తాదర్థ్యప్రయుక్త శేషవృత్తిరేవ లక్షణీయా. తస్యాశ్చేదానీమసిద్ధత్వాదపేక్షేతి భావః - తస్మై నారాయణాయ సకలకల్యాణగుణ విశిష్టాయ శ్రీమతే నిరుపాధిక శేషిణే నిరుపాధిక కైంకర్యకారీభవేయమితి వాక్యార్థః.

సా.సం—ముఖ్యార్థసంబంధచేతిచేత్ ప్రార్థ్యమిత్యాహ - తాదర్థ్యమిత్యాదినా -వ్యక్తచతుర్థ్యాస్సంబంధోపస్థితిమాత్రఫలకత్వాత్తస్యాః క్రియాపేక్షైవ నాస్తి. కుతస్తదధ్యాహారేణ కైంకర్యస్యేహ ప్రార్థ్యత్వమితి శంకాపరిహారాయ ఇస్సంబంధస్వరూపం ప్రణవత్తిలే శొల్లు కైయాలు మిత్యుక్తం. ఇతి స్ఫలమాయిత్యనేన ముఖ్యార్థభూతతాదర్థ్యస్య కైంకర్యస్యచ సంబంధోఽత్రోక్తః. దరిద్రాత్మకత్వాదల్పత్వాచ్చకైంకర్యం నప్రార్థనీయమితి భ్రాంత శంకానివృత్తయే కైంకర్యం సముద్రే ఇత్యాదినా బ్రహ్మానుభవపరీవాహమానేతి విశేషితం. విళాక్కాకైకొణ్డు, స్వాన్తర్భవత్కృత్వా-బుద్ధిమంతోనకాశ్యేవంప్రార్థయన్తీతి శంకాపనుత్తయే ప్రపన్నజనకూటస్థైరేవేత్థం ప్రార్థితేతినిదర్శనప్రదర్శనం. ఒழிవిల్ కాలత్తిల్ పడియే ఇతి

మూ—అత్రస్వలాభాపేక్షాపి స్వామిలాభావసాయినీ । స్వామిప్రయోజనాపేక్షా త్వత్ర స్వానందహేతుకా ॥

సా-దీ— ఎన్న అత్తస్వలాభమ్ తానుమ్ స్వామియుకప్పైక్కవపేక్షితమాకైయాల్ దోషముల్లై యెన్ను మ భిప్రాయత్తాలరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అత్రేతి- అత్ర, చతుర్థ్యాం - స్వలాభప్రార్థనైయుమ్ స్వామి లాభ త్తిల్ పర్యవసిక్కుమ్ - ఆకైయాల్ స్వానందార్థమాక స్వామిలాభప్రార్థనై యుక్తమెన్నపడి. స్వానం దహేతుకా, స్వానందఫలత్వేన హేతుర్యస్యాస్సా-నాన్ వేణుమ్ కైంకర్యత్తై ప్రార్థిక్కిరదే స్వార్థ

సా.స్వా— వేణుమో? అతు శేషస్వరూపవిరుద్ధమన్నో? స్వామిపురుషార్థమన్నో "అడియేన్ ఆట్కొళ్ళ" ఎన్కిరపడియే అవశ్యమ్ప్రార్థనీయమ్-ఇనిస్వామి యుకప్పైయే యపేక్షిక్కుల్ స్వప్రయోజనాలాభాత్ "ప్రయోజనమనుద్దిశ్య నమందోపి ప్రవర్తతే" ఎన్కిర న్యాయమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అత్రేతి- అత్ర, చతుర్థ్యాం - కైంకర్యరూపపురుషార్థ విషయేవా ఎన్నపడి . స్వలాభాపేక్షాపి స్వామి పురుషార్థ పర్యవసాయినీ- స్వామి ప్రయోజనా పేక్షాపి. అతః, స్వామినస్స్వ దాసత్వసంబంధాత్-స్వాన? హేతుకా, స్వానన్ద ఏవఫలతయా హేతుర్యస్యాస్సా-అన్యపురుషార్థమన్ననుకూలపురుషార్థమామాద

సా-ప్ర--స్వామినస్స్వశేషంస్వానన్, ఇత్యాదివిరోధస్స్యాత్. "ప్రయోజనమనుద్దిశ్య" ఇతి న్యాయాత్ కర్తృ ప్రవృత్త్యనుపపత్తిరిత్యభయస్య పాశాస్త్రి రత్యాలోచ్యానేన శ్లోకేన సంగృహీత శ్లోక మవివ్యాచష్టే. అత్ర స్వలాభేత్యాదినా- అత్ర, మంత్రే- అవగతాస్వ లాభాపేక్షా స్వకీయ కైంకర్య ప్రార్థనాపి స్వా మి ప్రీత్యేక ఫలకత్వాత్ తద్ద్వారేణ ముఖేన స్వామి ఫలాపేక్షాభవతి. అతఏవ "కురుష్వమామనుచరం" ఇ త్యాదిష్వివ స్వామిప్రయోజనాపేక్షా స్వానన్దశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తానుకూలస్వ పరిణామకగుణానప్రీ

సా వి—నను కైంకర్య ప్రార్థనానయుక్తా "శాశ్వతీ మమసంసిద్ధిరియం ప్రహ్వాభవామి తత్" । ఫలత్వే ద్వికోధిపః ఇత్యాది విరోధాత్. స్వామిప్రయోజనార్థ మపేక్షాయామపి స్వానందార్థ మేవ స్వామి కైంక ర్యస్యాపేక్షణీయత్వాత్ స్వార్థతా దుర్వారేత్యతఆహ . అత్రస్వలాభాపేక్షాపతి - అత్ర, చతుర్థ్యాం - స్వలాభాపేక్షాపి, స్వపురుషార్థమాత్ర కైంకర్యాపేక్షాపి- స్వామిలాభావసాయినీ, స్వామి ప్రయోజన- స్వ పురుషార్థాపేక్షా నహిస్వార్థ భోగ ఫలా-స్వరూపజ్ఞానవత స్వమతిశయాధాన ప్రవృత్త్యాదతో నపరప్రా ర్థనాదోషః-ననుస్వార్థిత్వాభావస్యస్వపురుషార్థ ఏవనభవతీతి చేన్న- శేషిగతాతిశయాధానస్యైవ శేష్యపేక్ష్యత్వే న శేషిణః పురుషార్థత్వాత్- నను స్వామ్యతిశయాధానార్థ మపేక్షాయామపి స్వానందస్యాపి తత్స్య ఇవ అవర్జనీయత్వాత్ స్వార్థతా స్యాదేవేతి శంకాయామాహ- స్వామిప్రయోజనేతి - అతః, శేషభూతస్య శేష్యతిశయాధాన ప్రయోజకత్వాత్ - స్వానందహేతుకా, హేతుశబ్దః ప్రయోజనపరః-స్వప్రీతిఫలకతత్వేనస్వీయం

సా - సం —నను యద్యత్ర ప్రార్థ్యమానతాదర్థ్యం స్వలాభేప్సాయాం శేషత్వ వ్యాఘాతః - న దవ్యాఘాతాయ స్వామి ప్రయోజనస్యైవేహ ప్రార్థనే స్వానం దావాప్తిర్న మనార్థిత్వాత్ - ప్రయో జన మనుద్దిశ్యేతి న్యాయేన కేవల పరార్థ ప్రవృత్తేర్దుర్ఘటతా చేత్తత్రాహ - అత్రేతి- చతు ర్థ్యాం స్వానందఫలక కైంకర్యాపేక్షాపి కైంకర్య స్వభావాత్ స్వామిలాభ పర్యవసాయిన్యేవ- నహిస్వేత నస్వభావాదననిష్పన్నస్వలాభః స్వామినః ప్రధానఫలితాంశస్య శేషతాంశసంకోచయితుమలమితి భావః

మూ— ఉనక్కేయుకప్పిక్కుమ్ కైంకర్యత్తై నాఙ్ పెఱవేణుమెన్నాలుమ్ ఎనక్కే యుడమైకొణ్డు నీయుకక్కవేణుమెన్నాలు మిరువర్క్కుమ్ ప్రయోజనమ్ సిద్ధమ్.

సా-దీ—తాళ్ఞంకైయుణ్డావతు ఎనక్కేయుడమైకొణ్డునీయుకక్కవేణుమెన్ఱు అపేక్షిక్కై. స్వప్రయోజనప్రార్థనైక్కు అవసరముమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఉనక్కేయిత్యాది-త్రైగుణ్యమెన్కిఱశ్లోకత్తిల్ ముక్తభోగ్యమ్

సా-స్వా—ఎన్నకారికైయాల్ అత్రేతి శబ్దసూచితార్థత్తై యుపపాదిక్కిఱార్- ఉనక్కేయితి. కైంకర్యమావతు స్వామియుకప్పై ఏవల్ తొழిలాకైయాలే స్వామి యుకప్పు ప్రార్థనైయర్థసిద్ధమెన్ఱు పడి. ఎనక్కేయడిమైకొణ్డిత్యనేన స్వలాభమ్సిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ కైంకర్యమ్ పురుషార్థమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో? "అహమన్నాదః" ఎన్ఱుమ్ "ససర్వేషులోకేషు సర్వేషుభూతేషు సర్వేష్వాత్మసు స్వన్నమత్తి" ఎన్ఱు ముక్తనుక్కు శ్రుతియిలే అన్నం భోగ్యమాకచ్చొల్లుకిఱతువిరోధియాతో? త్రైగుణ్యంవర్జనార్హ్యంచ ఎన్కిఱవచనత్తాలే శ్రుతియిలన్నశబ్దమ్ వ్యాఖ్యాతమాకైయాలే విరోధమిల్లై యన్ఱిలానాలుమన్నవచనత్తిల్ బ్రహ్మానుభవ పరీవాహకైంకర్యం పురుషార్థమెన్ఱుతోత్తవిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-ప్ర— కర్మైకకైంకర్యవిశేష్యకజ్ఞానజన్యేత్యర్థః- నన్వేవం సతి "షాడ్గుణ్యాద్వాసుదేవః పర ఇతి సభవాన్ముక్తభోగ్యో బలాఢ్యః" ఇత్యాదిషు షడ్గుణాఢ్యపరవాసుదేవానుభవస్య ముక్తిఫలత్వోక్తిర్విరుధ్యేతేత్యత్ర "ఏతత్సామగాయన్నాస్తే - తద్విప్రాసో విపన్యవో జాగృవాంసః సమింధతే. యేన యేనధాతా గచ్ఛతి తేన తేనసహగచ్ఛతి" ఇత్యాదిషు కైంకర్యస్యాపిముక్తిఫలత్వశ్రవణాదేకైకోక్తిరుపలక్షణ

సా-వి— ఫలిత్వాత్స్వఫలసిద్ధ్యాస్వాయుష్యానందవాన్ భవతీతి తదనుబంధేనసిద్ధ్యన్నానంద లాభస్తదానుషంగికత్వాత్స్వశేషత్వానుగుణ ఏవేతినమమకారదోషమాత్రనోపాధిభావః- కారకాదర్శనాత్కృతస్వస్వలాభాపేక్షాపి స్వానందలాభప్రార్థనాపి స్వామిలాభావసాయినీ- స్వభోగస్యాపి పరగతాతిశయస్యైవ సిద్ధేస్స్వలాభఏవ స్వామిలాభపర్యవసాయీ నస్వార్థభోగప్రార్థనాదోషః-స్వామిప్రయోజనాపేక్షాపిస్వానందహేతుకా- స్వానందలాభాదేవహి స్వామినఃప్రయోజనసిద్ధిః. భృత్యానాంసుఖవత్తథాహిసతిస్వామినోతిశయః. అతస్స్వలాభప్రార్థనాపిస్వామ్యతిశయప్రార్థనా. స్వామ్యతిశయప్రార్థనాపిస్వలాభప్రార్థనావసాయీతి ఏకైకప్రార్థనాయామపి ద్వయోఃప్రయోజనసిద్ధిరిత్యాహుః-స్వపురుషార్థాపేక్షాయాం వా, స్వామిప్రయోజనాపేక్షాయాంవా శేషశేషిణోర్ద్వయోరపి ప్రయోజన సిద్ధిరితి స్వపురుషార్థత్వం భగవదతిశయశ్చ ఘటతఇత్యాహ- ఉనక్కేయుకప్పికుమితి- కైంకర్యత్తై నాఙ్ పెఱవేణుమితి స్వపురుషార్థాపేక్షా. నీయుకక్కవేణుమితి స్వామిలాభాపేక్షేత్యర్థః. నను త్రైగుణ్యం బద్ధానాం భోగ్యంషాడ్గుణ్యం ముక్తానాంభోగ్యమితిశ్లోకే కథనాత్కైంకర్యంభోగ్యభూతపురుషార్థఇతినోపపద్యతఇత్యత్ర షాడ్గుణ్యమన్నం

సా-సం —భంగ్యన్తరేణ శంకాపరిహారాయ స్వామిత్యాద్యర్థః. స్వామి ప్రయోజన మేవహి ప్రార్థ్యమస్తు- అతస్స్వామి విషయే దాస్యరుచికృత ప్రయోజనాపేక్షాత్వాదేవ అనునిష్పాదిత స్వానందలాభాపేక్షాహేతుకా- ఏవంచోభయథాపి నోక్తదోషద్వయమిత్యర్థః. ఉక్తకారికావివక్షితం విస్పష్టోతి- ఉనక్కేయిత్యాదినా- ఇహప్రార్థ్యస్య పురుషార్థస్య త్రైగుణ్యమితి వచనాసంగృహీతతాంపరిహరతి:

మూ— "త్రైగుణ్యంవద్ధుకార్యంచ ద్విధాన్నంపరికీర్తితమ్ । త్రైగుణ్యమన్నం బద్ధానామితరేషామథేతరత్" ఎన్కిఱ వద్ధుకార్యమాన అన్నమావతు ? భగవద్గుణానుభవమ్- అతకియాక వరుకిఱ భోగ్యతమకైంకర్య విశేషఙ్గళాకవుమామ్-"భోగమాత్రసామ్యలింగాచ్చ" ఎన్గిఱపటియే ముక్తదశైయిల్ పరమసామ్యమ్ భోగత్తిలుమ్ జ్ఞానత్తిలు మాకైయాల్ అప్పోతుమ్ స్వరూపానుబంధియాన శేషత్వత్తుక్కుమ్ అతిల్ ఫలమాన కైంకర్యత్తుక్కుమ్ విరోధమిల్లై-

సా- దీ— వేఱే శొల్లియుమక్కు ఇన్ప్రార్థనై కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - త్రైగుణ్యమిత్యాది - త్రైగుణ్యమన్నం, ప్రకృతిః - వద్ధుకార్య మన్నం, భగవాన్. వద్ధుకానుభవ మన్నం భోగ్యవస్తు - కైంకర్యత్తై వివక్షిత్తుకొణ్డు వద్ధుకార్యత్వమాపచారికమెన్ఱు సూచిప్పిక్కిఱార్- అతటియాక విత్యాదియాల్ - ననుపరమసామ్యాపత్తిమాన్ ముక్తదశైయిల్ శేషత్వమిల్లామైయాలప్పోతు ఎప్పడి కైంకర్యోపపత్తిరిత్యత్రాహ - భోగమాత్రేత్యాదియాల్ . కైంకర్యప్రార్థనాది నశైయిల్ నారాయణాయాహం

సా- వ్యా— త్రైగుణ్యమితి శ్రుతియిల్ శొన్న అన్నపదమ్ జ్ఞానశక్త్యాది వద్ధుకార్యాన్నపరమెన్ఱు కరుత్తు. త్రైగుణ్యం, త్రిగుణప్రకృతి సంబంధ్యన్నం - బద్ధానామెన్ఱపడి. ఇతరేషాం, ముక్తానాం నిత్యానాంచ.ఇతరత్, వద్ధుకార్యమన్న మెన్ఱపడి - అథశబ్దస్తు పర్యాయః - ఇతరేషాంతుఎన్ఱపడి - ఆనాలుమ్ కైంకర్యమ్ పురుషార్థమెన్ఱు శొల్లలాగుమో ? ముక్తనుక్కు బ్రహ్మణోడు పరమసామ్యమ్ శొల్లుకైయాలే బ్రహ్మతుల్యనాకస్వామిత్వమే వరుకైయాల్ విరుద్ధతయా శేషత్వకార్యకైంకర్యమ్ కూడాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - భోగమాత్రసామ్యలింగాచ్చేతి - "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహబ్రహ్మణా విపశ్చితే" త్యాదికళాలే జ్ఞానమాత్రసామ్య మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడిముక్తదశైయిల్ శేషశేషిభావ

సా- ప్ర—మిత్యభి ప్రాయమాహ- త్రైగుణ్యమిత్యాది - సత్వరజస్తమో రూపాస్త్రయో యేషాం పదార్థానాం తే త్రిగుణాః- తఏవ త్రైగుణ్యం- ప్రాకృత వస్తూనీత్యర్థః - నను నిరంకుశ స్వాతంత్ర్య పరమసామ్యాపన్నానాం ముక్తానాం స్వాతంత్ర్యాత్ తచ్ఛేషత్వ కైంకర్యానోపపద్యేత ఇత్యత్రాహ - భోగమాత్రేత్యాది-నన్వేవమస్యహంకింకరస్స్యామిత్యహంక్రియానుపపన్నః-అహంకారస్యత్యాజ్యత్వావగమాదిత్యత్ర

సా వి— జ్ఞానబలైశ్వర్యవీర్యశక్తితేజాంసి-ఏతావన్మాత్రమేవభోగ్యం.పరంతు "ఏతత్సామగాయన్నాస్తే. యేనయేనధాతా గచ్ఛతి తేన తేన సహగచ్ఛతి" త్యాదినానిఖిలగుణవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మణోను భావ్యత్వాత్ సాధుగ్న్యపదం తదనుభవజనితప్రీతి కారితాశేషావస్థోచితా శేషశేషైకరతిరూపనిత్య కైంకర్య పర్యంతంచ భవతీత్యాహ - త్రైగుణ్యమితి - త్రైగుణ్యం, సత్వరజస్తమోగుణాశ్రయాప్రకృతిః- అన్నం, భోగ్యం. ననుపరమసామ్యాపత్త్యా ముక్తదశాయాం శేషత్వాభావాత్ కైంకర్యంనస్యాదిత్యత్రాహ. భోగమాత్రేతి. జ్ఞానభోగయోరేవ సామ్యేన స్వరూపసామ్యాభావాత్ స్వరూపానుబంధి శేషత్వస్యావ్యాహతత్వాన్న కైంకర్య విరోధఇత్యావః - నను నారాయణాయాహం స్యామితిప్రార్థనా అహంకార గర్భత్వా

సా-సం—త్రైగుణ్యమితి- శేషత్వ కైంకర్యయోః ప్రాప్యభూత పరమసామ్య విరోధితాంచ నేత్యాహ-భోగేతి- భోగత్తిలుమ్, అనుకూలతయానుభవే. జ్ఞానత్తిలుమ్, సాక్షాత్కారే. నన్వహంనారాయణాయస్యా

మూ—ముముక్షుదశైయిలుమ్ ముక్తదశైయిలుమ్ ఉణ్డాన అహమ్ గ్రహమ్ శరీరాత్మభావత్తాలే ఎన్ఱు భాష్యాదికళిలే సమర్థితమాకైయాలే ఇవ్వహం గ్రహమ్ పారార్థ్యకాష్ఠైక్కు అడియాకవన్ఱి రే- ఇప్పడి ముక్తదశైయిల్ వరుమ్ కైంకర్యమ్ స్వతః ప్రాప్తమాయ్, ద్వంద్వదుఃఖరహితమాయ్, నిరన్తరమాయ్, అనవచ్ఛిన్న రసమా

సా.దీ— స్యాం, అహం సర్వం కరిష్యామి ఎన్కిఱ అహంగ్రహఙ్గళ్ అహంకారాదిప్రయుక్తఙ్గళ్ అన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ముముక్షుదశైయిలు మిత్యాదియాల్- ఇద్దశైకళిల్ వరుమహంగ్రహం అహం భావమ్, భగవచ్ఛరీరత్వప్రయోజక శేషత్వ, నియామ్యత్వ, ధార్యత్వఙ్గళై మున్నిట్టు వరుమాప్పోలే ఇతువుమ్ భగవదనన్యార్హశేషభూతోహమెన్ఱు శేషత్వకాష్ఠైక్కు యడియాకవన్ఱు - ప్రసంగాన్ముక్తదశైయిలుమ్ ముముక్షుదశైయిలుమ్ వరుమ్ కైంకర్యఙ్గళిల్ వేఱువాసి యెన్? ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడిముక్తదశైయిలిత్యాదియాల్- స్వతః ప్రాప్తమాయ్, సుకృతవిశేషో సాధికమన్ఱిక్కే ఎన్ఱపడి. అనవచ్ఛిన్న రసమాయ్, అపరిమితప్రీతి

సా.స్వా—ముణ్డానల్ ముక్తదశైయిల్ "అహమన్నం" మిత్యాదిభవాని, ఎన్ఱిట్టుక్యానుసంధానముమ్ ముముక్షుదశైయిలుమ్ "త్వం వాహమస్మి భగవో దేవతే" ఇత్యాదిభిరుక్తదశైయిల్ వరుపప్రకారస్వాభావికాకారానుసంధానాత్మకోపాసనముమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షుదశైయిలుమితి. ఇప్పడి శేషత్వప్రయుక్తకైంకర్యమే పురుషార్థమాకిల్ సంసారదశైయిలుమ్ కైంకర్యమ్ ముముక్షువుక్కు సిద్ధమాకైయాల్ మోక్షదశైక్కు సంసారాదవిశేషప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడీత్యాదివాక్యద్వయత్తాలే-

సా.ప్ర—"దాసోహం తే జగన్నాథ- దాసోహం వాసుదేవస్య" త్యాదిష్వివ పారార్థ్యకాష్ఠాభూతకైంకర్యస్య స్వస్మిన్ననుసంధానరూపత్వాన్న దోష ఇత్యాహ- ముముక్షు దశైయిలుమిత్యాదినా - భాష్యాదీతి - "త్వం వా అహమస్మి" త్యాది శ్రుతి నిరూపణే "ఆత్మేతి తూపగచ్ఛన్తి గ్రాహయన్తి" చేతి సూత్రభాష్య ఇత్యర్థః. దీప సారాది రాది శబ్దార్థః- ఏవం కైంకర్యస్య సాధ్య వివృద్ధి రూపత్వం తత్ర భగవదధీన కర్తృత్వానుసంధానస్య దోషత్వం చోక్త్వా కైంకర్య ప్రార్థనా సమయ ఏవ నిర పరార్థత్వ వైశిష్ట్యేనైవ తస్య ప్రార్థనీయత్వసిద్ధ్యర్థం కైంకర్యవిధాభేదం దేహవియోగపర్యంతమపరార్థతత్ఫలాన్వప్రవేశ సంభవం కామ్యవిశేషాణామభిసంధివిశేషే ణానుష్ఠానే దోష రాహిత్యం చాహ. ఇప్పడిముక్తదశైయిలిత్యాదినా.

సా.వి-న్నియుక్తే త్యత్ర ఆహ. ముముక్షుదశైయిలుమిత్- పారార్థ్యకాష్ఠైక్కడియాకేతి- అహం తచ్ఛరీరభూత ఇతి ప్రతీతేశ్శరీరస్య శేషత్వ, నియామ్యత్వ, ధార్యత్వ, లక్షణత్వాచ్ఛేషత్వానుగుణ ఏవాయం. నతు తద్విరోధిస్వాతంత్ర్య పర్యవసాన్యహం భావ ఇతి భావః. ప్రసంగాన్ముక్త ముముక్షు దశయోర్వ్యమాన కైంకర్య వైలక్షణ్యమాహ - ఇప్పడిముక్తదశైయిలిత్యాదినా- ముముక్షుదశాయాం కైంకర్యాతిరిక్తవ్యాపారేషు కర్తవ్యా

సా.సం—మిత్యర్థః అహంగ్రహేణ పారార్థ్య విరోధ ఇత్యత్రాహ. ఇప్పడేతి "అహం బ్రహ్మాస్మి" తి ముక్తదశాహంగ్రహః. "త్వం వాహమస్మి భగవో దేవతే" ఇత్యాది ముముక్షుదశాహంగ్రహః- ఉభావపి శరీరాత్మభావ ప్రయుక్తావితి "అవిభాగేన దృష్టత్వాదాత్మేతి తూపగచ్ఛన్తి గ్రాహయన్తి చే" తిచ సూత్రభాష్యే సమర్థితత్వాదిహాప్యహం గ్రహః "తనక్కేయాక వెనైక్కొళ్ళుమీతే" ఇత్యుక్తవిధయా పారార్థ్యకాష్ఠాప్రయుక్త ఏవేతి న విరోధ ఇతి భావః. అథ కైంకర్యత్వేన హేతునా ఇహ ప్రార్థ్యత్వేపి ద్వంద్వదుఃఖాదిశంకాం ముముక్షు ముక్త కైంకర్యయోర్భేదోపపాదనేన పరిహరతి ఇప్పడీతి. అనవచ్ఛిన్నరసత్వం,

మూ — యిరుక్కుమ్. ముముక్షుదశైయిల్ స్వయమ్ప్రయోజనమాకప్పణ్ణుమ్ కైంకర్యము ముక్తదశైయిల్ శేషిప్రీతిహేతువాదలాల్ ఉపాధికమాయ్, ద్వంద్వాతిశయముక్తమాయ్, స్వరూపాదికళాలే అన్వితమామ్, అవచ్ఛిన్నరసమాయిరుక్కుమ్- ఇప్పడి ఇవన్ కైంకర్యమెన్ఱు పణ్ణుమ్ వ్యాపారజ్గళిల్ భగవదాజ్ఞైక్కు విరుద్ధాజ్ఞైయిల్లా మేలేను మెరు ప్రతికూలఫలత్తైయుణ్డాక్కుమ్. భగవదనుజ్ఞాతజ్గళాన కామ్యజ్గళిల్ స్వర్గపశ్వాద్యర్థజ్గళానవైయెల్లామనేకదోషదుష్టజ్గళాన అనుకూలాభాసజ్గళైక్కొడుత్తుఅమ్ముఖత్తాలే బాధకజ్గళామ్ - అక్కైయాలే

సా-దీ—యుక్తమాయిరుక్క - అధముముక్షుదశైయిలివన్ కైంకర్యమెన్ఱు పణ్ణుమ్ వ్యాపారజ్గళిల్ కర్తవ్యాకర్తవ్య విభాగమ్ పణ్ణుకిరార్- ఇప్పడి ఇవనుక్కు - విరుద్ధాజ్ఞైయాన, నిషిద్ధజ్గళ్. కామ్యమ్ విలుమ్ స్వర్గపశ్వాద్యర్థజ్గళ్ బాధకతయా త్యాజ్యజ్గళెన్కిరార్- భగవదనుజ్ఞాతేత్యాదియాల్. భగవద్భక్తి

సా-స్వా— ద్వంద్వేతి. "అతత్తు ద్వంద్వాని" ఎన్ఱుసొల్లప్పడుకిఱ సుఖదుఃఖాది ద్వంద్వజ్గళై వివేకియాన పడియాలే సహనమ్ పణ్ణిక్కొణ్డిరుక్కుమవ్వధికారీ ఎన్నపడి - నిగ్రాహ్యేతి. అవిశబ్దత్తాలే వ్యభిచారాది వ్యాపారమ్ వివక్షితమ్. ఇప్పడి సంసారదశైయిలే ముముక్షుప్రవృత్తి ముక్తదశైయోడొక్క వైషమ్యమ్ శొన్నతుకూడుమో? ఇవన్ శెయ్కిర నిషిద్ధవ్యాపారజ్గళుమ్ కైంకర్యకోటి నివిష్టమన్నో? ఇప్పడి ఇవన్ పణ్ణుకిర నిషిద్ధవ్యాపారాదికళ్ నిషిద్ధజ్గళాయ్ పాపజ్గళాకైయాల్ కైంకర్యమన్ఱెన్ఱు శొల్లప్పోమో ఎన్నవిరుక్క- పాపజన్యనరకమ్ ప్రసంగియాతో? "నఖలుభాగవతా యమవిషయం గచ్ఛన్తి" ఎన్ను నరకాదిదుష్ఫలమిల్లామైయాలే దుష్ఫలజనకమాకాతు పాపమల్లామైయాలే సర్వవ్యాపారజ్గళుమ్ కైంకర్యజ్గళెన్ఱు శొల్లలామో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్యేవనితి- నరకమిల్లావిట్టాలుమ్ "బ్రహ్మహత్యానాం ఏతే గచ్ఛన్తా భవంతి" ఎన్ఱుశొల్లప్పడియే ప్రతికూలఫలజనకమాకైయాలే సకలవ్యాపారముమ్ కైంకర్యమన్ఱెన్ఱపడి - ఆజ్ఞైక్కు విరుద్ధాజ్ఞైయెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? భగవదనుజ్ఞాతజ్గళాన స్వర్గపశ్వాద్యర్థకర్మజ్గళ్ ఆజ్ఞైక్కు విరుద్ధాజ్ఞైయానాల్ ప్రతికూలజనకజ్గళాకవేణ్డుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. భగవదనుజ్ఞాతజ్గళితి - కామ్యజ్గళుమ్ ముముక్షువుక్కు అనిష్టఫలజనకతయా పాపజ్గళైక్కొడుక్కుమ్- అనాలుమ్ స్వర్గపశ్వాద్యర్థకర్మమ్ ముముక్షువుక్కు నిషిద్ధమల్లామైయాలే పాపమల్లామైయాలే కైంకర్యమాకవేణ్డుమో? ఇప్పడియన్నాకిల్ మాలాకారణ ప్రయోజనాది కర్మజ్గళుమ్ స్వఫలజనకతయా కైంకర్యకోటినివిష్టమన్నెన్ఱు శొల్లప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అక్కైయాలేయన్ఱి అభ్యాయాలే, అనిష్టఫలజనకమాకైయాలే ఎన్నపడి.

సా-వి—కర్తవ్యవిభాగమాహ - ఇప్పడి ఇవన్ కైంకర్యమెన్ఱు శెయ్యుమవై - విరుద్ధాజ్ఞైయాన, అనుజ్ఞాని. నిషిద్ధానిత్యర్థః. ప్రతికూలత్తైయుణ్డాక్కుమ్, ప్రాతికూల్యం దద్యుః. బంధకజ్గళాయ్ - అతః కామ్యాఅపిత్యాజ్యా ఇత్యర్థః. అబంధక కామ్యధర్మాణుష్ఠానత్యాజ్యా ఇత్యాహ - అక్కైయాలేయితి.

సా-సం—నిరతిశయ భోగ్యతాకత్వం - ప్రపంచ హేతుః పక్షే "సరోగఙ్గళోడుమిరుక్కలా మ్" ఇత్యాదినా బాధిత విషయః- కర్మవశ్య కర్తృత్వేన సోపాధిక శ్చేతి భావః. కైంకర్యప్రసంగాన్ముముక్షోస్త్యాజ్యోపాదేయ విభాగం కరోతి. ఇప్పడి ఇత్యాదినా -విరుద్ధాజ్ఞైయాన, నిషిద్ధాని- విధివిహితత్వాదనుజ్ఞాతజ్గళిత్యుక్తం- బాధకజ్గళామ్, సంసారానువృత్తిహేతవస్స్యుః.

సూ.— ముముక్షువుక్కు "త్రైవర్గికాంస్త్యజేద్ధర్మాన్" ఎన్కిఱపడియే ప్రయోజనాన్తర హేతుక్కళైవిట్టు భక్తితత్త్వజ్ఞానఙ్గళైయుమ్, భగవద్భాగవత సమృద్ధియై యుమ్ పెత్తచ్చెయ్యుమ్ కామ్యఙ్గళాన భగవద్ధర్మఙ్గళ్ సాధనమాక అనుష్ఠిక్కచ్చెయ్‌తెయుమ్, బన్ధకఙ్గళల్లామైయాలే ఉచితమాన కైంకర్యకోటియిలే శేరన్ను కిడక్కుమ్ - ప్రణవత్తిల్ శొన్న భగవచ్ఛేషత్వమ్- నమస్సిలే ఔచిత్యరూపమాన అత్యన్తపారతన్త్ర్యపారార్థ్యఙ్గళ్ అడియాక యథాప్రమాణమ్ తదీయ పర్యన్తమామ్ నిఱ్కైయాలే

సా.దీ.—తత్త్వజ్ఞానభగవద్భాగవతసమృద్ధియై పెత్తచ్చెయ్యుమ్ కామ్యఙ్గళ్ బన్ధకమాకాతేఉచితకైంకర్యకోటియిలే శేరుమెన్కిఱార్ - భక్తితత్త్వజ్ఞానేత్యాది యాల్ - భగవద్ధర్మ మెన్కైయాల్ భక్త్యాద్యర్థమాకవుమితర విషయఙ్గళి లాకాతెన్ఱు సూచితమ్ యథా ప్రమాణమ్ తదీయ పర్యన్త మాయే యెన్ఱత్తే.

సా.స్వా.—స్వర్గాద్యర్థకర్మముమ్ నిషిద్ధమాకైయాలే పరిత్యాజ్యమ్. మాలాకరణాదికైంకర్యముమ్ "తత్పాద భక్తిజ్ఞానాభ్యాం ఫలమన్యత్కదాచన। నయాచేత్పురుషోవిష్ణుం యాచనాన్నశ్యతిధ్రువమ్। తత్సమృద్ధిం చ యుక్తానిత్యంయాచే"దత్యాదికళిల్పడియే ప్రతికూలజనకమన్ఱిక్కే భగవదభిమతమాకైయాలే కైంకర్యకోటినివిష్టమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి నారాయణాయ ఎన్కిఱవిడత్తిల్ భగవత్కైంకర్యమపేక్షణీయమానాల్ భగవద్భాగవత సమృద్ధియై పెత్త వెన్ఱు పూర్వమ్ శొన్నాలుకూడుమో? భాగవతకైంకర్యమ్ పురుషార్థాన్తర్గతమల్లామైయాలే తత్సమృద్ధ్యర్థకర్మమ్ కూడాతే? ఇనిభగవత్కైంకర్యమ్ భాగవతకైంకర్యపర్యన్త మెన్ఱు శొల్లిలతుక్కు నిదానమణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ప్రణవత్తిలితి. భగవచ్ఛేషత్వమ్ తదీయపర్యన్తమాకిల్ రుద్రాదిదేవతాన్తరశేషత్వముమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నయథాప్రమాణమితి.

సా.ప్ర.—కైంకర్యకోటియిలే ఇతి. భగవద్భాగవతసమృద్ధ్యర్థానాం తేషు అతిశయజనకత్వాత్ స్వాభావికైంకర్యరూపత్వం జ్ఞానభక్త్యోః కైంకర్యహేతుత్వాచ్చేత్యర్థః. ఏవంభూత కైంకర్యస్య భాగవత పర్యన్తత్వం సోపపాదనమాహ - ప్రణవత్తిలిత్యాదినా- ఔచిత్యం, యోగ్యతా-

సా.వి.— శేర్న్దుకిడక్కుమ్, ప్రవిశ్యతిష్ఠతి-ప్రణవేప్రతిపన్నం శేషత్వం నమసిలిదౌచిత్యేన ప్రతిపన్నం పారతన్త్ర్యం చపారార్థ్యమూలకతయాప్రవృత్తం "మమమద్భక్తభక్తే"ష్విత్యాదిప్రమాణానుసారేణ భాగవతపర్యన్తంస కైంకర్యమఖిలమపి ఇతీహైవ భాగవతకైంకర్యసిద్ధిరపీత్యాహ - ప్రణవత్తిలితి. నమసినుమికించిదపి నిరుపాధికస్వాతన్త్ర్యం నస్యాదితి యోజనా. ఔచిత్య సిద్ధమిత్యభిప్రేత్యఔచిత్యరూపమానేత్యుక్తం- స్వశేషత్వ నిషేధస్యాపి అవధారణార్థకోకార బలాదేవలబ్ధత్వాత్ పరశేషత్వ స్వాతన్త్ర్యాత్మక స్వతన్త్రకర్తృత్వా యోగాదౌచిత్యేన స్వస్వాతన్త్ర్య నిషేధేపారతన్త్ర్య మత ఏవ ప్రాప్తమితి భావః. పారార్థ్యఙ్గళితి- ప్రణవప్రతిపన్నపారార్థ్య మిత్యర్థః. అడియాక, యథాప్రమాణం - తన్మూలకతయాప్రవృత్త "మమమద్భక్తభక్తే"ష్విత్యాదిప్రమాణానుసారేణ. ప్రణవత్తిల్ శొన్నభగవచ్ఛేషత్వమ్ తదీయపర్యన్తమాయ్ నిఱ్కైయాలే,

సా.సం.—కామ్యఙ్గళాన విత్యుక్త్యా తత్తత్ఫలకామనయా కైంకర్యాణ్యుచ్యన్తే. ఇత్థంప్రాసంగికం సమాప్య ప్రస్తుతప్రార్థ్యకైంకర్యస్యచ భాగవతపర్యన్తతాముపపాదయతి. ప్రణవత్తిలిత్యాదినా - తారనమసోః ప్రతిపన్నయోః పారార్థ్యపారతన్త్ర్యయోరత్యన్తతా ఔచిత్యమూలేతి ఔచిత్యరూపమానేత్యుక్తిః. స్వతన్త్రస్య శేషిణస్స్వాభీష్టవినియోగోచితోహినిరుపాధికశేషతయాపరతన్త్ర ఇతి హ్యౌచిత్యం. అడియాక,

మూ— నారాయణాయ. ఎన్కిఱ విడత్తిల్ అపేక్షిక్కిఱ భగవత్కైంకర్యముమ్ తదీయ కైంకర్య పర్య న్తం(మూ)మ్ - "మమమద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః । తస్మాద్విష్ణుప్రసాదాయ వైష్ణవాన్ పరితోషయేత్ । ప్రసాదసుముఖో విష్ణుస్తేనైవ స్యాన్న సంశయః" ఇత్యాదికళిలు మివ్వర్థం ప్రసిద్ధమ్. "సర్వం పరవశం దుఃఖం" ఇత్యాదికళ్ తనక్కు ప్రాప్తమల్లాత విషయత్తిలేక మూలమాక వరుకిఱ పారవశ్యమ్ దుఃఖకారణ మెన్కిఱన. భగవద్భాగవత విషయత్తిల్ పారతన్త్ర్యమ్ ఆత్మాభిమానానుగుణ పురుషార్థవ్యవస్థైయాలే నిరతిశయ ప్రీతికారణమ్ -

పా- దీ— యుప పాదిక్కిఱార్. మమమద్భక్తేత్యాదియాల్ -పారతన్త్ర్యము దుఃఖరూపమాకవన్నో ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱ దెన్నిల్ అన్నైయురుమిల్లై యెన్కిఱార్- సర్వం పరవశమిత్యాదియాల్ - ఆత్మాభిమానానుగుణపురుషార్థవ్యవస్థైయాల్, అతావతు? పురుషార్థఙ్గళిత్తుదైయ మన్యాదైఆత్మాభిమానానుగుణైయాయిరుక్కై

సా- స్వా— భగవచ్ఛేషత్వమ్ తదీయ పర్యంతమాకైయాలే కైంకర్యముమ్ తదీయ పర్యంతమాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడిస్వరూపజ్ఞాన ముడైయ వధికారిక్కు భాగవతకైంకర్యమ్ కూడుమో ? స్వకైంకర్యత్తై విట్టన్యకైంకర్యత్తై ప్పణ్ణినాల్ శరణ్యానుకూలనభిమతమాకాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - మమేతి - ఇప్పడి నారాయణపద చతుర్థియిలే కైంకర్యరూప పురుషార్థం ప్రతిపాద్య మెన్ఱు శొన్నతూకూడుమో ? సర్వం పరవశందుఃఖ మెన్కిఱ ప్రమాణమ్ విరోధియాతో ? ఎన్నరుళిచ్చెయ్కిఱార్ సర్వంపరవశమితి. అన్యవిషయత్తిల్ పారవశ్యమ్ దుఃఖకారణమాకిల్ భగవద్భాగవత విషయత్తిలుమ్ పారవశ్యమ్ దుఃఖాత్మకమాకాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిఱార్. భగవదితి - ఆత్మాభిమానానుగుణేతి - దేహాత్మాభిమానేఅర్థకామాదీనాం

సా-ప్ర—నను పారవశ్యస్య దుఃఖరూపత్వోక్తేర్లోకే తథా దర్శనాచ్చ భగవద్భాగవతకైంకర్యే రతిత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ. సర్వం పరవశమిత్యాది - ఆత్మాభిమానానుగుణేతి - "అన్నం భోజ్యం

సా.వి— భగవచ్ఛేషత్వస్య తదీయశేషత్వపర్యంతత్వసిద్ధేరిత్యర్థః - అయమర్థః. యథేష్టవినియోగార్హత్వస్య శేషత్వలక్షణత్వాజ్జీవస్య తథాత్వాద్భగవతశ్చ యథేష్టవినియోజన శక్తిమత్త్వాచ్చ మద్భగవతో యథేష్టం వినియుజ్యమానత్వాయ మమమద్భక్తేష్విత్యాజ్ఞయా భాగవత విషయే శేషత్వ సిద్ధ్యా కైంకర్యంచ సిద్ధమితి తత్కైంకర్యమపి నారాయణాయేతి చతుర్థ్యా మేవానుసంధేయమితి. నను సర్వం పరవశం దుఃఖమితి పారతంత్ర్యస్య దుఃఖావహత్వాత్ కథం పురుషార్థత్వ మిత్యత ఆహ — మూలపారతంత్ర్యమేవ దుఃఖావహం, స్వాభావిక పారతంత్ర్యం నిరతిశయప్రీతి జనకమేవేత్యాహ - సర్వం పరవశం దుఃఖమితి. స్వాభావికం పారతంత్ర్యం కథం ప్రీతిజనక మిత్యత ఆహ. ఆత్మాభిమానానుగుణేతి. పురుషార్థవ్యవస్థా

సా -సం —శేషత్వ బన్ధనతయా. ఏవంచ ప్రణవ ప్రతిపన్న స్వరూప భూత శేషత్వస్య తదీయపర్యన్తత్వాదిహ ప్రార్థనీయమపి కైంకర్యం తదీయ పర్యంతమిత్యాహ - ఉపపత్తిమ్ ప్రదర్శ్య ప్రమాణం చ దర్శయతి .మమేతి. పారతన్త్ర్యమేవ దుఃఖావహం- తదన్యంత కాలునిరాం. అనేకథం తస్య ప్రార్థనీయ పురుషార్థత్వ మిత్యత్రాహ- సర్వమితి. దేహాత్మాభిమాన వతః పురుషార్థా అర్థకామా- దేహాద్భిన్నాత్మాభిమతస్వర్గాదయః- తత్స్వరూపతి భగవచ్ఛేషత్వధీమతో భగవత్కైంకర్యం- భాగవత శేషోఽహమిత్యాత్మాభిమానానువ్యవసాయవతః తత్కైంకర్య మపిపురుషార్థ ఇత్యాశయేనాత్మాభిమానానుగుణేత్యుక్తం

మూ— ఇఙ్గు తదీయర్ క్కెన్ఱతు తదీయత్వవ్యవసాయరస

సా-దీ—యాలెన్నై - అతెఙ్గనేయెన్నిల్? దేహాత్మాభిమానదశైయిల్ అర్థకామఙ్గళ్ పురుషార్థమాయ్ తోన్ఱుమ్. దేహాదివిలక్షణత్వజ్ఞానదశైయిల్ స్వర్గాదికళ్ పురుషార్థమాయ్ తోన్ఱుమ్ - భగవచ్ఛేషత్వమాత్రదశైయిల్ భగవత్కైంకర్యమ్ పురుషార్థమాయ్ తోన్ఱుమ్. భాగవతశేషత్వపర్యంతజ్ఞానదశైయిల్ భాగవతకైంకర్య పర్యంత భగవత్కైంకర్యమ్ పురుషార్థమాయ్ తోన్ఱుమ్. ఇప్పడిప్పట్ట వ్యవసాయత్తాలెన్నై - ఇప్పడి భగవద్భాగవత శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళ్ ఆత్మావుక్కు స్వరూపమెన్ఱిరుక్కైయిలు దుఃఖమాయ్ తోన్ఱాతే నిరతిశయ ప్రీతిహేతువాయిరుక్కై యెన్నై. ఇఙ్గు తదీయత్వమ్ సర్వసాధారణమన్ఱో? ఆకైయాల్ సర్వవిషయత్తిలుమ్ కైంకర్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గు తదీయరెన్ఱు తుడఙ్గి-

సా-స్వా—పురుషార్థత్వమ్. దేహాతిరిక్తాత్మజ్ఞానే స్వర్గాదిః పురుషార్థః- భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానే భగవత్కైంకర్యం పురుషార్థః- భాగవతశేషత్వ పర్యంత భగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞాన దశాయాం భాగవత కైంకర్యమపి పురుషార్థః ఎన్కిఱ వ్యవసాయాలేయెన్నపడి- ఆనాలుమ్ కైంకర్యమ్ తదీయపర్యంతమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో? సర్వేషాం తదీయత్వావిశేషాత్ సర్వవిషయత్తిలుమ్ కైంకర్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇఙ్గితి-

సా-ప్ర—మనుష్యాణామస్మృతిం తుఽపి కామప్యశూపట్ త్వదాహారాసనాం చాస్త్యేః జీవనాః, ఇత్యాద్యుక్తరీత్యా త్రత్యానుకూల్యానానుకూల్యయోరాధికత్వాదత్రాపి విషయవిశేషే దాస్యస్యానుకూల్యదర్శనాచ్చ స్వాభావికాకార ప్రతిసంధానవతాం పారతంత్ర్యం ప్రియతమమేవ భవేదితి నకాప్యనుపపత్తిరిత్యర్థః. నను తృతీయపదస్థ చతుర్థ్యా ఏవ పురుషార్థపరత్వాత్తస్యాశ్చ ప్రకృత్యర్థగతస్వార్థాభిధాయిత్వాన్నారవిశిష్టస్యైవ భగవతః ప్రకృత్యర్థత్వాద్విశేష్యత్వే సంభవత్యుపలక్షణత్వే స్యాత్ ప్రత్యక్షత్వాదితి న్యాయాద్భాగవతకైంకర్యస్యాపి నారాయణపదాదేః సిద్ధేర్ముక్తానతేషామనుభావ్యత్వసిద్ధ్యా పితకైంకర్యస్యాపి సిద్ధౌ స్వంధాత్ శ్చిముక్తైశ్చ ప్రణవనమసోరాధత్వోక్తిరనుచితేత్యత్రవ్యాయలభ్యత్వే దేవతాంతరం ప్రత్యపి తత్ప్రసక్తేస్తస్యచ "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాత్", దిత్యాదినా నిషేధాన్నౌయస్య వ్యభిచారదర్శనాచ్చ తత్రభాగవతకైంకర్యాసిద్ధేః "తదీయారాధనం పరం. పూజనీయా విశేషతః- తేష్వర్చితేష్వర్చితోఽహం యథావత్. తేష్వేవతుష్టేష్వహమేవతుష్టః. తస్మాద్విష్ణుప్రసాదాయ వైష్ణవాన్ పరితోషయేత్, రసాన్భక్తస్యజిహ్వాయామశ్నామి" ఇత్యాదిప్రమాణానుగుణ్యేన ప్రణవనమఃపదార్థాత్యంతపారార్థ్య పారతంత్ర్యాభ్యామేవ భాగవతకైంకర్యరూపపురుషార్థసిద్ధిరిత్యభిప్రాయేణాహ-ఇఙ్గు తదీయరిత్యాదినా.

సా-వి—హ్యాత్మాభిమానానుగుణ- యదాయా వృశాత్మాభిమానస్తదా తదనుగుణస్య పురుషార్థత్వబుద్ధిః. దేహాత్మాభిమానదశాయాం అర్థకామయోః పురుషార్థత్వబుద్ధిః- దేహాద్విలక్షణాత్మాభిమానదశాయాం స్వర్గాదేః పురుషార్థత్వ బుద్ధిః- భగవన్మాత్రశేషభూతాత్మాభిమానదశాయాం భగవత్కైంకర్యమాత్రే పురుషార్థత్వ బుద్ధిః. భాగవతశేషభూతాత్మాభిమానదశాయాం భాగవతకైంకర్యస్యాపి పురుషార్థత్వబుద్ధిః- అతస్తత్పార్థనాయుజ్యత ఏవేతి భావః - నను తదీయత్వం భగవదీయత్వం. తత్సర్వసాధారణమిత్యత ఆహ - ఇఙ్గు తదీయరితి - తదీయత్వేన యో వ్యవసాయః తదీయావయం తదీయకైంకర్యైకధనా

సా-స—అతిప్రసంగపరిహారాయ తదీయపదవివక్షితమాహ-ఇఙ్గితి - తదీయశబ్దస్తదీయత్వ పరః-

మూ— మూన్ఱైయవర్ కళై - నారఙ్గళాలే విశిష్టనాన నారాయణనైప్పత్తక్కైంకర్యత్తై అపేక్షిక్కి ఱ్ఱ్ప్పోదు విశేషణమాన నారఙ్గళైయుమ్పత్త కైంకర్యమ్ అపేక్షికప్పట్టదా మిన్నమిదమ్న్యాయసిద్ధమాకైయాలే ఇవర్గళ్ తదీయకైంకర్యమ్సిద్ధిక్కిఱదెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ - ఇప్పడివిశేషణత్వ మే ప్రయోజకమానాల్ నారశబ్దార్థఙ్గళాకైయాలే విపక్షితఙ్గళాన బ్రహ్మాది దేవతాన్తరఙ్గళైయుమ్,(పశ్వాదిగళైయుమ్,) భగవద్వ్యాప్తి కళ్ళైయుమ్పత్తక్కైకర్యాపేక్షైపణ్ణిన్ఱామ్.నరపతియైప్పత్తక్కైంకర్యత్తైఅపేక్షిత్తాన్ఱన్నాల్నరనైప్పత్త కైంకర్యమ్(అపేక్షితమ్)ఆకా తొప్పోలెఇదుమ్న్యాయమాత్రత్తాల్నారఙ్గళైప్పత్త కైంకర్యాపేక్షై సిద్ధియాదు-

సా.దీ—నారాయణనుడైయ కైంకర్యమ్ప్రార్థిక్కప్పడుకిఱతాకైయాల్ విశేషణమాన నారశబ్దార్థఙ్గళాన భాగవతరుడైయ కైంకర్యము మిఙ్గే సిద్ధిక్కిఱదెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ - ఇప్పడి తిరిన్యాయమ్బ్రహ్మాది దేవతాంతరఙ్గళిలు మతిప్రసక్తమన్ఱో? ఎన్ఱిదఱ్కుపరిహారమ్ నరపతికైంకర్యమిన్ఱాల్ నరనైయుమ్పత్తక్కైకర్యమపేక్షితమాకా తొప్పోలే ఇఙ్గుమ్ కేవలన్యాయత్తాల్ భాగవతకైంకర్యమ్సిద్ధియాదు- అకైయాల్ "మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికాభవేత్। తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయావిశేషత" ఇత్యాద ప్రమాణ అత్తాలే భాగవత కైంకర్య మపేక్షితమాకిఱ తెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నారఙ్గళాలే విశిష్ట నాన ఇత్యాది వాక్య చతుష్టయత్తాల్ - ఆనాలనుభావ్యత్తైయిలుమ్ నారపదార్థఙ్గళాన బ్రహ్మాదిసర్వముమ్ పవిష్టమాకా దెపో మో?

సా.స్వా— ఇదు, భగవచ్ఛేషత్వం తదీయపర్యంత మెన్ఱఙ్గ విడ అల్లైప్పడి - ఇప్పడి యార్థికమాక భాగవతకైంకర్యమ్ సిద్ధమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో? నారాయణ విషయత్తిల్ కైంకర్యత్తై ప్రార్థిక్కాల్ విశేషణతయా నారశబ్దార్థాంతర్గత భాగవతరైయుమ్ పత్త కైంకర్యాపేక్షై శబ్దతయేన సిద్ధిక్కిఱదెన్ఱు శిలర్ శొల్లుకైయాలే అదు వేశరితమన్ఱో? ఎన్నపరిహరత్తై అనువదిస్తునిరసిక్కిఱార్ - నారఙ్గళాలే ఇత్యాదినా పణ్ణినాయిన్యంతేన- ఇదు విశేషణత్వమే కైంకర్యత్తుక్కు ఉద్దేశ్యతాప్రయోజకమ్ - దేవతాంతరాదికళిల్ "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యా"దితి నిషేధమ్ బాధకమాకైయాలే బ్రహ్మాదిదేవతాంతర విషయమ్ త్యక్తమానాలుమ్ భాగవతవిషయత్తిలే బాధకమిల్లామైయాలే స్వరస ప్రతీతిక్కు బాధక మేదు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నరపతియై ఇతి.తథాస్వరసప్రతీతియేయిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు-న్యాయమాత్రత్తాలే కిఱార్

సా.వి— ఉద్దిశ్యక్రియమాణ కైంకర్యరూపవ్యాపార ప్రతిసంబంధి సముదాయవర్కళ్, ప్రీయమాణాః భాగవతా ఇత్యర్థః - కేచిత్తు నారాయణాయేత్యత్ర నారవిశిష్టభగవతః కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వే తద్విశేషణభూత నారపదార్థస్యాపి కైంకర్యప్రతిసంబధిత్వం న్యాయ సిద్ధమితి నారాయణశబ్దే ప్రకృత్యర్థ ఏవ భాగవత కైంకర్యం సిధ్యతీత్యాహుః. తదయుక్తం-తథాత్వేతి ప్రసంగాత్ - అతః ప్రణవ నమసోః ప్రతిపన్న శేషత్వ పారతంత్ర్యాభ్యామేవ భాగవతానాం కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వ ముపపన్నమిత్యభిప్రేత్యాహ - నారఙ్గళాలే ఇతి . ఇహాన్యశేషత్వస్య సిద్ధత్వా ల్లోకే న్యాయస్యావ్యభిచారిత్వా దతిప్రసంగాచ్చ నన్యాయప్రవృత్తిః. కిన్తు భగవదతి

సా- సం — వ్యవసాయఫలంస్వాధికారానుగుణమసంకుచిత దాస్యం రసశబ్దేన వివక్షితం న్యాయసిద్ధమిత్యత్ర న్యాయశబ్దస్సన్నియోగశిష్టన్యాయగృహీతవిశేషణాదిన్యాయపరః న్యాయస్యావిశేషణత్వ మాత్రనిబంధనతాయాం వ్యభిచారప్రదర్శనంనరపతియై ఇతి.స్వాభిమతంతదీయకైంకర్యసిద్ధిప్రకారంవివృణోతి-

మూల — అనవిస్పుప్రమాణముఖత్తాలేస్వామియినుడైయఅభిమతమ్ శేషయఅపేక్షికిరానా నైయాత్, వాసుక్కు ప్రియతమరా యిరుక్కిర శేషత్వజ్ఞానముడైయ అనన్యప్రయోజనరైప్పతత్తు కైంకర్యమ్ అపేక్షిత మామిత్తనై. అనుభావ్యరైయిలుమ్ నారశబ్దార్థమాన సర్వముమ్ ప్రవిష్టమామెన్నుమిడముమ్ ప్రమాణ లత్తాలే వన్తతత్తనై - ఇప్పడి తిరుమంత్రత్తిల్ వాక్యత్రయత్తిలే ఇరణ్డు వాక్యమ్ స్వరూపపరమాయ్, ఒరువాక్యమ్ పురుషార్థప్రార్థనాపరమాక యోజిత్తతు.

సా-దీ — ఎన్న వతువుమ్ విశేషణత్వ మాత్ర ప్రయుక్తమాయ్వన్తత్తు; ప్రమాణబలాయత్తమెన్కిరా ర్ - అనుభావ్యరై యిలుమిత్యాది - వాక్యత్రయపక్షత్తిల్ ప్రణవనమస్సుక్కళ్ స్వరూపపరమ్ . తృతీయ పదమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనాపరమెన్నుమ్ యోజనైయై యుపసంహరిక్కిరార్- ఇప్పడితిరుమంత్రత్తిలెన్ఱు తుడఙ్గి- ఇ ప్రణవమ్ స్వరూపపరమాయ్ నమస్సైష్టనివృత్తి ప్రార్థనా పరమాయ్ తృతీయ పదమిష్ట

సా-స్వా — పేక్షైప్ప సిద్ధియా తెన్నుశొన్నాల్ భాగవతకైంకర్యాపేక్షైచతుర్థియిలే సిద్ధిప్పతెఙ్ఙనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనపిస్పితి - ఇప్పడికైంకర్యరూప పురుషార్థాపేక్షైయిల్ నారజ్గళ్ వివక్షితఙ్గ ళల్లామల్ పోనాల్ అనుభవరూప పురుషార్థ తిలుమ్ విశేషణమాయ నారజ్గళుక్కనంతర్భావమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనుభావ్యరైయిలు మిత్యాదినా - "సర్వంహపశ్యఃపశ్యతి- సర్వ మాప్నోతిసర్వశః" ఇత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే వన్తతత్తనైయెన్నపడి- ఏతావత్పర్యంతం విస్తరేణచ్చొన్న వ ర్థత్తై యుపసంహరిక్కిరార్ - ఇప్పడిని. అనాలు [illegible] పక్షత్తిలనిష్ట నివృత్తిరూపపురుషార్థైక దేశ.

సా ప్ర — ప్రమాణ బలత్తాలే ఇ - "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్సహ బ్రహ్మణా. సర్వంహ పశ్యః పశ్యతి., ఇత్యాదేస్సంకోచకాభావాత్సర్వస్యా నుభావ్యత్వమాత్ర సిద్ధిర్నతుకైంకర్యప్రతిసమ్బన్ధిత్వస్యే తి భావః సంగృహీత్వ్యాఖ్యాతానువాదేన ప్రకరణా విచ్ఛేదం దర్శయతి ప్రథమవాక్యమాత్రస్య స్వరూపరత్వేన ద్వితీయ తృతీయయోః పురుషార్థపరత్వేనయోజనాం దర్శయతి.ఇప్పడీత్యాదినా.

సా. వి — మత్యోరభేదేన తత్ప్రియ విషయఏవ కైంకర్యమపేక్షితమిత్యాహ-అనపిక్షితి- అనన్యప్రయోజన రైప్పత్తఇత్యనేన ప్రయోజనాంతరపర భక్తావ్యవచ్ఛిద్యంతే. శేషత్వజ్ఞానరసముడైయవరిత్యనేనసగుణభక్తి కారిణో నిగుణబ్రహ్మవాదినో వ్యవచ్ఛిద్యంతే. ప్రియతమమాయిరుక్కిరైత్యనేన భాగవతాప చారకారిణ శ్శేషత్వ జ్ఞానరసికాఅప్యనన్య ప్రయోజనాఅపివసేవ్యాఇతి తేపి వ్యవచ్ఛిద్యంతే- తర్హిముక్తి కాలేఽనుభవద శాయామపినారపదార్థస్యాను భావ్యత్వంనస్యాదిత్యాశంక్య తత్రాపి న్యాయబలాభావాత్ - కింతు "ఇ మాన్లోకాన్ కామాన్నీకామ రూప్యనుసంచరన్"నిత్యాది ప్రమాణబలాదేవ ప్రాప్తమిత్యాహ- అనుభా వ్యరైయిలుమితి. అతవాక్యత్రయపక్షే పూర్వోక్తపక్షోపసంహారపురస్సరం ప్రథమవాక్యమేవ స్వరూప పరం, ఉత్తరవాక్యద్వయం క్రమేణానిష్ట నివృత్తీష్టప్రార్థనాపరమితిపక్షాంతరమాహ- ఇప్పడితిరుమంత్రత్తిలితి.

సా - సం — అనపిస్పితి. పూర్వోక్తవిధయా తదీయ కైంకర్యసిద్ధి ప్రకారో అనుపపన్న ఇత్యర్థః . తర్హి ము క్తిదశాయాం కృత్స్న విశిష్టస్యాప్యనుభావ్యత్వం భవత్పరభ్యుప గమ్యతఇత్యత్రాహ- అనుభావ్యరైయిలుమి తి. "సర్వంహపశ్యఃపశ్యతి-సోశ్నుతే"ఇత్యాది ప్రమాణేనైవతదభ్యుపగతంనన్యాయ మాత్రేణేతి భావః. వా క్యత్రయత్వపక్షేతత్త్వర కృతాంప్రథమాంయోజనామనూద్యద్వితీయాంయోజనాందర్శయతి-ఇప్పడీత్యాదినా

మూ—ఇజ్జనన్దిక్కు ప్రణవమ్ స్వరూప పరమాయ్, నమస్సితే అనిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనైయాయ్, అనిష్టమ్ నివర్తిత్తాల్ వరుమ్ పురుషార్థత్తై నారాయణాయస్యామ్ ఎన్నుక ఱిక్కిఱ తాకవుమామ్-ఇన్నమస్సుక్కుమ్ ఇప్పడి వ్యాఖ్యత్తిల్ నమస్సుక్కుప్పోతే విరోధి నివృత్తి ప్రార్థనైయిలే తాత్పర్యమాన యోజనావిశేషగుమ్ "ప్రణవోదిత తచ్ఛేషభావోऽహం నిజకర్మభిః। అహంకారమమత్వాభ్యా మభిభూతోऽస్త్యతః పరమ్ । తచ్ఛేషత్వానుసంధాన పూర్వతచ్ఛేషవృత్తికః । భూయాసమిత్యముం భావం వ్యనక్తి నమ ఇత్యదః ,, ఎన్ఱు భట్టర్ నిత్యత్తిలే ప్రదర్శితమ్-

గా. దీ— ప్రార్థనాపర మెన్నుమ్ యోజనైయైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇజ్జనన్దిక్కు ఎన్ఱు తుడఙ్గి. ఇన్త యోజనైయైభట్టర్ నిత్యత్తిలేయరుళిచ్చెయ్ కాట్టుకిఱార్. ఇన్నమస్సుక్కు మిత్యాదియాల్. ప్రణవోదితే-అతః పరం, అహంకారమమకారనివృత్త్యనంతరం మెన్ఱు - అముంభావం, అభిప్రాయ మెన్ఱపడి-ఇన్నమస్సాల్

సా. స్వా— మాథికమెన్ఱు శొల్లుకైయాలిప్పడి కించిత్ప్రకృష్ట మన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్జనన్దిక్కు ఇతి - ఇప్పడి నమస్సుమ్ పురుషార్థపరమాకిల్ వ్యాఖ్యత్తిల్ పోలే నమస్సు అనంతరమ్ శ్రవిక్క వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అనిష్టమ్ నివర్తిత్తాలితి. అనిష్టనివృత్తి ఉపజీవ్యయాకైయాలే పూర్వమ్ తదర్థకనమస్సు ఇరుక్కిఱ తెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ వాక్యత్రయయోజనైయిల్ మంత్రవివరణ ప్రవృత్తరాన భట్టర్ వ్యాఖ్యాంతర్గత నమస్సుక్కు అనిష్టనివృత్తి పరయోజనై శొన్నపడిక్కు అష్టశ్లోకియిలే మూలమంత్రనమస్సుక్కు నిష్ట నివృత్తిపరయోజనై శొల్లామైయాలే సంప్రదాయ విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇన్నమస్సుక్కు మితి. ప్రణవోదిత తచ్ఛేషభావోऽహ మెన్ఱు ప్రణవార్థముమ్ నిజకర్మభిః అహంకారమమత్వాభ్యా మభిభూతోऽస్త్యతః పరమితి అహంకార మమకారనివృత్త్యనంతర మెన్ఱుతోన్ఱుకైయాలే నమస్సినర్థముమ్ తచ్ఛేషత్వేత్యాదిభూయాస మెనిఱభాగత్తాలే కైంకర్య పర యోజనై యుమ్ శొల్లప్పట్టతెన్ఱుకరుత్తు - నమ ఇత్యదః, నమ ఇతీదం పదం- అముంభావం, ఏతత్తాత్పర్యం వ్యనక్తి ఎన్నైక్కు-ఆనాలుమ్ క్రియాపద మిల్లామైయాలే నమః పదమనిష్టనివృత్తి పరమాకమాట్టాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా. ప్ర—ఏవం నమసోऽనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనార్థపరత్వే "అకారార్థా,, యేత్యాదివిరోధ స్స్యాదిత్యత్రాహ.ఇన్నమస్సుక్కుమిత్యాది-మూలమంత్రాంగ ప్రణవేనానవ్యాహృత శేషత్వరూపస్వరూపజ్ఞాన మత్త్వా నారాయణశబ్దార్థభూత భగవత్కైంకర్య విరోధి భూతాహంకార మమకార రూపసర్వ విరోధినివృత్తేర్నమః పదార్థత్వేన భట్టార్యైరేవోక్తేర్న విరోధ ఇత్యర్థః . శేషత్వ జ్ఞానాత్పూర్వం కైంకర్య విరోధ్యహంకారాద్యభిభూతత్వోక్తేరనంతరం కైంకర్య ప్రార్థనోక్తేశ్చాహంకారాది హేతుభూతా విద్యాకర్మవాసనాదిసర్వానిష్ట నివృత్తిం నమః పదమవగమయతీతి భావః . సర్వానిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనా యా

సా. సం—నమసో నిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనా పరత్వం భట్టారకాభి మత మిత్యాహ . ఇన్నమస్సుక్కు మితి-ప్రాగహంకారాద్యభిభూతోऽప్యహం ప్రణవోదిత తచ్ఛేషత్వాధ్యవసాయః. అతః పరం ప్రణవోదిత శేషత్వ ప్రతిపత్త్యా అహంకార నివృత్త్యనంతరం శేషవృత్తేః రస్య త్వా చ్ఛేషవృత్తికో భవేయ మిత్యభిప్రాయన్నమ ఇత్యదః పదం వ్యనక్తీత్యర్థః . కథం నమసోऽనిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనా పరత్వం ? కాన్య నిష్టా

మూ—అక్కైయాలే ‘‘అహంనమమస్స్యాం ఎన్నాతల్, నమమకించిత్స్యాల్ ఎన్నాతల్ వాక్య మాయ్ ఇత్తాల్ ‘‘అస్యజీవాత్మనోనాద్య విద్యాసంచితపుణ్యపాప రూపకర్మప్రవాహ హేతుక బ్రహ్మాది సురనరతిర్యక్స్థావరాత్మక చతుర్విధదేహప్రవేశ కృత తత్తదాత్మాభిమాన జనితావర్జనీయభవభయవిధ్వంసనాయ’’ ఎన్ఱు మ్‘‘పోయ్‌నిన్ఱ జ్ఞానముమ్ పొల్లావొழுక్కుమழுక్కుడమ్బుమ్,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ అవిద్యా కర్మతద్వాసనా రుచి ప్రకృతిసంబంధాది రూపమాన సర్వానిష్టముమ్ అత్యన్తనివృత్తమాక వేణుమెన్ఱు అపేక్షితత్తాయిత్తు

సా-దీ—ప్రార్థనీయాంశత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - అక్కైయాలిత్యాది. నను అనిష్టనివృత్తిమాత్రప్రార్థనత్వాదిష్ట

సా.స్వా— అక్కైయాలేఇతి. స్యామెన్నాతల్ స్యాదెన్నాతల్ క్రియాపదమధ్యాహార్యమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి అహంనమమ స్యామెన్నాతల్ నమమకించిత్స్యాదెన్నాతల్ అర్థమాన స్వస్వాతంత్ర్య తదభిమాన నివృత్తి ప్రార్థిక్కైయాలుమ్ ప్రకృతిసంబంధాదిరూప నిష్టనివృత్తిత్తోత్తామైయాలే సర్వానిష్టనివృత్తి ప్రార్థనసిద్ధిక్కుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇత్తాలేఇతి - ఇత్తాలే, అహంకార మమకారనివృత్తియాలే ఎన్నపడి - పోయ్‌యితి- పోయ్, మిథ్యావిషయమాయ్ - నిన్ఱ, దృఢప్రతిష్ఠితమాన- జ్ఞానముమ్, దేహాత్మ భ్రమముమ్ స్వతంత్రాత్మభ్రమము మెన్నపడి - పొల్లావొழுక్కుమ్, తత్ప్రయుక్త విపరీతానుష్ఠానముమ్ . అழுక్కుడమ్బుమ్, తన్మూలమాన రజస్తమః ప్రచుర దేహము మెన్నపడి-అహంకారమమకారం సర్వానిష్టత్తుక్కుమ్

సా-ప్ర—అతిసాంప్రదాయికత్వప్రదర్శనపూర్వకం తామేవాహ. అక్కైయాలిత్యాదినా- పోయ్‌నిన్ఱిత్యాది. దేహే ప్రతిష్ఠితా ఆత్మబుద్ధిః కర్మవాసనా కుత్సితదేహసంబంధశ్చేత్యర్థః. ఏషాం బీజాంకురన్యాయాత్కార్యకారణభావేన ప్రవాహరూపత్వమితి భావః- ఏవం నమ సానిష్టనివృత్తిః ప్రార్థ్యా లభ్యతే చేత్తల్లాభేచ

సా - వి — అనిష్టనివృత్తి పరత్వం వచన శక్త్యా దర్శయన్ ఫలితార్థ మాహ - అక్కైయాలే ఇతి. అహం నమమ స్యామితి. స్వతంత్రస్వామిత్వ బుద్ధిరూపాహంకారాఖ్యావిద్యానివృత్తి ప్రార్థనా. నమమకించిత్స్యాదితి నిరుపాధిక స్వత్వబుద్ధిరూప మమకారాఖ్యావిద్యా నివృత్తిప్రార్థనా. అనయోరవిద్యయోస్సంసారతరుమూలత్వేనైతన్నివృత్తి ప్రార్థనాయాం సర్వానిష్టనివృత్తిప్రార్థనాసిద్ధిరితి భావః- పోయ్‌నిన్ఱ జ్ఞానముమ్ పొల్లావொழுక్కుమழுక్కుడమ్బుమ్. పోయ్‌నిన్ఱ, మిథ్యాభూతం- జ్ఞానముమ్, అన్యథాజ్ఞానమిత్యర్థః. పొల్లా, దుష్టా. ఒழுక్కుమ్, కర్మవాసనా. అழுక్కు, వృతపతితశలాటువత్కాలాంతరేమభంగవికారావస్థాల్. ఉడమ్బు, శరీరమిత్యర్థః - నన్విష్టప్రాప్తిః స్వరూపావిర్భావః. సచ ప్రతిబంధకనివృత్త్యైవేత్యనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనా వశాదేవావర్జనీయతయే ష్టప్రాప్తిరపి సిధ్యతి - స్వాభావికాకారస్య ప్రతిబంధక నివృత్త్యా

సా-సం—నిత్య త్రాహ- అక్కైయాలిత- అనుషంగపక్షాభిప్రాయేణాహంనమమస్యామిత- అధ్యాహారపక్షాభిప్రాయేణ నమమకించిత్స్యాదితి . స్యాం, స్యాదితి చాధ్యాహారః - ఏవంచ విరోధి నివృత్తిప్రార్థనాపరమిదమితి వాక్యమిత్యర్థః - నివర్తనీయ విరోధి వర్గాయాత వరపరాంకుశోక్తిం దర్శయతి - అస్యేత్యాదినా- పోయ్, స్వపరయాథాత్మ్యజ్ఞాన మనాద్యస్తమితం - యద్వామిథ్యా విషయం - నిన్ఱజ్ఞానముమ్, బహువిషయ సంఘటితం జ్ఞానం స్థిర ప్రతిష్ఠితం. పొల్లావொழுక్కుమ్, తత్ప్రయుక్త విపరీతానుష్ఠానం. అழுక్కుడమ్బుమ్, తదాయతన రజస్తమః ప్రచురదేహః . ఉక్తయాజనానిష్టకరణాయ [illegible]

మూ—ఇప్పుడి అనిష్టనివృత్తిరూపమై ప్రార్థితత్వాల్ ఇష్టప్రాప్తిరూపమైన అపేక్షిక్కవేణుమో? సంపద్యావిర్భావ స్స్వేనశబ్దాత్,, ఎన్నుమ్- «యథానక్రియతే జ్యోత్స్నా మలప్రక్షాళనాన్మణేః। దోషప్రహాణాన్నజ్ఞాన మాత్మనః క్రియతే తథా। యథోదపానకరణా త్క్రియతేనజలాంబరమ్। సదేవనీయతేవ్యక్తి మసతస్సంభవఃకుతః। తథాహేయగుణధ్వంసా దవబోధాదయోగుణాః। ప్రకాశ్యంతేనజన్యంతే నిత్యాఏవాత్మనో హితే" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే ఇష్టప్రాప్తి తానే వారానోపన్నిల్। స్వతస్స్వాహ్యహిణాం యథాభాగం

సా-దీ—ప్రాప్తి తానేవారాతో? ఎన్నుసప్రమాణమాన శంకైయైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పుడి అనిష్టేత్యాదియాల్- శబ్దాత్, స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యతఇతి శ్రుతేః ఎన్ను మూలార్థం మేన్మై - యథానక్రియత ఇతి - యథామణేః మలప్రక్షాళనమాత్రమేవ క్రియతే. జ్యోత్స్నా, కాంతిః. నక్రియతే. తథా ఆత్మనోదోషప్రహాణమాత్రం క్రియతే. నజ్ఞానం - యథోదపానేత్యాది - ఉదపానం, కూపః - కూపమాత్రం ఖన్యతే - జలం చాంబరంచ కూపేఅపూర్వతయా నక్రియతే - తథాపదేవజ్ఞానాదిః వ్యక్తిన్నీయతే, అభివ్యంజ్యతే. అసతః, అవిద్యమానస్య. సంభవః కుతః? ఇశ్శంకైక్కు ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - స్వతస్స్వాహ్యహిణామిత్యాది. సాపరాధః

సా-స్వా—మూలమానపదంయాలేతెన్నిన్ను ఇష్టప్రాప్తి ప్రార్థనైయాలేసర్వానిష్టనివృత్తిప్రార్థనైయుమ్ సిద్ధమెన్ను కరుత్తు. అవాలు మనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనైయే యమైయాతో? దత్తుర్థియిలే ఇష్టప్రార్థనై వ్యర్థయన్నో ? ఎన్నుశంకిత్తు ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదివాక్యైంకర్యంకరిమాస్మినిష్టస్యంతేన-స్వతస్స.

సా-ప్ర—స్వాభావిక స్వరూపావిర్భావ స్యాపి స్వతఏవసిద్ధత్వ ప్రతిపాదనతత్ప్రార్థనమనుచితమిత్యాశంక్య స్వాభావికస్యాపి అపరాధేన నివర్తితస్యదాయస్య పుత్రేణ ప్రార్థనా పూర్వకలాభదర్శనాత్ ప్రార్థనీయస్య లోకే అన్యాధీనత్వదర్శనేన స్వాభావికస్యాపి జ్ఞానస్య వికాసో భగవదధీనఇతి జ్ఞాపనరూప ప్రయోజన సిద్ధేశ్చ తస్యాపి పృథక్ప్రార్థనీయత్వోక్తిరుచితేత్యాహ - ఇప్పుడి అనిష్టేత్యాదినా -

సా-వి—స్వతఏవస్స్వరూపాదిష్టప్రాప్తిప్రార్థనాపృథక్కార్యేత్యాక్షిప్య పరిహరంతి. ఇప్పుడి యనిష్టనివృత్తిరూపమై ప్రార్థితత్వాలితి సంపద్యావిర్భావస్స్వేనశబ్దాదితిసూత్రం, "ఏవమేవైషసంప్రసాదోఽస్మాచ్ఛరీరాత్సముత్థాయ పరంజ్యోతిరుపసంపద్య స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యత" ఇతివిషయవాక్యం. సంప్రసాదః, జీవః- సంపద్య, స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యత ఇత్యావిర్భావ ఏవోచ్యతే. నత్వపూర్వాకార ప్రాప్తిః. కుతః? స్వేనశబ్దాత్. స్వేనరూపేణేతి విశేషణోపాదానాత్ - ఆగంతుక విశేషపరిగ్రహేహి స్వేనరూపేణేతి విశేషణ మనర్థకంస్యాత్- అవిశేషణపతస్య స్వకీయరూపత్వసిద్ధేరితి సిద్ధాంతితం- తదనుగుణాన్యేవ వచనాని దృశ్యంత ఇత్యాహ - యథానక్రియతఇతి- స్వతస్స్వాహ్యహిణామితి- యథాసాపరాధః పుత్రస్స్వతస్స్వాహ్యహిణం. స్వతఏవ, పుత్రత్వేనైవ

సా-సం—సాధ్యత్వేన ప్రార్థనముచితం - తథాఽపి స్వభృత్యానాం స్వతఏవసిద్ధ్యతఇష్టస్య ప్రాప్తైసర్వప్రార్థనముచితమితి శంకామనూద్య సమాధత్తే - ఇప్పుడీత్యాదినా . అర్చిరాదినా పరంజ్యోతిరుపసంపద్యాయం కళావిశేషమాపద్యతే ముక్తః - సస్వరూపావిర్భావవీవ- నాపూర్వాకారోత్పత్తిరూపః - కుతః? స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యత ఇతిశబ్దాత్. ఆగన్తు కాకారపరిగ్రహేహి స్వేనేతివిశేషణమనర్థకమితి సూత్రార్థః. ఉదపానం, కూపః. జలంచాంబరంచ తత్కరణాద్యథా నక్రియతే తథేత్యర్థః. స్వతః ప్రాప్తస్యాప్యాస్య విద్యమానతాదారదర్శనయతి. స్వతఇతి- స్వతస్స్వాహ్యహిణాంభాగం, స్వతఏవ పుత్రత్వేనైవ ప్రాప్తం

మూ — పుత్రః పితురపేక్షతే । సాపరాధస్తథా దాసః కైంకర్యం పరమాత్మనః ॥ తన్ అపరాధత్తాలే స్వతః ప్రాప్యమానత్తై ఇழన్దు కిడక్కిఱ విషయత్తిల్ ఎన్ కూఱు నాన్ పెఱవేణుమ్ అతుకాణాక ఎన్ అపరాధత్తై ప్పొఱుత్తరుళ వేణుమెన్ఱు అపేక్షిక్కై యిల్ విరోధమిల్లై - ఇత్తాల్ ప్రతిబంధక నివృత్తి యిల్

సా-దీ — పుత్ర స్స్వతస్స్వహ్యమపి భాగమపరాధ ప్రతిబద్ధం పితుస్సకాశా దపేక్షతే-తథా పరమాత్మనస్సకాశా త్కైంకర్య మపేక్షణీయం - ఇశ్లోకత్తినర్థత్తై వెళియిడుకిఱార్. తన్నపరాధత్తాలే ఎన్ఱు తుడఙ్గి. త్తైవై, కైంకర్యమ్-ఇత్తాల్ ఫలిత్తవర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇత్తాలిత్యాదియాల్. యథామలపరిహారత్తిల్

సా-స్వా — పిత్రనంతరమ్ స్వతఏవ పితృద్రవ్యం సకుం- స్వతఏవ ప్రాప్యమానాలుమ్ "పుత్రేచ్ఛయా వ్యస్పృహః" ఎన్ఱిరక్కక్కడవ పిత్రావై పుత్రన పేక్షిక్కిఱాప్పోలే ఫలోపహిత కృపో త్తంభనార్థ మాక వివనుక్కుమ్ కైంకర్యాపేక్షై కూడుమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి పుత్రదృష్టాంతత్తాలే కైంకర్యాపేక్షైయిల్ అనిష్ట నివృత్తిప్రార్థనై వ్యర్థమ్మాయాక ప్రసంగియాతో ? పుత్రన్ పితృవిషయత్తిల్ విరోధినివృత్తిమ్మైప్రార్థిక్క విల్లైయే ? ఎన్నకారికైయిల్ సాపరాధస్తథాదాసః ఎన్ఱవిడత్తిల్ సూచితార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తన్నపరాధత్తాలే ఇతి- పుత్ర విషయత్తిల్ ఇష్టానవాప్త్యపరాధ ప్రయుక్తమాకిల్లామైయాలేయన్ఱు అపరాధ నివృత్తిప్రార్థనై యిల్లావిట్టాలుమ్ ఇఙ్గు- ఇష్టానవాప్త్యపరాధ ప్రయుక్తమాకైయాలే అపరాధ నివృత్త్యపేక్షై యుమ్ వేణుమెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ ప్రతిబంధకీభూతాపరాధ నివృత్తిమాత్రాధీనత్తాల్ అపరాధనివృత్తియాల్ స్వతఏవేష్టకైంకర్యము సిద్ధిక్కైయాల్ తత్ప్రార్థనై యువ్విడత్తిల్ వ్యర్థమ్మాయన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇత్తాలితి జ్ఞానవికాసాది రూపేష్ట ప్రాప్తియుమ్ సహజకారుణ్యరూప భగవదిచ్ఛైయుమ్ల్లావిట్టాల్ స్వతఏవ సిద్ధియామైయాలే ఇష్టప్రాప్తియుమ్ స్వతస్సిద్ధమన్ఱెన్ఱిక్కై భగవత్సంకల్పాధీనై యెన్ఱు తోఱ్ఱుకైక్కాక ప్రార్థిక్కప్పడుకిఱ తెన్ఱపడి. ఆనాల్ యథా నక్రియ తేజోఽత్రాస ఎన్ఱవిడత్తిల్ స్వతఏవ ప్రభావికాసముణ్డాకైయాలె దృష్టాన్త వైషమ్యమ్ వారాతో ? ఎన్ననరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ప్రతిబంధక నివృత్తియిలితి -

సా-వి — ప్రాప్యం భాగం పితుస్సకాశాదపేక్షతే-తథా సాపరాధో దాసః-స్వతః ప్రాప్తం, దాసత్వేనైవ ప్రాప్తం. కైంకర్యమపి పరమాత్మనస్సకాశా దపేక్షతే- అతస్స్వతః ప్రాప్తస్యాపి ప్రతిబంధకాపనోదనేన ప్రార్థనం లోకసిద్ధమితి భావః - పృథక్ప్రార్థనా ప్రకార మేవ దర్శయితుం శ్లోకం వ్యాచష్టే. తన్నపరాధత్తాలే ఇతి. స్వతః ప్రాప్తత్తై ఇழన్దు, స్వతః ప్రాప్తం త్యక్త్వా- కిడక్కిఱ, విద్యమానస్య. ఎన్, మమ. కూఱు, భాగం- నాన్, అహం. పెఱవేణుమ్, ప్రాప్నుయాం. ఇత్యనిష్టప్రాప్తిప్రార్థనా- అతుకాక, తదర్థం-ఎన్నపరాధత్తై, మదపరాధం. పొఱుత్తు, సోఢ్వా అరుళవేణుమ్, దయా కార్యేతి-అనిష్టనివృత్తిప్రార్థనా-అతో నవిరోధ ఇతి భావః- ఏవం చ స్వరూపావిర్భావోఽపి భగవత్సంకల్పాయత్త ఏవేత్యాహ. ఇత్తాలితి -

సా-సం-స్వయోగ్యం దాయం యథా పితుస్సకాశాదపరాధక్షామణపూర్వకమపేక్షతే సాపరాధః పుత్రస్తథా స్వతః ప్రాప్తం దాసత్వేన స్వయోగ్యం కైంకర్యం చేత్యర్థః. కారికాఫలితార్థస్తన్నపరాధత్తాలిత్యాది-దార్ష్టాన్తికే దృష్టాన్తైక్యస్సాక్షిణీ యత్ప్రయోజకమనిష్టనివృత్త్యతిరిక్తం భగవదాయత్తం సాధ్యాకారముపపాదయతి-ఇత్తాలితి.

మూ—మాణిక్కత్తిన్ ఒళియైయుమ్ "ఇచ్ఛాత ఏవతవ విశ్వ పదార్థ సత్తా" ఎన్కిఱపడియే నియతమాయాన ఈశ్వరేచ్ఛైయాల్ పరమ్పుమాప్పోలే ఇవ్ గుమ్ స్వాభావికమాన జ్ఞాన వికాసాదికళ్ సహజ కారుణ్యరూపైయాన ఈశ్వరేచ్ఛైయాలే వరుకిఱ వెన్ను మిడమ్ తోన్ఱుకిఱతు- అనాదియుమ్ భావాన్తరాభావ పక్షత్తిల్ సర్వానిష్ట నివృత్తితానే ఇష్ట ప్రాప్తియాయిరుక్క త్తనిత్తు చ్చొన్నాల్ పునరుక్తివారాదో? "అవిద్యా నివృత్తిరేవహి మోక్షః" ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్ తిలరో? వెన్నిల్

సా.దీ— మణిక్కు కాంతి విజృంభణ భగవత్సంకల్పాయత్తమ్ - అప్పడిక్కు స్వాభావికమాన జ్ఞాన వికాసము మీశ్వరసంకల్పాధీన మన్ఱుతాయిత్తు - విశ్వపదార్థసత్తా, సర్వమానిత్యానిత్య పదార్థ స్థితి నియమ్ సత్త్రయమెన్నపడి - నిత్యగ్రహుడైయ స్వరూపయుమ్ స్థితస్థాపనన్యాయేన భగవదిచ్ఛయా పరిపాలిక్క ప్పడుమెన్నై - విరోధివృత్తియుమ్ జ్ఞానవికాసముమ్ ఇరణ్డు మీశ్వరేచ్ఛాధీనమాకైయాల్ ఇరణ్డుమ్ ప్రార్థిక్క వేణుమెన్ఱు పరిహరాభిప్రాయమ్. మేలు మిష్పక్షత్తిల్ శంకిక్కిఱార్- అనాదియిత్యాదియాల్ - భావాంతరమేవాభావః. ఘటత్తినుడైయ అభావమావతు? భూతలాన్వయఃవెన్ఱు సొన్ను ఎన్ఱతిరే- భావాంతరాభావ పక్షత్తైయాలేయన్నే భాష్యకారరు మవిద్యానివృత్తిరేవహి మోక్షః ఎన్ఱరుళి

సా.స్వ— నియతేతి. తత్తత్పదార్థసత్తా ప్రయోజకేచ్ఛయాలెన్నపడి ఇనిప్రకారాంతరత్తాలే అనిష్ట నివృత్తిప్రార్థనైయోడు ఇష్టప్రార్థనైక్కు పౌనరుక్త్యమ్ శంకిత్తు పరిహరిక్కిఱార్ - అనాదిమిత్యాదినా - తనిత్తుచ్చొన్నాలిత- తనిత్తు, ఇష్టప్రార్థనైయై చ్చొన్నాలెన్నపడి-అరుళి చ్చెయ్ తిలరో, అరుళిచ్చెయ్యయ

సా.ప్ర—ఏవముక్త్య నిష్టనివృత్తిష్ట ప్రాప్త్యోరైక్య కృతామక తరపద వైయర్థ్య శంకాముత్థాప్య పరిహారిణ సోపపత్తికం ప్రాగుక్తిమాశంక్య పరిహరతి. అనాదిమిత్యాదినా. నతావత్పునరుక్తిరసాధుత్వాదివత్పునరుక్తిత్వేనైవ దూషణత్వం.ఘటానభిజ్ఞ విషయే ఏకం ప్రత్యయం ఘట ఇత్యుక్త్వా అన్యస్మా అప్యయం ఘట ఇత్యుక్తావపి దూషణాత్ ప్రయోజనాభావే సత్యేవ దుష్టత్వం ప్రయోజనేసతిదోషత్వాభావాత్ ప్రయోజనపర్యవసానా

సా.ప— మాణిక్యత్తిన్ ఒళియైయుమ్, మాణిక్య ప్రకాశః- వరుమాపప్పోలే, యథా మాణిక్యస్య శోభోల్లాసే నోపస్థిత మాలిన్య నివృత్తావుపస్థిత ప్రకాశావిర్భావో భగవదిచ్ఛాకృతఏవ తథావిర్భావ స్థితి భగవత్సంకల్పాదేవ ప్రవృత్తిస్తస్య ఇతి భావః- ననుభావాంతరా భావవాదే నష్ట నివృత్తి రేవేష్టప్రాప్తిః- అతఏవావిద్యా నివృత్తిరేవ మోక్షఇతి భాష్యకారైరుక్తం- అన్యథానివృత్తేరభావస్య కథం పరమ పురుషార్థత్వం? ప్రతిబంధకమాత్రాపగమ రూపత్వాత్. తథాచఅవిద్యానివృత్తిర్నామ స్వాభావికాకారావిర్భావః. భూతలే ఘటోనాస్తీత్యత్రాపి కేవలభూతలమేవఘటాభావస్వరూపమితివదంతి. ఏవంచానిష్టనివృత్తిప్రార్థనైవేష్ట ప్రాప్తిప్రార్థనేతి. పునస్తత్ప్రార్థనాయాం పౌనరుక్త్యంస్యాదిత్యాశంక్యైక స్వరూపస్యైవ భావత్వాభావత్వావస్థాభేదే సత్యపి ప్రయోజనవశేనోభయప్రార్థనము పపన్నమిత్యాహ.అనాదిమిత్యాదినా-

సా. సం — ఏవమపి భావాన్తరాభావ పక్షే సత్యాకార దోషే, పృథగుక్తయం పౌనరుక్త్యమాశంక్య పరిహరతి. అనాదిమిత్యాదినా - అపేక్షణీయత్వేపిత్యర్థః - నివృత్తి రేవహీత్యాభాష్యకారణము నిష్ట నివృత్తి రేవేష్ట ప్రాప్తిరిత్యవగథ మవగమయతీత్యభిప్రాయః - సమాధానం స్పష్టోతి-

మూ—ఏకమేవ స్వరూపేణ పరేణచనిరూపితమ్। ఇష్టప్రాప్తిరనిష్టస్యనివృత్తిశ్చేతికీర్త్యతే॥ ఒన్ఱుతన్నై యే స్వరూపత్తాలుమ్ ప్రతియోగియాలుమ్ నిరూపిత్తు ప్రయోజన విశేషాభిసన్ధియాలే పిరియచ్చొల్లక్కడవతాయిరుక్కుమ్, సంసారదశైయిల్ ఒరు ప్రతికూలనివృత్తి ప్రతికూలాన్తరమాయుమ్ అనుకూల ప్రతికూలోభయనివృత్తియాయుమిరుక్కుమ్.

సా-దీ— చ్చేయ్‌తతు-ఇన్గు మోక్షమెన్ఱుబ్రహ్మానుభవమ్ కొల్లుకిరతు- ఇతుక్కు-ర మనుళి చ్చేయ్‌కిరార్- ఏక మేవేత్యాదియాల్ - ఒరువస్తువే స్వరూపేణ నిరూపిత మిష్టప్రాప్తి యెన్ఱప్పడుమ్. పరేణ, ప్రతి యోగినానిరూపితం అనిష్టనివృత్తియెన్ఱప్పడుమన్ఱైక్కు - ఇశ్లోకార్థత్తై స్వయమేవ కాట్టుకిరార్ - ఒన్ఱుతన్నైయేయెన్ఱు- ప్రయోజనవిశేషాభి సంధియాలెన్ఱతై వివరిక్కిరార్- సంసార దశైయిలిత్యాదియాల్- సంసారావస్థైయిలొరు అనిష్టనివృత్తిఅనిష్టాన్తరరూపేణవా ఇష్టానిష్టోభయవస్తునివృత్తిరూపేణవాభవతి.

సా-స్వా— విత్తైయోవెన్ఱపడి- ఏకమేవేతి-నిరూప్యాకార భేదాత్పునరుక్తియిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు. అనాలుమాకారభేదేన పునరుక్తియిల్లావిట్టాలుమ్ నిష్ప్రయోజనమాక ఏకస్యైవాకార భేదేన కథనం వ్యర్థమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఒన్ఱుతన్నైయేఇతి ఇప్పడి ఒన్ఱుతన్నైయే స్వరూపత్తాలుమ్ ప్రతియోగివిశేషత్తాలుమ్ ప్రయోజనవిశేషత్తుక్కాక పిరియ చ్చొల్లక్కడవతెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? సంసార దశైయిలే అనిష్టనివృత్తియు మిష్ట ప్రాప్తియుమత్యంత భిన్నైయాకైయాలే ఇరణ్డైయు మొన్ఱెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-సంసారదశైయిలేఇతి-సంసారదశైయిల్ ప్రతికూలనివృత్తియు మనుకూల ప్రాప్తియుమ్ పరస్పరభిన్నైయాకాలుమ్ మోక్షదశైయి లిరణ్డుమ్ ఏకమాకైయాలే తదభిప్రాయమ్

సా-ప్ర— భావేనదూషణత్వం-తతశ్చ ఫలావ్యావస్థాయా అనిష్టత్వజ్ఞాపకత్వేన నమస స్సప్రయోజనత్వాత్ దృశావస్థా నివృత్తిరూపోత్తరావస్థాయా మైహికానిష్ట నివృత్తినయా దనిష్టాన్తర రూపత్వ శంకా వ్యావృత్తయే సర్వానిష్ట నివృత్తి రూపత్వేపి గౌతమాద్యుక్తరీత్యా అనుకూల ప్రతికూలోభయనివృత్తి రూపత్వ శంకావ్యావృత్తయే చేష్టసమత్వజ్ఞాపనేన నారాయణపదస్థ చతుర్థ్యా అపిసప్రయోజనత్వాన్న

సా-వి—ఏకమేవేతి-స్వరూపేణనిరూపితమిష్టప్రాప్తిరిత్యుచ్యతే-పరేణనిరూపితమవిద్యారూపప్రతియోగినా పరేణనిరూపితమనిష్టనివృత్తిశ్చేతికీర్త్యతే-భవత్వేవం-ప్రకృతేకిమాయాతమిత్యత్ర మోక్షదశాయాంసర్వానుకూలత్వం, తతః ప్రాగ్దశాయామనిష్టరూపత్వమిత్యవస్థాభేదజ్ఞాపనరూపప్రయోజనవశేన ఉభయప్రార్థనమావశ్యకమితిశ్లోకార్థం స్వయమేవోపపాదయతి - ఒన్ఱుతన్నైయేఇతి- ఒన్ఱు, ఏకంవస్తు-తన్నైయే, స్వాత్మానం- స్వరూపత్తాలుమ్, స్వరూపేణ - ప్రతియోగియాలుమ్, ప్రతియోగినాచ- నిరూపిత్తు, నిరూప్య. ప్రయోజనవిశేషాభిసంధియాలే, ప్రయోజన విశేషతాత్పర్యేణ - పిరియ చ్చొల్లక్కడవతాయిరుక్కుమ్, పృథగభిధేయమానం తిష్ఠేత్ - ప్రయోజన విశేష మేవ వివృణోతి - సంసారదశైయిలితి - భగినీపతిశ్వశ్రూ

సా-సం—ఏకమేవేతి-స్వరూపేణ,ప్రతియోగిజ్ఞానాదికమనపేక్ష్య-పరేణ,ప్రతియోగినా-ఏకమేవస్వరూపేణనిరూపిత మిష్టప్రాప్తిరితి - పరేణ నిరూపితమనిష్టనివృత్తి రితిచ కీర్త్యత ఇత్యర్థః - ప్రయోజన విశేషాసత్యే పౌనరుక్త్యం - సపవత ఇత్యత్రాహ- సంసారేతి - ఏవమేకార్థత్వ మధ్యవగమ్య పౌనరుక్త్యం

మూ — ఇజ్గు సర్వప్రతికూల నివృత్తి యాకైయాలే పేఱ్ ముఱ్కక్క అనుకూలమేయాయిరుక్కుమ్ - అ కైయాల్ పూర్వావస్థయినుడైయ అనిష్టతమత్వత్తైయుమ్, కేవలానుకూల రూపైయాన ఉత్తరావస్థైయినుడైయ ఇష్టతమత్వత్తైయుమ్, తొత్తువిక్కైక్కాక అదరాతిశయత్తాలే పిరియ అపేక్షిక్కిఱగను-భగవన్నిగ్రహాదినివృత్తియుమ్ జీవనుడైయజ్ఞాన వికాసాదికళుమ్, వేఱాకైయాలేయిఱు అపేక్షిక్కిఱతాం ప్రమాణ-

సా-దీ— అతావతు? ఒరు అనిష్టనివృత్తియిల నిష్టాంతరమూల లిష్టానిష్టోభయ నివృత్తియాతల్ వరుమ్. ఇష్టప్రాప్తియే వారాతు - అతెన్నెన్నిల్? సర్వానిష్టనివృత్తియిల్లామైయాల్. మోక్షత్తిల్ సర్వానిష్టనివృత్తియాల్ పేఱ్ ముఱ్కకు సర్వముమ్ అనుకూలమావరుమ్ - ఇప్పడి పూర్వావస్థైయిల్ అత్యంతానిష్టతమత్వత్తైయుమ్, మోక్షావస్థైయిల్ కేవలానుకూలరూపతయా అత్యంతేష్టతమత్వత్తైయుమ్, ద్యోతిప్పిక్కైక్కాక వాదరాతిశయత్తాల్ పృథగపేక్షిక్క ప్పడుకిఱతు - ఇష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తికళిరణ్డైయుమ్ పృథగపేక్షిత్తిల్ ఇన్నమొరు హేతు వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. భగవన్నిగ్రహాదీతి- భగవన్నిగ్రహనివృత్తిభావాంతరాభావ

సా.స్వా—పూర్వశ్లోకమాకచ్చొన్నతైత్తుకరుత్తు. ఇప్పడి సంసారదశైయిలనిష్టనివృత్తిష్టప్రాప్తిగళ్ భిన్నఙ్గళానాల్ మోక్షదశైయిలుమప్పడియే ప్రాతికూల్య నివృత్త్యానుకూల్యఙ్గళ్ భిన్నఙ్గళాక వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్గితి- సర్వేతి. సంసారదశైయిల్ యత్కించిత్ప్రతికూల నివృత్తియాకైయాల్ తన్నివృత్త్యానుకూల్యఙ్గళ్ భిన్నఙ్గళానాలుమ్ మోక్షదశైయిల్ సర్వప్రతికూల నివృత్తియాకైయాలే అనుకూల్య నివృత్తియుమ్ ప్రతికూలమాకైయాలే తన్నివృత్తియుమావశ్యకమాకైయాలే ఇరణ్డుమేకమెన్ఱు కరుత్తు- ఆనాలుమ్ ప్రయోజన విశేషత్తుక్కాక విణ్గు పిరియచ్చొల్ల ప్పడుకిఱతెన్ను శొల్ల కూడుమో? ప్రయోజన విశేషమిల్లైయే! ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అకైయాలేతి. ఇప్పడి భావాంతరమభావ మితి-త పక్షత్తిలిష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తికళుక్కైక్య మభ్యుపగమ్య పరిహరిత్తతు. ఇప్పడియాకిల్ పూర్వావస్థైక్క నిష్టతమత్వమ్ తన్నివృత్తి ప్రార్థనత్తాలే తోత్తినాలుత్తరావస్థైక్కు తన్నివృత్తిరూపతయా ఇష్టతమత్వముమ్ సిద్ధిక్కైయాలే పృథక్ప్రార్థనమ్ వ్యర్థమన్నో? ఎన్నదిని అపేక్షణీయమిష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తి కళుక్కు భేదమిరుక్కైయాలే పృథగపేక్షై సార్థమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - భగవదితి-

సా.ప్ర— పౌనరుక్త్యం వాన్యతరపదవైయర్థ్యం చేతి భావః. ఏవం పూర్వావస్థానిష్టనివృత్త్యాత్మకత్వాంగీకారేణ పునరుక్తిం పరిహృత్య భావాంతరత్వ పక్షే ఏవానిష్టనివృత్తి వ్యతిరిక్తత్వాదిష్టప్రాప్తేర్న పౌనరుక్త్యశంకావకాశ ఇతి న పృథక్ప్రార్థన వైయర్థ్యమిత్యాహ- భగవన్నిగ్రహేత్యాదినా - నిగ్రహః అప్రీతిః.

సా.వి— శ్వేత్యైవ్యరణం స్వస్యప్రతికూలనివృత్తిరూపం భగినీవైధవ్యాధాయకత్వేన ప్రతికూలాంతరరూపం-ద్వారాది దోషవతః క్షుత్పీడా రహితస్య భోజననివృత్తిరనుకూల ప్రతికూలోభయ నివృత్తి రూపైవ. ఏవం ప్రకారేణ సంసారదశాకాలీనానిష్ట నివృత్తిర్నానావిధతయా దృష్టా - ముక్తి దశాయాంతు సర్వప్రతికూల నివృత్తిస్సర్వానుకూల్యరూపైవేత్యత్యంతప్రియతమత్వం పూర్వావస్థాయా అతిద్విష్టతమత్వం చ జ్ఞాపయితుం పృథక్ప్రార్థనముచితం. అతో నవమః పద చతుర్థ్యోః పౌనరుక్త్యదోషఇతి భావః. అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనాయా ఇష్టప్రాప్తి ప్రార్థనాయాశ్చ విషయభేదేనాపి ప్రయోజనమాహ భగవన్నిగ్రహాదినివృత్తిరిత్యాదినా-విషయ

సా-పం— పరిహృతం- అథ విషయభేదమాదాయైవ పౌనరుక్త్యం పరిహరతి- భగవన్నిగ్రహేతి- ఏతద్విష్య

మూ — జ్ఞానసంకోచాదికళుక్కు హేతువాన భగవన్నిగ్రహాదికళుడైయ నివృత్తియుమ్, నిగ్రహ ఫలమాన జ్ఞానసంకోచాదికళుడైయ నివృత్తియాన జ్ఞాన వికాస కైంకర్యాదికళుమ్ వేఱు పట్టవైయాకైయాలే పిరియ అపేక్షిక్కక్కుఱైయిల్లైయిఱే - సర్వానిష్టనివృత్తి పిరనాల్ పాషాణకల్పత్వాది మతాంతరశంకైవారామైక్కాకవుమ్, భగవత్ప్రాప్తియిల్ ఇంద్రాది ప్రాప్తియిఱ్పోలే దుఃఖసంబంధమ్ ఇల్లైయెన్ఱు

పా.ప్ర — పక్షత్తిల్ భగవత్ప్రాప్తిత్వేనప్యవసిక్కుమ్ - జీవజ్ఞానవికాసాదికళాకాతు ఆకైయాల్ జ్ఞానసంకోచనివృత్తి రూపనిగ్రహ ఫలాత్మకానిష్టత్తిన్ నివృత్తియు మిష్టప్రాప్తియుమ్ ఏకమానాలుమ్ నిగ్రహాత్మకానిష్టనివృత్తి వేఱాక ఉణ్డాకైయాల్ పృథక్కాక వపేక్షిక్కిఱతు - ఇఙ్గే జ్ఞాన సంకోచాదికళు ముదిక్కుమావాలుమ్ భగవన్నిగ్రహాదినివృత్తి అనిష్టనివృత్తిరూపేణ ప్రార్థిక్కిఱతు. జ్ఞానసంకోచాది నివృత్తిజ్ఞాన వికాసాది రూపేష్టప్రాప్తి రూపేణ ప్రార్థిక్కిఱతు - ఏతత్తుక్కు ఆకారద్వయేనఅపేక్షణపక్షత్తిల్ పిష్టావలోకనన్యాయత్తాలే ప్రయోజనాంతరముమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. సర్వానిష్టనివృత్తీత్యాది. అనిష్ట నివృత్త్యాకారమాత్రేణప్రార్థిత్తాల్ మోక్షే పాషాణాదికల్పత్వ శంకైవరుమ్. ఇష్ట ప్రాప్తి రూపమాత్రేణప్రార్థిత్తాల్

సా. స్వా — భావాంతరాభావపక్షత్తిల్ జీవనుడైయ జ్ఞానవికాసాదికళే భగవన్నిగ్రహనివృత్తిరూపఙ్గళాకైయాలే పృథగపేక్షై వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. జ్ఞాన సంకోచాది కళుక్కిఱతి - కారణాభావముమ్ కార్యాభావముమప్పడియిన్ భిన్నమాకైయాలే ఎన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ సర్వానిష్టనివృత్తియై ప్రార్థిత్తాల్ జ్ఞానసంకోచ రూపానిష్ట నివృత్తియుమ్ ప్రార్థితమాకైయాలే ఇష్టప్రాప్తిప్రార్థనై మికుతియన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సర్వానిష్టేతి. సర్వానిష్టనివృత్తిమాత్రమపేక్షితమానాల్ పాషాణకల్పమోక్షమెన్ఱుశంకైవరుమ్. కైంకర్యాది రూపేష్టమాత్రమే ప్రార్థితమానాల్ ఇంద్రాది ప్రాప్తియిల్ పోలే

సా.ప్ర — “ప్రియోపిన ప్రియోసౌ మెమదాజ్ఞావ్యతివర్తనాత్” ఇత్యుక్తైః అప్రత్యాజనితౌ జాయస్వ ప్రియస్వేత్యాదిసంకల్ప అది శబ్దార్థః. వ్యతిరేకమేవోపపాదయతి - జ్ఞాన సంకోచాదీత్యాదినా. తన్మూలా కృత్యకరణాది రాదిశబ్దార్థః - కైంకర్యాదీత్యాదిశబ్దార్థస్తత్తదనుష్ఠానజనితస్వామి ముఖోల్లాసానుభవాదిః యద్యప్యనిష్ట నివృత్తిర్భావాంతరం. అథాపి ఘటత్వ కపాలత్వాదిభావి సర్వావస్థానాం పిండత్వావస్థా నివృత్తిత్వవత్ప్రీతిరూపానిష్టస్య నివృత్తేరనంతరభావి భగవద్ధర్మభూతజ్ఞానాసాధ్యరూపత్వేన భగవద్గతత్వాత్ప్రాప్య భూత సార్వజ్ఞాదేశ్చేతనగతత్వేనచ పరస్పర భిన్నత్వేనపృథక్ప్రార్థన వైయర్థ్యమితి భావః. ఏవమపి సేతుభంగ జలనిర్గమన న్యాయేన అనిష్ట నివృత్తావయత్న లభ్యత్వాదిష్ట ప్రాప్తేః పృథక్ప్రార్థనం వ్యర్థమిత్యత్రాస్మిన్ పక్షేపి దుఃఖమిశ్రిత్వ సుఖదుఃఖోభయ నివృత్తిరూపత్వశంకావ్యావర్తన మేవ ప్రయోజనమిత్యాహ - సర్వానిష్టేత్యాదినా -

సా.వి — భేదమేవ వివృణోతి- జ్ఞానసంకోచాదీతి. నిగ్రహస్య తత్ఫలజ్ఞానసంకోచస్యచ భిన్నతయా నిగ్రహనివృత్తిరనిష్టనివృత్తిస్తయా ప్రాప్యమాణ తత్ఫలజ్ఞానసంకోచాదినివృత్తిరూపజ్ఞానవికాసాదిప్రాప్తి రిష్టప్రాప్తిరితి విషయభేదఇతిభావః. పూర్వస్మిన్ పక్షే సిద్ధావలోకనన్యాయేనప్రయోజనాంతరమాహ. సర్వానిష్టనివృత్తీత్యాది.

సా.సం — గోష్ఠి. జ్ఞానేతి- ఏకార్థత్వపక్షేప్యవముఖాంతరేణ ప్రయోజనభేదమాహ- సర్వేతి- ఇంద్రాదీతి

గూ—తొత్తువి శైక్కయిల్ తాత్పర్యత్తాలుమ్ పిరిక్కుమ్బోల్ ఉకిర ఆకారమ్. ఇప్పడిస్వరూపముమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనముమ్ శాబ్దమానాల్ ఇప్పురుషార్థత్తుక్కు సాధనమాక శాస్త్ర విహితమాన సాధ్యోపాయముమ్ భరన్యాసపర్యంతమాక అకించనుక్కు అనిష్టనివృత్తియైచ్చొల్లుకిర నమస్సిలే అర్థమాక అనుసంధేయమ్-

సా-దీ— అనిష్టనివృత్తి శొల్లామైయుమ్ మోక్షేమకిఞ్చిత్కరత్వశంకై వరుమాకైయాలే అకారాదివ్యాక్యాలుమ్ ప్రార్థిక్కైక్కు యుక్తమెన్నపడి ఇష్టప్రయోజనైయుమ్ సాధ్యోపాయమ్ నమస్సిలే అర్థమాక సిద్ధమెన్కిరార్- ఇప్పడి స్వరూపముమ్ [illegible] మూల్ -అకించనత్వాకారమ్ నమస్సిల్ మకారత్తిలే వివక్షిత మాకైయాలే అకించనుక్కు సాధ్యోపాయ [illegible] న్యాసపర్యంతమాక అనుసంధేయమెన్కిఱార్. ఇవ్వాక్యత్తాలే [illegible] స్వరూపో

సా-స్వా— దురిత సంబంధమ్ కలశియిరుక్కుమ్ మోక్షమెన్కై వరుమ్ - ఆకైయాల్ ఉభయాపేక్షై [illegible] యుమెన్నుకిఱతు. ఇష్ట ప్రయోజనైయుమ్ వాచకశబ్దమిల్లామైయాలే సాధ్యోపాయ సిద్ధియెఙ్ఙనే ? పురుషార్థముక్తమానాల్ తద్ధేతుసాధ్య [illegible] సాధ్యోపాయాయు మర్థసిద్ధమెన్నిల్ భక్తిరూపోపాయమాయుమ్ [illegible] యాలే ప్రపత్తిరూపోపాయమ్ సిద్ధిక్కిఱతెప్పడి ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ ఇప్పడి ఇతి. నమస్సిలం తిరణ్ట మకారమాకించన్యాది విశిష్టాధికారి పరమాయ్ [illegible] అనిష్ట [illegible] ప్రార్థనాపరమాకైయాలే అకించనాపేక్షణీయ పురుషార్థ [illegible] యా సిద్ధి [illegible] భక్తిరూపోపాయాంగరూప భరమనిష్టమాకైయాలే భర [illegible] సాధ్యోపాయ

సా-ప్ర— [illegible] మాతృప్రవధి [illegible] సమీకరణ [illegible] ప్రార్థిపకం [illegible] భంగేజల నిగళమన న్యాయేన పృథక్పృథక్త్వాభావ. ప్రసాధ్యాభావాంతరత్వేనైక్య సమర్థనాచ్చ అనిష్టనివృత్తి తదిష్ట [illegible] కసాధనే [illegible] రితి చేన్న- భాష్యకారాదిభిరనాదికాల ప్రవృత్తానంతదుస్తర కర్మ సంచయ జన్యజ్ఞాన సంకోచరూపావిద్యానివృత్తేర్జ్ఞాన వికాసేనైక్య సమర్థనాదత్రత్యా విద్యాయా అవిహేతు భూత భగవన్నిగ్ర [illegible] విరోధిత్వేన తన్నివృత్తేశ్చ దసమర్థనేఽప సిద్ధాన్త ప్రసంగాభావాదితి భావః - ఏవం స్వరూప పురుషార్థయోశ్శాబ్దత్వే ఉపాయ అర్థ ఇత్యాహ- ఇప్పడి స్వరూపము మిత్యాదినా. అనిష్ట నివృత్త్యర్థ భరన్యాస సాధ్యత్వాత్ తద్బోధకే [illegible] వత త్సాధనస్యాపి బోధనమితి భావః ఏవం నమసోఽనిష్టనివృత్తి [illegible] ప్రార్థనాపరత్వముక్త్వా అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనాయా

సా-వి— అనిష్ట నివృత్త్యాకార మాత్రేణ ప్రార్థన [illegible] తుల్యావస్థా మోక్ష ఇతి శంకా స్యాత్. ఇష్టప్రాప్తిరూపమాత్రేణ ప్రార్థనే మకిఞ్చిత్కరత్వ ఫలకాప్యపి శంకా ద్వయవ్యావృత్త్యర్థ ముభయప్రార్థనేతిభావః. వాక్యత్రయ [illegible] రూప పురుషార్థపరత్వం [illegible] యిత్యా స్వరూపోపాయ

సా-సం— వ్యాపక దృష్టాంతః. [illegible] అనిష్ట నివృత్తిమైభరన్యాస పర్యంతమాక [illegible] - అనిష్ట నివృత్తి [illegible] అకించనస్య యథా భరన్యాస పర్యంతాభవతి తథా శొల్లుకిఱై వాక్యార్థః- అత్యంతా కించనస్య స్వస్మిన్ స్వరక్షాభరాన్వయోప్య నిష్టః - తన్నివృత్తిం మకారో [illegible] కరోతి. నమసి స్వశేషత్వ [illegible] భరన్యాసోఽప్యర్థ

మూ—ఇప్పురుషార్థ ప్రార్థనైయై ఇచ్ఛామాత్రమాయిరుక్కిఱ ఇన్ద గోప్తృత్వ వరణమాఱైయాలే శేషముపలక్షితమాకవుమామ్. అప్పోతు తిరుమన్త్రమ్ స్వరూపోపాయప్రధానమాయిరుక్కుమ్.

సా. దీ—పాయపరమాన యోజనాంతరత్తై అరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పురుషార్థేత్యాదియాల్. శేషమ్, ఆత్మనిక్షేప రూపసాధ్యోపాయమెన్నైక్కు- అప్పోతిత్యాది. పురుషార్థప్రార్థనైయై గోప్తృత్వ వరణాంతరగతైయాకైయాలుపాయప్రధానమెన్నుకరుత్తు. అయనశబ్దమ్ ప్రాపకపరమమ్ నారాయణాం ప్రాపకస్య కింకరస్స్యైవత్తాల్ గోప్తృత్వవరణంసిద్ధం. ఇప్పడి సాధ్యోపాయమ్ సిద్ధిక్కుమ్పడి కైవెచ్చాలల్లి సిద్ధోపాయమ్

సా-స్వా—మార్థమెన్నుకొళ్ళలుక్కైక్కిష్టగతియుణ్డో? ఎన్న యోజనాంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పురుషార్థేతి-అనిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తిరూప పురుషార్థప్రార్థనైయెన్నపడి - గోప్తృత్వేతి - అయనశబ్దమ్ప్రాపకవాచియాకైయాలే యెనక్కు అనిష్టమ్ నళిక్కవేణుమ్, రక్షకనాన స్వామిక్కు కింకరనాకక్కడవేనెన్నాల్ సర్వరక్షకనాలే అనిష్టమ్ నళిత్తు ఇష్టముణ్డాక కడవతెన్ను పర్యవసిక్కైయాలే పదద్వయత్తాలుమ్ గోప్తృత్వవరణమ్ సిద్ధమెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి గోప్తృత్వ వరణమాత్రమ్ సిద్ధిత్తాలుమతఙ్గాంగికళ్ సిద్ధియామైయాలే ఉపాయపరత్వమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శేషమితి - అఙ్గాంగి జాతమెన్నపడి - ఇప్పడి గోప్తృత్వవరణ ముఖేన శేషముపలక్షితమెన్ను కొళ్ళలక్కాకుమాకిల్ అప్పోతు ఫలమ్మంత్రత్తిలే అసిద్ధమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అప్పోతితి- ప్రథమమ్ స్వరూప పరమాయుమన్యపదద్వయముమ్ గోప్తృత్వవరణముఖేనవుపాయపరమెన్నపడి ఇప్పడి ప్రధాన మెన్ను సిద్ధేశబ్దాతే అప్రధానమాక ఫలముమ్ ప్రతిపాద్యమెన్నుకరుత్తు. గోప్తృత్వం భక్తప్రపన్న సాధారణాకారమాకైయాలే తదభిధాన ముఖేన శరణవరణముపలక్షితమాకక్కూడుమో! ఉపాయస్వరూపాసాధారణాకారముకొళ్ళిలన్నో

సా. ప్ర— నిర్బాధావస్థాపన రూపరక్షణ ప్రార్థనాత్మక తయా॥ గోపాయితా భవేత్యేవం గోప్తృత్వ వరణంస్మృత ,, మిత్యుక్తం. గోప్తృత్వ వరణ రూపత్వాత్తదంగిభూతో భరన్యాసస్తద్వారేణోపలక్ష్యత ఇతి నమసస్సాధ్యోపాయ పరత్వం తృతీయ వాక్యస్య సిద్ధోపాయ ప్రధాన పరత్వం ప్రణవస్యస్వరూప పరత్వం చేతి స్వరూపోపాయపురుషార్థద్వయపరత్వేన యోజనాంతరమాహ.ఇప్పురుషార్థేత్యాదినా.

సా-వి— పరత్వపక్షమాహ. ఇప్పురుషార్థేత్యాదినా- సమతపదేనక్రియమాణానిష్ట నివృత్తిప్రార్థనాయా నిర్బాధావస్థానరూప రక్షకత్వ ప్రార్థనాత్మక గోప్తృత్వవరణ పర్యవసానేంతరంగీభూతభరన్యాసోపిలక్షయితుం శక్యత ఇతి సాధ్యోపాయస్వరూపం నమ ఇతి వాక్యే, మమన, అవిద్యాసంబంధగూపోపాయథానస్య

సా-సం—సిద్ధ ఇతిభావః శబ్దాదేవ తత్సిద్ధిఫలకం నివారణమాహ- ఇప్పురుషార్థేతి- ఉభయవిధపురుషార్థత్యర్థః- శేషముపలక్షితమితి- అజహల్లక్షణయాకృత్స్నప్యాంగాంగివర్గశ్శబ్దబోధ్య ఇత్యర్థః- లాక్షణికత్వపక్షే వాక్యార్థస్వరూపమాహ- అప్పోతితి- పురుషార్థప్రార్థనాయా గోప్తృత్వవరణరూపతయా శేషోపలక్షకత్వా ఇత్యర్థః -అయమేవ స్వరూప ముముపాయముమ్ కొళ్ళల పురుషార్థ మాథవా మాతలిని పక్షః- ఏవంచాస్మిన్పక్షే తారం స్వరూపపరం- తదన్యవాక్యద్వయముపాయపరం- అస్మిన్పక్షే నారాయణాయైవ యథా మద్భరస్స్యాత్ యథా మమ మద్భరశ్చ నస్యాత్తథాస్వయా మీత్యర్థస్స్యాత్- ప్రధానమాయి ఇత్యుక్త్యా పురుషార్థస్యాప్రాధాన్యం

మూ— అయనశబ్దత్తిల్ కరణవ్యుత్పత్తియాలే ఈశ్వరనుడైయ ఉపాయత్వముమ్ సిద్ధిక్కుమ్. కేచిత్తుచర మశ్లోకద్వయేచాక్రమాదిః ।

సా-దీ— సిద్ధిక్కుమ్పడియై కాట్టుకిరార్-అయనశబ్ద త్తిలెన్ఱు-ఇపవాక్యత్రయమ్ ఏష సర్వప్రణవ ధరన్యాస పరమాయ్, మేలి ణీడు పదమునివ్యనివృత్తిపూర్వ ప్రార్థనాపరమాని యోజనైయై కాట్టైయాల్ కాట్టుకిఱార్- కేచిత్త్వితి. కేచిల్, ఆచార్యాః. ఉక్తక్రమాల్, చరమశ్లోక త్తిలుమ్ద్వయత్తిలుమ్ పూర్వాంశము పాయపరమాయ్,

సా-స్వా— శరణవరణమ్సూచితమామ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అయనశబ్దత్తిలితి. యద్వా, నాయనా యఎన్కిఱపదమే పూర్వోక్తప్రకారేణ గో ప్తృత్వవరణ పరమాయ్కొణ్డు శేషోపలక్షకమ్ శేషమ్. ఇతరాంగజాత మెన్నపడి - అంగజాతముపలక్షితమానాలు మంగిత్వేత్తాహా? ఎన్నుమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అప్యేతితి - నమస్సుభరసముర్పణ పరమెన్ఱుకరుత్తు- నారాయణశబ్దము గ పరమానాలుముపాయప్రాధాన్య ముచిత మెన్ఱుకరుత్తు ఆనాలుమ్ గోప్తృత్వముఖేన అంగజాతముపలక్షిత మెన్ఱు శొల్ల కూడాదు మో? అత్యభక్తసాధారణమాకైయాలే అకించనాసాధారణ మహావిశ్వాసోప లక్షకత్వమ్ కూడాతే? ఎన్నవరు ళిచ్చెయ్కిఱార్ - అయనశబ్దత్తిలితి- కరణేతి - కర్తృవ్యుత్పత్తియాకిల్ రక్షకత్వమ్ సిద్ధిక్కుమ్కరణ వ్యుత్పత్తియిల్ ఉపాయత్వమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ మూలమంత్రవ్యాఖ్యానమాన ద్వయత్తిల్ ఉమ ద్వయవివరణమానచర మశ్లోకత్తిలుమ్ పూర్వఖండముమ్ పూర్వార్థముముపాయపరమామ్, ఉత్తరఖండము ముత్తరార్థముమ్ ఫలపరమాయిరుక్క స్వరూపమాక ఇప్పడిమంత్రార్థ కథనమ్ కూడుమో? ఎన్న యోజనాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. కేచిత్త్వితి-భరన్యాసే-అకారాకారయోః మకారవాచ్యాంభగత్వేప

సా-ప్ర-ప్రణవస్యోపాయపరత్వే నమసోపూర్వవత్స్వరూపపరత్వేనచయోజనాన్తరమాహ. కేచిత్త్వతి. ఇదా

సా-వి— తథా వస్థాపమేతి రక్షకత్వంలక్ష్యతే తేనప్రథమాంతపదస్య షష్ఠ్యంతత్వేపత్ప నిధౌ మకారణం లక్ష్యతఇతి లక్షితలక్షణయా భరస్యశాబ్దత్వమితి భావః. తృతీయపదే సిద్ధోపాయస్వరూపం శాబ్దమ్. ప్ర ణవే స్వరూపంశాబ్దమితి అకార వాచ్యాయ శ్రీమతే అహమనన్యార్హ శేషభూతః ప్రణవార్థః- ఏతా దృశో యం సమత్వం మేగో పాయితా భవేః ప్రార్థనా పూర్వకం త్వద్ధస్తధిమా త్వన్య నమోనాయ త్వ త్సైవితేన మయా స్వామిత్వ, సౌశీల్య, సౌలభ్య, వాత్సల్య, కారుణ్యాది గుణసాగరా యశ్రీమతేతుభ్యంస మర్పితఇతి నమః పద లక్షణో లభ్యో ద్వితీయ వాక్యార్థః - ఈదృశాయ సమర్పిత ఇత్యాకాంక్షాయాం నారాయణాయేతి వాక్యాంతరత్వేన యోజనీయం - ఈయతేనేనేత్యయనం. నారాణామయనం నారాయ ణః. సమస్తాత్మనాం ప్రాపక భూతాయ సమర్పిత ఇతి సిద్ధోపాయపరం తృతీయ వాక్యార్థః - అనేన సి ద్ధోపాయ ఉక్తఇతి వాక్యద్వయస్యసాధ్యోపాయ సిద్ధోపాయపరత్వం ప్రణవస్య స్వరూపపరత్వమితివాక్య ఉపక్షే స్వరూపోపాయపరత్వ మితిభావః - అథప్రణవ ఉపాయపరః. శేషంఫలపరం - స్వరూపమా ర్థమితిపక్షాంతరమాహ- కేచిత్త్వితి.

సా సం—సూచితం. యోజనాద్వయేపీశ్వరస్యకథముపాయత్వసిద్ధిరిత్యత్రాహ- అయనేతి. వాక్యత్రయ త్వ ప క్షే యోజనాంతర మాహ. కేచిత్త్వితి- అయమేవ స్వరూపపరార్థమాతలితిపక్షః. చరమశ్లోకద్వయేచ

మూ.— భరన్యాసపరం తారం శేషం ఫలపరం విదుః ॥ ఇత్తిరుమన్త్రత్తిల్ స్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళ్ మూన్ఱుమ్ అద్వైతశబ్దమాత్రమ్పోతు; ప్రణవమ్ స్వరూపపరమ్ - నమస్సు ఉపాయపరమ్. శేషమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనాపరమ్ - ఇమ్మూన్ఱిల్ విరివెల్లామ్ అధ్యాత్మ శాస్త్రఙ్గళిలే కొణ్డు తెళిన్దు ఇఙ్గ్ అనుసంధేయమ్.

సా.దీ.— ఉత్తరాంశమ్ ఉపేయపరమాక చొన్న ప్రకారత్తాలే. ఇహాపి - తారం, ప్రణవం భరన్యాసపరం - శేషం, పదద్వయం - ఇవ్వాక్యత్రయపక్షత్తిల్ పదత్రయముమ్ అద్వైతే స్వరూపోపాయ పురుషార్థ పరమెన్ఱు యోజనైయై విశదిక్కిఱార్. ఇత్తిరుమంత్రత్తిలెన్ఱు తడఙ్గి - ఇస్త్రయోజనైక్కు వేదాంతసూత్రత్తిల్ తత్వహిత

సా.స్వా.— సమర్పితః ఇతి ఎన్ఱు ప్రణవ తాత్పర్యం. నమస్స నిష్ప నివృత్తి ప్రార్థనాపరమ్, చతుర్థ్యంత పదమ్ వృత్తి ప్రార్థనా పరమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి పూర్వోక్తమాన యోజనైకళిలేయుమ్ తత్వహితపురుషార్థఙ్గళిలే అన్యతర మాత్రమాకమెన్ఱు శొల్లుకైక్కిప్పడి ఎన్నో? ఎన్న మూన్ఱుమ్ శబ్దమెన్ఱు సర్వత్ర శేష్యమాన యోజనా విశేషమ్ స్వసిద్ధాంత మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తిరుమన్త్రత్తిలితి. అద్వైతశబ్దమెన్ఱు శొన్నాలావృత్త్యా శబ్దమో ఎన్ఱు శఙ్కై వరుమ్. అతుక్కాక ప్రణవమిత్యాది. ఇఙ్గే తత్వహిత పురుషార్థఙ్గళుక్కైయు ఉపయుక్తకృత్స్న విశేషాకార వాచకశబ్దమిల్లామెయాలే మూన్ఱుమ్ స్వరూపత శ్శబ్దమానాలుమ్ సంశయనిరాస పర్యంతమ్ శబ్దమల్లామెయాలే అనుపయుక్తమాకాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇమ్మూన్ఱిలితి -

సా.ప్ర.— మంత్రద్వయే చరమశ్లోకేచ పూర్వభాగయోః ఉపాయ పరత్వముక్తం, ఉత్తరభాగయోః ఉపేయ పరత్వంచ తద్వదిత్యర్థః. అథ వాక్యత్రయస్యాపి తత్త్వాద్యర్థత్రయ పరత్వమాహ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా - ఏవం స్వరూపోపాయ పురుషార్థ పర యోజనాయాః పృథగాత్మానం

సా.వి.— శేషం ఫలపరమితి. శ్రీమన్నారాయణాయైవ సర్వవిధ కైంకర్యాణి స్యుః - మమన స్యాత్ ఇత్యాది విశేషార్థ ఇత్యర్థః. అథ వాక్యత్రయం వేదాంతసూత్ర క్రమేణ స్వరూపోపాయపురుషార్థ పరమితి పక్షమాహ, ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి. నమస్సు ఉపాయ పరమితి. నమశ్శబ్దస్య ప్రదానార్థత్వాత్ పూర్వవాక్యస్థ చతుర్థ్యంత ప్రథమాంతపదద్వయానుషంజనేన ప్రథమాంతపదస్యషష్ఠ్యంత కల్పనేన అయం సర్వరక్షకత్వాది విశిష్టాయ శ్రీమతే తచ్ఛేషభూతస్య మమారాధ్యస్య చ ఆత్మనః అహంబుద్ధ్యా సంహితోక్త వాచానమ ఇతి ప్రోచ్యమానానుసారేణ నమ ఇత్యుక్తిపూర్వకం వపుషా ప్రణామ పూర్వకం సమర్పణమిత్యేవం నమశ్శబ్దార్థానుసంధానం నమ ఇతి వధ్యమవాక్యస్యార్థ ఇతి భావః. సూక్ష్మయోజనాయాం అహం న మమ, మత్ప్రతిగతోపి న మమ, ఫలమపి న మమ, సర్వమపి భగవత ఏవేతి స్వసంబంధ నివృత్తి పర్యంతం భగవతి సమర్పణం లక్ష్యతే. అతస్సూక్ష్మయోజనాయామప్యుపాయ పరత్వమిత్యేకో వాక్యార్థః - పరయోజనాయాం విసర్గవాచ్యః పరమాత్మా సః ప్రధానభూతః సః ఉపాయభూత ఇతి సిద్ధోపాయపరతయా ఏకో వాక్యార్థః. సిద్ధోపాయ పర విసర్గేణ ఆత్మవశీకారార్థ ప్రపత్తిరితి

సా.సం.— పూర్వభాగో భరన్యాసపరః. ఉత్తరభాగః ఫలపర ఇతి ... ఇత్యర్థః, అవవాక్యత్రయపక్షేపి వాక్యార్థత్రయపర యోజనాం ప్రతిపాదయితుమారభతే. ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలితి. విరివెల్లామ్, ధర్మిస్వరూపత ఆశ్రిత ధర్మజాతం కృత్స్నం - ఇహతు సంగ్రహేణ తేషామనుసంధానమితి భావః. యోజనాంతరే భోక్తృస్వా

మూ—ఇన్నయోజనైక్క—వేదాన్తశాస్త్రత్తిల్ తత్త్వ హితపురుషార్థఙ్గళై నిరూపిత్త క్రమత్తోడు శేర్త్తియా గ్ ఉ. ఎజ్గనే యెన్నిల్? ముతల్ ఇరణ్డు అధ్యాయత్తాలే పరావరతత్త్వఙ్గళై త్తెళివిత్తు తృతీయత్తాలే అధికారప రికరఙ్గళోడే కూడిన ఉపాయమ్ శొల్లి చతుర్థత్తాలే ఫలమ్ శొల్లియిఱే శారీరకశాస్త్రమ్ తలైక్కట్టిత్తు-

సా - దీ— పురుషార్థనిరూపణ క్రమత్తోడే శేర్త్తియుణ్డాయిరుక్కుమికవు ముపజీవ్యమిఱే ఎన్ఱ్- ఇన్నయోజనైక్కెన్ను ఉడజీవ్య- పరవాక్యఙ్గళాలత్తై ప్రశ్నపూర్వకమాక విపరిక్కిఱార్- ఎజ్గనేయెన్నిల్ త్యాదియాల్ ప్రథమాధ్యాయత్తిల్ పరతత్త్వమ్ శొల్లి ద్వితీయాధ్యాయత్తిల్ అపరతత్త్వ మాననైచ్చొల్లి ఇజ్ఞానన్తరమ్ తృతీయ ప్రథమపాదత్తిల్ పరతత్త్వమున్ పరమాత్మ అపరతత్త్వమున్ శొల్లియిరుక్కైయాలే పరనికరమ్ అధికారఙ్గళ్- ఉపాయమ్, భక్తిప్రపత్తికళ్. శారీరకశాస్త్రమ్, వ్యాససూత్ర సందర్భమ్ శారీరకశాస్త్రం చతుర్థాధ్యాయత్తాలే పాదమొన్ఱాలే ముక్త స్వరూపత్తై ప్రతిపాదిత్తాక్క ముపజీవ్యమెన్కిఱార్ -

సా. స్వా—కేళిక్కుమవిడత్తిల్ ఎడుత్తు ఇన్నయోజనైయెన్ఱు వ్యాఖ్యానిక్క సఙ్గతియాయిరుక్కుమ్ దాయె త్తైద్యాయుమిరుక్క ఇన్నయోజనైయెన్ఱు పదమ్ ఉణ్డామో? ఎన్న వ్యయచరిమల్లోకాదిత్తెన్నె ప్రశ్నత్తుక్కు వ్యాఖ్యానాత్మక వేదాన్తశాస్త్రమిఱుగుణ్యత్తాలే ఇన్నయోజనైయెన్ఱు పాఠమెన్ఱు ఎన్నిరుక్కిఱ్పమ్ కిఱార్ - ఇన్న యోజనైక్కిఱతి- శారీరకశాస్త్రమధ్యాయచతుష్టయాత్మక మాకైయాలేయుమ్, తిరుమంత్రమ్ పదత్రయాత్మకమాకైయాలేయుమ్, మంత్రస్తుశారీరకత్తోడు శేర్త్తియెజ్గనే ? ఎన్ను శంకిక్కిఱార్. ఎజ్గనే యెన్నిల్- ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ముతలిలి. ద్వితీయాధ్యాయమ్ ప్రథమాధ్యాయార్థ స్థాపకమాకైయాలే ఇరణ్డధ్యాయముమ్ ప్రణవార్థ స్వరూప పర మాకై యాలే విరోధమిల్లైయెన్నుకిఱార్ - ఆనాలుమ్ శారీరక శాస్త్రమ్ భక్తియోగనిష్ఠమాకైయాలే అకించననుక్కు ఎప్పడి ఉపజీవ్యమాకైయాలే తవాన రూపత్తాలే మూల

సా. ప్ర—। సోఽధీరంచమత్వా వస్తుతస్తు వామ్యాత్మేతి- సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ యా వేద నిహితంగుహాయాం పరమే వ్యోమన్. సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితేత్యాది వేదాన్తానాం గ్రన్థం వద శ్రేష్ఠాం వివిధ్యానం భాష్యాదౌ సంపాదనము మిశ్రకాన్ భాష్యస్య విస్తరేణ ప్రతిపాదిత పురుషార్థ ఆనుక్త క్రమేణ ప్రతిపాదకత్వప్రకారమప్యాహ - ఇన్నయోజనైక్కిత్యాదినా. ఇతి చైతన్యాదీనాం ప్రాచ్యత్వం తగాధా విశదవిశద సుస్పష్టపవాగివాచక శబ్దస్సంత్వత్యాదిక సహిత హితహః కార్యతా గ్రంథానామేవ. దోషాదోషా తృతీయే భవభృగిరిచెయా ఫలకర్తృత్వం గానితి పాపారోపః ప్రథమే తత్త్వపర చిన్తనలాన్యం తమేచింతితాని ” ఇత్యుక్తత్వాత్ ప్రథమే ధ్యాయే తత్ప్రతిపాదనపూర్వకం భగవతో

సా. వి— లక్షణయా ప్రయోజనాయామేవ ప్రాప్యత్వేన తరత్వా ఇతర నిత్యాద్యుపాయాని సాధ్యోపాయాన్ పత్తిరేవ ప్రధానోపాయ ఇతి సాధ్యోపాయ పరతయైకో వాక్యార్థః - ఏవం సముచ్చయస్యార్థభేదాత్ నారాయణాయస్వామితి పదార్థావసారేణ కైంకర్యపరతయా చరమవాక్యార్థో ద్రష్టవ్యః. క్రమత్తోడే శేర్త్తియుణ్డు, క్రమేణ సంగతం సత్తిష్ఠత- అధ్యాత్మశాస్త్రస్య తత్త్వ హిత పురుషార్థ ప్రతిపాదక క్రమమాహ. ఎజ్గనే యెన్నిల్ ఇత్యాదినా. తలైక్కట్టిత్తు, సమాపితం కథమిత్యాత్మశాస్త్రసంగత్యా అత్ర ఉపాసనా

సా. సం— అభ్యహితతత్త్వ నియామక ముపేక్షితార్థ పౌష్కల్య పత్తి పత్తి ప్రతిపాదకత్వం శారీరకసామ్యమస్త్యుప పాదయతి - ఇన్నైత్యాదినా - తలైక్కట్టిత్తు, నిగమితం. ప్రపన్నం ప్రత్యపి శారీరకస్యోపజీవ్యత్వప్రకారం

మూ—అ(ఇ)జ్గు ముతలిరణ్డు అధ్యాయఙ్గళాల్ చొన్న పరావర తత్త్వస్వరూపముమ్ నాన్గా మధ్యాయత్తిల్ చొన్నఫలముమ్, స్వతన్త్ర ప్రపత్తి నిష్ఠనుక్కుమ్ తుల్యమ్ -

సా- దీ — అజ్గుముతలిరణ్డుమిత్యాది-తుల్యమ్, ఉపజీవ్యత్వేనసమమ్-తృతీయాధ్యాయతృతీయపాదత్తిల్

సా-స్వా—మంత్రార్థక్రమమ్ శొన్నపుకూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అజ్గిత్తి- ఆనాలుమ్ మూన్ఱా

సా.ప్ర—బ్రహ్మాది శబ్దవాచ్యత్వం, నిఖిలజగదేక కారణత్వం, ప్రమాణాంతరాగోచరత్వం, పరమపురుషార్థరూపత్వం, అచిద్విలక్షణత్వం, అనవధికాతిశయానన్దమయత్వేన త్రివిధ చేతన విలక్షణత్వం, అప్రాకృత విగ్రహవత్త్వం ఏవ మాకాశ ప్రాణజ్యోతిరిన్ద్రాది పదవద్వాక్యైః ప్రతిపాదితత్వంచప్రథమే పాదే ఉక్త్వా ద్వితీయే మనోమయత్వ ప్రాణ శరీరత్వాద్య స్పష్ట జీవాది లింగక వాక్యబోధ్యత్వముక్త్వా, తృతీయే నాధ్యాధారత్వ హింసాయోగ్యత్వాది స్పష్టజీవాది లింగకైః ప్రతిపాద్యత్వముక్త్వా, చతుర్థే చావ్యక్తాత్పరభూత పురుషాతిరిక్త నిషేధత్వా జత్వస్వతంత్రకారణత్వాది ప్రతిపాదనాత్కాపిల తంత్రఛాయాను సారివాక్యైశ్చ ప్రతిపాద్యత్వం నారాయణస్యోక్త్వా తస్య సర్వ కారణత్వస్య ప్రతిష్ఠిత్యై స్మృతి పాదేన కపిల హిరణ్యగర్భాదిస్మృత్యంతర విరోధం పరిహృత్య తర్కపాదే భగవతస్సర్వకారణత్వవిరోధితత్తన్మతస్థాపక తర్కాణామాభాసత్వం ప్రదర్శ్య తృతీయ చతుర్థ పాదయోః బ్రహ్మకార్యతయాభిమత చిదచితోః కార్యతా ప్రకారం విశోధ్యాధ్యాయ మేవ ముముక్షూపాస్య ఇత్యధ్యాయద్వయేన చిదచిదీశ్వర తత్త్వస్థితి రూపః ప్రణవార్థ ఉక్తః - తృతీయేధ్యాయే వైరాగ్యోభయలింగ పాదాభ్యాముపాయే చేతనస్యోత్కటేచ్ఛార్థం జీవస్య సర్వావస్థాసు దోషాన్ భగవతో నిర్దోషత్వ కల్యాణ గుణాకరత్వం సకల ఫలప్రదత్వం చోక్త్వానంతర పాదేన సద్విద్యానందమయవిద్యాంతరాదిత్య విద్యాక్షి విద్యా, ప్రాణవిద్యా, ప్రతర్దన విద్యా, వైశ్వానరవిద్యా, భూమవిద్యా, అక్షరవిద్యా, పురుషవిద్యా, మధువిద్యా దహరవిద్యో పకోసల విద్యా, శాండిల్యవిద్యా, న్యాసవిద్యా దీనా ముపాసనానాం ఏకం వాసంయోగరూపచోదనాఖ్యావిశేషా,, దిత్యుక్త కర్మభేదాభేద చింతాన్యాయేన ఫలసంయోగేన కర్మరూప భూత తత్తద్ద్రవ్యదేవతాది వత్తత్తద్గుణ విశిష్ట పరమాత్మాత్మక రూపేణ చోపాసీత, విద్యాధ్యాయీత, ప్రపద్యేత, శరణంగచ్ఛేత్యాదిచోదనయాదహరాది తత్తన్నామభిశ్చ విద్యాభేదాభేదౌ నిరూపితౌ, తురీయేపాదే విద్యాంగాని నిరూపితాని-ఏతావతానమశ్శబ్దార్థశ్చదర్శితః-తురీయే ప్రథమపాదేఽధికరణషట్కేనోపాసన స్వరూపం నిరూప్యానంతరం ఫలేషు ప్రారబ్ధేతర పుణ్యపాపయోరశ్లేష వినాశౌ ప్రారబ్ధస్యానుభవ ప్రాయశ్చిత్తాన్యతరవినాశ్యత్వం చోక్త్వా, ద్వితీయే దేహాన్నిర్యాణ ప్రకారం తృతీయేఽర్చిరాదిగతిం చోక్త్వా, తురీయే స్వస్వరూపావిర్భావపూర్వక కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణానుభవ రూపం ఫలంచోక్త మిత్యర్థః . ఏవంచ నారాయణాయేతిశబ్దార్థశ్చ దర్శితః . నను భాష్యే భక్తి తదుపయుక్తానామేవ ప్రదర్శితత్వేన ప్రపన్నానుపయుక్తత్వాత్తదను విధాన ప్రదర్శన మనుచిత మిత్యత్ర ఏవం రూపశారీరకాధ్యాయ చతుష్టయార్థస్య ప్రపన్నే ఉపయోగమాహ - అజ్గు ముతలిత్యాదినా-

సా.వి—వ్యతిరేకేణ అధ్యాత్మశాస్త్రోక్తార్థాస్సర్వే ఇహాప్యపేక్షితా ఏవేత్యభిప్రేత్యాహ-ఇజ్గుముతలిత్యాదినా-

సా-సం— దర్శయతి - అజ్గిత్యాదినా.

మూ—మూన్రా మధ్యాయత్తిల్ వైరాగ్య పాదత్తిలుమ్ ఉభయలిఙ్గపాదత్తిలుమ్ శొన్న సంసారదోషముమ్ శర ణ్యనుడైయ హేయ ప్రత్యనీక కల్యాణైకతానత్వముమ్ ముముక్షువాన ఇవనుక్కు అవశ్యమ్ జ్ఞాతవ్యమ్-మూ న్రామ్పాదత్తిల్ ఉపాయమాక చ్చొన్న ఉపాసనా భేదఙ్గళై అవత్తుక్కు అధికారికళాన వరకళ్ అనుష్ఠిక్కక్క డవరకళ్ - అకించననాన అధికారితనక్కు అవత్తిల్ అరుమైయిల్లైయెన్నుమ్ " నానా శబ్దాదిభేదాత్ - వికల్పో విశిష్ట ఫలత్వాత్,, ఎన్కిర అధికరణఙ్గళిల్ చొన్నక్కట్టళైయిలే విద్యాన్తరవ్యావృత్తమాయ్

సా-దీ— చ్చొన్న ఉపాసనభేదఙ్గళ్ భక్త్యధికారికళుక్కు కర్తవ్యమాకిలుమ్ మిరణ్డధికారికళుక్కుమ్ జ్ఞాతవ్యమ్ ఎన్కిరార్- మూన్రామ్పాదత్తిలిత్యాదియాల్ . భక్తినిష్ఠనుక్కు తృతీయపాదమ్ భక్త్యుపాయోపాదానార్థమ్ జ్ఞాతవ్యమ్.అకించననుక్కు భక్తిదుష్కరత్వేన తత్త్యాగార్థమాక వుమ్ ఇన్న్యాసముపాదానార్థమాకవుమ్ జ్ఞాతవ్య మెన్ఱపడి-ఇప్పాదత్తిల్ స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ఉపజీవనప్రకారత్తై క్కాట్టుకిరార్. అకించననానవిత్యాది-

సా-స్వా—మధ్యాయముపాసనపరమాకైయాలే తదానురూప్యమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- మూన్రా మధ్యాయత్తిలితి. ఆనాలుమ్ మూన్రామ్పాదముపాసనపరమాకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు తదనుపయుక్తమన్రో? అ తశక్యతానుసంధాన ముఖేన అకించన్యరూపాధికారసిద్ధ్యర్థతయా ఉపయుక్తమెన్నిల్ అప్పో అనుష్ఠానానుప యుక్తమాకైయాలే అననుష్ఠాన లక్షణాప్రామాణ్యమ్ ప్రసంగియాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. మూన్రా మితి- ఆనాలుమకించననుక్కు తృతీయ తృతీయపాద మనుపయుక్తమన్రో? అశక్యతానుసంధాన ముఖేన వు పకరిక్కిర తన్నైతిల్ ఆనాలుమ్ న్యాసవిద్యైవేదాంత ప్రతిపాద్యైయల్లామైయాలే న్యాస పరమాన మంత్రఙ్గళు క్కు తదానురూప్యమ్ దుర్లభమాకాదో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అకించననానేతి - నానాశబ్దాది భే దాద్వికల్పో విశిష్టఫలత్వాదిత్యాది సూత్రఙ్గళిలే ప్రపత్తి విద్యైయుమ్ సూచితైయాకైయాలే ప్రపత్తియుమ్

సా-వి— అకించన నానేతి - ఆకించన్యాధికారివాన్ - అనుష్ఠితైయి, అయోగ్యానాం- నా నాశబ్దాది భేదాదిత్యస్మిన్ సూత్రే దహరవిద్యోపకోసల విద్యాదీనాం కిమైక్యముత భేదఇతి విశే ఏవం చేన్న స్యబ్రహ్మణ ఏకత్వాద్వేద్యస్యైవ విద్యారూపత్వాద్విద్యైక్యమితి ప్రాప్తే తత్తత్ప్రకరణాది సకలజగ దేక కారణత్వాది విశేషణ విశిష్టబ్రహ్మవిషయే వేదనావబోధి శబ్దాది భేదాత్పరస్పరం భేదఇతి సిద్ధాంత క రణాత్తన్న్యాయేన న్యాసవిద్యాయా అపి భేదఇత్యభిప్రాయః . వికల్పో విశిష్ట ఫలత్వాదితి. కింవిద్యానాం స ముచ్చయః ? ఉతవికల్పఇత్యత్ర ఫలైక్యాదేకస్వర్గ సాధన దర్శపూర్ణమాసాగ్నిహోత్రాదీనాం సము చ్చయవత్సముచ్చయఇతి ప్రాప్తే స్వర్గస్యపరిమిత ఫలత్వాద్భూయస్త్వార్థం సముచ్చయే పిహ బ్రహ్మ ప్రాప్తేస్తారతమ్యవిరహేణైకయా విద్యయాతత్ప్రాప్తే సాధితే విద్యాంతరస్యప్రయోజనాంతరాభావాన్నానుష్ఠాన

సా-సం— అవశ్యం జ్ఞాతవ్యమితి సాంసారిక ఫలవిరాగసిద్ధ్యై వాదిపూర్వోక్తార్థ మవశ్యంవిచారణీయ మిత్యర్థః - మూన్రామితి - గుణోపసంహార పాదఃకృతోన్నుపస్యైక విద్యావిషయస్యాను ష్ఠానానుపయుక్తోపి తత్తద్విద్యాయాస్తత్తదధికార్యనుష్ఠేయత్వ జ్ఞానముత్పాదయన్ ప్రపన్నం ప్రత్యపిస ఫలఇతిభావః - ఏవం ప్రత్యపికథం తస్య సాఫల్యమితి చోద్యే ఉపజీవ్యత్వ ప్రకార ముప పాదయతి - అకించన నానేతి - సద్విద్యాది వాక్యేషు తత్తద్గుణవిశిష్టవిషయప్రత్యయావృత్త్యభిధాయిత్వేన శబ్దాదిభేదస్యదుష్ట్వ త్వాత్-న్యసనభజనయోస్తు యజతిదదాత్యోరివ భేదస్సిద్ధఇతిసూచయితుం విద్యాంతరవ్యావృత్తయా ఇత్యుక్తిః.

మూ—ఆవై కొడుక్కుమ్ మంత్రత్తై క్కొడుక్కుమిడత్తిల్ నిరపేక్షమునాన న్యాసత్తై యుపదేశిక్కైడ పడి- నాల్ (లామ్) స్థాన పాద త్తిల్ స్వవర్ణాశ్రమధర్మజ్ఞ్యైకోపాసననిష్ఠర్ "సహకారిత్వేన చ" ఎన్కిఱపడియే విద్యాపరికరమాక అనుష్ఠిక్కుమ్. స్వతన్త్రప్రపత్తినిష్ఠర్ 'విహితత్వాచ్చాశ్రమకర్మాపి' ఎన్కిఱపడియే భగవదాజ్ఞాసిద్ధమున్స్థాన ప్రయోజనమాక అనుష్ఠిక్కుమ్. ఇప్పడియాల్ కైయిల్ శారీరకత్తిల్ సొన్న స్వరూపోపాయపురుషార్థఙ్గళ్ ఎల్లామ్ శ్రీ దక్షాంశరాంతస్థఙ్గళ్ - ఇతి అర్థపంచకాదికళ్ పిడక్కైవక ప్పెల్లామ్ క్రమేణ నాన్గమ్-

నా. దీ—తృతీయ. స్య చతుర్థపాదత్తినర్థముభయర్క్కుమనుష్ఠేయమాకిలుమ్ స్థానప్రయోజనమ్ భిన్నమాయిరుక్కుమెన్కిఱార్. నాలామ్పాద త్తిలిత్యాది అక్కైయాల్ శారీరకశాస్త్రార్థమెల్లామ్ శ్రీమదష్టాక్షరాంతస్థమెన్స్ట్రుమిడువదుమ సప్రమాణస్తుక్కు నైతే నిగమిక్కిఱార్- ఇప్పడియాల్ (నాల్ ర్యాల్) కైయాలిత్యాది- సకలశాస్త్రార్థయానర్థపంచకమినిలిరుక్కుమ్ క్రమత్తై ప్రత్యర్థపంచకాధికారత్తిలే సొన్నోమెన్నిఱార్. ఇతిలెళ్ళు-

సా. స్వా—వేదాంతప్రతిపాద్యమెన్స్ట్రుకిఱత్తు ఉపాసనాఙ్గతయాధర్మానుష్ఠానపరమాకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కనుపజీవ్యమన్స్ట్రో? విహితత్వాచ్చాశ్రమకర్మాపి ఎన్కిఱపడియే నాలామ్పాదమాజ్ఞాసిద్ధకర్మానుష్ఠానపరమాకైయాల్ ప్రపన్నోపజీవ్యమన్స్టిలప్పోతు "సహకారిత్వేన చ" ఎన్కిఱ సూత్రమసంగతమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న అకారత్తైచ్చిఱుపరుక్కు మనుష్ఠేయ ధర్మపరమాకైయాల్ ఇరువరుక్కుముపజీవ్యమెన్స్టుకొళ్ళుకిఱార్ - నాలామితి. ఇప్పడియాకిల్ శారీరకత్తిల్ సొన్న భక్తియోగమూలమంత్రత్తిల్ చొల్లామెయాలే మంత్రత్తుక్కు శారీరకైకరూప్యమ్ కూడుమో? ఎన్కిఱ శంకైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డు ఉక్తార్థత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్- ఇప్పడియాలితి- శారీరకత్తిల్ చొన్న స్వరూపోపాయపురుషార్థఙ్గళెల్లామెన్ట్ర శిక్షైయాలే భక్తియోగము మన్ద్వారకావ్యారకప్రపత్తి ఉపాసనమన్స్రిలే యంతర్గతమెన్స్టుకరుత్తు. అన్యథా యెల్లామెన్కిఱవధికనిర్దేశవైయర్థ్యం ప్రసంగిక్కుమ్. ఆనాలుమ్ శారీరకైకరూప్యమకూడుమో? "వదన్తి సకలా వేదాః" ఎన్కిఱపడియే అర్థపంచకముమ్ శారీరకప్రతిపాద్యమాకైయాలేతాన్ ఐకరూప్యసిద్ధ్యర్థమావర్థపంచకముమ్ మంత్రత్తిలే ప్రతిపాద్యమాకచ్చొల్లప్పట్టదో? ఎన్న వరుక్కుచ్చొల్లుకిఱార్ - ఇతిలితి-

సా. ప్ర—ఏవం శారీరకే ప్రథమ గ్వకే ప్రతిపాదితం ప్రాప్య స్వరూపం, వైరాగ్య పాద ప్రతిపాదితం ప్రాప్తృ స్వరూపం, తత్రాధిగతం విరోధి స్వరూపం, తృతీయస్య తృతీయపాదేన ప్రతిపాదిత ముపాయ స్వరూపం, చతుర్థే ప్రతిపాదితం ఫల స్వరూపం చ మంత్రేణాపి ప్రతిపాద్యత ఇత్యాహ తస్మిన్నితి పాదకత్వ ప్రకాశో గర్భ పంచకాది కాదాదిషు దర్శిత ఇత్యాహ . ఇతిలర్థత్యాదినా.

సా. వి—పరేష్వపి సిద్ధాంతితం . తన్మూలయేన న్యాసవిద్యాయా అపి నిరపేక్షసాధనత్వ మిత్యభిప్రాయః. న్యాసత్తై ఉప్పత్తి, న్యాసం ప్రతి. కిడక్క, అనుపాతాభావాత్ . అకించనానామధికారాంక దవస్థితి సంబంధః. అతో స్యాధికారిణ ఉపాసన స్వరూపమపి త్యాజ్యత్వేన జ్ఞాతవ్య మితి భావః - అనోవేదాంత శాస్త్రార్థ సంగ్రహాయం మంత్ర ఇత్యుపసంహరతి ఇప్పడియా నాలితి - కిడక్కిఱవకఱుప్పేగామ్, సంభవద్విభాగ స్వరం.

సా. సం— వికల్ప ఇతి స్వతంత్రోపాయత్వే కిల్లనం నిరపేక్షమ మానపితి- తథావస్థా శక్త్యా గనస్వశక్య విద్యాపరిగ్రహాయ తృతీయపాద శ్చోపజీవ్య ఇతి భావః - చతుర్థాఙ్గపాదోపయోగ ప్రకార మాహ- నాలామితి - "ఇతి శారీరకస్థాస్య మిహచాపి వ్యవస్థిత" మిత్యుక్తమిహ నిగమయతి- ఇప్పడియా కైయాలితి-

మూ—ఇప్పడి తిరుమన్త్రమ్ ఏకవాక్యమానపోతు ఉపాయపరమెన్నుమ్ వృత్తి పరమెన్నుమ్, వాక్యద్వయమానపోతు స్వరూప పరమెన్నుమ్ అన్వయవ్యతిరేక ముఖేన సమర్పణ పరమెన్నుమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనా పరమెన్నుమ్, వాక్యత్రియమానపోతు మునలిరియదు పదముమ్ స్వరూపపరమాయ్ శెల్వదమ్ పురుషార్థ ప్రార్థనా పరమెన్నుమ్, ప్రణవమ్ స్వరూపపరమాయ్ మేలిరణ్డు పదముమ్ అనిష్టనివృత్తి ఇష్టప్రాప్తి ప్రార్థనా పరమెన్నుమ్, ఇక్కట్టళై యుతే ప్రథమపదమ్ స్వరూపపరమాయ్ మేలిరణ్డు పదముమ్ ఉపాయపరమెన్నుమ్, ప్రథమపదమ్ సమర్పణ పరమాయ్ మేలిరణ్డు పదముమ్ ఫలప్రార్థనా పరమెన్నుమ్, పదత్రయముమ్ అద్వైతత్వోపాయ పురుషార్థ ప్రార్థనాపరమెన్నుమ్, అనంతార్థ గర్భమానతిరుమన్త్రత్తిల్ వాక్యార్థఙ్గళై ప్పెరియప్పడియాక యథాసంప్రదాయమ్ అనుసంధిప్పార్కళ్-ఇప్పడికిలవత్తై ప్రధానమాక

సా-దీ—ఇనిఏకవాక్యాది పక్షత్రయత్తిలయుళ్ళ్వైయిత పత్తుయోజనైకళైయుమనుక్రమిత్తుక్కొణ్డు మనిగడిక్కిరార్ - ఇప్పడి తిరుమంత్రమిత్యాదియాల్-ఇ త్తిరుమంత్రత్తిల్ సత్సంప్రదాయ సిద్ధార్థఙ్ఞానముడైయవ

సా-వ్యా—ఇప్పడి పత్తుప్పడియాక వాక్యార్థ వర్ణనమ్ పణ్ణినాల్ కూడుమో ? పత్తుప్పడియుమ్ ఏక సంప్రదాయసిద్ధమన్రో ? ఎన్కిర శంకైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డు బుద్ధిసౌకర్యార్థమాక సంగ్రహేణోపసంహరిక్కిరార్ - ఇప్పడియితి- ఇక్కట్టళై యుతేఇతి. ప్రణవమ్ స్వరూపపరమాయ్, నమస్సు అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనాపరమాయుమ్, నారాయణపద మిష్టప్రార్థనా పరమాయుమాన కట్టళై యుతేనమస్సనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనాముఖేన భరన్యాసోపలక్షకమెన్నుమ్, చతుర్థ్యంశపదమిష్టప్రార్థనా రూపగోప్తృత్వవరణ ముఖేనాంగపంచకపరమెన్నుమ్ తాత్పర్యమ్ తోత్తుకిరతు. యథేతి- శిలవాక్యార్థఙ్గళ్ స్వసంప్రదాయసిద్ధఙ్గళెన్నుమ్, మత్తవాక్యార్థఙ్గళ్ సంప్రదాయాంతరసిద్ధఙ్గళెన్నుమ్, ఆహప్పత్తువాక్యార్థఙ్గళైయుమ్ అనుసంధిప్పార్కళెన్నుకను - ఇప్పడివాక్యయోజనాదశకముమ్ సంప్రదాయసిద్ధమాకిల్ పత్తుమన్యోన్యం నాశేయమాకై యాల్ శిల యోజనైకళిలే పుమర్థోపాయాదికళ్ సిద్ధియామైయాలే యావదర్థానుసంధానమిల్లై యాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడియితి - ఆధికమాక యావదర్థముమ్ సిద్ధియామైయాలే అనిష్ట

సా-ప్ర—శేషశేషిభావసంబంధాదిరాదిశబ్దార్థః- ఉక్తా వాక్యయోజనానుక్రమేణ్యాయ నిష్కృష్య దర్శయతి- ఇప్పడి తిరుమంత్రమిత్యాదినా. అనంతార్థేతి. ప్రణవస్య సమర్పణపరత్వేనేతర వాక్యయోః అనన్యార్హ శేషత్వరూపస్వరూపపరత్వేనచ వాక్యత్రిత్వేనచ యోజనాయాస్సంభవాత్, దైవనమసా త్వం తపరతంత్ర తయావగత స్వరూపోహం నారాయణాయ ప్రణవేన సమర్పిత ఇతి వాక్యద్విత్వేన సమర్పణపరత్వేన యోజనాయాస్సంభవాత్ తాదృశయోజనాంతరాణ్యపి సంప్రదాయతో వగంతవ్యానీతి భావః - ఏకైక యోజనాయామితర యోజనార్థానామర్థాతోను సన్ధేయత్వస్యానుసంధాన ఫలస్యచ పూర్వోక్తస్య స్మారణవ్యాజేన వాక్యయోజనాం నిగమయతి - ఇప్పడి శిలవత్తై ఇత్యాదినా -

సా-వి—ఏకవాక్యత్వాది పక్షోక్తవశప్రకారానా బుద్ధిసౌకర్యాయానువదన్ నిగమయతి. ఇప్పడి తిరుమంత్రమితి. అన్వయవ్యతిరేకముఖేన, పరసంబంధముఖేన, స్వసంబంధనిషేధముఖేనచ ఏవమష్టాక్షరార్థ,

సా-సం—నిరూపితాన్వ్యాఖ్యానశేషదాన్నిగమయ్య నిగమయతి. ఇప్పడీతి - వృత్తిః, శేషవృత్తిః. పర, సంబంధ విధిరన్వయః. స్వసంబంధనిషేధో వ్యతిరేకః. తదుభయముఖేనేత్యర్థః. ప్రధానమాక, శాబ్దతయా

మూ—అనుసంధిత్తాలుమ్ మట్రుళ్ళవైయుమ్ అర్థమాక క్కడవతు - తదేవం పదవాక్యార్థైః స్తత్త్వవిద్గురుదర్శితైః । తత్తత్కుదృష్టికథితం నిరస్తంయోజనాంతరమ్ । ఇత్తిరుమన్త్రత్తిల్ బాహ్యకుదృష్టిమతఙ్గళాల్ కలక్కవొణ్ణాత తెళివుడైయవనై - "ప్రజ్ఞా ప్రాసాదమారుహ్య హ్యశోచ్యశ్శోచతో జనాన్ । భూమిష్ఠా నివ శైలస్థ హ్యజ్ఞాన్ప్రాజ్ఞః ప్రపశ్యతి ,, ఎన్ఱతు.

సా- దీ— నుదైయ ప్రభావత్తై ప్పలపడియాల్ వెళియిడుకిరార్. ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాది వాక్యఙ్గళాల్ - ప్రజ్ఞా ప్రాసాద మారుహ్య ఎన్నుమ్ శ్లోకము మివన్ విషయ మెన్కిరార్. ఇత్తిరుమంత్రత్తిలెన్ఱు- ప్రజ్ఞా పదేన శ్రీమదష్టాక్షర మంత్రార్థజ్ఞానం శొల్ల ప్పడుకిరతెన్ఱపడి - జ్ఞానేనహీనాః పశుభిస్సమానాః

సా-స్వా—ప్రసంగమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి అవరవర్శొన్న యోజనాంతరముముపాదేయమాకిల్ మతాంతరస్థర్ శొన్న యోజనైయుమ్ గ్రాహ్యమాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-తదేవమితి.తత్,తస్మాత్.ఏవం,ఉక్తప్రకారేణ. తత్త్వవిద్గురుదర్శితైః, హేతుగర్భవిశేషణమ్ - శ్రీభాష్యకారాదిదర్శితైః పదవాక్యార్థైః- తత్తత్కుదృష్టిభిః,శంకరాదికుదృష్టిభిఃకథితం-"యాశ్చ గాశ్చకుదృష్టయః,,ఇతినిందితకుదృష్టికథితత్వాద్యోజనాంతరమ్ నిరస్తమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి కుదృష్టికథితమ్నిరస్తమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అవర్కళైయుమ్ ప్రజ్ఞాప్రాసాదమారుహ్య ఎన్ఱుమ్, జ్ఞానేన హీనాః పశుభిస్సమానాః ఎన్ఱుమ్, అన్వయవ్యతిరేకాభ్యాం ప్రాజ్ఞరాక స్మృతికళ్ శొల్లుకైయాలే మంత్రార్థజ్ఞానమాత్రత్తాలే తన్నిరాసమ్కూడుమో? ప్రజ్ఞాప్రాసాద మిత్యాదివచనం మూలమంత్రార్థ జ్ఞానవత్పర మెన్ఱిల్లైయో? తుమూలమంత్రార్థజ్ఞానవానుమ్ కుదృష్టిమతఙ్గళాలే కలఙ్గి శోకిక్కైయాలే ప్రజ్ఞాప్రాసాదమారుహ్య అశోచ్యః ఎన్ఱతఱ్కు బాధితమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా. బాహ్యకుదృష్టి క్షోభానర్హ సారతమమూలమంత్రార్థజ్ఞానత్తైయే ప్రాసాదమాక నిరూపిత్తు తదారూఢనాయ్క్కొండు అశోచ్యనావ విపరీతజ్ఞానికళాన కుదృష్టికళై శైలస్థన్ భూమిష్ఠజనఙ్గళైయుమ్ కాణ్బతుపోలే అతిహేయమాక

సా-ప్ర--తదేవమిత్యాది.ప్రణవగతాకారమకారయోస్సామానాధికరణ్యేనైక్యపరత్వేనావధారణార్థస్యోకారస్య భేదవ్యావర్తకత్వేనోత్తరపదయోర్మధ్యే చార్థే నారాయణశేషత్వనివర్తకత్వేన చాన్వయకథనాంతర యోజనా బహుప్రమాణవిరోధాదిభిర్నిరస్తా వేదితవ్యాఇతిభావః-స్వోక్తప్రకారేణాష్టాక్షరార్థతత్త్వజ్ఞస్యసత్త్వేఽపిపూజాకరణార్థంతాదృశజ్ఞానశూన్యతయా శాస్త్రైర్నిందితవిషయేతస్యకృపాంఖ్యాతిలాభపూజాపరత్వాభావేనఅజ్ఞకర్తృకస్వవిషయమానావమానయోస్తుల్యత్వంచ తద్ద్వారా జ్ఞాపకం వదన్తాభ్యాం తస్యాష్టాక్షరే ప్రతిష్ఠితత్వంజ్ఞాత్వాతాదృశొఽవశ్యంపూజనీయఇత్యభిప్రాయేణాహ-ఇత్తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా

సా-వి—జ్ఞానవతః ప్రభావమేతజ్జ్ఞాన రహితస్యమాహ్యచైతన్యశోచనార్థమాహ- ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి. కలక్కవొణ్ణాత తెళివైయుడైయవనై, కాలుష్యరహిత జ్ఞానవాన్ - ప్రజ్ఞేతి - ఏతన్మంత్రజ్ఞాన మేవప్రజ్ఞా శబ్దార్థః. అశోచ్యః, సిద్ధార్థత్వాత్కథమయంతరేదితిజ్ఞానిభిర్నశోచనీయః -జ్ఞానేనహీనఇత్యత్రా

సా.సం— ఏవంమంత్రార్థోక్త్యా పరకీయ యోజనా నిరాసోఽప్యర్థ సిద్ధఇత్యాహ . తదేవ మితి- లోకజ్ఞానవత్ప్రశంసా తద్రహితనిందాపరాణిచ ఉక్తవిధయా మంత్రార్థ జ్ఞానవైశద్య విషయాణీత్యాహ . ఇత్తిరు మంత్రార్థత్తిలితి - ప్రజ్ఞావస్థిరశోచ్యః. భూమిష్ఠాన్ శైలస్థఇవ అజ్ఞాన్ జనాన్ శోచతే,

మూ—"జ్ఞానేనహీనాః పశుభిస్సమానాః" ఎన్కిఱవిడత్తిల్ జ్ఞానమెన్కిఱదు ఇత్తిరువైత్. ఇప్పడితెళిన్దవర్ "నప్రహృష్యతిసంమానే నావమానే నతప్యతే। గంగాహ్రదఇవాక్షోభ్యో యస్సపండితఉచ్యతే", ఎన్కిఱపడియే మానావమానాదికళిల్ కలఙ్గార్ - ఇత్తిరుమంత్రత్తిల్ యథార్థజ్ఞానముమ్ నిష్ఠైయుముడైయవనై అవరిక్కుమ్ దేశత్తిలుమ్ "యత్రాష్టాక్షరసంసిద్ధో మహాభాగో మహీయతే। నతత్రసంచరిష్యంతి వ్యాధిదుర్భిక్షతస్కరాః", ఎన్కిఱపడియే ఒరుదోషఙ్గళుమ్ వారాదు- ఇశ్లోకత్తాల్ "రాగాది(రోగాః)దోషాస్సతతానుషక్తా నశేషకాయప్రసృతానశేషాన్। ఔత్సుక్యమోహారతిదాన్ జఘానయోఽపూర్వవైద్యాయనమోస్తుతస్మై", ఎన్ను ఆయుర్వేద విత్తుక్కళ్

సా.దీ— ఎన్కిఱవిడత్తిల్ జ్ఞానముమ్ తిరుమన్త్రార్థజ్ఞానవిశేషపరమెన్కిఱార్ - జ్ఞానేనేత్యాదియాల్ - వ్యాధిదుర్భిక్ష తస్కరాః ఎన్కిఱ పదఙ్గళుక్కర్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇశ్లోకత్తాలిత్యాదియాల్ -

సా.స్వా— వెణ్ణానిర్కుమెన్నపడి- ఇప్పడి బాహ్యకుదృష్టి యోగ్యాపహార మన్త్రార్థజ్ఞానత్తుక్కు ప్రశంస సిక్కక్కూడుమో? తాదృశజ్ఞానవిశేషత్తుక్కు జాతివిశేషమిల్లామైయాలే అదు దుర్జ్ఞానమన్రో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడీతి - యాదృశమన్త్రార్థజ్ఞానేసతి మానావమానాదౌ నచిత్తవికారః. తాదృశజ్ఞానమిహాభిధానహాతమాస్తావకవచనవిషయమెన్నుకరుత్తు. ఇన్దవచనఙ్గళిలే ప్రజ్ఞా శబ్దసామాన్యమాకైయాలే మూలమన్త్రార్థజ్ఞానపరమెన్నునియమిక్కక్కూడుమో? ఎన్నకైముత్యన్యాయమరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలితి. ఇప్పడి వ్యాధి దుర్భిక్ష తస్కరాది దోషమ్ వారాతెన్ను శొల్లలామో? అదు ప్రత్యక్షబాధితమన్రో? ఎన్న వ్యాధ్యాది శబ్దార్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇశ్లోకత్తాలితి. రాగాదీతి. "కామక్రోధస్తథాలోభః" ఇత్యుక్తాః త్రీన్- రాగః, ఔత్సుక్యదః. క్రోధః, మోహదః. లోభోఽరతిదః ఎన్నపడి-

సా.ప్ర— నన్వేవమష్టాక్షరార్థతత్త్వజ్ఞారాధనస్యైహికఫలసాధనత్వే ప్రపన్నానాం తద్విరక్తత్వాత్ ప్రపన్నస్యైరష్టాక్షరనిష్ఠపూజనం నక్రియేతేత్యత్రాహ- ఇశ్లోకత్తాలిత్యాదినా- రాగాదీతి ద్వేషలోభాదయ ఆదిశబ్దార్థాః - ఏకస్మిన్ జన్మన్యపి విషయభేదేన రాగాదీనామానన్త్యజ్జన్మానంత్యాచ్చాశేషపదస్య ద్విరుక్తిః. ఔత్సుక్యం, ఉత్కంఠా. అథుత్వాపేక్షితమర్థే వస్త్విత్తి యావత్. మోహః, అజ్ఞానం- అరతిః, నితిష్ఠైక్రీతిరితియావత్- తదభావోఽరతిగఃక్రీడః. ఏషాం జనకత్వాద్రాగాదయో వ్యాధయ ఇతి భావః- "అవిద్యాప్రాకృతస్సోఽత్రైవ్యోఽనైష్ఠఉచ్యతే", ఇత్యాదిషు

సా.వి— పీదమేవ జ్ఞానం వివక్షితమిత్యాహ - జ్ఞానేనేతి. జ్ఞానినోఽయల్లక్షణముక్తం తదస్యైవేత్యాహ- ఇప్పడి తెళిన్దవనితి. ఏవమష్టాక్షరార్థజ్ఞానవదాదృతదేశేపి రాగాదిదోషా నప్రసరంతీత్యాహ. ఇత్తిరుమంత్రత్తిలితి - అష్టాక్షరార్థజ్ఞానవదాదృతదేశే వ్యాధిదుర్భిక్షతస్కరాణామనుభవసిద్ధత్వాత్ కేవలస్తావకమాత్రం వచనమిదమిత్యత్ర వచనతాత్పర్యమాహ - ఇశ్లోకత్తాలితి. నవిద్యన్తేఽఘయోఽయస్మాత్సోపూర్వః-

సా.సం—మన్త్రార్థజ్ఞానవైశద్యే కించిహ్నమిత్యత్రాహ- నప్రహృష్యతీతి. మన్త్రార్థజ్ఞానవైశద్యవతః ప్రభావమాహ - ఇత్తిరుమన్త్రేతి - ప్రామాణోపపత్తిభ్యామిదమిహ వ్యాధ్యాదికమితిదర్శయతి - ఇశ్లోకత్తాలితి - రాగాదిదోషాన్, కామాద్యరిషడ్వర్గాన్ - తత్ర కామలోభావౌత్సుక్యదౌ- మోహమదౌ మాత్సర్యక్రోధావరతిదౌ. ఇహ విష్ణవాను దేవ పదమోరపి వ్యాఖ్యాతప్రాయత్వమాహ.

మూ — ప్రధాన వ్యాధికళాన పెరుత్త రాగాదికళుమ్, సత్తుక్కళుక్కు శ్రీయైత్తోఱ్ఱువిత్త జ్ఞానసంపత్తినుడైయ సంకోచముమ్, బాహ్యాస్తరక్కు నిలమల్లాత ఆత్మాపహారాదికళైప్పణ్ణువిక్కుమ తస్కరరాన అహంకారాదికళుమ్ నడైయాడాత్తతాయిఱ్ఱు. ఇత్తిరుమన్త్రత్తిల్ అఱుతియిట్టపొరుళై విష్ణువాసుదేవ శబ్దవిశిష్టఙ్గళాన వ్యాపకమన్త్రాన్తరఙ్గళుక్కుమ్ పొరుళ్ - "వ్యాప్తికాన్తిప్రవేశేచ్ఛా స్వర్గాప్తాసునిబన్ధనాః । పరత్వేభ్యధికా విష్ణోః దేవస్య పరమాత్మనః" ఎన్ఱు అహిర్బుధ్న్యాదికళ్ నిర్వచనమ్ పణ్ణిన పడియే "విషుల్ వ్యాప్తౌ వశకాన్తౌ. విశ ప్రవేశనే - ఇషు ఇచ్ఛాయామ్" ఎన్కిఱ ధాతుక్కళిలే నిష్పన్నమాన విష్ణుశబ్దత్తిలుళ్ళ పొరుళ్కళుమ్ వాసుదేవ శబ్దత్తిలుమ్

సా.దీ—వ్యాధిః కావన? సంసార రాగాదికళ్ - ముఖ్యతమావతు? జ్ఞానసంపత్సంకోచమ్. "సాహస్రశ్రీరమృతాసఖా" మెన్కిఱయాలెన్క - తస్కరరావార్, ఆత్మాపహారాదికళై పణ్ణుమ్ అహంకార మమకారఙ్గళెన్న పడి. ఇత్తిరుమన్త్రత్తినర్థమ్ వ్యాపక మన్త్రాన్తరఙ్గళుక్కుమ్ పొరుళ్, ఏత్తమిల్లైయెన్ఱు తెరియుపపాదిక్కిఱార్ - వ్యాప్తికాన్తీత్యాదియాల్ - పరత్వే, పరత్వవిషయే. పరత్వ ద్యోతకా అధికా గుణాః విష్ణుశబ్దేనోచ్యంతెన్నపడి - వ్యాప్తికాన్తీత్యాదిశ్లోకత్తినర్థత్తై ప్రకాశిప్పిక్కిఱార్. విషుల్వ్యాప్తావిత్యాదియాల్.

సా.స్వా— రాగాదిదోషముమ్ జ్ఞానసంపత్సంకోచముమ్ అహంకారాదికళుమ్ క్రమేణ వ్యాధ్యాదిశబ్దార్థమెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ ద్వాదశాక్షర, షడక్షర, వ్యాపకాన్తరఙ్గళిలే అధికార్థముణ్డాకిల్ మూలమన్త్రత్తుక్కు అదిల్లామైయాలే అపకర్షమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలితి. మూలమన్త్రార్థాతిరిక్తార్థకత్వమ్ వ్యాపకాన్తరత్తుక్కిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ వ్యాపకాన్తరఙ్గళిలేవి ష్ణ్వాదిశబ్దమనేకధాతునిష్పన్నమాకైయాలే అధికార్థమ్ శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - వ్యాప్తీతి.

సా.ప్ర— స్వసాన్నిధ్యాత్పీడాకరదోష నివర్తకత్వ ప్రవృత్తి నిమిత్తక వైద్యశబ్దవాచ్యత్వస్య స్వాశ్రితానామ పావకతయా నిరుపాధిక వైద్యాయ భగవతి ఇత్యర్థః - ఓతప్పట్ట "అహోబుధ్న్యా మన్త్రమస్మై గోపాయ యమృషయస్త్రయీవిదావిదుః. ఋచస్సామానియజూగ్ంషి సాహస్రశ్రీరమృతాసఖా", మిత్యధీతమిత్యర్థః. అస్యాంశ్రుతౌ వేదార్థతత్త్వజ్ఞానస్య తచ్ఛబ్దేన పరామృశ్య సంపత్త్వేన నిర్దేశాదితి భావః. ఉక్తం నారాయణ శబ్దార్థం సర్వం విష్ణు వాసుదేవ శబ్దయోరతిదిశతి అతిదేశజ్ఞాపకం కించిత్తుల్యార్థత్వం ప్రదర్శయతి. ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలిత్యాదినా.

సా.వి—అనాదివైద్యః, రాగాదిరోగనివర్తక ఇత్యుక్తత్వాదహం రాగాదయ ఏవ వ్యాధయః - "సాహస్రశ్రీరమృతాసఖా" మిత్యుక్త్వాజ్ఞానలాభ ఏవ దుర్భిక్షం. ఆత్మాపహారాదికారిత్వాదహంకారాదయ ఏవ తస్కరాః - ఏతేనసంతీతి భావః - విష్ణుషడక్షరవాసుదేవ ద్వాదశాక్షరయో వ్యాపక మన్త్రయో రయమేవార్థస్త్రితత్ర ప్రతిపాదితః - కృత్స్నే హ్యర్థో నారాయణశబ్దార్థైకదేశ భూత ఇతి శ్రీమదష్టాక్షర మన్త్ర ఏవ సర్వోత్తమ ఇత్యాహ. ఇత్తిరుమన్త్రత్తిలితి - అఱుతియిట్టపొరుళై, నిశ్చితార్థ ఏవ. వ్యాప్తీతి. పరత్వే, పరత్వవిషయే - అభ్యధికాః, పరత్వ ద్యోతకాధిక గుణాః - విష్ణుశబ్దేనోచ్యంత ఇత్యర్థః -

సా.సం—వ్యాప్తీతి. పరత్వద్యోతకా అధికా గుణా విష్ణుశబ్దోక్తస్యేత్యర్థః - సర్వత్రాసావితిశ్లోకార్థః.

మూ—"వసతి వాసయతి" ఎన్నుమ "దీవ్యతి", ఎన్నుమ్ తో త్తిర సర్వవ్యాపకత్వమ్, సర్వాధారత్వమ్, తద్గత దోషరహితత్వమ్, క్రీడావిజిగీషాదిమత్త్వమ్, ఎన్గిర అర్థంగళు ఎల్లామ్ నారాయణ శబ్దార్థత్తిలే ఏకదేశమ్ - "ఋచో యజూంషి సామాని తథైవాథర్వణాని చ। సర్వమష్టాక్షరాంతస్థం యచ్చాన్యదపి వాఙ్మయమ్", ఎన్గైయాలే ఇత్తిరుమంత్రమే ముముక్షుక్కళుక్కు తత్త్వ హితానుబంధికళాన సర్వాపేక్షితంగళుక్కుమ్ ప్రకాశకమ్- "ఋచో యజూంషి సామాని యోఽధీతే సకృదంజసా। సకృదష్టాక్షరం జప్త్వా సర్వఫలమశ్నుతే", ఎన్గైయాలే ఇత్తిరువష్టాక్షరమ్ సకృదుచ్చారణమ్ సర్వవేదజపతుల్యమ్-

సా-టీ— దీవ్యతి ఎన్నుమ ఎన్గిర వాయు దేవ శబ్దత్తిల్ దేవ శబ్దార్థమ్- తద్గత దోషరహితత్వాదియుమ్ దీవ్యతి వ్యాప్తిరాత్స్యాత్ 8

సా- స్వా— నారాయణేతి "నరసంబంధినో నారాః" ఇత్యాదిబహువిధవ్యుత్పత్తిసిద్ధార్థైక దేశమెన్నపడి - ఆనాలుమ్ వ్యాపకాంతరముమ తత్త్వ హిత పురుషార్థప్రకాశక మాకైయాలే ముముక్షుక్కు ఉపాదేయమాకైయాల్ అత్తిరుమంత్రత్తైక్కాట్టిలుమ్ ? ఎన్న నరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఋచ ఇతి - వ్యాపకాంతరం తత్త్వహితాది ప్రకాశకమానాలుమ అనుబంధి సర్వాపేక్షితప్రకాశకమన్నాకైయాలే ఇతువే వ్యాఖ్యాతయా ఉపాదేయ మెన్గిరార్ - అప్పడి అర్థ కృత్స్నత్తై మాత్రమన్నిక్కే ఇమ్మంత్రత్తుక్కు స్వరూప కృతోత్కర్షము మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఋచో యజూంషీతి సర్వవేదేతి- అసకృదధీతమెన్నుమ్ శోలలు క్కైయాల్ అధీతంసకృదంజసా ఎన్నపడి - సకృదష్టాక్షరం జప్త్వా ఇతిసకృచ్ఛ్రవణముమధివ్యాహారత్తాల్

సా-ప్ర— పదకృదవ్యాఖ్యానత్వం యథా ధర్మాంతరోపష్టంభకత్వాద ధర్మైతేల్యస్వార్థ తౌల్య స్యాధారాతి దేప్రయోజకత్వ మితఃవ - నారాయణ పదబహువ్రీహి సమాసేన వ్యాప్తిం ప్రకాశయోస్త త్పురుష సమాసాపేక్ష ఫలాని ప్రత్యక్షతః "పరంజ్యోతి రుపసంపద్య- ఆదిత్యవర్ణం తమసస్తుపార", ఇత్యాది ప్రమాణాను గుణ్యాత్ తత్పురుష త్యాధారాణ్ ప్రత్యయాంత నారాయణ శబ్దార్థేన కాతత్వే "సోకామయత" ఇతిపత్యంతో ఉక్త సత్య సంకల్పరూపే చ్ఛాయాశ్చ నిరాసత్పురుషనైవ సర్వవ్యాపకత్వ సర్వాధారత్వయోరపి సిద్ధేః "నరసంబంధినో నారా నరస్సత్యసంకల్పః అనన్తవ్రతక్రతుః" ఇత్యాద్యనుగుణ్యేన నరశబ్దేవ హేయ ప్రత్యనీకత్వాదేరపి సిద్ధేశ్చైషాం విమర్శవాసుదేవ శబ్దార్థానాం నారాయణ శబ్దార్థైక దేశత్వ మితి భావః - ఏవం సర్వమంత్రాంతరార్థ గర్భత్వే తద్వ్యత్పత్తిసిద్ధ వేదార్థ గర్భత్వాచ్చాయమేవ ముముక్షూపాదేయ ఇత్యాహ - ఋచో యజూం షీత్యాదినా - అత్యాయాస సాధ్యసంగ్రహ నాయాసేన సాధకత్వాద ముముక్షూణా మప్యపాదేయ ఇత్యాహ - ఋచ ఇత్యాదినా - అధీతే ఇతి అసకృదితి పదచ్ఛేదః- ఉత్తరత్ర సకృదిత్యుక్తేః-సర్వవవరత మష్టాక్షరం

సా-వి—దీవ్యతి ఎన్నుమిమితి. వాసు దేవ శబ్దగత దేవశబ్దార్థః-ప్రపంచసృష్ట్యాదిమంత్రమాథర్వణాదిద్వ్యుపనిషత్తుక్కళిలుమిత్యారభ్య ప్రవృత్త్యపేక్షిత ప్రరోచనార్థం ప్రాధాన్యం తధాపేక్షిత ప్రతిపాదితం ఇదాసంపత్త్వాసప్ర ధీకరణాయఫలప్రశంసా ఋచో యజూంషి సామాని ఇత్యాదినా సర్వగ్రన్థసర్వవేద పారాయణ

సా - సం—వసతి వాసయతీతి. విక్రీడా విజిగీషా వ్యవహారద్యుతి స్తుతి మోదమదస్వప్న కాంతి గతిష్వితి ధాత్వర్థాభిప్రేతః - ఏకదేశత్వాప పాదనం ఋచ ఇతి - సకలజప్య నైరపేక్ష్యకరతాం వాక్యాహ. ఋచఇతి.

మూ— “ యస్యయావాంశ్చవిశ్వాసస్తస్యసిద్ధిశ్చతావతి । ఏతావానితినైతస్య ప్రభావఃపరిమీయతే ”, ఎన్గైయాలే తన్నామ్ విశ్వాసతారతమ్యత్తుక్కీడాక సిద్ధితారతమ్యముణ్డానాలుమ్మహావిశ్వాసముడైయార్ పక్కల్ ఇత్తిరుమన్త్రమ్ అనవచ్ఛిన్న ప్రభావమాయిరుక్కుమ్ - ఇశ్లోకత్తిల్ఇన్నారాల్పరిచ్ఛేదిక్క వొణ్ణాతెన్ఱు విశేషియామైయాలే “ నరనారణనాయులకత్తరునూల్ శిన్తామై విరిత్తవన్ ”, ఎన్గిఱ పడియే

సా.స్వా— జపిత్తపదముచ్చారణపరమెన్ఱపడి-ఇప్పడి వేదత్రయజపతుల్యత్తైశొన్నాలుమ్ పరిచ్ఛిన్నఫలమాకైయాలేఇతుఉత్కర్షహేతువామో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- యస్యేత్యాదినా- అనవచ్ఛిన్న ప్రభావమెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? స్వతస్సర్వజ్ఞనాన సర్వేశ్వరనాలే పరిచ్ఛేదిక్కలామే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇశ్లోకత్తిలితి- నరేతి- నరత్వేసతి నారాయణనాయ్- ఉలకత్తు, జగత్తిలె - అరునూల్, దుర్జ్ఞేయార్థక వేదమ్- వేదసమానార్థక మంత్రత్తై, ఎన్నపడి. శిన్తామై విరిత్తవన్, కించిదపి యథా నశిథిలో భవతితథా

సా.ప్ర—జపతామపిభిక్షుకత్వదర్శనాద్దృష్ట ఫలస్యాప్య సాధకస్య మోక్షసాధకత్వం దూరనిరస్తమిత్యత్రకారీర్యాదిష్వివాధికారివైగుణ్యాద్వా, విశ్వాసతారతమ్యాద్వా, ప్రబల ప్రారబ్ధకర్మణా ఫలప్రతిబంధాద్వా, కర్తుః రపేక్షాభావాద్వా ఫలాదర్శనమితి నసర్వఫలసాధకత్వస్య బాధఇత్యాహ- యస్యయావానిత్యాదినా - నన్వష్టాక్షర ప్రభావస్య అపరిచ్ఛిన్నత్వ మయుక్తం . సర్వజ్ఞేనావశ్య జ్ఞాతవ్యత్వాదన్యథా సార్వజ్ఞానుపపత్తే రిత్యత్ర “ యన్నాస్త్యేవతదజ్ఞతామనుగుణాంసర్వజ్ఞతాయావిదు,, రిత్యుక్తరీత్యాఽవిద్యమానస్యాగ్రహణమేవ సార్వజ్ఞానుగుణమిత్యపరిచ్ఛిన్న ప్రభావత్వస్యన బాధఇత్యాహ- ఇశ్లోకత్తిలిత్యాదినా - నరనారణనాయిత్యాది - నరనారాయణరూపేణాస్మిన్లోకే సనాతన ధర్మప్రవర్తకం

సా.వి— తుల్యత్వంచేత్సర్వేషామేతన్మంత్రేణైవ సర్వాభిలషితసిద్ధిస్స్యాదిత్యాశంకాయాం-తత్తద్విశ్వాసానురోధేన సర్వఫలసిద్ధిరస్త్యేవేతి ప్రమాణ సిద్ధమేవేత్యాశయేనాహ - యస్యయావాంశ్చేతి - విశ్వాసతారతమ్యప్రయుక్తమేవఫలతారతమ్యం.నప్రభావ తారతమ్యప్రయుక్తం. ప్రభావస్త్వనవచ్ఛిన్న ఏవ-సచమహావిశ్వాసవతాం జ్ఞాయతే- అనవచ్ఛిన్నపరమపురుషార్థరూప ఫలప్రాప్తి రితిభావః. అనవచ్ఛిన్న ప్రభావమాయిరుక్కుమ్, అనవచ్ఛిన్న ప్రభావతయా జ్ఞాయమానస్తిష్ఠతీత్యర్థః - ప్రభావస్య సర్వఫలవిషయత్వేన సర్వాధికారి సాధారణతయా దృశ్యమానస్య విశ్వాస రహిత విషయే నివృత్త్యయోగాదపవ్యాఖ్యానం. కింబహునా ? ప్రభావస్య పరిచ్ఛేదాభావాదేవ ఏతావానితి నైతస్యప్రభావః పరిమీయత ఇత్యత్ర కేనేత్యాకాంక్షాయాం కేనాపీతి వక్తవ్యత్వాదసంకోచేనేశ్వరేణాపి నపరిచ్ఛిద్యతఇతివచనతాత్పర్యమాహ. ఇశ్లోకత్తిలితి- ఇన్నారాల్, ఏతాదృశైః. పరిచ్ఛేదిక్క వొణ్ణాతు, పరిచ్ఛేత్తుమశక్యం- ఎన్ఱు, ఇతి . విశేషియామైయాలే, ఈశ్వరవ్యావర్తక విశేషణాభావేన సామాన్యత ఉక్తత్వాదిత్యర్థః. నరనారణనాయ్ ఉలకత్తరునూల్ శిన్తామైవిరిత్తవన్. నరనారాయణనాయ్, నరనారాయణావతారస్సన్-ఉలకత్తు, లోకే-అరునూల్, వేదాదిశాస్త్రం. శిన్తామై, న్యూనతా రాహిత్యేన- కార్త్స్న్యేనేతియావత్ - విరిత్తవన్, విస్తారితవాన్.

సా.సం— జపాన్తరస్యేవాస్యాపి ప్రయోజకామిశ్వరేణాప్యవచ్ఛేత్తుమశక్యంప్రభావత్వమాహ- యస్యేత్యాదినా-నరత్వేసతి నారాయణస్సన్ అస్మిన్జగతి దుర్జ్ఞేయార్థకకృత్స్నవేదార్థస్యార్థకమష్టాక్షరాఖ్యంమంత్రం స్వయమేవ ఋషిఃప్రతిపాద్య శ్శిష్యోగురుశ్చసన్ ప్రవర్తితవానితి నరనారణనాయ్ఇత్యస్యార్థః-

మూ—ఇత్థ్రియమన్త్రస్తుకు–ప్రవర్తకనుమాయ్ ప్రతిపాద్యనుమాయుమకూరస్వతస్స్వజ్ఞనాన నారాయణ్ తానుమితిక్ ప్రభావత్తై పరిచ్ఛేద యోగ్యమన్నన్ని యిమ త్తనై- ఇమ్మన్త్రస్తుకు–ద్రష్టావుమాయ్ జీవన్తైయు మానవణ్పక్క–లితే ఇత్తై పార్థమాకప్పెత్త తియమశ్ నైయూం వాగ్,, అన్నణ ర్మాట్ట నినైత్త నినై

సా.దీ— అన్తణర్ మాట్టనినైత్త మ నిరత్తై, శాకి, థ మ. అన్తణర్ మాట్టు, బ్రాహ్మణధనం- వే దమ్- అన్తి, అంతమ్. వేదాంతమ్. అఖిలమకుమ్మంత్రమ్- మంతారం, నాయతఇతి వ్యుత్పత్త్యా రహస్యప

సా.వ్యా—ప్రవర్తతెవానెన్నపడి. ఇతిక్ ప్రభావమ్పరిచ్ఛేదయోగ్యమన్నన్ని- పరిచ్ఛిన్నమ్ తెరియాత మాత్రమ న్నిక్కు–పరిచ్ఛేదాయోగ్య మెన్నెయఱియు మెన్నుకరుస్తు- ఇప్పడి ఇమ్మంత్రమనవచ్ఛిన్నప్రభావమాకిస్వరూపతిఏవ మోక్షప్రదమ్మాక్కియాతే అర్థానుసంధానమ్ వ్యర్థమాగాతో? ఎన్న వరుళ చ్చెయ్ కిరార్. ఇమ్మంత్ర త్తుక్కిరాతి- అన్తణరితి- అన్తణర్, బ్రాహ్మణాళుడైయ- మాట్టు, ధనం- వేదమెన్నపడి. మాట్టన్తి, అంత త్తిలే. నైత్త, వర్తమాననాన. మన్తిరత్తై, రహస్యప దేశ్యన్గనాశరిస్యానై-

సా.ప్ర—శాస్త్ర యథాసంకుచితంన స్యాత్తథాప్రకాశితవానిత్యుక్తప్రకారతోఽర్థః. ఏవమపరిచ్ఛిన్నప్రభా వవత్త్వే త్ప్రపన్నా నామేతద ర్థాను సంధాన రూపభగవదనుభవ ఏవోచితఇతి పరమాచార్యసంగ్రహాభిసి ద్ధమిత్యాహ. ఇమ్మంత్రత్తుక్కిత్యాదినా-అన్తణరిత్యాది, “బ్రాహ్మణానాంధనంవేద,, ఇత్యుక్తరీత్యాబ్రాహ్మ ణ ధనభూతవేదానామంతేవేదాన్తేషు “సత్యంజ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ. యతోవాఇమానిభూతానిజాయంతే,, ఇత్యాదిషు ప్రతిపాద్యతయా నిహితంమనన శీలానాంస్వాను భవ ప్రదానేనత్రాతారంభగవంతంమూలమంత్ర

సా.వి— సర్వ వేదాంత ప్రవర్తకత్వేన తదంతర్గతత్వేన క్రమదమ్మాట్టమరిస్యాది ప్రవర్తక ఇతి భా. నారాయణక్ తానుమ్, తత్ప్రవర్తక స్తత్ప్రతిపాద్యో నారాయణో. అతిక్ ప్రభావత్తై, త స్మం త్రప్రభావం. అరియమిత్తనై. జానాత్యేతన్మాత్ర మిత్యన్వయః - కథంజానాతీత్యత్రోక్తం పరిచ్ఛేదయోగ్యమ న్నన్నితి -స్వప్రభావవ చేతిస్మంత్రప్రభావోపి పరిచ్ఛేదయోగ్యో నభవతీతి - నచసర్వజ్ఞస్య హానిః. అవిద్య మాన పరిచ్ఛేదాజ్ఞానే సర్వజ్ఞస్య హాన్యభావాత్- అపరిచ్ఛిన్నస్యాఽపరిచ్ఛిన్నత్వ జ్ఞానమేవ సర్వజ్ఞత్వాను గుణం - అన్యథా భ్రాంతత్వేన సర్వజ్ఞత్వాభావప్రసంగాత్. నన్వేతన్మంత్రస్యైతావత్ప్రభావాదికం తస్యైవేతి చేత్తత్ద్వస్తునః తత్ప్రతిపాదిత ధర్మాదికమ ఇత్యనుయోగే కిముత్తరం? ఈశ్వరసంకల్ప కృత ఇతి చేదత్రాపి తథైవేత్యవేహి - ఏవం ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నమేవ అయమర్థవాద ఇతి నిరస్తం. ఈశ్వ రసంకల్పానుకూలే నానవచ్ఛిన్న ఫలప్రాపక తయాతత్స్వరూప విషయత్వాత్- ద్రష్టావుమాయ్, ఋష్ రిత్యర్థః - ఇత్తై, ఏతన్మంత్రం- అన్తణర్ మాట్ట న్నినైత్త మన్తిరత్తై, మన్తిరత్తాక మర వాన్నిపవా మ్రుతిమేల్ వాళులామ్- అన్తణర్, బ్రాహ్మణాః. తేషాం- మాట్టు, ధనం. వేదాః. తేషాం. అన్తి, అంతాస్తే షు - నైత్త, విద్యమానం - మన్తిరత్తై, మంతారం మననశీలం తారయంతంప్రవహూత్వాన్వం.

సా.సం—“ఇత్థంవేద,, ఇత్యుక్తోప్యనేనమనునానువిధితో భవతి చ- అస్యప్రభావం ప్రదాయతత్వాహ- ఇ మ్మంత్రత్తుక్కిరాతి - అన్తణర్, బ్రాహ్మణాః. మాట్టు, ధనం- సర్వవేదః - అన్తిలతదంతః. వేదాంతః-తస్మి న్వేదాంతే- నైత్త మన్తిరత్తై, రహస్యప దేష్టవ్యం సర్వేశ్వరం.

మూ— ముస్సిరత్తాల్ మరవాతెన్నెంజమ్ వాళ్లుమ్ మేల్వాళలామ్" ఎన్ఱు సొల్లియుత్తర్-

ఎట్టుమా మూర్త్తి యెట్ కణ్ణనెణ్ డిక్కెట్టిరై యెణ్ పిరకిరుతి, ఎట్టుమావరైకళిన్ఱవెణ్

కు ణత్తన్ఱెణ్ కుణమురోర్కళ్, ఎట్టుమావలరెణ్ శిత్తి యెణ్ణ్

సా టి— దేష్ట వ్యనానవిస్వాకాః. అవనైతిరుమంత్రత్తాలనన్య ప్రయోజననా యాను భవిక్క మా కిల్ ఎన్ఱుమ్ వాళలామ్, పరమపద తిల్ సర్వవిధ కైంకర్యమ్ పెత్తు వాళలా మెన్నై.

ఎట్టుమామూర్త్తిత్యాది- ఇప్పాట్టై స్వయమేవ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణుకిఱార్ లిమ స్వవరిక్కిఱార్-

---

సా-వ్యా— ముస్సిరత్తాల్, మూలమంత్రత్తాలే-మరవాతెన్నెంజమ్, సదా-వాళ్లుతమేల్, అనుభవియానిన్ఱాయాకిల్- వాళలామే, అనుష్ఠానపర్యంతమంత్రార్థానుసంధానపరతనానాయాకిల్ పరమపదప్రాప్య కైంకర్యంలభ్ధ్వావాళలామెన్ఱపడి. తథాచస్వరూపప్రధానమమ్మంత్రార్థానుసంధానద్వారా మోక్షపర్యంతమామెన్ఱు కరుత్తు-

ఇమ్మంత్రత్తుక్కితర పురుషార్థ సాధనత్వమిల్లైయాకిల్ ప్రధానమ్మానత్తై వారార్? ఎన్న సకల పురుషార్థ సాధనత్వ మొరు పాట్టాలే యరుళిచ్చెయ్కిఱార్, ఎట్టుమామూర్త్తీతి.

సా-ప్ర— నను వరితము విస్మరణాను సంధిస్సచేన్నా ప్రాప్తతి యావతిం తుం శక్యేత్యవోచస్నిత్యర్థః -

స్వానుసంధానే సర్వశేషిప్రదస్య సర్వార్థగర్భస్య మూలమంత్రస్య స్త్రీశూద్రాద్యను సంధానార్థమర్థం ద్రావిడగాథయా సంగృహ్యాతాం స్వయమేవ వాచష్టే ఎట్టుమా మూర్త్తీత్యాదినా -

---

సా-వి— ముస్సిరత్తాల్, మూలమంత్రేణ- మరవాతెన్నెంజమ్, సవిస్మరణేన మనసా. వాళ్లుమేల్, అనుభూయానుధ్యాయాంస్చేత్- వాళలామ్, ముక్తః. [illegible] - పరమపదే సర్వవిధ కైంకర్యంప్రాప్నుయాదిత్యర్థః.

[illegible] ప్రభావం ద్రావిడ గాథయా సంగృహ్ణాతి ఎట్టుమామూర్త్తీతి - అష్టభిర్మహామూర్తిభిర్విశిష్టం రుద్రం - ఎణ్ కణ్ణాన్, అష్టనయనం చతుర్ముఖం. ఎణ్ డిక్కు, అష్టానాం దిశాం. ఎట్టిఱై, అష్టస్వామినః. ఇంద్రాద్యష్ట పాలకా నిత్యర్థః. రుద్రస్య పూర్వముక్తత్వే పీంద్రాది సహయోగక్షేమత్వేన స్పష్టత్వ మభిప్రేత్యదిక్పాలక వర్గాత్ తత్వేన పునరుక్తిః ఎణ్ పిరకిరుతి, అష్టౌ ప్రకృతీః. అవ్యక్త మహదహంకారాన్ పంచ తన్మాత్రాణి చేత్యర్థః- ఎట్టుమా వరైకళ్, అష్టౌ మహాపర్వతాన్. "హిమవాన్నిషధో వింధ్యో మాల్యవాన్ పారియాత్రకః। మందరో మలయశ్చైవ మేరురష్టౌ ప్రకీర్తితాః" ఇత్యుక్తత్వాదష్టౌ మహాపర్వతా ఇత్యుక్తం - ఈన్ఱ, ప్రసృతవతః - ఎణ్ కుణత్తోన్, అపహతపాప్మత్వాది గుణాష్టక విశిష్టస్య భగవతః- ఎట్టు, అష్టాక్షరం. ఎణ్ణుమ్, అనుసంధధతాం - ఎణ్ కుణ మతియోర్క్కు, "శ్రవణం ధారణం చైవ స్మరణం ప్రతిపాదనమ్। ఊహాపోహోర్థ విజ్ఞానం తత్వజ్ఞానం చ ధీగుణాః" ఇత్యుక్తాష్ట గుణవిశిష్టబుద్ధిమతాం మంత్రార్థ గ్రహణ విషయధారణాది విశిష్ట బుద్ధిమతామిత్యర్థః. ఎట్టుమామలర్, అష్టమహాపుష్పాణి. "అహింసా ప్రథమం పుష్పం" మిత్యుక్తపుష్పాణి. ఎణ్ శిత్తి, అష్ట సిద్ధయః-

---

సా-సం— ము స్సిరత్తాల్, శ్రీమదష్టాక్షరేణ - మర వాతెన్నెంజమ్ వాళ్లుతి మేన్, అప్రమత్తస్సన్ అనన్య ప్రయోజనతయా నిత్యమనుభవితుం శక్తశ్చేత్ . వాళలామ్, ముక్తస్సన్ సుఖం స్థాతుంశక్యమిత్యర్థః.

మూలమంత్రస్య సర్వాభీష్టప్రదత్వరూపం చ ప్రభావం గాథయా సంగృహ్ణాతి- ఎట్టితి - అస్యమంత్రస్య

మూ-- వెట్టుమోకాకై మెన్ శెల్వమ్, ఎట్టుమాకుణమెట్టెట్టెనుకై తై వెట్టెంతి మేల(నప్పు) ను పు మెట్టిన వే॥ ౨౫॥

సర్వకారణభూతనుమాయ్, అఖిలహేయ ప్రత్యనీక కల్యాణైక తానుమాన సర్వేశ్వరనుక్కు ప్రతిపాదకమాన తిరుమష్టాక్షరత్తై అనుసంధిక్కుమ్ మహామతికళుక్కు ఆత్మగుణాది కళిలుమ్, అష్టైశ్వర్యాది కళిలుమ్ యథామనోరథమ్ సులభమాయిరుప్పతొన్రుమిల్లై యెన్కిరతు. ఎట్టుమామూర్త్తి, ఆకాశాదిభూతఙ్గళ్ ఐన్తుమ్ చంద్రాదిత్యర్కళుమ్ యజమాననుమ్ తనక్కు మూర్త్తికళాకవరి మ్పైత్తి అష్టమూర్త్తి యెన్ఱుపేర్ పెత్త రుద్రన్-ఎణ్కణ్ణన్, చతుర్ముఖనాకైయాలే ఎట్టుకణ్ణుడైయ బ్రహ్మా-ఎన్ఱిరుక్కు, ఎట్టుదిక్కుకళ్-

సా.దీ-- సర్వకారణభూతనుమా యెన్ఱు-పదత్తో వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకిరార్-ఎట్టుమామూర్త్తి త్యాదియాల్.

సా.స్వా-- ఇప్పాట్టాల్ సకలఫలసాధనత్వమ్ శొన్నదు కూడుమో ? తిరుమంత్రార్థానుసంధాతాక్కళుక్కు పురుషార్థావాప్తి ప్రత్యక్షబాధితై యాకైయాలే అతనుపపన్న మన్ఱో? దేవతాంతరమంత్రాదికళుక్కుత్తాన్ ఇప్ప్రభావమ్ వరలాకాతో ? ఎన్న పాట్టైయవతరిప్పిక్కిరార్- సర్వేతి- దేవతాంతర మంత్రాదికళ్ జగత్కారణత్వాది విశిష్ట వస్తు ప్రతిపాదక మల్లామైయాలే అతుకళుక్కు ప్ప్రభావమిల్లై. ఇమ్మంత్రమ్పోలే అఖిలహేయ ప్రత్యనీకత్వాది కృత్స్నాకారవిశిష్టబోధకమల్లామైయాలే భగవన్మంత్రాంతరఙ్గళుక్కుమిప్రభావమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. అనుసంధిక్కుమ్ మహామతికళుక్కెన్ఱతి-అల్పజ్ఞాళుక్కు పురుషార్థవైకల్యముణ్డానాలుమ్ పురశ్చరణాదిశాలిమహామతికళుక్కు ఫలవైకల్యమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు-యథామనోరథేతి - మనోరథముణ్డానాల్ తత్ఫలవైకల్యమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు- ఎట్టినవే యెన్ఱు అవధారణాభిప్రాయత్తాలే దుర్లభమొన్ఱుమిల్లైయెన్ఱు వ్యతిరేకనిర్దేశమ్- పృథివ్యాది పంచమూర్త్తిత్వముమ్, చంద్రాదిత్యాది మూర్త్తిత్వముమ్, పరమాత్మధర్మమాకైయాలే రుద్రనుక్కు కూడుమో ? ఎన్కిర శంకాపరిహారార్థమ్ వరమ్పైత్తితి- కర్మోపాధిక పృథివ్యాది మూర్త్తిత్వమ్ రుద్రనుక్కు భగవదాయత్తమాయిరుక్కిరానాలుమ్ స్వాభావికామ్ మూర్త్తిత్వమ్ పరమాత్మధర్మతయా రుద్రనుక్కిన్ఱై యెన్ఱుకరుత్తు-

సా ప్ర-- అవతారికాయాం భగవద్విశేషణాభ్యామిష్ట వెన్కుణత్తోన్ సిద్ధాంతవ్యాఖ్యోపవర్ణితః .

సా.వి--"ఊహస్తర్కోఽధ్యయనం దుఃఖవిఘాతాస్త్రయస్సుహృత్ప్రాప్తిః. దానంచసిద్ధయోఽష్టౌ" ఇత్యుక్తాః. ఎణ్ సిద్ధి, అష్టౌభక్తయః - ఎట్టుయోకాఙ్గమ్, అష్టయోగాంగాని - ఎణ్ణైశ్వర్యమ్, అష్టైశ్వర్యాణి . ఎట్టుమాకుణమ్, అష్టౌమహాగుణాః- "దయాసర్వభూతేషు క్షాంతిరనసూయా శౌచమనాయాసో మంగళమకార్పణ్యమస్పృహా" ఇత్యాత్మగుణా ఇత్యర్థః. ఉక్తంచాత్ర మూలఏవ "అష్టౌగుణాః పురుషం దీపయన్తి" ఇతి వ్యాఖ్యాస్యమానత్వాత్ - ఎట్టెట్టిణుమ్ కలై, అష్టసంఖ్యా వచ్ఛిన్నాష్టసంఖ్యాభిస్సంఖ్యాతాశ్చతుష్షష్టికలా ఇత్యర్థః - ఎట్టురతమ్, అష్టౌరసాః. శృంగారాదయః మేలతుపుమ్, తేషాముపరి తనక్కాంతరసత్ప- ఎట్టినవే, ప్రాప్తాఏవ- ఏతేష్వేకమప్యసాధ్యం నాస్తీత్యర్థః - సర్వత్రాష్టసంఖ్యావతాంగ్రహణమలంకారార్థం - గాథార్థంస్వయమేవవివృణోతి-సర్వకారణభూతనుమాంయితి.

సా.సం-- సర్వార్థసాధకత్వే నిబంధనకథనముఖేన గాథాయాం ప్రతిపాద్యమిదమిత్యాహ - సర్వేతి - స్వయమేవగాథార్థమాహ - ఆకాశాదీతి. అహంకారాదిత్యాదిశబ్దేనపంచతన్మాత్రగ్రహణం.

మూ — ఎట్టిరై, ఇంద్రాదికళాన ఎట్టు దిక్పాలకర్ కళ్. ఎన్ఱిరుక్కిఱతు, అవ్యక్తమహదహంకారాదికళాన ఎట్టు తత్త్వఙ్గళ్. ఎట్టుమావరైకళ్ - ఎట్టు కులపర్వతఙ్గళ్, ఈన్ఱ వేణ్ణుంగుణత్తోడ్, ఇవై యెల్లాత్తైయుమ్ సృష్టిత్త గుణాష్టక విశిష్టనాన పరమాత్మా - ఇవనుక్కు ఎట్టుగుణఙ్గళావన కర్మవశ్యత్వ జరామరణ శోకక్షుత్పిపాసైకళ్ అన్ఱిక్కేయొ(మొ)ళిగైయుమ్ నిత్యఙ్గళాన భోగ్యఙ్గళైయుడైయనాకైయుమ్ నినైత్తతు ముడిక్కవల్లనాకైయుమ్. ఎట్టెణ్ణ మెణ్ణుగణమతియోరుక్కు, ఇప్పడిప్పట్ట సర్వేశ్వరనుక్కు ప్రధానమంత్రమాన తిరువష్టాక్షరత్తై సార్థమాక క్కేట్టు అనుసంధిక్కుమ్ అష్టాఙ్గ బుద్ధియుడైయ అనన్యరాన ప్రతిబుద్ధరుక్కు. బుద్ధిక్కు ఎట్టు అఙ్గఙ్గళావన? "గ్రహణం ధారణం చైవ స్మరణం ప్రతిపాదనమ్। ఊహాపోహా-

సా-దీ— "అపహతపాప్మా విజరో విమృత్యుః" ఎన్ఱ శ్రుతియిన్ అర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్- కర్మవశ్యత్వే త్యాది- గ్రహణం ధారణం చేత్యాది - గ్రహణం, శబ్దస్య చార్థస్య గ్రహణం- ధారణం, అవిస్మరణం- స్మరణం, తత్తత్కాలే శీఘ్ర స్ఫురణం. అన్యేభ్యః ప్రతిపాదనం- ఊహః, అనుక్తాంశస్యాపి సంగ్రహః. అపోహః,

సా-స్వా— ఎట్టరై- ఇత్తై, ఈశ్వరన్ - ఎన్ఱిరుక్కిఱతు, "భూమిరాపోనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ। అహంకార ఇతీయం మే భిన్నా ప్రకృతిరష్టధా" ఇత్యుక్తార్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అవ్యక్తమితి - కుల పర్వతఙ్గళ్ ఇతి - "హిమవాన్నిషధో విన్ధ్యో మాల్యవాన్ పారియాత్రకః। మందరో మలయశ్చైవ మేరు రష్టౌ ప్రకీర్తితాః" ఇత్యుక్తాః - "అపహతపాప్మా విజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘత్సోఽపిపాసః సత్యకామః సత్యసంకల్పః" ఇత్యుక్తాష్ట గుణాభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవనుక్కెట్టు గుణఙ్గళావనేతి. ఎణ్ గుణత్తాన్ ఎట్టెణ్ణుమ్, ఎణ్ గుణత్తానుడైయ వెట్టు అష్టాక్షరం - అతై ఎణ్ణుమ్, అనుసంధిక్కుమ్. ఎణ్ గుణమతియోరుక్కు, అష్టాంగ బుద్ధియై యుడైయారుక్కు ఎన్ఱపడి- ప్రతిపాదనం, అన్యేభ్యః ప్రతిపత్తి జననం. ఊహః, అనుక్తాంశస్యాపి గ్రహణమ్. అపోహః, ఉక్తస్యాపి యథోచితం త్యాగః.

సా-ప్ర—ఎట్టుగుణఙ్గళిత్యాది. "అపహతపాప్మా విజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘత్సోఽపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసంకల్పః" ఇత్యాద్యుక్తా ఇతి భావః- ప్రతిపాదనం, స్పష్టోక్తిః. ఊహః, త్యాజ్యోపాదేయ విభాగః -అపోహః,

సా-వి— ఎణ్ గుణత్తోన్ ఇత్యత్ర "అపహతపాప్మే" త్యాద్యుక్త అపహతత్వాది గుణాన్ వ్యాచష్టే-ఎట్టుగుణఙ్గళావన ఇతి. ఇన్ఱి కేయొళిగైయుమ్, కర్మవశ్యత్వాది గుణానామసంబంధేన త్యాగః- అయమపహతపాప్మేత్యాదిభ్యః అపిపాస ఇత్యంతస్యార్థః. సత్యకామ ఇత్యస్యార్థమాహ- నిత్యఙ్గళానేతి- సత్యసంకల్ప ఇత్యస్యార్థమాహ- నినైత్తతు ఇతి. సంకల్పితస్య ప్రతిహతి రాహిత్యేన స్థాపన సామర్థ్యమిత్యర్థః - గ్రహణమిత్యాది ఊహః, అనుక్తస్యాపి సంగ్రహః. అపోహః, క్వచిదుక్తస్యాపి యథోచితం త్యాగః.

సా-సం— ఎట్టుకులపర్వతఙ్గళ్, "హిమవాన్నిషధో విన్ధ్యో మాల్యవాన్ పారియాత్రకః। మందరో మలయశ్చేతి మేరురష్టౌ ప్రకీర్తితాః" ఇత్యుక్తాః- ఎణ్ గుణత్తోన్ ఇత్యుక్త "మపహతపాప్మే" తి శ్రుత్యనుసారాద్వివదయతి- కర్మవశ్యత్వేత్యాదినా - క్షుధితశబ్దేన విజిఘత్సా శబ్దార్థ ఉక్తః. ఒళిగై, తేజస్తయా వస్థానం- నిత్యఙ్గళాన భోగ్యఙ్గళైయుడైయనాకై ఇతి సత్యకామ శబ్దార్థః - ప్రతిపాదనం, అన్యేభ్యః ప్రతిపత్తి జననం. ఊహః, అనుక్తాంశస్యాపి గ్రహణం - అపోహః, ఉక్తస్యాపి యథోచితం త్యాగః.

మూ— ఒర్థ విజ్ఞానం తత్వజ్ఞానం చ ధీగుణాః,, ఎనికిరైకై - ఎట్టు మామలర్, ,, అహింసా ప్రథమంపుష్పంపుష్పమింద్రియనిగ్రహః । సర్వభూతదయాపుష్పం క్షమాపుష్పం విశేషతః । జ్ఞానంపుష్పం తపఃపుష్పం ధ్యానంపుష్పంతథైవచ । సత్యమష్టవిధం పుష్పం విష్ణోః ప్రీతికరంభవేత్,, ఎన్కిఱపుష్పఙ్గళ్-ఎణ్ణి త్తి,, ఊహస్తర్కోఽధ్యయనందుఃఖవిఘాతాస్త్రయస్సుహృత్ప్రాప్తిః । దానంచసిద్ధయోఽష్టౌ,, ఎన్కిఱవై.ఎణ్ణి త్తి, ,,మద్భక్తజనవాత్సల్యం పూజాయాంచానుమోదనమ్।మత్కథాశ్రవణేభక్తిస్స్వరనేత్రాంగవిక్రియా।స్వయమారాధనేయత్నోమమార్థేడంభవర్జనమ్ ।మమానుస్మరణంనిత్యంయచ్చమాంనోపజీవతి। భక్తిరష్టవిధాహ్యేషా,,ఎన్కిఱఎట్టువిధఙ్గళానభక్తికళ్-ఎట్టుయోగాఙ్గమ్,యోగాంగఙ్గళ్చొల్లప్పట్ట యమనియమాదికళ్,

సా.దీ—క్వచిదుక్తస్యాపియథోచితంత్యాగః.అర్థవిజ్ఞానం,విశిష్టజ్ఞానం.తత్వజ్ఞానం,యథార్థప్రతిపత్తిః.మమానుస్మరణంనామ భగవంతంప్రతి స్వస్య శేషత్వజ్ఞానం. మాంనోపజీవతి,ఉపజీవనంనామభగవత్సేవాయాం

సా.స్వా—అర్థవిజ్ఞానం, విశిష్టజ్ఞానం- తత్వజ్ఞానం, యథార్థజ్ఞానం. ఊహశ్శక్తిః- తర్కః, యుక్త్యనుచింతనం. అధ్యయనం, శ్రవణం . దుఃఖవిఘాతాః, ఆధ్యాత్మికాదయః . జ్ఞానేనైకేనచేత్ - యమేతి,యమ, నియమ, ఆసన , ప్రాణాయామ , ప్రత్యాహార , ధారణా , ధ్యాన , సమాధి రూపాః ఎట్టు పడి.

సా ప్ర—త్యాజ్యపదత్యాగః అర్థవిజ్ఞానం.అధీతఇత్యర్థః. ఊహా జేయం,తస్యప్ర మేత్యర్థశ్చ నవ్యజ్ఞానం,న్యాయానుగృహీత వాక్యార్థనిర్ణయః - ఊహశ్శబ్ద ఇత్యాది- అగమావిరోధి న్యాయైమనసా తర్కేణ సరస్యసిద్ధాంతార్థ నిర్ణయ ఊహాపర పర్యాయః తారతారాఖ్యా సిద్ధిః- శబ్దజ్ఞానం శబ్దః శబ్దోపలక్షితం. సుతారాఖ్యాసిద్ధిః- అధ్యయనం, అక్షరగ్రహణంతారాఖ్యాసిద్ధిః . న్యాయావగతార్థ సంవాద హేతుభూతాసుహృత్ప్రాప్తిః రమ్యకాఖ్యాసిద్ధిః - దానం, సంశయ విపర్యయానంతరిత వివేక ప్రవాహస్సముదితాఖ్యాసిద్ధిః - ఆధ్యాత్మికదుఃఖ విప్రాప్తిః ప్రమోదాఖ్యా సిద్ధిః. అధిదైవిక నివృత్తిర్ముదితాఖ్యా సిద్ధిః . ఆధిభౌతిక నివృత్తిర్మోదమానాఖ్యా సిద్ధి రిత్యష్టసాంఖ్యోక్తా సిద్ధయో ఇత్యర్థః . ప్రథమంవేదాధ్యయనం - అనంతరం సాంగాధ్యయనసిద్ధవేదార్థజ్ఞానం- తతోమీమాంసా సాధ్యార్థనిర్ణయః -తత్సాన్వవగతసంవాద ఫలకసత్సంగతిః - తతస్తత్వజ్ఞానావరణ భావనా- తతఆధ్యాత్మికాధిదైవికాధిభౌతికదుఃఖత్రయనివృత్తిరిత్యేవంరూపసిద్ధిక్రమఇతిభావః-ఆసనప్రాణాయామాదిర్నియమాదీత్యాదిశబ్దార్థః-

సా-వి— అర్థవిజ్ఞానం,విశిష్టజ్ఞానం తత్వజ్ఞానం,యథార్థప్రతిపత్తిః-ఊహస్తర్కఇత్యాగమావిరోధిన్యాయైర్వేదాంతవాక్యానాం సిద్ధాంతనిర్ణయఊహాపరపర్యాయా తారతారాఖ్యాసిద్ధిః- శబ్దః, శబ్దజ్ఞానంసుతారాఖ్యాసిద్ధిః-అధ్యయనం,అక్షరగ్రహణం.తారాఖ్యాసిద్ధిః న్యాయావగతార్థసంవాదహేతుభూతాసుహృత్ప్రాప్తిఃరమ్యకాఖ్యాసిద్ధిః-దానంసంశయవిపర్యయానంతరితవివేకప్రవాహస్సముదితాఖ్యాసిద్ధిః-ఆధ్యాత్మికదుఃఖనివృత్తిః ప్రమోదాఖ్యాసిద్ధిః. అధిదైవిక దుఃఖనివృత్తి ర్ముదితాఖ్యా సిద్ధిః.- అధిభౌతిక దుఃఖనివృత్తిర్మోదమానాఖ్యాసిద్ధి రిత్యష్టసాంఖ్యోక్తా స్సిద్ధయ ఇత్యర్థః. ప్రథమ మధ్యయనమిత్యక్షర వేదాక్షర రాశిగ్రహణం. అనంతరంశబ్దః,శబ్దాత్సాంగాధ్యయనసిద్ధ పారమార్థ్యజ్ఞానం. అథ- తర్కమూహశ్శబ్దః

సా.సం—అర్థ విజ్ఞానం, అర్థ సవికల్పకం తత్వజ్ఞానం-అర్థయాథాత్మ్యజ్ఞానం.దుఃఖవిఘాతాస్త్రయః

మూ — ఎణ్ణైశ్వర్యమ్ - ,, అణిమా మహిమా చైవ గరిమా లఘిమా తథా । ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యం ఈశిత్వం వశిత్వం చాష్టమైశ్వర్యగుణాః । ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యం చేశిత్వ మైశ్వర్యాణి యోగయుక్తస్య ,, ఎన్కిఱ విభూతికళ్ - ఎట్టుమాకుణమ్, ముక్తద శైయిల్ అవిర్భవిక్కుమ్ గుణాష్టకమ - ,,అష్టౌ గుణాః పురుషం దీపయన్తి ,, తిత్యాది కళిల్ శొన్న వైయా కవుమామ్, ఎట్టెట్టెణ్ణుమ్ కలై - చతుష్షష్టికలైకళ్ - ఎట్టిరత మేలతువమ్. ,, శృంగారవీరకరుణాద్భుత హాస్యభయానకాః । బీభత్సరౌద్రౌ చ రసాః ,, ఎన్కిఱ రసఙ్గళ్ - ఎట్టుక్కుమ్ మేలాన శాంతిరసమ్. ఇవై యెల్లామెట్టినవే, ఇవత్తిల్ ఇవనుక్కు ఇచ్ఛైయుళ్ళపోతు ఎట్టాదిరువై యెన్నుమిల్లై -

సా-దీ—ప్రయోజనాంతర ప్రార్థనా- వశిత్వం, స్వాధీనత్వం. ప్రాప్తిరిష్టానాం. ప్రకృష్టః కామో యస్య తస్య భావః ప్రాకామ్యం, సిద్ధసంకల్పత్వ మెన్నపడి. గుణాష్టకం, అపహతపాప్మత్వాదికళ్. యద్వా అష్టావాత్మగుణాః ,,దయా సర్వభూతేషు క్షాన్తి రనసూయా శౌచమనాయాసో మంగళ మకార్పణ్య మస్పృహా'' ఎన్ఱు గౌతమర్ శొన్న గుణాష్టకమాకవుమామ్- ఎట్టినమ్, రసఙ్గళ్-

సా-వి— శైశవమ్, ఐశ్వర్యమెన్నపడి-శరీరతోఽణుభవన, మహద్భవన, లఘుభవన, స్పృహణీయతయాభవనాన్యణిమాదీని - వశిత్వం స్వాధీ. స్వశేషకత్వం ఈశిత్వమ్, అనేకనియామకత్వం ఇష్టానాం లాభః ప్రాప్తిః- ప్రకృష్టః కామో యస్య తస్య భావః ప్రాకామ్యం. సిద్ధసంకల్పత్వం- ఎట్టుమాకుణమ్, అష్ట సంఖ్యాక మహాగుణఙ్గళెన్నపడి. "అష్టౌ గుణాః పురుషం దీపయన్తీ"తి- "దయా సర్వభూతేషు క్షాన్తి రనసూయా శౌచమనాయాసో మంగళ మకార్పణ్య మస్పృహే" త్యాదిగౌతమోక్తగుణాః ఎన్నపడి -

సా-ప్ర—అణిమేత్యాది-అణిమాదిచతుష్టయం శరీరధర్మాః, వశిత్వం, సర్వం వశే యస్య తత్త్వం. నియంతృత్వమిత్యర్థః - ఐశ్వర్యం, భూతభౌతిక సృష్టి సంహార సమర్థత్వం - ప్రాప్తిః , భూమిస్థ నైవాంగుల్యా చంద్రాది స్పర్శః-ప్రాకామ్యం, ఇచ్ఛానురూప విభూతిః. ఎట్టు మాకణఙ్గళిత్యాది - అపహతపాప్మత్వాదిర్వా- ,,అష్టావాత్మ గుణాః దయా సర్వభూతేషు క్షాంతిరనసూయా శౌచమనాయాసో మంగళమకార్పణ్యమస్పృహే , త్యాత్మగుణావా- ఇరత్తిలిత్యాది - ఉక్త ప్రకారేణాష్టాతు రార్థానుసంధాతౄణామేవ గ్రాహ్యాః

సా-వి—మిమాంసానామధ్యాత్మవినియః. తతస్సర్వ వగతసంవాదఫలకసత్సంగతిః. తతోధ్యానశబ్దోద్దిష్టానవరతభావనా. తత ఆధ్యాత్మికాధి దైవికాధి భౌతికదుఃఖత్రయ నివృత్తిరిత్యేవం రూపసిద్ధ్యష్టకమితిభావః. అణిమేత్యాది- అణిమాచతుష్టయం శరీరధర్మాః, సూక్ష్మ శరీర రూపస్థూల శరీరాదిత్వాత్. వశిత్వం, సర్వం వశే యస్యేతి తత్త్వం-నియంతృత్వమిత్యర్థః. ఐశ్వర్యంచ భూతభౌతిక సృష్టిసంహారసమర్థత్వం- ప్రాప్తిః, భూమిస్థైనైవాంగుల్యా చంద్రాదీనాం స్పర్శః. ప్రాకామ్య మిచ్ఛయా అవిఘాతః -

సా-సం— ఇత్యనేన అష్టౌ స్వాస్థ్యం ప్రజ్ఞా చ గృహ్యతే శరీరతోఽణుభవన, మహద్భవన, లఘుభవన స్పృహణీయతయాభవనాన్యణిమాదీని-ఇష్టానాం లాభః ప్రాప్తిః-ప్రకృష్టః కామో యస్య తస్య భావః ప్రాకామ్యం- సిద్ధసంకల్పత్వమిత్యాయావల్, ఈశిత్వం, సర్వ నియామకత్వం. వశిత్వం, స్వాధీనస్య శేషకత్వం- "అష్టౌ గుణాః పురుషం దీపయన్తీ" త్యనేన ,,దయా సర్వ భూతేషు క్షాంతి రనసూయా శౌచమనాయాసో మంగళ మకార్పణ్య మస్పృహా,, త్యుక్తా ఆత్మగుణాః గృహ్యంతే. ఇచ్ఛాయాం సత్యా మప్యాత్మ గుణాద్య లాభే బీజ మాహ-

మూ—ఆత్మగుణాదిక ళిన్ని రమ్యాతోహ్ంగ్ు అనుసంధానత్తిల్ ఉణ్ణ్మ్యారావైయాలే - అప్పుళ్వ్వైష్ణ ళవారాత్తోపుళ్ళిళు ఉపేక్షైయాలే - కదాక్ష సంసారమ్ నివర్తియా తొళిరదు ఇక్షైకణ్డిరాయిలే - అ తైయాలేయిరే "నమోనారాయణాయేని మంత్ర స్సర్వార్థ సాధకః" ఎన్నిరదు - అవిద్యాపుగానమ్యోగ్యా త్త్కె రనవజ్ఞాతసప్తర్థః।

స్వా. దీ— ఎట్టాత్తై యొట్టుమిల్లై యన్నిత్తియై ఎపాదక్కిరార్. మంల ఆత్మగుణాది కళ్ళత్తాలెయాలే - ఇవనిడత్తిల్ కుణమొన్నియు మంత్రత్తిక్ సర్వఫలసాధనత్వత్తిల్ కుఱైయుమిల్లై యెన్నుకరుత్తు ఇవ్వర్థత్తిల్ సంమతికాట్టుకిరార్. అకైయాలేయిరెన్ఱు. ఇ సిమంత్రవ్యాఖ్యానత్తై నిగమిక్కిరార్ . అవిద్యేత్యా దిశ్లోకత్తాల్ - అవిద్యా, అజ్ఞానం - సైవపిశాచికా - అనవజ్ఞాతః.అద్వేషః - సత్పథః , సదాచారో యేషాం:

సా. స్వా— ఇప్పడి ఇత్తై యిళ్ళయ్యోతుమ్ మంత్రాను సంధాతాక్కళుక్కు ఆత్మగుణాదిపూర్తి యిల్లా మైయాలే అనుభవ విరోధమిల్లెయో ? ఎన్నఫలాసిద్ధ్యాదికళ్ కర్మవైగుణ్య త్తాలేయన్రిక్కే మంత్రప్రభా వ వైకల్యత్తాలే యన్రెన్నుళిచ్చైయ్కిరార్ - ఆత్మగుణాదికళిలి -అప్రమాణమాక ఇప్పడిక్కప్పిక్కవేణ్ మో?ఎ న్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అకైయాలేయిరెఇతి ,అకైయాలే, ఫలాసిద్ధిమంత్ర ప్రభావవైకల్యాప్రయుక్తమాకై యాలేఎన్నపడి - ఇప్పడి మూలమంత్రార్థకథన ముపపన్నమానాలుమ్ మతాంతరస్థో క్తిత యోజనైయు మేకదేశికళుడైయ యోజనైయుమ్ పూర్వసంప్రదాయ సిద్ధమాకైయాలే అతుకళైయుమ్ దర్శిప్పిక్కవేణ్డా వో ? ఎన్నవత్తి యోజనాంతర మసత్సంప్రదాయ సిద్ధమాకైయాలే యనుపాదేయ మెన్నుమ్,పూర్వోక్త యోజనాజాతమే సత్సంప్రదాయ సిద్ధతయా ఉపాదేయ మెన్నరుళిచ్చైయ్కిరార్. అవిద్యేతి - అవి ద్యా, అ జ్ఞానం- సైవపూతనా, పిశాచికా -తదున్ముక్తైః- అనవజ్ఞాతః,అద్వేషః.సత్పథః,సదాచారః-యేషాంతైః-

సా.ప్ర—ఫలేషుయదపేక్షితం న తద్పులభమిత్యర్థః.ఏవంతహీ దాసీంతనానామప్యష్టాక్షరాభ్యాసనుసం ధాతౄణామాత్మగుణా పూర్తిః పూర్వాచార్యాణా మష్టైశ్వర్యా సిద్ధిరుపలబ్ధి సంసార నివృత్తిశ్చ నోపపద్యేతాతోఽప్యష్టాక్షరస్య సర్వఫల సాధనత్వ వచనానాం ప్రావకత్వ మిత్యేత్యత్రాహ. ఆత్మగుణాదీతి - కామ్యేష్వనుష్ఠితేష్వపి ఫలాసిద్ధేః క్రియావైకల్య ప్రబల కర్మప్రతిబంధాది ప్రయుక్తత్వస్య తాంత్రికోక్తత్వా న్నైగయాదితిభావః - ఏవం మంత్రార్థవర్ణన ప్రకారస్య భ్రమప్రమాద విప్రలిప్సాకరణాపాటవ వైదేశి క దేశికోక్తత్వ ప్రదర్శనవ్యాజేన ప్రాజ పరిగ్రాహ్యత్వమాహ - అవిద్యేత్యాదినా-॥ అనాత్మన్యాత్మవిజ్ఞా నమస్వేస్వమితియామతిః।అవిద్యాతరుసంభూతి బీజ,,మస్యేకద్దేహిన్న భ్రమస్సప్తోంప్రాత్యభ్రమశ్చావిద్యా-

సా.వి— ఏవంతత్వజ్ఞా రాచార్యైర్యుపంత్రమిమి నిగమయతి-అవిద్యేతి- అవిద్యా,దేహాత్మాదిభ్రమః.సామా హాయంతీ సతీఅజ్ఞానంహి నస్త్రీతిపూతినాస్త్రీ రూపణం- తస్మాత్ ఇతి పూతినా సంహారికృష్ణ సామ్యం వ్యజ్యతే- అవిద్యారహితత్వాదేవ అనవజ్ఞాతి సత్పథః, అత్యక్తసన్మార్గాః -

సా-సం— ఆత్మేత్యాదినా - ఏవమాత్మ గుణాద్యసద్భావస్య ధాన్యస్థిత్యా సర్వార్థ సాఫల్యం ప్రమాణ సిద్ధం నిర్బాధమస్యేత్యాహ . అకైయాలె ఇతి - స్వాప పాదిత మంత్రార్థానాం గురూపదిష్టత్వం గు రూణాంచాజ్ఞానాది రాహిత్యం సన్మార్గానతిలంఘిత్వం విషయ ప్రాపణ్యాది దూషితగత్వంచవదన్ మూ లమంత్రవ్యాఖ్యానం నిగమయతి . అవిద్యేతి.

మూ— అసదాస్వాదసక్తైః రాదిష్టమిదం దర్శితమ్ ॥
ఉయర్న్దనశా్కావల

సా.దీ—అసతః, సాంసారికసుఖస్య - ఆస్వాదే, అనుభవే. సక్తైర్జ్ఞైరాచార్యైరుపదిష్టమర్థజాతం. ఇదం, ఏవమస్మాభిర్దర్శితమితి -

ఉయర్న్దనశా్కావల నిత్యాది- ఇప్పాట్టాల్ తిరుమంత్రార్థమెల్లామ్ ముతల్ త్తుడజ్గి వర్ణక్రమత్తిలే తత్త్వహిత పురుషార్థవిషయమాన వభిమత యోజనైయై ఉళ్కొణ్డు కాట్టి యరుళుకిరార్- ఉయర్న్దనశా్కావలన్, సర్వజగత్కారణత్వేన నిస్సమాభ్యధికనాయ్ సర్వశేషియాయ్ సర్వరక్షకనాన శ్రియఃపతి క్కు.

సా-స్వా—అసదాస్వాదే, అల్పత్వాస్థిరత్వాదిదోషయుక్తతయా అసత్ప్రయోజనాంతరాస్వాదే-సక్తైరస్మదాచార్యైరాదిష్టమిత్యస్మాభిర్దర్శితమ్- అనేవంభూతదుర్వ్యాదిదర్శితయోజనాంతరం తు అజ్ఞానిభిరాదిష్టత్వాత్సదాచారోల్లంఘిభిరాదిష్టత్వాత్ప్రయోజనాంతరాసక్త్యాదిష్టత్వాచ్చానాదరణీయమితి తన్నాస్మాభిర్దర్శితమితి భావః.

ఇప్పడి అవిద్యాపూతనోన్మత్తైరాదిష్టమెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? అవర్కళ్ శొన్నవర్థముమ్ బాధితమాకిలతు కూడాతే ? ఎన్న, పూర్వోక్త ప్రకారత్తాలే సప్రమాణమాక వుపపాదిత్త పదార్థవాక్యార్థఙ్గళై క్రమేణసంగ్రహియా నిన్ఱుకొణ్డు ఒరుపాట్టాలేకృతార్థరైయై యనుసంధిక్కిరార్- ఉయర్న్దననితి - యవ్వా, ఇప్పడి యుపపాదిత్త వనేకార్థఙ్గళిల్ వాక్యత్రయపక్షత్తిల్ స్వాభిమత తత్త్వ హిత పురుషార్థపరయోజనైయై సంగ్రహిక్కిరార్. ఉయర్న్దననితి ఉయర్న్దనన్, సర్వజగత్కారణత్వేన నిస్సమాభ్యధికతయా సర్వోచ్ఛ్రితనాన - కావలన్, రక్షకన్ - సర్వరక్షకనాన

సా.ప్ర — “సమానేవృక్షే పురుషో నిమగ్నః. సమానం వృక్షం పరిషస్వజాతే,, ఇత్యాదిషు తరుశబ్దాపరపర్యాయ వృక్షశబ్దవాచ్య శరీరసంబంధానువృత్తిప్రయోజకాయా అనాత్మన్యాత్మబుద్ధిరస్వే స్వత్వబుద్ధిశ్చేత్యర్థః- ఏవంరూపా విద్యాయా అనుకూలతయా ప్రతీయమానతయైవ బాధకత్వాత్తథా సంప్రేషితపూతనాత్వేన రూపణం. ఏతేన భ్రమాభావ ఉక్తః- జ్ఞానినో౽పి ప్రమాదాన్ కరణాపాటవాచ్చ సత్పథాతిక్రమస్స్యాదితి తదభావకీర్తనేన ప్రమాదకరణాపాటవయోరభావ ఉక్తః. అసదాస్వాదేత్యాది- నిషిద్ధానుష్ఠానాల్లజ్జయా నివృత్తేరిత్యర్థః- విప్రలిప్సాయాం లజ్జయా నుపపత్తేర్లజ్జావత్త్వోక్త్యైవ విప్రలిప్సాభావ ఉక్తః -

ఉక్తాధికారార్థం ద్రామిడగాథయా సంగృహ్ణాతి- ఉయర్న్దనమిత్యాదినా- ఉయర్న్దనశా్కావల

సా-వి—అసదాస్వాద సక్తైః, దుష్టవిషయానుభవ విముఖైః - ఆద్యవిశేషణేన భ్రమరాహిత్యం- ద్వితీయేన హితోపదేష్టృత్వం. తృతీయేన విప్రలిప్సారాహిత్యం చ దర్శితం- ఏతాదృశైరాచార్యైరుపదిష్టమిత్యస్మాభిర్దర్శితం. న స్వకపోలకల్పితమితి భావః-

అధికారార్థం ద్రమిడ గాథయా సంగృహ్ణాతి. ఉయర్న్దని- ఉయర్న్ద, ఉత్కృష్టాత్- నశా్కావలన్,

సా- సం —సక్తైః, పరాఙ్ముఖైః- దేశికైః యదాదిష్టం, యదుపదిష్టం తత్, ఇదం, ఉక్తప్రకారేణ - అస్మదర్థగ్రాహ్యేణాస్మాభిః ప్రదర్శితమిత్యర్థః -

ఉక్తం మూలమంత్రార్థం గాథయా సంగృహ్ణాతి . ఉయర్న్దని - సర్వకారణత్వ సర్వశేషిత్వ

మూ—నల్లార్కు-రిమై-యురన్దుయిరామ్, మయల్ న్తమైతీర్న్తు మత్తోర్ వళియిన్తియదైక్క-లమాయ్, పయన్త వన్నారణన్ పాతజ్గళ్ శేర(న్తు)న్త

సా-దీ—ఉరిమై, అంతరంగత్వ ముడైయనామ్ - అల్లార్కు-రిమై తురన్దు, తద్వ్యతిరిక్తరెల్లార్కు-మ్ శేషత్వ త్తై త్తవిర్న్తు- ఉయిరామ్, దేహేంద్రియాది విలక్షణత్వజ్ఞానత్వ జ్ఞానగుణకత్వాది విశిష్టరానోమ్. మయ ల్ న్తమైతీర్న్తు,అవిద్యాదికళ్ తీర్న్తు.మత్తోర్వళియిన్ఱి,ఉపాయాంతరాశక్తనాయ్-అదైక్క-లమాయ్,అస్మదీయ భరసమర్పణమ్పణ్ణి-పయన్తవన్నారణన్,జగదుత్పాదకనాన శ్రీమన్నారాయణనుడైయ- పాతజ్గళ్ శేర్న్తు,

సా స్వా—నారాయణాపేక్షయా-అల్లార్క్కు-,అన్యేషామ్. ఉరిమై,అంతరంగత్వమ్-శేషత్వమెన్నపడి తురన్దు, శేషత్వత్తై త్తవిర్న్తు - శ్రియఃపతిక్కు-శేషనాయ్ తదన్య నిరూపిత శేషత్వత్తైక్కు-విట్టు - ఇత్తనాలే అకారార్థముమ్చతుర్థ్యర్థముమ్ ఉకారార్థముమ్ శొల్లప్పట్టతు - ఉయిరామ్, దేహేంద్రియాదివిలక్షణనాయ్-జ్ఞానత్వజ్ఞానగుణకత్వాణుపరిమాణత్వాదిరూపమకారార్థపరామర్శత్తాలే దేహేంద్రియాదివిలక్షణనానేనెన్నపడి-మకారార్థమ్ శొల్లప్పట్టతు.మయల్ న్తమైతీర్న్తు,అహంకారమమకారాద్యజ్ఞానమ్తీర్న్తెన్నపడి.మత్తోర్వళియిన్ఱి, అత్యంత పారతంత్ర్యత్తాలేయుమత్యంతాశక్తియాలుమ్ ఉపాయాంతర గంధమిల్లామల్ అదైక్క-లమాయ్, భరత్వేనసమర్పితనాయ్. ఇత్తినాలేనమస్సిలర్థ త్రయమ్ శొల్లిత్తు పయన్తవన్, జగత్తై సృష్టిత్తవనాన- నారణన్, "నరాజ్జాతానితత్త్వాని నారాణీతి" ఎన్కిర పడియే జగత్కారణ భూత నారాయణనుడైయ. పాతజ్గళ్, తిరువడిగళై. శేర్న్తు, ఉపాయమాకప్పత్తి - "తేషామ్ నయనఃభూరసిత్వా

సా-ప్ర—నల్లార్క్కు-రిమై తురన్దుయిరామ్, సర్వరక్షకతయా సర్వోత్తృష్టత్వేన అకారవాచ్య శ్రీపతివ్యతిరిక్త శేషత్వాదుకారేణ వ్యావర్తితాః భగవచ్ఛేషత్వావగమాల్లబ్ధసత్తాకాః. "అస్మిన్బ్రహ్మ ఇచ్చేద్వేద. సంతమేనంతతోవిదు," రిత్యుక్తైః జ్ఞానవత్త్వేన మకారార్థోదర్శితః- ఏవంచప్రణవార్థ ఉక్తః - మయల్న్తమైతీర్న్తు మత్తోర్వళియిన్ఱి యదైక్క-లమాయ్- నివృత్తాహంకార మమకారా ఉపాయాంతరశూన్యతయా భగవంతం ప్రపన్నాః . ఏతేన నమశ్శబ్దార్థోదర్శితః - పయన్తవన్నారణన్ పాతజ్గళ్ శేర్న్తు

నా.వి—అస్మద్రక్షకాత్ - అల్లార్కు, అన్యేషాం - ఉరిమై, దాస్యం - తురన్దు, అవాస్య- ఉయిరామ్ వర్తితాన్య శేషత్వ బుద్ధినామిత్యర్థః - ఉయిరామ్, లబ్ధసత్తాకానాం - భగవచ్ఛేషత్వాత్మకస్వరూపసత్తావతామితియావత్ - అనేనప్రణవార్థః- మయల్న్తమైతీర్న్తు, అహంకారమమకారహేతుభూతాజ్ఞానని వృత్త్యా. మత్తు, అనిర్దిష్ట ఓర్, ఏకస్య. వళి, మార్గస్య - ఇన్ఱి, అభావేన - ఉపాయాంతరాభావేనేత్యర్థః - అదైక్కలమాయ్, రక్ష్య వస్తుమాత్రానాం. పయన్త, జగత్స్రష్టుః- అన్యగ్ర, ప్రసిద్ధస్య నారాయణస్య - పాతజ్గళ్, చరణౌ- శేర్న్తు, ఆశ్రితానాం ప్రపన్నానామిత్యర్థః - అనేన

పా-సం—శ్రియఃపతిత్వేః - ఉత్కర్షం,సర్వాతిశాయినః అస్మద్రక్షకాదన్యేషాం-ఉరిమై,నిరుపాధిక శేషత్వమ్- తురన్దు, అపోహ్య. ఉయిరామ్ , మకారార్థస్య - లబ్ధస్వయాథాత్మ్యేవ బోధస్సన్నితి యావత్. ఇత్థం ప్రణవార్థఉక్తః . మయల్న్తమైతీర్న్తు, అహంకార మమకారాదిక మపోహ్య- ఇత్థం నమశ్శబ్దార్థ ఉక్తః -మత్తోర్వళియిన్ఱి అదైక్క-లమాయ్ పయన్త వన్నారణన్, అనన్య గతిస్సన్ రక్ష్యతయా ప్రపన్నానాం రక్షకత్వేన ప్రసిద్ధస్య శ్రీమన్నారాయణస్య - పాతజ్గళ్ శేర్న్తు

మూ — పళువడియార్, నయన్దిరుక్కుత్తేవలెల్లామ్ నాదునక్ మనువోతినమే ॥ ౩౮ ॥

సా - దీ — తిరువడికళైయే యుపాయమాక ప్పత్తినవనాయ్ - పళువడియార్, "యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి" ఎన్ఱ నిత్యముక్తరోడేకూడ. నయన్దిరుక్కుత్తేవలెల్లామ్, ప్రీతియోడే ఇవక్ శెయ్యుమ్ సర్వవిధ కైంకర్యఙ్గళెల్లాత్తైయుమ్. నాదునక్ మను, ప్రార్థిక్కుమ్‌పడియాయ్ ప్రతిపాదిక్కిఱ నల్ల మూలమంత్రత్తై. ఓతినమే, ఆచార్యసకాశాదధ్యయనమ్ పణ్ణినోమెన్నైకై - ॥ ౩౮ ॥

ప్రణవాది మూన్ఱు పదఙ్గళాలుమ్ తత్త్వహిత పురుషార్థఙ్గళై క్కాట్టుకిఱ ఇత్తిరుమంత్రమ్

సా - వ్యా — నారాయణ ఇతిస్మృతిః, ఎన్కిఱ అర్థత్తై చ్చొన్నపడి. పళువడియార్, "యత్ర పూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః", ఎన్కిఱ నిత్యసూరికళ్ నయన్ద, ప్రీతియోడే శెయ్యుమ్. కుత్తేవలెల్లామ్, సర్వవిధకైంకర్యఙ్గళెల్లామ్. నాదు, ప్రార్థిక్కుమ్‌పడియాయ్ ప్రతిపాదియానిఱ్కిఱ. నక్ మను, నల్ల మంత్రత్తై. ఓతినమే, సదాచార్యసకాశాదధ్యయనమ్ పణ్ణినోమెన్నపడి - ॥ ౩౮ ॥

ఇని మంత్రాంతర వ్యుత్పాదన వ్యావృత్త్యర్థమాక మూలమంత్రత్తుక్కు శబ్దకృతమాయుమ్, అర్థకృతమాయుమ్ సారత్వముపపాదియానిన్ఱుకొణ్డు అధికారి విశేష విషయత్తిలే నిశ్శేషసంసార

సా. ప్ర — పళువడియార్ నయన్దిరుక్కుత్తేవలెల్లామ్, "నరాజ్జాతానీ", త్యాదిభిస్సర్గస్రష్టృతయా తదాధారతయా చ ప్రసిద్ధస్య నారాయణస్య చరణౌ ప్రాప్య నిత్యసూరిణామప్యపూర్వవదత్యాదర విషయభూతం సర్వవిధ కైంకర్యం - ఏతేన నారాయణశబ్దార్థో దర్శితః. నాదునక్ మనువోతినమే, మంత్రాంతరాద్విశదం ప్రతిపాదయన్ మూలమంత్రమ (ధ్యేష్మహి) ధ్యసిష్మేత్యర్థః ॥ ౩౮ ॥

తాపత్రయాభిహతిస్తస్మిన్ వృత్త్యర్థమవశ్యజ్ఞాతవ్య తత్త్వహిత పురుషార్థానామతి విశదం ప్రకాశకతయా "బహవో హి మహాత్మానో మునయస్సనకాదయః। అష్టాక్షరం సమాశ్రిత్య తేజగ్ముర్వైష్ణవం పదమ్", ఇత్యుక్తరీత్యా మూలమంత్ర ఏవ పరమపురుషార్థసాధక ఇత్యుపాదేయతమ ఇత్యభిప్రాయన్నాహ.

సా - వి — నమశ్శబ్దార్థః. పళువడియార్, ప్రాచీనదాసైః నిత్యముక్తైస్సహ. నయన్దిరుక్కుత్తేవలెల్లామ్, అత్యాదరేణ స్వీక్రియమాణం కృత్స్నం కైంకర్యం - అయం చతుర్థ్యర్థో దర్శితః. నాదుమ్, ప్రదర్శయంతం - విశదం ప్రతిపాదయంతమితియావత్. నక్ మను, సమీచీనమంత్రం - ఓతినమే, ఆచార్యాదధ్యేష్మహి. అనన్యార్హ భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానాస్సంతః నివృత్తాహంకారమమకారాః ఉపాయాంతరాభావేన భగవచ్చరణారవిందే ఏవ ఉపాయత్వేనాశ్రితాస్సంతో నిత్యసూరిభిస్సహ పరమపదే సర్వవిధ కైంకర్యసామ్రాజ్యం లభంత ఇత్యేవం ప్రతిపాదయంతం మంత్రమాచార్యముఖాదధ్యేష్మహీత్యర్థః ॥ ౩౮ ॥

శ్రీమదష్టాక్షర మంత్రస్థపదత్రయస్య క్రమేణ శారీరకశాస్త్రప్రవర్తిత తత్త్వహితపురుషార్థపరత్వమితి

సా. సం — పళువడియార్, చరణావాశ్రితైర్నిత్యసూరిభిః. నయన్దిరుక్కుత్తేవలెల్లామ్, కరిష్యమాణ సర్వవిధ కైంకర్యాణాం- నాదునన్మను, ప్రార్థనాపరం సమీచీనం మూలమంత్రం ఓతినమే, ఆచార్యసకాశాదేవ మర్థకతయాధీతవన్త ఇత్యర్థః ॥ ౩౮ ॥

అథ మంత్రస్య ప్రతిపదం వర్ణసంఖ్యాం పదసంఖ్యాం పదార్థాంశ్చ నిరూప్యస ఇతి ప్రకృతి

మూ— ఇత్థం సంఘటితైః పదైస్త్రిభిరప్యేకద్విపంచాక్షరైరక్షరైః స్తత్త్వహితప్రయోజనమన్త్రైరధ్యాత్మ సారైస్త్రిభిః। అద్య (స్యా[illegible]క్షర) స్త్ర్యక్షరవేదసూక్తిః

సా.దీ— తదేవ త్రయాణాం మన్త్రాణాం సంవాదోపరతిస్తైః [illegible] ఇత్థమితి - ఏకద్విపంచాక్షరైః త్రిభిః పదైః, ప్రణవనమోనారాయణాయేతి పదైః. తత్త్వహిత ప్రయోజన మన్త్రైరధ్యాత్మ శాస్త్రసారైః త్రిభిః [illegible]. ఇత్థం, ఉక్తప్రకారేణ. సంఘటితః, సంశ్లిష్టః - అనాద్యో మనుః-అష్టాక్షరమన్త్రః. అద్య [illegible] వేదసూక్తిర్వ్యక్తిః [illegible]

సా.స్వా— నివృత్తిస్తేయుమ [illegible] మెన్ను శ్లోకత్తాలే యుప పాదిక్కిరాన్. ఇత్థమితి - ఇత్థం, ఉక్తప్రకారేణ - ఏకద్విపంచాక్షరైః త్రిభిః పదైః - "ఓమిత్యేకాక్షర" మిత్యుపపాదితైః త్రిభిః పదైః స్సంఘటితః. "ఏతద్వై నారాయణస్యాష్టాక్షరం పద" మితి సంఘటితః - అధ్యాత్మసారైః, ఇదం పదం పదార్థేన చాన్వేతి. అధ్యాత్మ సారైస్త్రిభిః పదైస్సంఘటితః, అధ్యాత్మ సారైః స్తత్త్వహితప్రయోజన మన్త్రైః త్రిభిరర్థైశ్చ సంఘటితః. అద్యః, వ్యాపకేషు రహస్యత్రయే చ అద్యః - త్ర్యక్షర వేదసూక్తిః,

సా.ప్ర— ఇత్థమిత్యాది. అత్ర పూర్వార్ధేన "పదానాం సౌష్ఠవాదని మిష నిషేవ్యం త్వయోః" రిత్యుక్త రీత్యా శబ్దసౌష్ఠవం ప్రథమం నిరుపాధిక శేషత్వరూప స్వరూపస్య, తదభిజ్ఞాపేక్ష [illegible] త్మనియ జనక వ్యాపార రూప కైంకర్య సాధనస్య, తత్సాధ్య [illegible] బోధకత్వ రూపం పదానామ ర్థసౌష్ఠవం చదర్శితం - ఏకద్వి పంచాక్షరైరితి. మాలామన్త్రాది వదనేకాక్షరసముదాయరూపత్వాభావ సూచనేనానుసంధానే సౌకర్యముక్తం. ప్రయోజనమన్త్రైః, ప్రయోజనస్వరూపైః - అధ్యాత్మ సారైః, ఆత్మానమధికృత్య జ్ఞానత్వ జ్ఞాతృత్వ, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వ, కైవల్య భక్త్యాది ప్రతిపాదకేభ్యశ్శా[illegible] స్త్రసారైః- త్రిభిరితి సకృదుక్త్వా పునరుక్తిః పదత్రిత్వేఽర్థత్రిత్వస్య నియామకత్వ జ్ఞాపనం ప్రయోజనం - ననుప్రణవనమసోర్వ్యాఖ్యానే ప్రత్యేక పదఘటితాక్షర త్రయాత్మకవాక్యత్వం ప్రణవస్య, నమసః పదద్వయాత్మకవాక్యత్వం చోక్తమితి సోక్తిఘూత ఇత్యత్రయో జనాభిజనోభయాకారస్యాప్రామాణికత్వాన్న వ్యాఘాత ఇత్యభిప్రాయవానాహ- అద్యేతి. "అద్యన్నిత్యక్షరం బ్రహ్మ" ఇత్యుక్తరీత్యా ప్రాథమికేన

సా.వి— దర్శయన్నధికారార్థం శ్లోకేనసంగృహ్ణాతి- ఇత్థమితి. ఏకద్విపంచాక్షరైః, ప్రథమపదమేకాక్షరం- ద్వితీయంద్వ్యక్షరం- తృతీయంపంచాక్షరం. "ఓమిత్యేకాక్షర" మిత్యాది శ్రుతిప్రసిద్ధైరితి భావః. త్రిభిః పదైః-అధ్యాత్మ సారైః, వేదాంతశాస్త్ర సారభూతైః- తత్త్వహితప్రయోజనమన్త్రైః,తత్త్వ హితప్ర యోజనరూపైః - అర్థైః, వాక్య [illegible] - ఇత్థం, పఠిత రీత్యా సంఘటితః - అద్యః, అనాదిభూతః - త్ర్యక్షరః, ప్రణవాత్మకః - వేదసూక్తిః, వేద కారణం యస్య స తథోక్తః - "యద్వేదాదౌ స్వరః

సా.సం— తత్కార్య వారవశ్యాస్త్యంత [illegible] రూపమపి ప్రపంచ మాహ- ఇత్థమితి -"ఓమిత్యేకాక్షర" మిత్యుక్త విధయా ఏకద్విపంచాక్షరైః త్రిభిః పదైః- వాక్యేన మోక్షారామత్వ [illegible] మాం వాక్యేకదేశత్వ కృతః పదత్వ వ్యపదేశః - ఇత్థం, "అకారం పూర్వ" మిత్యుక్త విధయా సంగ్రహవిస్తర భావవత్త్వ సంఘటితత్వాకృతం పదైస్సం ఘటితత్వం - తదోక్తమత్స్యార్థకత్వాదర్థైస్సంఘటితత్వం-పదేష్వర్థేషు చాధ్యాత్మ సారత్వం బోధ్యం-రహస్యత్రయే ప్యాద్యో మనురయం త్ర్యక్షర ప్రణవ ద్వారా వేద సూ తి :

మూ— రజహత్స్థూలాదివృత్తిత్రయ సై్త్రగుణ్యప్రశమం ప్రయచ్ఛతిసతాం త్రయ్యంతసారో మనుః ॥౬౮॥

ఇతికవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కట నాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే మూలమంత్రాధికారస్సప్తవింశః- *శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః.*

సా-దీ—అజహత్స్థూలాదివృత్తి త్రయః, స్థూలసూక్ష్మ పరరూప వృత్తిత్రయమజహన్నమశ్శబ్దవిశిష్టః - త్రయ్యంతసారః, అధర్వ శిరసి ప్రతిపాదితతయా వేదాంత సారభూతః - వేదాంత సార భూత నారాయణపదవిశిష్టోవా . అయం, శ్రీమదష్టాక్షర మహామంత్రః- సతాం, సమాశ్రితానాం . సై్త్రగుణ్యప్రశమం ప్రయచ్ఛతి, సంసారోపరిరంసాది మోక్షపర్యంతాంసిద్ధిం ప్రయచ్ఛతి ఎన్నపడి.॥౬౮॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం మూలమంత్రాధికార స్సప్తవింశః.

సా-స్వా—త్ర్యక్షరాః అకారోకార మకారాః వేదమూలయో యస్యసః- స్థూలాదివృత్తి త్రయం యస్యసః స్థూలాదివృత్తిత్రయః. నమశ్శబ్ద ఇత్యర్థః-అజహత్స్థూలాదివృత్తిత్రయః నమశ్శబ్దః యస్యసః. నమశ్శబ్ద విశిష్ట ఇత్యర్థః. త్రయ్యంత సారః, త్రయ్యంత సార భూత నారాయణశబ్దవాన్ మనుః, మంత్రః. సతాం, బ్రహ్మవిదాంముముక్షూణాం- సై్త్రగుణ్యప్రశమంప్రయచ్ఛతి, నిశ్శేషం సంసారం నివర్తయతీత్యర్థః- ॥ ౬౮ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం మూలమంత్రాధికార స్సప్తవింశః.

సా-ప్ర—త్ర్యక్షరేణ ప్రణవాఖ్య వేదమూలేన స్వరూపజ్ఞానాఖ్య సత్తాయత్ర సః-యద్వా, వేదానాం మూలః - ఆద్యా త్ర్యక్షరా వేద మూలా యస్యసః. నమః పదేనాత్యక్తా సాధ్యోపాయ శేషవృత్తి సిద్ధోపాయాహంకారాది నివృత్తి రూపా ఘటక వృత్తిత్రయబోధన ప్రకారో యత్ర సతథోక్తః- ఏవం భూతశ్చ త్వేదాంతేభ్యోపి సారతమో మూలమంత్రః ప్రకృతి సంసర్గం నివర్తయ తీత్యర్థః ॥౬౮॥

ఇతి శ్రీ సార ప్రకాశికాయాం మూలమంత్రాధికారస్సప్తవింశః,

సా - వి— ప్రోక్త ” ఇతిసర్వ వేదప్రకృతిభూత ప్రణవోయస్యాద్యావయవభూత ఇతి సర్వవేద తుల్యత్వం దర్శితం . స్థూలయోజనా, సూక్ష్మయోజనా, పరయోజనాఖ్యవృత్తిత్రయంయం మనుమజహాత్ న జహాతిసతథోక్తః. నమశ్శబ్దేన యోజనాప్రతిపాదక ఇత్యర్థః- అనో, సర్వతత్త్వానాం కర్త్రోక్త్యా సర్వాపేక్షయా వ్యాపకః- అతఏవ త్రయ్యంత సారోమనుః. సతాం, ఏతదర్థజ్ఞానేన లబ్ధసత్తాకానాం. సై్త్రగుణ్యప్రశమం ప్రయచ్ఛతి, సంసారం ప్రశమయతీత్యర్థః. ॥౬౮ ॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం మూలమంత్రాధికారస్సప్తవింశః.

సా.సం—స్థూల సూక్ష్మ పరరూపవృత్తి త్రయ మజహన్నవస్థిత నమశ్శబ్ద కతయా అజహత్స్థూలాదివృత్తిత్రయః - త్రయ్యంతసారః , వేదాంతసారభూత నారాయణ పదవిశిష్టః - త్రయీసారార్థ ప్రతిపాదకత్వ కృతం పదానాం సారత్వం- ముముక్షుభిర వశ్యజ్ఞేయత్వ కృతం తత్ప్రధానానాం సారత్వం ॥౬౮॥

ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికాసంగ్రహే మూలమంత్రాధికార స్సప్తవింశః.

శ్రియైనమః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ద్వయాధికారః.

అకలంకం.

సా-దీ— ఇప్పడితిరుమంత్రాధికారమ్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణప్పట్టదు తిరుమంత్ర వివరణరూపమానద్వయత్తై.

సా-స్వా— ఆత్రేయకృష్ణాఖ్య మధ్వాగమాంత రామానుజార్య గురు సార్వభౌమమ్ ।
శ్రీరంగ నాథంచ గురుం ప్రణమ్య ద్వయాధి కారస్య కరోమి టీకామ్ ॥

ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే ద్వయత్తైయుమ్ మూలరహస్యత్తైయుమ్ పోలే పదవాక్య యోజనై పణ్ణిరుక్కప్పడి తొల్లుకిరోమెన్ఱు ప్రతిజ్ఞై పణ్ణినతుకూడుమో ? "సమన్త్రోష్టాక్షరాఖ్యః - ఋచో యజూంషి సామానియోధీతే సకృదంజసా । సకృదష్టాక్షరం జప్త్వా సతస్య ఫలమశ్నుతే" ఇత్యాదికళాలేయే మంత్రోత్తమమాకైయాలుమ్, సకృదనుసంధానత్తాలే వేదత్రయానుసంధానతుల్యఫలదత్వత్తాలుమ్ శ్రీమత్ పుండరీకరుక్కు జపమాత్రత్తాలే ముక్తిహేతువాక శ్రుతమాకైయాలుమ్, సారతమత్వాదష్టాక్షరత్తుక్కు పదవాక్యయోజనై కూడినాలుమ్, ద్వయత్తుక్కిప్పడి ప్రభావమిల్లాతరుకైయాలే తిరుమంత్రత్తైయుమ్ ద్వయత్తైయుమ్ తేకాట్టి పదవాక్య యోజనై పణ్ణక్కూడుమో ? ద్వయత్తుక్కుమ్ "సకృదుచ్చార సంసారతారకం" ఇత్యాదినా సకృదుచ్చారణమాత్రేణ సంసారతారకత్వమ్ శొల్లప్పడుకైయాలే శ్రీమదష్టాక్షరాదప్యధిక ప్రభావవత్త్వాత్ పదవాక్యయోజనై పణ్ణక్కూడుమెన్నిలానాలుమ్ అతుక్కు పదవాక్యయోజనై తత్త్వహిత పురుషార్థ వివేకత్తుక్కాకవన్ఱో ? అతు మూలమంత్రార్థాభిధానత్తాలే తానే సిద్ధమన్ఱో ? తత్త్వహితపురుషార్థవివేకత్తుక్కాక కూడాదిట్టాలుమ్ "ద్వయమేస శరణం ప్రపద్యే" యెన్ఱు ద్వయమ్ ప్రపత్తిక్కు కరణ మంత్రమాకపడియాలే అనుష్ఠానకాలత్తిలే మంత్రార్థానుసంధానమ్ స్మర్యమాణ పడియాలే అతుక్కాక ద్వయత్తుక్కు పదవాక్యయోజనై పణ్ణవేణుమెన్నిల్ మూలమంత్రాదికళ్ పోలే వేదత్తిలే ఇతు పఠితమల్లామైయాలే మంత్రమేయల్లామైయాల్ కరణమంత్రత్వం దూరోత్సారితమన్ఱో ? ఇతువుమ్ కఠశ్రుతియిలే పిరియపోతచ్చేర్త్తనుసంధిక్క విధిక్కైయాలుమ్, శ్రీపరిశుద్ధ సంహితాది కళిలే వర్ణోద్ధారమ్ పణ్ణప్పట్టుప్పో దిక్కైయాలుమ్, శ్రుతిమూల తాంత్రికమంత్రమాకయాలే కరణమంత్రత్వమ్ కూడుమెన్నిలప్పోతుమ్ ఆచార్యవాక్య

వా- ప్ర— ఏవం మూలమంత్రస్య పదవాక్య యోజనా ముక్త్వాతద్వివరణస్య ద్వయస్య పదవాక్యయోజనాం

సా-వి— మూలమంత్రం వ్యాఖ్యాయ తదనంతరం తద్వివరణరూపం ద్వయం వ్యాఖ్యాతుకామస్తత్ప్రభావమాహ.

సా- సం—అథ క్రమ ప్రాప్తద్వయస్య పదవాక్యయోజనాం కర్తుకామస్తస్యేతర మంత్రవైలక్షణ్యం సంగృహ్ణాతి.

మూ—— వితను తే కృతకృత్యకత్వమ్

సా.దీ—— వ్యాఖ్యానప్పణ్ణువతాక ఉపక్రమిత్తు అతనాడియుల్ ద్వయమంత్రత్తినుడైయ అసాధారణ ప్రభావత్తై ముతల్ శ్లోకత్తాలే కాట్టి యరుళుకిరార్. ఆకర్ణిత ఇతి - యోమంత్రః, యాతొరుమంత్రమ్ - ఆకర్ణితః- గురుసకాశాచ్ఛ్రుతమాయ్. గురుసకాశత్తేఱ్ఱు ఒరుకాల్ కేట్కప్పట్టతెన్నపడి. కృతకృత్యకత్వం. కృతకృత్యన్, కృతోపాయానుష్ఠానన్. అవనుడైయ దశై- కృతకృత్యనాయిరుక్కుమిరుప్పెన్నపడి. వితనుతే,

సా.స్వా—— పురస్కరసంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? కించ ఇతువు ముముక్షుమంత్రమాకిల్ రేఖై ఎన్ను ద్వివాచియాన ద్వయసంజ్ఞైయుమ్ విరోధియాతో? అపిచ ఇతుకరమ్ పదవాక్య యోజనై పణ్ణవేణుమాకిల్ మూలమంత్రార్థజ్ఞానం తాన్ పలిక్కాతో? అన్యచ్చ. "విదేశయాతస్వాత్మానం విష్ణావమలతేజసి। తదాత్మా తన్మనాశ్శాంత స్తద్విష్ణోరితి మంత్రతః" ఇత్యాది విహితప్రపత్తికరణమంత్రాంతరమ్ ఇరుక్కైయిలే ఇత్తై ద్వయం ముక్తి అర్థసంపాదన నిబంధనమ్ ఉణ్డో? మూలమంత్రముమ్ "మూలమంత్రేణ స్వాత్మానం భగవతేనివేదయేత్" ఎన్ను కరణమంత్రమాకైయాలే తదుపసంపాదనత్తాలే తానే సర్వముమ్ సిద్ధిక్కైయాలే ద్వయార్థానుసంధానమ్ వ్యర్థమన్నో? ఇత్యాదిశంకైకళై ఇన్త అధికారాధ్యాయ ప్రఘట్టకైయాలే పరిహరిక్కుమిడత్తిల్ ఆద్యశ్లోకత్తాలే శంకాపరిహారత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - ఆకర్ణిత ఇతి - యోమంత్రః ఆకర్ణితః, శ్రీజనన్తాన్ త్రిః- నిష్ఠాయాం సేటితి ఇణ్ణిచోపః. క్రవితః- భగవంతం ప్రాపితః. శరణ్యనరియ పూర్ణప్రపత్తిగర్భతయా ఇమ్మంత్రమ్ సకృదుచ్చారిత మాకిరెన్నపడి. ఉచ్చారితోపి తనుతే ఎన్ను శొల్లాతే ఆకర్ణితః ఎన్ను విశేషిత్తతాల్ ఆచార్యసకాశాద్యథావద్గృహీత మాయ్ సముదాయజ్ఞానపూర్వకమాకసకృదుచ్చారితమాకిల్ మంత్రార్థవైశద్యత్తై అపేక్షియామల్ తానే స్వప్రభావత్తాలే పురుషనుక్కు కృతకృత్యకత్వత్తై,

సా.ప్ర—— వస్తుమారభతే. తత్ర "సకృజ్జప్తేన మంత్రేణ కృతకృత్యస్సుఖీ భవే" దిత్యుక్త రీత్యా గురుసకాశాచ్ఛ్రుతమాత్రోపలక్షిత సమయే సకృదుచ్చారణమాత్రేణ మోక్షసాధకతయా కృతకృత్యతుల్యత్వాపాదకో ద్వయమంత్రోరుక్తా భగవత్ప్రాప్తి రూపతయా వాప్త కైంకర్యాఖ్యపురుషార్థత్వంచాదిశన్ ద్వయాఖ్య మంత్రస్సానుసన్ధాతుః "తస్మాద్వాపితం సేతుం తీర్త్వాపినక్తమహరేవాభినిష్పద్యతే- సకృద్విభాతో హ్యేవైష బ్రహ్మలోకః" ఇత్యుక్త ముక్తిరూప మహారాగమాసక్తికరో భవతీత్యాహ- ఆకర్ణిత ఇత్యాదినా.

సా.వి—— ఆకర్ణితఇతి - యోమంత్రః ఆకర్ణితః, గురుసకాశాచ్ఛ్రుతస్సన్, శ్రవణంశరణాగత్యనుష్ఠానకాలీనోచ్చారణస్యోపలక్షణం. అనుష్ఠానకాలే గురుముఖాచ్ఛ్రుత్వా సకృత్ప్రయుక్త ఇత్యర్థః - కృతం కృత్యం కర్తవ్యముపాయానుష్ఠానం యేనసఇతి ధోక్తః- తస్యకత్వం, మర్యాదాం - వితనుతే, కరోతి - "సకృజ్జప్తేనమంత్రేణకృతకృత్యస్సుఖీభవే" దిత్యుక్త రీత్యా ఉపాయానుష్ఠానం సంపాదయతీతి యావత్- అధికారిణస్సముదాయజ్ఞానపూర్వక ప్రథమోచ్చారణమాత్ర యతోపా నివిశతఇతి తాత్పర్యం.

సా.సం—— ఆకర్ణితఇతి - సదాచార్యేణ ప్రమాణోపపత్తిభ్యాముపస్యాయ మర్థ ఇతి శ్రుత ఇత్యర్థః- కృతకృత్యకత్వం, నిష్పన్నోపాయతయా తదర్థం కర్తవ్యాంతర విధురతాం వితనుతే, కరోతి- అత్ర సకృదనుష్ఠానప్రయోజకాద్యవహిత తత్పూర్వకాలీన సకృదాకర్ణనం వివక్షితం -

మూ— ఆమ్రేడితో దిశతి యస్య కృతార్థభావమ్। ప్రత్యూషతాం భజతి సంసృతి కాళ రాత్రిః

సా-దీ—ఒరుక్కాలుచ్చరిత్తవనుక్కు కృతకృత్యనాగైయుమ్ శాస్త్రార్థమెన్ఱపడి. ఆమ్రేడితః, ద్విస్త్రిరుక్తమాన మాకిల్ *సకృదుచ్చారణానంతరం "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సకృదేవం వక్తా" ఎన్కిఱపడియే అసకృదావృత్తమానమాకిలెన్నె— అవనుక్కు కృతార్థభావమ్, కృతార్థతై, కృతప్రయోజనరూపకైంకర్యత్తై-అనన్యార్హత్వాత్తరుమ్. ఇత్తాల్ ప్రథమోచ్చారణముపాయత్తిల్ అన్వయిక్కుమ్ - ద్వితీయోచ్చారణాదికళ్ కైంకర్యత్తోడేయిఱవ్వయిక్కుమెన్ఱు తాత్పర్యమ్. సపరివార్మ సహాయ శరణాగతిమంత్రః, ద్వయమంత్రమెన్నా-సంసృతి కాళరాత్రైః, కాళశబ్దత్తాల్ జ్యోత్స్నా రాత్రి వ్యావర్తకరాగ్వుకిఱ దు-ఖసన్తానం-సంసారమిర్కుమ్.

సా- స్వా— కృతోపాయావసర మైప్పుణ్ణుమ్ముక్తి జ్ఞాపిక్కిఱ సముదాయజ్ఞాన మిద్రి సకృదుచ్చారిత మాకిలుమ్ "సకృదుచ్చారస్సంసార తారణం భవతి" ఎన్ఱపడియే క్రమేణ కృతకృత్యకైవల్యమైపణ్ణు మెన్నుమ్ తిరువుళ్ళం - ఇత్తాలే మూలమంత్రాది కళుక్కు సకృదుచ్చారణ మాత్రత్తాలే తారకసముదాయజ్ఞాన ప్రాప్తి సకృదుచ్చారణ మాత్రత్తాలే తారకకృత కృత్యతా పాదకత్వరూప మోక్షజనకత్వ ప్రభావమిల్లైయెన్నుమిరుక్కు - యస్య చకారస్య కృతార్థభావమిత్యత్రాన్వయః. యామంత్రో ద్వయాఖ్యకరణమంత్ర మామ్రేడితమాయ్ ద్విస్త్రిరుక్తమాయ్కొండు కృతార్థభావం దిశతి. సకృదుచ్చారణమన్నిక్కిఱ ఆమ్రేడితత్వమన్నిక్కిఱ ప్రథమోచ్చారణత్తాలే కృతోపాయ తావత్త్వమైయుమ్, ద్వితీయాద్యుచ్చారణత్తాలే "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సకృదేవం వక్తా" ఎన్కిఱపడియే అస్య పురుషార్థతయా కృతార్థతా దత్తమైయుమ్ తాత్పర్యమెన్ఱపడి. ఉచ్చారణమాత్రత్తాలే కృతకృత్యతైయైప్పణ్ణుకిఱ్కుమ్ మోక్షమాన నివృత్తి మోక్షః ఎన్కిఱ విరోధినాశమ్ ఎన్నవరుకిఱ్చ్చేయ్కిఱాన్. ప్రత్యూషతామితి. సపరివార ద్వయాఖ్య మంత్రః పద్మాసనా సహాయ శరణాగతిమంత్రత్తుక్కు సంసృతి కాళరాత్రిక్కు, ప్రకాశలేశమన్ఱియితే యిరుక్కిఱ సంసార మాకిఱ కాళరాత్రిక్కు - ప్రత్యూషతాం, అరుణోదయ కాలమాయిరుక్కుక్కైయై- పరమపురుషార్థ దివా వుక్కు ఆసన్నమాయిరుక్కుక్కైయై ప్రాప్తియాన్ఱిక్కిఱ దెన్ఱపడి - తథాచ మంత్రాంతరజన్య ప్రతిబంధ పునస్సంసారప్రసక్తియన్ఱిక్కే సకృదుచ్చారణ మాత్రత్తాలే పూర్ణ ప్రపత్తియైయరుళి తనయుణ్ణిక్కిఱ ప్రసజ్జానస

సా-ప—యో మంత్రః- ఆమ్రేడితః, పునరుచ్చారితస్సన్- "ద్విస్త్రిస్త్వ పరంతపామ్రేడితమ్" ఇతి వైయాకరణపరిభాషా-"ఆమ్రేడితం ద్విస్త్రిరుక్తమ్" ఇతి నిఘంట్వనుసరణేన ద్వితీయోచ్చారణవిషయ ఇత్యర్థో గ్రాహ్యః. కృతః అర్థః ప్రయోజనం కైంకర్యాఖ్యపరమఫలం యేన సః కృతార్థః - తస్య భావః ప్రకారం చ దిశతి. కైంకర్యానుష్ఠానం సంపాదయతీత్యర్థః. ద్వితీయోచ్చారణం కృతోపాయస్య కైంకర్యరూపం భవతి. అపాయానేన పురుషార్థ సాధనం పురుషార్థరూపం చ భవతీతి భావః. యద్వైవసంసారనివృత్తి మిచ్ఛతి పురుషస్తస్య సంసార నివృత్తిం కరోతీతి ప్రతిపాదనాంతరమాహ - ప్రత్యూషతామితి- యః, మంత్రః- సంసృతి కాళరాత్రేః, అజ్ఞానప్రచురతయా తమిస్రపక్ష రాత్రితుల్యాయాః. సంసృతేః, సంసారస్య ప్రత్యూషతాం, ప్రభాతరూపత్వం-

సా-సం — ఆమ్రేడితః, అర్థానుసంధానేన సహ జప్యమానః- కృతార్థ భావం, నిష్పన్న ఫలభావం దిశతి, దదాతి - సంసృతి రూపా కాళరాత్రిః, కృష్ణపక్షాంతి మదివస రాత్రిః.- తస్యాః ప్రత్యూషతాం, అహర్ముఖతాం - అవ్యవధానేన తన్నివర్తకత్వాం భజతీత్యుక్త్వా ద్వయార్థ శరణ వరణస్య

మూ.— పద్మాసహాయశరణాగతిమంత్ర ఏష: ॥౬౫॥ ❋ తిరుమంత్రత్తిల్ మధ్యమపదత్తిల్

సా.దీ.—పత్యా ఏషతాం- ప్రత్యాయ్య ఏష:, ప్రాతిస్వికైశ్వర్య. రాత్తికురా నిరాసకత్వత్తై యుడైయ మెన్నై- ఇప్పడి మహాప్రభావవత్తిన్ మంత్ర మెన్నపడి॥ ౬౫ ॥

ఇనితిరుమంత్రత్తుక్కు-ద్వయమ్ వివరణమాయిరుక్కు-మెన్ను మత్తై క్కాట్టియరుళుకిరార్- తిరుమన్త్రత్తి

సా.స్వా.— మన్నిక్కే- మోక్షోత్పాదకమాకిరత్తైన్నై- యుతె సకృదుచ్చారణ ప్రభుతిరుక్కు- తాత్పర్య మెన్ను కరుత్తు - తథాచమూలమంత్రాదప్యధిక ప్రభావవత్త్వాత్ప్రపత్తికరణమంత్రత్వా చ్చావశ్యంవ్యుత్పాద్య మెన్ను కరుత్తు - పద్మాసహాయ ఇతిప్రయోగత్తాలే సూచితశరణ్య దివ్యదంపతిక త్తైయుమ్, యాచ్ఞాన్వితభరన్యాసపర్యాయ శరణాగతి పదప్రయోగత్తాలే సూచిత యాచ్ఞాపేక్షితానుకూల్యాద్యంగ విశిష్ట శరణాగత్యుపాయత్తైయుమ్ "మంతారంత్రాయతే" ఎన్ను వ్యుత్పన్న మంత్రపదసూచిత రక్షారూప ఫలత్తైయుమ్, పద్మాపదసూచిత పురుషకారత్తైయుమ్, మత్తుమపేక్షితగుణ విగ్రహాదియోగత్తైయుమ్ వివదమాక ప్రతిపాదిక్కైయాలే అత్యంతసంగ్రహమాన మూలమంత్రాదికళైక్కాట్టి లిత్తుక్కు- పదవాక్యయోజనై పణ్ణ వేణు మెన్నుకిరుర్. ఏష: ఎన్నైయాలే అవిచ్ఛిన్న సంప్రదాయాగతత్వముమ్ సూచితమ్- ॥౬౫॥

ఇనిఇరణ్డధిక ప్రభావవత్త్వాద్ద్వయత్తుక్కు- మూలమంత్రానన్తర్యమ్తానే సంగతి వ్యుత్పాదనమ్ పణ్ణలాకాతో ? ద్వయమ్ మూలమంత్రత్తుక్కు- వ్యాఖ్యానరూపమాకైయాలే మూలమంత్రానన్తరమే ద్వయత్తుక్కు- వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణ వేణుమెన్నిల్ ద్వయత్తిల్ పూర్వఖండమ్ సాంగభరసమర్పణ పరమాయుమ్, ఉత్తర ఖండమ్ పురుషార్థపరమాయుమిరుక్క- కేవలస్ శేషత్వస్వరూప పరమాన మూల మంత్ర వ్యాఖ్యానత్వ మెప్పడి? ఎన్నవరుళి ద్వేయికిరార్. తిరుమంత్రత్తిలి, నమస్సిలే స్థూలయోజనైయాలే సాధ్యోపాయమ్

సా.ప్ర.—సంస్కృతే రత్యంతబాధకత్వాత్ -శిరాళ్ప్రత్వేన యోజనం ॥ ౬౬ ॥

మూలమంత్రాధిగతాధికార్యనుష్ఠేయోపాయ పరత్వాచ్చ తదానంతర్యం సుగమం. మూలమంత్రగత నమశ్శబ్ద చతుర్థ్యర్థయో ర్ద్వయోః ప్రకాశనాద్ద్వయశబ్ద వాచ్యత్వ మితి ప్రదర్శనవ్యాజేన సంగతి మాహ- తిరుమన్త్రత్తిలిత్యాదినా.

సా.వి.—సహాయ్యనివర్తకత్వాంభజతి-ఏతం సేతుంతీర్త్వాఽపి నక్తమహాగే వాఘనివ్వర్త్యతే- సకృద్విభాతో హ్యేష బ్రహ్మలోకః" ఇత్యుక్తి ముక్తిరూపఫలస్య సద్యస్సాధనత్వేన ప్రత్యాయ్యత్వరూపణం. ఏష:, తాదృశప్రభావయుక్తో మంత్ర:. పద్మాసహాయస్య భగవత శ్శరణాగతే ర్మంత్ర:. కరణభూతో మంత్ర: . ఏతాదృశ స్వ యమంత్రాన్య: అధికో నాస్తీతి హృదయమ్ ॥౬౫ ॥

ప్రమాణస్థాపరమంత్రస్థ నమశ్శబ్దచతుర్థ్యర్థౌ పాయోపేయ వివరణరూపోయం మంత్ర ఇత్యుక్తి వ్యాజేన సంగతిమాహ - తిరుమంత్రత్తిలితి.

సా.సం.—స్వతంత్రత్వం సూచితం- ఏవం విశేషత్రయయుక్తద్విత్వసదిష్టమంత్రస్యాభి ధాయ తథావిధో మంత్ర: అయమిత నిర్ణశతి - పద్మేతి - ఏష:, ద్వయాఖ్య మంత్రఏవోక్తవిశేషత్రయవిశిష్ట ఇత్యర్థ: - యద్వా యశ్శరణాగతి మంత్రోస్తి ఏష: అకథిత ఇత్యాతినోక్తాకార ఇత్యర్థ: ॥ ౬౫ ॥

సంగృహీతం వివరీతుం మూలమంత్రేణాస్య సంగతిం దర్శయతి తిరుమంత్రత్తిలితి. పురుష కార

మూ— అర్థమాకవాగల్ శబ్దమాకవాగల్ శొన్న ఉపాయ విశేషత్తైయుమ్, ఇతర్క్ ఫలమాకత్తృతీయ పదత్తిల్ శొన్న పురుషార్థ విశేషత్తైయుమ్ విశదమాక ప్రకాశిప్పిక్కిఱతు ద్వయమ్ - ఇతు కఠవల్లియిలే

సా-దీ—లిత్యాదియాల్ - సూక్ష్మయోజనైయిలాల్ అర్థమాకవుమ్ స్థూలపరియోజనైయిలే శబ్దమాకవు మెన్నపడి- నారాయణాయేతి పదత్తిల్ శొన్న వైశద్య. విశదమాక, స్పష్టమాక. అతావతు? ఉపాయత్తై పత్న్యాదివిశిష్టవిషయమాకవుమ్, పురుషార్థత్తై అనిష్ట నివృత్తి పూర్వకమాకవు మెన్నపడి. ఇతు వైదిక మంత్రమో? తాంత్రికమంత్రమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతు కఠవల్ల్యామ్ ...

సా-స్వా— శాబ్దమాకసిద్ధిక్కైయాలుమ్, సూక్ష్మయోజనైయిలే అనిష్టనివృత్తి పర్యమాక్కైయాలతు వ్యాజ మన్ఱిక్కే సిద్ధియాహైయా లార్థికమాక సిద్ధిక్కైయాలుమ్, తృతీయ పద చతుర్థియిలే పురుషార్థమ్ సిద్ధిక్కైయాలు మిస్తారత్తై యుమ్ ద్వయమ్ పూర్వోత్తర ఖండఙ్గళాలే పురుషకారానుగుణ విగ్రహాదిమూల్యాద్యఙ్గ పురస్సరమాకవుమ్, అనిష్టనివృత్తి పూర్వకమాకవుమ్ ప్రతిపాదిక్కైయాలే వ్యాఖ్యానరూపత్వ ముపపన్న మెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ మూలమంత్రమ్ "ఓమిత్యగ్రేవ్యాహరేత్" ఇత్యాద్యుపనిషత్తిలుమ్, సాత్త్వసంహితాదికళిలుమ్, వర్ణాన్నాదికళ్ శొల్లప్పట్టు పఠితమాయిరుక్కిఱాప్పోలే ద్వయమ్ మంత్రమాక ఆమ్నాతమల్లామైయాలే మంత్రత్వమే మిల్లైయాయిరుక్క శరణాగతి కరణమంత్ర మెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతు కఠవల్లియిలే ఇతి - కఠవల్ల్యామ్ నష్టాక్షరప్రకరణవప ద్వయ ...

సా-ప్ర— అర్థమాకేత్యాది - సమస్తస్థూలార్థ పరార్థయోస్సుకరే సాధ్యోపాయ సిద్ధోపాయయో శ్శాబ్దత్వం సూక్ష్మార్థాంగీకారేవిరోధి నివృత్తిరూపార్థ ... తత్సాధనోపాయస్య సిద్ధిరితి భావః. "అథాతశ్శ్రీమద్ద్వయ ... ద్వితీయః-షట్పదాన్యర్థానాం. పంచవింశత్యక్షరాణి. పంచదశాక్షరం ప్రథమం - దశాక్షరంపరం. నవాక్షరంప్రథమపదం - ద్వితీయ తృతీయ చతుర్థాన్ త్ర్యక్షరాణి. పంచాక్షరం పంచమం - ద్వ్యక్షరమ్షష్ఠ, ఇత్యాదిషు విభజ్యోక్తైః. "నవాక్షరం ... హృదయం త్రితయాక్షరంశిరోమతమ్ | శిఖాక్షరం త్ర్యక్షరం విద్ధికవచం తద్వదేవహి | అస్త్రంపంచాక్షరం నేత్రంద్వ్యక్షరం పరికీర్తితమ్ | శ్రీమచ్ఛబ్దాత్పరేయుక్తంనారాయణఇతీర్యతే | తత్పరేచరణౌశబ్దస్తత్పరే శరణంతథా | ప్రపద్యేతత్పరేయుక్తం నమశ్శబ్దః పరః | శ్రీమతేచతథాయుక్తం పరే నారాయణాయవై, ... గ్రంథోద్ధారక్రమో ... ఆమ్నాయ ... అధికారత్వ మాహ- ఇతు కఠవల్లియిలే ఇత్యాదినా-

సా-వి— అర్థమాకేతి - సమశ్శబ్ద సూక్ష్మయోజనాయాం విరోధినివృత్తిరూపార్థ నామాక్షర తత్సాధనోపాయ స్సిధ్యతీతి భావః - శబ్దమాకేతి - స్థూలయోజనాయాం యోజనయో స్సాధ్యోపాయ సిద్ధోపాయయో శ్శాబ్దత్వమితి భావః - తృతీయ పదత్తిలే - తత్పదస్థ చతుర్థ్యంత భావః - విశద మాకేతి - మూలమంత్రేఉపాయవర్ణాయాం పత్న్యవైశిష్ట్యం ఫలేఅనిష్టనివృత్తి శ్చశాబ్దం న ప్రతీయతే- ఇహతు శబ్దతః ప్రతీయత ఇతి తతో వైశద్యమితి భావః - ... వేదోక్తమంత్రత్వ ... ఇతు కఠవల్లియిలే ఇతి.

సా.సం—తన్నిత్యయోగ విశిష్ట సిద్ధోపాయోపేయ సపరికర ... వైశద్య మిహైవ విశదమాకే త్యుక్తిః- మంత్రత్వ ధర్మ్యలక్షణ సంగతి మప్యభిప్రయన్నాహ - ఇతుఇతి - "శ్రీమన్నారాయణౌ

మూ — పిరియవాచ్చాన్ పిళ్ళై తనుసంధిక్క - విధిక్కైయాలుమ్ భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే శ్రీప్రశ్నసంహితాదికళిలే వర్ణోద్ధారాదికళుక్కు ప్రతిపాదిక్కైయాలుమ్ శ్రుతిమూలమాన తాంత్రికమంత్రమ్ -

సా దీ — పిరియవర్, ఇరణ్డు ఖణ్డముమ్ విభక్తమాక ఓతప్పట్టు - అతావతు ? మున్ ‹‹ శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రపద్యే ›› ఎన్నాలిమ్. ‹‹ ఇదం పూర్ణమదః పూర్ణం ›› మిత్యాదివాక్యజ్ఞైయోతముడివిల్ శ్రీమన్నారాయణాయ నమః ఎన్నాతుక్కైయాల్ ఖణ్డద్వయముమ్ పిరియ ఓతప్పట్టతెన్ఱె - శేర్త్తను సంధిక్క - విధిక్కైయాలుమ్, ఇవ్వాక్యద్వయముమ్ పురుషార్థకాంక్షికళాల్ సహోచ్చారణీయ మెన్ఱు తనై విధిక్కైయాలు మెన్నపడి. వర్ణోద్ధారమావతు ? శ్రీప్రథమాక్షరం - ఇరణ్డావతు మకారమ్ - మూన్ఱావతు నకార మిత్యేవం రూపేణ వ్యాప్తియుక్కై - ఆదిశబ్దత్తాల్ శబ్దభవాదికళైచ్ చొల్లుకిఱతు - శ్రుతిమ్ అను

సా స్వా — పూర్వాపర్ణ ... ‹‹ పూర్ణమద ›› ఇత్యాది ... ఉచ్చరిక్కక్కడవ తెన్ఱు విధిక్కైయాలే యెన్నపడి. వర్ణోద్ధారమావతి - శ్రీప్రథమాక్షరమ్. మకారో ద్వితీయో క్షర మిత్యాది క్రమేణ ... - ఆదిశబ్దేన పాద్మపురాణాది సంగ్రహః - ప్రమాణతయా వేదోక్తత్వాభావాత్ న్యాసమంత్రవత్త్వాదిత్యస్యాప్య ... శంకా వారణార్థమాహ శ్రుతి మూలమానతి ... శ్రుతిమూలత్వమితి శంకా ... పాదకమెన్ఱు కరుతు - అవాలిష్టతిక్ ... మంత్రమాకిల్ ... వ్యాఖ్యాకార్యవాక్య

సా ... — పిరియవర్ తి, వాక్యద్వయం ... అధిత్వా - శేర్త్తను సంధిక్క, వాక్యద్వయ ... అనుసంధానస్య. విధిక్కై యాలుమ్, విహితతయా చ - శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రపద్యే - ఇత్యేతదనంతరం. ‹‹ ఇదం పూర్ణ మదః పూర్ణం ›› మిత్యాది పఠిత్వా అంతే శ్రీమన్నారాయణాయ నమ ఇత్యామ్నానాత్ పురుషార్థకాంక్షిభి స్సహోచ్చారయితవ్య మితి విధానాచ్చ ... సారదీపికాయాముక్తం - ‹‹ అథాతశ్శ్రీమద్ద్వయోన్న స్తస్త్రీ. వాక్యద్వి ... షట్పాఠ్యన్యథా దశ - పంచవింశదక్షరాణి. పంచదశాక్షరం ... దశాక్షరం ద్వితీయం. నవాక్షరం ప్రథమం. ద్వితీయస్తృతీయ చతుర్థా త్ర్యక్షరాణి - పంచాక్షరం ... ద్వ్యక్షర ... ›› ఇతి విభజ్య క్తే ... సారప్రకాశికాయాం వ్యాఖ్యాతం. వర్ణోద్ధారాదికళుక్కు ఇతి. ‹‹ నవానాం విద్ధి హృదయం ... శిరో ... | శిఖాణాం త్ర్యక్షరం విద్ధి కవచం తద్ద్వయేవహి |

సా. సం — ... పంచదశాక్షరమ్ | ... యత్వ పరం పదః | ... న్యాసే నైవ విశుద్ధ ... | ... న్యాసోపి ... విశుద్ధింలగతె పరా ›› మితి కఠవల్లీ శ్రుత్యభిప్రాయేణ కఠవల్లియిల్ పిరియ ... సంధిక్క - విధిక్కైయాలు మిత్యుక్తం. శ్రీప్రశ్నసంహితాదికళిలే ఇత్యాదిశబ్దేన శ్రీపాంచరాత్రము హోపనిషత్స్వప ... తంత్రే జ్ఞానపాదే ప్రథమేఽధ్యాయే ‹‹ అథాతో ప్రణవస్యార్థం తథైవాష్టాక్షరస్య చ | మంత్రరత్నస్య ... త్యా ... విధానతః ›› ఇత్యుపక్రమ్య ప్రణవాష్టాక్షర గాయత్రీ స్వామి వద్ద్వయస్య చ ‹‹ లక్ష్మీనారాయణ ... ప్రణవార్థ ... | సత్యజ్ఞానానందరూప శ్రీకరం తం నమామ్యహం ›› ఇత్యారభ్య ‹‹ జీవానం ... దేవం ... ప్రభుమ్ | అవతారం సద్విష్ణుం మకారం తం నమామ్యహం ›› మిత్యంతేన కృతవర్ణోద్ధారక్రమో వివక్షితః - తత్రైవ

కూ— ఇత్తై పూర్వాచార్య వాక్య మెన్ఱు శిలర్ శొన్నతువుమ్ అప్తరుప దేశిత్తా రెన్ఱు అదరి త్తైక్కొణ్డాక వాతల్, పరమాచార్యనాన సర్వేశ్వరన్ భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే అరుళిచ్చెయ్ కైయాలేయాతలామత్తనై. ఇతుక్కు ఋష్యాదికళుమ్ మూలమన్త్రాదికళిల్ పోలే అపేక్షిమాణరుక్కు

సా-దీ— మత మాకైయాల్ తాంత్రికమంత్రమ్. వైదిక తాంత్రికత్వాచ్చోభయవర్ణస్యాప్యర్హమ్-మత్తై యవర్కళుక్కుమ్ మంత్రాంతర మాతల్ భాషారూపమాతల్ ప్రయోగికక్కడవతు- ఇత్తై పూర్వాచార్య వాక్యమెన్పారుడైయ కరుత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇత్తై పూర్వాచార్యేత్యాది- ఇతినుడైయఋషి ఛందో దేవతాదికళ్ ఎవై? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుకేత్యాదినా-అపేక్షమాణర్క్కైక్కుయాల్ అవైయిల్లావిడిలు

సా-స్వా— మెనిఱర సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తై ఇతి - అత్యంతాస్తికానామాచార్యవాక్యే "తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్య"మితిన్యాయేన యథార్థత్వావగో భవతి తద్వదాదరణీయతార్థం పూర్వాచార్యవాక్యత్వ కథనమెన్ఱుకరుత్తు. స్వాచార్యవాక్యాదపి పరమాచార్య వాక్యస్య గౌరవద్యోతనాయ పూర్వేతి- పరమేతి. సర్వాచార్యాణామపి భగవతః ప్రథమాచార్యత్వాత్పూర్వాచార్యస్యాస్య తత్తైవ పుష్కలత్వాత్తదుపదిష్ట మంత్రస్యతద్వాక్యత్వ ముపపన్నమెన్ఱుకరుత్తు, ఇప్పడియుతు శ్రుతిమూలతాంత్రిక మంత్రమాకిల్ మూల మంత్రత్తుక్కుప్పోలే ఋషిఛందోదేవతాదికళ్ శొల్ల వేణ్డావో? "నానుకూల్యంననక్షత్రంనతీర్థాదినిషేవణమ్ । నపునశ్చరణంవాపిమంత్రోహ్యయమపేక్షతే" ఎన్కిఱపాద్మవచన ప్రకారేణ ఋష్యాదికళు మితుకపేక్షితమన్ఱిలుపాయానుష్ఠాన దశైయిల్ అనపేక్షిత మానాలుమ్ జపశీలర్కళుక్కు శ్రద్ధైయాలు మభ్యుదయార్థ మాకవు మపేక్షైయిల్ శొల్ల వేణ్డావో? మంత్రస్వజ్ఞాపక ఋష్యాద్యభావే మంత్రత్వ ముచ్ఛిన్న మాకవుమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుక్కు ఋష్యాదికళుమితి - అపేక్షమాణర్క్కైక్కుయాలే ఇవై యిల్లావిట్టాలుమితు కార్యకర

సా-ప్ర—ఏవంచేత్పూర్వాచార్యవాక్యస్య ప్రధావ్యాఘాత ఇత్యత్రోత్తర ముక్త్వానేకపరీక్షకాంగీకృతస్యాస్య పర్యోక్తి రనుచితేతి పరిహారాంతర మప్యాహ. ఇత్తై ఇత్యాదినా- వైదికం చేద్ద్వయమృష్యాదివాచ్య మిత్యత్ర "తాన్త్రికం వైశ్యశూద్రాణా" మిత్యాదిభిః ఋషి ఛందో దేవతాది జ్ఞానా యోగ్య స్త్రీ శూద్రాదిష్వపిమంత్రస్యకార్యకరత్వావగమాత్ "సర్వేషాం తాంత్రికంతు వే" తితుల్యవికల్పోక్తేశ్చ తదత్యావశ్యకం నభవతీత్యభి ప్రయన్నాహ. ఇతు క్కితి-

సా-వి—అష్టాంపంచాక్షరం నేత్రం ద్వ్యక్షరింపరికీర్తితమ్। శ్రీమచ్ఛబ్దాత్పరేయుక్తం నారాయణ ఇతీష్యతే తత్పరే చరణౌ శబ్దాత్పరే శరణం తథా। ప్రపద్యే తత్పరేయుక్తం నమశ్శబ్దస్తతః పరమ్। శ్రీమతే చతథాయుక్తం పరేనారాయణాయచే" తిమంత్రోద్ధారః కృత ఇతిభావః. ఏవంశ్రుతిసంగ్రసిద్ధేమంత్రే పూర్వాచార్యవాక్యమితిప్రవాదస్యతాత్పర్యమాహ-ఇత్తై ఇతి పూర్వాచార్యః ప్రథమాచార్య ఇతిపరిహారాంతరమప్యాహ- పరమాచార్య

సా సం— "శ్రీమన్నారాయణస్యైవపరస్య పరమాత్మనః। ద్విజానాంముక్తిదం మంత్రం ద్వయం లిచ్ఛద్ధసాత్వికమ్। మన్త్రరత్నాఖ్య సందర్భం పంచవింశతి వర్ణకమ్। పంచవింశతితత్వాఢ్యం పంచోపనిషదాత్మకమ్। గాయత్ర్యా వేదవిద్యాది అష్టాక్షరమయంతథే" త్యాదినా ద్వయస్య మంత్రత్వం తత్సాపేక్ష్యం

మూ—మన్త్ర వ్యాకరణాది కళ ల్పడియే కణ్ మకొళ్ళలామ్. ఇమ్మంత్రం “సద్భాతుశ్చరణౌ గాఢం- భవాన్ స్సహవై దేహః,, ఎన్కిఱ శ్లోకద్వయ త్తిల్ వివక్షితమాన ఉపాయోపేయాంశమాన

సా॰ దీ— ఋషి ఛన్దో వ్యకరి కున్నుకిఱదు - “నాఋషిర్యజతేమన్త్రంపతి ఛన్దాదిసంవేదనమ్ నపునశ్చరణం చాపి మంత్రోపఘ్న యముపేక్షతే” ఎన్గిఱ వాక్యవచనమ్. మంత్రవ్యాకరణమావదు కి మంత్రశాస్త్రమ్ - అదిశ బ్దత్తాల్ భగవచ్ఛాస్త్ర సంగ్రహః - ఇనిమంత్ర త్తిల్ ద్వయవ్యపదేశత్తుక్కు హేతువై కాట్టుకిరార్ - ఇమ్మంత్ర మిత్యాదియాల్. “సద్భాతుశ్చరణౌ గాఢం నిపత్యరఘునందనః। సశ్రీమువాచాతి యథారా ఘువంశమహాప్రవేషః। భవాంస్తుసహవైదేహ్యా గిరిసానుషురంస్యతే। అహం సర్వంకరిష్యామిజాగ్రతస్స్వపతశ్చతే” ఎన్కిఱ శ్లోకద్వయ త్తిల్ చరణౌనిపత్య ఎన్గుమ్ పద్ధ్యక్ కభగవచ్ఛరణాగమయమ్, ఉత్తరశ్లోక త్తిల్

సా॰ స్వా— మెన్గుకియస్తు - మూలమంత్రానుపేక్షిల పిం ఎన్గిఱ యాత్ అనుకట్ట వశ్యాపేక్ష, తవమానాలు మిదుక్కు నానాపేక్షిత మెన్నుకిఱదు. మూల మంత్రార్థ కారత్తిలే మూల మంత్రత్తుక్కు ఋష్యాది కళ్ నారదీయాదికల్ప ఙ్కళిలే కణ్డు కొళ్ళవత్తెన్ను శొన్నాప్పోలే శొల్లాతే మంత్ర వ్యాకరణాది కళి ల్పడియే కణ్డుకొళ్ళలా మెన్ను నిర్దేశిప్ప మానపడి యాలే అనుకళిశే క్రం శరవేణ శొల్లావిట్టాలుమ్ న్యాయత్తాలే అరిన్ద కొళ్ళలా మెన్నుకిఱదు. ఆనాలుమ్ శరణాగతి మంత్రవిషః ఎన్ఱు ద్వయమేక మంత్ర మెన్కిఱదు కూడుమో? అప్పడిక్కెన్ఱు ద్విత్వసంఖ్యావాచి యాన ద్వయ సంజ్ఞై విరోధియాతో? పూర్వఖండత్తాలే ఉపాయత్తైయుమ్ ఉత్తరఖండత్తాలే ఉపేయత్తైయుమ్ ప్రతిపాదిక్కైయాలే ముముక్షువుక్కు అవశ్యాపేక్షితార్థద్వయ ప్రతిపాదకత్వత్తుక్కు సంజ్ఞై యుపపన్నై ఆకైయాలే అనేకార్థపరమాక శొల్లుకిఱ ద్వయత్తుక్కు ఉపబృంహణాని నిదానమ్ క్కాట్టుకిఱ్ ఇస్తవర్థ ద్వయ పరత్వ ముమ్ తన్మూలసంజ్ఞైయుమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇమ్మంత్రమిత్యాదినా - తద్వాచకశరణాగతిపార

సా॰ ప్ర— ఋష్యాదీ నాహ ఋష్యాది - “అంతర్యామి ఋషిఃప్రోక్తో దేవీ గాయత్ర్యుదాహృతా। ఛందస్తు దేవతా విష్ణుః పరమాత్మా సనాతనః। శ్రీమన్నారాయణ స్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మపరాత్పరమ్। దేహ న్యాసం తతః కుర్యాన్మంత్ర రత్నేన మంత్రవిత్। షట్పదానిచ మంత్రస్య షడంగాన్యేవ విన్యసేత్,, ఇత్యాదిషు ద్రష్టవ్య మిత్యర్థః - ప్రతి పాదనయా ద్వయ పదప్రవృత్తి నిమిత్తో పాయోపేయ ప్రమాణ తో విశేషయన్నాహ కించన్యా వసరగతి యాసేన ఫలిత్వాత్తత్వాద్ధ నధికారిత్యాహ. ఇమ్మంత్ర మిత్యాదినా -

సా॰ వి— నానా మంత్ర వ్యాకరణాది కళిల్పడియే ఇతి - “అంతర్యామి ఋషి ప్రోక్త స్ఛందో గాయత్ర్యుదాహృతా। ఛందస్తు దేవతావిష్ణుః పరమాత్మా సనాతనః। శ్రీమన్నారాయణ స్సాక్షాత్పరం బ్రహ్మపరాత్పరమ్। దేహంన్యాసం తతః కుర్యాన్మంత్రరత్నేన మంత్రవిత్। షట్పదానిచ మంత్ర స్యషడంగాన్యేవవిన్యసేత్, ఇత్యాదిప్రకారేణేత్యర్థః. ద్వయశబ్ద ప్రవృత్తినిమిత్తమాహ - ఇమ్మంత్ర మితి -

సా॰ సం— శుద్ధి నామ్నక మంత్రత్వాదిచ ప్రపంచితి మిహానుసంధేయం- మంత్రత్వేన పంచరాత్రతంత్ర సిద్ధత్వాత్తాంత్రికఋష్యాదిరిత్యుక్తం మంత్రవ్యాకరణాదీతి - తత్రోక్త ఋష్యాద్యద్ధారక్రమేణేత్యర్థః - అస్యద్వయమిత్యాఖ్యాప్రయోజకమాహ-ఇమ్మంత్రమితి-సద్భాతురితిశ్లోకః పూర్వఖణ్డసమానార్థకః- భవాంస్త్విత్యుత్తరఖణ్డసమానార్థక ఇతి భావః- “ అహంసర్వంకరిష్యామి జాగ్రతస్స్వపతశ్చత ,, ఇతిహా

మూ— అర్థద్వయత్తై ప్రతిపాదిక్కైయాలే ద్వయమెన్నుపేర్ పెత్తతు.” ఇప్పడియిరుక్కైయాలుమ్ ఉపాయాంతరజ్గళిలుమ్ ఉపేయాంతరజ్గళిలుమ్ తువక్కత్తవర్ ఇమ్మంత్రత్తుక్కు పూర్ణాధికారి-

సా-దీ—సపత్నీకభగవత్కైంకర్యముమ్ శొల్లుకిఱతు- ఇప్పడియిరుక్కైయాల్, ఇతు శరణాగతిముపాయమాయ్ కైంకర్యంప్రాప్యమాయ్ చ్చొల్లుక్కైయాలెన్నై - ఇతిల్ సంమత్యంతరత్తైయు మరుళి చ్చెయ్కిరార్.

సా-స్వా—శ్రీనారాయణోపబృహ్మ శస్త్రముఖోదవన్యంజ్ఞాలవ్యప్రధానతమైతదథ ద్వయమితి యాద్వయసంజ్ఞై ఉపపన్నైయెన్ను కరుత్తు. అనాలుమ్ ద్వయత్తుక్కు పదవాక్య యోజనై పణ్ణకూడుమో? “కింను తస్యచ మంత్రస్య కర్మణాః కమలా సన | నలభ్యతేఽధికారీవా శ్రోతు కామోపి వా నరః,” ఎన్ఱధికారియే యిల్లైయెన్ను శొల్లుక్కైయాలే అర్థవ్యుత్పాదనమ్ వ్యర్థమన్రో? అన్న వచనత్తుక్కు “సమహాత్మాసుదుర్లభః,” ఎన్ఱాప్పోలే ఉపాయాంతరోపేయాంతర జ్గళిలే తువక్కత్తవిమ్మంత్రాధికారి యినుడైయ దౌర్లభ్యత్తిలే తాత్పర్యమెన్ఱు లప్పోసు తాంత్రిక మంత్రత్వ కృతమాక సర్వాధికారత్వమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడిఇతి - కరణ మంత్రజ్గళుక్కధికారమ్ శబ్దకృతమాయు మర్థకృతమాయుమ్ ద్వివిధమ్ - మంత్రమ్ వైదికమాకిల్ శబ్దకృతాధికారమ్ త్రైవర్ణిక నియతమ్. తాంత్రికమాకిల్ సర్వసాధారణమ్. అర్థాధికారమ్ మంత్రప్రతిపాద్యార్థత్తిల్ యథార్థమాత దధికారక మన్త్ర మంత్రమెన్నై - ఇవ్వధికారముణ్డాకిల్ పూర్ణాధికారమ్. అర్థాధికారమిల్లైయాకిల్ అపూర్ణాధికారమ్. తథాచఇఙ్గు ఉపాయాంతరోపేయాంతరరహితనిమ్మంత్రత్తుక్కు పూర్ణాధికారి-అత్తవధికారిదౌర్లభ్యాభిధానముఖేనమంత్రప్రశంసైయిలే తాత్పర్యం. అత్తమంత్ర (అన్తవచన) త్తుక్కు తాంత్రికత్వమాత్ర ప్రయుక్తాధికారమ్ సర్వసాధారణ పూర్ణాధికారమెన్ఱుకరుత్తు. యద్వా ఇప్పడియాకిల్ ఉపాయాంతరోపేయాంతరజ్గళిల్ తువక్కత్తవ నిలుకట్ఱధికారియెన్ఱు ఫలిక్కైయాలే ప్రయోజనాంతర పర ప్రపన్ననుక్కు మిథిలనధికారమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యిరుక్కైయాలే ఇతి - ప్రయోజనాంతరపర ప్రపన్ననుక్కు అపూర్ణాధికారమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి యుపాయోపేయరూప అర్థద్వయపరత్వమే ద్వయసంజ్ఞైక్కు నిమిత్తమాకిల్ పూర్వఖండమంగపంచక పరమెన్ఱుముత్తర ఖండమంగిప్రతిపాదకమెన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ సంప్రదాయత్తిలే ద్వయసంజ్ఞావిరోధముమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళి

సా-ప్ర— ఇమ్మంత్ర మిత్యస్య పేర్ పెత్తతిత్యనేనాన్వయః. తువక్కత్తవర్, అభిలాషరహితః - ప్రాప్యాంతర విరక్తత్వా దుపాయాంతర శూన్యత్వా చ్చాకించనోనన్యగతి శ్చేత్యర్థః - ఏవం పూర్వాంశస్య ఉపాయ పరత్వేనోత్తరాంశస్య చోపేయ పరత్వేనచ ద్వయశబ్ద వాచ్యత్వ ముక్త్వా పయోరంశయోరాగోప్తృత్వవరణభర సమర్పణ పరత్వేనవాద్వయ శబ్దవాచ్యత్వమిత్యపి సాంప్రదాయికమిత్యాహ.

సా-వి—అర్థద్వయత్తై ఇతి-వాక్యద్వయమేనేతి శేషః. ఆకించన్యానన్యగతిత్వయోరుక్తోపాయోపేయాభ్యాంఫలితత్వాదర్థాదధికారీసిద్ధ ఇత్యాహ - ఇప్పడియిరుక్కైయాలితి. సాంప్రదాయిక మేవప్రవృత్తినిమిత్తాంతరమాహ.

సా-సం—భవాంస్తీవ్యత్యస్యోత్తరాధః-అర్థద్వయత్తై ఇతి-స్వాధికారానురూపముపాయం స్వస్వరూపానురూపముపేయంచేత్యర్థద్వయమిత్యర్థః-ఇప్పడియిరుక్కైయాల్, ఉపాయోపేయవిశేష పృథక్కరణాత్

మూ.— ఇమ్మంత్రమ్ వరణసమర్పణఙ్గళై అడైవే ప్రతిపాదిక్కైయాలే ద్వయమెన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱ తెన్ఱు మశిలర్ శొల్లువర్కళ్ - ఇప్పడి «శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్» ఇత్యాది మంత్రాంతరత్తిలుమ్ ద్వయశబ్దప్రయోగత్తుక్కు ఇవైయే నిమిత్తమ్-

సా- దీ— ఇమ్మంత్రమిత్యాదియాల్-ఇమ్మంత్రమ్ ద్వయమెన్ఱుశొల్లప్పడుకిఱతెన్ఱన్వయమ్-ఇమ్మంత్రమెన్ఱుమ్ఇతువె న్ఱుమ్పాఠభేదమ్ - వరణసమర్పణఙ్గళై యడైవే ప్రతిపాదిక్కైయాలిత్యాది - వరణం,గోప్తృత్వవరణం - పూర్వఖండత్తిల్ వరణత్తైయుముత్తరఖండత్తిల్ భరసమర్పణత్తైయుమెన్ఱపడి - ఇప్పడి మరుశాళ ప్పిరుమాళెమ్పిరుమానార్ వ్యాఖ్యానత్తిలే శొల్లప్పట్టతు. మంత్రాంతరఙ్గళిలుమ్ ద్వయశబ్దప్రయోగత్తు క్కు ఇతువేనిమిత్తమెన్కిఱార్ . ఇప్పడియెన్ఱు - «శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్ దాసోహంతవ తస్మై।

సా. స్వా— చ్చెయ్కిఱార్ . ఇమ్మంత్రమితి-శిలవాచార్యరెన్ఱుశొల్లాతేశిలరన్ఱునిర్దేశత్తాలే పూర్వనిర్వాహమేస్వసం ప్రదాయమెన్ఱుకరుత్తు - «శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్ దాసోహం తవతస్మై। పరమీప్స స్వమేవార్థ మనుకూలో వివర్జయన్। ప్రాతికూల్యం సువిస్రబ్ధ స్సంప్రార్థ్య శరణంపరమ్। వ్రజామి యుష్మ చ్చరణం తత్రైవాహం మయార్పితః'' ఇత్యాది మంత్రఙ్గళిలే ద్వయసంజ్ఞైక్కు ద్విత్వసంఖ్యైనిమిత్తమాకవిరుక్క ఇఙ్గు వేఱునిమిత్తమ్ శొల్లక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శ్రీమన్నారాయణేతి - తద్విత్వసంఖ్యామాత్రమ్ నిమిత్తమాకిల్ పదద్వయాత్మక శ్లోకఙ్గళిలుమ్ శ్లోకద్వయ సముదాయత్తిలుమ్ ద్వయసంజ్ఞైప్రసంగిక్కుమ్ . నిరుక్తార్థ ద్వయపరత్వమ్ మూలమంత్రాద్యతి ప్రసక్తమ్ - అక్కైయాలౌచిత్యాద్వ్య

సా- ప్ర — ఇమ్మన్త్రమిత్యాదినా - ఇమ్మన్త్రమిత్యస్య శొల్లప్పడుకిఱ తిత్యనేనాన్వయః . ఇతు ఇతిప్రతి పాదకత్వేన సిద్ధేః. ఉక్తాన్వయ పదప్రవృత్తి నిమిత్తంమంత్రాంత రేష్వతి దిశతి - ఇప్పడి ఇత్యాదినా- «భగవన్సర్వ విజయిన్ - శ్రీమన్నారాయణ స్వామి » న్నిత్యాది శరణాగతి మంత్ర ఆదిశబ్దార్థః -

సా- వి— ఇమ్మంత్రమ్వరణేతి- వరణం, గోప్తృత్వవరణం పూర్వఖండ ప్రతిపాద్యం - సమర్పణం,భరసమర్పణ ముత్తరఖండ ప్రతిపాద్యం - అతోద్వయసంజ్ఞేతి - పేరరుళాళప్పిరుమాళిత్యాఖ్యాతాచార్యా వ్యాఖ్యాతవంతః. తాంత్రిక మంత్రాంతరేష్వపి ద్వయశబ్దప్రయోగస్య ఇదమేవమూలమిత్యాహ. ఇప్పడి శ్రీమన్నారాయణేతి. «శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్ దాసోహంతవతస్మై। పర మీప్స స్వమేవార్థ మనుకూలో

సా -సం — ముఖాంతరేణ కైశ్చిత్కృతద్వయత్వ నిర్వాహమాహ - ఇమ్మంత్రమితి - వరణం , ఉపాయత్వాయాచ్ఞా - సమర్పణమ్, భరసమర్పణం. పూర్వస్మిన్పక్షే అకించనే మయిదుష్కరోపాయాంతరోపసంహార భరమనార్పోప్య సమర్థః కారుణిక స్త్వమేవ మత్ఫలప్రదో భవేతి నిష్కర్ష వివక్షయా భరసమర్పణ వ్యంజకోపాయతా యాచ్ఞా పరశ్శరణ శబ్దఇతి పూర్వ ఖండ ఉపాయ పరతయోక్తః. అస్మిన్పక్షే శరణశబ్దే నిష్కర్ష వివక్షాపరిత్యాగేన యాచ్ఞా సమర్పణే ఖండద్వయేన వ్యక్త్యర్థం క్రమేణాభిహితే ఇతి వివేకః - ఇత్థ మంత్రోక్త నిర్వాహద్వయ మన్యత్రా ప్యతిదిశతి . ఇప్పడీతి - « శ్రీమన్నారాయణ స్వామిన్ననన్య శరణస్తవ । చరణౌ శరణం యాతస్త్వై వాస్మ్యహ మచ్యుత » ఇతి పంచరాత్ర తంత్ర సిద్ధామంత్రఇహాక్షైః-తంత్రేతిద్వయప్రకరణెగురూపసత్త్యాద్యత్రవణాత్కథమస్యమంత్రతేత్యాశం కాం

మూ— "మంత్రరాజమిమం విద్యాద్గురువందనపూర్వకమ్। గురురేవ పరం బ్రహ్మ గురురేవ పరాగతిః। గురురేవ పరా విద్యా గురురేవ పరాయణమ్।

సా-దీ—పరమీశ్వర స్తమేవార్థమనుకూలస్య వివర్జనాత్। ప్రాతికూల్యంసువిస్రబ్ధ స్సంప్రార్థ్యాభిమంపదమ్। వ్రజామియుష్మచ్ఛరణం తత్రైవాహం మయార్పితః ,, ఎన్కిఱశ్లోకద్వయత్తుక్కుమ్ ద్వయమెన్ఱుపేర్. ఇది ప్రపత్తిమన్త్రాన్తరత్తిఱ్కొన్న గురూపసత్త్యాదికళిల్లుమ్ వరుమెన్కిఱార్-మంత్రరాజమిత్యాదియాలిఙ్గే గు మంత్రరాజశబ్దత్తాల్ "తద్విష్ణోః పరమంపద" మెన్కిఱమన్త్రం శొల్లప్పడుకిఱతు - ఇత్తై గురువందన పూర్వకమేవ విద్యాల్, అఱియక్కడవన్ - "యస్మాత్తదుపదేష్టాసౌ తస్మాద్గురుతరో గురుః" ఎన్ఱు అక్కై యాల్" గురురేవపరంబ్రహ్మ ,, త్యాదియను సంధిక్క కడవదెన్ఱు కరుత్తు. పరాగతిః, ప్రాపకన్ - ప్రాపకత్వత్తై వివరిక్కిఱార్ - గురురేవపరావిద్యేతి. పరాయణం స్వర్గోపా...

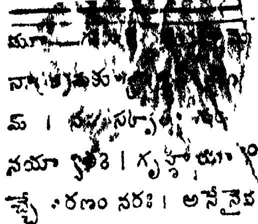
సా-స్వా— పకత్వాచ్చ ప్రాప్యోపేయరూపార్థద్వయపరత్వమేవ నిమిత్తం ద్విపదాది శబ్దవత్సం జ్ఞాశబ్దోయం ద్వయశబ్దః. సంజ్ఞాశబ్దత్వాదేవాన్యత్ర నాతిప్రసంగః ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇవ్వర్థమ్ పూర్వ వాక్యత్తిలే ద్వయమెన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱతెన్ఱు నిర్దేశియాతె ద్వయమెన్ఱు పేర్పెత్తతితి నిర్దేశత్తాలే సూచి తమ్. అనాలుమ్ ద్వయత్తుక్కు రహస్యత్రయాంతర్భావేన పదవాక్యయోజనైకూడుమో? చిరకాల గు రూపసర్పణాది కళాలే అపడక్షిణమాక గురూపదేశగమ్యమన్ఱో? రహస్యద్వయత్తుక్కు స్వప్రకరణత్తి లే గురూపసర్పణాది ప్రకారఙ్గళ్ శొల్లవిల్లైయే? ఇతుక్కు స్వప్రకరణత్తిలే శొల్లావిట్టాలుమ్ మంత్రాంతర ప్రకరణఙ్గళిలే శొల్లి త్తెన్నిలారు మంత్రత్తిలే శొన్నగురూపసత్త్యాదికం మంత్రాంతరత్తుక్కు ప్రాప్తమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మంత్రరాజమితి - ప్రపత్తి మంత్రత్తినిఙ. ద్వయముమ్ ప్రపత్తిక రణమంత్రమాన పడియాలే "యదృచ్ఛయా శ్రుతో మంత్ర శ్ఛన్నేనాథ ఛలేనవా। పరేక్షితో వా వ్యర్థ స్స్యాత్ప్రత్యుతానర్థదో భవే,, దెన్కైయాలే గురూపదేశసాపేక్షమాకైయాలేసాత్యకి తంత్రత్తిలే ప్ర పత్తిమంత్రత్తిలే శొన్నగురూపసత్త్యాదికళ్ ప్రపత్తి మంత్రత్వసామ్యాద్ద్వయత్తుక్కుమ్ ప్రాప్తఙ్గళె న్ఱుకరుత్తు. ఇమ్మంత్రరాజం "తద్విష్ణో,,రితి మంత్రమ్- గురువందపూర్వకమేవ విద్యాల్, అఱియక్కడవన్- యస్మాత్కారణాదసౌగురు స్తదుపదేష్టా, తస్యమంత్రస్యోపదేష్టా తస్మాదసౌగురు గురుతరః, శ్రేష్ఠ తరః - ఆకైయాల్ గురురేవపరంబ్రహ్మేతిజానీయాల్ - పరాగతిః, పరం, ప్రాపకం. తత్రహేతుః పరావిద్యేతి.

సా-ప్ర—ఏవం విధద్వయస్య "నప్రసీదతివైవిద్యావినాసదుపదేశత,, ఇతి సామాన్యేనోక్తం శ్రీమన్నారాయ ణేత్యాదిమంత్రవిషయేవిశిష్యోక్తం గురూపసత్త్యాదికం కృత్యత్వాపాదకత్వంచాహ- మంత్రరాజమిత్యాది.

సా-వి— వివర్జయేత్। ప్రాతికూల్యంసువిస్రబ్ధ స్సంప్రార్థ్యశరణంగతః। వ్రజామి యుష్మచ్ఛరణం తత్రైవాహం మయార్పిత,, మిత్యాది మంత్రేష్విత్యర్థః- ప్రపత్తి మంత్రాంతర విషయోక్తంగురూపసదనా దిక మిహాప్యావశ్యక మిత్యాహ. మంత్రరాజమిమంవిద్యాదిత్యాదినా. యస్మాత్తముపదేష్టాసౌతస్మాద్గురుత రః- అతః "ఆచార్యదేవోభవ" త్యుక్తరీత్యా పరబ్రహ్మత్వాదిరూపేణ ధ్యాయాతేతిప్రమాణతఆహ - గు రురేవేత్యాదినా. పరాగతిః, ప్రాపకః. ప్రాపకత్వమేవవివృణోతి- గురురేవపరా విద్యేతి- జ్ఞానహేతుః,

సా - సం — ద్వయశబ్ద ప్రయోగ విషయతయోక్తం మంత్రరాజ ప్రకరణ శ్రుతా గురూప సత్త్యాదయః కృష్ణప్రపత్తికరణ మంత్రత్వ నిబంధనా ఇహాపి భవంతీతిపరిహరతి- మంత్రరాజ మిత్యాదినా. గురూప

...త్యాన పంచక సహిత (శ్రీ) మంత్రరహస్యత్రయసారే -

...గురురేవ పరంధనం । యస్మా త్తదుప దేష్టా సౌ తస్మాద్గురుతరో గురుః
...శిష్యాద్వినిషేవణమ్ । నపున (నపుర) శ్చరణం నిత్యం జపం వాపేక్షతే హ్యాద
మ । ...సర్వ... ...పునా మేస్త్రిభిరాదితః । తత్పాదౌ గృహ్య మూర్ధ్ని స్వే నిధాయ
నయా ... । గృహ్ణీయా ... శరణం నరః । అనేనైవ స్మంత్ర రాజానం సిధికాంక్షీవ నిర్ధనః । లబ్ధ్వైవం మంత్ర రాజానం మాం
, ఎన్ను ప్రపన్నం ... త్వా... యినిక్షిపేత్ । మయినిక్షిప్త కర్తవ్యః కృతకృ తో...

ఓమ ... గాన ... కత్వాదికల్ ఇజ్‌గుమ్ వర్గ్ పాప్పమ్.

-పరిః కామః, మోక్షః-ప ... గురూప ...

... కూల్య ... త త్త్వ ... ధక్త్యాది-ఇస్త్రము ... రాజత్తుకుడ-అనుకూల్యాద్యపేక్షేయిల్

...ధనం, జ్ఞాన ... పాకిరతుమ న్త్రిప్పారుత్తమ్. శోభనం ...క్షత్రమపినాపేక్షతే తీర్థా
...న్నై యిణ్ డాస్ . అత్తై ... యుమ పేక్షి యాతు. పుర శ్చరణమ్,మన్త్రసి
...యుమపేక్షియాతు . ఇతు ఋష్యాద్యన పెత్తైను ముపలక్షణమ్-ఇని మంత్రగ
...మంత్రోప... ట్టుకిరార్. నమస్కృత్య గురుమిత్యాది . ఆదితః, ఆదియిలే - త్రిభిః దీర్ఘ ప్ర
...నేన మంత్రాప... ...ప్రమ్. ... స్వే మూర్ధ్ని తత్పాదౌ గృహీత్వా నిధాయ వినయాన్వితస్సన్ నిర్ధనో నిధికాం
...మివ ఇమ్మన్త్రిరాజ ... గ్రహిక్కక్కడవన్ - ఏవం, ఉక్త ప్రక్రియై యాలే. మంత్ర రాజ... స్ప
త్తు ఎన్నై శరణమడైయ ...డవన్ - అథశరణాగతిం స్పష్టయతి.అనేనైవేతి - అనేనమంత్రేణతు-విశేషిస్తు.
నతుసత్సున్నజ్ఞానమాత్రాదినాఅలమిణిభావః- స్వాత్మరక్షాభరమ్మయి సమర్పయేత్.ఇప్పడిమయినిక్షిప్తా...

సా-సా... ...ప... పభవదని దేశః. పరాయణం, సిద్ధోపాయః- పరః కామః, మోక్షః - పరం
ధనం, జ్ఞానభక్త్యాది. ... త్వా తత్ప్రాప్త్యా ఉపాస్యో గురురిత్యర్థః, అయంమంత్రస్సోపదేశా
...ను కూల్యం, మంత్రవిప్పు తత్త్రై యుమ్ శుభనక్షత్రత్తై యుమ్ యోగ్యతాపాదక తీర్థస్నానాదికళై
యుమ్ అపేక్షియాతు - పురశ్చరణం, మంత్రసిద్ధ్యర్థమాన జపత్తై యుమ్ అపేక్షియాతు - నమస్కృత్యే
త్యాది మంత్ర గ్రహణ ప్రకారః- నిధికాంక్షీవ నిర్ధనః నిధి మివ గృహ్ణీయాదిత్యర్థః- లబ్ధ్వైవమిత్యాదిభి
గృహీత మంత్రేణ శరణాగతి విధిప్రకారః. భగవద్వాక్యత్వా న్మామితి నిర్దేశః. శేషంస్పష్టమ్. ఆవా
లుమ్ తిరుమంత్రమ్ పూర్వాధికారో క్తరీత్యా పుండరీకాదికళుక్కు మోక్షసాధనత్వేన ప్రసిద్ధవైభవమా యి
రుక్క అతో మున్యత్తై శేర్కక్కూడుమో ? ద్వయమమృ సకృదుచ్చారస్సంసారవిమోచనం భవతి,, ఎ
న్నిగపడినమీసకృదుచ్చారణమాత్రత్తాలేతానేడత్తారక మాకైయాలే అసకృదుచ్చారణరూపజపద్వారేణ ఉత్తారక

సా-ప్ర— నమస్కృత్యేత్యాదితత్వాత్వ నిమిత్తం కమిత్యత్రాయ త్ర పరమపురుషార్థసాధకత్వ మివే త్యభి

సా-వి—అనాగతరత్యర్థః- పరాయణం, సిద్ధోపాయః-పరః కామః, మోక్షః-పరం,ధనం,జ్ఞానభక్త్యాదిసర్వ
స్య తదధీనత్వా త్తత్త్వేన వ్యపదిష్టః - అనుకూల్యం, మంత్రార్పణం - పునశ్చరణం, మంత్ర సిద్ధ్యర్థో
జపః - ఇజ్‌గుమ్, ఇహ శరణాగతి మంత్రవిషయే - పరప్రాప్యమ్,అగంతుంయోగ్యం- మంత్రాంతరవి
షయే ... తేథమాః ఇహోపన్యస్తై యా ఇత్యర్థః.ఏతన్మంత్రస్యైవం ప్రకారేణ గ్రహణ హేతుభూతాతిశయః

సా-సు—సత్త్వాదిత్యాదిశ్లోక్ నిష్ఠయోగాద్గ్రహః - ఏతదితరమంత్రవ్యావృత్త మేతత్పభావదర్శయతి

మూ—ఆస్తికనుక్కు ఇమ్మంత్రార్థత్తినుడైయ సముదాయ జ్ఞానపూర్వకమాన సకృదుచ్చారణమే ఉత్తారకమెన్నుమిదమ్ శాస్త్రసిద్ధమ్.

సా.దీ— భరః కృతోపాయానుష్ఠానో భవిష్యత్యేవేతి. ద్వయత్తాల్ ప్రపత్తిపణ్ణువనుక్కు ఇతిక ప్పాద యివ సూక్ష్మార్థజ్ఞానం వేణుమెన్నుమ్ నిర్బన్ధమిల్లైయెన్కిఱార్. ఆస్తికనుక్కిత్యాది - మహా విశ్వాసవానుక్కు సముదాయజ్ఞానమ్ సముదిత మహావాక్యార్థ జ్ఞానమాత్రమ్-శాస్త్రసిద్ధమన్నత్తే వెళియిడుకిఱార్.

సా.స్వా— మూలమంత్రాదికళై క్కాట్టిల్ అధిక ప్రభావమిల్లిలప్పోది ఉచ్చారణమాత్రమ్ సాధనమానాల్ అర్థవ్యుత్పాదనమ్ వ్యర్థమన్నో? మతాంతరసాధారణ్యేన గవఱారుమ్ లఘువానపడియైత్తయే అనష్టిక్క ప్పుమ్ ప్రసంగియాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఆస్తికనుక్కితి. ప్రపత్తివదేవ మహావిశ్వాసవానధికారియాకైయాలే నసర్వేషామనుష్ఠాన ప్రసంగః. సకృదుచ్చారణమాత్రమ్ మోక్షసాధనమాకిల్ "నాన్యఃపంథా అయనాయవిద్యతే,, ఇత్యాదిక శ్రుతివిరోధమ్ ప్రసంగిక్కైయాలితు ప్రపత్తిద్వారాసాధనమెన్నుకొళ్ళ వేణుమ్. ఇతిలే మంత్రార్థ విశదజ్ఞానవానుక్కు సకృదుచ్చారణమే కరణ మంత్రమాయ్క్కొణ్డు అర్థానుసంధానముఖేన పూర్ణప్రపత్తిమనుష్ఠాప్య ఉత్తారక మాకిఱతు - ఇమ్మంత్రార్థ వైశద్యమిల్లాత వధికారిక్కుమ్ సముదాయజ్ఞానపూర్వక సకృదుచ్చారణమే యథామతి అంగాంగ్యనుష్ఠానరూపోక్తి నిష్ఠానుష్ఠాన ముఖేన ఉత్తారక మాకిఱతు. అతిలుమ్ శక్తియిల్లైయాకిల్ సముదాయజ్ఞాన పూర్వకసకృదుచ్చారణస్థానే అవిళంబేనపునశ్చకరణ మంత్రతయా ద్వయోచ్చారణ మనపేక్ష్యసకాలాంతరే సాంగ ప్రపత్త్యనుష్ఠానముపజనయ్యోత్తారక మెన్ను కరుత్తు. సకృదుచ్చారణమేఎన్కైయాలే బహుసంవత్సర సాధ్యపురశ్చరణద్వారేణ ఉత్తారక మంత్రాంతర వ్యావృత్తిః. సముదాయ జ్ఞానపూర్వక మెన్కైయాలే ఇస్తసకృదుచ్చారణమ్ కాలాంతరే కరణ మంత్రతయాద్వయోచ్చారణ విశిష్టప్రపత్తిద్వారకమాకిల్ సకృదుచ్చారణోత్తారకత్వ శ్రుతివ్యాకోపమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. అక్కైయాలిన్తఉచ్చారణమే సకృదుచ్చారశ్రుతిబలత్తాలే కాలాంతరేస్వప్రభావేన జనిష్యమాణప్రపత్తిక్కు కరణ మంత్రమాయిరుక్కుఱ దెన్నుకొళ్ళవేణుమ్. కరణమంత్రతయోపకారకత్వమ్ మంత్రార్థజ్ఞాన సాపేక్షమ్ - తత్రచ "ఇదంశరణమజ్ఞానా,, మెన్ను శాస్త్రత్తాలే సమ్ముదాయ జ్ఞానమాత్ర ముడైయవనుక్కుమ్ ఉపాయాధికారమ్ శొల్లుకైయాలే సముదాయజ్ఞాన పూర్వక సకృదుచ్చారణమే కరణమంత్రతయా ఉత్తారక మెన్నుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ తిరుమంత్రత్తైప్పోలే తానే ద్వయత్తుక్కుమ్ వివక్షయ మర్థానుసంధానేన సహ సకృదేవంవక్తా,, ఎన్ను అసకృదనుసంధానత్తై భాష్యకారర్ విధిక్కైయాలే-ఇప్ప్రకుమంత్రత్తై క్కాట్టిల్ ద్వయమెన్ను క్కధికప్రభావమ్ కూడుమో? కరణమంత్రతయా సకృదుచ్చారణముత్తారకత్వార్థమెడుముమ్ కరుమంత్ర స్తుత్యర్థమ్

సా.ప్ర—ప్రయచ్ఛాహ. ఆస్తికనుక్కిత్యాదినా- "సకృజ్జప్తేనమ్యాది ప్రకృతకృత్యస్సుఖీభవేత్ । ద్వయేన ప్రాప్నుయాత్పుత్ర తద్విష్ణోః పరమం పద,, మిత్యాది భగవచ్ఛావనిబంధశాస్త్రశబ్దః - సముదాయజ్ఞాన పూర్వక సకృదుచ్చారణస్యోత్తారకత్వే ప్రమాణమితి మంత్రరసమృతమప్యాహ.

సా.వి—ఉక్తఇష్టంత్రాహ. ఆస్తికనుక్కితి-సముదాయజ్ఞానేతి-సాంప్రదాయికోపదేశాభావేపీత్యర్థః-అత్ర ప్రమాణ

సా.సం—ఆస్తికనుక్కిత్యాదినా. శాస్త్రసిద్ధమితి-కఠశ్రుతితదుపబృంహణాదిసిద్ధ మిత్యర్థః- అస్యమంత్రస్య

మూ—ఇమ్మన్త్రప్రభావత్తై- "యేన కేనాపి ప్రకారేణ ద్వయ వక్తా త్వమ్" ఎన్రు మంత్రాంతరఙ్గళిల్ కాట్టిల్ వ్యావృత్తి తోన్ఱ అరుళిచ్చెయ్ దార్ - "అవశేనాపి యన్నామ్ని కీర్తితే సర్వపాతకైః। పుమాన్ ముచ్యతే సద్యస్సింహత్రస్తైర్మృగైరివ। నామ్నోస్తి యావతీ శక్తిః పాపనిర్హరణే హరే। శ్వపచోపి నరః కర్తుం క్షమస్తావన్న కిల్బిషమ్" ఇత్యాదికళాలే తిరునామసంకీర్తనమాత్రత్తుక్కు ఉణ్డాయ ప్రభావమ్ ఇరుక్కుమ్పడి కణ్డాల్ శరణ్య శరణాగతిగళ్ పలవిశేషఙ్గళై

సా-దీ—ఇమ్మన్త్రప్రభావత్తై ఇత్యాదియాల్-శ్రీభాష్యకారరితి శేషః-అవశేనాపీత్యాది- నామ్నోస్తి ఇత్యాది. హే హరే, పాపఙ్గళై సంహరిక్కుమవనే. తే నామ్నః, దేవరీర్ తిరునామత్తుక్కు. పాప నిర్హరణ శక్తి ఎవ్వళవు ఉణ్డు అవ్వళవు పాపఙ్గళై పణ్ణ శ్వపచనుమ్ సమర్థనాకాన్ -

సా-స్వా—తుల్యమన్రో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇమ్మంత్రప్రభావత్తై ఇతి - కరణమంత్రతయా సకృదుచ్చారితత్వేన ఉత్తారకత్వమ్ సమమానాలుమ్ అవిళంబేన సంకల్పితకాలాంతర ఏవోపాయనివృత్తిముఖేనోత్తారకత్వమ్ ద్వయస్య సకృదుచ్చారణమాత్రేణ - మూలమంత్రస్యతు పురశ్చరణాదిద్వారేణేతి తదపేక్షయా అధిక ప్రభావమ్ ద్వయమెను కరుత్తు - సద్దైవంవక్తా ఎన్కిఱతు ఉపాయకోటియల్లామైయాలే విరోధమిల్లై- మంత్రాంతరఙ్గళిల్ కాట్టిలితి - యేనకేనాపి ప్రకారేణ మూలమంత్ర వక్తా ఎన్రు నిర్దేశియామైయాలే వ్యావృత్తిస్పష్టమ్ ఎన్రు - యేనకేనాపీతి - విశదానుసంధాన పూర్వకమాతల్ సముదాయజ్ఞానపూర్వకమాతలెన్నపడి - ఆకైయాలాచార్యసకాశాదిమ్మంత్రమ్ పూర్ణశరణాగతి ప్రకాశకమెన్రు సముదాయజ్ఞానత్తోడే ద్వయత్తై గ్రహిత్తు ముముక్షువాయ్ అకించననాయ్ శోకావిష్టనాయ్ కొణ్డు కాలవిశేషత్తైక్కోలి మోక్షార్థమాక సకృదుచ్చరిత్తాల్ కిలు ఇతుతానే సంకల్పిత కాలత్తుక్కుళ్ళే అవతారరహస్య చింతనాదికళ్ పోలే "మంత్రాఖ్యం ముక్తిబీజం స్మృతినిశమనకీకల్పతే సత్ఫలాయ" ఎన్కిఱపడియే స్వస్థదశాయాం ప్రకాశం వా ఉంతిమప్రత్యయా వదంత్యకాలేపివాతన్మాత్రసాక్షికంపూర్ణప్రపత్తిముపజనయ్యోత్తారకమెన్రు తిరువుళ్ళమ్. ఆనాలుమత్యల్ప వ్యాపారమానవిత్తై సకృదుచ్చారణత్తుక్కు ఏతజ్జన్మన్యేవోత్తారకత్వముపపత్తివిరుద్ధతయా విశ్వసిక్కప్పోమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్-అవశేనాపీతి. నామ్నోస్తియావతీశక్తిః పాపనిర్హరణే హరే ఎన్రు పాఠమ్. అవశేనా[illegible] హృత్రస్తైర్మృగైరవస్థితిస్సర్వపాతకైరిత్యర్థః. శరణ్య శరణాగతీతి-

సా-ప్ర—ఇమ్మన్త్రప్రభావత్తై . యేనకేనాపి ప్రకారేణ సాంగభరన్యాసస్య సప్రకారవిశేషపరిజ్ఞానేన సహవా విశిష్య జ్ఞానసంపా[illegible] [illegible] సముదాయజ్ఞానేన సహ వేత్యర్థః. సముదాయజ్ఞానపూర్వక సకృదుచ్చారణేనాస్య మోక్షసాధకత్వే [illegible] ప్రభావః కైముతిక న్యాయసిద్ధ ఇత్యాహ. అవశేనాపీత్యాదినా.

సా-వి—భాష్యకారసంమతిమ [illegible] మ్మంత్రప్రభావత్తై ఇతి. యేనకేనాపి ప్రకారేణ, సాంగభరన్యాసస్య ప్రకారవిశేషపరిజ్ఞాన సంపాదనా [illegible] సముదాయజ్ఞానేన సహైవేత్యర్థః. సముదాయజ్ఞానపూర్వక సకృదుచ్చారణస్య మోక్షసాధన [illegible] కైముతిక న్యాయసిద్ధ ఇత్యాహ - అవశేనాపియన్నామ్నీత్యాదినా- తిరునామసంకీర్తన మాత్ర [illegible] భావమిరుక్కుమ్పడి కణ్డాల్, నామసంకీర్తనస్య ప్రభావః స్థితః ప్రకారః పరీక్షితశ్చేత్. న [illegible] మాత్రస్యైవ మహాపాతకనివర్తన సామర్థ్యే సతి శరణ్య శరణాగతి

సా-సం—మంత్రాంతరవ్యావృత్త[illegible] భావః కైముతిక న్యాయేనత్యుత్యాదిబలేన చ సిద్ధ ఇత్యాహ. అవశేనాపీతి.

తాత్ప— పూర్ణమాకప్రకాశిప్పిక్కిరతిమ్మంత్రి విశేషత్తినుడైయు సకృదుచ్చారణ మాత్రత్తిల్ ఉళ్ళ ప్రభావమ్ తుత్యాది ప్రమాణబలత్తాలే సుగ్రహమ్. ఇప్రభావ నిబంధనత్తైయుమ్

సా-దీ— ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళాలే, సంప్రదాయః గురుపరమ్పరయాప్రాప్తోపదేశః - సచశరణ్యశరణాగతి తత్ఫల విశేషాణాంపరిపూర్ణ తయాప్రకాశనం - ప్రభావ నిబన్ధనమిత్యాది- ఇప్రభావత్తుక్కు నిబన్ధనమ్ అపేక్షితార్థ పరిపూర్ణత్వమ్ - అతుక్కడి భగవ త్సంకల్ప విశేషః -

సా-వ్యా— అల్పాక్షర కించిద్గుణప్రతిపాదక నామ్న స్తథావిధత్వేబహ్వర్థ గుణాదిప్రతిపాదక గురు తర మంత్రోచ్చారణస్య తథావిధత్వే కిమువక్తవ్య మెన్నుకిరుత్తు - తుత్యాదీతి - ''సకృద్ద్వయంసకృదుచ్చార స్సంసారవిమోచనం భవతి,,తి కఠవల్లీశ్రుతిః - ఆదిశబ్దేన భగవచ్ఛాస్త్ర పాద్మపురాణాది సంగ్రహః - శ్రుత్యాదిప్రమాణత్తాలేయెన్ను శొల్లాతే ప్రమాణబలత్తాలే ఎన్ను శొల్లిఱ్ఱు - సకృన్నామ సంకీర్తన ప్రభావా వేదపురాణాద్యపేక్షయా ఏతత్ప్రభావా వేదకస్యాధిక బలత్వాత్సుగ్రహత్వే కి మువక్తవ్య మెన్గిరుత్తు - ఆనాలుమ్ శరణ్య శరణాగతి తత్ఫలపూర్ణ ప్రకాశకత్వాదేవ ద్వయస్యైతాదృశప్రభావవత్త్వమ్ శొల్లకూడుమో ? అతుచరమశ్లోకాదకళిలే ఉక్తిప్రసక్తమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్రభావ నిబంధనత్తైయుమితి - ఇజ్గుప్రభావనిబంధన మవిళంబే నోత్తారకత్వ శక్తియుక్తతయా భగవదత్యంతాభిమత మంత్రత్వమ్- శరణ్యశరణాగతి తత్ఫలసంపూర్ణ ప్రకాశకత్వంతుఅభ్యుచ్చయ నిబంధనమ్- ఇవ్వర్థమ్ పూర్వవాక్యత్తిలే ఇమ్మంత్ర త్తినుడైయ వెన్నుని దేశియాతే మంత్రవిశేషత్తినుడైయవెన్ను విశేషపదత్తాలేసూచితమ్, ప్రమాణేతి. ''అహోద్వయస్యమాహాత్మ్య గ్ మహావీర్యమహోబలమ్ । కింను తస్యచమంత్రస్య కర్మణఃకమలాసన । నలభ్యతేధికారీవా శ్రోతుగా మోపివాపునః । పురా మంత్ర ద్వయంబ్రహ్మన్ విష్ణులోకే మహాపురే । తస్మిన్నంతః పురే రమ్యే మయాదత్తస్సనాతనః । లక్ష్మ్యైలబ్ధంతథాబ్రహ్మన్ మంత్ర రత్నద్వయంప్రభో।పాద్మే. బ్రహ్మ॥భగవాన్ కేనమంత్రేణసంసారోత్తారణంభవేత్। సన్మమాచక్ష్వతత్త్వేనసర్వలోక

సా-ప్ర—ఏతన్మన్త్రనిష్ఠ ప్రపత్తిః సత్యంత ద్ద్వయంసకృదుచ్ఛార స్సంసారవిమోక్షాయ్భవతి సకృజ్జప్తేనమంత్రేణ కృతకృత్యస్సుఖీభవే ,, దిత్యాదిః శ్రుత్యాదీత్యాదిశబ్దార్థః. ఏవ మ్ ''అస్య సముదాయజ్ఞానమాత్రస్యాపి మోక్షహేతుత్వరూపప్రభావవత్త్వే కింనిబన్ధన మిత్యత్ర '' అష్టాక్షర జ్ఞానమాత్మతత్త్వప్రకాశకమ్ । శ్రీమన్నారాయణంధ్యాత్వా తంజపేత్పురుషోత్తమమ్ । ద్వయం రకస్తు శరణాగతి,, రిత్యాది ప్రమాణే '' ఈశానాంజగతాంనేతృత్వ ,, మిత్యాదిసంప్రదాయేచ వివక్షిత పురుషార్థ శరణ్యశరణాగతి తత్ఫలానాం విశిష్య ప్రతిపాదకత్వ మేవేత్య వగంతవ్యమిత్యాహ-ఇప్రభావ ప్రదర్శనార్థం ఇత్యాదినా.

సా-వి— తత్ఫలఙ్గళై, శ్రిన్యపి. పూర్ణమాక ప్రకాశిప్పిక్కిరతిత్యాది-ప్రమాణబలత్తాలే,''సకృదుచ్చార స్సంసారమోచనంభవతి. సకృజ్జప్తేన మంత్రేణ,,త్యాది ప్రమాణార్థజ్ఞానాది స్యార్థః. ఏతాదృశప్రభావజ్ఞాపక ప్రమాణసత్త్వే కింమానమిత్యత్రాహ - ఇప్రభావ నిబంధనత్తైయుమితి-ఏతత్ప్రభావ

సా-సం— సకృదుచ్చారణేత్యనేన శ్వేతాశ్వతరాది పరి శరణాగతి మంత్రేభ్యో విశేష ఉక్తః - మాతలాతదథానస్థానపాపతుల్యవ్యావృత్తిః-శ్రీప్రశ్నసంహితామూలాశ్రుతిరిహాదిశబ్దేనసంగృహీతాచ గాహ్యాంతరమంత్రాణాంధావితోస్య ప్రభావః కింనిబంధనఇత్యత్రాహ - ఇప్రభావేతి - తథాపి యుక్తివిరుద్ధ ప్రభావః

మూ—ఇక్కు ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళాలే కణ్డుకొళ్వతు. ఇప్పడి ప్పట్ట రహస్యత్ర యార్థఙ్గళిల్ నిరూపణమ్పణ్ణక్కడవతన్ఱు. శాస్త్రత్తైక్కొణ్డు విశ్వసిక్కుమత్తనైయెన్ఱు మిడమ్ మహాభారత త్తిలే

సా-దీ—నను సముదాయజ్ఞానపూర్వక సకృదుచ్చారణ మాత్రత్తాలే యావజ్జీవానువర్తనీయ భక్తిఫల మాన మోక్షమ్ సిద్ధిక్కుమో ? ఎన్ఱిలరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడిప్పట్ట విత్యాదియాల్-

సా-స్వా—హితాయవై। కోమంత్ర స్సర్వమన్త్రాణాంపురశ్చరణవర్జితః। సకృదుచ్చారణాన్నౄణాందదాతిపరమంపదమ్ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ సాధుపృష్టం మహాభాగ సర్వలోకహితేషిణా। తస్మాద్వక్ష్యామితేగుహ్యంయేనమామాప్నుయున్నరాః। సర్వేషామేవమన్త్రాణాం మన్త్రరత్నం శుభావహమ్। సకృత్స్మరణమాత్రేణ దదాతి పరమంపదమ్। మన్త్రరత్నం ద్వయంన్యాసః ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః। లక్ష్మీనారాయణంచేతి హితంసర్వఫలప్రదమ్। నామాని మన్త్రరత్నస్య పర్యాయేణ నిబోధమే। తస్యోచ్చారణమాత్రేణ పరితుష్టోస్మి నిత్యశః। సర్వలోకేశ్వరస్సాక్షాద్వక్తి ప్యాది భువనేశ్వరః। మమాపినారదస్యాపి ప్రోక్తవాన్మన్త్రముత్తమమ్। శౌనకాదిమహర్షీణాం నైమిశారణ్యవాసినామ్। నారదః ప్రదదౌమన్త్రం ప్రపత్తిం శరణాగతిమ్। ఏతద్గుహ్యతమంరాజన్ నజానన్తి మహర్షయః। మయాచ ప్రాప్తవాన్మన్త్రం శక్తిపుత్రః పరాశర,, ఇత్యాదికం ద్రష్టవ్యమ్- తథా భగవన్తం శ్రీభాష్యకారం ప్రతి అర్చావతారే శ్రీరంగనాథేన ‹‹ద్వయమర్థానుసన్ధానేన సహ సదైవం వక్తా॥ ఇత్యాదిప్రకారేణ ద్వయవక్తృత్వ,,మిత్యత్యంతాభిమతత్వ సూచన పురస్సరంమన్త్రాన్తరవ్యావృత్తతయా ప్రతివచనోక్తిరపి ప్రమాణమ్. సంప్రదాయశ్చ, శ్రీమత్పరాంకుశ మారభ్యాద్యయావదాచార్యాణాం తన్నిష్ఠతయైవ ‹‹తిరుమన్త్రత్తిలే పిరన్దు,ద్వయత్తిలే వళర్న్దు ద్వయైక నిష్ఠరావీర్,,ఇత్యాదిః పారంపర్యేణోపదేశః - అనాలుమ్ బహుజన్మసాధ్య బహుయత్నసాధ్య భక్తి యోగాది కళుక్కు మిల్లాతవిప్రభావ మిమ్మన్త్రత్తుక్కు కూడుమో ? ప్రమాణఙ్గళ్ తాన్ ఇతోపృథికాశిర మానభగవన్మన్త్రఙ్గళుక్కుమ్ వైదికోత్తమమాన మూలమన్త్రత్తుక్కు మిప్రభావత్తైయుమ్ ఇన్నిబన్ధనత్తైయుమ్ శొల్లాతే తాన్త్రికమాన విమ్మన్త్రత్తుక్కు చ్చొల్లకూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ప్పట్టే తి

సా-ప్ర—ఏవమాకాంక్షితన్యావదన మనుచితమిత్యత్ర ‹‹అహోబాహ్వచస్యమాహాత్మ్యమహోవిద్యామహాబల,,మిత్యాదిభిః ప్రామాణికత్వావగమాత్తైనైవోపాయానుష్ఠాన సిద్ధ్యుపయోగ్యర్థజ్ఞాన నిబన్ధనః ప్రమాణ విరుద్ధ ఇత్యాహ - ఇప్పడిప్పట్టేత్యాదినా. ద్వయస్య శరణాగతి ప్రతి పాదకత్వ కృతం మాహాత్మ్యం-

సా-వి—జ్ఞాపకప్రమాణం ‹‹సకృదుచ్చారణ,,ఇత్యాది ప్రమాణం-ఇఙ్గే, అస్మిన్ దర్శనే.ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలే, ప్రమాణభూత సంప్రదాయైః- కణ్డుకొళ్వతు, యద్వా ‹‹సకృదుచ్చారణమేవ సంసార తారక,,మితిశ్రుతి ప్రతి పాదితప్రభావస్యనిబన్ధనంశరణ్యశరణాగతతత్ఫలపరిపూర్ణప్రకాశకత్వం- ఇదంకుతోజ్ఞాతవ్యమిత్యత్రాహ - ఇప్రభావేతి - ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలే, సంప్రదాయపరంపరా ప్రాప్తేనద్వయమన్త్రః పరిపూర్ణప్రకాశకఇత్యాప్తవాక్యేన-ఇప్రభావనిబన్ధనమ్,ఏతత్ప్రభావకారణభూతాపేక్షితయావదర్థ ప్రతిపాదకత్వమ్.ఇఙ్గే,ఏతన్మన్త్రవిషయఏవ.కణ్డుకొళ్వతు, ద్రష్టవ్యమిత్యర్థః-నను సముదాయజ్ఞానపూర్వకసకృదుచ్చారణమాత్రేణయావజ్జీవానువర్తనీయభక్తిఫలభూతమోక్షఃకథంసిద్ధ్యేదిత్యతఆహ. ఇప్పడిప్పట్టేత్యాదినా.

సా-శం-కథము పపన్నస్స్యాదిత్యత్రాహ.ఇప్పడిప్పట్టవిది-ఇత్థముక్తశబ్దద్యోతకప్రభావముక్త్వాఅర్థద్యోతకా

మూ—"దేవగుహ్యేషు చాన్యేషు హేతుర్దేవనిరర్థకః । బధిరాంధవదేవాత్ర వర్తితవ్యంహి తైర్ద్విజా ,, ఇత్యాదికళాలే శొల్లప్పట్టతు. ఇమ్మన్త్రత్తిల్ వివక్షితమాన ఆత్మసమర్పణమ్ - "సర్వోపాధివినిర్ముక్తం క్షేత్రజ్ఞంబ్రహ్మణిన్యసేత్ । ఏతద్ధ్యానంచయోగశ్చ శేషాస్స్యుర్గ్రంథవిస్తరాః ,, ఇత్యాదికళాలే ప్రకరణాన్తరజ్గళిలుమ్ సుస్పష్టమాక్కప్పట్టతు- "ఏతద్ధ్యానంచ ధ్యేయంచ,, ఎన్ఱు పాఠాంతరమ్-

సా-దీ— దేవగుహ్యేష్వితి - దేవానామపి రహస్యభూతేషు ఈదృశేష్వన్యేష్వప్యర్థేషు - హేతుప్రశ్నం నిష్ప్రయోజనమ్- అవాలెన్న శెయ్యక్కడవతెన్ఱిల్ శొల్లుకిఱార్ . "బధిరాంధవదేవేతి ,, అత్రహి తైర్ద్విజా పుంసా - అత్ర, దేవగుహ్యార్థత్తిల్- బధిరాంధవ దేవవర్తితవ్యం, మహావిశ్వాసత్తోడే వర్తిక్కక్కడవనైన్ఱు- ఇప్పడత్తాలాత్మ సమర్పణమ్ ఆత్మభర సమర్పణత్తై చ్చొల్లుకిఱతు. సర్వోపాధి వినిర్ముక్తం అవిద్యాది సర్వోపాధి వినిర్ముక్తమాన. ఆత్మావో నిష్కృష్ట స్వరూపత్తై ఉభరమాక బ్రహ్మణి సమర్పయేత్ - ఏతద్ధ్యానంచయోగశ్చ, ధ్యానం. భక్తిః.యోగః, తత్పరికరభూతాః కర్మయోగాదిః - సపరికర భక్తిః ఫలద్వారా అత్రైవాన్తర్భావాదన్ను కగుక్కై- ధ్యేయంచ ఎన్ఱు పాఠమాన పోతు ధ్యేయమ్ పరబ్రహ్మమ్- నను ఇశ్లోకత్తిల్ స్వరూప సమర్పణ మన్ఱో తోన్ఱుకిఱతు. ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ .

సా-స్వా— దేవానాంరహస్యభూతేషువ్యాపాద్యుక్తేష్వన్యేష్వపిగుహ్యేతమేష్వర్థేషు హేతుప్రశ్నంనిరర్థకం-అవాలేన్ శెయ్కిఱతెన్నిత్ శొల్లుకిఱార్ . బధిరాంధవదిత-హితైషిణోబధిరాంధవ దేవశంక్తైపన్నామత్ మహావిశ్వాసయుక్తనాక వర్తిక్కవేణుమెన్ఱు - అవాలుమ్ "తమేవైకం ధ్యాయథాత్మానం. అన్యా వాచో విముంచథ. జ్ఞానాంచవయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యతే,, ఎన్ఱు అన్యత్యాగపూర్వకమాక ధ్యానత్తైయుమ్ యోగత్తైయుమ్ శాస్త్రమ్ స్మృతికక అత్తై విట్టుముముక్షువుక్కు-ద్వయార్థవ్యుత్పాదనమసంగతమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇమ్మంత్రత్తిల్ వివక్షితమాం వాత్మసమర్పణ మితి - ప్రకరణాంతరజ్గళిలుమితి - స్వప్రకరణస్మృత్యపేక్షయా ప్రకారణాంతరస్మృతేరిత్యంతో పాదేయ త మత్వ ద్యోతకత్వాత్తుముక్తొరిదమేవోపాదేయ మెన్ఱుకరుత్తు - న్యసేత్, సమర్పయేత్ - ధ్యానం, భక్తిః - యోగః, తత్పరికరభూతకర్మయోగాదిః. పాఠాంతరేతు సంపాదనీయంజ్ఞానం. అవశ్యజ్ఞాతవ్యం చైతదేవ ఎన్ఱు..

సా-ప్ర—శరణాగతేరతిశయితత్వేవిభవేత్ .త దేవగుహ్యేత్యత్ర"శరణాగతిర్గ్రాహ్యా-మయినిక్షిప్తభరస్య క్తః కృతకృత్య ,, ఇత్యాద్యుక్త కృతకృత్యత్వా పాదకతయా ప్రమాణేషుస్తుతత్వాదిత్యాహ- ఇమ్మన్త్రత్తిలే ఇత్యాదినా. నన్వస్యశ్లోకస్య ఆత్మస్వరూప సమర్పణ స్తావకస్య కథం భరన్యాస స్తావకత్వ మిత్యత్ర "అత్ర

సా - వి — దేవగుహ్యేషు, దేవానామపి రహస్యభూతేషు. అన్యేషు, ఈదృశేష్వన్యేష్వర్థేషు - హేతుః, ప్రశ్నః- నిరర్థకః, నిష్ప్రయోజనః - ప్రమాణ ప్రతిపన్నేషు విశ్వాసవతా భవితవ్యం- నతు వాదాః కర్తవ్యాఇతి భావః. నను శరణాగతేరతిశయితత్వేహి తత్ప్రతిపాదకతయా ద్వయస్యాతిశయితత్వం స్యాత్తదేవ కుత ఇత్యత్ర ప్రమాణాంతరేషు శరణాగతేః ప్రశంసితత్వం దర్శయతి - ఇమ్మంత్రత్తిలేఇతి

సా-సం—తదాహ. ఇమ్మంత్రత్తిలితి.సర్వేతి-పరిశుద్ధాత్మస్వరూపంరక్ష్యతయార్పయేత్-ఏతన్న్యసనమేవ ధ్యానం. సమాధిః.యోగః,చిత్తవ్యాపారనిరోధః. శేషాః,వ్యసనార్థాః ద్వయాదతిరిక్తాః నిరర్థకా ఇత్యర్థః.

మూ— ఇశ్లోకమ్స్వరూప సమర్పణపరమానాలుమ్ ఇజ్ గుశొల్ లుకిర భరసమర్పణ(త్తిలు)మ్ తదనుప్రవిష్టమ్. ఆ స్సమర్పణత్తుక్కు. ‘‘ నివేదయామి స్వాత్మానంవిష్ణావమలతేజసి । తదాత్మా

సా.ఓ—ఇశ్లోకమిత్యాది. శరణాగతి మంత్రత్తిల్ శొల్లుకిర భరసమర్పణమిశ్లోకత్తిలను ప్రవిష్టమ్. భరసమర్పణత్తిలుమిశ్లోకత్తుక్కు విశేషయుణ్డెన్ను కరుత్తు. ఇస్సమర్పణత్తుక్కు స్మృత్యాది కళిల్ సొన్నపు స్సాస్త్రజ్ఞళితుక్కు సదృశమన్నెన్కిగార్. ఇస్సమర్పణత్తుక్కిత్యాది. తదాత్మా, హేతుగర్భమిదం.

సా-స్వా— ‘‘సర్వోపాధి వినిర్ముక్త’’ మెన్కిర శ్లోకత్తిలే స్వరూపసమర్పణమ్ స్మృతిక్కప్పడుకైయాలే ద్వయత్తిలే భరసమర్పణమ్ వివక్షితమాకైయాలే ద్వయవివక్షితమ్ స్మృతిక్కప్పట్టతెన్కిరతు కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇశ్లోకమితి. భరసమర్పణమ్ తస్మిన్ శ్లోకే తస్ప్రతిపాద్య స్వరూపసమర్పణేనా అనుప్రవిష్టమ్. భరగర్భత్వేనైవ స్వరూపస్య శేషభూతస్య సమర్పణీయత్వా దెన్నుకరుత్తు. భరసమర్పణత్తిలుమ్ తదనుప్రవిష్టమెన్కిర పాఠమానపోతు తచ్ఛ్లోకస్మృత్యస్వరూపసమర్పణం భరసమర్పణేఽన్తర్గతమ్. ముముక్షో స్స్వరూపసమర్పణంవినా భరసమర్పణాభావాదెన్నుకరుత్తు. అనాలుమ్ శ్వేతాశ్వతరోపనిషదాదికళిలుమ్, న్యాసస్మృత్యాదికళిలుమ్‘‘యో బ్రహ్మాణంవిదధాతిపూర్వమ్. తద్విష్ణోః పరమంపదమ్. వసురణ్యో విభూరసీ’’ త్యాది ప్రపత్తికరణమన్త్రఙ్గళ్. వధిక్కప్పడానిరత అన్తైవిట్టు ద్వయత్తుక్కు అర్థాన్యత్వప్రదననిబన్ధమేన్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ ఇస్సమర్పణత్తుక్కితి. తదాత్మా, తదాత్మా. శరీరభూతః, తచ్ఛరీరతయా తచ్ఛేషత్వాత్.

సా-ప్ర--రక్షాభరన్యాసస్సముస్స్వఫలార్థినామ్ । స్వరూపఫలనిక్షేపస్త్వధికో మోక్షకాంక్షిణా,, మిత్యష్టాక్షరత్రయాత్మక భరన్యాసైకదేశభూతాత్మస్వరూపసమర్పణస్యైవం విధప్రభావవత్త్వే భరన్యాసప్రభావః కైముతికన్యాయసిద్ధఇత్యభిప్రాయన్నాహ. ఇశ్లోకమిత్యాది. నను ద్వయస్యేవ మంత్రాంతరస్యాపి శరణాగతి కరణ మంత్రత్వేన విధానాత్ తస్యాప్యస్యేవ యాథార్థ్య ప్రకాశకత్వా విశేషేద్వయస్య కథం ప్రభావాధిక్యమిత్యత్రాహ. ఇస్సమర్పణత్తుక్కితి. ‘‘యోబ్రహ్మాణ,, మిత్యాది శ్వేతాశ్వతరం. హవిర్గృహీత్వా

సా- వి— నన్వత్ర స్వరూపసమర్పణం ప్రశంసితం. నభరసమర్పణమిత్య తాహ. ఇశ్లోకమితి. తిదనుప్రవిష్టం, స్వరూపసమర్పణాంతర్గతం. తత్రాపి భరసమర్పణం వివక్షితం. ‘‘ అత్ర రక్షాభరన్యాసస్సముస్స్వఫలార్థినామ్ । స్వరూపఫలనిక్షేప స్త్వధికో మోక్షకాంక్షిణా,, మిత్యష్టాంశత్రయాత్మక భరన్యాసైక దేశభూత స్వరూపసమర్పణాను వాదేనైతద్ధ్యానంచ యోగశ్చేతి మోక్షసాధనభూత భక్తియోగ కర్మయోగత్వేన ప్రశంసితత్వాన్మోక్షసాధన భూతస్వరూపసమర్పణాత్మక భరన్యాస ఏవాత్రవివక్షిత ఇతిభావః. ధ్యానంచయోగశ్చేతిపాఠే- ధ్యానం, బ్రహ్మ. యోగః,భక్తియోగఇత్యర్థః. ననుప్రపత్తికరణ మంత్రాంతరాణామపి విద్యమానత్వాత్కథమస్యైవాతిశయ ఇత్యత్ర శరణ్యశరణాగతి తత్ఫలప్రకాశన పూర్త్యభావాన్నాతిశయ ఇత్యాహ-ఇస్సమర్పణత్తుక్కితి-

-సం—స్వరూపన్యాసపరమిదం కథంభరసమర్పణస్తావక మిత్యత్రాహ - ఇశ్లోకమితి- నివృత్తిధర్మభూతే భరసమర్పణే అనుప్రవిష్టాత్మ సమర్పణస్మృతిరియం భరార్పణస్మృతిరేవేతి భావః - అనుష్ఠేయార్థ విశదప్రకాశకత్వ కృతంకరణత్వే ప్రాధాన్యమస్యైవేత్యాహ - ఇస్సమర్పణత్తుక్కితి.

మూ—తన్మనాశ్శాంత స్తద్విష్ణోరితి మన్త్రితః ,, ఎన్ఱు వ్యాఖ్యాతృక్కళాన పాదికళ్ళుమ ప్పాదిగ్గాదికళిలుమ్ శా స్త్రమున్త్రాన్తరఙ్గళిప్పడి శరణ్యశరణాగతి తత్ఫలఙ్గళై విశదమాక ప్రకాశిప్పియాతు- తిరుమన్త్రన్త్రిలుమ్ ఇ(వై) యూర్త్తుమ్ సంక్షిప్తఙ్గళ్ - ఆకైయాలే ప్రాప్యప్రాపకవిశేషఙ్గళైసమ్పూర్ణమాక ప్రకాశిప్పిక్కిఱ ద్వయమే ప్రపత్తి మన్త్రాన్తరఙ్గళెల్లాత్తిలుమ్ ప్రధానమ్ -

సా - దీ — తచ్ఛరీరత్వ తచ్ఛేషత్వా దస్తుపతి తస్మి న్ ప్రాప్యత్వ్వా స్తు మనాః శాన్తః, ప్రయోజనా న్తరానపేక్షః - నను అనాలితు తిరుమన్త్రిత్తిలిల్ లైయో ఎన్నిలరుళిచ్చెయ్ కిరార్- తిరుమన్త్రిత్తిలుమిత్యాది - ఇవైయూర్త్తుమ్, శరణ్యశరణాగతి తత్ఫలఙ్గళ్ యూర్త్తుమ్ . ప్రపత్తి మన్త్రాన్తరేభ్యః ఇతిన్నరి పూర్ణార్థ త్వత్తై ఉపసంహరికిఱార్ - ఆకైయాలెన్ఱు. ప్రాప్యవిశేషమ్ పరబ్రహ్మమ్— ప్రాపక విశేషము మవనే .

సా- వ్యా—తన్మనాః, తస్మిన్ ప్రాప్యే అన్ కస్తః. శాంతః, ప్రయోజనాంతర సంగరహితః- శేషం స్పష్టమ్- అనాలుమ్ రహస్య త్రయాంతర్గత మాన తిరుమంత్రమ్ ప్రపత్తి కరణ మంత్రమాక చోదిత మామ్ సిద్ధసా ధ్యోపాయోపేయఙ్గళై ప్రకాశికరు వర్త్తాయిరుక్క వతుతానే యక్కెయాలో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిగార్ - తిరుమంత్ర త్తిలుమితి - తిరుమంత్ర త్తిల్ పోలేద్వయ త్తిలుమ్ సంక్షిప్తఙ్గళనో ? ఎన్నద్వయ త్తిలే సంపూర్ణ మాక ప్రకాశిక్కిఱ తెన్ఱుప సంహరికిఱార్ - ఆకైయాలితి - మంత్రాంతరానా మవిశద ప్రకాశకత్వాన్మూల మంత్రస్య సంక్షిప్త ప్రకాశ కత్వాదస్య - ప్రాప్యేతి. శ్రీమత్యాది విశేష యుక్తనయా ప్రతిపాదకత్వా దె స్యైవ - అనాలుమ్ నిత్యశ్రీవైకుంఠగద్యాదికళిలే మూలమంత్రేణాస్యా త్మానంభగవతే వేద్య శ్రీమతా మూలమం త్రేణ మామైకాంతికాత్యంతిక పరిచర్యాకరణాయ పరిగృహ్ణీష్వేతి యాచమానః ప్రణమ్యాస్యాత్మానంభగవతే నివే దయే,, దెన్ఱుమ్ మూలమంత్రత్తే శ్రీభాష్యకారరాత్మ సమర్పణత్తిల్ వినియోగకథన ముళ్ళైన వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణి నాప్పోలేయుమ్, చరమశ్లోక త్తిలే శ్రీమద్గీతాభాష్య త్తిలే వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినాప్పోలేయుమ్, ద్వయ వివరణమ్ పణ్ణామై యాలుమ్, శ్రుతిస్మృత్యాదికళిలే మూలమంత్రత్తుక్కు పదశః వ్యాఖ్యానమ్పోలే ద్వయత్తుక్కు వ్యాఖ్యానమ్ కాణామైయాలుమ్, సస్సంప్రదాయ మన్ఱికేయ ద్వయత్తుక్కు వివరణమ్ పణ్ణప్పోమో ? ఎన్న

మూ-ప్ర—త్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రితః । జుహూయాన్ప్రాణవేనాగ్నావచ్యుతాయ్యేకన తన ,, ఇత్యుపబృ హ్మ ణావసురణ్యేత్యాది తైత్తిరీయోపనిషదాది శబ్దార్థః - నను మూలమన్త్రస్య పూర్ణ భరన్యాస గర్భత్వస్య పూర్వాధికారోక్తేః కథం ద్వయస్యాసాధారణ మిదంమాహాత్మ్యమిత్యత్రాహ - తిరుమన్త్రి త్తిలుమితి - ఏవం ద్వయమాహాత్మ్యముక్త్వా తదర్థం విస్తరేణవక్ష్యన్ ,, ఇష్టం హివిదుషాంలోకేసమా సవ్యాసధారణ ,, మిత్యుక్తరీత్యా తత్తదధికారార్థానాం సంగ్రహవిస్తరప్రదర్శనవదేతదధికారార్థ

సా . వి— స్వాత్యేత్యాది శబ్దేన ,,హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రితః । జుహూయా త్ప్రాణవేనాగ్నా వచ్యుతాయ్యేసనాతన,,ఇత్యాది వివక్షితం- తదాత్మేతి హేతు గర్భవిశేషణం - తచ్ఛరీర త్వా తచ్ఛేషత్వా త్తస్మిన్నివేదయితేత్యర్థః. తన్మనాః, తస్మిన్ప్రాప్యే త్వేవ న్యస్తమనాః- శాంతః , ప్ర యోజనాంతరా నపేక్షః - ప్రకాశిప్పియాతు, నప్రకాశయంతి - నను మూలమంత్రస్య శరణ్య శరణాగతి లక్షణత్వస్యపూర్వాధికారోక్తేః కథమేతస్యైవా సాధారణ్యేనాతిశయ ఇత్యత్రాహ - తిరుమంత్ర త్తిలు మితి-

మూ—ఇతి సర్ధత్తై శ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణ భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ ప్రసిద్ధమాన పడియే సదాచార్య సంప్రదాయ క్రమత్తాలేగద్యత్తిలెవివరిత్తరుళినార్-ఎజ్ఞనేయెన్నిల్? ‘‘భగవన్నారాయణాభిమతానురూపస్వరూప రూప,, ఎన్నుతుడజ్గి శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేతార్థత్తై అరుళిచ్చెయ్తార్- ‘‘అఖిలహేయప్రత్యనీక,, ఇత్యాదియాలేస్వరూపరూపగుణవిభూతికళై ప్పరక్క అరుళిచ్చెయ్కైయాలె నారాయణశబ్దార్థమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు.

సా.దీ—ఇమ్మంత్రార్థత్తై గద్యత్తిలే శ్రీభాష్యకారర్ పరక్క-వరుళిచ్చెయ్తారెన్కిరార్. ఇతి నర్థత్తై ఇత్యాదియాల్. ప్రథమచూర్ణైకైయిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేతార్థత్తై వెళియిట్టారెన్కిరార్ - భగవన్నారాయణేత్యాది- అఖిలహేయేత్యాది స్పష్టమ్- నారాయణ శబ్ద వ్యాఖ్యానత్తిల్ మిణ్డుమ్ పిరాట్టియై యెదుత్తు

సా.స్వా—వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతి నర్థత్తై ఇత్యాదినా. శ్రుతిః, ‘‘ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే,, ఇత్యాదికా. స్మృతిః, ‘‘వాచః పరం ప్రార్థయితా ప్రపద్యే నిఃశ్రేయసం శ్రియ,,మిత్యాదికా. ఇతిహాసః- ‘‘సభ్రాతుశ్చరణౌ గాఢం. భవాంస్తు సహ వైదేహ్యా,, ఇత్యాదిః - పురాణం. ‘‘శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే,, ఇత్యాదికం - భగవచ్ఛాస్త్రమ్ శ్రీలక్ష్మీతంత్రాదౌ ప్రసిద్ధమ్ - ఆదిశబ్దేన భరతముని ప్రణీత లక్షణవాక్యాదికం గృహ్యతే - గద్యత్తిలే వివరిత్తరుళినారెన్కిరసు ఉపపన్నమో ? ద్వయత్తిలిల్లాత శ్రీశరణాగతియై ప్రథమమ్ శొల్లుకిరతువుమ్, భగవచ్ఛరణాగతి ప్రార్థనముమ్, లక్ష్మీప్రత్యుక్తియుమ్, ద్వయత్తిల్ స్పష్టమాక తోత్తాతస్వరూపగుణ విభూత్యాయుధాది కథనముమ్, మధ్యే యసంగతమాక అత్ర ద్వయమెన్ను కథనముమ్, జితంతాదిస్తోత్ర కథనముమ్, కడశియిలే ఉరుక్కిర నమస్సినర్థత్తై పూర్వమ్ శొల్లుకైయుమ్, శరణ్యానుకైనాత్ర ప్రత్యుక్తి విశేష నిబంధనముమ్ వ్యాఖ్యాన శైలీ విరుద్ధమన్నో ? ఎన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు శర వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా. శ్రీశరణాగతి కథనముమ్, తత్ఫలభగవచ్ఛరణాగతి ప్రార్థనముమ్,

సా.ప్ర—ద్వయస్య గద్యేన వ్యాఖ్యాతత్వఖ్యాపన వ్యాజేన సంగ్రహేణాహ- ఇతిపిత్యాదినా. ‘‘యో బ్రహ్మాణ,, మిత్యాద్యుపశ్రుతయః- ‘‘శ్రీమత్త్వత్పాదకమలే ప్రపద్యే శరణం విభో। నారాయణాయ నాథాయ హరయే శ్రీమతే నమః। సభ్రాతుశ్చరణౌ గాఢం- భవాంస్తు సహ వైదేహ్యా- ఉపేయస్యావాప్తౌ త్వాముపాయతయా వృణే। శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్ ,, ఇత్యాద్యాః శ్రుతి స్మృతీతిహాస పురాణ భగవచ్ఛాస్త్రాదిష్వేవ వివక్షితాః - మోక్షార్థ భగవద్భరన్యాసాత్ప్రాక్ పురుషకారత్వేన వరణీయతయా ‘‘ప్రాయశ్చిత్త ప్రసంగస్తు సర్వపాపసముద్భవే। మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం శరణం వ్రజే,,దిత్యాదిభిరుక్తం శ్రీప్రపదనం

సా.వి—ఏవం మంత్రప్రభావం ప్రతిపాద్య విస్తరేణ వ్యాచిఖ్యాసుః - ప్రథమం స్వవ్యాఖ్యేయార్థేషు శరణాగతేర్గద్య సంమతి మభిప్రయన్ గద్యస్య ద్వయవ్యాఖ్యానరూపత్వం దర్శయతి- భగవన్నారాయణేత్యాదినా-

సా.సం— ఇత్థం వ్యాఖ్యేయతయా సైవ్యావాదరణీయత్వం యాతి వరైర్వ్యాఖ్యాతత్వ ప్రదర్శన ముఖేన వక్తుమారభతే. ఇతి నర్థత్తై ఇతి- గద్యస్య ద్వయ వివరణ రూపత్వం ప్రదర్శయతి - ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా - భగవన్నారాయణేత్యాది సంపత్స్యత ఇత్యంతం శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేత ప్రదర్శనం. పురుషకారే ప్రపత్తి ప్రదర్శనంచ- పురుషకారం వినా తదాశ్రయణాయోగాత్ - అఖిలేతి. అఖిలేత్యాదికమ శరణ్య శరణ్యేత్యంతం నారాయణశబ్దార్థ వివరణమిత్యర్థః- తన్మధ్య ఏవ పునరపి ‘‘స్వాభిమతనిత్యనిరవద్యానురూప

మణి—మున్బడవే శ్రీరాట్టియై యిబ్బెల్లత్తైయుమ్ తే పురుషకారత్వ నిర్వాహార్థమాక విభూతిమధ్యత్తిల్ నిన్ఱ తొత్తుక్కైక్కాక కమీణ్డుమ్ నారాయణశబ్దార్థ వ్యాఖ్యానత్తిలుమ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్-అనన్తరమ్ «శ్రీమన్నారాయణ», ఎన్ఱు ఫలోపాయవాక్యఙ్గళిల్ ప్రయుక్తమాన వ్యాఖ్యేయ శబ్దత్తై యుమ్ ఉపాదానమ్ పణ్ణి యరుళినార్.

ప్రా-దీ— పురుషకారత్వనిర్వాహకమాన విభూతిమధ్యస్థితియై త్తుక్కైక్కాక పణ్ణినార్ . మున్బడవే ఇత్యాదియాల్ - హేతువెత్తిల్ ప్రపత్తవ్య తత్త్వాన్తర్గతై యాన పిరాట్టిక్కు పురుషకారత్వ మెఙ్ఙనే యన్న విభూత్యన్తర్గతైయాకైయాల్ పురుషకారత్వమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు- అథచరణే శరణం ప్రపద్యే ఎన్ఱ...

ప్రా.స్వా—శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేతార్థ కథనమాన పడియాలే విరుద్ధమెన్ఱు-స్వరూప రూపగుణవిభూత్యాదికథనముమ్ నారాయణ శబ్దార్థ కథనత్తాలే విరుద్ధమెన్ఱు- అనాలడియిలే భగవన్నారాయణేత్యాదినా శ్రీమచ్ఛబ్దార్థమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిరుక్క పునశ్చ మధ్యే శ్రీవల్లభేతి కథనమ్ వ్యర్థమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మున్బడవేఇత్యాదినా - పురుషకారత్వ నిర్వాహార్థమాక విభూతి మధ్యత్తిలితి - ప్రపత్తవ్యతత్త్వాన్తర్గతైయాన పిరాట్టిక్కు పురుష కారిత్వమ్ కథమితి శఙ్కాయాం విభూతి మధ్యాన్తర్గతత్వస్యాపి సత్త్వాత్ పురుషకారిత్వ ముపపన్నమెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్ - స్వరూప రూపాది కథనాదేవ శ్రీమన్నారాయణశబ్దార్థస్య కీర్తితత్వాత్ పునశ్చ శ్రీమన్నారాయణ ఎన్ఱు కథనమ్ వ్యర్థమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అనన్తరమితి- వ్యాఖ్యేయపదోపాదానమ్ పణ్ణిల్ పదాన్తరఙ్గళైయుమ్ ఉపాదానమ్ పణ్ణవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఫలోపాయేతి-ఉభయత్ర విద్యమానత్వేన వ్యాఖ్యేయే ప్రధానత్వాదస్యోపాదానమెన్ఱు కరుత్తు .

ప్రా-ప్ర—భగవన్నారాయణేత్యాదినోక్తం - ఏవం భగవదిత్యాదినైవ శ్రీమచ్ఛబ్దార్థ ఉక్తశ్చేన్నారశబ్దార్థత్వేన స్వాభిమత నిత్యనిరవద్యేత్యాదినా శ్రియః పునః కీర్తనం వ్యర్థం స్యాదిత్యత్రాహ - మున్బడవే ఇత్యాది, పూర్వమేవేత్యర్థః . « నిచ దేవీంమాతరం శ్రియంవాసయమేకులే - విశ్వప్రియామువిష్ణుమనోనుకూలే ,, ఇత్యాద్యుక్త పురుషకారత్వోపయుక్త, సకలజగన్మాతృత్వ, సర్వ విషయప్రీతివిశేష వత్త్వాదిజ్ఞాపనార్థం తథానిర్దేశ ఇతిభావః - అథ శ్రీమన్నారాయణేత్యుభయధానం బాధనేనోపాయత్వోపేయత్వే శాస్త్రే ఇతి ద్యోతిత ఇత్యభిప్రాయేణాహ . అనన్తరమిత్యాదినా-అథచరణశబ్దస్యశరణశబ్దోపశ్లిష్ట

సా-వి— మున్బడవే, ప్రథమమేవ-శొల్లప్పెట్ట, ఉక్తత్వేపి-విలె, స్థితిః తొత్తుక్కైక్కాక, స్ఫురణార్థం-మీణ్డుమ్, పునః- నారాయణశబ్దవ్యాఖ్యానత్తిలుమితి. «స్వాభిమత నిత్య నిరవద్యాను రూపస్వరూపరూపగుణవిభవైశ్వర్య శీలాద్యనవధికాతిశయాసంఖ్యేయ కల్యాణగుణ శ్రీవల్లభే ,, త్యనేనేత్యర్థః. లక్ష్మ్యాః ప్రపత్తవ్యతత్త్వాన్తర్గతత్వాత్ కథం పురుషకారిత్వమిత్యత్ర విభూత్యన్తర్గతత్వస్యాపి సత్త్వేన పురుషకారత్వంయుక్తమితితాత్పర్యం. ఫలోపాయవాక్యఙ్గళిలితి-ద్వయపూర్వోత్తరఖండస్థశ్రీమన్నారాయణశబ్దోపాదానం

ప్రా-ప్రం—స్వరూప రూపగుణవిభవైశ్వర్య శీలాద్యనవధికాతిశయా సంఖ్యేయ కల్యాణగుణ గణశ్రీవల్లభే,,త్యస్య కిం ప్రయోజనమిత్యత్రాహ - మున్బడవెఇతి . స్వసజాతీయత్వం పురుషకారత్వ నిర్వాహకం- తచ్చ విభూతి మధ్యానుప్రవిష్టత్వేనేతి తత్సూచనాత్ సప్రయోజనవదితి భావః. ఏతన్మధ్య ఏవ శ్రీమన్నారాయణేతి ద్విరుపతనస్య ప్రయోజనముపాయోపేయవాక్యయోస్సిద్ధరూపప్రధానాంశవ్యంజనమిత్యాహ-అనన్తరమితి-

శ్రుతా—ప్రపద్యే,,ఎన్కిఱ పద (విష)త్తిలుత్తమనాతే వివక్షితమాన అధికారి విశేషమ్,,అనన్యశరణోఽహమ్,, ఎన్ఱు వివృతమాయిత్తు- ‘‘త్వత్పాదారవిందయుగళంశరణం (మహం) ప్రపద్యే’’ఎన్కైయాలే . ‘‘చరణౌ’’ ఎన్కిఱశబ్దముమ్,శరణశబ్దమున్, క్రియాపదముమ్, ప్రదర్శితమాయిత్తు-

సా దీ— శ్రుత్వా...రెన్కిఱార్ త్వత్పాదారవిందేతి- అథ ఖండద్వయాత్మకముమ్ గద్యవ్యాఖ్యా యత్వ

సా- స్వా— అనన్య శరణోఽహ మెన్కిఱతెన్త పదవ్యాఖ్యానమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపద్యే ఎన్కిఱ విత్తి - ,,త్వత్పాదారవిందయుగళంశరణమహంప్రపద్యే,,ఎన్కిఱతెన్తపదవివరణమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. త్వత్పాదేతి - స్పష్టార్థకమానపంక్తియాలే వ్యాఖ్యాత మెన్ఱు శొల్లాతే ప్రదర్శిత మెన్ఱుశొల్లిత్తు.

సా-ప్ర—క్రియాపదస్యచవ్యాఖ్యాతత్వంప్రదర్శయన్నుత్తరఖండస్యాపివ్యాఖ్యాతత్వంచ ద్యోత్యత ఇత్యాహ - ప్రపద్యే ఎన్కిఱతిత్యాదినా - గద్యైకదేశేనవ్యాఖ్యాతత్వం కథమితి శంకామనూద్యతదుపపాదయతి-

సా-వి— స్థలద్వయే శ్రీమన్నారాయణేత్యనేన కృతవంత ఇత్యర్థః - తదేతద్వివృతం గద్యభాష్యే-ఉత్తరఖండాపేక్షయా పూర్వం శ్రీమన్నిత్యాద్యుక్తం- ఇహతుపూర్వఖండాపేక్షయేతి ,, శ్రీమన్నారాయణా శరణ్య శరణ్యానన్య శరణశ్శరణమహంప్రపద్య,,ఇత్యత్రోక్తం. తత్ర ల్రానర్థమః - పరబ్రహ్మభూత పురుషోత్తమ మహావిభూతేశ్రీమన్నారాయణేత్యర్థః- మహావిభూతే,విభూతిరిహవిభవనం- నియమన మిత్యర్థః. తస్యమహత్త్వమపరిచ్ఛిన్నత్వం. సంశ్రితాత్సంవారకారాగృహాన్నిర్గమయ్య తదర్థ తయా సర్వంని యచ్ఛసీతి భావః. శ్రీమన్, శ్రీమాన్నిత్యయుక్త స్త్వం తదభిమతమాశ్రిత కృత్యన్నిర్వహసీతి వ్యాఖ్యాతం. ఆశ్రితకృత్యం సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత సర్వవిధకైంకర్య మిత్యుత్తర ఖండస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేతం వివృతం- అతిశీఘ్రనారాయణశ్రీవైకుంఠ నాథత్వస్వస్వార్థంస్వయంత్వాత్మానంప్రాపయితాసి-దివ్య పర్యంక సుఖాసికాయాం నిజపాదమూలం చాతుమవస్థితోఽసీతి వ్యాఖ్యాతమ్. ఉపాయానుష్ఠాన వాక్య సన్నిధ్యనుసంహితస్య శ్రీమన్నారాయణ అశరణ్యశరణ్యే త్యత్ర తస్యశ్రీమచ్ఛబ్దస్యతు అథత త్ర సమానాభిప్రాయ తయా నిత్యయుక్తా మఖిలజగన్మాతరం పురస్కృత్యాఖిలాపరాధాక్షంతవ్యాఇత్యాహ- శ్రీమన్నితి. వ్యాఖ్యాతం. ఫలప్రాప్త్యర్థ్య ముపాయస్యానుష్ఠేయత్వేన శబ్దక్రమ ముల్లంఘ్యార్థ క్రమ వశాత్- ,, అగ్నిహోత్రం జుహోతి. యవాగూంపచతి,, త్యేతన్న్యాయేనఉత్తరఖండార్థస్య ప్రథమ మనుసంధేయత్వాత్. పూర్వ శ్రీమచ్ఛబ్ద స్యోత్తర ఖండస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దార్థాభి ప్రాయకత్వ మిత్యభిసంధిః - శ్రీమచ్ఛబ్దంనారాయణశబ్దం ప్రత్యేకంప్రత్యేకం వ్యాఖ్యాయానంతరం శ్రీమన్నారాయణాయేతినిర్దేశాత్ శ్రీమన్నారాయణఇతి పదద్వయార్థ ఏతావతా గ్రంథేన ప్రతిపాదిత ఇతి సూచితమితి భావః - ఏతేన పూర్వఖండస్థశ్రీయ ఉపలక్షణత్వం ఉత్తరఖండే విశేషణత్వ మితి వైషమ్యంగద్యేనోక్తమితి తద్విరోధఇతి సూచితం- అయమత్రఉత్తరత్రోపాయత్వప్రాప్యత్వం కళితివాక్యేన స్పష్టీకరిష్యతె ఏవంద్వయంవ్యాఖ్యాతమిత్యభిప్రాయే ణానంతరం ద్వయముక్తమిత్యాహ . అనంతరమి. నన్వాదౌవా,అంతేవా,ద్వయంవ్యాఖ్యాస్యత ఇతివా,

సా-సం — అనన్యశరణోఽహమితిచ ఉత్తమ పురుషాభిప్రేతాధికారి విశేషోక్తిరిత్యాహ - ప్రపద్యఇతి, ప్రదర్శితమాయిత్తితి , అర్థతశ్శబ్దతశ్చ పదత్రయమిది జ్ఞాపితమిత్యర్థః-

మూ.— అనన్తరమ్ "ద్వయమ" ఎన్ఱు వ్యాఖ్యేయత్తై పూర్ణమాక నిర్దేశిక్కిఱార్ - అడియిలేయాతల్, ముడివిలేయాతల్, ద్వయమెన్ఱు నిర్దేశియాతే ఇవ్వళవిలే శొల్ల వేణ్డువానేనెన్నిల్? ఉపాయ(త్వ) ప్రాప్య(త్వ)ఙ్గళిల్ ఇఙ్గు ప్రధానభూతన్ శ్రీమన్నారాయణనాకైయాలే ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ కిడక్కిఱ సవిశేషణనారాయణశబ్దమ్ వ్యాఖ్యాతమాయ్ నిన్ఱవళవిలే ఇమ్మంత్రత్తుక్కు ప్రతిపాద్యమానపాధ్యోపాయత్తోడేకూడ ప్రధానోపాయముమ్, ప్రధాన ప్రాప్యముమ్, వ్యాఖ్యాతమెన్ఱు తోన్ఱుకైక్కాక ఇఙ్గే ద్వయమెన్ఱు అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా-దీ—సూచనాయ ద్వయమెన్ఱు నిర్దేశిత్తారెన్కిఱార్ - అనంతరమితి - అడియిలే ఇత్యాదియాల్ పూర్వోత్తర ఖండఙ్గళిల్ ప్రధాన ప్రాప్య ప్రాపకపర నారాయణ శబ్దమిమ్మంత్రత్తుక్కు ప్రకాశ్యమానఉపాయముమ్ వ్యాఖ్యాతమాకైయాలే మంత్రప్రతిపాద్యమెల్లామ్ వ్యాఖ్యాతప్రాయమెన్ఱు కరుత్తెన్కిఱ -

సా-స్వా— ఆనాల్ అత్రద్వయమెన్కిఱదు వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్కిఱ శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్. అనంతరమితి - పూర్వమ్ శ్రీమన్నారాయణ ఎన్ఱు వ్యాఖ్యేయనిర్దేశమ్ పణ్ణియిరుక్క పునరపివ్యాఖ్యేయనిర్దేశమ్ వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్ఱు శంకియామైక్కాక పూర్ణమాకవితి - వ్యాఖ్యేయ నిర్దేశ మానాల్ అది యిలే నిర్దేశిక్క వేణుమ్, అన్ఱిన్ఱిలేయాకిలుమ్ నిర్దేశిత్తు వ్యాఖ్యాతమెన్ఱు శొల్లవేణుమ్, మధ్యేయిలే నిర్దేశిత్తతసంగతమన్ఱో? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అడియిలే యాతలిత్యాదినా. ప్రధానాంశస్య వ్యాఖ్యాతత్వా న్వ్యాఖ్యాతప్రాయ మెన్ఱు ద్యోతనార్థమ్ ద్వయగ్రహణమెన్ఱు కరుత్తు. గద్యేఅత్రద్వయమ్

సా-ప్ర— అడియిలే ఇత్యాదినా - అథోత్తమ పురుషాకాంధికారిణో విశేషణాంగమనంతా పరాంధయుక్త

సా-వి— వ్యాఖ్యాతమితివా వక్తవ్యం. తద్విహాయమధ్యే కథంద్వయమిత్యుక్తిః స్సంగచ్ఛత ఇత్యాశంక్య తథోక్తి తాత్పర్యమాహ - అడియిలేయాతలితి - ఉపాయప్రాప్యఙ్గళిల్, ఉపాయమధ్యే ప్రాప్యమధ్యేచ. ప్రధానభూతన్ శ్రీమన్నారాయణన్, ప్రధానభూతః శ్రీవిశిష్టో నారాయణః - ప్రధానోపాయః, ప్రధానప్రాప్యశ్చ శ్రీసహితో నారాయణఏవ - ఆకైయాలే, తస్మాత్కారణాదేవ. ఇరణ్డిడత్తిలుమ్, ఉపాయోపేయపర వాక్యయోః పూర్వోత్తర ఖండయోః. కిడక్కిఱ, స్థితః- సవిశేష నారాయణ శబ్దమ్, శ్రీమన్నారాయణ ఇత్యయం శబ్దః, వ్యాఖ్యాత మాయ్ నిన్ఱ వళవిలే, వ్యాఖ్యాత స్థితఇతి రీత్యా. ప్రధానోపాయముమ్ ప్రధాన ప్రాప్యముమ్ వ్యాఖ్యాతమ్, విశేషత ఉక్తం. ఎన్ఱు, ఇతి-శొల్లుకైక్కాక, వ్యంజనాయ- ఇఙ్గే, అనంతర మేవ - ద్వయ మేన్ఱరుళి చ్చెయ్కిఱార్, ద్వయ మిత్యుక్తవంతః- మంత్ర ప్రతి పాద్య సాధ్యోపాయేన సహద్వయ పదప్రవృత్తినిమిత్తభూత ప్రధానోపాయః. ప్రధాన ప్రాప్య శ్చేత్యుద్వయంఖండ

సా-సం— అనంతరమితి- ఖండద్వయస్థనారాయణ పదవ్యాఖ్యానానంతరమిత్యర్థః. ప్రాగేక దేశ నిర్దేశః - ఇహతు ద్వయమితి సమాఖ్యయా అఖండ నిర్దేశ ఇతి పూర్ణమాకేత్యుక్తిః - మధ్యే పూర్ణనిర్దేశస్య కింప్రయోజన మిత్యత్రాహ - ఉపాయత్వే త్యాదినా - ఏవం ప్రధానతమేన సిద్ధోపాయేన సిద్ధప్రాప్యేనచ సహమహావాక్య పర్యవసానభూమితయా శాబ్దప్రాధాన్యవాన్ సాధ్యోపాయో దర్శితః. సాధ్యప్రాప్యమపి "పారమార్థికై" త్యాదినా సంక్షిప్తమితి జ్ఞాపనాయమధ్యేద్వయ మితి నిర్దేశః- ద్వయమతీవ

మూ—అనంతరమ్ ‘‘పితరం మాతరమ్,,ఎన్ఱు తుడఙ్గి జితంతా (విశేష భగవద్గీతాది స్థితమాన) విశేషాది పదమాన సంవాదక వాక్యముఖత్తాలే అనన్యప్రయోజననామ్ అనన్యోపాయనామ్కొండు ఉపాయపరిగ్రహమ్ పణ్ణిన పడియైయుమ్, శరణ్యస్వభావాను సంధాన పూర్వకమాక అపరాధక్షామ (ణ)పణ పణ్ణుకిర పడియైయుమ్, ద్వయత్తుక్కు సముదితార్థమాక అరుళిచ్చెయ్తార్.

సా-దీ— సంవాదకవాక్యముఖత్తాలే అనన్యోపాయోపేయస్యాధికారిణః ఉపాయపరిగ్రహమ్ శరణ్యస్వభావాను సంధానపూర్వక మపరాధక్షాపణంచ ద్వయత్తుక్కు సముదితార్థమాక అరుళిచ్చెయ్తారెన్కిరార్-పితరంమాతరమిత్యాదియాల్- జితంతావిశేషః ప్రసిద్ధః-ఆదిశబ్దేన గీతాదిగ్రహ్యతే-ఇనిద్వయత్తుక్కు అర్థమాకావతే

సా-స్వా— వ్యాఖ్యాతః ప్రాయ ఇతి శేషః-పితరం మాతర మిత్యాదికథనమసంగతమన్నో? ఎన్న అతు వ్యాఖ్యాత పూర్వఖండార్థ సాధికార సాధ్యోపాయపరిగ్రహత్తుక్కుమ్ వ్యాఖ్యాస్యమానోత్తర ఖండార్థాపరాధక్షాపణరూపానిష్ట నివృత్తిక్కుముపబృంహణ సిద్ధత్వ జ్ఞాపనార్థ మెన్ఱు అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనంతరమిత్యాదినా. ద్వయత్తుక్కు సముదితార్థమాకవివి - అస్యాయమర్థ ఇతి విశిష్యాభిధానాభావేపి ఉపబృంహణ ద్వయ సముదితార్థ కథనే యోగ్యతావశాత్ తత్పదార్థోపబృంహణత్వమ్ సిద్ధ్యతి ఎన్ఱు కరుత్తు. ‘‘మనో వాక్కాయై,,రిత్యాదినా మున్పడ చరమ శ్రుత నమస్సినర్థత్తై అవ్విచ్చేఱ్ఱ అపిరతు కూడుమో! అనిష్ట నివృత్తిపూర్వకస్యాదిష్టప్రాప్తే రుపపన్నమెన్ఱిలానాలు ముపాయాంతర రహితనాయిరుక్కిర వక్కించవర పద

సా-ప్ర— స్వస్మిన్ భగవదాభిముఖ్యనిదానభూత సర్వవిధ బంధుత్వంచ సప్రమాణం జ్ఞాప్యత ఇత్యాహ-అనంతరం పితరమిత్యాదినా - ‘‘అగ్నిహోత్రం జుహోతి - యవాగుం పచతి,, త్యత్ర హోమస్య పాకసాధ్యత్వవత్ప్రథమశ్రుతస్యాపి కైంకర్యస్య ప్రాప్తి రనిష్టనివృత్తిసాధ్యేతి ‘‘మనో వాక్కాయై,, రిత్యాదినా ప్రథమమనిష్ట

సా-వి—ద్వయస్థిత క్రమనారాయణ పద వ్యాఖ్యానేన వ్యాఖ్యాతి మాసీత్ - తేన ద్వయార్థః కృత్స్నోపి వ్యాఖ్యాత ఇతి భావః. అథ సంవాద వాక్య ముఖేన అనన్యోపాయోపేయస్యాధికారిణః ఉపాయ పరిగ్రహ ప్రకారః సంగ్రహ కారిత్వ లక్షణ శరణ్య స్వభావాను సంధాన ప్రకారశ్చ ద్వయస్య సముదితార్థ ఇత్యభిప్రాయేణోక్తవంత ఇత్యాహ - అనంతరమ్ పితర మిత్యాదినా-జితంతావిశేషాదీతి - ‘‘జితం తే పుండరీకాక్ష,, త్యుపక్రమక స్తుతీనాం జితంతా స్తుతయ ఇతి సంజ్ఞా- అతోనవామ్నానిప్రతిపత్తిః. ఆదిశబ్దేన భగవద్గీతోచ్యతే. తత్పరమాన సంవాద వాక్య ముఖత్తాలే, జితంతా విశేషాదీన పదానియస్యతాదృగ్భూతసంవాద వాక్య ముఖేన. ‘‘పితరం మాతర ,,మిత్యాదిసమానానుపూర్వీకవాక్యానాం జితంతాదిషు దృష్టత్వేన తత్సమానానుపూర్వీక వాక్యరచనం తత్సంవాదార్థమితి భావః - ‘‘సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య,,తి గీతావచన సమానానుపూర్వీకం సఖీన్ గురూనిత్యత్ర గురవః - ‘‘ఏకాంతిక ప్రదాతారం యోగుమం నాభిమన్యతే ,, ఇత్యుక్తం బ్రహ్మ విద్యాతిరిక్తోపదేష్టారో వివక్షితాః - తేషాం త్యాగో నామాపేక్షిత ఫలోపాయత్వేన త్యాగః - నతు విషయపూజాదిపరిత్యాగః-‘‘ఏకాంతిక ప్రదాతార,,మిత్యాదివిరోధాత్ -సర్వకామ

సా-సం— సహైవ మనసంహితమితి ద్వయ మిత్యస్యాశయ ప్రేతిభావః - ఏవం ద్వయవివరణానంతరమపి పితరమిత్యాదినా ‘‘మనో వాక్కాయై,, రిత్యాదిభిశ్చ కిం ప్రయోజన మిత్యత్రాహ- అనంతరమితి-సంవాదకేతి.

కుహా—మేల్ అర్థక్రమత్తాలే మున్బు సమర్పానన్తరప్రార్థిక్కిఱ అనిష్టనివృత్తియై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణి ఇప్పొళుదు ఇష్టగుళ్ళ పరభక్త్యాది పురుషార్థపూర్వకమాక చతుర్థ్యన్తపదఙ్గళిల్ విభక్త్యభిప్రేతమాన పరమపురుషార్థ లాభత్తై వెళియిట్టరుళినార్ - ఇప్పడి అనుష్ఠానోపాయవాన అధికారి విషయత్తిల్ ఇష్టప్రాప్తి ముళ్ళ సిద్ధియైప్పత్త చరమశ్లోకత్తిలుత్తరార్థత్తిల్ కాట్టిన స్వాభావిక దయాద్రమాన భగవదభిప్రాయమిదు ఎన్ఱుమ్ ప్రకటమై తద్వ్యఞ్జక భగవద్వాక్యఙ్గళ్ ప్రకృతమాయ్ తేఱుకైక్కాక అనుష్ఠిత్తుక్కాట్టినార్.

సా. దీ— ప్రపదనానన్తరం సిధ్యమాన ప్రపన్నపరిత్యాజ్యత్వ ఐహికాముష్మిక సకలఫల ప్రదానోద్యుక్త భగవదభిప్రాయత్తై తద్వాక్య ప్రక్రియైయాలే కాట్టినార్ - ఇప్పడి యనుష్ఠితేత్యాదినాల్ -

సా. స్వా— భక్త్యాదికళై అపేక్షిక్కిఱదు ఉపాయమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కైయాల్ మేలర్థక్రమత్తాల్ ఇత్యాదినా - "పరభక్తియుక్తం మాంకురుష్వ" ఇత్యాదినా ప్రార్థ్యమాన పరభక్త్యాదికం ఫలరూపమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - ఏవంభూత మత్కైంకర్య ఇత్యాదినా భగవద్వాక్యతయా సన్నివేశ గ్రథనమసంగతమన్ఱో? ఎన్ఱ శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడియిది - "శరీరపాతసమయే" ఇత్యేతావత్పర్యన్తమిష్ట గుళ్ళసిద్ధి - తతః పరముష్ట్రళ్ళసిద్ధి - చరమశ్లోకత్తిల్ "మాశుచ" ఇతి భగవద్వాక్యమిరుక్కిఱాప్పోలే

సా. ప్ర—నివృత్తిం ప్రదర్శ్య "తమోఽజ్ఞానం" ఇత్యాదినా చతుర్థ్యర్థోఽప్యుక్త ఇత్యాహ - అర్థక్రమ ఇత్యాదినా. అథ "ఏవంభూత మత్కైంకర్య" ఇత్యాదినా అనుష్ఠితోపాయవిషయ భగవత్సంకల్పస్థితి ప్రకాశన ద్వారా గద్యస్య ద్వయవివరణత్వం నిగమయతి - ఇప్పడి అనుష్ఠితేత్యాదినా - నమగస్య ద్వయస్య ప్రతీకతయోపాదానమితి

సా. వి—శబ్దేన స్వర్గాది కామ్య ఫలాన్యుచ్యంతే . అథర శబ్దేన కైవల్యముచ్యతే నను చతుర్థ్యర్థతైంకర్య ప్రార్థనాం విహాయ పశ్చాత్తన నమశ్శబ్దార్థ భూత విరోధి నివృత్తి ప్రార్థనా "మనోవాక్కాయై" రితి చూర్ణికయా కథం కృతేత్యాశంక్యేష్ట ప్రాప్తేరనిష్ట నివృత్తి పూర్వకత్వాత్ప్రథమమనిష్ట నివృత్తిం ప్రార్థ్య చతుర్థీ ద్వితీయాభిప్రేత పురుషార్థ ప్రాప్తిం ప్రకాశితేత్యాహ - మేల్ అర్థక్రమత్తాలే ఇతి - చరమశ్లోకోత్తరార్థే "ఇగ్గతి విశేషత్తుక్కు మున్బు శాస్త్రత్తాలే బ్రహ్మాస్త్రరూపత్తై ప్పరికిరహిత్తు" ఇత్యత్ర "ప్రకాశం సుకృతా ధీనమాయ్ కరణాయత్తముమాయ్ ఇరుక్కిఱతాకైయాలే పరిహరిక్కలామ్ విచ్ఛేదవత్తాయిరుక్కుమ్" ఇతి - వక్ష్యమాణ కీత్యాత్రత్య పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తీః పశ్చాద్భావ్య పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్త్యాదికాంశ్చ ప్రార్థితాన్ ఫలవిశేషాన్ ప్రతి దయార్ద్రహృదయ భగవదభిప్రాయమున్నీయ భగవదీయ ప్రత్యుత్తర వాక్యత్వేన "ఏవంభూత మత్కైంకర్య ప్రాప్త్యుపాయతయే" త్యాదీని వాక్యాని బద్ధాని అతో గద్యోక్తం సర్వం ద్వయార్థ ఇతి నిగమయతి - ఇప్పడి అనుష్ఠితోపాయేత్యాదినా - ఇష్టముళ్ళ సిద్ధియైప్పత్త "శ్లోకత్రయాదిగానదిత్యక్షణం మాంకురుష్వ"-స్థాన త్రయోక్తి పరభక్తియుక్తం మాంకురుష్వ" పరిపూర్ణ విశద జ్ఞానభక్తి సేసిద్ధి మిత్యర్థః - ఆజ్ఞాముళ్ళ సిద్ధియప్పొ

సా. సం— ఉపబృంహణ గ్రంథే నోత్తరః - పేర్, సర్వం సమస్తే శేషస్య కైంకర్యం - అర్థక్రమత్తాలే, ఇష్టప్రాప్తి రనిష్ట నివృత్తి పూర్వకత్వరూపార్థక్రమేణ - నివృత్తిం ప్రార్థనా పదార్థ వ్యాఖ్యానమన్నముళ్ళ వివక్షితానిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనం మిత్యర్థః - లాభత్తై, లాభ ప్రార్థనాం - ప్రతివచన వాక్యాని వ్యవస్థితేత్యాహ - ఇప్పడితి - తైః ప్రకృతాధికారిణో సఫలత్వాయ స్వీకృత భగవత్ సంకల్ప

మూ — ఆక్కైయాల్ గద్యత్తిలుమిళిశ్చైయిల అల్లామ్ ద్వయత్తిలే వివక్షితం- ఇతి ‹‹ద్వయమర్థానుసంధానేన సహసక్ృదేవం వక్తా,, ఎన్కిఱ పాశురత్తాలుమ్ సూచితమ్-

సా.దీ—ఆక్కైయాలిత్యాదిస్పష్టం- గద్యమ్ ద్వయవివరణమిత్యత్ర తు ‹‹ద్వయమర్థానుసంధానేన,, ఎన్కిఱ వాక్యత్తాలుమ్ సూచితమెన్కిఱార్- ఇతుద్వయమిత్యాది-గద్యత్తిల్ ప్రస్తుత ‹‹పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తి,, విషయమాన

సా.స్వా — ద్వయత్తిల్ భగవత్ప్రీత్యుక్తి వ్యంజకవాక్యమిల్లాతేయిరుక్క భగవత్ప్రీత్యుక్తిరూపమాక విఱ్ఱు ద్వయార్థకథనమ్ కూడుమో ? ఎన్కిఱ శంక్కైయిల్ మాశుచ ఇత్యాది వద్భరన్యాసోత్తరకాలమ్ నిర్భరత్వాద్యనుసంధానసిద్ధ్యర్థం ద్వయేపి ఫలప్రతిపాదకవాక్యమేవ వివక్షితత్వాద్భగవదభిప్రాయవ్యంజకప్రత్యుక్తి వాక్యస్యేత్యభిప్రాయేణోపసంహరిక్కిఱార్ - ఆక్కైయాలితి - అనాలుమ్ వ్యాఖ్యేయపదఙ్గళై యెడుత్తువ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకిరతు? వ్యాఖ్యానశైలియిల్లాత గద్యత్తై ద్వయవ్యాఖ్యానరూపమెన్కిఱతు క్లిష్టమన్రో ? ఇతుద్వయవ్యాఖ్యానమెన్కిఱతు అనన్యథాసిద్ధలిఙ్గత్తాల్ గద్యత్తిలేయుణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇతితి - ఏవం, పూర్వోక్తప్రకారేణ - అర్థానుసంధానేన సహసవాద్వయమ్ వక్తా ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే భగవన్నారాయణేత్యాదిపూర్వోక్తఙ్గళెల్లామ్ద్వయార్థకథనమెన్ఱుస్పష్టమిత్యర్థః-

సా.ప్ర—భవద్భిస్తద్వ్యాఖ్యానతయా వర్ణనం పశ్చాత్కృతమిత్యత్రాహ - ఇతుద్వయమిత్యాది - అర్థానుసంధానవిశేషణభూతేనైవం శబ్దేనోక్తప్రకారపరామర్శనాద్వయవివరణత్వంసూచ్యత ఇత్యర్థః.

సా.వి—పరభక్తిపరజ్ఞానేత్యాదినా ప్రార్థితానాం సిద్ధింప్రతి - నను ప్రతీకగ్రహణేన వ్యాఖ్యానాభావాద్ద్వయవ్యాఖ్యానం గద్యమిత్యభిమానమాత్రమిత్యత ఆహ - ఇతు, ద్వయమితి- ఇతు వ్యాఖ్యానరూపమిత్యేతత్ - ఏవమర్థానుసంధానేన సహసదా ద్వయం వక్తేత్యస్యాయం - ఏవమిత్యనేన పూర్వోక్తార్థస్వరూపాద్వయార్థ ఇతి వివృతం - నను ‹‹పరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తికృతపరిపూర్ణానవరతనిత్యవిశదతమానన్యప్రయోజనానవధికాతిశయభగవదనుభవజనితానవధికాతిశయప్రీతికారితాశేషావస్థోచితాశేషశేషతైకరతిరూపనిత్యకింకరో భవాని,, తి పరభక్త్యాదిమూలకః పరిపూర్ణానవరతనిత్యవిశదతమానన్యప్రయోజనానవధికాతిశయప్రియభగవదనుభవః తన్మూలకైంకర్యంచ ప్రార్థితం . తత్కిమపవర్గదశాభావ్యం ? ఉతయావజ్జీవదశాభావ్యం? నాద్యః, అపవర్గదశాభావ్యస్యానుభవస్య నిత్యస్యైకరూపస్య పరభక్తికృతత్వాసిద్ధేః ; పరభక్తిత్వావ్యవస్థాభావాచ్చ -నద్వితీయః- నిత్యవిశదతమానన్యప్రయోజనానవధికాతిశయప్రియభగవదనుభవస్యాకించనాధికారిణ ఇదానీం ప్రత్యక్షవిరుద్ధత్వాత్. పరభక్త్యాదిరసంభవాచ గోత్తరసాక్షాత్కార ...

సా.సం— స్వాభావిక... తేత్యర్థః - ఆక్కైయా ... రూపత్వం . ఏవం గద్య వి... గద్యే ఫలప్రార్థనావసరే ‹‹పర

క్తిః-ఉత్తరోత్తరసాక్షాత్కారేచ్ఛాత్మికాధీః-పరజ్ఞానం, ఉత్తరోత్తరసాక్షాత్కారేచ్ఛాత్మకో ... నైకర్హ్యాతైః రంతరానుభూయా-తథానైకాద్యశాధ కారోకించన

ధోత్తరఖండాభ్యాముక్తంపరమఫలాంకురకల్పమభిప్రాయంవ్యక్త్య గద్యస్యద్వయవివరణరూపత్వాత్ . ఇతు,గద్యస్యద్వయవివరణం ద్వయవివరణరూపమితి సాధీయాన్ సంప్రదాయ ఇతిభావః. నే,, త్యాదినా ‹‹కింకరో భవాని,, త్యంతేనేదానీంతనకైంకర్యస్య

మూ — "పరభక్త్యాదిమూలత్వం కైంకర్యస్య యదుచ్యతే । గద్యాదిషు తదప్యాహు రపవర్గ దశాశ్రయమ్। ఉత్తరోత్తరయోస్స్వామి సాక్షాత్కరణ భోగయోః ।

సా-దీ — శంకైకశైకారికైకశాలే పరిహారికి-రార్ - పరభక్త్యాదీతి - కైంకర్యస్య పరభక్త్యాది మూలత్వం గద్యాదిషు యదుచ్యతే తదప్య పవర్గ దశాశ్రయ మితి ప్రాహుః. అత్ర దృష్టాన్తం తాదృశపరిహాసం భవాదపవర్గ దశాయాం కైంకర్యస్య పర భక్త్యాది మూలత్వ సంభవం దర్శయతి - ఉత్తరోత్తరయోరితి - ఉత్తరోత్తర భావినో స్స్వామి విషయ సాక్షాత్కార తత్పూర్వకైంకర్యయోః పూర్వపూర్వక్షణే

సా - స్వా — అనాలుమ్ "పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమ భక్తి కృతే" త్యాదినా పరభక్త్యాది కృత మాక కైంకర్యత్తై చ్చొల్ల క్కూడుమో ? ప్రపన్న నుక్కు-పాయ మాక పర భక్త్యాదిక ళిల్లైయే ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్. పరభక్త్యా దీతి - కైంకర్యస్య పరభక్త్యాది మూలత్వమ్ గద్యాదిషు యదుచ్యతె తదప్య పవర్గ దశాశ్రయ మితిప్రాహుః. ప్రపన్నస్య సంసార దశాయాంపరభక్త్యా ద్యభావేపి ముక్తి దశాయాం సంభవా త్తత్కా-లీన కైంకర్యమ్ పరభక్త్యాది మూలమెన్ను శొల్ల క్కు-రైయిల్లై యెన్నుకరుత్తు. అనాలుమ్ నిత్యముక్తరుక్కు-ళుడైయ వనుభవమ్ నిత్యమేక రూపమాక విరుక్కు- వితుక్కు- పరభక్త్యా ద్యనేకాకారమ్ కూడామైయాలే పరభక్త్యాది కృత మనుభవమ్. అనుభవ జనితం ప్రీతిరూప భోగమ్ - తత్కారితం కైంకర్య మెన్ను సాక్షాత్కా-రాత్మ కానుభవ ప్రీతిరూప భోగఙ్గళుక్కు- పరభక్త్యాది మూలత్వ మిల్లా మైయాలే తద్ద్వారా ముక్తిదశైయిలే కైంకర్యత్తుక్కు- పరభక్త్యాది మూలత్వ మెఙ్గనే ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఉత్తరోత్తరయో రితి - స్వామి సాక్షాత్కరణమ్, అనుకూలత్వ ప్రకారక సవిభూతిక

సా-ప్ర—నన్వనుష్ఠితోపాయవిషయభగవత్సంకల్పప్రకాశకవాక్యేప్రపన్నానాంపరభక్త్యాదికృతకైంకర్యప్రాప్తిరుచ్యతె, తచ్చప్రత్యక్ష విరుద్ధ మిత్యత్రాహ - పరభక్త్యాదీతి - నను నిత్యముక్తానుభవస్యఏకరూపస్యైవ నిత్యత్వా త్తత్రపరభక్త్యాద్యవస్థానుపపత్తేః కైంకర్యస్యతన్మూలత్వమయుక్తమిత్యత్రేతఃపరమప్యయమనుభవోమే స్యాదిత్యేవంరూపపూర్వదృష్టవిషయప్రత్యక్షాభినివేశత్వస్యపూర్వదృష్టసాక్షాత్కారత్వస్యతద్విశ్లేషభీరూపత్వస్యచైక రూపసాక్షాత్కార ఏవ రాగిణా మిహోత్తరోత్తర క్షణావచ్ఛేదేనప్రతిక్షణంసంభవా త్తత్సాధ్యత్వవ్యపదేశఇత్యాహ- ఉత్తరోత్తరయోరిత్యాదినా- "భగవదనుభవజనితస్యనిరతిశయానుకూలవిషయోమయాను

సా. వి— స్యనాస్తి. సత్యేవ భక్త్యైవ మోక్ష సిద్ధౌ ప్రపత్తి వైయర్థ్యం స్యాత్? ఇత్యాశంకాయాం తత్పరిహారంకారికాభి ర్నిబధ్నాతి - పరేతి - గద్యాదిషు కైంకర్యస్య పరభక్త్యాది మూలత్వం యదుచ్యతె తదప్యపవర్గ దశాశ్రయం. అపవర్గ దశా విషయ మాహుః- ఏవంచ ద్వితీయ కోట్యవ లంబనే నోక్తదోషో నిరవకాశఇతి ధ్యేయం - అపవర్గ దశాభావ్యాను బంధి దోషం పరిహరతి- ఉత్తరోత్తరయోరితి-ఉత్తరోత్తరయోః,ఉత్తరోత్తరక్షణావచ్ఛిన్నయోః-స్వామిసాక్షాత్కరణభోగయోః,భగవత్సాక్షాత్కారః,

సా- సం — పరభక్త్యాదిమూలకత్వ మవగమ్యతె- తచ్చాకించన్య విరుద్ధం - ప్రత్యక్ష బాధితం చేత్యత నగద్యస్య స్వతంత్ర ప్రపత్తిపరత్వ మిత్యత్రాహ. పరభక్త్యాదీతి. అపవర్గ దశాభావి కైంకర్య స్యైవ తన్మూలకత్వ పరంతదితి భావః - నను తద్దశానుభవస్యైక రూప్యాత్పరభక్త్యా ద్యవస్థానుపపత్తే స్తదాపి కైంకర్యస్యనతన్మూలకత్వం యుక్తమిత్యత్రాహ - ఉత్తరోత్తరయోరితి. ఉత్తరోత్తర సాక్షాత్కారేచ్ఛా

మూ— పూర్వపూర్వక్షణేష్వస్త్వాత్తన్మూలత్వముదీరితమ్।

సా - దీ — అత్యంతేష్టత్వాత్కైంకర్యస్య తదిచ్ఛాప్రయోజక పర విషయ నిరతిశయ ప్రీతిరూప పరభక్త్యాది మూలత్వం సంభవతీత్యుదీరితం -

సా-స్వా—భగవత్సాక్షాత్కారరూపానుభవః. భోగో నామ ఉక్తానుభవజనితా నిరతిశయానుకూలోయం విషయో మయానుభూయత ఇతి స్వయమపి నిరతిశయానుకూల్యవతీ కృతార్థతా బుద్ధిః- అత్రగద్యభాష్యం. «అత్ర పరభక్తిరుత్తరోత్తరసాక్షాత్కారేచ్ఛాత్మికా ధీః,, సా చ «యా ప్రీతిః,, రిత్యాదిష్వివ విషయ స్వభావ జ్ఞానస్య ప్యసాధనత్వబుద్ధిజా- పరజ్ఞానం, ఉత్తరోత్తరసాక్షాత్కారః. సాక్షాత్కృతే నిరంతరానుబుభూషా పరమభక్తిః - అనుభవస్త్విహ అనుకూలతమత్వేన సాక్షాత్కార ఏవ - నిత్యానాం ముక్తానాంచ నిత్యానువృత్త్యైక రూపానుభవః. క్షణభేదేన పర భక్త్యాద్యాకార భేదైశ్చ వికల్ప్యతే - పూర్వపూర్వక్షణే షూత్తరోత్తర క్షణావచ్ఛిన్న రూపస్య ఇష్టస్వ మభిప్రేత్య కృతత్వవ్యపదేశః. ముఖ్యత్వంతు యోగవిశేష జన్యానుభవ ఇతి తత్రైవ కించిదుపరి అనుభవజనిత ప్రీతిర్నామ నిరతిశయానుకూలోయం విషయో మయానుభూయత ఇతి స్వయమపి నిరతిశయానుకూల్యవతీ కృతార్థతా బుద్ధిః - ప్రీతేశ్చ స్వరూపతోऽనువృత్తత్వేऽపి పూర్వవదనుభవస్యైవ ప్రయోజ్య ప్రయోజకభాగ విభాగేన జన్యజనకత్వ వాచోయుక్తిః- అస్యాశ్చ ప్రీతేరనవధికాతిశయత్వం ప్రీత్యంతరాతిశయాపేక్షయా నికృష్టత్వవిరహాత్. ఈశ్వరస్య నిత్యానామపి హీనముక్తేభ్యోऽప్యతిశయితా ప్రీతిః- «శ్రోత్రియస్య చాకామ

సా-ప్ర— హతస్య,, ఇత్యేవం రూపస్వకృతార్థత్వానుసంధానస్య నిరతిశయ ప్రీతిరూపస్య భోగ్యత్వాత్తేన సహితా క్తిః - నను నిత్యముక్తానాం నిత్యత్వేనైవ స్వకృతార్థత్వానుసంధానావస్థాయా అసిద్ధేర్వచనమనుపపన్నమితి చేన్న. సమూహాలంబనే ఘటవిషయస్య పటవిషయత్వాది రూపానేకాకారవత్సర్వ విషయే అనుభవే స్వకృతార్థత్వానుభవస్యాపి విద్యమానత్వాదనేక క్షణావచ్ఛేద సంభవాచ్చ

సా- వి— తద్జనితః ఏతాదృశోऽత్యంతానుకూల విషయో మయాదృష్ట ఇతి స్వాత్మని కృతార్థత్వానుసంధాన రూపానుభవో భోగ శబ్దేన వివక్షితం - తస్యాపి నిరతిశయ ప్రీతి రూపత్వాద్భగవత్సాక్షాత్కార రూపానుభవేన సహితా క్తిః - పూర్వపూర్వక్షణేష్వస్త్వాదితః పరమప్యేవం విధానుభవో మే భూయాదిత్యేవం రూపపూర్వదృష్టవిషయక ప్రత్యక్షాభినివేశత్వస్య పరభక్తిత్వస్య, పూర్వవృత్త సాక్షాత్కారత్వస్య పరజ్ఞానత్వస్య, తద్విశ్లేషభీతి రూపత్వస్య పరమభక్తిత్వస్య చైకస్మిన్ననుభవేऽపి పూర్వ పూర్వ క్షణావచ్ఛేదే సత్త్వాత్ తన్మూలత్వం పరభక్త్యాది మూలత్వం సాక్షాత్కారభోగయోరుదీరితం - యద్యపి సర్వ విషయకానుభవ ఏవ స్వకృతార్థత్వ విషయోऽపి భగవద్భోగరూపతాం మన్వతే ఇతి ద్వివచనా

సా-సం—త్మికాధీః పరభక్తిః- ఉత్తరోత్తరసాక్షాత్కారః పరజ్ఞానం- సాక్షాత్కృతే నిరంతరానుబుభూషా పరమభక్తిః. ఏవంచ ఉత్తరోత్తర సాక్షాత్కారస్య పూర్వపూర్వక్షణే ఉత్తరోత్తర సాక్షాత్కారేచ్ఛా నిరంతరానుబుభూషా చాస్తీతి సాక్షాత్కార తత్ఫలకైంకర్యయోః పరభక్త్యాది మూలకత్వం - భోగో నామ ఆనందనిష్పత్త్యాత్మకా సాక్షాత్కార ఫలక్రియా మా... స్వాయత్తైకాంతిక్యేషు అత్యంతానుకూలత్వ

సా-స్వా--"హాతస్య భోగమాత్రసామ్యలింగాచ్చే,, తి సమానభోగత్వస్థాపనాదితి తథాచైకరూపస్యాపిము క్తానుభవస్య సాంసారికజ్ఞానసంకోచదుఃఖద్వేషాద్యవస్థాభావేపి ఉత్తరోత్తరక్షణావచ్ఛిన్న కేవలసర్వవిశిష్టభగవత్సాక్షాత్కారేచ్ఛాత్మకపరభక్త్యవస్థాయాస్తాదృశసాక్షాత్కారరూపప రజ్ఞానావస్థాయా ఉత్తరక్షణావచ్ఛిన్నానుకూలతమత్వప్రకారకసర్వవిశిష్టభగవదనుభవేచ్ఛాయా పపరమభక్త్యవస్థాయాస్తాదృశానుభవావస్థాయాః పూర్వోక్తకృతార్థతాబుద్ధ్యాత్మకప్రీతిరూ పభోగావస్థాయాశ్చ ప్రతిక్షణం సంభవే నోత్తరక్షణావచ్ఛిన్నానుకూలతమత్వప్రకారకసర్వవిశిష్ట స్వామ్యనుభవరూపస్వామిసాక్షాత్కారణోత్తరక్షణావచ్ఛిన్నపూర్వోక్తప్రీతిరూపభోగస్య చపూ ర్వపూర్వక్షణేష్టత్వాద్యదనంతరక్షణేను ఉత్పద్యతే తత్తత్కృతిమితి వ్యపదేష్టుం శక్యత్వాదుపాస్య భేదపరభక్తిత్వాద్యాకారస్యాపి సత్త్వాత్స్వామిసాక్షాత్కారణభోగయోస్తన్మూలత్వవ్యపదేశః - తద్ద్వారా కైంకర్యస్యాపి తన్మూలత్వవ్యపదేశః . నచాత్ర పరభక్త్యాదీనామేవ సాక్షాత్కారణభోగకృతి త్వవ్యపదేశః కుతో నేతి వాచ్యం - పరభక్తిపరమభక్త్యోరిచ్ఛాత్మకత్వాదిచ్ఛాయా ఉపస్థాప్యమానత్వా భావాత్పరజ్ఞానస్య ఉపస్థాప్యమానత్వేప్యనుకూలతమత్వప్రకారకసర్వవిశిష్టస్వామిసాక్షాత్కారాపే క్షయా తదప్రకారకసాక్షాత్కారస్యాప్రకృష్టత్వేన అప్రకృష్టాకారస్య ప్రకృష్టాకారకృతత్వవ్యపదే శస్యాత్యంతానుచితత్వాద్భోగదశాయాం పరభక్త్యాదిమూలానుభవః - అనుభవమూలో భోగః- భోగకారితం కైంకర్యమితి ముఖ్యతయా ప్రయోజ్యప్రయోజకాకారస్య వర్ణనేం ముక్తదశాయామపి త థైవ పరభక్త్యాదిషు కైంకర్యపర్యంతేషు ప్రయోజ్యప్రయోజకాకారస్య వ్యపదేష్టుముచితత్వాదిత్యనుసందే య్యం . అత్ర భోగశబ్దేన పూర్వోక్తప్రీతిరేవాభిధీయతే - గద్యభాష్యే "అనవధికాతిశయప్రీతికారితే,, త్యేతద్వ్యాఖ్యానే తాదృశప్రీతేరీశ్వరనిత్యముక్తానాంతరతమభావరాహిత్యేన సమతయా భోగ మాత్రసామ్యస్య ప్రతిపాదితత్వాదుత్తరోత్తరక్షణావచ్ఛిన్నస్వామిసాక్షాత్కారణభోగయోః పూర్వ పూర్వక్షణేష్టత్వాత్పూర్వక్షణావచ్ఛిన్నపరభక్త్యాదిమూలత్వముపపద్యత ఇతి సారార్థః- అస్మత్ప్రియపితామహ

సా-ప్ర--ద్వివచనముపపద్యత ఇత్యభావః - ననుప్రపన్నానాం శరీరనత్తరదాహాన్త్యదశా [illegible] పరభ క్త్యాదిమత్త్వావగమేపి నిర్నిమిత్తే [illegible] దశాభావితో [illegible]

సా-వి--నుపపత్తిః- తథాపి [illegible] విషయకత్వాదినా భేదవత్త్వాత్ [illegible] నద్ద్వివచనానుపపత్తిరిత్యాహుః - సాక్షాత్కారేణ [illegible] పరభక్తిత్వాదేః [illegible] సాక్షాత్కారః - భోగోత్ర ప్రీతిపరివాహజనితపాదసంవాహనాదిపరిచర్యావిశేషః - తయోర్భ్యంతభి[illegible]ద్వివచనానుపపత్తిరియ రుత్తరోత్తరయోస్సతోః పూర్వపూర్వక్షణేషు [illegible] పశాయాం భగవదనుభవ

సా-సం-- ప్రకారః కీదృశః సతు సాక్షాత్కారణ [illegible] పరభక్త్యాది [illegible] త్రి ఏకరూపేప్యనుభవే క్షణభేదేన పరభక్త్యాద్యాకారభేదసత్త్వాత్ [illegible] సాక్షాత్కృతి విషయ కత్వేంకర్యయోరుత్తరోత్తర [illegible] పరభక్త్యాదిమూలకత్వాదీరణం యుక్తమేవేత్యర్థః - ఏవం చ [illegible] పరభక్త్యా [illegible]

మూ—శరీరపాతకాలేచ హార్దస్యానుగ్రహస్స్వయమ్ । పరిపాకం ప్రపన్నానాం ప్రయచ్ఛతి తథావిధమ్ । అంకోలతైలసిక్తానాం బీజానామచిరాద్యథా ।

సా - దీ — దృప్తానామపి ప్రపన్నానాం పరభక్త్యాదిరూపం పరిపాకం సానుగ్రహో హార్దస్స్వయమేవ శరీరపాతకాలే జనయతీతిచ . ఇతరైః పూర్వమపరిచితస్యాపి తదానీ ముద్భవే దృష్టాంతమాహ - అంకోలేతి . అంకోలతైలేనసిక్తానాం యేషాం కేషాంచిద్బీజానాం అచిరాదివ

సా.స్వా— చరణకృత కారికాదర్పణే శేషం విస్తరేణానుసంధేయం - సంసార దశైయిలే తానె ‹‹ శరీరపాతసమయేతు కేవలమ్మదీయయైవదయయాతి ప్రబుద్ధో మామేవావలోకయన్ని ,, తి గద్యోక్తితే సాక్షాత్కారముళ్ళతాక చ్చ్యాగిలు కిరతు కూడుమో ? సంసారదశైయిలే సాక్షాత్కారవ్భక్తియోగ సాధ్యమన్నో ? ప్రపన్ననుకుళ భక్తియోగ మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శరీర పాతకాలేత్యతి - శరీర పాతకాలే ఉపాయ్యాంతర స్థానాపన్నో భగవానేవ హార్ద రూపస్సన్ననుగ్రహేణస్వయమేవ భక్తియోగ సాధ్యమ్ముక్తిదశాదృశం భగవత్సాక్షాత్కార రూప పరిపాకం ప్రపన్నానాం ప్రయచ్ఛతి ఎన్నైకై - ఉపాసనేన చిరపరిచిన్న విషయే సాక్షాత్కారో భవేత్ - తథా విధసామగ్ర్యభావే భగవదవలోకనమ్ కూడుమో ? ఎన్న లౌకిక వైదిక దృష్టాంతఙ్గళాలె సమర్థిక్కిరార్ - అంకోలేత్యాదినా . బహుసంవత్సర జలసేకాది వర్ధిత తామ్రాది వృక్షోద్భవ ఫలస్య భూయ్యామంకోలతైల సిక్త బీజనిక్షేపే ద్విత్రి

సా.ప్ర—మోక్ష్యథసంపత్స్య ,,ఇత్యాదిప్రమాణాచ్ఛరీరపాతాత్ప్రాగ్వాంతదభావావగమాత్తథోక్తిరిత్యభిప్రయన్నాహ - శరీరపాతేత్యాది - నను భక్తానాం ప్రారబ్ధాను భవావధి విళంబ్య ఫలప్రదస్యైవభగవతః ప్రపన్నేభ్యశ్శీఘ్ర ఫలప్రదత్వ మయుక్తమిత్యత్రేదానీమపి కాలాంతరే ఫలజనకానాం సహకారి విశేష సమవధానే శీఘ్రఫలప్రదత్వ ప్రదర్శనాన్నాయుక్తిరిత్యాహ-అంకోలేత్యాదినా-నకేవలంఫలాంతరసాధనమేవ

సా.వి—స్యైకస్వభావత్వేపి ‹‹సయదిపితృలోక కామో భవతి- సంకల్పాదేవాస్యపితరస్సముత్తిష్ఠంతి . జక్షత్క్రీడన్ రమమాణ,, ఇత్యాదిషు అవస్థావిశేషాణా మనుభవాభ్యుపగమే బాధకాభావాత్. అత ఏవ గద్యభాష్యే ‹‹సాంసారిక వికారాణాం ధర్మభూత జ్ఞానేస్వతోవికసితే దుర్వచత్వాదేకస్వభావోక్తిః- నతు తాత్త్వికావస్థావిశేషరాహిత్యా,,దిత్యాచార్యైరేవ కంఠోక్తత్వాత్ తత్తత్తత్ప్రావర్తకవేషు మధ్యే పరభక్త్యాద్యవస్థాంతరిత త్వేపి తాదృశప్రవాహ సంతాన నైరంతర్యస్య నకాపి క్షతిరితికారికా దర్పణకృతః- అకించనానామపి ప్రపన్నానాంపరభక్త్యాదిరూపంపరిపాకంసానుగ్రహోహార్దస్స్వయమేవ శరీర పాతకాలే దదాతీత్యాహ - శరీరేతి - పూర్వ మనభ్యస్తస్యాపి పరభక్త్యాదే రిదానీం సంభవే దృష్టాంతమాహ - అంకోలేతి - అంకోలతైలసిక్తానాం , యేషాం కేషాంచిద్బీజానాం - అచిరాదేవ,

సా-సం—సంతాన నైరంతర్యస్యఅనుభవైకరూప్యనిర్వాహకతేతిభావః నను తదానీమేవమత్ప్రసాదలబ్ధేత్యాదికం - తస్యాకించన ప్రపన్నవిషయే నిరర్థకంస్యాత్ . ‹‹అనేకజన్మ సంసిద్ధా,, ఇత్యాది విరోధాదిత్యత్రాహ . శరీరేతి - అనుగ్రహః, కృపావిశేషః . ప్రపన్నానాం న్యస్తభరాణాం తథావిధం పరి పాకం సాక్షాత్కారఫలక పరభక్త్యాది దశావిశేషం బహూనామిత్యాదికం చోపాసక విషయమితి భావః - ఏతస్యా సంభావితతాం దృష్టాంతేన సమాధత్తే - అంకోలేతి. బీజానాంఫలాయవిళంబితవిపాకస్వభావానా

మూ— విపాకఃఫలపర్యంత స్తథా(త్రేతి నిదర్శితమ్ । దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తం నృణాం యత్కల్మషై ర్వృతమ్ । తదంతకాలే సంశుద్ధిం యాతినారాయణాలయే । ఇతిప్రతవిశేషేయ త్సాత్వతాదిషు శిష్యతే । తద్వదత్రోపపద్యేత గద్యోక్తాంత్య దశాగమః ।

సా-దీ—ఫల పర్యంతో విపాకో యథాదృశ్యతే దోహళేషు తథాత్రాపి పరభక్త్యాది తత్త్వగ ఏవ భగవత్ప్రసాదా త్సిధ్యతీతి పూర్వైర్నిదర్శితం - ఉదాహరణాంతరమాహ - దుష్టేతి - నృణాం యచ్చిత్తం దుష్టేంద్రియ వశాచ్చిరం కల్మషైర్వృతం తదపి నారాయణాలయే దివ్య దేశేంగకాల స్సంభవతి చేత్తత్తత్ర సంశుద్ధిం ప్రయాతి . భగవంతం సాక్షాత్కరోతీత్యర్థః . ఇతీతి - ఇతి, ఏవం - భగవచ్ఛాస్త్రేషు శిష్యతే - వ్రత విశేషే ఉపదిశ్యత ఇతియావత్ - తద్వదత్ర ప్రపన్నేష్వంతిమ దశాయాం గద్యోక్తాంతిమ దశాగమః పరభక్త్యాదిసంభవ ఉపపద్యతేచ - కేషు చిత్తాదృశభాగ్యవత్సు(ధి కారిషు భగవదనుగ్రహ

సా-స్వా— ఘటికా మాత్రే ణాంకుర పల్లవ కోరకాది నిష్పత్తి ముఖేన । పాదు ర్భావ స్తథా హార్దానుగ్రహేణ ప్రపన్నస్య అంత్యకాలే ద్విత్రి చతుర్దినే చిరకాల సాధ్యోపి పర భక్తి పరజ్ఞాన పరమ భక్తి సాక్షాత్కార పర్యంతోపి విపాకో మోక్షప్రద మోక్ష్యమాణ పురుషమాత్ర సాక్షికో నిష్పద్యతే - దుష్టేతి. పంచరాత్ర సంహితా విశేషేషు మోక్షార్థతయా విహిత వ్రత విశేషే తదంగతయా విహిత భగవత్క్షేత్ర వాసాదంతకాలే దుష్టేంద్రియవశేన కలుషితమపి మన స్సాక్షాత్కార రూప సంసిద్ధిం యాతీతి యచ్ఛిష్యతే , ఉపదిశ్యతే . తద్వదత్ర ప్రపన్నే గద్యోక్తాంత్య దశాగమః ఎన్నై- ఇప్పడి ప్రపన్న విషయత్తిల్

సా- ప్ర— శీఘ్రఫల ప్రదత్వం - కింతు భక్తియోగా రాధితస్యైవ భగవత స్సాత్వికాది వ్రతవిశేషాదిసాహాయ్యేశీఘ్ర (ఫల ప్రదత్వదర్శనాచ్చప్రపన్నవిషయేశీఘ్ర)ఫలప్రదత్వంయుక్తమిత్యభిప్రయాన్నాహ - దుష్టేంద్రియేత్యాదినా . నను శఠకోపో నాథమునిః కురుకైకావలప్పన్ ఇత్యేతేషాం శరీరవత్త్వేపిపరభక్త్యాది మత్త్వస్య సాంప్రదాయికత్వా త్తదపవర్గదశా భావిత్వోక్తిరయుక్తేత్యత్రసంప్రదాయతోపివ్యక్తి

సా వి— ఫలపర్యంతో విపాకోయథాదృశ్యతె దోహళేషు తథాత్రాపి పరభక్త్యాదికం తత్త్వగ ఏవభగవత్ప్రసాదా త్సిధ్యతీతి పూర్వైర్నిదర్శితం . ఉదాహరణాంతర మాహ - దుష్టేతి - ఇతీతి - వ్రత విశేషే, మోక్షార్థవ్రతవిశేషే - త్వతాదిషు, సాపంచరాత్రాదితంత్రేషు- తదంగతయా విహిత నారాయణాలయని త్యవాసా దంతకాలె తన్నాదేవ పరభక్త్యాదిమూల కైంకర్యపర్యంత పరిపాక సిద్ధిస్తద్వదిహ గద్యోక్తాంత్య దశాగమః పరభక్తి పరిణామ ఇతి - నను నాథముని పరాంకుశాదీనాం సంసార ఏవ తాదృశపరిపాకః ప్రసిద్ధ ?

సా - సం— మచిరా ద్విపాకః పంచ షడ్ఘటికా మాత్రేణ అంకుర పల్లవ కోరకాదిరూపఫలపర్యంత పరిణామ పరంపరా విశేషః యథాతథా హార్దానుగ్రహాత్ తత్త్వగ ఏవ సాక్షాత్కార ఫలక పరభక్త్యాది రూపవిపాకోపీతి శరీర పాతసమయే ప్రయచ్ఛతీతి నిదర్శిత మిత్యర్థః . దృష్టాంతాంతరమాహ . దుష్టేతి - ఇదంసాత్వత సంహితావచనం - యథా కలుషితాంతః కరణానా మపి కాలుష్య శామనేన శరీరవియోగ కాలఏవజ్ఞానవిశేష హేతుత్వం నారాయణాలయస్య తథాత్రా ప్యంతిమ ప్రపన్న విషయేప్యంత్య దశాయాం ముక్తివిపాకా గమ ఉపపద్యేతే త్యర్థః - నను నాథాదే స్సంసార ఏవతాదృశ పరిపాకోదృశ్యతే.

మూ—అనుగ్రహ విశేషేణ కేనచిత్పరమాత్మనః । కురుకాధీశ నాథాద్యాః ప్రాగప్యన్వ భవన్ ప్రభుమ్— (ఇ)ద్వయత్తిలర్థత్తై నమ్మాళ్వారుమ్ ‹‹తిరునారణన్తాళ్ కాలమ్పెఱచ్చిన్తి

సా-దీ— విశేషేణ సద్యోత్క్రాంతిమ దశాగమః - శరీర పాతాత్ప్రాగపి దృష్ట మిత్యాహ - అనుగ్రహేతి - కురుకాధీశః, శఠకోప మునిః - నాథః, నాథమునిః - ఆదిశబ్దత్తాల్ కుఱుకైక్కావలప్పన్, తిరుక్కచ్చినమ్బి, ఎమ్పెరుమానార్ ముతలానార్ గ్రహిక్క ప్పడుకిరార్కళ్ - శరీర విశ్లేషాత్ప్రాగపి ప్రభుమన్వభవన్ - కాంచీముని ర్వరదరాజ మర్చా సమాధిమతి క్రాంత మన్వభూత్ - యతి రాజోపి కాద్యకః శ్రీరంగరాజం గద్య ప్రణయనకాలే సమన్వ భూదితి జగత్ప్రసిద్ధిః - వేదాంతాచార్యా అపి హయగ్రీవం సాక్షాత్కృత్యాన్వ భవన్నితి సార్వ జనీనమేతత్ - అథ ద్వయార్థా స్సముదిత శ్శఠకోప సూరిణా స్సప్రత్యభిజ్ఞంతావృశ శబ్ద సందర్భ క్రమం ప్రయుంజానే నానుసంహిత ఇత్యాహ . ఇద్వయత్తిలిత్యాది . తిరునారణన్తాళ్ శ్రీమన్నారాయణచరణౌ ఎన్ఱపదార్థత్తైయుమ్, శిన్తిత్తు శరణంప్రపద్యే ఎన్గుమ్ నదర్థత్తైయుమ్,

సా-స్వా—అన్తకాలత్తిలేతానే పరిపాక విశేషముణ్డాకిల్ శ్రీపరాంకుశ నాథమునిప్రభృతీనాం ప్రపన్నజనకూటస్థానాం శరీరపాతకాలాత్పూర్వమేవ సాక్షాత్కార పర్యంత పరిపాకమ్ వరక్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనుగ్రహ విశేషేణేతి - ఆదిపదాత్కుఱుకైక్కావలప్పన్, ఎమ్పెరుమానార్ , తిరుక్కచ్చినమ్బి ముతలానార్కళ్ వివక్షితర్కళ్ . శ్రీకాంచీముని ర్వరదరాజ మర్చా సమాధి మతిక్రమ్యాన్వభూత్ - శ్రీభాష్య కారోపి శ్రీరంగరాజం గద్య ప్రణయనకాలే సమన్వ భూదితి జగత్ప్రసిద్ధిః - నిగమాంతదేశికా అపి హయగ్రీవం సాక్షాత్కృత్యాన్వ భవన్నితి సార్వజనీన మేతత్ - ఆనాలుమ్ సదాచార్య సంప్రదాయ క్రమత్తాలే గద్యత్తిలే వివరిత్తరుళినారెన్కిరతు కూడుమో ! సంప్రదాయ క్రమత్తాలే సంప్రదాయత్తుక్కు ప్రథమ ప్రవర్తకరాన నమ్మాళ్వార్ ద్వయత్తుక్కు రిడత్తిలుమ్ వివరణమ్పణ్ణ విల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నమ్మాళ్వారుమితి - తిరునారణన్తాళ్ - శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ - కాలమ్పెఱ ‹‹ స్థితే మనసి ›› త్యాదిప్రకారేణ ఝడితిఝాక - శిన్తిత్తు, ఉపాయమాక వధ్యవసిత్తు - అనేన పూర్వ

సా-ప్ర— విశేషనియతత్వమేవత న్యావగమాత్తాదృగనుగ్రహవిషయేషు అపవర్గాదర్శాభావిత్వోక్త్యా నాయుక్తమిత్యాహ అనుగ్రహవిశేషేణేత్యాదినా-ఏవంద్వయస్య భాష్యకార వ్యాఖ్యాతత్వముక్త్వా శ్రీశఠారిభిరపిబహుశో వ్యాఖ్యాతత్వమాహ-ద్వయత్తిలిత్యాదినా- తిరునారణనిత్యాద. శ్రీమన్నారాయణచరణౌ ‹‹ స్థితే మనసి ›› త్యుక్త

సా-వి—తత్కథం? ఇత్యత్రాహ. అనుగ్రహవిశేషేణేతి. అథద్వయార్థ శ్శఠకోపసూరిణాపితాదృశశబ్దసన్దర్భ క్రమం ప్రయుంజానేనానుసంహితఇతి ప్రత్యభిజ్ఞా బలా త్సిధ్యతీత్యభి ప్రాయేణాహ - ఇద్వయత్తిలితి. తిరు నారణన్తాళ్ కాలమ్పెఱచ్చిన్తిత్తుయ్మినో- తిరునారణన్, శ్రీమన్నారాయణస్య-తాళ్, శ్రీపాదౌ-కాలమ్పెఱ,

సా-సం— తత్కథ మిత్యత్రాహ - అనుగ్రహేతి కురుకాధీశః, పరాంకుశ నామక సహస్రాష్ట్ర సంఖ్యాక భాష్య కారాభిధ యోగి- ప్రాగపి, శరీరవియోగాత్ప్రాగపి. ఇత్థం మూలమంత్ర సంగృహీతాపేక్షితయావదర్థ ప్రకాశకత్వా ద్గద్య వివృతత్వా చ్చాస్యైవాదరణీయత్వ ముక్తం . తదేవ శఠజిన్ముని వివృతత్వాదపి ద్రఢయతి - ద్వయత్తిలితి . కాలమ్పెరేత్యనేన ‹‹మహతా పుణ్య పణ్యే›› నేతి శ్లోకార్థ ఉక్తః -

——— త్తుమ్మినో,, ఎన్నుమ్ ,,ముకిల్ వణ్ణనడిక్కే యడైన్దరుళ్ శూడి యుయ్న్దవన్,, ఎన్నుమ్ ,,అకలకిల్లేన్,, ముతలాన ప్రదేశఙ్గళిలు మరుళిచ్చెయ్తార్ - ఇతిల్ముర్పడ

సా - దీ —— ఉయ్మినో ఎన్ను సంగ్రహేణోత్తర ఖండార్థత్రైయమనుసంధిత్తార్ - ముకిల్ వణ్ణ నెన్ను శ్రీమన్నారాయణ శబ్దార్థత్రైయుమ్, అడిక్కెఎన్ను చరణ శబ్దార్థత్రైయుమ్, అడైన్దెన్ను శరణంప్రపద్యేయితి నర్థత్రైయుమ్, అరుళ్ శూడి యుయ్న్దవ నెన్నుత్తర ఖండార్థత్రైయు మను సంధిత్తార్ - అకల కిల్లేనిఱైయు మెన్ఱలర్ మేల్ మంగై యుఱైమార్పా ఎన్కిఱ పాట్టి లుమ్ ,, ఒణ్డొడి యాళ్ తిరుమకళు ,, మిత్యాది ప్రదేశఙ్గళిలు మరుళిచ్చెయ్తార్ - ఇని ఇతిన్ పద ప్పొరు ళరుళిచ్చెయ్య ఉప క్రమిక్కిఱార్ - ఇతిల్ ముర్పడ వెన్ను శుడక్కి . శ్రీమన్నారాయణ పదార్థత్రైక్కాట్టుకిరార్ -

సా.స్వా—ఖండార్థ ఉక్తిః. ఉయ్మినో,ఉజ్జీవిమోక్ష్యకీ- అనేన ఉత్తరఖండార్థ ఉక్తిః ముకిల్వణ్ణనడిక్కె, మేఘ శ్యామళనాన శ్రీమన్నారాయణన్ తిరువడికళై - అడైన్దు, శరణ మాశ్రిత్య - అరుళ్శూడి, కృపైయై అడైన్దు - ఉయ్న్దవన్, ఉజ్జీవిత్తవన్ - ఇత్యనేనాన్వయార్థో విదృతః - అకల్కిల్లేనెన్కిఱ పాట్టిల్ పూర్వ ఖండార్థముమ్, ఒణ్డొడియాళ్ తిరుమకళు మిత్యాదా వుత్తర ఖండార్థముమరుళిచ్చెయ్తారెన్నపడి . తథాచ ద్వయస్య కరణ మంత్రత్వా దత్యంత ప్రధానవత్వా త్సంపూర్ణ ప్రపత్తి ప్రకాశకత్వా త్సాంప్రదాయికత్వాచ్చా వశ్యం రహస్యత్రయే న్తర్భావ్య పదవాక్య యోజనై పణ్ణుకిరతు ఉపపన్నమెన్నతామ్తు . ఇప్పడి ద్వయత్తుక్కు పదవాక్య యోజనై అవశ్యమానాలుమ్కరణమంత్ర తయా ఉపాయానుష్ఠాన ప్రధానమాన పడియాలే ప్రపద్యే యెన్కిఱ క్రియాపదమ్ ద్వయత్తిలే మున్నాయిరామల్ శ్రీమన్నారాయణ శబ్ద మిరుప్పానేన్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇతిన్ ముర్పడవితి -

సా-ప్ర— ప్రకారేణావిళంబేనశరణత్వేనాను సంధాయోజ్జీవ తేత్యర్థః.ముకిల్వణ్ణనిత్యాది . కాళమేఘశ్యామళభగవచ్చరణావేవోపాయత్వేనాధిగమ్యతత్కృపయాతత్కైంకర్యంప్రాప్యలబ్ధస్వరూపఇత్యర్థః- అకలకిల్లేన్ముతలానేతి . అకలకిల్లే నిత్యాద్యాఃప్రాప్య ప్రాపకతయాభగవత్పాదార వింద బోధకాః - ,,అరెనక్కు నిన్పాతమే శరణాక,,విత్యాద్యాఆదిశబ్దాపరపర్యాయ ముతలానశబ్దార్థాః . ఏవం ద్వయార్థస్య సాంప్ర దాయికత్వ ముక్త్వా ప్రతిపదం విస్తరేణార్థ మాహ . ఇతిల్ ముర్పడేత్యాదినా - తత్ర

సా.వి—— శీఘ్రం - శ్రీన్నిత్తు, ఆశ్రిత్య - ఉయ్మినో, ఉజ్జ్వత. కైంకర్యేణ ధన్యాభవ తేత్యర్థః • శ్రీన్నిత్త్యనేన పూర్వఖండార్థోనుసంహితః - ఉయ్మినో ఇత్యుత్తరఖండార్థః - ముకిల్ వణ్ణనడిక్కె యడైన్దరుళ్ శూడియుయ్న్దవన్ - ముకిల్వణ్ణన్, నీలమేఘశ్యామస్య - అడిక్కె, శ్రీపాదౌ . అడైన్దు, ఆశ్రిత్య - అయమ్పూర్వఖండార్థః - అరుళ్, కృపాం . శూడి, ధృత్వా • కృపావిషయోభూత్వా - ఉయ్న్దవన్, ఉజ్జీవితవాన్ . అయముత్తర ఖండార్థః - అకలకిల్లేనితి • అకల కిల్లే నిఱైయుమ్ ఒణ్డొడియాళుమ్ ముతలాన ప్రదేశఙ్గళిలుమ్, ఇత్యాది గాథాస్వేత్యర్థః- అథవిస్తరేణవ్యాచష్టే . ఇతి లిత్యాది నా- నారాయణస్యైవాశ్రయణీయత్వాచ్ఛ్రీమన్నారాయణ శబ్దాభ్యాం పరత్వ ముచ్యత ఇత్యాహ - ముర్పడ

సా-వం.ఉయ్కై,ఉజ్జీవనం.అథమంత్రంవ్యాఖ్యాతుంప్రథమంశరణ్యస్యవిశేషణా న్తరేమశరణ్యోపస్థాపకవాచకస్యశ్రీమత్సర్వస్యైవనామ్నాస్యైవవిశేషణస్యపూర్వానుశరణ్యాదిశేషన్ద్రాపకత్వకృత మిత్యాహ. ఇతిల్ము

మూ— శ్రీమన్నారాయణ ఎన్గిఱ సర్వేశ్వరనుడైయ పరతత్త్వత్తై చ్చొన్నపడి. శ్రియఃపతిత్వ లింగత్తాలుమ్ నారాయణశబ్దత్తాలుమిఱే శ్రుతికళిల్ పరతత్త్వ విశేష నిర్ణయమ్ పణ్ణప్పట్టతు - నారాయణం శరణ్యనామ్నాగు లక్ష్మీవిశిష్టనాయిరుక్కుమెన్నుమిడత్తై పూర్వఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ -

సా. గీ— శ్రీమన్నారాయణ ఎన్గిఱ - శ్రీమన్నారాయణ శబ్దమ్ పరతత్త్వత్తై క్కాట్టుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. శ్రియఃపతిత్వేత్యాదియాల్ - శ్రియఃపతిత్వ లింగత్తాలుమ్ . "హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ" ఎన్గిఱే ఉత్తరానువాకం పూర్వానువాకోక్త మహాపురుషనై శ్రియఃపతియెన్ఱు నిర్ణయిత్తతు. నారాయణశబ్దత్తాలుమ్ "తత్త్వం నారాయణః పరః" ఎన్గిఱే పరతత్త్వన్నారాయణనెన్ఱు నిర్ణయిత్తతు - ఇనిపూర్వఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్ద ప్రయోగత్తుక్కు అభిప్రాయమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - నారాయణం శరణ్యనామిత్యాది - శరణ్యనామ్నాగు,

సా. స్వా— సర్వేశ్వరన్ప్రపత్త్యర్థముడైయ పరతత్త్వత్తై అఱియవేణ్డుమ్ప్రకృత్తి పణ్ణుకిఱ వాక్యమాక ప్రపత్తివాచిశబ్దమ్ మంత్రత్తిలేమున్నాయిరుక్కిఱతెన్నపడి ఆనాలుమ్ పరతత్త్వవాచియాన విష్ణ్వాదిశబ్దముమ్ రామాదిశబ్దముమిరుక్క - శ్రీమన్నారాయణ ఎన్గిఱ శబ్దమే టకమావానేన్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - శ్రియఃపతిత్వేతి - విష్ణ్వాది శబ్దఙ్గళిరుక్కలుమ్ "హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ" ఎన్ఱు ఉపనిషదంతరత్తిలే శ్రీపతిత్వ చిహ్నత్తాలుమ్ నారాయణానువాకత్తిల్ అనేక శాఖ్యాస్సమాన వసాధారణ నామమాన నారాయణ పదత్తాలుమ్ వేదాంతేషు పరతత్త్వ నిర్ణయాదికళుమ్ పరతత్త్వ నిర్ణయార్థమాక శ్రీమన్నారాయణ శబ్దమే ఘటకమెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ పరతత్త్వ సాధారణ నారాయణ శబ్దత్తాలే తానే పరతత్త్వనిర్ణయమ్ పిఱక్కలా యిరుక్క శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ వ్యర్థమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - నారాయణం శరణ్యనామ్నాఽత్ర శ్రియోఽపి ప్రపత్త్యుద్దేశ్యతాసిద్ధ్యర్థం శ్రీవాచకేపదే ఆవశ్యకే పరతత్త్వనిర్ణయహేతుతయా

సా. ప్ర— శ్రీమన్నారాయణేతి పరతత్త్వముక్తమిత్యాహ - శ్రీమన్నారాయణేత్యాదినా "అహం త్వా బ్రహ్మణస్తస్య సాహమస్మి సనాతనీ। లక్ష్మీర్నిత్యా సహస్యేహ ఋషీకేశ" ఇత్యాద్యుక్తం శ్రియస్స్వరూప నిరూపకత్వేనోపాయత్వం శ్రీమచ్ఛబ్దే వివక్షితమితి సాంప్రదాయిక మిత్యాహ . నారాయణమిత్యాదినా -

సా. వి— శ్రీమన్నారాయణ ఎన్గిఱ - అభ్యాస శబ్దాభ్యాం కథం పరతత్త్వసిద్ధిరిత్యత ఆహ. శ్రియఃపతిత్వలింగత్తాలుమిత్యాదినా . కారణ పురుషస్య "హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ" ఇతి విశేషణాదితర వ్యావృత్తరూప సిద్ధిః . "తత్త్వం నారాయణః పరః" ఇత్యాదినా "లింగభూయస్త్వాత్" ఇతి సూత్రోక్తరీత్యా జ్యోతిరాత్మాది శబ్దైః ప్రతిపాద్యపరవిద్యా వేద్యస్వరూపానువాదే నారాయణత్వ విధానాన్నారాయణస్య పరతత్త్వ సిద్ధిరితి భావః - పూర్వ ఖండే శ్రీమచ్ఛబ్ద ప్రయోజన మాహ - నారాయణమితి - ఘటత్వాదేః ఘటస్యేతర

సా. సం— నిర్ధారకత్వం కథమిత్యత్రాహ - శ్రియఃపతిత్వేతి - అబాధితార్థకః అన్యథాసిద్ధః ప్రయోగసాధారణ్య రహితః - అనేకోపనిషత్ప్రసిద్ధ నారాయణ పదేనాన్యథా సిద్ధం శ్రీపతిత్వ లింగేన చ హి నారాయణానువాక తదుత్తరానువాకాదిషు పరతత్త్వనిర్ణయః కృత ఇతి భావః. నారాయణ ఏవ పరశరణ్యశ్చేతి తదుపస్థితయే పూర్వఖండే తిష్ఠతు నారాయణపదం - కిమనేన శ్రీమచ్ఛబ్దేన చ - నహ్యత్ర పరతత్త్వనిర్ణయః క్రియత ఇత్యత్రాహ - నారాయణమితి - అత్రాభియుక్తోక్తం నిర్వాహాంతరమాహ -

మూ—॥ఆకారణస్తు విజ్ఞానమాకారజ్ఞానపూర్వకమ్। తేనాకారం శ్రియం జ్ఞాత్వా జ్ఞాతవ్యో భగవాన్ హరిః॥ ఎన్ఱు శాళ్ప్పెరుమాళ్ పెరుమానారరుళిచ్చెయ్దార్. ఇతు ఉత్తరఖండత్తిల్ పోలే పూర్వఖండత్తిలుమ్ విశేషణమెన్నుమిడముమ్, ఉపాయవిశేషణమ్ కాకిల్ ఉపాయద్విత్వమ్ వారాదెన్నుమిడముమ్, సిద్ధోపాయశోధనత్తిలే శొన్నోమ్—

సా. దీ—శరణాగతిక్కు విషయమామ్ పోదు—ఇని భగవానై యఱియుమ్ పోదుమ్, పత్తుమ్ పోదుమ్, కైంకర్యముకైన సేవిక్కుమ్ పోదుమ్, పిరాట్టి మున్నాక వేణుమెన్నుమిడత్తు అభియుక్త సమ్మతియై క్కాట్టుకిరార్ – ఆకారిణ ఇతి. ఆకారీ, విశేష్యమ్ – ఆకారః, విశేషణం. విశేష్యస్య ఘటాదేర్జ్ఞానం విశేషణభూత ఘటత్వాది జ్ఞానపూర్వకం భవతి. ఘటత్వాద్యజ్ఞానే ఘటాదేర్జ్ఞాతుమశక్యత్వాత్. తేన, తస్మాత్. విశేషణభూతాం శ్రియం జ్ఞాత్వైవ భగవాన్ హరిర్జ్ఞాతవ్యో భవతి. విశేషణభూతాయాస్తస్యా అపరిజ్ఞానే విశేష్యభూతో భగవాన్నజ్ఞేయ ఏవ – శ్రియం జ్ఞాత్వా జ్ఞాతవ్య ఇతీదముపలక్షణం తయా సహైవ శరణత్వేన వరణీయః– తయా సహైవ పరిచరణీయ ఇత్యనయోరర్థయోః– ఇతి శ్రీశబ్దార్థతాత్పర్యం

సా – స్వా— ఔచిత్యేన శ్రీమచ్ఛబ్ద ఏవావశ్యకః ఎన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ ద్వయత్తుక్కు అయశాళ్ప్పెరుమాళ్ పెరుమానార్ పూర్వఖండమ్ పంచకపరమెన్ఱుమ్ ఉత్తరఖండమజ్ఞిభూతసమర్పణ పరమెన్ఱుమ్ యోజిత్త ప్రకారత్తై స్వయమేవ మేలే వెళియిడుకైయాలే అన్తప్రక్రియైల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ విశేషణతయా భరసమర్పణోద్దేశ్యతా ద్యోతకమల్లామైయాలే వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్– ఆకారిణస్త్వితి. సంస్థానరూపాకార పరిజ్ఞానమంతరేణ యథా ఘటాద్యాకారి పరిజ్ఞానం న సంభవతి ఏవం శ్రియోప్యాకార తుల్యతయా స్వరూపనిరూపకత్వాత్ తజ్జ్ఞానమంతరేణ తన్నిరూప్య పరతత్వజ్ఞానాసంభవాత్పరతత్వ రూపాకారి పరిజ్ఞానార్థం ఆకార వాచి శ్రీమత్పదమావశ్యకమెన్ఱు కరుత్తు – ఇప్పడి శ్రీక్కు విశేషణతయా భరసమర్పణోద్దేశ్యతా సిద్ధ్యర్థమ్ శ్రీమచ్ఛబ్దమెన్కిఱదు కూడుమో? ఉపలక్షణమాయుమ్ నిర్వహిక్కలాయిరుక్క విశేషణత్వ కథనమ్ వ్యర్థమన్ఱో? ఉత్తరఖండత్తిలే శ్రీమత్పదమ్ విశేషణపరమాకైయాల్ ఇఙ్గుమ్ విశేషణపరమెన్ఱిలప్పోదు ఉపాయద్విత్వమ్ ప్రసంగిక్కైయాలే ఏకనుపాయమెన్కిఱదు సాధియాదో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ – ఇతితి. ఆనాలుమ్ త్తై తిరియాప్రకుటియాలే

సా. ప్ర— లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వే ప్రతిపక్షయుక్తయః పూర్వమేవ నిరస్తా ఇత్యాహ. ఇతు ఉత్తరేత్యాదినా –

సా. వి— వ్యావృత్తిముఖేన విశేషకత్వవచ్ఛ్రియః పరతత్త్వస్యేతర వ్యావృత్తిముఖేన విశేషకత్వం. అతః ప్రథమతః శ్రీర్జ్ఞాతవ్యా– తజ్జ్ఞానం వినా పరతత్త్వజ్ఞానాసంభవాదితి శ్రీశబ్దస్య ప్రథమనిర్దేశ ఇత్యభియుక్తసమ్మతిమాహ. ఆకారిణస్త్వితి – ఆకారీ, విశేష్యం. ఆకారః, విశేషణం. పూర్వసాధితమేవ శ్రియః ప్రపత్తి విద్యాయాం విశేషణత్వమనుసరేస్మారయతి – ఇతు ఉత్తరఖండత్తిలితి – శ్రీశబ్దవ్యాఖ్యానచేష్టా –

సా–సం— ఆకారిణస్త్వితి – ఆకారః, స్వరూపనిరూపకధర్మః – తన్నిరూప్యధర్మీ ఆకారీ – పూర్వకం, లోక ఇతి శేషః – అస్మిన్ ప్రకృతే కిమిత్యత్రాహ – తేనేతి. ఏవంచ యద్విశేషణం విశేష్యస్య స్వేతర వ్యావృత్త్యతిశయాధానేచ పర్యాప్తం తన్ముఖేనైవేహ ధర్మిజ్ఞప్త్యై శ్రీమచ్ఛబ్ద ఇతి భావః – అత్ర పరోత్ప్రేక్షితచోద్యానాం పరిహృతత్వం స్మారయతి– ఉత్తరఖండత్తిలితి. సిద్ధోపాయ సిద్ధాంత శ్రీమచ్ఛబ్ద

మూ— శ్రీశబ్దమ్ ‘‘శ్రీయతే, శ్రయతే, శృణోతి, శ్రావయతి, శృణాతి, శ్రీణాతి,, ఎన్నారు పడియాక భగవచ్ఛాస్త్రజ్ఞళిలే నిర్వచనమ్ పణ్ణ పట్టిరుక్కుమ్. అవత్తిలపేక్షిత పదాంతరఙ్గళ్ ఔచిత్యత్తాలుమ్ వాక్య ప్రమాణబలత్తాలుమ్ విశేషిక్కరియవేణుమ్.

సా. దీ — అరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీశబ్దమితి - శ్రియతే శ్రయతే - శ్రిఞ్ సేవాయా మిత్యస్మాత్కర్మణి కర్తరి చ ప్రయోగః - శృణోతి శ్రావయతి చ - శ్రు శ్రవణ ఇతి ధాతోః అణ్యన్తణ్యన్తయోః ప్రయోగః - శృణాతి ఎన్ఱు - శ్రహింసాయా మితి ధాతోః కర్తరి - శ్రీణాతి ఎన్ఱు శ్రీ పాక ఇతి ధాతోః కర్తరి ప్రయోగః - నిర్వచన మావతు ? వివరిత్తు చ్చొల్లుకై - ఇన్నిర్వచనజ్ఞళిలో రొన్ఱుక్కు వాక్యార్థమ్ కొల్లుమ్ పోతు అపేక్షిత కర్తృకర్మాది పదాంతరఙ్గళై యౌచిత్యాది కళాలే అఱియ వేణుమెన్కిరార్ - అవత్తిలిత్యాది. ప్రమాణ బల మావతు ? ఇన్నిర్వచనఙ్గళై భగవచ్ఛాస్త్రిరికళిల్ పదాంతరాధ్యాహార పూర్వక మాక ప్రయోగిక్క ప్పట్టిరుక్కుమ్ - ఎన్నదు సారేణ ఎన్ఱపడి - అత శ్రిఞ్ సేవాయామితి

సా. స్వా — ప్రసిద్ధమాన లక్ష్మీశబ్దాదికళై విట్టు మన్త్రత్తిలే శ్రీశబ్దమే ఘటకమాక వేణుమెన్నుమ్ నిర్బన్ధమెన్నో ? శ్రీశబ్దమనే కాకార్థ ప్రకాశకమాకై యాలే ఇతువే ఘటకమాక వేణుమెన్నిల్ కేవల రూఢమాయ్ ఏకవర్ణాత్మకమాన శ్రీశబ్దత్తుక్కు అనేకార్థకత్వ మెజ్ఞనే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీశబ్దమితి - ఏకవర్ణాత్మకమా యిరుక్కాలుమ్ లక్ష్మ్యాది పదమ్పోలే యుణ్ణికట్కు అనేక ధాతు నిష్పన్నమాన పడియాలే భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే నానా విధమాక నిర్వచనమ్ పణ్ణ ప్పట్టిరుక్కు మెన్ఱపడి. అనాలుమిప్పడి పట్ప్రకారమాక నిర్వచనమ్ కూడుమో ? కర్తృకర్మాది పద రహితమాక క్రియాపద నిర్వచన మసంగత మన్నో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అవత్తిలిత్యాదినా - ఇప్పడి యాకిల్ శ్రీయతే శ్రయతే ఎన్నిరార వ్యుత్పత్తికళు లపేక్షితకర్తృకర్మవాదిపద ముచిత మాయుమ్ ప్రమాణ సిద్ధమాయుమ్ మణ్ణో ?

సా. ప్ర — ‘‘శ్రయన్తీం శ్రియమాణాంచ శృణ్వతీం శృణతీమపి । శృణాతి నిఖిలాన్దోషాన్ శ్రీణాతి చ గుణైర్జగత్,, ఇత్యాద్యుక్త షడ్విధ వ్యుత్పత్తిం ప్రదర్శయన్ తాసు శ్రీయతే శ్రయత ఇతి వ్యుత్పత్తిద్వయోః పురుష కారత్వజ్ఞాపనం ప్రయోజనమితి సాంప్రదాయికమిత్యాహ - శ్రీశబ్దమిత్యాదినా. ‘‘శ్రయతేచాఖిలైర్నిత్యం శ్రయతే చ పరంపదం,, మిత్యాద్యాః అర్థ ప్రమాణే నివక్షితాః.

సా. వి — శ్రీశబ్దమితి-షట్సువ్యుత్పత్తిషు అపేక్షితకర్తృకర్మాదిపదాధ్యాహారేణార్థోఽనుసన్ధేయ ఇత్యాహ- అవత్తిలపేక్షితేతి. అఖిలైస్సోజ్జీవనార్థం శ్రీయత ఇతి శ్రీః - ఆశ్రితరక్షణార్థం భగవన్తమాశ్రయతీతి శ్రీరిత్యాది ప్రకారేణేత్యర్థః - వ్యుత్పత్తిద్వయాశ్రయణేన పురుష కారత్వ సిద్ధిరిత్యభిముక్తసంగతిపూర్వకః

సా. సం — సప్రాణపదికార్థానాహ. శ్రీమచ్ఛబ్దమితి- ఔణాదిక ప్రత్యయానామనేకార్థతయా కర్తృత్వ కర్మత్వాది వివక్షయా అర్థషట్కపరత్వ ముపపన్నమితిభావః - శ్రీమచ్ఛబ్దమాత్రస్య కథముక్తసప్తార్థత్వ బోధకత్వమిత్యత్రాహ. అవత్తిలితి - ప్రాతిపదికేన తత్తదర్థోపస్థాపనేషు కార్యేష్విత్యర్థః - పదాంతరఙ్గళై విశేషిత్తు తత్తదర్థఙ్గళై యఱియవేణు మిత్యర్థః. తథాహ్యౌచిత్యాత్ప్రమాణబలాచ్చాధ్యాహృత తత్తత్పద విశేషసహితాచ్ఛ్రీమచ్ఛబ్దాదేవ తత్తదర్థ విశేష ప్రతిపాదనసంభవతీతి భావః -

మూ—అవ్విడ త్తిల్ సోర్వత్ర్కై నాథిఙా కళి౦తె అ(శయిక్కుప్పడమ్ ఇవర్కళ్ త్తెజ్జవిస్సెక్కుకాక్కకస సర్వేశ్వర నైలశ్రియి త్తిరుకుఱ మెత్తపోరు కాసపోటు ఎతేవన్త్వత్ప్రియాఙా జననిపరిపూర్ణాగసి జనేహితప్రోత్సవృ త్త్యాభవతిచకదాచిత్కులుపధీః। కిమిదన్నహోఙషః [illegible] జగతీ త్వముచిత్తైరుహాన్యుత్ప్రసా [illegible] యని

సా-డీ—ధాతోః కషణాదికతఙాదిచా [illegible] యాడ [illegible] త్పర్యార్థఙా౦ దర్శయతి - అవ్విడత్తిలిత్యాదియాల్. సర్వోత్కృష్టవసాధినాని [illegible] స్వయం నారాయణమాశ్రయతే. ఇతిచవాక్య ప్రవృత్తిమ్మయాన పోషు తాన్ప్రత్యమ్ కాట్టు కిరార్ - ఏతే వేత్యాదినా - ఇకుక్కుధనామ్ [illegible] త్వత్ప్రియాఙా, శ్రీరంగరాజః. ఏతేవ పరిపూర్ణాగాప రాథే జనేహితాచరణ వృత్త్యాకదాచిద సకృత్కృతే వ్యపరాధేషు క్వచి ద్దోషా విష్టో భవతి - తదాత్వం కిమేతల్ క్రియతే. భవత ఇదమనుచితం. ఇహ జగతి కోవా నిర్దోషః పుమానిత్యుక్త్వా [illegible] సుహృత్పదరాధానవిస్మృత్య, విస్మరణమ్ర [illegible] స్వజన ఇతి, సంబంధుకోపి రక్షకోపి [illegible]

మా-స్వా—[illegible] యతే సాఖిలైశ్వత్వ్యాశ్రయితే ఏపరంపద, మెమ్ముళ్ళయియావిద్ధ ముక్తిపంఫలశబ్దాలే అచేత నత్తై [illegible] యిమ్ము [illegible] యిమ్మవివక్షిత్తాల న్త పదఙా మ్ ప్రకృతోపయుక్త మామీ ? శ్రయతేచ పరంపద మెన్నికరత్తుక్కు త్తాఙా ప్రకృతోప యోగమెన్న ? [illegible] విశేషత్తై [illegible] మ్ పోరుళాన త్ ప్రకృతోప యోగ మెన్ట్లై [illegible] ? ఎన్న నరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అవ్విడత్తిలితి - ప్రమ [illegible] త్తిల్ అఖిలపర మ్ ముముక్షు పరమెన్నుమ్ పరంపద [illegible] రతుపద్యత ఇతిప్ర సిద్ధ్యా భగవ త్పర మెన్నుమ్ కరుత్తు - ఏ తేవేతి - హే జనని - త్వత్ప్రియాఙా, శ్రీరంగరాజః - ఏతేవ [illegible] రాధేజనే [illegible] దరణ వృత్త్యా కదాచిద [illegible] విష్టోపి భవతి [illegible] కిమేతత్క్రియతే. భవత ఇదమనుచితం ఇహ జగతి కోవా నిర్దోషః [illegible] విస్మృత్యతం

సా-వి— మూలా- ఏతేవేతి- హేజనని- త్వత్ప్రియాఙా, శ్రీరంగరాజః. [illegible] పరిపూర్ణాగసి, పరిపూర్ణాపరాధే. జనే, మా [illegible] హితప్రోత్సవృత్త్యా, [illegible] హితాచరణబుద్ధ్యా- కదాచిత్కులుషధీః, నిగ్రహ సంకల్పవాన్ భవతి. తదాత్వం [illegible] అనుచితం- ఇహ, జగతి - నిర్దోషః కః? [illegible] , దోషేషు నిగ్రహోచిత సంధిరహితం కృత్వా- స్వజన [illegible] అధిగవ్యం [illegible]

మా-సం—తత్ర శ్రీజ్ఞ్రాయణ ఇత్యేవా కిం [illegible] దవ్యుత్పత్తి వ్యయసిద్ధ [illegible] తిపదపూర్వ [illegible] యతి, అవ్విడత్తిలితి - అనేక [illegible] - పోరుళాసపోతు, కయిఙాత్వ కరణత్వార్థకః శ్రీ శ్ శ్రయణ ఇతి ధా [illegible] ప్రవృత్తౌ [illegible] తనం- అభిగమ్య [illegible] ఏ త్తమ్ [illegible] నిత్యస్వామి - పురుషకారతా శ్రీయః కథం? కిమథా [illegible] యుక్తగ్రంథే నోక్తమాహ. ఏతేవతి. హితప్రోత్సవృ త్త్యా, హితప్రవర్తన రూపేణ - [illegible] త్యాది కటాక్షే [illegible] కిమేతదిత్యాదికం. [illegible] అంతత స్త్వయి మయిచ దోషో నాస్తి [illegible] - ఇతి [illegible] విస్మరణస్యబా [illegible] - ఉపాయైః, సాంత్వభాషణాదిరూపైః. విస్మృత్య [illegible] మయిత్వా - స్వజనమసి, [illegible]

[illegible] శ్రీశబ్ద ఇతి [illegible] కకార [illegible] క నిర్ధార [illegible] ణ చేతన

పూ—మాతాత్వసీతి,, ఎన్ఱు-గడిమేసాప ధరాన్ఱర్కళ్ పక్కల్ స్వయం హ్యతిషియాయ్ దండధర నాన్న పేశ్వరనుడైయాశ్ శ్రస్తై్యయా త్తియావనుడైయసహజకారుణ్యమివర్కళుక్కు-ఉజ్జ్వలకమాప్పడిపణ్ణిక్కొండు నైక్కయాల్ మాతృత్వప్రయుక్త వాత్సల్యాతిశయత్తాలెప్రురుష కారభూతైయాయ్ నిరికిరప్ త్తమ్ శొల్లిత్తామ్. "అవిజ్ఞాతా,, ఇత్యాది కళిల్పతే ఇజ్ గు"విస్మార్య,, ఎన్ఱుకుక్కుమ్"అల్లిమలర్ మకళ్ పోక మయక్కుక్కళ్,, ఇత్యాదికళుక్కుమ్ సహాపరాజ్ఞానా ఈశ్వరనుడైయ నిగ్రహాభి సంధి నివృత్తి యితే తాత్పర్యమ్ -

సా- దీ— తత్, తస్మాత్ - త్వన్నః నిరుపాధిః మాతా సీతి - ఇశ్లోకత్తు క్కర్థమ్ తా మరుళిచ్చెయ్ కి రార్ - పాపరాధరాన విత్యాదినా- కొండుక్కైయాలత్యం తేన శ్లోకార్థ వర్ణన సమాప్తిః - అవన్ సర్వ జ్ఞన్ ? అత్ర విస్మార్య ఎన్ఱు కూడుమో ? ఏన్న వితుక్కు క్కరుత్తై వెళియిడు కిరార్ - అవిజ్ఞాతేతి . " అవిజ్ఞాతా సహస్రాంశు ,, రిత్యత్ర అవిజ్ఞాతృ శబ్దేన ఆశ్రితర్ సదోష రాకిలుమ్ నిగ్రహాభి సంధి రహి తత్వంశొల్లుకిరతుతద్వల్. అల్లిమలర్ మకళ్ పోకమయక్కుక్కళ్, సరసీరుహవాసినీభోగతః పరవశ ఇత్యర్థః.

సా-స్వా—స్వజనయసి, ప్రీతం కరోషి . తత్, తస్మాత్ - నః, అస్మాకం . త్వమ్మాతాసి ఏన్ఱైక్కు - ఇ న్త వ్యుత్పత్తియాలె ప్రకృతోప యుక్త పురుష కార సంబంధమ్ సిద్ధిక్కిర తెన్ఱు కరుత్తు - పితేవ ఎన్ఱ శ్లోకత్తిలె స్వతస్సర్వజ్ఞన్ విషయత్తిల్ విస్మార్య ఎన్ఱు శొల్ల కూడుమో ? " అల్లిమలర్ మకళ్ పోక మయక్కుక్కు ళైక్కిర వాళ్వార్ దివ్య సూక్తియై సినాప మాయ్ కొండు శొల్లుకిర తెన్నిలతుక్కుత్తాన్ గ్వాహ మేతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అవిజ్ఞాతేత్యాది - " అవిజ్ఞాతా సహస్రాంశు ,, రిత్య త్ర అవిజ్ఞాతృశ్వ మజ్ఞాన కార్యత్వా గాశ్రితే సదోషేపి నిగ్రహాభి సంధి గహితత్వం . తద్వ ద్రశాపి ఎన్ఱు పత్తు-అల్లిమలర్, పద్మం-మకళ్, పద్మవాసిని యూనపి రాట్ట్రియి నుడైయ- భోగవ్యామగ్ధః ఎన్ఱపడి.

సా-ప్ర—నను సర్వం సర్వదా స్వతస్సాక్షాత్కుర్వతః విస్మృత్యా యోగాద్విస్మార్య త్యయుక్తమిత్యత్రతథో క్తేస్తన్మూలప్రామాణ్యస్యచ తాత్పర్యమాహ-అవిజ్ఞా తేత్యాదినా-అల్లిమలర్ మకళ్ పోకమయక్కుక్కళ్, అతికో మలదళ పద్మవాసిన్యాలక్ష్మ్యా భోగైగహ్యో భవతీత్యర్థః - వ్యుత్పత్తిద్వయ జ్ఞాప్యంపురుషకారత్వం నామ

సా-వి— తత్, తస్మాత్కారణాత్ - మాతాసి, భవసి మాతృత్వప్రయుక్తవాత్సల్యాతిశయేనభగవదీయంని గ్రహం శమయసీతి మాతృధర్మ చరణాత్మాత్రైవా సీతి భావః. శస్త్రై్యయాత్తి, కోపం శమయిత్వా. ఉ జ్జ్వలక మాప్పడి పణ్ణి, సహజకారుణ్య మేతేషా ముపకారకం యథాస్యా త్తథాకృత్వా - కొండుక్కైయా ల్, ఉపకారప్రదానాల్. ఇరుక్కిర ప్పత్తిమ్, విద్యమా నా నిగ్రహః శొల్లిత్తామ్, ఉక్తోభవేత్ - విస్మా ర్యేత్యస్యార్థ మాహ - విస్మార్యేతి - "అవిజ్ఞాతా సహస్రనామ సూక్త మవిజ్ఞాతే తి నామధేయం యథా నిర్వాహ్యం తథేతిభావః - అల్లి కమయక్కుక్కళ్, సరసీరుహవా సినీ భోగపరవశ ఇత్యర్థః - ఇత్యాది కళుక్కుమ్, ఇ పురుష కార శబ్దార్థ మాహ -

సా-సం— ఇత్యుక్త విషయం చేతన వర్గం "చతుర్విధా . ఇత్యభియుక్తవిషయం కరోషీత్యర్థః. తత్తస్మాన్మాతాసి. అభియుక్త గ్రంథే నోక్త శంకాని రాసక యుక్తమిత్యత్రాహ - సాపరాధేతి- సర్వజ్ఞస్య విస్మృత్యభావా ద్విస్మార్యేత్యస్యాభావమాహ - అవిజ్ఞా "అవిజ్ఞాతాసహస్రాంశు,, రిత్యత్రేతి హావ్యావిరోధ ఇతిభావః . పోక మయక్కుక్కళ్, భోగమోహామతిభ్రంశః. పురుషకారశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తం

ము — సాపేక్షనాన పురుషనుక్కు అపేక్షితమ్ తలైక్కట్టిక్కొడుక్కవల్ల చేతనన్ అ(భి)ధిగమ్యనాక్కై క్కు ఉపాయమాక వరిక్కప్పట్ట చేతనాంతరత్తై పురుష కార మెన్ఱు వ్యవహరిప్పార్కళ్ • ఇప్పురుషకారమ్ ఫలత్తుక్కు పరంపరయాకారణమ్ -

సా - దీ — పురుష కార శబ్దార్థత్తై వెళియిడు కిరార్ - సాపేక్ష నిత్యాది యాల్ - సాపేక్షనాన, ఒరు ప్రయోజనత్తై అపేక్షిత్తవన్ - వల్ల చేతనన్, శక్తనాన రాజాదిః • అధిగమ్య నాక్కైక్కు, ఆశ్రయణీయ నాక్కైక్కు - చేతనాంత రత్తై, పురోహి తాది కళై - ఇవ ళుక్కు పురుష కారత్వ త్తుక్కు

సా-స్వా — అవాలుమ్ పురుష కార భూతైయాయ్ నిర్కిర వెత్త పెనికిరతు కూడుమో ? పురుష కార మావతు పురుష కర్తవ్యవ్యాపారమన్రో ? ఇతు పిరాట్టిక్కు కూడాతే ? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్కిరార్ - సాపేక్ష నానేతి - ఇప్పడి ముముక్షు వుక్కు పురుషకార మపేక్షిత మానాల్ చరమ శ్లోకాదికళిలే ,, మామేక ,, మెన్ఱు శరణ్యనొరువనైయుమే నిరపేక్షోపాయ మాక చ్చొల్లుకిరతు విరోధి యాతో ? ఉపాయమాక పురుష కారత్తై యపేక్షిక్కిల్ ఇవ్వధి కారిక్కనన్యోపాయత్వ ముమ్ విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్కిరార్ - ఇప్పురుష కార మితి - ఆచార్య సమాశ్రయణ వత్పరం పరయోప యుక్త తయా పురుష కారావలంబనేపి స్వతంత్రాన్య ఫలార్థ తయా సాక్షాత్సాధన తయా వాస మాశ్రయణా భావాన్న విరోధః ఎన్ఱు కరుత్తు - అనాలు మిజ్జ్ఞ్ ద్రశబ్దత్తుక్కు పురుష కార భావత్తిలే తాత్పర్యమ్ శొల్ల కూడుమో ? ఇవ్విడ మర్థాను శాసన భాగత్తిల్ ప్రతిపాది తార్థజ్ఞ ళుక్కు వాక్యార్థ వర్ణన ప్రకరణమాన పడియాలే అర్థానుశాసన భాగత్తిల్ ప్రపత్తి యోగ్యాధి కార మారభ్యాధి కారత్రయత్తాలే ప్రపత్తి

సా-ప్ర — కిమిత్యాకాంక్షాయాం తత్సోపపత్తిక మాహ - సాపేక్షనానేత్యాదినా - నను ,, జ్ఞానాత్మికా తథా హంతా సర్వజ్ఞా సర్వ దర్శిని । జ్ఞానాత్మకంపరం రూపం బ్రహ్మణో మమచోభయోః । శేషమైశ్వర్యవీర్యాది జ్ఞానధర్మాః సనాతనః । జగత్ప్రకృతిభావో మే యస్యాశక్తి రితీర్యతే । సృజం త్యా య|చ్ఛమాభావో మమతద్బల మిష్యతే । అవ్యాహతి ర్యదుద్యంత్యా స్తదైశ్వర్యం పరంమమ । వికారవిరహా వీర్యం ప్రకృతి త్వేపి మేసదా । సహ కార్య నపేక్షో మే సర్వ కార్య విధౌహియా । తేజస్షష్ఠం గుణం ప్రాహు స్తమిమం తత్వవేదినః । ఇతి పంచ గుణా హ్యేతే జ్ఞానస్య స్ఫూర్తయో మతాః । తస్యా నహా యి సి శక్తి దేవీ తద్ధర్మ ధర్మిణీ,, త్యాదిభి ర్లక్ష్మీతంత్రాదిషు లక్ష్మ్యా అపి జ్ఞానాది సకల గుణవత్వావగమాత్పురుష కారత్వే వైపరీత్య మనవస్థా వా కింన స్యాదిత్యత్ర ,,యువత్వాదౌ తుల్యే ష్వపరవశ తా శత్రు శమన స్థిరత్వాదీ నహృత్వా భగవతిగుణాన్ పుం స్త్వసులభాన్ । త్వయి స్త్రీత్వైకాంతాన్ ప్రమదిషపా వారార్థ్యా

సా.వి — సాపేక్ష నానేతి. చేతననై, చేతనం - అధిగమ్య నాక్కైక్కు, అభిగమ్యం కర్తుం - ఉపాయమాకవరక్క

సా-సం — తద్వ్యవహృతి విషయంచ నిర్ధారయతి - సాపేక్షనానేతి - రక్షకో సాప రాధ నిగ్రహ్య రక్షకాన్యగ్రహ విశేష విషయతా ఘటనానుగుణ చేతనత్వం ప్రవృత్తి నిమిత్తం తద్వాం శ్చేతనః తత్పద వ్యవహృతి విషయశ్చేత్యర్థః - పురుషకారేణైవ గ్రహ శమనే కింశరణాగత్యే త్యత్రాహ - ఇప్పురుష కారమితి - ఘటకతయాశ్రితమోవలంబనే కింప్రమాణం. యేనశ్రీమచ్ఛబ్దస్యశ్రియఃపురుషకారత్వేపితాత్పర్యంస్యాదిత్యత్రాహ.

మూ—“అర్థస్వభావానుష్ఠాన లోకదృష్టిగురూక్తిభిః। శ్రుత్యా స్మృత్యా చ సంసిద్ధం ఘటకాభాసవర్జనమ్,, ఎన్ఱు ఇప్పురుషకార భావత్తుక్కు ప్రమాణమ్ నిక్షేప రక్షైయిలే శొన్నోమ్ - ఇవత్తిల్ అర్థ స్వభావ మావతు? ఈశ్వరనైప్పోలే పితృత్వాను రూపమాన ప్రతాపోన్మత్తత్వమ్ కలశాతే మాతృత్వ ప్రయుక్తఙ్గళాన వాత్సల్యాదికళతిశయిత్తు “నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి - కః కుప్యేద్వానరోత్తమ. మర్షణీయామిహాదు ర్జలా,, ఎన్నైక్కయే స్వభావమాయిరుక్కైయుమ్ వాల్ల భ్యాతిశయత్తాలే ఇవళై మున్నిట్టాల్

సా-దీ—ప్రమాణమ్ ప్రబంధాంతరత్తిలే కాట్టినోమెన్కిరార్ - అర్థ స్వభావేత్యాది - పురుషకారభావత్తుక్కు, పురుష కారత్వత్తుక్కు - ఇన్త హేతుక్కళాల్ పురుష కారస్యావలంబనమ్ సిద్ధమెన్కై - అర్థ స్వభావ మెన్ఱు మత్తై వెళియిడుకిరార్ - అర్థ స్వభావమిత్యాది యాల్ - ఇమ్మార్దవమే స్వభావమాయిరుక్కైయుమ్ ఇవళై మున్నిట్టాల్ శ్రియఃపతి మరుక్కమాట్టాత తొళిల్కైయుమర్థ స్వభావమెన్నప్పడుకిరతు.

సా.స్వా—కపేక్షితమాన వధికారపరికరవిశేషాదికళైత్తవిర పురుష కారావలంబనమ్ వేణుమెన్ఱు శిక్షిక్క విల్లైయే? అధికారాంతరఙ్గళిలే శొన్నాలుమ్ ప్రమాణోపపత్తిక శొరిడత్తిలుమ్ శొల్ల విల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అర్థ స్వభావేతి - నిక్షేపరక్షై ఏతత్ప్రబంధాపేక్షయాపి అపేక్షితాం తస్య ప్రమాణోపపత్తి కథనైదం పర్య ప్రవృత్తమాకైయాలే అఙ్గే శిక్షిత మాన విషువు మిఙ్గే శొల్లక్కడవ యిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - అర్థ స్వభావాదికళై యివత్తుక్కు ప్రమాణ మాక చ్చొల్ల క్కూడుమో? తరిణ్యా నుదైయవర్థ స్వభావమ్ ప్రతాపోన్మత్తత్వ నిగ్రహైక కర్తృత్వ స్వరూప మాకైయాలుమ్ ఆశ్రయిక్కిఱ చేతనర్ “మత్తమణాతిక తరదత్ర సమానసార,, మెన్కిర పడియే పురుషకార సహప్రేశాత్ప్రాపయితు మనర్హ స్వభావ నాకైయాలుమ్ పిరాట్టి యినుడైయ పురుష కారత్వమ్ దుర్ఘటమన్నో? అనుష్ఠానముమ్ మనుష్య దేవపితాకళ్ పక్కల్ ఇప్పురుష కారావలంబనం కాణామైయాలే ప్రమాణ మాక మాట్టాతు - లోక దృష్టియుమ్ క్రూర స్వభావరాన ప్రభుకళ్ పక్కల్ పురుష కారావ లంబనమ్ విపరీత ఫలమాకైయాల్ ప్రమాణ మన్ఱు? ప్రమాదాది సంభావనై యుడైయ ఇదానీం తనగురూక్తియుమ్ శంకిత ప్రమాణ భావై - శ్రుతియుమ్ పద్యమాన శాఖైకళిలే ఓడత్తిలుమ్ కాణోమ్ - శ్రుతిమూలత్వాభావాత్ తన్మూలకత్వాభావాత్ స్మృతి యుమ్ ప్రమాణ మన్ఱు - ఆకైయాల్ ప్రమాణ మాక వివైకళై చ్చొన్నాను విరుద్ధమన్నో? ఆకైయాల్ మంత్రత్తిలే శ్రీకుఱు పురుష కారత్వ వివక్షై కూడుమో? ఎన్న ఇప్పురుష కారావలంబనత్తుక్కు ఇవైకళ్ ప్రమాణమాకుమ్పడి అర్థ స్వభావాదిస్వరూపఙ్గళై శోధిక్కిరార్ - ఇవత్తిలిత్యాదినా -

సా-ప్ర—పరుణాథమాదీన్యాభోక్తుం భవతియుక్తమో గాత్మనిభిదే,, త్యుక్తరీత్యాలక్ష్మ్యాః స్వపరనిర్వాహకతయా నోక్త దోష ఇతి వదన్ పురుష కారత్వ నిర్వాహక వర్గ సంగ్రాహక తయా స్వోక్తం శ్లోక ముపాదాయ వివృణోతి - అర్థస్వభావేత్యాదినా.

షా-వి—పృష్టో ఉపాయత్వేన స్వీకృతః - శ్రీమో ఘటకత్వం కథమిత్యత్రాహ- అర్థ స్వభావేతి- శ్లోకం స్వయం వ్యాచష్టే-ఇవత్తిలిత్యాదినా.కలశాతే,అస్ప్రష్ట్వ-ఇవళై,ఇమాం-మున్నిట్టాల్,పురస్కృతేచేత్-

సా. సం — ఉక్తేతి - మర్షణీయామితి - పాపరాధాఅపి బలహీనాస్త్రాః అతస్తాన్ సహత్వమిత్యర్థః

మూ— ఇవళ్ మరుక్క మాట్టాతొళ్ళిక్కైయుమ్- ఇవ్వ ర్థ స్వ భావత్తాలే ఇవళైప్పత్తు వార్క్కు పురుష కారాంతరా పేక్షై యుణ్డామ్ అనవస్థై వారాతు - అనుష్ఠాన (మావతు) ముమ్ ప్రహ్లాద విషయత్తిల్ ప్రేమాతిశయత్తాలే ప్రతికూల విషయత్తిల్ పరస్తాత్ శీతత్తిక కనత్తై కణ్డణుక అఞ్జన బ్రహ్మాది కళ్ ఇవళై శరణమాక ప్పత్తి ఇవళై మున్నిలైయాక శ్రీనృసింహ రూపవాన సర్వేశ్వరనై కిట్టి స్తోత్రమ్ పణ్ణి నార్ కళ్ ఎన్ఱు పురాణ ప్రసిద్ధమ్ -,,సీతాము వాచాతి యుశాః (రాఘవంచ మహావ్రతమ్ | సీతాసముక్షం కాకుత్స్థ నం,,) ఇత్యాదికళిలుమ్ కణ్ డుకొళ్వతు. లోకదృష్టియావతు ? అంతఃపుర జనత్తై అపరాధభూయస్త యుణ్డానాలుమ్ రాజాక్కళ్ అల్పజ్ఞకళాన ప్రసాదసజ్ఞకళాలెఱుమిక్కకాక్కైరా -

సా-గీ—మరుక్క , ఉతర కొళ్ళ - ఇవ్వర్థ స్వభావత్తాలే తానే పురుష కారత్తుక్కుమ్ పురుష కారమ్ వేణు మెన్ఱు మనవస్థై వారాతె న్కిరార్ - ఇవ్వ ర్థ స్వభావ త్తాలే తానే యెన్ఱు - అనుష్ఠాన మావతు ? శిష్టానుష్ఠానమ్ - అత్తై కాట్టుకిరార్ - అనుష్ఠానము మిత్యాది యాల్ - ప్రతికూల విష యత్తిల్, హిరణ్యక విషయత్తిల్ - మున్నిలైయాక, పురస్కృత్య - సీతా మిత్యాది - సీతాము వాచాతి యశా ఇత్యాది కళిలు మిశైయ పెరుమాళ్ పిరాట్టియై మున్నిట్టు వేణ్డినారిరే - లోకదృష్టికుఅర్థ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్-లోకదృష్టియావతి త్యాదియాల్. అంతఃపురమావతు? రాజామహిషీ-ప్రసాదసజ్ఞకళాల్ప్రసాము

సా - న్యా—అశ్రయిక్కిర చేతనర్ దుస్సహాప రాధా క్రాంతరా యిరున్నాలుమ్ ఇవర్క్కు ఉడైయవప రాధత్తైయు మీశ్వరన వారు త్తి గమ్యనాకు మ్పడి పణ్ణి వైక్కిర వాత్సల్యాతి శయత్తైయుడై య పిరాట్టియి నుడైయ వర్థ స్వభావత్తాలు మీశ్వరన ఇవళ్ శొన్నాల్ ఒండనేనా యిరున్నాలుమ్ మరుక్క మాట్టాత వ నాకై యాలు మి వ్వర్థ స్వభావమ్ ప్రమాణ మాక ఉక్కైయుళ్ళైయెన్ఱు కరుత్తు. పిరాట్టియై పురుష కారమాకప్పత్తు మిడత్తిల్ పురుష కారాంతరా పేక్షైయాల్ అనవస్థై వారాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ ఇవ్వర్థ స్వభావత్తాలే ఇతి - అనుగ్రహైక స్వభావ త్వాత్ ఎన్ఱపడి - శీతత్తిక కనత్తై. శిష్టమ్, శియనల్. కొప భారత్తై ఎన్ఱపడి - సీతాము వాచేతి. కణ్ డుకొళ్వ తితి - అనుష్ఠాన మితి శేషః- ఇత్తైయు పెరుమా ళుడై య వనుష్ఠాన మెన్ఱపడి- రాజాక్కళితి - ప్రసాద స్వభావరస్లికళ్-

సా-ప్ర— పురాణ ప్రసిద్ధమితి - ,,జాజ్వల్యమానం తం దృష్ట్వా నరసింహంసురోత్తమాః | పురస్కృత్య శ్రియం భజుశ్శరణం శాంతికాంక్షిణః,,ఇత్యాదిర్గ్రన్థః-

సా. పి— ఇవళ్, భగవాన్ మరుక్క మాట్టాతొళ్ళిక్కైయుమ్, యథాసవారయితుం సమర్థోన స్యాత్తథా స్థితిశ్చ - లక్ష్మీ సమాశ్రయణేపి పురుష కారాపేక్షాయా మనవస్థాం ఆశంక్యతిఅహ- ఇవ్వర్థ స్వభావత్తాలేఇతి - అజ్ఞాతి కోప వాత్సల్యాతిశయత స్వభావత్వాదేవ తదాశ్రయణే పురుష కారా పేక్షా నాస్తీతి నానవస్థేతి భావః - ప్రతికూల విషయత్తిల్, హిరణ్యకశిపువిషయే. పరస్తాత్, ఉత్పన్నం - శీతత్తిక కనత్తై, కోపాతిశయం - కణ్డు, దృష్ట్వా - అఞ్జికవఞ్జన, సమీపం ప్రాప్తుం భీతాః. ఇవళై, ఇమాం - ఇవళ్, ఇయం. మున్నిలైయాక, అగ్రే యథా తిష్ఠేత్తథా. కిట్టి, సమీపం ప్రాప్య.

స్వా-సం— లక్ష్మ్యానుష్ఠాన మప్యాహ మా మిత్యాహ సీతామితి .

సా—ఇవర్థమ్ ‹‹మాతర్లక్ష్మ్యయథైవమైథిలజనః,, ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిలుమ్ వివక్షితమ్ గురూక్తియావతుకినమ్మాళ్వార్ ముతలాన ఆచార్యర్ కళుడైయ ‹‹అకలకిల్లే,, న్ముతలాన పాశురఙ్గళ్ ఇవత్తుక్కు మూలమాన సూక్తివిశేష

సా-దీ—మాత్రాదికళాలే- ఇవ్వర్థమిత్యాది- కీఝి వాక్యత్తిల్ చ్చొన్న వంతః పుర పరి జనమ్- మాతర్లక్ష్మీతి. హేమాతర్లక్ష్మి - మైథిల జనః యేన ప్రకారేణ రామం పశ్యంతి - తేనాధ్వనా. తే, తవ - దాస భూతావయం త్వత్కైంకర్య ఏవ ముఖ్యై రస స్వంత్రాభి నివేశః సుభగ్రైర్భాగైః, ఆశ్మైః - కైంకర్య పరికరైర్వా - ఇహా ముత్రచ జామాతా తవదయిత ఇతిచ భవతీ సంబంధ దృష్ట్యా భవత్యా స్సంబంధీ పతిరితి బుధ్వాతం పశ్యేమ, తం సంగచ్ఛేమ, పరిచారాంశ్చ యామ, ప్రపత్స్యే మచేతి - ఇని గురూక్తియై క్కాట్టుకిరార్ - గురూక్తియావతెన్ను - అలర్ మేల్ మఙ్గైయుఱైమార్పావిస్తు పిరాట్టియై పురస్కరిత్తారిరే. శ్రుతియై క్కాట్టుకిరార్ - ఇవత్తుక్కు మూలమిత్యాది- శ్రీసూక్తత్తైయుమ్

సా-స్వా—రంజకరామ్ కారుణికరాన రాజాక్కళ్ అంతఃపురసంబంధ మాత్రత్తైయే పత్తాకాక క్కాణ్డు అన్య విషయత్తిల్ పోలన్నిక్కే అల్ప వ్యాజత్తాలే తమికరా క్కాణ్కైయాలే లోకదృష్టియుమ్ ప్రమాణతమ మెన్నపడి. ఇప్రమాణఙ్గళిలే లోకదృష్టి(మాతృ)విషయమైయల్లామైయాలె శ్రీపురుష కారత్వత్తుక్కు ప్రమాణ మామో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మాతరితి - హేమాతః లక్ష్మి - యథా మైథిల జనః జామాతా తవదయిత ఇతీవ యథా రామం పశ్యతి తథా తే తవదాసావయం త్వత్కైంకర్య రసాభి నివిష్ట మనోభిః హరిం భవతీ సంబంధ దృష్ట్యాపశ్యేమ, అభిగచ్ఛేమ - పరిచారాన్, వరివస్యాదికం భజేమ. ప్రపత్స్యా భవేమచ - నమ్మాళ్వా రితి - అధునిక గురూక్తి భ్రమప్రమాద సంభావనైయాలే శంకిత ప్రామాణ్యయాయిరున్నాలుమ్ మయర్ వరమతి నలమరుళ ప్పెత్త నమ్మాళ్వార్ ముతలాన పూర్వాచార్యర్ స్వయమాగత విజ్ఞాన రానపడియాలే భ్రమ ప్రమాద సంభావనై యిలామైయాలే ప్రమాణతమై ఎన్నపడి - ఇప్పడి ప్పట్ట గురూక్తియుమ్ పౌరుషేయత్వాత్స్వతః ప్రమాణ మాక మాట్టుమో ? ఎన్కిఱ శంకావారణార్థ మివత్తుక్కు మూల మాననేతి - సూక్తేతి. పర్యమాన శాఖాయామ భానెపి పత్యమాన ఖిల

సా-ప్ర—సూక్తవిశేషేత్యాది - ‹‹ నిచదేవీం మాతరగ్ంశ్రియుంవాసయమేకులే-విశ్వప్రియేవిష్ణుమనోనకూలే.

సా-పి. అకలకిల్లేన్ముతలానపాశురఙ్గళిః. అలర్ మేల్ మఙ్గైయుఱైమార్పా, శ్రియంపురస్కృతవంత ఇత్యర్థః.

సా-సం— మాతర్లక్ష్మీతి - ‹‹మాతర్లక్ష్మ్యయథైవ మైథిలి జనస్తేనాధ్వనాతేవయం త్వద్దాస్యైకరసాభిమాన సుభగైర్భావైరిహాముత్రచ । జామాతాదయిత స్తవేతి భవతీ సంబంధదృష్ట్యాహరింపశ్యేమప్రణయాదయామచపరీచారాన్ ప్రపత్స్యేమచ,, అయమర్థః - యథా జనక చక్రవర్త్యనుబంధి జనః దాశరథిం తవపితుర్జామాతా తవదయిత ఇతిభవతీసంబంధ దృష్ట్యైవ పరిచర్యాదిభిః ప్రపన్నవ్యతి - తథా, తేనైవ ప్రకారేణ. వయ మపి త్వద్దాస్యైకరసా, ఇత్యభిమానేన- సుభగైః భోగ్యభూతైః. భావైః, కరణత్రయవ్యాపారైః- ఇహాముత్రచ హరిం భవతీ సంబంధ దృష్ట్యైవపశ్యేమ. అస్మన్నాథ వల్లభ ఇతి ప్రకారేణపశ్యేమ ప్రణయాత్, స్నేహాత్. పరీచారాన్ అయామ, ప్రాప్స్యామ. ప్రపత్స్యేమచే. అస్మిన్ శ్లోకే అనంతాప దాథేత్యుక్త పురుషకార పురస్సరణ కృతాల్ప వ్యాజేనభగవాన్ త్వాత్తుమ్ముఖో వివక్షిత ఇతి భావః. సూక్త విశేషశబ్దేన ‹‹చంద్రాంప్రభాసాం - సా వో జుషా

మూ— రూపేకళాన శ్రుతికళైయుమ్ కణ్డు కొళ్వతు. ఇవై యడియాకవన్త స్మృతికళావన ‘‘వాచః పరం ప్రార్థయితా ప్రపద్యేన్నియత శ్శ్రియమ్’’ ఇత్యాదికళాన శౌనకాది వాక్యఙ్గళ్ - ఇప్పడియివళుక్కు సర్వేశ్వరన్ తిరువడికళిల్ ఘటకత్వమ్ బహుప్రమాణ సిద్ధమాకైయాల్ ఇఙ్గుమ్ ఇవ్వివక్షై కొళ్ళ ఉచితమ్- ఇప్పడిపురుషకారభూతైయుమాయ్సిద్ధోపాయవిశేషణముమాయ్కొణ్డుఆశ్రయిక్కప్పడుమ్ -

సా - దీ — ఎన్నపడి. శ్రుతి మూలమాన స్మృతికళై కాట్టుకిరార్ - ఇవై యడియాక వెన్ఱు - వాచః పరమితి. వాచఃపరం, వాచామ గోచరం హరిం. ప్రార్థయితా, శరణత్వేన జిగమిషుః - నియతం నియమేన - శ్రియంప్రపద్యేత్, శరణం వ్రజేత్ - పురుష కార త్వేనేతి భావః - అక్కైయాలిఙ్గుపురుష కారత్వ వివక్షైయుమ్ కొళ్ళ ప్రాప్త మెన్కిరార్. ఇప్పడియివళుక్కెన్ఱు - ఇని పురుషకార తయా సిద్ధోపాయ విశేషణ తయాచ సమాశ్రయణీయై ఎన్కిరార్ - ఇప్పడిపురుష కారేతి- అతిశయకారియాయు

సా-స్వా — సూక్తఙ్గళిలే ‘‘ చంద్రాం ప్రభాసా ,, మెన్కిర వాక్యమ్ ప్రమాణ మెన్ఱపడి - ఇవై యడియాక వితి - ఏతన్మూలత్వా త్స్మృతి యుమ్ ప్రమాణ మెన్ఱపడి - తత్వ నిరూపణత్తిలే శ్రియః పురుష కారత్వేపి ద్వయత్తిలే ఉత్తర ఖండత్తిలే శ్రీశబ్దమ్ పురుష కారత్వ పర మాకామలిరుక్క విరూప మాక పూర్వ ఖండత్తిలే పురుష కారత్వ పరతా కథన మనుచిత మన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిగార్ - ఇప్పడియిఱ్. ఇఙ్గుమ్, ద్వయత్తిల్ పూర్వ ఖండత్తిలు మెన్ఱపడి - పూర్వ ఖండస్య శరణ్యత్వ పరత్వాత్తదుప యుక్తతయా తద్వివక్షైయుచితైయెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి పూర్వ ఖండస్థ శ్రీశబ్దమ్ పురుష కారతయాశ్రయణీయత్వ పరమాకిల్ భర స్వీకార రూప శరణ్యత్వ వైశిష్ట్యబోధకత్వాభావేన విశేషణతయా ఉద్దేశ్యతా జ్ఞాపనార్థమ్ పూర్వ ఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్ద మెన్ఱు శొన్నతు విరోధి యాతో ? పురుష కారతయా శ్రియఃపరంపరయోప యుక్తత్వేపి భర న్యాసోద్దేశ్యత్తై యిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ‘‘ శ్రియతేచా ఖిలైర్నిత్య ,, మెన్కిరతు సామాన్యతః పురుష కారతయా శరణ్య విశేషణ తయాచాశ్రయణీ యత్వ పర మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి శ్రియతే ఎన్కిరతు విశేషణ తయాచాశ్రయణీయత్వ పరమాకిల్ శ్రయతే యెన్కిర శేషోక్తి శొల్లు కిరతు ? విశేషణత్వ కథనా దేవ విశేష్యాశ్రితత్వం సిద్ధమన్నో ? ఎన్న

సా-ప్ర—శ్రద్ధయా ప్రపత్తయా లోకస్య దేవి,, త్యాద్యాశ్రుతియోః ప్రపత్తవ్యాః. ‘‘అలమేషా పరిత్రాతుం రాఘవాద్రాక్షసీగణ,, మిత్యాది శ్శౌనకాదీత్యాది శబ్దార్థః- లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వమపి శ్రీయత ఇతి వ్యుత్పత్త్యైవావసేయ మిత్యాహ - ఇప్పడీతి - శ్రయత ఇతి వ్యుత్పత్త్యా లక్ష్మ్యా భగవత్సర్వోత్తరత్వా పాద కత్వమవసే యం

సా-వి— శ్రుతికళైయుమ్, ‘‘చంద్రాం ప్రభాసాం యశసాజ్వలంతీ,, మిత్యాద్యాశ్రుతయః- ఇప్పడి, అర్థస్వభావేత్యాదిప్రకారేణ. ఇవళుక్కుమ్, అస్యాఅపి- ఇవ్వివక్షై, పురుషకారత్వ వివక్షా - అతః పురుష కార భూతాసిద్ధోపాయవిశేషణభూతాచసతీసమాశ్రయణీయేత్యాహ-ఇప్పడిపురుషకారేతి- భగవదతిశయ

సా - సం— ణోపయజ్ఞ మాగా,, దిత్యాదయో వివక్షితాః - ఇత్యాదికళానేత్యాదిశబ్దేనయామాలంబ్య, ప్రాయశ్చిత్త ప్రసంగే త్విత్యాది సంగ్రహః - ఇత్థముపపాదితం ‘‘ శ్రయంతీం శ్రియమాణా ,, మితి నిర్వచనేన శ్రీమచ్ఛబ్దస్య శ్రియః పురుష కారత్వ తాత్పర్యకత్వం నిగమయతి - ఇప్పడీతి. ఆభ్యామేవ వ్యుత్పత్తిభ్యాం శ్రియో విశేషణ త్వేన ఆశ్రయ ణీయత్వ లాభోపి త్యాహ. ఇప్పడీతి- విశేషణ త్వోక్తిఫలితం

మూ—"స్వరూపంస్వాతంత్ర్యమ్-స్వతశ్శ్రీస్త్వం విష్ణోస్స్వమసి,,ఎన్కిఱశ్లోకఙ్గళిల్ పడియేఆదిత్యాదికళుక్కు ప్రభాదికళ్ పోలే అతిశయ(కరియామ్) కారిణియాయ్ కొణ్డు సిద్ధోపాయత్తై ఆశ్రయిత్తిరుక్కుమ్.

సా-దీ— మాశ్రయిత్తిరుక్కుమెన్ఱు యోజనాన్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . స్వరూపమిత్యాది- ఇతుక్కర్థమ్ - భో చంద్ర వదనే లక్ష్మి - భగవత ఇదం స్వరూపం , స్వరూప సిద్ధిః . స్వాతంత్ర్యం , ఈశ్వర త్వ సిద్ధిశ్చ - నిష్కర్ష సమయే , నిరూప్య నిర్ధారణ సమయే - త్వదాశ్లేషాత్ స్పర్శా ద్భవతి, తవ నిత్య యోగ విశేషాద్భవతి . అత స్త్వం కమితుః , భర్తుః - ఇదమో విశేష్యభూతస్య - ఇత్థం త్వవిభవః, విశేషణ మసీ త్యర్థః . స్వతశ్శ్రీ స్త్వ మితి - భో శ్రీః ! త్వం విష్ణో స్స్వతస్స్వ మసి , నిరుపాధిక శేషభూతాసీ - ఉపాయత్తై, ఉపాయభూతనాన సర్వేశ్వరనై. ఇనియెల్లారుమ్ ఎన్ఱు పదమధ్యాహరిత్తు శ్రియతే

సా-స్వా— వరుళిచ్చెయ్ కిరార్-స్వరూపం స్వాతంత్ర్యమితి.శ్రియతే ఎన్కిఱతువిశేషణతయా శ్రయణీయత్వపర మెన్కిఱ పక్షత్తిల్ శ్రియతే ఎన్కిఱ పదమ్ ప్రభాదిత్యన్యాయేన విశేష్య భగవ దతిశయ సంపాదకతయా భగవ దాశ్రితత్వపరమెన్ఱుకరుత్తు. హేచంద్రవదనేభగవతఇదంస్వరూపంస్వాతంత్ర్యంఈశ్వరత్వంచనిష్కర్షసమయే,నిరూప్యనిర్ధారణసమయే.తవనిత్యయోగవిశేషాద్భవతి-సద్భవతి.ప్రతీతియోగ్యంకార్యయోగ్యంచభవతి.అతస్త్వంకమితుః,భర్తుః-ఇదమిత్థంత్వవిభవః, ఇదమోవిశేష్యస్యఇత్థంత్వవిభవఃవిశేషణమసి-అతః, విశేషణతయా ఈశ్వరాంతర్గతత్వాత్ . క్వాం శ్రుతిరపి కారణ వాక్యాదిషు పృథఙ్నాభిధత్త ఇతి శ్లోకార్థః స్వతశ్శ్రీస్త్వం విష్ణోస్స్వమసి - హేశ్రీఃత్వం విష్ణోః స్వేచ్ఛయైవ విశేషణ భూతాసి. తతఏవ, శేషత్వా దేవ - విశేషణ భూతత్వ దాయత్తం సమృద్ధి కత్వేపి . ఏష భగవాన్, అపరాధీన విభవ ఏవ . తత్ర దృష్టాంత మాహ . స్వయా దీప్త్యేతి - స్పష్టం - ఇప్పడి శ్రీశబ్దమ్ బహుప్రమాణ సిద్ధమాన పురుష కారత్వ పరమాకిల్ పెరియ ముదలియార్ శ్రీశబ్దత్తై "కాంతస్తే,, ఇతి శ్లోకే భగవచ్ఛేషత్వపర మాయున్ వినూది ద్వయ శేషిత్వ పరమాయుమ్ "జగత్సమస్తంయదపాంగసంశ్రయ,,మెన్కిఱ

సా-ప్ర—యుతి సాంప్రదాయిక మిత్యాహ . స్వరూప మిత్యాదినా . ఏవం ధాతో స్స్వత్వామి భావరూప సంబంధ వ్యతిరిక్తాశ్రయాశ్రయి భావ రూపసంబంధపరత్వేనార్థానుక్త్యా స్వస్వామిభావపరత్వేన

సా-వి— కారణేసతి భగవంతమాశ్రయతతి శ్రీరితియోజనాంతరమాహ . స్వరూపమితి . హేచంద్రవదనే భగవతః ఇదం స్వరూపం "సత్యంజ్ఞాన,,మిత్యాది శ్రుతిసిద్ధస్వరూప సిద్ధిః- స్వాతంత్ర్యం,ఈశ్వరత్వసిద్ధిశ్చ - నిష్కర్షసమయే, నిరూప్య నిర్ధారణ సమయే - త్వదాశ్లేషాత్స్పర్శా ద్భవతి, తవ నిత్య యోగ విశేషాద్భవతి - త్వత్సంబంధవశా దితర వ్యావృత్తతయా జ్ఞాయతే త్వత్సంబంధాదేవ సర్వేశ్వరత్వం చ సిద్ధమితి భావః - అతస్త్వంకమితు భర్తుః ఇదమిత్థంత్వవిభవః, ఇదమర్థ సంబంధి ప్రకారవిశేషః- ఇదనుర్థో భగవాన్ ప్రకారీ, తస్య ప్రకార మాత్రా త్వమితి భావః . అస్యేత్థంత్వం, ఇద మిత్థం త్వమితి విగ్రహః. స్వతశ్శ్రీ స్త్వం విష్ణోః స్వతః స్వమసి సూర్యస్య ప్రభావత్ మణేః దీప్తి వన్నిత్యసిద్ధా . అపృథక్సిద్ధద్రవ్యమసి - ఉపాయత్తై, ఉపాయభూతం సర్వేశ్వరం- ఆశ్రయిత్తిరుక్కుమ్,-శ్రీత్యర్థమ్మైల్-

సా-సం— సంప్రదాయగ్రంథసంవాదేనదర్శయతి - స్వరూప మితి - అత్రశ్లోక సెవామె ధాతౌకమనాతి

తాత్ప — ఎల్లారుక్కుమ్ సేవ్యైయామ్ సర్వేశ్వరనై సేవి త్తిరుక్కుం మెన్నుమిడత్తై కాట్టువదుక్కాగ ఎల్లారుక్కుమ్ స్వామియా మ్ ॥ కాంతస్తే పురుషోత్తమః - శేషిత్వే పరమః పుమాన్ ॥ ఎన్ఱపడియే యవనుక్కు శేషమాన నిలైయైచ్చొల్లి త్తామ్. ॥ జగత్సమస్తం యదపాంగసంశ్రయమ్ ॥ ఇత్యాదికళిల్పడియే ఎల్లావస్తుక్కళుక్కుమ్ ఆశ్రయికళాప్పట్టు ఎల్లాత్తైయుమ్ తానాశ్రయిత్తిరుక్కు మెన్నుమిడత్తైయుమ్ నారాయణాదిశబ్దఙ్గళ్ శ్రియఃపతిక్కు వాచకఙ్గళుమ్ కట్టత్తై (యై) విష్ణుపత్నిక్కుమ్ కొల్లిత్తామ్ - శ్రీభాష్యకారరుమ్ ॥ భగవన్నారాయణ ॥ ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్ ॥ భగవతీం శ్రియమ్ ॥

సా - దీ — శ్రయతే ఎన్నుమదుక్కు సేవ్యత్వమర్థమానపోతు లభిక్కుమర్థాన్తరత్తై కాట్టుకిరార్ - ఎల్లారుక్కుమిత్యాది. ఫలితార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఎల్లారుక్కుమ్ స్వామినీత్యాది. ఎల్లారాలేయుమ్ ఎల్లాత్తైయు మెన్నధ్యాహరిత్తు అప్పోదు ఫలిత్తవర్థాన్తరత్తై కాట్టుకిరార్. జగత్సమస్తమిత్యాదియాల్ - నారాయణాదిశబ్దఙ్గళ్ పోల త్తిల్ ఆదిశబ్దమ్ విష్ణువాసుదేవాది గ్రాహకమ్ - శొల్లుమ్ కట్టత్తైయై, సర్వవ్యాపకత్వ సర్వాధారత్వఙ్గళై ఎన్నపడి. ఇన్నవర్థమ్ భాష్యకార సమ్మత మెన్కిరార్ - శ్రీభాష్యకారరుమెన్ఱు - నేరిలే, స్థానత్తిలే -

సా - స్వా — శ్లోకత్తిలే సర్వవస్త్వాశ్రయత్వ, వ్యాపకత్వ, నియన్తృత్వ పరమాయ మరుళిచ్చెయ్కిరతు విరోధి యాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఎల్లారుక్కుమ్ సేవ్యైయామితి. శ్రి ధాతు ఆశ్రయ ణార్థక మాయుమ్ సేవార్థకము మాన పడియాలే ॥ శ్రీయతే చాఖిలైర్నిత్యం శ్రయతేచ పరం పద ॥ మెన్కిర వ్యుత్పత్తియిలే తానే నానా యోజనైయుణ్డాకై యాలే యోజనా విశేష సిద్ధార్థఙ్గళై తత్తత్ప్ర కరణఙ్గళిలే ఆళవన్దార్ సాధిత్తతు విరుద్ధమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - అనా లాళవన్దార రరుళిచ్చెయ్ద నిధానాతిద్వ య శేషిత్వాశ్రయత్వ వ్యాపకత్వాద్యర్థఙ్గళై అవర్ సంప్రదాయముఖేన ద్వయ వివరణమ్ - శేయుకిర శ్రీ భాష్యకారర్ శొల్లామల్ పురుష కారత్వత్తై మాత్తిరమ్ శొల్లువానేన్? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శ్రీ భాష్యకారరుమితి - నేరిలే, స్థానత్తిలే - భగవతీం శ్రియ మెన్కిర విడత్తిలే భగవన్నారాయణ శబ్ద

సా - ప్ర — భగవచ్ఛేషత్వ తద్వ్యతిరిక్త సర్వ శేషిత్వ అప్యనయా రవ వ్యుత్పత్త్యైవ సేయ మిత్యపి సాంప్రదాయి కమిత్యాహ - ఎల్లారుక్కు మిత్యాదినా - ఆశ్రయాశ్రయి భావ పరత్వేనైవ నారాయణ శబ్ద తుల్యార్థ త్వ మప్యనుసంధేయ మిత్యపి సాంప్రదాయిక మిత్యాహ - జగత్సమస్త మిత్యాదినా - స్వోక్తే శేషిత్వే భాష్యకారసమ్మతిమాహ - శ్రీభాష్యకారరుమిత్యాదినా. ఏవం శ్రీయత ఇతి కర్మణి ప్రత్యయోప్యపేక్షితః కర్తృభేదేన

సా - వి — సేవనార్థ వివక్షయార్థాన్తరమాహ - ఎల్లారుక్కుమితి - సర్వైస్సేవ్యమానా భగవన్తం సేవమానా శ్రీరిత్యుచ్యతే - ఇతరేషాం శేషిభూతా భగవతశ్శేషభూతేతి భావః - సర్వస్యాయ మాధారః, సర్వమాధేయం - సర్వమస్యా ఆధార ఇతి వివక్షయార్థాన్తరమాహ - జగత్సమస్తమితి - శృణోతి శ్రావయతీతి

సా - సం — కర్తరి చ వ్యుత్పత్తిద్వయ సిద్ధమర్థద్వయం తాభ్యాం ఫలితార్థద్వయం చాహ ఎల్లారుక్కుమితి - శేషిత్వేపి కాన్తస్య కాన్తేయం పురుషోత్తమస్య సేవకేతి శ్రీ సేవాయామితి ధాతో కర్తర్యర్థే శేషభావస్సంప్రతి శ్రియ ఉక్తో భవతీత్యర్థః. పునరపి సిద్ధవల్లోకితేన పూర్వోక్త శ్రీ శ్రయణ ఇతి ధాతోః కర్మణి కర్తరి చ వ్యుత్పత్తిద్వ్యామేవా పరమర్థద్వయం శిక్షయతి - జగదితి - నారాయణశబ్దవత్ తదర్థ స్యాకారాదిమత్త్వం భగవతో విభూత్యా నిరూప్యత్వం చోక్తం - తదప్యత్రాప్యుక్తమితి భావః - నారాయణపదవదతి శయిత వైభవత్వం శ్రీశబ్దస్యేత్యాహ - శ్రీభాష్యకారరుమితి - నేరిల్, స్థానే.

మూ— ఎన్నరుళి చ్చెయ్దార్ - "శృణోతి. శ్రావయతి", ఎన్గిర వ్యుత్పత్తికళిల్ సాపరాధరాన అడియోఙ్గళై సర్వేశ్వరన్ తిరువడికళిలే కాట్టిక్కొడుత్తరుళ వేణుమెన్ఱిప్పడికళిలే ఆశ్రితరుడైయ ఆర్త ధ్వనియై క్కేట్టు సర్వేశ్వరనుక్కు విణ్ణప్పమ్ శెయ్తు ఇవర్కళుడైయ ఆర్తియై శమిప్పిక్కుమెన్ఱతామ్ - ఇప్పడి పురుషకారకృత్యత్తై చ్చొల్లుకిర విశేషణక్కుమ్ పురుషకారభావత్తిలే నోక్కు - "మత్పదద్వంద్వమేకం" యే

సా దీ— ఇతి శృణోతి శ్రావయతి ఎన్గిర వ్యుత్పత్తి కళినర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - శృణోతీత్యాది- ఇ వ్యుత్పత్తికళుక్కుమ్ పురుషకారభావే తాత్పర్య మెన్గిరార్- ఇప్పడీతి - శృణోతి శ్రావయతికళుక్కు యోజనాంతరత్తై క్కాట్టుకిరార్- మత్పదద్వంద్వమితి - అవన్ పక్కలిలేవార్త్తైయై క్కేట్టు అవసరత్తిలే అవనై ఆశ్రయిప్పిక్కు మెన్ఱతామ్గత్తు - మత్పద ద్వంద్వ మితి - ఏకం, ప్రాప్య మేవ ప్రాపక భూతం-

సా.స్వా— శ్రాద్ధార్థ్గళెల్లామ్ శాలలప్పట్ట తెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ శ్రీయతే శ్రయతేయెన్గిర వ్యుత్పత్తికూడినాలుమ్ శృణోతి శ్రావయతి యెన్గిర వ్యుత్పత్తి కూడుమో ? స్వత స్సర్వజ్ఞయాన పిరాట్టిక్కు క్కేట్కక్క వేణ్డియ తిల్లైయే ? శ్రావయతి ఎన్గిరవు మాశ్రితర్ పక్కల్ ప్రత్యక్ష బాధితమ్ - సర్వజ్ఞనానవీశ్వరన్ పక్కత్తిలుమ్ అజ్ఞాత జ్ఞాపనార్థమాన శ్రావణమ్ బాధిత మన్ఱో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్-. శృణోతీత్యాదినా ప్రకార త్రయేణ - ఆనాలుమ ప్రపన్నపుక్కు నిశ్శంక మాక సనైత్తపోతు ఈశ్వరనై శరణవరణమ్ పణ్ణుమ్ పోతు నిత్యమాక పురుష కార సన్నిధాన మేగా పేక్షిత మాకైయాలె కాదాచిత్క మాక వాశ్రితార్త ధ్వనియై క్కేట్కైయుమ్ ఈశ్వరనై క్కేట్పిక్కైయుమ్ ప్రకృతాప యుక్తమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ . ఇప్పడి ఇతి . కాదాచిత్కార్త ధ్వని శ్రవణ శ్రావణ రూప పురుష కార కృత్యాభిధాన ముఖేన సదాతన పురుష కారత్వ పరమెన్నపడి - ఇన్త వ్యుత్పత్తి " శృణోతి భక్తార్త రవం శ్రావయత్యము మచ్యుత ,, మెన్గిర వచనాను గుణ మెన్ఱుకరుత్తు - శృణోతి శ్రావయతి ఎన్గిరవ్యుత్పత్తియిల్ శ్రవణమ్ చేతన వాక్య కర్మకమెన్ఱుమ్, శ్రావణమ్ చేతన కర్మక మన్ఱికే ఈశ్వర కర్మక మెన్గిరతు విరూప మన్ఱో ? పూర్వ వ్యుత్పత్తియాలే పురుష కారత్వమ సిద్ధిక్కైయాల్ పునస్తత్సిద్ధి వ్యర్థమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మత్పద్వంద్వమేకమితి - అవన్ పక్కలిలే కేట్టు అవసరత్తిలే అవనైత్తానే క్కేట్పిక్కు

సా.ప్ర— శ్రయత ఇతి: తదర్వ్యుత్పత్త్యపేక్షిత కర్మ భేదేనచానేకార్థత్వ ముక్త్వా శృణోతి శ్రావయతీతి వ్యుత్పత్త్యావపి కర్మ భేదే నానేకార్థత్వం తత్రాపి పురుషకారత్వ జ్ఞాపనం ప్రయోజన మితిచ సోపపత్తికమాహ - శృణోతీత్యాదినా - ఏవం వ్యుత్పత్తి చతుష్టయస్య పురుషకార జ్ఞాపకత్వ ముక్త్వా శృణాతి శ్రీణాతీతి

సా.వి— వ్యుత్పత్త్యర్థమార్తధ్వనిం శృణోతి భగవతశ్శ్రావయతీతివివక్షయాహ- శృణోతీతి- అడియోఙ్గళై,దాసాన్-సర్వేశ్వరన్,సర్వేశ్వరస్య.తిరువడికళిలె,శ్రీపాదయోః.కాట్టిక్కొడుత్తరుళవేణుమ్,ప్రదర్శ్య దాతుందయనీయం.ఇప్పడికళిలే,ఇత్యాదిస్థలే. కేట్టు,శ్రుత్వా.సర్వేశ్వరనుక్కు-విణ్ణప్పమ్ శెయ్తు,శ్రావయిత్వా. ఆర్తియైశమిప్పిక్కుమ్,ఆర్తింశమయతి.నోక్కు,తాత్పర్యం.అర్థాన్తరమప్యాహ-మత్పదద్వంద్వమితి.

సా-సం— అథశృణోతి శ్రావయతీతి వ్యుత్పత్తిద్వయ ఫలిత మర్థభేదమాహ - శృణోతీత్యాదినా- తత్రాపి ఫలిత మాహ- ఇప్పడీతి - ఉక్తవ్యుత్పత్తిభ్యామేవ ముఖాంతరేణని ర్వాహద్వయమాహ- మత్పదేత్యాదినా -

మూ— ప్రపద్యంతే పరాయణమ్। ఉద్ధరిష్యామ్యహం దేవి సంసారాత్స్వయమేవ తాన్। ఆన్నృశంస్యం పరోధర్మః,, ఇత్యాది కళై యవన్ పక్కలిలే కేట్టు ‹‹శృణుచావహితః కాంతయత్తె వత్స్యామ్యహంహితమ్। ప్రాణైరపి త్వయా నిత్యం సంరక్ష్య శ్శరణాగతః,, ఎన్టు కపోతత్తైకపోతికేళ్ప్పిత్తార్పోలే అవసరత్తిలే కేళ్ప్పిక్కుమ్ ఎన్నవుమామ్. సర్వేశ్వరన్ పక్కలిలే లోకహితత్తైక్కేట్టు ‹‹మిత్రమౌపయికం కర్తుం,,మిత్యాది కళిర్పడియే విపరీతరైయుమ్ కూడక్కేళ్ప్పిక్కుమెన్నవుమామ్.

సా-దీ— పరాయణం, సిద్ధోపాయత్వేన ప్రపద్యంతే. శృణోతిశ్రావయతిక్కు ఇన్నముముముక్షుజనాంతర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - సర్వేశ్వరన్ పక్కలిత్యాది - ‹‹మిత్రమౌపయికంకర్తుం రామస్థానం పరీప్సతా। వధంచానిచ్ఛతాఘోరం త్వయాసౌపురుషర్షభః,,ఇతుకరుత్తమ్- భోనృశంస, రావణ- స్థానం, లంకాం - పరీప్సతా, ఆకాంక్షతా -త్వయాకించ ఘోరంవధ మనిచ్ఛతాత్వయాఅసౌపురుషర్షభో రామఃమిత్రంకర్తుమౌపయికం,మిత్రంకర్తుంయుక్తః. సర్వేశ్వరన్ పక్కల్‌వార్త్తైయైక్కేట్టు శత్రువైయుమ్

సా-స్వా—మెన్ట్ర తాత్పైయాలే వైరూప్యమిల్లై యెన్ను కరుత్తు - మత్ప్రదద్వంద్వం. ఏకం,ముఖ్యం పరాయణం, ఉపాయం - యేప్రపద్యంతే తానహం స్వయమేవోపాయాంతరస్థాననివిష్టోభూత్వా సంసారాదుద్ధరిష్యామి ఎన్నైగ - పత్నియాయిరుక్కిర పేడై భర్తావినిడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ కేట్టవర్త్తైత్తానే భర్తావైక్కేళ్పిక్కైయుచితమో ? ఎన్కిర శంకావారణార్థమ్ శృణుచావహితఃకాంతే త్యాది దృష్టాంతకథనమ్. భర్తావుక్కు శరణాగతసంరక్షణరూప పరమధర్మలాభరుచియాలే అత్యంతమ్ ప్రోత్సాహనార్థమాకక్కేళ్పిక్కై ఉచితమత్తానెన్టు కరుత్తు - శరణాగతసంరక్షణత్తై ఈశ్వరనిడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ కేట్టు భర్తృవిషయత్తిల్ కేళ్పిక్కై- సర్వ్యగాది సర్వసాధారణమానపడియాలేపిరాట్టిక్కుత్యంతోత్కర్షావహమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - సర్వేశ్వరనితి - ‹‹ మిత్రమౌపయికం కర్తుం రామఃస్థానం పరీప్సతా। వధంచానిచ్ఛతాఘోరం త్వయాసౌ పురుషర్షభః,, అస్యార్థః - భోనృశంస, రావణ- స్థానం, లంకాం- పరీప్సతా,ఆకాంక్షతాత్వయా,కించఘోరంవధం,మరణంచఅనిచ్ఛతాత్వయా. పురుషర్షభః, అసౌరామః - మిత్రం కర్తుం, ద్వేషం విహాయ ప్రీతః కర్తుం. ఔపయికం, యుక్తమితి - అకైయాల్ శత్రువిషయేపిహితాచరణాదనుగ్రహైకస్వభావాయాఅత్యంతాతిశయో

సా - వి — కేళ్ప్పిత్తార్పోలే, యథా శ్రావితవతి - కేళ్ప్పిక్కుమ్, శ్రావయేత్ - అవసరే కపోతి కపోతమివ - ‹‹ మత్ప్రదద్వంద్వం - ఆన్నృశంస్యంపరోధర్మ ,, ఇతి భగవత శ్రుత్వా ‹‹శృణుచావహితః కాంతే ,, త్యాదిశ్రావయతీత్యర్థః - పునశ్చ ర్థాంతరమాహ - సర్వేశ్వరన్ పక్కలిలే ఇతి - సర్వేశ్వర సకాశాత్-విపరీతరైయుమ్,రావణాదీనపి. భగవత స్సకాశాల్లోకహితంశ్రుత్వా రావణాదీన్ హితం శ్రావయతీతిచ శ్రీరిత్యర్థః - మిత్రమౌపయికమితి - రావణాదీన్ప్రత్యుపదేశప్రకారః - రామః స్థానమితిపదచ్ఛేదః - భోరావణ. స్థానం, లంకాం - పరీప్సతా, అపేక్షమాణేన - కించఘోరం వధం చానిచ్ఛతా పురుషర్షభో రామః మిత్రంయథాస్యాత్తథాకర్తుం- ఔపయికం, ఉపాయః.శరణాగతిః శ్రద్ధేయఃశ్లోకార్థః.ఏవంచేత్కృతార్థాస్స్యుఃనోచేన్మ్రియస్యేతి భావః- ఉపాయశబ్దా

భా-సం— ప్రాణైరపి, ప్రాణలయపర్యంతి స్వయత్న విశేషైరపి - విపరీతర్ , ప్రాతికూల్యనిరతాః. అథ

మూ— ‘‘శృణాతినిఖిలాన్దోషాన్,, నెన్ఱు వ్యుత్పత్తియానపోతు ‘‘లక్ష్మ్యాసహహృషీకేశో దేవ్యాకారుణ్యరూపయా । రక్షకస్సర్వ సిద్ధాంతే వేదాంతేపిచ గీయతే ,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘ వేరిమారాత పూమేలిరుప్పాళ్ వినైతీర్క్కుమ్ ,, ఎన్ఱుమ్‌శొల్లుకిరపడియే ఉపాయాధికారికళుక్కు విరోధికళానకర్మాదికళైక్కళైక్కుమెన్ఱు కాణ్-

సా.దీ— కళైప్పిక్కు మెన్ఱు తాత్పర్యమ్. శృణాతి నిఖిలాన్ దోషాన్ ఎన్కిఱ వ్యుత్పత్తియిన్ తాత్పర్యత్తై యరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- శృణాతినిఖిలాన్ దోషా నిత్యాదియాల్ - లక్ష్మ్యా సహేతి,హృషీకేశః కారుణ్యరూపయా లక్ష్మ్యా దేవ్యా సహైవ - నతు తాం వినా- రక్షకః, ఆశ్రితానా మిష్టప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్తిం కరోతీతి సర్వస్మిన్ సిద్ధాంతే వేదాంతేపిచ గీయత ఇతి . వేరిమారాతేతి . వేరిమారాత , పరిమళమ్మారాత. పూమేల్ , కమల పుష్పత్తిలిరుప్పాళాన పిరాట్టి - వినైతీర్క్కుమ్ , ఉపాయ విరోధి ప్రాప్తివిరోధిరూపకర్మజ్ఞత్తైయెల్లామ్ఆశ్రితర్క్కు తీర్క్కుమెన్కై - ఇవిశ్రీశాలివ గుణైర్జగత్ ఎన్కిఱ వ్యుత్పత్తియినర్త్తం.

సా - స్వా— వ్యంజితః ఎన్ఱు కరుత్తు-శ్రావయ తి ఎన్కిఱ ఆశ్రిత చేతన కర్మ కత్వముమ్ బాధితమన్ఱో ఎన్ఱు సూచితమ్ . అనాలుమ్ ‘‘ శృణాతి నిఖిలాన్ దోషాన్ శ్రీణాతిచ గుణైర్ జగత్ ,, ఎన్కిఱ వ్యుత్పత్తి కూడుమో ? అప్పోతు త్రైవర్గికర్ కళుక్కుమ్ సకల దోషజ్ఞత్తై పోక్కవేణ్డావో? విరోధికళుక్కుమ్ గుణ పరి పాకత్తై యుణ్డాక్క ప్రసంగి యాతో ? ఉపాయాధికారికళుక్కుమ్ కృతోపాయర్క్కు మెన్ఱు మాచిత్యా దధ్యాహరిక్కిఱ తెన్ఱిలప్పో సర్వానిష్ట నివర్తకత్వ సర్వేష్ట ప్రాపకత్వమ్ శరణ్యాను కూల్యం కెడుక్కిరతు విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . శృణాతీ త్యాదియాల్ - ‘‘లక్ష్మ్యా సహ ,, ఎన్ఱుమ్ , నిన్ఱిరు వరుళు మెన్ఱుమ్, ప్రమాణోపాదానత్తాలే పత్నీ సాహిత్యేనైవాశ్రిత సర్వదోష నివర్తకత్వ సర్వేష్ట ప్రాపకత్వాదికళెన్ఱు కరుత్తు - లక్ష్మ్యా సహ, తాం వినా భగవతోపి రక్షకత్వం నాస్తీతి భావః - సర్వ సిద్ధాంతే, మంత్ర సిద్ధాంతాది భేదేన చతుర్విధేపి సిద్ధాంతే ఎన్కై - ఉపాయ విరోధి కళాన కర్మాదికళై కళైక్కుమెన్ఱు శొల్లాతే ఉపాయాధికారికళుక్కు విరోధికళాన వెన్ఱు నిర్దేశత్తాలే పిరాట్టికుపాయవిరోధి ప్రాప్తివిరోధి సమస్త పాపనివర్తకత్వమ్ తోఱ్ఱుకిరతు- వేరి, పరిమళమ్ . మారాత, విచ్ఛిన్నమాకాత - సదా సుగంధ మాన - పూమేల్, కమల కుసుమోపరి- ఇరుప్పాళ్, వసియా నిఱ్కిఱ పెరియపిరాట్టి-వినైతీర్క్కుమ్,ఆశ్రితర్కళైయ సమస్తపాపత్తైయుమ్-తీర్క్కుమ్,

సా.ప్ర— వ్యుత్పత్త్యోరనిష్ట నివృత్తి పూర్వకేష్ట ప్రాపకత్వ జ్ఞాపకతయా ఉపాయత్వజ్ఞాపకత్వం సప్రమాణ మాహ - శృణాతీ త్యాదినా - వేరిమారాతపూమేలిత్యాది, పరిమళ శూన్యత్వ రహిత పుష్పే పరిస్థితా లక్ష్మీః ప్రాప్తి విరోధి పాపం నివర్తయే దిత్యర్థః -

సా.వి— ద్విప్రత్యయాదిత్యాత్మభేద వ్యక్త- ఉపాయాద్విస్వత్వంచేతి ప్రహస్యాగశ్చ- ఔపయికంయుక్తమితి కేచిద్వ్యాచక్షతే - వేరిమారాత పూమేలిరుప్పాళ్ వినైతీర్క్కుమ్ - వేరిమారాత , పరిమళశూన్యత్వ రహితస్య - పూ, పుష్పస్య- మేల్, ఉపరి. ఇరుప్పాళ్, స్థితా . వినై , ప్రాప్తివిరోధిపాపాని- తీర్క్కుమ్,

సా-సం— శృహింసాయా-మితిధాతుమభిప్రేత్యశృణాతీతివ్యుత్పత్తిఫలితమాహ- శృణాతీత్యాదినా- వేరిమారాత , గన్ధానపేత- వినై, ఉపాయోపేయ విరోధి పాప వర్గః . అథశ్రిఞ్ పరిపాక ఇతి ధాతుమభిప్రేత్య

మూ— "శ్రీణాతివగుణైర్జగత్,, ఎన్ఱుసరుక్తియిల్ తి కారుణ్యాదిగుణఙ్గళాలే "నిన్తిరువరుళుమ్ పఙ్గయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్ కొణ్డు,, ఇత్యాది కళిల్పడియే అశ్రితరుడైయ కైంకర్య పర్యంత గుణపరిపాకత్తై యుణ్డాక్కు మెన్ఱతామ్ - ఇవ్వ్యుత్పత్తి కళెల్లాత్తాలుముళ్ళ వైభవత్తై క్కణిశిత్తు "శ్రీరిత్యే వచనాము తే భగవతి బ్రూమః కథంత్వాం వయమ్,, ఎన్ఱు ఆళవన్దారరుళిచ్చెయ్తార్ - భట్టరుమ్ నిరుపాధిక మంగళత్వత్తై నినైత్తు "శ్రీరసియతః,, ఎన్ఱార్ -

సాం-దీ—అరుళిచ్చెయ్కిరార్. శ్రీణాతి చేతి - శ్రీణాతి, పరిపక్వం కరోతి- శ్రీఞ్ పరిపాకె ఎన్ఱిరే ధాతు- కైఙ్కర్య పర్యంతెతి. ఉపాయోపేయతాది ఎన్ఱు సిద్ధమ్ - పరమపదక్రియమాణ కైంకర్యపర్యంతమాన- శ్రీరిత్యేవ

సా-స్వా— నివర్తిప్పిక్కు మ్మై - నిన్తిరువరుళుమ్, దేవరియుడైయ శ్రీమత్కృపైయుమ్- పఙ్గయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్, పంకజత్తిలే వసిక్కిఱవళ్ పఙ్గయత్తాళ్ - పిరాట్టియినుడైయ. తిరువరుళుమ్, శ్రీమత్కృపైయుమ్ - కొణ్డు, ద్వయోః కారుణ్య ముపాయత్వేనావలంబ్య - నిన్కోయిల్, తవదివ్య విమానాదౌ- శిత్తు, తిరువలకు శెయ్తు - ఏతదుపలక్షిత కైంకర్యఙ్గళై ప్పణ్ణివైక్క - ఇప్పడియానాల్ శ్రీ తత్త్వత్తైప్పవం పశ్యేణ: రూపిక్క వన్తవాళవన్దారుమ్, భట్టరుమ్, చతుశ్శ్లోకియిలుమ్, శ్రీగుణరత్న కోశత్తిలుమ్, షడ్విధ వ్యుత్పత్తి సిద్ధార్థఙ్గళై చ్చొల్లామలిరుక్క అపాంప్రసాయిక మాక విత్తనై అర్థమ్ శ్రీశబ్దస్సుక్కు చ్చొల్లప్పోమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వ్యుత్పత్తిక ళెల్లాత్తాలుమితి - భట్టరుమిత్యాదినా. అనాన్ శ్రీశబ్దమ్ వారా గుణశబ్దమల్లామాక అనంత కల్యాణ గుణ ప్రతిపాదక మానపడియాలే అనుష్ఠాన కాలత్తిలే శ్రీశబ్దత్తిలే తావదర్థఙ్గళైచ్చిన్దిక్కై అశక్య మన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -

సా.ప్ర— నిన్తిరువరుళు మిత్యాది, త్వత్కృపయా లక్ష్మ్యాః కృపయాచ భగవతస్తవ సర్వవిధ కైంకర్యం కృత్వేత్యర్థః - ఉక్తార్థస్య సర్వస్య యామునాచార్య భట్టారకాభ్యాం సూచితత్వ ప్రదర్శన వ్యాజేన కూటస్థ సంప్రదాయ సిద్ధత్వ మాహ - ఇవ్వ్యుత్పత్తిక ళిత్యాదినా. ఉక్తవ్యుత్పత్తిభి రవగతేషు గుణేషు వాత్సల్య సౌశీల్య సౌహార్ద మార్దవార్జవ కారుణ్య వాల్లభ్యాతిర్ నివర్తకత్వ, హితోపదేష్టృత్వ, విరోధి నివర్తకత్వాన్యపాయ పరపూర్వ ఖండేఽనుసంధేయాని - ప్రాప్యత్వోపయుక్తా నిస్వశోతి శయితస్య వ్యతిశయావహత్వ తదుపయుక్తానిశయవత్వ, సర్వశేషిత్వ, భగవచ్ఛేషత్వ, సర్వావస్థ సర్వ

సా.వి — నివర్తయేత్ - గుణపాకత్తై యుణ్డాక్కు మితి - శ్రీఞ్ పాక ఇతి కృవ్యాది పాఠాత్ శ్రీణాతి గుణైర్జగత్పరిపక్వం కరోతీతి శ్రీరితి వివక్షయా గుణపాకత్తై యుణ్డాక్కు మిత్యుక్తమ్. అత్ర శ్రీయతే శ్రయత ఇతి వ్యుత్పత్త్యోః శ్రిఞ్ సేవాయా మితి ధాతోః క్విబ్వచిప్రచ్ఛీత్యాదినా కర్మణి కర్తరి చ క్విపీతి దీర్ఘశ్చ ద్రష్టవ్యః. శ్రిఞ్ పాక ఇత్యస్మాత్ అన్యేభ్యోఽపి దృశ్యత ఇతి క్విప్ - శ్రుశ్రవణ ఇత్యస్మాత్ డిదాదికః ప్రత్యయః - ఉకార లోపశ్చ కల్ప్యః - ణ్యంతాదపి తథైవ కల్ప్యః- శృహింసాయామిత్యస్మాదిప్య-యోరభావశ్చ కల్ప్యః - ఏతత్సర్వం బాహుళకాజ్జ్ఞేయం.

సా.సం— శ్రీణాతివ గుణైర్జగదితి వ్యుత్పత్తి ఫలిత మాహ - శ్రీణాతిచేతి - కణిశిత్తు, హృది నిధాయ. శ్రీశబ్దార్థాస్సర్వేపి కిం ఖండద్వయేప్యనుసంధేయా ఇత్యత్రన - యథా యోగ్యమేవేత్యాహ -

మూ—ఇవ్వర్థంగళై ఈశ్వరనుడైయ ఉపాయ భావత్తుక్కు ఉపయుక్తఙ్గళానవై పూర్వఖండత్తిలుమ్ ప్రాప్యతైక్కు ఉపయుక్తమానవై ఉత్తర ఖండత్తిలు మను సంధేయఙ్గళ్ - స్వామ్యుపాయ ఉపేయశ్చ స్వరూపాది సమర్పణే। ప్రథితః ప్రతిసంబంధీ శ్రీమాన్నిగమ చక్షుషామ్ ॥

సా. దీ— అతివైభవ వత్ ఖలు తవ నామేత్యర్థః - ఇవ్వర్థఙ్గళినిత్యాది. పురుషకారత్వాదికళ్ ఈశ్వరనుక్కు ఉపాయత్వోపయుక్తం. అతిశయకరత్వాది ప్రాప్యత్వోపయుక్తం - శ్రీమత్పదార్థంగవర్తమారభతే. స్వామీతి. నిగమచక్షుషాం, వేదతాత్పర్య జ్ఞానవతామిత్యర్థః - స్వరూపాది సమర్పణే, స్వరూప సమర్పణే భరసమర్పణే ఫలసమర్పణే చ. శ్రీమాన్ ప్రతి సంబంధిత్వేన ప్రథితః తత్ర స్వరూపసమర్పణం నామ?

సా. స్వా—ఇవ్వర్థఙ్గళిలు-ఉపాయత్వోపయుక్తఙ్గళ్, పురుషకారత్వానిష్టనివర్తకత్వేష్టప్రాపకత్వాదికళ్-ప్రాప్యతైక్కుపయుక్తఙ్గళ్, ఉభయవిభూతిశేషిత్వాతిశయకరత్వాదికళ్-ఇఙ్గు ఈశ్వరనుడైయ ఉపాయభావత్తుక్కు ఎన్నైయాలే పిరాట్టిక్కుపాయత్వమిల్లైయెన్ఱు శంకిక్కక్కూడాదు - అప్పోతు ప్రాప్యతైక్కుపయుక్తమానవై ఎన్నైయాలే ప్రాప్యత్వమిల్లైయాక ప్రసంగిక్కుమ్. ఆకైయాలే శ్రీవిశిష్ట స్యైవ ఈశ్వరతయా ఉపాయత్వాదుపేయత్వాచ్చ విశిష్టేశ్వరనుడైయ ఉపాయభావత్తుక్కుపయుక్తమానవై యెన్ఱు అర్థమ్ కొళ్ళవేణుమ్. ఆనాలుమ్ నారాయణన్ శరణ్యనామ్పోదు లక్ష్మీవిశిష్టనాయిరుక్కుమెన్నైక్కాక పూర్వఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమెన్ఱుశొన్నతు కూడదో? "మకారస్తు తయోర్దాసః,, ఎన్ఱుపడియే స్వరూప సమర్పణోద్దేశ్యత్వమిరుక్కిఱ శ్రీక్కు భరసమర్పణోద్దేశ్యత్వమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ స్వామీతి-శ్రీమాన్, శ్రీవిశిష్టస్స్వామీ సన్ స్వరూపసమర్పణే ప్రతిసంబంధీ. శ్రీమానుపాయస్సన్ భరసమర్పణ ప్రతిసంబంధీ. శ్రీమానుపేయశ్చసన్ ఫలసమర్పణప్రతిసంబంధీ ప్రథితః-కుత ఇదమిత్యత ఉక్తం-నిగమచక్షుషామితి-

సా. ప్ర—విధకైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వాదీన్యుత్తర ఖండే నుసంధేయానీత్యాహ-ఇవ్వర్థఙ్గళిలిత్యాదినా. ఏవంచ భరసమర్పణ ప్రతిసంబంధిత్వముభయోరవిశిష్టమిత్యాహ - స్వామ్యుపాయ ఇత్యాదినా. నిగమచక్షుషాం స్వరూపాది సమర్పణే శ్రీమాన్ స్వామ్యుపాయ ఉపేయశ్చ ప్రతిసంబంధీ ప్రథిత ఇత్యన్వయః -

సా. వి— ఉపాయభావత్తుక్కుపయుక్తఙ్గళానవై- వాత్సల్య సౌశీల్య సౌలభ్య పతివాల్లభ్యహితోపదేష్టృత్వ విరోధి నివర్తకత్వాదీని పూర్వఖండేనుసంధేయాని - స్వతోతిశయితప్రాప్యతాతిశయావహత్వ, భగవచ్ఛేషత్వ, తదితర సర్వశేషిత్వ, సర్వవిధకైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వాదీన్యుత్తరఖండేనుసంధేయానీతి వివేకః- ఏవం శ్రీశబ్దం వ్యాఖ్యాయనిత్యయోగో మతుబర్థ ఇత్యభిప్రేత్య ఉపాయ దశాయాముపేయ దశాయాంచ శ్రీవిశిష్ట ఏవ ప్రతిసంబంధీత్యాహ- స్వామ్యుపాయ ఇతి - స్వామీ. నిగమచక్షుషాం, వేదైకశరణానాం-స్వరూపాది సమర్పణే ప్రతిసంబంధీ, ఉద్దేశ్యభూతః- ఉపాయ ఉపేయశ్చ శ్రీమానేవ ప్రథిత ఇత్యన్వయః.

సా. సం— ఇవ్వర్థఙ్గళిలిత ఉపాయభావోపయుక్తాః, పురుషకారత్వపాపనివర్తకత్వాదయః ప్రాప్యత్వోపయుక్తాః, శేషిత్వాదయః-ఇత్థం శ్రీశబ్దం వ్యాఖ్యాయ అథ మతుబర్థం నిరూపయితుం యథా శ్రీమానేవోపేయస్తథోపాయోపి శ్రీమానేవ - అత స్స్వరూపాది సమర్పణే ప్రతిసంబంధ్యపి శ్రీమానేవేత్యుపపాదితార్థం స్థిరీకరణాయ సంగృహ్ణాతి - స్వామీతి - "అకారేణోచ్యతే విష్ణు స్సర్వలోకేశ్వరో హరిః। ఉద్ధృతా విష్ణునా లక్ష్మీ రుకారేణోచ్యతే తథా। మకారస్తు తయోర్దాసః,, ఇతి కఠవల్ల్యాదినిగమ ఏవ చక్షుర్యేషాం తే

మూ—శ్రీమానెన్ఱు హేతువిలేశొన్నాలుమ్ ప్రమాణానుసారత్తాలే ఇఙ్గు శ్రియఃపతి యెన్నపడి సామాన్యమాక

సా-దీ— స్వశేషత్వానుసంధానం- తదాశేషీ శ్రీమత్త్వేన ప్రతిసంబంధీ భవతి. శ్రీరహితం భగవంతం ప్రతి శేషత్వ న్నాను సంధేయమితి భావః - తథానుభవకైంకర్య రక్షా భరసమర్పణే ఉపేయభూత ఉపాయభూతశ్చేశ్వర శ్శ్రీమానేవ ప్రతిసంబంధ్యను సన్ధేయః - శ్రీరహితస్య ప్రతిసంబంధిత్వా సంభవాత్. ఉపేయ భూత కైంకర్యానుభవవిషయత్వం శ్రీమత ఉపేయత్వం - ఫల సమర్పణేచ ఫలస్వామిత్వేన శ్రీమానేవ ప్రతి సంబంధీ. అశ్రీకస్య ప్రతిసంబంధిత్వాశ్రవణాత్ - శ్రీమతో నారాయణస్యాహం శేషోస్మీత్యనుసంధానం స్వరూప సమర్పణం. శ్రీమతి భగవతి మమ కైంకర్యసిద్ధ్యర్థం తాదృశే భగవతి రక్షాభరం న్యస్యామి ; నమమ రక్షాభర ఇత్యనుసంధానం రక్షా భరసమర్పణం నామ - మమరక్షణ ఫలమపి శ్రీమతో భగవత ఏవ నమమేత్యను సంధానం ఫలసమర్పణం నామ - అతశ్శ్రీవిశిష్టం ప్రతిసంబంధినం ప్రకాశయితుమత్ర శ్రీమచ్ఛబ్ద ప్రయోగ ఇతి భావః - మతుబర్థ సంబంధస్యానేక విధత్వాత్కథమస్య శ్రియఃపతి వాచకత్వ మిత్యత్రాహ - శ్రీమానిత్యాది- హేతువిలే, సాధారణ్యేన-ప్రమాణానుసారత్తాలే, నారాయణపద సమభివ్యాహారత్తాలే ఇఙ్గు,

సా - స్వా — ఇదం నిగమైక సిద్ధ మిత్యర్థః - ఇప్పడి పత్నీత్వ ప్రయుక్త వాల్ల భ్యాతిశయత్తాలే పురుష కారత్వమ్ సిద్ధిక్కిఱ తెన్ఱుమ్, వేదాంతేషు పరత్వ నిర్ణాయక శ్రీపతిత్వ ద్యోతనార్థమ్ ప్రథమమ్ శ్రీమ చ్ఛబ్ద మెన్ఱుమ్ శొన్నాలుమ్ కూడుమో ? శ్రీమానెన్ఱు సంబంధ సామాన్యమ్ తోత్తుకైయాలే పతిత్వ పత్నీత్వాది సిద్ధిక్కు అవకాశ మిల్లైయే ! ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్. శ్రీమానెన్ఱితి. ప్రమాణానుసారత్తాలే, వస్తుతః పతిత్వాహ పురుష వాచక నారాయణ పద సమభి వ్యాహార రూప ప్రమాణాను సార త్తాలే యెన్నపడి. ఇఙ్గు నారాయణ పద సమభి వ్యాహారత్తాలే శ్రీః తి యెన్నర్థమ్ శొల్లప్పోమో ? శ్రీస్వతంత్రై యెన్ఱుమ్, భగవదభిన్నై యెన్ఱుమ్, శిల సిద్ధాంతికళ్ శొల్లవిల్లైయో ? లక్ష్మీ నారాయణా దులు ప్రబల ప్రమాణత్తాలె అత్యంత భేదముమ్ పతిపత్నీ భావముమ్ కణ్డాలన్నో ఇప్పడి శ్రీమచ్ఛబ్దత్తుక్కు అర్థమ్ నిర్ణయిక్కలావదు ! ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్, సామాన్యమాక విధి. ‘‘ హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ

సా-ప్ర— యథా శేషత్వా నుసంధాన రూప స్వరూప సమర్పణే శ్రీమాన్ స్వామి ప్రతిసంబంధీ యథావ ఫలసమర్పణే శ్రీమానుపేయః ప్రతిసంబంధీ తథా భరసమర్పణే శ్రీమానుపాయభూతః ప్రతి సంబంధీ నిగమేషు ప్రథిత ఇత్యర్థః. ఏవం శ్రీశబ్దార్థ ముక్త్వా ‘‘ హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ- అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ ,, త్యాద్యానుగుణ్యా న్ముఖ్యః పత్నీ త్వరూప సంబంధోర్థ ఇత్యాహ-శ్రీమానిత్యాదినా-

సా-వి— మతుప్ప్రత్యయస్య సామాన్యతస్సంబంధమాత్ర వాచిత్వేపి ఇహ పతిపత్నీ భావ సంబంధ విశేషే పర్యవసాన మిత్యాహ - శ్రీమానెన్ఱితి. హేతువిలే, సామాన్యేన. ఇఙ్గు, ఇహద్వయే. ప్రమాణాను సారత్తాలే, నారాయణశబ్ద సాహచర్యాల్- సామాన్యమాకత్తోత్తిన సంబంధమ్ శ్రియఃపతియెన్నపడి, భర్తృ

సా. సం — తథోక్తాః. తేషాం ప్రమాణానీతి ప్రమేయ నిశ్చయానామితి యావత్. శ్రీమాన్, శ్రీ విశిష్ట ఏవోపాయో పేయః స్వామీ సమర్పణే ప్రతి సంబంధీ చేతి ప్రథిత ఇత్యర్థః - శ్రీమ చ్ఛబ్ద స్య బహుషు ప్రయోగా ద్వ్యక్తి విశేష ప్రతీతిః కథ మిత్య త్రాహ. శ్రీమానెన్ఱితి - సంబంధ సామాన్య పరస్య మతుప స్సంబంధ విశేష విశిష్ట వస్తూప స్థాపకత్వం కుత ఇత్యత్రాహ-సామాన్యేతి - ‘‘ హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ

మూ— తోత్తిన సంబంధమ్ శ్రుతిబలత్తాలే విశేషితమ్-సర్వరుక్కుమ్ ఆశ్రయణీయైయాయ్ జగన్మాతావాన ఇవళుక్కు-పతియెన్ఱ పరత్వముమ్, సౌలభ్యముమ్, తోన్ఱుమ్. ఇజ్ఞుపిరాట్టియై విశేషిత్తెదుక్కైయాలే నారశబ్దార్థఙ్గళాన

సా.దీ— ద్వయత్తిలెన్నైయ- మతుప్పాల్ తోత్తిం ఇన్తలక్ష్మీ పతిత్వత్తాలివనుక్కు పరత్వసౌలభ్యఙ్గళ్ సిద్ధిక్కుమెన్కిఱార్. సర్వరుక్కుమిత్యాదియాల్ - సర్వరుక్కుమాశ్రయణీయైయాన వవళుక్కు పతి యెన్ఱవే సర్వస్మాత్పరత్వమ్ సిద్ధిక్కుమ్. జగన్మాతావుక్కు పతియెన్ఱవే సౌలభ్యమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱపడి - ఇజ్గిత్యాది- విశేషిత్తెదుక్కైయాల్, నారశబ్దార్థఙ్గళుక్కు శ్రీమానెన్ఱు విశేషి

సా.స్వా—పత్న్యై ,, ఎన్ఱు ఉపనిషదంతరత్తిలే వ్యతిరేక నిర్దేశత్తాలే అత్యంత భేదముమ్ పతిత్వ పత్నీత్వ సంబంధముమ్ శొల్లియిరున్ఱు కరుత్తు - శ్రుతియాలే యెన్ఱు శొల్లాతే శ్రుతి బలత్తాలే ఎన్కైయాలే ప్రమాణ ప్రాబల్యమ్ సూచితమ్ - ఆనాలుమ్ ‘‘ శ్రయతేచ పరంపద ,, మెన్ఱుమ్, ‘‘ స్వాశ్రితస్వం ,, ఇత్యాది కళిలేయుమ్ భగవదాశ్రితత్వాది సంబంధఙ్గళుమ్ శొల్లానిర్క పతియెన్ఱ అర్థాభిధాన నియమత్తుక్కు నియామక ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- సర్వరుక్కు మితి. పరత్వ సౌలభ్యాభ్యాం సర్వ సమాశ్రయణీయాయా అనుగ్రహైక స్వభావయా జగన్మాతు రస్యాః పతి రిత్యుక్తే ‘‘ తుల్య శీల వయోవృత్తాం ,, మితి న్యాయేన పరత్వ సౌలభ్య సిద్ధ యెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాల్ ఇజ్గు శ్రీమానెన్ఱు శొల్లవేణుమో? నారాయణ శబ్దత్తిలే తానే నర సంబంధినో నారాః ఎన్ఱుమ్, నారానా మయన మెన్ఱుమ్, వ్యుత్పత్తి భేదత్తాలే నార శబ్దార్థమాన పిరాట్టిక్కుమ్ ప్రమాణ సిద్ధ సంబంధ విశేషమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ వ్యర్థమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్గితి - వస్త్వంతర వ్యావృత్తి ప్రయోజనకత్వ

సా- ప్ర—పూర్వం శ్రీమచ్ఛబ్దానుసంధేయత్వేనోక్తం భగవతః పరత్వం సౌలభ్యంచమతుపోక్తసంబంధ పరత్వ వివక్షయేత్యభిప్రాయేణాహ - సర్వరుక్కు మిత్యాదినా - ‘‘ శ్రియంవాసయమే కులే మాతరంపద్మమాలినీం. నిత్యైవైషాజగన్మాతే,, త్యాదినామాతృత్వసిద్ధిరితిభావః - నకేవలంప్రమాణాదేవమాతృత్వావగమః-మన్త్రే నారశబ్దబోధ్యాయా అపితస్యాః పృథక్కీర్తనాదపిసిద్ధమిత్యాహ-ఇజ్ఞుపిరాట్టియై ఇత్యాదినా-

సా.వి— భార్యారూప సంబంధప్రకారేణ - శ్రుతిబలత్తాలే, ‘‘ హ్రీశ్చతే,, ఇత్యాది శ్రుతిబలేన- విశేషితం, విశేష పర్యవసితం కృతమిత్యన్వయః - శ్రుత్యా శ్రియోనారాయణ పత్నీత్వసిద్ధౌ నారాయణ పద సమభివ్యాహారేణాపి పత్నీభావ సంబంధ విశేషః సిద్ధ్యతీతి శ్రుతిబలత్తాలే ఇత్యుక్తం. శ్రుత్యా తత్సిద్ధి సత్త్వేపి - ఇహ నారాయణ పదాభావే మతుపః ఉక్తసంబంధ విశేషే పర్యవసానం నస్యాత్ - అతః ప్రమాణాను సారా దిత్యుక్తం - అనేన సంబంధ విశేషేణ భగవతః పరత్వం సౌలభ్యంచ సిద్ధ మిత్యాహ- సర్వరుక్కు మితి . సర్వేషా మాశ్రయణీయాయా శ్రియో హ్యాశ్రయణీయత్వే భగవత స్సర్వోత్తరత్వం- జగన్మాతృపతిత్వ సంబంధ విశేషేణ సౌలభ్యం చేతిభావః - నారశబ్దార్థాంతర్గతత్వేపి శ్రీమదితి విశేష్య విశేషణత్వేన కీర్తనాత్ వస్త్వంతర వ్యావృత్తిః పతిపారార్థ్యంచసిద్ధమిత్యాహ-ఇజ్ గుపిరాట్టియైయితి -

పా-సం—పత్న్యై ,, ఇతి శ్రుతి బలాద్విశేష పర్యవసానేన ప్రకృతేఫలితమాహ - సర్వరుక్కు మితి . కృత్స్న నార విశేషణత్వేపి నారాయణ శబ్దే నైవ శ్రియోపి విశేషణత్వ లాభే పృథగిహ శ్రియా తద్విశేషణం శ్రియః కీర్తన మిత్యర్థాహ . ఇజ్గితి -

మూ—వస్త్వంతరగ్రహణరాహిత్యరూప వ్యావృత్తియుమ్ విశేషణమాక నిర్దేశిక్కైయాలేయథాప్రమాణంపతి పారార్థ్యముమ్ సూచితమ్ "భూమనిందాప్రశంసాసు నిత్యయోగేఽతిశాయనే। సంసర్గేఽస్తివివక్షాయాం భవంతి మతుబాదయః" ఎన్ను అనేకార్థవాచియాన మతుప్ ఇంగే యాకిలుమ్ ఇంగు మతుప్ ఉపయోగ విశేషత్తాలే ప్రమాణ సిద్ధమాన నిత్యయోగత్తై చ్చొల్లుకిఱతు.

సా-దీ— తైదుక్తం యాల్ - యథా ప్రమాణమ్, "అనన్యా రాఘవేణాహమ్" ఇత్యాది ప్రమాణము - భూమనిందేత్యాది. భూమ్ని ఉదాహరణం - ధనవాన్, పశుమాన్ - బహుత్వే తాత్పర్యమ్ - నిందాయాం "ఖహాదిదం కౌశల మాయుష్మతాం" - నిందాయాం తాత్పర్యమ్ - ప్రశంసాయాం, బుద్ధిమాన్ వాగ్మీత్యాది ప్రశస్త బుద్ధిరిత్యర్థః. నిత్యయోగే, ప్రభావాన్ జ్ఞానవానిత్యాది - అతిశాయనే, శక్తిమాన్ వీర్యవాన్. అతిశయిత శక్తిమానిత్యర్థః - సంసర్గే, స్ఫటికో రక్తిమవాన్ - అస్తివివక్షాయాం, పర్వతో ధూమవానిత్యాది - ఉపయోగవిశేషమ్, ప్రయోజన విశేషం - పురుషకారాదికళ్ - ప్రమాణ సిద్ధమాన "లక్ష్మీమనపగామినీం - విష్ణోః శ్రీరనపాయినీ" ఇత్యాది ప్రమాణమ్ నిత్యయోగః, అవినాభావః - నిత్యయోగత్తై

సా-స్వా—తత్ప్రయోజనమెన్నుకరుత్తు - పతిపారార్థ్యముమత్తే తావన్మాత్రలకథనే చేతనాచేతనసాధారణమో పారార్థ్యమెన్ను శంకై వాకాత్త త్వారథార్థమ్ యథా ప్రమాణమితి - సర్వశేషత్వ ప్రతిబలేన స్వేచ్ఛాయత్తం పారార్థ్యమెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ "భూమనిందాప్రశంసాసు నిత్యయోగేఽతిశాయనే। సంసర్గేఽస్తివివక్షాయాం భవంతి మతుబాదయః" ఎన్గిఱపడియే - ధనవాన్, ఖహాదిదం కౌశల మాయుష్మతాం, బుద్ధిమాన్, ప్రభావాన్, వీర్యవాన్, స్ఫటికో రక్తిమవాన్, పర్వతో వహ్నిమానిత్యాదౌ యథాక్రమం మతుపో బహుత్వాది విశేషిత ప్రమాణ సిద్ధ తత్తత్సంబంధార్థకత్వ దర్శనాత్ ఇంగుమ్ తదర్థమ్ వివక్షిత మెన్ను శంకిత్తు ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. భూమేతి - ఉపయోగేతి - సాపరాధను కూల నిన్నైత్త పోతాశ్రయిక్కైక్కుఱుప్పాన నిత్యయోగత్తై చ్చొల్లుకిఱదెన్పడి. ప్రమాణేతి - "నిత్యైవైషా జగన్మాతా విష్ణోః శ్రీరనపాయినీ" ఇత్యాది - ఇదు ప్రమాణమెన్ను నిత్యయోగత్తై

సా-ప్ర—నినువనిత్యయోగం మతుప్ జ్ఞాపయితుమలం - అనేకార్థత్వే ... బోధయిత్యభావాదిత్య ప్రాపేక్షాసమకాలమాశ్రయణోపాయ ... ప్థక్సిద్ధి పర్యవసానాత్ "విధాల ... ప్రపంచవత్ ... సమాహితః। గుణత్వే స్వరూపేణ వ్యాప్తిస్సాధారణీ మతా। యథా ... యాజగత్ ... స్వరూపేణ స్వభావతః। తయా వ్యాప్తమిదం సర్వం నియంత్రీచ తథేశ్వరీ। యథా ... హమీశ్వరః। విష్ణోః శ్రీరనపాయినీ" ఇత్యాద్యనుగుణ్యాచ్చ నిత్యయోగ ఏవార్థ ఇత్యాహ - భూమేత్యాదినా. ఏవం స్వరూపా

సా-వి—మతుపః అనేకార్థకత్వే ... ఔచిత్యాన్నిత్యయోగో గ్రాహ్య ఇత్యాహ. భూమనిందేత్యాదినా -

సా-సం — వ్యావృత్తిః, ఉత్కర్షః. "అన్యామనుచ ... ఈశ్వరీం సర్వభూతానాం" ఇత్యాదినా విభూతి ద్వయ శేషిత్వాది ధర్మ సామ్య దర్శనేన సామ్య శంకాం నిరాసాయ పారార్థ్య సూచనం ఫలిత మితి భావః. ఇత్థం సపత్నీక స్యైవోపాయత్వాది ద్యోతనం, శ్రియః పతిపారార్థ్యాది ద్యోతనంచ మత్వర్థీయం శ్రీమచ్ఛబ్దస్థస్య నిత్యయోగ పరోఽపీత్యాహ - భూమేతి. సర్వత్రేహ ప్రమాణసిద్ధమానేత్యుక్తిః, ఉపపత్తి సత్త్వేఽపి యథా ప్రమాణ విరుద్ధాకారేణ సిద్ధ్యతీతి సూచనాయ "శ్రీవత్సవక్షా నిత్యశ్రీః విష్ణోః శ్రీరనపాయినీ"

మూ— విగ్రహత్తిల్ బ్రహ్మచర్యా (భినయా) వస్థైయిలు ముల్పడ ‘‘కృష్ణాజినేనసంవృణ్వాక్ వధూనాం వక్షస్థలాలయామ్,, ఎన్నువ్పడియు రే నిత్యయోగమిరుప్పతు - అపృథక్సిద్ధవస్తువుక్కు శ్రీమానెన్నుమత్వర్థీయప్రత్యయసాపేక్షమాక సామానాధికరణ్యమ్కూడుమో వెన్నుమ్,

సా-దీ— యుపపాదిక్కిరార్ - విగ్రహత్తిలిత్యాది- విగ్రహత్తిల్నిత్యయోగమిరుప్పతెన్నన్వయమ్- వామనన్నుక్కు బ్రహ్మచార్యవస్థైయిలుమ్ - సంవృణ్వాక్, సంఛాదయన్ - నను శ్రీ అపృథక్సిద్ధైయానాల్ శ్రీమానెన్ను మత్వర్థీయ ప్రత్యయప్రయోగమ్కూడాతు. యథాగౌః అశ్వః గోత్వాశ్రయః ఎన్ననోఽర్థమ్- పృథక్సిద్ధియాకిల్ మత్వర్థీయ నిరపేక్ష సామానాధికరణ్యమ్ కూడాతు. ‘‘శ్రీరహం కీర్తిరహం,, మితి ఎన్నుమ్ శంకైయై పరిహరిక్కిరార్ - అపృథక్సిద్ధ వస్తువుక్కిత్యాదియాల్ - అత్ర మత్వర్థీయ ప్రత్యయోమతుబేవ.

సా-స్వా— చ్చొల్ల వస్త్రన్ను- కింతు పమానాంతరానుసారత్తాలే పతిపత్నీభావేననిత్యయోగత్తై చ్చొల్లుకిరతు - పత్నీత్వస్యైవ పురుష కారత్వ యాపేక్షితత్వాత్- పత్నీత్వం పతిత్వంచ శేషశేషి భావావ్యవచ్ఛిన్న పుంస్త్వ స్త్రీత్వైకాంత లింగ విశిష్ట విగ్రహ విశేష శాలిత్వ మేతాదృశ విగ్రహయుక్త శ్రియో భగవతి నిత్యయోగో నుపపన్నః, రామాద్యవతారేషు విశ్లేష దర్శనాదిత్యాకార శంకైయి లరుళి చ్చెయ్కిరార్ - విగ్రహత్తి లితి - విశ్లేషమ్ లోకాభినయ మాత్ర మెన్ను కరుత్తు. అవాలుమ్ శ్రీమానెన్ను పిరాట్టిక్కు విశేషణతయా నిర్దేశమ్ కూడాతు - పిరాట్టి పృథక్సిద్ధ విశేషణ మన్నాకి ‘‘ కీర్తిః శ్రీర్వాక్చ నారీణాం,, మెన్నుమ్ ‘‘పూవిల్ వాழ் మకళామ్,, ఎన్నుమ్- మత్వర్థీయ ప్రత్యయ నిరపేక్ష సామానాధికరణ్యమ్ కూడాతు. అపృథక్సిద్ధైయెన్నిల్ శ్రీమానెన్ను తత్సాపేక్ష సామానాధికరణ్యమ్కూడాతు- ఆకైయాల్ పిరాట్టి స్వతంత్రై శ్రియతో? ఎన్ను కుదృష్టి శంకైయై అనువదిత్తు పరిహరిక్కిరార్ - అపృథక్సిద్ధవస్తువుక్కితి-

సా-ప్ర- పృథక్సిద్ధిముక్త్వా విగ్రహేఽపృథక్సిద్ధిమపి సప్రమాణమాహ- విగ్రహత్తిలిత్యాదినా. నన్వేవంసతి మతుబంతేన సామానాధికరణ్యమపృథక్సిద్ధింబాధేత. మతుబనపేక్షసామానాధికరణ్యంపృథక్సిద్ధిమపిబాధేతేతిశంకేఅనువదన్ పృథక్సిద్ధ్యపృథక్సిద్ధీనమతుప్సాపేక్షత్వనిరపేక్షత్వప్రయోజికే. తయోర్వ్యభిచారాత్కింతువివక్షయావాస్వతో వావిశేషణమాత్రవాచిత్వతదభావావేవమతుప్సాపేక్షత్వనిరపేక్షత్వప్రయోజకావితితయోరభావావేవబాధకావితియోరత్రాభావాన్నబాధఇత్యభిప్రాయేణాహ- అపృథక్సిద్ధేత్యాదినా - ‘‘వృత్త్య స్సర్వ హారత్వాహా

సా-వి— నిత్యయోగ ముపపాదయతి - విగ్రహత్తిలితి. బ్రహ్మచర్యావస్థాయామపి కృష్ణాజినేనాచ్ఛాదనాన్నిత్యయోగ స్సిద్ధ ఇతి భావః - నను శ్రియోఽపృథక్సిద్ధత్వే గౌః, అశ్వ ఇత్యాదావివ మత్వర్థీయ ప్రత్యయ నిరపేక్ష ప్రయోగస్స్యాత్ - పృథక్సిద్ధత్వే మత్వర్థీయరహిత సమానాధికరణప్రయోగానుపపత్తి రితి మంద చోద్య ద్వయం మంద విషన్యాయేనానూద్య పరిహరతి - అపృథక్సిద్ధ వస్తువుక్కిత్యాదినా - అపృథక్సిద్ధ వస్తున, స్వరూపేణ విగ్రహేణ చావినాభూత వస్తున ఇత్యర్థః- అన్యథా

సా-సం— త్యాదిక మిహ ప్రమాణం భావ్యం. అనపాయినీతి శబ్ద శ్చరకాలాభిప్రాయ ఇతి శంకా వారణాయ తద్వివక్షిత మర్థం ప్రమాణాంతర సిద్ధార్థాపత్త్యాదర్శయతి-విగ్రహత్తిలితి-నన్వియమపృథక్సిద్ధా? పృథక్సిద్ధావా? ఆద్యే మత్వర్థీయ ప్రత్యయ విరోధః. అంత్యే ‘‘ కీర్తిః శ్రీ ,, రిత్యాది తన్న రపేక్ష

వ్యా— పృథక్సిద్ధ మాకిల్ ‹‹ శ్రీర్వాక్చ నారీణాం,, ఎన్నుమ్ , ‹‹ పూవిల్ వాழுమక శాయ్,, ఎన్నుమ్, మత్వర్థీయ ప్రత్యయ ప్రయోగత్తుక్కు మాక సామానాధి కరణ్యమ్ కూడుమో? ఎన్నుమ్ శిలర్ శొల్లుమ్ చోద్యత్తై తీరక్కిఱార్ విజ్ఞనే యెన్ఱిల్? ‹‹తద్గుణ సారత్వా త్తద్వ్యపదేశః ప్రాజ్ఞవత్,, ఎన్గిఱన్యాయత్తాలే జ్ఞాన గుణత్తై ఉడైయ ఆత్మావై జ్ఞాన మెన్ఱు శొల్లలాయిరుక్కుమ్ బ్ధైయ్ తే ‹‹జ్ఞానవాన్,, ఎన్ఱు మత్వర్థీయ ప్రత్యయా ప్రయోగత్తుక్కువుమ్ సామానాధి కరణ్య ముణ్డాకిరా ల్పోలే ఇఙ్గుమ్ కుఱై యిల్లై .

సా.దీ—పృథక్సిద్ధవ స్వతంత్రమ్,పూవిల్ వాழுమకళాయ్.పూవిల్ వాழுమకళ్,పిరాట్టి- అవళాయ్, అవళైయుడైయనా రెన్ఱు శంకాయామందత్వమేవోపపాదయతి-ఎఞ్గనేయెన్ఱిలిత్యాదినా-తద్గుణసారత్వాదిత్యాది . తద్గుణ సారత్వాత్, జ్ఞాన గుణ స్సారో యస్య తత్త్వాత్ - జ్ఞానగుణ సారత్వాత్- తద్వ్యప దేశః, ఆత్మనో జ్ఞానత్వేన నిర్దేశ ఉప పద్యతే - ‹‹ విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుత ,, ఇత్యాది - తత్ర దృష్టాంత మాహ - ప్రాజ్ఞవత్, ప్రాజ్ఞః, పరమాత్మా. సయథా ‹‹ సత్యంజ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మ ,, తి వ్యపదిశ్యతే- తద్వదితిస మర్థః- మత్వర్థీయ ప్రత్యయప్రయోగమాత్రత్తాలే విశేషణత్తై పృథక్సిద్ధ మెన్నుమ్, త న్నిరపేక్ష ప్రయోగమాత్రత్తాలేఅపృథక్సిద్ధ మెన్నుమ్, వస్తువైనిశ్చయిక్కక్కూడాతు - ప్రమాణాంతరత్తాలే

సా - స్వా — అనాశ ఘట ఇతి మతుప్ ప్రత్య య రాహి త్యేవ ప్రయో గా త్సంస్థా నాత్మ కజాతిక్కు అపృథక్సిద్ధత్వముమ్, దండవా నిత్యాదౌ తత్ప్రయోగేణ పృథక్సిద్ధత్వముమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధి యాతో ? మత్వర్థీయ ప్రత్యయ ప్రయోగా ప్రయోగమ్ పృథక్సిద్ధ్య పృథక్సిద్ధి కళుక్కు నియామక మల్లవెన్ఱిల్ పృథక్సిద్ధ్యపృథక్సిద్ధి వ్యవస్థా చ్ఛేద మ్ ప్ర స ం గి యా తో ? ఎ న్న వ రు ళి చ్చె య్ కి రా ర్ -

సా.ప్ర—ముద్వ్యచ్చ భవిష్యతా,, మితి కీర్తిశ్శ్రీర్వాక్చేత్యస్యపూర్వ్యఖండః.తద్గుణసారత్వాదిత్యత్రస్వరూపనిరూపక ధర్మ వాచిత్వా చ్చే ష్టగుణ వాచిత్వా చ్చసామానాధికరణ్యాద్వయమ స్తీత్యుక్తం- తథాత్రేతిభావః.

సా.వి— ప్రాస్యాపి భగవ దపృథ క్సిద్ధత్వేన విశిష్యనిర్దేశా యోగాత్ .కీర్తిర్వా ఇత్యస్య పూర్వార్థఃం ‹‹ స్సవర్ణహార శ్చాహ ముద్భవశ్చ భవిష్యతా ,, మితి.అహం కీర్తిరహం శ్రీరిత్యర్థః. పూవిల్ వా గాయ్ . పూవిల్ , పుష్పే . వాழு, విద్యమానా - మకళాయ్ , స్త్రీసతీ - పృథక్సిద్ధత్వాపృథ క్సిద్ధయో మతు ప్సాహిత్య రాహి త్య ప్రయోజకే . కింతు యస్య పదార్థస్య స్వాతంత్ర్యే ణోప స్థితిః తస్యాన్య విశేషణత్వే భేదసంసర్గ వివక్షాయాం సామానాధి కరణ్యార్థంమతుప్ప్రత్యయః . య థా గోత్వవానయ మితి పరోపసర్జనతయైవ ప్రతీతౌతు నమతు ప్ప్రయోగః - యథాగౌరయమితి నీలో ఘట ఇత్యాదౌతు గుణ వచనేభ్యో మతుపోలుగిష్యత ఇత్యనుశాసనాత్ . మతుబ్లోపేసతి యశ్శిష్యతే సలుప్య మానార్థాభి ధాయీతి న్యాయేన ద్రవ్యేశక్తిః. న్యాయమతేతులక్షణా. అభేదసంసర్గవివక్షాయాంస్వతంత్రోపస్థితపదార్థకత్వాదీ నమతుప్ప్రయోగః.యథాజ్ఞానమాత్మావిషలావణ్యాశిః-ఏతావతాతాదధీన్య ప్రతీతిః-

సా.సం— సామానాధి కరణ్య విరోధః - అతఇహమత్వర్థీయప్రత్యయాన్వా పృథక్సిద్ధ విశేషణ తే తి పరేషాం శంకాయా మందతాం దృష్టాంతేన దర్శయతి - తద్గుణేతి-భగవతః కీర్తిశ్శ్రీ రిత్యాది నిర్దేశ స్తద్గుణ సారత్వాదిత్ న్యాయ నిబంధనః.ఇఙ్గుమ్ కుఱైయిల్లైఇతి-శ్రీః శ్రీమానితిహేతుప్రయోగఉపపన్నఇత్యర్థఃః.

మూ—ఆశ్రైయాల్ మత్వర్థీయప్రత్యయమాత్రత్తైక్కొణ్డు అపృథక్సిద్ధమెన్నునిశ్చయిక్కప్పోకాదు- "నరపతిరేవ సర్వే లోకాః" ఇత్యాదికళిల్ పోలేవివక్షాంతరమ్ సంభావితమాన ప్రదత్తిల్ ఇప్ప్రత్యయమిల్లాత ప్రామాణాధికర్యమాత్రత్తైక్కొణ్డు పృథక్సిద్ధమన్తెన్నిప్పు మొణ్ణాదు. అపవిన్ను విశదమాక ప్రతిపాదిక్కుమ్ ప్రమాణాంతరఙ్గళైక్కొణ్డ ఇవ్వస్తుస్థితి యిరుక్కుమ్పడి తెళియప్రాప్తమ్- ఇఙ్గు ఉపాయదశైయిలుమ్ ఫలదశైయిలుమ్ ప్రమాణఙ్గళ్ నిత్యయోగత్తై చ్చొల్లుకైయాలుమ్,

సా-దీ— వస్తుక్కళినుడైయ పృథక్సిద్ధత్వాపృథక్సిద్ధత్వనిశ్చయముణ్డాం మెఙ్గుమెన్నిక్కిరార్-ఆశ్రైయాల్ మత్వర్థీయేత్యాదియాల్. నరపతిరేవ సర్వే లోకా ఇత్యత్ర తాదర్థ్యాదివివక్షయా సత్వర్థీయనిరపేక్ష ప్రయోగః - నత్వపృథక్సిద్ధత్వాభిప్రాయేణ - ఇని ఖండద్వయత్తిల్ మతుప్ప్రకృతినిత్యయోగత్తై అర్థమెన్ను సోపపత్తికమాక ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఇఙ్గు ఉపాయదశైయిలుమ్ ఇత్యాదియాల్-

సా-స్వా—ఆశ్రైయాలితి వాక్యద్వయత్తాలే తెళియప్రాప్తమిత్యంతేన.ఆనాలిఙ్గు పిరాట్టిక్కు అపృథక్సిద్ధిబోధకప్రమాణాంతరమిల్లాతె యిరుక్కమతుప్పాలే తానే శొల్లకూడుమో? ప్రమాణముణ్డానాలుమ్ ఉత్తరఖండత్తిలె మతుప్పు నిత్యయోగపరమన్ఱికే యిరుక్కత్ద్విరూపమాక పూర్వఖండత్తిల్ మతుప్ప్రకృతినిత్యయోగపరత్వమ్ శొల్లకూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇఙ్గితి. ఉపాయదశాయాం లక్ష్మ్యా శ్రీసహ వ్యాప్నోషి కేశవః. ఫలదశాయాం "వైకుణ్ఠేతుపరేలోకే శ్రియాసార్ధం జగత్పతిః। నిత్యైర్భక్తైః సహాజగన్నాథే,,

సా-ప్ర—ఏవం పృథక్స్వరూపవిగ్రహాభ్యామపృథక్సిద్ధాయా లక్ష్మ్యాః "లక్ష్మ్యా శ్రీ సహ వ్యాప్నోషి కేశవః. వైకుంఠేతు పరే లోకే ,, ఇత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యాదేతన్మంత్రే పురుషకారత్వోపాయత్వోపేయత్వానాం ప్రతిపాదనస్యాపేక్షితత్వాల్లక్ష్మ్యా శ్చోక్తాకారత్రయయోగాచ్చ ఖండద్వయేపి మతుపా ఆకారత్రయోపయోగీ నిత్యయోగ ఉచ్యత ఇతి దర్శయన్నస్య సాంప్రదాయికత్వం పూర్వఖండే తత్ప్రదర్శనఫలం చాహ- ఇఙ్గు ఉపాయేత్యాదినా.

సా.వి. నత్వపృథక్సిద్ధప్రతీతిః-నరపతిరేవసర్వేలోకా ఇత్యాదావపి అపృథక్సిద్ధప్రతీతిప్రసంగః-తస్మాత్ప్రమాణానురోధేన పృథక్సిద్ధత్వాపృథక్సిద్ధత్వే జ్ఞాతవ్యే- నమతుప్సాహిత్యతదభావాభ్యామితిప్రఘట్టకాశయః-శ్రీస్వామిక్కు మతుప్ ఉపయోగవిశేషత్తాలే ప్రమాణసిద్ధమాన నిత్యయోగత్తై చ్చొల్లుకిరతి వ్యక్తం - ఇదానీం తదేవ విశదయన్నుపసంహరతి . ఇఙ్గు ఉపాయదశైయిలుమితి-ఇహ ఉపాయదశాయాం లక్ష్మీసాహిత్యే ప్రమాణం "లక్ష్మ్యా శ్రీ సహ వ్యాప్నోషి కేశవ,, ఇతి-ఫలదశాయాం సాహిత్యే ప్రమాణం "వైకుంఠేతుపరేలోకే శ్రియా సార్ధ,,

సా- సం— అస్త్వేవం తతః కిమిత్యత్రాహ - ఆశ్రైయాలితి - మాత్రచా విశదప్రతిపాదకప్రమాణాంతరవ్యవచ్ఛేదః . తర్హి నిర్ధారణం కథమిత్యపేక్షాయాం సామాన్యేన తన్నిర్ణయప్రకారమాహ- అనపిన్నితి - మత్వర్థీయప్రత్యయతదభావయోర్నిశ్చాయకత్వాభావే సతీత్యర్థః . అస్త్వేవం ప్రకృతే కిమాయాత మతఆహ - ఇఙ్గితి . "విష్ణోః శ్రీరనపాయినీ - లక్ష్మ్యా శ్రీ సహ వ్యాప్నోషి కేశవః. శ్రీమన్నారాయణ స్వామిన్ననన్య శరణస్తవే ,, త్యాదిక ముపాయదశాయాం , "శ్రియా సార్ధం జగత్పతిః ,, ఇత్యాదిక ముపేయదశాయాం చ నిత్యయోగే ప్రమాణం ద్రష్టవ్యం- పురుషకారత్వమేవ శ్రియ ఇతి వక్ష్యతి ,,

సా— ఇమ్మంత్రత్తిల్ ఇవ్వర్థమ్ ప్రకాశిప్పిక్కైక్కు అపేక్షితమాకైయాలుమ్, పూర్వోత్తరఖండఙ్గళిల్ మతుప్పాలే "సభార్తుశ్శరణాగతం - భవాంస్తు సహవైదేహ్యా ,, ఎన్ఱురపడియే పిరివత్తపడిశొల్లిత్తాయిత్తు - నమ్మాళ్వారుమ్ "అకల కిల్లేన్ ఇఱైయుమ్ ఎన్ఱలర్ మేల్ మఙ్గై యుఱై మార్పా ,, ఎన్ఱుమ్ - " ఒణ్ తొడియాళ్ తిరుమకళుమ్ నీయుమే నిలానిఱ్ప ,, ఎన్ఱుమ్

సా-దీ — ఇవ్వుపాయోపేయదశైయిల్ నిత్యయోగత్తుక్కు ప్రమాణాంతరముమ్ కాట్టుకిఱార్. నమ్మాళ్వారుమ్ మిత్యాదియాల్. అకలకిల్లేన్ ఎన్ఱు ఉపాయదశైయిల్ నిత్యయోగత్తై అనుసంధిత్తార్ - ఒణ్ తొడియాళ్ ఇత్యాదియాలుపేయదశైయిల్ నిత్యయోగత్తైయుమ్. ఇఙ్గు మఙ్గుమ్ తిరుమాలన్ని ఎన్ఱు ఉపాయోపేయదశైకళ్ ఇరణ్డిలుమ్ నిత్యయోగత్తై అనుసంధిత్తారెన్ఱపడి - అకలకిల్లేన్ ఇత్యాది - ఇఱైయుమ్ అకలకిల్లేన్, ఇఱైయుమ్, క్షణ కాలముమ్ - అకలకిల్లేన్, పిరియ శక్తైయాకిఱిలేన్ ఎన్ఱు కొణ్డు - అలర్ మేల్ మఙ్గైయాళ్, కమల వాసియు వతియాళ్. నిత్యవాసమ్ పణ్ణప్పడుమ్ మార్పై యుడైయవనే ఎన్నైక్కు - ఒణ్ తొడియా

సా-స్వా—త్యాది ప్రమాణమ్. ఇమ్మంత్రత్తిలితి - ఉభయనిరూపిత శేషత్వాశ్రయస్యోభయప్రతిసంబంధిక కైంకర్యస్యైవోద్దేశ్యతయా తదర్థముత్తరఖండేపి శ్రియోనిత్యయోగస్యాపేక్షితత్వాదిత్యుక్తరుత్తు - ఇప్పడి యానాల్ కూటస్థరాన నమ్మాళ్వార్ " ముకిల్ వణ్ణ నడియై యడైన్తు ,, ఇత్యాదికళిలే ద్వయవివరణమ్ పణ్ణియరుళినవర్ శ్రియో నిత్యయోగత్తై చ్చొల్లామైయాలె కూటస్థసంప్రదాయ విరుద్ధమాక నిత్యయోగత్తై మంత్రార్థమాక చ్చొల్లలామో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. నమ్మాళ్వారుమితి - అకలకిల్లేనిత్యాది - ఇఱైయుమ్, క్షణకాలముమ్ - అకలకిల్లేన్, అకలుక్కై - పిరివు, పిరియ శక్తైయాకానిరిఱ్గేనల్లేనెన్ఱు. అలర్, పుష్పమ్- మేల్, ఉపరి - కమల కుసుమోపరి వర్తమానైయాన - మఙ్గై, యువతియాళ్ - లక్ష్మ్యా. ఉఱై, నిత్యవాసమ్ పణ్ణప్పడుమ్. మార్పై, వక్షస్సైయుడైయవనే ఎన్నైక్కు - ఒణ్ తొడియాళిత్యాది - ఒణ్, అఴకియ తాన. తొడి, హస్తాభరణం - ఆకారస్యత కాదేపరేటకారాదేశః - సురూపహస్తాభరణశాలిని. తిరుమకళుమ్, లక్ష్మీయుమ్ నీయుమ్,

సా-ప్ర— పిరివత్తేత్యాది - అవినాభావ ఉక్త ఇత్యర్థః. అకలకిల్లేనిత్యాది. క్షణమపి విశ్లేషం నసహ ఇతి పద్మాలయయా శ్రియా అధిష్ఠిత వక్షస్థలేతి చ. ఒణ్ తొడియాళిత్యాది - విశ్లేష ప్రసంగరాహిత్యేన సద్వ్యాభరణభూషితాయా లక్ష్మ్యాస్తవచోభయో విశ్వశేషిత్వేన విశ్వనియంతృత్వేన స్థితయో

సా-వి— మిత్యాది- అపేక్షితతమమాకైయాలుమితి- ఖండద్వయేడపాయఫలప్రతిపాదకే శ్రీమచ్ఛబ్దప్రయోగాదితి భావః- పిరివత్త, అవినాభావః- ఉక్తార్థే శ్రీశఠకోపసూక్తిం సంవాదయతి. నమ్మాళ్వారుమితి- అకలకిల్లేనిత్యాది- ఇఱైయుమ్, క్షణమపి - అకలకిల్లేన్, విశ్లేషం నసహ ఇత్యర్థః. అలర్ మేల్ మఙ్గైయుఱై మార్పా, పుష్పోపరిస్థిత శ్రియాధిష్ఠిత వక్షస్థల ఇత్యర్థః- ఒణ్ తొడియాళితి వ్యాఖ్యానం.

సా-సం— తత్రైవ నిత్యయోగో వాచ్య ఇత్యపేక్షితమాకైయాలుమిత్యుక్తః - అవతారదశాయామప్యుపాయోపేయదశయో ర్నిత్యయోగ సూచనాయ " సభార్తుశ్శరణా ,, విత్యాది - నీయుమే ఇత్యుక్త్యా " అనీశయాశరీరం స్వధయాత దేకం - నాన్యత్కించన మిషతే ,, త్యాదిభిః కారణదశాయామపి యుగపయో ర్నిత్యయుక్తతయైవావస్థానపరాభిః దృష్టం సామర్థ్యకాం దృష్ట్వాప్యరోపకాలగోష్ఠ్యామంతర

మూ — ఇఙ్గుమఙ్గుమ్ తిరుమాలన్ఱి యిన్మైకణ్డు,, ఎన్ఱుమ్- ఉపాయదశైయిలుమ్, ఫలదశైయిలుమ్, శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ ఒన్ఱిన నిత్యయోగత్తై అనుసంధిత్తార్ - ఇవ్వనుసంధానమ్ సాపరాధర్క్కుమ్ అణియుడాతే నిశ్శై త్తపోతే అఱ యిరుక్కైక్కు ఉఱుప్పామ్ - ఇప్పడి అపేక్షిత మాన

సా-దీ—ళిత్యాది - విలక్షణాభరణ ముడైయవళాన తిరుమకళున్నియుమాక- నిలానిర్వ,వర్తియానిర్యా,పరమపద ఇతి శేషః - ఇఙ్గుమఙ్గుమిత్యాది . ఇఙ్గుమ్, ఇవ్విడత్తిలుమ్ - అఙ్గుమ్, అవ్విడత్తిలుమ్ - ఉపేయదశైయిలుమ్ - తిరుమాలన్ఱి, శ్రీవిశిష్టనాన నారాయణనన్ఱి- ఇన్మై, వేఱొరువరిల్లామైయై కణ్డు- ఇతి ఇత్తనిత్యయోగత్తుక్కు ప్రయోజనత్తై కాట్టుకిరార్ . ఇవ్వనుసంధాన మిత్యాదియాల్ - అణియుడాతే, ఘటకరల్లైయో వెన్ఱు - విరక్కలియాతే. ఇని నారాయణశబ్దార్థత్తై అరుళిచ్చెయ్యక్కోలి ప్రసంగమ్ సంపాదిక్కిరార్- ఇప్పడియిత్యాది-

సా-స్వా— దేవరీరుమ్ - నిలానిర్వ,వర్తియా నిర్యా . పరమపదే ఇతి శేషః- ఇఙ్గుమిత్యాది. ఇఙ్గుమ్ , ఉపాయదశైయిలుమ్. అఙ్గుమ్ , పరమపదే . ఫలదశైయిలుమ్ - తిరుమాల్ , తిరు, శ్రీః - తస్యాం, మాల్, వ్యామోహత్తై యుడైయ . నిత్యశ్రీవిశిష్ట నారాయణనై యన్ఱి , నారాయణం వినా - ఇన్మై, ఇల్లామై కణ్డు, శ్రీమంతం వినా అన్యోనాస్తీతి దృష్ట్వేత్యర్థః - ఉత్తరఖండత్తిలే శేషభూతస్వత్వం కయోర్జ ద్దృశ్యతయా నిత్యయోగ మపేక్షితమానాలుమ్ పూర్వఖండత్తిలె అపేక్షితోపయోగ విశేషమేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . ఇవ్వనుసంధాన మితి . అణియుడాతే, ఘటకరిల్లై యెన్ఱు సంశయప్పడాతే . అనాలుమీశ్వరన్ సాపరాధవిషయే నిగ్రహసంకల్పనాయ్ దండధరనాకైయాలె అంతఃపురవార్తా మప్యనాకర్ణ్య క్రూరస్వభావ దుష్టరాజన్యాయాత్కేవలం నృశంసనాకిల్ నిత్యంపురుషకార సన్నిధానస్యాపి నిశ్శంక మాశ్రయణోపయుక్తత్వాభావా న్నిత్యయోగపరత్వం మతుపో వ్యర్థమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్, ఇప్పడి ఇతి . నిరుపాధిక సంబంధరహితనిర్గుణదుష్టరాజ సుఘటక

పా . ప్ర — స్సతోఽతివ . ఇఙ్గుమఙ్గుమ్ తిరుమాలిత్యాది - ఇహచాముత్రచ శ్రీమతోఽవినా భావం దృష్ట్వేతివ . అణియుడాత ఇత్యాది . సహకార్యంతర మనపేక్ష్యాపేక్షా సమకాల మాశ్రయణోపయుక్తం భవేదిత్యర్థః . అథ నారాయణ శబ్దార్థ మాహ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా-

సా-వి—ఇఙ్గు,ఇహ- ఉపాయదశాయాం-అఙ్గుమ్,ఉపేయదశాయాం-తిరుమాల్,శ్రీమోహవంతంభగవంతం అన్ఱి,విహాయ-శ్రీవిశిష్టంభగవంతం విహాయ.ఇన్మైకణ్డు,అన్యస్యాభావందృష్ట్వా-నిత్యయోగానుసంధానస్యప్రయోజనాంతరమాహ - ఇవ్వనుసంధాన మితి - అణియుడాతే,భగవదాశ్రయణే ఘటకో నాస్తీత్యవిచార్యైవ - అథనారాయణ శబ్దమ్ వ్యాఖ్యాతుం ప్రసంగం సంపాదయతి . ఇప్పడి యపేక్షిత మానేతి -

సా-సం—గవేషణాన్నివృత్తస్త్వచ్ఛరణా వేవోపాయత్వేనాశ్రిత ఇత్యర్థః లాధాచ్ఛ్రియఃకాలతోఽసంకుచితయోగరూపో నిత్యయోగోఽనుసంహిత ఇతిభావః-ఇఙ్గుమితి-ఇహాముత్రచశ్రియానిత్యయుక్తంవినా ఘటకాంతరాభావ మధ్యవస్య పురుషకారస్యాత్రాపేక్షితత్వప్రకారం శ్రీమత్త్వానుసంధానస్య ఫలమాహ - ఇవ్విత్తి - అణియుడాతె , నిశ్శంకం - అథ నారాయణపదం వ్యాఖ్యాతుమవతారయతి- ఇప్పడితి

మూ—పురుషకారమ్తానుమ్ తన్నేత్తమామ్పడియిరుక్కిఱన, నారాయణ శబ్దత్తిల్తోత్తు కిర సంబంధముమ్ గుణఙ్గళుమ్. ఇతు " తన్నడియార్ " ఎన్కిఱ పాట్టిలే కాణలామ్.

సా-దీ—తన్నేత్తమ్, అనపేక్షితత్వా దభ్యధికమిత్యర్థః- ఇరుక్కిఱన వెన్ఱు బహువచనప్రయోగమ్. సంబంధం, స్వస్వామిభావాదిః - గుణఙ్గళ్, వాత్సల్యాదికళ్ - ఇవ్వర్థత్తిల్ప్రమాణమ్కాట్టుకిరార్ - ఇతు తన్నడియారిత్యాది. తన్నడియార్ తిరత్తు త్తామత్తై యాళాకిలుమ్శిత్తైకుత్తైకుఱ మేలెన్నడియా రతు శెయ్ యార్ శెయ్తారేల్ నన్ఱు శెయ్తా రెన్పర్పోలు మితి - తన్నడియార్తిరత్తు, స్వాశ్రితర్ పక్కల్- తామత్తైయాళాకిలుమ్, కమలవాసినియానాలుమ్. ఇత్తాల్ పిరరిడత్తిల్ కైముతిక న్యాయమ్ తోత్తుకిరతు. శిత్తైకు, కుత్తమ్ - ఉత్తైకుఱ మేల్, శొల్లుమాకిలుమ్- ఆకిలు మెన్కిఱయాల్ శొల్లాళెన్ఱుసిద్ధాంతమ్. ఎన్నడియార్, మద్భక్తాః. అతు శెయ్యార్, ప్రతిబుద్ధరప్పడి చ్చెయ్యార్- శెయ్తారేశ్, అప్రతిబుద్ధర్ శిలర్ శెయ్తార్కళాకిలుమ్. నన్ఱుశెయ్తార్, నన్నాక చ్చెయ్తార్- అతావతు? అతుకుఱ నామనోన్మ్యదుప్రకృతికళుకుఱ

సా.స్వా— సన్నిధానస్య వైయర్థ్యేఽపి నిశ్శంకమాశ్రయణయోగ్యగుణసంబంధవతిభగవతితాదృశఘటకసన్నిధానే నిశ్శంకతాయాం కిముత వక్తవ్య మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ " భవతీ సంబంధదృష్ట్యాహరి " మెన్కిఱ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఆత్తైయాలే తాదృశగుణరహితనెన్న వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతతి, తన్నడియార్ తిరత్తు త్తామత్తైయాళాకిలుమ్ శిత్తైకుత్తైకుఱ మేలెన్నడియారతుశెయ్యార్ శెయ్తారేల్ నన్ఱు శెయ్తారెన్పర్ పోలవుమ్, స్వదాసవిషయే కమలవాసినీ శ్రీరపి - శిత్తైకు, కుత్తమ్ శొల్లుమాకిలుమ్ - ఎన్నడియారతు శెయ్యార్, అస్మద్దాసాస్త న్నకుర్యుః - శెయ్తారేల్, ప్రారబ్ధవశేన కుర్యుశ్చేదపి సముచీనమేవ కృతవంతఇతివదన్నివాసేభగవానితి గాథార్థః- పురుషకార

సా-ప్ర— తన్నేత్తమామ్పడి యిరుక్కిఱన, స్వస్వామిభావసంబంధవాత్సల్యసౌశీల్యసౌలభ్యాదయస్స్వాశ్రయభూతభగవదాశ్రయణేపురుషకారోప్యనపేక్షితఇతిజ్ఞాపయితుంసమర్థావర్తంత ఇత్యర్థః ఏవంపురుషకారానపేక్షా ప్రయోజకత్వాత్ సాక్షాత్కృత భగవత్స్వరూపైస్సూరిభిరపి తథోక్తేషాం యుక్తత్వామాహ- ఇతు తన్నడియారిత్యాదినా - భగవాన్ స్వభక్త విషయే సర్వలోకజననీ ప్రార్థలయాపి పైశున్యంకరోతి

సా-వి—పురుషకారమ్తానుమ్,పురుషకారశ్చ-తన్నేత్తమామ్పడియిరుక్కిఱన,నిరపేక్షయాతిశయితరూపేణవిద్యంతే. అతిశయితత్వంచ భగవదాశ్రయణే పురుషకారోపి నాపేక్షణీయ ఇతి జ్ఞాపకసామర్థ్యం. అత్ర ప్రమాణమాహ - ఇతు తన్నడియారితి - ఇతు, ఏతదతిశయితత్వం - తన్నడియార్ తనిరత్తుత్తామత్తైయాళాకిలుమ్ శితకు త్తైకుఱ మేల్ ఎన్నడియారతు శెయ్ యార్ శెయ్తారేల్ నన్ఱుశెయ్తారెన్పర్ పోలుమితి గాథా. అస్యార్థః - తన్నడియార్ తనిరన్ను, స్వాశ్రిత విషయే - తామత్తై యాళాకిలుమ్,

---

సా.సం—ఘటనాయానిశ్శంకాశ్రయణాయ వాఅపేక్షితమాన.తన్నేత్తమామ్పడి,అనపేక్షితత యాఽధికఇతి బుద్ధిజనకతయావస్థితః - సంబంధః, శరీరాత్మ భావ నియామక శేషశేషిభావాదిః-గుణాః, కారుణ్యాదయః. నారాయణ శబ్దత్తిల్ తోత్తుకిర సంబంధముమ్ గుణఙ్గళుమ్ ఇప్పడి యపేక్షితమాన పురుషకారమ్తానుమ్ తన్నేత్తమామ్పడి యిరుక్కిఱనే త్యుక్త్వా నారాయణ పదం వ్యాఖ్యానాయావతరితం భవతి- నారాయణశబ్దస్య శరణ్యత్వోపయోగ్యాకారపరత్వే ప్రమాణం. ఇతుతన్నడియారితి.శ్రీమచ్ఛబ్దే నైవధర్మ్య

మూ—“శ్రీధర శ్శ్రీకర శ్శ్రేయశ్శ్రీమాన్ లోకత్రయాశ్రయః”, ఇత్యాదికళిలే భగవన్నామమాక ప్రసిద్ధమాన

సా.దీ—పురుష ప్రపత్త్యా వాతల్ అతువుమ్ కైతప్పిన పోతు లఘు శిక్షై యాలే యాతల్ క్రోడీకరిక్క విరు శిక్కరో మెన్ను కరుగ్తు. ఎన్నర్ పోలు మెన్నైక్కియాల్ అతు దోషమన్నెన్ను తిరువుళ్ళ మల్ల వెన్ను ఫలిక్కి రతు - ననుశ్రీమానెనిఱ శబ్దమే భగవానుక్కు సాధారణ నామధేయమాయ్ విశేష్యమాక వర్తా యిరుక్క నారాయణశబ్దమ్ మికుతియన్రో? ఏకవాక్యత్తిల్ విశేష్యపదద్వయమ్ ఆకా కూడుమో? ఎన్నపూర్వఖండ త్తిలుపాయోప యుక్తగుణాది విశేషాను సంధానార్థమాకవుమ్, ఉత్తరఖండత్తిల్ సర్వవిశిష్టా ప్రాప్యనా కతోక్తైకాక్కవుమ్ నారాయణశబ్దమ్ వేణ్డుకైయాల్ ఇఙ్గు శ్రీమచ్ఛబ్దమవిశేషణమాక ప్రయోగిక్కైక్కి యాల్ మికుతియన్రిక్కిరార్. శ్రీధర ఇత్యాదియాల్ -

సా.స్వా—భూతయాకమలయా అసంభావితపైశునేక్ష తేపిదా సాంగీకరోతీత్యుక్త్యా పురుషకారాభావెవిరుతు లో న్మశ్రీభగవాన్ ప్యానతిక్రమణీయ పురుషకార సన్నిధానే కిముత కర్తవ్య మెన్నుకరుతు - ఆకైయాలిష్వ ర్థముమ్ సంప్రదాయసిద్ధ మెన్నుకరుతు - ఇఙ్గు శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ భగవదసాధారణ నామమాయిరుక్కై యాలే నారాయణశబ్దమ్ మికుతియన్రో? ఏకవాక్యత్తిలిరణ్డు విశేష్య పదప్రయోగ మనుచిత మన్రో? ఉపాయత్వోపయుక్త గుణానుసంధానార్థమ్ నారాయణ శబ్దమ్ వేణ్డుకైయాల్ ప్రథమ నిర్దిష్ట శ్రీ మచ్ఛబ్దమ్ విశేషణ మెన్నిలానాలుమ్ ఉత్తర ఖండత్తిల్ నారాయణశబ్దమ్ మికుతియన్రో? ఎన్ను శంకి త్తు పరిహరిక్కిరార్ - శ్రీధర ఇతి - ఇ నారాయణశబ్దార్థ మెనుకిదిగుమంత్రాధికార త్తిలేశాల్ లిత్తైన్

సా.ప్ర— చేదపరాధం జ్ఞాపయతి చేన్మద్భక్తా న పాపం కుర్యుః యాదికుర్యుః ప్రారబ్ధపాపఫలమభుంజతేతి సమీచీన మేవాకుర్వన్నితి వదేదిత్యర్థః - ప్రారబ్ధ పాపఫలతయా కృతస్యాపి పాపస్య లఘు దండాది హేతుత్వే నాసామీచీన్యాదివశబ్ద ప్రయోగ ఇతిభావః - శ్రీమచ్ఛబ్దేన శ్రియఃపతిత్వేన నామతయా చ నారాయణ ఏవ బోధ్య ఇతి నారాయణపద వైయర్థ్య శంకా మనూద్య పరిహరతి తస్య పూర్వార్ధ గతోక్త సకలార్థవత్త్వే వ్యపాయత్వోపయుక్తా వాత్సల్యాదయ ఏవానుసంధేయా ఇతి ప్రదర్శ్య తే షాం స్వరూప ముపయోగ ప్రకార మప్యాహ. శ్రీధర ఇత్యాదినా -

సా.వి—భగవదత్యంత వల్లభా పద్మాలయాపి- శతతు, దోషమ్ ఉత్తెనక్కు మేత్, ఉక్తవత్యపి, అపిశబ్దేనఆశ్రి తే విషయే దోషం నవదేత్తథా సంభావితత్వేపీతి సూచ్యతే - ఎన్నడి యార్, మద్భక్తాస్త ఉత్తమ ప్రకృతి కాః - అతు శెయ్యార్, పాపం నకుర్వంతి - శెయ్తారేల్, మధ్యమప్రకృతికాః కుర్వంతి చేత్- నన్రు శె య్తా రెన్నర్ పోలుమ్, సమీచీన మకుర్వన్నిత్యంగీకుర్వంత ఇవ కృమా మహే - మృదుప్రకృతీనాం ప్రాయ శ్చిత్త ప్రవర్తనేనవా, కఠినప్రకృతీనాం లఘుశిక్షయా వా, అంగీకుమ ఇత్యర్థః - లక్ష్మ్యాదిభిరాశ్రిత విషయే దోషోపపాదనం కృతం చేదపి తాదృశ దోష పేక్షణ రూప వాత్సల్యాది గుణా అతిశయితా భి ద్యంత ఇతిభావః. ననుశ్రీమచ్ఛబ్దస్య సహస్రనామసు భగవన్నామత్వేన పఠితత్వాత్తత ఏవ విశేష్య ప్రతిపత్తౌ నారాయణ శబ్దః కిమర్థ ఇత్యాశంక్య తదుపయోగమాహ - శ్రీధర ఇతి-

సా.సం— శ్రీమదుపయుక్తం నారాయణ శబ్దేనే త్యాశంక్య తస్య ప్రయోజన ద్వయ ప్రదర్శనేన శ్రీ మచ్ఛబ్దస్య విశేషణ పరత్వ నిర్ధారణేన తాం పరిహరతి. శ్రీధరఇతి.

[illegible]— శ్రీమ[illegible] మ యూతో [illegible] విశేషా (గుణా ద్య) నుసంధానార్థమాకవుమ్, ఉ[illegible] [illegible] శేషిత్వ [illegible] శేషి[illegible]సాయ్ తోటు[illegible] వుకు, నారాయణశబ్ద[illegible] పేషితయా [illegible] యాల్[illegible] మచ్ఛబ్దమివిశేషణ(పర)మ్. ఇఙ్కు నారాయణశబ్దత్తుక్కు మూలమంత్రాధికార త్తిల్ (అనేక) వ్యుత్పత్తి [illegible] అర్థఙ్గళెల్లామ్ వివక్షితఙ్గళ్ [illegible] త్తిల్ నారాయణ శబ్దత్తుక్కు శరణ్యత్తై [illegible] నిక[illegible] సంగ్రహితఙ్గళాన వాత్సల్య, స్వామిత్వ, సౌ[illegible], సౌ[illegible], [illegible] జ్ఞాన, [illegible] శక్తి, స[illegible] సంకల్పత్వ, పరమకా రుణికత్వ, కృతజ్ఞత్వ, స్థిరత్వ, పరిపూర్ణత్వ, [illegible] మోదారత్వాది కళ్యాణగుణ[illegible] ప్రధా[illegible].

సా.దీ— విశేషణమ్, అవయవార్థత్తై విశేషిత్తు [illegible]మాయిరుక్కిఱ [illegible] - ఇఙ్గు ఉపాయత్వోపయు క్తమాక అనుసంధేయ గుణవిశేషఙ్గళ్ ఎతెన్న [illegible]ట్టుకిఱార్ - ఇఙ్గు [illegible] ఇత్యాది. వ్యుత్పత్తి క [illegible] ప్రకృతి ప్రత్యయార్థ భేద సమాస భేదఙ్గళాలే [illegible] - శరణ్యత్తై, ఉపాయ భావమ్ - «నికరిల్ పుకళా యులకు మూన్నుడైయాయెన్నై యాళ్వానే. నికరి లమరర్ మునిక్కణఙ్గళ్ విరుమ్బుమ్ తిరువేఙ్కడత్తానే», ఎన్గిఱ పదఙ్గళిల్ సంగ్రహిక్కఙ్గళాన [illegible] - నికరిల్ పుకళాయెన్ను వాత్సల్యమ్ సంగ్రహితమ్ ఉల కు మూన్నుడైయా ఎన్ను స్వామిత్వమ్. ఎన్నై [illegible] యాళ్వానే ఎన్ను సౌశీల్యమ్- నికరిలమరరిత్యాది [illegible]

సా.స్వా— లప్పోతు నారాయణశబ్దమ్ పూర్వార్ధకారోక్తిరత్యాత్[illegible] [illegible]ను సంధానమ్ అనుష్ఠాన కాల త్తిలశక్య మన్నో ? కతిప[illegible]గుణా[illegible] సంధానత్తిలే తాత్పర్యమ్ [illegible] [illegible]యామక [illegible]డో ! పూర్వ ఖండముపాయ పర [illegible] యుపాయత్వోప యుక్తత్వ [illegible] మక ముక్తి [illegible] ముపాయత్వోప యుక్తయావద్గుణఙ్గళ్ [illegible] నుసంధానమ్ శక్యఙ్గళో ? ఎన్న[illegible] యుకిరార్ - ఇఙ్గుత్తై ఇతి-నికరిలితి - నికరిల్పుకళా యెన్ను వాత్సల్యమ్. ఉలకు మూన్నుడైయాయెన్ను స్వామిత్వమ్. ఎన్నైయాళ్ వానేఎన్ను సౌశీల్య! నికరిలమరరిత్యాదినా [illegible]మ్- తిరువేఙ్కడత్తానేఎన్ను సౌలభ్యంచ

సా ప్ర— అనృశంస్యాదిశ [illegible]దారత్వా దీ[illegible]ర్థః.

సా.వి— విశేషణమితి, నారాయణశబ్దస్య గుణవిశేషా[illegible]నుసంధానార్థమావశ్యకత్వా చ్ఛ్రీమచ్ఛబ్దః కేవల యౌగికో విశేషణభూత ఇతి భావః. నిక[illegible]త్యాది «నికరిల్ పుకళా యులకు మూన్నుడైయా యెన్నై యాళ్వానే నికరిలమరర్ మునిక్కణఙ్గళ్ విరుమ్బుమ్ తిరువేఙ్కడత్తానే, అస్యాం గాథా[illegible]ం- నికరిల్ పుకళామ్ నిస్సమాన పురుషార్థ భూత ఇతి వాత్సల్యం సంగ్రహితం. ఉలకు మూన్నుడైయాయ్, లో కత్రయవానితి, స్వామిత్వం- ఎన్నైయాళ్వానే, అతినీచస్యమమాపి రక్షక ఇతి సౌశీల్యం- నికరిలమరరితి సౌలభ్యం- ఇత్యాదయో గుణా అనుసంహితాః - అన్యే సర్వజ్ఞత్వాదయో గుణా అర్థాత్సిద్ధా[illegible]

సా.సం— గుణాదీత్యాది శబ్దస్సంబంధపరః - సర్వ విశిష్టనాన, [illegible]రపద ప్రతిపన్న సర్వ వి [illegible] అవయవ శక్తి పురస్కారేణ వాశ్రీమచ్ఛబ్ద వాచ్య పరతయా వా ప్రథమ శ్రుత శ్రీమచ్ఛబ్దానంతర [illegible] రాయణ పద విశేషణ మితి నపౌనరుక్త్య మితి భావః - అథ పూర్వఖండ నారాయణపదవివక్షి త [illegible] జాతం తత్రాపి ప్రధాన తమంచాహ - ఇఙ్గుత్తై ఇతి - నికరిల్ పుకళాయ్, నిస్సమాభ్యధి క కల్యాణ గుణ స్సః- వాత్సల్యాదీనాం ప్రపదనోపకారకత్వా తిశయాత్ప్రాధాన్యమిత్యుక్తిః- తేషాం

మూ— ఇవత్తిల్ వాత్సల్యమావతు ? ''దోషోయద్యపితస్యస్యాత్,, ఎన్కిఱ పడియే ఆశ్రితనుడైయదోష పాగాతే అంగీకరిక్కై కిఱాన ఇరక్కమ్.

సా. దీ — సౌలభ్యం సంగృహీతం - సర్వజ్ఞత్వాదిక శిష్టాట్కలర్థాత్సిద్ధజ్గళ్. ఆదిశబ్దమ్ మార్దవా జవాది సంగ్రాహకమ్ - ఇని యత్తైకే వాత్సల్యాది కళుడైయ స్వరూపత్తైయుమ్ శరణ్యా తో పయుక్త మాన మైయుమ్ కాట్టు కిఱార్ - ఇవత్తిల్ వాత్సల్య మావతెన్ఱు తుడజ్గి - దోషో యద్య పీతి - తస్య, శర ణాగతస్య- దోషో యద్యపిస్యా త్తన్నత్యజేయమితి-ఇరక్కమ్, స్నేహవిశేషః-అస్యగుణస్యప్రయోజనమాహ-

సా-స్వా— సంగ్రహీతమ్ . అనాలుమిగ్గుణజ్గళ్ శరణ్యతోప యుక్తతయా ప్రధాన తమజ్గళెన్నపోమో? వాత్సల్యమావతు దోష భోగ్యత్వమో ? దోషాదర్శిత్వమో ? ఆద్యే సర్వముక్తి ప్రసంగః- అంత్యేసర్వ జ్ఞత్వహానిః - ప్రకృతోపయోగా భావశ్చ - స్వామిత్వం, క్షేత్రాది స్వత్వ ప్రతిసంబంధిక యజ మానత్వం - ఇతు చేతన రక్షణోప యుక్తమో ? సౌశీల్యం, శోభన వృత్తవత్త్వమ్. ఇత్యాశ్రిత దుర్వృత్త ద్రష్టు స్తద్వి షయే అనాదరావహత్వా త్ప్రకృత విరుద్ధమ్ - సౌలభ్యమ్, సుఖేనలబ్ధుమర్హత్వం - ఇతువిభువాన ఇవ నుక్కు గుణమన్ఱు - సర్వజ్ఞత్వమ్, సర్వవిషయ జ్ఞానవత్త్వమ్- ఇతునిత్యముక్తాదౌ సర్వపద జన్యజ్ఞాన వతిబ ద్ధచారి ప్రసక్తమ్ - అపరాధ దర్శిత్వం దండనోపాయ వేదిత్వ రూపతయా శ్రితభయావహమాకైయాలే ప్రకృత విరుద్ధంచ - సత్యసంకల్పత్వం, సత్, జీవః - త్యైః , అచేతనం . సంకల్పః, ఐక్యబుద్ధిః . చేతనా చేతనైక్య బుద్ధిమత్త్వంసిద్ధాంతవిరుద్ధం ప్రకృత విరుద్ధంచ - సర్వశక్తిత్వం '' విష్ణు శక్తిః పరాప్రోక్తా క్షే త్రజ్ఞాఖ్యా తథాపరే,, త్యుక్త సర్వ శక్తిత్వం ప్రకృతానుపయుక్తం - పరమ కారుణికత్వం, పర దుఃఖ దుఃఖిత్వం చేన్నిర్దుఃఖిత్వ శ్రుతి విరోధః- పరదుఃఖాసహిష్ణుత్వం చేత్తస్య సోపాధికత్వే లౌకిక ప్రభుసా ధారణ్యం • నిరుపాధికత్వే సర్వముక్తిప్రసంగః - కృతజ్ఞత్వంచ కృతవిషయజ్ఞాన వత్త్వం . ఇదం సర్వజ్ఞ స్య సగుణః. కృతఘ్న సాధారణంచ- స్థిరత్వంచ,నిత్యత్వం. ప్రకృతానుప యుక్తం- పరిపూర్ణత్వం, సర్వ సంపన్నత్వమ్ . స్తబ్ధతా హేతుత్వా దనుపయుక్తం - పరమోదార త్వం, పరమేషూదార త్వం - అ కించనస్యా నుప యుక్తం • ఉత్కృష్టో దారాంతర రహితత్వం చేత్ • '' ఉదారా స్సర్వ ఏవైతే ,, ఇతి వాదినో ససంభవతి • అకైయాల్ ఇవైకళ్ ప్రకృతోప యుక్త జ్గళాక వను సంధేయజ్గళెన్కిఱతెజ్ఞనే? ఎన్నఇగ్గుణజ్గళుడైయస్వరూపోపయోగజ్గళై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇవత్తిలిత్యాదినా-ఇరక్కమ్, స్నేహవిశేషః-

సా.వి—ఏవం ప్రాధాన్యేనానుసంధేయ గుణాన్ప్రదర్శ్య వాత్సల్యాదీనాం స్వరూప ముపయోగంచాహ • ఇవత్తిలితి - దోషో యద్యపీతి '' మిత్ర భావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన । దోషో య ద్యపి తస్య స్యా త్సతా మేతదగర్హితమ్ ,, మితి శ్లోకః . మిత్రభావేన , మితా త్త్రాయత ఇతి మిత్రం, శరణం భవేతి భావేన, తస్య శరణాగతస్య దోషా యద్యపి,అగ్రే తస్య దోష బుద్ధి సంభవేపి - దోషమ్ [illegible] షమగణయిత్వైవ . ఇరక్కమ్ , స్నేహః . దోషవిచార విరోధి స్నేహవిశేష ఇతియా [illegible] షభోగ్యత్వం నిరస్తం - దోషాణాం భోగ్యత్వే సర్వదా అపరాధానా మేవ కర్తవ్యత్వ ప్ర [illegible]

సా-సం— స్వరూపం తత్సాధ్యానుపకారాంశ్చ క్రమేణాహ.ఇవత్తి లిత్యాదినా-ఇరక్కమ్ , ప్రీతివిశేషః -

---

— ఇతు తన్ దోషఙ్గళై ప్పార్త్తు అకలామైక్కుఱుప్పామ్- స్వామిత్వమావతు? ప్రణవాదికళిల్ శిక్షిత మాన సంబంధ విశేషమ్ - ఇతు తన్ పేరాక రక్షిక్కు మెన్కిఱ తేత్త త్తుక్కుఱుప్పామ్- సౌశీల్యమావతు? తాన్ సర్వాధికనాయ్ వైత్తు త్తణ్ణియరాననిషాదవానరగోపాలాదికళోడేనీరంధ్రసంశ్లేషమ్పణ్ణుకై.ఇతు ,,అమ్మానాఴి ప్పిరావన నెన్విడత్తాన్ యానా,, రెన్నకలాతే. సౌరభ్య దూత్యాదిపర్యంతమాక అపేక్షిక్కు మ్పడి విశ్వసనీయతైక్కుఱుప్పామ్. సౌలభ్య మావతు ? సనకసనందనాది మహాయోగికళుక్కుమ్కూడ కిట్ట నిలమల్లాత తన్నై ,,సకలమనుజనయన విషయాతాంగతః,,ఎన్నుమ్పడి పణ్ణుకై.

సా- దీ — ఇతువెత్తు - చేతనన్ స్వదోషఙ్గళై ప్పార్త్తకలామైక్కుఱుప్పామ్ . స్వామి సంధానద్వారా సాధన మామ్ . స్వామిత్వ మిత్యాది - ప్రణవాదీత్యాది శబ్దేన ,, యస్యాస్మి న తమంతరేమి - దాసభూతా స్స్వత స్సర్వ ,, ఇత్యాదయ ఉపాత్తాః . శిక్షిత మాన , అనన్యార్హత్వేన శిక్షిత మాన దాసస్వామిభావ సంబంధ విశేష మెన్నై - తేత్తమ్ , విశ్వాసః . సర్వాధిక నాయ్ వైత్తు, సర్వాధిక నా యిరున్తిరున్త పడి . తణ్ణియరాన , అతి నీచరాన - నిషాదః , గుహః . వానరాః , సుగ్రీవాదయః - అమ్మానాఴిప్పిరా నిత్యాది . అఴిప్పిరాన్ , అఴియైయుడైయ ఉప కారకన్ - అఴిప్పిరానా యమ్మానాన వప్పీశ్వరన్ ఎవ్విడత్తాన్ , ఎన్గే యిరుక్కుమవన్ - యానార్ , నానవనైక్కిట్ట వెవ్విడత్తాన్ - అకలాతే , పిరియ నిన్నైయాతే - దూత్యాదీత్యాది శబ్దా ద్రాజసూయే ద్విజోచ్ఛిష్టా వ మార్జనాదౌ నియోజ్యత్వాది గృహ్యతే - కిట్ట నిలమల్లాత , ధ్యాతుమత్యన్త దూరనాన వెన్నై - అఘటిత

సా - స్వా— తేత్తమ్, విశ్వాసః- సర్వాధికనాయ్ వైత్తు, ఇరున్తు- తణ్ణియరాన, అతి నీచరాన . నిషాదః, గుహః- వానరః, సుగ్రీవాదిః- అమ్మానాఴిప్పిరానిత్యాది - అఴి, చక్రం - అఴియైయుడైయ- పిరాన్,ఉప కారక నాన . అమ్మాన్ , సర్వేశ్వరన్ - అవన్ వైకుంఠవర్తి - ఎవ్విడత్తాన్ , ఎన్గే యిరుక్కుమ్ - యానార్, అతి నీచ నాన నాన్ - అవనై కిట్ట వెవ్విడత్తాన్ . అకలాతే,పిరియ న్నినైయాతే- దూత్యాదీత్యాదిశబ్దేన రాజసూయే ద్విజోచ్ఛిష్టావమార్జనాదౌ నియోజ్యత్వంగృహ్యతే-కిట్టనిలమల్లాత,ధ్యాతుమత్యంత

సా - ప్ర— అకలామైక్కుఱుప్పామ్, అపర త్యాగాయ భవేత్ - శేషత్వ జ్ఞానార్హం స్వామిత్వ మిత్యర్థః- తణ్ణియరాన , నీచానైః - జటాయు కుబ్జా౽దయో గోపాలాదీత్యాది శబ్దార్థాః. అమ్మానాఴి ఇత్యాది . సర్వేశ్వర శ్చక్ర పాణి ర్నిత్య ముక్తానాం స్వాను భవ ప్రదో వైకుంఠేస్థితః క్వ ? సాంసారికక్షుద్ర ఫలానుభవశీలోఽతినీచోఽహం క్వేత్యవహారితానుసంధానేనావిశ్లిష్టస్సన్-సనకాదీతి- తేషామప్య

సా-వి—అస్యోపసంగమా - దోషఙ్గళైఇతి. అకలామైక్కు, అనివారణస్య . ఉరుప్పామ్, జ్ఞాపకం భవతి- తన్ పేరాక, స్వపురుషార్థత్వేన - రక్షిక్కుమ్, రక్షేత్- ఎన్కిఱ తేత్తుక్కు, ఇతి ధైర్యస్య - స [illegible]త్తు, సర్వాధికస్సన్ స్థిత్వా - తణ్ణియరాన, అతి నీచైః - మహతో మందైస్సహ నీరంధ్రేణ [illegible] శీల్య మిత్యర్థః - అమ్మా నాఴిప్పిరా నవనెవ్విడత్తాన్ యానారెన్నకలాతే . అఴి [illegible] ఉపకారకః - అమ్మాన్,స్వామీ- ఈశ్వరః - ఎవ్విడత్తాన్, క్వయంక్వ- యాన్,అహం. [illegible] ప్రసిద్ధోఽహం. అతినీచఃక్వేత్యర్థః - ఎన్నకలాతే , ఏవం ప్రకారేణ మామపరిత్యజ్యైవ. కిట్టనిలమల్లాత, ధ్యాతుమత్యంత దూరం - తన్నై, స్వాత్మానం- పణ్ణుకై,సకలమనుజనయనవిషయా

మూ— ఇతుకిట్టవరియనై నిఱ్ఱనిస్ప్రుహత్తైవారామైక్కుఱుప్పామ్-సర్వజ్ఞత్వమావతు? ‘‘అజ్ఞాతంనాస్తితే కించిల్-మోవేత్తియగపత్సర్వప్రత్యక్షేణసవాస్వతః,,ఎన్ఱుపడియేసర్వజ్ఞత్తైయుమ్సాక్షాత్కరిక్కై-ఇతుఆశ్రితర్గళ్కుక్కువేణ్డుమ్నన్మైకళిలుమ్కళైక్కవేణ్డుమ్విరోధికళిలుమివనఱియాతతిల్లైయెన్ఱుమ్అనుసంధానత్తుక్కుఱుప్పామ్. సర్వశక్తిత్వమావతు? అఘటితఘటనాసామర్థ్యమ్ - ఇతు సంసారికళాన నమ్మైనిత్యసూరిపరిషత్తితే నివేశిప్పిక్కవల్లనెన్ఱు నిశ్చయత్తుక్కుఱుప్పామ్ - సత్యసంకల్పత్వమావతు ? తన్సంకల్పత్తుక్కుత్తన్నాలుమ్ ప్రతిహతియన్ఱిక్కేయొழிకై. ఇతు‘‘అహంత్వాసర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామి’’ఎన్ఱ పాశురమ్ పఴுతాకాతెన్ఱ విస్రంభత్తుక్కుఱుప్పామ్ - పరమకారుణికత్వమావతు ? స్వార్థనిరపేక్షైయాన పరదుఃఖనిరాకరణేచ్ఛై- ఇతు అనంతాపరాధగ్గళైయుడైయ వర్కళుక్కుమ్ ‘‘మిత్రభావేనసంప్రాప్తం• యదివారావణస్స్వయమ్,, ఎన్ఱుపడియే ఒరు వ్యాజమాత్రత్తాలే క్షమిక్కుమెన్ఱు తెళివుక్కుఱుప్పామ్ - కృతజ్ఞత్వమావతు ? ‘‘నస్మరత్యపకారాణాం శతమప్యాత్మవత్తయా। కథంచిదుపకారేణ కృతేనైకేనతుష్యతి। ఋణం ప్రవృద్ధమివమే హృదయాన్నాపసర్పతి,, ఎన్ఱుపడియే అత్యల్పానుకూలవ్యాపారత్తైయుమ్ పరమోపకారమ్ పణ్ణినాప్పోలే మఱవాతొழிకై- ఇతు తన్పక్కలిలే తేనుమొరువల్లకఱికండాల్ ఇవన్నమ్మైయొరుకాలత్తిలుమ్కైవిడానెన్ఱిరుక్కైక్కుఱుప్పామ్.

సా-దీ—ఘటనాసామర్థ్యన్నామ? అఘటితస్య , అన్యేనకర్తుమశక్యస్య - ఘటనాయాం సామర్థ్యం• తెళివుక్కు , విశ్వాసత్తుక్కు - ఆత్మవత్తయా , గంభీరమనస్కతయా - కథంచిత్ , కేనాపి ప్రకారేణ - యథాతథావా పీతి యావత్ • ఋణం ప్రవృద్ధమివేతి - ‘‘ గోవిందేతి యదా క్రందత్కృష్ణా మాం దూరవాసిన ,, మితి పూర్వార్ధం - వల్లకఱి యావతు, వ్యాజమ్-

సా-స్వా—దూరనాన•అన్యేనకర్తుమశక్యస్యఘటనాయాంసామర్థ్యం,అఘటితఘటనాసామర్థ్యం-తెళివుక్కు, విశ్వాసత్తుక్కు-ఆత్మవత్తయా,గంభీరమనస్కతయా-కథంచిత్, కేనాపిప్రకారేణ - యథాతథావాపీతి యావత్•ఋణంప్రవృద్ధమివేతి•‘‘గోవిందేతి యదాక్రందత్కృష్ణామాందూరవాసిన,,మితిపూర్వార్ధం•వల్లకఱి,

సా-ప్ర— విషయభూతమాత్మానమిత్యర్థః• ఇతుఆశ్రితర్క్కిత్యాది - సార్వజ్ఞమాశ్రితేభ్యో దేయనివర్త్యయోరజ్ఞాతంనాస్తీత్యనుసంధానాయ భవేత్- అత్యల్పేత్యాది- అత్యల్పస్యాప్యధికస్యేవావిస్మరణానుసంధానం స్వకీయ సమ్యక్ప్రతిపదనస్యవా సముదాయ జ్ఞానపూర్వకద్వయవచనస్యవావగమేఅస్మాన్నపరిత్యజేదిత్యవసాతి

సా•వి— భూతత్వేనకరణం• కిట్టవరియర్,సమీపంగంతుమశక్యాః-నన్మైకళిలుమ్,సమీచీనేషు . కళైక్కవేణ్డుమ్ విరోధికళిలుమ్, నివర్తయితుమపేక్షితేషు విరోధిషుచ - అఱియాతతిల్లై, అజ్ఞాతంనాస్తీత్యర్థః• సంసారికళాన, సంసారిభూతాన్ - నమ్మై, అస్మాన్- నిన్ఱైత్తపోతు, సంకల్పిత సమయే - నివేశిప్పిక్కవల్లన్, నివేశయితుం సమర్థః - తన్నాలుమ్ పరరాలుమ్, స్వేనపరేణవా- ప్ర[illegible] యొழிకై, ప్రతిబంధాభావః - పఴுతు, అబద్ధం- ఆకాతు, నభవతి - తెళివుక్కు, జ్ఞా[illegible] ఇతిసారే విశ్వాసస్య- మఱవాతొழிకై, అవిస్మృతత్వం . వల్లకఱి, అనుకూలాచరణం[illegible] భావః• నమ్మై, అస్మాన్- కైవిడాన్, హస్తం నత్యజతి- అవశ్యంరక్షిష్యతీతిభావః•

సా-స—   తేత్తామ్, అధ్యవసాయః- ఆత్మవత్తయా, ధీరతయా•

మూ—స్థిరత్వమావతు? ఆశ్రిత రక్షణత్తిల్ నిలైయుడైమై- ఇతు అత్యంతాంతరంగ (భూత) ర్ విలక్కులుమ్ “నత్యజేయం కథంచన” ఎన్కిఱ పడియే నమ్మై విడానెన్ఱు నమ్బుగైక్కుఱుప్పామ్. పరిపూర్ణత్వమావతు? అవాప్తసమస్త కామత్వం - ఇతు “అన్యాపృ ష్యపహృతం భక్త్యాః (మమభోగాయ జాయతే) ప్రేమ్ణా భూర్యపజాయతే | పత్రంపుష్పం ఫలంతోయం యోమెభక్త్యాప్రయచ్ఛతి,, ఇత్యాది కళిల్పడియే భావ బంధమ్ పారుకా మత్తనై యొఴియ మత్తు నామిడుమ్పచ్చైయిల్ వరిశైపారానెన్ఱు వల్లకించిత్కార త్తిలే ముయలు గైక్కుఱుప్పామ్. పరమోదారత్వమావతు? ఉపాయలాఘవముమ్, ఉపేయ గౌరవముమ్, పాత్రాప కర్షముమ్ పారాతే సర్వస్వదానమ్ పణ్ణియుమ్, నామ్ శెయ్తతుపోరాతెన్ఱిరుక్కుమ్ వదాన్యతై. ఇతు దధిభాండాదికళైప్పోలే హఠాత్కారమ్ పణ్ణియుమనుబంధి పర్యంతమాక పరమపురుషార్థ త్తైయపేక్షిక్కై తక్కుఱుప్పామ్.

సా.దీ—వరిశై, గౌరవమ్. పాత్రభూతస్య చేతనస్యాతి:హీనత్వంచ-వదాన్యతై, దానశౌండత్వం-దధిభాండాదికళైప్పోలే, దధిభాణ్డ మెన్ఱుఒరుగోపర్. ఒరునాళ్ తమ్ముడైయ తిరుమాళికైక్కు యాదృచ్ఛికమాక వెఴున్దరుళినకృష్ణనై వళైత్తు తమ్ముడైయ దధి భాండత్తుక్కు మోక్షమ్ కేట్టుక్కొణ్డారామ్. అప్పడియే ఆదిశబ్దేన ధ్రువస్య మాతు మోక్ష ప్రార్థనా - ఘంటాకర్ణాది సంగ్రహః - అవనుమ్ కృష్ణనై స్వానుజ స్యాపి మోక్షమ్ ప్రార్థిత్తాన్-హఠాత్కారమ్, బలాత్కారమ్. అనుబంధిపర్యంతమాక - అనుబంధివర్, స్వసంబంధినః-

---

సా.స్వా— శక్యం వ్యాజం - వరిశై, గౌరవం - దధిభాండాదీతి - దధిభాండ ఇతి కశ్చిద్గోపః యదృచ్ఛయా స్వగృహాగతం కృష్ణం నిరుధ్య స్వదధిభాండస్యాపి మోక్షం ప్రార్థితవాన్ - ఆదిశబ్దేన ఘంటాకర్ణ ధ్రువగ్రహణం - ధ్రువస్య మాతు మోక్షమర్థితవాన్ - ఘంటాకర్ణః స్వానుజస్య మోక్షం ప్రార్థితవానితి పురాణప్రసిద్ధమ్. హఠాత్కారం, బలాత్కారః - ఇప్పడియుళ్ళ వైప్రధానమున్గ ళాక్కిల్

సా.ప్ర—నాయ భవేదిత్యర్థః - వల్లమైరి, అనుకూలవ్యాపారః. భావమిత్యాది- ఆదర మేవ పశ్యే న్నతు క్రియాన్యూనాధికభావ మితి స్వశక్త్యే ప్రవృత్త్యుపయుక్తం భవేదిత్యర్థః- సవర్ణస్యేత్యాది. “ఐశ్వర్యమక్షరగతిం

సా.వి—నిలైయుడైమై, స్థిమత్త్వం. విలక్కులుమ్, నివారయత్స్వపి. నమ్మై, అస్మాన్-విడాన్, నత్యజతి. నమ్బుగైక్కు, విశ్వాసస్య. భావబంధమ్ పార్క్కుమత్తనై యొఴియ, భక్తిమాత్రమేవ పశ్యతో వ్యతిరిక్త- మత్తుమ్, అధికం. నామిడుమ్ పచ్చైయిల్, వయముపహారంసమర్పయామశ్చేత్- వరిశైపారాన్, తస్మిన్ తారతమ్యం నపశ్యతి. క్రియాగౌరవం నాపేక్షతె ఆదర విశేష మేవాపేక్షత ఇత్యర్థః. వల్లకించిత్కార త్తిలే, స్వశక్త్య కించిత్కైంకర్యేపి. ముయలుగైక్కు, ప్రవేశస్య. నామ్ శెయ్తతు, అస్మత్కృతం. పోరాతు, నపర్యాప్తం - హఠాత్కారమ్ పణ్ణి, బలాత్కారం కృత్వా - భగవతి శ్రీకృష్ణే గృహమాగతే కేనచిద్గోపేనస్వసంబంధిదధిభాండస్య మోక్షః ప్రార్థితః. ధ్రువేణ స్వమాతృమోక్షః ప్రార్థితః - ఘంటాకర్ణేన స్వానుజస్య మోక్షః ప్రార్థితః. తద్వత్స్వాను బంధినామపి పురుషార్థం ప్రార్థయితుం తదీయ వదాన్యత్వముపయోగ్యభావః-

---

[illegible]నిలైయుడైమై, ఆశ్రితా పరాధేషుప రాధ ప్రదర్శనే రప్య ప్రకంప్యస్వభావత్వం భావబం[illegible]శేషతో నన్యమనస్కత్వం. పచ్చైయిల్, ప్రదీయమానార్థే. వరిశై, తారతమ్యం. ముయలుగైక్కు, [illegible]పూర్వకప్రవృత్తేః-పాత్రాపకర్షః, సంప్రదానలాఘవం. వదాన్యతా, ప్రియవాక్పూర్వకదానశీలత్వం. హఠాత్కారమ్ పణ్ణియుమ్, తదర్థయత్న గౌరవమన్తరేణాపి. అనుబంధీతి. అచేతనదధిపాత్రస్యాంతే త్యర్థః -

మూ—ఇప్పడిమత్తుమ్ శరణ్యత్తైక్కు ఉపయుక్తమాన గుణఙ్గళైయుమ్, అపత్తినుడైయ ఉపయోగవిశేషఙ్గళై యుమ్ ఇజ్ గేయనుసంధిత్తుక్కొళ్వతు-

సా- దీ — గుణఙ్గళైయుమ్, మార్దవార్జవాదికళైయుమ్- ఉపయోగవిశేషమ్, తత్కార్యప్ర యోజనవిశేషఙ్గళైయుమెన్నై - ఇప్రసంగత్తిలేఉత్తరఖండనారాయణశబ్దత్తిల్ ప్రాధాన్యేనవనుసంధిక్కుమ్

సా-స్వా—శ్రీభాష్యకారర్ ద్వయవివరణమానగద్యత్తిలేవీర్యతేజఃప్రభృతికళానగుణఙ్గళై చ్చొల్లక్కూడుమో? శరణ్యతోపయుక్తత్వాచ్చక్తనుక్కుతుకళుమ్ అనుసంధేయఙ్గళైన్నిలతుక ళిజ్ గేయనుసంధేయఙ్గళ్? ఎన్నవ రుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడిమత్తుమితి - ఇజ్ గే, నారాయణ పదత్తిలే - అనాలుమ్ పూర్వఖండత్తిలే శరణ్యతో పయుక్తతయా కతిపయగుణ మనుసంధేయమానాలు ముత్తరఖండత్తిల్ సర్వవిశిష్ట ననుభావ్యనాకైయాలే కృత్స్నగుణఙ్గళుమ్ అనుసంధేయఙ్గళాక ప్రసక్తియాతో ? అనుష్ఠానదశైయిల్ ఫలదశా నుభావ్య కృత్స్నా నుసంధాన మశక్యమాకైయాలే ప్రాప్యతోపయుక్త ప్రధానతమకతిపయగుణఙ్గళేయెజ్ గుమనుసంధేయఙ్గళై న్నిలన్నగుణమెతు ? శేషిత్వమెన్నిలతు అనుభవరూప ప్రాప్తిక్కు అనుపయుక్తమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా-ప్ర—పరమంపదంవాకస్మైచిదంజలిభరంవహతేవితర్య। అస్మైనకించిదుచితంకృత,,మిత్యవస్థితిరిత్యర్థః- ఇప్పడిమత్తుమిత్యాది - ఆనృశంస్యంనామ ? ఆశ్రితవిషయే క్రౌర్యాభావః - ఇదమాశ్రయణానంతరం ప్రార బ్ధపాతకాదివశాత్పాతకాదిసంభవేపి నరకాదిషు నపాతయేదితి విస్రంభోపయుక్త మిత్యర్థః - అవసరప్ర తీక్షత్వ మాశ్రయణప్రవృత్తౌ ఉపయోక్త మిత్యాద్యనుసంధేయ మితి భావః - ఏవంపూర్వ ఖండస్థనారాయణశబ్దార్థముక్త్వా ఉత్తరఖండస్థనారాయణ శబ్దేన ‹‹సంభూతించ వినాశంచ,,ఇ ్రశ్రు తివ్యాఖ్యానే బ్రహ్మవిద్యాంగత్వేనోక్తం సమస్తప్రతిబంధక నివృత్తిపూర్వక నిఖిలగుణ విశిష్టబ్రహ్మను భ వాను సంధానం భరన్యాసస్యాపి బ్రహ్మవిద్యాత్వా విశేషాదంగత్వేన కిం విధీయతఇతి శంకాయాం ‹‹ప్రప త్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షానవిద్యత,, ఇత్యాద్యనుగుణ్యాదంగపంచకాతిరిక్తస్యకస్యాప్యనపేక్షణా న్నాంగంబోధ్యతే- కింతూపాసనసాధ్యఫలవిశేషస్యైవాత్రతదను గుణవిశేషాశ్చ బోధ్యంత ఇత్యభిప్రయన్నాహ.

సా-వి— ఇప్పడిమత్తుమిత్యాదినా-ఆనృశంస్యావసరప్రతీక్షత్వమిత్యాదయోగుణావివక్షితాః- ఆనృశంస్యం, క్రౌర్యాభావః- ప్రపంచ ప్రారబ్ధవశాత్పాతకసంభవేపి నరకేన పాతయేదితి విశ్వాసస్యోపయోగః- అవసర ప్రతీక్షత్వం సమయప్రతీక్షతుం చోపయోగిత్వాద్యనుసంధేయమ్. పూర్వోత్తరఖండయో ర్నారాయణ శ బ్దో పాదానేన నారాయణశబ్దస్యాసంఖ్యేయ కల్యాణ గుణవిశిష్ట వాచకత్వేపిచ దహర వైశ్వానరాది విద్యాసూపాయానుష్ఠాన వేళాయాం తత్తత్ప్రకరణ వ్యవస్థిత గుణవిశిష్టాను సంధానం ఫల దశాయాం సమస్తగుణ విభూతి విశిష్టాను భవోయథాతివ్యవహారోపి ఫలదశాయాం నిఖిలగుణ విశిష్టాను భవోభవితే త్యుపాయ దశాయాం ఫలదశాను భావ్యనిఖిల గుణవిభూతి విశిష్టానుసంధానం కార్యమితిభ్రమస్యాపత్తిర్వా రణాయ ఉత్తరఖండస్థనారాయణ శబ్దస్య స్వామిత్వ నిరతిశయ భోగ్యత్వాదౌ తాత్పర్యం. నతునిఖిలగుణ విభూతి విశిష్టత్వానుసంధానే‹‹ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షానవిద్యత,,ఇత్యుక్తత్వాదిత్యభిప్రేత్యాహ.

సా-సం— మత్తుమితి- గద్యే ‹‹జ్ఞాన బలైశ్వర్యేత్యాది గుణౌఘ మహార్ణవ,, ఇత్యంతేనోక్తేషు స్తోత్రే‹‹వశీ వదాన్య,,ఇత్యుక్తేషుచ గుణేష్వత్రకంఠోక్త గుణవ్యతిరిక్తగుణానిత్యర్థః-అథోత్తరఖండస్థ నారాయణపదే

మూ— ఉపాయానుష్ఠానదశైయిల్ అవ్వో విద్యైకళుక్కుచ్చేత్త కతిపయగుణవిశిష్టన్ అనుసంధేయనాయ్ ప్రాప్తిదశైయిల్ సమస్తగుణవిభూతి విశిష్టన్ అనుభావ్యనానాలుమ్ ఇఙ్గు ఉత్తరఖండత్తిల్ నారాయణశబ్దత్తుక్కు స్వరూపకృతమాయుమ్, గుణకృతమాయుమ్,వరుమ్ కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వత్తిలే నోక్కాన పడియాలే అనుక్కు ఉపయుక్తఙ్గళాన శేషిత్వ నిరతిశయ భోగ్యత్వాదికళ్ ప్రధానతమఙ్గళ్- ఇజ్జ సంబంధ విశేషాది ముఖత్తాలే ఆనుకూల్యసంకల్పముమ్, ప్రాతికూల్యవర్జనముమ్ సూచితమానపడి

సా. దీ— గుణఙ్గళై క్కాట్టుకిరార్ - ఉపాయానుష్ఠానే త్యాదియాల్ - అవ్వో విద్యైకళుక్కు, దహర వైశ్వానర శాండిల్య భూమ విద్యాది కళుక్కు . అద్వైత్త , విధిత్త - మోక్ష దశైయిల్ సమస్తగుణ విభూతి విశిష్టన్ అనుభావ్యనామ్. అప్పడియే ఇఙ్గుమ్ ఉపేయదశైయిలుమ్ సమస్తగుణవిభూతి విశిష్టన్ అనుభావ్య నానాలుమ్. స్వరూపకృతం, స్వరూపప్రయుక్తమ్ - అతుక్కు, అన్త కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వత్తుక్కు • స్వరూపకృతత్తుక్కు శేషిత్వమ్. గుణకృతత్తుక్కు భోగ్యత్వమ్. ఆదిశబ్దత్తాల్ దివ్యవిగ్రహాదికళ్ కాట్టప్పడుకిరిన. ఇప్పడి త్తిలానుకూల్య సంకల్పాదికళ్ సూచితమానపడికి(దృష్టా)న్తం కాట్టనోమెన్కిరార్. ఇజ్జ సంబంధేత్యాదియాల్-సంబంధవిశేషః,స్వస్వామిభావః ఆదిశబ్దేనసర్వశరీరత్వాదిగ్రహ్యతే-తత్ప్రతిపాదన

సా-వ్యా— ఉపాయానుష్ఠాన దశై యిలితి. ప్రధాన తమఙ్గళితి - అనుసంధేయఙ్గళి లితి శేషః - కైంకర్యస్య శేషిత్వముమ్అనుభవస్య భోగ్యత్వముమ్ ఉపయుక్తమెన్నై - ఆదిశబ్దేన దివ్యమంగళ విగ్రహాది సంగ్రహః-ఇప్పడి పూర్వఖండత్తిల్ నారాయణపదత్తిలేఇఙ్గ గుణవిశిష్టతమాకిల్మంత్రత్తిలేఅనుకూల్యాదివాచకశబ్దమిల్లామైయాలే పూర్వఖండస్థనారాయణపదత్తిలేఅనుకూల్యసంకల్పముమ్ప్రాతికూల్యవర్జనముమ్ సిద్ధిక్కిరతే న్నుపరికరవిభాగాధికారోక్తమ్ విరోధమామోవెన్నవరుళ్ సెయ్కిరార్- ఇజ్ గిత-ఇజ్ గుప్రేమున్నారాయణపదత్తిలే - వాచకశబ్దాభావేపి ప్రశబ్ద నారాయణ శబ్దాభిహిత వ్యాప్యత్వ, దాసత్వ,సంబంధవానుకూల్యాదిక

సా. ప్ర— ఉపాయానుష్ఠానేత్యాద - గాంభీర్యమాధుర్యాద భోగ్యత్వాదీత్యాది శబ్దార్థః. ఏవం శ్రీమచ్ఛబ్ద నారాయణశబ్దయోరర్థమువ్వైపదర్భూత పురుషకారసంబంధ గుణరూపార్థాదత్రైవానుకూల్యసంకల్పప్రాతికూల్యవర్జనయోరిష్యనుసంధేయత్వం దర్శయన్ ..నవాథరంప్రథముంపద,,మిత్యాద్యానుగుణ్యేనసమస్తపదత్వంవా,ప్రాణాథగవచ్ఛప్తార్ద్యానుగుణ్యాద్వ్యక్తస్తపదత్వంవేత్యాహ-ఇఙ్గుసంబన్ధేత్యాదినా.

సావి-—ఉపాయానుష్ఠానదశైయిలితి-అద్వైత,విహార్తైః-స్వరూపకృతమాయుమ్, శేషత్వస్వరూపప్రయుక్తకైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వే- తథా; గుణకృతమాయుమ్, నిరతిశయభోగ్యత్వమాధుర్య గాంభీర్యాది ప్రయుక్తత్వ కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వే ఇత్యర్థః - అతుక్కు, తత్కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వ విరోధినివృత్తి పూర్వకకైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వ ప్రతిపాదనాయ స్వామిత్వ నిరతిశయ భోగ్యత్వాదికంప్రతిపాదయత్యుత్తరఖండే నారాయణ శబ్ద ఇతి భావః- ప్రధానతమఙ్గళితి. కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వ జ్ఞానార్థమితి భావః.

సా-సం— అనుసంధేయాకార ప్రధాన తమార్థ వివిక్తి - ఉపాయేతి - అనాలు మిత్యంతేన ఉపాసితేత్యుక్త తత్రక్కు న్యాయ నిష్కర్ష స్సూచితః - స్వరూపేతి- కింకరస్య స్వరూప కృతతయాచ గుణ కృతతయాచ భావి యత్కైంకర్య మిత్యర్థః- అతుక్కు, ఉభయ విధకైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వస్య- శేషిత్వంస్వరూపకృతకైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వోపయుక్తం-నిరతిశయభోగ్యత్వంగుణకృతకైంకర్యప్రతిసంబంధి తాయాః,

మూ— అధికారాంతరత్తిలేశాన్నోమ. ఇవ్విడత్తిల్ ‘‘శ్రీమన్నారాయణచరణౌ,, ఎన్నుసమస్తమాకవుమ్ యోజిప్పర్కళ్. ‘‘కమలనయన వాసుదేవ, భవశరణమ్,, ఎన్ఱ అప్రయోగత్తైయుమ్ ‘‘త్వమేవోపాయభూతో మే భవ,, ఎన్ఱ అవాక్యత్తైయుమ్ ‘‘అకలకిల్ లేన్,, ఎన్ఱ అపాఠత్తైయుమ్ ‘‘అకించనోఽనన్యగతిశ్శరణ్య,, ఎన్ఱ అస్తోత్రవాక్యత్తైయుమ్ ‘‘శ్రీమన్నారాయణ స్వామిన్,, ఇత్యాదిమంత్రాంతరఙ్గళైయుమ్, ద్వయవివరణమానగద్యత్తైయుమ్ పార్త్తు ‘‘శ్రీమన్, నారాయణ,, ఎన్ఱిరణ్డు సంబుద్ధికళాక్కి, తవ, ఎన్ఱోరుపదత్తై అధ్యాహరిత్తుమ్ యోజిప్పర్కళ్. ఇప్పడివ్యస్తమాకాలుమ్, సమస్తమానాలుమ్, విశేషణవిశేష్యఙ్గళ్ నిఱ్కుమిడత్తిలొరు వైషమ్యమిల్లై.

సా-దీ— ద్వారాన్నైక్క - పరికరవిభాగాధికారత్తిల్ సొన్నోమెన్నైక్క. చరణశబ్దత్తై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణ ఉపక్రమిక్కిఱార్ - ఇవ్విడత్తిలెన్నుతుడఙ్గి. వ్యస్తపక్షత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ - కమలనయనేత్యాది- గద్యత్తిల్ ‘‘నారాయణ. అనన్యశరణస్త్వత్పాదారవింద యుగళంశరణమహం ప్రపద్యే,, ఇతి- పార్త్తు, పరామర్శిత్తు- ఇవ్వుభయపక్షత్తిలుమ్ శ్రీమచ్ఛబ్దార్థమాన విశేషణముమ్, నారాయణశబ్దార్థమాన విశేష్యముమ్, నిఱ్కిఱస్థితిక్కు వైషమ్యమిల్లై. శబ్దమాత్రత్తిల్ వైషమ్యమొழிయ అర్థస్థితియిల్ వైషమ్యమిల్లైయెన్నపడి-

సా-స్వా—మధ్యాహ్నత్తూసచితమాకరత్తెన్ను కరుత్తు- అధికారాంతరత్తిలితి- పరికరవిభాగాధికారఇతిభావః ఇఙ్గు శ్రీమన్, నారాయణ, ఎన్నుసంబుద్ధి ద్వయమామ్ చరణౌ ఎన్నువ్యస్తమో ? శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ ఎన్నుసమస్తపదమో ? ఆద్యేతవఎన్ను ధ్యాహారదోషమ్ ప్రసక్తిక్కుమ్ - ద్వితీయే ‘‘శ్రీమన్నారాయణ - అనన్యశరణస్త్వత్పాదారవింద యుగళం శరణంప్రపద్యే’’ ఇత్యాదిగద్యవాక్యవిరోధః. ఆకైయాల్ ఎగ్గే ఎన్తపక్షమ్ వివక్షితమెన్న విరణ్డుమ్ సంప్రదాయాగతమెన్కిఱార్. ఇవ్విడత్తిలితి. కమలేతి - ప్రమా.. సంప్రదాయ వాక్యేషు సంబుద్ధ్యంత నిర్దేశాత్తై డైక మాప్యాయా ధ్యాహారస్య ప్రామాణికత్వాన్న దోషః ఎన్నుకరుత్తు - ఇఙ్గుసమస్తపక్షత్తిల్ విశేషణమ్ విశేష్యమ్ బహుళమిన్ను శ్రీమత్పదమ్ విశేషణపరమెన్నాలుమ్ వ్యస్తపక్షత్తిల్ శబ్దవైషమ్యత్తాలే విశేషణవిశేష్య వ్యత్యాసముమ్ శ్రీమత్పదత్తు కుఱ్పలక్షణపరత్వరూపార్థ వ్యత్యాసముమ్ ప్రసక్తియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - వ్యాససమాసయో రైకరూప్య ముచితమెన్నుకరుత్తు- ఐకరూప్యమ్ విశేషణవిశేష్యయోర్వివక్షితమాకిల్ పక్షద్వయత్తిలుమ్ శ్రీమత్పదముపలక్షణపరన్తానాకాతో?

సా ప్ర— ఏవముభయథాయోజనేపి శ్రియో విశేషణత్వమవిశిష్టమిత్యాహ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా- ఇదముత్తర

సా-వి—అధికారాంతరత్తిలే, పరికరవిభాగాధికారే. చరణశబ్దం వ్యాఖ్యాతుముపక్రమతే- ఇవ్విడత్తిలితి- సమస్యమాకవుమ్, సమాసపదత్వేన- శ్రీమచ్ఛబ్దస్య నారాయణశబ్దేన సహ కర్మధారయః - నారాయణపదస్య చరణశబ్దేన షష్ఠీ తత్పురుషఇతి భావః. వ్యస్యమాకవుమ్, పృథక్పదత్వేనాపి-

సా-సం — అధికారాంతర మితిపరికరవిభాగాధికారం ఉక్తః- తత్ర ‘‘ విశిష్టం ఇస్స్వామి త్తైయె కాట్టుకిఱ శబ్దఙ్గళ్ చిత్వత్తాలే అవతరిత్తిల్ ప్రాప్యమాన అభిమతానువర్తన సంకల్పత్తై ప్రకాశిప్పిక్కిఱన,, ఇత్యేతదుభయమపి క్రోడీకృత్య పూర్యుక్తమితి భావః. అథచరణశబ్దమ్ వ్యాఖ్యాతుం శ్రీమచ్ఛబ్దస్య నారాయణ ఇతిసమస్తత్వ వ్యస్తత్వపక్షే శరణ్యవిషయ సంబుధ్యంతా నేక పదప్రయోగస్య బహుప్రమాణసంప్రదాయ సద్భావం వాచకపద వైషమ్యేపి పదద్వయోపస్థాపిత విశేషణ విశేష్యయోర్విశేషణ విశేష్య భావే వోపస్థాపనస్య పక్షద్వయేపితుల్యతాంచాహ-ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా-తుల్యతాయా

మూ— ఇన్నిలై పూర్వోత్తర ఖండఙ్గళిల ముకుర్మ్ - "చరణౌ" ,, ఎన్కిర శబ్దము నిత్యమానదివ్యమఙ్గళ విగ్రహత్తుక్కు ఉపలక్షణమ్. శ్రియఃపతియినుడైయ సర్వస్మాత్పరత్వముమ్, నిత్యవిగ్రహయోగముమ్, జ్ఞాతవ్యఙ్గళిల్ ప్రధానతమ మెన్నుమిడమ్. "నిత్యసిద్ధే తదాకారే తత్పరత్వే చ పౌష్కర। యస్యాస్తి సత్తా హృదయే తస్యాసౌ సన్నిధిం వ్రజేత్" ,, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్ - ఆకైయాల్ "శ్రీమన్నారాయణ" ,, ఎన్కిఱవిడత్తిలే సౌలభ్యాన్వితమాన పరత్వముమ్ "చరణౌ" ,, ఎన్కిఱవిడత్తిలే నిత్య విగ్రహ యోగ ముము అను సంధేయమ్.

సా-దీ—వ్యస్తసమస్తపదత్రిలోపి తేషాం పూర్వోత్తరఖండద్వయేఽపి విశేషణవిశేష్యవైషమ్యమిల్లైయెన్కిఱార్ - ఇన్నిలైఇత్యాది. ఇన్నిలై, అర్థస్థితియిలైకరూప్యమ్. చరణావితి- ఇన్ద నిత్యవిగ్రహ యోగమిజ్ఞేయత్తుక్కు ఉపయోగ మేతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నిత్య సిద్ధ ఇతి - ఇతుక్కర్థమ్ - హేపౌష్కర, పుష్కరే జాత. బ్రహ్మన్. నిత్యతయాసిద్ధే. తస్య, భగవతః ఆకారే, దివ్యమంగళవిగ్రహే. తస్య సర్వస్మాత్పరత్వే చ విషయే. యస్య పుంసః హృదయే సత్తాస్తి, సత్తా విషయం జ్ఞానమస్తి. ఇదముభయమస్తీతి జ్ఞానవానస్తీత్యర్థః- తస్య, పుంసః. అసౌ, భగవాన్. సన్నిధిం వ్రజేత్. తాదృశాకారేణ ప్రత్యక్షస్సన్ సన్నిధిమాగచ్ఛేదిత్యర్థః. ఆకైయాల్,

సా.స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్నిలైఇతి - ఉత్తరఖండే పదయోర్వ్యస్తత్వేపి ప్రాప్యతాయాం శ్రియో విశేషణత్వాత్తదైకరూప్యాయా త్రాపి విశేషణత్వ మెన్నుకిరుతు. అనాలుమ్ చరణౌ ఎన్కిఱతు వ్యర్థమన్నో ? విగ్రహపరమెన్నిలను ప్రాకృతమాకిల్ అవద్యావహమన్నాలో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - చరణావితి. ప్రాకృతవిలక్షణ నిత్యవిగ్రహ పరమెన్నాకడి - అనాలుమివ్విగ్రహకథనమ్ నిష్ప్రయోజనమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. శ్రియఃపతియినుడైయవితి - హే పుష్కరే జాత, బ్రహ్మన్. నిత్యతయాసిద్ధే. తస్య, భగవతః - ఆకారే, దివ్యమంగళ విగ్రహే- సర్వస్మాత్పరత్వే చ విషయే-యస్య, పుంసః- హృదయే సత్తాస్తి, తదుభయాస్తిత్వ జ్ఞానమస్తి - తస్య, పుంసః - అసౌ భగవాన్ సన్నిధిం వ్రజేత్ - తాదృశాకారేణ ప్రత్యక్షస్సన్ సన్నిధిమాగచ్ఛేదిత్యర్థః. మన్త్రత్తిలే చరణగ్రహణత్తాల్ విగ్రహమ్ జ్ఞాతమానాలుమ్ పరత్వజ్ఞానమెప్పడి? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలితి- పరత్వమ్ సౌలభ్యరహితమాకిల్ వ్యర్థమన్నో? ఎన్న సౌలభ్యే ఉక్తం-

సా-ప్ర—ఖండే విసమానమిత్యాహ- ఇన్నిలై ఇత్యాదినా- పరత్వ విగ్రహయో రుభయోః ప్రాధాన్యేనోపయోగిత్వాద్విగ్రహ స్యాశ్రయత్వేన ప్రాధాన్యేనోపయోగిత్వ ప్రమాణం నస్యాదనుసంధేయత్వమాహ చరణావిత్యాదినా-

సా.వి—ఇన్నిలై, ఇయుం స్థితిః విశేషణ విశేష్యయోః వైషమ్యాభావః చకస్కిమ్, తుల్యా ఇహ పూర్వఖండగ్రహణం దృష్టాన్తార్థం- నిత్యసిద్ధ ఇతి. హే పౌష్కర, పుష్కరే జాత బ్రహ్మన్ నిత్యసిద్ధే తదాకారే, తద్విగ్రహే- తస్య సర్వస్మాత్పరత్వే చ యస్య హృదయే సత్తా, అస్తి జ్ఞానమస్తి- తస్యాసౌ భగవాన్ సన్నిధం వ్రజేదిత్యర్థః-

సా సం—ఉపాహరించు ముఖం దృష్టాన్తం ప్రాయే పాహ - దృష్టాన్తఖిల - యథోత్తర ఖండస్థయోః శ్రీమతే నారాయణాయేతి పదద్వయోర్వ్యస్తత్వేపి తదుపస్థాపితయోః విశేషణ విశేష్యభావో స్తి, తథా తత్రైవ పీత్యభిప్రాయః- విగ్రహోపలక్షణ ప్రయోజన ముపపాదయతి. శ్రియఃపతియినుడైయ విత్యాదినా- ఉపాయభూత దివ్యాత్మ స్వరూప విశేషణతయా జ్ఞాతవ్యేషు సౌలభ్యాన్విత పరత్వం నిత్య విగ్రహయోగశ్చేత్యేతదుభయం ప్రధానతమ మితీహ తదనుసంధానాయ విగ్రహత్తుక్కుప లక్షణమిత్యుక్తమితి భావః. తస్య, భగవతః- ఆకారే, దివ్య మంగళవిగ్రహే. తస్య, భగవతః- సర్వస్మాత్పరత్వే చ- సత్తా, ఆస్తిక్య బుద్ధిః.

మూ— దివ్యాత్మ స్వరూపత్తిలుమ్ కాట్టిల్ చొన్న గుణాదికళిలుమ్ తెళివిల్లాతారుక్కుమ్, శుద్ధసత్వద్రవ్యమయమాయ్, స్వవిషయజ్ఞానత్తాలే జ్ఞానసంకోచత్తుక్కు నివర్తకమాయ్, పరత్వసౌలభ్యవ్యంజకమాన దివ్యమంగళవిగ్రహమే యిలక్కామ్. ఇప్ప్రాధాన్యత్తై ప్పత్తిగద్యత్తిల్ గుణఙ్గళుక్కు మున్నే దివ్యమంగళవిగ్రహత్తై యరుళిచ్చెయ్ తార్-

సా - దీ — జ్ఞాతవ్యఙ్గళిలిరణ్డుమ్ ప్రధానమాకైయాల్ - అవశ్య జ్ఞాతవ్యత్తై సిద్ధిక్కైక్కాక స్వరూప గుణాదికళై క్కాట్టిల్ దివ్యవిగ్రహత్తినైత్తలైచ్చొల్ల త్తుడఙ్గుకిరార్ - దివ్యాత్మస్వరూపత్తిలు మిత్యాది- "సత్యంజ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ", ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట దివ్యాత్మస్వరూపత్తిలుమ్, నారాయణశబ్దత్తిల్ చొన్న గుణవిభూత్యాది కళిలుమ్, సమ్యక్ జ్ఞానమిల్లాతారుక్కుమ్ ఇద్దివ్యవిగ్రహమే మనోగోచరమాయ్ ఉజ్జీవనత్తుక్కు నిమిత్తమామెన్ఱపడి- ఇద్దివ్యవిగ్రహత్తై విశేషిక్కిరార్. శుద్ధసత్వద్రవ్యమయమా మిత్యాదియాల్ - జ్ఞానసంకోచత్తుక్కు నివర్తకమాయ్, స్వజ్ఞానత్తాల్ భగవత్స్వరూపగుణాది జ్ఞానత్తై యుణ్డాక్కుమత్తాయ్ ఎన్నైక్కు -పరత్వసౌలభ్య వ్యంజకమాన, అభీష్టప్రదానాదికళాల్ పరత్వ

సా-స్వా— "సత్యం జ్ఞానమనంత", మిత్యాదిప్రకారేణ విగ్రహాదన్యంతిరంగ దివ్యాత్మస్వరూప గుణఙ్గళైవిట్టు విగ్రహత్తుక్కు ప్రధానతమతయా జ్ఞాతవ్యత్వ మెఙ్గనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - దివ్యాత్మస్వరూపత్తిలుమితి. ఆనాలుమ్, దివ్యమంగళవిగ్రహమిలక్కానాలుమ్ తమఃప్రచుర ప్రాకృత దేవతాంతరవిగ్రహమ్పోలే అజ్ఞానవర్ధకమాకిల్ విరుద్ధమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. స్వవిషయేతి. తత్ర హేతుమాహ - శుద్ధసత్వేతి. ఆనాలుమ్ భాష్యాదికళిలే "తస్మిన్నానంతస్వసన్నివిష్టవ్య", మెన్ఱు గుణఙ్గళై ప్రధానజ్ఞాతవ్యఙ్గళాక వరుళిచ్చెయ్ యత్తద్విరుద్ధమాకచ్చొల్లప్పెఱుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇప్రాధాన్యత్తై ప్పత్తవితి.

సా-ప్ర— నను చరణశబ్దస్య విగ్రహోపలక్షకత్వే ద్వివచనాన్వయః కథమితి చేదిత్థం. చరణశబ్దోపలక్షిత విగ్రహవిశిష్టస్య భగవత ఉపాయత్వే వ్యజహల్లక్షణయా చరణయోరప్యుపాయాంతర్గతతయా తదేకదేశత్వాచ్చ శ్రూరాదివా చరణమాత్ర విషయీకరణే లాఘవాఖ్య సౌకర్యాతిశయేన పాదపాదుకాపరిగ్రహవ్యాయేన కృపోత్తంభకత్వాతిశయేన చోపాయతయా వరణీయత్వే చరణయోః ప్రాధాన్యాత్ సవిశేషణే హి న్యాయేన "బ్రహ్మాదాశాః- జ్యోతింషివిష్ణు"రిత్యాదిగత బహుత్వవద్విశిష్టైకదేశప్రత్యయాధార న్యాయోపపత్తేశ్చరణయోరేవ ద్విత్వాన్వయ ఇతిభావః - విగ్రహప్రాధాన్యవిధానం భాష్యకార సమ్మతించాహ - ఇద్దివ్యాత్మస్వరూపత్తిలు మిత్యాదినా - విభూత్యాదిగుణానాదీత్యాదిశబ్దార్థః "సందర్శనాదకస్మాచ్చపుంసాం

సా-వి— "సత్యంజ్ఞానమనంతంబ్రహ్మ", ఇతి దివ్యాత్మస్వరూపేణ నారాయణశబ్దోక్త గుణవిభూత్యాదిషు చ సమ్యక్ జ్ఞానరహితానామపి దివ్యవిగ్రహస్య మనోగోచరతయా ఉజ్జీవనం సంభవతీత్యభిప్రేత్యాహ- దివ్యాత్మస్వరూపత్తిలుమితి. జ్ఞానసంకోచత్తుక్కు నివర్తకమాయ్ ఇతి. "సందర్శనాదకస్మాచ్చపుంసాం సమ్యఙ్ నిరీక్షతాం | కువాసనా కుబుద్ధిశ్చ కుతర్కప్రచయశ్చ యః | కుహేతుశ్చకుభావశ్చ నాస్తికత్వం లయం వ్రజే"దిత్యాదిప్రమాణానీతిభావః. పరత్వసౌలభ్యేతి. అసేవితాధిక ప్రదానేన పరత్వం మనుజసజాతీయ విషయోః యో సౌలభ్యంచ వ్యంజితమితి భావః- ఇలక్కామ్, లక్ష్యంభవతి- వితేన దివ్యాత్మస్వరూపాపేక్షయా

సా-సం—విగ్రహప్రాధాన్యాభిధానఫలితం ప్రయోజనమాహ-దివ్యేతి- ఇప్రాధాన్యత్తై ప్పత్తవితి-స్వరూపాద్యవలంబనాధికారిణామపి విగ్రహే శుభాశ్రయత్వలక్షణం ప్రాధాన్యమభిప్రేత్యేత్యర్థః -

మూ—దివ్యాత్మస్వరూపత్తిల్ తెళివుదైయరా యిరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్॥ మూర్తం బ్రహ్మ తతోపి తత్ప్రియతరం రూపం యదత్యద్భుతమ్,, ఎన్నుమ్బడి ఈశ్వరన్ తనక్కుమ్ భోగ్యతమమాన నిత్యవిగ్రహాను భవత్తిల్ ఊత్తత్తాలే తిరుమఙ్గైయాళ్వార్ తమ్మై ఈశ్వరవిషయత్తిల్ దేహాత్మవాదికళాక వరుళిచ్చెయ్(తార్)వర్-

సా-దీ—వ్యంజకమాయ్ కణ్ణుక్కిలక్కాకైయాల్ సౌలభ్యప్రకాశకమాన- ఇద్దివ్యవిగ్రహప్రాధాన్యత్తై ప్పత్తవరుమితి వ్యామరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - దివ్యాత్మస్వరూపత్తిలిత్యాదియాల్- మూర్తం బ్రహ్మేత్యాది- ఈశ్వరనుక్కుమ్ భోగ్యతమమా యిరుక్కిఱ ఇవ్విగ్రహాను భవత్తిల్ అభినివేశత్తాల్ దేహాత్మ వాదికళాక. అతావతు? దివ్యవిగ్రహమే తమక్కు దివ్యాత్మ స్వరూప మెన్ఱుమ్బడి తోత్తుకైయాల్ దేహాత్మ వాదియా యిరుప్పారామ్- మూర్తం బ్రహ్మ తతోపి తత్ప్రియతరం రూపమితి - ఇతుక్కర్థమ్- మూర్తం బ్రహ్మ ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట దివ్యరూపమ్- తతోపి, దివ్యాత్మస్వరూపాదపి. తత్ప్రియతరం, తస్య భగవతః అత్యంతం ప్రియంభవతి. ఇవిముముక్షుక్కళుక్కు ధ్యేయత్వోపయుక్త శుభాశ్రయత్వ మిద్దివ్యవిగ్రహత్తుక్కు యుళ్ళతు, మత్తొన్ఱుక్కు మిల్లై; అకైయాల్ వ్యాసవిదైక్కుమ్ ఇతువే ఇలక్కాకు మెన్కిఱార్ -

సా-స్వా—ఆళ్వార్ దివ్యాత్మస్వరూపత్తిల్ తెళివుదైయారుక్కు ఇతుక్కు ప్రధాన జ్ఞాతవ్యత్వమ్ తవిర ప్రసంగి యాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ -దివ్యాత్మ స్వరూపత్తిలిత్తి - ఊత్తత్తాల్, అభినివేశత్తాల్- తత్ర హేతుః ఈశ్వరన్ తనక్కుమితి- తత్రప్రమాణం మూర్తమితి. మూర్తం బ్రహ్మస్వరూపం యత్తతోపి యదత్యద్భుతంరూపం తత్ప్రియతరం - తస్య, భగవతః - ప్రియతరమెన్కై - భగవద్దివ్య విగ్రహమే యిలక్కామెన్నుమ్బోమో? శుద్ధసత్వ మయమాన నిత్యముక్త విగ్రహము మిలక్కన్ఱో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ -

సా-ప్ర— సమ్యగ్ధచేతసామ్। కువాసనాకుబుద్ధిశ్చ కుతర్కానిచయశ్చయః। కుహేతుశ్చకుభావశ్చనాస్తికత్వం లయం వ్రజే,, దిత్యాది ప్రమాణ జ్ఞాన సంకోచనివర్తకత్వ మితిభావః. ననుపరత్వ స్యోపాయత్వ ఇవప్రాప్యత్వేపి ప్రాధాన్యా న్నిగ్రహస్య ప్రాధాన్యంనోపపద్యత ఇత్యత్ర భగవత స్వత్కృపయా సార్వజ్ఞం ప్రాప్తానాం ఎవ్యసూరీణాంచ భగవత్స్వరూపాద్విగ్రహాత్యంత భోగ్యతాయాః ప్రామాణిక త్వోక్తిః ప్రాప్యత్వేపిప్రాధాన్య మవిశిష్ట మేవేత్య భిప్రాయన్నాహ - దివ్యాత్మ స్వరూపత్తిలిత్యాది - అరుళి చ్చెయ్ వర్, శిరుత్తిరుమడల్ పెరియ తిరుమడలిత్యాఖ్యాతయోః ప్రబన్ధయో రవోచన్నిత్యర్థః. ఆశ్రయించె

సా-వి— గుణాపేక్షయాచదివ్యవిగ్రహస్యాతిశయః ప్రతిపాదితః- మూర్తం బ్రహ్మేతి - తతోపి,దివ్యాత్మస్వరూపాదపి.మూర్తం బ్రహ్మ, దివ్యవిగ్రహరూపం. తత్ప్రియతరం - తస్యహరేరత్యంతం ప్రియం- ఈశ్వరన్ తనక్కుమ్, ఈశ్వరస్యాపి. ఊత్తత్తాలే, అతిశయేన. తమ్మై, స్వాత్మానం - ఈశ్వర విషయే దేహాత్మ వాదికళాక, విగ్రహవిషయాతి వ్యామోహాతిశయేన విగ్రహఏవ దివ్యాత్మస్వరూపం నతు తతోభిన్నమితివ క్తారం. అరుళిచ్చెయ్ తార్ , అనుగృహీతవంతః- దివ్యవిగ్రహస్య శుభత్వ మాశ్రయత్వంచ సప్రమాణమాహ-

సా సం- విగ్రహప్రాధాన్య మేవయామునాచార్యోక్తిపరకాలవృత్తాంతాభ్యామప్యాహ దివ్యేతి-ఊత్తమ్,ప్రతిపత్తివిశేషః. దేహాత్మేతి . దివ్యవిగ్రహ ఏవదివ్యాత్మస్వరూపమితివాదిన ఇత్యర్థః. పాపనివర్తకత్వరూపంశుభత్వం . ఉపాయభూత జ్ఞానాలంబనత్వరూపమాశ్రయత్వంచదివ్యమంగళవిగ్రహస్యైవేతిప్రమాణోపపత్తిభ్యాం

మూ— సర్వేశ్వరనుడైయ దివ్యమంగళవిగ్రహత్తుక్కు "పాపంహరతియత్పుంసాంస్మృతం సంకల్పనామయమ్ । తత్పుండరీక నయనం విష్ణోర్ద్రక్ష్యామ్యహంముఖమ్ । రూపౌదార్యగుణైః పుంసాం దృష్టిచిత్తాపహారిణ" మిత్యాది కళిల్పడియే శుభత్వముమ్ ఆశ్రయత్వముముణ్డు. బద్ధర్కళ్ ఆశ్రయత్వముణ్డా లుమ్ శుభత్వమిల్లై. భగవత్స్వరూపత్తుక్కు శుభత్వముణ్డేయాకిలుమ్ ఆశ్రయత్వమిల్లై-

సా.దీ— సర్వేశ్వరనుడైయవిత్యాదియాల్. శుభత్వే ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్. పాపంహరతీ- త్యస్మాభిం సంకల్పనామయం. సంకల్పనా, ఇచ్ఛా. ఇచ్ఛాగృహీతం స్మృతం సత్పుంసాం పాపంహరతీతి శుభత్వముక్తం భవతి- ఆశ్రయత్వం, ధ్యానలక్ష్యత్వమ్- తత్ర ప్రమాణం దర్శయతి- రూపౌదార్యేతి- రూపస్యౌదార్యం మహత్త్వం. ఉత్కర్షః, "ఉదారో దాతృ మహతో" రిత్యమరః. గుణాః, దయాదయః. తైః, లావణ్యాదిభిః- పుంసాం దృష్టిః, దయాదిగుణైస్తేషాం చిత్తస్యాప్యపహారిణం - తదన్యేషాం తు కేషాంచిచ్ఛుభత్వే ప్యాశ్రయత్వం నాస్తి- కేషాంచిదాశ్రయత్వేపి శుభత్వం నాస్తి, కేషాంచిదిద ముభయ మపినాస్తీతి దర్శయతి- బద్ధర్క్కళిత్యాదియాల్ . సవిగ్రహత్వాదాశ్రయత్వముణ్డేయాకిలుమ్ పాపహరత్వరూపశుభత్వ మిల్లైయెన్నైక్ -

సా.స్వా— సర్వేశ్వరనుడైయవితి. శుభత్వే ప్రమాణం. పాపంహరతీతి-సంకల్పనా, ఇచ్ఛా-స్వేచ్ఛాగృహీతం- ఆశ్రయత్వే ప్రమాణం రూపేతి. రూపం, లావణ్యం తేన దృష్టేరాకర్షకః-గుణైశ్చిత్తాకర్షకః శుభత్వం, పాప నివర్తకత్వం - ఆశ్రయత్వం, సుఖేన ధ్యానగ్రాహ్యత్వం. (ఆరురుక్షోః, ముముక్షోః.) శుభత్వమాశ్రయత్వం చ జ్ఞాతవ్యస్యాపేక్షితం. ఏతద్ద్వయం సముచ్చితం భగవద్విగ్రహస్యైవాసాధారణమ్ - నాన్యస్యేత్యుపపాదిక్కిరార్ - బద్ధర్క్కళిత్యాదినా. బద్ధర్కళుక్కు శుభాశ్రయత్వమిల్లావిట్టాలుమ్ నిత్యముక్తర్కళుక్కు శుభాశ్రయత్వమిరుక్కలాకాతో ? ఎన్నలతు విగ్రహరహిత పరిశుద్ధ నిత్యముక్తాత్మస్వరూపత్తుక్కో? సవిగ్రహర్కళుక్కో?

సా.ప్ర— విగ్రహస్యైకదేశపతయోగ ఇత్యత్ర బద్ధముక్తనిత్యస్వరూపతద్విగ్రహాణాం భగవత్స్వరూపస్య చావిద్యమానం శుభాశ్రయత్వమేవేత్యుక్త్వా తేషు తదభావముపపాదయతి సర్వేశ్వరనుడైయేత్యాదినా- ఉక్తం శుభాశ్రయత్వ

సా.వి— సర్వేశ్వరనుడైయేతి - పాపంహరతీతి శుభత్వోక్తిః. సంకల్పనామయం, ఇచ్ఛాగృహీతం స్మృతం సదిత్యన్వయః - ఆశ్రయత్వం, ధ్యానలక్ష్యత్వం-తత్ర ప్రమాణం రూపౌదార్యేతి. రూపౌదార్యం, సౌందర్యమహత్త్వం - "ఉదారో దాతృమహతో" రితినిఘంటుః - గుణాః, సౌశీల్యాదయః. వైదగ్ధ్యేన చిత్తస్యాపహారిణం, ఆకర్షకం - బద్ధానాం, మన్మథజయంతాదీనాం ఆశ్రయత్వసత్త్వేపి శుభత్వం నాస్తి. "అశుద్ధాస్తే సమస్తాస్తు దేవాద్యాః కర్మయోనయః" ఇత్యుక్తేః- దివ్యాత్మస్వరూపస్య శుభత్వేప్యాశ్రయత్వం చిత్తాలంబనత్వం నాస్తి. పరిశుద్ధ జీవాత్మస్వరూపస్యోభయమపి నాస్తి- నిత్యముక్తానాం భగవత్సదృశ విగ్రహత్వేన చిత్తాలంబనత్వసత్త్వేపి సంసారనివర్తకత్వరూప శుభత్వం నాస్తి - అతో దివ్యవిగ్రహస్యైవ శుభాశ్రయత్వమిత్యాహ - బద్ధర్కళ్ మిత్యాదినా నను పరిశుద్ధాత్మస్వరూపస్య కథమశుభత్వమిత్యత

సా.సం— నిర్ధారయతి. సర్వేశ్వరనిత్యాదినా . సంకల్పనా , ఫలాంతరప్రత్యాశా . తన్మయం, తత్ప్రచురం . తస్యైవారంభకమితియావత్ -యద్వా, సంకల్పనా, సంకల్పః-తన్మయం, బుద్ధిపూర్వకతయా కృతమితి భావః . అనేన శుభత్వ ముక్తం . రూపౌదార్యే త్యాశ్రయత్వం- ఉపపాదిత మర్థం స్థిరీకర్తుమనుమాన

ఈడు — సంసారబంధరహితమాన ప్రత్యగాత్మస్వరూపత్తుక్కు సంసరిక్కైక్కు సహకారియోగ్యతై యిల్లై యాయిరుక్కైయాలుమ్, పరతంత్ర చేతనత్వమాకైయాలే సంసరిక్కైక్కు స్వరూప యోగ్య వస్తువాకైయాలేయతుక్కు హేయప్రత్యనీకత్వ రూపశుభత్వముమిల్లై ఆశ్రయత్వముమిల్లై - ముక్తనుడైయవిగ్రహ పరిగ్రహదశై యిలుమ్ నిత్యవిగ్రహరాన నిత్యర్కళుమ్ ఆశ్రయత్వముణ్డాకైయాలుమ్ సంసారనివర్తన క్షమమాన శుభత్వమిల్లై- ఆకైయాల దివ్యమంగళవిగ్రహత్తుక్కే మానుషాపయుక్తమాన శుభత్వముమ్ ఆశ్రయత్వముముళ్ళతు- పరావరసుఖగ్రాహ్యం ప్రేమబోధప్రసాదకమ్ । స్వామినోరూపముపాదేయతమంవిభోః ॥

సా-దీ— ముక్తాత్మస్వరూపత్తుక్కు ఉభయముముల్లై యన్నలాలు - సంసార బంధేత్యాది - సంసరిక్కైక్కు సహకారియోగ్యతై కులాపకృత్యం. అతుక్కు, పరిశుద్ధాత్మ స్వరూపత్తుక్కు . నిత్యవిగ్రహరాన ర్కళ్కైయాల్ నిత్యర్కళ్ అవిగ్రహదశై యిల్లైయెన్ఱు సూచితమ్ - శుభత్వమాశ్రయత్వ మిరణ్డుమ్ దివ్య విగ్రహత్తుక్కే ఎన్ఱు నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి- ఉక్తార్థఙ్గళై కారిక్కైయాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్ - పరావరేతి- పరైః, బ్రహ్మాదిభిః- అవరైః, మనుష్యాదిభిశ్చ . సుఖేన చక్షుర్గ్రాహ్యం- ప్రేమేతి. స్వస్మిన్ స్వవిశిష్టే భగవతిచ. ప్రేమ్ణః, భక్తేః . బోధస్య చోత్పాదకం. ఇదం పదద్వయం హేతుగర్భం - గ్రాహ్యత్వాదాశ్రయః, ప్రసాదకత్వాచ్ఛుభ ఇత్యర్థః. స్వామినః,భగవతః - దివ్యాత్మస్వరూపాదపి- రూపం దివ్యవిగ్రహమ్ ఉపాదేయతమమిత్యనుసంధేయమితి. అనుష్ఠానరూపద్వయత్తిల్ పోలేవిధాయకమానచరమశ్లోకత్తిలుమ్

సా-స్వా—ఎన్ఱునిఱ్పిక్కిఱ మేనోత్తమముఖేచ్ఛయైకిఱార్ - సంసారబంధరహితమానేతి- హేయేతి- సంసారనివర్తనక్షమమాన స్వతస్సిద్ధ హేయప్రత్యనీకత్వమన్నైక్కు - అనాలుమ్ నిత్యోవంద్యో నటానిత్యైః కమలావశ్యోముముక్షుభిః - ,, ఎన్ఱునిత్యవన్నారుకురా ప్రణామధ్యానాదికళ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - నిత్యముక్తయోః పాపనివర్తకత్వ ధ్యానలక్ష్యత్వఙ్గళిరున్దాలుమ్ ముముక్షూపయుక్త శుభాశ్రయత్వమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు. అనాలుమ్ నిరాలంబన యోగనిష్ఠనుక్కు దివ్యాత్మస్వరూప మిరణ్డాకార యుక్తమాకైయాల్ విగ్రహత్తుక్కే అసాధారణమెన్నైక్కు కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరావరేతి -పరే, బ్రహ్మాదయః. అపరే, అస్మదాదయః ఆయుముక్షవః - ఉభయోరపి సుఖగ్రాహ్యం.తథావ సర్వసుఖగ్రాహ్యత్వ మాశ్రయత్వం విగ్రహాసాధారణమెన్ఱు కరుత్తు - ప్రేమ్ణః,బోధస్యచ- భక్తిరూపా

సా ప్ర— మహావిగ్రహే దశకాయిరఙ్గళ్ పఱ్ఱువాన విభవాంతర్యామి విగ్రహాదావపి తదస్తీత్యాహ - పరావరేత్యాదినా - పరే, నిత్యసూరిప్రభృతయః - అవరే , అస్మదాదయః-

సా-వి—ఆహ - సంసార బంధేతి - ఉక్తమర్థం కారికయా సంగృహ్ణాతి. పరేతి - పరే, బ్రహ్మాదయః- అవరే, మనుష్యాదయః - సుఖగ్రాహ్యం, సుఖేన చక్షుర్గ్రాహ్యం - ప్రేమ్ణః- బోధస్య,జ్ఞానస్య ప్రసాదకం, జనకం. స్వామినోరూపం, దివ్యవిగ్రహః - స్వరూపాత్, జ్ఞానానందాది రూపాత్ - తదపేక్షయాప్యుపాదేయతమం, అతిశయేనోపాదేయం విభోః. తద్జ్ఞా ఇతి శేషః-

సా-సం— ఛాయాయాసంగృహ్ణాతి - పరేతి - పరైః , సనకాదిభిః . అవరైః , అస్మదాదిభిః . ప్రేమ, భక్తిః - బోధః , విశదజ్ఞానం- తయోః ప్రసాదకం , జనకం . ఉపాదేయతమత్వే హేతుగర్భవిశేష

మూ— శరణాగతి విధాయక వాక్యత్తిలుమ్ ‟ మామేకం శరణంవ్రజ„ ఎన్ఱు విగ్రహవిశిష్టన్ ఇలక్కా-మత్తో_త్తినాన్. ఇద్దివ్యవిగ్రహమ్ పరవ్యూహాద్యవస్థాపంచకత్తిలుమ్ శుభాశ్రయమెన్నుమిడమ్ శాస్త్రసిద్ధమ్-చిత్తాలంబన సౌకర్య కృపోత్తంభక(న)తాదిభిః ।

సా-దీ— శరణాగతిక్కు విగ్రహ విశిష్ట విషయత్వమ్ సుగమ మెన్కిఱార్- శరణాగతీతి- ఇతర సజాతీయమాక శ్రోత్తుకిఱ విభవాదికళుక్కు పాపం హరతియెన్ఱపడి శుభత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్నపరత్వా ద్యవస్థా పంచకత్తిలుమ్ దివ్యవిగ్రహమ్ శుభాశ్రయ మెన్ఱు భగవచ్ఛాస్త్ర సిద్ధ మెన్కిఱార్ - ఇద్దివ్యవిగ్రహ మిత్యాది - ఇప్పడియానాల్ విగ్రహత్తై _ చ్చాల్ల వేణ్డినాలుమ్ చరణశబ్దప్రయోగత్తుక్కు హేతువేతెన్నకాట్టుకిఱార్ - చిత్తాలంబనేతి. చిత్తాలంబనేసౌకర్యమస్తి- విగ్రహాపేక్షయాలఘుత్వాత్- తస్మాత్కృపోత్తంభ

సా-స్వా— బోధస్యవావర్ధకం-పాపక్షయద్వారా.తథాచశుభత్వమెన్ఱుకరుత్తు-స్వరూపాత్స్వమినోరూపముపాదేయతమ మెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ ద్వయం చరమశ్లోకాది విహిత శరణాగత్యనుష్ఠాన కరణ మంత్రమాకైయాల్ అఙ్గై‟ మామేక„ మెన్ఱువిగ్రహాది రహితతయా ఏకనాక శరణ్యన్ తోత్తాసిఱ విఙ్గ తద్విరుద్ధమాక విగ్రహవి వక్షై పణ్ణప్పోమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్. శరణాగతి విధాయక వాక్యత్తిలు మితి - ఏక శబ్దమ్ గుణ విగ్రహాది నిషేధక మన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - ఆనా లుమ్ విగ్రహ విశిష్ట నిలక్కా-కతో_త్తినానెన్కిఱతు కూడుమో ? పరమగుణంగళే యన్ఱో శుభాశ్రయత్వ ముళ్ళతు ? ప్రకృతి మండలత్తిలే యిరుక్కిఱ కృష్ణరూపత్తిల్ కూడాతే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇద్దివ్య విగ్రహమితి. శాస్త్రేతి- ‟ ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయ„ త్యాది శాస్త్రసిద్ధ మెన్ఱై - ఆనాలు మిజ్గు దివ్యమంగళ విగ్రహత్తిల్ పాదాద్య వయవఙ్గళిరుక్క పాదద్వయాభి ధాన ముఖేనైవ విగ్రహ మనుసంధేయ మెన్ఱు నిర్బంధ మున్డో ? దివ్యాత్మస్వరూప గతోపాయత్వత్తై _ చరణఙ్గళిలే యను సంధిత్తాల్ దృష్టవిధియ మాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- చిత్తాలంబనేతి- కృపోత్తంభనతా ఆదిర్యేషాంతాని కృపోత్తంభన తాదీని- చిత్తాలంబనసౌకర్యంచ

సా-ప్ర- శాస్త్రసిద్ధమితి- ‟ దేవో వైకుంఠనాథ„ స్త్విత్యారభ్య ‟ ధ్యాతవ్యోనిత్యలోకస్థో భుక్తిముక్తిఫలప్రదః। తథాపిపురుషాకారో భక్తానాంత్వంప్రకాశసే। యోగినామధికారస్స్యాదేకస్మిన్ హృదయేశయే। సురూపాం ప్రతిమాం విష్ణోః ప్రసన్న వదనేక్షణా „ మిత్యాది శాస్త్రసిద్ధ మిత్యర్థః . విగ్రహస్యా శ్రయణీయత్వే చరణావిత్యేకదేశ గ్రహణ మనుచితమిత్యత్రో త్తరంశ్లోకేనసంగృహ్యాతంవ్యాచష్టే. చిత్తాలంబనేత్యాదినా-

సా-వి— ఇలక్కాయ్,లక్ష్యభూతస్సన్.ననువిగ్రహస్యాశ్రయత్వే విగ్రహపదం విహాయతదవయవవాచకచరణశబ్దోపాదానే కో హేతు రిత్యత ఆహ- చిత్తాలంబనేతి - చిత్తాలంబన సౌకర్యాత్,కృత్స్నవిగ్రహాపేక్షయాచరణయోర్లఘుత్వేన గృహీతుంసుకరత్వాత్. కృపోత్తంభకతాభిః,పాదగ్రహణైకృపాయాఉన్మేషాత్-

సా-సం— చరమశ్లోక ముఖేనచదృఢయతి - శరణాగతి ఇ . సారధిత్వ వస్థాయాంవితథోక్తమితిభావః- ‟ సమస్తాశ్శక్తయ „ ఇతివచనం పరవిగ్రహమాత్ర విషయమితి భ్రమం వారయతి - ఇద్దివ్యేతి . శాస్త్ర మిహ పంచరాత్రం. విగ్రహస్య సర్వస్య శుభాశ్రయత్వే స్థితే చరణయోరేవ శరణత్వేకో హేతురిత్యత్రాహ-చిత్తాలంబనేతి - చిత్తస్యా వగాహనేచరణయోః కృత్స్నవిగ్రహాపేక్షయాసుకరత్వాద్దాసస్యస్వాపరాధ

మూ— ఉపాయత్వ మిహ స్వామి పాదయో రను సంహితమ్ ॥ ఇజ్ఞు దాస భూతర్ ఔచిత్యాతిశయత్తాలుమ్ “అనతి క్రమణీ యంహి చరణ గ్రహణ ,, మెన్కిఱ పడియే కృపో త్తంభ కత్వాతి శయత్తాలుమ్ “తవామృత స్యందిని ,, ఇత్యాది కళి ర్పడియే భోగ్య త్వాతిశయ త్తాలుమ్ తిరువడిక ళై అవలంబిక్కిఱార్ - ఇవ్వర్థమ్ “సదా చరణ ద్వంద్వం. త్వత్పాద కమలాదన్య న్మమ నేపాదయోః స్థితమ్ । లోకవిక్రాంతచరణౌ శరణంతే వ్రజంవిభో । సభ్రాతు శ్చరణౌ గాఢమ్ . తస్య తామ్ర తలౌ తాత చరణౌ సుప్రతిష్ఠితౌ । సుజాతమృదు రక్తాభి రంగులీభి రలంకృతౌ । ప్రణతేన మయా మూర్ధ్నా గృహీత్వా హ్యభివందితౌ। చరణౌ శరణంయాతాః - ప్రపన్నాఘౌఘవిధ్వంసిచరణౌ శరణంగతాః,, ఇత్యాదికళిలుమ్ ప్రసిద్ధమ్. ఇవత్తై యడియొత్తిన(వర్ కళుమ్) ఆళ్వార్ కళుమ్ “ఉన్నడిక్కీళ్ అమర్ న్దుపుకున్దేనే,, ఎన్గుమ్, ‘త్వత్పాదమూలం శరణం ప్రపద్యే’

సా-దీ—కత్వాద్య- ఆదిశబ్దః ఔచిత్యభోగ్యత్వాదిసూచకః- ఇహ, మంత్రే- స్వామిపదయోరుపాయత్వమనుసంహితమితి- ఇత్తై ప్పివరిక్కిఱార్. ఇజ్ఞుదాసేత్యాదినా- శేషభూతస్యచరణావలంబనమన్యత్రాపిసిద్ధమిత్యాహ- ఇవ్వర్థమితి - తామ్రతలౌ పాదౌ - తలమ్, ఉన్నప్పాల్ - ఇత్తై యడియొత్తినవిత్యాది - అడియొత్తుక్కై,

సా. స్వా— కృపోత్తంభన తాదీని చేతి ద్వంద్వః. చిత్తాలంబన సౌకర్యం విగ్రహ ఏవేతియాలఘుత్వాత్. ఉపాయత్వంచ పరంపరయేతి భావః. కృపోత్తంభకతాయాం నియామక మేతు ? ఆది శబ్దార్థమ్ తానతు ? ఎన్నకాంక్షైయై విదిక్కిఱార్. ఇజ్ఞుదాసభూతనితి- ఇజ్గు, ద్వయే- ఔచిత్యం భోగ్యత్వంచ ఆదిశబ్దార్థః. కృపోత్తంభనతాయా మనతి క్రమణీయత్వమ్ నియామక మిత్యర్థః- తత్పుండరీకనయనం విష్ణోర్ద్రష్టుమిహాగం ముఖ మేన్ద్రప్రియమర్థానాం సంధానప్రమాణ సిద్ధమాయిరుక్క- తద్విరుద్ధమాక మంత్రత్తా నిష్పత్తి ప్రతిపాదిక్క- కూడుమో ? అప్రామాణికమాక విప్పడి కల్పిక్కవిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి. ఆళ్వాఱుమ్ ద్వయవివరణ ప్రవృత్తరాకైయాల్ సంప్రదాయమ్ వేణ్డుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవత్తై యడియొత్తినవర్ కళుమితి- అడియొత్తుక్కై, అనుసరిక్కై - ఉన్నడిక్కీళ్, త్వత్చరణమూలయోః- అమర్ న్దు, విశ్వసిత్తు- పుకున్దేన్, శరణవరణమ్ పణ్ణినేనెన్గై. సాక్షాదుపాయమాకవిరుక్కిఱ

సా. ప్ర— ఉపపాదితత్తై వచనాన్యపోహ- ఇవ్వర్థమిత్యాదినా. చరణయోరాశ్రయణీయత్వస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ- ఇవత్తై యడియొత్తినవాళ్వార్ కళుమితి. ఏతాన్యనువదంతశ్చరణౌ పాదయోః- ఉన్నడిక్కీళ్ ఇత్యాది-

సా-వి—ఆదిశబ్దేన ఔచిత్యభోగ్యత్వాదికం వివక్షితం. నహిభృత్యేన పాదౌవిహాయహస్తౌ గృహీతుముచితం. ఇహ, అస్మిన్మంత్రే- శ్లోకార్థమేవ వివృణోతి- ఇజ్గుదాసేతి - అనతి క్రమణీయతా పాదకంపిహ చరణగ్రహణం- లోకేఅపరాధిఎం చరణౌగృహ్ణన్ సుగ్రీవస్యగంతుంనేష్టే- తద్విషయే కృపైవేతితద్వదుక్తప్రకారేణ- తవామృత స్యందినీతి భోగ్యత్వ ముక్తం - సర్వదా చరణద్వంద్వ మిత్యాద్యౌచిత్యేన గ్రహణే ప్రమాణం- సభ్రాతుశ్చరణౌ గాఢమితి కృపోత్తంభనే - తస్య తామ్ర తలౌ తాత చరణౌ విత్యాదిః భోగ్య త్వాతిశయేచ ద్రష్టవ్యం - ఇవత్తై యడి యొత్తినవర్ కళుమ్, ఏతాన్యను సరంతశ్శఠకోపాదయః. ఉన్నడిక్కీళ్ అమర్ న్దు పుకున్దేనే ఎన్గురుళిచ్చెయ్తారితి సంబంధః. తవచరణయో రధస్తాద్విశ్వ తయా ప్రతిష్ఠితోభూవమితి

సా-సం— త్వాపపాయ స్వామి చరణగ్రహణ మైవ కృపోత్తంభకత్వాత్. అనుసంహితం, సమ్యక్పఠితం - ఆదిశబ్దార్థం వదన్ కారికాంవివృణోతి - ఇజ్గిత్యాదినా - అమర్ న్దు పుకున్దేనే, సమ్యక్శరణం గతః -

మూ— ఎన్డుమ్ అరుళిచ్చెయ్ దార్కళ్ - ,,సౌగంధ్య సౌకుమార్యాది గుణవిగ్రహవాన్ హరిః ।
తస్య స్వామ్యశ్రయదానేతు సాధనంస్వపదద్వయమ్ ,, ఎన్డు అభియుక్తరుమ్ ప్రతిపాదిత్తార్కళ్ - చరణౌ, ఎ
న్కి-అవిడత్తిలే ,, తమేవశరణంగచ్ఛ - కழల్కళవైయే శరణాక . నాకణైమిత్తైనమ్పిరాన్ శరణే శరణ్,,
ఇత్యాదికళిల్పడియేఅవధారణమ్ వివక్షితమ్.

సా- దీ— అనుసరిక్కై - ఇతిలభియుక్తోక్తియైయుమ్ కాట్టుకిరార్ - సౌగంధ్యేతి . అభియుక్తర్,
అరుళాళప్పెరుమాళ్ ఎమ్పెరుమానార్. చరణశబ్దే అవధారణం వివక్షితమిత్యాహ. చరణౌ ఎన్కిరవిత్యాది .

సా-స్వా— శరణ్యన్ తనక్కు-మ్అభిమత నానభాగవతన్ తన్నై ఇట్టు తిరువడికళైఉపాయమాక వనుసంధి
త్తాల్ అనౌచిత్యత్తాలే అసంమతనాకానో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- సౌగంధ్యేతి- శరణ్యస్యాపిస్వపదద్వం
త్వ ముఖేనైవ స్వస్యసాధనత్వ మభిమత మెన్డుకరుత్తు. ఇజ్గు తిరువడికళుపాయ మెన్డు శొన్నాల్ ఉపాయ
స్యోపాయాంతరా దూషకత్వమెన్కిర శఙ్కైయిలే ఏవంవిధోపాయాంతర శఙ్కైసంభావితైయాకాతో ? ఎ
న్నతన్నిరాసార్థమాక ప్రమాణసంప్రదాయాభ్యాన్యేన అవధారణమ్ వివక్షిత మెన్కిరార్- చరణౌ ఎన్కి
రవితి. కழల్కళ్, తిరువడికళ్- అవైయే, శరణ్యనుడైయ వన్తిరువడికళైయే- శరణాక, ఉపాయ మాక
ఎన్కై - నాకణై- నాకమ్, శేషః- అణై, ఉపధానం- మిసై, ఉపరి. శేషశయనోపరి వర్తమానస్య-నమ్పి
రాన్, నమ్మైడైయ ఉపకారకస్య- శరణే, తిరువడికళ్. శరణ్, ఉపాయమ్ ఇజ్గు శ్రియః పూర్వ ఖండే
విశేషణత్వే శ్రియో ప్యుపాయత్వా పత్త్యాచరణ బహుత్వేన చరణావితి ద్వివచనానుపపత్తిర్బహువచ
నాపత్తిశ్చ,విశేషణతయాపత్న్యపేక్షాయాంభగవతిస్వవాచ్యస్వీరపేక్షత్వాదవిరోధాపత్తిశ్చ,అతశ్శ్రియః

సా - ప్ర — త్వచ్చరణౌథస్తాద్వత్యాలయా ప్రతిష్ఠితామితిత్యర్థః - అభియుక్తాః, శ్రీపరాశర భట్టా
ర్యాః - సర్వంవాక్యం సావధారణ మితి న్యాయా దవధారణ వివక్షాంప్రమాణసంప్రదాయాభ్యామవగమ
యతి. చరణావిత్యాదినా - కழల్ కళిత్యాది - వసుదేవ నందన చరణావేవో పాయత్వేనస్వీకృతవాన్. నా
కణైఇత్యాది - శేషశాయినో అస్మత్స్వామిన ఉపకారకస్య చరణౌ వేవోపాయ ఇత్యర్థః- చరణద్విత్వవ
శాన్నాద్భగవత ఏవోపాయత్వం యుక్తం - నతు లక్ష్మ్యా అపి. తథాత్వే చరణశబ్దే బహువచనం దృశ్యేతే
త్యాదిశంకా ఉపక్రమాధికరణన్యాయ బాధితత్వాద్ద్వివచనస్య ,,గురోస్సదారస్య నిపీడ్య పాదా,, విత్యాది
ష్వివవిశేష్య ప్రాధాన్యేనా ప్యుపపన్నత్వాచ్చా పహాస్యా ఇతివదన్ తదను పాయత్వ ప్రసంగోపాయద్విత్వ

సా- వి— శ్రీమూక్త్యర్థః-అభియుక్తరుమ్,అరుళాళప్పెరుమాళెమ్పెరుమానారత్యాఖ్యాతాః.సర్వంవాక్యం
సావధారణ మితిన్యాయేన చరణౌ విత్యత్రావధారణం వివక్షిత మిత్యాహ.చరణౌ ఎన్కిరేతి కழల్కళవైయే
శరణాక, వసుదేవనందన చరణావేవో పాయత్వేన స్వీకృతవాన్. నాకణైమిసై నమ్పిరాన్ శరణే శరణ్ ,
శేషశాయినోస్మ దుపకారకస్య స్వామినశ్చరణావేవోపాయ ఇత్యర్థః . అత్ర కైశ్చిద్వివేష్య వాచినామ
తుపా లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వంభవద్భిరుచ్యతే-తదనుపపన్నం-తథాత్వేచరణావిత్యత్రబహువచనప్రసంగాత్.

సా-సం— గుణవిగ్రహవాన్, గుణక విగ్రహవాన్-వివక్షితమితి-సర్వంవాక్యంసావధారణమితిన్యాయాదితిభా
వః-అత్రోపాయవిశేషణత్వేన దేవ్యాఅప్యుపాయకోట్యన్వయేచరణానితిని ర్దేశస్స్యాత్.నచతథా. తతఃపూర్వ

మూ— చరణావితి నిర్దేశః పత్నీ వైశిష్ట్యబాధకః । ఇతి మంద(ఇదం)చోదితం ప్రోక్తం శ్రీమచ్ఛబ్ద విరోధతః ॥ శబ్దస్వరసతః ప్రాప్తం వైశిష్ట్యం ప్రథమం శ్రుతమ్ । విశేష్యచరణద్విత్వం న హి బాధితు మర్హతి ।

సా-దీ— చరణావితి నిర్దేశవిషయే కైశ్చిదుక్తమపనుదతి. చరణావిత్యాదిభిః శ్లోకైః. చరణావితి ద్వివచన నిర్దేశ ఉపాయస్య పత్నీవైశిష్ట్యం బాధత ఇతి యదుక్తం తన్మందచోదిత మితి పూర్వైః ప్రోక్తం. కుత ఇత్యత్రాహ. శ్రీమదితి. శ్రీమచ్ఛబ్దేన విరోధతః. ఏతదుక్తం భవతి. శ్రీమచ్ఛబ్దోక్తైనపత్నీవైశిష్ట్యేన ప్రథమ శ్రుతేన తస్య చరణావితి నిర్దేశస్య దౌర్బల్యాత్. ఇమమేవాశయ ముత్తరశ్లోకేన వివృణోతి. శబ్దేతి. శబ్దస్వారస్యత స్సిద్ధమిదం పత్నీవైశిష్ట్యం ప్రథమం శ్రుతం. అతః ప్రబల మితి భావః. ద్వితీయాంతమేతత్. విశేష్యచరణద్విత్వం పశ్చాచ్ఛ్రుతం బాధితుం నార్హతి హి. సోయం మీమాంసాప్రసిద్ధిస్సూచ్యతే.

సా-స్వా— పూర్వ్యోక్తం దేవోపలక్షణత్వ మిత్యేకదేశిమత మాశంక్య నిరాకర్తు ముపక్రమిక్రారాః. చరణావిత్యాదినా చరణావితి ద్వివచన నిర్దేశః పత్న్యా విశేషణత్వబాధక మితీదం వచనం మందైః ప్రోక్తం. మందానామేవేదం వచనం. సవివేకానామితి భావః. కుతః? శ్రీమచ్ఛబ్దవిరోధతః. తథాసతి శ్రీమచ్ఛబ్దావగత విశేషణత్వ బాధాపత్తేః. నను విశేషణత్వాంగీకారే చరణద్విత్వ విరోధాపత్తి రిత్యత ఆహ. శబ్దస్వరసత ఇతి. శ్రియో విశేషణత్వం నాస్తీతి కల్పనం విశేషణత్వే సాధకమానాభావాద్వా? ఉత బాధకబలాద్వా ? ఇతి వికల్ప్య ఆద్య ఆహ. శబ్దస్వరసత ఇతి. మతుబర్థస్య శ్రీసంబంధస్య శబ్దస్యైవ ప్రమాణత్వాత్. ద్వితీయ ఆహ. ప్రథమశ్రుతమితి. ఉపక్రమాధికరణ న్యాయేన పశ్చాచ్ఛ్రుత చరణద్విత్వస్య ప్రథమావగత విశేషణత్వ బాధకత్వాభావాత్. ప్రత్యుత ఉపక్రమావగత విశేషణత్వేనైవ చరణద్విత్వస్య నేయత్వా దుపక్రమోపసంహారయో స్సంకోచే అయం న్యాయః ప్రధానవిశేష్యచరణద్విత్వాభిప్రాయేణోపపన్నత్వాత్.

సా-ప్ర— పరిసంగ్రహే ద్వితీయత్వ ప్రదర్శనేన వాహ హసతి. చరణావిత్యాదినా.

సా-వి— ఇత్యాక్షిప్తం, తదాక్షేపస్వాంగీకృత్య వ్యాయతః పరిహరతి. చరణావితి. ద్వివచననిర్దేశః పత్నీ వైశిష్ట్యబాధకః. ఉపాయ భావే ద్విత్వ నిర్దేశః పత్నీ వైశిష్ట్యం బాధతే. అతః పత్న్యా ఉపాయత్వం నాస్తీత్యుపలక్షణత్వ మేవేతి మందచోదితం. న్యాయానభిజ్ఞ వచన మితి ప్రోక్తం. న్యాయవిద్భిరితి శేషః. కుతః? శ్రీమచ్ఛబ్దవిరోధతః ఉపక్రమశ్రుత శ్రీమచ్ఛబ్దోపస్థిత వైశిష్ట్యవిరోధేన ఉపసంహారస్థ చరణద్విత్వం వైశిష్ట్యం బాధితుం న శక్నోతీత్యర్థః. ఇమమేవాభిప్రాయం వివృణోతి. శబ్దస్వరసత ఇతి. ఉపక్రమాధికరణ

వ్యా-సం— ఖండ శ్రీమచ్ఛబ్ద సవిశేషణ పరిగ్రహ పరిత్యాగ మనూద్య దూషయతి. చరణావితి. బాధకత్వమస్య శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేత విపర్యయతః పరిచ్ఛేదకత్వకృతం. చరణావిత్యత్రైవ త్వదీయ శ్రీమచ్ఛబ్దాభిప్రేత విరోధిత్వస్యా దితి శంకాపరిహారాయ హేతుపదచతుర్థ చరణవివక్షిత మర్థం వివృణోతి. శబ్దేతి. అయం భావః. మతుప్ప్రత్యయాత్ శ్రుతిరూపం ప్రమాణం. చరణద్విత్వం తు వస్తురూపం సామర్థ్యాఖ్యం లింగమ్. కించ మతుపో విశేషణతయాన్వయ పరత్వ మనుశాసనాను మతం స్వరసతః ప్రథమమేవ ప్రతీతం. ఏవం చోపక్రమాధికరణ న్యాయేన అసంజాత విరోధిత్వేన ప్రథమశ్రుతం శ్రీవైశిష్ట్యం ప్రబలం. అనంతర శ్రుతసంజాతవిరోధి చరణద్విత్వ శ్రవణ స్యవిశేష్య చరణ ద్విత్వ పరతయా నేయత్వం. అన్యథా

మూ—చరణావితివక్తవ్యమితియచ్చప్రసంజితమ్ ॥ గ్రంథస్థైరపహాస్యం తత్పతిప్రాధాన్యతోన్వయాత్ ॥ న సమ్రాజీసపత్నీకే సద్వితీయోక్తిసాహసమ్ ।

సా-దీ— విశేష్యస్యేతి వక్ష్యమాణపతిప్రాధాన్యహేతుసూచనార్థం- వైశిష్ట్యపక్షే చరణావితివక్తవ్యమితి యత్పరైః ప్రసంజితం తద్గ్రంథజ్ఞైః, శాస్త్రగతివిద్భిః రపహాస్యం - కుతఇత్యత్రాహ. పతిప్రాధాన్యతోన్వయాత్తద్ద్విత్వ్వ ముపపద్యతే. యథాసామాత్యో రాజా ఆహేత్యేవప్రయోగః . అమాత్యవిశిష్టత్వేపి రాజ్ఞః ఆహతురితి ప్రయోగాభావాత్ - అతఏవ ‹‹గురోస్సదారస్య నిపీడ్యపాదౌ,, విత్యాదికం దృశ్యతే- పత్యుఃప్రాధాన్యత స్సంబంధాదిత్యర్థః. అత్రదృష్టాంతందర్శయతి- నసమ్రాజీతి.పత్నీవిశిష్టేసమ్రాజిఅయం సద్వితీయఇత్యుక్తిరేవసాహసం.తద్వ్యాఖ్యానకర్తవ్యం.విశేషణస్యవిశిష్టైఽన్తర్భావాదత్రద్విత్వంనాంగీక్రియతే-

సా.స్వా— అన్యథా సిద్ధస్యోపసంహారస్థస్య చరణద్విత్వస్యోపక్రమ బాధకతా కైముత్యేనదూర నిరస్తే త్యాహ. విశేష్యేతి - పరోక్తబాధకం నిరస్యబాధక తర్కమపిపరిహరతి - చరణావితి . సమస్యమాన పదార్థసంబంధి లింగవచనానాం ప్రధాన మాత్రానుసారిత్వాత్ . సామాత్యో రాజావదతీతి ప్రయోగః - నతు వదతఇతి - ‹‹ గురోస్సదారస్య నిపీడ్యపాదౌ,, వితిప్రయోగః . నతుపాదానితి - ఉభయోస్సమప్రాధాన్యవివక్షాయామేవభవదుక్తనియమః , నను శ్రియో విశేషణత్వే ‹‹ మామేకం శరణం వ్రజ ,, ఇత్యేకస్యైవోపాయత్వకథనంబాధకమిత్యత ఆహ . నసమ్రాజీతి - అద్వితీయో రాజా ధురం వహతీత్యుక్తౌ

సా.ప్ర— దర్శితం గురుసాహసమిత్యుపాయ ద్విత్వ ప్రసంగోధిక్షిప్తః - లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వం సహకారిత్వం

సా.వి— విరోధఇతిభావః.వస్తుగత్యా ద్వితీయచోద్యమేవనేత్యాహ-చరణావితివక్తవ్యమితి.విశేషణీభూతశ్రియ ఉపాయత్వప్రార్థనాయా మన్వయే చరణానితి స్యాదితి యచ్చప్రసంజితం తద్గ్రంథజ్ఞైరపహాస్యం - తథాత్వే లక్ష్మణవిశిష్టో రామభద్ర ఆగత ఇత్యత్రాపి ద్వివచన ప్రసంగాత్. తథా ‹‹చరణౌ శరణం శ్రీమన్నారాయణ తవాశ్రయ,,ఇత్యత్ర ఉపక్రమస్యాయ విరోధాభావేపి పతిప్రాధాన్యేన ద్వివచనాన్వయాదేవ శ్రియో వైశిష్ట్యమితిభావః. అతఏవ ‹‹గురోస్సదారస్య నిపీడ్యపాదౌ,, విత్యాది బహుప్రయోగా దృశ్యంతే. కింబహునా ? శ్రీనారాయణయో రితి శ్రియఃప్రాధాన్యవివక్షాయామపి చరణావితినిర్దేశో నిర్బాధఏవ - స్తనాదీనాం ద్విత్వవిశిష్టజాతిః ప్రాణ్యంగత్వేనేత్యభిధానాత్. అతఏవ ‹‹స్తనౌ సంబిభ్రతౌ,, ఇత్యాది ప్రయోగాస్సంగచ్ఛంతే. అతోనద్వివచన విరోధః - ననుమామేకమితిచరమశ్లోకే అద్వితీయస్య శరణ్యత్వోక్తేః శ్రియశ్శరణ్యత్వే సద్వితీయత్వం స్యాదిత్యత ఆహ.నసమ్రాజీతి- సమ్రాడద్వితీయోస్మిన్నగరేవర్తత

సా-సం— ఉపక్రమాధికరణవిరోధావితి.పరోక్తంబాధకతర్కంచోపాలభతే.చరణావితి-పతితి-ద్వివచనాంత చరణశబ్దార్థస్యశ్రీమచ్ఛబ్దార్థేన ప్రత్యేకాన్వయః- పదార్థః పదార్థేనాన్వేతీత్యేవగ్రంథజ్ఞైరభిధానాత్ - విశిష్టవాచిపదోపస్థాప్యేవిశేష్యస్యైవ ప్రధానత్వాత్- ఉభయోస్సమప్రాధాన్య వివక్షాయాం హి చరణానితి వక్తవ్యమిత్యర్థః - నను ‹‹ మామేకం శరణంవ్రజ,,ఇతి భగవతైవోక్తతయాభగవా నద్వితీయఏవశరణ్యో వాచ్యః - శ్రియోపి శరణ్యత్వే సద్వితీయతాస్యాత్ - తచ్చసాహసమాత్రమిత్యత ఆహ - న సమ్రాజీతి - ‹‹ యథాచోళనృపస్సమ్రాడద్వితీయోత్రభూతల ,, ఇత్యాది యామునాచార్యగ్రంథః ప్రత్యభిజ్ఞాపనాయాత్రసమ్రాట్ఛబ్దః-యథాసపత్నీకస్సమ్రాడద్వితీయఇత్యుక్తేపత్న్యాసద్వితీయత్వాదద్వితీయత్వాది

మూ— తథాత్రైత్యపరామృశ్య దర్శితం గురు సాహసమ్ ॥ సర్వశక్తియానవర్ ఉపాయమాహ్యొవు అవ్విశేషణత్తాల్ అపేక్షై యేణ్, సాపేక్ష నాకిల్ సర్వశక్తియిత్తిక్కు యొణ్ణియానో వెన్నిల్ ఇచ్చొద్యమ్ నా శాయిణ శబ్దత్తాలుమ్, చరణశబ్దత్తాలుమ్, శొల్లప్పట్ట గుణవిగ్రహ యోగత్తిలుమ్ పడ్ ణలామ్. అవైయివ నుక్కు విశేషణఙ్గళ్ శాక్తియాలుమ్, అవస్తుక్కు వస్త్వనురూపమాక ఉపయోగవిశేషఙ్గళ్ ఉణ్డాకై యాలుమ్, అవత్తాల్ సర్వశక్తిత్వవిరోధమిల్లై ఎన్ను యథాప్రమాణమ్ కొళ్ళిల్ ఇతుబహుప్రమాణప్రాప్తమా యిరుక్కుమ్ శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ స్వారసికవిశేషణభావమాన పత్నీ సంబంధత్తిలుమ్ తుల్యమ్.

సా. దీ— కింత్వేకత్వ మేవ. తథాత్రాపి ఏకత్వమవా స్త్యయమిత్యపరామృశ్య గురు భూతం సాహసం దర్శితమితి. నను సర్వశక్తియాన ఉపాయభూతనుక్కు పత్నిసాపేక్షతైశొల్లిల్ సర్వశక్తిత్వ హాని వారాతో ? ఎన్న ప్రతిబంద్యా పరిహారిక్కిరార్ - పశక్తియాన విత్యాదియాల్ - ఉపయోగవిశేషఙ్గళ్, ప్రయోజనవిశేషఙ్గళ్ - ఇతు, ఇత్తసమాధానమ్ బహుప్రమాణేత్యాది. బహుప్రమాణసిద్ధమాయిరుక్కిర వైన్నై - శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ స్వారసికవిశేషణభావమాన, స్వరసతస్సిద్ధవిశేషణభావవత్తాన పత్నీసంబంధత్తిలుమ్ తుల్యమెన్నై.

సా. స్వా— సోపసర్జనపత్నీమంత్రసాహిత్యమద్వితీయోక్తివిరోధతే. కింతుస్వసమాన రాజాంతరం- తత్ర పత్న్యాదిభిరపిసహిత త్వాదయమద్వితీయోనకింతుసద్వితీయఇత్యుక్తిర్యథాసాహసంతథాపత్న్యామాపేక్షి త్యేకత్వోక్త్యా బాధవచన మపిసాహసమేవ - తథాత్ర, ద్వయే - విశేషణేన సద్వితీయత్వ మభిధాయ చరణావితి వక్తవ్యమితిగురుసాహసమేవదర్శితం. శ్రియోవిశేషణత్వే తత్సాపేక్షగతికత్వాపత్త్యాభగవతస్సర్వశక్తిత్వవిరోధంబాధకమాశంక్యపరిహరతి- సర్వేశ-స్వపక్షేబాధకంపరిహృత్యపరపక్షేబాధకంశొల్లుకిరార్.

సా. ప్ర— విరోధఖశంకాంప్రతిబంద్యాపరిహరన్నుపాయత్వేసిద్ధోపాయశోధవ ధికారోక్తముపయోగవిశేష ముపాయత్వేప్రమాణానిచస్మారయతి-సర్వశక్తిత్యాదినా లక్ష్మ్యాఉపాయత్వేప్రసంజితంభగవతస్సాపేక్షత్వం

సా. వి— ఇత్యుక్తేతస్య ఏకో ద్వితీయో నాస్తి త్వేకథమద్వితీయస్స్యాత్ ? కింతుసద్వితీయఏవస్యా దిత్యుక్తిస్సాహసమాత్రం- తథాచ తాదృశంసాహసం కస్యాపినాస్తీత్యపరామృశ్య గురుసాహసం, మహాసాహసం దర్శితం- సమోనస్సద్వితీయో వదియముక్తి రతిభావః - తథాచోక్తంయామునాచార్యైః- "యథాహోశ్వపస్సంభ్రమా దద్వితీయోస్మిన్నాతిశే । ఇతితత్తుల్యనృపతి నివారణపరంవచః । నతు తత్పుత్ర తద్భృత్య కళత్రాది నివారణ,, మితి. నను శ్రియో హ్యుపాయత్వాంగీకారే భగవతస్సర్వశక్తిత్వవిరోధ ఇత్యాశంక్య పరిహరతి. సర్వశక్తియానేతి. అపేక్షై, అపేక్షా-ఏర్, కిం- అపేక్షా కిమర్థ త్యర్థః - సాపేక్ష నాకిల్, సాపేక్షశ్చేల్- సర్వశక్తి యన్నిక్కే యుణ్ణియానో, సర్వశక్తిర్నవివర్తత కిమితి చోద్యార్థః- గుణవిగ్రహ యోగత్తిలు మితి, గుణవిగ్రహ సంబంధేపి సర్వశక్తిత్వం నివర్తతేతి తత్రాపివక్తుంశక్యమి త్యర్థః- పత్నీసంబంధత్తిలుమతుల్యమితి- అత్రాపిసర్వశక్తిత్వవిరోధోనాస్తీత్యర్థః- ఏవంసత్యప్యవిరోధనా

సా. సం— హానిరితి సాహసంకోబ్రూయాత - అద్వితీయ పదంస్వసమాన సమ్రాడంతర వ్యావర్తకం, న పత్న్యాదేరితు ప్రకృతేపి తుల్య మిత్య పరామృశ్య అలక్ష్మీ కత్వరణ్య ఇతి మహత్సాహసం దర్శితమ్ - అద్వితీయత్వోక్తి ర్గుణతోపి సద్వితీయతాం నసహత ఇతిచ వాదాపతౌల దిత్యర్థః - ఇతరాప్యంతరాన్యా త్యాశంక్యదూషయతి - సర్వేత్యాదినా. ఇతు, ఇత్థం న్యాయసంచరణం.

మూ— ఇప్పడియిరుక్క ‹‹ చరణౌ ,, ఎన్కిఱ ద్వివచన మాత్రత్తై క్కొణ్డు శ్రీసంబంధత్తై ఉపలక్ష ణమెన్నిల్ ఇగ్గుణాది సంబంధత్తై యుమ్ ఇప్పడి కొల్ల ప్రసంగిక్కుమ్ . చరణశబ్దత్తిల్ ఉపాయ వాచిశబ్ద సమభి వ్యాహారత్తాలే ఉపయుక్త గుణవిగ్రహవిశిష్టన్ ఉపాయమాకిరానెన్ఱు వివక్షిత మెన్నిల్ ఇతుఇల్ తుల్యమ్. ఇప్పడియిరుక్క వివక్షై విశేషణమాకక్కొళ్ళిల్ సర్వశక్తిత్వ విరోధమ్ వరుమెన్నాక్కాల్ ఇప్పురుషకారా పేక్షైయిలుమ్ సర్వశక్తిత్వవిరోధమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ ‹‹ యువత్వాదౌ తుల్యే ,, ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిల్ సొన్న

సా-దీ— విపక్షేబాధకమాక ప్రతిబంది యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడియిరుక్క విత్యాదియాల్ - ఇప్పడిచ్చొల్ల, ఉపలక్షణ మెన్ఱు కొళ్ళవేణ్డా - చరణశబ్దత్తిలిత్యాది, గుణవైశిష్ట్యప్రతిపాదకమాననారాయణశబ్దత్తుక్కుముపలక్షణమ్. ఉపాయవాచిశబ్దమ్, శరణశబ్దమ్, ఉపయుక్తగుణ విగ్రహవిశిష్ట నుపాయనాకిరానెన్ఱు నారాయణచరణశబ్దత్తిల్ వివక్షిత మెన్నిల్ ఇవ్వివక్షైపత్నీసంబధ ప్రతిపాదకమానశ్రీమచ్ఛబ్దత్తి లున్తుల్యమె న్నైకా - ఇప్పడియిరున్తుమ్ శ్రియోవిశేషణత్వపక్షే సర్వశక్తిత్వహాని వరుమెన్నాక్కా పురుషకారత్వపక్షత్తిలు మిన్తదోషమ్ సమానమెన్కిఱార్ - ఇప్పడియిరుక్క విత్యాది. ఇవళ్ పురుషకారమాక వీశ్వరనుపాయమా నై ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యనియత మెన్ఱిలివళాలే విశిష్టనామ్కొణ్డు శరణ్యనాకైయు మీశ్వర స్వాతంత్ర్యని యతమెన్ఱు కొళ్ళవేణు మెన్కిఱార్ - యువత్వాదా విత్యాదియాల్ - ఇవళాలేవిశిష్టనామ్శరణ్యనాకైయిల్

సా-స్వా-ఇప్పడియిరుక్కవితి. పరపక్షే ప్రతిబంద్యాసమాధాతుంబాధకాంతరమభిధత్తే ఇప్పడియిరుక్కవితి. పరోక్తసాధకమాశంక్యస్వపక్షేపిసమానమ స్తసమాధానమెన్కిఱార్ యువత్వాదౌతుల్యేత్యాదినా-

సా-ప్ర—పురుషకారత్వేపిసమానం. ‹‹లక్ష్మీః పురుషకారత్వేనిర్దిష్టా పరమర్షిభిః। అధృష్యత్వాం ధూత్వాకమి తురధిగమ్యత్వజననీ,, మిత్యాద్యానుగుణ్యాత్పురుషకారత్వస్యప్రామాణికతయాతస్యభగవత్సంకల్పసిద్ధత్వే ‹‹స వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీం। ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమం పదంవా కస్మైచిదంజలి భరం వహతేవితీ,, ర్యేత్యాద్యానుగుణ్యా దుపాయత్వమపి భగవత్సంకల్ప నియతమితి పరిహారోపి సమాన ఇత్యాహ. ఇప్పడియిరుక్క విత్యాదినా - అథ శరణశబ్దార్థ మాహ -

సా-వి—చరణావితి ద్వివచనేన ఉపలక్షణత్వాంగీకారే గుణవిగ్రహాదే రప్యుపలక్షణత్వ ముచ్యతాం-యదిచ తత్రశరణశబ్ద సమభివ్యాహారా దుపయుక్తగుణ విగ్రహవిశిష్ట ఏవోపాయ ఇష్యతే తర్హ్యత్రాపి సమా న ఇతి సిద్ధోపాయ శోధనాధి కారఏవోక్త మిహస్మారయతి - ఇప్పడియిరుక్కేతి. ప్రతిబంద్యంతరే ణాపి సర్వశక్తిత్వ విరోధం పరిహరతి- ఇప్పడి యిరుక్కేతి. యువత్వాదావితి. యువత్వాదౌ తుల్య ఇత్యుక్త

సా-సం—ద్వివచనమాత్రత్తై ఇతి. మాత్రశబ్దాబాధకప్రమాణాభావమ్యాచితః తథాహి ‹‹సర్వం వాక్యం సావధార ణ,, మితిన్యాయేనచరణద్వయాతిరిక్తసర్వవ్యవచ్ఛేదప్రసంగ ఇత్యర్థః - చరణశబ్దత్తిలిత్ - చదణమాత్రస్యోపాయ త్వానుపపత్త్యా తదుపయోగి గుణవిగ్రహవిశిష్టస్యోపాయత్వంకల్ప్యత ఇతిచేదిత్యర్థః - ఇతు తుల్యమితి. ‹‹ లక్ష్మ్యాసహ ,, ఇతిప్రమాణా న్యథానుపపత్తి రుపాయత్వ కల్పికాప్రకృతేపి సమానే త్యర్థః - పురుష కారాపేక్షాయాం నసర్వశక్తిత్వ విరోధః - తస్యా ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య నియతత్వాదిత్యాశంక్య ప్రతి బంద్యాసమాధత్తే . యువత్వా దావితి - అపర వశతా పతిపారార్థ్యమస్యాః, శత్రుశమనంకరుణాయాః స్థిరత్వం

—— గుణ విభాగ త్తిన్పడియేపుంస్త్వ,పిత్రుత్వ,ప్రకాసిత్రుత్వాదిక శాలె ప్రతాపోత్తరనాయ్, దండధరనాయ్, నిరిటరఈశ్వర నైప్పత్తిఖిలివార్కు-స్త్రీత్వమాతృత్వాదిక శాలేవ నమావణావ వాత్సల్యాదిగుశాలిశయత్తాలే ఇవళ్ అవనైప్పత్తనమక్కు-పురుషకారమాకైయుమ్, ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యనియతమ్‌ఎప్పుశొల్లిల్, అప్పడియేసహధర్మచారిణియానఅవళాలేవిశిష్టనాయ్‌క్కొణ్డుశరణ్యనాకైయుమ్, ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యనియతమెన్ఱుకొణ్డాల్ ఒరుప్రమాణత్తుక్కుమ్‌విరోధమిల్లై- ఇవ్విడత్తిల్ శరణశబ్దమ్ ,, ఉపాయేగృహరక్షిత్రోశ్శబ్దశ్శరణమిత్యయమ్ । వర్తతే సాంప్రతం త్వేష ఉపాయార్థైకవాచకః,, ఎన్ఱు విశేషిక్కైయాలే ఉపాయపరమ్.

సా-దీ—— ప్రమాణసూచకమ్‌సహధర్మచారిణియానవెన్కిఱవిశేషణమ్ ,, ఇయంసీతా మమసుతా సహధర్మచరీతవ,, ఇత్యాది ద్రష్టవ్యం. ఇని శరణశబ్దార్థం మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇవ్విడత్తిలెన్ఱు - సాంప్రతం,

సా-స్వా—— ఇజ్గు శరణశబ్దమ్ రక్షకపరమో ? గృహపరమో? ప్రాప్యపరమో?రక్షకపరమాకిల్ సర్వాధికారిసాధారణమాకైయాలే ఇజ్గకించనం ప్రతి రక్షకత్వకథనం వ్యర్థం - గృహ పరమాకిల్ బాధితం ప్రకృతానుపయుక్తంచ - ప్రాప్యపరమెన్నిల్ ఉపాయపర పూర్వఖండత్తిలే తత్కథనమ్ వ్యర్థమ్. ఉత్తరఖండత్తోడే పౌనరుక్త్యముమ్ వరుమ్ - ,, ఉపాయే గృహరక్షిత్రోశ్శబ్దశ్శరణమిత్యయమ్ । వర్తతే సాంప్రతంత్వేష ఉపాయార్థైకవాచకః ।,, ఎన్కైయాలే ఉపాయపరమెన్నిల్ అత్రైవచనమ్ ,,ఇదంశరణమజ్ఞానామ్,, మెన్ఱు ప్రపత్తివిషయ శరణశబ్ద వ్యాఖ్యానమన్ఱో ? ఇజ్గు విద్యమాన ప్రపత్తవ్య విషయ శరణశబ్దవ్యాఖ్యాన మన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇవ్విడత్తిలిత్తి - ఇవ్విడత్తిల్, ద్వయత్తిల్ . ప్రపత్తవ్య విషయతయా ప్రయుక్తశరణశబ్దమ్ - విశేషిక్కైయాలే ఇతి. విశేషిక్కై, రక్షకపరమెన్ఱు- కింతూపాయ పరమెన్ఱు శొల్లుకై - ప్రపత్తివిషయ శరణశబ్దవ్యాఖ్యాన మానాలచేతన విషయతయా రక్షకత్వప్రసక్తౌ రథావాద్గృహస్య బాధితత్వా దుపాయార్థకత్వస్య స్వతస్సిద్ధతయా విశేషకవచనమ్ వ్యర్థ మాక ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి- ప్రపత్తవ్య విషయ శరణశబ్దవ్యాఖ్యాన మానాల్ రక్షకత్వస్య ఈశ్వరే విద్యమానతయాతత్పరత్వప్రసక్తౌ తద్వ్యావృత్తే నోపాయపరత్వ స్థాపనమ్ ప్రయోజన మెన్ఱు కరుత్తు- ఉపాయపరమామెన్ఱువిశేషక

సా-ప్ర—— ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా- ననుభక్తియోగవత్ప్రపత్తేరప్యుపాయత్వాద్భగవత్యుపాయత్వానుసంధానం

సా-వి—రీత్యా పుంస్త్వ సులభ ప్రతాపోన్నతత్వ దండధరత్వాదేః అనుభవస్య స్వతంత్రేచ్ఛా సిద్ధత్వాత్తత్రమమాశ్రితవిషయే శ్రియంప్రతిత్వంపురుషకారభావం వహస్వేతి నియమనస్యచ స్వతంత్రేచ్ఛా సిద్ధత్వాత్పురుష కారాపేక్షాయాం సర్వశక్తిత్వ విరోధఇతి పరిహారే సహధర్మ చారిణీ వైశిష్ట్యేవ శరణ్యత్వాపి భగవదిచ్ఛా సిద్ధత్వాన్నసర్వశక్తిత్వ విరోధ ఇతిభావః. ఇప్పిరాట్టి, గచ్ఛతాం. ఇవళ్, ఇయం - అవనైప్పత్తి, తంభగవతం ప్రతి- నమక్కు, మమదాసస్య. పురుషకారమాకైయుమ్, పురుషకారభావశ్చ - అవళాలే, తయా- కొణ్డాల్, స్వీకరోతిచేత్ - శరణశబ్దార్థమాహ . ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా - సాంప్రతన్తు,

సా-సం—ప్రదిమ్నశ్చ ప్రతిద్వంద్విగుణః - ప్రదిమా , సాపరాధైరపి స్వతఏవాశ్రయణీయత్వం- పుంస్త్వసులభాః , పుంసైవకాంక్షాః - కృత్వా , వ్యవస్థాప్య . వాశబ్దశ్చార్థః . భోక్తుం , విహార విశేషార్థం . భిదా , గుణవిభజనం - ఒరుప్రమాణత్తుక్కుమ్ , ,, పతిం విశ్వస్య - నతత్సమశ్చ - తమీశ్వరం విద్యాశ - పరాస్య ,, త్యాదీనాం నవిరోధ ఇత్యర్థః . ఉపాయార్థైకేతి - రక్షితృ పరత్వ మయుక్తం

మూ— భరన్యాస బలాదేవ స్వయత్న విన్వృత్తయే । అత్రోపాయాంతర స్థానే రక్షకో వినివేశితః ॥

సా. దీ— ద్వయత్తిల్ అంతిగతమానపోతు- శరణశబ్దస్యోపాయపరత్వ ప్రయోజనమ్ కాట్టుకిరార్- భరన్యాసేతి. అత్ర, మంత్రే. శరణశబ్దేన భక్తిస్థానే రక్షకో వినివేశితః - కిమర్థం? స్వరక్షాభరసమర్పణబలా ద్యథా తత్ర స్వయత్న వినివృత్తిస్సిధ్యతి తదర్థం - భరన్యాస పర్యవసితః ఉపాయస్థానే నివేశ ఇతి యావత్.

సా. స్వా— వచనముల్లావిట్టాల్ సర్వాధికారసాధారణమాయిరుక్కిరాలుమ్ స్వరూపకథనమాయ్ కొండు గో ప్తృత్వవరణ రూపాంగ కథనార్థతయా రక్షకత్వపరమేయాయిరుక్కట్టుమ్. అవాలుమ్ గోప్తృత్వవరణత్తై అంగమాక ప్పలవిడత్తిలుమ్ విధియానిర్క అత్తై స్వవచ్ఛేదిత్తు వచనత్తాను పాయపరమాక నిరూపిక్క క్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- భరన్యాసేతి. అకించనేనేతి శేషః. అకించనాధికారిణా స్వయత్న వినివృత్తయే, స్వనిర్భరత్వార్థం - అత్ర, ద్వయే- రక్షకతయావస్థిత ఏవ శ్రీమన్నారాయణః భరన్యాస బలా దుపాయాంతర స్థానే నివేశితః - స్థాపితః. బహుప్రమాణ సిద్ధమాన రక్షకత్వవ్యుదాసమ్ పణ్ణి యు పాయ పరమాక నిరూపిక్కిర వచనత్తుక్కు శరణమంత్రాదిగత శరణశబ్దస్య ప్రపత్త్యవిషయస్య చేతన సాధ్యోపాయ సాధారణోపాయత్వాభిధానస్య భగవత ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి వ్యంజన ముఖేన భగవ తోనిర్వ్యాజ ముపాయాంతర స్థానాపత్తేస్సర్వముక్తి వైషమ్య నైర్ఘృణ్యాది ప్రసంగభయే నా సంభవాదకించన విషయే భగవత ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి హేతుభూత భరన్యాస ద్యోతనే తా త్పర్యమెన్ను సాధిక్కైయిల్ తాత్పర్యమాకైయాల్ - ఇవ్వర్థమ్ విరోధ పరిహారత్తిలే ద్వయాధికారత్తిలే

సా. ప్ర— వ్యర్థమిత్యత్ర ఉపాయత్వానుసంధానస్య స్వయత్నవినివృత్తిః ఫలమిత్యాహ- భరన్యాసేత్యాదినా.

సా. వి— ద్వయాంతర్భావితు - ననుకథం శరణశబ్దస్యాత్ర ఉపాయపరత్వమిత్యత ఆహ. భరన్యాస బలాదితి- ద్వయస్య భరన్యాస కరణమంత్రతయా తత్ప్రకాశ్యో భరన్యాసః- తద్బలాత్- భరన్యాసో నామ ? రక్షా భరసమర్పణం. రక్షాభరశ్చ స్వామిత్వేయ భక్తియోగః. తస్య సమర్పణం నామ ? అహమశక్తస్త్వ మేవ తస్య నిర్వాహకో భవేత్యనుసంధానం. తన్నిర్వాహకత్వంమదర్థం- భక్తియోగమనుతిష్ఠేతి నార్థః - భక్తియోగో యథావిధి ఘ్నా మమస్యాత్తథా నివర్తయ స్వేతిచ నార్థః. కింతు త్వమేవ తదనుష్ఠాన సా ధ్యం ఫలం తదనుష్ఠానం వినైవ దేహీతి ఇదమేవ ఉపాయాంతర స్థానవినివేశనం- తథాచ తద్బలాదత్ర ద్వయే ఉపాయాంతర స్థానే రక్షకో వినివేశితః- కిమర్థం స్వయత్న వినివృత్తయే, స్వమోక్షార్థ వ్యాపారనివృత్త్యర్థం-

సా. సం— సకించన సాధారణ్యేప్యకించన ప్రయోజనాభావాదతిభావః - అర్థాంతరవ్యుదాసేనే హ ఉపాయమాత్రార్థత్వ నిషేధేన ఫలసంగ్రహః- భరన్యాసేతి . తస్య బలమిహ బుద్ధి దౌర్బల్య విరోధి మహావిశ్వాస పూర్వకత్వం- స్వస్వరూపాదిన్యాసస్య స్వయత్న నివర్తకత్వాదేవకారః - భర న్యసన విధురస్య స్వయత్నేన ఉభయత శ్చ్యవనాత్సంసరణమేవ స్యాదితి భరన్యాస బలాదేవ స్వయత్న నివృత్తయ ఇత్యుక్తిః - స్వయత్ననివృత్తి సమానాధికరణ బలవద్భరన్యసనే సతి మోక్షసిద్ధిరేవా విలంబేన స్యాదితి భావః - స్వయత్న వినివృత్తయే, నైర్భర్య సిద్ధయే - అత్ర, అకించనప్రపత్తి విద్యాయాం - రక్షకః, సకించనస్యాపి రక్షకతయా స్థితః - ఉపాయాంతర స్థానే, దుష్కరోపాయాంతర స్థానే - నివేశితః, స్థాపితః - ఏవముపాయార్థకత్వమేవాత్ర శరణశబ్దస్య ఫలితః. న చేత్ప్రపద్య ఇత్యనేనైవ వక్ష్యమాణవిధయా

మూ— సర్వాధికారికళుక్కుమ్అవ్వో శాస్త్రార్థ్గళాలే ఆరాధితనానసర్వేశ్వరన్ఫలోపాయమాయిరుక్క-ఇక్లు విశేషిస్తుఉపాయమెన్నవేణ్డివతు- ఉపాయాంతర స్థానత్తిలేసహజకారుణ్యాదివిశిష్టనానఈశ్వరనైనిరుత్తుకిర ప్రపత్తిప్రకారమ్తోత్తుకైకాక (వాపస్తనై)

పా-ది— ఎల్లారుక్కుమ్సర్వేశ్వరన్పలప్రదానఉపాయమా యిరుక్క ఇన్గు ప్రపద్యమానన్ పక్కల్ విశేషిత్తు శరణశబ్దత్తాల్ ఉపాయమాక చ్చొల్ల త్తిల్ కరుత్తెన్నెళియిదుకినాల్. ఉపాయాంతర స్థానత్తి లిత్యాదియాల్ - భక్తిస్థానత్తిలే ఈశ్వరనై నిరుత్తుకిర ప్రకారమ్ తోత్తుకైకాక వెన్నపడి- అతావతు? భక్త్యుపాయత్తై అనుష్ఠిత్తాల్ రక్షిక్కుమ్ ఈశ్వరన్ అకించన విషయత్తిల్ భక్త్యనుష్ఠానా భావేపి రక్షిక్కై క్కు-

సా. స్వా— “గోప్తృత్వవరణ”త్తై అంగమాక ప్పలవిడత్తిలుమ్ విధియా నిర్క ఉపాయే గృహ రక్షిత్రా రిత్యాదికళిలే శరణశబ్ద ముపాయైక వాచకః ఎన్ఱు నిష్కర్షిక్కైక్కు శేరుమో ? ఎన్నిల్ గోప్తృత్వాన వరణత్తై చ్చెయ్దే అన్యం తాకించననా ధికారితన్నుడైయ నిర్భరత్వత్తుక్కురుప్పాక భరన్యాసత్తాలే ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నివేశిప్పిక్కిర వాళి తోత్తుక్కైకాక ఉపాయైక వాచకః ఎన్ఱు నిష్కర్షిక్క ప్పడుకిరతు,,ఎన్ఱు స్పష్టీకృతమ్- ఆవాలు మిక్కు-శరణశబ్దత్తై ఉపాయపరమాక నిష్కర్షిత్తాల్ స్వరసతస్సాధ్యోపాయ నిరపేక్షమాకత్తానే ఫలోపాయ మెన్నుమ్ సిద్ధిక్కిరతు-భరన్యాసమ్తోత్తవిల్ లైయే? వ్యాజనిరపేక్షమాక రక్షిక్కు మాకిల్ సర్వముక్తిప్రసంగమ్ వరుమ్. భక్త్యాద్యుపాయ విధానముమ్ అనర్థకమాక ప్రసజ్గిక్కుమ్ - అకైయాల్ స్వర్గాది పురుషార్థన్గళై ప్పోలే మోక్షత్తై యుమ్చోదిత వ్యాజ విశేషత్తై యపేక్షిత్తే కొడుక్కు మెన్నలప్పోకు విధిబలత్తాలేదానే భరన్యాసరూప వ్యాజవిశేషమ్ సిద్ధిక్కైయాలే మంత్రాదికళిలే ఉపాయతోక్తిక్కు ప్రయోజనమన్నే ? కించ సాధ్యోపాయమ్ వెండివాంబుమ్అస్తసాధ్యోపాయత్తాలే ఆరాధితనాన ఈశ్వరన్ రక్షకతయా ఫలోపాయ మాక నిక్కైయాలే అన్త రక్షకత్వత్తై ఫలోపాయత్వరూప సామాన్యాకారేణ శొల్లుకై యే ఉచితమాయిరుక్క ఉపాయాంతర స్థానాపత్తియై చ్చొల్లుకిర తనుచితమన్నో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - సర్వాధి కారికళుక్కు మితి-ముఖ్యానుకల్పాధికారికళెల్లారుక్కుమ్ముఖ్యానుకల్పక్రియారూపశాస్త్రార్థన్గళాలేప్రీతనాయ్ఫలోపాయమాయిరుక్క-ఇన్గు, ప్రపత్తికరణ మంత్రాదికళిలే-విశేషిత్తు,విశేషిస్తు,శరణశబ్దమ్రక్షకపరమన్నుఃఉపాయపరమెన్నుమ్వ్యవచ్ఛేదిక్క-

సా.ప్ర— నను సిద్ధాంతే తత్తద్విహితారాధితస్య భగవత ఏవ ఉపాయత్వాచ్ఛన్యాసే విశిష్యోపాయత్వం కథమిత్యత్ర భరన్యాసకర్తాః భగవతఉపాయాంతర స్థానే నివేశనావిత్యాహ - సర్వాధికారిత్యాదినా.

సా.వి— “స్వనిర్భరత్వ పర్యంత రక్షైకోపాయతాం,,మిత్యుక్తి స్తదాభిత్యా దిహోపాయాభోగ గ్రాహ్యాఇతి భావః- తదేవ విష్ణుణోతి- సర్వాధికారికళుక్కు మితి - ఉపాయ మెన్నవేణ్డియతు, ఉపాయాభావేదిత్యపేక్షిణః. ఉపాయాంతరస్థానత్తిలే ఈశ్వరనై, ఈశ్వరం- నిరుత్తుకిర,స్థాపయంత్యాః ప్రపత్తేః ప్రకారం - తోత్తుకైకాక వత్తనై, స్ఫురణార్థం- భక్త్యుపాయ సాధ్యం ఫలం ఈశ్వరోకించన విషయేభక్తి మంతరేణ యథా దద్యాత్తాదృశఏవ ప్రపత్తిప్రకారఇతిభావః -

సా-సం—సాంగసమర్పణప్రకాశనాద్విఫలన్యాయదిత్యపిహూచితం-కారికయాభిప్రేతపథంవివృణోతి.సర్వేతి.

సా-స్వా—అకించనాధికారి యైక్కు-రత్తు ఈశ్వరంక్కరక్షకనెన్నుళొల్లాతే ఉపాయమెన్ని వేవిధిచోదితానుకల్పమాన
ప్రపత్తి ఈశ్వరనై యుపాయాంతర స్థానత్తిలే నిరుత్తుకిర వ్యాపారరూపైయాకసిద్ధికుమ్. ఉపాయమెన్న
వేట్ డిత్తు. నిష్కర్షక వచనబలత్తాలే ఇతిశేషః - ప్రపత్తవ్యవిషయ శరణశబ్ద విశేషక వచనమిల్లైయాకిల్
శరణశబ్దస్యాబాధిత రక్షకపరత్వాదీశ్వర స్యోపాయాంతర స్థానాపత్తౌ ప్రమాణాభావాత్ ప్రపత్తికేవల
రక్షకేశ్వరవిషయ బుద్ధ్యాత్మకమాయ్ క్కొండు సిద్ధిత్తీశ్వరనుడైయ ఉపాయాంతరస్థాననివేశవ్యాపారమా
కసిద్ధియాతు - అకించనవిషయత్తిలీశ్వరనుక్కు ఉపాయాంతరస్థాననివేశముమ్ తదనుగుణప్రసాద విశేషముమ్
సిద్ధియాతు. ఊర్ధ్యప్రాయశ్చిత్తమాక ద్వాదశవార్షిక వ్రతత్తై విధిత్తతుక్కు శక్తియిల్లైయాకిలనుక
ల్పమాక సేతుదర్శనత్తై విధిత్తాల్ అశక్తాధికారివిషయత్తిలే అనుకల్పసేతుదర్శన రూపాల్పవ్యాపారత్తా
లే ఈశ్వరనపరాధత్తై క్షమిత్తాలుమ్, ఈశ్వరనుక్కు ద్వాదశవార్షిక వ్రతరూపోపాయాంతర స్థానాపత్తి
యుమ్, సేతుదర్శనత్తుక్కు-పాయాంతర స్థానాపత్తి హేతుత్వముమ్ సిద్ధియామలిరుక్కిరాప్పోలేయుమ్,
వారుణస్నానాశక్తనుక్కీశ్వర ననుకల్ప గౌణస్నానత్తాలే వారుణతుల్యఫలత్తై క్కొడుత్తాలుమ్, వారుణస్నాన
రూపోపాయాంతర స్థానాపత్తి శరణ్యనుక్కుమ్ గౌణస్నానత్తుక్కు తద్ధేతుత్వముమ్, సిద్ధియామలిరుక్కిరా
ప్పోలవుమ్, అనుకల్పతయా విహితప్రపత్తికుమ్ ఈశ్వరన్ భక్తితుల్యఫలత్తై క్కొడుత్తాలుమ్, ఈశ్వరను
క్కు భక్తిరూపోపాయాంతర స్థానాపత్తియుమ్, ప్రపత్తిక్కి తద్ధేతుత్వముమ్ సిద్ధియాతితాల్ ‘‘ ఆత్మాత్మీ
యభరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేపఉచ్యతే,, ఇత్యాది శరణపదాద్యుపశ్లిష్ట విధివాక్యాలు మీశ్వరనుక్కు ఉపాయాంతర
స్థానాపత్తి సిద్ధియాతు - అకించనః మోక్షార్థం భరన్యాసం కుర్యాదిత్యుక్తేహి మోక్షార్థ విహితభక్త్యా
యథా ఈశ్వరః ప్రసన్నో మోక్షం ప్రయచ్ఛతి తథా భరన్యాసేనాపి ప్రసన్నో మోక్షం ప్రయచ్ఛేత్. నతు
మధ్యే ఉపాయాంతర స్థానాపత్త్యపరపర్యాయ భరస్వీకారం కృత్వానంతరం భక్తిసాధ్య ప్రసాదవిశిష్టస్సన్
మోక్షం ప్రయచ్ఛతీతి సిధ్యేత్ - విధిచోదిత భరన్యాసోఽపి ముఖ్యభరసమర్పణరూపశ్చ నసిధ్యేత్. గురుతరభ
క్తిరూపభరస్యాకించన సంబంధినః పరకీయత్వాసంభవేన గౌణతయా రక్షకత్వాధ్యవసాయ రూప ఏవ సిధ్యే
త్. ‘‘ తదేకోపాయతాయాచ్ఞా - త్వమేవోపాయ భూతో మే భవే,, తి ప్రమాణాదపి భగవతో నోపాయా
న్తర స్థానాపత్తిస్సిధ్యతి - ‘‘ ఉపాయే గృహరక్షిత్రోః,, రితి ప్రపత్తి ప్రకరణ స్థప్రపత్తవ్యవిషయ శరణశబ్దస్య
రక్షకత్వవ్యుదాసేనోపాయార్థకత్వ స్థాపకనిష్కర్షక వచనాభావే ఉపాయశబ్దస్య సిద్ధసాధ్యచేతనాచే
తనసాధారణ సాధన సామాన్య వాచితయా ‘‘ తదేకోపాయతా యాచ్ఞే,, త్యాదౌ ప్రయుక్తస్య సాధన
సామాన్య వాచినః ఉపాయ శబ్దస్య భగవత్యబాధిత రక్షకత్వ పరత్వమేవ సిధ్యేత్ - తత్రోక్త
ప్రార్థనాపి రక్షకత్వ ప్రార్థనైవ సిధ్యేత్. ఏవకారోఽపి రక్షకాంతర వ్యుదాస పర స్సి ధ్యేత్ - నిష్కర్
షకవచన సద్భావే హి భగవతః రక్షకత్వవ్యుదాసేన ఉపాయత్వ ముపాయాంతర స్థానవివక్షాయాం అకిం
చనేన త్యజ్యమాన భరస్వీకర్తృత్వాపర పర్యాయం సిధ్యతి. తచ్చ భగవతో నస్వత స్సిద్ధం. సర్వముక్తిప్రసం
గాత్ - అతో విధిపరామర్శ సిద్ధేన భరన్యాసేన సిధ్యతి- ‘‘ తదేకోపాయతా యాచ్ఞే,, త్యాదిక మపి ని
ష్కర్షక వచన మహిమ్నా భగవతో వ్యాజ విశేషాధీనోపాయాంతర స్థాన నివిష్టత్వే ప్రామాణిక మ
ర్థం బాధాభావేన ఏకశబ్దావధారణసహాకృతోపాయశరణశబ్ద స్వారస్యాద్భరస్వీకర్తృత్వాపరపర్యాయో

స్యా— పాయాంతరస్థాన నివిష్టత్వజనక భరన్యాసపరమేవ సిధ్యతి. ఇత్థంచ భరన్యాసఏవ భగవత ఉపాయాంతర స్థానాపత్త్యాపాదకః - ఇప్పడి అల్పవ్యాపారత్తాలే భక్తిస్థానత్తిలే నిర్పవో? ఎన్నుశంకైయాకి ల్కాక సహజకారుణ్యేన. ఈశ్వరనైనిరుత్సుకిరప్రపత్తిప్రకారమ్, ఈశ్వరస్యోపాయాంతర స్థాననివేశ హేతువాన ప్రపత్తిప్రకారమ్. ఉపాయాంతర స్థాన నివేశ హేతుత్వ రూప ప్రపత్త్యాకార మెన్నపడి. ఉపాయత్వోక్తిఃప్రపత్తేః భగవదుపాయాంతర స్థాన నివేశహేతుత్వరూపా సాధారణాకార ద్యోతనార్థ మెన్నుకరుత్తు. యద్వా, ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే ఈశ్వరనై నిరుత్సుకిర ప్రపత్తిప్రకార మానతు? ఉపాయోభవేతి భరస్వీకారప్రార్థనైయై ఉపాయత్వోక్తిక్కు భగవతఉపాయాంతరనివేశస్యపురుషవ్యాపారమంతరేణాసంభవాత్. "తదేకోపాయతాయాచ్ఞా. త్వమేవోపాయ భూతో మే భవ,, త్యాది ప్రమాణానుగుణ్యేనో పాయోభవేతి ప్రార్థనాయాంతాత్పర్యమ్. "ప్రార్థనామాత్ర సంతుష్ట జంతో ర్యశ్ఛితవాంఛితమ్ । ఇతినిశ్చిత్య భగవత్ప్రార్థనా శరణాగతి,, రిత్యుక్తప్రకారవిశేషోప లక్షిత ప్రకారివైశిష్ట్యప్రార్థనామేవాహ. ఏమితి. గద్యభాష్యత్తిలుమ్ "అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్ । తదేకో పాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిరితి కతంలక్షణం సంగచ్ఛత ఇతిచే దుపలక్షణపరతయా ప్యుపపత్తేః పృథివీత్వోపలక్షక గంధవత్త్వాది వదితి,, నిక్షేప రక్షైయిలుమ్ శొల్లుకిరపడియే ఉపాయత్వప్రార్థనైయై చ్చొల్వాల్ ప్రకారిభూత భరన్యాసముమ్ సిద్ధిక్కుమ్ ప్రపత్తియానతు? ప్రార్థనాన్విత భరన్యాసః. తత్రవిశేషణీభూత ప్రార్థనా చ రక్షకత్వ ప్రార్థనా ఉపాయత్వ ప్రార్థనాచేతి ద్విప్రకారా. తత్ర రక్షకత్వ ప్రార్థనా అంగభూత గోప్తృత్వ వరణాత్మికా భవతి. ఉపాయత్వప్రార్థనా త్వకించనాధికారిణం ప్రతి భగవత ఉపాయాంతర స్థాన నివేశస్యాసాధారణ ఫలత్వాదసాధారణ ఫలప్రార్థనాత్మనా వతిష్ఠతే. "అప్రార్థితో నగోపాయేత్. రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షత,, ఇత్యాదిప్రమాణబలేన అసాధారణఫలప్రార్థనయాపి భవితవ్యం. అన్యథా తాదృశఫలదిత్సా భగవతోనస్యాత్. తథాచ ప్రకృతే ఉపాయాంతరస్థానత్తిలే ఈశ్వరనై నిరుత్సుకిరప్రపత్తిప్రకారమానతు కేవలరక్షకత్వ ప్రార్థనైయన్ను. తాదృశప్రార్థనయా అస్యోపాయోభవేయమిత్యసాధారణ ఫలదిత్సాయా ఉపాయాంతరస్థాననివేశస్య చాసంభవాత్. కింతూపాయత్వ ప్రార్థనైయె ఎన్నుకరుత్తు - ఇవ్వర్థమ్ "ఎనక్కు భరమిల్లాతపడి ఉపాయాంతర స్థానత్తిలేనిన్రురక్షిక్కవేణుమెన్ఱిరే ఉపాయశబ్దత్తుక్కు తాత్పర్యమ్" ఎన్నువిరోధపరిహారత్తిలేశొల్లప్పట్టతు. ఇఙ్గు ఉపాయమాకవధ్యవసిక్కిరేనెన్నుమహావిశ్వాసత్తై చ్చొల్లిమంత్రమ్పర్యవసిక్కిరుక్క శరణశబ్దత్తిలే ప్రార్థనాన్విత భరన్యాసస్థితి యెన్ననే ఎన్నిల్ మహావిశ్వాసమానతు? శాస్త్రచోదితవిషయేదృఢాధ్యవసాయమ్. అతునిష్కర్షకవచనమిల్లైయాకిల్ భగవత ఉపాయాంతర స్థాన నివేశే ప్రమాణాభావా త్కేవల రక్షకత్వాధ్యవసాయమాత్రమాయిరుక్కుమ్. నిష్కర్షక వచన సద్భావేతు భగవత ఉపాయాంతర స్థాననివేశస్య ప్రామాణికత్వా త్తదధ్యవ సాయమాయిరుక్కుమ్. ఉపాయాంతర స్థాననివిష్టనాక వధ్యవసిక్కైగె యెన్నాల్ ఇ న్దవిశ్వాసమ్ తానుమ్ స్వవిషయభూత భగవదుపాయాంతర స్థాన నివేశమ్స్వత స్సిద్ధ మల్లామైయాలే తత్సిద్ధినిమిత్తమాక ప్రార్థనాన్విత భరన్యాసత్తై యాక్షేపిక్కిరతెన్ను కొళ్ళవేణుమ్. అతలే భరన్యాసమాత్రత్తై చ్చొన్నాల్ ప్రార్థనైసిద్ధియాతు - ప్రార్థనైయై చ్చొన్నాల్ భరన్యాస మర్థసిద్ధ మాకైయాలే యుమ్, ప్రమాణా

మూ—ఇజ్ఞభక్తియోగ స్థానత్తిలే ప్రపత్తియిల్లాదాప్పోలే ఈశ్వరనుక్కు ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నిఱ్కై యావతొన్ఱిల్లై- అజ్ఞమాన ప్రపత్తియుమ్ పణ్డై ఉపాయమాన (ప్ర) ఉపాసనముమ్ అనుష్ఠిత్తు ప్పెఱవేణ్డుమ్ ఫలత్తై అవ్వుపాయమ్ ఒழிయవే ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే పెఱుకైక్కడి ఈశ్వరనుడైయ సహజకారుణ్యాదిస్వభావవిశేషమ్-

సా-దీ—అజ్ఞమాన ప్రపత్తియు మిత్యాది - అతావతు అజ్ఞప్రపత్తినైయుమ్, భక్తినైయుమ్, అనుష్ఠిత్తాల్ సక్కడవ ఫలత్తై ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే అకించననుక్కు తరుకైక్కడి ఈశ్వరనుడైయ కారుణ్యాదికళాకై

సా- వ్యా— నారత్తాతేయుమ్, శరణశబ్దస్య ప్రపత్తి ప్రకార ప్రార్థనోపాయత్వ ప్రార్థనానాద్యోతన ఏవ తాత్పర్యమెన్ఱు ''ప్రపత్తి ప్రకారమ్ తోత్తుకైక్కాక వా మత్తనైయిఱ్ఱ వాక్యత్తాలే యుమ్,, ప్రార్థనైయుమ్ శొల్లిత్తామ్పు,, ఎన్ఱ వక్ష్యమాణ వాక్యత్తాలుమ్ సిద్ధిక్కిఱతు - ఇప్పడి ఈశ్వరనై ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నిఱుత్తుకిఱ వెన్ఱ విడత్తిలే ఈశ్వర నుపాయాంతర స్థానత్తిలే నిఱ్కిఱానెన్ఱు ఈశ్వరవ్యాపారము మీశ్వరనై యుపాయాంతర స్థానత్తిలే నిఱుత్తుకిఱ ఎన్ఱుక శ్వ్యాపారముమ్ తోత్తుత్తు. ఇతి ఈశ్వర ముపాయాంతర స్థానత్తిలే నిఱుత్తుకిఱాప్పోలే శంకిత్తు పరిహరిక్కిఱార్. ఇజ్ఞు ఇతి - భక్తి స్థానత్తిలే ప్రపత్తియిల్లాదాప్పోలే ఎన్ఱది - ''భక్తి స్థానత్తిలే ప్రపత్తినైవిధి యానిఱ్ఱ,, ఎన్ఱు సారసారాదికళిలేశొల్లు కిఱపడియే భక్తియోగ స్థానత్తిలే ప్రపత్తివిహితైయాయిల్లాదాప్పోలే ఎన్ఱపడి- ''భక్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యావా మహామునే । ప్రాప్యోహం నాన్యథా ప్రాప్యో మమ కైంకర్య లిప్సుభిః, ఇత్యాదిభి రకించనం ప్రతి భక్తివత్ప్రపత్తేరేవ సాక్షాన్మోక్షసాధనతయా విహితత్వాత్తస్యా ఏవ మోక్షసాధనతయా ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వేఽపీశ్వరస్య ద శుష్కం రతయా ధనుర్ధారణాదిరూపాణామ విశేష భక్తిస్థానాపన్నత్వం కథమిత్యాశంకాయాం ప్రపత్తినానాశత్తాలే ఇతి అజ్ఞప్రపత్తినైయుమ్ శ్రుత్త భక్తియా సకలత్వమిరుక్కిఱాప్పోలే స్వతంత్ర ప్రపత్తియుమ్ పెఱ్పట్టతొరు సప్రకాశ వ్యాపారనిల్లామై యాలే ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే ఎన్ఱు.అడి,కారణమ్ -

సా ప్ర—నను ''యస్యసారథిః,, ఇత్యాదినా భక్తినస్తా. భరన్యాసస్యవిధానాదృగన్యా. ఏవభక్తిస్థానే నివేశ ఇతి కథం భగవత ఉపాయాంతర స్థాన నివేశ ఇతి శంకామనూద్య భగవత ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి హేతుత్వమో గ్యాం ప్రపత్తినుష్ఠాయ భక్తియోగస్యా ప్యనుష్ఠానే సలభ్యస్య భక్త్యనుష్ఠాన మంతరేణ భరన్యాసమాత్రా ద్దానుభక్తి స్థానాపత్తిర్భగవత ఏవేత్యాహ ఇజ్ఞు భక్తియోగేత్యాదినా -

సా-ది— నను భరన్యాసబలాదీశ్వరస్య కిమర్థమ సుపాయాంతర స్థానే నివేశః. భరన్యాస ఏవోపాయాంతర స్థానే నివేశ్యతా మిత్యాశంక్య భరన్యాసస్య తీనమాత్ర కృత్యసాధ్యత్వేన లఘుతరాత్మ త్వేన సుకర న్యాసస్య నావశ్యనీయా ప్రయాసాదనువర్తనీయ చిరకాలసాధ్యాతి దుష్కరాంగోపేత భక్తియోగ సాధ్య ఫలప్రదానే సామర్థ్యాభావాత్ తత్ఫలలాభస్య కేవల సహజకారుణ్యైక మూలకత్వాత్ప్రపత్తేః ప్రసాదసంపాదన వ్యాజమాత్రత్వా దృగవానేవ భక్తిస్థానాపన్న ఇతి భగవత ఏవోపాయాంతర స్థాననివేశ స్సిధ్యతీత్యాహ. ఇజ్ఞు భక్తియోగ స్థానత్తిలే ఇతి - పెఱవేణ్డుమ్ ఫలత్తై, ప్రాప్యవ్యంఫలం - ఉపాయ మొழிయవే, భక్తిం వినైవ. పెఱుకైక్కడి, ప్రాప్తికారణం. కేవలకారుణ్యం వినాన్య న్నాస్తీతి భావః -

సా సం— నన్వకించనస్యాపి భరసమర్పణరూపోపాయ మేవ అనుష్ఠేయమ్ ఈశ్వరస్యోపాయాంతర స్థాననివేశవర్ణనం కిమర్థమితి శంకామనూద్య పరిహరతి - ఇజ్ఞిత్యాదినా - మానసికీ మపి భక్తిం కర్తుమశక్తః కథం సర్వ

మూ— ఆకై యాలే అకించననుక్కు ఈశ్వరన్ ఉపాయాంతర స్థానత్తిలేనిన్గా నెన్కిరతు.

శా. దీ— యాలే ఇసుకొన్డు భక్తిస్థానే ఈశ్వరన్ నిర్కిరానెన్కిరతెన్నై — అకించననీశ్వరనైయుపాయాంతర

శా. స్వా— ఈశ్వరేతి. భక్తిస్థానత్తిలే అను కల్పతయా విహితత్వమేవ నియామకమెన్న వాదినా రు. ఇతుఆదిత్యాంత వర్ణిత్వాది గుణవిశిష్టవిషయక జ్ఞానసంతతిరూప భక్తిస్వరూపమ్పోలే యన్నిక్కే భగవదుపాయత్వా నవగాహిహత్యాది ప్రాయశ్చిత్త ద్వాదశవార్షికానుకల్ప సేతుదర్శనాదికళ్ పోలే యుమ్, అన్నిక్కే వక్ష్యమాణక్రమేణానుష్ఠాన కాలత్తిలే భగవదేకోపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ విషయక బుద్ధియాకైయాలే విహితత్వమే నిబంధనమానాల్ ప్రపత్తియుమే భక్తిస్థానాపన్నోపాయమాక ప్రసంగిక్కైయాల్ భగవదేకోపాయత్వబుద్ధిత్వమ్ తనక్కు కిడైయామైయాల్ స్వస్వరూపోచ్ఛేదమే ప్రసజ్గిక్కుమ్ - ఈశ్వరనుడైయ సహజకారుణ్యతి - సహజకారుణ్యత్తై ఆదియాక, మూలమాకవుడైత్త - యద్యయమకించనః ప్రార్థనాపూర్వకం రక్షాభరం మయిన్యస్తవానహమేవ ఏతదీయో భరస్సర్వోపి మదీయఇతిభరంస్వీకృత్య తద్విషయే భక్తిమనపేక్ష్య సర్వంతత్కార్యం కరవాణీతి యద్యర్థనాదిసిద్ధ సంకల్పాత్మక భవిష్యత్తాదృశ భరస్వీకారాపరపర్యాయోపాయత్వ మూలభూత ప్రసాదవిశేషమే ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే పెరుకైక్కు మూలమానాల్ విహితైయాన ప్రపత్తిక్కు జ్ఞప్రపత్తేర్భక్తిద్వారాసాధనత్వమ్పోలే నిరుక్తభగవత్స్వభావవిశేషాత్మక భరస్వీకారద్వారకమాక వైధిసిద్ధమోక్షసాధనత్వమ్ పర్యవసిక్కైయాలె అజ్ఞప్రపత్తిసాధ్య భక్తివత్స్వతంత్రప్రపత్తి సాధ్యోక్త స్వభావవిశేష విశిష్టతయా ఉపాయాంతరస్థానత్తిలే నిన్గా నెన్కిరతు. వైషమ్య నైర్ఘృణ్య పరిహారార్థమాక అత్యల్పవ్యాజమాత్రత్తాలే ఉక్తస్వభావవిశేషమాపోపాయాంతరస్థాన నివిష్టనాకుకైక్కుమ్ వేరునియామక మిల్లామైయాలేఇతుక్కు మూలకారణమ్ స్వార్థనిరపేక్షైయాన పరదుఃఖ నిరాకరణేచ్ఛైయానసహజకృపైయెన్ఱు అంజలివైభవత్తిలే శొల్లుకిరపడియే సహజకారుణ్యమే మూలమెన్నపడి - ఇనిపూర్వవాక్యత్తిలే ఈశ్వరనైయుపాయాంతరస్థానత్తిలే నిఱుత్తుకిఱ ప్రపత్తిప్రకారమ్ తోత్తుకైక్కాక వెన్నుశొన్నతు వేఱుమో ? అస్వతంత్రన్ స్వతంత్రనై యుపాయాంతర స్థానత్తిలే నిఱుత్తుకిఱతు విరుద్ధమన్రో ? ఆజ్ఞైయాలే నిఱుత్తుకిఱతు విరుద్ధమావాలుమ్ ప్రార్థనైయాలే నిఱుత్తుకిఱతు విరుద్ధమల్లామైయాలే ఉపాయత్వోక్తిక్కు స్వతఉపాయత్వాసంభవాదుపాయత్వప్రార్థనైయిలే తాత్పర్యమెన్నిలానాలుమ్ ఇప్రార్థనైయాలే ఈశ్వరనుక్కు ఉపాయత్వమ్ భవిష్యత్తాక సిద్ధిత్తాలుమ్ ॥ భరన్యాసబలాదేవ,, ఎన్గిరకారికైయిల్ శొన్న భరన్యాస సిద్ధియుమ్, భరన్యాసత్తుక్కు భగవదుపాయాన్తర స్థానాపత్తిహేతుత్వ సిద్ధియుమెజ్ఙనె ? ఇప్పప్రాప్తిత్వ ప్రార్థనైయాలే స్వరూపఫల సమర్పణాదికళుక్కు ఉపాయాంతరస్థాననివేశ హేతుత్వమ్ సిద్ధియామల్ భరన్యాసత్తుక్కే సిద్ధిక్కవేణుమెన్ఱు నిర్బంధముణ్డో?

సా. ప్ర— ప్రపత్తిప్రసాదాద్భగవత్యుపాయత్వోక్తిస్తస్యోపాయాంతరస్థాననివేశనరూపస్వజ్ఞాపనార్థమిత్యుక్తం.

సా. వి— ఆకైయాలే, తస్మాత్కారణాత్ - ప్రపత్త్యంగభక్త్యుపాయానుష్ఠాన సాధ్యఫలే ప్రపత్తిమాత్రాత్ప్రాప్తే సతి తత్రభగవానేవ భక్తిస్థానమితి భావః - ఉపాయాంతర స్థాన నివేశన మేవ విశ్వ ణోతి.

సా. సం— శక్తముపాయాన్తర స్థానే నివేశయతీతి విరోధమనువదన్ అవిరోధేననివేశనప్రకారమాహ,

తా— అభిమతఫలత్తుక్కు ఉపాయమాక విహితమాన భరమ్ తుమక్క మాట్టాత వకించనన్ గోప్తావాక నిర్క్కిర అవనై నీ యెనక్కు ఉపాయమాక వేణుమెన్ఱు ఉపాయాన్తర స్థానత్తిలే నివేశిప్పిక్కై యావతు ? ఏకతలైయిల్ ఉపాయాన్తరత్తైచ్చుమత్తాతే యవత్తైచ్చుమన్దాల్ మేల్వరుమ్ అభిమత మెల్లామ్ తరుకైక్కు సమర్థకారుణికనాన ఉనక్కే భరమాక ఏఱిట్టుక్కొళ్ళ వేణుమెన్కై -

సా-దీ— స్థానే నివేశిప్పిక్కై యావతేతు? ఎన్న కాట్టుకిరార్ - అభిమతేత్యాదియాల్ - భరమ్, భక్తిరూపచ్చుమై.

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అభిమతఫలత్తుక్కు-ఇతి-భరమితి తనక్కు ప్రయాసేనాప్యసాధ్యత్వాదభిమత ఫలత్తుక్కాక తనక్కు కర్తవ్యమాక ప్రసక్తమాన గురుతరవ్యాపారమ్ భరమ్ - అభిమతఫలత్తుక్కు ఉపాయమాక విహితమాన భరమ్ తుమక్క మాట్టాత వకించననెన్ఱుమ్, గోప్తావాయ్ నిర్క్కిరవవనై నీ యెనక్కు ఉపాయమాక వేణుమెన్ఱు శొన్నతువుమ్ సాభిప్రాయమ్ - భరమ్ తుమక్క మాట్టాతవన్ గోప్తావై గోప్తాభవవెన్ఱు ప్రార్థియాతే ఉపాయమాక వేణుమెన్ఱు ప్రార్థిత్తాల్ ఇవనుక్కు ఇడియేన్ భరత్తైచ్చుమక్క మాట్టాతే దేవరీర్ ఇడత్తిలే సమర్పిత్తేన్, ఇన్త భరత్తై ఏకతలైయిల్ చ్చుమత్తాతే దేవరీరే ఉమక్కు భరమాక ఏఱిట్టుక్కొళ్ళ వేణుమెన్ఱిరే తాత్పర్యమాకిఱతు - ఇఙ్గు ప్రార్థనీయముపాయత్వమ్ సరక్షకత్వం. తద్వ్యవచ్ఛేదక నిష్కర్షక వచనవిరోధాత్ - కిన్తూపాయాన్తరస్థానాపన్నత్వం - తదపి తత్కార్యసర్వనిర్వోఢృత్వం భరస్వీకర్తృత్వమితియావత్ - ఇఙ్గు ఉక్తమై అపేక్షియాతే ఎన్నై రక్షిక్క వేణుమెన్కై ఎన్ఱు శొల్లాతే ఇవ్వర్థత్తైచ్చ్ స్థానే ఏకమేలై తుమత్తాతే అవత్తైచ్చుమన్దాల్ మేల్వరు వభిమత మెల్లామ్ తరుకైక్కు సమర్థ కారుణికనానవునక్కే భరమాక ఏఱిట్టుక్కొళ్ళ వేణుమెన్కై ఎన్ఱు, మయాత్యక్తం భరం పునర్మమశిరసి నాధ్యారోపయేథాః - కిన్తు త్వమేవ స్వభరత్వేన స్వీకురు ఇతి - ఏవమాకారకభరస్వీకారప్రార్థనైయాకవరుళిచ్చెయ్కైయాలే ఇన్త ప్రార్థనై భరన్యాసావినాభూతత్తైయాకైయాలే ఏతత్ప్రార్థనాన్విత భరన్యాసమ్ సిద్ధిక్కిఱతు. ఏకతలైయిల్ తుమత్తాతే ఎన్కిర వంశమ్ ఇన్త భరమెన్నతెన్ఱు - ఎన్ఱు స్వసంబంధత్యాగమ్

సా-ప్ర— తదేవ కిమిత్యత్ర తన్నిష్కృష్య దర్శయతి - అభిమత ఫలేత్యాదినా - ఉపాయాన్తరస్థాననివేశనం నామ భరస్వీకారప్రార్థనమేవేత్యర్థః. ఏవంరూప ప్రార్థనా పూర్వక భరన్యాసఏవ స్వనిర్భరత్వ

సా-వి— అభిమతఫలత్తుక్కు-ఇతి. తుమక్క మాట్టాత, వోఢుమసమర్థః - అకించనన్, అకించనః - గోప్తావాయ్ నిర్క్కిరవనై, గోప్తృత్వేన స్థితం స్వామినం. నీయెనక్కు ఉపాయమాక వేణుమెన్ఱు, త్వం మమోపాయో భవ ఇత్యేవమాకారకం - ఉపాయాన్తరస్థానత్తిలే నివేశిప్పిక్కై యావతు, ఉపాయాన్తరస్థాననివేశనం నామ - ఏకతలైయిల్, మమశిరసి - ఉపాయాన్తరత్తై, ఉపాయాన్తరమ్ - తుమత్తాతే, అనారోప్యైవ - అవత్తై, ఉపాయాన్తరాణి - తుమన్దాల్, వహతశ్చేత్. మేల్వరుమ్, పశ్చాదాగమిష్యత్. అభిమతమెల్లామ్ తరుకైక్కు, దాతుం - సమర్థ, సమర్థస్య - కారుణికనాన, సహజకారుణ్యవతః. ఉనక్కే, తవైవ - భరమాక వేరిట్టుక్కొళ్ళ వేణుమ్, త్వయ్యేవ తత్పరిఆరోపణీయః - ఎన్కై, ఇతి మమభరో యథానస్యాత్ తథాత్వమేవ

సా-సం— అభిమతేతి - నను తవిహ ఉక్తవిధోపాయత్వ ప్రార్థనమేవోపాయాన్తరస్థాననివేశః సిద్ధా

మూ—— ఇవ్వమ్ శత్తై నిష్కర్షిత్తు నిక్షేపత్తై అఙ్గియెన్రుశొల్లుకిఱతు.

సా-దీ——ఆత్మ నిక్షేపమ్అంగీ. అఙ్గహాల్యాద్యంగమ్- ఉపాయాంతర స్థాననివేశము- అంగము మంగియుమ స్థు- అకైయాల్ ఎతు ? ఎన్న ఇవ్వంశమ తానే ఆత్మనిక్షేప మెన్నప్పడుమెన్కిఱార్- ఇవ్వంశత్తై ఎన్రు. ఏక తత్తైయిలుపాయాంతరత్తై చ్చుమత్తాతే ఇత్యాదియాల్చ్చొన్నవంశమ. నిష్కర్షిత్తు, పృథగుద్ధృత్య-

సా.స్వా——వినాసిద్ధియాపైయాలేస్వసంబంధత్యాగముమ్,ఉనక్కుభరమాక వేరిట్టుక్కొళ్ళ వేణుమెన్కిఱవంశ మ్ఇత్తిభర మున్నత్తు, పరసంబంధాపాదన మన్నిక్కుసిద్ధియాపైయాలేపరస్వత్వాపాదనముమ్సిద్ధిక్కైయా లే ఆహత్య రక్షణభర మెన్నత్తు, అవనన్రు భావిక్కై ఎన్రుసాంగప్రపదనాధికారోక్తరీత్యా స్వత్వ త్యా గపురస్సర పరస్వత్వాపాదనాత్మక భరసమర్పణముమ్ ఇత్తిభర మెన్నత్తు- దేవరీరతే ఎన్రు సమర్పిత్తు ఇత్తై దేవరీర్ స్వీకరిక్క వేణుమెన్రుయాచ్చైయాలే భర సమర్పణత్తుక్కు భగవతో భరస్వీకారా పరపర్యాయోపాయాంతర స్థాననివేశహేతుత్వముమ్ సిద్ధిక్కిఱతిరే - ఇత్తి ప్రార్థనైయాలే భరన్యాసమ్ సిద్ధిక్కుం తెన్రు మిడమ్ ,,భరన్యాస ప్రధానమాయ్ నీమేఉపాయమాక వేణుమెన్ర పేక్షిక్కుంపడియే యెన్రు,,వి రోధ పరిహారత్తిలే స్పష్టమ్ - అఙ్గు శబ్దతః ప్రార్థన్యమ్ ప్రార్థనైక్కునాలుమ్ అర్థతః ప్రాధా న్యమ్ భరన్యాసత్తుక్కెన్రుమ్ తిరువుళ్ళమ్. నయినారాచార్యరుమ్ ఇప్రకరణత్తిలే స్వస్మిన్నపేక్షాభరస్య మేవస్వీకురు,,ఎన్కైయాలే ఇవ్వర్థము సిద్ధమ్. ఇఙ్గు భరస్వీకార మివ్వధికారిక్కు సాధారణ ఫల మా కైయాలే ,,అప్రార్థితో నగోపాయేత్,, ఇత్యాదికళిల్పడియే ఉపాయోభయవేరి భరస్వీకార ప్రార్థనాం వి నా భరన్యాస మాత్రేణ భగవతో భరస్వీకార రూపాసాధారణ ఫలవిత్వా సంభవాద్భగవత ఉపాయాం తర స్థాననివేశోపి నసిధ్యేత్. అతో భరత్తై స్వీకరిక్క వేణుమ్, సమర్పియా నిఱ్కిఱేనెన్రు భర న్యాసా త్పూర్వమియమ్ ప్రార్థనా ఫలప్రార్థనాత్వేనావశ్య మనుష్ఠాన కాలే స్వీకర్తవ్యా ఎన్రు ఉపరి స్ఫుటమాకిఱతు. ఇప్పడి శరణశబ్దాన్విత చరమశ్లోకాది ప్రపత్తి ప్రకరణఙ్గళిలెఙ్గు మర్థమ్ కణ్డు కొళ్ళ తు- ఇప్పడి యుపాయత్వప్రార్థనాన్విత భరసమర్పణమే భగవత ఉపాయాంతర స్థాన నివేశనవ్యా పార మాకిల్ ,,న్యాసః పంచాంగ సంయుత,, ఇత్యాదికళిలే న్యాసమాత్రత్తై అంగియాకచ్చొల్లు కిఱ తు విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవ్వంశత్తై ఇతి - ప్రార్థనావినాభూత భరన్యాస రూప శరణశబ్ద తాత్పర్య విషయవిశిష్టార్థత్తినుడైయ వంశమాన ప్రార్థనైయై నిష్కర్షిత్తు,పృథక్కరిత్తు-

స్థా - ప్ర —— పర్యంతాంగిత శరణ శబ్ద నిర్వచనే వివక్షిత మిత్యాహ - ఇవ్వం శత్తై ఇత్యాది నా -

సా-వి—— తచ్చారణవహస్వేతి స్వయం తన్న్యాస మనంగీకృత్య తస్యభారస్త్వదీయఇతిబుద్ధి రూప సమర్ప ణాత్సన్న స్య తదర్థ ప్రవృత్త్యభావాత్తస్యోపాయాంతర స్థాననివేశ ఇతిభావః - నన్వాను కూల్య సంకల్పాదయోంగాని, ఆత్మనిక్షేపోంగీ- ఉపాయాంతరస్థాన నివేశన మంగమంగీత్యత్రాహ-ఇవ్వంశత్తై ఇతి. ఏకతత్తైయిలుపాయాంతరత్తై చ్చుమత్తాతేఇత్యుక్తాంశం-నిష్కర్షితు,పృథక్- అంగియెన్రుశొల్లుకిఱతు,

సా-సం—— కింభరనిక్షేపస్యాంగిత్వాభిధానే నేత్యత్రాహ - ఇవ్వమ్శత్తై ఇతి- నివేశనరూపాంశః భరనిక్షేప దేవసిద్ధ్య తీతినస్వాత్మస్త్యవత స్యాంగిత్వాభిధానమిత్యర్థః-యుక్తంచతత్ -ఇదంద్రవ్య త్వ త్రైవతత్ఫలీయామితి

మూ— ఇతుస్వనిర్భరత్వపర్యంతమ్.

సా-దీ— ఇత్తై ఉపాయాంతర స్థాననివేశం స్వనిర్భరత్వ పర్యంతమాక వేణు మెన్కిఱార్. ఇతువెన్ఱు-ఉపాయార్తైక వాచకః ఎన్ఱుమవుమ్ నిర్భరత్వ పర్యంత భర న్యాసత్తిల్ పర్యవసిక్కుమెన్కిఱార్ -

సా స్వా— ప్రార్థనాంశరహితమాన భరన్యాసమాత్రత్తై అంగియెన్ఱుశొల్లుకిరతు. ప్రార్థనైయావశ్యకైయానాలుమ్ ప్రార్థనాన్విత భరన్యాసత్వస్యైవోపాయాంతర స్థాననివేశహేతుతావచ్ఛేదకత్వాద్దండత్వాదివ దవచ్ఛేదావచ్ఛేదకతయావా, అధికారకోటి నివిష్టతయావా. ఆకించన్యాదివన్న సాక్షాత్సాధనమెన్ఱుకరుత్తు. యద్వా, ఇప్పడి భరన్యాసమ్ భగవత ఉపాయాంతర స్థానాపత్తిద్వారమాక మోక్షసాధనమాకిల్ పరంపరయా కరణత్వావిశేషాదానుకూల్య సంకల్పాదికళుమ్ అంగియాక ప్రసంగియాతో ? ఇ ప్రాప్తి యెన్నిల్ "న్యాసః పంచాంగ సంయుతః", ఎన్కిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇ త్వంశత్తై ఇతి. ఇత్వంశత్తై, ఉపాయాంతర స్థాన నివేశహేతుత్వత్తై - నిష్కర్షిత్తు, ఆనుకూల్యాద్యంగఙ్గళైత్తుమ్ పృథక్కరిత్తు - అంగానా ముపాయాంతరస్థాన నివేశహేతుతా నాస్తి - కింతు భర సమర్పణస్యైవేతి నిశ్చిత్యేత్యర్థః. తథాచోపాయాంతర స్థాన నివేశస్యైవ ప్రపత్తిఫలతయా తత్ర భరసమర్పణస్యైవ సాక్షాత్సాధనతయాంగిత్వ మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి నిక్షేపమే ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి హేతుతయా అంగియాకిల్ అత్తనిక్షేపమ్ పరస్మై సమర్పణ రూపమాత్రమాయ్కొండు ముపాయాంతర స్థానాపత్తి నిష్పాదకమాక సంభవిక్కైయాల్ పూర్వవాక్యత్తిలే ఎన్తలైయిలుపాయాంతరత్తై చ్చుమత్తాతే ఎన్కిఱ వంశమ్ వ్యర్థమాయ్యొళియాతో ? ఉనక్కే భరమాక వేరిట్టుకొళ్ళవేణు మెన్నిర అంశమే అమైయాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుస్వనిర్భరత్వ పర్యంతమితి - ఇతు, నిక్షేపరూపాంగి. స్వనిర్భరత్వపర్యంత భరసమర్పణస్యైవ "ఆత్మానమయి నిక్షిపేత్ - మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యసి", ఇత్యాదిభిరంగిత్వావగమాత్భరస్య స్వస్వత్వ్యాగాభావే స్వస్మిన్ భర ప్రసక్త్యా ఆకించన్యాసమ్భవాత్. భగవతో భరస్వీకారాసమ్భవే వోత్తరకాలే స్వనిర్భరత్వాసమ్భవాదేవ మేవాంగి కర్తవ్య మెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలు మంగియాన భరన్యాసమ్ సేతుదర్శనాదిరూపానుకల్పక్రియావదధికారివిశేషత్తిలే భగవత ఉపాయాంతర స్థాననివేశ రూపావాంతర వ్యాపారమన్ఱికేవిధిబలత్తాలే సాక్షాదేవ మోక్షసాధనతయా అంగియాకలాకాతో ?

సా-వి— అంగీత్యుచ్యతే అనేన భరసమర్పణమేవ ఉపాయాంతర స్థాననివేశనమిత్యుక్తం భవతి. ఇత్థం చ కేవలాత్మస్వరూపసమర్పణస్య భక్తసాధారణత్వాదాత్మనిక్షేపో నామ "ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే", ఇత్యుక్తరీత్యా ఆత్మనిక్షేపశబ్దిత భరన్యాసరూపః ఇదమేవేతి భావః- ఏతద్భరసమర్పణమగ్రేపి స్వనిర్భరత్వ పర్యవసాయి యథాస్యాత్తథా కర్తవ్యమిత్యాహ - ఇతుఇతి. అతోస్మిన్మంత్రే ఉపాయాంతర స్థాననివేశార్థతయా ఉపాయపరపదోచితః, నరక్షితృత్వపర శ్శరణశబ్దః, ఇత్యుపసంహారః-

సా-సం— ప్రార్థనయైవ ద్రవ్యనిక్షేపవిరహే పరస్య ద్రవ్యం ప్రతి నిరపేక్షరక్షకత్వ స్థాననివేశవాసిద్ధేః- ప్రార్థనంతు భరసమర్పణాంగి కరణార్థమితి యథాలోకం ద్రష్టవ్యం. అంగ్యంశే ఉన్యదపి యోజయతి - ఇతుఇతి - ఏరిట్టుక్కొళ్ళవేణుమెన్నైక్కు భరసమర్పణానంతర స్వనిర్భరత్వపర్యంతమిత్యర్థః

మూ— ఇన్నివకైవకైత్తే నినైత్తు ‘‘సాంప్రతం త్వమేవోపాయార్థనావాచక’’ మెన్కిఱతు

పా.దీ— ఇన్నివకైవకైత్తే ఇత్యాది. నను ఉపాయత్వప్రార్థనాయాః ఆత్మనిక్షేపముమ్ పిరియచ్చొల్లప్పడుకిఱతు ‘‘సంప్రార్థ్య శరణం పరం వ్రజత స్త్యైవ చరణౌ తత్రైవాత్మానమర్పయ’’ ఎన్ఱతే మొళిల్ అరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా.స్వా— ఎన్ఱు ఉపసంహరిక్కిఱార్— ఇన్నివకై వకైత్తే ఇతి. ఇన్నివకై వకైత్తే భగవతో భరస్వీకారాపరపర్యాయోపాయాంతర స్థానని వేశ హేతుతయా స్వనిర్భరత్వ పర్యంత భరన్యాసస్యైవాంగిత్వనిర్ణయాత్— రక్షకపరత్వ వ్యుదాసేన శరణశబ్దస్య ఉపాయపరత్వ స్థాపక వచనేన ఉపాయపరతాం నీతేన శరణశబ్దేన రక్షకస్య భగవతో అచేతన సాధారణోపాయత్వ బోధనేనిందారూపాపచారప్రసంగాత్ సాధ్యోపాయాంతరాభేదస్య బాధితత్వాత్ అత్యంత గుణావహాకించన సమర్ప్యమాణ భరస్వీకర్తృత్వా పరపర్యాయోపాయాంతర స్థానని వేశస్యైవ బాధనీయత్వాత్తస్యచ స్వతో నిష్కారణ మసంభవాద్భరస్వీకర్తృత్వరూపోపాయత్వస్య భక్తసాధారణ స్వరూపసమర్పణాది హేతుకత్వాసంభవాదాచిత్యేన విహితభరసమర్పణ హేతుకత్వావశ్యంభావాచ్చ భగవతశ్చ భరన్యాసాధీనోపాయాంతర స్థానని వేశస్య స్వనైర్భర్యావధిక స్వత్వత్యాగమంతరేణా సంభవాత్. అన్యథా స్వస్మిన్ భరప్రసక్తేశ్చ నిష్కర్షక వచనమపి న స్యాదేవ భగవదుపాయాంతర స్థానని వేశ హేతుతయా స్వనిర్భరత్వ పర్యంత భరసమర్పణస్యైవాంగితా సిద్ధిరిప్యస్తు ప్రకరణతాత్పర్యమిత్యుక్తం కరుత్తు— ఇన్నిష్కర్షక వచన మిత్యర్థః యాకిల్ భగవతో భరస్వీకర్తృత్వరూపోపాయాంతర స్థానాపత్తేః ప్రమాణాభావేనా సంభవాత్. మదీయభరస్త్వయ్యేవేత్యాకారకస్య భరసమర్పణస్య స్వభరాస్వీకర్తరి స్వభరస్వీకర్తృత్వ బుద్ధ్యాత్మకతయా అయథార్థజ్ఞానత్వాన్మోక్షసాధనత్వమేవ న స్యాత్. గౌణతయా రక్షకత్వబుద్ధ్యాత్మకత్వమేవ వా స్యాత్. స్వనైర్భర్యార్థం ప్రవర్తమానస్యాకించనస్య నైర్భర్యమపి న స్యాత్— భగవతో భరస్వీకారాభావే స్వస్మిన్ భరప్రసక్తేరవర్జనీయత్వాదిత్యాదిక మూహ్యం. ఇప్పడి యివ్వుపాయత్వ ప్రార్థనై నిర్భరత్వపర్యంత భరన్యాస సమనియతతయా తదాక్షేపికై యాకైయాల్ ‘‘ఆత్మాత్మీయభరంసర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే। ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తమపేయం విచింతయే’’ త్యాదా

సా.ప్ర— నన్వేవం భరసమర్పణ మేవోపాయ శ్చేత్ ‘‘ఆత్మాత్మీయంచ యత్కించిద్దుర్భరం దుస్త్యజం మమ। తత్సర్వం తవ విన్యస్తం శుభయోః పాద పద్మయోః। ఉపేయస్య తవ ప్రాప్త్యై త్వా ముపాయ తయా వృణే। ఉపాయో భవ మే దేవ శరణం భవ మేచ్యుత। ఆత్మాత్మీయభరంసర్వం నిక్షిప్య

సా.వి— ఇన్నివకైవకైత్తే నినైత్తు ఇతి. ననూపాయాంతరస్థానని వేశనమాత్మనిక్షేపో భరన్యాస ఇత్యేకం? ఏవం చేత్తత్ర ‘‘ఉపాయో భవ దేవేశ శరణం భవ మేచ్యుత। ఆత్మాత్మీయభరంసర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే। ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తమపేయం విచింత్యచే’’ త్యాదిషు భేదేన కీర్తనే పౌనరుక్త్యం స్యాత్. ఉపాయో భవేత్యనేనైవ ఉపాయత్వప్రార్థనాన్వితభరసమర్పణ స్యోక్తత్వేన శరణశబ్దవైయర్థ్యాచ్చ తథా ఆత్మాత్మీయభరంసర్వం నిక్షిప్యేత్యత్ర నిక్షిప్యేత్యనేనైవ ప్రార్థనాపూర్వకం నిక్షిప్యేత్యర్థస్య పరదాగతేరుక్తత్వాదుపాయం వృణ్వేత్యాది వ్యర్థమిత్యాశంక్య ఉపాయో భవ ఉపాయం వృణ్వేత్యాదేర్గోప్తృత్వవరణ పర

సా.సం— నిగమయతి. ఇన్నివకైవకైత్తే ఇతి. అకించనస్యోపాయాంతర స్థానని వేశనరూప ప్రపత్తి ప్రకారనిష్కర్ష మభిప్రేత్యేత్యర్థః. నను శరణశబ్దస్యైవైవంవిధతాత్పర్యకత్వే ‘‘సంప్రార్థ్య శరణం పరం

మూ— ఉపాయప్రార్థనైర్మైయుమ్ నిక్షేపత్తైయుమ్ పిరియచ్చొల్లుమిడఙ్గళిల్ ఉపాయశబ్దత్తిల్ ఇవ్వివక్షై మైత్తవిరుతల్, భరసమర్పణాదికళ్ సువ్యక్తఙ్గళాకైక్కాక ప్పిరియచ్చొల్లుకిఱతాతల్, ఇజ్జుస్వరూపమున్, భరముమ్, ఫలముమ్, సమర్పణీయమాకైయాలే అనే కాంశవిశిష్టమాన సమర్పణత్తిల్ అంశాన్తరపర

సా-దీ— ఉపాయ (ప్ర) ప్రార్థనైర్మైయుమిత్యాది . ఉపాయశబ్దత్తిలిత్యాది . ఉపాయశబ్దస్య ఏతన్నిష్ఠార్థపరత్వత్తై త్తవిరుతల్, రక్షిత్రాన్యథావివక్షైక్కొళ్ళక్కెట్టపడి - ప్రకారాంతరేణ పరిహరిక్కిఱార్ - భరసమర్పణాదికళిత్యాది . స్వరూపాదిత్రితయసమర్పణత్తై నిక్షేపశబ్దత్తాలే శొల్లియిరుక్క భరన్యాసాంశత్తైయుపాయశబ్దమ్ స్పష్టీకరిక్కిఱతు. యద్వా ఉపాయశబ్దమ్ స్వరూపఫలన్యాసగర్భమాన భరన్యాసత్తై చ్చొల్లచ్చెయ్తే నిక్షేపశబ్దమ్ స్వరూపఫలన్యాసత్తై స్పష్టీకరిక్కిఱతెన్నైక్కు. ఇన్నమ్ ప్రకారాన్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్జుస్వరూపముమిత్యాది. అంశాన్తరపరమాతల్, అత్ర నిక్షేపశబ్దత్తాలే

సా-స్వా—ఉపాయప్రార్థనాభరన్యాసయోః పృథక్ప్రయోగస్థలఙ్గళిలే పౌనరుక్త్యం ప్రసక్తియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఉపాయప్రార్థనైర్మైయుమి - ఇవ్వివక్షైమైత్తవిరుతలితి - ఏకతత్తైయిలిత్యాదియాన భరన్యాసవ్యంజకాకారత్తై విట్టు కేవలరక్షకత్వప్రార్థనాపరమాక వివక్షిక్కైక్కుఎన్నపడి. భరన్యాసేతి - స్వరూపాదిత్రయసమర్పణమ్ నిక్షేపశబ్దత్తాలే శొల్లప్పట్టిరుక్క ఉపాయప్రార్థనాశబ్దమ్ ఉపాయాంతరస్థాననివేశనవ్యాపారత్వేన భరన్యాసత్తై స్పష్టీకరిక్కిఱతు - ఉపాయప్రార్థనాశబ్దత్తాలే శొల్లప్పట్ట స్వరూపాదిత్రయసమర్పణత్తై నిక్షేపశబ్దం నిక్షేపత్వేనవా, స్వరూపసమర్పణత్వేనవా, స్వరూపసమర్పణత్తై స్పష్టీకరిక్కిఱతెన్నైక్కు - అంశాంతరేతి - ఉపాయప్రార్థనాశబ్దేన భరన్యాసముమ్,

సా-ప్ర—శ్రీపతేః పదౌ ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తమేవ పేయం విచిన్త్య చే,, త్యాదిషు ప్రార్థనైకదేశత్వేనపౌనరుక్త్యం స్యాదిత్యత్రాహ . ఉపాయేత్యాదినా- సహప్రయోగే గోప్తృత్వవరణవివక్షయా వ్యాఖ్యానత్వేనవా, అంశాంతరవాచిత్వేనవా, నిర్వాహః కార్యఇత్యర్థః. ముఖ్యార్థత్యాగావ్యాఖ్యానత్వం వరం .

సా-వి—తయావా, ఉక్తస్యైవ వ్యాఖ్యానరూపేణ న్యాసపర్యాయస్వరూపభరఫలసమర్పణపృథక్కాంశవివక్షయా వా పౌనరుక్త్యం పరిహరణీయమిత్యాహ. ఉపాయప్రార్థనైయుమితి - పిరియచ్చొల్లుమిడఙ్గళిల్, పృథగుక్తస్థలేషు . ఇవ్వివక్షైమైత్తవిరుతల్, ఉపాయత్వవివక్షా పరిత్యాగేన గోప్తృత్వవరణవివక్షయా వా. సువ్యక్తఙ్గళాకైక్కాకపిరియచ్చొల్లిత్తాతల్, వ్యాఖ్యానరూపతయా స్ఫుటీకరణార్థమితి వా . అంశాంతరపరత్వమాతల్,

సా-సం— కలిసన్తరణోపనిషత్ప్రయోగే (?) ... త్యాదౌ నిక్షేపప్రార్థనయోర్విభజ్యాభిధానమైయుక్తమిత్యత్ర తస్య త్రిధా నిర్వాహమాహ - ఉపాయేతి - నైర్భర్యోపాయస్య ప్రార్థనాయా ఉపాయసమాశ్రయణేన అంతరభరాదిసమర్పణమ్ ఉపాయాంతరస్థానవిశిష్టస్వరూపముపాయత్వ . . . శబ్దేన స్పష్టవివక్షితం - అస్మిన్పక్షే నైర్భర్యోదయఫలస్య త్వం భరాదిసమర్పణవిశేషణం - నిక్షేపప్రార్థనయోః పృథక్ప్రయోగస్థలేతు శరణశబ్దస్య రక్షకత్వసామాన్యపరత్వాతిరేకేణ ప్రార్థనాద్వారా . . . వ్యాపారఇతి ఇవ్వివక్షైమైత్తవిరుతలిత్యస్యార్థః - వివక్షాపరిత్యాగస్య ఉపాయత్వత్యాగేనైవ నిర్వాహో ద్వితీయః. శరణశబ్దవ్యంజితయోరపి నిక్షేపప్రార్థనయోర్భేదేన ఏవ సువ్యక్తత్వాయ తయోర్విభజ్యాభిధానమిత్యర్థః. అపరిత్యాగపక్షేపిన్యాసస్యాంతరంస్వరూపముపా-

ము॥—మాతలాక కందవతు - ఇత్యే మూర్త్యప్రకారేత్తుక్యమ్ పునరుక్తి దోషయిత్యై. ఇత్యుపాయత్వమ్ వ్యాసవిశేత్యక్యు విశేషిత్తు వేద్యాకారః.

సా.దీ—కాట్టప్పట్టస్వరూపఫలసమర్పణరూపాంశ ముఖ్యోయ ఉపాయశబ్దమ్ భరన్యాసరూపాంశా స్తదపరిమాత్ర లాకకందవతు - ఇన్యనిర్వాహన్యకిల్ సను [illegible] షమవా [illegible] రార. ఇత్యైమూర్త్యిత్యాది. ఇత్యుపాయ స్తదస్థాన నివేశమ్ ప్రపత్తికర్తాధారణత్వేన వేద్యాకారమతి రాః - ఇవ్యుపాయత్వమిత్యాది. రూపమ్ వేద్యాకారమ్.

సా.వ్యా—నిక్షేపశబ్దేన స్వరూపఫలసమర్పణమపి, [illegible] మిక్కరి తెన్నుకరుత్తు. అనాలుమ్ శక్యావాక్యే పహో వా ఏకార్థబోధకయో శబ్దయోస్సహ ప్రయోగః పౌనరుక్త్యమ్ - ఉపాయపార్థనాన్మన్యే శబ్దయో రేకార్థబోధకత్వా త్పౌనరుక్త్య మపరిహార్య - మధ్యమపదత్తిల్ సుతరాం పౌనరుక్త్యం. త్వాత యపత్తిలు మేకార్థాభిధాన సామర్థ్యా విశేషా త్పౌనరుక్త్యమదు ర్వారమ్ - ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కి రార. ఇత్యైమూర్త్తి. పునరుక్తి యున్నాలిమ్మ కాల్ లాతే పునరుక్తిదోషమిల్లై ఎన్నైయాలే [illegible] ప్రయోజనార్థమాక పునరుక్తసముపన్యాసయోరర్థా వివక్షయాలుమర్థాంతర వివక్షయాలు మ్ పునరుక్తము మ్ దోషమన్ను [illegible] - అనాలుముపాయాంతరస్థాననివేశసవ్యాపారమాక ప్రపత్తి [illegible] న్నతుకూడు మో ? అవిస్పష్టత్వేన ఇవ్వధికారిక్కు భక్తిస్థానాపన్నాత్యాయాలే భక్త్యాపరనయా [illegible] త్యాదిప్రమాణకనసిద్ధమాన ప్రపత్తిగతి సాక్షాత్సాధనత్వ మచ్ఛిన్నమాక ప్రసక్తియాతో ? ఏకవాక్యగత ప్రపత్తిక్కు సాక్షాన్మోక్షసాధన మన్నైనాల్ భక్తిక్కుము సాక్షాత్సాధన మన్నైప్రసక్తియాతో ? సాక్షా త్పరంపరా సాధనత్తుక్కు వికల్పనాక కూడుమ తెన్ననే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కి [illegible] - ఇత్యుపాయత్వమితి. భరస్వీకర్తృత్వాపరపర్యాయో పాయత్వమ్ - విశేషిత్తు, అసాధారణమాక వేద్యాకార [illegible] - [illegible] విధిపరామర్శ సిద్ధమపి ప్రపత్తేర్మోక్షసాధనత్వ మనుష్ఠానకాలే ప్రపత్తి [illegible] ద్ధియాక వనుష్ఠిక్క వేణ్డుకైయాల్ [illegible]

సా.ప్ర—తతో వర మనే [illegible] ప్రత్యేకముక్తి [illegible] రూపో పాయత్వస్య వాత్సల్యాదిగుణేభ్యో [illegible] ఇత్యుపాయత్వమిత్యాదినా.

సా.వి—ఏకత్రైకాంశ సమర్పణ [illegible] భవతి, భ [illegible] - ఇహ [illegible] మహాధారత్వేనా [illegible] ఇత్యుపాయత్వమితి.

సా.సం— ఆత్మానమపి సమర్పయేత్ [illegible] ఫలమపి సమర్పణపరః. [illegible] సంప్రార్థ్య [illegible] భరసమర్పణపరః - యథా భరస్వీకర్తా భవతి తథా ప్రార్థ్యేతి సమిత్యుపసగార్థః - లక్ష్మీకృపా మవలంబ్య కించిన్నమిపత్యన్ యథాభరస్వీకర్తా భవతి తథా [illegible] ప్రార్థ్య [illegible] చరణావత్యం [illegible] - స్వరూపత తోఽపి [illegible] సంప్రార్థ్యేతి శ్లోకార్థః - ఏవంచ భరస్వీ కర్తా భగవానేవైవ భవతీతి భరసమర్పణ [illegible] భావః - ఇత్యైశ్చ - నిక్షేపప్రార్థనయోః పృథగభిధా నస్థలేపి శరణశబ్దవాచ్య నిష్కర్షణ [illegible] పౌనరుక్త్యం [illegible] మితి భావః - ఏవ [illegible] వత్యాయాం న్యాసవిద్యాయా భక్తి విద్యాతోఽభ్యసుత్ప్రయసంహితా [illegible] - ఇత్యాహ - ఇత్యుతి- [illegible] త్వ పర్యవసిత మేతదైత్కర్ష్య కరణముపాయత్వమిత్యర్థః. భక్తివిద్యావేద్య [illegible]

మూ — ఇతుక్కు అపేక్షిత(ఉపయుక్త)మాయిరుక్కుం జ్ఞానశక్త్యాదికళ్ వరుకిఱన.

సా. దీ — ఇన్ని ఉపాయత్వత్తుక్కు అపేక్షితమాక జ్ఞానశక్త్యాదికళను సద్దేయమెన్కిఱార్. ఇతుక్కెన్ఱు-

సా. స్వా — భక్తిక్కు విధిసిద్ధసాక్షాత్సాధనత్వత్తోడేవేద్యాకారత్తుక్కు విరోధమిల్లామైయాలే అతుక్కిప్పడి పరంపరాసాధనత్వముమ్ప్రసక్తిగియాతు. కర్మయోగాదికళుక్కు పురుషానుష్ఠేయభక్తియోగద్వారకసాధనతయా వికల్పమ్కూడావిట్టాలుమ్ప్రపత్తిస్స్వోత్తరభావిపురుషానుష్ఠేయవ్యాపారద్వారకసాధనమల్లామైయాలే వికల్పముణ్డాదుమ్-స్వోత్తరభావిపురుషానుష్ఠేయవ్యాపారాద్వారకమోక్షసాధనత్వమేవికల్పప్రయోజకమెన్ఱుకరుత్తు. అనాలుమివ్వుపాయత్వమ్ న్యాసవిద్యైక్కు విశేషిత్తు వేద్యాకారమెన్కిఱతుకూడుమో? భరస్వీకర్త్వాపరపర్యాయోపాయత్వమ్ భరన్యాససాధ్యమాకైయాలే భరన్యాసానంతరభావియాన ఇవ్వుపాయత్వమ్ ప్రాగ్భావియాన న్యాసవిద్యైక్కు వేద్యాకారమెన్కిఱతు అనుపపన్నమన్ఱో? ఎన్నిల్ భగవత ఉపాయత్వమ్ స్వరూపయోగ్యతారూపం ఫలోపధానరూపంచేతి ద్వివిధం - ఆద్యం యథా యద్వయా మకించనస్స్వ మనుభరం న్యస్యేత్తదాహమేవాస్య భరస్స్వోఽపి మదీయ ఇతి భరం స్వీకృత్య భక్తినైరపేక్ష్యేణ భక్తికార్యం సర్వం కరవాణీతి సహజకారుణ్యమూలం యద్భగవతోఽనాది సిద్ధసంకల్పాత్మకప్రసాదవత్త్వమ్- ఇదమేవ విద్యాయా వేద్యాకారః, ఇదమేవ నిరపేక్షరక్షకత్వం - మదీయో రక్షణభరస్త్వ మేవమమానేతి ప్రతీతౌ మమ నేత్యంశేన మద్వ్యాపారనైరపేక్ష్యస్య తుభ్యమేవేత్యనేన భరనిర్వహణసామర్థ్యస్య ప్రతీతేః - ద్వితీయంతు ఫలోపహిత ముపాయత్వం - అస్య భరస్స్వోఽపి మదీయ ఇతి భరస్వీకర్తృత్వరూపం - తచ్చ భరన్యాసోత్తరభావి సమస్తపాపక్షయఫలోపహితం. స్వరూపయోగ్యతాత్మకసాధనత్వస్యాపి భవిష్యద్భరస్వీకారపూర్వకభక్తికార్యకరత్వసంకల్పాత్మకతయా భరస్వీకారరూపఫలోపహితసాధనత్వస్యాపి తత్ర ఘటకతయా భవిష్యత్త్వేన భానేన ఫలోపహితోపాయత్వస్య వేద్యతాయామపి విరోధాభావాత్. ఏతచ్చ ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే పెరుక్కైక్కడి సహజకారుణ్యాది మూలస్వభావవిశేషమాకైయాలే ఈశ్వరనుపాయాంతరస్థానత్తిలే నిన్ఱానెన్కిఱతిలి పూర్వసిద్ధయోగ్యతాకథనేన స్పష్టీకృతమ్. వస్తుతస్తు స్వోత్తరక్షణభావి భరస్వీకర్తృత్వమేవ వేద్యాకారః. చాక్షుషాది ప్రత్యక్షే కజ్ఞానస్య భవిష్యదర్థాగ్రాహిత్వనియమేఽపి మానసభావనాత్మకభరన్యాసస్య వర్తమానవిషయత్వనియమాభావేన స్వోత్పత్స్యమానస్యానంతరకాలీనభరస్వీకర్తృత్వరూపోపాయత్వవిషయత్వసంభవాత్ - అత ఏవ "ఇతః పశ్చాద్దస్మద్యతన నిరపేక్షేణ భవతా సమర్థోఽసావవశ్యం త్వితి మతి విశేషం తమవిదుః" రితి తత్రైవ ప్రతిపాదితం. ఇదంచ పూర్వోక్తస్వరూపయోగ్యతాత్మకోపాయత్వపర్యవసితమేవ ప్రపత్తిక్షణే ఫలోపహితోపాయత్వస్యాభావాదనంతరక్షణ ఏవోత్పత్స్యమానత్వాదితి దిక్- ఇప్పడి ఇవ్వుపాయత్వమ్ వేద్యాకారమాకిల్ పూర్వం వాత్సల్యాది గుణఙ్గళను సంగ్రహేయఙ్గళిల్ ప్రధానతమఙ్గళెన్ఱు శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతుక్కుపయుక్తమాకేతి- ఆకిల్ ఇవ్వుపాయత్వమ్ వేద్యాకారమెన్ఱు శిక్షితమాకైయాల్ మత్తశాస్త్రార్థఙ్గళిలే సేతుదర్శన గంగాస్నానాద్యమకల్పానుష్ఠానమ్ పణ్ణినపడియుంన్యాసత్తాలే ముఖ్యానుష్ఠానమ్ పణ్ణి. ల్ప్రత్యవాయమిల్లాతేయిరుక్కుమియానముత్పత మాయిరుక్కిఱాప్పోలే

సా. సం — గుణా అపి శ్యాహ . ఇతుక్కెన్ఱు . నిరపేక్షరక్షకత్వస్యేత్యర్థః. అథక్రియాపదప్రకృతిం వ్యాచష్టే.

వ్యా— ప్రపద్యే ఎన్కిఱవిడత్తిల్ గతివాచియాన ధాతు గత్యర్థఙ్గళ్ బుద్ధ్యర్థఙ్గళ్ ఆకైయాలే ఇఙ్గు అపేక్షితబుద్ధివిశేషత్తైచ్చొల్లుకిఱతు బుద్ధియావతు? ఇవ్విడత్తిల్ "రక్షిష్యతీతి విశ్వాసః" ఎన్కిఱ అధ్యవసాయమ్ -

సా-దీ— ఇని క్రియాపదత్తుక్కు అర్థం అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రపద్యే ఇత్యాదియాల్ - బుద్ధివిశేషమెన్ఱైత్తు విశేషిత్తుక్కాట్టుకిఱార్ - బుద్ధియావతెన్ను - అంగాంతరఙ్గళిలుమ్ విశ్వాసత్తైచ్చొల్లువానేన్? ఎన్నిలరుళి

సా-స్వా— యన్ని క్కేళ్ ఇఙ్గు ప్రపన్నన్ ముఖ్యభర్త్రారవ్యపదేశ్ ఉమాకిల్ స్వీకృతభరనాన శరణ్యనుడైయ ఉపాయాంతరస్థానాపత్తియాకిఱ మహాగుణత్తై తిరస్కరిక్కవనాకైయాలే ముఖ్యావస్థాన మత్యంతాపచార కోటియిలే నిన్ఱు పునః ప్రపదన ప్రాయశ్చిత్త పర్యంతమామెన్ను సూచితమ్ - కించ ప్రపత్తియానతు శరణ్యగతోపాయాంతర స్థానాపత్తి రూపోపాయస్వ విషయిణీ నభవేత్తదా ప్రపత్తేస్స్వాతంత్ర్యమది నస్యాత్ - ప్రపత్తేర్మోక్షసాధనత్వ శ్రవణమ్ కర్మయోగాదివద్భక్తియోగద్వారకమేవ భవేత్ - "సమ్యక్ జ్ఞానేనవా మోక్షం గంగాయాం మరణేనవా। ప్రణామాద్వాపి సుకృతా ద్భక్త్యావాలభతే నరః" ఇత్యాదివదుపపత్తేః- ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి విషయకత్వేతు భక్తిద్వారా సాధనత్వే నిష్కర్షక వచన సిద్ధోపాయాంతర స్థానాపత్తుచ్ఛేద ప్రసంగేన స్వాతంత్ర్యం సిధ్యతి. యత్ర యత్ర ప్రపత్తేస్స్వాతంత్ర్య ముచ్యతే- తత్ర తత్ర సర్వత్ర భగవత ఉపాయాంతర స్థాననివేశన వ్యాపారవయోపదేశ ఏవహి స్వాతంత్ర్యోపదేశః- "శరణం త్వాం ప్రపన్నాయే ధ్యానయోగవివర్జితాః। సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య" ఇత్యాదౌ అయం చార్థః, అత్రైవోపరి " ప్రపత్తివేఱొన్ఱుక్కు అఙ్గమాక నిల్లాతపడి శరణ్యన్ తానుపాయాన్తర స్థానత్తిలే నిన్ఱు ఫలమ్ కొడుక్కిఱవంశమెన్ఱుమానపడియాలే" ఎన్ఱు స్పష్టీకృతః - "మదుష్కరేణ" ఇతి కారికాయామపి వ్యక్తః - నిక్షేపరక్షాయామపి అంగప్రపత్తావుపాయభూతాయా భక్తేస్స్థానేనివేశ్య భగవానుపదిశ్యత ఇత్యుక్తమ్. తదయం సంగ్రహః - "రక్షకత్వవ్యవదాసే నోపాయత్వవచః ప్రభా। ప్రపత్తేర్మోక్షహేతుత్వం స్వాతంత్ర్యం చాధికారిణః। నైర్భర్యం భక్తియోగస్యారంభకోపావిధోస్తథా। ప్రాయశ్చిత్తకృతిశ్చేతి దళిలం ఫలమక్షతమ్" ఇఙ్గు శరణశబ్దముపాయపరమానాల్ ప్రపద్యే ఎన్కిఱ పదమ్ పదల్ గతౌ ఎన్ఱు గత్యర్థమానపడియాలే యనన్వితమాక ప్రసంగియాతో? సర్వే గత్యర్థా జ్ఞానార్థాః ఎన్ఱు బుద్ధిపరమెన్నిల్ బుద్ధిసామాన్యవచనమ్ ప్రకృతానుపయుక్తమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రపద్యే ఎన్కిఱ పదత్తిలితి- అపేక్షితబుద్ధివిశేషన్తానేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - బుద్ధియావతితి - ఇప్పడియానాల్ కరణమంత్రమాన ద్వయత్తిల్ పూర్వఖండమ్ సాంగభరసమర్పణ పరమెన్కిఱతు విరోధియాతో? విశ్వాసాఙ్గత్తై మున్నిట్టుక్కొణ్డు అఙ్గిసిద్ధిక్కిఱతెన్నిల్ విశ్వాసత్తైయే మున్నిట్టుసిద్ధిక్కవేణుమో? అంగాంతరఙ్గళైత్తా

సా.ప్ర— అథ ప్రపద్య ఇత్యస్యార్థమాహ- ప్రపద్య ఇత్యాదినా - సమాపాయపరీక్షందే సాధ్యోపాయోపి ప్రతిపాద్య ఇత్యత్ర క్రియాపదేనైవ స్వవాచ్య విశ్వాసముఖేనోచ్యత ఇత్యాహ -

సా-వి— అథ ప్రపద్య ఇత్యస్యార్థమాహ - ప్రపద్యే ఎన్కిఱ విడత్తిలితి- ధాతు, పదల్ గతావితి ధాతుః గత్యర్థఙ్గళితి - సర్వే గత్యర్థా జ్ఞానార్థా ఇతి న్యాయేనేతి భావః - నన్వస్మిన్ కరణమంత్రే ప్రధానభూత

సా-స— ప్రపద్య ఇత్యాదినా-

మూ—అంగఙ్గళిల్ సారమాన విశ్వాసత్తై మున్నిట్టుక్కొణ్డు సపరికరమాన సాధ్యోపాయమిఙ్గే తోత్తుకిఱతు. ఎఙ్ఙనే యెన్నిల్? ఇఙ్గు ప్ర, ఎన్కిఱ ఉపసర్గమ్ విశ్వాసత్తినుడైయ ప్రకర్షరూపమాన మహత్త్వత్తైయే కాట్టుకిఱతు.

సా.దీ—చ్చేయ్కిఱార్-అఙ్గఙ్గళిలిత్యాది- ఇవ్వియువ్యర్థత్తైయుపపాదిక్కక్కోలి ముత్తిర విశ్వాసవిషయత్తిల్ నిరూపణీయఙ్గళై యెల్లామ్ నిరూపిక్కిఱార్ - ఎఙ్ఙనేయెన్నిలిత్యాదియాల్. ప్ర, ఎన్కిఱ వుపసర్గత్తినర్థత్తైయరుళిచ్చేయ్కిఱార్- ఇఙ్గు ప్రఇత్యాది-

సా.స్వా—మున్నిట్టు సిద్ధిక్కులాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిఱార్. అఙ్గఙ్గళిల్ సారమానవితి ఇఙ్గు ప్రపద్యే ఎన్కిఱ క్రియాపదమ్ విశ్వాసమాత్రత్తైచ్చొల్లి విశ్రాంతమాయిరుక్క సాధ్యోపాయవాచకశబ్దముమ్ వేరిల్లాతిరుక్క సపరికరసాధ్యోపాయమ్ తోత్తువతెఙ్ఙనే? ఎన్ఱు శఙ్కిక్కిఱార్. ఎఙ్ఙనెయెన్నిలితి - ఉపోద్ఘాతపూర్వకమాక వుత్తరమరుళిచ్చేయ్కిఱార్. ఇఙ్గిత్యాదినా - ఇఙ్గువ్యాజవిశేషమత్యల్పమాయ్ ప్రసాదనీయనాన శరణ్యన్ పరత్వసౌందర్యాదిశాలియాయ్ ప్రపిత్సు అత్యంతాపరాధియాయుమ్, నిహీననాయుమ్, మోక్షఫలమ్ గురుతరమాయుమిరుక్కైయాలే విశ్వాసప్రకర్షమత్యంతదుర్లభమన్ఱో? ఆకైయాల్ మహావిశ్వాస

సా.ప్ర-అంగఙ్గళిలిత్యాది-వా.క్రియాపదేన మహావిశ్వాసో వా కథముచ్యతే? ‹‹కర్తవ్యం సక్ఫ దేవ హంత కలుషం సర్వంతతో నశ్యతి బ్రహ్మేశాదిసుదుర్లభం పదమపి ప్రాప్యం మయా,, దా,,గిత్యుక్తో పాయలాఘవాపరాధభూయస్త్వఫలగౌరవాధికారినికర్షాదివిళంబకారిత్వాద్యుపపత్తిషు విద్యమానాసు కథం విశ్వాసోదయః? మహావిశ్వాసో వా కిమర్థః? కథం వా తస్య పారతమత్వం? కిం వా యావచ్ఛరీరభావివిశ్వాసోంగమ్? విశ్వాసమూం ద్వేవా కదాపి ఫలం కిం న సిధ్యేదిత్యత్రాహ-ఎఙ్ఙనేయెన్నిలితి. ఉపసర్గస్య మహత్త్వాత్మకప్రకర్షవాచిత్వాద్ధాతౌరధ్యవసాయాత్మకవిశ్వాసవాచిత్వాచ్చ మహావిశ్వాసవాచిత్వముక్తం కాట్టుమిత్యంతేన - ‹‹విశ్వాసప్రతిబంధి చింతనమిదం పర్యస్యన్నిస్యస్యతాం రంగాధీశ్వరమాపతిత్వసుభగం నాయత్వం తవే,,

సా.వి—సాధ్యోపాయః ప్రతిపాద్యః, నాంగభూతవిశ్వాసమాత్ర ఇత్యత ఆహ-అఙ్గఙ్గళిలితి- తోత్తుకిఱతు, ఆక్షిప్యత ఇతి భావః - అత్ర, సాధ్యోపాయశోధనాధికారే ‹‹నారాయణం సలక్ష్మీకం ప్రాప్తుం తచ్చరణద్వయమ్ । ఉపాయ ఇతి విశ్వాసో ధ్యవసాయాత్మకో గతిః ఎన్కిఱ వభియుక్తర్ పాశురమిత్యారభ్య ‹‹త్యపేక్షాం ప్రతిక్షిపతే,, ఎన్కిఱపడియే ఈశ్వరన పేక్షామాత్ర సాపేక్షసన్నిధ్యవాక్యత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి,, ఇత్యంతేన నిష్కర్షితరీత్యా మహావిశ్వాసస్య ప్రాధాన్యం ప్రతిపాద్య తన్మతేన ప్రాధాన్యేన న్యాసమంగినం శరణశబ్దసమభివ్యాహారేణ ఆక్షేపతః ప్రతిపాదయితుం ప్రథమం మహావిశ్వాస పరత్వం విశ్వాసస్యా త్యావశ్యకత్వం సప్రమాణముపపాదయతి-ఎఙ్ఙనేయెన్నిలిత్యాదినా -

సా.సం— తోత్తుకిఱతు, అజహల్లక్షణయా ప్రతీయత ఇత్యర్థః - నన్వత్ర గతిధాతుర్బుద్ధిమాత్రపరః. కథం విశ్వాసపరః? అతోత్ర మహావిశ్వాసరూపాఙ్గప్రతీతిః కథమ్? యేన తత్పురస్కారేణ అఙ్గిలాక్షకత్వం స్యాదితి శంకా- ఎఙ్ఙనేయెన్నిలితి తాం పరిహరతి - ఇఙ్గిత్యాదినా - బుద్ధిరధ్యవసాయాత్మేత్యుక్తైర్గతిధాత్వర్థ ఇహాధ్యవసాయః. స ఏవ విశ్వాసః - తస్య ప్రకర్షరూపమహత్త్వముపసర్గార్థః - ఏవం చ సోపసర్గధాతునా మహావిశ్వాసో బోధ్యత ఇతి తత్పురస్కారేణాంగిలక్షకతోపపన్నేతి భావః -

మూ — ఇవ్విశ్వాస ప్రకర్షణ ప్రముష్టాబ్దిష్ఠితిలుమ్ నారాయణశబ్దత్తిడు మర్పొరుసకార సంబంధ [illegible] అనుసంధిత్త వారేవపుమ్. ఇశ్శాన [illegible] అపచార ప్రాచుర్యాదికళ్ అడియాకవరుమ్ శంకైక కైల్లామ్ [illegible] యుమ్ - ఇవ్విశ్వాసదార్ఢ్యమ్ మేణుమెన్ను మిడత్తై « రాక్షసానామవిస్రంభాదాంజనేయస్య బంధనే । యథా విగళితాసద్యః స్త్రమోఘాస్త్రబంధనా ॥ తథా పుంసామవిస్రంభాత్ ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవేత్ । తస్మాద్విస్రంభయుక్తానాం కిం దానసామాగ్రిమాన్ ,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దు-

సా.వి — ఇవ్విశ్వాస ప్రకర్షమిత్యాది. [illegible] ప్రకారత్తైయుమ్ నారాయణ శబ్ద [illegible] సంబంధ గుణాది కర్మము [illegible] - ఇవ్విశ్వాస [illegible] కాట్టుకిరార్. [illegible] - ఇవ్విశ్వాస [illegible] వేణుమెన్నుమ్ [illegible] కాట్టుకిరార్ - రాక్షసానామిత్యాది. [illegible] ఆంజనేయస్య బంధన విషయె రాక్షసానామవిశ్వాసాదమోఘాస్త్ర బంధనాద్యథా సద్యోవిగళి

సా.స్వా — [illegible] ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. [illegible] ప్రకర్షమిత్యాదినాలుమివ్విశ్వాస ప్రకర్షమి [illegible] వ్యర్థమన్తో? [illegible] విశ్వాసమాత్రమన్తో వేణ్డువతు. ఇప్రకర్షమెన్నుక్కు [illegible] నాతిశయమిత్తైయే? సర్వాత్మా [illegible] అపరాధియాన వనుక్కు అల్పవ్యాపారత్తాలే ప్రసన్ననామ్ ఫలమ్ [illegible] శంకానివృత్తియే ఉపయోగమెన్నిల్ శాస్త్రప్రామాణ్యమెదియన [illegible] శంకైయేకూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్యాదినా. శాస్త్ర ప్రామాణ్య మెదియానాలుమ్ అపచారరూపమహాకర్మమడియాక శంకై సంభావిక్కైయెన్నుకరుత్తు. ఇవ్విశ్వాసప్రకర్షమపి [illegible] మూలభూతనిగ్రహత్తైయుమ్ [illegible] శంకానివృత్తియుమ్ [illegible] - ఆనాలుమ్ [illegible] నివృత్తికాక విశ్వాసప్రకర్షమ్ వేణుమో? [illegible] శంకైసంభావిక్కై యానాలుమ్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలత్తిలే విశ్వాసమాత్రత్తాలె ప్రపత్తిరవేంనాల్ ఫలసిద్ధియిల్ విరోధమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవ్విశ్వాసదార్ఢ్యమితి - రాక్షసానామితి - హనూమతో బంధనవిషయె అమోఘాస్త్రబంధనా- రాక్షసానామవిస్రంభాత్, అవిశ్వాసాత్ - సద్యోవిగళితా- తథా పుంసామవిస్రంభాత్, శంకయా ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవేత్. [illegible]

సా.ప్ర — [illegible] ప్రకారే [illegible] బంధ [illegible] మోచనస్యైవ [illegible] విశ్వాస [illegible] ఇవ్విశ్వాసేత్యాదినోక్తం- « [illegible] విశ్వాసాదధి [illegible] కల్పన ,, మిత్యుక్తకర్తృత్వ మహావిశ్వాసస్య స్వవిశ్వాసస్య [illegible] స్వరూప నివర్తకత్వాదావశ్యకత్వమాహ ఇవ్విశ్వాసదార్ఢ్యమిత్యా,, [illegible] ప్రచ్యుతిరభావపర్యవసాయినీతి

సా.వి- అపచారప్రాచుర్య [illegible] ఫలగౌరవాద్ధేతో [illegible]

సా-సం — [illegible] భవతీత్యాహ- ఇవ్విశ్వాస ప్రకర్ష [illegible] విస్రంభస్యావశ్యకత్వాయ ఇహతద్విరహే [illegible] ప్రమాణతః స్పష్టయతి తమాహ - ఇవ్విశ్వాసాదినా- సద్యోవిగళితా- ఉపసంహారం విన్యైవ స్వనావిస్రస్తా - ప్రచ్యుతా భవేత్, నఫలాయభవేత్ -

మూ—— ఇవ్వ్యవసాయత్తినుడైయ ప్రభావమ్ ॥ వ్యవసాయాదృతే బ్రహ్మ నాసాదయతి తత్పరమ్ । నిస్సంశయేషు సర్వేషు నిత్యం వసతి వై హరిః ॥ ససంశయాన్ హేతుబలాన్నాధ్యావసతి మాధవః ॥ ఇత్యాదికళిలుమ్ సుప్రసిద్ధమ్. ఇమ్మహావిశ్వాసమ్ ఉణ్డానాల్ పిన్బు విమర్శకాలత్తిల్ ఒరుకాలుమ్ సంశయమ్ పిఱవాదు. అత్తైయాల్ పిన్బొరు కాలుమ్ ఇవ్విషయత్తిల్ సంశయమ్ పిఱవాతపడియాన ప్రథమక్షణత్తిల్ మహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్తిక్కు అంగమ్.

సా - దీ —— తేతి యోజనా. ఇతిన్ ప్రభావత్తిల్ ప్రమాణ మ్ కాట్టుకిరార్ - వ్యవసాయాదిత్యాది - ఇతినర్థమ్ - జనః అధ్యవసాయం వినా తత్పరం బ్రహ్మ నాసాదయతి - నిస్సంశయేష్వితి - నిత్యమధ్యవసాయయుక్తేషు పురుషేషు హరిర్వసతి, సులభో భవతీత్యర్థః. నిత్యం వసతీతి వా - హేతుబలాన్, హైతుకాన్ - హేతుగర్భవిశేషణమిదమ్ - హేతుబలత్వాత్ససంశయాన్నాధ్యావసతి - తేషాం దుర్లభో భవతీతి భావః. విశ్వాసత్తుక్కు ప్రయోజనాంతరత్తై యరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇమ్మహావిశ్వాసమ్ ఉణ్డు ప్రపత్తికాలత్తిలుణ్డానాలెన్నై - విమర్శకాలత్తిల్, పిన్బు పరామర్శ సమయత్తిలెన్నై - ప్రపత్తికాలత్తిల్

సా - స్వా —— చ్చాలేలదో ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇవ్వ్యవసాయేతి - పురుషో వ్యవసాయం వినా తత్పరం బ్రహ్మ నాసాదయతి. శేషమ్, స్పష్టమ్. విశ్వాసప్రకర్షత్తుక్కు శంకానివృత్తి ఉపయోగమెన్నత్తుకూడుమో ? ప్రకృష్టవిశ్వాసత్తోడే ప్రపత్తి నిఱవేఱియిరున్దాలుమ్ ఉత్తరకాలత్తిలే దుష్కర్మానుష్ఠానాదికళం ఱై సంభావిత్తైయన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇమ్మహావిశ్వాస ముణ్డానాలితి. దుష్కర్మనాశక మహావిశ్వాసమ్ పిఱన్దపడియాలే ఉత్తరకాలత్తిలే సంభావిత్తై యున్డెన్నుకిఱదు - ఆనాలుమ్ మహావిశ్వాసమ్ గమాకవత్తో ? మహత్త్వ దుర్నిరూపైయన్ఱో ? ఉత్కృష్టవిశ్వాసమెన్నిల్ ॥ యస్యయావాంశ్చవిశ్వాసః ॥ ఎన్ఱు పురుషభేదేన విశ్వాసతారతమ్యమ్ శొల్లుకైయాలే ఉత్కర్షమే దుర్నిరూపమన్ఱో ? సంశయనివర్తకవిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యంగమెన్నిల్ ఉత్తరకాలానువర్తమాన మహావిశ్వాసస్యాపి తథాత్వేన ప్రపత్త్యంగత్వాపత్త్యా సాంగప్రపత్తికురు సకృత్కర్తవ్యత్వ సిద్ధాంతవిలయమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అత్తైయాలితి. ప్రథమక్షణావచ్ఛిన్న మహావిశ్వాసస్యోత్తరకాలే అభావేపి స్వసమానాకారోత్తర

సా - ప్ర —— ప్రచ్యుతిరభావః - భగవదభిమానవిశేష హేతుత్వాఖ్యప్రభావవత్త్వాత్సారతమత్వముక్తం వ్యవసాయాదిత్యాదినా. తాత్కాలికవిశ్వాస ఏవ అంగమితి దర్శితం ప్రథమక్షణత్తిలిత్యం తేన. ప్రపన్నానాం మహావిశ్వాసరూపాంగాద్యావచ్ఛరీరపాతఫలసంశయానుదయశ్చ ఫలం భవేదిత్యుక్తం. ఇమ్మహావిశ్వాసమిత్యాదినా -

సా - వి —— ఇవ్వ్యవసాయత్తినుడైయ, ఏతన్మహావిశ్వాసస్య -

సా - సం —— నిస్సంశయేషు, విశ్వాసవిధ్వస్తసంశయేషు. మహావిశ్వాసస్యాత్రోపయోగప్రకారం దర్శయతి. ఇమ్మహావిశ్వాసమితి - పిన్బు భరసమర్పణానంతరం. విమర్శకాలః, శరణ్యగుణాదిపరామర్శకాలః - తద్విషయాత్ఫలం సిస్సంశయత్వాయ విశ్వాసానువృత్త్యా సకృత్త్వభంగశంకాం చ పరిహరన్ మహావిశ్వాసస్యాంగత్వం నిగమయతి - అత్తైయాలితి. ప్రథమేతి - అనంతరమనువృత్తో విశ్వాసః ఫలస్యోపనిర్భరత్వానుసంధానరూపో న విశత ఇతి భావః. మహావిశ్వాసో నాంగ్యం వినా భూతాంగం. మందవిశ్వాసేషు తదర్థావాదితిశంకాం

మూ— ఇతుమందమాయిరున్దాలుమ్ విశేషిత్తు కటాక్షిక్కక్కడవ ఈశ్వరన్ శేషపూరణమ్పణ్ణుమ్- “మిత్రభావేనసంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన,, ఎన్నుశరణ్యన్ అరుళిచ్చెయ్‌తానిరే. అంజల్యాది కళుమ్ అత్ప్పడి, “ నజాతుహీయతే,,ఎన్నుమ్పడియిరే యిరుప్పతు -

సా-దీ— మందవిశ్వాసరైయుమ్ రక్షిక్కక్కడవవీశ్వరన్ పూర్ణరాక్కి రక్షిక్క మెన్నుమిడత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ . మిత్రభావేనేతి - మిత్రత్వభావనయా ఎన్నపడి . ఇవ్విషయత్తిలంజల్యాదియన్ప్రభావత్తై క్కాట్టిలిదిన్ ప్రభావమ్ కింపునన్యాయసిద్ధమె న్కిరార్ - అంజల్యాదికళుమిత్యాదియాల్ . నజాతు హీయతే, ఫలత్తైక్కొడుత్తుమ్ తీయయాతెన్కై - విశ్వాసవిషయత్తిల్ వక్తవ్యఙ్గళ్ శాల్లి ఇవిప్రపత్త్యే ఎన్కిరపదమ్

సా.స్వా— కాలీనస్మృతిరూపమహావిశ్వాసజనకదృఢతరసంస్కారాధాయకతయా పరంపరయా ఉత్తరకాలీన శంకాప్రతిబంధకత్వమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ శ్రీమన్నారాయణపదత్తిల్ పురుషకారసంబంధాదివిమర్శనమన్నికే ఉత్తరకాలత్తిల్ సంశయముమిల్లామల్ మందవిశ్వాసత్తోడ ఇతరాంగపూర్ణప్రపత్తి ఒరుత్తనుక్కు నిన్కైవేరినాల్ మహావిశ్వాసరూపాంగమ్ వికలమాకైయాలే ప్రపత్తిక్కు పునరనుష్ఠానమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇతుమందమాయిరున్దాలుమితి.మందమాయిరున్దాలుమ్, పురుషకారాదిపరామర్శానితమాయిరున్దాలుమెన్నపడి - శేషపూరణమితి - శంకావిరోధి విశ్వాసత్తైయుణ్డాక్కు మెన్నపడి - మందవిశ్వాసనధికారవికలనాకైయాలె అవన్ విషయత్తిల్ శేషపూరణమ్ పణ్ణకూడుమో ? ఎన్కిరశంకావారణార్థమ్ విశేషిత్తుక్కటాక్షిక్క ఇతి. ఈశ్వరన్ శేషపూరణమ్ నిర్వ్యాజమాకప్పణ్ణక్కూడుమో? మందవిశ్వాసమే శేషపూరణత్తుక్కు వ్యాజమెన్నిలదు మందమానపడియాలె వ్యాజమాకక్కూడుమో ? ఎన్న ఇన్తమందవిశ్వాసత్తాలె ఈశ్వరనిరజ్ఞై శేషపూరణమ్పణ్ణానెన్కిరతో ? ఇన్తమంద విశ్వాసమ్ శేషపూరణత్తుక్కు యోగ్యవ్యాజమన్నోకిరతో ? ఎన్నువికల్పిత్తు క్రమేణోత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. మిత్రభావేనేత్యాదినా. ఉళ్ళే కాపట్యమిరుక్క చ్చెయ్‌తేయుమ్ వెళియిలె మిత్రనెన్ను భావనైపణ్ణినానాకిల్ నామ్ కైవిడోమెన్నిరుక్కిర శరణ్యనుక్కు శేషపూరకత్వమ్ కైముత్యసిద్ధమ్ - బాహ్యవ్యాపారమాన అంజలియథాతథావాకృతమానాలుమ్ “ నజాతుహీయతె,,ఎన్నిరున్దాల్ ఆంతరమాన ఇమ్మందవిశ్వాసత్తుక్కు మహావిశ్వాసపర్యంతపరిణామమ్ కైముత్యసిద్ధమెన్నుకరుత్తు.ఆవాలుమ్ ప్రథమక్షణావచ్ఛిన్నమహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యంగమానపడియాలే

సా.ప్ర— మందవిశ్వాసస్యాపి క్రమేణఫలపర్యంతత్వముక్తం ఇతుమందమాయిత్యాదినా . ఎఙ్గనే ఎన్నిలిత్యాశంక్య ఉక్తానామర్థానా మపేక్షితాంశవిస్తరకపరికరవిధాగాధికారే ద్రష్టవ్యాః- క్రియాపదేనాంగి

సా . వి — అంజల్యాది కళుమితి - అంజల్యాది కళుమత్ప్పడి , అంజల్యాదీన్యపి - “ నజాతు హీయతే. త్వదంఘ్రిముద్దిశ్య కదాపి కేనచిద్యథా తథావాపిసకృత్కృతోంజలిః । తదైవముష్ణాత్యశుభాన్యశేషతః శుభాని పుష్ణాతి నజాతుహీయతే ! జాతుకదాచిదపి నహీయతే- ఫలమప్రదాయ ననివర్తతే. ఉపాయపూరణద్వారా ఫలపర్యంతం కరోతీత్యర్థః. ఏవంమహావిశ్వాసంప్రతిపాద్యప్రార్థనాన్విత

సా-సం— పరిహరతి. ఇతుఇతి- అస్మిన్నర్థే మానమాహ. మిత్రమితి - అత్ర కైముత్యాధిక్ప్రాయే ణాహ . అంజలీతి . “ అంజలిఃపరమాముద్రా - యథాతథావాపీత్యాదిక,, మిహానుసంధేయం- అస్త్వత్రోక్త

ము—— ఆకైయాల్ మందవిశ్వాస ముమ్ మహా విశ్వాస పర్యంత మామ్ . ఇప్పడి ఉపాయ మాక అధ్య వసిక్కిఱ రే నెన్ఱు మహావిశ్వాసత్తై చ్చొల్లి ,, అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్ । తదేకో పాయతాయాచ్ఞా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః । త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతిప్రార్థనామతిః । శరణాగతి రిత్యుక్తా - భవశరణమ్ ,, ఇత్యాదిప్రమాణానుసారత్తాలె ప్రార్థనైయుమ్ ఇచ్చై- శొల్లిత్తామత్తు-

పా. దీ—— ఇమ్మహావిశ్వాసద్వారా ఉపాయత్వప్రార్థనైయిల్ పర్యవసిక్కుమెనిరార్ - ఇప్పడిఉపాయమాక విత్యాదియాల్ - అనన్య సాధ్యఇతి - ఇశుక్తార్థమ్. ఉపాయాంతరాసాధ్యే స్వాభీష్టే విషయే మహావిశ్వాస పూర్వకంతదేకోపాయతా యాచ్ఞా . తస్య , భగవతః-ముఖ్యోపాయత్వవిషయాయా చ్ఞాప్రార్థనా-త్వమేవోపాయభూతో మేభవేతిప్రార్థనైతియావత్ -ప్రార్థనైయుమ్,ఉపాయత్వప్రార్థనైయుమెన్నై.

సా-స్వా—ఉత్తరకాలత్తిలే మహావిశ్వాసమిల్లరత్తాలుమ్ అఙ్గవైకల్యమ్ దుష్పరిహరమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అకైయాలితి - తథాచ ప్రథమక్షణత్తిల్ మందవిశ్వాసన్నానే ఉత్తరకాలీన శంకానివర్తక మహావిశ్వాసోత్పాదకమానపడియాలే సదాచార్యకటాక్ష విశేషాధీన పురుషకారాది పంచక పరామర్శజన్య విశ్వాసత్వమ్ శంకాప్రతిబంధకతావచ్ఛేదకమెన్ఱుమ్, సాక్షాద్వా పరంపరయావా ఉత్తరకాలీన శంకా ప్రతిబంధక ప్రథమక్షణావచ్ఛిన్న విశ్వాసత్వమ్స్వోత్తరకాలీన శంకాసమానాధికరణప్రథమక్షణావచ్ఛిన్న విశ్వాసత్వలక్షణ మంగతావచ్ఛేదక మెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ శుపరికరసాధ్యోపాయ మిఙ్గై సిద్ధిక్కిఱతెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? శరణశబ్దమ్ క్రియాపదత్తోడే శేరన్ఱు ఉపాయమాక వధ్యవసిక్కిఱరేనన్ఱు పూర్వఖండమ్ విశ్రాంతమానపడియాలే సాధ్యోపాయ వాచకశబ్దమ్ వేఱిల్లైయే ? ఎన్న గూఢాభి సంధియాలే యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడియుపాయమాకవితి - శరణమంత్రమానవితు ప్రమాణసిద్ధానుష్ఠేయార్థ ప్రకాశకమాకవేణ్డుకైయాలే ప్రమాణానుగుణమాక విశ్వాసత్తైచ్చొల్లితత్పూర్వకమాక ప్రార్థనైయైయుమ్ ఎన్ఱు పదమధ్యాహరిత్తు చరణశబ్దత్తైయుమ్ శరణశబ్దత్తైయుమ్ అనుషంగిత్తు ఉపాయమాకప్రార్థిక్కిఱరేనెన్ఱు అవాంతరవాక్యార్థ మాకిరతెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుముపాయత్వ ప్రార్థనైయన్నో సిద్ధిక్కిఱతు?గోప్తృత్వ వరణరూపాంగమ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయే ? ఎన్న గూఢాభి సంధియాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్ .

సా.ప్ర-ప్రతిపాదనంకథమిత్యత్రశరణశబ్దప్రశ్లేషేణ.తదితిసప్రమాణమాహ.ఇప్పడిఉపాయమిత్యాదినా.నిరపేక్షరక్షకత్వ ప్రార్థనాత్మకోపాయత్వ ప్రార్థనాయా ఏకదేశభూతరక్షకత్వ ప్రార్థనాత్మకగోప్తృత్వ

సా పి—— భరన్యాసంప్రతిపాదయితుం ప్రార్థనా పర్యవసాన మాహ - ఇప్పడిఉపాయమాకవధ్యవసిత్తేనెన్ఱు, ఉపాయోభవేతి ప్రార్థనాయాః- ఉపాయసాధ్యంఫలముపాయమపేక్ష్య త్వమేవ మే దేహీత్యేవంరూపత్వాచ్చేతి. విషయతయావిషకత్వ ప్రార్థనారూపగోప్తృత్వవరణ వత్తైరివాంతర్గత మిత్యాహ -

సా.సం—క్రమేణ మహావిశ్వాసాభిధానం. ప్రార్థనాదిసిద్ధిశ్చకథమిత్యత్రాహ - ఇప్పడీత్యాదినా- శొల్లి,శబ్దలోపేన సహితేనేతి . శొల్లిత్తామత్తితి - యథాశక్యత్వాధ్యవసాయః ,, రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షత ,, ఇతిమానాద్గోప్తృత్వ వరణపర్యంతః , ఏవంనిరపేక్షరక్షకత్వాధ్యవసాయోపి ,, అనన్య సాధ్య,, ఇత్యాదిమానాత్ప్రార్థనాపర్యంత ఇతిప్రార్థనా పృథక్ల్లక్షణయావా సిద్ధ్యతీత్యర్థః .

మూ— ఇత్యుపాయప్రార్థనాయాం గోప్తృత్వవరణమ్ అంతర్గతమ్ . పృథగ్ఘ్యాతమస్తు .

సా.దీ— ఇత్యుపాయమితి - ఉపాయ ప్రార్థనాయామేవతు ? ఏతతైయి లుపాయా తిం... అత్రాల్వరు మభిమతమితర్యుక్తె యునక్కేభర మెన్నుమిన్నాకారమాకైయాల్ ఫలప్రదత్వ ప్రార్థనారూప గోప్తృత్వవరణమంతర్గతమెన్నపడి.వ్యతిరేకోక్త్యా పృథక్కరిక్కిరార్ పృథగూతమస్తెన్ను.నన ప్రపత్త్యెన్నుడక్తిల్

సా.స్వా— ఇత్యుపాయ(త్వ)ప్రార్థనాయాం ... అనామెయార్థప్రకాశకకరణమంత్రత్తిలేగడంతర్గతమాకత్తుకిరదెన్నుకరుత్తు-ఉపాయత్వప్రార్థనైఅశేషసాధారణోపాయస్యవిషయిణీ- గోప్తృత్వవరణంవేసనై కాంతరక్షకత్వవిషయమ్ - ఆకైయాలుపాయత్వప్రార్థనైయిలెగోప్తృత్వవరణమంతర్గతమావ ... స్నగూఢాభిప్రాయత్తాలెతానె యురుళిచ్చెయ్కిరార్ . పృథగ్ఘ్యాతమస్త్వితి - వక్ష్యమాణరీత్యా ఉపాయత్వప్రార్థనై భరస్వీకారపూర్వక రక్షకత్వ ప్రార్థనైయాకైయాలె అతిలెయంతర్గతమ్ - పృథగ్ఘ్యాతమాకైస్తు గూఢాభిసంధియెన్ను కరుత్తు - ఉపాయత్వప్రార్థనమవివక్షితమానాలన్నోగోప్తృత్వవరణమిసిద్ధిక్కిలావను ?

సా.ప్ర— వరణమప్యత్రైవానుసంధేయమిత్యాహ ఇత్యుపాయేత్యాదినా ననూపాయత్వప్రార్థనాయాః ప్రపదనత్వ మనుచితం . ఉపాయాంతరమనపేక్ష్యత్వలం మేదేహీత్యేవం రూపతయా నక్వాఽఫలేచ్ఛా త్యేసపృథ

సా.వి— ఇత్యుపాయప్రార్థనాయాంతేఽతి ప్రపద్యేఇత్యనేనసోపాయత్వేనఅధ్యవసాయముక్త్యా ఘ్రుప్తార్థస్థితేయాచ్ఞాస్వస భరసమర్పణస్యాంగ్యత్వాదంగ్యనుసంధానం వినా కేవలాంగానుసంధానస్యానిష్ఫలత్వాదస్వతరశంగత్వేఽప్యస్మాకగిణమంత్రత్వాదుపాయత్వాధ్యవసాయ పూర్వక ముపాయోభవేతి ప్రార్థనాపూర్వక మాత్మాత్మీయ రక్షాభరం స్వరూప ఫలాభ్యాం త్వయ్యన్యస్యామీతి పారమార్థిక వాక్యే స్థితే తత్రాంగ్యంతర్గతోపాయత్వ ప్రార్థనాయాః ఫలప్రార్థనావినాభూతత్వాద్గోప్తృత్వవరణాంతముపాయత్వముపాయత్వప్రార్థనాంతర్గత మిత్యర్థః- ఇదమేవవ్యతిరేకోక్త్యాప్రథయతి పృథగ్ఘ్యాతమస్త్వితి-పృథఙ్మవక్తవ్య మిత్యర్థః. నను సాధ్యోపాయ శోధనాధికారే ‹‹అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాస పూర్వకమ్ । తదేకోపాయతాయాచ్ఞా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః›› ఇతి భగవచ్ఛాస్త్రప్రణీత లక్షణ వాక్యస్థ పఠితమేవ విశ్వాస పూర్వకమ్ ప్రార్థనమపి ... ఇత్యత్రప్రార్థనమమంగమాకైయాలిస్యుక్తత్వాత్- విశ్వాస పూర్వకమ్ ప్రార్థనమిత్యుచ్యతఇతి సారప్రకాశికాయాం వ్యాఖ్యాతత్వాచ్చ ఇహాప్యుపాయత్వ ప్రార్థనమితి గోప్తృత్వవరణముచ్యతఇతి ... దతిరిచ్యత ఇత్యుక్తె ... ‹‹ఉపాయత్వ ప్రార్థనాంగి శరీరాంతర్గతాగోప్తృత్వవరణా దతిరిచ్యత ... భరసమర్పణస్యాంగిత్వ సిద్ధ్యుపాయత్వం ... ఉపాయోభవేతి ప్రమాణానుసారేణ ప్రార్థనా విశిష్ట భరసమర్పణస్యాంగిత్వ సిద్ధ్యుపాయం ... ‹‹తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి››రిత్యత్ర తదేకోపాయత్వ ప్రార్థనాంతర్గత గోప్తృత్వ వరణముపేక్ష్య ... ఉపాయత్వ ప్రార్థనైయిలంగమాకైయాలిత్యుక్తిగోప్తృత్వవరణ ప్రార్థనాప్రమేణవిరోధాభావాత్ ... తాత్పర్యం-వస్తుతస్తుపృథగుపాయత్వత్వవరణాత్ ...

సా.సం— ఇత్యుపాయేతి - నిరపేక్షోపాయత్వ ప్రార్థనాయాం రక్షకత్వ ప్రార్థనారూప గోప్తృత్వవరణ... పృథగ్ఘ్యాతమస్తు, క్రియాంతరోపస్థాపకత్వేన ... మేత్యర్థః - యేతు సర్వత్ర భంగ భయాసిద్ధేరితి భావః - పృథగ్ఘ్యాతమస్తు ... నను లోకే ప్రాశస్త్యా ద్గోప్తృత్వ వరణం పృథగ్జానుతిష్ఠంతి తేషాం పృథగనుష్ఠేయం న భవతీత్యర్థః- నను లోకే ...

సా-దీ—ప్రార్థనైయైయిచ్చారిల్లిత్తామ్ త్తెన్నిల్ - ఇజ్గుఫలప్రార్థనైయైత్తానే శొల్ల కూడాదు- ఉత్తర ఖండత్తోడే పునరుక్తివరుకైయాల్- ఉపాయ ప్రార్థనైపణ్ణుకిఱ తెన్నిల్ సిద్ధోపాయత్తై ప్రార్థిక్క వేణ్డు వతిల్లై. భక్తియుమివ్వధికారిక్కు వేణ్డా- సాధ్యోపాయాంతరముమిల్లై- ఆనపిన్పిజ్గుఉపాయప్రార్థనై

సా స్వా—లోకత్తిల్ ప్రార్థనై ఫలవిషయిణీయాతల్, తదుపాయవిషయిణీయాతలాయిరుక్కుమ్- ఇజ్గుఫలవిషయిణీయాకిల్ ఉత్తరఖండత్తోడు పునరుక్తియామ్- ఉపాయ విషయిణియాకిల్ ప్రపత్తిక్కు ప్రపత్త్యుత్తరకాలమ్ కర్తవ్యమాక ఒరుఉపాయమిల్లై-అతః ప్రార్థనీయాభావాదిజ్గు ప్రార్థనైయైవివక్షిక్క-

సా-ప్ర—గుపాయత్వానుపపత్తేః, ఫలప్రార్థనాపక్షే ఉత్తరఖండేన పౌనరుక్త్యప్రసంగాచ్చేత్యత్ర భరన్యాసోత్తరఖండేన కైంకర్యపర్యంత ఫలం మే స్యాదితి ప్రార్థ్యతే తత్సాధనభూత భక్తిమంతరేణైవ తత్ప్రాపణభరస్త్వయా స్వీకర్తవ్య ఇతి పూర్వఖండేన ప్రార్థనాదేవం ప్రార్థనాపూర్వక భరసమర్పణస్యాకించనాధికారి కృతిసాధ్యస్య ''యద్వ్యసే,, త్యాది నా సాధనత్వబోధనాత్తస్యైవ పూర్వఖండే బోధనాన్న పౌనరుక్త్యమితి

సా-వి—ప్రార్థనాయాః ప్రయోజనాభావాద్గోప్తృత్వవరణమేవోపాయత్వప్రార్థనా- ఇవ్వుపాయ ప్రార్థనైయిలే గోప్తృత్వ వరణమంతర్గతమితి శ్రీవచనభూషణే దేశికకథమితి చేదిత్థం- '' ఉపాయ ప్రార్థనైయైయుమ్ నిక్షేపత్తైయుమ్ విరియచ్చొల్లుమిడజ్గళిలు,, మిత్యాది పూర్వవాక్యానుసారేణోపాయ ప్రార్థనా శబ్దేన ప్రార్థనాన్వితాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే - తత్ర గోప్తృత్వవరణరూప ప్రార్థనాయా అంతర్గతత్వ సంభవాదంతర్గతత్వ మిత్యుక్తం. నన్వంగభూతస్యాంగి శరీరాంతర్గతత్వం కథ మితిచేన్నైవం - అహిర్బుధ్న్య సంహితోక్త ఫలత్యాగ రూపాంగస్యాంగి శరీరాంతఃపాతిత్వ వదుపపత్తేః- మతాంతరాభిప్రాయేణవా పృథగుపాయత్వ ప్రార్థనోక్తే రితి ద్రష్టవ్యం - పరికర విభాగాధికారే తు ''ఇవ్విడత్తిలుపాయాధ్యవసాయవాచక శబ్దత్తాలే గోప్తృత్వ వరణమంతర్నీత,, మిత్యుక్త్వా '' ఉపాయత్వాధ్యవసాయ మివ్విడత్తిలే వివక్షితమాయిత్తు,, ఇత్యుక్త్వా ''చేతనైకాంతమాన గోప్తృత్వ మనుసంధిక్క వేణ్డుకైయాలుమ్ గోప్తృత్వవరణ మివ్విడత్తిలే వివక్షిత,, మిత్యుక్త్వా '' అతిల్ శరణ శబ్దమ్ ఒరు ప్రయోగత్తిలే ఇరణ్డర్థత్తై అభిధానమ్ పణ్ణమాట్టాతైయాలే ఇవ్వధికారిక్కసాధారణమాన ఉపాయాధ్యవసాయ మివ్విడత్తిల్ శబ్దమామ్ సర్వాధికారి సాధారణమాన గోప్తృత్వవరణ మార్థమాక క్కడవతు,, ఇత్యుక్తం - తత్రోపాయాధ్యవసాయ మాత్ర మేవోక్తం - నతూపాయప్రార్థనం-సాఙ్గ ప్రపదనాధికారేపి ''ఇప్పడి శేషత్వానుసంధాన విశిష్టమాన స్వరక్షాభరసమర్పణమ్ వ్యాయత్తిలుపాయపరమాన పూర్వఖండత్తిల్ మహావిశ్వాసపూర్వక గోప్తృత్వ వరణ గర్భమాన శరణశబ్దపల్లి ష్ట క్రియాపదత్తిలే శేర్త్తను సంధిక్క ప్రాప్త,, మిత్యుక్తం- నచతత్రాప్యుపాయ ప్రార్థనముక్తం. అత్రామతభేదే నావిరోధో ద్రష్టవ్యః- నను పాయమనపేక్ష్య ఫలం మే దేహీతి ఫలప్రార్థనారూపత్వాదుపాయత్వ ప్రార్థనాయాః ఉత్తర ఖండస్థ ఫలప్రార్థనాయాః పునరుక్తిః - నహ్యాంగ ప్రపత్తే ర్భక్తి రూపోపాయ సిద్ధ్యాత్మక ఫల ప్రార్థనావత్స్వతంత్ర ప్రపత్తేస్సాధ్యోపాయాంతరం ప్రార్థనీయమస్తి-అతఃఫలమేవ

సా-సం—ఫల విషయిణీ, ఉపాయవిషయిణీ వా స్యాత్. తయోరిహాద్యాధికరణవిషయిణీహ స్యాత్యాశంక్య

మూ — ఇష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తిరూపమానఫలత్తినుడైయప్రార్థనైయైయుత్తరఖండత్తిలేపణ్ణానిఱ్కు-ఇఙ్గు ఫలప్రార్థనైయైప్పణ్ణిచాల్పునరుక్తియున్నామ్. ప్రపత్తిక్కు ఫలమాకభక్తిరూపోపాయత్తై ప్రార్థిక్కుమాప్పోలే స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు-ఇఙ్గుసాధ్యమాయ్ ప్రార్థనీయమాయిరుప్పతొరుఉపాయమిల్లై- ఆనపిన్పు ఇఙ్గు ప్రార్థనైశొల్లుకిఱపడి యెన్నెన్నిల్ ? ఫలప్రదానమ్పణ్ణుకిఱవిడమ్ సర్వాధికారి విషయత్తిలుమ్ పొతువాయిరుక్క-అకించననాయ్ సర్వభరన్యాసమ్పణ్ణుకిఱవన్ పక్కల్ ప్రపత్తివేఱొరుఉపాయత్తుక్కు అంగమాకనిల్లాతపడి శరణ్యన్ తాన్ ఉపాయాంతరస్థానత్తిలే నిన్ఱుపలమ్కొడుక్కిఱఅంశమ్ ఏస్తమానపడియాలే అన్వేత్తమాన భరస్వీకారాంశమ్ ఇఙ్గు ప్రార్థిక్కప్పడుకిఱతు -

సా.దీ — యావతేతు? ఎన్నిల్ అరుళిచ్చేయ్కిఱార్ . ఫలప్రదానమిత్యాదియాల్ . ఫలప్రదత్వ ధ్యాపోపాయత్వమ్ సర్వాధికారిసాధారణమాకైయాల్ ఇవ్విషయత్తిలివన్ పణ్ణుమ్ ప్రపత్తిభక్తిక్కంగమాకాతపడి శరణ్యన్తానేభక్తిస్థానత్తిలే నిన్ఱు ఫలన్తరుకిఱ వేత్తమ్ ఎత్తుమ్పడి భరస్వీకారాంశమ్ ప్రార్థిక్కప్పడుకిఱతెన్నైక్కు - ననూపాయమాయ్ నిఱ్కవేణు మెన్న వేడపాయమ్ ఫలార్థమాకైయాల్ ఫలప్రార్థనైయయుమితితేవరుక్కై యూలుత్తర

సా.స్వా — కూడాతే? ఎన్నాశయోద్ఘాటనార్థమాక శంకిక్కిఱార్ - ఇష్టేతి - ఆశయముద్ఘాటయన్నుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఫలప్రదానమితి. ప్రపత్తీతి - శరణ్యానుపాయాంతర స్థానత్తిలే నిల్లాదిట్టాల్ స్వస్మిన్ భరమ్ ప్రసక్తమానపడియాలె ప్రపత్తిభరశబ్దవాచ్యమానవుపాయత్తుక్కంగమాక ప్రసక్తిక్కు మెన్ఱుకరుత్తు - భరస్వీకారేతి - భరస్వీకారప్రార్థనై భరన్యాసావినాభూతై యాకైయాలె ఇతినాలె భరన్యాసమమ్ సిద్ధిక్కిఱతెన్ఱు కరుత్తు - తథా చాసాధారణస్య ఫలస్య ప్రార్థనీయవిషయస్యలాభాత్ప్రార్థనై వివక్షితైయెన్ఱు కరుత్తు . ఉత్తరఖండాపేక్షయా పూర్వఖండస్య పౌనరుక్త్యభావేపి పూర్వ

సా.ప్ర — దర్శయన్నుత్తరఖండస్య ఫలస్వరూపపరత్వే పౌనరుక్త్యశంకావినాస్తీత్యాహ-ఇష్టప్రాప్తీత్యాదినా.

సా.వి — ప్రార్థనీయమితిపౌనరుక్త్యమేవేతిశంకతే- ఇష్టప్రాప్తీత్యాదినా. ఇహోపాయత్వప్రార్థనానామకేవలఫలప్రార్థనా నభవతి - ఫలప్రదానస్య భగవత స్సర్వాధికారిసాధారణతయా కేవలఫలప్రార్థనాయా స్సర్వాధికారి సాధారణత్వాత్ - పరంత్వకించనవిషయే ప్రపత్తేర్యథోపాయాంతరస్యాంగత్వనస్యాత్తథేశ్వర ఏవోపాయాంతర స్థానాపన్నస్తత్ఫలం దదాతీ త్యంశస్యాస్మిన్నధికారిణ్యతిశయతయా తద్భరం త్వం స్వీకుర్వితి భరస్వీకారప్రార్థనైవ పూర్వఖండేన క్రియతఇతి నపౌనరుక్త్యమితి పరిహరతి - ఫలప్రదానమ్ పణ్ణుకిఱేతి - నన్వేతద్భరం స్వీకుర్వితిప్రార్థనయాప్యుపాయాంతరవ్యవధానం వినైవ ఫలందేహీతి పర్యవసానాదుత్తరఖండే ఫలప్రార్థనాధికాస్యాదిత్యాశంక్యానిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్ట

సా.సం — ప్రార్థనీయాంశం నిర్ధారయతి . ఇష్టేత్యాదినా . అనపిన్పితి . ప్రథమశిరసి పౌనరుక్త్యాపత్త్యా ద్వితీయశిరసి ప్రార్థనీయసాధ్యోపాయాంతరాసిద్ధ్యాచ ఇహ యథాదర్శనం ప్రార్థనానుపపత్త్యా సక్యామిత్యర్థః - ఫలేతి - ముముక్ష్వముముక్షుసాధారణ్యేన భగవానుపాయవతః ఫలదః. సర్వభరన్యాసంకుర్వతః అకించనస్య తూపాయాంతర స్థానే స్థిత్వా - స్థితిస్తు భరస్వీకరణేనేతి - తత్రస్థితయే భరస్వీకారాంశఏవప్రార్థ్యతఇత్యర్థః ఏవంచేత్పౌనరుక్త్యనాశంక్యపరిహరతి.

మూ—అనాలుమ్ ఇప్పడి ఉపాయ మాయిరుక్క వేణుమెన్ఱు అపేక్షిక్కవే అభిమతఫలవిశేషత్తై ఉపాయాన్తర వ్యవధానమఱత్తరవేణుమెన్ఱు ప్రార్థిత్తతాగాతో? ఆకైయాల్ ఉత్తరఖండత్తిల్ ప్రార్థనై మికుతి యన్ఱో వెన్నిల్? ఉక్త ప్రకారత్తాలే ప్రార్థనావిషయత్తిల్ అంశభేదమ్ తోత్తుకైక్కాక ప్పిరియ అపేక్షిక్కిఱతాకైయాలే మికుతియిల్లై- ఉత్తరఖండత్తిల్ అపేక్షణీయ ఫలవిశేషవ్యంజకమాన వాక్యత్తినుడైయ అన్వయమాత్రత్తుక్కాక ప్రార్థనాపదమ్ అధ్యాహరిత్తాలుమ్ ఫలస్వరూపమాత్రత్తిలే తాత్పర్యమెన్ఱు పరిహారమాకవుమామ్.

సా.దీ— ఖండత్తిల్ ఫలప్రార్థనై మికుతియన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- అనాలుమిత్యాదియాల్- ఉక్తప్రకారత్తాలే ఇత్యాది - ప్రార్థనావిషయత్తిల్ అంశభేదముణ్డాకైయాల్ ఉపాయత్వముమ్ ఫలముమిరణ్డిడత్తిలుమ్ పిరిత్తు అపేక్షిక్కిఱతు - ఉపాయత్వత్తై యపేక్షిక్కిఱతివ్విడత్తిల్. ఫలత్తై అపేక్షిక్కిఱతుత్తరఖండత్తిల్ .ఆకైయాల్ పునరుక్తిదోషమిల్లై ఎన్ఱపడి . నను పూర్వ ఖండస్యోపాయత్వ ప్రార్థనైయాయుత్తర

సా-స్వా— ఖండాపేక్షయోత్తర ఖండస్యభిన్నవిషయాభావాత్పునరుక్తియన్ఱో? ఎన్ఱుశంకిక్కిఱార్ .అనాలుమితి-ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఉక్తేతి - భరత్తై స్వీకరిక్కవేణుమెన్ఱు పూర్వఖండతాత్పర్యమ్. ఫలత్తైత్తరవేణుమెన్ఱు ఉత్తరఖండతాత్పర్యమెన్ఱుకరుత్తు - ఉత్తరఖండమ్ ఫలస్వరూప మాత్రపరమానాల్ పూర్వఖండమ్ భరత్తై స్వీకరిక్కవేణుమెన్ఱు ప్రార్థనాపరమాక విశ్రాంతమాకైయాలుత్తరఖండత్తుక్కనన్వయమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- అపేక్షణీయఫలవిశేషేతి- అప్పోతుపునరుక్తివారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఫలస్వరూపమాత్రేతి - శబ్దతః పౌనరుక్త్యేపి ప్రాప్యాప్రాప్త వివేకేన తాత్పర్య విషయ భేదాన్నపౌనరుక్త్యమెన్ఱు కరుత్తు - భరస్వీకార మ్పణ్ణి రక్షిక్కవేణుమెన్ఱు ప్రార్థనైయానాల్ ప్రార్థనైయిలే గోప్తృత్వవరణమంతర్గతమెన్ఱుమిదమ్ స్పష్టమెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడిపూర్వఖండత్తిలే భరస్వీకారప్రార్థనైయు

సా.వి— ప్రాప్తిమేకాభూదాత్మవర్గాంతద్భరంస్వీకుర్వితి ప్రార్థనావిషయేంశభేదోస్తీతి స్ఫోరణార్థం పృథక్ప్రార్థనాయా అపేక్షితతయాధికానాస్తీత్యాహ - అనాలు మిత్యాదినా - అపేక్షిక్కవే, అపేక్షణమేవ - నను స్వాతంత్ర్యేణ పూర్వోత్తరఖండయోః ప్రార్థనాద్వయప్రతిపాదనే ఫలార్థముపాయో భవత్వేకవాక్యతయా న్వయోనస్యాత్ , కింతూపాయోభవ , శ్రీమన్నారాయణాయ కైంకర్యం మేస్యాదితి వాక్యభేదస్స్యాత్ , ఉత్తరఖండే క్రియాపదాధ్యాహారస్యావశ్యకత్వాత్ , అన్యథా శ్రీమతే నారాయణాయేతి చతుర్థ్యంతపదయోరనన్వయాదిత్యాశంక్యాహ - ఉత్తరఖండత్తిలితి - ప్రార్థనాపదం, స్యాదితిపదమ్- స్వరూపమాత్రత్తిలే తాత్పర్యమెన్ఱుమ్ పరిహారమాకవుమామ్, స్వరూపప్రకాశనమేవతాత్పర్యం-నతు ప్రార్థనాయాం - ఉపాయత్వప్రార్థనయైవ ఫలస్యప్రార్థితత్వాత్- నను ప్రార్థనాయాంతాత్పర్యాభావే

సా.స— అనాలుమితి - ఉక్తేతి - ఉక్తవిధయోత్తరఖండస్థఫలప్రార్థనాతో విభజ్య నిరపేక్షోపాయత్వమాత్రస్యేహ ప్రార్థ్యమానత్వాన్న పౌనరుక్త్యమితిభావః - ఏవముత్తరఖండస్య ప్రార్థనాపరత్వమభ్యుపగమ్య పౌనరుక్త్యమిహపరిహృతం - అథతదనభ్యుపగమేన పరిహారమాహ- ఉత్తరఖండత్తిలితి. ఉపాయత్వ ప్రార్థనాయామేవాపేక్షణీయః ఫలవిశేషస్తద్వ్యంజకస్యైవోత్తర ఖండస్యేతి వా క్యాన్వయసిద్ధ్యర్థం ప్రార్థనాపదమధ్యాహ్రియతేచేదపి తస్యస్వరూపమాత్రసమర్పకత్వా

సారా— పూర్వోత్తరఖండఙ్గళ్ ఇరణ్డుక్కుమ్ తిరణ్డపొరుళ్ సిద్ధోపాయత్తుక్కు ఇడత్తిల్ అకించననాన ఎనక్కు నీయే ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నిన్ఱు ఫలవిశేషత్తై త్తరుకైక్కాగయథోక్తమాన ఆత్మరక్షాభరనిక్షేపమ్ పణ్ణుకిఱేన్ ఎన్ఱు ఒరువిశిష్టప్రార్థనాన్వితభరసమర్పణమామ్ -

సా-దీ— ఖండత్తిల్ ఫలప్రార్థనైయాయిరుప్పతు వాక్యభేదమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పూర్వఖండోత్తరఖండఙ్గళిత్యాదియాల్ - తిరణ్డపొరుళావతు మహావాక్యార్థమ్ - ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నిన్ఱు కాకవుమ్ ఫలవిశేషత్తై త్తరుకైక్కాకవుమ్ ఎన్ఱిఱే వాక్యభేదమ్ వరువతు - ఒరువిశిష్టప్రార్థనైయైయిట్టు - ఉపాయాంతరస్థాననివేశాన్వితఫలవిశేషప్రార్థనాన్వితభరసమర్పణమ ద్వయశబ్దపర్యవసితార్థః

సా.స్వా— ముత్తరఖండత్తిలే సాధారణ ఫలప్రార్థనైయుమాగ ద్వయాఖ్య మంత్రత్తుక్కు అనువదిక్కైయిల్ ఉపాయమాక వధ్యవసిక్కిఱేన్, భరత్తై స్వీకరిక్క వేణుమెన్ఱు ప్రార్థిక్కిఱేన్, ఫలత్తై వేణుమెన్ఱు ప్రార్థియానిఱ్కిఱేనెన్ఱు మూన్ఱువాక్యమాకైయాలే వాక్యభేదదోషమ్ ప్రసక్తిక్కుమ్. అంగిబోధకశబ్దాభావాన్మద్రెత్తు ఉపాయపరత్వ భంగముమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు శంకైయిలుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పూర్వోత్తరఖండఙ్గళిత - శబ్దతః విశ్వాసప్రార్థనయోః ప్రాధాన్యేపి “ విశ్వాస ప్రార్థనా పూర్వమాత్మరక్షాభరార్పణమ్ ” ఎన్ఱుపడియే భరసమర్పణస్యార్థతః ప్రధానత్వాద్భరస్వీకార ప్రార్థనైభరన్యాసవినాభూతైయాకైయాలె అర్థతః భరన్యాసముమ్ సిద్ధిక్కైయాలె శబ్దప్రతిపన్నత్వాభావేపి తాత్పర్యవిషయతయా ఆక్షేపసిద్ధస్యాపి శబ్దప్రతిపన్నసమానతయా ప్రాధాన్యేనాన్వయోపపత్తేః వాంతరవాక్యానాం త్రిత్వేపి వాక్యైకవాక్యతయా మహావాక్యస్య ఏకత్వసైక వాక్యత్వోపపత్తేర్నోక్త దోషావకాశః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇజ్జపేక్షిత విశేషాదికమ్ సర్వమ్ అస్మత్స్వామినాం న్యాసవిద్యాదర్పణే

సా.ప్ర ఏవంతర్హిద్వయస్యైకవాక్యత్వంస్యాత్తథాత్వనియామకమేకాంశకమిత్యత్రాహ శ్రీమన్నారాయణ అకించనస్య మమత్వమేవోపాయాంతరస్థానే నివేశ్యత్వేనాంగీకార్య ప్రాపకో యద్రక్షాభరస్త్వయైవత్యధ్వవస్యామిత్యేవంరూపంభరసమర్పణమేవేతిదర్శయన్నస్య శరణశబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదేశాద్ధిత్వంప్రపద్యేశాస్త్రార్థత్వేనపరికరవిభాగసాంగప్రధానపారోపాయశోధనాద్యధికారేషూక్తస్వమవ్యాహ - పూర్వోత్తరేత్యాదినా -

సా-వి— స్యైకవాక్యతయాన్వయో నలబ్ధ ఇత్యాశంక్య “ వాక్యయోరేకవాక్యత్వం పునస్సంహత్య జాయతే ” ఇతిన్యాయేన వాక్యైకవాక్యతా లబ్ధమహావాక్యార్థం భరసమర్పణ పర్యంతరూపం నిష్కృష్యాహ - పూర్వోత్తర ఖండఙ్గళిత - తిరణ్డపొరుళ్, నిష్కృష్టార్థః - ననుప్రార్థనాన్విత భరసమర్పణమామితివాక్యార్థ

సా-సం— న్నశౌనరుక్త్య మిత్యర్థః - ఏషైవ పరిహారరీతివ్యాహృతేతి ఖండ ద్వయ స్యైకవాక్యార్థం దర్శయతి - పూర్వోత్తరేతి - ఉత్తమ పురుష వివక్షితాధికారి స్వరూప కథన మకించన నానసెన్ఱు - శ్రీమన్నారాయణ శబ్దయోస్సంబుద్ధ్యంతత్వాభిప్రాయేణాభిముఖీకరోతి - నీయేతి - శరణశబ్ద ఫలితాభిప్రాయేణ ఉపాయాంతరేతి - చతుర్థీ ఫలితార్థాభిప్రాయేణ ఫలేతి - “ అనన్యసాధ్యే ” ఇత్యాది కటాక్షేణాహ - యథోక్తేతి - విశ్వాస ప్రార్థనాపూర్వకేత్యర్థః - విశిష్టేతి - ఉపాయాంతర స్థాన నివేశ రూప విశేషణ విశిష్ట ఫల విశేష ప్రార్థనాన్వితేత్యర్థః - ఒరు ఇత్యనేన

మూ— ఇస్సమర్పణముమ్ అధ్యవసాయశబ్దార్థ(ము)మామ్- ఇప్పడిసపరికరమానభరసమర్పణమే ప్రపత్తి శాస్త్రార్థమెన్నుమిడమ్ ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలే తెళివిడత్తిలుమ్ సమర్థిక్కోమ్-

సా-దీ— మా మెన్నుపడి. నన్వనుష్ఠేయార్థప్రకాశకమానవిమ్మంత్రత్తిల్ ప్రకృష్టత్తాల్ ప్రకాశ్యమానవిశ్వాసమ్ తాన్ త్తిసమ్ప్రదానమాకాదో? ఎన్న ప్రపత్తిమంత్రాంతరత్తిల్ ‹‹మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః›› ఎన్గిఱ కర్తవ్యమాన నిక్షేపత్తిల్

సా స్వా— సారాస్వాదిన్యాంచద్రష్టవ్యమ్- ఇఙ్గు ప్రధానభూతసమర్పణత్తుక్కు అధికారమాకవుమ్ అంగభూతవిశ్వాసాదికళై శాబ్దమాక వుపపాదిత్తతు అనుచితమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇస్సమర్పణముమితి- భరస్వీకారప్రార్థనతయా ఆక్షేపతః భరసమర్పణస్యైవ సిద్ధమాన విస్సమర్పణము మధ్యవసాయత్వాకారేణ ప్రపద్యే ఎన్గిఱ క్రియాపదార్థమామెన్నపడి- ఇఙ్గే శిలశ్రీకోశఙ్గళిలే ఇస్సమర్పణమధ్యవసాయశబ్దార్థముమామితి పాఠమిరుక్కిఱతు- అప్పోతు ఆక్షేపాన్నివిమాత్రమన్ఱిక్కే శబ్దార్థము మామిత్యర్థానుచిత్యముణ్డు. ఉపాయప్రార్థనాశబ్దత్తుక్కుమ్, నిక్షేపశబ్దత్తుక్కుమ్, పునరుక్తిశంకైత్తు పూర్వమ్ పరిహరిత్తైయాలు మిఙ్గు భరస్వీకారప్రార్థనైయై ఫలప్రార్థనైయాక నిరూపిత్తు సమర్పణత్తై అధ్యవసాయశబ్దార్థమాకచ్చొల్లామల్ ముస్పే తానే అర్థసిద్ధనిక్షేపత్తైక్కూట్టి మహావాక్యార్థ మరుళిచ్చెయ్కైయాలుమ్ శబ్దార్థము మామెన్గిఱ పాఠమే సమీచీనమ్- ఆనాల్ మిఙ్గు భరసమర్పణ ప్రధానమాక మహావాక్యార్థమ్ శొన్నతు శేరుమో? ‹‹తదేకోపాయతాయాచ్ఞా- త్వమేవోపాయభూతో మే - ప్రపత్తిర్విశ్వాసః- స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిః››, ఇత్యాదిప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలే విశ్వాసాదిమాత్రమన్నో ప్రపత్తియాకత్తోన్ఱుకిఱతు? భరసమర్పణమ్ తోత్తవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇప్పడీతి-

సా.వి— ఉక్తః-సోఽనుపపన్నః- ప్రపద్య ఇత్యాత్ర ధాత్వర్థాధ్యవసాయస్య భరసమర్పణరూపత్వాభావాదిత్యాశంక్య అధ్యవసాయపర్యవసితార్థో భరసమర్పణం భవతీతి తదనుపపత్తిశ్చ నాస్తీత్యాహ. ఇస్సమర్పణముమితి. యద్వా రహస్యత్రయచులకే. అథవా న్యాసస్యాపి బుద్ధిరూపత్వాత్ ప్రపద్య ఇత్యత్ర న్యాస ఏవాభిధీయత,, ఇత్యుక్తత్వేన తద్రీత్యా భరన్యాసో ముఖ్యార్థ ఏవాస్త్విత్యభిప్రాయేణాహ - ఇస్సమర్పణముమితి - నను ప్రసిద్ధిపారిచర్యాద్విశ్వాస ఏవాధ్యవసాయశబ్దార్థః - స ఏవ వాక్యార్థోఽస్తు. కింభరసమర్పణలక్షణాదినా- కింవాఽప్రసిద్ధార్థస్వీకారేణ చేత్యత్రాహ- ఇప్పడిసపరికరమానేతి. ఏవంచ ప్రపత్తిమంత్రాంతర

సా-సం— ఏకయైవ ప్రార్థనయా ఉభయోరపి ప్రార్థితత్వసిద్ధేరుత్తరఖండస్య ప్రార్థనాపరత్వాభావాన్న పౌనరుక్త్యమితి భావః. ఉక్తవిధమేవ ద్వయేన భరన్యాసకాలీన ద్వయార్థానుసంధానమభిజ్ఞస్య కార్యమితి గురువరాశయః. ఇత్థం శరణశబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదస్య విశ్వాసాభిధానముఖేన సపరికరసాధ్యోపాయబోధకత్వే పదర్శనీయతయా ప్రక్రాంతే ప్రార్థనాంశే ప్రసక్తశంకాపరిహారప్రకారో దర్శితః - అథ సమర్పణస్యాప్యధ్యవసాయశబ్దార్థత్వమాహ - ఇస్సమర్పణముమితి- జ్ఞానసామాన్యవాచిధాతునా విశ్వాసాభిధానం ప్రకృతాధికారాపేక్షిత బుద్ధివిశేషత్వకృతం. తచ్చసమర్పణానామపి తుల్యమితి ఇస్సమర్పణముమధ్యవసాయశబ్దార్థమామిత్యుక్తిః - సముచ్చయాదాభిధానికార్థమామిత్యేవాభిప్రేతం- విశ్వాస ఏవ ప్రపత్తిశబ్దార్థః ఇతి భ్రమనివర్తనాయోక్తమేవస్మారయతి - ఇప్పడీతి- పరికరశబ్దః అంగపంచకార్థకః.

మూ—॥అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానంమయినిక్షిపేత్ । మయినిక్షిప్తకర్తవ్యఃకృతకృత్యోభవిష్యతి ॥ ఎన్ను ప్రపత్తిమంత్రాంతరత్తిర్ చ్చొన్నకర్తవ్యనిక్షేపప్రాధాన్యమిఙ్గుమ్ తుల్యమ్. మోక్ష ప్రద మానసిద్ధోపాయత్తుక్కు ముముక్షువిన్ పక్కలిలే ఉళ్ళ ౌరుశాస్త్రీయ మానసాధ్య వ్యాజమ్ వశీకరణమెన్ను మిడమ్ తన్నై ఏకశాబ్దాకాక్కాట్టుకిర ఉత్తమనాలే సిద్ధమ్ -

సా. దీ— ప్రాధాన్యమ్ ఇమ్మంత్రత్తిలు మొక్కమెనిరారార్ - అనేనైవత్యితి -॥ తద్విష్ణో॥ రితి మంత్రితః - అనేనైవతు మంత్రేణ - మయినిక్షిప్త కర్తవ్యః, కృత భరనిక్షేప ఇతియావత్ - నిక్షిప్తముపాయాత్మకమ్ కర్తవ్యమ్ యేనసః - కృతకృత్యః - ఇని యుత్తమ విలర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - మోక్ష ప్రదమానవెన్ను- సిద్ధోపాయమూపాయ మాప్నోతు వశీకరణసాపేక్ష మాకైయాలు త్తమవాలే ముముక్షుకర్తృకమాయ్

సా. స్వా— ఆనాలుమిమ్మంత్రత్తిలే విశ్వాస ప్రధానమాక స్వరసమాకత్తోత్తానిరరుభరసమర్పణప్రధానమాక వాక్యార్థమ్ శొల్లుకిరతు శేరుమో ? కరణమంత్రతయా స్వాష్టేయార్థప్రకాశనార్థంభరసమర్పణపరత్వమ్ వేణు మెన్నిల్ ॥క్రియాం తత్సంబంధినంవా ప్రకాశయతో మంత్రస్యాంగత్వ॥ మెన్ను న్యాయ విస్తుకరిల్ శొల్లుకైయాలిన్నుక్కు విశ్వాసమాత్ర ప్రకాశకతయా హ్యంగత్వోపపత్తై రెన్నుశంకైయిలుత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అనేనైవతు మంత్రేణేతి- ప్రపత్తిక్కు కరణమంత్ర మనేకమాకైయాలే ఒరు మంత్రత్తిలే కేవల ప్రకరణ సిద్ధాంగ భావ మంత్రమ్ పోలే యన్నిక్కే వినియోగబలత్తాలే అంగభూతతయానిక్షేపప్రాధాన్యమ్ వచనసిద్ధమాకిల్ సర్వశాఖాప్రత్యయన్యాయత్తాలే ద్వయత్తిలుమ్ తుల్యమెన్నుకగుత్తు- ॥ఐంద్ర్యా గార్హపత్యముపతిష్ఠత॥ ఇత్యత్ర ఇంద్రపదస్య గార్హపత్య ప్రకాశకత్వాద్యథాకథంచి న్నిక్షేపప్రకాశకత్వ మావశ్యకమెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ కారుణ్య వాత్సల్యాది పూర్ణనాన శరణ్యన్ విషయత్తిలే మోక్షార్థమాకనిక్షేపత్తైకర్తవ్యమాకచ్చొల్లుకిరతు తాయ్ ములైప్పాలుక్కు శువక్కైకూలికొడుక్కరాప్పోలే దాసభూతనాన ముముక్షువుక్కు స్వరూపవిరుద్ధమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. మోక్షప్రదమానేతి సిద్ధోపాయస్తుక్కతి- సాధ్యవ్యాజానపేక్షాయాంసిద్ధోపాయస్యసాంకర్యాత్సర్వముక్తిప్రసంగమ్ వరుమెన్నుకరుత్తు- మోక్షప్రదమానేతి,

సా. ప్ర— ఏవంచ నిక్షేప ప్రాధాన్య బాధక ప్రమాణాను గుణ్యం చేత్యాహ - అనే నై వేత్యాదినా - కర్తవ్యనిక్షేప ప్రాధాన్యమితి. కర్తవ్యోపాయంరక్షాభర నిక్షేపశిరస్కప్రాధాన్యమిత్యర్థః ఏవంచభర సమర్పణంభగవద్వశీకారకమిత్యాయాతమ్. వశీకరణత్వంమంత్రేణకుత్రప్రతీయత ఇత్యత్రాహ- మోక్షప్రదేత్యాది -

సా. వి— సమానార్థత్వంచ సిధ్యతీత్యాహ - అనేనైవతుమంత్రేణేతి - ॥ తద్విష్ణో॥ రితిమంత్రేణేత్యర్థః. ననుసిద్ధోపాయస్య భగవతో మోక్షప్రదానే వశీకరణాపేక్షావాదిహ వశీకరణ రూపత్వంకుత్ర ప్రతీయతఇత్యతఆహ- మోక్షప్రదమానేతి.॥తద్వశీకరణంతచ్ఛరణాగతిరేవ॥ దిక్రతా అనుష్ఠీయమానశరణాగతిరేవతం

సా. సం— ఏవకారస్యాత్మ నిక్షేప ప్రాధాన్య వ్యవచ్ఛేదకతా భ్రమపరిహారాయాహ. అనేనేతి. మంత్రాంతరశబ్దేన ॥ ముముక్షుర్వై ॥ ఇతి మంత్రోవివక్షితః - నిక్షేపప్రాధాన్యే ప్రామాణికేఽపి తస్యైతన్మంత్రేణ వివక్షితత్వం తస్యైవ వశీకరణత్వంచ కేనసిద్ధమిత్యత్రాహ . మోక్షప్రదమానవితి . ఉత్తమ పురుషస్యతదుభయప్రత్యాయకత్వప్రయోజకా కార మాహ. తన్నై ఏకశాబ్దాకవితి - గతివాచిధాతోర్బుద్ధ్యర్థత్వం

మూ— ఇతిల్ ఔచిత్యత్తాలే “ పుక లొన్నిల్లావతిమేక - అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకించనోఽగతిః । నధర్మనిష్ఠోఽస్మి నచాత్మవేదీ ” ఇత్యాది కళిల్పడియే అధికారవిశేషముమ్ కార్పణ్యమాకిర పరికరముమ్ సూచితమ్. ఇతుగద్యత్తిల్, “ అనన్యశరణః ” ఎన్కిఱ పదత్తిలుమ్, శిఱుగద్యత్తిల్ “ స్వాత్మనిత్యనియామ్య

సా-దీ—శాస్త్రీయసాధ్యవ్యాజమే మోక్షోపాయ భూతేశ్వర వశీకరణమామెన్ఱుత్తమనిల్ సిద్ధార్థమ్. ఇన్ఱుత్తమనిలౌచిత్యత్తాల్ అధికార విశేషముమ్ కార్పణ్యముమ్ సూచితమెన్కిఱార్ - ఇతి లౌచిత్యత్తాలే ఎన్ఱు - అకించనానన్యగతికట్కే శరణవరణమ్ కర్తవ్యమాకైయాలెన్ఱపడి - అధికారత్తైచ్చొల్లుమ్ ప్రమాణఙ్గళై కాట్టుకిఱార్. పుక లొన్నిల్లా విత్యాదియాల్ - పుకలొన్నిల్లా, ఉపాయాంతరాశక్తనానవనైక్కు - అకించనోఽగతిః, ఉపాయాంతర శరణ్యాంతర రహితనైక్కు - కార్పణ్యముమ్ , స్వాకించన్యానుసంధానరూప కార్పణ్యముమెన్నైక్కు - ఇతి ఇత్యాది . ఇన్త వధికార విశేషముమ్ కార్పణ్యముముత్తమనిల్ సూచితమానమై - గద్యత్తిల్, పృథు గద్యత్తిలెన్నైక్కు. అనన్యశరణ స్స్వత్పాదారవిందయుగళమెన్ఱ విడత్తిల్ అనన్యశరణ పదత్తాలుమ్, స్వాత్మ నిత్య నియామ్య ఎన్కిఱ చూర్ణికైయిల్ అనాగతా

సా- స్వా— సాధ్య వ్యాజమచేతనమాకైయాల్ ఫల ప్రద నాన వీశ్వర వశీకరణమాయ్ కొణ్డు కార్యకరమెన్ఱుకరుత్తు. అనాలుమ్ కార్పణ్య రూపాంగమిఙ్గై సిద్ధియామైయాలే సపరికర సాధ్యోపాయమ్ సిద్ధిక్కిఱతెన్నప్పోమో ! ఉత్తమపురుషనాలే కర్తావాన వహమర్థమ్ శొల్లుకైయాలే ఔచిత్యాత్తదనుబంధి కార్పణ్యమ్ తోత్తు కిఱతెన్ఱిలతు ఆకించన్యానుసంధానరూపమాకైయాలేయాకించన్యమ్ సిద్ధియామలతు సిద్ధికుమో ? అతువుమౌచిత్యాత్సిద్ధిక్కిఱతెన్ఱిల్ అహమర్థానుసంధానత్తాలే ఆకించన్యాదికళ్ సిద్ధికిఱతెన్నైక్కు ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళుణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతిలితి-అహమర్థత్తోడే శేర్త్తు ఆకించన్యాద్యనుసంధానమ్ ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళిలే శొల్లుకిఱతెన్ఱు కరుత్తు- అనాలుమిద్వయవివరణమ్ పణ్ణిన శ్రీభాష్యకారరుమ్ అరుళాళప్పెరుమాళెమ్పెరుమానారుమ్ అకించనః కృపణః ఎన్ఱహమర్థానుబంధియాకవనుసంధియామలిరుక్క తద్విరుద్ధమాకవిన్ఱేశొల్లకూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతు గద్యత్తిలుమెన్ఱుమ్

సా-ప్ర—ఉత్తమపురుషఏవ ప్రమాణానుగుణ్యాచ్ఛ్రీశఠారి, యామునాచార్య , రామానుజాది కృతద్వయవ్యాఖ్యానానుగుణ్యాచ్చాకించన్యం తదనుసంధానాత్మక కార్పణ్యం చానుసంధేయమితి దర్శయన్నాకించన్యరూపాధికారస్య ద్వైవిధ్యం వరపేక్ష్యమప్యనుసంధేయమిత్యాహ -ఇతలౌచిత్యేత్యాదినా .

సా-వి—వశీకరోతీతి శరణాగతకర్తృవాచకోత్తమపురుషేణ వశీకరణత్వం బోధితమితి భావః. అత్రైవాకించన్యరూపాధికారః కార్పణ్యం చ సిధ్యతీత్యాహ ఇతలౌచిత్యత్తాలే ఇతి-ఉపాయాంతరానధికారిణ ఏవైతదధికారిత్వాదితి భావః. పుకలొన్నిల్లావడియేన్, ఉపాయాంతరాశక్తోఽహం. అకించనః, ఉపాయాంతరరహితః. అనన్యగతిః, శరణ్యాంతరరహితః. ఏతాదృశానుసందానం కార్పణ్యం వ్యక్తమిత్యాహ-ఇతుగద్యత్తిలేఇతి-స్వాత్మనిత్యేతి-

సా-సం—బుద్ధేస్సమర్పణరూపత్వం చ సిద్ధమ్. తథా చ తద్ధాత్వన్వితోత్తమస్య ప్రమాణ సిద్ధసమర్పణరూపవశీకరణకర్తృపరత్వాత్ “ ముముక్షుర్వై ” ఇత్యత్రద్వయే శరణ శబ్దోపశ్లిష్ట క్రియాపదే నైవ ప్రమాణసమ్మితేన తస్య వివక్షితత్వమ్ తస్యైవ వశీకరణత్వం చ సిధ్యతీత్యర్థః . ఏవమంగిసిద్ధిప్రకారముక్త్వా- అథాధికారిణః కార్పణ్యస్య చ సిద్ధిప్రకారమాహ- ఇతిలిత్యాదినా . వశీకరణవిశేషే ఆకించన్యాదివిశిష్ట

మూ - ఎన్కిఱ చూర్ణికైయిలుమ్, శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిల్ ॥ తత్రాప్యేతత్పాదాంబుజద్వయప్రపత్తేరన్యన్న మే కల్పకోటిసహస్రేణాపి సాధనమస్తీతి మన్వానః,, ఎన్కిఱ చూర్ణికైయిలుమ్ ప్రపంచితమాయ్త్తు - అరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానారుమ్ ॥ స్వాభీష్టపరసంబంధే స్వాశక్త్యా హీనసాధనః । తత్రాప్యుపాయం తత్పాదౌ కృత్వా విశ్వాసపూర్వకమ్ ,, ఎన్ఱు అరుళిచ్చెయ్తార్ - ఇప్పడి అకించనాధికారిమాయ్ భరసమర్పణరూపమాన ఉపాయత్తై ఉపాదిక్కైయాలే దుష్కర కర్మాంతర నైరపేక్ష్యమ్ అర్థసిద్ధమ్ - ఇప్పడి శరణశబ్దాన్వితమాన

సా - దీ — నంతకాల సమీక్షయాప్యదృష్టసంతారోపాయః ,, ఎన్ఱు మెన్ఱపడి - ఇత్తై ॥ స్వాశక్త్యా హీనసాధనః ,, ఎన్ఱరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానారు మరుళిచ్చెయ్తారెన్కిఱార్ - అరుళాళప్పెరుమాళిత్యాదియాల్ - పరసమ్బన్ధః, దేశవిశేషత్తిల్ పరమాత్మప్రాప్తిః - అశక్తిరజ్ఞానస్యాప్యుపలక్షణమ్ - ఇతుక్కు కాపణ్యాద్యఙ్గమొప్పాలే దుష్కరకర్మాదిరూపాంగాంతర నైరపేక్ష్యము మిడుక్కు అర్థాత్సిద్ధమెన్కిఱార్ - ఇప్పడి అకించనేతి - ఇతిద్వయత్తిల్ విశ్వాసాద్యఙ్గచతుష్టయముమనుసంధిక్కుమిడమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇప్పడి శరణేత్యాది -

సా. స్వా — అరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానారు మిత్తి వాక్యద్వయత్తాలే - ద్వయవివరణగద్యాంతరఙ్గళిలే ఇతిత్రైయే ఏసిఱ శంకావారణార్థం గద్యాంతరోక్తిః - ఇఙ్గు భక్తియోగమ్ దుష్కరకర్మ యోగాంగకమాక వికుక్కిఱా ప్పోలె తల్స్థానత్తిలే విహితయాన ప్రపత్తిక్కుమ్ తదంగకత్వ మున్డాకైయాలన్ఱి అకైయాలే సపరికరసిద్ధి శొల్లవేణుమో? ॥ ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షా నవిద్యతే,, ఎన్కైయాలే దుష్కరకర్మ నిరపేక్షమ్ న్యాసమెన్ఱిల్లవప్పి అకించనాదివదస్తు నైరపేక్ష్యాధికరణమ్ మంత్రత్తిలే సిద్ధిక్క వేణ్డావో ? ఎన్నరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి అకించనేతి. అకించనాధికారిమాకైయాలేయుమ్, భరసమర్పణమాకైయాలేయుమ్, దుష్కరకర్మ నైరపేక్ష్యమ్ సిద్ధమిత్తుకరుత్తు - ఆగిలుమ్ ప్రపద్యే ఎన్కిఱ క్రియాపదత్తిలే సపరికరత్వాదుపాయమ్ శొల్ల క్కూడుమో? ఆనుకూల్యసంకల్పముమ్ ప్రాతికూల్యవర్జనముమ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయే? ఎన్నరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడీతి -

సా - ప్ర — ఏవం పూర్వఖండేసాంగభరన్యాస ఉక్త ఇత్యాహ - ఇప్పడి శరణశబ్దేత్యాది నా -

సా - వి — అనాగతానంతకాల సమీక్షయాప్యదృష్టసంతారోపాయ ఇత్యనేన భావఃస్వాశక్త్యా, స్వాస్మర్థ్యేన - హీనసాధనః, త్యక్తధర్మాగి సాధనః - అకించనాధికారత్వాదుపాయరూపత్వాచ్చ ప్రపదనస్య కర్మాంతర నైరపేక్ష్యమర్థసిద్ధమిత్యాహ - ఇప్పడి ఇతి- దుష్కర ఇతి- కర్మస్వభావబోధకవిశేషణం అకించనాధికారకస్య యోగ్యతయా - నతు వ్యావర్తకం. యతికించిన్మాత్రస్యాపి అనపేక్షితత్వాత్ - ఏవంచేహ క్రియాపదే చత్వారోఽర్థా అనుసంధేయా ఇత్యాహ. ఇప్పడి. శరణ శబ్దాన్వితేతి -

సా. సం — స్వైవకర్తృకత్వేనచికీర్షితస్య ద్వారకోపాయస్య ప్రస్థాపకత్వాదుపాయత్వౌచిత్యాత్తాలేఽప్యత్ర ఇహ, అకించన్య రూపాధికారః కార్పణ్యంచ - సాభీష్ట ఇతి - పరం, సౌగ్యవభోగ్యాయాః స్వస్వామిసంబంధ స్యాభిలషితే. తదర్థం స్వాధికారానుగుణయా శక్త్యా హీన సాధనః, ఉపాయాంతర శూన్యః. కృత్వా తత్పాదౌ, స్వాభీష్టప్రాప్త్యుపాయాంతర స్థానే నివేశ్య. ఏతేన జ్ఞానశక్తికర్తృత్వే ఇత్యుక్తా ఇత్యాహ. ॥ ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవ,, మిత్యాది సిద్ధదుష్కర కర్మాంతర నైరపేక్ష్య సిద్ధి రహా కథమిత్యత్రాహ. ఇప్పడీతి. అహత్య శరణం ప్రపద్య ఇత్యేతావతా సిద్ధమర్థ మనూద్య సిగమయతి ఇప్పడీతి. అంగాంతరసిద్ధి

మూ — ప్రపత్యేవన్కిఱ పదత్తిలే ‘‘రక్షిష్యతీతి విశ్వాసో గోప్తృత్వవరణం తథా । ఆత్మనిక్షేప కార్పణ్యే’’ ఎన్ఱు నిర్దిష్టమాన నాలుమ్ శొల్లిత్తాయిత్తు – ‘‘చరాచరాణి భూతాని సర్వాణి భగవద్వపుః । అత స్తదానుకూల్యం మే కార్యమిత్యేవ నిశ్చయః । స్వస్య స్వామిని వృత్తిర్యా ప్రాతికూల్య వివర్జనమ్’’, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళిన్పడియే స్వామిత్వాది నిబంధనఙ్గళై చ్చొల్లుకిఱ సవిశేషణమాన నారాయణశబ్దత్తిలే ఆనుకూల్య సంకల్పముమ్ ప్రాతికూల్య వర్జనముమ్ సూచితమెన్ఱు మిడమ్ మున్పే శొన్నోమ్ – ఇప్పరికరఙ్గళుమ్ ఉపాయార్థమా(య్) సకృత్కర్తవ్యఙ్గళ్ ఎన్ఱు మిడమ్ అధికారాంతరత్తిలే శొన్నోమ్ –

స్వా.దీ — ఆనుకూల్యసంకల్పముమ్ ప్రాతికూల్యవర్జనముమ్ అనుసంధిక్కుమ్ స్థలమ్ కాట్టుకిఱార్ – చరాచరాణీత్యాది. తదానుకూల్యమ్, భగవచ్ఛరీరభూత సర్వభూతానుకూల్యమెన్ఱు – ఇద మానుకూల్య సంకల్పే ప్రమాణమ్. అథ ప్రాతికూల్య వర్జనత్తిల్ ప్రమాణ ఙాట్టుకిఱార్ – స్వస్యస్వామినీతి. స్వస్య స్వామిని యా కైంకర్య రూపా వృత్తిః. ఇయమేవ ప్రాతికూల్యవివర్జనమ్ – స్వామిత్వాది నిబంధనఙ్గళై, స్వామిత్వ సర్వశరీరిత్వాదిని బంధనఙ్గళై చ్చొల్లుకిఱ – సవిశేషణమాన, శ్రీమచ్ఛబ్ద విశిష్టమాన మెన్ఱు. ప్రాతికూల్యవర్జన నిబంధనమాన స్వామిత్వమ్ విశిష్య గతమాకైయాల్ సవిశేషణమెన్ఱు. ఇప్పరికరఙ్గళు మిత్యాది.

సా.స్వా — శరణశబ్దాన్వితమాన క్రియాపదత్తిలే నాలు శొల్లుకైయాల్ విరోధమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాల్ ఆనుకూల్య సంకల్పముమ్ ప్రాతికూల్య వర్జనముమ్ శొల్లవేణ్డావో? అతు నారాయణ శబ్దత్తిలే శొల్లిత్తిల్లని లే శరణ్యనక్కు జగచ్ఛరీరత్వాదికళ్ శొల్లుకిఱతో్ఴియ వానుకూల్యాదికళ్ శొల్లవిల్లైయే। శరీరత్వ దాసత్వ నిబంధనమ్ శొల్లుకైయాలే తన్నిబంధనమాన వానుకూల్యాదికళ్ సిద్ధిక్కుమెన్నిల్ శరీరత్వాదికళుక్కు నిబంధవమావతెఙ్గనే? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్. చరాచరాణీతి. సర్వస్య భగవచ్ఛరీరత్వే స్వస్య దాసత్వే చ స్వామి శరీరిణి స్వామిని చ ఆనుకూల్యస్య ప్రాతికూల్య వర్జనస్య చ సిద్ధిః ఎన్ఱు కరుత్తు – స విశేషణ నారాయణ శబ్దత్తిలే యెన్ఱు నిర్దేశమ్ ఇన్నిబంధనమాన జగచ్ఛరీరిత్వ శేషిత్వాదికళ్ శ్రీ విశిష్ట శరణ్య [illegible] యిత్తెన్ఱుకైక్కాక – ఇప్పడి స్వామిత్వాదికళడియాక వానుకూల్యాదికళ్ సూచితమాకిల్ ఇన్నిబంధనమా[illegible] యావజ్జీవమాకైయాలే ప్రపదనత్తుక్కాక వానుకూల్యాదికళుమ్ యావజ్జీవ మనువర్తిక్కవేణ్డావో? అప్పొ[illegible] రూపసిద్ధాంతభంగమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ – ఇప్పరికరఙ్గళు మితి.

సా [illegible] నైవాంగినస్సకృత్త్వం పరికరవిధాగాధికారో క్తం స్మారయతి. ఇప్పరికరఙ్గళుమిత్యాది

సా.వి — [illegible] నారాయణశబ్దే స్వామిత్వాది సంబంధ ప్రతిపాదకే ఆనుకూల్య సంకల్పః ప్రాతికూల్య [illegible] ధేయమితి ప్రాగేవోక్తమిత్యాహ – చరాచరాణీతి – స్వామిత్వ [illegible] శరీరిత్వం – తేన స్వామిశరీరభూతభూతేషు ద్రోహాదికం న కార్యమితి భావః సవిశేష [illegible] యముక్తేత్యర్థః – స్వామిత్వస్య శ్రీవిశిష్టవృత్తిత్వాదితి భావః – లదర్థభూతవర్తమానత్వ

సా [illegible] కతామాహ – చరాచరాణీతి. ఉపాయత్వప్రాప్యత్వానుగుణాకారపౌష్కల్య విశిష్ట కృత్స్న జగచ్ఛ[illegible] ప్యుపస్థాపకే శ్రీమచ్ఛబ్ద విశేషణక నారాయణ శబ్దే దాసభూతస్యోచిత్య ప్రాప్తా భిమతానుష్ఠాన [illegible] ప్రపత్త్యంగయో స్సిద్ధిరితి పరికర విధాగాధికారే ఉక్తమిత్యర్థః – అధికారాంతరత్తిలే, సాంగప్రపదనాధికారే. అనేన ప్రాప్యత్వ రాతిశయేన భోగరూపేణ వా ప్రసక్తానాం వృత్తీనాం [illegible]

తా—ఇ క్రియాపదత్తిల్ వర్తమాన నిర్దేశమ్ బర్హిర్లవనాది మంత్రఙ్గళిల్పోలే అనుష్ఠాన కాలా భిప్రాయమ్ - ఇఙ్గనన్నిక్కే-ఇవ్వర్తమానవ్యపదేశమ్ వర్తమాన దేహావధియాక ప్రపత్త్యనుష్ఠానకర్తవ్యతైయై

సా.దీ— ఇవ్విడత్తిల్ వర్తమాన నిర్దేశత్తుక్కు అభిప్రాయత్తై క్కాట్టుకిరార్ - క్రియాపదత్తిలెన్ఱు తు డఙ్గి - బర్హిర్లవనాది మన్త్రఙ్గళిల్ పోలే - బర్హీంషి, దర్భాః. తేషాం లవనం, ఛేదనం. ఆదిశబ్దేన సమ్భరణ గ్రథనోద్యమనా హరణాది గృహ్యతే. తత్ర తత్ర మంత్రాశ్చ పఠితాః ‹‹బర్హి ర్దేవ సదనం దా మి- దేవానాంపరిషూత మసీ ,, తిలవన మంత్రః. ‹‹బృహస్పతే ర్మూర్ధ్నా హరామి,, తిఆహరణమంత్రః. తత్ర వర్తమాన నిర్దేశో యథా అనుష్ఠాన కాలాభిప్రాయః, తద్వదితి - ఇఙ్గు వర్త మాన నిర్దేశ ప్ర యోజనత్వేన త్రైస్త్రైక్తానాం పక్షాణాం ప్రమాణ విరోధం దర్శయతి.ఇఙ్గనన్నిక్కే-ఇత్యాదియాల్-సపరికర

సా- స్వా— స్వయంప్రయోజనమాక వావర్తిత్తాలుముపాయార్తమాక వావృత్తిపెణ్డుమెన్ఱు కరుత్తు- అప్పోతు ప్రపద్యే ఎన్కిర వర్తమాన నిర్దేశమ్ కూడుమో ? యావజ్జీవ మనువృత్తి యపెణ్డికిలన్ఱో ఇవ్వ ర్తమాన నిర్దేశమ్ కూడ లావతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇక్రియాపదత్తిలితి - బర్హిర్లవన మంత్రేషు, బర్హి ర్దేవ సదనం దా మీతి మంత్రః. ఆది పదేన ‹‹ అగ్నయే జుష్టం నిర్వపామి,,త్యాదయో వివక్షితాః - ఇప్పడి ఇవ్వర్తమాన వ్యపదేశ మనుష్ఠానకాలాభిప్రాయ మాకిల్ ఇవ్వర్తమాన వ్యప దేశమ్ యావ ద్దేహావధి ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తై బోధిక్కిరతెన్ఱుమ్, విశ్వాసానువృత్తియై బోధిక్కిర తెన్ఱుమ్, అనుకూల్యాది పరికరానువృత్తియై బోధిక్కిరతెన్ఱుమ్, శిలసంప్రదాయఙ్గళిలే శొల్లుకిరతు విరోధి యా తో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇఙ్గనన్నిక్కే ఇత్యాది - ప్రమాణవిరుద్ధత్వాది స్సంప్రదాయఙ్గళనాదర

సా. ప్ర — నను జీవతి వర్తత ఇత్యాదావివ వర్తమాన నిర్దేశేన భరన్యాసస్య యావచ్ఛరీరపాత మావర్తనీయత్వంవా , సోపసర్గ ధాత్వర్థభూత మహావిశ్వాసస్య ఆఫల మనువర్తనీయత్వంవా , అ నుకూలవృత్తి ప్రతికూల వృత్తివర్జనయోః ప్రపత్త్యంగత్వేన యావచ్ఛరీరపాత మనువర్త నీయత్వంవా బోధ్యం కింనస్యా దిత్యత్ర ‹‹ బర్హిర్దేవ సదనం దామీ,,త్యత్ర యథా సకృత్ఖండితానాం బర్హిషాం పునః ఖండనానుపపత్త్యా అవృత్త్యబోధకత్వం తథా ‹‹ సత్యంతద్ద్వయంసకృదుచ్చారిస్సంసార విమోచనం భవతి. ... శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నర ,, మిత్యాది ప్రమాణావగత సకృత్త్వవిరుద్ధా స ...వ బోధనానుపపత్తే స్తస్యావివక్షిత త్వమేవేత్యాహ-ఇక్రియాపద త్తిలిత్యాదినా- నను ప్రాపత్యత్వరయా

సా.వి— ‹‹ బర్హి ర్దేవసదనం దామీతి,, వదనుష్ఠాన కాలాభిప్రాయం- ప్రారబ్ధాపరిసమాప్తత్వంవ ర్తమానత్వం - క్షణమాత్ర ఏవ తదనుష్ఠానం- తత్కాల ఏవ వర్తమానకాల ఇత్యాహ-క్రియాపదత్తిల్ వర్త మాననిర్దేశమితి - అత ఏవ మనభ్యుపగమే వర్తమాననిర్దేశో దేహావధి ప్రపత్తి కర్తవ్యతాం బోధ యతు, యద్వా ఫలపర్యంతం మహావిశ్వాసానువృత్తిమంగత్వేన బోధయతు, పరికర భూతాను కూల్యసం కల్పాదయోవా యావత్ఫల మనువర్త నీయా ఇతి బోధయత్విత్యంగీకారే సపరికర భరన్యాసస్య సకృత్క ర్తవ్యత్వ గ్రాహక ప్రమాణవిరోధ ఇత్యాహ - ఇఙ్గనన్నిక్కే-ఇతి - నను సాంసారికదుఃఖాసహిష్ణుత్వేనవా,

సా- సం— శరీరాను ప్రవేశ ఇతి సూచితమ్ - నను సాంగస్య సకృత్త్వే వర్తమాన నిర్దేశానుపప త్తి రిత్యత్రాహ . ఇక్రియాపదత్తిలితి-అత్ర పరోక్షపక్షాంతరాణ్యనూద్యదూషయతి-ఇఙ్గనన్నిక్కే-ఇత్యాదినా.

మూ—— వివక్షిక్కిఱదెన్నుమ్, ఫలమ్ వరుమళవుమ్ ప్రపత్తి పరికరమాన విశ్వాసానువృత్తియై వివక్షిక్కిఱదెన్నుమ్, ప్రపత్తికాలత్తిల్ తాన్ సంకల్పిత్తపడియే ఆనుకూల్యాదికళ్ ప్రపత్తి పరికరమాకవే కొణ్డు అనుష్ఠిక్కవేణ్డుమ్పడియాయ్ క్కాట్టుకిఱదెన్నుమ్ శొల్లుమవర్గళ్ ఇవ్వుపాయమ్ సపరికరమాక సకృత్కర్తవ్యమెన్ఱు కాట్టుకిఱ ప్రమాణఙ్గళోడే విరోధిక్కుమ్. త్వరాతిశయత్తాలుమ్, భోగరూపత్తైయాలుమ్ వరుమ్ ఆవృత్తిక్కుమ్, పూర్వఖండత్తిల్ శొన్నపడియే అనుష్ఠితమాన ఉపాయశరీరత్తిల్ ప్రవేశమిల్లై.

మా. దీ——ఆక సకృత్కర్తవ్యమెన్ఱు కాట్టుకిఱ ప్రమాణఙ్గళోడే, "సకృదేవ కృతా హ్యసౌ - సకృదేవ ప్రపన్నాయ", ఇత్యాదికళోడే ఎన్నై. త్వరాతిశయాద్యుపాధియాల్ వరుమావృత్తి అనుష్ఠితోపాయశరీరత్తిల్ ప్రవేశియాదెన్కిఱార్ - త్వరాతిశయత్తాలు మిత్యాదియాల్. త్వరాతిశయత్తాలావతు పూర్వం ప్రపత్తి పణ్ణినవనుక్కు సంసారదుఃఖాతిశయత్తాలుమ్, ప్రాప్యవైలక్షణ్యజ్ఞానత్తాలుమ్ ప్రాప్యత్వరైయతిశయిత్తు శీఘ్రమాక తత్సిద్ధ్యర్థమ్ పునః ప్రపత్తి పణ్ణుకై. ఇతు శీఘ్రప్రాప్తిరూపఫలాంతరార్థమాకైయాల్ పూర్వప్రపత్తిక్కు సహకారియన్ఱు. భోగరూపతయా స్వానుసంధానముణ్డిరే. శొన్నపడియే పూర్వమనుష్ఠితమాన ఇత్యన్వయః.

మా. స్వా——జీయర్ ఇఙ్గు ఎన్నుకిఱతు - అవాలివ్వుపాయమ్ సకృత్కర్తవ్యమాకిల్ ఇవ్వధికారి ప్రపత్త్యనుష్ఠానానంతరమ్ ఆర్తియాలే అవిళంబేన ఫలసిద్ధిక్కాక పునః ప్రపదనమ్ పణ్ణుకిఱతువుమ్ స్వయంప్రయోజనమాక "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సదైవం వక్తా", ఎన్కిఱపడియే స్వయం ప్రయోజనమాక భావకిక్కిఱతుమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - త్వరాతిశయత్తాలుమితి. ఉపాయశరీరత్తిలితి. మోక్షార్థతయా

మా. ప్ర——పునఃప్రపదనస్యానుమతత్వాత్తాదృశావృత్తేర్వా భాష్యకారైర్భోగ్యతయోక్తాయా యావచ్ఛరీరపాతం సార్థద్వయానుసంధానరూపావృత్తేర్వా బోధనం యుక్తం నతు నైరర్థక్యమిత్యత్ర క్రమేణ క్రియమాణానేక ఫలార్థభరన్యాసయోరివత్వరాకృతస్య పృథక్ఫలసాధనతయోక్తోపాయావృత్తిత్వాభావాత్ఫలభూతిస్యోత్తరఖండప్రతిపాద్యతయాత్ర వివక్షానుపపత్తేరవివక్షితార్థత్వమేవేతి వదన్పూర్వఖండస్య వ్యాఖ్యాతత్వమప్యాహ - త్వరాతిశయత్తాలుమిత్యాదినా.

మా. వి——భగవదీయనిరతిశయభోగ్యత్వానుసంధానేనవా, జనితేన త్వరాతిశయేన పూర్వం కృతేఽ[illegible] దనే పునరావృత్తప్రపత్తేరనుమతత్వాత్ తాదృశావృత్తిం వర్తమాననిర్దేశః ప్రథమప్రపదనస్య [illegible] రితయా బోధయేత్. "సకలం కాలం ద్వయేన క్షిపేత్ - ద్వయానుసంధానసంతతస్ఫురితాధర", ఇతి భోగరూ[illegible] సదాతనానుసంధానం వా ప్రాథమికప్రపత్త్యంగత్వేన బోధయేదిత్యాశంక్య పునఃప్రపత్తేః శీఘ్రఫల[illegible] రూపఫలాంశరార్థత్వేన ప్రాథమికప్రపత్తేస్సహకారిణీ న భవతి. భోగరూపానువృత్తేః [illegible] పాయాంతరాగప్రాప్తయోః ప్రాగనుష్ఠితప్రపత్త్యంగత్వేన ప్రవేశో న సంభవతీత్యతో [illegible] మాననిర్దేశస్తయోస్సహకారిత్వం బోధయితుం నశక్నోతీత్యతో నుష్ఠానకాలాభిప్రాయత్వ[illegible] త్యభిప్రేత్యాహ. త్వరాతిశయత్తాలుమిత్యాదినా భోగరూపానువృత్తిర్మైత్రి పునః ప్రపదనంచేత్యర్థః [illegible].

మా. స——"సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మి - యస్సకృచ్ఛరణంగతః - తం న హాతే", ఇత్యాది [illegible] క్షితం. కేషుచిత్తదనువృత్తిప్రదర్శనమావృత్తేరావశ్యకతాం దర్శయతీత్యతాహ. త్వరా[illegible] తి. త్వరాతిశయా శోభగరూపేణవా ఫలత్వేనానుష్ఠితయోః ప్రాగలబ్ధోపాయస్వ[illegible]

సూ—అక్కైయాల్ ఉపాయవాక్యత్తిల్ వర్తమానవ్యపదేశమ్ ద్వయమర్థానుసంధానేన సహా సకృదుక్త్వా,, ఎన్ఱుమ్ కాల్ప్రాప్తభోగరూపానువృత్తియై వివక్షిక్కిఱదు ఎన్ఱు - ఇప్పడి శరణాగత్యనుష్ఠానమ్, శరణాగతి స్వరూపముమ్, ఇతిన్ పరికరమ్ జ్ఞానుమ్, అధికారి విశేషముమ్, పూర్వఖండత్తాలే ప్రకాశితమాయిత్తు -

సా.దీ— వర్తమాన వ్యపదేశమ భోగరూపాను వృత్తియై విఱక్షిక్కిఱతెన్నుపోత్తానో ఎన్నుమతిల్ శ్చ్యేమకిరార్ - అక్కైయాలిత్యాది- అనుష్ఠేయప్రకాశకమాన విధ్యర్థత్తిల్ అనుష్ఠానమాన కాల ప్రాప్తానువృత్తియైచ్చొల్లపోణ్ణాతెన్ఱు - పూర్వఖండత్తిల్ ఫలితార్థఙ్గళై అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిశరణాగత్యా తి - ఒరు ఉపాధి నిర్దేశమన్నియే శరణం ప్రపద్యే ఎన్ఱుయాల్ ప్రాణుమదీయ స్వశరణాగత్యముమ్, శరణం ప్రపద్యే ఎన్ఱు విడత్తిల్ శరణాగతి స్వరూపముమ్, ఉపాయత్వేన పిఱర్క్కిఱయిరే శరణాగతి స్వరూపమ్. తత్పదఙ్గళిలే అన్ఱ పరికరఙ్గళుమ్ ఉత్తమనాలే కర్మజ్ఞానభక్తిగాహిత్యాకినూపమానవధికారవిశేష ముమ్

సా.స్వా— సకృదేవానుష్ఠేయమెన్నుకిరుత్తు అనాలుమ్ వర్తమానని ర్దేశమ్ భోగరూపానువృత్తియై బాధిక్కై స్వరసమాక విరుక్క వనుష్ఠానాలా భిప్రాయమెన్ఱు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . అక్కైయాలివ్వుపాయ వాక్యత్తిలిత్యాదినా - అక్కైయాల్, భోగరూపానువృత్తిక్కు ఉపాయవాక్యత్తిల్ ప్రకాశమిల్లామైయాలే - ఉపాయానుష్ఠానార్థమాన కర్తృమంత్రత్తిలే యనుష్ఠానాలాభిప్రాయమెన్ఱే కొళ్ళత్తుకుమెన్నుకిరుత్తు - ఇప్పడి మహావిశ్వాస నిక్షేపాదికళై ఇవ్వధికారిక్కు కర్తవ్యమాక పూర్వఖండమ్ బోధిత్తాకిల్ పూర్వఖండ మనన్యోపాయత్వ పరమెన్ఱు సంప్రదాయము విరోధియాదో ? భగవత స్సర్వశరణ్యత్వోక్త్యా భగవతేకోపాయత్వ బుద్ధ్యాత్మక శరణాగతి కథనేన చానన్యోపాయత్వం ఫలితమాకైయాల్ ఫలితార్థకథనపరమ్ సంప్రదాయమెన్నలానాలుమ్ అనుకూల్య సంకల్పాదికళై ప్రకాశిక్కిగను విరోధమూలోక్తి అక్కాలే అనన్యోపాయత్వమ్ ఫలిగమన్నే ? ఎన్న వనన్యోపాయత్వోపయుక్త శరణాగతి ప్రకరణయా తద్విశిష్ట కథనత్వాద్విరోధో నాస్తీత్యుపసంహరిక్కిరార్- ఇప్పడీతి- ఇప్పడిపూర్వఖండమనుష్ఠేయోపాయ

సా.ప్ర—యద్వా, త్వరాతిశయత్తాలుమ్ పరుమావృత్తిక్కు మిగ ద్రష్టాంతాగుణం. త్వరాతిశయాదావృత్తత్తైపూర్త్యర్థతయా యథా పాకస్య క్రియా వృత్తానన్వయో నాస్తితథా భోగరూపాన్వృత్తికాలత్తిరాన్వయో నాస్తీతి- తథాచ వర్తమానవ్యపదేశమ భోగానువృత్తియై వివక్షిక్కిఱనిత్య వివక్షితఇతి- యథా శ్రుత మేవరమణీయం- భోగరూపావృత్తిదశాయామపి తత్కాలసంబంధ స్వర

—క్రమవిశేషేణచపూర్వఖండోక్త ప్రకారానుష్ఠితోపాయశరిగాక్ర జిగాత్తైనరూపేణోపాయపరత్వం వర్తమాననిర్దేశస్య తత్పరత్వం నఘటత ఇత్యర్థః. అయంవర్తమాన నిర్దేశః ఫలత్వేనవాప్రపత్త్యనుష్ఠానస్త్వేతి శంకాం నిరస్యన్ పూర్వోక్తార్థేఅనుపపత్త్యుపపాదనం నిగమయతి . అక్కైయాలితి. కాలం తదనువృత్తిస్త్వరాతిశయాది ప్రాప్తత్వాదిత్యర్థః - అర్థానుసంధానేనేత్యనేన గాగ ప్రాప్తత్వం సూచితమ్ - సదైవం వక్తిత్యుక్త్యా భోగరూపత్వం సూచితం. నహీత్వగయా భోగరూప త త్వేన ప్రాప్తామనువృత్తిముపాయ పరిఖండస్థో వర్తమాన నిర్దేశః నిగమయతీతి భావః. వ్యాఖ్యాకరణస్య పదార్థా వర్ణితాః. అథోత్తరఖండం వ్యాకుర్వన్నస్య తత్సంగతార్థ పూర్వఖండ ప్రతిపాదితార్థమనువదతి- ఇప్పడీని- ఉత్తమపురుషస్యాధికారిస్వరూపమాత్రపరత్వాత్ తత్స్వశేషపరత్వం

మూ— ఇత్తాలే అనన్యోపాయత్వముమ్ సిద్ధిక్కుమ్-

సా.దీ—ప్రకాశితమామ్ త్తైస్కై- ఇత్తాలిత్యాది ఇత్తాలే,సర్వశరణ్యత్వాదిసిద్ధియాలే-భగవదనన్యోపాయత్వం

సా-వ్యా— ప్రకాశకతయా వేణ్డినాలుముత్తరఖండమ్వ్యర్థమన్నో? అతనుక్కు యోపాయత్తుక్కు ఫలసమర్ప కమెన్నిల్ ఇమ్మంత్రమ్విధివాక్యసిద్ధార్థానువాదమానపడియాలే విధివాక్యత్తిలే ఫలమ్ శొల్లాతేయిరుక్క యిడ్గు ఫలత్తై చ్చొల్లక్కూడుమా ? ‹‹ భక్త్యా పరమయా వాపి,, ఇత్యాదికళిలే కైంకర్యరూప ఫలవిశే ష మభిహితమాన పడియాలే అత్తై మంత్రత్తిలే శొల్లక్కడవదన్ఱు ఎన్నిల్ అప్పోత న్తవాక్యత్తాలేతానే అనుష్ఠీయమానోపాయత్తుక్కు కైంకర్యమే ఫలమెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాలిడ్గు ఫలకథన మనపేక్షిత మన్నో ? ప్రపత్తిక్కు ‹‹ తావదార్తిః,, రిత్యాదివాక్యత్తాలే సర్వఫలసాధనత్వమ్ సిద్ధిక్కైయాలుమ్, ప్రపత్తవ్యనానవీ శ్వరన్ సకలఫల ప్రదనాకైయాలుమ్, ద్వయత్తాలే ఉపాయమనుష్ఠిక్కుమ్పోతు ఎన్నఫలత్తుక్కాక వనుష్ఠాన మెన్ఱపేక్షై పిఱక్కైయాల్ అపేక్షిత ఫలకథనార్థ మెన్నక్కడవదిఱే యిల్లై యెన్నిలప్పోతు ఫలవిశేషాపేక్షైయు ణ్డానాలు మిడ్గు ఉత్కృష్టమానబ్రహ్మాది పదప్రాప్త్యాదికళై విట్టు శరణ్యన్ విషయత్తిలే ‹‹ సర్వంపర వశందుఃఖ,, మెన్ఱు దుఃఖాత్మకమాన కైంకర్యత్తై ప్రార్థిక్కిఱతు అత్యుదార మహారాజ విషయత్తిల్ బ హుధా అనుసరణమ్ పణ్ణి కౌపీనయాచనత్తై ప్పోలే అత్యుదారశరణ్య స్వభావత్తుక్కుమ్, గురూపసర్పణ ప్రబల పురుషకారా వలంబన పూర్వక సాధ్యోపాయ స్వభావత్తుక్కుమ్, అత్యంతముముక్షువాన శరణ్య స్వ రూపత్తుక్కు మసౌగిత్యావహ మాకాతో ? తనక్కు దాసత్వమ్ స్వరూపమాకైయాలే పురుషార్థవ్యవ స్థై స్వరూపాభిమానానుగుణ మాకైయాలు మితరదుర్లభమాయ్ అత్యంతాంతరంగరాన సనకాదికళు క్కుమ్ ప్రయాస సాధ్యమాన పడియాలేయుమ్, ఇతరపురుషార్థమహంకారమిశ్రత్వానిత్యత్వాదిదోషయు క్తతయా స్వరూపవిరుద్ధమాకైయాలుమ్,ఇప్ఫలవిశేషాపేక్షై అత్యంతముచితమెన్నిల్ బ్రహ్మపదప్రాప్త్యా దికళై

సా.ప్ర— ఏవంపూర్వఖండ వ్యాఖ్యానం కృత్వాఽత్ర ఫలితార్థానువాద పూర్వకం సర్వఫల సాధనస్యో పాయస్యానుష్ఠానం కింఫలముద్దిశ్యేత్యాకాంక్షాంచశమయతి- ఇత్తాలేఇత్యాదినా-

సా.వి— అర్థమనుభావయతీతి ధ్యేయం- నను భోగరూపానుసంధానస్యోపాయ రూపా[illegible] నస్యచ ఏకాకారత్వాత్కథమస్యానుసంధానస్య ఉపాయత్వం జ్ఞాతుం శక్యత ఇతిచేన్న , నిత్యకామ్య[illegible] ష్ఠోరూదా వివ ఫలభూతశక్త్యావా వివచ సంకల్ప భేదే నోపాయత్వ ఫలత్వరూప భేదోపపత్తే[illegible] ర సిద్ధ్యనంతరం ప్రాథమికానుసంధానస్య చోపాయత్వం ద్వితీయాద్యనుసంధానానాం ఫలత్వ[illegible] వరి - నను ద్వితీయాద్యావృత్తిషు సమర్పితస్య పున స్సమర్పణా సంభవాద్భరం సమర్పిత [illegible] వాను సంధానం స్యాత్ - నతు సమర్పయామీతి తథా చలదర్థానన్వయ ఇతిచేన్న , అసంభ[illegible] నన్వయే ప్యనుసంధానోపపత్తేః-అధ్యవసాయాదేఃఫలభూతస్యావర్త్యమానస్యతత్తత్కాలసం[illegible]

సా-సం—కథమితిశంకాయామాహ - ఇత్తాలేఇతి - శరణశబ్దోపశ్లిష్ట క్రియాపదోపస్థాపిత [illegible] ముఖ్యార్థ త్తదధికారిణ్యనన్యోపాయత్వరూపాధికారి విశేషణాంశోపి సిద్ధ ఇత్యర్థః- పూర్వో[illegible] యో స్సంగతి సిద్ధయే క్రియాపదోక్త వశీకరణస్య చతుర్విధ పురుషార్థసాధకత్వం తద్వ[illegible] హోదారత్వంచ ప్రమాణైః ప్రదర్శయన్ వశీకరణపరికార్యవశీకర్త్రాదీనాంస్వరూపా[illegible]

ము— ఇప్పడి త్తోన్తిన శరణాగతి ‚‚ తావదార్తి స్తథా వాంఛా ,,ఇత్యాది కళి వ్రతియేసకల ఫలసాధన మాకై యాలుమ్ ‚‚ తదన్యః కో మహోదారః ,, ఎన్కిర పడియె పరమోదార నాన శరణ్యన్ అర్థి తార్థ పరిదాన దీక్షిత నాయ్ ‚‚ కొళ్ళ కుఱైవిలన్ వేణ్డి త్తెల్లామ్ తరుమ్ ,, ఎన్ను మ్పడియే నిఱ్కైయాలుమ్, ఇజ్గు ఎన్న పడుక్కు కాక ప్రపత్తి పణ్ణుకిర తెన్కిరి అపేక్షైయిలే మహోదారనాన శరణ్యనుక్కుమ్, సర్వోత్కృష్ట విషయమానఇవ్వ్శీకరణ విశేషత్తుక్కుమ్, శేషత్తైకరసనానతన్ స్వరూపత్తుక్కుమ్, అనురూపమాన ఫలవిశేషత్తై ఉత్తరఖణ్డమ్‚‚తనక్కేయాక వెనైక్కొళ్ళుమీతే,,ఎన్కిరపడియే

సా-దీ— సిద్ధిత్తతైనైర- ఉత్తరఖండత్తై వ్యాఖ్యానిక్కిఱార్ కొళ్ళుపూర్వత్తిల్ [illegible] ఆకాంక్షైయైకాట్టుకిరార్- ఇప్పడితోన్తినవిత్యాదియాల్. పరిదాన దీక్షితనాయ్- పరిదానమ్, పరితో దానమ్. అనుబన్ధిపర్యంతం కొడుక్కై - కొళ్ళకుఱైవిలన్. ఆశ్రితర్ తన్నిడత్తిల్ పరక్కైకొళ్ళ అత్తాల్ కుఱైయిల్లాతవన్ - సర్వోత్కృష్ట విషయమాన, సర్వోత్కృష్టనాన సర్వేశ్వరవిషయమాన వైనైర - శేషత్తే త్యాది. శేషత్వమేవ ఏకః అసాధారణః రసః సారభూత నిరూపకధర్మో యస్యస్వరూపస్య ఎన్నపడి. ఫలవిశేషత్తై, దేశవిశేషత్తిల్ కైంకర్యత్తై ఎన్నైర - తనక్కేయాకవెనైక్కొళ్ళుమీతే,తన్నుకప్పుక్కేయామ్పడి

సా.స్వా—పురుషార్థ జ్ఞలికప్పాలే [illegible] మనువతిక్కు మాకల్ ఇశువ్వుమ విరుద్ధమాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడితోన్తినవితి - కొళ్ళకుఱైవిలన్, ఆశ్రితర్ తన్నిడత్తినిన్ఱుమ్ పరక్కైకొళ్ళ అత్తాలే కుఱైయిల్లాతవన్ - వేణ్డిత్తెల్లామ్, అపేక్షితమెల్లామ్ తరుమ్ - తనక్కే యాక, కొళ్ళ అత్తాలే [illegible] - ఇప్పడియుత్తరఖండమఃఫలవిశేషాత్ [illegible] తన్నుకప్పుకాక వె [illegible] కింకరనాక [illegible]

సా.ప్ర— కొళ్ళవిత్యాది. యేమస్తోతారి [illegible] గుణ [illegible] ధనరూపస్తుతి [illegible] సర్వేశ్వరో యద్య [illegible] తంతస్స్వందద్యాదిత్యవగంతుం శక్యతెయా అవస్థితె [illegible] తన [illegible] సర్వేశ్వరో [illegible] కేయాక విత్యాది-‚‚పరవానస్మి-క్రియతా మితిమాంవదే,, త్యుక్తప్రకారేణ భగవాన్ స్వ [illegible] యోజనా [illegible] మాంస్వీకుర్యాచ్ఛేదిదమేవ మమపరమప్రయోజన మితిభావః.అధికార్యుపాయ [illegible] చిత్యా

[illegible]— బోధ నేన అన్వయ సంభవాచ్చ - ఏవం పూర్వ ఖండం వ్యాఖ్యాయో త్తర ఖండం వ్యా [illegible] ముత్తర ఖండే నసంగమ యతి - ఇప్పడి తోన్తిన విత్యాదినా . కొళ్ళ కుఱైవిలన్ , సిద్ధి [illegible] ప్రార్థ్యమాన త్వేపి న్యూనతా రహితః- వేణ్డి త్తెల్లామ్ తరుమ , అపేక్షితం సర్వం ద [illegible] రక్షా పర్వత మారుహ్య యథా రత్నైర్ముణే । సత్వాను రూప మాద త్తే తథా [illegible] రథాన్ । సకల ఫలప్రదోహి విష్ణు,,రిత్యాది ప్యుక్తం - అనురూపమాన ఫలవిశేషత్తై, అ [illegible] దాత్మా నాంచ సముచితం . తనక్కేయాక వెనైక్కొళ్ళుమీతే, ‚‚పరవానస్మి [illegible] క్రియ [illegible] వద,,ఇత్యుక్తరీత్యా స్వప్రయోజనార్థమేవమాంస్వీకుర్యాచ్ఛేదిదమేవ పరమప్రయోజనమిత్యర్థః.

[illegible]— పరత్వాంతరఖండఇత్యాహ - ఇప్పడి- కొళ్ళకుఱైవిలసత్యపేన జీవతాంతర వ్యావృత్తిరుచ్యతే- [illegible] స్వశేషా న్యుపహారాణి స్వీకుర్వంతి, స్వయంచకించిత్ప్రదాః, తావన్నైవ మహాపురుషా [illegible] మోక్షదానా సమర్థాశ్చ - అయంచతద్విరుద్ధస్వభావ ఇతిభావః-ఫలవిశేషత్తై ,అఖండ

మూ— సమస్తవిరోధి నివృత్తి పర్యంతమాక ప్రార్థిక్కిఱదు-ఇత్తాలే అనన్యప్రయోజనత్వముమ్ సిద్ధిక్కిఱదు. ఇవ్విడత్తిలే సవిశేషణమాన నారాయణశబ్దమ్ ప్రాప్యత్తైక్కు-అనురూపమాన స్వామిత్వాదికళైయుమ్ అనంత గుణవిభూతివిశిష్టనాన స్వామియినుడైయ సర్వప్రకారనిరతిశయభోగ్యత్తైయుమాకిర అకారజ్ఞళై యథాప్రమాణమ్

సా-దీ— మెన్నై కైంకర్యమ్ కొళ్ళుకైయాకిర విత్తెన్నవే. పూర్వ ఖండత్తిలనన్యోపాయత్వమ్ సిద్ధిత్తాప్పోలే ఇవ్వుత్తర ఖండార్థత్తాల్ అనన్య ప్రయోజనత్వముమివనుక్కు సిద్ధిక్కిఱదెన్కిఱార్ - ఇత్తాలే యెన్ఱు. స్వార్థత్వాది నివృత్తియాలెన్నపడి- ఇన్నారాయణశబ్దత్తినోడే కైక్కియరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవ్విడత్తిలెన్ఱు తుడఙ్గి- స్వామిత్వాదికళైయుమిత్యత్రాదిశబ్దత్తాల్ సపత్నీకత్వసవిగ్రహత్వాదిగృహ్యతే. యథాప్రమాణం,

సా-స్వా—ప్రయోజనత్వపరమెన్కిఱ సంప్రదాయమ్ విరోధియాదో? ఎన్న అశుఫలితార్థాభిప్రాయమన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇత్తాలేఇతి - ఆనాలుమిఙ్గు తస్మై నమః ఎన్ఱు శొల్లలాయిరుక్క శ్రీమన్నారాయణశబ్దమ్ పునశ్చ మంత్రత్తిలే వేణుమో ? కైంకర్యరూపఫలమ్ చతుర్థియాలేతానే సిద్ధిక్కుమే ? ఉత్తరఖండత్తుక్కు ప్రాప్యత్తైయితే నోక్కానపడియాలే తదుపయుక్త గుణకథనార్థమ్ వేణుమెన్నిలప్పోదు సర్వవిశిష్టన్ ప్రాప్యనాకైయాలే తదుపయుక్తగుణఙ్గళనంతఙ్గళాకైయాలిప్పోదు తదనుసంధానమ్ దుశ్శకమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇవ్విడత్తిలితి-ఇమ్మంత్రమ్ ప్రమాణప్రతిపన్నార్థకథనమాకైయాలే యథాప్రమాణమెన్ఱు శొన్నదు -

సా.ప్ర— త్సర్వానిష్టనివృత్తిపూర్వకభగవత్కైంకర్యం ప్రార్థ్యమిత్యర్థః- పూర్వఖండే మోక్ష[illegible] ప్రపదనాధికారైక దేశభూత మాకించన్యం ఫలితమిత్యుక్తం- ఉత్తర ఖండే తదేక దేశాంతరమనన్యగతిత్వం [illegible]యమిత్యాహ. ఇత్తాలేఇతి - ఏవం కృతోస్యోత్తర ఖండార్థం సామాన్యేనోక్త్వా చతుర్థీ [illegible] ర్థమాహ. ఇవ్విడత్తిలేఇత్యాది- సమాధిక రాహిత్యాది స్వామిత్వాదీత్యాది శబ్దార్థః [illegible] మాణమితి-"నర సంబంధినస్సర్వే చేతనాచేతనాత్మకాః । శేషిత్వేన యతో నారాధార్యపోష్య[illegible] యామ్యత్వేన సృజ్యత్వ ప్రవేశభరణైస్తథా । తథా నారాయణంబంధుం పితరంమాతరంగురుమ్ । [illegible]

సా-వి— ఉత్తరఖండమ్ ప్రార్థిక్కిఱదు, ఉత్తరం ఖండం ప్రతిపాదయతీత్యర్థః - ఉత్తరఖం[illegible] త ఇత్యనుక్త్వా ఉత్తరఖండం ప్రార్థనాయామిత్యుక్తిః "అధిగచ్ఛతి శాస్త్రార్థః" ఇతివత్ప్రకర్ష వివ[illegible] యం. అనాయాసేన ప్రార్థనా బోధనానుకూలం భవతీత్యాశయః - పూర్వఖండే ప్రపత్త్యధి[illegible] భూత మనన్యోపాయత్వ లక్షణ మాకించన్యం ఫలితమిత్యుక్తం- ఉత్తరఖండే తదేక దేశాం[illegible] ప్రయోజనత్వంచ సిద్ధ్యతీత్యాహ - ఇత్తాలేఇతి. ఇత్తాలే, స్వార్థత్వాదినివృత్త్యా సర్వ [illegible] విభూత్యాది వైశిష్ట్యగ్రాహకనారాయణశబ్దతాత్పర్యమాహ- ఇవ్విడత్తిలితి. నారాయణశబ్దే[illegible]

సా.సం—బ్రహ్మానుభవ పరివాహ రూప కేవలపరార్థ కైంకర్యాఖ్యంఫలమ్- విరోధి, స్వార్థ[illegible] ర్థత్వాది - ఏవం చ మహావార విషయిణీ సర్వపురుషార్థసాధనసమర్థా చ శరణాగతి[illegible] త్యపేక్షాయాం సర్వస్య శరణాగతి తత్కర్తృనురూప పరమ పురుషార్థం ప్రదర్శయత్[illegible] రోత్తర ఖండ ఇతి సంగతిస్సిద్ధా భవతి - అధికారిణః పూర్వఖండే అనన్యోపాయత్వ[illegible] డే అనన్యోపేయతా సిద్ధేత్యాహ- ఇత్తాలేఇతి. ప్రాప్యత్తైక్కు, కైంకర్యపర్యవసాయ్య[illegible]

మూ— ప్రాధాన్యేన కాట్టుకిరతు. ఇప్పడి ఉభయ విభూతి విశిష్టమ్ ప్రాప్యమాయిరుక్క చ్చేయ్ తేయుమ్ ఆత్మ హవిరుద్దేశ్యరుమాయ్, శేషత్వ ప్రతిసంబంధికళుమాయ్, అతడియాక వరుకిర కైంకర్యత్తుక్కుమ్ ఇలక్కాయ్ కొణ్డు ప్రధాన ప్రాప్యరాయిరుప్పార్ ఇవ్విశిష్ట దంపతికళెన్నుమిడత్తై కాట్టుకిఱదు శ్రీమచ్ఛబ్దమ్.

పా.దీ— ''విరాజ మానోజ్జ్వల పీతవాసస'' మిత్యాది ప్రమాణానుగుణమ్ - ఇవియిడ గుణై శ్రీమచ్ఛబ్దత్తుక్కు ప్రయోజనమ్ శొల్లుకిరార్ - ఇప్పడి ఉభయేతి - ప్రాప్యమాయిరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్ ప్రధాన ప్రాప్యరిప్పశిష్ట దంపతికళెన్ను తోఱ్ఱుకైక్కాక వెన్నియయమ్ - ప్రధాన ప్రాప్యత్వే హేతుక్కళై కాట్టుకిఱార్ ఆత్మహవిరుద్దేశ్యేత్యాదియాల్ - ''బ్రహ్మణే త్వా మహస'' మితి సమర్పణీయ మాత్మాత్మహవిస్సుక్కుమ్ ప్రణవోక్త శేషత్వత్తుక్కుమ్ ప్రతిస బంధికళుమాయ్ తద్ధేతుకమాన కైంకర్య ప్రతిసంబంధికళు

సా.స్వా— ''హ్రీశ్చ తే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ'' ఇత్యాది ప్రమాణానుగుణమాక ఎన్తపడి - ప్రాప్యత్వోపయుక్తానామనన్తత్వేపి తదుపయుక్త ప్రధానగుణానాం పరిమితత్వాత్ తత్ప్రతిపాదనార్థం నారాయణశబ్దమ్ నేఱు మెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ ఇత్తనిఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ వేణుమో? శ్రీవిశిష్టన్ ప్రాప్యనానపడియాలే తద్బోధనార్థమ్ వేణుమెన్నిల్ ప్రాప్యత్వోపయుక్త గుణవిభూత్యాది కృత్స్న వైశిష్ట్యమ్ నారాయణశబ్దత్తాలే సిద్ధమాకైయాల్ అత్తాలేతానే శ్రీవైశిష్ట్యముమ్ సిద్ధిక్కావిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడియితి. పూర్వఖండత్తిలే శ్రీమచ్ఛబ్దముపలక్షణమానాల్ ఇఙ్గు తత్స్వరూపమాక వర్ణనమ్ శొల్లవేణ్డావో? ఎన్కిఱ [illegible]వారణార్థమ్ ఆత్మహవిరుద్దేశ్యరుమాయితి - భగత్యేవ ఆత్మహవిరుద్దేశ్యరాయిత్యర్థః - శేష[illegible]ప్రతిసంబంధికళా యిత్యనేనైవ స్వరూపసమర్పణ ప్రతిసంబంధిత్వ సిద్ధేరిత్యమేవార్థః పూర్వఖండే [illegible]త్వం స్థాపితమెన్ను కరుత్తు - సర్వేషాం ప్రాప్యాంతర్భావేపి దంపత్యోరేవ ప్రధాన ప్రాప్యత్వ[illegible]మత్ర శ్రీమచ్ఛబ్దమెన్ను కరుత్తు - ప్రధానప్రాప్యతా కథమిత్యత్ర హేతుః అతడియాకవితి - ఇతర[illegible]కైంకర్యలక్ష్యత్వాభావాదితి తాత్పర్యం. ''బ్రహ్మవిదాప్నోతి పర'' మెన్ను పరబ్రహ్మత్తుక్కే ప్రధా[illegible]త్వమ్ శొల్లియిరుక్క ఇఙ్గు విశిష్ట దంపతికళుక్కు ప్రధానప్రాప్యత్వమ్ శొల్లలామో? ''వై[illegible] పరే లోకే'' ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళిలే శ్రీవిశిష్టస్య ప్రధాన ప్రాప్యత్వమ్ శొల్లుకైయాలే ''బ్రహ్మ[illegible]'' త్యాదావపి శ్రీవైశిష్ట్యమ్ వివక్షితమెన్ను లభిక్కుమ్ [illegible] ప్రాప్యత్వే యుక్

[illegible]విత్యానాం విభూతీనాం [illegible] త్యాద్యానుగుణ్యే [illegible] నారాయణశబ్దదుభ[illegible] వైశిష్ట్యావగమే ప్రయోజనప్రాప్యత్వే [illegible] ఇప్పడియుభయ [illegible]

[illegible]ంగకళాత శ్రీవైశిష్ట్య [illegible] ఇప్పడి ఇలక్కాయ్ [illegible]

[illegible]ఇత్యం తేన పదద్వయముపా [illegible] ప్రయోజనముక్త్వా శ్రీమచ్ఛబ్ద [illegible] - ఇ[illegible] నారాయణ శబ్దార్థ మపేక్ష్య ఉభయవిభూతి విశిష్టమితి నపుంసకలింగ [illegible] ''బ్రహ్మవి[illegible]'' [illegible]శ్రుతిం సూచయితుం. బ్రహ్మశబ్ద మపేక్ష్య విశిష్టదంపతికళితి - ప్రాప్యత్వోపయుక్త [illegible] [illegible]గ్యత్వాదివిశిష్టేత్యర్థః. ప్రపంచ ప్రాప్యాకార సామాన్య వాచినా నారాయణ పదే[illegible] [illegible] ప్రాధాన్యేన ప్రాప్యత్వం నసిధ్యతీతి తత్సిద్ధయే శ్రీమచ్ఛబ్దోత్ర సఫల ఇతి భావః.

మూ— ఇవ్వర్థమ్ "వైకుంఠేతు పరేలోకే శ్రియా సార్ధం జగత్పతిః - తయా సహాసీనమనంత భోగిని- ఆత్మానురూపయా శ్రియా సహాసీనః - ఒణ్డొడియాళ్ తిరుమగళుమ్ నీయుమే నిలానిర్ప - కోల త్తిరుమా మగళోడున్నై ", ఇత్యాది కళిలుమ్ వివక్షితమ్.(ఇక్ గుత్తై) శ్రీశబ్దత్తుక్కు "శృణాతినిఖిలాన్దోషాన్ శ్రీణాతిచ గుణైర్జగత్ । శ్రీయతేచాఖిలైర్నిత్యం శ్రయతేచ పరంపదమ్ । శ్రయంతీం శ్రియమాణాంచ శృణ్వతీం శృణ్వతీమపి", ఇత్యాదికళిర్పడియే అనేకార్థఙ్గళ్ ఉణ్డాయాకిలుమ్ (ఇక్ గుత్తై) శ్రీమచ్ఛబ్దమ్) "శ్రిఞ్ సేవాయామ్," ఎన్గిఱ(తు) దాతువిలే సేవ్యత్వాదికళై చ్చొల్లిక్కొణ్డు కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వపరమ్.

సా-దీ— మూయిరువర్క్కుయా లెన్నపడి-తయోః ప్రధానప్రాప్యత్వే ప్రమాణఙ్గళైయుపన్యసిక్కిఱార్-ఇవ్వర్థమిత్యాది - భక్త్యై శ్రియాసార్ధమితి శ్రియాసార్ధమితి శ్రియా నారేషు ప్రాధాన్యం సూచితం. ఇప్పడి ప్రమాణాంతరఙ్గళిలుఙ్కణ్డు కొళ్వతు- శ్రీశబ్దత్తుక్కు అనేక వ్యుత్పత్తికళుణ్డేయాకిలుమ్ శ్రిఞ్ సేవాయామెన్గిఱ ధాతువిల్ సేవ్యత్వాదికళిలేనోక్కిఱార్ - ఇక్ గుత్తై ఇత్యాదియాల్.ఇవిఙ్గు త్తై నారాయణశబ్దత్తుక్కు

సా-స్వా— సాహిత్యమాత్రమన్ఱోత్తోన్ఱుకైయాలే శ్రీక్కు ప్రధానప్రాప్యత్వమెఙ్ఙనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇవ్వర్థమితి. వైకుంఠేతు ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిలుమ్ భక్త్యై భాగవతైస్సహ ఎన్ఱు సవనిత్యముక్తవైశిష్ట్యమ్ తోత్తానిఱ్కచ్చెయ్తేశ్రియాసార్ధమెన్ఱు శొన్న తువ్వర్థమాక ప్రసజ్జికైయాలే శ్రియాసార్ధం జగత్పతిః ఎన్ఱు జగత్పతిత్వ పరపర్యాయజగచ్ఛేషిత్వత్తిలే యన్వితమాయ్క్కొణ్డు శ్రీవిశిష్టతయా జగచ్ఛేషియాయ్ అతఏవ కైంకర్యప్రతిసంబంధియా భాగవతాదిసహితనానరుక్కు మెన్ఱర్థమ్ కొళ్ళవేణుమెన్ఱు కరుత్తు-ప్రమాణమిరునాల్లుమ్ ద్వయవివరణప్రవృత్తరావర సంప్రదాయమ్ వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- తయేత్యాది. అనాలుమ్ శ్రీశబ్దమ్ శ్రోతృత్వ శ్రావయితృత్వాద్యనేకార్థమాక పూర్వం వ్యాఖ్యాత మానపడియాలే అన్తవర్థఙ్గళ్ పూర్వ [illegible] డత్తిలే పురుషకారత్వోపాయత్వోపయుక్తమాయ్క్కొణ్డు సార్థకమానాలు మిఙ్గు శ్రోతృత్వాద్య[illegible]ళుక్కు కథన మనుపయుక్తత్వాచ్ఛ్రీశబ్దమ్వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ ఇఙ్గుత్తై శ్రీశ[illegible] - అనాలు మిఙ్గు శ్రీమతే ఎన్గిఱ పదమాత్రత్తాలే శ్రీవిశిష్టనుక్కు కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వమ్ సిద్ధి[illegible]

సా-ప్ర— దంపత్యోః ప్రధాన ప్రాప్యత్వే ప్రమాణ సంప్రదాయావాహ - ఇవ్వర్థ[illegible] దినా. నన్వనేకార్థ వ్యుత్పాదితస్య శ్రీశబ్దస్య ప్రాప్యపరత్వనియమః కథమిత్యాశంకామనూద్య [illegible] న్సిద్ధిరిత్యభిప్రయన్ పరిహరతి.ఇఙ్గుత్తై ఇత్యాదినా-శ్రీమచ్ఛబ్దేనైవ భగవతోపి ప్రాప్యత్వసిద్ధేః [illegible]

సా-వి— లక్ష్మ్యభూతౌ సంతౌ ప్రధానప్రాప్యత్వే ప్రమాణాన్యాహ-ఇవ్వర్థమిత్యాదినా-శ్రీమచ్ఛబ్దస్య [illegible] వర్తకత్వ పురుషకారత్వాద్యనేకార్థత్వ సత్త్వేపి ప్రకృతే సేవ్యత్వాది పరత్వమేవేత్యాహ - [illegible] బ్దత్తుక్కు ఇతి.అనిశబ్దైవ శ్రయతేచ పరంపదమిత్యాద్యర్థసంగ్రహః.అత్రత్యనారాయణశబ్దస్య ప్ర[illegible]

సా-సం— ఇవ్వర్థమ్, శ్రీవిశిష్టమేవప్రాప్యమిత్యర్థః- షట్సు శ్రీశబ్దార్థేష్వత్రోపస్థాప్యాకారేష్వ[illegible]హ. ఇక్ గుత్తై ఇత్యాదినా.సేవ్యత్వాదీత్యాద శబ్దేన శ్రవిస్తార ఇతి ధాతుఫలితార్థః. "ముక్తా[illegible]సిద్ధ్యర్థం కైంకర్యాది వివర్ధనీ", మిత్యుక్తస్సంగృహ్యతే - శ్రీమత ఇత్యనేనైవ కై[illegible] విశిష్ట దేవతావిశేషోపస్థితి సిద్ధావపి ప్రాప్యత్వోపయుక్త సర్వాకార పరిపూర్ణానాం [illegible]

మూ— శ్రీమతే ఎన్గిఱ శబ్దమ్ తన్నాలే విశిష్టమాన ప్రతిసంబంధి తోన్ఱ త్తేయా కిలుమ్ సర్వవిధ కైంకర్య త్తుక్కుమ్ ప్రయోజకమాన ప్రీతివిశేషత్తై త్తెరివిక్కుమ్ సంబంధ గుణవిభూత్యాదిపరిపూర్ణానుభవ సిద్ధిక్కాక ఇఙ్గు నారాయణశబ్దమ్ ప్రయుక్తమాకిఱదు. ఇజ్గు చతుర్థీ తాదర్థ్య ముఖత్తాలే కైంకర్యత్తై క్కాణిక్కిఱదు. తాదర్థ్యమాత్రమ్ నిత్యమాకైయాలే, తచ్ఛేషత్వానుసంధానపూర్వతచ్ఛేషవృత్తికళ్ - అహం సర్వం కరిష్యామి,, ఇత్యాదికళిల్ పడియే పరిపూర్ణానుభవపూర్వకమాన కైంకర్యమ్ ప్రార్థనీయమ్ -

సా.దీ— ప్రయోజనమ్ కాట్టుకిఱార్. శ్రీమతేఎన్గిఱ విత్యాదియాల్. ప్రయోజకమావదు? ప్రేరకమ్- ఇనిచతుర్థీ కరార్థ మరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గు చతుర్థీ ఇత్యాదియాల్ - తాదర్థ్య ముఖత్తాలే, శేషత్వ ద్వారా ఎన్ఱపడి- కాణిక్కిఱదు, లక్షిక్కిఱదెన్నై - శేషత్వస్య నిత్యసిద్ధత్వేనా ప్రార్థనీయత్వాత్ కైంకర్యమేవ ప్రార్థనీయమిత్యాహ- తాదర్థ్యమాత్రమిత్యాది- తచ్ఛేషత్వేతి- అత్ర నిత్యత్వేన భగవానువ్యక్తః తచ్ఛేషవృత్తికః,

సా-స్వా—నారాయణశబ్దమ్ వ్యర్థమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శ్రీమతేఎన్గిఱవితి- ఇన్విశేషేతి- గుణకృత కైంకర్యత్తుక్కు మెన్నపడి. అవాలు మివిశేషణం నాక్కుక్కు కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వమ్ సిద్ధిక్కుమామో ? చతుర్థీ తాదర్థ్య మాత్రత్తై యన్ఱో సొల్లుకిఱదు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇఙ్గేతి- ఇజ్గు తాదర్థ్యమాత్రం శబ్దార్థమాక విరుక్క కైంకర్యమ్ సిద్ధిక్కిఱదెఙ్గనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తాదర్థ్యమాత్రమితి. ‘‘ సోఽశ్నుతే సర్వాన్కామాన్సహ బ్రహ్మణా,, ఇత్యుక్తాన భవమే ఫలమాయిరుక్క కైంకర్యస్య ఫలత్వం కథమెన్ను శంకయామెన్నాక పరిపూర్ణేతి. తాదర్థ్యమ్ నిత్యసిద్ధమాకైయాల్ ప్రార్థనీయ మల్లామైయాలే తత్కార్యమాన కైంకర్యం ప్రార్థనీయమ్. తాదర్థ్యము స్వరూపేణ కైంకర్యప్రయోజక మల్లామైయాలే తచ్ఛేషత్వానుసంధాన పూర్వకమెన్నదు శేషవృత్తికళ్ కైంకర్యాపేక్ష యా గుణకృత కైంకర్య సాత్త్వికత్వాన్నత్ర పూర్ణానుభవపూర్వకేత్యుక్తమ్- అనాల్ ఇఙ్గు కైంకర్యమ్

సా.ప్ర— శబ్దో వ్యర్థ ఇత్యత్రాహ - శ్రీమత ఇత్యాది. తాదర్థ్యే విహిత చతుర్థ్యాః కైంకర్య బోధకత్వం కథమిత్యత్ర శేష ఇతి వ్యవహార హేతు భూతపారార్థ్యాత్మక శేషత్వస్య కైంకర్యవ్యాపార వాచిత్వాత్ తస్యాః కార్య లక్షకత్వోపపత్తిం దర్శయన్నధ్యాహారేణ తాత్పర్య మాహ . ఇజ్గు చతుర్థ్యాదినా - కాణిక్కిఱదు, తాత్పర్యతో బోధయతీత్యర్థః. నన్వేవం సతి సుబ్విభక్తేర్లాక్షణికత్వేల లక్షణయా వ్యవహార సిద్ధావపి తాన్యేకవచన ద్వివచన బహువచనాన్యేకైకశ ఇత్యాదిసంజ్ఞయా అర్థవ్యాఖ్యా వశ్యకత్వాత్తైన వైకత్వే ఏకవచనమ్- ద్విత్వే ద్వివచనమ్- బహుషు బహువచనమిత్యస్యా వ్యక్తయోర్ద్వివచనైకవచనే-బహుషుబహువచన,, మితిసూత్రయోస్సుబ్విభక్త్యాలక్షణాభావజ్ఞాపక

— శ్రీమతేఎన్గిఱతి - తెరివిక్కుమ్, ఉత్పాదయతి. సంబంధ గుణవిభూత్యాది ప్రతిపాదనే ప్రతిపత్త్యర్థమితి భావః - కాణిక్కిఱదు, తాత్పర్యతో బోధయతి. తాదర్థ్యస్య శేషత్వరూపస్య కైంకర్యప్రయోజకత్వాత్ కైంకర్యం లక్షయతీత్యర్థః. నను సుబ్విభక్తౌ లక్షణానాస్తీతి సిద్ధాంత ఇతి చేన్న - విభక్త్యంతరార్థేను శాసనవిరుద్ధా లక్షణానాస్తీత్యేవ సిద్ధాంతాత్. విభక్త్యర్థ భిన్నార్థలక్షణాయాః అభావాత్. శేషత్వస్య నిత్యసిద్ధత్వేన ఫలత్వేనాప్రార్థనీయత్వాత్ కైంకర్యం ప్రార్థనీయం- క్రియాపద మధ్యాహార్య మిత్యాహ - తాదర్థ్య మాత్ర మితి.

— నారాయణపదమిత్యాహ- శ్రీమతే ఎన్గిఱపిత్యాదినా- ఇఙ్గు చతుర్థీత్యాదినా అధ్యాహార్యమిత్యన్తేన

మూ— శరణాగత నామ్యాతు శరణ్యనై అభిమత ప్రార్థనై పణ్ణుకిరానాకైయాలే ఇక్కై-భవేయమ్, ఎన్నుమ్ పదమ్ అధ్యాహార్యమ్. ఇప్పడి ప్రాధాన్యత్తాలే మూర్పడ ఇష్టప్రాప్తియై అపేక్షిత్తు ఇతుకాక-క

సా.దీ— తత్కైంకర్య వాక్. శరణాగత నామ్యోతి త్యాది, శరణ వరణమ్పణ్ణు మ్యోతు అభిమత ప్రార్థనై అవశ్యమ్ వేణ్డుకైయాల్ తదర్థమ్ ప్రార్థనాపదమ్ వేణుమెన్నైర. అనంతరమ్ నమశ్శబ్దార్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్- ఇతుకాక-క, ఇన్తఇష్టప్రాప్తికుశేషమాక-తత్ప్రతిబంధకప్రకృతి

సా.స్వా—ప్రార్థనీయమెన్నప్పోమో ? ప్రార్థనావాచకశబ్దమిల్లైయే? అధ్యాహరిక్కిరోమెన్నిలప్పోతు "అహంసర్వం కరిష్యామి" త్యాద్యుపబృంహణానురోధేన నారాయణాయ కైంకర్యం కరోమి ఎన్ను అధ్యాహరిత్తు వాక్యమన్వయిక్కలామే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శరణాగతనామ్యోతితి. ఉపాయానుష్ఠానదశైయిలే అభిమతమ్ సిద్ధమాకైయాలే తత్ప్రార్థనా వాచకపదమే అధ్యాహార్యమెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి ఇష్టప్రార్థనార్థమాక చతుర్థ్యంత పదజ్గల్ వేణ్డివాలుమ్ నమస్సివ్విడత్తిల్ వేణుమో ? పురుషార్థఙ్గళ్ అనిష్టనివృత్తియుమ్ ఇష్టప్రాప్తియుమెన్నిరణ్డు వకైయాకైయాలె అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనార్థమాక నమస్సు వేణుమెన్నిలప్పో తనిష్టనివృత్తిపూర్వకమాకైయాలే ఇష్టప్రాప్తియనన్తర నమస్సాలే అనిష్టనివృత్తియై ప్రార్థిక్కవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ప్రాధాన్యత్తాలే ఇతి. సర్వేతి-అవిద్యాకర్మ వాసనారుచి

సా.ప్ర—మన్త్రేణ ప్రయోజనాసిద్ధేర్వైయర్థ్యమేవ స్యాదితి చేన్న. సుపోలాక్షణిక త్వేపి ఏకవచనాదీనాం ద్విత్వ బహుత్వాది లక్షకత్వాభావ జ్ఞాపనరూపప్రయోజన సిద్ధేర్ద్వ్యర్థకయోరిత్యత్ర వచనగ్రహణస్వారస్యాద్గ్రాహకత్వేపి బహుత్వాద్య వివక్షోక్త్యాద్యానుగుణ్యాత్ "అపోదారా" ఇత్యాదౌ విభక్తి నైరర్థక్యప్రసిద్ధిస్వారస్యాచ్చైకవచనాదేర్ద్విత్వాది లక్షకత్వాభావ జ్ఞాపనపరత్వమేవ ప్రయోజన మిత్య కామేనాపి స్వీకార్యమితి. నన్వేవమపి లక్షణ యైవ విభక్త్యంతరార్థ బోధనోపపత్తౌ "సుప్తిఙుపగ్రహ లింగనరాణాం కాలహల్చ్ స్వరకర్తృ యఙాంచ। వ్యత్యయ మిచ్ఛతి శాస్త్రకృదేషాం సోపిచసిధ్యతి బాహులకే," త్యాదిభి ర్వ్యత్యయాను శాసనం వ్యర్థంస్యాదితి చేన్న- అను శాసనస్య సాధుత్వ జ్ఞాపకత్వే నైవ సుబ్విభక్తౌ లక్షణాభావ జ్ఞాపనస్య సిద్ధేస్సుబ్విభక్తేర్లాక్షకత్వఏవ లక్ష్యవిశేష నియామకతయా ప్రయోజనవత [illegible] స్య వక్తుంశక్య త్వాచ్చ - తథాపి సుబ్విభక్తే స్సంబంధా నుపపత్తి భ్యామేవ విభక్త్యంత రార్థ [illegible] వ్యత్యయానుశాసనా నభిజ్ఞస్య కరణత్వ తాత్పర్యేణ తస్య పశ్యతీత్యాది ప్రయోగే షష్ఠ్యా స్సా [illegible] సంగపరిహార పూర్వకం కర్మత్వ లక్షకత్వ ఏవసాధుత్వస్య జ్ఞాపనీయత్వా దిత్యలం విస్తరేణ- ఏవంపర [illegible] ణానుభవ పూర్వక కైంకర్యస్యస్వరూపప్రాప్తత్వేన ప్రాధాన్యా త్ప్రథమం ప్రార్థనీయత్వం వదన్ [illegible] నిష్ట నివృత్తేః కైంకర్యార్థ త్వేన ప్రార్థ్యత్వమాహ- ఇప్పడి ప్రాధాన్యేత్యాదినా- అకించనస్యానన్యగతికస్య

సా.వి— అభిమత ప్రార్థనై పణ్ణుకిరానాకైయాలే, అభిమత ప్రార్థనా కారిత్వేన, భగ [illegible], శ్రీమన్నారాయణ సంబంధి సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత సర్వవిధ కైంకర్యవాక్భవేయ [illegible] స్యార్థః. ఇహ కైంకర్యస్య చతుర్థ్యర్థ కైంకర్యస్యచ ఆశ్రయాశ్రయి భావస్సంసర్గః - "అగ్నిహోత్రం జుహోతి యవాగూంపచతి" వల్ నమశ్శబ్దస్యాపశ్చాత్పాఠ ఇతి వదన్ తదర్థమాహ- ఇప్పడి ప్రాధాన్య [illegible].

సా.సం. మూలమంత్రాధికారాత్ క్తరిత్యాచతుర్థీ వ్యాఖ్యాతా-నమశ్శబ్దం వ్యాచష్టే. ఇప్పడీ త్యాదినా- [illegible]

మూ—అనంతరమ్నమస్సాలేసర్వానిష్టనివృత్తిస్సైయమ్ప్రార్థితా. అప్రార్థితతిపరిహారక్స్వపరైస్స్వ రక్షాం తాదర్థ్యధీపరిహృతస్య పరార్థభావః ।

సా-దీ— సంబంధాది నివృత్తియుమ్అతుక్కుక్కుత్తియాన స్వార్థకర్తృత్వాద్యభిమాననమారవనిష్టనివృత్తి స్సైయుమెన్నపడి - విరోధిన ఉదాహృత్య దర్శయతి. అప్రాప్తిత ఇతి. ఇతుక్కుర్థమ్. గశుణవిరోధియెన్నుమ్, శేషత్వవిరోధి ఎన్నుమ్, కైంకర్యవిరోధి ఎన్నుమ్, విరోధి మూన్నువకైప్పట్టిరుక్కుమ్. క్రమేణైషాం నివృత్తిం దర్శయత్యయం శ్లోకః. స్వరక్షణం స్వపరైఃపరిహారక్, స్వేన పరైశ్చ వర్జయిన్నది రక్షావిరోధినివృత్తిః. తాదర్థ్యేతి - స్వస్య భగవదేక శేషత్వ జ్ఞానేన పరిహృతా స్వశేషత్వబుద్ధిః పరశేషత్వబుద్ధిశ్చ యస్యస ఇతి

సా.స్వా—ప్రకృతిసంబంధాదిసర్వానిష్టనివృత్తియై మెన్నపడి. ఇప్పడియనిష్టనివృత్తిన్మైప్రార్థిక్కిరదు కూడుమో? ఇష్టప్రాప్తిన్మై అపేక్షితాల్ అనిష్టనివృత్తియున్నిక్కిర ఇష్టసిద్ధియామైయాలే అర్థాదేవానిష్టనివృత్తి సిద్ధియాతో? ఎన్నుశంకైయిల్ అనిష్టనివృత్తిన్మై అపేక్షియామల్ పోనాల్ ఫలాంతరాన్ వ్యాయత్తాలే వానిష్ట ప్రాప్త్యర్థమాక వుపాయమ్ పణ్ణుకిరేనెన్ను తానేస్వతంత్రనాయ్ ఫలభోక్తా వాయుమ్, ఉపాయకర్తావాయుమ్, భ్రాంతిప్రసక్తమాకైయాల్ ఇధ్యాతినివృత్తియే నమస్సాలే ఫలిక్కిరదర్థమెన్నుమిఖ్యేయ్కిగార్. అప్రాప్తిత ఇతి - యద్వా, ఇప్పడి విరోధినివృత్తిపూర్వకేష్టప్రాప్తిన్మై యర్థిక్కుమాక్కుడుమో? అప్రాప్తిత నక్కు ఫలిత్వముమ్ తదుపాయ కర్తృత్వముమ్ వరుకైయాలే పూర్వోత్తరఖండఙ్గళిల్ సిద్ధమాన వవనస్యోపాయత్వముమ్, అనన్యశేషిత్వముమ్, అనన్యప్రయోజనత్వముమ్, విరోధియామో? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిరార్. అప్రాప్తిత ఇతి. స్వేన పరైశ్చ అశక్యతావధారణేన స్వరక్షాం వర్జయుక్, స్వస్య భగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞానేన స్వస్యస్వ శేషత్వ

సా.ప్ర— ప్రపన్నస్యోపాయాంతర రహితత్వాత్ ప్రాప్యాంతరరహితత్వాచ్చ భగవద్భోగార్థత్వనిహిత భోగాసిద్ధేః ర్యావచ్ఛరీర పాతమనుభూయమానేషు స్వార్థత్వధీ నివర్తనేయత్యపి నమశ్శబ్దేన బోధ్యత ఇత్యాహ - అప్రాప్తిత ఇత్యాదినా- అనేన శ్లోకేనకృత్స్నద్వయార్థస్యానుసంధానక్ నమస్వేవం నారాయణపద

సా - వి — విరోధి స్వరూపం తన్నివృత్తిప్రకారంచ నమశ్శబ్దార్థం సంగ్రహశ్లోకేన దర్శయతి - అప్రాప్తిత ఇతి- స్వేనపరైః, భగవదితరైశ్చ స్వరక్షాం- అప్రాప్తితః పరిహారక్, అప్రసక్తత్వాదేవతద్రహితఇ ... ః.తాదర్థ్యధియా, భగదర్థత్వబుద్ధ్యా-పరిహృతః-స్వపరార్థభావ, స్వాగతస్య భగవదితరార్థత్వే

...సం—కైంకర్యార్థకయాథవేయమిత్యధ్యాహారసహితయా ఇష్టప్రాప్తిః ప్రాధాన్యేన ప్రథమం ప్రార్థితా- అనంతరం నమశ్శబ్దేన పదద్వయాత్మకేన మమ కైంకర్య విరోధి స్వాధీన స్వార్థకర్తృత్వస్య స్వాధీన స్వార్థభోక్తృత్వాది నష్యాదితి పదమధ్యాహృత్యా నిష్టనివృత్తిః ప్రార్థ్యత ఇతి చేత్ తత్రపపన్నస్య కర్మభోగాభోగాభోక్తవ్యా ఇత్యత్రాహ. అప్రాప్తిత ఇతి- పూర్వఖండే స్వరూపభగవతాం పరసంబంధినాం ... సంహితా - తద్విరోధి స్వసంబంధిత్వానుసంధానస్య నమశ్శబ్దేనోద్ఘాటనయా వివక్షిత సంగ్రహేణానే నక్రియతే - పతివ్యతిరిక్తేన స్వేన పరైశ్చ స్వరక్షాయా అప్రాప్తితః, స్వయం యథా పర శేషస్య ... కే స్వయం స్వరూపాయోగ్యః, పరతంత్రతయా స్వరక్షాయే స్వయమశక్తశ్చ తథా స్వసమాన శేషస్య పా రతంత్ర్య యోగితయా పరేపి స్వరక్షణే స్వరూపాయోగ్యాః స్వయమశక్తాశ్చేత్యర్థః. అనేనపాదేనస్వ రక్షాభరస్య స్వసంబంధ నివృత్తిః కృతా. తాదర్థ్యేతి - భగవదేకశేషత్వ ధ్యానాదేవపూర ... స్య

మూ—అనన్యోపభోగవిరహాదనఘః ప్రపన్నో భుంక్తే స్వభోగమఖిలం పతిభోగశేషమ్ । ఇన్నమస్సుక్కు మ్ క్రియాపదమ్ అధ్యాహరిత్తుక్ కొళ్ళవేణుమ్.

సా.దీ—శేషత్వవిరోధినివృత్తిః అనన్యోపభోగేత్యాది. అనన్యోపభోగః, ఐశ్వర్యకైవల్యాద్యనుభవః- అయం కైంకర్యవిరోధీ - భుఙ్క్త ఇత్యాది - స్వభోగమఖిలం, భగవదనుభవ కైంకర్యాదికం సర్వం - పతిభోగశేషం భుఙ్క్తే, పత్యుర్యో భోగ స్తదుపయోగితయైవానుభవతి - స్వప్రయోజనం ప్రాధాన్యేన తత్ర నగణయతీత్యర్థః - కైంకర్యే స్వార్థబుద్ధి విరోధినీత్యుక్తం భవతి - ఇవ్వళవే ఇఙ్గు ఉక్తమ్ - అథ నమస్యపి ఇష్టప్రార్థనాయామివ యోగ్యం క్రియాపదమధ్యాహార్య మెన్కిరార్ - ఇన్నమస్సుక్కు మిత్యాది -

సా.స్వా—పరశేషత్వజ్ఞానవిరోధిరహితః, భగవత ఏవ భోగ్యతానిశ్చయేన అనన్యోపభోగవిరహాదన్యసంగరూపదోషరహితస్సన్ భగవదనుభవేన స్వస్య సంజాతమపి భోగం రాజాంతఃపుర శుకక్షీరపాన పతివ్రతాలంకారన్యాయేన పతిభోగశేషతయా నుభవతీత్యర్థః - తథాచ విరోధినివృత్తి ప్రార్థనమప్యావశ్యకమిత్యాకరుత్తు - ఆనాలుమ్ ఇన్నమస్సు అనిష్టనివృత్తిపరమానాలుమ్ క్రియాపదమిల్లామైయాలే అనన్వితమాకాదో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇన్నమస్సుక్కుమితి. అన్తక్రియాపదమ్ అస్తియెన్కిర పదమాకిల్ ఎనక్కుత్తిల్లైయెన్ఱు అర్థానుపపత్తియాల్ పురుషార్థమిల్లైయెన్కిర ప్రకృతాసంగతమ్, అనిష్టమిల్లైయెన్కిఱదుమ్ సిద్ధ

సా.ప్ర— న్యాధ్యాహారేణ యోజనా చేన్నమశ్శబ్దస్య కేనాన్వయ ఇత్యాకాంక్షాయాం స్యామిత్యధ్యాహారే స్వాతిశయకరత్వరూపానిష్టనివృత్తిముఖేన సర్వానిష్టనివృత్తిబోధకత్వం పదద్వయాధ్యాహారేణ స్వశేషత్వనివృత్తిముఖేన సర్వానిష్టనివృత్తిబోధకత్వం చేత్యాహ. ఇన్నమస్సుక్కు ఇత్యాదినా. నస్త్యేవ మనిష్టనివృత్తిః ప్రాప్యా లభ్యతే చేత్ "త్యేవ రూపేణాభినిష్పద్యతే- యథానక్రియతే జ్యోత్స్నా," త్యాద్యుక్త రీత్యా

సా.వి—యస్య పతిర్భోక్తః.భగవదేకానుభవజ్ఞాన నస్య శేషత్వజ్ఞానపర శేషత్వజ్ఞానరహిత ఇత్యర్థః-అనన్యోపభోగవిహాత్, ఐశ్వర్యకైవల్యాద్యుపభోగవిరహాత్. అనఘః, కైంకర్యవిరోధిరహితః ప్రపన్నః - అఖిలం స్వం భోగం పతిభోగస్య శేషభూతం భుఙ్క్తే - స్వామిభోగ శేషతయైవ స్వీకరోతి - తదను నిష్పాదితత్వేనానుషంగికం భోగం స్వయమనుభవతి - స్వప్రయోజనం తత్ర ప్రాధాన్యేన నగణయతి - స్వార్థబుద్ధేర్విరోధిత్వాదితి భావః - పాకం పచతీతివద్భుఙ్క్తే ఇతి ప్రయోగః - అత్ర రక్షణవిరోధి, శేషత్వవిరోధి, కైంకర్యవిరోధి, త్రయనివృత్తిప్రకారో దర్శితః - నమశ్శబ్దస్య నారాయణశబ్దేన అన్వయాభావా త్కథమన్వయ ఇత్యాశంక్య క్రియాపదాధ్యాహారేణ యోజనీయ ఇత్యాహ - ఇన్నమస్సుక్కు ఇతి - ఉదాహృత్య దర్శయతి.

సా.సం— నిరుపాధిక శేషభావః.అనేన స్వరూపస్య అన్యశేషత్వనివృత్తిః కృతా- అనన్యేతి- పతిభోగశేషా న్యస్వార్థభోగవిరహాద్వ్యభిచారదోషశూన్యః - అనేనఫలస్య స్వసంబంధ నివృత్తిఃకృతా - ఇత్థముక్త్వా ప్రపన్నానామంతఃపుర పురంధ్రీన్యాయేన ఫలితముపభోగాన్వయమాహ. భుఙ్క్తే ఇతి- స్వభోగశబ్దః, స్వభోగ్యపరః అఖిలమిత్యనేన "స్రగ్భిర్వాయా నైర్వే," త్యాద్యుక్త సర్వసంగ్రహః- ప్రధానభూతపతిభోగార్థత్వేనైవ స్వభోగ్యజాతమఖిలం భుఙ్క్తే ఇత్యర్థః- యద్వా, భోగం భుఙ్క్తే, భోగే భోక్తృత్వేనాన్వేతి- పతిభోగశేషమ్ యథా భవతి తథా స్వభోగే స్వయం భోక్తృత్వేనాన్వేతీత్యర్థః - నమస్యత్రానిష్టనివృత్తి మాత్రం ప్రతీయతే- న ప్రార్థనా - తద్వ్యవచ్ఛేదాయ క్రియాపదాధ్యాహారేణ యోజనీయమిత్యత్రాహ. ఇన్నమస్సుక్కితి

మూ—నమమస్యామ్ ఎన్గిఱు ‹‹ఎనక్కా-వేనల్లేన్,, ఎన్ఱపడి. నమమ కించిత్స్యాల్ ఎన్ఱు సర్వవిషయ మమకార నివృత్తి ముఖత్తాలే సర్వానిష్ట నివృత్తియై ప్రార్థిక్కిఱార్ ఆకవుమామ్ -

సా.దీ—అధ్యాహార్త్తైక్ కాట్టావిన్ఱుకొణ్డు వాక్యార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నమమస్యామిత్యాదియాల్ - ఇతు అహంకార నివృత్తిప్రయోజనై - ఇనిమమకారనివృత్తిప్రయోజనైయై కాట్టుకిఱార్- నమమకించిదితి - సర్వవిషయ మావతు ? స్వవిషయముమ్ స్వకీయవిషయముమ్ - ఇఙ్గు-మిష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తివిషయత్తిల్ పౌనరుక్త్యవిరోధ్య పరిహారజ్ఞైక్లాకు మున్నవే తిరుమన్త్రత్తిల్ చ్చొన్నోమిఙ్గు-మను

సా.స్వా—మూకత్తోడు త్రైయాలే బాధితమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-నమమస్యామితి-స్యామెన్ఱుక్రియాపదమధ్యాహార్యమెన్ఱుకరుత్తు. తాదర్థ్యత్తాయిరుక్క నన్యమెన్ఱరతు బాధితమన్నో ? ఎన్నిల్ అసంగతత్తై అభినయిత్తుకాట్టుకిఱార్ - ఎనక్కావేనల్లేనిత - ఎన్గిఱ స్వస్య స్వశేషత్వ భ్రాంతిరూపాహంకారనివృత్తి ప్రార్థిక్క ప్పడుకిఱతెన్ఱు కరుత్తు - అహంకార నివృత్తి సిద్ధిత్తాలుమ్ మమకారనివృత్తి సిద్ధిక్కవిల్లైయే ? స్యాదెన్ఱు పదమధ్యాహరిత్తు నమమ కించిత్స్యాదెన్ఱు మమకారనివృత్తి ప్రార్థితమాకిఱతెన్ఱిలవిల్ అహంకారాదిరూప సర్వవిరోధినివృత్తి సిద్ధిక్కవిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నమమ కించిత్స్యాదెన్ఱు. ఇత్తాలే స్వస్యాపి స్వశేషత్వభ్రాంతిరూపాహంకారనివృత్తి మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడినమస్సాలే సర్వానిష్టనివృత్తియై ప్రార్థిత్తాల్.. యథావత్క్రియతే క్వాపి మలప్రక్షాళనాదికః । దోషప్రహాణాన్నజ్ఞాన మాత్మనః క్రియతే తథా,, ఎన్ఱు నమదర్శనత్తిలే అనిష్టమ్ నివృత్తమానాల్ ఇష్టమ్ స్వతఏవ సిద్ధిక్కైయాలే చతుర్థియాలే ఇష్టప్రార్థనై మిగుతియన్నో ? కించన దర్శనత్తిలే భావాంతరమే అభావమాకైయాల్ ఇష్టప్రాప్తియే అనిష్టనివృత్తిరూపమాకైయాలే పునరుక్తియుమ్ వారాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ .

సా.ప్ర— స్వతః స్వాభావికాకారావిర్భావాత్ప్రార్థనావ్యర్థ్యం, భావాంతరాభావవాదస్యానిష్టనివృత్తేరేవేష్టప్రాప్తిత్వాచ్చ కథం పౌనరుక్త్యమిత్యాదిశంకాః, స్వాభావికస్యాపి కైంకర్యాదిభస్య భగవదధీనత్వజ్ఞాపనార్థత్వా ప్రార్థనాయా అభావస్య భావాంతరత్వేపి భగవత్ప్రసాదరూప నిగ్రహనివృత్తేః స్వరుంచితస్య జ్ఞానవికాసరూప ప్రాప్యస్య చ భిన్నత్వాత్ న పౌనరుక్త్యమిత్యాదిపరిహారాశ్చ మూలమంత్రాధికారే ద్రష్టవ్యాః

సా.వి— నమమస్యామితి- న,మమ,ఇతి పదద్వయం- అహం మమ మమనస్యాం స్వకైంకర్య కారనస్యాం మచ్ఛేషభూతత్వాభావాత్ - మత్కింకరో నస్యామితి భావః - ఎనక్కావేనల్లేన్ - ఎనక్కు,మమ. ఆవేనల్లేన్, కించిదితి పదాధ్యాహారేణ సర్వానిష్ట నివృత్తిర్వా ప్రార్థితా స్యాదిత్యాహ . నమమ కించిత్స్యాదితి- అనిష్టనివృత్తిరేవేష్ట ప్రాప్తిః- సా పృథక్ప్రార్థనీయేత్యాది విషయశంకాపరిహారా మూల

సా.సం— అభ్యాహృత పదాన్విత నమశ్శబ్దేన సిద్ధమర్థం దర్శయతి - సమ మేతి - అస్యాం యోజనాయాముత్తమ పురుషవివక్షితాహ మర్థశ్చతుర్థ్యంత పదఇవాత్రాప్యనుసంధేయః - అథాపిసర్వానిష్ట నివృత్తిహేతుభూతసర్వవిషయ మమకార నివృత్తికథం సిద్ధ్యేదిత్యస్వరసాద్యోజనాంతరమాహ . నమమకించిత్స్యాదితి.మమకారనివృత్తిముఖత్తాలేఇతి. సర్వానిష్టనిదానభూత మమకారనివృత్త్యాసర్వానిష్టనివృత్తిసిద్ధిరితిభావః-నన్వేవంసర్వానిష్టనివృత్తివశాదేవేష్టప్రాప్తేస్స్వతఏవసిద్ధ్యతః కింప్రార్థనయేత్యత్రాహ

మూ— తిరుమంత్రత్తిలిష్ట ప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్తికళిల్ సొన్న చోద్యపరిహారఙ్గళ్ ఇఙ్గుమ్ అనుసంధిత్తుక్కొళ్వది. ఇన్నమశ్శబ్దత్తాలే అవిద్యాకర్మఙ్గళ్ తదుభయవాసనారుచి ప్రకృతి సంబంధాది రూపఙ్గళాన సర్వవిరోధికళైయుమ్ కళ్ళియానిర్కచ్చొల్లుకిఱతే ఇతుక్కు నిర్వచనమ్బణ్ణుకిఱ శ్రుతియున్నడియే పరిపూర్ణ కైంకర్యరూప ఫలదశైయిల్ ఫలాంతరానుభవ న్యాయత్తాలే శంకితమాన

సా-దీ—సంగతిత్తుక్కొళ్ళ వేణ్డుమెన్కిఱార్ - తిరుమంత్రత్తిలిత్యాది - ఇన్నమస్సాల్ సర్వవిరోధికళుమ్ కళ్ళియానిర్క స్వార్థ స్వాధీనకర్తృత్వ రాహిత్యత్తిల్ ప్రాధాన్యేన తాత్పర్యమెన్ఱు అనుసంధిప్పతుక్కు హేతువరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇన్నమశ్శబ్దత్తాలే ఇత్యాది యాల్. తదుభయవాసనేతి. అవిద్యావాసనా కర్మవాసనా చ- రుచిః, ప్రాకృత పదార్థేషు - ఇతుక్కు, ఇన్నమస్సుక్కు. శ్రుతియున్నడియే, “నమమాహమస్మి - భగవత ఏవాహమస్మి” త్యాది శ్రుతిః. ఫలాంతరానుభవ న్యాయత్తాలే, ఐశ్వర్యాద్యనుభవే అహంకారా

సా-స్వా— ఇష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్తికళిలితి- ఇప్పడి నమస్సుక్కు ఇష్టప్రాప్త్యపయుక్తమాన సర్వానిష్టనివృత్తి వివక్షితైయాకిల్ శ్రీమన్నారాయణన్ తిరువడికళిలే కైంకర్యమ్ పెఱుకైక్కు అద్వయాగ్నమ్ శొల్లుకిఱ పూర్వర్కళ్ నమస్సుక్కు ముక్తిదశానుభవత్తిల్ ప్రసక్తదోషనివృత్తిపరమాక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకిఱతు విరోధియాతో ? అతు ఇష్టప్రాప్తివిరోధియాన అవిద్యాది సకలానిష్టనివృత్తికళిలే అంతర్గతమాన ముక్తిదశానుభవ ప్రసక్త స్వాధీన స్వార్థకర్తృత్వ స్వాధీనస్వార్థ భోక్తృత్వభ్రాంతిరూపదోషనివృత్తియిలే సకలానిష్టనివృత్తిపరమాన నమస్సుక్కు ప్రధాన తాత్పర్యమాకైయాల్ విరోధమిల్లై యెన్ఱిల్ సామాన్యపరమాన నమస్సుక్కిప్పడి విశేషత్తిలే ప్రధానతాత్పర్యమ్ శొల్లుకైక్కు విశేషనిదాన మున్టో ? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇన్నమశ్శబ్దత్తాలే ఇత్యాదినా. శ్రుతిః - “యాః కాశ్చన కృతయో మమ భగవతి మమ తా నాస్తి తా సు మమ భగవత ఏవ తాః - అమమోఽహం భగవతి న మమాహమస్మి భగవత ఏవాహమస్మి” త్యాదికా- ముక్తిదశైయిలే ఇన్దదోషమ్ ప్రసక్తమో ? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ ఫలాంతరేతి. అనాలుమ్ ముక్తిదశైయిలే కైంకర్య

సా-ప్ర— ఇత్యాహ - తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా. ఏవం సర్వానిష్టనివృత్తి జ్ఞాపక నమశ్శబ్దేన “యాః కాశ్చన కృతయో మమ భగవతి మమ మమ తా నాస్తి తా సు భగవత ఏవ తాః” ఇత్యాద్యామ్నాయేషు కైంకర్య కృత భోగరూప స్వాధీన స్వార్థకర్తృత్వ భోక్తృత్వ రూపనివృత్తేః ప్రాధాన్యేనానుసంధేయమేతి దర్శయంస్తదనుసంధాన ఫలంచాహ- ఇన్నమశ్శబ్దత్తాలే ఇత్యాదినా.

సా-వి— మంత్రార్థ ఏవ కృతిరితి నేహాతిన్యాప్తిరిత్యాహ. తిరుమంత్రత్తిలితి- నమశ్శబ్దేన సర్వవిరోధినివృత్తౌ ప్రార్థితాయాం స్వాధీన కర్తృత్వ, స్వార్థకర్తృత్వ, స్వాధీన భోక్తృత్వ, స్వార్థభోక్తృత్వ రూప విరోధినివృత్తౌ ప్రధాన తాత్పర్యమిత్యాహ - ఇన్నమశ్శబ్దత్తాలేతి - తదుభయ వాసనేతి పాఠే అవిద్యా వాసనా కర్మవాసనా చేత్యర్థః. కళ్ళియానిర్కచ్చొల్లుతే, నివృత్తిప్రార్థనాయాం సత్యాం. నిర్వచనమ్ పణ్ణుకిఱ శ్రుతియున్నడియే, “యాః కాశ్చన కృతయో మమ భగవతి మమ తా నాస్తి తా సు భగవత ఏవ తాః. న మమాహమస్మి భగవత ఏవాహమస్మి” తి శ్రుతిః- ఫలాంతరానుభవ న్యాయత్తాలే, ఐశ్వర్యాద్యనుభవే

సా-సం— తిరుమంత్రత్తిలితి. అస్య నమశ్శబ్దస్య పరోక్త నిర్వాహ మనుపపత్తిఘాటన పూర్వకమాహ తతి- ఇన్నమశ్శబ్దత్తాలే ఇత్యాదినా- శ్రుతిరిహ “యాః కాశ్చ మమ భగవతి భగవత ఏవ తాః” ఇత్యాదిః శ్రుత్యా

మూ — స్వాధీనస్వార్థకర్తృత్వస్వాధీనస్వార్థభోక్తృత్వమాకిరకలైక లైక్యు మిళక్కైయుమ్ శేషిక్కు ప్రదాన తాత్పర్యమెన్ను అనుసంధిప్పార్కళ్ - ఇత్తాల్ ఫలాంతరానుభవదశైయిలుణ్డామ స్వాధీనస్వార్థకర్తృత్వభోక్తృత్వభ్రమఙ్గళ్ మాత్తదశైయిల్ కైంకర్యత్తిల్ ఇల్లాతపడికణ్ణుఅకఱ్పట్టశైయిల్ ప్రార్థికిఱారెన్ఱుకాయిత్తు -

సా. దీ — భోక్తాస్మీత్యనుభవప్రకారం ఇ. స్వాధీనకర్తృత్వం, స్వాధీనోహమస్మీతి లోకస్మి స్వాధీనభోక్తాస్మీత్యాదికళ్ - పరమపదత్తిల్ స్వాధీనకర్తృత్వాది భ్రమమిల్లామైయాల్ తన్నివృత్తిప్రార్థన నిష్ఫలైయెన్న స్వాతంత్ర్యాది భ్రమరహితమాన యాతొరు కైంకర్యముణ్డు అదై ప్రార్థి - కఱవే దేశవిశేషత్తిల్ కైంకర్యమాత్రఫలికుఱుమ్, భ్రమమ్ కలశిన కైంకర్యము కూడామైయాలిత్యాహ - ఇత్తాలిత్యాది యాల్ - కణ్డ కట్టశైయిలే, శాస్త్రత్తాల్ కణ్డపడియే - ఇదిద్వయత్తుక్కు అరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానార్ అరుళిచ్చెయ్ద

సా. స్వా — కళిక్కైయిలే ప్రధానతాత్పర్యమెన్నకొళ్ళలామో! నముక్కుసామాన్యతశ్శబ్దస్వరసమాయిలే యన్నో తాత్పర్యమ్ స్వరసమ్? సర్వానిష్టనివృత్తిపూర్వక సర్వప్రాప్తియాకారమ్ పెత్త ముక్తనుక్కు ఫలాంతరానుభవ స్వాభావ్యాత్తే ఇహోపక్రమేళ్ అత్యంతాసంభావితఙ్కళాకైయాలే అప్రసక్త తన్నివృత్తియైయిలే తాత్పర్యవచనమ్ విరుద్ధమన్నో! ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇత్తాలే ఇతి. ఇఙ్గుచరితార్థమాయిరుక్కుమ నమస్సిలు మిష్టప్రాప్తియుమ్ అనిష్టనివృత్తియుమ్ ప్రార్థనీయమాకైయాలే యథావస్థితఫలప్రార్థనై పణ్ణినాల్ అయథావస్థితఫలత్తై యాచ్ఞై కొళ్ళుక్కు ప్రసక్తికైయాలే యథావస్థితఫలమే పణ్ణు మిడత్తిల్ ముక్తఫలమ్ ఫలాంతరప్రసక్తిస్వాధీన స్వార్థకర్తృత్వ స్వాధీన స్వార్థభోక్తృత్వరహితమానపడియాలే సర్వప్రాప్తిరహితమాన పరమఫలమ్ తరవేణుమెన్ను ముముక్షువదశైయిల్ యథావస్థితఫలపరహితఫలత్తై ప్రార్థిక్కైక్కాక ఏకైకు చతుర్థియుమ్ నమస్సుమెన్ఱపక్షము - ఇవ్వర్థమ్ విరోధిపరిహారత్తాలే కణ్డుకొళ్ళల్ వరు - ఇప్పడి స్వసంప్రదాయాగత ద్వయార్థత్తై సాధిప్పురు యరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానార్ కణ్డ ద్వయార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా. ప్ర — అథ సాంప్రదాయికం నమశ్శబ్దస్య స్వాతంత్ర్య పరత్వం వదన్నుత్తర ఖండ స్యాపి స్వపరత్వేన

సా. వి — అహంకర్తాహం భోక్తేత్యనుభవాదిత భావః - కళిక్కైకళ్, విరోధినం - స్వాధీనకర్తాయిలే, సంకల్పనే. ననుస్వాధీనకర్తృత్వాది జ్ఞానస్యభ్రమరూపత్వాత్తస్య పరమపదే అసంభవాదేవ తన్నివృత్తిర్న ప్రార్థనీయేత్యాశంక్య తన్నివృత్తిప్రార్థనయా తద్దేశీయ కైంకర్య ప్రార్థనం ఫలితం భవతీత్యాహ - ఇత్తాలే ఫలాంతరేతి. ఇల్లాతపడికణ్డు, అభావప్రకారం శాస్త్రతోజ్ఞాత్వా. అకఱ్పట్టశైయిలే, తాదృశప్రకారేణ - తద్దేశస్థ కైంకర్యమిత్యర్థః. నమశ్శబ్దస్య స్వనైర్భర్యపరత్వమితి అరుళాళప్పెరుమాళెమ్బెరుమానా

సా. సం — సంకుచితార్థకస్యాంకోచయుక్తాభావకోపరిసః ఫలదశాయాం స్వాధీనస్వార్థకర్తృత్వాద్యప్రసిద్ధ్యాతన్నిషేధాయోగశ్చేత్యాహ - తేషామనుసంధానస్యాపి తాత్పర్యకల్పనయోపపత్తిం సంపాదయతి - ఇత్తాలితి. ఇల్లాతపడికణ్డు - ముక్తిశారీరత్వస్య పరమసామ్యాపత్తిశ్రుత్యా బాధాదితి భావః. ఏవం పూర్వఖండస్య పరికరోపాయపరః. ఉత్తరఖండః ఫలపర ఇతి వ్యాఖ్యాకృతా - అథాభియుక్త వ్యాఖ్యాభిప్రాయం పూర్వఖండస్యాంగపంచకమాత్రపరత్వముత్తరఖండస్య స్వరూపాది సముచ్చయపరత్వంచ సంభావయన్

మూ— “ పరమాత్మని నారాణాం సర్వభారసమర్పణాత్ । సంజాతం నైరపేక్ష్యంతు నమఇత్యుచ్యతేబుధైః,, ఎన్ఱు ఇజ్గుత్తైచ్చనమస్సై అరుళాళప్పెరుమాళ్ ఎమ్పెరుమానార్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణినార్ - ఇన్దశ్లోకత్తిల్ చొన్న నైరపేక్ష్యమ్ స్వరక్షణత్తిల్ నిర్భరత్వమ్- ఇన్తనిర్భరత్వత్తాలే భర సమర్పణమ్ సూచితమాతల్ స్వనిర్భరత్వపర్యంతమానభరసమర్పణమ్ఇవ్విడత్తేవివక్షితమాతలాకక్కడవతు.

సా-దీ—యోజనాంతరత్తైక్కాట్టుకిరార్-పరమాత్మనీతి-నారాణాంచేతనానాంపరమాత్మనిసర్వభారసమర్పణాత్. ఇష్టప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్తి విషయసర్వభరసమర్పణాదెన్నపడి సంజాతంనైరపేక్ష్యం, స్వస్య నిర్భరత్వం నమఇత్యనేనోచ్యత ఇతి.అస్మిన్శ్లోకేనైరపేక్ష్య పదేన నైర్భర్యముచ్యతేఎన్కిరార్ - ఇన్దశ్లోకత్తిలిత్యాది. ఇన్దనిర్భరత్వత్తాలే యెన్ఱు. ఇప్పతత్తిలుమ్ నారాయణాయ ఎన్కిరచతుర్థీఫలప్రార్థనా

సా-స్వా—పరమాత్మనీతి-నారాణాం,జీవానాం-భగవతిసర్వభారసమర్పణాత్సంజాతంనైరపేక్ష్యంనమఇత్యనేనోచ్యతఇత్యర్థః-నైరపేక్ష్యమర్థమెన్నప్పో మో?అప్పోసిద్ధోపాయసాపేక్షతైయుమ్ తవిరప్రసంగియాతో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇన్దశ్లోకత్తిలితి. ఇప్పడి స్వనిర్భరత్వ మర్థమాకిలితు అంగాంగి పరమఫలజ్గళిలే ఒన్ఱుమన్ఱు. ఇజ్గు ఇత్తైచ్చొల్లుకై వ్యర్థమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇన్దనిర్భరత్వత్తాలేఇతి-

సా.ప్ర— యోజనాం దర్శయతి - పరమాత్మనీత్యాదినా . ననూత్తర ఖండస్థ నమశ్శబ్దస్యోపాయ నైరపేక్ష్య పరత్వ వర్ణనా నౌచిత్య పరిహారాయ నారాయణాయేత్యస్య నమశ్శబ్ద వివక్షిత నైర్భర్యాత్మక నైరపేక్ష్య హేతుభూతరక్షాభర సమర్పణే సంప్రదానజ్ఞాపకత్వాంగీకారో ప్యయుక్తః, ఉపసర్జనతయోపస్థాపనే నోత్తరఖండ స్యోపాయపరత్వా సిద్ధేరిత్యత్ర నైర్భర్యస్యోపాయసూచకతయావా సాధనీభూతభరన్యాసవిశిష్టనైర్భర్యస్యవివక్షితతయావోపాయపరత్వంసిధ్యేదేవేతివదన్రక్షాభరేస్వావన్యయాభావాత్మకనైర్భర్యబోధకత్వేననమశ్శబ్దస్వారస్యంచాస్తీతిసోదాహరణమాహ. ఇన్దశ్లోకత్తిలిత్యాదినా-

సా.వి— రిత్యాఖ్యాతైరుక్తం యోజనాంతరమాహ - పరమాత్మనీతి.నమస్సై, నమశ్శబ్దార్థం-అత్ర నైరపేక్ష్యంనామనైర్భర్యమిత్యాహ-ఇన్దశ్లోకత్తిలితి-అస్మిన్నారాయణాయేతివిభక్తిపదేకైంకర్యమేవార్థః.స్వనైర్భర్యస్య భరసమర్పణ హేతుకత్వాద్భరసమర్పణ మాక్షిప్యతఇతివా నమశ్శబ్దఏవ భరసమర్పణవిశిష్ట నైర్భర్యంవా వివక్షితమితి భరసమర్పణ సిద్ధిరిత్యాహ - ఇన్తనిర్భరత్వత్తాలేఇతి. స్వనిర్భర రత్వపర్యంత మానేతి - మశి, న్యస్తభరస్యమమభరో నేతి శబ్దతో భరనిషేధస్య ప్రాధాన్యేపి అర్థప్రాధాన్యం భరసమర్పణస్యైవేతి మత్వాస్వనిర్భరత్వపర్యంతమాన భరసమర్పణమిత్యుక్తం- నమశ్శబ్దేనైర్భర్య

సా.సం— గమనికాంప్రదర్శయతి-పరమాత్మనీతి-బుధైః,పూర్వాచార్యైః. నమ ఇత్యస్య నైరపేక్ష్యమర్థ ఇత్యుచ్యతఇత్యర్థః - అత్రనైరపేక్ష్యపదస్య దుష్కరకర్మాంతర నైరపేక్ష్య పరత్వవారణాయాహ-ఇన్తవితి- భరసమర్పణహేతుకమేవ నిర్భరత్వమిహ నైరపేక్ష్యమిత్యర్థః - సూచితమితి. శాబ్ద్యత్వా కారణ మాక్షేపసిద్ధమిత్యర్థః- పక్షాంతరమాహ. స్వనిర్భరత్వేతి- ఉభయోరపివివక్షితత్వే వాక్యభేదాద్భరసమర్పణగర్భ స్వనిర్భరత్వ వివక్షోక్తా భరసమర్పణానుష్ఠాన లోపప్రసంగాత్. భరసమర్పణపూర్వకే త్వన్యావధి భరసమర్పణస్య శాబ్దత్వాప్రతీతేస్స్వనిర్భరత్వపర్యంతమాన భరసమర్పణము మివ్విడత్తై వివక్షిత

మూ—— హవిస్సమర్పణత్తిల్ ,,ఇదమింద్రాయ నమమ,, ఎన్నుమా పోలే ,,అహంశ్రీమతే నారాయ ణా యమ,, ఎన్గిఱ్కు భరగర్భ మాక సమర్పిత్తు, నమః, ఎన్ను తన్నుడైయ తువక్కఱుక్కిఱ తెన్నాకై ఇస్సమర్పణయోజనై క్కుస్వరసమ్. ఇన్తయోజనైయిల్ పూర్వఖండమ్ అఙ్గపంచకపరమ్. ఉత్తరఖండమ్ అఙ్గిప్రతిపాదకమ్.

పా.దీ—— పరమెన్నుమిడత్తు- ఇప్పడి సమర్పణమ్ నారాయణాయ ఎన్గిఱ చతుర్థియిలే కొళ్ళవుమామెన్గిఱా రై - హవిస్సమర్పణత్తిలిత్యాదియాల్- ఇంద్రాయ ఎన్ను సమర్పిత్తునమమ ఎన్ను తన్నుడైయ తువక్కఱుక్కఱాప్పోలే భగ గర్భమాక సమర్పిత్తు, ఎన్నై యాత్మరక్షాభరసహితనాకవే సమర్పిత్తేనెన్ను సమర్పిత్తు. స్వరసం, ఉచితమున్ఱై - ఇప్పత్తిల్ పౌనరుక్త్యపరిహారార్థమ్ ప్రతిపాద్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్తయోజనైయిలెన్ను- నైరపేక్ష్యంతు నమ ఇత్యుచ్యతే ఎన్గిఱ యోజనైయి లెన్నపడి . అంగీ, ఆత్మనిక్షేపమ్- కేవలభర గర్భ మాక సమర్పిత్తెన్నార్- అప్పడియన్ఱిక్కే స్వాత్మావై సమర్పిక్కవే ప్రమాణానుసారాద్భరసమర్పణాదికళుమ్

సా-స్వా——సూచితమెన్గిఱపక్షత్తిలేవ చతుర్థ్య ఫలపరమెన్నుమిడత్తు-వివక్షితమెన్నప్పో మోకి వాచకశబ్దమిల్లై యే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- హవిస్సమర్పణత్తిలితి. స్వస్వరూపమ్ నిత్యశేష మాకైయాలే తనక్కు సమర్పణీయత్వముమ్, శరణ్యనుక్కు ఉద్దేశ్యత్వరూపసంప్రదానత్వముమ్ కూడామైయాలే భర గర్భత్వే నైవ సమర్పణీయత్వమెన్నుమిడత్తు - ఆనాల్ చతుర్థియుమ్ నమస్సుమ్ సమర్పణపరమాకిల్ సమర్పణపరపూర్వఖండత్తోడే పునరుక్తి వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ ఇన్తయోజనైయిలితి - చతుర్థీ స్వరూప సమర్పణ పరమ్ - భర ఫలమోస్సమర్పణమ్ తాత్పర్య విషయతయా ర్థకమ్ - నమస్సు మూన్ఱుక్కుమ్ స్వసంబంధనిషేధపరమెన్ను యోజనాంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా.ప్ర—— ఏవంతర్హి పూర్వఖండో వ్యర్థ ఇత్యత్రాహ- ఇన్తయోజనైయిలిత్యాది వా. అథనారాయణాయేత్యస్య ప్రమాణానుగుణ్యేన స్వరూప సమర్పణ ముఖేన భరసమర్పణ పరత్వం నమశ్శబ్దస్య స్వాన్వయనివృత్తి పరత్వంవా, భరసమర్పణే స్వాధీన కర్తృత్వాదినివృత్తిపరత్వం వేత్యుపాయపరత్వే నైవ యోజనాంతరమాహ.

సా-వి——వివక్షాయాం శ్రీమతే నారాయణాయేత్యత్ర భరసమర్పణ ప్రతిపాదనమేవ స్వరసం న కైంకర్యప్రతిపాదన మిత్యాహ - హవిస్సమర్పణత్తిలితి- ఇంద్రాయేదం నమమేత్యత్ర యథా తద్వదిత్యర్థః - అహంమద్రక్షణభరశ్చ శ్రీమతే నారాయణాయైవ మమన ఎన్ను తన్నుడైయ తువకఱుక్కిఱను, స్వేనసహ సంబంధశ్ఛిద్యతే-ఎన్నాల్, ఇత్యుక్త్వా- ఇస్సమర్పణయోజనై స్వరసం - ఇయం సమర్పణ యోజనా ఋజ్వీత్యర్థః - తర్హి పూర్వ ఖండేన పౌనరుక్త్యం స్యాదిత్యత్రాహ- ఇన్తయోజనైయిలితి. అంగపంచకపరతంత్రాంగిప్రతిపాదనం నవివక్షిత మితిభావః. పృథగ్భర సమర్పణాభావేపి స్వరూప సమర్పణేనైవ ధనార్పణవద్రక్షణీయతయా సమర్పణాదేవ అ[illegible]ద్భరసమర్పణఫలసమర్పణే సిద్ధ్యతః-తథైవోత్తరఖండార్థప్రతిపాదక వచనే

సా.సం—— మాతలిన్ఱు క్కు[illegible] అథోత్తరఖండస్య సమర్పణ పరత్వ ఏవ స్వయం యోజనాంతరమప్యాహ - ఉండివరితి. భర గర్భ మా[illegible] - భరోపి శబ్దత ఏవ సమర్పణీయ కోటావంతర్భావ్యః - నతుస్వరూపమాత్ర మిత్యర్థః. తన్నుడైయ [illegible]వకుఱు, స్వస్యస్వశేషత్వ రూపంస్వరక్షణే స్వస్యస్వామిత్వ రూపంచ సంబంధ మిత్యర్థః. స్వాగసమ[illegible]త్తర ఖండస్థ పద సంగతి స్వరస ఇత్యర్థః. ప్రయోజనాంతర మాహ -

మూ— ‘‘అహమద్యైవమయాసమర్పితః,, ఎన్కిఱపడియేఇవ్విడత్తిల్ నాళ్ శ్రీమానాన నారాయణ మూర్త్తుమ్‌సమర్పిక్కై, ‘‘యత్సంరక్ష్య త యాప్యతే. తవైవాస్మిహి భరః,, ఇత్యాది కళిల్ప డియే స్వరక్షణ భరముమ్, స్వరక్షణ ఫలముమ్, అవన తెన్నిక్కై అభిప్రేతమాకవుమామ్- నమః, ఎన్కిఱవిత్తాలే ఆత్మాత్మీయఙ్గళొడుమ్, స్వరక్షణతత్ఫలఙ్గళొడుమ్, తనక్కుత్తవక్కత్తైకాట్టుకిఱతు- పరసంబంధవిధియుమ్,స్వసంబంధనిషేధత్తిలుమ్, తాత్పర్యమాకైయాలే ఇచ్చతుర్థీనమస్సుక్కళ్ ఇరణ్డుక్కుమ్ ఫలముణ్డు. ఇస్సమర్పణంతన్నిలుమ్

సా.దీ—అతిల్ అభిప్రేతమా మెన్కిఱార్- అహమద్యైవేత్యాదయాల్.అహమ్, ఆత్మీయసహితోహమిత్యర్థః- సంరక్ష్యతయాప్యతే, సంరక్ష్యతయా సమర్పణన్నామ రక్షారూపఫలవిశిష్టతయాసమర్పణమ్- ‘‘అహమపితవైవాస్మిహిభరః,, ఎన్నుమిడత్తిల్ రక్షాభరవిశిష్టమాక ఆత్మసమర్పణమ్ తోన్ఱుకిఱతు. ద్వయోత్తర ఖండార్థప్రతిపాదకమాన వివ్వచనఙ్గళిల్భర సమర్పణ ఫలసమర్పణఙ్గళై చ్చొల్లుకిఱపడియేఇజ్ గు మర్థాత్సిద్ధిక్కుమెన్నపడి- ననుచతుర్థీయిల్ స్వరూపభర ఫలఙ్గళుక్కుపరసంబంధవిధియిలే స్వసంబంధనిషేధముమ్ సిద్ధిక్కుమే. నమస్సిల్ స్వసంబంధనిషేధత్తిలే పరసంబన్ధవిధియుమ్ సిద్ధిక్కుమాయిరుక్కచతుర్థీయుమ్‌నమస్సుమిరణ్డుమానాల్ పునరుక్తిదోషమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. పరసబంధవిధియిలుమిత్యాది. పరసంబంధవిధిమాత్రత్తిలుమ్ స్వసంబంధనిషేధమాత్రత్తిలుమెన్నపడి . ఇన్నమశ్శబ్దత్తుక్కు పునరుక్తివారాముల్ ఇన్నముమొరుఅర్థ మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఇస్సమర్పణత్తిన్నిలుమెన్ను - ఉత్తరఖండత్తుక్కుసమర్పణపర

సా-స్వా-అహమద్యైవమయాసమర్పితఇతి.ఇన్నుస్వరూపభరఫలఙ్గళుక్కుపరసంబంధవిధౌస్వసంబంధనిషేధస్యార్థసిద్ధత్వాత్స్వసంబంధనిషేధేపరసంబన్ధవిధేరర్థసిద్ధత్వాదన్యతరవైయర్థ్యమ్‌ప్రసజ్యేయాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ -పరసంబంధవిధియిలుమితి-వాచకశబ్దసత్వార్థికత్వకథనమనుచితమెన్నుతాత్పర్యమ్-పరసంబంధవిధిరాస్వసంబంధనిషేధస్యార్థసిద్ధావపినమస్సుక్కర్థాంతరమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ -ఇస్సమర్పణత్తిన్నిలుమితి-

సా-ప్ర—అహమద్యేత్యాదినా అథ‘‘నమస్కారాత్మకంయస్మైవిధాయాత్మనివేదనమ్ । ముక్తదురితోఖిలా

సా-వి— వ్యర్థోర్థ ద్విశ్యతఇతితత్రైవస్యాదిత్యాహ- అహమద్యైవేతి-తవైవాస్మిహిభరఇతిఅహమర్థస్యభరత్వం రక్షణీయత్వేనేతిభావః - అభిప్రేతమాకవుమామ్, సమర్పిక్క అభిప్రేత మాకవవు మామిత్యన్వయః. స్వరూపసమర్పణా త్తాత్పర్య వశాద్భర సమర్పణఫలసమర్పణే సిధ్యతఇతిభావః. తవక్కత్తమ్మై, సంబంధాభావం-ఏవంచసతి చతుర్థీ నమశ్శబ్దయోరపిపరసంబంధవిధి స్వసంబంధనిషేధకత్వేన సాఫల్యమిత్యాహ :-పరసంబంధవిధియిలుమామిత్యన్వయః- నిరపేక్ష కత్వేనార్థ్వముభౌవాపి నమశ్శబ్దాన్వయ ఇత్యాహ -’ఇస్సమర్పణమ్ తన్నిలుమితి .

సా. సం— అహమద్యైవేతి . సమర్పిక్కవే, స్వరూపే సమర్ప్యమాణే సతీత్యర్థః - ఇత్యాది కళిలిత్యాది శబ్దేన ‘‘తేన సంరక్ష్యమాణస్య,,తి శ్లోక సంగ్రహః. అభిప్రేతమాకవు మామ్, అర్థాసిద్ధ ఇత్యర్థః- అభియుక్త యోజనాయాం నమఃపదే నాయమర్థో వివక్షిత ఇత్యర్థః- అస్మిన్పక్షే నారాయణాయేతి పదేనేతి భిదా - అస్మిన్పక్షే నమఃపద వివక్షిత మాహ - నమః ఎన్కిఱవిత్తి- ఏవంసతి చతుర్థ్యాంతనమఃపదయోస్సాఫల్యమాహ. పరేతి- ప్రకారాంతరేణాపి నమసస్సాఫల్యమాహ - ఇస్సమర్పణా మితి.

మూ— పరనిరపేక్ష కర్తృత్వాది కర్తృనిషేధ స్తైక్యకాక నమః ఎన్కిర శబ్దము మాం- స్థూల ప్రక్రియయై కొణ్డాలుమ్, నమామి ఎన్కిర పదత్తాల్ ఆత్మ సమర్పణార్థ మెన్ఱు వ్యాఖ్యానమ్బణ్ణిన పక్ష, స్తోత్రప్రక్రియయైయాలే ఇన్నమశ్శబ్దమ్ సమర్పణపర్యన్తముక సంగతమ్- ఇప్పడి ఉత్తరఖండత్తాల్ ఆత్మసమర్పణ పరమాక అనుసన్ధిప్పార్క ఇతుక్కు అనురూపమాయ్ స్వరూపానుబన్ధియాన ఫలవిశేషముమ్ శేషత్వత్తాల్ ప్రాప్తమ్ .

సా.దీ— యోజనైయిల్ నిర్వాహాన్తరమ్ [illegible] మకిరార్- స్థూలప్రక్రియ [illegible] ఇత్యాదియాల్- స్థూలప్రక్రియై యావతు? ‘‘నమనంనమః,, ఎన్ఱు వ్యాకరణప్రక్రియై. పదస్తోత్రమాకత్ [illegible] ప్రక్రియ పదవిషయ స్తోత్రమ్. అతిల్ నమామ్యహ [illegible] ‘‘దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః । అతో హమపి తే దాస ఇతి మత్వా నమామ్యహమ్,, మెన్ఱు నమశ్శబ్దార్థ వాచి నమశ్శబ్దత్తాల్ సమర్పణ పరమాక చ్చొల్లి ఉత్తరఖండమ్ సమర్పణ పరమాయ్ చతుర్థీ ఫలపరమాకాత పక్షత్తిల్ ఫలప్రార్థనైయితమాక సిద్ధిక్కిరార్- ఇప్పడీత్యాదియాల్. ఇతుక్కు- ఇప్పడి [illegible] స్వరూపానుబన్ధియాన,

సా.స్వా— [illegible] యోజనైక్కిల్ [illegible] స్వకారాదిపద [illegible] ? [illegible] దికళ్ బాధితమాయిరుక్క- యోగార్థ స్వీకార [illegible] మా ? ఎన్నవరుళి [illegible] స్థూలప్రక్రియై యై కొణ్డాలుమితి - పదస్తోత్రే . స్వనిష్ఠాను [illegible] పదవ్యాఖ్యానాత్మక మన్త్రరాజ పదస్తోత్రే నమామీతి పదవ్యాఖ్యానే‘‘ దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః । అతోహమపి తే దాస ఇతిమత్వా నమామ్యహమ్,, మిత్యత్ర ‘‘ [illegible] వేదన,, [illegible] ఆత్మసమర్పణ పరతయా వ్యాఖ్యాత [illegible] - ‘‘ ద్వయేన శరణం వ్రజే,, [illegible] ప్రకారమా విరుద్ధ [illegible] పరత్వమేయో [illegible] ఉపరమెన్నవొణ్ణుమో ? అప్పొతు మన్త్ర [illegible] ప్రకారమాయ్ సూతేవి [illegible] సాంగభర [illegible] పర్ ణుకిరేనెన్ఱు [illegible] విరుద్ధమాకాతో? ఎన్న [illegible] ఇప్పడీత్యాది.

సా.ప్ర— నాక మానత్తు [illegible] నమామ్యహ,, మిత్యత్ర [illegible] సమర్పణపరత్వేన నారాయణశబ్దస్య సమర్పణప్రతి [illegible] వహాయపరత్వ మిత్యాహ స్థూల [illegible] ఇత్యాది నా- ఏవం ఖణ్డద్వయస్యాంగాంగి [illegible] ఫలం [illegible] ఇత్యాదినా-

సా వి— ‘‘నమశ్శబ్దశ్చ ప్రధానార్థం వాచ్యోత్ర [illegible] ఇతి వక్ష్యతి,, ఇత్యుక్తరీత్యా నమశ్శబ్దస్య సమర్పణపరత్వేనా న్వయ ఇత్యాహ - స్థూలప్రక్రి [illegible] వర్ణ [illegible] స్యైకపద్య వివక్షయా- పదస్తోత్ర ప్రక్రియయా తే, స్వనిష్ఠానుష్ఠాన పదవిషయ స్తోత్రం. తత్ర ‘‘దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః । అతో హమపి తే దాస ఇతి మత్వా నమామ్యహమ్,, మిత్యత్ర సమర్పణతయా వ్యాఖ్యాతం - నమ ఉత్తర ఖండ స్యో పాయపరత్వ యోజనాయాం ఫలం కథం [illegible] సామర్థ్యాత్ సిద్ధ్యతీత్యాహ - ఇప్పడి ఉత్తరఖండత్తాల్ ఇతి.

సా - సం — పరమాత్మనీ త్యుక్తాభి యుక్త యోజనాతోపి స్వరస మహాబుభుక్ష్వాభి హిత విధయా నమశ్శబ్ద యోజనాన్తర మాహ - స్థూలేతి - స్థూల ప్రక్రియా నమస శ్శేషభూతస్య స్వరూప ప్రవృత్తి సాంగ భరన్యాస పరతా రూపా. మన్త్రరాజ పదస్తోత్రే ‘‘నమస్యామి [illegible] మత్స్వ [illegible] నివేదన,, మిత్యుక్త్యా ప్రక్రియయా లే ఇత్యుక్తిః- స్వతఃప్రాప్తం, అర్థసిద్ధ [illegible]

మూ— పూర్వోక్త మాన పడియే ఫల పర మాక ఉత్తరఖండత్తై అనుసంధిప్పారుః ఇవ్వాత్మ రక్షా భరసమర్పణమ్ ఉపాయపరమానపూర్వఖండత్తిల్ శరణశబ్దాన్వితమాన క్రియాపదత్తిలే అనుసంధేయమ్. ఇప్పడిద్వయత్తిల్ పదఙ్గళిలడైవ శబ్దార్థ స్వభావఙ్గళాలే పురుషకారయోగమ్, అతిన్ నిత్యత్వమ్, ఉపాయ వైశిష్ట్యమ్, శరణ్య గుణపూర్ణత్వమ్, సంబంధవిశేషమ్,

సా. దీ— యావత్స్వరూప భావియాన వైన్నై. ఉత్తరఖండమ్ ఫలపరమెన్నుమ్ పక్షత్తిల్ పూర్వఖండమ్ భరసమర్పణపరమెన్ను పూర్వమేవోక్తమిత్యాహ- పూర్వోక్త మాన విత్యాదియాల్- ఇసిద్వయత్తిల్ పదఙ్గళిలడైవ శబ్దార్థస్వభావఙ్గళాలే సిద్ధిక్కుమవఱ్ఱై యనుక్రమిక్కిఱార్. ఇప్పడిద్వయత్తిలిత్యాదియాల్- పురుషకారయోగమ్ శ్రీశబ్దార్థమ్. అతునిత్యత్వమ్ మతుప్పిల్ - ఇతిలే ఉపాయ వైశిష్ట్యముమ్, ఉపాయస్య శ్రీవిశేషణ విశిష్టత్వమ్- నారాయణపదే శరణ్యస్య గుణపూర్ణత్వమ్. సంబంధవిశేషః, శరీరశరీరిభావాదిః.

సా. స్వా— ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణుకిఱవన్ శేషత్వరసికనాకైయాల్ ఇవనుక్కు పురుషార్థాంతరమ్ విరుద్ధమాకైయాలుమ్ “స్వరూపఫలనిక్షేప స్త్వధికో మోక్షకాంక్షిణా,, మెన్కిఱపడియే దళ్ళ్రియూత్మకమాన సమర్పణత్తుక్కు ఫలాంతర మనుచితమాకైయాలుమ్ ఫలవిశేష మర్థసిద్ధమెన్నపడి - ఇప్పడియుత్తర ఖండత్తిలే అంగి శాబ్దమాక సిద్ధిక్క విస్తపక్షత్తైవిట్టు ప్రధాన మాన వంగిసిద్ధియై యనాదరిత్తు ఉత్తరఖండత్తై ఫలపరమాకయోజిక్కిఱ పూర్వయోజనై అనుపపన్నమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పూర్వోక్తమానపడియేఇతి. పూర్వయోజనైయిలే పూర్వఖండ ముపాయపర మాకైయాలే శరణశబ్దాన్విత క్రియాపదత్తిలే భరసమర్పణమ్ శాబ్దమాకవుమ్, ఆర్థమాకవుమ్, సిద్ధిక్కిఱతెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడి ద్వయత్తిలిరణ్డు యోజనైయుమ్ పూర్వాచార్య సమ్మతమాకిల్ గద్యాదికళిలుమ్, మత్తరహస్యాదికళిలు మిరణ్డామ్ యోజనైయై యరుళిచ్చెయ్యామలిరుప్పానేన్ ప్రథమయోజనైయే “ సీతామువాచాతియశాః,, ఇత్యాద్యుపబృంహణాను గుణ్యత్తాలుమ్, ఫలముమ్ శాబ్దమాకైయాలుమ్, సంప్రదాయ బాహుళ్యత్తాలుమ్, సర్వసమ్మతైయెన్నుమిటవుళ్ళమ్మత్తిరణ్డామ్ యోజనైయైవిట్టు ప్రథమయోజనైయైత్తానే బుద్ధిసౌకర్యార్థమాక బహుధావ్యాకీర్ణఙ్గళాన వర్థఙ్గళై సంకలనమ్పణ్ణి ఉపసంహరిక్కిఱార్. ఇప్పడిద్వయత్తిలితి- పురుషకారయోగః శ్రీపదే- మతుప్పిత్యమే తన్నిత్యత్వ ముపాయవైశిష్ట్యం - నారాయణపదే శరణ్యగుణ

సా. ప్ర— అర్థ ఫల యోజనాయా అపి శాబ్ద ఫల యోజనా శ్రేష్ఠేత్యభిప్రాయన్నాహ - పూర్వోక్తేత్యాదినా - ఇయతా ప్రబంధేన ప్రతిపాదితాన్ వివిధానర్థాన్ సంకలయ్యాహ. ఇప్పడిద్వయత్తిలిత్యాదినా - “ శ్రీయతేచాఖిలైర్నిత్యం శ్రయతేచ పరంపదమ్ । శృణాతినిఖిలాన్ దోషాన్,, నిత్యాదివ్యుత్పత్తిభిః పురుషకార యోగోపాయ వైశిష్ట్య శ్రీశబ్దశాబ్దే-పురుషకారయోగస్యనిత్యత్వంమతుపిశాబ్దమ్ -

సా. వి— ఫలప్రార్థనాయా ఆర్థత్వాపేక్షయా శాబ్దప్రాధాన్యస్య జ్యాయస్త్వాదుత్తరఖండః ఫలపర ఇతి పక్ష ఏవ సర్వైః పరిగృహీత ఇత్యభిప్రేత్యోప సంహరతి- పూర్వోక్త మానపడియేఇతి- ద్వయ ప్రతిపాదితార్థాన్ సుఖానుసంధానాయ క్రమేణదర్శయతి. ఇప్పడి ద్వయత్తిలితి-

సా. సం— వైలక్షణ్యస్ఫోరణాయ ప్రాగుక్త పక్ష ముపక్షిపతి - పూర్వోక్తమానేతి-అథానుసంధానసౌకర్యాయ ఖండద్వయ ప్రతిపన్నార్థాన్ క్రమేణానుక్రమతే. ఇప్పడీత్యాదినా.

మూ—దివ్యమంగళ విగ్రహయోగమ్, అంద శేషభూత నిష్ఠయుమ్ తున్రై, అతిల్ ఉపాయత్వ ప్రకారమ్, వశీకరణ విశేషమ్, తత్పరికరజ్ఞళ్, అధికారవిశేషమ్, ప్రాప్య వైశిష్ట్యమ్, గుణవిభూతి విశిష్ట ప్రాప్యత్వమ్, కైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వమ్, కైంకర్య ప్రార్థనై, సర్వవిధ కైంకర్యలాభమ్, సర్వానిష్ట నివృత్తి, అతినుడైయ ఆత్యంతికత్వమ్, పరాధీన పరార్థకర్తృకత్వం, తథావిధ భోక్తృత్వమ్, ఎన్నివైప్రధానమాయ్ ఇత్తుక్కు అపేక్షితజ్ఞళు మెల్లామ్ సిద్ధసాధ్య విభాగ వత్తానఉపాయమెన్నుమ్, ఉపేయమెన్నుమ్, ఇరణ్డు ప్రధాన ప్రతిపాద్యజ్ఞళోడే కూడ వకుప్పుణ్డు ప్రకాశితజ్ఞళాయిత్తు.

సా.దీ— మాతాపితేత్యాది శ్రుత్యుక్తశ్చ. చరణశబ్దే దివ్య మంగళవిగ్రహయోగః - అతిల్, అవ్విగ్రహత్తిలే - ఇతువుమ్ చరణశబ్దత్తిలే. శరణ శబ్దే చరణయోరుపాయత్వమ్. ప్రపద్యే ఎన్నుమతిల్ వశీకరణ విశేషమ్- క్రియాపదత్తిలు న్దుననిలే అధికారవిశేషమ్ - ఉత్తర ఖండే శ్రీమచ్ఛబ్దే ప్రాప్యవైశిష్ట్యమ్ - నారాయణశబ్దే గుణవిభూతి విశిష్ట ప్రాప్యత్వం. చతుర్థ్యాం కైంకర్యప్రార్థనా - నమస్సిల్ సర్వానిష్టనివృత్త్యాది-ఆత్యంతికత్వం నామ? అభావనుద ఙా-పరాధీనపరార్థకర్తృకత్వమ్. పరార్థత్వం. పరప్రయోజనైక ప్రయోజనత్వమ్. తథావిధం, పరాధీనపరార్థత్వయోరుపమైనై - సిద్ధోపాయం, శ్రీమన్నారాయణః - సాధ్యోపాయోऽత్ర శరణాగతిః - సిద్ధోపేయశ్చ శ్రీమన్నారాయణ ఏవ - సాధ్యోపేయం భగవత్ప్రీతి పూర్వకానుభవ కైంకర్యాది. ద్వివిధమాన ఉపాయముమ్ పూర్వ ఖండ ప్రతిపాద్యమ్- ద్వివిధమాన ఉపేయ ము

సా.స్వా—పూర్ణత్వం సర్వవిధసంబంధః-చరణశబ్దే విగ్రహయోగః- దాసస్యాశ్రయణౌచిత్యం- తతఏవ తయోరుపాయత్వ ప్రకారః - శరణశబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదే సమర్పణరూపవశీకరణం మహావిశ్వాసాదిపరికరః. ఉత్తమపురుషే ఆకించన్యమ్- ప్రాప్యస్య శ్రీవైశిష్ట్యం శ్రీమత ఇతి పదే. నారాయణపదే గుణవిభూతివిశిష్టప్రాప్యత్వం. చతుర్థ్యాం కైంకర్యప్రతిసంబంధిత్వం తత్ప్రార్థనా, సర్వవిధ కైంకర్యలాభమ్. నమసి సర్వానిష్టనివృత్తిః - తదాత్యంతికత్వమ్ - ఇతరత్సర్వం సర్వదాసత్వమ్- శేషం స్పష్టమ్ - సిద్ధేతి సిద్ధోపాయః, శరణ్యః - సాధ్యోపాయః, సమర్పణం- పూర్వఖండార్థః - సిద్ధోపేయః, శ్రీమాన్. సాధ్యోపేయం కైంకర్యమ్ చోత్తరఖండార్థః - ఆనాలుమ్ ద్వయత్తిల్ ప్రథమముపాయ పరమాన పూర్వఖండముమ్ అనంతర

సా. ప్ర— శరణ్యత్వోపయుక్త గుణపూర్ణత్వం శేషశేషిభావసంబంధశ్చ నారాయణపదేన శబ్దే - దివ్య మంగళ విగ్రహయోగ శుభాశ్రయత్వే చరణపదే అర్థః- వశీకరణతదితికర్తవ్యతాభూత గోప్తృత్వవరణకార్పణ్యాధికారి విశేషాశ్శరణ శబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదే అర్థాః- మహావిశ్వాసస్తు క్రియాపదేన శబ్దః. ఆనుకూల్య సంకల్ప ప్రాతికూల్య వర్జనే తు శ్రీమన్నారాయణపదే అర్థే. సర్వవిధకైంకర్యలాభ పర్యంతాశ్చతుర్థ్యంత పదయోశ్శబ్దాః. సర్వానిష్ట నివృత్త్యాదయో నమశ్శబ్దయోజనాభేదేన శబ్దాః- ఇవత్తుక్కు అపేక్షిత జ్ఞళుమెల్లామ్, ఏతదపేక్షిత మృదుత్వపతిపారార్థ్యసర్వోత్తరత్వసర్వశేషిత్వాదయశ్శ్రీమచ్ఛబ్దాది ష్వార్థా అనుసంధేయా ఇత్యర్థః- పరావరతత్త్వస్య సర్వస్యాపి మంత్రరత్నే ప్రతిపాదనేపి

సా.వి— శేషభూతనిష్ఠయుమ్ తున్రై, శేషభూతస్యాశ్రయితుమవలంబనం-ప్రకాశితజ్ఞళాయిత్తు ఇత్యగ్రే కథం ప్రకాశితా ఇత్యత్రాహ-సిద్ధసాధ్యవిభాగవత్తానేతి-సిద్ధోపాయస్సాధ్యోపాయస్సిద్ధోపేయస్సాధ్యోపేయ ఇత్యాకారం ప్రధానప్రతిపాద్యాభ్యాం- కూడ వకుప్పుణ్డు, సంబంధోస్తీత్యర్థః- నను శారీరకశాస్త్రే ఇవ తత్త్వహితపురుషార్థ

మూ—ఇప్పడి శారీరక శాస్త్రత్తిల్ సొల్లె తత్త్వవిశేషముమ్, ఉపాయవిశేషముమ్, ఫలవిశేషముమ్, ఇమ్మంత్రరత్నత్తిలే ప్రతిపాదితమానాలుమ్ ఇతు శ్వేతాశ్వతరమంత్రమ్పోలే ఫలాపేక్షాపూర్వకమాన ఉపాయానుష్ఠానప్రధానమాకైయాల్ ఉపాయ ఫలఙ్గళుడైయ ఉత్పత్తిక్రమత్తోడే శేర్న్త పాఠక్రమత్తాలే ఫలప్రతిపాదకవాక్యమ్ శీర్పట్టాలుమ్ అర్థక్రమత్తాలే ఇతు మున్పడ అనుసన్ధేయమెన్ఱు పూర్వర్కళ్ అరుళిచ్చెయ్వర్కళ్ -

---

సా.దీ—ము త్తరఖండప్రతిపాద్యమ్-ఇమ్మంత్రమ్ ‘‘ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే,, ఎనిఱ మంత్రమ్పోలన్ఱిక్కే- ఉపాయమ్ మున్నే నిర్దేశిక్కైయాల్ క్రమవైషమ్యముణ్డాయిరుక్కిఱతు- అక్కైయాలిరణ్డు మంత్రఙ్గళిలుమ్ అనుష్ఠానత్తిలుమ్ క్రమవైషమ్యముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడి శారీరకేతి. శ్వేతాశ్వతరమంత్రమ్పోలే - అతావతు ? ‘‘ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే,, ఎన్ఱు విడత్తిల్ మోక్షాపేక్షాపూర్వక

సా.స్వా—ముపేయపరమాన ఉత్తరఖండముమెన్ఱిప్పడి క్రమనియమముణ్డో మో? శారీరకశాస్త్రక్రమత్తైయడియొత్తి ఉపాయఫలఙ్గళుడైయ ఉత్పత్తిక్రమత్తాలే ఇన్తక్రమమిరుక్కిఱతెన్ఱిలప్పో పూర్వర్కళ్ ఉత్తరఖండార్థమాన ఫలమవశ్యమ్పూర్వమేవ ఇవ్వధికారిక్కనుసంధేయమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు శేరుమో ? ‘‘ ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే,, ఇతిమంత్రవదితువుమ్ ఫలాపేక్షాపూర్వకోపాయానుష్ఠానపరమాకైయాలేత దేకకణ్ఠమాకవిఙ్గుమ్ ఫలమ్ పూర్వమనుసంధేయమెన్ఱార్కళెన్ఱిలప్పో ఉత్తరఖండమ్ మంత్రాంతరైకరూప్యార్థమాక పూర్వమేవ పఠితమాకవేణ్డావో ? మంత్రాంతరత్తిలే ఫలాపేక్షాపూర్వకోపాయానుష్ఠానపరత్వం క్రమనియామకమానాలుమివ్విడత్తిల్ ఆకాఙ్క్షానిమిత్తానుసరణం ‘‘నతు నిమిత్తమస్తీత్యారోపః,, ఎనిఱ న్యాయత్తాలే నియామకమన్ఱు - విద్యమానక్రమత్తుక్కు శారీరకశాస్త్రప్రకారేణ ఉపాయఫలయోరుత్పత్తిక్రమమ్ నియామకమెన్ఱిప్పోతైక్కు సనిబంధనపాఠక్రమత్తై విట్టు ఉత్తరఖండార్థమ్ పూర్వమనుసంధేయమెన్నైక్కు నియామకమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇప్పడియితి- ఉపాయఫలయోరుత్పాద్యోత్పాదక

సా.ప్ర—హితతమోపాయ పురుషార్థయోః కథం ప్రాధాన్యేన ప్రతిపాద్యత్వముచ్యత ఇత్యత్ర ఫలప్రాధాన్యమప్యౌపచారికం- శాబ్దప్రాధాన్యముపాయస్యైవేత్యభిప్రయన్నాహ- ఇప్పడి శారీరకేత్యాదినా- ఏవముపాయానుష్ఠానప్రాధాన్యముక్త్వోపాయానుష్ఠానాపేక్షిత ఫలోద్దేశరూపోత్తరఖండస్య పూర్వమనుసంధేయత్వం న్యాయసహం పాఠక్రమనిదానోక్తి పూర్వకముపపాదయతి. ఆకైయాలుపాయేత్యాదినా- ఉత్పత్తిక్రమః,

---

సా.వి—ప్రతిపాదకస్మిన్మంత్రే పురుషార్థప్రతిపాదభాగః పశ్చాత్పఠితః. ‘‘ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే,, ఇతి శ్వేతాశ్వతరమంత్రే ముముక్షురితి ఫలప్రతిపాదకాంశః పూర్వం పఠితః. తతశ్చ శ్వేతాశ్వతరమంత్రే నానుష్ఠానేన వైషమ్యం స్యాదిత్యాశంక్య ఫలస్యోపాయానంతరభావిత్వేన పశ్చాన్నిర్దేశేపి ఫలజ్ఞానమంతరేణ ఉపాయప్రవృత్త్యభావాత్ ఫలకామస్యాధికారిత్వేన ఫలానుసంధానం ప్రథమం కర్తవ్యం, తత్రోభయ సంప్రదాయయోరనుష్ఠానవైషమ్యమిత్యాహ . ఇప్పడి శారీరకేతి. శేర్న్త, ఘటితేత్యర్థః- శీర్పట్టాలుమ్, పశ్చాదుక్తమపి- ఇతు, ఫలవాక్యమ్- మున్పడ, ప్రథమం -

---

సా.సం అథాన్యాకాంక్షేయార్థప్రతిపాదకత్వాదుక్తాధానామనుష్ఠానకాలే అనుసంధానక్రమం దర్శయతి. ఇప్పడీత్యాదినా. ‘‘ ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే,, ఇతిమంత్రః ఫలాపేక్షాపూర్వకోపాయానుష్ఠానప్రధానస్తద్వదయమప్యనుష్ఠానానుగుణ్యేనార్థక్రమేణ ఫలప్రతిపాదకాంశః ప్రాగనుసంధేయ ఇతి

మూ— పురుషార్థ పురుషార్థత్రైవిధ్యవిమర్శత్తుక్కు-ప్పిన్ఉపాయవిమర్శముమ్, ఉపాయానుష్ఠానముమ్ పణ్ణాని
శే-ఇప్పడి తిరుమంత్రత్తిలుమ్ ఉపాయఫల ప్రతిపాదకామ్‌శబ్దఙ్గళిల్ క్రమప్రకారఙ్గళైక్కా-ట్టుకొన్నతు-ఫలార్థి
యామ్ అధికారియాకాలి రే ఇవనుక్కు వ్రుపాయానుష్ఠానమ్ పరుపతు.

సా.దీ—ముపాయమనుష్ఠిక్క-ప్పుకురితు-అతువోలేవన్నై-. అర్థక్రమో వానా? అనుష్ఠానక్రమః-ఇని అర్థక్ర
మమ్ తానేతు? ఎన్న శఙ్కైయై క్కరార్- పురుషార్థత్రైవిధ్య ఇత్యాది-ఫలాపేక్షా పూర్వమనుష్ఠాన క్రమత్తై
ఇన్నక్రమమ్ మూలమంత్రత్తిలుమ్ సమాన మెన్కి-రార్. ఇప్పడీతి- «అగ్నిహోత్రం జుహోతి. యవాగూం
పచతి» ఎన్న విడత్తిల్ అర్థక్రమత్తాలే సాధనమాన యవాగూపాకత్తుక్కు మున్బామి శొల్లి యిరుక్క- అప్పడియాలర్థ
క్రమా త్సాధ్యత్తుక్కు- మున్బామి శొల్లలామో? ఎన్న అధికారమ్ ముస్తి ఉపాయానుష్ఠానమ్ తన్నా ధ్వ
మాకైయాల్ విరోధమిల్లై-ఫలప్రాపకనై అధికారమి శేవన్కి-రార్-ఫలార్థియామెన్ను.ఫలవిశిష్టముపాయం

సా.స్వా—భావమిరుక్క-పూర్వమ్ ఫలానుసంధానక్రమత్తుక్కు-అర్థక్రమమేతు? ఎన్నవర్థక్రమత్తై యుపాదికిరార్ - పురుషనితి. «అగ్నిహోత్రం జుహోతి యవాగూం పచతి» ఇత్యత్ర హోమాద్యర్థత్వాద్యవా
గూపాకస్య యథార్థక్రమేణ పాఠక్రమస్య బాధ ఏవం ద్వయాఖ్యమంత్రస్యాప్యనుష్ఠానార్థత్వాదనుష్ఠానస్య
చ ఫలవిమర్శపూర్వకోపాయ విమర్శసాధ్యత్వాత్ఫలవిమర్శమంతరేణోపాయానుష్ఠానానిష్పత్తేరర్థ
క్రమేణ పూర్వమనుసంధేయమిత్యాశయేన్నార్థక శ్లేష్టు కరుత్తు- అనాలుమ్ ద్వయమ్ మూలమంత్ర
వ్యాఖ్యానమానపడియాలే మూలమంత్రత్తిలే ముర్పడ సమస్పిలే ఉపాయత్రైయము అనంతరమ్ చతుర్థి
యిలే ఫలత్రైయము మనుసంధిక్కా-మల్ తద్విపరీతమాక వనుసంధానక్రమమ్ శొల్లలాకుమో?
ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడీతి. క్రమప్రకారమ్, అనుసంధాన క్రమప్రకారము - పాఠక్రమప్రకారముమ
న్నై - పురుషార్థ విమర్శ మధికారాంగాంగ్యాదికళిలే అంతర్గతమాకైయాలే అద్ధ్యాక్కి ఉపా
యానుష్ఠానమ్ పణ్ణానెన్కి-రతు అసంగతమన్నో? పురుషార్థ విమర్శంపిరాపి నిత్యనైమిత్తికాదికళిలే
ఆనుషంగికపాపక్షయ ఫలసాధన క్రియానుష్ఠానమ్పణ్ణుకిరాప్పోలే ఇవ్ గుమ్ పణ్ణలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చె
య్కిరార్ - ఫలార్థియామితి - నిత్యనైమిత్తికాదికళిలే యథాశస్త్రా వానాలుమిఙ్గు ఉపాయమ్ కామ్య
మానపడియాలే కామ్యఙ్గళిల్ ప్రధానఫలకామనై అధికారమాన పడియాలే తదఙ్గము ఫలవిమర్శమ్ పూర్వ

సా.ప్ర— ఉపాయఫలస్వరూపయోఃపానిక్రమః- అర్థక్రమస్తు ఫలాపేక్షాయా అనుష్ఠానపూర్వభావిత్వాత్పూ
ర్వ్యమితి సంప్రదాయః. ఉక్తప్రకారేణ ఫలపరాంశస్య పూర్వమనుసంధేయత్వం మూల మంత్రేపి సమాన
మిత్యాహ. ఇప్పడి తిరుమంత్రత్తిలుమిత్యాదినా. మూల మంత్రస్యోపాయఫలపరయోజనాయా మయంక్రమోను

సా.సం— పూర్వాచార్యా వదంతిత్యర్థః. అర్థక్రమస్యాపూపంచ దయ్యాప్యేషాముక్తిన్యాకైవేత్యాహ-
పురుషనితి- ఇత్థమనుష్ఠాన కాలే అర్థక్రమాత్పాఠక్రమ బాధం మూలమంత్రే వ్యతిదిశతి- ఇప్పడీతి. ఉత
యత్రాపి జపాపాయథా పాఠ మేవానుసంధానమ్- అనుష్ఠానకాలే త్వర్థక్రమాదిని గోచ్యమ్- నమఖండ
ద్వయాత్మకే వైదిక తాంత్రికద్వయే అనుష్ఠానకాలే ఏవ అర్థక్రమో ను సంధేయోస్తు, అఖండ కేవలవై
దికేపదశోత్తరశబ్ద పాఠతోనప్యన్యక్రమకత్వమర్థక్రమావకాశ ఇత్యత్రాహ ఫలార్థి యామితి-ఇవనుక్కు-మితి-

మూ— "ద్వయేనశరణం ప్రపద్యే-ద్వయార్థస్సరణాగతిః" ఎన్ఱు అభియుక్తర్ పాశురజ్గళాలుమ్ ద్వయమ్ ఉపాయానుష్ఠానత్తై ప్రధానమాక ప్రకాశిప్పిక్కిఱతు. ఇజ్గు పూర్వఖండముమ్ చతుర్థ్యంతపదజ్గళుమ్ నమస్సుమాక మూన్ఱు అవాన్తర వాక్యజ్గళానాలుమ్ తిరళ ఉపాయ ప్రధానమాన ఒరు వాక్యమాయ్ త్తలైక్కట్టుక్కిడవతు -

పా దీ— ప్రాధాన్యేన ప్రతిపాదయతి. ద్వయమిత్యాది. అత్రాభియుక్తోక్తిమ్ ఎడుత్తుక్కిరార్. ద్వయేనశరణం ప్రపద్యే ఇత్యాదినా- ఇతి అవాంతరవాక్యత్రయ ప్రదర్శన పూర్వకం మహావాక్య ముపాయప్రధానమేకం భవతీత్యాహ. ఇజ్గు పూర్వఖండముమిత్యాదియాల్- మహావాక్యమ్ సార్థం దర్శయన్నిగమయతి.

సా. స్వా—నువశ్యమ్ ఎణు మెన్ఱుకరుత్తు-ద్వయముపాయానుష్ఠానపరమాకిలన్ఱో ఇప్పడి శొల్లలావతు? "ద్వయమర్థానుసంధానేనసహ సదైవంవక్తా" ఎన్ఱపడియే కేవలపురుషార్థతయా నుసంధేయమన్ఱో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ద్వయేనేతి - పాశురజ్గళాలు మితి భగవచ్ఛాస్త్ర సముచ్చయః - ఇప్పడి చతుర్థియులుమ్ నమస్సిలుమ్ క్రియాపదాధ్యాహారమ్ పణ్ణినాల్ ద్వయమ్ మూన్ఱు వాక్యమాకైయాలే పరస్పర మనన్వితమాయ్ పృథఙ్మంత్రమాక ప్రసంగియాతో? వాక్యభేదదోషముమ్ వారాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్గుపూర్వఖండముమితి - అవాంతర వాక్యమ్ మూనానాలుమ్ వాక్యైకవాక్యతయా ఏకవాక్యమాకైయాలే ఏకమ్మహావాక్యార్థమాకిర తెన్ఱుకరుత్తు- వాక్యైకవాక్యతయా మహావాక్యార్థమేకమానాలుమ్ ఫలప్రధానమాకలాకాతో? ఎన్ఱ శంకావారణార్థమ్ ఉపాయప్రధానమానేతి. ఉపాయానుష్ఠానార్థత్వాదుపాయప్రధానక వాక్యార్థకథనమెన్ఱుకరుత్తు - అంగాలు మెనక్కినిష్టమెల్లామ్ కళ్ళియక్కడవతు, కైంకర్యమ్ పణ్ణక్కడవేన్, సమర్పణమ్ పణ్ణానిఱ్కిఱేనెన్ఱు మూన్ఱు వాక్యార్థమ్ ప్రతీతమానపడియాలే

సా. ప్ర—సన్దేహ ఇతి భావః-ద్వయస్య ప్రాధాన్యేనోపాయానుష్ఠానపరత్వే సమ్మతిమాహ-ద్వయేనేత్యాదినా- ఏవం తద్విషయపరిపూర్ణానుభవ పూర్వక కైంకర్యప్రాప్తేరపి విరోధి నివృత్తి పూర్వికాయా ఏవాభ్యర్థనీయత్వాన్నమశ్శబ్దార్థాను సంధాన పూర్వకమేవ చతుర్థ్యంతశబ్దార్థానుసంధానం స్యాత్తథానుసంధేయార్థ ఏకః కః? కశ్చ తదనుసంధానప్రకారః? సచ కంథవా వాంతరవాక్యభేదా విరోధీత్యత్రాహ. ఇజ్గుపూర్వఖండము మిత్యాది- ననుప్రతిబంధక నివృత్తిరపి కైంకర్యార్థేతి తదభిలాష పూర్వకమేవానిష్ట నివృత్తిః

సా-వి—ఇహ శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ శరణం ప్రపద్యే ఇత్యేకం వాక్యం, శ్రీమతే నారాయణాయేత్యేకం వాక్యం, నమ ఇత్యేకం వాక్య మితి త్రీణి వాక్యానీతి వదత్ త్రయాణామవాంతర వాక్యానాం సముదాయరూపేణ ఉపాయప్రధాన విశిష్టార్థ ప్రతిపాదకతయా ఏకవాక్యత్వమిత్యాహ - ఇజ్గుపూర్వఖండమితి- తిరళ, సముదాయరూపేణ పిండీభూయ. ఒరువాక్యమాయ్ త్తలైక్కట్ట క్కడవతు, ఏకం వాక్యం సత్సమాప్తం భవతి- "అర్థైకత్వాదేకంవాక్యం సాకాంక్షం చేద్విభాగస్స్యాత్" ఇత్యేకవాక్యత్వలక్షణయోగాదితి భావః-

సా సం— మూలమంత్రేణ శరణ ముపగచ్ఛతో పీత్యర్థః- పూర్వం శ్వేతాశ్వతర మంత్రదృష్టాంతేన అస్యానుష్ఠేయార్థ ప్రకాశనపరత్వ ముపపాదితమ్. అథాభియుక్తవాక్య పరామర్శేనాప్యనుష్ఠేయార్థ ప్రకాశకత్వం స్థాపయతి - ద్వయేనేతి- ఉపాయానుష్ఠాన ప్రధానతామేవ ఖండద్వయమేకీకృత్యైకవాక్యార్థ ప్రదర్శనేనోపపాదయతి- ఇజ్గేత్యాదినా-తిరళ,సమ్భూయ -

మూ—ఎజ్ఞనే యెన్నిల్? సర్వస్వామియామ్ సర్వ ప్రకార నిరతిశయభోగ్య నాయ్ పెరియపిరాట్టియా రోడు పిరివిల్లాత నారాయణన్ తిరువడికళిల్ స్వరూప ప్రాప్తమాన సర్వదేశ,సర్వకాల,సర్వావస్థోచిత సర్వవిధకైంకర్యత్తుక్కుమ్‌విరోధియాన సర్వముమ్ కళిన్దు పరిపూర్ణ కైంకర్యమ్ పెఱుకైక్కు అకించననాన అడియేన్ స్వరక్షణ భరాదికళిల్ ఎన్క్కు అన్వయమఱుప్పతి శ్రీమానాన నారాయణన్ తిరువడి కళిలే అఙ్గ పంచక సంపన్నమాన ఆత్మరక్షాభర సమర్పణమ్ పణ్ణుకిరేనెన్ఱు ద్వయత్తిల్ తిరణ్డ పొరుళ్-

సా.దీ— ఎజ్ఞనేయెన్ని లిత్యాదియాల్- సర్వస్వామి యామ్, ఉత్తరఖండత్తిల్ నారాయణ శబ్దార్థమ్. సర్వప్రకార నిరతిశయ భోగ్యనాయ్, పెరియ పిరాట్టియా రిత్యాది- శ్రీమతే శబ్దార్థమ్- స్వరూప ప్రాప్తేత్యాది నమశ్శబ్దార్థం.పరిపూర్ణేతిచతుర్థ్యర్థమ - అకించనేత్యాది ఉత్తమనిలర్థమ్- స్వరక్షాభరాదికళిలిత్యాది అర్థసిద్ధార్థమ్- శ్రీమానాన విత్యాది- పూర్వఖండ శ్రీమన్నారాయణశబ్దార్థమ్ - తిరువడికళిలితిచరణశబ్దార్థమ్-అఙ్గపంచకేత్యాదిప్రపద్యేశబ్దార్థమ్॥—॥ఇప్పడిమహావాక్యార్థత్తై ప్రకాట్టి

సా.స్వా—పరస్పరాకాఙ్క్షయుమ్‌అన్వయముమిల్లాత విధిలైక వాక్యత్తైయు మజ్ఞనే? ఎన్ఱుశంకిత్తు త్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా - సర్వస్వామియాయి త్యాది పెఱుకైక్కిత్యంత ముత్తరఖండార్థమ్. అకించననాన విత్యాది పూర్వఖండార్థమ్. భరసమర్పణం కరోమీత్యుక్తే కిమర్థమిత్యాకాంక్షాయాముత్తరఖండార్థస్య ఫలతయా న్వయా దేకవాక్యార్థత్వ మిత్యుక్తమస్తు -

సా.ప్ర—ప్రార్థనసి యతకథంనమశ్శబ్దార్థానుసంధానస్యప్రాథమ్యమితిచేదిత్థమ్-పరిపూర్ణానుభవపూర్వకకైంకర్య రూపఫలస్వరూప పర్యాలోచనేముక్త్యవస్థాభావిత్వేన స్వాధావిక స్యవతస్యానాదికర్మప్రవాహప్రతిబంధకత్వా వగమాత్ప్రతి బంధనివృత్త్యపేక్షాయాఏవప్రాథమ్యో పపత్తేః- ఏవం తర్హ్యర్థస్మాన్మలవాక్యవిరోధినివృత్తేః ప్రాక్కైంకర్యోక్తి ర్యుక్తేతి చేన్న. విరోధిత్వస్య ప్రతియోగినిరూప్యత్వేన విరోధప్రతిసంబంధి నిర్దేశ రూపత్వేనాభిలాషవిషయో క్తిస్వా భావా దిత్యలం విస్తరేణ- సర్వస్వామినస్సర్వప్రకారనిరతిశయ భోగ్యస్య శ్రీమతో నారాయణస్య చరణయోరనన్యార్హ శేషభూత స్వరూపానురూప సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత, సర్వవిధ కైంకర్యస్య విరోధిభూత పుణ్యపాపాత్మక సర్వకర్మ నివృత్తిపూర్వకం తత్కైంకర్య లబ్ధయే ఉపాయాంతర శూన్యోహం మద్రక్షణ ఫల భరయో ర్మమాన్వయాభావస్యాత్తథా శ్రీమన్నారాయణ చరణయో స్సాంగభర సమర్పణం కరోమీతి ద్వయస్య సంకలితార్థ ఇతి ఎజ్ఞనేయెన్ని లితి వాక్యస్యార్థః. భగవదనన్యార్హ శేషభూతాత్మ స్వరూపాను రూపభగవత్కైంకర్యప్రాప్త్యుపాయభూతభక్తితదుపాయాది రహితతయాఽకించనోఽభగవదధీన స్వరూపస్థితి ప్రవృత్తికోహం

సా.వి— అర్థైకత్వా త్ప్రయోజనైక్యాదితి భావః. కథంవిశిష్టార్థ ప్రతిపాదకత్వ మిత్యాకాంక్షా పూర్వక ముప పాదయతి - ఎజ్ఞనేయెన్ని లిత్యాదినా. పిరివిల్లాత, విశ్లేషరహితస్య. కళిన్దు, నివర్త్య- పెఱుకైక్కు, ప్రాప్తుం. అఱుమ్పడి, భిన్నాశ్చ యథాస్యు స్తథా. తిరణ్డ పొరుళ్, నిష్కృష్టార్థః.

సా.సం— తిరణ్డ పొరుళితి - తథాచార్థైకత్వాదేకం వాక్యమితి న్యాయేన ప్రధానార్థైకత్వాదేకం మహావాక్య మిత్యర్థః.

మూ—— వైరాగ్యవిజితస్వాంతైః ప్రపత్తివిజితేశ్వరైః। అనుక్రోశైకవిజితైరిత్యుపాదేశి దేశికైః॥

సా.దీ—ద్వయవ్యాఖ్యానత్తై, నిగమిత్తరుళి నార్. ఇత్తద్వయవ్యాఖ్యానరూపమానవర్థమ్ సత్సంప్రదాయ సిద్ధసదాచార్యరుపదేశిక్కప్పాప్తమాన తెన్ఱారార్. వైరాగ్యేతి- వైరాగ్యవశీకృతచిత్తరాయ్ ప్రపత్తివశీకృత సర్వేశ్వరరాయ్ తాఙ్గళ్ కేవలకృపైకవిజితరానవమ్మాచార్యర్కళాలే ఇవ్వర్థమిప్పడి ఉపదిష్టమాయ్ త్తెన్ఱ -

సా.స్వా—— ఇప్పడివ్వయత్తుక్కు పూర్వఖండత్తిలే శ్రీ ఉపలక్షణమెన్నుమ్, శరణ్యాగ వ్యాజనిరపేక్షో పాయ మెన్నుమ్, వ్యాజన్తానుమ్ యావజ్జీవ మానవర్తనీయ మెన్నుమ్, శిలసంప్రదాయ మిరుక్క వత్తై, యనాదరిత్తు కేవలయుక్తిబలత్తాలే అర్థవర్ణనమ్ పణ్ణుకిరతు మోహనశాస్త్ర ప్రవర్తన మాగాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చె య్కిరార్ - వైరాగ్యేతి. ఇతువే ఏవంభూత దేశికోపదిష్టమాకైయాలే సత్సంప్రదాయమ్ - అన్యత్సర్వమ సత్సంప్రదాయ మెన్నుకరుత్తు - వైరాగ్యేతి. వైరాగ్యవిజిత స్వాంతాళుడైయ వుపదేశ మాకై యాలే రాగ మూల యశోలాభార్థికళుడైయ ఉపదేశ మ్నోలే యన్ను. ప్రపత్తివిజితేశ్వరత్వా ల్లోకేశ్వరాత్తై తృణీకరి క్కైయాల్ తద్రంజనార్థమాక వన్తఉపదేశమ్పోలేయన్ను - ప్రపత్తివశీకృతేశ్వరత్వా న్నిశ్శేషశాంత భగవ న్నిగ్రహతయా తత్త్వవిత్తుక్కళాన వర్కళుడైయ వుపదేశ మానపడియాలే. ‹‹పరమపురుష వరణీయతా హేతుగుణవిశేష విధురాణాం,, మిత్యాదికళిల్పడియే కేవల భగవన్నిగ్రహ విషయాళుడైయవుపదేశమ్పోలేయుమ న్ను. అనుక్రోశైకవిజితాళుడై యువుపదేశమాకైయాలే ‹‹త్వంహిరుద్ర మహాబాహో మోహశాస్త్రాణికారయ।

సా.ప్ర—భగవ దనుకూలః ప్రతికూలవర్జితో ఽవశ్యంరక్షేదత్యంతంవిశ్వస్తోగోపాయితా భవేతి వదన్ సర్వా నిష్టనివృత్తిపూర్వక శ్రీమన్నారాయణ చరణ పరిచర్యా కరణాయ తత్ప్రాపణభరం మమనైర్భర్యం యథా స్యాత్తథా శ్రీమన్నారాయణచరణయోర్న్యస్యామీతినివృత్తః ప్రష్టార్థ ఇతిభావః-

ఏవంరూపోద్వయార్థోవశ్యేంద్రియైఃఖ్యాతిలాభపూజానిరపేక్షైః భరన్యాసవశీకృతేశ్వరైర్న్యాది హంసాం బువాహాచార్యైరుపాదేశీత్యుక్తివ్యాజేనాస్యార్థస్యసాంప్రదాయికత్వమాహ. వైరాగ్యేత్యాదినా. మూలమస్తి)

సా.వి——ఏవమర్థస్సదాచార్యైః రుపదిష్ట ఇత్యస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ - వైరాగ్య విజితే తి. వైరాగ్యేణ విజితం స్వవశీకృతంచిత్తం యైస్తైర్జితేంద్రియైః - ‹‹ఇంద్రియేభ్యః పరా హ్యర్థా అర్థేభ్యశ్చపరంమనః। మనోజయేసతీంద్రియ జయస్సిధ్యతి,,తి స్వాంతైరిత్యుక్తం- అనేనాప్తత్వముక్తం- ప్రపత్త్యా విజితః వశీకృతః ఈశ్వరో యైస్తైరిత్యాచార్య లక్షణం సూచితం. ‹‹ఆచినోతిహిశాస్త్రార్థా నాచారే స్థాపయత్యపి। స్వయమాచరతేయస్తు ఆచార్య స్సఉదాహృత,,ఇతి లక్షణాత్. అనుక్రోశైక వి జితైః, దయాపర వశైరిత్యర్థః - భగవ జ్జితాన్యపి దయయా జితానీతి దయాయానితిశయో ద్యోత్యతే. దేశికైః,వాదిహంసాంబువాహైః ఇతి,పూర్వోక్తప్రకారేణ ఉపాదేశి,ఉపదిష్టం-నతుస్వబుద్ధ్యే

సా.సం—— ఉక్తపదార్థ వాక్యార్థయోః స్సాంప్రదాయికత్వ మాహ. వైరాగ్యేతి - ప్రథమపాదేనఖ్యా త్యాది నైరపేక్ష్యం ‹‹నావిరత,, ఇత్యుక్త యథార్థజ్ఞాన విరోధి రాహిత్యం శాస్త్ర ప్రవచనో పయోగి చిత్త సమాధాన మిత్యాది సూచితమ్ - ద్వితీయే నతు ‹‹యే తమేవ ప్రపద్యంతే. నతే మోహ్యంతి మాయ యా,,ఇత్యుక్తవిధయాశరణ్యతశీకరణేనతత్ప్రసాదలబ్ధహారమార్థ్యజ్ఞానవత్త్వముక్తమ్.తృతీయేనకృపాకుల)

మూ — ఇదమష్టపదంవ్యాసే సమాసే షట్పదంవిదుః। వాక్యంపంచపదైర్యుక్తమిత్యాఖ్యాతప్రధానకమ్॥

సా.దీ — ఇదమితి - ఇదం ద్వయరూపం వాక్యమ్ - వ్యాసే, శ్రీమత్, నారాయణ, చరణౌ, ఎన్ను పదచ్ఛేద పక్షత్తిల్ ఎన్నపడి. అష్టపదం భవతి - సమాసే, శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ ఎన్ను ప్రథమపదమ్ సమస్తమెన్ను పక్షత్తిల్ షట్పదంభవతి - ఇతిచ - పంచపదైర్యుక్తమ్, శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ, శరణం, శ్రీమతే, నారాయణాయ, నమఇతి పంచభిః కారికపదైర్యుక్తం - ఆఖ్యాతప్రధానకం, ఆఖ్యాతం ప్రపద్యే ఇతిక్రియాపదమ్. తత్ప్రధానం యస్య వాక్యస్య అత్ ఎన్ను ఇప్పడి అనుసంధిప్పార్కళెన్ఱు - ఆఖ్యాత

సా.స్వా — మామికాస్త్రాధ్యాప మయిధుమం త్వత్ప్రపన్న:ఇతివా,, నిత్యాదిప్రకారేణ సోహానకస్త్రప్రవర్తనార్థమన్నిక్కే «సాక్షాన్నారాయణోదేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుమ్। మగ్నానుద్ధరతేలోకా న్కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినే,, త్యాది ప్రకారేణ లోకోజ్జీవనార్థమవతీర్ణరాన శ్రీపరాంకుశాదికళాన వస్త్మదాచార్యర్గళుడైయ ఉద్వేల కరుణా కలశాంబురాశి పరివాహమాన ఉపదేశమాకియాలే ఇతువే సమీచీన సంప్రదాయమెన్న కరుత్తు - ఇప్పడి నారాయణన్ తిరువడికళిలే కైంకర్యమ పెఱుక్కైక్కెన్ఱిత్యాదిప్రకారమాక వాక్యార్థమ్ శొన్నాలు కూడుమో ? పదార్థ విమర్శనదశైయిల్ శ్రీమన్, నారాయణ, ఎన్నుఇరణ్డు సంబుద్ధియాక్కి తవ, ఎన్నొరుపదమధ్యాహరిత్తు ప్రమాణోపపత్తికళాలే పణ్ణిన పదార్థ విమర్శమ్విరుద్ధమాకాతో ? శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ ఎన్ను సమస్తపదాభిప్రాయత్తాలేయుం వాక్యార్థమ్ శొల్లుమన్నిలతుకుళ సంప్రదాయముణ్డో ? ఈశ్వరన్ సర్వప్రధాన నాయిరుక్క కర్తృప్రధానకమాకత్తానే మహావాక్యార్థ వర్ణనమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇదమష్టపదమితి - ఇగ్గుణమ్ సత్సంప్రదాయమెన్నుకరుత్తు - ఇతి,ఇత్యపి. పూర్వోక్తప్రకారేణ. పంచపదైర్యుక్తం వాక్యం ప్రపద్యే ఇత్యాఖ్యాతప్రధానక మిత్యస్వయః. భగవతో ఽ ర్థానాః ప్రాధాన్యేఽపి వాక్యార్థవర్ణనే ఆఖ్యాతార్థ ఉక్తః

సా.ప్ర — ఇవాత్రాప్యేకవాక్యత్వేనా నేకవాక్యత్వేనవయోజనానిమిస్త్రిత్యేతత్కేవలాపాయపరయోజనాయాంభలవిశిష్టోపాయపరయోజనాయాంచ వాక్యైకవాక్యత్వమేవేతి దర్శయన్సమాసాసమాసాభ్యాంపదసంఖ్యాభేద మప్యాహ - ఇదమష్ట పదమిత్యాదినా. వ్యాసే, శ్రీమన్నారాయణ శబ్దయోస్సంబుద్ధిరూపత్వేన విభాగే - సమాసే, చరణశబ్దేనసమాసత్వే - ప్రపద్యేఅధ్యవస్యామీత్యేకక్రియాపదత్వేన ఇత్యాఖ్యాతపదయో

సా.వి — త్వేత్రిశతమితిభావః-సమస్తపదత్వ భిన్నపదత్వ పక్షభేదేన షట్పదత్వాష్టపదత్వ అను సంధేయే ఇత్యాహ - ఇదమష్టపదమితి- వ్యాసే,సమాసాభావే-శ్రీమత్,నారాయణ, ఇతిసంబుద్ధిద్వయాశ్రయణపక్ష ఇత్యర్థః.పంచపదైర్యుక్తం,స్థూలయోజనాయాంపంచపదైఃసుబంతపదైఃపంచభిరన్వితం.ఆఖ్యాతప్రధానకం,

సా.సం — ప్రేరితతయాతదుపదిష్టార్థానాం విశ్వసనీయత్వం సూచితమ్. అథాస్య మంత్రస్య వ్యాససమాసభేద ముభయత్ర పదసంఖ్యాదికంచ సంగృహ్ణాతి - ఇదమితి - విశిష్టైకార్థపరతయా ఏకవాక్యతామాపన్నమిత్యర్థః. వ్యాసే, శ్రీమన్నారాయణ చరణపదానాం వ్యస్తత్వపక్షే- భిన్నపదత్రయత్వపక్షే. అష్టపదమ్, పదాష్టక సముదాయాత్మకమ్ - సమాసే, తేషాంసమస్తత్వే - ఏకత్వపక్షే - షట్పదం. పదషట్కసముదాయాత్మకమ్. వస్తుతస్త్వేతద్ద్వయం పంచపదాత్మకమేకంవాక్యమ్ - కుతః ? క్రియాపదస్య ప్రతిబంధకస్యాపృథగ్భూతత్వేన పృథక్పరిగణన పదత్వాయోగాత్ - ఆఖ్యాత ప్రధానకం భావనావాక్య

మూ— ఏకం

పా-దీ— ప్రధానకంపంచపదైర్యుక్తం తదిదం వాక్యంసమాసేషట్పదమితి విదురితియోజనా.

అథఇత్తమంత్రత్తినుడైయ స్వభావవిశేషఙ్గళైక్కాట్టానిన్ఱుకొణ్డు ఇమ్మంత్రమనుసంధాతాక్కళుక్కు-స్వార్థజ్ఞానద్వారాశాంతిరసత్తైప్పోషిక్కుమెన్కిరార్.ఏకమిత్యాది.ఏకం,సర్వమంత్రేషు ముఖ్యమ్-

సా-స్వా— ప్రధానతయా ఇతరకారకాణాం తత్రైవాన్వయ ఇతి భావః.

ఆనాలుమ్ద్వయత్తుక్కే-ఏకవాక్యమాకవర్ణమ్ శొల్లక్కూడుమో ? అప్పాను ద్వయసంజ్ఞై విరోధియాతో ? భగవన్మంత్రాంతరఙ్గళిరుక్క ఇతుక్కే రహస్యత్రయాంతర్భావేన అర్థవ్యుత్పాదన నిర్బంధమేత్తో ? సకృదుచ్చారణ మాత్రత్తాలే మోక్షసాధనత్వప్రభావవత్త్వై తూక్కేడుమెన్ఱిల్ జ్ఞానాదేవ మోక్షమెన్కిరతు విరోధియాతో ? అతుప్రపత్త్యనుష్ఠాన ద్వారకమెన్ఱిల్ ఇతు తిరుమంత్రత్తుక్కుమ్ తుల్యమన్నో ? అర్థపంచక తత్వజ్ఞఃఎన్ఱు అర్థపంచక తత్వజ్ఞానత్తైయే ప్రశంసిక్కైయాలే ఇతుక్కు ప్రాశస్త్యమ్నాసై ఙ్గనే? ఇత్యాదిశంకైకళై పరిహరియానిన్ఱుకొణ్డు శ్లోకత్తాలే అధికారార్థత్తైచ్చంగ్రహిక్కిరార్.ఏకమితి-

సా-ప్ర—శరణమిత్యస్య స్వరూపత్వం చేత్యాకాంక్షాయాం శ్రీమన్నారాయణచరణావిత్యన్వయా తిరుమర్థమిత్యాకాంక్షాయాం నారాయణాయనమఇతి నారాయణ ప్రతిసంబంధిక శేషవృత్తయే విరోధినివృత్తయే చేత్యన్వయా త్పంచపదయుక్త మేకంవాక్య మిత్యర్థః ✽ — ✽ ఉక్తప్రకారేణైకవాక్యత్వం,

సా-వి— తిఙంతప్రధానకంవాక్యం- వ్యాసేఽష్టపదం,సమాసేషట్పదంవిదురిత్యన్వయః. ‹‹అథాతశ్శ్రీమద్ద్వయోత్పత్తిః. వాక్యద్వితీయః- షట్పదాని,అర్ధాదశ-పంచవింశత్యక్షరాణి.పంచదశాక్షరంప్రథమం- దశాక్షరంద్వితీయం.నవాక్షరంప్రథమం- ద్వితీయత్రితీయచతుర్థాః త్ర్యక్షరాణి. పంచాక్షరంపంచమం-ద్వ్యక్షరష్షష్ఠః- నవార్ణంవిద్ధిహృదయంత్రితీయార్ణం శిరోత్తమమ్ । శిఖార్ణంత్ర్యక్షరం విద్ధికవచంతద్వదేవహి । నేత్రంపంచాక్షరం పశ్చాదస్త్రంద్వ్యక్షరమీరిత,, మితి విభాగ మభిప్రేత్యైవముక్తమితి ధ్యేయమ్.

అథశ్లోకద్వయేన ద్వయంప్రశంసతి- ఏకమిత్యాదినా.ప్రశంసాంగత్వేనైవేహగాథాయాఃప్రాగేవ

సా.సం—వాదినః. ఇతి, ఇతివదంతీత్యర్థః-తత్ప్రధాన్యమనభ్యుపగచ్ఛంతః షట్పదమష్టపదంచవావిదురిత్యర్థసిద్ధం - యదా భావనా ప్రధానక మిదంవాక్యంతదా క్రియాపదార్థ భూతం సమర్పణంతస్యాం కరణత్వేనాన్వేతి. ఆనుకూల్య సంకల్పాదీన్యంగానిచ తత్తదుపస్థితానీతి కర్తవ్యతాత్వేన- ఉత్తర ఖండోపస్థాపితంతఫలం భావ్యతయేతిభావనాపేక్షితాంశ త్రయసమర్పక తయా సర్వస్వామియా ఇత్యారభ్య ఆత్మరక్షాభరసమర్పణం పణ్ణుకిఱనిత్యంతేన తిరన్ద పొరుళిత్యుక్తవిధయా శరణం యథాభవతి తథా ప్రపద్యే. నిరపేక్షరక్షకో యథాభవతి తథా ఆత్మరక్షాభరం సమర్పయామీ త్యేకో వాక్యార్థస్స్యాత్ - అనభ్యుపగచ్ఛంతు హే శ్రీమన్నారాయణ తవచరణౌ శరణం ఉపాయ ఇతి ప్రపద్యే, జానామి - శ్రీమతే నారాయణాయ స్యాం నమమస్యా మిత్యేవార్థే భావనాయా వాక్యార్థత్వాభావాత్ - శరణమిత్యేకంపదం ప్రపద్యఇత్యపరమిత్యభిప్రేత్యఆఖ్యాతప్రధానకాన్తవాక్యంద్వయంపంచపదైర్యుక్తమితి'విదురిత్యనుసృతం-

అథశాంతిప్రదత్వ మోక్షప్రదత్వాదికానతిశయాన్ ద్వయగతాన్ సంగృహ్ణాతి. ఏకమితి- [illegible]

మూ—ద్వయం త్ర్యవయవం సుఖలభ్య తుర్యం వ్యక్తార్థ పంచకముపాత్తషడంగయోగమ్ । సప్తార్ణవీ మహిమ వద్వివృతాష్ట వర్ణం

పా. దీ— ద్వయమితి నామవత్ - త్ర్యవయవం, అవాంతర వాక్యత్రయ యుక్తం. సుఖేనలభ్యంతుర్యం మోక్షాఖ్యం ప్రయోజనం యేనతత్ - వ్యక్తం వివృతం అర్థపంచకం యేనతత్. ఉపాత్తః, అర్థత్వేనస్వీకృతః. షడఙ్గః,ఆనుకూల్య సంకల్పాది షడఙ్గసమ్పన్నః. యోగః,ప్రపత్తిరూపః. ఉపాయో యేనతత్.సప్తానామర్ణవానాంసమాహారస్సప్తార్ణవీ.తద్వద్విపులోమహిమా,తద్వత్-వివృతః,వ్యాఖ్యాతః-అష్టవర్ణః,

సా-స్వా— ఏకం, ఏకవాక్యమ్. ముఖ్యమితివా - ద్వయం, ద్వయసంజ్ఞావత్ - త్ర్యవయవం, అవాంతరవాక్యత్రయయుక్తం - సుఖేనలభ్యం, సకృదుచ్చారణమాత్రేణ లభ్యం - తురీయం, తురీయపురుషార్థఃయస్య తత్ - వ్యక్తం, అర్థపంచకం యస్యతత్ - అర్థపంచక జ్ఞానస్యాపి జనకతయా సుప్రశస్తమిత్యర్థః. ఉపాత్తః, షడంగయోగః యేనతత్ - షడంగయోగ నిష్పత్తిద్వారైవ మోక్షసాధనత్వమితి నవిరోధః. సప్తానామర్ణవానాం సమాహారః సప్తార్ణవీ- తత్సదృశమహిమవత్. సర్వశాస్త్రార్థగర్భతయాగంభీరమిత్యర్థః. మూలమంత్ర వివరణరూపతయా విశదోపాయోపేయ ప్రకాశకత్వా ద్వ్యయవన్మూలమంత్రస్య నప్రాశస్త్యమితిభావః- మూలమంత్రస్యస్వస్వరూపపరస్వరూపవివేకజననద్వారేణాంతిరసప్రధానతయా

సా.ప్ర— ద్వయశబ్దవాచ్యత్వం, అవాంతరార్థ త్రయ ప్రతిపాదకత్వం, అయత్నేన మోక్ష సాధకత్వం, ప్రాప్యప్రాప్తృప్రాప్త్యుపాయ ఫల ప్రాప్తివిరోధినాం స్ఫుట ప్రతిపాద కత్వం, సాంగభరన్యాస ప్రతిపాదకత్వం, "యద్యప్యస్మా ఇమామద్భిః పరిగృహీతాం ధనస్యపూర్ణాందద్యాత్-ఏతదేవతతోభూయః- కృత్స్నాంవా పృథివీం దద్యాన్నతత్తుల్యం కథంచనే,,తిశ్రుతిస్మృత్యుక్త ప్రకారేణ సప్తార్ణవ వ్యుపలక్షిత సర్వరత్న సమృద్ధ సకల పృథివ్యాఅప్యధికమహిమవత్త్వం, వ్యాఖ్యాత మూలమంత్రత్వం,ద్వయమను

సా-వి— శ్లోకద్వయం నిబద్ధం- ఏకం, మంత్రేషు ముఖ్యం - ద్వయం, ద్వయమితి ప్రసిద్ధం - త్ర్యవయవం, వాక్యత్రయ యుక్తం - సుఖలభ్యతుర్యం, అనాయాస లభ్యచతుర్థపురుషార్థం. వ్యక్తార్థపంచకం, స్ఫుటీ కృతార్థ పంచకం - ఉపాత్త షడంగ యోగం, అష్టాంగయోగో భక్తిరిత్యత్రేవ అంగినాసహ ఇహాప్యంగత్వేన అంగత్వ వ్యపదేశేనవా అహిర్బుధ్న్యోక్తాది క్రమేణవాషడ్విధోక్తిః - సప్తానామర్ణవానాం సమాహారస్సప్తార్ణవీ- తాదృశ మహిమవత్ తద్వద్వ్యాపకం సకలార్థ ప్రతిపాదక మితియావత్- వివృతాష్ట వర్ణం, వ్యాఖ్యాతాష్టాక్షర మంత్రం- ద్వయమిత్యేత దేవేహవిశేష్యం.

సా.సం— ఉపాయరూపైకప్రధానార్థప్రతిపాదకతయాఏకంమహావాక్యమిత్యర్థః-ద్వయం,ఉపాయోపేయరూపావాంతరార్థ పరత్వాద్వాక్య ద్వయాత్మకమ్. త్ర్యవయవం, ఉపాయోపేయ ప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్తిరూపార్థ త్రయ పరత్వేనావాంతర వాక్యత్రయ ఘటితమ్ - సుఖలభ్య తుర్యం, అనాయాసేన మోక్ష సాధనమ్. వ్యక్తార్థ పంచకం, స్పష్టీకృత ప్రాప్యప్రాప్తృప్రభృత్యర్థ పంచకమ్- ఉపాత్తషడఙ్గయోగం, ప్రకార్యతయా స్వీకృత సాఙ్గభరన్యాసమ్. సప్తార్ణవీమహిమవత్, సప్తార్ణవావృత భూమితుల్య మహత్వవత్- వ్యాప్యవ్యాపకాది సర్వతత్త్వరత్నాకర గర్భత్వేన మహత్త్వమ్.తత్రబీజం,వివృతాష్టవర్ణమితి-

మూ— రంగేసతాముహరసం నవమం ప్రసూతే॥౬౬ ॥

ఓర్ (తుమిరణ్ దై) తిమురణ్ డై

సా-దీ— అష్టాక్షరో మంత్రో యేనతల్ - ఇప్పడిప్పట్టమ్మంత్రమ్. ఇహ, శ్రీరంగే.తా. . శ్లేషార్థో రంగశబ్ద ప్రయోగః- దివ్యదేశవాసినాం ప్రపన్నానామిత్యర్థః. నవమం, శాంతరసమ్-సంసారే వైరాగ్యంజనయతీ త్యర్థః- ఏకద్విత్ర్యాది సంఖ్యాక్రమస్య ప్రతీతే రలంకారః॥ ౬౬ ॥

ఇది ద్వయార్థత్తై క్రమేణ అనుసంధిక్కిరార్ పాట్టాలే. ఓరుమిరణ్ డై ఇత్యాది-ఓరుమతాయ్, వేదత్తి

సా-స్వా —తదపేక్షయాస్య ప్రాశస్త్యం కథమిత్యత్రాహ- రంగేసతామితి. ఇహ, సంసారమండలే- రంగే, శ్రీరంగ దివ్య దేశే. సతాం, ‘‘ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సదైవం వక్తా అత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వ’’ ఇతి ,,వాక్యం జ్ఞాప్యతే - రంగేసతామితి ప్లక్షేప సగ్రహణా దితరపురుషార్థ సక్తానామపి శాంతరసమనాయాసేనోత్పాదయతీ త్యర్థః ।౬౬ ॥

ఇప్పడి ద్వయత్తుక్కు ఉపాయప్రధానకమాక మహావాక్యార్థమ్ శొన్నదుక్కు కూడ మోక్షోపాయానుష్ఠాన ప్రధానతయా కూడ మెన్నిల్ ఉపాయానుష్ఠానదశైయిలే అప్పడియా నాలుమ్ పురుషార్థతయా అనుసంధానదశైయిలేయుమ్ ఇప్పడియుపాయ ప్రధానకమాక వనుసంధాన నిర్బంధముణ్డో ? ఎన్న పురుషార్థతయానుసంధానదశైయిల్ అన్త నిర్బంధమిల్లై, యథాక్రమమాక వనుసంధిక్కలా మెన్ఱు పాట్టాలే ద్వయార్థానుసంధానక్రమత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - ఓరు మిరణ్ డై ఇతి - ఓరుమ్, ఓతప్పడానిర్కిర కఠవల్లియిలే

సా.ప్ర— సందధతాం భగవద్భాగవతాభిమతస్థలేషు నివసతాం భగవదనుభవైకాగ్ర్యాపాదకతయా ‘‘శాంతోదాంత,, ఇత్యాదిషూక్తశమాఖ్యోగుణోభవేదితివదన్ లోకవిస్మయావహం నవసంఖ్యాపర్యంతగణనానుక్రమణంచ కరోతి- ఏకంద్వయమిత్యాదినా. అర్థపంచకాంతర్గత ఉపాయస్సిద్ధోపాయ ఇతినపౌనరుక్త్యం॥౬౬॥

ద్వయార్థం ద్రామిడ గాథయా సంగృహ్ణాతి. ఓతియురణ్ డై ఇత్యాదినా- ఇరణ్ డై ఇతైనోతి,

సా వి—రంగే, శ్రీరంగాదిదివ్య దేశే. నాట్యస్థల ఇతిగమ్యతే. సతాం, విద్యమానానాంచ. ఇహ, అస్మిన్ జగతి- నవమం రసం, శాంతిరసం- ప్రసూతే, ఉత్పాదయతి- ఆనందం ప్రయచ్ఛతీత్యర్థః - శాంతిరసః, శమస్థాయికో రసః. తమభినేతా నాట్య రంగే శాంతి రసాభివ్యంజక పదార్థాభినయేన సామాజికానాం యథా శాంతిరస మాస్వాదయతి తద్వదయం మంత్రోపి తత్తత్పదార్థానుసంధాతౄణాం సతాం శాంతరసమనుభావయతీతి ధ్వనిః- ఇహ ఏకంద్వయమితి క్రమేణ సంఖ్యా విశేష ప్రత్యాయనాత్- ‘‘క్రమికాప్రకృతార్థానాం న్యాసం రత్నావళీంవిదుః,, రిత్యుక్త రత్నావళ్యలంకారః - ॥ ౬౬ ॥

ఉక్తమర్థం ద్రామిడ గాథయా సంగృహ్ణాతి - ఓతియురణ్ డై ఇతి-

సా.సం—వివృతాష్టాక్షరం, మూలమంత్రం- ఏకాదృశంద్వయమ్- రంగేసతాం, ‘‘భావ్యం రంగమివాపర,, మిత్యుక్తశ్రీభావ్యనిష్ఠానాం దివ్యదేశ వాసశీలానాం. ఇహ, ప్రాకృతశరీర సంసృష్టతా దశాయామపి. రసులనవమం, శాంతిరసం. తదాయత్తసుఖవిశేషమ్- ప్రసూతే, ఉత్పాదయతీత్యర్థః- ॥౬౬॥

అథ ద్వయస్య పదార్థ వాక్యార్థానాహ. ఓతియురణ్ డై ఇత్యాదినా -

మూ.ముక్తైన్తరు శౌలుతవు న్తిరుమాల్, పాతమిరణ్డుమ్ శరణేంప్పుక్తినమ్మప్పిగయత్తాళ్, నాతనైనణ్ణినల న్తికప్పనాట్టి

సా.దీ— లోకప్పదుమతాన విదణ్ మవాక్యత్తై పూర్వఖండోత్తరఖండఙ్గళై మెన్తపడి-ఇశైన్ను,కూట్ట్-అరు శౌలుతవుమవనాన-అతావతు? ఒరుగాల్ కూట్ట్యయుచ్చరియాక్ గోళిన్దకృపయా ప్రసాదిత్తవనాన. ఇ వ్వళవు ముపోద్ఘాతమ్- ఇనిమేల్మన్త్రార్థమ్- తిరుమాల్ పాత మిరణ్డుమ్, శ్రీమన్నారాయణనుడైయచ రణద్వయత్తై- శరణేనప్పత్తి, శరణంప్రపద్యేఎన్గిఱతినర్థమ్. ఉపాయమెన్తధ్యవసిత్తు - ఆత్మరక్షాభర సమ ర్పణమ్పణ్ణి- ఇవ్వళవుమ్పూర్వఖండార్థమ్- ఇనిమేలుత్తర ఖండార్థమ్ - నమ్మప్పిగయత్తాళ్ నాతనైనణ్ణి, శ్రియఃపతియాన నారాయణనై దేశవిశేషత్తిలేకిట్టి, నల న్తికప్పనాట్టిల్, ఆనన్ద ప్రచురమాన దేశవిశేషత్తిలే -

సా-వ్యా—అధ్యయనమ్ పణ్ణప్పడానిఱ్ఱ-ఇరణ్డై,పూర్వఖండము త్తరఖండమిరణ్డైయుమ్-అనేకశ్రుతి మూలతయా కేవలతాంత్రికత్వ వ్యాసః - ఇశైన్ను, కూట్ట్ - అరుళాల్, కృపైయాలే - ఉతవుమ్,ఉ తవుమవనాన - ఒరుకాల్ ఉచ్చరియాక్ గోళిన్దు కృపయాల్ విధియానిఱ్ఱ మవనాన- భగవచ్ఛాస్త్రకరవ ల్లికళిలే ॥ సకృదుచ్చార స్సంసారవిమోచనం భవతి॥ ఇత్యాది ప్రకారేణ విధియానిఱ్ఱ మవనాన - తిరుమా ల్, మాల్, వ్యామోహమ్ - సెఱుపిరాట్టియారిడత్తిలే వాత్సల్యాతిశయేన అపరాధియాయిరుక్కాలుమ్ మ దీయనాన విస్తరేశనై అఙ్గీకరిత్తరుళవేణుమెన్ఱు పిరాట్టి సకృద్విజ్ఞాపనమ్పణ్ణవే వ్యామోహత్తాలే మఱు క్కమాట్టానుమిరుక్కుమ్ శ్రియఃపతియుడైయ - పాతమిరణ్డుమ్, ఇరణ్డు తిరువడిగళైయుమ్ - అన్యో న్యాదృశమాన సదృశాంగమాన విరణ్డు తిరువడికళైయు మెన్నపడి - శరణేనప్పత్తి, ఉపాయమా కనధ్యవసిత్తు - అధ్యవసాయ పూర్వకమాక భరసమర్పణమ్పణ్ణి - ఇవ్వళవుమ్ పూర్వఖండార్థమ్ - నమ్మ ప్పిగయత్తాళ్ నాతనైనణ్ణి, నమ్మత్తైయ పంకజ వాసినియాన పిరాట్టియుడైయ నాతనై,శ్రియఃపతియై-నణ్ణి, దేశవిశేషత్తిలే పోయ్కిట్టి - నలమ్, ఆనందమ్ - తిక్కుమ్, అభివృద్ధమాయిఱ్ఱ ఆనందప్రచురమాన.నాట్టిల్,

సా.ప్ర— ద్వయంసాదరమధీష్వ- అరుళాలుతవు న్తిరుమాల్ పాతమిరణ్డుమ్శరణేనప్పత్తి,మాతృత్వప్రయుక్త కేవలకృపయా రక్షంత్యాం లక్ష్మ్యాం వ్యామోహవతో భగవతః పాదారవిందే ఉపాయత్వే నాశ్రిత్య- నమ్మప్పిగయత్తాళ్ నాతనై నల నిక్కు నాట్టిల్ నణ్ణి, అస్మచ్ఛేషిణం శ్రియః పతిం పరమపదే ప్రాప్య.

సా-వి—ఇశైన్ను,అంగీకృత్య ఆదరపూర్వకమిత్యర్థః- ఇరణ్డు,ద్వయమంత్రం- ఓది,అధీత్య. అరుళాల్, కృపయా - ఉతవుమ్, అవసరే రక్షకస్య - తిరుమాల్,లక్ష్మ్యాం వ్యామోహవతో భగవతః- పాతమిరణ్డు మ్, పాదద్వయం. శరణేన,ఉపాయ ఇతి. పత్తి,ఆశ్రిత్య - ద్వయమంత్రోచ్చారణ పూర్వకం భరన్యాసంకృ త్వేత్యర్థః - ఏతేన పూర్వఖండార్థ ఉక్తః. పిగయత్తాళ్ నాతనై, పంకజవత్యాలక్ష్మ్యానాథం- నణ్ణి, ప్రాప్య . నల న్తిక్కుం,ఆనందభరితే. నాట్టిల్, లోకే- పరమపద ఇత్యర్థః.

సా.సం— ఇశైన్ను, సంసారోద్ధారణేచ్ఛయా-ఇరణ్డై, పూర్వోత్తరఖండౌ. ఒది,॥తస్య మహా॥ ఇత్యు క్తవిధయా కఠశ్రుత్యాదిషు స్వయమేవోచ్చార్య - ద్వయాఖ్యమంత్రం కఠశ్రుతిపంచరాత్రాదిషు స్వయమేవ వ్యా పయిత్వేత్యర్థః - అరుళాలుతవు న్తిరుమాల్, కృపయైవరక్షకో మ్మత లక్ష్మీవిశిష్టస్య - పాతమిరణ్డుమ్ శరణేనప్పత్తి, పాదద్వయముపాయత్వేనాశ్రిత్య - నల న్తిక్కునాట్టిల్, నిరతిశయానంద సందాయిని లోకే.

మూ— అడిమైయెల్లామ్, కోతిలుణర్త్తియుడన్ కొళ్ళుమారు కురిత్తనమే. ||౩౫||
నవేదాంతాచ్ఛాస్త్రం

సా.దీ— అడిమైయెల్లామ్, అజ్గుసడ్ణుమ్ కైంకర్యజ్గళైయెల్లామ్. కోతిలుణర్త్తియుడన్, స్వార్థకర్తృత్వ భోక్తృత్వభ్రమరహితమానసపరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవత్తోడేకూడ- కొళ్ళుమారు, పణ్ణుమ్ప్రకారత్తై. కురిత్తనమ్, ద్వయత్తిల్ పదజ్గళిలడైవె సావధానమాకవనుసన్ధిక్కప్పెత్తోమెన్కై ||౩౫||

అథద్వయోచ్చారణత్తై ప్పత్తవధికమానహితమిల్లైయెన్నుమత్తై ప్పలదృష్టాన్తజ్గళాలేయుపపాదిక్కిరార్- నవేదాంతాదితి వేదాంతాదధికం శాస్త్రం యథానాస్తి- "వేదాచ్ఛాస్త్రం పరం నాస్తి,, ఇత్యుక్తేః

సా.స్వా— పరమపదత్తిల్- అడిమైయెల్లామ్- పణ్ణుమ్ కైంకర్యజ్గళైయెల్లామ్ - కోతిల్, దోషమిల్లాత. స్వార్థకర్తృత్వ భోక్తృత్వ భ్రాంతిరూప దోషరహిత మాన. ఉణర్త్తి, నిశ్చయత్తోడు - పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవత్తోడేకూడ - కొళ్ళుమారు, పణ్ణుమ్ప్రకారత్తై - కురిత్తనమ్, ద్వయత్తిల్ పదజ్గళిలే అడైవాకవనుసంధిక్కప్పెత్తోమెన్నపడి. ఇజ్గు పూర్వోక్తప్రకారమన్తిక్కై ఫలప్రధానమాకవాక్యార్థమశావలుకైయాలేపురుషార్థమాకద్వయానుసంధానకాలత్తిలేఅర్థానుసంధానమిప్పడియుమ్పణ్ణలామెన్నుకరుత్తు||౩౫||

ఇనిద్వయమొప్పాలే "సకృజ్జప్తేనమంత్రేణ,, ఎన్నుప్రపత్తికరణమంత్రజ్గళ్ అనేకమిరుక్కద్వయత్తై వేరహస్యత్రయాంతర్భావమ్ఙణ్ణి అర్థవిచారమ్ పణ్ణవేణుమో ? "అహో ద్వయస్య మాహాత్మ్యం. కిన్నుతస్యైవ మంత్రస్య,, ఇత్యాదికళాలే ద్వయాధికమాహాత్మ్యవ దెన్నిలతు అర్థవాదరూపమన్నో ? ఎన్న అనేకదృష్టాంతజ్గళాలే ద్వయమాహాత్మ్యత్తై సమర్థిక్కిరార్. నవేదాంతాదితి. వేదాంతాత్. అధికం,

సా.ప్ర— అడిమైయెల్లామ్, సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత, సర్వవిధకైంకర్యస్య కోతిలుణర్త్తియుడన్, స్వాధీనస్వార్థ కర్తృత్వ, స్వాధీనస్వార్థభోక్తృత్వరూప విరోధి శూన్య బుద్ధ్యాసహ - కొళ్ళుమారు కురిత్తనమే, స్వీకరణ ప్రకారం నిరదైష్మ- ||౩౫||

యథా "వేదశాస్త్రాత్పరం నాస్తి న దైవం కేశవాత్పరమ్ | నవాసుదేవాత్పరమస్తికించి,, దిత్యాది

సా.వి— అడిమైయెల్లామ్, సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత, సర్వవిధకైంకర్యస్య. కోతిలుణర్త్తియుడన్- కోతు, బుజీవం. అసారం- స్వార్థకర్తృత్వాది. ఇల్, రహితం- ఉణర్త్తి, జ్ఞానం. ఉడన్, సహ- అసారభూత స్వాధీనకర్తృత్వ, స్వార్థకర్తృత్వ, స్వాధీన భోక్తృత్వ, స్వార్థభోక్తృత్వ, జ్ఞానరహితజ్ఞానేన సహేత్యర్థః - కొళ్ళుమారు, స్వీకారప్రకారం- కురిత్తనమే, అవగచ్ఛామః. ||౩౫|| నవేదాంతాదితి-

సా.సం— నమ్మపణ్ణయత్తాల్ నామనై, లక్ష్మ్యాసహితయా సార్థమస్మ న్మాతరమిత్యుక్త శ్రియఃపతిమ్. సర్ణిప్రాప్య- అడిమైయెల్లామ్, కైంకర్యంసర్వమ్. కోతిల్, స్వాధీనత్వాది భ్రమవిధురం యథాతథా- ఉణర్త్తియుడన్, అఖండబ్రహ్మానుభవేనసహ - కొళ్ళుమారు, స్వీకరణప్రకారమ్- కురిత్తనమే, అవగతవంతఏవ|| ౩౫ ||.

అకణితఇతిశ్లోకేనమంత్రాంతరేభ్యోస్యోత్కృష్టత్వప్రయోజకముక్తం. అథ"నివేదయాత్మస్వాత్మానం విష్ణావమలతేజసి | తదాత్మా తన్మనాశ్శాంత స్తద్విష్ణోరితి మంత్రత,, ఇత్యుక్త మంత్రాంతరేభ్యశ్శరణ్య శరణాగతి తత్ఫలానాం విశదప్రకాశకత్వే నాస్యముఖ్యత్వాదే తదధికరహస్యం నాస్తీత్యుక్తప్రయోజకఫలిత ముఖ్యత్వం సదృష్టాంతమాహ-నవేదాంతాదితి- అధికమితిపదంసర్వత్రాన్వేతి. యథావేదాంతా

మూ— నమధుమథనా త్తత్త్వ మధికం నతద్భక్తాత్తీర్థం నతదభి మతాత్సాత్త్వికపదమ్ । నసత్త్వాదారోగ్యం

సా- దీ— మధు మథనాత్. మధు సూదనాచ్ఛ్రియఃపతేః అధికం తత్త్వం యథావ నాస్తి. ‘‘ నదైవం కేశవాత్పర ,, మితివచనాత్ - తద్భక్తాత్, విష్ణుభక్తాదిత్యర్థః- అధికంతీర్థం ఆత్మశోధకం యథావాస్తి- ‘‘తీర్థీకుర్వంతితీర్థానిస్వాంతస్థేనగదాభృతే,, త్యాదేః-తదభిమతాత్,శ్రీవైష్ణవాభిమతాత్-అభిమానవిషయీకృతాత్స్థానాదధికంసాత్త్వికపదం. సాత్త్వికానాంవాసస్థానంయథానాస్తి.‘‘యత్రాపూర్వేసురసంసిద్ధాః- యత్రభాగవతానిత్యం వసంతి విమలాశయాః ,, ఇత్యాదేః. సత్త్వాత్, యస్సత్త్వ గుణోమోక్ష హేతు ర్భవతి తాదృశాత్సత్త్వ గుణాదధిక మారోగ్యం యథా నాస్తి సంసార రోగ రాహిత్యమేవ హ్యారోగ్యమ్ -

సా-స్వా— ఉత్కృష్టంశాస్త్రంయథానాస్తి అధికమిత్యస్యసర్వత్రాన్వయః-మధుమథనాదధికంతత్త్వంయథానాస్తి‘‘వేదశాస్త్రాత్పరంనాస్తి నదైవం కేశవాత్పర,, మిత్యుక్తేః -తద్భక్తాత్,భగవద్భక్తాత్-అధికంతీర్థం, పావనంనాస్తి. ‘‘తేపునంత్యురుకాలేన దర్శనాదేవ సాధవ,, ఇత్యుక్తేః - ‘‘పునంతుమాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవ,, ఇతిభగవత్తైర్లోకోక్తేశ్చ-తదభిమతాత్, భాగవతాభిమతస్థలాత్- అధికంసాత్త్వికస్థానం. వాసస్థానం నాస్తి. ‘‘యత్రాపూర్వేసుర సంసిద్ధాః - యావైకుంఠకథా సుధారసభుజాం రోచేతనోచేతస,,ఇత్యాదికం ద్రష్టవ్యం - సత్త్వాదారోగ్యంఅధికంనాస్తి. ఆరోగ్యం,ఆరోగ్యజనకం. సాత్త్వికాహారాదధికంఆరోగ్యజనకంనాస్తి-‘‘ఆయుస్సత్త్వబలారోగ్య,,ఇత్యాదికమత్రద్రష్టవ్యం.యద్వా,ఆరోగ్యం, ఆరోగతాసాధనం-

సా-ప్ర— ప్రమాణాద్వేదాదధికంశాస్త్రంవాసుదేవాదధికోదేవోనాస్తీత్యవగమ్యతే, యథా‘‘నహ్యమ్మయానితీర్థానినదేవామృచ్ఛిలామయాః । తేపునంత్యురుకాలేన దర్శనాదేవ సాధవః । తత్పంచరాత్రవిధినా బాహుమూలేషు లాంఛితాః । పునాతి సకలంలోకం నారాయణ ఇవాపరః,,దిత్యాదిభిర్భాగవతేభ్యోధికం పావనం నాస్తీత్యవగమ్యతే, యథావా‘‘సద్భిరేవ సహాసీత సద్భిఃకుర్వీత సంగమమ్ । సద్భిర్వివాదంమైత్రీంచ నాసద్భిః కించిదాచరేత్ । నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్రవసేన్నరః । తత్రతత్రకురుక్షేత్రం నైమిశంపుష్కరాణి,, చేత్యాదిభి ర్భాగవతాభి మతాద్వైష్ణవ ప్రాప్యధామ్నోన్యన్నాస్తీత్యవగమ్యతే, యథావా ‘‘తత్రసత్త్వం నిర్మలత్వాత్ప్రకాశక మనామయమ్ । సుఖ సంగేన బధ్నాతి - సత్త్వం సుఖేసంజయతీ,, త్యాదిభి స్సత్త్వ గుణాదధికం సుఖజనకం నాస్తీత్యవగమ్యతే, యథావా ‘‘జ్ఞానాంకురంతత్పరివర్ధయంతియోశాస్త్రసత్సంగతితోయసేకైః । సత్సంగతేరాశుహరౌపుంసాంభక్తిః ప్రజాయతే । హరి భక్త్యా

సా-వి— తీర్థం,పావనం.తదభిమతాత్, భాగవతాభిమతాత్- ‘‘ నిగృహీతేంద్రియగ్రామోయత్రయత్రవసేన్నరః । తత్ర తత్ర కురు క్షేత్రం నైమిశంపుష్కరం (విదుః) తథా,,త్యుక్తేః- నసత్త్వాదారోగ్యమితి- ‘‘సత్త్వాత్సంజాయతేజ్ఞానం - సత్త్వం సుఖే సంజయతీ,,త్యాదిభిః- రాగాదిదోష నివర్తనేన సుఖ హేతుత్వోక్తేస్సత్త్వాదేవ ఆరోగ్యం, ‘‘యత్తు శారీర మారోగ్యం నతదారోగ్యమిష్యతే । యదాత్మని సమారోగ్యం

సా-సం— యథావేదాంతాదిభ్యశ్శాస్త్రాదికంనాధికమ్-

మూ— నబుధభజనాత్బోధజననం నముక్తేస్సౌఖ్యంనద్వయవచనతః

సా-దీ— బుధభజనాత్, సదాచార్యోపసదనాదిత్యర్థః. అధికంబోధజననం, జ్ఞానోత్పాదకం యథానాస్తి- "సదాసంతోఽభిగంతవ్యా" ఇత్యాదేః- ముక్తేః, మోక్షసౌఖ్యాన్నిరతిశయానందాదిత్యర్థః. అధికంసౌఖ్యాంతరం యథానాస్తి- "ముక్తిర్మోక్షో మహానందః- నిరస్తాతిశయాహ్లాద సుఖభావైక లక్షణా. భేషజం భగవత్ప్రాప్తి" రిత్యాదేః. తథాద్వయస్యోచ్చారణాత్. ద్వయేన శరణాగతౌ కిముత వక్తవ్య మితిభావః-

సా- స్వా— మోక్షసాధనం- "ఊర్ధ్వంగచ్ఛంతి సత్వస్థా" ఇత్యుక్తేః- బుధభజనాత్, సదాచార్య సమాశ్రయణాత్ - అధికం బోధజనకం తత్వజ్ఞానజనకం నాస్తి - "సదాసంతోఽభి గంతవ్యా" ఇత్యాద్యుక్తేః - ముక్తేః, మోక్షాత్ - అధికంసౌఖ్యం యథానాస్తి. "నిరస్తాతిశయాహ్లాద సుఖభావైకలక్షణా। భేషజం భగవత్ప్రాప్తి రేకాంతాత్యంతికీమతా" ఇత్యాద్యుక్తేః - ద్వయ వచనతః, తథా ద్వయోచ్చారణాత్ - అధికం క్షేమ కరణం, మోక్ష కరణం - సాధకతమం నాస్తీత్యర్థః. తథాచోక్త స్థలేషు దృష్టాంతేషు యథార్థవాదతానాస్తి, తథాప్రక్రాంతేపి "సకృదుచ్చార స్సంసార విమోచనం భవతి. అహో ద్వయస్య మాహాత్మ్య" మిత్యాది శ్రుతిస్మృత్యుక్తేః - అర్చావతారేపి భగవంతం ప్రీ త్యా కారం ప్రతి "యేన కేనాపి ప్రకారేణ ద్వయవక్తా" ఇతి శ్రీరంగ నాథోక్తేశ్చ వాతార్థవాదతా శంకనీయేతి తాత్పర్యమ్. "ఇదం రహస్యం పరమం లక్ష్మీ నారాయణం ద్వయమ్। రాజ్ఞ త వాపి వక్ష్యామి ప్రపత్తిం శరణాగతిమ్। ద్వయాత్పర తరం మంత్రం నాస్తి నారాయణాత్పర"

సా.ప్ర— "ప్రజ్ఞాతాయా ముదేతి జ్ఞానముత్తమ" మిత్యాదిభిస్సత్సంగత్యధికంబోధజనకం నాస్తీత్యవగమ్యతే, యథావా. "యత్రనాన్యత్పశ్యతి. నాన్యచ్ఛృణోతి, నాన్యద్విజానాతి. యేవాహ న్నాదృతాస్యాం కిమహ తేన కుర్యా" మిత్యాదిభి మోక్షా దధిక సుఖం నాస్తీత్యవ గమ్యతే - తథా "ద్వయాత్పరతరో మంత్రో నాస్తి వేదేష్వశేషతః। ద్వయాత్పరతరో మంత్రో నాస్తి సత్యం బ్రవీమి తే, సర్వేషామేవ మంత్రాణాం మంత్రరత్నం శుభావహమ్। సకృత్స్మరణ మాత్రేణ దదాతిపరమం పదమ్। ద్వయాత్పరతరో మంత్రో నాస్తి సర్వప్రదో నృణామ్। యస్యోచ్చారణ మాత్రేణ పరమాం సిద్ధిమాప్నుయా" దిత్యాది

సా-వి— "తదారోగ్యమితీర్యతే" ఇతి జ్ఞాన సుఖాదిక మేవారోగ్యం తద్ధేతుత్వాత్తత్త్వేన వ్యపదేశః-బోధజనకం, జ్ఞానప్రదం - "అనుగంతవ్యాస్సంతో యద్యపి కథయంతి నైక ముపదేశమ్। యాస్తేషాం స్వైర కథాస్తా స్తాఏవ భవంతి శాస్త్రార్థాః। జ్ఞానాంకురం తత్పరివర్ధయంతి యేశాస్త్ర సత్సంగతి తోయ సేకైః। సత్సంగశ్చవివేకశ్చ నిశ్చితం నయన ద్వయమ్। ఏకేన హీనః కాణస్స్యాత్ ద్వాభ్యామంధః ప్రకీర్తిత" ఇత్యాద్యుక్తే ర్మహాత్సేవాతః అధికం జ్ఞాన జనకంనాస్తీత్యర్థః - ద్వయ వచనతః, ద్వయోచ్చారణాత్- అధికంక్షేమకరణం కుశలసాధనం నాస్తి - ముక్తేరధికం సౌఖ్యంనాస్తి - తత్సాధనం ద్వయోచ్చారణాదధికం నాస్తీత్యర్థః-

సా.సం— తథా ద్వయాధికం క్షేమ కరణం నాస్తీత్యర్థః - "ద్వయాత్పరతరోమంత్రో నాస్తి సర్వప్రదో నృణామ్। యస్యోచ్చారణ మాత్రేణ పరమాం సిద్ధి మాప్నుయా" దిత్యాదిక మహాప్రమాణమ్ -

మూ— క్షేమకరణమ్ ॥౬౭॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే ద్వ్యాధికారోష్టావింశః.

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః -

సా. దీ— అధికం-క్షేమస్య, మోక్షస్య. కరణం, సాధకతమం నాస్తీత్యర్థః. ॥౬౭॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం ద్వ్యాధికారోష్టావింశః-

సా. స్వా— ఇత్యాదికం పాద్మ, వసిష్ఠ,దిలీపసంవాదాద్ద్రష్టవ్యమ్॥౬౭॥

ఇతిశ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం ద్వ్యాధికారోష్టావింశః.

సా. ప్ర— ప్రమాణాద్ధితతమేషు ద్వయతుల్యం నాస్తీత్యాహ - నవేదాంతాదిత్యాదినా ॥౬౮॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం ద్వ్యాధికారోష్టావింశః.

సా. వి— అహ నవేదాంతాదిత్యాదివాక్యానాం దృష్టాంతతయా అన్వయ ఇతి ధ్యేయమ్. ॥౬౭॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం ద్వ్యాధికారోష్టావింశః -

సా. సం— తీర్థం, పావనమ్ - ఆరాధనీయం వా. “ఆరాధనానాం సర్వేషాం” ఇత్యుక్తేః ॥౬౭॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే ద్వ్యాధికారోష్టావింశః-

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః -

శ్రీ నైమేనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

చరమశ్లోకాధికారః.

మూ—

యఉపనిషదామంతే

సా-దీ— ఇప్పడిద్వయాధికారమ్ వ్యాఖ్యాత మాయిత్తు. ఇనిచరమశ్లోకాధికారమ్వ్యాఖ్యాత మాకిరతు.అతిల్

సా.స్వా— ఇప్పడి తిరుమంత్రముమ్ ద్వయముమ్ మంత్రమాకైయాలే అపదక్షిణ తియోపదేశ్యమాకైయా. లే రహస్యమానాలుమ్ "శ్రావయేచ్చతురో వర్ణాన్,,ఎన్కిఱపడియే సర్వర్కుమ్ శ్రావ్య మాన చరమ శ్లోకం రహస్యమల్లామైయాలే ఇత్తై రహస్యత్రయాంతర్గతమాకి ఇతుక్కు పదవాక్యయోజనైపణ్ణు కిఱో మెన్ఱు మూలమంత్రాధికారాదిగళిలే ప్రతిజ్ఞై పణ్ణినతు కూడుమో ? ఇతుశబ్దత స్సర్వశ్రావ్యమానా లుమ్ అర్థతో రహస్యతమార్థకతయా రహస్యత్రయాంతర్గత మెన్నిల్ ఇన్దశ్లోకత్తై అర్థతః రహస్య మెన్ఱుశొల్లక్కూడుమో ? యుద్ధభూమియిలే క్షత్రియనాన అర్జుననుక్కు అపకర్షమ్ తోన్ఱుమ్పడి సా రథ్యమ్పణ్ణుకిఱ గోపజాతీయనానపురుషర్ శొల్లుకిఱశ్లోకత్తుక్కు ప్రామాణ్యమేశంకితమాకైయాల్రహస్య తమార్థకత్వం శొల్లక్కూడుమో ? సర్వేశ్వరనాన శ్రియఃపతి తానే గోపవేషనాయ్ అవతరిత్తుపదేశిక్కై యాలే ఇశ్లోకమ్ రహస్యమాకలామెన్నిల్ ఆనాలుమ్భగవదవతార బుద్ధాద్యుపదేశమ్పోలేయనుపాదేయత్వమ్ ప్రసజ్జియాతో ? బుద్ధావతారమ్దుష్టవ్యామోహనార్థమాకఅసచ్ఛాస్త్రప్రవర్తనార్థమాకైయాలే తదుపదే శమనుపాదేయమానాలుమ్ కృష్ణావతారమ్ కేవలమ్ ధర్మసంస్థాపనార్థావతారమాకైయాలే తదుప దిష్టశ్లోకమ్ రహస్యమాకలామెన్నిల్ ఆనాలుమ్ సర్వేశ్వరనామ్ఉపదేష్టావుమాన శ్రీకృష్ణన్ అపకర్షావహ సారథ్యాదికళైప్పణ్ణకూడుమో ? సౌశీల్యసౌలభ్యాది గుణత్తాలే సారథ్యదూత్యాది వహనమ్ కూడు మెన్నిలప్పోతు సర్వవిషయత్తిలుమ్ సారథ్యాదివహనమ్ ప్రసజ్జియాతో ? "ద్రౌపద్యా సహితాస్సర్వే నమ శ్చక్రుర్జనార్దనమ్,, ఎన్కిఱపడియేవ్యాజవిశేషమిరుక్కైయాలే తద్వహనమ్కూడుమెన్నిలానాలుమ్ప్రణిపాతాది శిష్యలక్షణ మిల్లాతేయిరుక్కుమర్జునఱ్కు ఉపదేశక్కూడుమో ? "కార్పణ్యదోషోపహత స్వభావః,, ఇత్యాదికళాలే ప్రణిపాతాది శిష్యలక్షణము మిగ్గు త్రుతమెన్నిలానాలుమ్ యుద్ధభూమియిలే ప్రశ్నప్రతివచన మసంగతమన్ఱో ? సంగత మానాలుమ్ రహస్యతమోపాయమే యుపదేశ్య మాకైయాల్

సా.ప్ర— ఏవం ద్వయస్య పదపదార్థ వాక్యార్థానుక్త్వా తత్ప్రతిపాద్యోపాయో పేయాధి కారిణాం.

సా.వి— ద్వయంవ్యాఖ్యాయ ద్వయానుష్ఠేయ భరన్యాస విధాయక చరమశ్లోకం వ్యాచిఖ్యాసుః ప్రథమం

సా.సం— అథచరమశ్లోకస్య పదవాక్యయోజనాం కర్తుమస్యావశ్యాపేక్షితతాం సమర్థ యితుంవక్ష్య

మూ — యస్మాదనంతదయాంబుధే

స్వా.దీ — మున్ని చరమశ్లోకత్తుక్కు ప్రవర్తకనుమాయ్ సనాతన ధర్మమాన పరదేవతైయైయనుసన్ధిక్కి-
ఱోలి, ఇవ్విడప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ ప్రపత్తివిధాన మూలమాయ్, ప్రపత్తి విధితానుపాయాన్తర దౌష్క-
ర్య దర్శనజనిత శోకనివృత్త్యర్థమాయిరుక్కైయాల్ అఖిలవిధిత్త ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తాల్ తమ్ముడై
యనైర్భర్యత్తై ప్రదర్శియా నిన్ఱుకొణ్డు కృష్ణనై అనుసన్ధిక్కిఱార్. యదుపనిషదా మిత్యాది. యావనొరు
వన్ ఉపనిషత్తుక్కళుడైయ. అన్తే, సమీపే. ప్రతిపాద్యత్వేన వర్తియానిన్ఱాన్. యాతొరు పరమకారుణికన్

స్వా.స్వా — కర్మయోగాద్యుపదేశము మసంగతమన్నో? కింద అర్జుననైక్కురిత్తు పదిష్టతయా అవను
క్కు ముపాదేయమాకైయాలే అస్మదాదికళుక్కు అనుపదిష్టమాకైయాలే అస్మదాద్యుపాదేయత్వమిల్లైనే?
ఇన్నవుపాయత్తుక్కు భక్తియోగాద్యపేక్షయా రహస్యతమత్వమిల్లైనే? కింద ఇన్నరహస్యత్తమోపాయ
మృత్తలానసర్వార్థమూలమంత్ర త్తిలేసిద్ధిక్కైయాలే ఏతద్వ్యుత్పాదనమన్యథాసిద్ధమన్నో? ఇత్యా
దికళ్ శఙ్కకళైప్పరిహరిత్తుకొణ్డు చరమశ్లోకవ్యుత్పాదనత్తై "ఏషనారాయణః" ఎన్నుముదలాన మహావాక్యత్తా
లే విస్తరేణసమర్థిక్కక్కడవరామ్ కొణ్డు అద్యశ్లోకత్తాలే అధికారార్థత్తైయుమ్ శఙ్కాపరిహారఙ్గళై
యుమ్ సంగ్రహిక్కిఱార్ - యఇతి- యః, శ్రీకృష్ణః. ఉపనిషదామన్తే, సర్వోపనిషదాంసమీపే. గౌణవృత్త్యా
దిక్లేశమన్తరేణ ఏకకణ్ఠ్యేన సర్వోపనిషదాం స్వరసతః ప్రతిపాద్య ఇతి సమీపవాచకాన్త శబ్దేన ఉపనిష
దామితి బహువచనేనచవ్యజ్యతే, "బ్రహ్మణ్యో దేవకీపుత్రో బ్రహ్మణ్యో మధుసూదనో" మిత్యాది విశిష్టప్రతిపాద్య
తత్త్వమభివ్యజ్యతే. అనేనసర్వోపనిషత్ప్రతిపాద్యపరబ్రహ్మైవకృష్ణరూపేణావతీర్ణమితి తాత్పర్యమ్- అనన్త

సా.ప్ర — విశిష్టప్రతిపాదకస్య చరమశ్లోకస్య పదవాక్య యోజనాం వక్తుం వక్ష్యమాణ మధికారార్థం
సంగృహ్ణాతి - యదుపనిషదా మిత్యాదినా- సర్వవేదాన్త వేద్యాశ్శిరవధికదయావిషయతయా స్వాభిష్ట

స్వా.వి — సుగ్రహత్వాయాధికారార్థం స్వానుసంధాన ముఖేన శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి. యదితి. యః, పర
మపురుషః - ఉపనిషదామన్తే మధ్యేవనాన్త ఇత్యాదావన్తశబ్దస్య మధ్యవాచకత్వాత్. వర్తతఇతి శేషః.
మధ్యస్థవాక్యానా ముపక్రమోపసంహారబలేన పరమపురుష ప్రతిపాదన తాత్పర్యనిర్ణయా దన్తఇత్యుక్తం.
వేదాన్తప్రతిపాద్య ఇతిభావః - యస్మాత్, పరమపురుషాత్-

సా.సం — మాదృగధికారార్థ సంగ్రాహకం శ్లోకద్వయమాహ - యదితి ద్వ్యక్షాన్నైరితి. తత్రాదౌ ప
రమ కారుణికేన సర్వశక్తేన సర్వేశ్వరేణ అకిఞ్చన ముముక్షుజనతాగత సకలవిధ శోకనివృత్తయే చరమశ్లో
కేన స్వతన్త్ర ప్రపత్తివిధానాత్ స్వీయానామపి నైర్భర్యావధిక ప్రపత్త్యనుష్ఠానాపయిక మహావిశ్వాస
సిద్ధయే స్వస్యప్రపత్త్యనుష్ఠానేన సిద్ధం నైర్భర్యం ప్రదర్శయన్ హర్షవిశేషేణ కృష్ణమనుసందధాతి -
యదితి- కృష్ణస్య ప్రతారకత్వ శఙ్కయా వ్యాఖ్యేయస్యాప్రమాణత్వ శఙ్కాం సారథిత్వే నావస్థా యాథా
ర్థ్యక కరణప్రదర్శనేన వారయితుం ముఖలోప నిషదుద్ఘుషిత ముభయలింగత్వం సాధుపరిత్రాణో న్ముఖత్వం
చ సూచయతి. యదితి - సారథ్య పర్యన్త నికృష్టవ్యాపారప్రవృత్తతయా ప్రసిద్ధ ఇత్యర్థః. ఉపనిషదామన్తే,
సమీపే- ముఖ్యావృత్త్యా ఉపర్యవసాన వృత్త్యాచ ఉపనిషదాం ప్రతిపాద్యత్వే నావస్థిత ఇత్యర్థః. తతః కిము
త్యత్రాహ - యస్మా దిత్యాదినా - యస్మాత్, ఔపనిషదాత్- "ఏష నారాయణ శ్రీమా" నిత్యాదినా

మూ. త్రుటితజనతాశోకశ్శ్లోకస్స్వయంసమజాయత। తమిహవిధినాకృష్ణంధర్మంప్రపద్యసనాతనంశమితదురితా

సా.దీ—పశ్చాల్ అనుసంధాతా క్కళుడైయశోకత్తై ప్పోక్కుమతానచరమశ్లోకమ్స్వయముదభూత్- కృష్ణన్ స్వయమేవ అరుళిచ్చెయ్కై మె శ్లోకత్తుక్కుమ్ స్వయముద్భవమ్- తంసనాతనం ధర్మంకృష్ణమ్- ఇహ, జన్మని. చరమశ్లోకోక్త విధిప్రేరితరాయ్ ప్రపత్త్యా వశీకరిత్తు శమితసంసార తాపరామ్

సా-స్వా— దయాం బుధేః, ప్రసిద్ధాం బుధిస్తు పరిచ్ఛిన్న ఇతి వ్యతిరేక స్సూచ్యతే. యస్మాత్, కృష్ణాత్ - త్రుటితజనతా శోకస్సన్, ప్రశమిత సర్వజన శోకస్సన్ - స్వయంసమజాయత, దయాంబుధే స్స్వయం సమజాయతేత్యనేన దయైవ శ్లోకరూపేణోదీర్ణేతి వ్యజ్యతే. అనేనార్జునం వ్యాజీకృత్య సర్వ లోకసంరక్షణార్థం దయాపరవశస్సన్ రహస్యతమోపాయ ముపదిష్టవానితి ప్రతీత్యా ఉ జ్ఞానమాత్రవి షయత్వంవా బుద్ధాద్యుపదేశవ దనుపాదేయత్వంవా నాస్తీతి తాత్పర్యం - తంకృష్ణం, అనేన వేదాంతవే ద్యఏవ శ్రియఃపతి శ్శ్రీకృష్ణరూపేణావతీర్ణ ఇతి వ్యజ్యతే - సనాతనంధర్మం, సిద్ధోపాయం - “నేవవేద విదోవిప్రా యేచాధ్యాత్మవిదోజనాః। తేవదంతి మహాత్మానం కృష్ణంధర్మం సనాతనం,, మితిప్రకారేణ సి ద్ధధర్మభూతం కృష్ణం. విధినా, చరమశ్లోకాద్యుక్తప్రకారేణ- విధినా, భాగ్యవశేనవా- ఇహ, జన్మని- ప్రపద్య,

సా.ప్ర—సాధనా సామర్థ్యేన శోచతాంశోకనివర్తనప్రవృత్తాద్యస్మాచ్ఛ్రీమన్నారాయణా ద్భరన్యాసవిధి రూపశ్లోకః ప్రవృత్తః, తం సర్వేషాం సర్వవిధ ఫలసాధన భూతంభగవంతంతదుక్తశాస్త్రప్రకారేణాశ్రిత్య

సా-వి— త్రుటితః, భిన్నః- జనతాయాః, జనసమూహస్య - శోకః, దుష్కరోపాయాంతరా సామర్థ్య ప్రయుక్తః ఖేదః యేన సతథోక్తః - శ్లోకః, చరమశ్లోకః - స్వయం సమజాయత, సమభూత్- ఏతాదృ శ ముపాయం విశేషేహితి ప్రార్థనాం వినైవకరుణావశాదావిర్భూత ఇతిభావః - అత్ర యస్మాత్పరమపు రుషా చ్ఛ్లోకస్స్వయం సమజాయతేత్యనేన చరమశ్లోకోభగవన్ముఖారవిందాదుద్గతోనవ్యాసగ్రథిత ఇతిసూ చితం- సనాతనంధర్మం, అలౌకికశ్రేయస్సాధనభూతం- కృష్ణంధర్మం సనాతనమితి స్మారితం - విధినా, భాగ్యేన. ఇహ, అస్మిన్ జన్మని - ఏతాదృశం భాగ్యంప్రాగ్జన్మసు నాభూదితిభావః - యద్వా, అస్మిన్, చ రమశ్లోకే. విధినా, చరమశ్లోకస్థశరణాగతివిధినేత్యర్థః - ప్రపద్య, ఉపాయత్వేనాశ్రిత్య- శమితదురితాః,

సా-సం— ప్రథితవిభవాత్పరమపురుషాత్- అనంతదయాంబుధేః, మాతాపితేత్యాదినాకార్త్స్న్యముఖేనోక్తబంధు త్వైమేవ పాండుతనయ యుద్ధప్రోత్సాహన వ్యాజేన పరమ పురుషార్థ లక్షణ మోక్షసాధనతయా వేదాంత విహిత సకించనాకించన సాధన స్వరూపాధికార యథావ దుపదిశతః - నన్వర్జున మాత్రోద్దేశేనప్రవృ త్తస్యాస్య కథం సర్వవిషయత్వం యేనాస్య సర్వోపజీవ్యత మతాస్యా దిత్యత్రాహ. త్రుటితేతి. త్రుటితః, ఛిన్నః - జనతాయాః, జనసమూహస్య- శోకోయేన సతథోక్తః - శ్లోకః, చరమశ్లోకః- స్వయం, తదర్థ విషయప్రశ్నమంతరేణైవ. సమజాయత, ఉదభూత్. “యచ్ఛ్రేయస్స్యాన్,, దిత్యపి ప్రశ్నః అనిర్ధారితవిశేష విషయ స్వయమిత్యుక్తిః - అర్జునవ్యాజేన సర్వోద్దేశేనైవ అయం ప్రవృత్త ఇతి త్రుటితజనతా శోకఇ త్యుక్తిః. తం, చరమశ్లోకోపదేష్టారమ్. పరమకారుణికం సనాతనంధర్మమ్. విధినా, విధిరూపేణ చరమశ్లో కేన శ్రుతిరాస్సంతః. కేనాపి సుకృత విశేషాత్మక భగవత్కటాక్షేణ లక్ష్మీతంత్రాహిర్బుధ్న్యాద్యుప ది ష్ట విధయా- ప్రపద్య, శరణంయథా [illegible] సమర్థ [illegible] శమితదురితాః, నష్టా [illegible]

శ్శంకాతంకత్యజ స్సుఖమాస్మహే ॥ ౬౮ ॥

సా-దీ—శోకరూపాతంకత్రై వివిట్యునామిమ్ము దివ్యదేశత్తిలేసుఖేనవర్తయామ్ స్తోమనైర్ ॥౬౮॥

అనన్తరమనమక్కార్ వన్తోఉపాయాన్తరదౌష్కర్యదర్శనజనితశోకనివృత్త్యర్థం చరమశ్లోకత్తిల్

సా-స్వా— శరణతయా వృత్వా - శమితదురితా శ్శంకాతంకత్యజ స్సుఖమాస్మహే, అత్రవిధినేత్యనేనా కించన్య పురస్సర్ క్రియోక్త్యా ప్రథమపాదః, తంప్రపద్యేత్యనేన ద్వితీయపాదః, శమితదురితా ఇత్యనేనతృతీయపాదః, శంకాతంకత్యజ ఇత్యనేన తురీయపాదశ్చ వివృతః. ॥౬౮॥

ఇప్పడి శంకాతంకత్యజ స్సుఖమాస్మహే ఎన్ఱు కృతకృత్యత్వానుసంధానమ్ శొన్నతు కూడుమో? ఇన్నిశ్లోకమ్ ప్రపత్తిపరమన్నో? సాక్షాదుపాయపరమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్.

సా-ప్ర— పరమపురుషార్థసిద్ధావ్యవికాంకావయంతత్కైంకర్యరూపతత్ప్రబంధనిర్మాణేనసుఖతాభవేమేత్యర్థః - ఏవంచ "దేవతాయాగురోశ్చైవ మంత్రస్యాపి ప్రకీర్తనాత్, ఐహికాముష్మికీ సిద్ధిర్ద్విజస్యాస్తి నసంశయః" ఇత్యుక్తమంత్ర తద్దేవతాగురు కీర్తనరూప వస్తునిర్దేశాత్మకం మంగళం చాత్రాకృతమితిజ్ఞేయమ్ - బహువచనేనస్వప్రబంధ పరిశీలనవంతస్స్వకీయా అప్యేవంభూతాభవంతీతివివక్షితమ్॥౬౮॥

నను ముముక్షూణాం సత్యాం మోక్షసాధనభక్తేస్తత్సాధనకర్మయోగాదేస్తద్ధేతుభూతనామసంకీర్తనాదేర్వా అనుష్ఠానసంభవాచ్ఛోకఏవకస్యాపినసంభవతీతి చరమశ్లోకస్యత్రుటితజనతాశోకత్వం నసంభవతీత్యత్ర

సా-వి—నిసమ్యాశ్శిష్టపాపాస్సంతః. శంకా, ఫలవిషయసందేహః - ఆతంకః, వ్యాపేత్యస్యభయం. తౌత్యజంతీతిత్యజః - త్యజతేః క్విప్ - తాదృశాస్సంతః. సుఖమాస్మహే, సుఖం తిష్ఠామః - భ్రమవిప్రలంభాది దోషరహిత వాక్య ప్రామాణ్య నిశ్చయాన్నిశ్శంకత్వం సర్వశక్తిమత్త్వాది జ్ఞానాన్నిస్సంశయత్వం చేతిద్రష్టవ్యం - "నిస్సంశయ స్సుఖమాస్వ" ఇతి స్ఫోరితం- యోవేదాంతప్రతిపాద్యః పురుషస్సఏవకృష్ణరూపేణావతీర్యఅర్జునం వ్యాజీకృత్య సర్వలోకహితార్థం శరణాగతిరూప సులభోపాయముపదిశ్య గత్యభావఖిన్నానాం శోకాపనోదనం ప్రతిజజ్ఞే. తదుక్తప్రకారేణ వయంకృతకృత్యాః కృతార్థాశ్చస్మ ఇతిభావః॥౬౮॥

దుష్కరోపాయాలాభేపిదుఃఖ్యతాంస్వయమేవాపారకారుణ్యోనాకించనాధికారానుగుణంమార్గం

సా-సం— పూర్వోత్తరార్థః- శంకాతంకత్యజః, "ద్వ్యౌ పతేత. అనృతంనోక్తపూర్వం మే" ఇత్యాద్యమోఘప్రతిజ్ఞావతా సమర్థకారుణికేన "అహంత్వా" ఇతి పలపదాప సంకల్పకరణాత్ఫలసిద్ధౌనిస్సంశయాఇతి శంకాత్యజః- శతప్రా గామి నరకాద్యనుభవరహితా ఇత్యాతంకత్యజః. ఇహ, ఘోగ స్పృథాహార దోషహేతుకసంసర్గాది కార్యప్రత్యనీకాత్యాసన్న భోగ్యతమభగవత్సేవానుగుణే శ్రీనివాసక్షేత్రే- సుఖమాస్మహే, విషయపుల్పవైషయికరసవైముఖ్యహేతు ద్వయార్థానుసంధానేన సన్తోషైక ఫలక వేదాంతద్వయవ్యాఖ్యామాన సర్వజ్ఞానుజ్ఞాది పరమభోగ్యతయాకుర్వాణ ఫతే నిస్సంశయత్వ నైశ్చర్యాభ్యాం హర్షప్రకర్షేణావతార మిత్యర్థః ॥ ౬౮ ॥

అథ దహరాద్యనేక విద్యానాం మోక్షోపాయతయా ప్రసిద్ధానాం సత్వాన్మాశుచ ఇత్యుపదేశ్యతయా ప్రతిపన్న నిర్మోహ్య విశేషణశోకస్యాసంభవమాశంక్య తంబహుధోపపాదయన్ దహరాదివిద్యానాం

మూ — దుర్విజ్ఞానై ర్నియమగహనై ర్దూరవిశ్రాంతిదేశై ర్బాలానర్హై ర్బహుభి రయనై శ్శోచతాం

సా.దీ — ప్రపత్తివిధానమస్మిఞ్ఛ్లోకేన అన్యత్కృత్స్నమపి అనుసంధీకరోతి, దుర్విజ్ఞానైరితి — జ్ఞాతుమశక్యత్వాత్ నియమతోఽపి దురవగాహత్వాత్, చిరకాలసాధ్యఫలత్వాత్, అతఏవాశక్తైరనర్హత్వాత్ ఉరుక్లేశ కర్మయోగాద్యుపాయాంతరత్వాత్ శోకితానామ్ అస్మాకం నమస్కుర్యా

సా.స్వా. దుర్విజ్ఞానైరితి — దుర్విజ్ఞానైః, జ్ఞాతుమశక్యైః. నియమగహనైః, నియమవిశిష్టతయాఽనుష్ఠాతుమశక్యైః. దూరవిశ్రాంతిదేశైః, దూరం విశ్రాంతిదేశం ఫలదశా యేషాం తైః. అతివిళంబితఫలైః. బాలానర్హైః, బాలానాం అకించనానామనర్హైః. బహుభిరయనైః, కర్మయోగజ్ఞానయోగభక్తియోగాఖ్యైరుపాయైః — శోచతాం నః, ఉపాయాంతరదౌష్కర్యనిమిత్తశోకావిష్టచేతసా మస్మాకం.

సా.ప్ర — శోకం బహుధోపపాదయతి — దుర్విజ్ఞానైరిత్యాదినా — శోచతాం న ఇత్యంతం యథాపాఠమేవాన్వయః — సుపంథాః స్వభూమ్నా నిష్ప్రత్యూహం నిజపదం నేతు నామ స్వయం నేతా సారథిః కిమతిసత్వాదేయం విదధతి శేషస్యాన్వయః — దుర్విజ్ఞానైః, జ్ఞాతుమశక్యైః — ఏతేనోపాయాంతర జ్ఞానాభావశ్శోకహేతురుక్తః. నియమగహనైః, నియమైః, కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదినియమైః — గహనైః, నియమభూయిష్ఠతయా దురనుష్ఠేయైరిత్యర్థః — ఏతేనాశక్తిరూపశ్శోకహేతురుక్తః. దూరేతి — దూరే విశ్రాంతిదేశో యేషాం తైః — చిరకాలసాధ్యైరిత్యర్థః — ఏతేన విళంబాక్షమత్వరూపశ్శోకహేతురుక్తః. అతఏవ బాలానర్హైః, ఉపాయాంతరానుష్ఠానోపయుక్త జ్ఞానశక్త్యాది రహితా బాలాః. ఇదం శోకనిమిత్తభూతస్యోపాయాంతరారంభోపయుక్త జన్మాభావస్యాప్యుపలక్షణం — నన్వేకస్యా విద్యాయా ఉక్తాకారయోగే నశోకహేతుత్వేఽపి విద్యాంతర మనుష్ఠేయం. నశోచితవ్యమిత్యత్ర సర్వాసాం విద్యానా ముక్తాకారయోగా విశేషా చ్ఛోకహేతుత్వమేవేత్యభిప్రేత్యాహ — బహుభిరితి —

సా.వి — దర్శితవానిత్యాదరేణ శ్లోకాంతరేణ తదుపకారమనుసంధత్తే — దుర్విజ్ఞానైరితి. దుఃఖేన జ్ఞాతుమశక్యైః ఈషద్దుస్సుష్విత్యఖిల ప్రకరణే అతోయుజేతి యుచ్ యువో రనాకా విది యుచోఽనాదేశః — జ్ఞాతుమశక్యైరితి భావః. నియమైః, కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదినియమైః — గహనైః, అనుష్ఠాతుమశక్యైః. నియమేన నియతం గహనైః మహారణ్యవత్ దుష్ప్రవేశైశ్చ. దూరం విళంబితం విప్రకృష్టశ్చ విశ్రాంతిదేశః ఫలం ప్రాప్యస్థానంచ యేషాం తాని తైః తథోక్తైః — బాలానర్హైః, భక్త్యాద్యనుష్ఠానయోగ్య శాస్త్రజ్ఞానరహితానాం — ప్రథమవయసాంచ, అనర్హైః, అయోగ్యైః — బహుభిరయనైః, కర్మయోగాదిభిరుపాయైః. తావాముక్తై ర్మార్గైశ్చ — శోచతాం, "ఉపాయా నైవ సిధ్యంతి హ్యపాయా బహులాస్తథే,,తి యుక్త్యాతామనేక

సా.సం — విధాత్ర విధేయయోశ్చ స్వభావ కథనపూర్వకం విధిరూపం వ్యాఖ్యేయమవతారయతి. దుర్విజ్ఞానైరితి. బోద్ధుమశక్యైరిత్యర్థః. నియమాః ఇహ యమనియమాదిషు దేశతః కాలతో వివేక విమోకాదిముఖేన శమదమాదిముఖేనచ సమ్పృక్తా వివక్షితాః. తైర్గహనైః, అనుష్ఠాతుమశక్యైః. దూరః, కాలవిప్రకృష్టః. విశ్రాంతిదేశః, విరామదేశో యేషాం తైః — విళమ్బితఫలత్వై రితియావత్. తతః ఫలిత మాహ. బాలానర్హైరితి. భక్త్యాదౌ శక్త్యభావాదిమతామధికర్తుమయోగ్యైః బహుభిః, అవాంతర భేదానంత్యవద్భిః — అయనైః, కర్మయోగాదిరూప సద్వారకాద్వారక మోక్షమార్గైః — శోచతాం, అనువృత్తి

మూ— సుపంథాః । నిష్ప్రత్యూహం నిజపదమసౌ నేతుకామస్స్వధామ్నా సత్పాథేయం కిమపి విదధే

ద్రా-టీ— శోభనోపాయ భూతనాన- సర్వనేతా సారథిః, మాయప్పిర్ తేర్పాక నాన కృష్ణన్. తన్ను దైయ పరమపదత్తేరక్కొణ్డు పోగనాయ్ విలక్షణమాన తొరు సత్పాథేయత్తై స్వచరణాగవింద శరణా

సా.స్వా— సుపంథాః, శోభనోపాయః. సర్వనేతా, సర్వస్వామీ. సర్వఫలప్రదఇతివా - సారథిః, పార్థసారథిః. నిష్ప్రత్యూహం యథాభవతితథా - స్వధామ్నా, స్వమాహాత్మ్యేన. నిజపదం నేతుకామస్సన్ - కిమపి, విలక్షణం. సత్పాథేయం, సదుపాయం - ప్రపత్తిరూప ముపాయం. పాథేయత్వ నిరూపణేన సంసారాధ్వ గతాగతక్రాంత సర్వజనాప్యాయ్యత్వం పాకాద్యాయాస రాహిత్యేన క్షున్నివర్తకత్వంచ వ్యజ్యతే. విదధే, విహితవాన్ - ఉపాయాంతర దౌష్కర్య మిత్థం శోకాపనోదనార్థం విలక్షణోపాయస్య విహితతయా జ్ఞాపపన్నపరత్వే తదనుష్ఠానే స్వతంత్రోపాయవిధి పరోయం శ్లోకః ఏష్టకగుస్తు - ఇత్యు

సా.ప్ర— సుపంథాఇతి భగవతః ప్రాప్యత్వాకార వైపరీత్యం ద్యోతితం - నిష్ప్రత్యూహమితి క్రియావిశేషణం - “సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపి భూయసీ,, త్యాద్యుక్తిః ఫలప్రతిబంధాభావో యథాభవే త్తథేత్యర్థః - స్వధామ్నా, స్వమాహాత్మ్యాత్ - సత్పాథేయమితి భరన్యాస ఉచ్యతే. సచ్ఛబ్దేన సర్వాధికారిత్వ, సర్వానిష్ట నివర్తనక్షమత్వ, సర్వేష్టసాధనత్వ, సుకరత్వ, సకృత్కర్తవ్యత్వ, ఆశుకారిత్వ, ప్రతిబంధానర్హత్వ, ఉపాయాంతర ప్రమాణాసహత్వా ద్యాకారా వైశిష్ట్యం వివక్ష్యతే.

సా.వి— మార్గేషు కేనమార్గేణగంతవ్యం - పాషాణకంటకాది బహుళ వ్యాఘ్రాదిభయాన్వితాతిదూర మార్గేణ కథంబాలైరస్మాభి ర్గంతవ్యమితి శోకవతాంచ- సః, అస్మాకం - సుపంథాః, శోభనోపాయ భూతస్సన్. నపుంసకాదిన్యాయేన “ఋభుక్షాః గబృధ్,,రితి ప్రాప్త సమాసాంతాభావః - స్వయమేవోపాయాంతరస్థాన నివిష్ట ఇత్యర్థః. సుపంథాః ఇత్యనేనాగా యాసేనా వింళంబేనా శారతమ్యేన నవ ఫల ప్రాపకత్వం వ్యంజితం- పథస్సంఖ్యావ్యయా దేరితి నపుంసకత్వంతు నభవతి. తత్ర పథఇతి కృత సమాసాంత గ్రహణాత్. సర్వనేతా సారథిః. స్వధామ్నా, స్వకీయా ఘటిత ఘటనశక్త్యా-నిష్ప్రత్యూహం,నివిళంబం నేతు కామః. అత్ర సర్వనేతా సారథిరితి పదద్వయేన రక్షణోపయుక్తం పరత్వం సౌలభ్యం చ వ్యంజితం - అథాంతరే శోభనః పంథాఃకంటకాది దోషరహితో మార్గో యస్య సతథోక్తః - అత్రాపి పూర్వవత్సమాసాంతాభావః - సమీచీన మార్గాభిజ్ఞ ఇత్యర్థః సర్వనేతా, తేనమార్గేణ సర్వేషాం ప్రాపకః - స్వధామ్నా, బహుళాన్ సంధ దేశేఆగోప్యస్వశక్త్యైవ ప్రాప్యస్థానం నేతుకామః

సా.సం— ప్రాప్యపరమధ్య వశాసంభావిత శోకానాం. సం, ప్రాప్యరుచి ప్రాపకాధ్యవసాయాదినా సర్వప్రకార శోకనివృత్త్యనుగుణ భగవదనుగ్రహ విషయతాహాననామస్మాకం. సుపంథాః,సర్వయోగ్యత్వ, అనాయాసత్వ, అప్రమాదత్వ,అనూపమత్వ, సర్వానిష్ట నివర్తకత్వ, సర్వేష్టసాధనత్వాదిభిర్బాలపండిత సుగమో వాది సిద్ధో మహామార్గః- “సుదుష్కరేణ,,త్యుక్తవిధయా ఉపాయాంతరస్థాననివిష్ట తాను ఇత్యుపసర్గేణ సూచితా - పరమకారుణికత్వా త్సర్వశక్తిత్వాత్స్వతంత్రత్వాచ్చ సంకల్పమాత్రం ననం భవతి నిష్ప్రత్యూహ మిత్యుక్తమ్. నిర్విఘ్నం యథాభవతి తథేతి క్రియావిశేషణం- నేతుకామ ఇత్యత్రాన్వ

మూ— సారథిస్సర్వనేతా ॥ ౬౯ ॥

సా.దీ—గతి మైయెన్నపడి - చరమశ్లోకత్తాల్ పేధి స్తుగుళనారెన్నై - ॥౬౯॥

అనంతర మొరుపాట్టాగ ఇచ్చరమశ్లోకావతరణక్రమత్తై సంగ్రహేణ సూచిప్పియాన్నిన్రుకొండు సమస్తకురారిత్తు చరమశ్లోక మరుళిచ్చెయ్‌తవన్ తానేనమక్కు-స్వయముపాయత్తై యుమిణ్ డాక్కి- సర్వపాపఙ్గళైయుమ్

సా.స్వా—సారథియెన్నుశొల్లుక్కైయాలె ఇవన్ సారథ్యమ్ వహిత్తతువుమితి ద్వ్యవ్యాజేనార్జననుక్కు-అత్యహిత పురుషార్థఙ్గళై యుపదేశిత్తు లోకో జీవనార్థమాకైయాల్ సారథ్యమ్ నికషాఽవహమన్నెన్నుమ్, ఇవ్వుపదేశమ్ అస్మదాదిసాధారణమెన్నుమ్ సూచితమ్ ॥ ౬౯ ॥

ఇప్పడి సత్పారథేయం కిమపివిదధే ఎన్ను శొన్నతు కూడుమో ? ఇవ్వుపాయమ్ సంసార నాశకమాయైయాలే స్వస్య లీలారసనాశకమాకైయాల్ స్వపురుషార్థహానివరుమ్పడియుపదేశిక్క- కూడుమో ? శ్రీ(ద్వయా)దికరణమంత్రఙ్గళిలే శ్రీవిశిష్టను క్కే ఉపాయత్వప్రాప్యత్వఙ్గళ్ శొల్లుకైయాలే తద్విరుద్ధమాకమామేకంశరణంవ్రజేతి స్వస్యైకస్యైవోపాయత్వం శొల్లుకిరతుతాన్ కూడుమో ? ఇత్యాది శంకైయై పరి

సా.ప్ర—కిమపీతి- "నత్కర్మణానిరతోఽన్న స్నానాంఖ్యయోగవిదస్తథా । నాపహంతిశంతస్యకలాంకోటితమీమపి", త్యాద్యుక్తాపరిచ్ఛిన్న వైభవత్వ ముచ్యతే. ఏవంచ భరన్యాసస్య "తేనతేనాప్యతే తత్తన్న్యాసేనైవమహామునే", ఇత్యాద్యుక్త మాహాత్మ్యయోగిత్వా త్సర్వశోక నివర్తకత్వ ముపపద్యత ఇతిభావః ॥౭౦॥

ననుశరణవరణమాత్రా ద్భగవత స్సర్వపాపనివర్తకత్వమసంభావితం- నిరపేక్షరక్షకత్వప్రార్థనాత్మకతయా తస్యాతిలఘుత్వేవా తిగురుఫలసాధన త్వాయోగా దిత్యత్రాపేక్షా మంతరేణాపి ద్వారకాదాసిభ్య స్స్వయమనుభవదానస్థ రపేక్షామాత్రేణా తనీచవృత్త్యస్య సారథ్యస్య కర్తుశ్శ్రీపతేరపేక్షాయాం సర్వపాపనివర్తకత్వమప్యుపపద్యతఏ వేతిదర్శయన్ వక్ష్యమాణచరమశ్లోకార్థం స్త్రీశూద్రాదిబుద్ధిసమాధానాయ

సా.వి— కిమప్యత్యంత సులభం తత్ నిస్సీమతియాభ్యహితం పథి పాథు పాథేయం అచిరాదిమార్గయోగ్యం శరణాగతిరూపం ప్రసాదనం- అన్యత్ర రుచికోప దంశాదియుక్తం దధ్యోదనాదికంచ-విదధే- విహితవాన్ - మార్గాః, ఆరణ్యక మృగ చోరవ్యాఘ్రాది మిశ్రతయా దుర్గ మాబహువిధాశ్చ ప్రాప్యస్థానం దూరం స్వయంచాసమర్థా ఇతి శోచతాం బాలానాంకశ్చి దాప్తబంధురాగత్య స్వయమేవ నేతుకామస్సన్ యథాసత్పాథేయం కరోతి తథా సులభోపాయం విహితవానితి భావః- అత్ర ప్రపదనే పాథేయత్వా ధ్యవసానేన స్వస్యశ్రమాభావః ఏకదినమాత్ర ప్రాప్య స్వాభిమత దేశప్రాప్తి సాధనత్వేన పాథేయస్య విలంబా భావశ్చ వ్యజ్యతే - ॥ ౬౯ ॥

సా.సం—నిత్యధార్యం-స్వధామ్నా, స్వనిరుపాధికసార్వజ్ఞసర్వశక్త్యాదిరూపమహిమ్నా- నేతుకామః, "ఏషహ్యేవానందయాతి,, ఇతిశ్రుతేః-కిమపి, కర్మయోగాది విలక్షణమ్- సర్వతపోభ్యోప్యతిశయితతపస్త్వేన ప్రమాణసిద్ధమ్ - సర్వనేతా, అనాలోచిత విశేషాశేష లోకశరణ్యతయా సర్వఫలప్రదః- సర్వానపిస్వపదం ప్రాపయితు కామః . యత్నవిశేష నిరపేక్షత్వ సర్వతోముఖ సుఖావహత్వా నిష్ఠానమ బంధిత్వా తిసాత్వికైర్గాహ్యః ప్రపత్తేస్సత్పాథేయ సామ్యమభిప్రేత్య సత్పాథేయ మిత్యుక్తం- విదధే, విహితవాన్ ॥౬౯॥

మూ—ఒణ్ డొడియాళ్ తిరుమకళున్దానుమాకి, యొరునినైవాల్ ప్పురువురెల్లామురియ్య, వణ్ తువరైనకర్ వాழ்

పా-టీ—కన్నికరా విరకుపార్కిఱ్ఱానెన్కిఱార్ - ఒణ్ డొడియా ళిత్యాదియాల్. పిరాట్టియుమ్ తానుమాక కూడి ఏకరస్యత్తాల్ సృష్టిత్త చేతనవర్గమెల్లా ముజ్జీవికుమ్పడియుమ్, ద్వారకాపురిజనజ్గళ్ విశేషతో

సా-స్వా—హరిస్తుర్కెఱ్ దువరిప శ్లోకావతారక్రమత్తై పాట్టాలేసంగ్రహిక్కిఱార్. ఒణ్ డొడియాళితి.తిణ్ దుళవమలర్ మార్వన్.తణ్,శీతళమాన.తుళవమలర్,తిరుత్తుళాయ్ప్పువ్వై-మార్పన్,మార్పిలే.వహిస్సినే యుడైయవనానశరణ్యన్ - కర్తా.ఒణ్ డొడియాళ్, ఒణ్,అழகియ తొయిరుక్కిఱ- తొడి,హస్తాభరణత్తై యుడైయ. తిరుమకళుమ్, పెరియపిరాట్టియారుమ్ తానుమాకి, నకేవలంస్వయమేవ - కింతుశ్రియాసహితొభూత్వేత్యర్థః - ఒరునినైవాలిన్ని ,,బహుస్యా,, మిత్యేకరూపసంకల్పత్తాలేసృష్టిత్త - ఉయిరెల్లాముయ్య, చేతనరెల్లారు ముజ్జీవిక్కుమ్పడి- ఇతుక్కుత్తానేశాన్న ఎన్కిఱతొడే యన్వయమ్-వణ్దువరైనకర్ వాழ்,వణ్,అழకియ తొయిరుక్కిఱ-తువరైనకర్,ద్వారకాపురిమ్-వాழ்,వాழ்న్దుపడి,ద్వారకాజనపదిమ్

సా.ప్ర—ద్రామిడగాథయాపి సంగృహ్ణాతి. ఒణ్ డొడియాళిత్యాదినా - యథాపాఠ ఏవాన్వయః- తొడి, హస్తాభరణమ్ - ఇదం సర్వస్యాభరణ వర్గస్యోపలక్షణం - ఒణ్డొడియాళ్, దివ్యాభరణభూషిత నిరతిశయోజ్జ్వలానంత దివ్యాభరణ భూషితేత్యర్థః - తిరుమకళ్, లక్ష్మీః. తానుమ్, స్వయం - తిరుమకళున్దానుమాకి, లక్ష్మ్యాస్సహైవనబోధాభ్యా మిత్యర్థః - నినైవు, జ్ఞానమ్ - ఒరునినైవాల్ , ఏకరూపేణ సంకల్పేన. ,,అస్యాఈశే మనస్సృష్టిం తస్యచాస్యాం ప్రతిష్ఠితం। యస్యా వీక్ష్యముఖం తదింగిత పరాధీనో విధత్తేఖిల,,మిత్యుక్తైకరూప సంకల్పేనేత్యర్థః- ఉయిరెల్లామ్, చేతనాస్సర్వేపి.ఉయ్యయ,యథోజ్జీవేయుస్తథా - వణ్ దువరైఇతి- వణ్, ఔదార్యం - తువరై, ద్వారకానగరీ - సర్వవిధరక్షాప్రదానైయోగ్యద్వారకానగర్యాం - వాழ்కై, సర్వోత్కర్షేణ వర్తమానత్వం.

సా.వి—పునశ్చ శ్రీసూక్తాదీనా ముక్తోపకారానుసంధానాయ ద్రమిడ గాథయా సంగృహ్ణాతి- ఒణ్డొడియాళితి - ఒణ్డొడియాళ్, శ్రేష్ఠాభరణయా . తిరుమకళ్, లక్ష్మ్యా - తానుమాకి, స్వేనచ - ఒరు నినైవాలిన్ని, ఏకసంకల్పేన సృష్టాః- ఉయిరెల్లామ్, సర్వేచేతనాః - ఉయ్య, యథోజ్జీవేయుస్తథా. వణ్, శ్రేష్ఠాయాం . తువరైనకర్, ద్వారకానగర్యాం - సంధివశా త్తకారస్య దకారః.వాழ்,సర్వోత్కర్షేణ

సా.సం—ఇత్థం శ్లోకద్వయేన సంక్షిప్తం చరమశ్లోకార్థం గాథయాచ సంగృహ్ణాతి - ఒణ్ డొడియాళితి. ,,ఆసీతవా తగ్ం స్వధయాతదేకం. హియూవా ఏషానారసింహ్మా సర్వమిదం సృజతి , సర్వమిదం రక్షతి, సర్వమిదం సంహరతి , విరాడసి బృహతి శ్రీరసీంద్రపత్నీ ధర్మపత్నీ - యదాస్తువిశ్వస్యవిభూజగతః కారణంపరం - స్యాదైకరస్యా త్తయా - యస్యావీక్ష్యముఖం తదింగిత పరాధీనో విధత్తేఖిల,, మిత్యాదిక మభిప్రేత్య ఒరునినైవాలిన్నిత్యుక్తిః - ఒణ్ డొడియాళ్, అతిశ్లాఘ్యవలయాది భూషణాలంకృతా. తిరుమకళుమ్, శ్రీః - తానుమాకి, స్వయంచ. ఒరు నినైవాల్, ఏకాకారసంకల్ప పూర్వకం - ఈన్ఱు, సృష్టా నాం. ఉయిరెల్లామ్, సర్వజీవానాం- ఉయ్య,ఉజ్జీవనాయ. వణ్ దువరైనకర్ వాழ், శ్లాఘ్యద్వారకా నగ

మూ—వశుతేవర్ క్కాయ్, మన్నవర్కు-త్తేర్ప్పాక నాకిన్ని, తణ్డుళవ మలర్మార్పన్నాకెశొన్న తన్ని త్తరుమన్నానెమకాయ్ త్తనై న్గానస్ణుమ్, కణ్డుకళిత్తెగూడ

సా-దీ—వాత్సల్యుడి యాకవుమ్, వసుదేవర్కు-కుమారరాయ్ అవతరిత్తు-అనంతరం పాణ్డు-ర్కు-త్తేర్ప్పాకనాకి నిన్ని సర్వేశ్వరన్ తాన్ అర్జుననై వ్యాజీకృత్య లోకత్తార్క్కాక చరమశ్లోకత్తి లరుళిచ్చేయ్త సిద్ధోపాయ భూత నాన వద్వితీయ ధర్మ న్నానే యాము నన్నై న్గపగసుపదత్తిల్ కిట్టి సర్వదాను భవిత్తు ఆనన్దిత్తార్

సా-స్వా—వాత్సల్యుడి - వశుతేవర్క్కాయ్, వసుదేవనందనా యవతరిత్తు - అనంతరం మన్నవర్కు-, రాజాకళుక్కు - పాండర్కళుకు. తేర్ప్పాకనాకిన్ని, సౌలభ్యసౌశీల్యాదిస్వభావత్త్రాలే పాండవసారథియాయ్ నిన్ని - తణ్డుళవమలర్ మార్పన్, సకలజీవర్కళుముజ్జీవిక్కుమ్పడి - తానేశొన్న, స్వయమేవచ్చొన్న-తాన్, తను ఋష్యాదిముఖేన ఎన్గుకిరుత్తు - తని, అద్వితీయమాన. తరుమమ్, ,,కృష్ణంధర్మం సనాతన,, మెన్కిర దడియే సిద్ధోపాయభూతనాన తాన్ - ఎనుక్కాయ్, అస్మాకం స్వీకృతభరనాయ్క్కొణ్డు - ఉపాయభూతనాయ్- తన్నైన్గయెన్ణుమ్, సర్వదా యావదాత్మ భావియామ్-కణ్డు, దేశవిశేషత్తిలే కిట్టిప్పార్త్తిరుత్తు. కళిత్తు, ప్రేమపరవశనాయ్-అడిగూడ, శిరసా పాదగ్రహణోపలక్షితసర్వవిధకైంకర్యత్తుక్కు -

సా-ప్ర—వశుతేవర్, వసుదేవ8. వాత్సల్యవశుతు ఆయ్, సర్వోత్కృష్టరత్నమాన్యవసుదేవస్యాన యో భూత్వేత్యర్థః-మన్నవర్కు-, రాజ్ఞాం. తేర్ప్పాకనాకి, సారథిర్భూత్వా నిన్ని, స్థితేన. పూజాయాం బహువచనం. ధారితయుద్ధార్జునసారథిత యాస్థితవేత్యర్థః తణ్, శీతళం తుళవం, తులసీ మలర్, పుష్పం. మార్పన్, వక్షః-తణ్డుళవ మలర్ మార్పన్, శీతలతులసీ మిశ్రిత పుష్పమాలాలంకృతోరస్కే నేత్యర్థః - యద్వా, తుళవమలర్, తులసీ పుష్పాణీ వేత్యర్థః - తానే, స్వయమేవ. శొన్న, ఉక్తః. ఏవంభూతేన కృష్ణేన స్వయమేవోక్తః. తని, అద్వితీయ. తరుమమ్, ధర్మః . తాన్ , స్వయమేవ - ఎమక్కు, అస్మాకం - ఆయ్ , భూత్వా - అకించనానామస్మాకముపాయాంతర నిరపేక్షతయా ఽద్వితీయసాధనం భూత్వేత్యర్థః- తన్నై, ఆత్మానం . ఎన్ణుమ్, సదా- కణ్డు, దృష్ట్వా. కళిత్తు, సంతోషనిశిష్టో భూత్వేత్యర్థః- అడి, చరణౌ- కూడ,

సా-వి—వర్తమానస్య - వశుతేవర్కు, వసుదేవస్య. ఆయ్, తనయో భూత్వా. మన్నవర్కు, రాజ్ఞాంధర్మపుత్రాదీనాం - తేర్ప్పాక నాకనిన్ని, సారథీ భూయస్థితేన - తణ్డుళవ మలర్మార్పన్ తానే శొన్న, శీతలతులసీ పుష్పాలంకృతోరస్కేణ భగవతా స్వయమేవోక్తః. తని, అద్వితీయః - తరుమమ్, ధర్మః భక్తిప్రయోగం. తాన్, స్వయమేవ- ఎమక్కు, అస్మాకం ఆయ్, భూత్వా-భక్తిస్థానేస్వయమేవస్థిత్వేత్యర్థః తన్నై, ఆత్మానంభగవంతం-ఎన్ణుమ్, సదా కణ్డు, దృష్ట్వా కళిత్తు, అనుసన్తుష్టో భూత్వా. అడి, చరణౌ. కూడ,

సా-సం—సర్వాధ్యక్షం వశుతేవర్క్కాయ్, వసుదేవాత్మజో భూత్వా-మన్నవరుక్కు, పాండవానాం- తేర్ప్పాకనా. నిన్ని సారథ్యాదిరూపేణ విధేయతయా ఽస్థిత8- తణ్డుళవ మలర్మార్పన్, సుఖశీతలతులసీకుసుమమాలాలంకృత వక్షస్థలః తానేశొన్న, స్వయమేవోక్తః-తని త్తరుమమ్, నిరపేక్ష ధర్మభూతః, తాన్, స్వయం. ఎమక్కాయ్, స్వీకృతాస్మదీయ భరస్సన్. ,,సదా పశ్యంతి,, త్యుక్తవిధయా- తన్నైన్గయెన్ణుమ్కణ్డు, నిత్యం భగవదనుభవ జనితనిరతిశయప్రీత్యా. కళిత్తు, ఆనందనిర్భరః- అడికూడ, కదాపునరిత్యుక్త [illegible]

మూ—విలక్కాయ్ నిన్ఱ, కణ్ పుత్తైయల్ విళైయాట్టైక్కళిక్కిన్ఱానే-

“ఏష నారాయణ శ్రీమాన్ క్షీరార్ణవ నికేతనః । నాగపర్యంకముత్సృజ్య హ్యాగతో మధురాం పురీమ్,” ఎన్ఱపడియే శ్రియఃపతియాన సర్వేశ్వరన్ సాధుపరిత్రాణ దుష్కృద్వినాశ ధర్మసంస్థాపనఙ్గళుక్కాక

సా-దీ— పణ్ణుమ్ సర్వవిధ కైంకర్యఙ్గళుక్కు విరోధియామ్ నిన్ఱ ప్రకృతి సంసర్జన రూపస్వకీయ క్రీడైయై కళిక్క ప్పారిక్కిన్ఱానెన్నైక్క -

ఇనియిన్నప్పాట్టివర్థత్తై వెళియిడానిన్ఱుకొణ్డు చరమశ్లోకమవతరిత్తక్రమత్తై విస్తరేణ అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఏష నారాయణ శ్రీమానిత్యాది చూర్ణికైయాల్ -

సా.స్వా— విలక్కాయ్ నిన్ఱ, విరోధియాయ్ నిన్ఱ - కణ్ పుత్తైయల్ విళైయాట్టై, నయనపిధానమయీం క్రీడాం. తత్త్వహిత పురుషార్థ వివేకచక్షుః పిధానాత్మక సంసార బన్ధలీలైయై ఎన్ఱపడి. కళిక్కిన్ఱానే, నివర్తిప్పిక్క విరకు శెయ్కిన్ఱానే ఎన్నైక్క. ఇత్ గుస్వస్యలీలారసాపేక్షయావిస్వపుత్ర దాసాధిభూత సమస్త చేతనోజ్జీవనమ్ తనక్కు భోగరస వర్ధక మాకైయాలే లీలారసోచ్ఛేదనమ్ పురుషార్థ హానికర మన్ఱెన్ఱపడి - ఒణ్డొడియాళ్ తిరుమకళుమ్ తానుమాకి ఎన్ఱు సృష్ట్యుపలక్షిత స్థితిసంహార మోక్షప్రదానాది కళిలుమ్ శ్రియః కారణత్వ ద్యోతక మాకైయాలే మాఱ్ఱేక మెన్కిఱ విడిత్తిలుమ్ శ్రీవైశిష్ట్యత్తిల్ తాత్పర్యమాకైయాల్ ద్వయోద్యుక్త విశిష్టప్రపత్తవ్యత్వ విరోధమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు -

ఇనిపూర్వోక్తత్తుక్కైక్కు ప్రమాణోపపత్తికళాలే విస్తరేణ పరిహరిక్కిఱార్-ఏష ఇత్యాదియాల్. సార్ధ్వితి -

సా.ప్ర—శిరసా ధారయిష్యం. నిత్యం భగవంతమనుభూయాలిథావిథానుభవ జనితనిరతిశయప్రీత్యా భగవచ్చరణారవింద పరిచర్యాం కర్తుమిత్యర్థః - విలక్కాయ్, ప్రతిబంధకతయా. నిన్ఱ, స్థితం. కణ్, చక్షుః. పుత్తైయల్, పిధానం. విళైయాట్టు, లీలా. చక్షుఃపిధానపూర్వక లీలామిత్యర్థః. “క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవ యోనిషు (ఆసురీంయోనిమాపన్నా మూఢాజన్మని జన్మని । మామప్రాప్యైవ కౌంతేయ తతో యాంత్యధమాంగతిమ్,” మిత్యుక్తరీత్యాఽజ్ఞత్వాపాదనపూర్వకం సంసారక్షేపరూపాం లీలామితిభావః - కళిక్కిన్ఱానే, నివర్తయతీత్యర్థః -

ఏవం సంగ్రహేణ దర్శితం చరమశ్లోకార్థం విస్తరేణ వక్తుం భగవదవతారస్య గీతోపదేశ ఏవ పరమప్రయోజనమితి వదన్ శ్లోకమవతారయతి- ఏష ఇతి. సాధు పరిత్రాణేత్యాదినా.

సా.వి—శిరసా ధారయిష్యం. విలక్కాయ్ నిన్ఱు, ప్రతిబంధకతయా స్థితాం- కణ్ పుత్తైయల్ విళైయాట్టై, చక్షుఃపిధానక్రీడాం. ‘క్షిపామ్యజస్ర’ మిత్యుక్తాసురత్వాపాదనపూర్వక సంసారక్షేపలీలాం- కళిక్కిన్ఱానే, నివర్తయతి-

అయం చరమశ్లోకః కథముపదిష్ట ఇత్యత్ర పీఠికామారచయతి- ఏష నారాయణ ఇతి- సాధుపరిత్రాణస్య

సా.సం— చరణారవింద పరిచర్యాయాః. విలక్కాయ్ నిన్ఱ, విరోధిభూతమ్. కణ్ పుత్తైయల్ విళైయాట్టై, నయనపిధానమయీం క్రీడాం- అవిద్యాదిచక్రపరివర్తనక్రీడామితిభావః. కళిక్కిన్ఱానే, నివర్తయతీత్యర్థః-

ఇత్థం సంగృహీతమేవ గీతార్థసంగ్రహముఖేన చరమశ్లోకావతరణక్రమముపోద్ఘాతతయా ఉపపాదయన్నాహ. ఏష ఇత్యాదినా. ధర్మసంస్థాపనం, ఉపదేశముఖేన స్వానుష్ఠానాచ్చ ప్రవృత్తినివృత్తిరూపధర్మ

మూ— వణ్డువరాపతిమన్ననాయ్ వన్దు వతరిత్తరళి సర్వసులభనాయ్. ‘‘ద్రౌపద్యా సహితాస్సర్వే నమశ్చక్రుర్జనార్దనమ్,, ఎన్నుమ్పడియే శరణాగతరాన పాణ్డవర్కళుక్కు ఇన్నార్ తూతనెననిన్ఱు అర్జుననైరథియాక్కి తాన్ సారథియాయ్ అవనుక్కు విధేయనాయ్ నిన్ఱ వళవితే ఇవ్వర్జునన్ తన్నై నిమిత్తమాత్రమాక్కికొణ్డు సర్వేశ్వరన్ తన్ప్రతిపక్షఙ్గళై నిరసిక్క నిన్ఱ నిలైయైక్కణ్డు బన్ధువినాశమ్ సిద్ధమెన్ఱు నిశ్చయిత్తు అస్థానస్నేహత్తాలే పరవశోకత్తాలుమ్, అస్థానకృపైయాలుమ్, ఆచార్యాదికళై యుద్ధోన్ముఖరాయ్ కొల్లుమ్

సా-దీ— వణ్డువరాపతి మన్ననాయ్, వడమధురైయిడైయద్వారకైక్కు రాజావామవన్ - పెరునిలత్తారిన్నార్ తూతన్ ఎనినిన్ఱ మన్నవన్ పాణ్డవర్ దూతనెన్ఱు నిన్ఱవన్. తన్ప్రతిపక్షఙ్గళై ఎన్ఱు అర్జుననై కాట్టుకిరతు - అస్థానస్నేహమావతు ? అనవసరస్నేహమ్-అయోగ్యకాలత్తిల్ కృపైయాలుమ్- యుద్ధకాలత్తిల్ స్నేహముమ్కృపైయుమనవసర దుష్టమిరే - యుద్ధోన్ముఖరానాలుమాచార్యాదికళుడైయ వధమ్ పాప

సా-స్వా— ‘‘పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృతామ్,, ఎన్కిఱ వచనమభిప్రేతమ్ - వణ్డువరాపతి మన్ననాయిఱి. మధురై వికోధిప్పుర మాక్కైయాలే తత్రాగమనమాత్రమ్. అధిరాజత్వమ్ ద్వారకైయిలే ఎన్ఱుకరుత్తు - సర్వసులభనాయిఱి- అవతారమ్ సౌలభ్యకార్యమెన్ఱపడి-అర్జునేతి- ‘‘నిమిత్తమాత్రం

సా-ప్ర— ‘‘పరిత్రాణాయ సాధూనాంవినాశాయచదుష్కృతామ్ । ధర్మసంస్థాపనార్థాయసంభవామి యుగేయుగే,,ఇత్యేతత్స్మరితం. వణ్డువరాపతిమన్ననాయ్, శ్లాఘ్యద్వారకానాథో భూత్వేత్యర్థః-ఇన్నార్ తూతనెననిన్ఱు, పాణ్డవదూత ఇతీదానీమపి యథాసర్వేబ్రూయు స్తథాస్థిత్వేత్యర్థః. అస్థానస్నేహత్తాలే ఇత్యాది - ‘‘అస్థానస్నేహకారుణ్య ధర్మాధర్మధియాకులమ్ । పార్థంప్రపన్నముద్దిశ్యశాస్త్రావతరణం కృత,,మిత్యేతత్స్మరితం - అస్థానశబ్దోనౌచిత్య పరః - ధర్మే అధర్మత్వ ధీః ధర్మే ధర్మత్వ ధీః - స్నేహ కారుణ్యసహితేతి మధ్యమపదలోపి సమాసః - తయా అకులమిత్యర్థః- క్షత్రియస్యయుద్ధోన్ముఖే ప్రతిపక్షే స్నేహకారుణ్యయో రనౌచిత్యం- గురుశిష్యయోఃపరశురామభీష్మయోర్యుద్ధప్రాపకోపాఖ్యానాదా

సా-వి— ప్రథమో పాదానేవ అవతారస్య చరమశ్లోకోప దేశఏవ ముఖ్యప్రయోజన మితిభావః- వణ్డువరాపతి మన్ననాయ్ వన్దు, శ్రేష్ఠద్వారకా పతిస్సన్నాగత్య - ఇన్నార్, ఏతేషాం - తూతనెన్ఱు, దూత ఇతి స్థిత్వా- నిన్ఱవళవిలే, విద్యమానదశాయాం . అర్జునన్ తన్నై, అర్జునం - నిమిత్తమాక్కికొణ్డు, నిమిత్తమాత్రం కృత్వా - సర్వేశ్వరన్ ప్రతిపక్షఙ్గళై నిరసిక్క నిన్ఱనిలైయై, సర్వేశ్వరస్య ప్రతిపక్షనిరసన స్థితిం - అర్జునన్ కణ్డు విణ్ణప్పమ్ శెయ్య, అర్జునేదృష్ట్వా విజ్ఞాపయతిసతి. అస్థానస్నేహేతి . క్షత్రియస్యయుద్ధకాలే స్నేహకారుణ్యయో రనుచితత్వాదితిభావః-

సా-సం— ప్రవర్తనం, సర్వేషాంస్వసమాశ్రయణేనపురుషార్థలాభాయస్వస్యశాస్త్రైక సమధిగమ్యమాశ్రితపారతంత్ర్యం సర్వలోక విదితంచకారేత్యాహ - ద్రౌపద్యా ఇత్యాదినా - విధేయనాయ్నిన్ఱ వళవిలే ఇత్యనేన ప్రథమాధ్యాయే ‘‘ఏవముక్త్వా,, ఇత్యంత శ్లోకానామర్థ స్సంక్షిప్తః- నిమిత్తశబ్దోత్ర ద్వారకత్వపరః - నిన్ఱ, ఉద్యోగః నిలైయైక్కణ్డిత్యంతేన ప్రథమాధ్యాయార్థ స్సంక్షిప్తః. ద్వితీయాధ్యాయారంభోక్తమర్థం ప్రథమాధ్యాయ శేషార్థేన సహసంగృహ్ణాతి-అస్థానేతి. ద్వితీయాధ్యాయ శేషార్థంసంగృహ్ణాతి.

మూ— అవర్ కళ్వధత్తాలే పాపమ వరుకిరతెన్కిర భయత్తాలుమ, కళ్గెఎతుహిత మెన్ను తెళియ వేణుమె న్ను పార్త్తు "యచ్ఛ్రేయస్స్యాన్నిశ్చితం బ్రూహితన్మే శిష్యస్తేహం శాధిమాంత్వాం ప్రపన్నమ్," ఎన్ఱువి ణ్ణప్పమ్ శెయ్ద అవనుడైయశోకత్తై నివర్తిప్పిక్కైక్కాక దేహాది వ్యతిరిక్తమాయ్ పరశేషతైకరసమా ననిత్యాత్మ స్వరూపత్తైయుమ్, ఇస్వరూపమ్ తెళిన్దవనుక్కు పరమ పురుషార్థ లాభత్తుక్కు పరంపరయా కారణఙ్గళాన కర్మయోగ జ్ఞానయోగఙ్గళైయుమ్, సాక్షాదుపాయమాక చోదితమాన భక్తియోగత్తైయు మ్ సపరికరమాక ఉపదేశిక్క, ఇప్పరమపురుషార్థత్తై క్కడుక ప్పెరవేణు మెన్కిర త్వరైయుణ్డేయా కిలుమ్, సపరికరమాన ఇవ్వుపాయత్తినుడైయ దుష్కరత్తై యినాలుమ్, ఇవ్వుపాయానుష్ఠానత్తుక్కు అపే క్షితజ్ఞానశక్తియుణ్డేయాకిలుమ్ అనేకావధానత్తోడే కూడ చిరకాలసాధ్యమాన ఉపాయస్వభావత్తాలేఅ భిమతమ్కడుక క్కై కెట్టాతపడి యిరుక్కైయాలుమ్, అతిశయశోకావిష్టనానఅర్జునన్నైవ్యాజమాక కొణ్డు

సా.దీ— హేతువెన్కిర భయత్తాలుమ- ఎస్తుతః ఆచార్యరాకలుమ్ దయుమ్ ప్రాన్ముఖరాన వర్కళను రైయ వధ త్తాల్ పాపమిల్లై యెన్ను కరుత్తు - పరశేషత్వమేవ ఏకోరసః స్వరూపంయస్యసః - రసనైన్ద్రన స్వరూపం లక్ష్యతె- అర్జుననై వ్యాజమాక కొణ్డు, సర్వలోకార్థమాక వెన్ఱుకరుత్తు-

సా.స్వా—భవస్య పాచి, "న్నతవచనమభిప్రేతమ్ - ఇతినాలే యుద్ధభూమియిలే శిష్యాచార్యకృత్యమ్ ప్రస క్తమాయిత్తెన్ను కరుత్తు. యచ్ఛ్రేయ ఇతి. ఇతినాలే ముగ్దతప్పామల్ గురువరణమ్పణ్ణి కేట్కైయాలే రహస్య త్వవిరోధ మిల్లై యెన్ను కరుత్తు శోకత్తై ఇతి-ఇతినాలే తత్వహితపురుషార్థావివేకజనితశోకాపనోదనా ర్థమ్ కర్మయోగాద్యుపదేశమ్ సంగతమెన్ను వ్యంజితమ్ - అర్జుననై యితి-ఉపదేశ్యమాన ఉపాయమ్స ర్వార్థమాక శాస్త్రాంతరసిద్ధమాకైయాలే అర్జునమ్వ్యాజీకృత్యసర్వార్థముపదేశమెన్నపడి. "చతుర్విధా

సా.ప్ర—సిద్ధమితి భావః- ఎతుహితమిత్యాది, మమేదంహితమితి జానీమామితినిశ్చిత్యేత్యర్థః-యచ్ఛ్రేయ ఇత్యాది. యన్మహ్యం శ్రేయఇతి. నిశ్చితం తన్మేబ్రూహి- కుతో హేతో స్తవవక్తవ్య మిత్యత్రాహ. శిష్య స్తేహమితి- శిష్యత్వాత్ప్రపన్నత్వాచ్చ శాసనీయోహ మిత్యర్థః. దేహాదీతి. "నహిప్రపశ్యామి మమా పనుద్యా ద్యచ్ఛోక", మిత్యాదిభిః "శాధిమాంత్వాంప్రపన్న", మిత్యంతేనోక్త శోకావిష్ట స్యార్జునస్యశోక

సా.వి—ఎతుహితం, కింహితం- ఎన వేణుమ్, పాపత్వం- కడుకత్తైకెట్టాతపడి, శీఘ్రసిద్ధ్యభావ

సా.స—ఇవనుడైయ వితి - పరమకారుణికనభగవతా యచ్ఛ్రేయస్స్యాదితి ప్రశ్నమేవావలంబ్యదేహా దభిన్నతా మాత్మన ఉపదిశ్య పరమనిశ్శ్రేయస పర్యంత ముపదిశత్యాశయః - కర్మయోగ జ్ఞానయోగఙ్గళై యుమిత్యంతేన ప్రథమ షట్కార్థ ఉక్తః- ద్వితీయ షట్కార్థమాహ- సాక్షాదితి- తృతీయషట్కార్థా భిప్రాయేణాహ - సపరికర మాకవితి - అస్త్వేవం గీతాశాస్త్రార్థోపదేశః-తథాపిచరమశ్లోకస్య కథిమ శార్థః? ఉపక్రమావగత బంధువధ నిమిత్త శోకవిలక్షణ శోకాంతరాప్రతీతే రిత్యత్రాహ - ఇప్పరమపు రుషార్థత్తై ఇత్యాదినా- త్వరాయాజ్ఞానశక్త్యోశ్చ శోకవిరోధిత్వాభిప్రాయేణఉణ్డేయాకిలుమ్ వాక్యద్వ మ్ - దుష్కరత్తై యినాలుమ్ తకైక్కెట్టాతపడి యిరుక్కై యాలుమిత్యుక్త్యా శోక హేతురుపపాదితః. వ్యాజ మాకేత్యనేన చరమశ్లోకస్య సర్వోజ్జీవనోద్దేశేన ప్రవృత్తిరుక్తా.

మూ—పరమ కారుణికనాన గీతోపనిషదాచార్యన్ - ‹‹భక్త్యా పరమయా వాపి ప్రపత్త్యా వా మహామతే! ప్రాప్యోహం నాన్యథాప్రాప్యో మమ కైంకర్యలిప్సుభిః,, ఎన్ఱు తాన్ వికల్పిత్తు విధిత్త ఉపాయజ్గళిల్ ‹‹తావదార్తి స్తథావాంఛా,, ఎన్గిఱపడియే తన్ తిరువడికళై ప్పెఱుగైక్కుమ్, ఇట్టుమ్ అభిమతమాన వైయెల్లాత్తుక్కుమ్ పోతు వాన సాధనమాయ్, ఆనుకూల్యసంకల్పాదివ్యతిరిక్త పరికరనిరపేక్షమాయ్, లఘుతరమాయ్, క్షణమాత్ర సాధ్యమాన

సా. దీ—భక్త్యా పరమయా వేతి. మమ కైంకర్యలిప్సుభిర్జ్ఞైః పరమయా భక్త్యా, పరమభక్త్యవస్థాపన్న ఙ్ఞానసాధనభక్త్యా వాతల్, ప్రపత్తియాలేయాతల్, పరమపదవాసియాన నాన్ ప్రాప్యన్ - అన్యథా, ఉక్తాయాం తరజ్గళాల్ మోక్షత్తుక్కు పరంపరయా ఉపాయభూతజ్గళాన కర్మయోగాదియాల్ సాక్షాన్న ప్రాప్యనె న్ఱైక్కు - భక్తిప్రపత్త్యోరేవ సాక్షాత్పరమ పురుషోపాయత్వమ్ - కర్మయోగాదికళుక్కుమ్, అవతారరహస్యజ్ఞానాదికళుక్కుమ్, పరంపరయోపాయత్వమే యుళ్ళదు - మోక్షం ప్రతి సాక్షాదుపాయత్వమిల్లై యెన్ఱు శ్రీభాష్యకారాదికళాల్ శ్రీభాష్యాది గ్రంథజ్గళిల్ బహుధా ప్రతిపాదిత మాగైయాలిజ్గు నమ్మాలుపపాద్యాంశమొన్ఱుమిల్లై. తావదార్తిరితి - భ్రష్టైశ్వర్యనాన వధికారిక్కు తద్భ్రంశజనితదుఃఖమవ్వళవే - తథావాంఛా, అపూర్వైశ్వర్యార్థికళుక్కుమ్ తద్వాంఛైయవ్వళవే - శీఘ్రమ్ ఫలప్రాప్తి యుణ్డాగైయాల్. తావన్మోహః, కైవల్యార్థికళుక్కుమ్ కైవల్యత్తై ప్పెఱుకిఱోమిల్లై యెన్ఱుమ్ మోహమవ్వళవే. తథాసుఖం, ముముక్షూణాం సంసారదుఃఖమ్; మోక్షమ్ లభిక్కిఱదిల్లైయెన్ఱుమ్ దుఃఖమాతల్ - తావదేవ, అవ్వళవే - ఎవ్వళవు సర్వఫలప్రదనాన దేవరీర్ తిరువడిహళై శరణమ్ పుకిరానిల్లై - శరణవరణానంతర మేవదుఃఖజ్గళెల్లామ్ పోమ్ - కీదృశం? అశేషాఘనాశనం, అశేషదుఃఖహరం. భ్రష్టైశ్వర్యాదిముముక్షుపర్యంతరుడై యఅశేషదుఃఖనాశనమెన్ఱైక్కు - తావదేవ యెన్ఱు ప్రతివాక్యమ్ ప్రయోగిక్కైయాల్ ప్రపత్త్యనంతరమ్

సా. స్వా—భజంతే మాం,, ఎన్ఱు సకలఫలసాధన భక్త్యపేక్షయా ఇతరపురుషార్థసాధన ప్రపత్తిక్కు రహస్యతమత్వమెజ్గనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తావదార్తిరితి. భ్రష్టైశ్వర్యస్యార్తిః, ఐశ్వర్యభ్రంశజం దుఃఖం. తావదేవ, ప్రపత్తిపర్యంతమ్ - అపూర్వైశ్వర్యార్థినః తద్వాంఛా తావత్. మోహః, కైవల్యాలాభజమోహస్తావత్. తథా అసుఖం, సంసారదుఃఖం తావదిత్యర్థః అభిమతేతి - ప్రారబ్ధ పాపనాశత్తుక్కు మెన్ఱపడి. పోతువానేతి-

సా. ప్ర—నిమిత్తం భావి బంధు నాశః. పరమపురుషార్థలాభశ్చేత్యవధార్య తస్మిన్ ప్రవృత్త్యర్థం దేహాత్మవివేకాద్యుపదేశః. తథాపి పరమపురుషార్థలాభనిమిత్తశోకానివృత్తేః పరమపురుషార్థోపాయముపదిదేశ.

సా. వి—ప్రకారేణ - పెఱుకైక్కుమ్, ప్రాప్తుం - పోతువాన సాధనమ్, సాధారణ సాధనం -

సా. సం—భక్త్యేత్యాది - ప్రపత్తేస్స్వతంత్రతాయాం మానం - ప్రపత్తేర్భక్త్యపేక్షిష్ట ఫలత్వే మానం తావదార్తిరితి ఐశ్వర్య భ్రంశజన్యార్తిస్తావదేవ - శరణవరణ పర్యంతమేవేత్యర్థః - తథావాంఛా, అపూర్వైశ్వర్య వాంఛాపి తావత్. ఇచ్ఛావిషయే సతి నివర్తతే. తావన్మోహ ఇతి, అచిరేణైవ కైవల్య లాభాయ శరణవరణే కృతే కైవల్యవిరోధి ప్రాకృత వస్తుని భోగ్యతాభ్రమరూపో మోహో నివర్తత ఇత్యర్థః. అసుఖం, మోక్షవిరోధిసర్వం. తథా, శరణవరణపర్యంతమేవేత్యర్థః - నను ‹‹ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యాద్గుహ్యతరమ్మయా,, ఇత్యాదినా భక్తియోగస్యాతి గుహ్యతయా భూయ శ్శ్రోతవ్యత్వ మభిధాయ

మూ— రహస్యతమోపాయత్తై శ్రోతవ్య శేషమిల్లాతపడి ఉపదేశ పర్యవసానమాన చరమశ్లోకత్తాల్ సకలలోక రక్షార్థమాక అరుళిచ్చెయ్‌కిరాన్ -

సా-దీ— ఫలసిద్ధి యిల్ సంశయమిల్లైయెన్నుకిరుత్తు. రహస్యతమోపాయత్తై, శరణాగతియై ఎన్నైకా. శ్రోతవ్యశేష మిల్లాతపడి ఎన్నైకయాల్ భక్త్యా పరమయా వాపి ఎన్న త్తైకాట్టిల్ వాశి కాట్టప్పట్టతు - ఉపదేశ పర్యవసానమాన, మోక్షోపాయోపదేశ పర్యవసానమాన వెన్నైకా- ఇని ఇతు విధిరూపమానమైకు

సా-స్వా— త్రైవర్ణికత్వాది నియమ మంతరేణ సర్వ సాధారణమెన్నపడి - శ్రోతవ్యేతి. మూలమంత్రాదికళ్ పోలే యన్నిక్కే అంగాంగిఫలాదికళై విశదమాక బోధిక్కైయాలే ఇతిశ్యాంతోపాదేయమెన్నుకిరుత్తు - ఉపదేశ పర్యవసాన మానేతి-రహస్యతమార్థకతయా ఏవంకుర్వితి ప్రకారేణ రహస్యతమోపదేశ పర్యవసాన మానవెన్నైకా. ఇప్పడి రహస్యతమోపాయమ్ విధేయమానాల్ మామేకం శరణం వ్రజేల్ ఎన్ను ఉపదేశిక్క వేణ్డియిరుక్క వ్రజ ఎన్ను మధ్యమపురుషనాలే విధిక్కకూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ -

సా-ప్ర—తథాపి శోకానివృత్తిరుపాయాంతర దౌష్కర్య సప్రత్యూహత్వవిళంబ్యకారిత్వాదికం శోకనిమిత్తమిత్యనంతర మవధార్య సుకరమత్యల్పకాల నిర్వర్త్యం నిష్ప్రత్యూహ మవిళంబకారిణం సర్వవిధ శోకనివర్తనక్షమ ముపాయం పరీక్షాపూర్వక ముపదిదేశేత్యర్థః - "సత్కర్మనిరతాశ్శుద్ధాస్సాంఖ్యయోగవిదస్తథా। నార్హంతి శరణస్యాస్య కలాం కోటితమీమపి", ఇత్యాదిప్రమాణాద్భరన్యాసస్య సర్వోపాయాధిక్యావగమాదేతస్మాదధిక స్యోపదేశ్యస్యాభావే నైతదుపదేశ శ్లోకస్య చరమత్వమితిభావః - నన్వస్యోపాయస్య "నప్రసీదతి వైవిద్యా వినాసదుపదేశత", ఇత్యాదిభిరాచార్యానుజ్ఞయైవ కర్తవ్యత్వావగమాద్భగవదుపదిష్టస్య కార్యకరత్వానుపపత్తేశ్శోకనివర్తకత్వంనోపపద్యత ఇత్యత్రైవంరూపార్థోపదేష్టురేవాచార్యత్వా

సా-వి— రహస్యతమోపాయత్తై అరుళిచ్చెయ్‌కిరానితి సంబంధః - శ్రోతవ్య శేష మిల్లాత పడి, ఉపదేశ పర్యవసానేతి- ఇతశ్శ్రేష్ఠమోక్షార్థసులభోపాయాభావాచ్ఛ్రోతవ్యశేష రహిత మత్రైవోపదేశ పర్యవసానమితిభావః - అతఏవాస్య చరమశ్లోకత్వమితి తాత్పర్యం-

సా-సం— "మన్మనాభవే", త్యాదినా ప్రాక్ప్రపంచిత భక్తియోగముపదిశ్య అనంతరం సర్వధర్మానితి ప్రపత్త్యుపదేశాద్భక్త్యంగభూతైవేయం కింనస్యాదితి శంకాంపరిహరతి- రహస్యతమోపాయత్తై ఇత్యాదినా. భక్తియోగోపదేశేనిగమితే జ్ఞాన విషాద మాలోచ్యావిళమ్బితఫలకం సుకరముపాయాంతరం "సర్వగుహ్యతమ", మిత్యాదినోపదిశతి- భూయశ్శబ్దశ్చ శ్రవణాదావృత్తి మాత్రపరః- "మన్మనాభవే", త్యాదినానువక్ష్యమాణ ప్రపత్తినిష్ఠస్య మధ్యమాం వృత్తి మనుతిష్ఠతో బుద్ధివిశేషముచ్యత ఇతివోక్తశంకావకాశఇతి- శ్రోతవ్యశేషమిల్లాతపడీత్యుక్త్యామామేక మేవశరణమాత్మానంసర్వదేహినామిత్యాదిశ్లోకాదతిశయఃప్రకృతార్థకార్యోపేక్షితనైరపేక్ష్యప్రదర్శనాయోక్తః-అనేనాస్యైవాదర్తవ్యత్వంసూచితమ్-ఇత్థమరుళిచ్చెయ్‌కిరానిత్యం తేనఅస్యచరమశ్లోకస్యాకించనముముక్షుంప్రతిస్వతంత్రశరణాగతిరూపానుష్ఠేయార్థవిధాయకత్వేనావశ్యానుష్ఠేయత్వముపోద్ఘాతప్రక్రియయాసమర్థితం-అధాస్యముఖాంతరేణాప్యాదరణీయత్వమస్తీత్యాహ-

మూ — శ్రుతిసిద్ధమాన ఇవ్వర్థత్తై శరణ్యనాన సర్వేశ్వరన్ తానే ఉపదేశిక్క - వితుతానే ''సంత్యజ్య సర్వధర్మా నానిత్యం షడ్విధాం శరణాగతిమ్ ॥ ఆచార్యానుజ్ఞయాకుర్యాచ్ఛాస్త్రదృష్టేన వర్త్మనా'' ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుధర్మోత్తరాది కళిల్ శొన్నాన్. ఆచార్యాను జ్ఞయయు మాయిత్తు. సర్వధర్మా నిత్యాది - ఇన్దశ్లోకత్తుక్కు - శంకరాదికుదృష్టికళ్ శొల్లుమ్పొరుళ్ కళెల్లామ్ తాత్పర్య చంద్రికైయిలుమ్ నిక్షేపరక్షైయిలుమ్ పరక్క దూషితోక్తమ్ -

సా.దీ — ప్రయోజనమరుళిచ్చెయ్కిరార్. శ్రుతిసిద్ధమానవితి. ''ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే, బ్రహ్మ ప్రపద్యే'' ఇత్యాదిశ్రుతిసిద్ధమాన. సంత్యజ్యవిధినేత్యాది. పూర్వోక్తక్కళాన ఉపాయాంతరఙ్గళై ప త్తిక్కత్యాగరూపేణ విట్టువపడి. షడ్విధాం, అంగాంగిరూపేణ షడ్విధామిన్నై - ఇని చరమశ్లోకత్తుక్కు - పరరథా స్తామ్ శొల్లియిరుక్కైయాలే ప్రపత్తిపరత్వమెజ్జనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సర్వధర్మానిత్యాదియాల్. అనాల్ నిరిక్కు

సా.స్వా — శ్రుతిసిద్ధమానేతి - ''యో బ్రహ్మాణ'' మిత్యాదిశ్రుతియిలే సర్వేశ్వరశరణవరణమ్ విహితమాకైయాలే యత్తై శరణవరణకర్మభూతశరణ్యన్తానే ఉపదేశిక్కుమ్పోతు ఔచిత్యాన్మాంశరణంవ్రజ ఎన్ఱేపడియా పసిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు - సంత్యజ్యేతి - నిత్యం, శరణాగత్యనుష్ఠానకాలే సర్వదా - సంత్యజ్య, సర్వధర్మాన్ సర్వాన్ ధర్మాన్, ఐహికాముష్మికానపీతి పూర్వార్ధోక్తాన్ సంత్యజ్య - విధినా, విధిసిద్ధసాత్త్వికత్యాగపూర్వకమాచార్యానుజ్ఞయా శాస్త్రోక్తమార్గేణ - అంగాంగి సముచ్చయేన షడ్విధాం నిత్యం - షడ్విధాం, అవినాభూతాంగకాం వా శరణాగతిం కుర్యాదిత్యర్థః - శేషం స్పష్టమ్ - ఆచార్యేతి - మధ్యమపురుషనుక్కు ఇతు వుమొరు నియామకమెన్ఱపడి - వ్యాఖ్యేయత్వవ్యక్త్యర్థమాక ప్రతీకం గ్రహిక్కిరార్ - సర్వధర్మానిత్యాదీతి - ఇన్దచరమశ్లోకమ్ శంకరాదికళాలే వ్యాఖ్యాతమాకైయాలే ఇఙ్గు తద్వ్యాఖ్యానమ్ వ్యర్థమన్నో ? శంకరాది వ్యాఖ్యానమ్ బహుదోషదుష్టమాకైయాలే ఇఙ్గు తద్వ్యాఖ్యానమ్ సార్థకమెన్ఱిలప్పోతు తన్నిరాకరణమిఙ్గు పణ్ణామల్ వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణక్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇన్దశ్లోకత్తుక్కితి - అప్పోత అతుతానే ఇతుకర్థమ్ శొల్లుకైయాలెన్నక్కు శొల్లవేణ్డువతెతు ? ఎన్నవరుళి

సా.ప్ర — న్నానుపపత్తిరిత్యాహ - శ్రుతిసిద్ధమానేత్యాది సంత్యజ్యేత్యాది - అనిత్యమల్పాస్థిరఫలం - విధినా, విధీయత ఇతి విధిః. సాధనం, తేనసహ సంత్యజ్య. ''త్రైవర్గికాం స్త్యజేద్ధర్మా'' నిత్యుక్తరీత్యా త్రివర్గపరత్సాధన నిరపేక్షత్వాత్తాని సంత్యజ్యేత్యర్థః - అథవా ఇదమశక్త విషయే భక్తియోగత్యాగ స్యాప్యుపలక్షణం - యద్వా, నిత్యం, నిత్యనైమిత్తికాంగత్వాద్యావచ్ఛరీరపాతంనిత్యమనుష్ఠేయత్వాన్నిత్యశబ్దవాచ్యం భక్తియోగం - విధినా, భరన్యాస నైరపేక్ష్య వైశిష్ట్య సాధనేన సంత్యజ్యేత్యర్థః. ఏవం శ్లోకమవతార్య శ్లోకస్యైతదర్థతయా పరోక్తార్థానాం ప్రేక్షావదనుపాదేయత్వప్రదర్శనపూర్వకం వక్ష్యమాణార్థానాం తదుపజీవ్యత్వమాహ - సర్వధర్మానిత్యాది, ఇశ్లోకత్తుక్కిత్యాదినా - తత్ర ప్రథమం శ్లోకస్యవాక్యార్థమాహ -

సా.వి — శ్రుతిసిద్ధమానేతి. ''ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే'', ఇతి శ్రుతిసిద్ధ మిత్యర్థః - అస్యావిద్యాయా బ్రహ్మవిద్యాత్వాదాచార్యోపదేశమంతరా కథం సిద్ధిరిత్యత్ర భగవత ఏవ ఆచార్యత్వాదాచార్యోపదేశోపి సిద్ధ ఇత్యాహ - ఇతుతానేతి -

సా.ఆ — శ్రుతిసిద్ధమానవితి - ''ముముక్షుర్వై - ఆత్మానంయుంజీత'', ఇత్యాది సిద్ధమానేత్యర్థః -

[illegible]—ఇజ్ గుసారమాన అర్థఙ్గళై సత్సంప్రదాయ సిద్ధమానపడియే శొల్లుకిరోమ్. ఇతిల్ పూర్వార్ధమ్ [illegible] విధాయకమ్. ఉత్తరార్ధమ్ ఫలని దేశాదిముఖత్తాలే విధిశేషమ్. ఆకైయాల్ ఇశ్లోకమ్ ఉపాయవిధానప్రధానమ్. ధర్మామావతు? శాస్త్రమేకొణ్డరియవేణ్డియిరుక్కుమ్ పురుషార్థసాధనమ్. ధర్మాన్ ఎన్కిర బహువచనత్తాలే అభిమత సాధనమాక శాస్త్రచోదితఙ్గళాన ధర్మఙ్గళ్ ఎల్లావఱ్ఱైయుమ్ చొల్లుకిఱతు-

సా.దీ— శొల్లుమతెన్న? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇజ్ గుసారమానవిత్యాదియాల్. ఇశ్లోకత్తుక్కు ప్రధానార్థత్తై ఎడుత్తుక్కాట్టుకిరార్. ఇతిల్ ఇత్యాదియాల్. ఇనియవిన అర్థత్తై పదార్థమరుళిచ్చెయ్య ప్రవర్తిక్కిఱ ముఖ్యత్తర్ సర్వధర్మాన్ ఎన్కిర పదత్తుక్కర్థమరుళిచ్చెయ్య శొల్లి అన్త పదమ్ సర్వశబ్దముమ్, ధర్మశబ్దముమ్, విభక్తియుమెన్ఱు మూన్ఱవయవమాకైయాల్ మున్నఱవిశేష్యమాన ధర్మశబ్దత్తుక్కర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ధర్మమావతెన్ఱు తొడఙ్గి-శాస్త్రకొణ్డిత్తెన్ఱవిడత్తిల్ అవధారణత్తాల్ ప్రత్యక్షాదిప్రమాణఙ్గళై వ్యవచ్ఛేదిక్కిఱతు. బహువచనార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్- ధర్మానెన్కిరవిత్యాదియాల్- అభిమతసాధనమాక శాస్త్ర

సా.స్వా—చ్చెయ్కిరార్ ఇజ్ గుపతి-సారతమమానవర్థఙ్గళై మతి-బహువచనత్తాలే. వైదికశీల్ శొల్లా తసారార్థఙ్గళై చ్చొల్లుకిరోమెన్ఱుకరుత్తు- సదితి. సత్సంప్రదాయ సిద్ధమానపడియే శొల్లుకిరోమ్. అఙ్గీకృతలయుక్తియూలకమాకచ్చొన్నోమెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ "సత్సాధేయంకిమపిపద మ్,, ఎన్ఱు ఇన్తశ్లోకమ్ విధాయకమెన్ఱుకొణ్డతుకూడుమో? ఉత్తరార్ధమ్ ఫలపరమాకైయాలే కృత్స్నముమ్ విధిపరమన్నే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతిలితి - ధర్మశబ్దమ్ ధృతిసాధన వాచియన్నో? ధృతిః, ప్రీతిః. తథాచ పురుషేష్టసాధనమ్ ధర్మమెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాల్ లౌకికభోజనాదికళుమ్ ధర్మమాక ప్రసజ్గియాతో? ఎన్న సర్వధర్మాన్ నిత్యత్ర సర్వశబ్ద ధర్మశబ్ద బహువచనానాంమధ్యే ప్రథమం ప్రధానమాన ధర్మశబ్దార్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ధర్మమావతితి - భోజనాదికం అపురుషార్థసాధనతయా శాస్త్రైకజ్ఞాప్యమల్లామైయాలే పోకయిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ ధర్మానితి బహువచనమ్ వేణుమో? "చోదనాలక్షణోర్థో ధర్మః,, ఇత్యాదివదేకవచనమమైయాతో? ఎన్నవంతరంగబహువచనార్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్- అభిమతేతి-అర్థవ్యక్తిబాహుళ్య

సా.ప్ర— ఇతిల్ పూర్వేత్యాదినా- ఫలనిదేశాదీతి. మామేకమిత్యత్ర అధికారనిదేశ ఆది శబ్దార్థః. అత్ర ప్రథమేవిశేష్యాంశస్య ప్రాధాన్యాత్తస్యార్థమాహ - ధర్మమావతిత్యాదినా. అలౌకికశ్రేయస్సాధనమిత్యర్థః. నను ప్రకృతస్య భక్తిమార్గస్యైకత్వాత్ కథం బహువచనమిత్యత్ర దహరాంతరాదిత్యాదివిద్యాది బాహుళ్యాదుపపన్నమిత్యభిప్రయన్నాహ - ధర్మానెన్కిర ఇత్యాదినా - ఏవంతర్హి సర్వ

సా.వి.ప్రథమంవాక్యార్థమాహ ఇతిలితి-ఫలనిదేశాదీత్యాదిశబ్దసమామేకమిత్యత్రాధికారినిర్దేశస్వివక్షితః. ధర్మశబ్దార్థమాహ. ధర్మమావతుఇతి. అలౌకికశ్రేయస్సాధనత్వం ధర్మత్వం-అలౌకికత్వంచ వేదతదుపజీవిప్రమాణేతరప్రమాణబోధితేష్టసాధనతాకత్వరహితత్వం. తచ్చ వేదతదుపజీవిప్రమాణబోధితేష్టసాధనతాకత్వపర్యవసన్నం - తదేవోక్తం. శాస్త్రమేకొణ్డుఇతి - బహువచనార్థమాహ- బహువచనత్తాలే ఇతి.

సా.సం—ఉపాయవిధానప్రధానమిత్యుక్త్యా అర్జునస్యైవ శోకనిరాసేనతాత్పర్యం. కింతు అఖిలచేతనానాం సర్వేషామితి సూచితం- శ్లోకం వ్యాచిఖ్యాసుః ధర్మశబ్దస్య ప్రకృత్యర్థం తావదాహ - ధర్మమావతితి.

మూ. సర్వశబ్దత్తాలేసపరికరమానవిలైనైవివక్షిక్కిరతు. ధర్మపరికరఙ్గళైయుమ్ ధర్మమెన్నుశొల్లక్కడవైయిల్లై.

సా-దీ—చోదితమానధర్మఙ్గళినుడైయ వెన్ననువదిక్కైయాల్ బహువచనమాత్రత్తాలేఅంగిబాహుళ్యమాత్రమవివక్షితమావెన్నుకరత్తు- సర్వశబ్దప్రయోజనమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సర్వశబ్దత్తాలేయెన్ను - సర్వశబ్దమ్ పరికరపరమానాల్ అంగివాచియాన ధర్మశబ్దత్తోడే కర్మధారయ సమాసం కూడమో ? ఎన్నపరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ధర్మపరికరఙ్గళైయుమెన్ను - సర్వశబ్దమ్ మిఙుతి యాకైయాలే ధర్మశబ్దం పరికరత్తైయుముపలక్షిక్కిరతెన్ను కరత్తు - పరికరఙ్గళైయుమ్ ధర్మమెన్నుశొల్లలామో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ధర్మపరికరఙ్గళైయుమెన్ను-

సా. స్వా— మవివక్షిత మాకైయాలేజాత్యేకవచనమానాలుమిఙ్గు బాహుళ్యమ్ వివక్షితమాకైయాల్ బహువచనమ్ సార్థకమెన్నపడి. ఆనాలుమ్ సర్వశబ్దమ్ వ్యర్థమన్నో ? బహువచనత్తాలేతానే సర్వముమ్ గృహీతమన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సర్వశబ్దత్తాలేఇతి - సర్వశబ్దమ్ పరికరపరమాకిల్ సర్వశబ్దత్తైధర్మపదత్తోడు సమానాధికరిత్తుప్రయోగిక్కక్కూడాదు. ఇనిసర్వశబ్దమ్ లక్షణయా సర్వపరికర సహితపరమెన్నిల్ సామస్త్యవాచియాన సర్వశబ్దమ్ సపరికరమెన్ను శొల్లుకైక్కు ప్రమాణముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ధర్మేతి ధర్మపరికరఙ్గళుమ్ పురుషార్థసాధనతయా శాస్త్రచోదితత్వేన ధర్మపదవాచ్యఙ్గళాకైయాలే బహువచనముమ్ తదుభయగత బహుత్వ వాచియాకైయాల్ ధర్మవిశేషణీభూత సర్వశబ్దమ్ వ్యర్థమాయ్ క్కొణ్డు అన్యథానుపపత్త్యా సర్వపదమ్ సపరికరపరమెన్నుకరుత్తు - ఇఙ్గు ధర్మశబ్దత్తానే పరికర

సా. ప్ర—శబ్దస్య కో௨ర్థ ఇత్యత్రాహ. సర్వశబ్దత్తాలే ఇత్యాదినా ధర్మపరికరఙ్గళైయుమితి. తేషామపి పరంపరయా శ్రేయస్సాధనత్వాద్ధర్మత్వమితి భావః. నన్వేవంతర్హి "సాంగాద్ధ్యేవ కర్మణః ఫలావశ్యంభావ" ఇతిన్యాయాత్సపరికరాణామేవ విద్యానాం ధర్మత్వమితి ధర్మశబ్దగత బహువచనేనైవ తేషామప్యుపపత్తేస్సర్వశబ్దవైయర్థ్యమేవస్యాదిత్య పరితోషాదుపాయైక్య బోధకైక శబ్ద ప్రతి సంబంధిత్వౌచిత్యాదుపాయ బహుత్వ పరత్వోక్తౌ ధర్మశబ్దగత బహువచనేనైవ తస్యాప్యుపపత్తేః పునశ్చ సర్వశబ్దస్య బహువచనస్య వా వైయర్థ్య శంకామనేత్ర సర్వశబ్దస్యకార్త్స్న్యార్థపరత్వాదేకస్మిన్నపి సావయవే

సా. వి—దహరవిద్యాంతరాదిత్యవివ్యాప్తి విద్యావిద్యాభేదాః బహువచనార్థ ఇతి భావః - ననుబహువచనేనైవ సర్వవిద్యాభేదసంగ్రహాత్సర్వశబ్దో వ్యర్థ ఇత్యత్రాహ - సర్వశబ్దత్తాలే ఇతి - సర్వశబ్దేనాధికేన విద్యాపరికరభేదా వివక్షితా ఇతి భావః - అంగానాం సాక్షాత్ప్రధానఫలభూతశ్రేయస్సాధనత్వాభావాత్కథం ధర్మత్వమిత్యత ఆహ - ధర్మపరికరఙ్గళైయుమితి - ఉపచారాదితి భావః. సర్వశబ్దో గౌణముఖ్యసర్వధర్మవిశేషణమిత్యభిప్రాయః. తథా చాంగభూత ధర్మానంగిభూత ధర్మాంశ్చేత్యర్థః - నను సర్వశబ్దేన పరికరవివక్షాయాం ధర్మశబ్దస్యాంగిపరత్వాత్సామానాధికరణ్యేనాన్వయానుపపత్తిః - సర్వశబ్దస్య విశేషణస్వభావస్య ధర్మశబ్దాన్వయం విహాయ స్వాతంత్ర్యేణ ద్వంద్వసమాసాశ్రయణేన కేవలపరికరమాత్రపరత్వే ప్రమాణాభావశ్చ

సా. సం— ప్రత్యయార్థమాహ. ధర్మానితి - సర్వేతి - బహువచనే నాంగి బహుత్వస్యాసిద్ధత్వాదశానరుక్త్యాయ సర్వశబ్దేన పరికర బహుత్వ వివక్షేత్యర్థః. నను ధర్మశబ్ద వాచ్యత్వ విశేషణం సర్వత్వం ప్రధానాత్పరికరే కథమస్వేతీత్యత్రాహ. ధర్మపరికరఙ్గళైయుమితి. ఉక్తలక్షణక్రోడీకారాదితి భావః -

మూ— ఇస్సర్వశబ్దత్తై ఏకశబ్ద ప్రతిసంబంధి యాకః యోజికుంబోతు అఙ్గికళాన నానా ధర్మఙ్గళినుడైయ కాత్స్న్యత్తై చ్చొల్లుకిఱతు -

సా.దీ—ఇస్సర్వశబ్దత్తై ఇత్యాది. ఏకశబ్దప్రతిసంబంధియాక, మామేకమెన్నుమేకశబ్దత్తుక్కు ప్రతిసంబంధియాకవైత్తు. ఇఙ్గు ధర్మానేన్నుపామాన్యేనచ్చొన్నాలుమ్ మోక్షప్రకరణవశాన్మోక్షధర్మఙ్గళానసహాపానఙ్గళైయే

సా.స్వా—ఙ్గళైయుమఙ్గికళైయుమ్ శొల్లిత్ బహువచనమఙ్గిబహుత్వపరమెన్కిఱతువిరోధిక్కుమ్- సర్వశబ్దమంగి కాత్స్న్యపరమాకిల్ ఏకదేశాన్వయముమ్ ప్రసఙ్గిక్కుమ్- ఆకైయాల్ ఇఙ్గు సపరికరమానవిత్తైయై వివక్షిక్కిఱతితి మూలస్వారస్యానుగుణమాక సర్వపదమ్ సర్వపరికర సహిత పరమెన్నుమ్, ఉత్తరవాక్యస్ తత్సాధక ప్రమాణ పరమెన్నుమ్ కొళ్ళవేణుమెన్నుసహృదయైర్గ్రాహ్యం.యువ్వా, ధర్మాన్ ఎన్నుమ్ తావన్మాత్రకథనే ప్రధానే సంప్రత్యయన్యాయాత్ అఙ్గిబహుత్వమే సిద్ధిక్కుమ్. సర్వశబ్ద విశేషణత్తు అంగాంగి బహుత్వమ్ సిద్ధిక్కుమిరే - ధర్మపదమ్ అంగవచన యోగ్యమాకిలన్నో ధర్మశబ్దత్తిల్ సర్వశబ్దమహిమ్నా ఉభయవివక్షై కూడువతు? అతుక్కు నియామకముణ్డో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్- ధర్మపరికరైతి ఇఙ్గుసర్వశబ్దమ్ఏకశబ్దప్రతిసంబంధియాకయోజిక్కుమ్బోతు పరికరసాహిత్యపరమెన్నుకొళ్ళుకిఱతుఉచితమో?సిద్ధోపాయైక్యప్రతికోటిభూతమన్తేపరికరసాహిత్యమ్?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.ఇస్సర్వశబ్దత్తై ఇతి-

సా.ప్ర— వృష్టౌదావినియుక్తసర్వాః వినియుక్తోవాఏకదేశోవిఃయుక్తో విత్యాది వ్యవహార ఇవైకస్యాఅపి విద్యాయా బహుపరికర వత్తయా సర్వశబ్దాన్వయేపి ధర్మశబ్దే బహువచనాభావే సపరికరైక విద్యాత్యాగవివక్షస్యాత్తథా కించనాధి కార్యవిరోధః - కేవలంబహువచనాంతత్వేతు కపింజలాధికరణన్యాయాద్బహువచనస్య త్రిత్వే పర్యవసానే కాసువిద్యాసు త్రిచతురవిద్యాత్యాగవతాం విద్యాంతరే శక్తానామపి భరన్యాసే అధికారస్స్యాత్- తథాచ "సకృదేవప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాన్యదిష్యతే। ఉపాయాపాయసంయోగే నిష్ఠయా హీయతేనయే,, త్యాద్యుక్తైనైకశబ్ద వివక్షితేవ నైరపేక్ష్యేణ విరోధస్స్యాదితి తద్వ్యావృత్త్యర్థం సర్వశబ్దస్య త్యజ్యత్యతయోచ్యమాన విద్యాకార్త్స్న్యపరత్వే బహువచన సర్వశబ్దయోస్సప్రయోజనత్వ మేవేత్యభిప్రాయన్నాహ - ఇస్సర్వశబ్దత్తై ఇత్యాదినా. నను "వసంతాయ

సా.వి—విశేషణపరత్వేనాన్వయేధర్మశబ్దస్యాంగాంగిపరత్వేశబ్దస్వారస్యహానిః,సకృత్ప్రయుక్తశబ్దస్యసకృదేవైకవిధస్యైవార్థబోధకత్వాత్- భక్తివిద్యాంగత్వేన ప్రసక్తానాం భక్తివిద్యానిషేధాదేవనిషేధసిద్ధఇతి నపృథగనువాదార్హః , భక్తివిద్యా పరికర ధర్మాణాం మోక్షసాధనతయా ప్రాప్తకాభావాదేవ మోక్షసాధనతయా తన్నిషేధోపి వ్యర్థఇతి నతదర్థమ ప్యనువాదార్హతేత్యనుశయాదాహ - ఇస్సర్వశబ్దత్తై ఇతి - ఏకశబ్ద ప్రతిసంబంధియాక, ఏకశబ్దప్రతిసంబంధిత్వేన. సర్వశబ్దః కార్త్స్న్యపరః. అయం భావః.సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యే త్యుక్తౌహి సర్వశబ్దో యావత్పరికర విశేషపరస్స్యాత్తథాచ సర్వోప్యుపా

సా.సం— నన్వాహ సర్వశబ్దః ఏకశబ్ద ప్రతిసంబంధ్యేవోచితం - సపరికర ధర్మ బహుత్వమేవైకత్వ ప్రతిసంబంధీ. తథాచ ధర్మా నిత్యనేనైవ పరికర బహుత్వేపి క్రోడీ కృతే సర్వశబ్దస్య కోర్థ ఇత్యత్రాహ- ఇస్సర్వ శబ్దత్తై ఇతి - కాత్స్న్యమ్, నిరవశేషత్వం -

సా.స్వా— అనాలు మిఖ్న ధర్మ శబ్దమ్ శాస్త్రవిహితసంధ్యాదిసర్వధర్మపర మాకిల్ అశక్త్యాసర్వ ధర్మత్యాగ మసిద్ధమాకై యాశే వక్ష్యమాణానువాద పక్షమసంగతమాకాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్-

సా.ప్ర—కపింజలానాలభేతే,,త్యత్రకృత్స్నానాంకపింజలానామాలంభాసంభవాదననుష్ఠానలక్షణాప్రామాణ్య పరిహారాయ కాత్స్న్యార్థపరత్వే త్యక్త్వా ప్రథమోపస్థిత త్రిత్వేయాపబహుత్వే పర్యవసానంస్థితం- అత్రసర్వ ధర్మాణాం త్యాగసంభవాత్సంకోచాసిద్ధేః బహువచనస్య విద్యాత్రిత్వే పర్యవసాన మితి నసర్వశబ్దస్య వి ద్యాకాత్స్న్యార్థ సిద్ధిపరత్వ మితిచేన్న - అత్రాపి సర్వధర్మా నిత్యత్ర భరన్యాసస్యా ప్యలౌకిక శ్రేయ స్సాధనతయా త్యాజ్యత్వే వ్రజేతి విధివ్యాఘాత ప్రసంగ పరిహారాయ బహువచనే సంకోచస్యా వశ్యకత్వా త్ప్రథమప్రతీత త్రిత్వాతిక్రమే కారణాభావేన కపింజలన్యాయ విషయత్వే తన్నివృత్త్యర్థతయా సర్వశ బ్దః ప్రయోజనవానేవ- నన్వేవమపి భరన్యాసస్యాపిసర్వశబ్దాత్సంగ్రహస్స్యాత్- తథాచవృద్ధిమిచ్ఛతో మూల నాశన్యాయస్స్యాదితి నవాచ్యం - శరణం వ్రజేతి విధివ్యాఘాత ప్రసంగాదేవ తదసంగ్రహ సిద్ధేః నన్వేవం తర్హి విధ్యవైయర్థ్యాయైవ బహువచనస్యైవ భరన్యాసవ్యతిరిక్త కృత్స్నధర్మపరత్వే పునశ్చ సర్వశ బ్దవైయర్థ్యం స్యాదితిచేన్న.బహువచనే స్వతస్సిద్ధస్య కాత్స్న్యార్థ పరత్వస్య విధివైయర్థ్యప్రసంగే నా పోదితతయా తదుత్తంభక సర్వశబ్దాభావే ప్రథమప్రతీత త్రిత్వాతిక్రమే కారణాభావేన భరన్యాస వ్యతిరిక్త కృత్స్నవిద్యాపరత్వాసిద్ధే స్సర్వశబ్దః ప్రయోజనవానేవే త్యలంవిస్తరేణ - నన్వేవం సర్వశబ్దస్య ధర్మ కాత్స్న్యార్థపరత్వే జ్యోతిష్టోమాదిపరత్వంచ స్యాత్తచ్చాయుక్తం - తస్యాల్పత్వాస్థిరత్వ నిర్ణయసమయప వక్ష్యక్త్వాత్. తథాచ కాత్స్న్యార్థ పరత్వాయోగా ద్వైయర్థ్య మేవేత్యత్ర లోకేసర్వేబ్రాహ్మణా ఆమంత్రయ. సర్వాన్వైష్ణవా నానయేత్యాదౌ సామాన్యవ్యాపిసర్వశబ్దస్యార్థప్రకరణాదినాయథావిశేష

సా-వి—వినియుక్త ఇత్యత్రసర్వావయవావచ్ఛిన్నస్యైకస్యవృక్షస్యవినియోగేపివృక్షాంతరాణాంవినియోగా భావవత్సపరికరైక విద్యాపరిత్యాగేపి విద్యాంతరాణాం పరిత్యాగాసిద్ధ్యా అకించనాధికారాసిద్ధే వికల్పిత విద్యానాం మధ్యే కస్యావిద్యాయాః పరిత్యాగః - కస్యాస్స్వీకార ఇత్యత్ర వినిగమనా విరహాచ్చ సర్వ వి ద్యానామపి పరిత్యాగప్రసక్తా జాత్యేకవచనత్వస్య వక్తవ్యత్వా త్తదేకార్థత్వా ద్బహువచనం సార్థకం- యద్యపి తథా ఫలసాధనభూత ధర్మాణాం సపరికరాణామేవ ప్రాప్తత్వా త్సర్వశబ్దః పరికరపర ఇ త్యపి వివక్షితు మనర్హం - కింతు మదేకోపాశ్రయణరూప న్యాసవిద్యాయాం సర్వవిద్యా పరిత్యాగోధి కారః- సర్వవిద్యానధికారోఽధికారఇతి యావత్ - తథాచ అకించన్య రూపాధికార ప్రతిపాదనాయాను వాదపక్షే సర్వశబ్ద స్సార్థకః - సర్వశబ్దాభావే బహువచనస్యత్రిచతురాది మాత్రేణా ప్యుపపత్త్యా బహువిద్యానధికారః ప్రపత్త్యధికార ఇతిసిధ్యేత్ - నత్వాకించన్య మధికారఇతిసిధ్యేత్ - విధిపక్షేపి సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్యామామేకమాశ్రయేత్యుక్తే మదేకాశ్రయణమేవ సర్వధర్మసాధనం ఫలందదాతీతి ఇత రాం స్తత్తత్ఫల సాధారణ ధర్మాన్సర్వా న్పరిత్యజ్యేతి సమస్తధర్మప్రతికోటిత్వేన ప్రపత్తివిద్యాయా ఇతరనైరపేక్ష్య ముక్తంభవతీతి సర్వశబ్ద స్సార్థకఇతిభావః - ననుధర్మశబ్దస్య స్వర్గాది సాధనభూ త యజ్ఞాదిసాధారణత్వాత్ - ధమిహమోక్షసాధనపరత్వమిత్యత ఆహ -

మూ—ఇప్పడిపొతువిశేశొన్నాలుమ్ ఇఙ్గుప్రకరణవశత్తాలే మోక్షార్థమాకశాస్త్రవిహితఙ్గళాయ్, సపరికర ఙ్గళాయ్, నాన్యాప్రకారఙ్గళానఉపాసనఙ్గళై మెల్లామ్ శొల్లుకైయిలే తాత్పర్యమ్ - పురుషోత్తమత్వ జ్ఞానమ్

సా-దీ-విశేషిత్తుచ్చొల్లు మెన్కిరార్-ఇప్పడిపాతువిశెమెన్తుతుడఙ్గి-పురుషోత్తమత్వజ్ఞానాదికళ్ మోక్షోపాయ తయావిహితఙ్గళాకైయాల్ ఇఙ్గుధర్మశబ్దవివక్షితఙ్గళానాలో? ఎన్న ఇతుగీతాభాష్యాదివిరుద్ధమెన్కిరార్-పురు

సా-స్వా—ఇప్పడిఇతి-ఇప్పడి మోక్షసాధనతయావిహితవిద్యావ్యక్తిభేదాభిప్రాయమ్ బహువచనమెన్తుశొన్నతు కూడుమో? మోక్షసాధనతయావిహితవిజాతీయనానాధర్మపరమెన్తుశొల్లుకైయేఉచితమన్తో? మోక్షసాధన విజాతీయధర్మమ్ దుర్లభమెన్తిల్ తాదృశవిషయకాసాదికళ్ సులభఙ్గళన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. పురుషోత్తమ

సా-ప్ర—వాచిత్వంతథావిశేషవాచిత్వానుపపత్తేర్నవైయర్థ్యమిత్యభిప్రేత్యాహ-ఇప్పడిపాతువిశెఇత్యాది

వా- నను॥యోమామేవమసమ్మూఢోజానామి పురుషోత్తమమ్ । ససర్వవిద్భజతిమాంసర్వభావేనభారత । ఇతి గుహ్యతమం శాస్త్ర మిదముక్తంమయానఘ । ఏతద్బుద్ధ్వా బుద్ధిమాన్ స్యాత్కృతకృత్యశ్చభారత । జన్మ కర్మచ మేదివ్య మేవంయోవేత్తి తత్త్వతః । త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోర్జున । జాతోవా త్రమృతోవాపి పాపానామపి పాపకృత్ । మమలోకమవాప్నోతిన పునర్గర్భ మృచ్ఛతీ,, త్యాదిభిః పురుషోత్త మ మిత్యావతార రహస్య దేశవాసాదీనాం మోక్ష సాధన త్వోక్తేస్తే బహువచనార్థాః కిన్నస్యుః? కైశ్చిదా భాష్య స్తథోక్తత్వాచ్చతదేవయుక్తమిత్యత్ర॥ససర్వవిన్మత్ప్రాప్త్యుపాయతయా యద్వేదితవ్యంతత్సర్వంప వేద. భజమాంసర్వభావేన- యేచమత్ప్రాప్త్యుపాయతయా మద్భజనప్రకారానిర్దిష్టాః- తైశ్చసర్వైర్భజ నప్రకారైర్మాం భజతే- సర్వైర్మద్విషయైర్వేద నైర్యామత్ప్రీతిర్యావమమసర్వైర్మద్విషయైర్భజనైః ప్రీ తిరుభయ విధాసా ప్రీతిరనేన వేదనేన మమజాయత ఇత్యేత త్పురుషోత్తమ వేదనం పూజయతి,, తిభాష్యకా రైః పురుషోత్తమ విద్యాయాం మోక్షసాధన త్వోక్తిః పూజార్థా,,త్యుక్తైః॥మమజన్మచేష్టితంచ తత్త్వతో యోవేత్తి సవర్తమానం దేహం పరిత్యజ్య పునర్జన్మ నైతి మామేవ ప్రాప్నోతి - మదీయజన్మచేష్టిత యా థాత్మ్య విజ్ఞానేన విధ్వస్త సమస్తమత్సమాశ్రయణ విరోధిపాప్మాస్మిన్నేవ జన్మనియథోదిత ప్రకారేణ మా మాశ్రిత్య మదేకప్రియో, మదేకచిత్తో, మామేవప్రాప్నోతీ,, తిభాష్యకారైరవతారరహస్య జ్ఞానస్య భక్తిని వృత్తి ద్వారా దేహాంతరారంభక ప్రారబ్ధ పాపనివర్తక త్వోక్తేః॥దుష్కృతం ప్రియవశాచ్చిత్తంనృణాం యత్కల్మషైవృతమ్ । తదంతకాలెసంశుద్ధిం యాతివారాయణాలయ,, ఇత్యాదినా దేశవాసస్యమనో నైర్మల్య ద్వారా అంతిమ ప్రత్యయ పర్యంతపరమ భక్తిహేతుత్వోక్తేశ్చ తేషాందహరాది విద్యావత్సాక్షా న్మోక్ష సాధకత్వానుపపత్తే రాచార్యోక్తేరపి ॥షడ్విధాశరణాగతి,,రితివదంగాంగి సముచ్చయాభిప్రాయ త్వోపపత్తేశ్చనతెబహువచనార్థా ఇత్యభిప్రయన్నాహ. పురుషోత్తమత్వజ్ఞానమిత్యాదినా- అతత్యాగశబ్దస్య

సా-వి— ఇప్పడిపాతువిశే ఇతి.పాతువిశే, సాధారణతయా-పురుషోత్తమ విద్యావతార రహస్యజ్ఞాన దివ్యదే శవాసనామకీర్తనాదీనాం మోక్షసాధనత్వాద్ధర్మశబ్దబహువచనేన తేషాంవివక్షితిశేషాంవిద్యావ్యాఖ్యాన మనుపపన్న మిత్యాహ. పురుషోత్తమత్వ జ్ఞానమితి- సాక్షాన్మోక్షసాధనవిద్యాబాహుళ్యస్యైవవిద్యమానత్వా

సా-సం—పాతువిశే, ముముక్షు కర్తృక ధర్మత్వసామాన్యేన - అథ సయోగ్యాభ్యాభిమతాం యోజనామా శంక్య పరిహరతి - పురుషోత్తమత్వేత్యాదినా.

మూ—సర్వవిద్యైకళుక్కుమ్ ఉపకారకమాన తత్త్వజ్ఞానమాత్రమాకవుమ్, అవతారరహస్యచింతనమ్ అనుష్ఠానరదుపాసనాదికళుడైయ శీఘ్రనివృత్తిహేతువాకవుమ్, దేశవాసాదికళ్ ఉపాయవిరోధిపాపక్షయహేతుక్కళాయ్ క్కొండు ఉపాయ నిష్పాదకఙ్గళాకవుమ్, శ్రీగీతా భాష్యాది కళిలే సమర్థిక్కైయాలే ఇవత్తైప్పాత్త (దు) (న్మోక్షో)పాయఙ్గళాకిల్ అఙ్గిబహుత్వ విషయమాన బహువచనత్తాలే వివక్షిక్కిఱతెన్నైక్కుమ్ ఉచితమస్తు. "నానాశబ్దాదిభేదాత్" ఎన్కిఱపడియే ఇవైయొళియవుమ్ సద్విద్యా దహర విద్యాది భేదత్తాలే అంగిబహుత్వమ్ కిడైక్కైయాల్ ఇబ్బహువచనం సార్థమ్-అంగిబహుత్వత్తైయుమ్ పరికరబహుత్వత్తైయుమ్ కూడవివక్షిత్తాలుమ్ విరోధమిల్లై.

సా- దీ —షోత్తమస్య జ్ఞాన మిత్యాది యాల్ - పురుషోత్తమత్వ జ్ఞానాది కళై క్కొళ్ళుకిఱత్తాల్ భక్తియోగమొన్ఱాకైయాల్ బహువచనానర్థక్యమ్ వారాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నానా శబ్దాదీత్యాది. పురుషోత్తమస్య జ్ఞానాది కళుక్కఙ్గ్యంతర్భావత్తాల్ బహువచన విషయత్వమ్ కూడా తాకిలుమ్ పరికరాంతర్భావత్తాల్ కూడు మెన్కిఱార్. అంగిబహుత్వత్తైయుమిత్యాది యాల్ - అనంతరమ్ పరిత్యజ్య

సా - స్వా — త్యేతి - విషయ వాసాదికళ్ సాక్షాత్సాధనఙ్గళన్ఱాకిల్ భక్తియోగమొన్ఱుమే సాధనమాకైయాల్ బహు వచనమ్ నిరర్థకమాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అంగీతి. ఇన్తబహువచన సార్థక్యార్థమాక విషయవాసాదికళుక్కు అంగిత్వ సమర్థన మసంగతమ్ - తదపేక్షయా తేషామంగత్వమేవాంగీకృత్య ధర్మశబ్దేనాంగాంగినావభిధాయ బహువచనేన తద్బహుత్వవచనేపి విరోధమిల్లై యెన్ఱుమ్ కరుత్తు. పరిత్యజ్యేత్యత్ర త్యాగమాత్రతు ధర్మరాహిత్యమెన్నిలప్పోతు సర్వధర్మాన్ వినాస్థితః ఎన్ఱుశొల్ల

సా- ప్ర— స్వీకృతవస్తు ప్రహాణే ప్రసిద్ధేర్యత్కించిద్విద్యాప్రవృత్తస్యైవ తత్త్యాగేన శరణవరణం కార్యమితి

సా- వి —న్నబహువచనానుపపత్తిరిత్యాహ. నానాశబ్దాదిభేదాదితి- మోక్షసాధనవిద్యా నానా, బహువిధాః. కుతశ్శబ్దాదిభేదాత్? శబ్దాంతరాభ్యాసనామధేయగుణప్రకరణరూపభేదకప్రమాణవశాదితి సూత్రార్థః- ఇవైయొళియవుమ్, పురుషోత్తమవిద్యాదిభేదాన్విహాయాపి. కిడైక్కైయాల్, సంభవత్తయా- సాక్షాత్పరంపరయా వా అలౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వం ధర్మత్వమితి వివక్షణీయం - అన్యథా దేశాదీనాం ప్రయాజాదీనాం ప్రేక్షణాదీనాంచ ధర్మత్వం నసిధ్యేత్ - ఏవంచ ధర్మశబ్దేనైక విధయైవ సాక్షాత్పరంపరా సాధారణ్యేన శాస్త్ర గమ్యప్రయోజన సాధనత్వ సామాన్య రూపేణాంగ ధర్మేషు అంగిధర్మేషుచ ప్రతిపాదితేషు తద్గత బహుత్వం బహువచనం ప్రతిపాదయతి - నతు ప్రథమపక్ష ఇవ సర్వశబ్దేన పరికరాభిధానం యేనతత్రత్య దోషస్స్యాత్- సర్వ శబ్దః అనంతరపక్షోక్తరీత్యా ఏకశబ్ద ప్రతికోటిత్వేన కార్త్స్న్యార్థపర ఇతి ధర్మశబ్దేన ధర్మః ధర్మి వివక్షాయామపి నకించిద్బాధకమితి పక్షాంతరమాహ అంగిబహుత్వత్తైయుమితి.

సా- సం- ఉచితమస్త్విత్యనేన తేషాం సాక్షాన్మోక్షోపాయత్వముక్త్వాధర్మాణి త్యనేన వివక్షితత్వోక్త్యా గీతాభాష్యాదివిరోధస్సంప్రదాయవిరోధశ్చ సూచితః- బహువచనస్య నిర్విషయత్వభయా త్తథాభ్యుపగమ్యత ఇత్యత్రాహ- నానేతి - సర్వశబ్దస్య కార్త్స్న్యార్థకత్వే పరికరబహుత్వ సంగ్రహః కేనేత్యత్రాహ - అంగీతి. విరోధమిల్లై, సంప్రదాయ విరోధో నాస్తీత్యర్థః . అతంచ నైధర్మాణామప్రాప్తే స్తత్త్యాగానువాదా [illegible]

[illegible]— పరిత్యజ్య, ఎన్కిర విడత్తిల్ త్యాగ మావతు ? "అనన్యూచ ప్రపత్త్యా మాయా కింత నైర్భ్య క పూర్వకమ్" ,, ఇత్యాది కళిల్ రడియే అకించన నాన తన్ని లైమై క్కుణ్డు ఉపాయాంతరఙ్గళి ల్పిరస్త నైరాశ్యమ్. ఆశ్రైయాలే పత్తానా లా శైమైవిషుక్తే త్యాగమెన్నుఉచితమి'రే. అతిల్ పరి,ఎన్కిఱఉపసర్గత్తాలే

పా.దీ— ప్రకృతార్థ మరుళిచ్చెయ్యక్కోలి ఇతువు ముపసర్గమ్, ధాతు,ల్యప్పెన్నుమ్ మూన్నవయవ మా యిరుక్కైయాల్ అతిల్ మున్తర ధాత్వర్థత్తై త్తయరుళి చ్చెయ్కిరార్ - పరిత్యజ్య ఎన్కిరవిత్యాదియాల్. అకించననాన తన్నిలైమైక్కుణ్డు పిరస్తనైరాశ్యమెన్నైయాలే అకించననానవిన్వధికారిక్కు నైరాశ్యమ్స్వతస్సి ద్ధమాకైయాల్ పరిత్యజ్యవెన్నుమతదనువాదమెన్నువిచక్షితమ్. ఆశైమైఇత్యాది. ఆశైయాలే పరిగృహీతమాకైయాల్ అతిల్ ప్రతికోటియాన త్యాగమ్ నైరాశ్యమామెన్నపడి. ఇవిఉపసర్గార్థత్తై త్తయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతిల్ పరిఎన్ను

సా . స్వా — వేణ్డావో ? పరి త్యజ్య ఎన్ను శొల్లకూడుమో ? ఎన్ను ఉప సర్గ ధాతు ల్యపాం మధ్యే ప్రథమమ్ ప్రధాన త్యాగ ధాత్వర్థ మరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - పరిత్యజ్య ఎన్కిర విది - నైరాశ్యమ్ త్యాగశబ్దార్థ మాక కూడు మో ? సబంధ నాశాను కూల వ్యాపార మన్నో త్యాగ శబ్దార్థ మ్ ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆశై నైఇతి. అనాలుమ్ పరి ఎన్కిర ఉపసర్గమ్ వేణుమో ? అతు కిఱ్జ్ఞర్థవిశేష మిల్లైయే ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. అతిలితి. అతిశయ ముపసర్గార్థ మెన్నుకరుత్తు - నైరాశ్యత్తుక్కు ఆకించన్యానుసంధానమ్ నిబంధనమ్పోలే నైరాశ్యాతిశయత్తుక్కు నిబంధనమ్ వేణ్డావో ?

సా.ప్ర— స్యాత్తచ్చాయుక్తం. సర్వాధికారత్వ భంగ ప్రసంగాదితి తద్వ్యావృత్తమే త్యాగశబ్దార్థ మాహ - పరిత్యజ్యేత్యాదినా - ఆశైయాలె పత్తానాలితి. స్వాభీష్ట సాధనోపాదిత్వపూర్వకత్వా దుపా యాంతరానుష్ఠానస్య తదశక్త్యాసిద్ధ ఉపాదిత్వావిరహ ఏవ త్యాగశబ్దార్థతయా వక్తు ముచితఇత్యర్థః- ఏవముపాయాంతర తత్పరికర సకలనైరాశ్యం త్యాగశబ్దార్థ శ్చేత్పరిశబ్దస్య కోఽర్థ ఇత్యత్రఆగామ్యనంత కాలే పృష్ఠపాయత త్పరి కరాను కల్పా నుష్ఠాన నైరాశ్యం తదర్థ ఇత్యాహ. అతిల్ పరిఎన్కిఱవిత్యాదినా.

సా.వి—నన్విహ త్యాగోనామ ? కింఫలసంగ కర్తృత్వత్యాగః? ఆహోస్విత్స్వరూపత్యాగః - యద్వా, ప్రపత్త్యంగత్వ త్యాగః - అథవాంగత్వ బుద్ధిత్యాగః. నాద్యః, ఫలసంగకర్తృత్వ త్యాగ వివక్షాయాం గీతాభాష్యస్థప్రథమయోజనార్థ రూపత్వేన స్వతంత్ర ప్రపత్తి విధిపరత్వం నస్యాత్ . నద్వితీయః - అ శక్తస్య విద్యారూపాణా మప్రసక్తత్వా దేవ త్యాగస్య ప్రసక్తత్వా దనువాదస్యవా విధేర్వా నుపపత్తేః- నతృతీయః - అన్యవిద్యానా మన్యవిద్యాంగత్వేన అప్రసక్తత్వా దేవ నిషేధాయోగాత్ - నచతుర్థః - బు ద్ధిలక్షణా ప్రసంగాదిత్యత్ర వివక్షిత మర్థమాహ - పరి త్యజ్యేతి - నైరాశ్యం , ఉపాయాంతరం మమఫలసాధనం భవేదిత్యాశాత్యాగ ఏవత్యాగ శబ్దార్థ ఇతిభావః. నన్వాశాత్యాగ పరత్వే ధర్మ త్యా గో నార్థ స్స్యాత్తథాచ లక్షణాస్యాదిత్యతఆహ - ఆశైయాలేఇతి- ఆశాయాధర్మగ్రహణసాధనత్వా

సా.సం—త్యాగశబ్దార్థమాహ-పరిత్యజ్యేత్యాదినా-ఉపాయాంతరాశాప్రహాణ మేవత్యాగశబ్దార్థ ఇత్యర్థః- ఆశాయా అప్యకించనే అసంభావితత్వా త్తత్త్యాగోపి నత్యాగశబ్దార్థ తయావక్తుముచిత ఇత్యత్రాహ. ఆశైయాలేఇతి - ఆశామాత్రం కేషు చిత్సంభవతీతిభావః.

మూ— "అనాగతానంతకాల సమీక్షయాప్యదృష్ట సంతారోపాయః - త్వత్పాదకమలాదన్యన్న మే జన్మాంతరేష్వపి,, ఇత్యాదికళిర్పడియే అత్యంతాకించననుక్కు సర్వకాలత్తిలుమ్ సర్వప్రకారత్తాలుమ్ ఉపాయత్తిల్ యోగ్యతైయిల్లామై తెళిక్కైయాలే ఇవనుక్కు నైరాశ్యాతిశయమ్ శొల్లప్పడుకిఱదు. సర్వప్రకారత్తాలుమ్ త్యాగమావదు పూర్ణానుష్ఠానశక్తి యిల్లాదపోదు యథాశక్త్యనుష్ఠానమ్ పణ్ణికొళ్ళుమ్, అదుక్కు యోగ్యతై యిల్లాదదైయాకిల్ వేఱొరు అనుకల్పఙ్గళైయాదల్, ఉపాయోపాయఙ్గళైయాదల్, అనుష్ఠిక్కైయెన్నుమ్ ఇవనుక్కు దుష్కరఙ్గళై కణిశిక్కుమ్ దురాశైయఱుకై.

సా — తుడఙ్గి - నైరాశ్యత్తినుడైయ అతిశయముపసర్గార్థమెన్నై. నైరాశ్యాతిశయశబ్దత్తాల్ సర్వప్రకారత్యాగమ్ వివక్షితమాకైయాల్ ఇన్త సర్వప్రకారత్యాగత్తుక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సర్వప్రకారత్తాలుమ్ త్యాగమావదిత్యాదియాల్. కణిశిక్కై, వాంఛిక్కై. ల్యప్ అనువాదముమ్ విధియుమాయిరుక్కుమ్. అతిల్ "భుక్త్వా చాంద్రాయణం చరేత్. త్రీన్ లోకాన్ సంపరిక్రమ్య,, ఇత్యాద్యనువాదత్తుక్కుదాహరణమ్. "స్నాత్వా నుంజీత ప్రక్షాళ్యాచామే,, దిత్యాదివిధిక్కుదాహరణమ్. ఇవ్వనువాదపక్షే

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అఙ్గ శేత్యాదియాల్ ఆకించన్యగత సార్వకాలికత్వాదికమతిశయనిబంధనమెన్నుకరుత్తు - నైరాశ్యాతిశయముపసర్గార్థమెన్ను శొల్లక్కూడుమో ? ఆశాభావత్తుక్కు అతిశయమిల్లైయే ? ఇని నైరాశ్యాతిశయమావదు సర్వప్రకారత్తాలుమ్ త్యాగమెన్ఱిలదువే దుర్వచనమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. సర్వప్రకారత్తాలుమ్ త్యాగమావదితి. కణిశిక్కుమ్, విషయీకరిక్కుమెన్నపడి. అనుకల్పాదిష్వప్యాశాత్యాగ విశిష్టత్వమతిశయమెన్నపడి - ఆగాలుమ్ పరిత్యాజ్యమెన్కిఱదుక్కు అశక్త్యనుసంధానజనితనైరాశ్యమర్థమెన్నుశొల్లక్కూడుమో? అప్పోదనువాదమాకైయాలే నిష్ప్రయోజనమన్ఱో?

సా ప్ర— కణిశిక్కుమ్, విషయీకుర్వంతి. నను "దభ్నా జుహోతి,, త్యాదావప్యప్రాప్తతయా త్యాగవిధాయకత్వేన సప్రయోజనత్వం వాచ్యం - అనువాదత్వే ప్రయోజనాభావప్రసంగాదిత్యత్ర "విధిరత్యంతమప్రాప్తౌ,, ఇత్యత్యంతాప్రాప్తస్యైవ విధేయత్వాదశక్తిసిద్ధోపాయాంతరత్యాగస్య మానసప్రత్యక్షత్వాదజ్ఞాతజ్ఞాపనరూపతయా వా, కృతిసాధ్యతయా వా, విధానాసంభవాత్ - "భుక్త్వా చాంద్రాయణం చరే,, దిత్యాదిష్వనువాదేపి ల్యబాదర్శనాన్న త్యాగవిధిత్వమితి దర్శయన్ననువాదప్రయోజనమప్యాహ.

సా-వి— వాళ్ళాయా అకరణేథమర్థత్యాగశిపలితో భవతీతి ఆశాభావఏవేహ త్యాగశబ్దార్థః. అనువాదపరత్వే వ్యర్థాప్రాప్త్యనువదితవ్యత్వాల్లక్షణా పదోపాయేతి భావః. నమూపాయాంతర నైరాశ్యం త్యాగశబ్దార్థశ్చేత్ పరిశబ్దస్య కోర్థ ఇత్యత్రాహ - సర్వప్రకారత్తాలుమితి. సాంగానుష్ఠానే యోగ్యతా విరహేపి యథాశక్త్యనుష్ఠానం కుర్యాం, అనుకల్పం వా కుర్యాం, ఉపాయసిద్ధ్యర్థోపాయాన్వానుతిష్ఠేయమిత్యేతాదృశాశాయా అప్యభావః పరిత్యాగ్యత్వతే- తేన నైరాశ్యాతిశయసిద్ధిరితి భావః. దుష్కరఙ్గళై, దుష్కరాణి. కణిశిక్కుమ్, విషయీకుర్వంతీం. దురాశై, దురాశాం. అఱ్ఱు, విహాయ - ఇఱుక్కై,

సా-సం— నైరాశ్యాతిశయమితి- నైరాశ్యే అతిశయో నామ అనేకపర్యవసాన త్వభక్త్యంగాంగ పరిశీలత్వేన శంకితే నైరాశ్యమేవ - అనుకల్పశబ్దేన సోమపూతికన్యాయేన ప్రక్రాన్యాయన్యత్వం తే- కణిశిక్కుమ్

మూ—ఇవ్వనువాదత్తుక్కు అధికారి విశేషత్తై ప్రకాట్టుకై ప్రయోజనమ్. అతిల్ పరం, ఎన్ఱ్ఱ ఉపసర్గమ్ అధికారపౌష్కల్యత్తై వివక్షిక్కిఱదు - "అనిత్యమసుఖంలోకమిమంప్రాప్య భజస్వమామ్", ఎన్ఱవిడత్తిల్ ప్రాప్య, ఎన్ఱతువిధియన్ఱిక్కే ప్రాప్యవర్తమానస్త్వం ఎన్ఱువాఖ్యానమానాప్పోలేయిఙ్గుమ్ పరిత్యజ్య స్థితస్త్వం ఎన్ఱు వివక్షితమాక క్కడవదు. ఇప్పడిఅర్థాన్తరఙ్గళిల్ ప్రయోగమున్డాకైయాలేత్యాగ శ్రుతిమాత్రత్తైక్కొణ్డు త్యాగమ్ అజ్ఞమెన్నవొణ్ణాదు.

సా-దీ—స్వీకారత్తుక్కు ప్రయోజనమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇవ్వనువాదత్తుక్కెన్ఱు. అధికారివిశేషత్తై, అకించన్యాదిరూపమానవధికారత్తై ఎన్నై. ఇదు హైరాశ్యత్తాల్ సిద్ధమామ్. పరిఎన్ఱ ఉపసర్గ అధికారిపౌష్కల్యప్రకాశకమెన్ఱరార్ - అతిల్ పరి ఎన్ఱు - అనువాదల్యాప్ప స్థుదాహరణమ్ కాట్టుకిరార్. అనిత్యమిత్యాది రూల్. ల్యప్ అనువాదవిధి సాధారణమాకైయాల్ ప్రమాణాన్తరసంవాదమిల్లాతత్యాగమాత్రప్రయోగత్తాలేసర్వధర్మత్యాగమంగత్వేనవిధిక్కప్పడుకిరతెన్న వొణ్ణాతెన్ఱరార్. ఇప్పడిఅర్థాన్తరత్యాగ యోగే.

సా-స్వా — ఎన్ఱవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వనువాదత్తుక్కు. అప్పడియనువాదత్తుక్కు అధికారిద్యోతనమ్ ప్రయోజనమాకిల్ త్యాగానువాదమాత్రత్తాలే అదు సిద్ధిక్కైయాలే పరి వ్యర్థమాక ప్రసజ్గియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-అతిలితి-అతిల్, అధికారద్యోతనపక్షత్తిలెన్నపడి-అనాలుమ్"స్నాత్వాభుఞ్జతే", త్యాదిస్థలత్తిల్ పోలేల్యప్పుక్కు విధాయకత్వమేశాల్లవొణ్ణాదో? ఎన్నకిరుళిచ్చెయ్కిరార్-అనిత్యమితి స్నాత్వాభుఞ్జతే త్యాదివత్త్యాగమంగమాకవిధానమిల్లాతాలో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇప్పడియితి-అర్థాన్తరఙ్గళిలుమితి.

సా-ప్ర— ఇవ్వనువాదత్తుక్కిత్యాదినా. ల్యపోవిధిత్వాభిచారమభిప్రయన్నాహ - అనిత్యమసుఖమిత్యాది నా.

సా-వి— స్థితః - నను "పఠనీయస్సు స్వాధ్యాయస్సుప్రహరిత్యాదౌల్యపోవిధ్యర్థకత్వాదనువాదత్వే అనర్థకత్వాద్విధ్యర్థత్వమేవ యుక్తమిత్యాశంక్య శక్తస్యోపాయాన్తరాప్రసక్తేర్న్యాసప్రత్యక్షసిద్ధత్వాత్ క్రమాన్తరప్రాప్తస్యవిధ్యయోగాదనువాదేఽప్యధికారప్రతిపాదనస్యప్రయోజనస్యసంభవాదనువాదపరత్వం యుజ్యత ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇవ్వనువాదత్తుక్కితి. పరిత్యజ్య స్థితస్త్వమితి సాంగధర్మానాం, యథాశక్తివా, అనుకల్పవ్యాసుతిష్ఠేయ మిత్యాశారహితస్త్వమిత్యర్థః - అతోఽత్ర ప్రపదనేఽధికారీ భవానితి భావః. ఆశారాహిత్యం శోకవశాదేవ వ్యక్తం - శోకస్య మాశుచ ఇతి నిషేధేనైవ సిద్ధ ఇతి భావః. ల్యపోవిధిపరత్వే సర్వధర్మస్వరూపత్యాగాంగక ప్రపత్తి విధిస్సంభవతీతి పక్షం ప్రతిక్షిపతి ఇప్పడీత - నిత్యనైమిత్తికాది సకలధర్మస్వరూపత్యాగస్య ప్రపత్త్యంగత్వేన విధానే బహుప్రమాణ

సా-సం— విషయీకుర్వన్ని-నిష్ప్రయోజనానువాదాయోగాత్త్యాగానువాదప్రయోజనమాహ- ఇవ్వితి-పరిత్యాగేన నైరాశ్యాతిశయోక్త్యా వివక్షితమర్థమాహ - అతిలితి- నైరాశ్యాతిశయవానేవప్రపత్త్యధికారీతి జ్ఞాపనం పరిత్యజ్య ప్రయోజనమితి భావః. విధాన్తరాణిత్యాగశ్రుతేః కథమిహాఽనువాదకత్వమత్ర దృష్టాన్తం తేన తామిహదృఢయతి. అనిత్యమితి. విధియన్ఱిక్కే ఇత్యనేన సంసారప్రాప్తేరనిష్టాయా విధేయత్వాయోగ్యతా సూచితా. త్యాగోఽనూద్యత ఇత్యభిధానస్య ప్రయోజనం త్యాగశ్రుతిబలాత్త్యాగాంగత్వమాపాదయత ఇతి పక్షనిరసనమిత్యాహ- ఇప్పడీతి- అర్థాన్తరఙ్గళిలుమ్, అవిధేయేషు సమానకర్తృకేష్వపి ఏవమనువాదపక్షేనిరాకాంక్షత్వాద్విధిపక్షే

మూ— పరిత్యజ్య, ఎన్కిఱవిడు విధియానపోతు ప్రపత్త్యఙ్గత్యాయాదికళిల్ విధిక్కిఱపడియే అకించన్య ప్రతిసంధానాది రూపమాన కార్పణ్యమాకిర ప్రపత్త్యఙ్గత్తై విధిక్కిఱతైన్నాల్ అర్థాత్తిల్ విరోధమిల్లై. అప్పోతు «సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య» ఎన్కిఱతు. «అహమస్మ్యపరాధానాం. నధర్మనిష్ఠోస్మి» ఇత్యాదికళిల్ పడియే సర్వధర్మఙ్గళుమ్ తన్నై యోగ్యతాపర్యంతమాకక్కఱ్పిత్తపడియై మున్నిట్టుక్కొణ్డైన్నపడి.

సా.దీ— ప్రాప్త్యర్థఙ్గళిలుమెన్నపడి. ఇస్మృత్యప్పుకురా విధిపక్షత్తిల్ శాస్త్రప్రసిద్ధమాయ్ త్యాగ హేతువాన కార్పణ్యమాకిర ప్రపత్త్యఙ్గత్తై త్యజిధాతువాలే లక్షిత్తువిధిక్కిఱతెన్న లామెన్కిఱార్-పరిత్యజ్యేత్యాదియాల్. ఇకార్పణ్యవిధిపక్షత్తిల్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్నదుక్కర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్-అప్పోతుసర్వేత్యాదియాల్.

సా.స్వా—ప్రాప్త్యర్థఙ్గళిలు మెన్నపడి - ఉభయత్ర ప్రయోగమిరుక్కై యాలె విధాయకత్వమే శొల్లలాకాతో? ఎన్న విధిపక్షత్తై అంగీకరిత్తు త్యాగవిధికూడాతు, కింతు అర్థాంతరమ్ విధేయమెన్కిఱార్. పరిత్యజ్యేతి - విధిపక్షత్తిలర్థద్వయమ్ సంభావితమాకిల్ శాస్త్రాన్తరవిరుద్ధత్యాగవిధియైక్కాట్టిల్ కార్పణ్యరూపాంగ విధానమే ఉచితమెన్ఱు కరుత్తు. విధిపక్షత్తిల్ కార్పణ్యరూపాంగ విధియెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? తద్బోధకశబ్దమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అప్పోతితి.

సా.ప్ర—ననుల్యపఠితాయవిధౌ ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాదత్రాపివిధిపరత్వమేవస్వరసమిత్యత్రభరన్యాసేకార్పణ్యాంగత్వస్య «అనాదివాసనాశోహాదనైశ్వర్యాత్స్వభావజాత్ | మలావకుంఠితత్వాచ్చదృక్క్రియావిహతి హీనయా | తత్కార్పణ్యం తదుద్బోధో ద్వితీయం హ్యంగమీదృశం | నిక్షేపాపర్యాయో న్యాసః పంచాంగసంయుత» ఇత్యాద్యవగమాత్తదానుగుణ్యేన కార్పణ్యవిధిపరత్వమేవ యుక్తమితివదన్ త్యాగశబ్దస్య తదనుసంధానోపస్థాపకత్వే లక్షణా ముఖ్యార్థవిధానానుపపత్త్యా ముఖ్యార్థగతప్రమాణాను గుణ్యాభ్యాం శబ్దబలమతే «అర్థమంతస్త్వేనమనుయాదర్థం బహిర్వేది» త్యత్ర మధ్యదేశలక్షణావదర్థబలమతే «యదాగ్నేయోష్టాకపాల» ఇత్యాదౌ ద్రవ్యదేవతాసంబంధాత్ క్షిప్తయాగవిధౌ యాగలక్షణావచ్చ సోఢవ్యేత్యభిప్రేత్యాహ - పరిత్యజ్య ఎన్కిఱతిత్యాదినా - గవర్వాన్యాదిః ప్రతిసంధానాదీత్యాదిశబ్దార్థః- సర్వధర్మఙ్గళుమ్ తన్నైయిత్యాది. స్వస్మిన్ సిద్ధస్యాపిధర్మస్యానుష్ఠానయోగ్యతాభావమనుసందధాన

సా.వి— విప్లవ ఇతిభావః-విధిపరత్వాంగీకారేఅకించన్యాను సంధానరూప కార్పణ్యాంగక ప్రపత్తి విధిస్సంభవతీత్యాహ - పరిత్యజ్యేతి - అస్మిన్పక్షే వాక్యార్థమాహ - అప్పోతితి- సర్వధర్మఙ్గళుమ్ తన్నై, సర్వధర్మాణాం - యోగ్యతా పర్యంతమాకక్కఱ్పిత్తపడియై, యోగ్యతా పర్యంతనివృత్తిప్రకారం-మున్నిట్టుక్కొణ్డు,పురస్కృత్య-«నధర్మనిష్ఠోస్మి» త్యుక్తరీత్యా కర్మయోగాదినిష్ఠానాస్త్యేవ ఖలు-

సా.సం—నిర్వాహభేదాన్యస్తముపక్రమతే. విధియానపోతిత్యాదినా - అకించన్యాదీత్యాదిశబ్దేనఅనన్యగతిత్వసంగ్రహః - ప్రతిసంధానాదీత్యాదిశబ్దేన తన్మూలగర్వహాని కృపణవృత్త్యోస్సంగ్రహః - విరోధమిల్లై, ప్రమాణోపపత్తి సంప్రదాయవిరోధో నాస్తీత్యర్థః. విశిష్టవిధిత్వాన్న విధేయభేద నిబంధనో వాక్యభేదోపీత్యాశయః - కార్పణ్య విధి పరతయా యోజనా ప్రకారమాహ - అప్పోతితి - యోగ్యతేతి

సా—ఇవ్వళవు విళంబిత ప్రతీతిక మాన అర్థముమ్ బహుప్రమాణానుగుణమాకైయాల్ అవర్త్తుక్కు విరుద్ధమాక శంకరాద్యుక్తజ్ఞళాన సర్వ ధర్మ స్వరూప త్యాగాద్యర్థఙ్గళైక్ కాట్టిలుమ్ ఉపాదేయమ్. ప్రపత్తికారిక వారుధర్మఙ్గళుమ్ అనుష్ఠిక్కవేణ్డా వెన్ఱుప్రపత్తియినుడైయ నైరపేక్ష్యత్తైచ్చొల్లుకిఱతెన్ఱు

సా–దీ— నను సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ఱు సర్వధర్మఙ్గళైయుమ్ స్వరూపేణ విట్టె నైఱ అవిళంబిత ప్రతీతి సిద్ధమాయిరుక్క సర్వధర్మఙ్గళైయుమ్ తన్నై యోగ్యతాపర్యంతమాక క్కుఱైత్తపతియై ముప్పిట్టుక్కొణ్డేన్ఱిన్నివ్వళవు విళంబిత ప్రతీతికమాన వర్థత్తై అంగీకరిక్కప్పోమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వళవిత్యాదియాల్ - ప్రమాణ విరుద్ధావిళంబిత ప్రతీతికార్థత్తిల్ కాట్టిల్ బహుప్రమాణాను గుణమాన విళంబిత ప్రతీతిసిద్ధార్థమే ప్రబలమెన్ఱుకరుత్తు - స్వరూపత్యాగాద్యర్థఙ్గళైవిడత్తిల్ ఆదిశబ్దత్తాలు పాయత్వబుద్ధిత్యాగమ్ గృహీతమ్. విధిపక్షత్తుక్కర్థాంతరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ప్రపత్తికారిక వెన్ఱుతుడక్కి -

సా. స్వా— సర్వధర్మాన్ ద్వితీయాంతం షష్ఠ్యర్థమాయ్ పరిజ్యవెన్కిఱతు త్యాగ పురస్కారవాచియా య్కొణ్డు సర్వధర్మకర్తృక స్వవిషయత్యాగపురస్కృత్యత్వ ఎన్ఱు నిష్కృష్టవృత్త్యంతరేణలభిక్కుమెన్ఱుపతి. సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య ఎన్ఱు స్వరసమాక అవిళంబేన ధర్మస్వరూపత్యాగమ్ తోత్తుకైయాలే అత్తై విట్టు క్లిష్టవృత్త్యంతరేణ విళంబితప్రతీతిక మానకాపత్యాంగపరత్వమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవ్వళవితి – బహుప్రమాణ విరుద్ధా విళంబిత ప్రతీతి కార్థాపేక్షయా తదవిరుద్ధ విళంబితార్థ స్వీకారం యుక్తమెన్ఱుకరుత్తు – శంకరాదీతి. ఆదిశబ్దేన ఏకదేశిసంగ్రహః - త్యాగ విష్యాపేక్షయా ఇష్ఠపాదేయమాకాలుమ్ అత్యంతక్లిష్టమాన విధిపక్షత్తైచ్చొల్లుకిఱతు ఉచితమో ? విధిత్యాగమే ఉచితమన్ఱో ? ఇష్టాపత్తియెన్నిల్ విధిస్వీకార సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రపత్తికారికవితి.

సా. ప్ర— ఇత్యర్థః- ఏవమనుష్ఠేయవిధిత్వముపపాద్యాధాఙ్గత్త్వాపనరూపనైరపేక్ష్యవిధిత్వముపపాదయతి- ప్రపత్తికారికవిత్యాదినా -

సా. వి— ‘‘అనాగతానంత కాలసమీక్షయాప్యదృష్ట సంతారోపాయః’’ ఇత్యుక్తప్రకారేణ తదన్యగత్యభావానుసంధానపూర్వక మామేకం శరణం వ్రజేతి వాక్యార్థః - నను పరిత్యజ్యేత్యస్య పరిత్యక్తావాన స్మీత్యనుసంధాన పర్యంతత్వే విళంబిత ప్రతిపత్తిస్స్యా దిత్యాశంక్య బహుప్రమాణ విరుద్ధ శంకరాద్యుక్తసర్వ ధర్మత్యాగ పక్షాపేక్షయా అయం పక్షశ్శ్రేయానిత్యాహ- ఇవ్వళవుఇతి ఇవ్వళవు, ఏతవర్థ విషయే- విళంబిత ప్రతీతిక మాన వర్థమమ్, విళంబిత ప్రతీతి కార్థశ్చ - ప్రమాణాను రోధాత్ తదర్థమంత వేణాదీ,, త్యాగావివ లక్షణాస్వీకార్యేతి భావః. ఏవమనుష్ఠేయ విధిపరత్వ పక్షముక్త్వా అఙ్గత్వాపన రూపనైరపేక్ష్య విధిపరత్వపక్షమాహ – ప్రపత్తికారికవిత్యాదినా- అత్రపక్షే సర్వధర్మాన్ భక్తిప్రభృత్యంగ

సా. సం—స్వరూపసహకారి రూపోభయ యోగ్యతేత్యర్థః- శ్రుతహానలక్షణాభ్యాం దుష్టోయంవిధి పక్షః కథముపాదేయ ఇత్యత్రాహ - ఇవ్వళవితి- ముఖ్యార్థ ప్రతీతి విళంబితత్వాద్లాక్షణికార్థ ప్రతీతి విళంబితేత్యుక్తిః- నహి ముఖ్యార్థ ఇత్యేవ శంకరాద్యుక్తరీత్యా ప్రమాణానుగుణోపి స్వీకార్యః - నహి లాక్షణిక ఇత్యేవ సోర్థస్త్యాజ్య ఇతిభావః- ఇత్థం త్యాగశబ్ద లక్షణాభ్యుపగమేన కార్పణ్యావిధిపరతయా యోజనా కృతా- అథ భజన వదితరాపేక్షా నిరాస పరతయాపి యోజనామాహ - ప్రపత్తికారికవితి- అశక్త్యేవ

మూ. విధిపక్షత్తుక్కు ఉచితమ్ - అప్పోతు పరి, ఎన్గిఱ ఉపసర్గమ్. "అథాం తేనకర్తవ్యం శుచినా కర్తృవ్యం", ఇత్యాదికళిల్ చొల్లుకిఱ సర్వసాధారణ యోగ్యతాపాదకజ్గళుమ్ ఇతుక్కు అంగమాకస్వీకార్యజ్గళ్ అన్ఱాకాతెన్ఱు వివక్షిక్కిఱతు.

సా-దీ — ఇప్పక్షత్తిల్ కర్మాదికళ్గళై త్తన్న వేయథాశక్త్యనుష్ఠానమ్ నిరస్తమాకైయాల్ పరికరాభావాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అప్పోతు పరి యెన్ఱు. సర్వధర్మస్వరూప త్యాగమ్ ప్రపత్త్యంగత్వేన విధిక్క -

సా-స్వా — పరిత్యజ్య, అనపేక్ష్యేత్యర్థః - కార్యవాచినా కారణోపచారః ఎన్ఱు కరుత్తు - పూర్వోక్తార్థాపేక్షయా ఇన్ద అర్థమ్ స్వారసిక మెన్ఱు కరుత్తు. ఇన్ద పక్షత్తిల్ త్యాగవచనత్తాలేతానే నైరపేక్ష్యం సిద్ధిక్కైయాలుపసర్గ వైయ్యర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అప్పోతుపరీతి - ఇప్పడి సర్వధర్మస్వరూపత్యాగ విధిపక్షత్తిల్ శాస్త్రాంతర విరోధముణ్డానాలుమ్ ప్రకరణ వశత్తాలే ధర్మశబ్దమ్ మోక్షసాధనతయా విహిత కర్మయోగ, జ్ఞానయోగ, భక్తియోగపరమామ్ తత్త్యాగమ్ విధేయమానాల్ శాస్త్రాంతరా విరోధ ముమ్, శబ్దస్వారస్య ముముణ్డే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా - ప్ర — ఉచిత మితి - కార్పణ్య విధి పక్షే సర్వ ధర్మ త్యాగానుసంధానాదేస్త్యాగ శబ్దబోధ్యతయా లక్షణా స్యాత్ - నైరపేక్ష్య విధిత్వేతు పరిత్యాగశబ్ద ముఖ్యార్థస్యైవ స్వీకారాత్ సర్వధర్మ శబ్దేనాపి "సహకారిత్వేన చే,, త్యాది బ్రహ్మవిద్యా సహకారిత్వేనోక్తానాం ధరన్యాసేపి బ్రహ్మవిద్యాత్వేన ప్రాప్తానాం కృత్స్నానాం ధర్మాణామేవాభిధానాచ్చ లక్షణాప్రసంగాభావాదౌచిత్య మితి భావః - నను ధర్మత్వావచ్ఛిన్న యావద్ధర్మత్యాగే విహితే సత్యనుపపన్నత్వేపి సర్వేశ్వ మాధి కారికమిత్యత్రోక్త న్యాయాత్ప్రకృతకర్మయోగ జ్ఞానయోగభక్తియోగానాం త్యాగః ప్రపత్త్యంగతయా విధేయః కిం నస్యాదిత్యత్ర అశక్తాధికారత్వ విరోధాత్ శాస్త్రాంతర విరోధాత్ సంప్రదాయ విరోధాచ్చ

సా-వి — భూతాన్ బ్రహ్మవిద్యాత్వ సాధారణ్యేన ప్రపత్తివిద్యాయా మప్యంగత్వేన ప్రాప్తాన్పరిత్యజ్య అంగత్వేనాస్వీకుర్వన్ శరణం వ్రజేత్యర్థః. అత్ర పక్షే పరిశబ్దప్రయోజనమాహ - అప్పోతుఇతి. పరి ఎన్గిఱ ఉపసర్గమ్ వివక్షిక్కిఱతు, బోధయతీత్యర్థః. సర్వసాధారణ యోగ్యతాపాదకాశ్చ మనాదిధర్మా అపి అస్యానాపేక్షితా ఇతి పరిశబ్దబలాల్లభ్యత ఇతి భావః - ప్రాతిస్వికానుకూల్యాద్యంగవ్యతిరిక్తధర్మాన్తం నైరపేక్ష్యమితీహ ప్రతిపాద్యమిహ ఉచితమిత్యనేన ప్రాచీనపక్షాపేక్షయాలక్షణాదోషాభావాత్స్వారస్యం వ్యంజితం. ప్రాచీనపక్షే ఆకించన్యానుసంధాన రూపాంగస్య కర్తవ్యత్వముక్తం. ఇహతు బ్రహ్మవిద్యాత్వ సాధారణ్యేన అగ్నిహోత్రాదీనా మంగత్వేనానుష్ఠాన ప్రసక్తౌ తన్నిషేధః ప్రపత్తినైరపేక్ష్య పర్యవసాయీ విధీయత ఇతి భేదో అవగంతవ్యః - నను పూర్వం సర్వధర్మత్యాగో నసంభవతీతి సర్వధర్మత్యాగాంగక ప్రపత్తివిధి రయుక్తమితి మూపితం - ఇహాప్యంగభూత ధర్మాణా మపేక్షితత్వేన సర్వశబ్దసంకోచావశ్యకత్వే ప్రకృత కర్మయోగ, జ్ఞానయోగ, భక్తియోగత్యాగ ఏవ ప్రపత్త్యంగత్వేన

సా-సం — నసంరంభః కార్యః - శక్యానపి నప్రపత్త్యర్థానితి ఒరు ధర్మజ్గళు మిత్యుక్తిః - ఉచితమితి. సర్వ శబ్ద సంకోచాత్ప్రమాణాను గుణ్యాత్త్యాగ శబ్ద లక్షణాభావాచ్చేతి భావః- అప్పోతీతి. విధిత్వపక్ష ఇత్యర్థః - ఉక్తస్వపక్షస్థాపనార్థం విధిపక్షఏవ పక్షాంతర మనూద్య దూషయతి -

మూ—“ఇజ్జనన్నిక్కే కర్మయోగమ్, జ్ఞానయోగమ్, భక్తియోగమ్, ఎన్గిఱ ధర్మఙ్గళినుడైయ స్వరూప త్యాగమ్ ప్రపత్తిక్కు అఙ్గమ్ ఎన్నుమ్ పక్షత్తిల్ ప్రపత్తి సర్వాధికారమన్నిక్కే యొழிయుమ్- ధర్మానుష్ఠాన శక్తనుక్కిఱే అవత్తినుడైయ త్యాగత్తై విధిక్క వేణ్డువతు- ఇతు బహుప్రమాణ (ప్రకర) ప్రసిద్ధమాన కార్పణ్యమాకిఱ అఙ్గత్తుక్కుమ్ “పుకలొన్ఱిల్లావడియేన్. కులఙ్గళాయ-కుఱిత్తు మూన్ఱు- నధర్మనిష్ఠోస్మి,, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమాన అకించనాధికార మెన్గిఱ సంప్రదాయత్తుక్కుమ్ విరుద్ధమామ్ -

సా.దీ—ప్పడుకిఱ తెన్నుమ్ పక్ష త్రిలక్షిష్టమ్ ప్రసంజిక్కిఱార్. ఇజ్జనన్నిక్కే ఇత్యాదియాల్- అతై ప్రయుపపాదిక్కిఱార్. ధర్మానుష్ఠానేత్యాదియాల్. ధర్మానుష్ఠాన యోగ్యనుక్కన్నపడి - ఇష్టాపత్తియై పరిహరిక్కిఱార్ - ఇతు బహుప్రమాణే త్యాదియాల్ - ఇవ్వాశ్రమమన్నియే సర్వశాస్త్ర స్వవచన స్వప్రవృత్త్యాది విరోధముమ్

సా.స్వా—ఇజ్జనన్నిక్కే ఇతి - సర్వాధికారమన్నిక్కే యొழிయుమన్గిఱతెఙ్గనే? ఎన్న ఉపపాదిక్కిఱార్ - ధర్మేతి. ఇష్టాపత్తియిల్ బాధక మేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతు ఇతి. పుకలితి. పుకల్. ఉపాయమ్. ఒన్ఱుమ్ ఓరుపాయమ్ - ఇల్లా, ఇల్లాత వడియేనెన్నపడి - కుఱిత్తు, స్నానమ్ పణ్ణి. మూన్ఱు వగై, త్రేతాగ్నిగళై. ఓమ్బుక్కై, ఉపచరిక్కై - కులక్కొళున్తుగళై ఒఴిత్తిట్ట నిత్యన్వయః . ప్రమాణాంతరవిరోధాత్సంప్రదాయవిరోధాచ్చైద మప్యనుపపన్న మెన్నుకరుత్తు . జీవనుపాయాంతరఙ్గళిల్ భగవత్పరతంత్రతయా నిత్యాశక్తనాకైయాలే అవనైక్కుఱిత్తు త్యాగవిధిపక్షత్తి లకించనత్వాధికార విరోధమిల్లైయే ? ఎన్నిల్ ఇతువుమనుపపన్నమెన్గిఱార్

సా.ప్ర— ననుస్యాదేవేత్యాహ- ఇజ్జనన్నిక్కే ఇత్యాదినా - అన్నిక్కే యొழிయుమ్, నభవేత్. ప్రకరణప్రసిద్ధమానేతి - “కర్మయోగ స్తపస్తీర్థ దానయజ్ఞాది సేవనం,, మిత్యారభ్య విస్తరేణ కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగానా ముపదేశేపి “నష్టోమోహః,, ఇత్యాద్యనుక్తేశ్చరమశ్లోకోపదేశానంతరమేవ “నష్టోమోహస్స్మృతిర్లబ్ధా త్వత్ప్రసాదాన్మయాచ్యుత । స్థితోస్మి గతసందేహః కరిష్యే వచనం తవ,, ఇతి మోహాది నివృత్త్యుక్తేః - పునఃపునరుపాయోపదేశస్తత్తదనుష్ఠానాశక్త్యనుసంధాన జనిత శోకనివృత్త్యర్థ ఏవేతి ప్రకరణాత్కార్పణ్య మంగమవగంతవ్య మితి భావః - పుకలొన్ఱిల్లావిత్యాది. ఉపాయాంతర రాహిత్యోపాయాంతరోపయుక్తత్రైవర్ణికత్వరాహిత్య బోధక గాథాస్విత్యర్థః - నన్వేవ మజ్ఞాన జ్ఞాపకత్వరూప విధిత్వ “ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః । అహంకారవిమూఢాత్మా కర్తాహమితి

సా.వి— విధేయమకించనస్యాదిత్యత్రాహ- ఇజ్జనన్నిక్కే ఇతి - సర్వాధికారమన్నిక్కే యొழிయుమ్, సర్వాధికారోనభవేదిత్యర్థః - తదేవోపపాదయతి - ధర్మానుష్ఠానేతి - త్యాగస్య విధేయత్వేఽపి మతే ప్రాప్తానామేవ కర్మయోగాదీనాం త్యాగస్య విధేయత్వాచ్ఛక్త్యధికారిణామేవ కర్మయోగాదయః ప్రాప్నువంతి- తేషామేవత్యాగాంగక ప్రపత్తిరపి విధేయత ఇతి సర్వాధికారోచ్ఛేద ఇతి భావః- మాస్తుసర్వాధికారత్వ మిత్యత ఆహ . ఇతుప్రకరణ సిద్ధమానేతి. యేషాంతు చేతనస్యేశ్వరం ప్రత్యత్యంత పరతంత్ర

సా.సం—ఇజ్జనన్నిక్కే ఇత్యాదినా- ఉక్తయోజనా నఘ్నపగమ్యేత్యర్థః- సర్వాధికారత్వోచ్ఛేదః కథమిత్యత్రాహ- ధర్మేతి- ప్రపత్తివిధిర్భక్త్యాదిశక్తమేవాధికుర్యాత్ - అన్యథా త్యాగవిధ్యప్రసక్తేరితి భావః- దూషణాంతరమప్యాహ- ఇతువితి. భక్త్యాదిస్వరూపత్యాగస్య అంగత్వాభిధానపక్ష ఇత్యర్థః . నను సర్వోపి క్షేత్రజ్ఞః భక్త్యాదౌ

మూ— ఈశ్వరనై ప్పత్తు అత్యంత పరతంత్రరైయాలే ఉపాయాన్తరజ్ఞరుక్కు క్షేత్రజ్ఞర్ నిత్యాశక్తరన్ఱిక్కే కాట్టి ఇవనుక్కు వశ్యనుడైయ త్యాగత్తై విధిక్కిఱ తెన్నుమతు సర్వశాస్త్ర స్వవచన స్వప్రవృత్త్యాది విరోధత్తాలే అత్యంతపరిహాస్యమ్- అప్పోతుతుల్యన్యాయత్తైయాలే వ్రజ, ఏన్నైక్కొణ్డు ఘటి యాతు -

సా-దీ—వరు మెన్కిఱార్- ఈశ్వరనైప్పత్తివిత్యాదియాల్-సర్వధర్మస్వరూపత్యాగత్తై విధిక్కిఱితెన్నై యిలివనుక్కు త్తరకృత్య విధాయక సర్వశాస్త్ర విరోధముమ్ ఉపాయాంతరజ్ఞరిలివర్ నిత్యాశక్తనెన్ఱుకాట్టి ఇవనుక్కు యవశ్తిర్ త్యాగత్తై విధిక్కిఱతెన్నైయాల్ స్వవచన విరోధముమ్, స్నానోర్ధ్వపుండ్ర జపాది స్వప్రవృత్తి విరోధముమ్, ఆదిశబ్దత్తాల్ శిష్టానుష్ఠాన విరోధముమ్ గృహీతమ్. ఇనినిత్యాశక్తనుక్కు వ్రజేతి విధి విషయత్వం కూడా తెన్కిఱార్. అప్పోతిత్యాది యాల్ - ఇస్త దూషణమ్ ప్రాసఙ్గికమ్- ఉపాయాంతర జ్ఞరిలివర్ నిత్యాశక్తనెన్నై ప్రత్యుక్తాను వాద పక్ష స్థిరీకరణమా మెన్కిఱార్ -

సా-స్వా-—చ్చైయ్కిఱార్-ఈశ్వరనైఇతి.సర్వేతి-ఇవనుక్కుత్తరకృత్యవిధాయకసర్వశాస్త్రవిరోధముమశక్తనాకిల్ త్యాగమ్స్వతస్సిద్ధమాకైయాలే అత్తై విధిక్కిఱ తెన్కిఱస్వవచనవిరోధముమ్ స్నానోర్ధ్వపుండ్రాదిస్వప్రవృత్తి విరోధముమ్ వరుమాకైయాలేఎన్ఱపడి- ఆదిపదాచ్ఛిష్టానుష్ఠానవిరోధముమ్ సూచితమ్. యుక్త్యన్తరమురుళిచ్చెయ్కిఱార్- అప్పోతితి- ఇతుమాత్రమన్ఱిక్కే స్వైనర్థ సంపాదనముమ్ వరుమెన్కిఱార్ .

సా-ప్ర—మన్యతే। భ్రామయన్ సర్వభూతాని యంత్రారూఢాని మాయయేతి, ఇత్యాదిభిరీశ్వరగత క్రియాశక్తిశూన్యత్వ భగవదత్యంత పారతంత్ర్యరూప నిత్యాశక్త్యధీన కృత్స్నధర్మ త్యాగవిధిః కింనస్యాదిత్యత్రైతాదృశ వచనానాం క్రియాశక్తిశూన్యత్వ బోధకత్వే ఐహికాముష్మిక పురుషార్థ సాధన విధివైయర్థ్య ప్రసంగాత్తథాఽస్త్విత్యస్యైతాదృశ యుక్త్యనుపపత్తేః స్వస్య మోక్షోపాయానుష్ఠానార్థ ప్రవృత్త్యనుపపత్తేశ్చ స్వవ్యాఘాత ప్రసంగేన చేతనగత కర్తృత్వే భగవదధీనత్వమాత్ర జ్ఞాపకత్వస్యావశ్యవక్తవ్యత్వాత్ క్రియాశక్తిశూన్యత్వాధీన కృత్స్నధర్మత్యాగాసిద్ధేస్తద్వత్త్వమనుపపన్నమిత్యాహ - ఈశ్వరనైప్పత్త ఇత్యాదినా - ప్రవృత్తిశూన్యత్వాంగీకార స్వకృతోపాయస్వీకార విధాయకపదాన్వయవ్యాఘాతకోపి వానపాయానుగుణ ఏవేత్యాహ- అప్పోతిత్యాదినా-నను క్రియాశక్తిమత్త్వే వ్యక్తశక్త్యప్రతిత్యాగానువాదత్వం

సా-వి—తిరుమాడుపాయాంతరాణాం చేతనస్య క్రియాశక్తిశూన్యస్య అనుష్ఠానాసహత్వాత్. అతఉపాయాంతరత్యాగవిశిష్ట ప్రపత్తిర్విధీయత ఇతి మతం తేషాం స్వవచన వ్యాఘాత స్వానుష్ఠానవిరోధః, విధి నిషేధశాస్త్రవిరోధశ్చ,క్రియాశక్తిశూన్యం ప్రతి త్యాగవిధేరప్యసంభవాత్త్యాగవిశిష్ట ప్రపత్తివిధ్యసంభవశ్చ విధినిషేధశాస్త్రాణాం వైయర్థ్యాపత్తిశ్చేత్యాహ - ఈశ్వరనైప్పత్తిత్యాది. ప్రత్యుక్తవిధ్యసంభవవచనేన

[illegible] - [illegible] సర్వాధికారతోపపత్తిరసమాధిమనూద్య దూషయతి- ఈశ్వరనైప్పత్త స్వవచనేతి. నిత్యాశక్తత్వాదేవతం ప్రతిత్యాగవిధేరసిద్ధత్వాత్స్వవచనవిరోధ ఇత్యర్థః. సర్వశాస్త్రవిరోధోత్పత్త్యవప్రపత్తివిధాయకశాస్త్రవిరోధేపి సిద్ధేవ్యాసూతః స్ఫుటీకరణాయ విశిష్యాహ . అప్పోతితి - భక్త్యాదిత్యాగోక్త యుక్తేరిహాపి తౌల్యాదిత్యర్థః. కించత్యాగ విధిసమర్థ సాధ్యముక్తో హేతు స్త్యాగ విధి విపరీతాను వాద మేవ సాధయతీతి విరుద్ధ హేత్వాభాసోయ మిత్యాహ -

మూ— ఉపాయాంతరఙ్గళుక్కు-జీవాత్మానిత్యాశక్త్యనైన్యైక్కు-తఙ్గళుక్కు-అనిష్టమానఅనువాదపక్షత్తుక్కు-స్థిరీకరణమ్పణ్ణిపపడియుమత్తనై- ఏకప్రయోగమ్ తానేఅశక్త్యనైప్పత్తత్యాగానువాదమాయ్ఇతరనైప్పత్తత్యాగవిధియాకై ఏకవాక్యత్తిల్ ఘటియాతు. ఫలత్తిల్వైషమ్యముమ్ అన్ఱిక్కే- అధికారి యుమ్ ఏకనాయిరుక్క-గురులఘు వికల్పముమ్ శొల్లవొణ్ణాతు - గురూపాయత్తిలే శక్త్యనాన వనుక్కే-అతికత్త్యాగవిశిష్టమానలఘూపాయత్తైవిధిత్తాల్ గురూపాయత్తిలారు మ్తరుమ్ ప్రవృత్తిప్పారిల్లామైయాలుమ్,

సా.దీ— ఉపాయాన్తరఙ్గళుక్కిత్యాదియాల్- పరిత్యజ్య ఎన్గితుఅశక్త్యనైప్పత్త త్యాగానువాదమ్,శక్తనైప్పత్త్యాగవిధి యానాలో?ఎన్నిల్అరుళిచ్చెయ్కిరార్.ఏకప్రయోగస్థానే ఇత్యాది-శక్త్యనైప్పత్త్యాగవిధి యాకైయాల్శక్తనుక్కే- ప్రపత్తి విధియుమ్ఇవనుక్కే-వికల్పేనఉపాయాంతరవిధియుమాకిరతెన్నిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఫలత్తిలిత్యాదియాల్- ఇప్పక్షత్తిల్ శాస్త్రప్రామాణ్య రూపానిష్ట మరుళిచ్చెయ్కిరార్- గురూపాయ త్తి

సా.స్వా— ఉపాయాంతర త్తుక్కితి - అశక్త్యతస్యైవ త్యాగస్య స్వతః ప్రాప్తతయా విధ్యసంభవేనానువాదిత్వస్య స్థిరీకరణమ్ సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. ఇని పరిత్యజ్య ఎన్కిరతు శక్తనైప్పత్త త్యాగవిధి ఎన్ఱుమ్ , అశక్త్యనైప్పత్త్యాగానువాదమెన్ఱుమ్, శొన్నాల్ బాధకమెన్న ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఏక ప్రయోగస్థానే ఇతి. ఏకస్యైవవిధిత్వాను వాదత్వ యోర్విరోధా దన్యథా వాజపేయాధికరణ విరోధ మెన్ఱుకరుత్తు-ఇనిశక్తాధికారినైక్కురిత్తు త్యాగవిశిష్ట ప్రపత్తియై వికల్పేన విధిక్కిర తెన్నాల్ విరోధమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.ఫలత్తిలితి - అధికారి ఏకనాయిరున్తాలుమ్ గురులఘూపాయఙ్గళై విధిత్తాల్బాధకమెతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. గురూపాయత్తిలే ఇతి.

సా.ప్ర— శక్తాన్ప్రతితు త్యాగ విధిరస్త్విత్యత్ర ‘‘ఉద్దేశేనానువాదేన ప్రాధాన్యేన సమన్వితమ్। ఉపాదానం విధానంవా గుణత్వం నైవయుజ్యత,,ఇత్యుక్త విరుద్ధ త్రికద్వయాపత్తిం భర న్యాసస్యాపి మోక్ష ఫలకత్వైకాధికారత్వేన గురులఘు వికల్పానుపపత్తిం గురూపాయ విధాయకానా మననుష్ఠాన లక్షణాప్రామాణ్య ప్రసంగంచాహ . ఏకప్రయోగస్థానే ఇత్యాదినా -

సా.వి—అనువాదపక్షఏవస్థిరీకృతఇత్యాహ-ఉపాయాంతరఙ్గళుక్కుఇతి.అశక్తంప్రతిత్యాగానువాదః. శక్తంప్రతిత్యాగవిధిరిత్యుక్తౌఏకస్మిన్ప్రయోగేవిధ్యనువాదకృతవైరూప్యంవాక్యభేదశ్చస్యాదిత్యాహ - ఏకప్రయోగస్థానేఇతి.మోక్షార్థిత్వస్యాధికారస్య ఏకరూపత్వా దృక్త్యధికారిణఏవప్రపత్తిరపివిధీయతఇతిపక్షేగురులఘువికల్పా నుపపత్తి రిత్యాహ . ఫలత్తిలితి. గురూపాయ శక్తస్యైవ లఘూపాయో విధీయతఇత్యుక్తౌ గురూపాయ విధాయకశాస్త్రాణా మననుష్ఠాన లక్షణాప్రామాణ్యంస్యాదిత్యాహ - గురూపాయత్తిలేఇతి .

సా.సం—ఉపాయాన్తరఙ్గళుక్కితి - అనువాదపక్షానుగుణోపపత్తి వర్ణనే పర్యవసానా దిత్యభిప్రాయః-ననుశక్తంప్రతివిధిపరః; అశక్తంప్రతిచానువాదోఽయ మస్తు? ఏవంసతిసర్వాధికారత్వమపిసిధ్యతీతిశంకాయామాహ- ఏకేతి- విరమ్యవ్యాపారా పత్తేరితిభావః- విధిపక్షే దూషణాంతర మప్యాహ- ఫలత్తిలితి- భక్తిప్రపత్త్యోర్మోక్ష ఏవఫలం- విధిపక్షేభక్త్యాది శక్తేనైవభక్త్యాదిసంత్యజ్య ప్రపత్తిరవలంబనీయేతి సకించనఏవద్వయోరప్యధికారీచేతి గురులఘ్వోః ‘‘భక్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యా,, వేతివికల్పోక్తి రయుక్తేత్యర్థః- అయుక్తతామేవగురులఘువికల్పవకాశప్రసక్త్యావివృణ్వతయావిఫలితామాహ-గురూపాయత్తిలేఇత్యాదినా,

మూ — వేరొరుముఖత్తాలే అధికారభేదమ్ శొల్లవొణ్ణామైయాలుమ్, గురూపాయత్తై విధిక్కిఱశాస్త్రజ్గళెల్లామ్ ప్రమాణమన్ఱిక్కే యొழிయుమ్. లఘూపాయప్రరోచనార్థమాక గురూపాయత్తై విధిత్తు అతుతన్నైయే నిషేధిక్కిఱతెన్కైయుమ్ అత్యంతానుచితమ్.

సా.దీ — ఎన్ను తుడజ్గి - వేరొరు ముఖత్తాలే, జ్ఞాన విశ్వాస మాంద్యత్తాలెన్ఱపడి. ఆనాల్ శక్తవిషయత్తిలే ప్రపత్తిప్రరోచనార్థమాక భక్త్యాద్యుపాయజ్గళై విధిత్తు అతుతన్నైయే నిషేధిక్కిఱను, లోకత్తిల్ రుగ్ణనాన బాలనుక్కు ఓరౌషధత్తై ప్రరోచనార్థమాక విధిత్తు అతుతన్నైయే నిషేధిత్తు ఔషధాంతరమ్ విధిక్కక్కాణ్డిలోమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - లఘూపాయేత్యాది - దృష్టాంతత్తిల్ దుష్కరౌషధప్రవృత్త్యర్థమ్ సుకరౌషధత్తిలేయాట్టై అత్తై నిషేధిక్కక్కాణ్డోమ్ - సుకరౌషధప్రవృత్త్యర్థమ్ దుష్కరౌ

సా - స్వా — వేఱు ఇతి - ఫలభేద ముఖత్తాలెన్ఱపడి. అప్రామాణ్యేతి - అననుష్ఠాన రూపాప్రామాణ్య ప్రసజ్గమెన్ఱపడి - నను గురూపాయవిధాయక శాస్త్రాప్రామాణ్యం న దోషః, లోకత్తిల్ రుగ్ణనైక్కుఱిత్తు ఓరౌషధత్తై ప్రరోచనమ్పణ్ణి యతిలేబుద్ధి ఎరజ్గినవిన్పు అత్తై నిషేధిత్తు ఔషధాంతరత్తై విధిక్కిఱాప్పోలే ఇజ్గుమ్ ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థమ్ గురూపాయత్తై విధిత్తు అతుతన్నైయే నిషేధిక్కిఱతెన్ఱు శొల్లలామే? ఎన్న లఘూపాయప్రరోచనార్థమాక వస్తుతః ఉపాయజ్గళై యుపాయత్వేన విధిత్తు నిషేధిక్కిఱతో? అనుపాయజ్గళైయుపాయత్వేన విధిత్తు నిషేధిక్కిఱతో? ఎన్ఱువికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిలుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. లఘూపాయేతి - లోకత్తిల్ దుష్కరౌషధప్రవృత్త్యర్థమాక

సా.ప్ర — అధికారభేదమ్ శొల్లవొణ్ణామైయాలుమితి, అధికారభేదస్య వక్తుమశక్యత్వాదిత్యర్థః - నను ప్రారబ్ధభంగ కామనా విళంబాక్షమత్వయోరపి ప్రపత్త్యధికారత్వాత్ కథమధికార భేదో వక్తుమశక్య ఇతిచేన్న - ప్రారబ్ధభంగస్య భక్త్యాపివర్తయితుమశక్యత్వాత్, అవిళంబేన ప్రాప్తిశ్చ భక్త్యా నిర్వర్తయితుమశక్యత్వాచ్చ భక్త్యాది మోక్షసాధనా శక్తపురుష వర్తావపి స్వేష్టం సాధనాంతరేణ సాధయితుమశక్తావేవేత్యశక్తి వ్యతిరేకేణ ప్రపత్త్యధికారస్య వక్తుమశక్యత్వమేవేతి భావః. నను శ్యేనాదివాక్యవత్ప్రరోచకతయా అవైయర్థ్యోపపత్తేర్నాప్రామాణ్య ప్రసంగ ఇత్యత్ర ప్రరోచకతయాభిమతస్య భక్తియోగస్య శ్యేనయాగగతవాస్తవిక హననసాధనత్వవద్వస్తుతో మోక్షసాధనత్వమస్త్యేనవేతి వికల్ప్య విహితస్య నిషేధో అధికారభేదాభావే వ్యాహత్యుపక్రమ ప్రసక్త్యాది దుస్థ ఇతి ప్రథమకల్పే దూషణమభిప్రేత్య వాస్తవిక మోక్షసాధనత్వాభావం ద్వితీయమపి దూషయతి. లఘూపాయేత్యాదినా.

సా.వి — శ్యేనాదివిధివత్ప్రరోచకతయా ఉపాసన విధిసంభవాన్న వైయర్థ్యమిత్యాశంక్య శ్యేనాదేశ్శత్రుహననాది సాధనత్వవన్మోక్షసాధనత్వసత్వే నిషేధాది వ్యాఘాతః. మోక్షసాధనత్వాభావే మోహకశాస్త్రత్వప్రసంగ ఇత్యాహ. లఘూపాయ ప్రరోచనార్థమాకేతి.

సా.సం — వేఱొరుముఖత్తాలేఇతి. త్వయాభక్త్యాదేస్స్వరూప విరుద్ధత్వాభ్యుపగమేన శక్తేష్వేవముదుక్తవిధయా విళంబక్షమత్వ తదక్షమత్వాదిభ్యామధికారభేద వ్యవస్థాయాః కర్తుమశక్యత్వాదితిభావః - ప్రమాణమన్ఱిక్కే ఇతి. అననుష్ఠానలక్షణా ప్రామాణ్య ప్రసంగ ఇత్యర్థః - నను గురూపాయ శాస్త్రాప్రామాణ్యం నాస్త్యేవం - తద్విధానస్య లఘూపాయప్రరోచనార్థత్వాదిత్యత్రాహ - లఘూపాయేతి - నవ్యాస్మిన్నిషేధార్థ

మూ— అనుపాయఙ్గళై ఉపాయఙ్గళాక విధిక్కిఱతెన్నాల్ శ్రుతిస్మృతికళ్ మోహనశాస్త్రఙ్గళాక ప్రసంగిక్కైయాలే శరణ్యస్వరూపాదికళుమ్ సిద్ధియాతపడియామ్. గురుక్కళాన కృష్యాది వ్యాపారఙ్గళుమ్ లఘుక్కళాన రత్నవాణిజ్యాదికళుమ్ అర్థార్థికళ్ పక్కల్ వికల్పిక్కిఱతువుమ్ అధికారివిశేషవ్యవస్థైయాలే యెన్నుమిడమ్ లోకప్రసిద్ధమ్.

ప్రా.దీ—పాయవిధానమ్ కణ్డిలోమెన్నుకరస్తు- లఘూపాయే త్యాది యాలే సాధారణ దూషణమరుళిచ్చెయ్‌గు లఘూపాయప్రరోచనార్థమాక వస్తుత ఉపాయఙ్గళై ఉపాయత్వేన విధిత్తు నిషేధిక్కిఱతో? లోకత్తిల్ ప్రలేఅనుపాయఙ్గళై ఉపాయత్వేన విధిత్తు నిషేధిక్కిఱతో? ఎన్నుమ్ వికల్పత్తిల్ వస్తుత ఉపాయఙ్గళై ఉపాయత్వేన విధిత్తు నిషేధిక్కిఱతెన్నుమ్ పక్షత్తై దూషిత్తార్ అతులనైన్యమే ఎన్నుమ్ వాక్యశేషత్తాల్ - ఇః అనుపాయఙ్గళైయుపాయత్వేన విధిత్తతెన్నుమ్ పక్షత్తిల్ దూషణమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. అనుపాయఙ్గళై ఇత్యాది - లోకత్తిల్ గురువాన కృష్యాదికళుమ్ అతిలఘువాన రత్నవాణిజ్యాదికళుమ్ వికల్పితఙ్గళాయిరుక్కవిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. గురుక్కళానవిత్యాదియాల్. అఙ్గవానుడైయ చరమశ్లోకవ్యాఖ్యానత్తిల్ సమవికల్పమ్

ఘా.స్వా—సుకరోపధత్తిలేమూట్ట అతులనైన్య సషేధిత్తెదుష్కరోపధపధియైయెక్కాణ్ కైయాలెష్షఃగుర్గుగురూపాయప్రరోచనార్థమాక లఘూపాయవిధియుమ్ తత్ప్రతిషేధముమ్ కూడినాలుమ్ లఘూపాయప్రరోచనార్థమ్ గురూపాయవిధియుమ్ తన్నిషేధము మసంగతమెన్నుకిరుత్తు - ద్వితీయపక్షత్తిల్ దూషణమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అనుపాయఙ్గళైఇతి - ఇఃయుపాయాన్తర శక్తనైకఱారిత్తె తత్త్యాగవిశిష్ట లఘూపాయత్తై విధిక్కిఱతు- ఫలాధికార్యైక్యగురులఘువికల్పమ్ కూడాతెన్నిల్ లోకెఅర్థార్థిషుగురుభూతకృష్యాదీనాంలఘుభూతరత్నవాణిజ్యాదీనాం వికల్పమ్ కణ్డతిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- గురుక్కళానేతి-

సా.ప్ర— నన్వర్థసాధకయోః గురులఘూపాయయోః లోకే వికల్పదర్శనాత్ వేదికేపిస ముక్త ఇత్యత్రాహ - గురుక్కళాన ఇత్యాదినా - రత్నపరీక్షాశక్తిశూన్యానామేవకృష్యాద్యధికృతత్వదర్శనాదితి భావః. నను శ్రీవత్సాంకమిశ్రైః శ్వరమశ్లోకార్థోక్తౌ ‹‹ఉపాయాంతర దౌష్కర్యాచ్ఛోచం స్త్వం మదవాప్తయే | సాధనత్వేన నిర్ణీతాన్ సర్వాన్ సంత్యజ్య దూరతః | మామేకం శరణం యాహీ,, త్యుక్తే స్తద్విరోధః స్యాదిత్యత్ర దౌష్కర్యాత్సంత్యజ్యశోచం స్త్వమిత్యస్యైవా,

సా.వి—సిద్ధియాత పడియామితి. శరణ్యస్వరూప బోధక శాస్త్రస్యాపి మోహనశాస్త్రత్వ ప్రసంగాదితి భావః - నన్వర్థసాధనభూతయోః గురులఘూపాయయోః రేకస్మిన్నధికారిణి వికల్పో దృష్ట ఇత్యత్ర తత్రాపి తత్తచ్ఛక్త్యధికారి భేదేనైవ వికల్పఇత్యాహ - గురుక్కళానేతి - శ్రీవత్సాంకమిశ్రాణాం చరమశ్లోకవ్యాఖ్యానే ‹‹ఉపాయాంతర దౌష్కర్యాచ్ఛోచం స్త్వం మదవాప్తయే | సాధనత్వేన నిర్ణీతాన్ సర్వాన్ సంత్యజ్య దూరతః | మామేకం శరణం యాహీ,, త్యత్రైకస్యైవ గురూపాయవిధానం లఘూపాయ

సా.సం—విధానంచ దేక్వచిత్ - ‹‹యస్మిన్ ద్యౌః పృథివీ- నేహనానాస్తి,, త్యాదేశ్చవిషయభేదోక్త్యేత్యత్రాను చితమిత్యుక్తం. అత్యంతానుచితత్వమేవవిధాంతరేణవివృణోతి. అనుపాయఙ్గళైఇతి. ననుమాస్తుప్రరోచనార్థత్వం అధికారభేదశ్చ- కృషివాణిజ్యనయేన ఏకస్మిన్నేవ తదుభయం స్యాదితి ప్రాప్తే దృష్టాంతం విఘటయతి- గురుక్కళానవితి- నను తిహాసమావర్తనాద్యుదాహరణపూర్వకం ప్రాచాంతయోః వికల్పాభిధానం

మూ— ఆళ్వానుడైయ చరమశ్లోక వ్యాఖ్యానత్తిలుమ్ ఇవ్వళవేవివక్షితమాకైయాలొరు విరోధమిల్లై- సమావర్తనాదికళిల్ గురులఘువికల్పముమ్ అవస్థావిశేష(ఫలభేద)పాదికళాలే నియతమెన్ఱు కొళ్ళాతపోతు గురువిధాన వైయర్థ్యముమ్ వరుమ్ -

సా-దీ—తోత్తవిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆళ్వానుడైయ విత్యాది - ఇవ్వళవువివక్షితమాకైయాల్, అధికార విశేషవ్యవస్థై వివక్షితమాకైయాలెన్నై - సమావర్తనాదికళిలే కత్ర గురులఘు వికల్ప జరుణ్డోమే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సమావర్తనాది కళిలిత్యాది . ఫలభేదోరుముఖత్తాలే

సా.స్వా— ఆళ్వానుడైయ చరమశ్లోకవ్యాఖ్యానత్తిల్ గురులఘువికల్పమ్ తోత్తవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆళ్వానితి - ఇవ్వళవే, అధికారి భేదేన వికల్పమెన్ఱపడి - వివక్షితేతి - స్ఫుటప్రతిపత్తియిల్లావిట్టాలుమ్ తాత్పర్యవిషయతయా వివక్షితమెన్ఱపడి. సమావర్తనత్తిల్ గురులఘువికల్ప దర్శనాదిజ్జుమప్పడియాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సమావర్తనాది కళిలితి - మందజ్ఞాన విశ్వాసికళ్ ఉపాసనాధికారికళ్ , పూర్ణజ్ఞాన విశ్వాసర్కళ్ ప్రపత్త్యధికారికళెన్ఱుప్రకృతత్తిలేయుమధికారిభేదేనవికల్పమాకైయాలే శక్తస్యత్యాగవిశిష్టప్రపత్తివిధానముపపన్నమన్ఱో?ఎన్నఇత్తైయనువాదిత్తుదూషిక్కిరార్-

సా-ప్ర—నైరపేక్ష్యపరత్వేవా, విరోధోవా స్సీత్యభిప్రయన్నాహ. ఆళ్వానడైయే త్యాదినా. నను ‘‘వేదమధీత్య స్నాస్యన్ ప్రాగుదయాద్వ్రిజం ప్రవిశ్య,, త్యాదినా. ‘‘అథై తదపరం తూష్ణీమేవ తీర్థేస్నాత్వే,,త్యాదినా. ‘‘అతిరాత్రే షోడశినం గృహ్ణాతి. నాతిరాత్రే షోడశినంగృహ్ణాతీ,,త్యాదినా చ సమావర్తన షోడశి గ్రహణాదౌ గురులఘ్వోర్వికల్పోదృశ్యతే - తద్వదత్రాపి స్యాదిత్యత్రతత్రాపి కాలవిళంబాసహత్వాద్యధికార భేదాదేవ వికల్ప ఇతి ‘‘ యదావా అప్రియాన్ సామ రసః - యదావా శీఘ్రం క్రతు స్సమాపనీయ,, ఇత్యాది శాస్త్రావగత మితి నవిరోధ ఇత్యభిప్రయన్నాహ - సమావర్తనాది కళిలి త్యాదినా .

సా.వి—విధానం చేతి సమవికల్పః ప్రణీయత ఇత్యత్రతత్రాపి ఉపాయాంతర దౌష్కర్యాత్ ‘‘సాధనత్వేన నిర్ణీతాన్ సర్వాన్ సంత్యజ్యే,, త్యస్య శోచం స్త్వమిత్యస్య యామోగాదనువాదపక్షేత్యంతాశక్తాధికార ప్రతీతేః యథాశ్రుతాన్వయే నైరపేక్ష్యపరత్వ ప్రతీతేశ్చ నవిరోధ ఇత్యాహ. ఆళ్వానడైమేతి. ఇవ్వళవే,ఏతన్మర్యాదాయామేవ - స్వవ్యాఖ్యాతరీత్యైవేత్యర్థః- నను సమావర్తనాదిషు ‘‘వేద మధీత్య స్నాస్యన్ప్రాగుదయాద్వ్రిజం ప్రవిశ్యే,,త్యాదినా ‘‘అథై తదపరస్తూష్ణీమేవ తీర్థేస్నాత్వా,, ఇత్యాదిగురులఘ్వోస్సమవికల్పవిధానా ‘‘అతిరాత్రే షోడశినం గృహ్ణాతి. నాతిరాత్రే షోడశినం గృహ్ణాతీ,,తి భావాభావయో గుర్వారులఘ్వోర్వికల్పవిధానాచ్చ సమవికల్ప విధానం యుజ్యత ఇత్యత్ర తత్రాపి కాలవిళంబాసహత్వాద్యధికారి భేదాదభ్యుదయానభ్యుదయరూప ఫలభేదాచ్చనసమవికల్ప ఇత్యాహ-సమావర్తనాదికళిలితి-అవస్థావిశేషాదీతి. కాల విళంబాసహత్వా శక్త్యాద్యవస్థా భేద ఇతి భావః - ఆదిశబ్దేన ఫలాభ్యుదయానభ్యుదయాదిభేదో గృహ్యతే. జ్ఞానవిశ్వాస పూర్తిః ప్రపత్త్యావధికారః- జ్ఞానవిశ్వాస మాంద్యం భక్త్యావధికార ఇతి పక్షం

సా-సం—కథం స్యాదిత్యత్రాహ. ఆళ్వానితి- ఇవ్వళవే,వికల్పమాత్రవివక్షా.నత్వేకస్మిన్నేవ తద్వివక్షేత్యర్థః. సమావర్తనాద్యుదాహరణం చ సంగమయతి- సమావర్తనాదీతి- సమావర్తనం లఘు గుర్విత్యేవ ద్వేధా. ఆదిశబ్దేన స్నానభేద ప్రాయశ్చిత్త భేదాదిసంగ్రహః. అత్రాప్యవస్థాభేదాదేవాధికారివ్యవస్థేతి పరాక్తా

మూ—జ్ఞాన పూర్తియాతల్, విశ్వాస పూర్తియాతల్ ఉడైయవర్ ప్రపత్తిక్కు అధికారి - జ్ఞాన మాంద్య మాతల్, విశ్వాస మాంద్యమాతల్ ఉడైయవర్ ఉపాసనాది కళుక్కు అధికారి ఎన్నాల్ ఇచ్చరమశ్లోకాది కళుక్కు ఉపదేష్టాక్కళు మామ్, పరమాస్తికరుమాయ్యాలే పూర్ణ జ్ఞాన విశ్వాసరాన వ్యాసాది కళుక్కు ఉపాసనాదికళిల్ అధికార మిల్లై యామ్ - అవర్కళుపదేశ కాలత్తిలే జ్ఞాన విశ్వాసఙ్గళైయుడైయరాయ్,పిన్పుకలఙ్గి ఉపాసకరానారక్కళై నైక్కొళ్ళరుప్రమాణమిల్లై-ప్రపన్నరాయ్ వైత్తు లోకసంగ్రహార్థమాక ఉపాసనాదికళై అనుష్ఠిత్తార్కళ్ ఎన్నైక్కుమ్ అవ్వోప్రబంధఙ్గళిలొరు వచన మిల్లై -

సా-దీ— అధికారభేదమ్ శొల్లవాఙ్గా మైయాలెన్నినై యుపపాదిక్కిరార్ - జ్ఞానపూర్తియాతలిత్యాదియాల్- ఇవర్కళ్ చరమశ్లోకాద్యుపదేశ కాలత్తిల్ పూర్ణజ్ఞాన విశ్వాసత్తైయుడైయరాయ్ పిన్పుకలఙ్గి ఉపాసకరానాలో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అవర్క్కళుపదేశేత్యాదియాల్. అనాల్ప్రపన్నరాయిరున్తే లోకసంగ్రహార్థముపాసనాదికళై అనుష్ఠిత్తార్కళ్?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.ప్రపన్నరాయ్ వైత్తిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— జ్ఞానేత్యాదినా. పూర్ణజ్ఞానాభావేఽపదేశస్య భ్రాంతజల్పితత్వమ్ప్రసఙ్గిక్కుమ్-పరమాస్తికత్వాభావే విప్రలంభకోపదేశత్వమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్నుకరుత్తు - అవర్కళుమ్ పూర్వమ్ పూర్ణ జ్ఞాన విశ్వాసరాయ్ పిన్పుకలఙ్గి మందజ్ఞాన విశ్వాసరాయ్క్కొణ్డు ఉపాసనాధికారికళానాల్ బాధకమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అవర్కళితి- ఆదిశబ్దత్తాలే కర్మయోగాది సంగ్రహమెన్నపడి - ఇని వ్యాసాదికళ్ ప్రపత్త్యధికారికళ్, అవర్కళుక్కు ఉపాసనానుష్ఠానమ్ లోకసంగ్రహార్థ మెన్ను శొన్నాలో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ప్రపన్నరాయితి-వచనమిల్లావిట్టాలుమ్ చరమశ్లోకత్తిల్ సర్వధర్మత్యాగపద్యవ్యథా

సా.ప్ర— నను,తర్హి జ్ఞానవిశ్వాసపూర్తేః ప్రపత్త్యధికారః-తయోర్మాంద్యంభక్త్యధికారశ్చేత్, తథా చనోపాసనశాస్త్రప్రామాణ్యమిత్యత్రాహ.జ్ఞానపూర్తియాతలిత్యాదినా.నను వ్యాసాదీనాముపదేశకాలేజ్ఞాన విశ్వాసాధిక్యేప్యనంతరం తదభావా ద్వాసర్వదా తత్సద్భావేపి ప్రపన్నానామేవ తేషాం లోకసంగ్రహార్థం వోపాసనానుష్ఠానం కింనస్యా దిత్యత్రాహ స్వార్థస్య ప్రత్యక్షాయోగ్యత్వం ప్రదర్శయన్ శబ్దస్వరూప ప్రమాణమపి నాస్తీత్యాహ- అవర్కళిత్యాదినా- ననుప్రత్యక్షాగమయో రభావేపి తేషాం సార్వజ్ఞ్యమేవ లఘూపాయానుష్ఠాన కల్పకమితి సార్వజ్ఞకల్పితానుష్ఠిత లఘూపాయత్వ మేవోపాయాంతరానుష్ఠానే లోకసంగ్రహార్థత్వ కల్పక మిత్యత్ర కింస్వాధికారావిరుద్ధైవ లోకసంగ్రహః కల్ప్యతే? ఉతవిరుద్ధేనాపి వికల్ప్య ప్రథమేకల్పే తస్యస్వరూప విరుద్ధత్వావిధి రవక్తవ్యత్వస్య స్ఫుటత్వాద్ద్వితీయే ఃఅపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే,,దిత్యాదివిరోధ మభిప్రయన్ సంగ్రాహ్యైర్లౌకికైః ప్రపన్నవిరుద్ధత్వేఙ్గాతే

సా-వి— ప్రతిక్షిపతి- జ్ఞానపూర్తియాతలితి. కలఙ్గి, అవిశ్వస్య. వ్యాసాదయః స్వయం ప్రపన్నత్వేపి లోకసంగ్రహార్థ మనుతిష్ఠంతియది తత్రవచనం నాస్తీత్యుచ్యతే - తర్హి తేషాం సార్వజ్ఞమేవ ప్రపత్త్యనుష్ఠానం కల్పయిష్యతీత్యత్ర స్వాధికార విరుద్ధస్య ఉపాసనస్య ధర్మరూపత్వా ల్లోకసంగ్రహార్థ మనుష్ఠానమనుచిత మిత్యాహ. ప్రపన్నరాయ్ వైత్తితి.

సా-సం— ననూద్య దూషయతి. జ్ఞానేత్యాదినా- అస్మాభిరుపదేశకాలే తేషామపి జ్ఞానాది , అనంతరంతు తేషామువాధ్యభక్త్యుపసంహార ఇత్యుక్తిశ్చనిర్మూలేత్యాహ.అవర్కళితి.వచనాభావేపిలోకసంగ్రహణం

మూ—అప్పడికల్పిక్కప్పుకాలుమ్ తన్నధికారత్తుక్కు నిషిద్ధమానవత్తై లోకసంగ్రహార్థమాక అనుష్ఠిక్కప్పుకాల్ అవై ఇవన్ తనక్కుమ్ పాపమామ్ అధికారత్తుక్కు విరుద్ధానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకైయాలే తన్నను ష్ఠానత్తై యిట్టు లోకసంగ్రహమ్ పణ్ణవుమ్ కడప్పడాతొழியుమ్. తనక్కు గణ్ మువళికళ్ శాస్త్రార్థ జ్ఞానాల్ అవత్తిల్ లోకత్తారుక్కు శక్యమాయ్, అవర్కళుక్కు హితమాయిరుప్పతొన్రై తాన్ అనుష్ఠిత్తుక్కాట్టి లోకత్తారై యతితే నిలైనిఱుత్తుకైయే లోకసంగ్రహమెన్ఱు శ్రీగీతాభాష్యత్తిలే అరుళిచ్చెయ్తార్.

సా-దీ—ప్రపన్నరెన్ఱు మిడత్తిల్ వచనమిల్లావిట్టాలుమ్ కార్యతః కల్ప్యమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అప్పడి కల్పిక్క విత్యాదియాల్. లోకసంగ్రహమ్ పణ్ణక్కడప్పడాతావతు? లోకసంగ్రహం పణ్ణిన తాకాతెన్నపడి. లోకసంగ్రహస్తానెప్పడి యిరుక్కుమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-తనక్కిరణ్డిత్యాది. తనక్కు నిషిద్ధత్తై యనుష్ఠిత్తు

సా.స్వా— నుపపత్త్యా కల్పిక్కలామే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అప్పడి ఇతి- కల్పిక్క ప్పుకాలుమితి - పూర్వోక్తరీత్యా విధిపక్షమ్ ప్రకారాంతరేణోపపన్నమాకైయాల్ కల్పక ప్రమాణమిల్లై, భ్రాంత్యా కల్పిత్తాలుమెన్నపడి - పణ్ణవుమ్ కడప్పడాతొழியుమితి - లోకసంగ్రహమాకమాట్టాతొழியుమెన్నపడి - శాస్త్రచోదిత ధర్మాద్వయత్తిల్ లోకహితాన్యతర ధర్మానుష్ఠానమే లోకసంగ్రహమాకైయాలిజ్గు లోకసంగ్రహమ్ కూడుమే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. తనక్కితి-తనక్కనుమతమాక వేణుమెన్ఱు

సా-ప్ర—సంగ్రహాసిద్ధించాహ-అప్పడికల్పిక్కవిత్యాదినా-నిషిద్ధైర్లోకస్యసంగ్రాహ్యత్వే "సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసో యథాకుర్వంతి భారత। కుర్యాద్విద్వాంస్తథాసక్తశ్చికీర్షుర్లోకసంగ్రహమ్। నబుద్ధిభేదంజనయేదజ్ఞానాం కర్మసంగినామ్। జోషయేత్సర్వకర్మాణి విద్వాన్యుక్తస్సమాచరన్నిత్యేత ద్వ్యాఖ్యానే ఆత్మన్యకృత్స్నవిదః కర్మణి సక్తాః కర్మణ్యవర్జనీయ సంబంధా ఆత్మన్యకృత్స్నవిత్తయా తదభ్యాసరూప జ్ఞానయోగేన ధికృతాః కర్మయోగాధికారిణః కర్మణ్యవర్జనీయ సంబంధియోగమేవ యథాత్మదర్శనాయ కుర్వతే తథా ఆత్మని కృత్స్నవిత్తయా కర్మణ్యసక్తో జ్ఞానయోగాధికార యోగ్యోపి వ్యపదేశ్యశ్శిష్టః లోకరక్షార్థం స్వాచారేణ శిష్టలోకానాం ధర్మనిశ్చయం చికీర్షుః కర్మయోగమేవ కుర్యాత్. అజ్ఞానామాత్మన్యకృత్స్నవిత్తయా జ్ఞానయోగోపాదానాశక్తానాం ముముక్షూణాం, కర్మసంగినామనాదికర్మ వాసనయా కర్మణ్యేవ నియతత్వేన కర్మయోగాధికారిణాం కర్మయోగాదన్యదాత్మావలోకనసాధన మస్తీతి నబుద్ధిభేదం జనయేత్ - కింతర్హ్యాత్మని కృత్స్నవిత్తయా జ్ఞానయోగశక్తోపి పూర్వోక్తరీత్యా కర్మయోగఏవ జ్ఞానయోగ నిరపేక్ష ఆత్మావలోకన సాధనమితి బుద్ధ్యాయుక్తః కర్మైవాచరన్ కర్మస్వకృత్స్నవిదాం ప్రీతింజనయేదిత్యేతద్విరోధమభిప్రయన్నతిప్రసంగమప్యాహ-తనక్కిరణ్డు

సా-వి—కడప్పడాతొழியుమ్, నసిధ్యేత్ - లోకసంగ్రహార్థం కర్తవ్య విషయమాహ-తనక్కిరణ్డువళికళిని - శ్రీగీతాభాష్యత్తిలే, "సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసో యథాకుర్వంతి భారత। కుర్యాద్విద్వాం

సా-సం— కింస్వార్థం? పరార్థం వా నోభయమిత్యాహ. అప్పడీతి- తనక్కుమ్ పాపమాయిత్యనేన స్వార్థతా- కడప్పడాతిత్యంతేన పరార్థతేత్యుక్తం భవతి. కడప్పడాతు, శక్యం నభవతి - ప్రపత్తి ధర్మ విపరీత తయా స్వానుష్ఠానస్య పరానర్థ ఫలకత్వాదితి భావః- తర్హి కీదృశో లోకసంగ్రహ ఇత్యత్రాహ-తనక్కిత్యాదినా- లోకత్తారుక్కు, స్వానోనిరూఢయా సామర్థ్యేన శిష్టాచారదత్తదృష్టినాం స్వసమానసదాచార

మూ—అల్లతుసన్న్యాసికళుక్కు నిషిద్ధమాన గృహస్థ ధర్మాంతరంగత్తై సన్న్యాసి అనుష్ఠిక్కుక్కాట్టుమతు లోకసంగ్రహార్థ మాకాతు. ఇతు ఆజ్ఞాతిలంఘనమామత్తనై- ఇ(అ)ప్పడియే ప్రపత్త్యధికారిక్కు నిషిద్ధంగళై యనుష్ఠానే కైంకర్య బుద్ధియాలే అనుష్ఠిక్కైయుమ్ స్వాధికారవిరుద్ధమ్.

సా.దీ— కాట్టుమతు లోకసంగ్రహ మాకాతెన్కిరార్. అల్లతుసన్న్యాసీత్యాది. ఇతు నాసేతాం ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతు ఆజ్ఞేత్యాదియాల్- పూర్వవాక్యత్తిలే దృష్టాంతమ్ కాట్టి అత్తై ప్పత్తిలుపసంహరిక్కిరార్- ఇప్పడియే యెన్ఱు. ఆనాలుమ్ మ్రుడియుపవసత్తిల్ ఎగ్గనధర్మంగళై కైంకర్య బుద్ధ్యా అనుష్ఠిక్కిరార్కళ్? ఎన్న

సా.స్వా—నిబంధముణ్డో? యథాకథంచిచ్ఛాస్త్రవిహితత్వమేయా మైయమాతో? ప్రధాన్యకారో త్తిరుక్కుత్తాల్ నిరూపక మేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అల్లతతి. అల్లతు, అపితు ఎన్ఱపడి. లోకసంగ్రహార్థ మాకావిట్టాలుమ్ విహితానుష్ఠాన మాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ – ఆజ్ఞేతి- లోకసంగ్రహమిల్లావిట్టాలు మతనక్కు నిషిద్ధమాకైయాల్ నిషేధరూపాజ్ఞాతిలంఘన మామెన్ఱపడి - యద్వా, సర్వేషాం సన్న్యాసినాం గృహస్థధర్మా నుష్ఠాపకతయా లోకసంక్షోభ రూపాజ్ఞాతిలంఘన మామత్తనై ఎన్ఱపడి - ఆనాలుమ్ ప్రకృతత్తిల్ వ్యాసాదికళ్ ప్రపత్త్యధికారికళానాలుమ్ అవర్కళుక్కు ఉపాసనానుష్ఠానమ్ మోక్షార్థాభిసంధియన్ఱిక్కే కైంకర్యరూపతయా అవర్కళనుష్ఠిత్తాల్ బాధకమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అప్పడియేతి – ఆనాల్ నైరపేక్ష్య విధిపక్షత్తిలుమ్ అనపేక్షిత ధర్మానుష్ఠానత్యాగమ్ ప్రసజ్గియాతో? ఎన్నవరుళి

సా.ప్ర— వస్తికళిత్యాదినా - కర్మయోగా వన్యవాత్మావలోకన సాధనమస్తీత్యనేన కర్మయోగజ్ఞానయోగయో రుభయో శ్శాస్త్రీయమనత్వ ముక్తం - కర్మయోగాధికారిణాం కర్మయోగానుష్ఠానేన కర్మసు ప్రీతిం జనయేదిత్యనేన శక్యే నైవ లోకసంగ్రహః కార్య ఇత్యుక్తమితి భావః - నను భక్తియోగాది విధాయక శాస్త్రైః ప్రపన్నానాం కైంకర్యతయా తద్బోధకత్వేన ప్రామాణ్యం భజ త్యేత్యత్ర తేషాం స్వాధికార విరుద్ధత్వాదేవ తేషాం కైంకర్య రూపత్వమపి నయుక్తం - అన్యథా సర్వేషాం నిషిద్ధానామనుష్ఠానస్యాపి కైంకర్యత్వ ప్రసంగ ఇతి బాధకమభిప్రేత్య న్యనపేక్షితానా మప్యవిరుద్ధానామేవ కైంకర్యతయా నుష్ఠేయత్వ ప్రదర్శనేన ప్రపన్నానా ముత్తర కైంకర్యస్యా సిద్ధిశంకాంచ పరిహరతి - ఇప్పడియే ప్రపత్త్యధికారిక్కిత్యాదినా - నను సర్వ ధర్మా నిత్యాదేః కర్మజ్ఞాన భక్తియోగాదిత్యాంగకత్వవిధిపరత్వే

సా.వి— స్తథాసక్తశ్చికీర్షుర్లోక సంగ్రహ,,మితి శ్లోక వ్యాఖ్యానమితిభావః. అసక్తః, ఆత్మనికృత్స్నవిత్తయా కర్మణ్యాసక్తోపి లోకసంగ్రహార్థం కుర్యాదిత్యర్థః. నను వ్యాసాదిభిరుపాసనం కైంకర్యతయానుష్ఠీయత ఇత్యత్ర స్వరూప విరుద్ధస్య నిషిద్ధతయా నుష్ఠానాసంభవః, కైంకర్యతయా నుష్ఠేయత్వే నిషిద్ధానాం సర్వేషామపి కైంకర్యతయా నుష్ఠాన ప్రసంగః, అతస్స్వాధికారావిరుద్ధస్యాంగత్వేనానపేక్షితస్యాపి శాస్త్రీయస్యైవానుష్ఠానం కైంకర్య రూపమిత్యాహ- ఇప్పడియేతి- నను న్యాశక్యైక మర్మయోగ, జ్ఞానయోగ,

సా.సం—కత్వేన గ్రహణమేవ లోక సంగ్రహణమిత్యాశయః. ఏతద్విపరీతం నలోకసంగ్రహణమిత్యాహ- అల్లతితి - ఆజ్ఞైతి,,సంగ్రహాయచలోకస్య,,తశిష్టస్య లోకసంగ్రహణమపినిత్యతయా విహితం,,-మిథోక్తమ శ్యాదాత్మికమేతదతిక్రమస్స్యాదిత్యర్థః. కైంకర్య బుధ్యా తదనుష్ఠానమపి నయుక్తమిత్యాహ – ఇప్పడితి.

మూ— ప్రపత్తిక్కు అనపేక్షితఙ్గళాన శాస్త్రీయఙ్గళై కైంకర్య బుద్ధియాలే అనుష్ఠిప్పార్క్కు విరోధఙ్గళి
ల్లై. తన్నామజాత్యాదికళుక్కు అనురూపఙ్గళుమాయ్, తన్నాముక్కు శక్యఙ్గళుమాన సర్వధర్మఙ్గళినుడైయ స్వరూ
పత్యాగమ్ అంగమాక విధేయమెన్ను మ్పక్షత్తిలుమ్ ప్రపత్త్యుత్తరకాలమ్ తన్ వర్ణాశ్రమాద్యధికారఙ్గళుక్కు
అనురూపమాక వద్దైత్త కైంకర్యఫలత్తై యుమిత్తు అహింసాసత్యవచనాది సామాన్యధర్మఙ్గళైయుమ్,
ఆచార్యవందనాదికళైయుమ్ తవిర్న్దు పక్షమ్బగ పత్న్యాదికళైప్పోలే తిరియుమ్పడియామ్-

సా.దీ— వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ప్రపత్తిక్కిత్యాదియాల్. ప్రపత్తిక్కనపేక్షితమానాలుమ్ వర్ణాశ్రమధర్మపరి
పాలనమ్ ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రవిహితమాకైయాలెన్నుకరుత్తు. శాస్త్రీయఙ్గళై, శాస్త్రవిహిత ధర్మఙ్గళై
మెన్నైక్కు- స్వయావచ్ఛక్త్యా ధర్మత్యాగమ్ విధేయమాకైయాల్ సర్వాధికారత్వ విరోధాదికళిల్లైయెన్ను
మ్ శంకైయైయనువదిత్తు నిష్ప్రసంజన మ్పణ్ణుకిఱార్- తన్నామజాతీత్యాదియాల్ - ననునివృత్తిరూప
ధర్మఙ్గళిల్ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారమిల్లై, అవైనివృత్తి రూపమాకైయాల్ స్వరక్షణార్థ వ్యాపార

సా.స్వా— చ్చెయ్కిఱార్-ప్రపత్తిక్కితి - ఉపాయాంతర శక్తనుక్కు ఉపాయాంతరత్యాగవిశిష్ట ప్రపత్తివిధియి
లుక్తదోషమ్ ప్రసక్తమానాలుమ్ స్వస్వవిహిత స్వస్వశక్య యావద్ధర్మత్యాగాంగక ప్రపత్తివిధి పక్షత్తిల్
సర్వాధికారత్వ విరోధాదికళిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తన్నామితి . ఇనిప్రవృత్తిరూప సర్వ
ధర్మముమ్ స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారమాకైయాలే యతువిరుద్ధమాకైయాల్ తత్త్యాగో మంగమాక విధే
యమెన్ను శొల్లుకిఱోమ్, నివృత్తిరూపధర్మమ్ స్వరక్షణార్థ స్వప్రవృత్తియల్లామైయాలే తత్త్యాగమ్

సా.ప్ర— ఖల్వశక్తాధికారత్వభంగప్రసంగః- ఉపాసనాద్యనుష్ఠానప్రసంగశ్చ నతథాంగీక్రియతే. కింతు సర్వ
ధర్మత్యాగ శబ్దేన స్వస్య వర్ణాశ్రమానుగుణానాం శక్యానుష్ఠానానాం స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారా
ణామేవ త్యాగోఽంగతయా విధీయత ఇత్యత్రాహ - తన్నామిత్యాదినా - నను నిషిద్ధనివృత్తీనాం త్యాజ్యత్వేఽ
ఉపక్షవృత్తి ప్రసంగః, నతద్వివక్షితం, తాసు స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారత్వాభావాదిత్యత్ర విషమిశ్రాన్నభ
క్షణే ప్రవృత్తానాం తత్రమరణసాధనత్వజ్ఞానాన్నివృత్తౌ స్వరక్షణార్థత్వదర్శనాన్నిషిద్ధ్రకాదశీభక్షణస్య

సా.వి— భక్తియోగ, త్యాగోఽంగతయా నవిధీయతే మునాశక్తాధికారత్వభంగప్రసంగః, కింతు స్వవర్ణాశ్రమో
చితధర్మత్యాగ ఏవాంగతయా విధీయత ఇత్యాశంక్యాహ. తన్నామితి. అత్రత్య, గృహీతం- ఇఘ న్తు, నివత్య -
సను సర్వధర్మానిత్యాదినా ప్రవృత్తిరూప ధర్మాణామేవ త్యాగోఽంగతయా విధీయతే, తేషామేవ స్వర
క్షణార్థ వ్యాపారత్వాన్నతు నిషిద్ధేభ్యో నివృత్తిరూప ధర్మాణామపి త్యాగః, స్వరక్షణార్థ వ్యాపార
త్వాభావాదతో నపక్షవృత్తిప్రసంగ ఇత్యాశంక్య తేషామపి విషమిశ్రాన్నభక్షణ నివృత్త్యేకాదశీ భోజన

సా.సం— లోకసంగ్రహేచోక్త నయేనేత్యర్థః - కేషాంచిద్ధర్మాణాం తద్బుద్ధ్యనుష్ఠానమకరణే ప్రత్య
వాయాదిత్యాహ . ప్రపత్తిక్కితి- విరోధః , స్వాధికారవిరోధః- ఇత్థం కర్మయోగాదిస్వరూపత్యాగవిధేర
క్షమాపితః - అథ త్యాగవిధౌ పక్షాంతరమప్యనూద్యదూషయతి - తన్నామితి - అనురూపఙ్గళిత్యనేన, అ
ననురూప భక్త్యాదిస్వరూపత్యాగవిధిపక్షద్వైషమ్యముక్తం. శక్యఙ్గళుమాయిత్యనేననిశ్శేషధర్మత్యాగ విధి
పక్షద్వైషమ్యముక్తం - తవిర్న్దు, తదనుష్ఠానే అంగవైకల్యేన ప్రపత్తివైకల్యప్రసంగాదితిభావః- పక్షివృత్తి.

మూ— నిషేధ వాక్య సిద్ధఙ్గళాన నివృత్తి రూప ధర్మఙ్గళిల్ స్వరక్షణార్థ వ్యాపార మిల్లామైయాలే శరణాగతి యోడు విరోధ మిల్లామైయాల్ ఇఙ్గు ప్రవృత్తి రూప ధర్మఙ్గళి నుడైయ త్యాగమే వివక్షిత మెన్ఱుమ్ నిర్వాహ ముణ్డామ్. నివృత్తి యాన్ వ్యాపార విశేష మెన్ఱు మిడ ముమ్, అతు వుమ్ స్వరక్షణార్థమా మెన్ఱు మిడ ముమ్, లోక వేద సిద్ధ మిఱే - ఇవ్విధి బలత్తాలే ప్రవృత్తి నివృత్తి రూపఙ్గళాన సర్వధర్మఙ్గళైయుమ్ తవిర్న్ను తిరికై తానే ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రార్థమానాలో వెన్నిల్?

సా.దీ— ముళ్ళ పోతన్ఱో ప్రపత్తియోడు విరోధముళ్ళతు. అక్కైయాలఙ్గు ప్రవృత్తిరూప ధర్మత్యాగమే వివక్షితమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. నిషేధవాక్య సిద్ధఙ్గళిత్యాదియాల్. ఇదన్నకార్యా కెన్కిఱరనిషేధ వాక్యసిద్ధఙ్గళానవైనైక్కు - మన్ఱి మెన్ఱుమత్తై యుపపాదిక్కిఱార్- నివృత్తియుమిత్యాదియాల్. అమాని త్వాదంభిత్వాదికళాన నివృత్తియుమైనైక్కు. లోకవేదసిద్ధమెన్ఱతు రాజాపచార నివృత్తి స్వరక్షణార్థ వ్యాపారమాకవుమ్ హింసానివృత్తి స్వస్యనరకనివృత్త్యర్థమాకవుమ్ సిద్ధమెన్ఱపడి. ఇవ్విధిబలత్తాలేయిత్యాది. పరిత్యజ్యఎన్ఱవిధి

సా.స్వా—విధేయమస్తు-అక్కైయాల్ అహింసాదిసామాన్యధర్మవిరోధమిల్లైయే? ఎన్నసంధ్యాదిత్యాగాచార్యవందనాది త్యాగ ప్రసంగదూషణ మిరుక్క చ్చెయ్తే దూషణాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- నిషేధేత్యాదినా. లోకేతి - విషభక్షణ రాజాపచార నివృత్త్యాదికం లోకే “యజ్ఞేన దానేనతపసా నాశకేన. శాంతోదాంత,, ఇత్యాదివేదే. అనశనాది కంచ స్వరక్షణార్థ మెన్నుకరుత్తు - ప్రకారాంతరేణ సమాధానమ్ శంకిత్తు పరిహరిక్కిఱార్ - ఇవ్విధిబలత్తాలేఇతి - పూర్వగ్గళ్ భ్రమత్తాలేయాకిల్ వంచనార్థమాకిల్ అను

సా ప్ర— నివృత్తేః స్వరక్షణార్థత్వస్య “ఐశ్వర్యం సంతతింస్వర్గం ముక్తింవా యద్యదిచ్ఛతి ! ఏకాదశ్యుపవాసేన తత్సర్వంలభతేనర,, ఇత్యాదిశాస్త్రాదవగమాచ్చ తాదృశీనాం నిషిద్ధనివృత్తీనాం త్యాజ్యత్వ ప్రసంగాత్పశువృత్తి ప్రసంగోదుష్పరిహర ఇత్యభిప్రయ న్నగ్నీషోమీయాది పశుహింసా వత్త్యాగ విధిబలాత్పశువృత్తే శ్శాస్త్రీయత్వాంగీకారేపరమకారుణికతయా యథాప్రమాణంసంప్రదాయప్రవర్తనాద్భ్రమవిప్రలంభ ప్రమాదవిప్రలిప్సాగంధ రహితానాంపూర్వేషాం ప్రపన్నజనకూటస్థానాంఇదానీంతనానాంమహతామప్యాచారవిరోధమప్యాహ-నిషేధవాక్యేత్యాదినా.మాసుయావజ్జీవంసర్వధర్మత్యాగస్యాంగత్వం.కింతుతాదాత్విక

సా.వి— నివృత్త్యాదీనాం స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్వ దర్శనాత్తన్నివృత్తిప్రసంగే పశువద్వృత్తిం రవర్జనీయేత్యాహ - నిషేధ వాక్యేతి.నానువిధిబలాత్పశువద్వృత్తిమంగీకుర్మ ఇత్యత్రాహ.ఇవ్విధిబలత్తాలేఇతి.

సా.సం— విహితాకరణే నిషిద్ధకరణస్యాప్యావశ్యకత్వా దితిభావః. నిషిద్ధ కరణా వశ్యం భావ పరిహార మాశంకతే - నిషేధేతి - వ్యాపార మిల్లామైయాలే ఇతి - నహి హింసానివృత్తిరపి కరణ వ్యాపారరూపా- హింసారూప వ్యాపార విరామమాత్ర రూపత్వాత్. వ్యాపార రూపత్వాభావా దేవ స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్వమపి నాస్తీతి భావః - ఇతుకిఱాతి - త్యాగవిషేః, అతోనసిషిద్ధ కరణావశ్యం భావ ఇతి భావః - పరిహారతి. నివృత్తియుమితి - ఈక్షణస్య లక్ష్యే ప్రవృత్తేరివ నివృత్తేరపి “నేక్షేతోద్యంత ,, మిత్యాది విధిబలాన్మానసికావ్యోభయ వ్యాపారత్వా వగమాత్ - విషభక్షణాది నివృత్త్యాదే స్స్వరక్షణార్థత్వావగమాచ్చ లోకవేదసిద్ధమిఱే ఇత్యుక్తం - తతశ్చ ప్రాగుక్తదోషో దుర్వార ఇతిభావః - పునః పరపక్షసమాధాన మాశంకతే - ఇవ్విధీతి - యథా “నహింస్యా,, దితినిషిద్ధాపిహింసా“అగ్నీషోమీయ,,మితి

మూ—ప్రపన్నరాన పూర్వర్కళుమ్, ఇప్పోతుళ్ళారుమ్ సావధానరాయ్ ప్పణ్ణిప్పోరుకిఱ కైంకర్యఙ్గళుమ్, అపచార పరిహారఙ్గళుమ్ విరుద్ధానుష్ఠానమామ్. యథాప్రమాణమ్ ప్రపత్తి సంప్రదాయ ప్రవర్తకరామ్ పరమకారుణికరుమాయిరుక్కిఱవర్కళుక్కు భ్రమ విప్రలంభ సంభావనైయుమిల్లై- యావజ్జీవమ్ సర్వధర్మత్యాగమ్ విధేయమాకిల్ ఇవ్విరోధముళ్ళతు- ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలత్తిల్ సర్వధర్మఙ్గళినుడైయ స్వరూపత్యాగమ్ అంగమానాల్ విరోధమిల్లైయే యెన్నిల్ అప్పోతు సంభావితమల్లాతవృత్తియుడైయ స్వరూపత్యాగమ్ విధిక్కవేణ్డా- సంభావితమానవృత్తియుడైయ స్వరూపత్యాగమ్ విధేయమాకిల్ అప్పోతుణ్డాన భగవత్క్షేత్రవాసశిఖాయజ్ఞోపవీతోర్ధ్వపుండ్రధారణాదికళైత్తవిరన్తుకొణ్డు ప్రపత్తి పణ్ణప్రసంగిక్కుమ్-

సా-దీ—బలత్తాలెన్నైయి - నను ప్రపన్నరాన పూర్వర్కళుమిప్పోతుళ్ళారుమ్ భ్రమవిప్రలంభాదికళాలివత్తైప్పణ్ణుకిఱార్కళ్ ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- యథాప్రమాణమిత్యాదియాల్- యథాప్రమాణమ్ ప్రవర్తకరాకైయాల్ భ్రమముణ్డాకాతు - పరమకారుణికతయా విప్రలంభముమ్ కూడాతు. ఆనాల్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలీన సర్వధర్మత్యాగమఙ్గమానాలో? ఎన్నుమ్ శంకైయై యనువదిక్కిఱార్-యావజ్జీవమిత్యాది-అప్పోతుణ్డానసంభావిత ధర్మత్యాగమ్ విధేయమో? సంభావితధర్మత్యాగమో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు నిరసిక్కిఱార్-సంభావితమల్లాతవిత్యాదియాల్ - ఆనాల్ త్యాగవిధిపక్షత్తుక్కుచిత మానపాయమేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-స్వా—ష్ఠిత్తార్కళెన్నాలో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-యథాప్రమాణమితి-స్వరూపత్యాగపక్షపక్షత్తిల్ సర్వ ప్రాతిచ్ఛిక సంచారమిల్లై యెన్ఱు ప్రకారాంతరేణ సమాధానమ్ శంకిత్తు పరిహరిక్కిఱార్ - యావజ్జీవమిత్యాదినా - ఆనాల్ సత్సంప్రదాయ సిద్ధమాన త్యాగవిధిపక్షత్తిల్ దేవరీరుక్కుత్తాన్ నిర్వాహమేతు?

సా.ప్ర—సర్వధర్మత్యాగస్యాంగత్వమస్త్వితి, తత్ర తదానీమసంభావితానాం త్యాగోంగమ్? ఉత సంభావితానాం ధర్మాణామితి వికల్ప్య ప్రథమే స్వత ఏవ సిద్ధత్వాదనుపాదేయతయా విధేయత్వాయోగాద్ద్వితీయే స్వాభీష్టవ్యాఘాతకత్వంచాహ. యావజ్జీవమిత్యాదినా- ఏవమర్థాంతరాణాం విధ్యనుపపత్తేర్నిరపేక్షవిధిత్వ

సా-వి— నను ప్రపత్తికాలీన సర్వధర్మత్యాగ ఏవాంగమిత్యాశంక్య పరిహరతి - యావజ్జీవమితి - తస్మాత్సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యేత్యత్ర త్యాగాంగత్వ విధ్యసంభవాత్ తర్మాదిష్వేకమపి ప్రపత్తేరంగం న భవతీతి నైరపేక్ష్యవిధాన ఏవ తాత్పర్యముచితమిత్యుపసంహరతి.

సా.సం—విధిబలాదభ్యుపగతా-తథాత్రాపి విశేషవిధిబలాత్సర్వధర్మత్యాగస్స్యాదితి శంకితురాశయః- దృష్టాంతాద్వైషమ్యమభిప్రేత్యేహ పరిహరతి. ప్రపన్నరానేతి - అయంభావః. అగ్నీషోమీయాదయో ఽన్యథాసిద్ధవిధిసిద్ధాః - అవిగానేన సర్వైశ్శిష్టైః పర్యపాదీయంత. న చేయంవిధిరనన్యథాసిద్ధా- సర్వప్రమాణసంప్రదాయావిరుద్ధార్థస్యైవ మయోపపాదనాత్ - ప్రాచీనైరద్యతనైశ్చ సర్వైః ప్రపన్నైశ్శాస్త్రీయమర్యాదైవ హ్యవిగానేనాచర్యత ఇతి విధా సత్యాచారస్య హోళాకాద్యాచారవదన్యథాప్యుపపత్తిస్స్యాదిత్యత్రాహ. యథాప్రమాణమితి. విరోధపరిహారమాశంకతే - యావజ్జీవమితి - తదాపి త్యాగః కిమసంభావితానాం ? ఉత సంభావితానామితి వికల్ప్య దూషణమాహ - అప్పోతిత్యాదినా - విధిక్కవేణ్డా, అప్రసక్తప్రతిషేధాయోగాదిత్యర్థః - ఇత్థం పక్షాంతరనిరాసేన ఫలితాం స్వపక్షోపాదేయతాం

మూ— ఆకైయాల్ ఉపాసనత్తిల్ వరుమ్ కర్మాద్యఙ్గఙ్గళాలే నిరపేక్షై యాయిరుక్కిఱ ప్రపత్తిక్కు అఙ్గమాక వారుధర్మఙ్గళైయు మృత్తవేణ్డావెన్ఱ్ కైయే త్యాగవిధిపక్షత్తుక్కు ఉచితమ్. ఇత్తత్యాగవిధియాలపమ్ తన్నిలుమ్ ఉపాయాంతర సామర్థ్య మిల్లాతారుక్కుమ్, అనుజ్ఞాకిలుమ్ పరిబ్రహ్మల్లాతార్క్కుమ్ ప్రపత్తియిల్ అధికారమ్. ఇప్పడియానాలొవ్వు ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్ విరోధమిల్లై.

సా.దీ—ఆకైయాలుపాసనత్తిలిత్యాదియాల్-ప్రపత్తిక్కు కఙ్గమాయిరుప్పదై ... నైరపేక్ష్యమ్ విధిపక్షత్తిలర్థమ్- ఇనై నైరపేక్ష్యవిధిపక్షత్తిలుమ్ ఇప్పత్తిలధికారవిశేషమ్ తోన్ఱువిల్లైయుమ్ అనువాదపక్షత్తిలధికార మెన్కిఱార్. ఇత్తత్యాగ విధీత్యాది - ఇనై నైరపేక్ష్య విషయత్తిల్ శాస్త్రవిరోధమిల్లైయెన్కిఱార్- ఇప్పడియానాలెన్ఱు - యద్వా, అశక్తనుమ్ విలంబాక్షమునుమే అధికారీ యెన్ఱు మతెఙ్ఙన ? ఇఙ్ఙధికారమ్ శొల్లవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిఱార్. ఇప్పడియానాలెన్ఱు- అన్యథా బాధకవిధాయకశాస్త్రమ్ వ్యర్థమామెన్ఱపడి. ననుపూర్వాచార్యర్కళుక్కు ఇశ్లోకత్తిల్ సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగవిషయమాక వివాదమ్

సా.స్వా—ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిఱార్. ఆకైయాలి-ఇప్పడివిధిపక్షనిరపేక్షవ్యక్తియిల్ అధికారికళుక్కెల్లామ్ ఉపాయాన్తరస్వాధికారాసిద్ధి ప్రసజ్గియాతో ? విశేషోక్త్యభావత్తాలే సర్వాధికారత్వమ్ సిద్ధిక్కుమెన్ఱు లవ్వేతుఱవాయ్ ఉపాయాంతర సమర్థనుక్కు మధికారమ్ ప్రసజ్గియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిఱార్ - ఇత్తత్యాగేతి - విధిపక్షత్తిలుమితి - కార్పణ్యారూపాంగ విధిపక్షత్తిల్ పోల్ ఇత్తనైరపేక్ష్య విధిపక్షత్తిలు మెన్ఱపడి - ఇప్పతివిధిపక్షత్తిల్ సర్వధర్మ నైరపేక్ష్యత్తిలే తాత్పర్యమ్ శొన్నతు కూడుమో ? సర్వశబ్దోక్త పరిత్యాగవిధియిలేయుమ్ శబ్దస్వారస్య మిరుక్కైయాలే ఇన్తపక్షత్తిల్ శబ్దస్వారస్యమ్ ప్రసజ్గిక్కాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిఱార్. ఇప్పడియానాలితి - బహుప్రమాణ విరోధి కించిచ్ఛబ్దస్వారస్యాపేక్షయా తదవిరోధి కించిత్పదా స్వారస్య ముచితమెన్ఱు కరుత్తు - యద్వా, ఇప్పతి అధికారమ శొన్నతు కూడుమో ? అతుక్కు బోధకశబ్ద మిల్లైయే ? అర్థాత్కల్పిక్కిఱో మెన్ఱిలఙ్ప్రసంగమ్ వారాతో ? ఎన్నిల్ అరుళిచ్చేయ్కిఱార్ - ఇప్పడియానాలితి. ఇప్పడిఅధికార మిల్లైయాకిల్ గురూపాయవిధాయకబహుప్రమాణ

స్వా.ప్ర—మేవో చితమిత్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా-ఏవంచ నైరపేక్ష్యవిధిపక్షే, సర్వధర్మ త్యాగవిధిపక్షే ప్రసంజితా శక్తాధికారత్వా సిద్ధి ర్భక్త్యనుష్ఠానప్రయుక్త తచ్ఛాస్త్రప్రామాణ్య ప్రసంగశ్చ నాస్తీత్యాహ. ఇత్తత్యాగవిధియాలేత్యాదినా- ననుభాష్యకారసన్నిధావేవ కైశ్చిదాచార్యైః ... ఇత్యాహుః

సా.వి— ఆకైయాలితి - ఏవం నైరపేక్ష్య విధిపక్షే ప్రపత్తేస్స్వరూప త్యాగాంగకత్వేన ... నా .ఏవం ప్రకారశ్చేల్ - ఒరుప్రమాణఙ్గళుక్కుమితి- విరోధ ఇత్యాహ - ఇన్త త్యాగేతి - ఇప్పడియానాల్, ఏవంప్రకారశ్చేల్ - ఒరుప్రమాణఙ్గళుక్కుమితి- నాస్తీత్యాహ - ఇత్త త్యాగేతి - ఇప్పడి యానాల్ ... ప్రామాణ్యం నవా ప్రపత్తె రశక్తాధి కారత్వబోధకశాస్త్ర విరోధప్రసంగః నాపి వికల్పానుష్ఠానానుపపత్తిశ్చేతిభావః. ననుభాష్యకారసన్నిధావేవ ... త్యాగా

సా.సం— నిగమయతి- ఆకైయాలితి-ఉపాసనస్యోపాస్త్రనుజ్ఞా దేరహచబ్రహ్మవిద్యాత్వావిశేషాత్ప్రపత్తేస్సాపేక్షత్వం త్యాగవిధి బోధ్యమిత్యర్థః. పక్షోక్తకర్మత్యాగ విధిపక్షే ... మస్య వైషమ్య మిత్యాశఙ్క్యాహ - ఇత్యేతి - పరపక్షేతు తయోరుపాయాంతరానా మప్రాప్తత్వేన త్యాగవిధ్యయోగాత్ప్రసక్తా వధికారసిద్ధి

మూ—పూర్వాచార్యర్కళుమ్ ఇవ్విడత్తిల్ సర్వధర్మస్వరూపత్యాగమ్ ప్రపత్త్యఙ్గమెన్ఱుమ్, ఇప్పడియాన్నెన్ఱుమ్ విశాదమ్పణ్ణినార్కళన్ఱు- ప్రపత్తిక్కు అధికారమాన ఆకించన్యముమ్, ప్రపత్తియినుడైయ నైరపేక్ష్యముమ్, ఇచ్చరమశ్లోకత్తిల్ ఎన్తపదఙ్గళిలే వివక్షిక్కైక్కుయుచిత మెన్ఱు విమర్శిత్తార్కళత్తనై. «అధికారం పురస్కృత్యోపాయస్య

సా-దీ—ముణ్ణాద్యమ్ త్తెన్నర్కళే? అజ్ గోరుపక్షత్తిలవర్కళ్ సర్వధర్మస్వరూపత్యాగత్తై యఙ్గీకరిత్తార్కళే? ఎన్నపరుళిచ్చెయ్కిరార్- పూర్వాచార్యర్కళు మెన్ఱుతుడఙ్గి. ఇశ్లోకత్తిల్ పూర్వర్కళుడైయ వివాదమన్యవిషయమెన్ఱు మత్తై ఙ్కాట్టుకిరార్- అధికారం పురస్కృత్యేత్యాది యాల్- సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ఱు

సా-స్వా— వైయర్థ్య ప్రసంగత్తాలే విరోధమ్ ప్రసఙ్గిక్కు మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి స్వరూపత్యాగవిధిసర్వధా కూడాతెన్ఱు శొన్నను కూడుమో ? పూర్వాచార్యర్కళ్ స్వరూపత్యాగ మంగమో ? అన్ఱో ? ఎన్ఱు వివాదమ్ పణ్ణినార్కళెన్ఱు సంప్రదాయ పరంపరై విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పూర్వాచార్యర్కళుమితి- ఇప్పడివివాద మిల్లైయాకిల్ శ్రీభాష్యకారర్ సన్నిధియిలేశిలర్ త్యాగమఙ్గమెన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్య శిలర్ త్యాగమఙ్గమన్ఱెన్ఱువిణ్ణప్పమ్పణ్ణ అత్తై శ్రీభాష్యకారర్ నివారణమ్పణ్ణామలిరున్తతాక సంప్రదాయమ్ కేళ్క్కైయాలే త్యాగవిధి పక్షముమ్ భాష్యకారాభిమతమన్ఱో ? కించ నైరపేక్ష్యవిధి పక్షత్తిల్ చరమశ్లోకత్తిలధికారబోధకశబ్దమిల్లామైయాలే «శ్రోతవ్యశేషమిల్లాతపడి,, ఎన్ఱు పూర్వోక్తవిరోధముమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న శాఙ్కైకళాలే ఉక్తార్థత్తై యుపపాదిక్కిరార్. అధికారమిత్యాదినా చరమశ్లోకః

సా-ప్ర—విధిమత ఇత్యుక్తే శ్చోభయో భాష్యకారైరప్రతిషేధాదప్రతిషిద్ధమనుమతం భవతీతి న్యాయాత్ సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగోఽపి భాష్యకారాభిమత ఏవేతి తద్దూషణే అపసిద్ధాంత స్స్యాదిత్యత్ర త్యాగాంగత్వానువాదయోర్వివాదా విషయత్వోక్తి పూర్వకమాకించన్య నైరపేక్ష్యయోః ప్రథమ పాదైకపదాభ్యాం బోధ్యత్వం ప్రథమపాదశేషనిషేధాభ్యాం బోధ్యత్వం చాచార్యాణాం వివాద విషయమితి దర్శయన్ భాష్యకారాప్రతిషేధస్య పక్షద్వయే వ్యర్థవిరోధాభావో నిదానమిత్యాహ - పూర్వాచార్యర్కళు మిత్యాదినా- అధికారంపురస్కృత్యేత్యాది. ఉపాయాంతర శూన్యత్వరూప మాకించన్యం ప్రథమపాదేనోక్తమిత్యర్థః.

సా-వి—నూద్యత ఇత్యుక్తేః, కైశ్చిద్విధీయత ఇత్యుక్తేశ్చ ఉభయేషాంవివాదే భాష్యకారైరప్రతిషేధాత్తదప్రతిషిద్ధ మనుమత మితిన్యాయాత్ స్వరూపత్యాగాంగ విధిపక్షో భాష్యకార సంమత ఏవేత్యాశంక్య స్వరూపత్యాగః ప్రపత్త్యంగ మితి వచనేన తేషాం వివాదపదం నభవతి. కింత్వాకించన్యం కస్మిన్పదే ప్రతిపాద్యం, నైరపేక్ష్యం కస్మిన్పదే ప్రతిపాద్యమితి వివాద విషయః - కైశ్చిత్ వ్రజపదే ఆకించన్యం ప్రతిపాద్యమితి కేచిదాహుః. మాశుచ ఇత్యత్రేతి కేచిత్. తత్రోభయథాపి విరోధాభావాద్భాష్యకారా ఉదాసాంచక్రిర ఇత్యాహ - పూర్వాచార్యర్కళుమితి. ప్రథమవాదినాం నైరపేక్ష్యమేకపద వివక్షితం, ద్వితీయవాదినామాకించన్యం మాశుచ ఇత్యత్ర వివక్షితమితి శ్లోకద్వయేనాహ . అధికారం పురస్కృత్యేతి. నైరపేక్ష్యం

నా-సం—వైషమ్యాభావః - నను పూర్వేష్వేవ స్వరూపత్యాగః ప్రపత్త్యంగమితి కేచిత్, నేత్యపరే, కథమ్ త్వయాంవివాద ఉపశామ్యతీత్యత్రాహ. పూర్వేతి. వివాదో నైతద్విషయః- కింత్వన్యవిషయ ఇత్యుక్తమేవ కారికయా విశదయన్ సంగృహ్ణాతి - అధికార మిత్యాదినా- అనువాదపక్షే త్యజేత్యనేన ఆకించన్యరూపమధికారం

మూ—నిరపేక్షతాం। ఏకశబ్దేన వక్తీతి కేచిద్వాక్యవిదో విదుః। నైరపేక్ష్యం పురస్కృత్య విహితస్య లఘీయసః। ఉపాయస్యాధికారం తు శోకద్యోత్యం విదుః పరే। ఇత్థమర్థావిశేషేపి యోజనాభేదమాత్రతః। ప్రాచాం (విదుశాః) వివాదస్సంవృత్తో భాష్యకారైరవారితః।

పా-దీ— మిడఱ్ఱు అనువాద మాక్కైయాల్ అధికారత్తై ముస్సొల్లి పిన్బు ఉపాయత్తినుడైయ నైరపేక్ష్యత్తై ఏకశబ్దత్తాలే శొల్లుకిరతు చరమశ్లోకమెన్ఱు శిలర్ శొన్నార్కళ్- వేరేశిల వాచార్యర్ నైరపేక్ష్యవిశిష్టమాన ఉపాయత్తై విధిత్తు అతినధికారత్తై మాశుచః ఎన్ఱుమ్ నాల్ వ్యక్తశోకత్తాలే సూచిత్తతెన్ఱు శొన్నార్కళ్ ఇవైన్ఱు - ఇత్థమితి అర్థత్తిల్ విశేషమిల్లాదిరుక్కైయాలుమ్ యోజనాభేద మాత్రత్తాలే పూర్వాచార్యర్ కళుక్కు వివాదమున్డాయిన్ఱు. అర్థావిశేషత్తాల్ భాష్యకారర్ వివాదత్తై నివారిత్తిలర్ - ఇరణ్డుమ్

సా. స్వా—పదత్యజ్యేత్యత్రానువాదపక్షే ఏకం చస్వరూపాధికారమ్ పురస్కృత్య ఉపాయస్య వ్రజేత్యత్ర విహితస్య ధర్మాంతర నైరపేక్ష్య మేకశబ్దేన వక్తీతి కేచిద్వాక్యవిదో విదుః - పరేతు పరిత్యజ్యేత్యత్ర నైరపేక్ష్యవిధిం పురస్కృత్య విహితస్యోపాయస్య లఘుభూతస్య మాశుచ ఇత్యత్ర శోకద్యోత్య మధికారం విదుః- ఏవం పక్షద్వయే వాక్యార్థస్యావిశేషేపి కుత్రవివక్షితమితి యోజనాభేదమాత్రేణ ప్రాచాం వివాద స్సంవృత్తః. భాష్యకారైరయమేవ వివాద అవారితః. వస్తుస్వరూపత్యాగ వివాద ఇత్యర్థః-

సా-ప్ర—వక్తీతి, శ్లోక ఇతి శేషః. ముఖ్యవృత్త్యా బోధయతీత్యర్థః-యద్వా, భగవానితి శేషః- నైరపేక్ష్యమిత్యాది- నైరపేక్ష్యం ప్రథమవాచేనోక్త్వా శరణం వ్రజేతి విహితస్య ఉపాయస్యాధికారిభూత ముపాయాంతర రాహిత్యం తత్సాధ్య శోకనివృత్తిం ప్రతిపాదకాంశే జ్ఞేయమిత్యర్థః. ఇత్థమిత్యాది- పక్షద్వయే ప్యకించ నాధికారిణో నిరపేక్షోపాయ వరణవిధిరిత్యవిరోధ ఇతి భాష్యకారాభిప్రాయ ఇతి భావః- ఏవం చ ''స్వస్వవర్ణాశ్రమాధీనం కర్మనత్యాజ్య మేవతత్ | యావద్దేహం ప్రపన్నైశ్చ త్యాగహానో రదర్శనాత్ | విహితేషు వ్యవస్థానం ప్రపన్నానాం ప్రపంచ్యతే | శ్రుతిస్మృత్యాదివిహిత మనుష్ఠేయంతు నైత్యక,, మిత్యాదిభిశ్శ్రీ విష్ణుచిత్త వరదాచార్యాదిభి స్స్వవర్ణధర్మస్వరూపత్యాగస్య నిరస్తత్వాత్తత్స్వరూపవివాపసిద్ధాంత మప్రా

సా-వి— పురస్కృత్యేతిచ వక్తి - భగవానితి శేషః.లఘీయస ఇతి నైరపేక్ష్యవిశిష్ట విధానే కేవల ప్రపత్తిరేవ నైరపేక్ష్యవిశిష్ట ప్రపత్తివిధిరితి అనుష్ఠాన లాఘవం. నైరపేక్ష్యాంశే అజ్ఞాతజ్ఞాపనమేవ విధి వ్యాపార ఇతిచ లాఘవం. త్యాగాంగకవిధౌతు అంగాంశే నివర్తకత్వాపత్త్యా గౌరవమితి భావః- శోకద్యోత్యమితి - మాశుచ ఇతి శోకనిషేధేన శోకోవ్యంజితః. శోకశ్చోపాయాంతరానధికారప్రయుక్త ఇతి ఉపాయాంతరానధికార లక్షణాకించన్యం ప్రపత్త్యధికార ఇతి శోకద్యోత్య ఇతి భావః -

సా.సం— ప్రథమముపన్యస్య ఏకశబ్దేన ఉపాయస్య నైరపేక్ష్యం భగవాన్ వక్తీతి వాక్యయోజనాం కుశలా విదుః-విశిష్ట విధిపక్షే అధికారబోధకాంశః క ఇత్యత్రాహ - నైరపేక్ష్యమితి. త్యజ్యేత్యనేన నైరపేక్ష్యం ప్రథమముపస్థాప్య వ్రజేత్యాదినా విహితస్య స్వరూపతః పరికరతశ్చ సకృత్త్వేన సుకరత్వేన చ లఘీయసః ఉపాయస్యాధికారం శోకద్యోత్యం- శోకస్యైవ తదాకించన్య జన్యత్వాదితి భావః. ప్రకృతే కిమిత్యత్రాహ. ఇత్థమితి. అనేనరూపేణాకించనస్యాన్యానపేక్షం ప్రపదనమిత్యర్థస్యా విశేషేపి యోజనాద్వయస్యచ

మూ—అజ్ఞాతపూర్వవృత్తాంతైర్యత్తత్రారోపితం పరైః । తత్తు శ్రీవిష్ణుచిత్తాద్యైర్నిర్ణీతమితి దర్శితమ్ ।

సా.దీ—సమమాక్కైయాల్ ఒన్నై ఇత్తిల్ పిళ్ళై ఎన్ఱు కరుత్తు. అజ్ఞాతేతి. పూర్వవృత్తాంతమఱియాతవర్కళాల్ ఇ
చరమశ్లోకత్తిల్ సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగవిషయవివాదముణ్డాయిత్తైన్ఱు యాతొన్ఱు ఆరోప్పికొల్లప్పట్టతు - అతు
నిర్ణీతమ్ - అదికాలత్తిలిలైయాయిప్పోల్ పట్టవర్కళాల్ ఆరోపితమెన్ఱు ఎంపెరుమానార్ తిరుక్కురుకైప్పి
రాన్ పిళ్ళాన్ ముతలానార్కళాల్ కాట్టప్పట్టతెన్నై - ననుజ్ఞానవిశ్వాసపూర్ణర్ ప్రపత్త్యధికారికళ్,
జ్ఞానవిశ్వాసమన్దర్ భక్త్యధికారికళెన్నాల్ అసిష్టం శొన్నీర్? అనాల్ ఇదం శరణమజ్ఞానాం - అవిద్యాతోఽపి
పరిబృఢతయావా విదితయా ఇత్యాదికళ్ నిర్వాహమెన్గనే? ఇఙ్గు అజ్ఞానా మవిద్యాతః ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ
తు అజ్ఞరైయుమ్ విజానతామిత్యాదియాల్ జ్ఞానాధికరైయుమన్నో? ఆకైయాలేతద్వ్యతిరిక్తరాన మందజ్ఞాన

సా.స్వా.అజ్ఞాతపూర్వవృత్తాంతైః పరైః స్వరూపత్యాగవివాదవిషయాపాదిత ఇతి తత్ర భాష్యకారవిషయే యదారోపి
తం తత్తు శ్రీవిష్ణుచిత్తాద్యైః, శ్రీవిష్ణుచిత్తవరదాచార్యవాదిహంసాంబువాహార్యప్రభృతిభిర్నిర్ణీతమితి సాక్షాదు
పదేశముఖేన “స్వస్వవర్ణాశ్రమాధీనం కర్మన త్యాజ్యమేవతత్ । యావద్దేహం ప్రపన్నైశ్చ త్యాగహేతోరదర్
శనాత్ । శ్రుతిస్మృత్యాదివిహిత మనుష్ఠానంతు నైత్యక,, మిత్యాది నిబంధనముఖేన దర్శితమిత్యర్థః -
ఇప్పడి మందజ్ఞాన విశ్వాసర్కళో భక్త్యధికారికళెన్నుమ్ పక్షత్తిల్ దూషణమ్ శొన్నతు కూడుమో ? “ఇ
దం శరణమజ్ఞానా మిదమేవ విజానతామ్ । ఇదం తితీర్షతాం పార మిదమానంత్య మిచ్ఛతాం,, ఎన్ఱు ఱభగ
వచ్ఛాస్త్ర వచనత్తిల్ అత్యంతాజ్ఞానికళుక్కుమ్ అధికజ్ఞానవిశ్వాసరుక్కుమ్ ప్రపత్త్యధికారమ్ శొల్లుకైయాలే

సా.ప్ర—మాణికత్వం చాపహ్నువిద్భిః ప్రయుక్తాన్నిహ - అజ్ఞాతేత్యాదినా - నన్వేవం భరన్యాసస్యాకించనాధికా
రత్వే “అజ్ఞసర్వజ్ఞభక్తానాం ప్రపత్త్యాంధికారితే,, త్యాదిభి రజ్ఞానసార్వజ్ఞ భక్త్యాదీనా మధికారత్వోక్తిః
కథమితి శంకా మనూద్య తేషా మధి కారత్వ శంకాపహ ప్రమాణానా మర్థాన్ వదన్న జ్ఞానా దీనా

సా.వి—అజ్ఞాతపూర్వవృత్తాంతైరితి - నైరపేక్ష్యపర్యవసాయేన పూర్వాచార్యవిచారేణ వృత్తైః - తదజాన
ద్భిరర్వాచీనైస్త్యాగాంగవిధిమాశ్రిత్య వివాదః కృత ఇత్యారోపితమితి భావః - అన్యథా పరస్పరవిరుద్ధపక్షాభిధా
నే భాష్యకారై రన్యతర పక్షస్య నిషేధ ఏవ కృతస్స్యాత్ - తస్మాత్త్యాగవిధిపక్షః తాత్పర్యవిషయోనభవతీతి భా
వః - అత్ర తదాసీంతన శ్రీవిష్ణుచిత్తాచార్యాది శ్రీసూక్తిరేవ ప్రమాణమిత్యాహ - శ్రీవిష్ణుచిత్తాద్యైరితి. స్వ
గ్రంథేషు శ్రీవిష్ణుచిత్త వరదాచార్యాదిభి స్స్వరూపత్యాగస్య “స్వస్వవర్ణాశ్రమాధీనం కర్మన త్యాజ్యమేవ
తత్ । యావద్దేహం ప్రపన్నైశ్చ త్యాగహేతో రదర్శ నాత్ ॥ విహితేషు వ్యవస్థానం ప్రపన్నానాం ప్ర
పద్యతే । శ్రుతిస్మృత్యాది విహిత మనుష్ఠానంతు నైత్యక,, మిత్యాదినా దూషిత స్తత్త్యాన్నిర్ణీతమ నా

సా.సం—సమాంత్వేపి వాక్యార్థయోజనాభేదమాత్రే శ్రీవిష్ణుచిత్తాద్యైర్వాదః - నార్థాంతర ఇతిమాత్రశ
బ్దః - యోజనాద్వయస్యాప్య విరుద్ధత్వా ద్భాష్యకారై రప్రతిషిద్ధః. ఏవం పూర్వవివాదాక్షేపే చరమశ్లోకేయ
స్స్వరూప త్యాగవిధిపరత్వ మారోపితం తత్తు శ్రీవిష్ణుచిత్తాద్యైర్నిష్ప్రమాణకమితి దర్శితం. శ్రీవిష్ణుచి
త్తర్, ఎంపెరుమానార్ - అవికల్పేన కురుకేశ్వరాదయో గృహ్యంతే. తేషామేవ గ్రంథే “స్వస్వవర్ణాశ్ర
మాధీనం కర్మన త్యాజ్యమేవతత్ । యావద్దేహం ప్రపన్నైశ్చ త్యాగహేతోరదర్శనాత్ । శ్రుతిస్మృత్యాది

మూ— అనాల్ ‹‹ఇదం శరణమజ్ఞానామిదమేవ విజానతామ్ । ఇదం తితీర్షతాం పారమిదమానన్త్యమిచ్ఛతామ్,, ఎన్నుమ్- ‹‹అవిద్యాతో దేవపరిబృఢతయా వా విదితయా స్వభక్తిభూమ్నా వా జగతి గతిమన్యామవిదుషామ్,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱ అధికారిభేద మిరుక్కుమ్పడి యెన్నెన్నిల్? ఇప్పడత్తిల్ శొన్న అజ్ఞానమ్ పక్వాది కళై ప్పోలే శాస్త్రీయమెన్నుమిడత్తైక్కాట్టుకిఱదు- మత్తేతెన్నిల్? ఉపాసనాదికళిల్ ... ల్లామై యాతల్,

శా-దీ— విశ్వాసరూ భక్త్యధికారికళ్ళున్సిద్ధయాతో? ఎన్నుమ్ శంక్కైక్కు అనువదిక్కిఱార్ అనాలిత్యాదియాల్- ఇతిల్ ఉపక్రమార్థత్తై కాట్టి పరిహరిక్కిఱార్. ఇప్పడత్తిలిత్యాదియాల్. ఇశ్లోకత్తిల్ తాత్పర్యార్థమ్, ప్రపత్త్యుపయుక్త సామాన్యజ్ఞాన ముణ్డాయ్ ఉపాయాన్తరజ్ఞాన శూన్యరాన వర్కళ్ ప్రపత్త్యధికారికళ్ - ఇతు ప్రథమపాదత్తిల్ పొరుళ్ - ఇవ్వధికార మిల్లావిట్టాలుమ్ అధికారాన్తరమ్ శొల్లుకిఱతు ఇదమేవ విజానతా మిత్తు - ఉపాయాన్తరజ్ఞాన ముణ్డాకిలుమ్; విజానతాం ప్రపత్త్యుపయుక్తజ్ఞాన ముణ్డాయశక్తరాయుమ్ ఉళ్ళ వర్కళు మధికారికళ్ళెన్పది - ఇవ్విరణ్డుమ్ అధికార మిల్లావిట్టాలుమ్ అధికారాన్తరమ్ శొల్లుకిఱతు ఇదం

సా.స్వా— ఉభయముమిల్లావిట్టాలుమ్ జ్ఞానవిశ్వాసమ్ ఉణ్డాకిల్ అవర్కళుమ్ అధికారికళ్ ఫలితమాకైయాలే తద్వాక్యమ్ ప్రసంగియాతో? అన్నిక్కదిప మన్యపరమాయిల్ ‹‹అవిద్యాతో దేవపరిబృఢతయా వా విదితయా స్వభక్తి భూమ్నా వా జగతి గతిమన్యామవిదుషామ్ । గతిర్గమ్యశ్చాసౌ హరిరితి జితన్తాహ్వయమనో రహస్యం వ్యాజహ్రే స ఖలు భగవాన్ శౌనకమునిః,, ఎన్ఱ వచనార్థ కథంరూపమెన్ఱాల్ ... యిత్యాదియాల్ సూక్తివిరోధమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్ఱవధిప్రాయత్తాలే శంకిక్కిఱార్ - అనాలితి. ... స్త్రైలే వచనార్థత్తై స్ఫుటీకరియా నిన్ఱుకొణ్డు పరిహరిక్కిఱార్. ఇప్పడత్తిలి - పక్వాదికళైయితి - ... యికిల్

సా.ప్ర— మూకం వచస్యపర్యాప్తవచనామపి. అనాలిదమిత్యాదినా-

సా.వి— శరణమితి ప్రసిద్ధమితి భావః. నను పూర్ణజ్ఞాన విశ్వాసవంతః ప్రపత్త్యధికారిణః, జ్ఞాన విశ్వాసమన్దా భక్త్యధికారిణ ఇత్యనంగీకారే ‹‹ఇదం శరణమజ్ఞానా,, మితి శ్లోకస్య కోఽర్థః? ఏతద్రహితమేవ విజానతా మిత్యుక్తం? తత్రాజ్ఞత్వ ప్రతికోటిత్వేన సర్వ విషయజ్ఞానవతాం ప్రపత్త్యధికారిణః. తద్వికలానాం భక్త్యధికార ఇతి ఖలు ప్రతిభాసత ఇత్యాశంక్యతదర్థమాహ - అనాలితి - స్వోక్తార్థ సమ్మత్యర్థం తదర్థకాభియుక్తో క్తిముపపతి - అవిద్యాత ఇతి - అధికార భేదమిరుక్కుమ్పడి యెన్నెన్నిల్, పరిపూర్ణజ్ఞానినః, ప్రపత్త్యధికారిణః, తన్మన్దా భక్త్యధికారిణ ఇత్యధికారో విభజతే చేత్కథ మధికారిభేద ఇతి శంకార్థః. శాస్త్రీయమెన్నుమిడత్తైక్కాట్టుకిఱదు, పక్వాదిష్వివ ... స్వకస్యా ప్యర్థస్యాజ్ఞానమితి భావః. శంకతే. మత్తేతెన్నిల్ ... ఉత్తరమాహ. ఉపాసనేతి -

సా.సం— ఉపాయానుష్ఠానం ... స్వరూపస్య సర్వథ స్వరూపస్య వా త్యాగ ... చేల్. అధికారభేదమితి. విజానతాం ... పరిబృఢతయా వా విదిత యా స్వభక్తిభూమ్నా వేత్యాదినా సర్వస్యాపి ప్రపత్తావేవాధికారప్రదర్శనం కథం సంగచ్ఛతే. తస్మాత్తదధికారిణా మపి తత్త్యాగ విధిస్స్యాదిత్యత్రేతి శంకితురాశయః. ఇదం శరణమిత్యాదేః పరిష్కృతమర్థం ... ప్రతిపాదన పూర్వకం స్వాభిప్రేతార్థమాహ- ఇప్పడత్తిత్యాది. శరణ్యగుణాదిత్యాదిశబ్దేన పురుషకారాది విశేష పరిగ్రహః -

మూ—ప్రపత్తితన్నిలుమ్ సూక్ష్మ విశేషజ్ఞర్ అల్లాదార్ మ్మైయాతలామత్తనై. ఇవత్తై విజానతాం, ఎన్నుమ్ దేవేపరిబృఢతయా వా విదితయా, ఎన్నుమ్ శొన్న జ్ఞానవిశేషముమ్ (ఉపాసనాదికళిల్ తిళివాతల్) ప్రపత్తిక్కు ఉపయుక్తమాన శరణ్యగుణాది విషయత్తిల్ తెళివాతలామత్తనై - అల్లాదార్ ఇదుక్కు అనపేక్షితమాన సర్వవిషయ జ్ఞానమన్ఱు.

సా.దీ— ఇతి పరాత్తా మిత్యస్యార్థముచ్యతే. ఉపాయాంతరజ్ఞానశక్తికళుమ్ దాల్మిలుమ నిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తియిల్ త్వరాతిశయముళ్ళైయ ప్రపత్త్యపయుక్తజ్ఞానవానుక్కుమ్ ప్రపత్త్యధికారికళైన్ఱు - ప్రపత్తి తన్నిలుమ్ సూక్ష్మవిశేష మిత్యాది - ప్రపత్తియిల్ సూక్ష్మవిశేషాజ్ఞాన మధికార మాక చ్చొన్నతన్ఱు - సూక్ష్మ విశేషజ్ఞనుమ్ ప్రపత్తిపణ్ణలామిరే - ప్రపత్త్యుపయుక్త సామాన్య జ్ఞాన మాత్ర మధికార మాకైయాల్ విశేషజ్ఞానశూన్యర్ అనధికారి యన్నెన్ఱు మాత్రమ్ వివక్షితమ్. శరణ్యగుణ జ్ఞానముడైయవర్ ప్రపత్త్యధికారి యెన్ఱాలుమ్

సా.స్వా— శాస్త్రవశ్యత్వాభావమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి - ప్రపత్తితన్నిలుమ్ సూక్ష్మవిశేషజ్ఞరల్లాదార్ మ్మైయాత లిఙ్గ్యేన సామాన్యతః ప్రపత్తిజ్ఞానమ్ విశేషజ్ఞానాభావ విశిష్టమాయ్ కొణ్డు ప్రపత్త్యధికారమెన్నుకిఱత్తు - ఇజ్గు విజానతా మెన్కిఱతు సర్వవిషయ జ్ఞానవతా మెన్ఱ వర్థపరమాకిల్ ఇన్ఱ ప్రపత్త్యధికారమ్ దుర్లభమాక ప్రసంగిక్కైయాలే ప్రపత్తియోగ్యాధికార విరోధమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వితుక్కర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విజానతా మెన్ఱుమితి - ఇజ్గు విజానతా మెన్ఱుమతు దేవే పరిబృఢతయా ఎన్ఱు శొన్న జ్ఞానముమ్ ఉపాసనాదికళిలే తెళివాతలామెన్కిఱ పాఠమే ప్రాచీన శ్రీకోశజ్ఞళిలిరుక్కైయాలుమ్, పూర్వోత్తర వాక్యార్థ స్వరసతయాలుమ్ సమీచీనమ్ - అల్లతితి - సంసారత్తిల్ సర్వవిషయజ్ఞానమ్ దుర్లభమాకైయాలే అధికార మేతుచ్ఛమాక ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు - ఇజ్గు విజానతా మెన్కిఱ విడత్తిల్ విషయ విశేషమ్ శొల్లాదొయాలే సర్వవిషయజ్ఞానమే అధికారక

సా.ప్ర— ప్రపత్తి తన్నిలుమ్ సూక్ష్మ విశేష జ్ఞర్ అల్లాదార్ మ్మైయాత లామత్తనై ఇతి. సపరికర భరన్యాసస్య సర్వ ప్రకారేణ విశిష్యజ్ఞానాభావో భవే దిత్యర్థః - నన్వను ష్ఠేయ భరన్యాస విషయే విశిష్య జ్ఞానాభావే కథం తదనుష్ఠానే అధికారస్స్యా దితి చేన్న - తస్యాపి సముదాయజ్ఞానపూర్వక వ్యవసాయరూప ప్రపదనభేదే అధికారస్య సంభవాదితి భావః - నను విజానతా మిత్యస్య ప్రపత్త్యుపయుక్త శరణ్యగుణ విషయక విశదజ్ఞానపరత్వ మయుక్తం - అజ్ఞానప్రతికోటిత్వేనోక్తస్య తస్య సంకోచకాభావా దిత్యత ఆహ ఏతచ్ఛ్లోక సమానార్థ అభియుక్తోక్తశ్లోకే విజానతా మిత్యేతత్స్థానే దేవే పరిబృఢతయా వా విదితే త్యుక్త్యా సామాన్యవిశేషన్యాయేన పరబృఢత్వోపలక్షితశరణ్యత్వోపయుక్తసర్వ గుణ

సా.వి— ఉపాసనాదికళిల్ అళివిల్లామైయాతల్, ఉపాసనాదిషు స్వరూపజ్ఞానాభావో వా- సూక్ష్మవిశేషజ్ఞరల్లాదార్ మ్మైయాతల్, ప్రపత్త్యాత్మవిశేష జ్ఞానాభావో వా- ఏతన్మాత్రం ప్రథమపాదార్థః. విశదజ్ఞానాభావేపి సముదాయజ్ఞానమాత్రే మప్రపత్తే రధికారి ఇతి భావః - అధికారాంతర మాహ - ఇవత్తిలితి. ఇహవిజ్ఞానం. ఉపాసనాదికళిల్ తెళివాతల్, ఉపాసనాదిషు జ్ఞానంవా - ప్రపత్తిక్కుపయుక్తమాన శరణ్యగుణాది విషయత్తిలే తెళివాతలామత్తనై, శరణ్యగుణాది విషయజ్ఞానంవా భవే దిత్యేతావన్మాత్ర మేవేత్యర్థః. అస్యానభిజ్ఞస్య వ్యవచ్ఛేద్యమాహ - అల్లతితి - ప్రపత్త్యుపయుక్త జ్ఞానమాత్ర మేవేహ వివక్షితమితర్త్ర

మూ—పరిబృఢత్వరూపశరణ్యగుణవిశేషజ్ఞానమిరేఇక్ గుశాల్లప్పదుకిరతు. ఇవ్వుపయుక్తజ్ఞానముణ్డానాలుపాయాంతరత్తిల్ శక్తియిల్లాతపోతుఅకించననాయ్ ప్రపత్తికు అధికారియామ్. శక్తియుణ్డేయాకిలుమ్ ''శరైస్తు సంకులాం కృత్వా లంకాంపరబలార్దనః। మాంనయేద్యదికాకుత్స్థ స్తత్తస్యసదృశంభవేత్,, ఎన్ఱరపడియే

సా.దీ— అత్తజ్ఞానమిల్లాతవర్ భక్త్యధికారి యెన్ను ఫలిక్కైయాల్ మన్దజ్ఞాననే భక్త్యధికారియాకావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వుపయుక్తజ్ఞాన మిత్యాదియాల్-

సా.స్వా—మెన్ను శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పరిబృఢత్వేతి - పరిబృఢ తయావా విదితయా ఎన్ను శొల్లుకైయాలే ఎన్నపడి - అన్యథానుపపత్త్యా ఉపయుక్త జ్ఞానవిశేషమే అధికార మెన్ను కరుత్తు - భక్త్యుపయుక్త విశేషజ్ఞానవతాం ప్రపత్త్యధికారమ్ శొన్నదుకూడుమో ? భక్తి విశేష జ్ఞానమ్ భక్త్యధికార మాకైయాలేయతు ప్రపత్త్యధికారమన్నే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వు ప యుక్తేతి - భక్త్యుపయుక్త జ్ఞాన మెన్నుతాత్పర్య మన్ను- అపితు అకించన్య మధికారమాకైయా లివ్వాకించన్యమ్ భక్త్యుపయుక్త జ్ఞానవాన్కళుక్కుమ్ సులభమాకైయా లాకించన్యమే అసాధారణాధి కారమెన్నుమ్, భక్త్యుప యుక్త జ్ఞాన మంగప్రపత్తి జ్ఞానగర్భమాకైయాలేయతుసాధారణాధి కారమెన్నుమ్కరుత్తు- ఉపాయాంతరత్తిల్ శక్తియిల్లాత పోతు ఎన్ను శొన్నతు కూడుమో ? శక్తియుణ్డాకిలుమ్ భక్తియిల్ ప్రవృత్తియక్కూడాతే ? ఇప్పడి నాల్ స్వరూపవిరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? ఆకైయా లుపాయాంతర శక్తనుమ్ ప్రపత్త్యధికారి యన్నో ? ఎన్నుశంకిత్తుత్తర మరుళి చ్చెయ్కిరార్. శక్తియుణ్డే యాకిలు మిత్యాదినా -

సా.ప్ర—విషయజ్ఞానం తేనోక్త ఇత్యభిప్రాయన్నాహ - పరిబృఢత్వ రూపేత్యాదినా- నన్వేవంశరణ్యత్వోపయుక్త సర్వగుణజ్ఞానె నిరపేక్ష రక్షకత్వస్యాపి జ్ఞానాత్స్వస్యోపాయానుష్ఠాన శక్తావపి ''అసందేశాత్తు రామస్య - తత్తస్యసదృశం భవే,, దిత్యాద్యానుగుణ్యేన స్వయత్న నివృత్తిరేవోచితేతి శంకామనూద్య పరిహరతి - శక్తియుణ్డే యాకిలు మిత్యాదినా -

సా.వి— తద్వ్యాఖ్యాన తయోక్తాభి యుక్తోక్తిం దర్శయతి - పరిబృఢత్వరూపేత. అవిద్యాత ఇతి ప్రథమపాదార్థః - దేవేపరి బృఢతయేతి ద్వితీయపాదార్థః - వేదన విషయభూతేన పరిబృఢత్వేనేతి సర్వేశ్వరత్వే నేతి తదర్థః - పరి బృఢవిషయక ప్రపత్త్యుపయుక్త జ్ఞానేనేతి ఫలితార్థః - ఉపాయాంతరజ్ఞానేసత్యపి తత్రాశక్తాః ప్రపత్త్యధికారిణ ఇతి ద్వితీయ పాదాభిప్రాయమాహ - ఇవ్వుపయుక్తేతి- అయించాన్యోధికారః. నన్వేవం శరణ్య త్వోప యుక్త సర్వగుణజ్ఞానే నిరపేక్ష రక్షకత్వస్యాపి జ్ఞానాత్స్వస్వోపాయానుష్ఠాన శక్తావపి అసందేశాత్తు రామస్యేత్యుక్త రీత్యాస్వప్రయత్ననివృత్తిరేవోచితేతి శంకామనూద్య పరిహరతి- శక్తియుణ్డేయాకిలుమిత్యాదినా.

సా. సం— పరిబృఢత్వం, అత్యంతసాపరాధస్యానన్యోపాయే భవశరణమిత్యుక్తిమాత్రేణ సుదృఢ రక్షకైకాంత సౌశీల్యవాత్సల్యాది గుణ పరిపూర్ణత్వం ? నను సిద్ధంనస్సమీహితం - ఉపాయాంతర శక్తస్యాపి ప్రపత్త్యుప యుక్త జ్ఞానవత స్తత్త్యాగేన ప్రపత్తేరేవావలంబనీయత్వ సిద్ధే రిత్యత్రాహ. ఇవ్వితి- అన్యథా ప్రపత్తే రకించనాధికారత్వ వ్యాఘాత ఇతిభావః - ననుశక్తాయా అపిసీతాయాశ్శక్తి త్యాగేన రక్షకైకనిరీక్షణవదుపాయాంతరశక్తస్యత్యాగే నరక్షకైకనిరీక్షణో స్త్వితిశంకతే-శక్తియుణ్డేఇతి- పరిహరతి

మూ— రక్షకనైప్పార్త్తు త్యాజ్యనైవాక్కి యిరుక్కైయన్నోజచితమన్ఱో ? ఇను ప్రపన్న నుడైయ ఉత్తర కృత్యవిశేషత్తుక్కు ఉదాహరణమామ్. అల్లాతపోతు ఉపాయవిధాయకశాస్త్రఙ్గళ్ నిరర్థకఙ్గళామ్. ఉపాయాన్తరత్తిల్ తనక్కు జ్ఞానముణ్డాయ్ అత్తిల్ అనుష్ఠానశక్తియుముణ్డానాలుమ్ విళంబక్షమనన్ఱిక్కే యిరుక్కుమాకిల్

సా. దీ— ఇతుప్రపన్నస్యేత్యాది - ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిన్నిలుమ్ కైవాఙ్గుకై యన్నెన్ను కరుత్తు. కైవాఙ్గి యిరుక్కవేణుమెన్నాల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్. అల్లాతపోతిత్యాదియాల్ - భక్తిప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ స్వరక్షణార్థమాకైయాల్ త్యాజ్యమాకైయాలివ్విరణ్డుపాయవిధియుమ్ వ్యర్థమామెన్నపడి. అవిద్యాతః ఎన్కిర శ్లోకత్తుక్కర్థమ్. అవిద్యాతః గతిమన్యామ విదుషాం, ఉపాయాన్తరజ్ఞానాభావత్తాలే ఉపాయాన్తరత్తై అఱియాతవర్కళుక్కు - అతావతు ? ఉపాయాన్తరమ్ తమక్కిల్లై యెన్ఱిరుమవర్కళుక్కెన్నపడి - దేవే పరిబృఢతయావా విదితయా గతిమన్యామవిదుషామ్, అన్యాంగతిం సిద్ధరూపమవిదుషామ్. దేవ ఏవ పరమశేషీతి జ్ఞానాత్తదన్యద్దేవతాన్తరం సిద్ధరూపముపాయాన్తరం నాస్తీతి విదుషామిత్తపడి - ఇత్తైదేవే పరిబృఢత్తై స్వాశక్తరప్యుపలక్షణమ్. స్వాశక్త్యా సాధ్యరూపగత్యన్తరమవిదుషాంచ ఎన్నపడి - స్వభక్త్యనూరాన్నావా గతిమన్యామ విదుషాం. విళంబాక్షమత్వాతిశయేన స్వాభిలషితకాలే అవిళంబేనైవ ప్రాప్తిసాధనముపాయాన్తరం నాస్తీతి విదుషాంచ ఎన్నపడియన్ఱిక్కే - ఇతిఇదంత్రితయ్యత్రాంపార మిత్యాదిక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాయాన్తరత్తిలిత్యాదియాల్ -

సా. స్వా— ఉత్తరేతి. ప్రపత్త్యుత్తరకాలముపాయాన్తరసామర్థ్యముణ్డాకిలుమ్ సిద్ధోపాయనిష్ఠనాక యిరుక్కవేణుమెన్ను కరుత్తు. ఉపాయేతి - భక్తివిధాయకశాస్త్రమెన్ను విశేషియామల్ ఉపాయేతి సామాన్యోక్త్యా ప్రపత్త్యనుష్ఠానవ్యాపారముమ్ స్వరూపవిరుద్ధమాక ప్రసంగిక్కుమెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడియుపాయాన్తరాశక్త ప్రపత్త్యధికారి ఎన్ఱుకొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతుపాయాన్తరశక్తియుళ్ళ నాథముని ప్రభృతికళుక్కు ప్రపత్త్యధికారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఉపాయాన్తరత్తిలితి.

సా. ప్ర— నిరర్థకఙ్గళితి - శాస్త్రనైరర్థక్యోక్తిస్సర్వలౌకికవ్యాపారవిరోధస్యాప్యుపలక్షణం - పాణిగ్రహణదశాయామేవ జానకీరక్షణభరస్య జనకేన భగవతి న్యస్తత్వాన్నిక్షిప్తస్వభరై జానకీః స్థాతవ్యమిత్య సందేశాదిత్యాదేర్భావ ఇతి తాత్పర్యం - అథేదంత్రితయమిత్యర్థస్య స్వభక్తేర్యాభ్యేత్యస్య చాకించన్య పర్యవసానమాహ. ఉపాయాన్తరత్తిలిత్యాదినా. విళంబాక్షమే ఉపాయాన్తరజ్ఞానతదనుష్ఠానశక్తి

సా. వి— ఉత్తరకృత్యవిశేషత్తుక్కు ఇతి - "ఇయం సీతా మమ సుతా సహ ధర్మచరీ తవ" ఇతి జనకేన పాణిగ్రహణకాల ఏవ సీతారక్షణభరస్య భగవతి సమర్పితత్వాత్తత్సమర్పణానోత్తరకృత్యరూపమిహాపి ప్రపత్త్యనుష్ఠానానన్తరం తథా స్థాతవ్యమితి భావః. ఇదం త్రితయ్యంతాం పారమితి తృతీయాధికారపరమిత్యభిప్రేత్యాహ - ఉపాయాన్తరత్తిలితి.

సా. సం— ఇతుబుభ. సీతావాక్యమిత్యర్థః. ఉత్తరకృత్యవిశేషస్య బాధకనివృత్తిశక్తా సత్యామపి నైర్భర్యరూపతి - త్రితయతా మిత్యస్యభక్త్యా తత్ప్రాప్తిర్విళంబేనస్యాదితి తద్విళంబమసహమానానామిత్యేవార్థః. అవంత్యమిత్యన్తా మిత్యస్య చ పరిగ్రాణాభగవదనుభవస్యార్థే క్షణవిళంబోపిస్వవినశ్యత్త్రేతి తదంతరాళ ఏవ ఆత్మక్షతికామా మిత్యర్థః - అత ఏవాకించనా ఏవసంతః ప్రపత్త్యధికారిణ ఇత్యాశయః. ఉపాయాన్తరత్తిలిత్యాదినా

మూ——కడుకఫలమ్ తరవల్ల ప్రపత్తియేనమక్కుడుచితైయెన్గిఱుక్కుమవనుమ్ ప్రపత్తిక్కుఅధికారియామ్. ఇత్తై ఇదంతిశేషతాంపారమిత్యాదికళిలేశొల్లుకిరతు. ఎజ్జనేయెన్నిల్? తితీర్షతాంపారం ఎన్ఱతుకడుకఅనిష్టనివృత్తి పిఱక్కవేణుమెన్నుమ్ త్వరైయుడైయారైచ్చొల్లుకిఱది. ఆనంత్యమిచ్ఛతాంఎన్నగు స్వరూపప్రాప్తపరిపూర్ణ భగవదనుభవత్తై పెఱ్ఱల్లతు ధరిక్కమాట్టాతార్ క్కచ్చొల్లుకిఱది. ఇవై ఇరణ్డైయుమ్ నినైత్తు

శా॰ దీ—— తితీర్షతాం, అపస్తుం తితీర్షమిచ్ఛతాం - ఇప్పడిత్తీర్కమిఱక్క వేణ్డు మెన్ఱు విపక్షిత మెన్ఱు కాట్టుకిరార్. తితీర్షతాంపార మెన్ఱి త్యాదియాల్. అన్యథాతితీర్షతా మితి పదోపాదానం వ్యర్థమామ్ - తతుమిచ్ఛామాత్రంసర్వాధికారి సాధారణమాకైయాల్- ఆనంత్యమిచ్ఛతా మెన్ఱతు మిప్పప్రాప్తియైక్కడుక వాంఛిప్పారైచ్చొల్లుకిఱది యెన్కిరార్. ఆనంత్యమిచ్ఛతా మెన్ఱిత్యాదియాల్ - ఇజ్ఞుమిచ్ఛామాత్రమ్ సాధారణ

సా-స్వా——అప్పోతు స్త్రైవధికారమ్ ఇదంశరణమజ్ఞానా మెన్కిఱవచనత్తిలేతొత్తవెన్నావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇత్తైయిత్తి-ఇతుసామాన్యతోఽవిప్పవిప్పత్తిప్రార్థనామాత్రపరమాకైయాల్ భక్తప్రపన్నసాధారణమన్నో? విలంబాక్షమతాబోధకశబ్దమిల్లైయే? ఎన్ఱుశంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఎజ్జనే యెన్గిలిత్యాదినా - ప్రపత్త్యధికారప్రకరణమానపడియాలే-తితీర్షతామెన్ఱతుఅనిష్టమ్ తితీర్షమిచ్ఛతామిత్యర్థకతాయాంసర్వాధికారిసాధారణత్వేన వ్యర్థమాయ్ క్కొడుమ త్వరాపరమెన్ఱు కరుత్తు-ఇప్పడితితీర్షతా మెన్కిరపదమ్ స్వారాపరమాకిల్ ఇదమానంత్య మిచ్ఛతా మెన్కిరతు వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆనంత్య మిచ్ఛతా మితి. అతైనుక్కొణ్డు కరుత్తు - ఇప్పడి వచనార్థమాకిల్ అవిద్యాతో దేవఎన్ఱు ఏనదర్థకథనరూప భట్టార్యశ్లోకత్తిలే ఇతు రణ్డుమ్ శొల్ల వేణ్డావో? అవిద్యాతో దేవపరిబృఢగియామావిదత యాఎన్ఱు ఇదంశరణమజ్ఞానా మిదమేవ విజానతా మెన్కిఱపదార్థత్తైచ్చొల్లి, స్వభక్తైర్మూమ్నావా జగతిగతి మన్యామవితుపా మెన్ఱు ఇవంతితీర్షతాంపార మిత్యేతన్మాత్రార్థ మన్నో శొల్లుకిరతు? ఆనంత్యమిచ్ఛతా మెన్కిఱవర్థమ్ శొల్లవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పైయితి - స్వభక్తైర్మూమ్నావెన్ఱు

శా॰ప్ర——సద్భావే పి తేనస్వాభీష్ట సాధనాశక్త్యావిద విలంబిత మాతు సాధనాభావా దాకంచన్యముపపద్యత ఇత్యర్థః- పారంతితీర్షతానంత్యేచ్ఛాశబ్దయో మోక్షేచ్ఛాపరత్వాత్పౌనరుక్త్యశంకాంపరిహారస్నేతత్సమానార్థత్వం స్వభక్తైర్మూమ్నేత్యస్య ప్రదర్శయతి- ఎజ్జనే యెన్నిలిత్యాదినా-నను స్వభక్తైర్మూమ్నేత్యుక్తౌ

సా-వి——కడుక్కశీఘ్ర ఫలమితి రవతీ లఘుఫలం సాధుంసమర్థా ఇ-నను తితీర్ష తాంపార మిత్యేతద్విలంబాక్షమపరంకథమిత్యాశంక్యపరిహరతి-ఎజ్జనేయెన్నిలిత్యాదినా శీఘ్రమితిపదమధ్యాహర్తవ్యం- అన్యథా తితీర్షతాంపారమితి విశేష్యోపాదానస్య వైయర్థ్యాపత్తిరితి భావః - తితీర్షతాంపారమిత్యస్యాశీఘ్రమనిష్టనివృత్తిమిచ్ఛతా మిత్యర్థః - ఆనంత్య మిచ్ఛతా మిత్యస్య భగవదనుభవం వినా స్థాతు మశక్య మిత్యుభ భవ విష యోరితికేచ్ఛావతామిత్యర్థ ఇతి పృథగ్వ్యాఖ్యానేన పౌనరుక్త్యమిత్యాహ-అవిద్యాత ఇత్యేవం ద్వయమస్యాధికార ఇతి భావః - ఏతద్వివరణం స్వభక్తైర్మూమ్నావేత్యపదవ్యాహ-ఇప్పైయిలగ్ తైయిరుమనైత్తు-

సా-సం——ఏవంవిజానతామితి సామాన్యనిర్దేశబలాత్కించనస్యాపి పాపూంతరితాత్యాగితప్రపత్త్యంగత్వమోవిశేషఇతిభ్రమోసిరస్తః- అథస్వభక్తైర్మూమ్నావేత విశేషం దేశబలాద్భక్తస్యచ సత్యాగిత్రప్రపత్త్యధికారమాహ ఇతిభ్రమమపి నాకరోతి-ఇవైఇతి-తితీర్షా ఆనంత్యేచ్ఛాశాధికారద్వయ మభిప్రేత్యేత్యర్థః.

మూ— స్వభక్తైర్భూమాన్నావా ఎన్కిరార్ - ఇజ్గు భక్తియెన్గతు ప్రేమ పారవశ్యత్తై చ్చొన్నపడియల్లతు భక్తియోగత్తై చ్చొన్నపడి యన్ను. ఇబ్భక్తి యినుడైయ భూమానా వాకిరతుకపుక ప్రాప్తి కిదైయాతపోత్తు యిన్నుడియాన అవస్థావిశేషమ్ -

సా- దీ— మాయిరుక్కు ఇప్పు మిన్ను విశేషిక్కైయాలతిశయమ్సిద్ధమ్. భక్తైర్భూమా వెన్ని విడత్తిల్ భక్తియావతు ? భగవద్విషయ ప్రేమమ్ - భూమా వావతు ? ఇజ్గు అతిను దైయవతిశయమ్ - ఇత్తాల్ విళంబాక్షమత్వమ్ ఫలిక్కుమ్. పరభక్తిరూపమానవివ్వవస్థావిశేషమ్భక్తియోగమిల్లా తొరుక్కిరాదైక్కు మో?

సా.స్వా—భక్తియోగమ్తో త్తుక్కైయాలేతితీషతామిత్యాద్యర్థమ్తో త్తవిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇజ్గు భక్తితి. భక్తియోగమ్ తోత్తవిల్లైయే ఎన్నుశొన్నతు కూడుమో ? భక్తి పదమ్ భక్తియోగ వాచకమన్నో ? భక్తిపారవశ్యమ్ తోత్తినాలుమ్ విళంబాక్షమత్వరూపాధికారమ్తోత్తవిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భక్తియినుడైయవితి - భూమశబ్దమ్ భక్తియోగ పరత్వత్తిల్ వ్యర్థమాకైయాలుమ్ భక్తియోగ పరత్వమిజ్గుఇతి పదద్యోతిత ప్రకరణ విరుద్ధమాకైయాలుమ్ ప్రకరణసహకృత భూమశబ్దబలత్తాలే విళంబాక్షమత్వ పరమెన్నుకరుత్తు - అనాలు మఱియిన్నుడియాన వవస్థావిశేష మెన్ను శొన్నతుకూడుమో ? ఇతు తానుమ్ భక్తియోగకార్య మాకైయాలే భక్తియోగ మావశ్యకమాక ప్రసంగియాతో ?

సా. ప్ర — భక్తిశబ్దస్యానిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్త్యతరేచ్ఛా పరత్వవర్ణన మనుచితం. ''భక్త్యా పరమయా వాపి - భక్త్యా లభ్య స్త్వనన్యయే,, త్యాదిషు భక్తిశబ్దస్య భక్తియోగ పరత్వ సిద్ధేరతస్తస్యైవ ప్రపత్త్యధికారత్వమవజానీయ మిత్యత్ర పరభక్తినిష్పత్తౌ మోక్షస్యైవ సిద్ధేరుపాయాంతరస్యాపేక్షితత్వా త్తదనిష్పత్తౌ మోక్షస్యైవా సిద్ధేరుపాయాంతర స్యానపేక్షితత్వా త్తదనిష్పత్తౌ తస్యోపాయస్యైవాసిద్ధే శ్చాధికారత్వా నుపపత్తేః ''భక్త్యామా మభిజానాతి. భక్త్యాశాస్త్రి ద్వేద్మి,, త్యాదౌ భక్తిశబ్దస్య ప్రేమపారవశ్యేపి ప్రయోగదర్శనా త్తస్యాధికారత్వ సంభవా చ్చోశ్యేచ్ఛారూప ప్రేమపారవశ్యమేవాత్ర భక్తిశబ్ద వివక్షిత మిత్యభిప్రయన్నాహ. ఇజ్గు భక్తిత్యాదినా. నను స్వభక్తైర్భూమ్నేత్యుక్తా భూయసీ భక్తిః పరభక్తిరూప భక్తియోగ ఏవేత్యధికారత్వా నుపపత్తి స్తదవస్థైవేత్యత్ర ఝడితి ప్రాప్త్యభావే దేహవియోగాపాదక ప్రీత్యవస్థావిశేషో భక్తినామేత్యాహ - ఇబ్భక్తియిరుడైయ ఇత్యాదినా - నన్వేతాదృశా వస్థాయామపి ''పరభక్తి పురాదృష్ట ప్రత్యక్షా భినివేశన,,మిత్యుక్త పరభక్తి సాధ్యత్వా త్తస్యాభరన్యాసాధికారత్వానుపపత్తి స్తదవస్థైవేత్యత్ర పాపవిశేషాజ్ఝడితికామినీప్రాప్త్యభావే దేహవియోగ

సా.వి— నను స్వభక్తి రిత్యస్యానిష్ట నివృత్తీష్ట ప్రాప్త్యతర్కేచ్ఛా పరత్వవర్ణనమనుచితం ? భక్తియోగే భక్తిశబ్దస్య ప్రసిద్ధత్వేన తత్పరత్వా చిత్య మాశంక్య భక్తే స్సిద్ధత్వే ఉపాయాంతరా పేక్షైవనాస్తి. అసిద్ధత్వే భక్తైర్భూమ్నేతి నిర్దేశఏవ నఘటతే. అతః ''భక్త్యా మామభిజానాతి. శుద్ధ భావంగతో భక్త్యా శాస్త్రి ద్వేద్మి జనార్దన,, మిత్యాదావివ ప్రేమపారవశ్య పరత్వమేవేత్యభిప్రాయేణాహ. ఇజ్గుఇతి. భూమ్నేత్యనేన ఝడితి ప్రాప్త్యభావా ద్దేహ వినియోగా పాదక ప్రీత్యవస్థా విశేష ఏవ వివక్షిత ఇత్యాహ- ఇబ్భక్తియిను డైయేతి - అఖియిన్నుడియాన, నన్వేదిత్యేవం ప్రకారః - నన్వేతాదృశా వస్థావిశేషోభక్తియోగేనసాక్షాత్కారవతామేవేత్యత్రయథాపాపవిశేషపురుషస్యఝటితికామినీ ప్రాప్త్యభావే

వ్యా— ఇతు శిలరుహ్ కట్టళైప్పట్ట భక్తియోగ మిల్లై యాకిలుమ్ సుకృతవిశేష మూలమాన భగవత్ప్రసాదత్తాలే వరుమ్- ఇవ్వవస్తైయుడైయ వనుమ్ ప్రపత్తిక్కు అధికారి - ఇప్పడి యాకైయాల్ ఉపాయాంతరత్తిల్ అజ్ఞరాయ్ ఇవ్వుపాయత్తిల్ సముదాయ జ్ఞానమాత్రముడైయరాయిరుప్పార్ కుమాన ఇళిలుమ్, ఉపాయాంతరత్తిలుమ్ తళిపుణ్డానాలుమ్, ఉపాయాంతరత్తిల్ అనుష్ఠానశక్తియిల్లాతార్క్కుమ్, ఇవైయెల్లామ్ ఉణ్డానాలుమ్ విళంబమ్ పొరాత ఆర్త్యతిశయముడైయార్క్కుమ్, ప్రపత్తియిలే యధికారం.

సా.దీ— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుశిలర్క్కు-న్తుతుడగ్గి. కట్టళైప్పట్ట, సాధన రూపేణశాస్త్రవిహితైయాన వేతై... ఆళవార్ నాథముని ప్రభృతికళుక్కు కిట్టైత్తతిరె. ఇని ఇస్త చరమశ్లోక టీకా పలి తాత్పర్య తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడియాకైయాలిత్యాదియాల్- ఇవ్వధికార్త్రయ మెప్పియవరేజధికారాంతర

సా.స్వా— అప్పడియాకిల్ భక్తియోగానధికారికళాన పరాంకుశప్రభృతికళుక్కు ఆశక్తప్రయుక్తాధికారమిల్లై యాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుఇతి - కట్టళైప్పట, సాధనత్వేనవిహితైయాన వెన్నపడి. భక్తికృతైయాన విన్వవస్తైయుడైయవర్ భక్తియోగత్తుక్కు అధికారియాన పడియాలే ప్రపత్త్యధికారియెన్ను శొల్లవొణ్ణాదు మో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వవస్థై ఇతి - ప్రపత్తౌ. అనన్య సాధ్య సాధన సమర్థావశీకరణాత్మక ప్రపత్తియిలధికారియెన్నపడి - ఉపాయాంతర రహితత్వాదన్నుకయిత్తు. ఆనాలుమిపంశన్ జ్ఞానాభావాత్ శాస్త్రజ్ఞ శబ్దోక్తుక్కు ప్రపత్తియిల్ విశేషాపరిజ్ఞానమధర్శనెన్ను శొల్లతుకూడుమో? అప్పొళుప్రపత్తియిల్ సామాన్యజ్ఞానశూన్యరుక్కుమ్ విశేషాపరిజ్ఞానవత్త్వాదధికారమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న ప్రకరణబలలబ్ధ విశేషోక్తిపూర్వకమాక పూర్వోక్తార్థత్తై యుపసంహరిక్కిరార్. ఇప్పడియాకైయాలే ఇతి.

సా.ప్ర— హేతు ప్రత్యవస్థోత్పత్తి స్తత్సుకృత విశేషాద్భగవత్ప్రసాదాత్ దేహవియోగ హేతుప్రేమవిశేషోత్పత్తి సంభవాత్ తథావిధ స్వపరభక్తివ్యతిరిక్తస్య «చింతయంతీ» త్యాదౌదర్శనాచ్చనాధికారత్వానుపపత్తిరిత్యభిప్రాయేణాహ. ఇతు శిలర్క్కిత్యాదినా. ఏవం చాజ్ఞ సర్వజ్ఞ భక్తానాం ప్రపత్త్యధికారిత్వమకించనత్వాదేవ త్యవిద్యాగతి పరిబృంహితత్వజ్ఞానాద్భక్తి భూమ్నావా అనన్యగతిమ విదుషామిత్యాకై... శాఙ్గమ్యత ఇత్యాహ - ఇప్పడి యాకైయాలిత్యాదినా. «గతిగర్భమ్యాద్వా సోహరిర్నిజితం తాపన్యాయుషనో

సా.వి— పురుషస్య దేహవియోగ హేతు ప్రీత్యవస్థోత్పత్తి స్తద్యత్సుకృత విశేషాద్భగవత్ప్రసాదాద్భవతి. దేహవియోగ హేతుభూత ప్రీత్యవస్థా విశేషస్య భక్తి యోగాభావేపి «చింతయంతీ» త్యాదౌ దర్శనాత్సంభవంత్యేవేత్యభిప్రాయేణాహ - ఇతుశిలర్క్కితి- కట్టళైప్పట్ట, సాధనతయా శాస్త్రవిహితేత్యర్థః. శ్లోకః «చింతయంతీ జగత్సూతిం పరబ్రహ్మ స్వరూపిణమ్। నిరుచ్ఛ్వాసతయా ముక్తిం గతాన్యా గోపకన్యకా» ఫలితార్థమాహ. ఇప్పడి యాకైయాలితి. ఉపాయాంతరత్తిల్ అజ్ఞరాయ్ ఇవ్వుపాయత్తిల్ సముదాయజ్ఞానమాత్రముడైయరాయిరుప్పార్కు మితి ప్రథమ పాదార్థ ఏకోధికారో దర్శితః - ఉపాయాంతరత్తిలిత్యారభ్య ఇల్లాతార్క్కు మిత్యంతేన ద్వితీయ పాదార్థ ఏకాధికారో దర్శితః - ఇవైయిరణ్డుమిత్యారభ్య ఆర్త్యతిశయముడైయార్క్కు మిత్యంతేన ఉత్తరార్ధార్థ ఏకోధికారో దర్శిత ఇతి ధ్యేయం- ప్రపత్తియిలే యధికారాం

సా.సం— కట్టళైప్పట్ట, సాధనభక్తి లక్షణ లక్షితి - ఇత్థముక్తార్థ కేవలం శరణ మిత్యాది ప్రాక్తాధికార భేద ఫలితార్థాన్ నిష్కృష్య దర్శయతి. ఇప్పడి యాకైయాలిత్యాదినా. ఉక్తవిధ

మూ— ఇవ్విళంబాక్షమనుమ్ తాఙ్గనినైత్తకాలత్తిలే ఫలమ్పెఱుకైక్కు ఉపాయాంతర రహితర్ ఆన ప్రకారత్తై నినైత్తు "జగతిగతిమన్యామవిదుషా" ఎన్ఱారిఱే

సా. దీ— మిల్లైయెన్నుకిఱత్తు - ఇవ్విళంబాక్షమనుమ్ భక్త్యాదిశక్తరానార్ యోల్ అకించనత్వమెజ్గనె? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విళంబాక్షమనుమ్ ఇన్ను - ఇవ్వకించనాధికారస్య సూచకం జగతిగతిమన్యామవిదుషా మెన్ఱతె న్ఱారావ్ . ఇప్రకారత్తైయెన్ను - జ్ఞానవిశ్వాసమాంద్యమిల్లా యోశిత్ వ్యాసాదికళుపాసన త్తిలిళి న్తకుఱు-

సా. స్వా— అనాలుమ్ భక్తియోగశక్తరాయిరున్తాలుమ్ విళంబాక్షమనాకిలవనుమ్ ప్రపత్త్యధికారి ఎన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? గురులఘువికల్పానుపపత్త్యా గురూపాయాంతర రహితవన్నో ప్రపత్త్యధికారీ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విళంబాక్షమనుమ్ తానితి - ఇప్పడి వచనార్థమాక లివ్వచనోపబృంహణ శ్లోకత్తిలే స్వభక్తిభూమ్నా ఎన్ఱు విళంబాక్షమనై చ్చొల్లి జగతిగతిమన్యామవిదుషా ఎన్ఱు శొల్లుకిఱతు వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో? ఇతుతవిర అధికారాంతర మిల్లైయే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్రకారత్తైయితి. స్వభక్తిభూమ్నా, త్వరయా. గతిమన్యామవిదుషాం, స్వాభీష్టకాలే ఉపాయాంతరరహితానామెన్ఱపడి - ఇప్పడియాన వ్యాసాదికళ్ త్వరయా ప్రపత్తియిలే ఇఴియాతే ఇరుప్పానేన్? ఎన్న

సా. ప్ర— రహస్యం వ్యాజహ్రే సకిల భగవాన్ శౌనకమునిః, ఇతి విఖ్యాత ఇత్యస్య శేషః. గతిమన్యామవిదుషా మిత్యుక్తప్రకారేణ స్వాభీష్టసాధనాంతరజ్ఞానశూన్యానా మిత్యర్థః - ఏవంచవ్యాసాదయో నజ్ఞానవిశ్వాసమాంద్యాదినా భక్తియోగనిష్ఠాః - కింతు ప్రపత్త్యనధికారిత్వాదేవ భక్తినిష్ఠా ఇత్యాహ -

సా - వి — ప్రవేశస్యాసి దిత్యర్థః - నను స్వభక్తిభూమ్నా జగతిగతిమన్యామవిదుషా మిత్యత్ర అన్యాంగతిమవిదుషా మిత్యయమంశః అధికారత్రయే అకించన్యరూపతాం ప్రతిపాదయితుముపాత్తః. తతశ్చ త్రయాణాం ప్రత్యేకమన్వేతి. తథాచ ప్రథమాధికారే అజ్ఞాతత్వాత్ అన్యాంగతిం నజానాతి. గత్యంతరం నాస్తీతి మనుతే. ద్వితీయేతు భగవతఏవ రక్షకత్వమితి జ్ఞానవత్తయా అన్యాంగతిః సిద్ధోపాయాంతరం నాస్తీతి జానాతీతియుక్తం. తృతీయపక్షే ఉపాయాంతరజ్ఞానవత్త్వాచ్ఛక్తత్వాచ్చ విళంబాక్షమత్వమాత్రేణ కథముపాయాంతరాభావ జ్ఞానరూపాకించన్య ప్రతిపాదనమిత్యత్రాహ - ఇవ్విళంబాక్షమనుమితి- స్వాభిలషిత శీఘ్రఫల ప్రాపకోపాయాంతరం నాస్తీతి జ్ఞానసంభవాదాకించన్య ప్రతిపాదనమితిభావః. "గతిగమ్యశ్చాసౌ హరిరితి జితంతాస్తుయమునో రహస్యం వ్యాజహ్రే సకిల భగవాన్ శౌనకమునిః, ఇతి విఖ్యాత ఇతిశ్లోకస్యోత్తరార్ధం. ఇత్థం చోపాయాంతరజ్ఞానవతాం శక్తానాం విళంబాక్షమాణాం

సా. సం— ప్రమాణ సంప్రదాయావిరుద్ధోపపన్నార్థకత్వాద్వచనయోరిత్యర్థః- అజ్ఞరాయ్ ఇత్యాదినా అజ్ఞానామిత్యంశస్య, తెళివుడైయాలు మిత్యాదినా విజానతామిత్యంశస్య, ఇవ్వైయురణ్డుమిత్యాదినా తితీక్షతామిత్యంశస్యచ ఫలితార్థ ఉక్తః. అజ్ఞాశక్తయోరేనస్సువ్యక్తేఽపి నను. జ్ఞానశక్తిమతో విళంబాక్షమస్యాపి కథమిత్యత్రాహ - ఇవ్వితి. అయమేవాధికారీ జగతిగతిమిత్యుక్త ఇత్యాహ - ఇప్రకారత్తైయితి. యదా ఉపాయాంతరాణాం జ్ఞానశక్తిమానపి విళంబాక్షమస్సన్ ప్రపత్తిమవలంబతే - తదా ప్రపత్తౌ జ్ఞానవిశ్వాసపూర్ణః స్వాభిమతఫలముపాయానంతర్య్యవలంబతే - అతో జ్ఞానాం మందవిశ్వాసానాంచ భక్త్యాదావధికార ఇతి ప్రకాశితం,

మూ — వ్యాసాదికళ్ అధికారి పురుషర్ కళాకైయాలే వేదాంత విహితమాయ్, ఉపాయాంతర శక్తరుమాయి రుప్పార్ కళాకైయాల్ ఉపాసన తిరిథినార్కళ్ - అల్లతుజ్ఞానమాంద్యనాతిల్, విశ్వాసమాంద్యమాలిల్ ఉదాయిథినార్కళత్తు - అశక్తస్యాతి కృచ్ఛ్రేషు.

సా. దీ — హేతువేతు ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్ - వ్యాసాదికళైన్ను పెడక్కి ఉపాయాంతరాశక్తి విలంబాక్షమత్వరూప ప్రపత్త్యధికార మిల్లామైయాలెన్ను కరుత్తు - శంకితమాన హేత్వంతరత్తై కళప్పిక్కిఱార్ - అల్లతిత్యాదియాల్ - ఆనాల్ "నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యా దుపాయాంతరమిష్యతే", ఎన్ఱవచనమ్ విరోధియాతో? పురుషనుక్కు ఉపాయాంతర ప్రవృత్తియెల్లామ్ బుద్ధిదౌర్బల్యకృతమెన్ఱిరే ఇవ్వచనత్తుక్కర్థమ్ - ఆకైయాల్ వ్యాసాదికళుమ్ బుద్ధిదౌర్బల్యత్తాలే భక్తియిలిథినార్కళో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అశక్తస్యేత్యాది - ఇత్తుగత్తై నరశబ్దమశక్తపరమ్ - అశక్తనాయిరున్ను ఉపాయాంతరత్తిల్ ప్రవృత్తిక్కుమాకిల తు బుద్ధిదౌర్బల్యకృతమెన్ను ఇవ్వచనత్తుక్కర్థమెన్ఱపడి. అశక్తస్యేతిశ్లోకత్తిల్ లఘుత్వాగస్యాతి కృచ్ఛ్రేషు ఎన్ఱు ప్రపత్తిలఘుత్వోపాయాంతరకృచ్ఛ్రత్వకథనమ్ ప్రపత్త్యవిశ్వాసోపాయాంతరవిశ్వాసరూపమానబుద్ధిదౌర్బల్య

సా. స్వా — వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - వ్యాసాదికళితి. ఆకైయాల్ ప్రపత్తియిలధికారమిల్లైయెన్ఱపడి - శక్తరాయిరున్నాలుమ్ విశ్వాసమాంద్యత్తాలే ఉపాసనత్తిలే ఇథినార్కళెన్నుమ్ శొల్లలామే ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్ . ఆకైయాలితి - విలంబాక్షమతా రూపాధికార మిల్లామైయాలేయెన్ఱపడి - లోకత్తిల్ ప్రపత్త్యుపయుక్తజ్ఞానమిరుక్క చ్చెయ్‌తేయుమ్ విశ్వాసమాంద్యత్తాలే ప్రపత్తియిలిదక్కాణక్కైయాలే వ్యాసాదికళుక్కుమ్ ప్రపత్తిపరిత్యాగత్తుక్కు తువే నిదానమాకలాకాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్. అశక్తస్యేతి - యద్వా, "నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యా దుపాయాంతరమిష్యతే", ఎన్కిఱ వచనమ్ విరోధియాతో ? నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యాత్ విశ్వాసమాంద్యా దుపాయాంతర ప్రవృత్తి రిష్యత ఇతివచనార్థమ్ తోన్ఱుకైయాలే వ్యాసాదికళుక్కుమ్ విశ్వాసమాంద్యత్తాలే ఉపాయాంతరప్రవృత్తియెన్నుశొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్ - అశక్తస్యేతి.

సా. ప్ర — వ్యాసాదికళిత్యాదినా. "నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యా దుపాయాంతర మిష్యతే", ఇతి విశ్వాసమాంద్యస్య భక్త్యధికారత్వావగమాల్లోకేచ మహావిశ్వాస శూన్యానాం భక్తావప్యశక్తానాం పరంపరయా భక్తియోగోత్పాదనయోగ్య నామసంకీర్తనాదౌ ప్రవృత్తిదర్శనాచ్చ జ్ఞానవిశ్వాస మాంద్యకృతా భక్తివిషయక ప్రవృత్తిర్వ్యాసాదీనామస్త్వితి శంకాయుక్తం - తథాచ వ్యాసాదిష్వప్యేవ మేవాస్త్విత్యత్రాహ - అశక్తస్యేత్యాదినా -

సా. వి — భక్త్యావధికార ఇతి వ్యాసాదయో భక్తౌ ప్రవిష్టా ఇత్యాహ - వ్యాసాదికళితి - నను "నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యా దుపాయాంతర మిష్యతే", ఇతి విశ్వాస మాంద్యస్య భక్త్యధికారత్వావగమాద్వ్యాసాదీనాం విశ్వాస మాంద్యాదేవ భక్తౌ ప్రవృత్తిః కిన్న స్యాత్, లోకేచ మహావిశ్వాస శూన్యానాం భక్తావప్యశక్తానాం పరంపరయా భక్తియోగోత్పాదక నామ కీర్తనాదౌ ప్రవృత్తిదర్శనాచ్చ విశ్వాస మాంద్యమపి భక్త్యధికార ఇత్యాశంక్యాహ - అశక్తస్యేతి. అతికృచ్ఛ్రేషు, అతిదుష్కరేషు భక్త్యాదిషు .

సా. సం — ప్రతివక్తి - వ్యాసాదికళిత్యాదినా. తర్హి "నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యాదుపాయాంతరమిష్యతే", ఇతి వచనం నిర్విషయం స్యాదిత్యత్రాహ- అశక్తస్యేతి. అతికృచ్ఛ్రేషు, అత్యంతదుష్కరేషు భక్త్యాదిషు.

మూ—దురాశాదార్ఢ్యశాలినః । కస్యచిద్బుద్ధిదౌర్బల్యం లఘుత్యాగస్య కారణమ్ ॥ తత్ర ప్రపత్త్యనర్హాణామన్యదిత్యపి యుజ్యతే । వ్యాసాదిషు తు నైవైషా నీతిస్సంశయధామసు ॥

సా-దీ—సూచనార్థకమ్ - ఉపాయాంతరేష్వశక్తస్య అథాపి తత్ర దురాశాదార్ఢ్యశాలినః కస్యచిత్, మందబుద్ధేః పురుషస్య. లఘోః, ప్రపత్తేః త్యాగే. బుద్ధిదౌర్బల్యమ్, జ్ఞాన విశ్వాసమాంద్యం కారణం భవతి. తత్రేతి- ప్రపత్త్యనర్హాణాం భక్త్యాదిషు ప్రవృత్తిర్భవతీతీదం తత్రోక్తప్రకారేణ బుద్ధిదౌర్బల్య వశాదియుజ్యతే- ఏషానీతిః, అయంన్యాయః. సంశయధామసు, సంశయధామత్వాత్పరిపూర్ణజ్ఞానవిశ్వాసేష్వితి భావః;

సా-స్వా—అతికృచ్ఛ్రేష్వుపాయాంతరేష్వశక్తస్య ఫలే దురాశాదార్ఢ్యశాలినః కస్యచిత్పుంసః, లఘోః, ప్రపత్తేః. త్యాగస్య బుద్ధిదౌర్బల్యం విశ్వాసమాంద్యం కారణం, ఇతి హాలే వచనలిఙ్ నరశబ్దమశక్తపరతయా న్యస్తకమస్తు - అశక్తః లఘుత్యాగమ్ పరిత్యజేన్నానాకిల్ విశ్వాసమాంద్యమనుజ్ఞాన్ కారణమస్తపడి - తత్ర విశ్వాసమాంద్యే సతీతి శేషః - ప్రపత్త్యనర్హాణామన్యత్, ఉపాయాంతరమితీదమపి యుజ్యతే. పరేషాం సంశయధామసు వ్యాసాదిషు తు ఏషా రీతిః, విశ్వాసమాంద్యాల్లఘుత్యాగ ఇతి నీతిః, న్యాయః- నయుజ్యతే.

సా-ప్ర—తత్ర ప్రపత్త్యనర్హాణామిత్యాది- తత్ర, ఉపాయాంతరాశక్తేషు. విశ్వాసమాంద్యాత్ప్రపత్తావప్యనధికారిణాం. అన్యత్, పరంపరయోపాయాంతరోపకారకం నామ సంకీర్తనాదికమేవ యుజ్యత ఇత్యర్థః. “నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాత్” ఇత్యాదేర్భరన్యాసత్యాగిషు త్యాగహేతు ప్రదర్శనపరత్వేన భక్తియోగి విశ్వాసమాంద్యాధికారత్వ జ్ఞాపనపరత్వాభావాత్సర్వజ్ఞతయా విశ్వాసాధిక్యవత్సు వ్యాసాదిషు

సా-వి—దురాశాదార్ఢ్యశాలినః, భక్త్యాదినైవ ముక్తిం సాధయామి నాన్యముపాయాంతరమస్తీతి బుద్ధిర్దురాశా. తస్యాః దార్ఢ్యం, ఆప్తవచనైరనపనేయత్వం తచ్ఛాలినః. కస్యచిన్నరస్య, మందబుద్ధేః. బుద్ధిదౌర్బల్యం, విశ్వాసమాంద్యం- లఘుత్యాగస్య, ప్రపత్తిత్యాగస్య కారణం భవతి. “నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాదుపాయాంతరమిష్యతే” ఇత్యస్యైతదేవ తాత్పర్యం - నతు విశ్వాసమాంద్యే- మహావిశ్వాసరూపాంగవైగుణ్యేన ప్రపత్త్యనధికారిణో భక్తియోగాదౌ భక్త్యుపయోగి నామకీర్తనాదౌ చ ప్రవృత్తిర్భవతీతి. తథా చ విశ్వాసమాంద్యం ప్రపత్తిత్యాగకారణం - నతు భక్త్యధికార ఇతి భావః. ఇయం నీతిః రన్యేష్వేవ నసర్వజ్ఞేషు మహావిశ్వాసవత్సు వ్యాసాదిష్విత్యాహ - తత్ర ప్రపత్త్యనర్హాణామితి- తత్ర, ఉపాయాంతరాశక్తేషు. ప్రపత్త్యనర్హాణాం విశ్వాసమాంద్యాత్ప్రపత్త్యయోగ్యానామన్యన్నామకీర్తనాదికం వ్యాసాదిష్వితి దుర్బల

సా-సం—దురాశా, భక్త్యాదినైవ ముక్తిం సాధయామీతి దుస్తర్వ్యాపారనిర్వహణాభినివేశః. తస్య దార్ఢ్యం, ఆప్తవచనైరప్యప్రకంప్యత్వం- తచ్ఛాలినః, అశక్తస్య కస్యచిన్నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యం లఘూపాయవిషయకవిశ్వాసమాంద్యం లఘూపాయత్యాగేన గురూపాయపరిగ్రహే బీజమిత్యర్థః నరస్యేతి శ్లోకస్య చ భరన్యాసంత్యక్తవతామాధునికానాం త్యాగహేతు బుద్ధిదౌర్బల్యమితి అంతరా ప్రాసంగికం కించిదాహ. తత్రేతి- తత్ర, ఉపాయాంతరాశక్తేషు. బుద్ధిదౌర్బల్యస్య లఘుత్యాగం ప్రతి కారణత్వే సిద్ధే సతి ప్రపత్త్యనర్హాణాం భక్త్యయోగ్యత్వమశక్త్యైవ సిద్ధమ్ - బుద్ధిదౌర్బల్యాత్ప్రపత్తావప్యనర్హాణాం. అన్యత్, పరమ్పరయా భక్త్యాదికారణం నామకీర్తనాదికమిత్యపి యుజ్యతే - తర్హి వ్యాసాదిష్వపి లఘుత్యాగే తదేవ బీజం స్యాదిత్యత్రాహ. వ్యాసాదిష్వితి - మహావిశ్వాసాదిమాంద్య ప్రముక్తా ప్రపత్తావప్రవృత్తిరితి నీతిర్నయుక్తా- సంశయధామసు, తేషాం

మూ— ఇప్పడి ఉపాసన ప్రపదనఙ్గళిల్ అధికారమ్ వ్యవస్థితమాకైయాల్ ఇరణ్డుశాస్త్రముమ్ సప్రయోజనమ్. ఇరణ్డధికారికళుక్కుమ్ స్వధర్మత్తిల్ ప్రతిపత్తివైషమ్యమేయుళ్ళతు. ప్రపన్ననుక్కుక్ కోలిన ఫలత్తై ఎప్పత్త వేరొన్ఱై అనుష్ఠిక్కిల్ బ్రహ్మాస్త్రబన్ధన్యాయత్తాలే విరోధముణ్డానాలుమ్ స్వయం ప్రయోజనమాకవాతల్, భగవద్భాగవతసమృద్ధ్యాదఫలాన్తరత్తై ఎప్పత్తవాతల్ వేణ్డాన్ఱై అనుష్ఠిత్తాల్ విరోధమిల్లై.

సా.దీ— ఉపాసన ప్రపదనఙ్గళుక్కు శక్తాశక్తాది భేదేన అధికారవ్యవస్థితత్వత్తై ఎనిగమిక్కిఱార్ - ఇప్పడీత్యాదియాల్ - ఇవ్వశక్తాశక్తాధికారపక్షత్తిల్ స్వధర్మత్యాగమ్ విధిక్కప్పడామైయాల్ త్యాగపక్షోక్తదోషమిల్లైయెన్కిఱార్ - ఇరణ్డధికారికళుక్కుమిత్యాదియాల్ - స్వయమ్ప్రయోజనత్వే నాఙ్గత్వేనచ ప్రతిపత్తివైషమ్యమ్. నను ప్రపన్ననుక్కు వేరొన్ఱై అనుష్ఠిక్కిల్ బ్రహ్మాస్త్రన్యాయాత్ ప్రచ్యుతి వారాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రపన్ననుక్కెన్ఱు తుడఙ్గి - అనన్తరముపాయత్వబుద్ధిత్యాగపక్షత్తై ఎ

సా.స్వా— కుతః? సంశయఘటితయా విశ్వాసమాన్ద్యాభావాదితి భావః. ఇప్పడిత్యాగవిధిపక్షత్తిల్ దూషణప్రసక్త్యనుప్రసక్త్యా భక్తిప్రపత్త్యధికారివ్యవస్థై పణ్ణియుమ్ అత్పక్షత్తిలుమ్ శాస్త్రనైరర్థక్యమ్ ప్రసఙ్గియాతో? ఎన్కిఱ శఙ్కైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డు ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడీతి - ప్రపన్న విషయత్తిల్ వర్ణాశ్రమధర్మమఙ్గమల్లామైయాలే శాస్త్రవైయర్థ్యమిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇరణ్డీతి - త్యాగవిధియిల్లామైయాలే ఏకాధికారికళుక్కఙ్గత్వబుద్ధియుమ్, ఇతరాధికారిక్కు కైఙ్కర్యబుద్ధియుమెన్ఱపడి. ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు స్వధర్మానుష్ఠానముణ్డాకిలుపాయాన్తరస్పర్శప్రసక్త్యా బ్రహ్మాస్త్రన్యాయమ్ విరోధియాతో? నిత్యనైమిత్తికకర్మముపాయత్వబుద్ధియన్ఱిక్కే కైఙ్కర్యబుద్ధ్యా ఽనుష్ఠేయమాకైయాల్ విరోధమిల్లైయెన్ఱిలప్పోతు కామ్యకర్మముమ్ ప్రసఙ్గియాతో? కామ్యాకరణత్తిల్ ప్రత్యవాయమిల్లామైయాలే తత్కరణప్రసఙ్గమిల్లైయెన్ఱిలప్పోతు భగవద్భాగవతసమృద్ధ్యర్థకర్మకరణముమ్ ప్రసఙ్గియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ప్రపన్ననుక్కితి - స్వర్గాద్యర్థకామ్యం స్వరూపవిరుద్ధమాకైయాలతు

సా.ప్ర— దుర్బల బుద్ధిత్యాగకల్పనమనుచితమితి భావః. ఏవఞ్చ భక్తిప్రపత్త్యోశ్శక్తాశక్తాధికారత్వేన నకస్యాపి శాస్త్రస్య అప్రామాణ్యప్రసఙ్గ ఇతి దర్శయన్ ప్రపన్నానుష్ఠానేషు నిత్యనైమిత్తికేషు భగవద్భాగవతకైఙ్కర్యాత్మకత్వరూపం భక్తానుష్ఠేయాద్వైశిష్ట్యమప్యాహ - ఇప్పడి ఉపాసనేత్యాదినా - యద్యప్యేవం

సా.వి— బుద్ధిషు కల్ప్యన్యాయో వ్యాసాదిష్వనుచితమితి భావః - ప్రతిపత్తివైషమ్యమితి. భక్తానాం స్వధర్మేష్వఙ్గత్వబుద్ధిః ప్రపన్నానాం స్వయం ప్రయోజనత్వబుద్ధిరితి వైషమ్యమితి భావః - తదేవ విశదయతి - ప్రపన్ననుక్కు ఇతి.

సా.స— విశ్వాసోదయప్రతిబన్ధకశఙ్కాపఞ్చకనివర్తకతయా స్వాత్మని సంశయాత్మకబుద్ధిదౌర్బల్యరహితే ష్విత్యర్థః. ఇయతా భక్త్యాది స్వరూపత్యాగవిధిపక్షాత్ త్వత్పక్షస్య కోవిశేష ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడీతి - పరపక్షేతు గురుశాస్త్రం నిరర్థకమేవేతి భావః - అథ స్వవర్ణాశ్రమాద్యనుగుణశక్యసర్వధర్మత్యాగవిధిపక్షాపేక్షయాపి స్వపక్షస్య వైషమ్యమాహ - ఇరణ్డితి - ఉపాసకస్య విద్యాఙ్గత్వేన ప్రపన్నస్య తు భోగ్యతమస్వామ్యాజ్ఞానుపాలనకైఙ్కర్యత్వేనేతి ప్రతిపత్తివైషమ్యమేవ నస్వరూపత్యాగ తదత్యాగకృతమితి భావః - తథాహి కైఙ్కర్యత్వేన కామ్యమపి కర్మ ప్రపన్నస్యానుష్ఠేయం స్యాత్ తథా హి సాధనాన్తరాసఙ్గత్వభఙ్గ ఇత్యత్రాహ - ప్రపన్ననుక్కితి - భగవత్సమృద్ధిః, తదుపభోగోపకరణసమృద్ధిః - భాగవతసమృద్ధిసు

మూ— ఇప్పడి స్వరూపత్యాగమ్ కూడా తోన్ఱినాలుమ్ ఉపాయత్వ బుద్ధిత్యాగమ్ పణ్ణుకై పరిత్య జ్యవుక్కు ప్పొరుళాగాలో వెన్నిల్ ?

సా-దీ— యుపత్తేశిక్కిరార్- ఇప్పడిస్వరూపేత్యాదియాల్- ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-

సా.స్వా—ప్రసంగియాతు.భగవద్భాగవతసమృద్ధ్యర్థకర్మమ్ స్వరూపానుగుణమాకైయాలేదోషమిల్లై ఎన్ఱు స్థుకరుత్తు- అనాలుమ్ స్వరూపత్యాగవిధి కూడావిట్టాలుమ్ ధర్మేషూపాయత్వ బుద్ధిత్యాగమ్ పరిత్యజ్యవి నిటూరతుక్కు పొరుళాక లాకాతో ? సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యఎన్ఱు బుద్ధిత్యాగమ్ తోత్తవిల్లైయే ? ఎన్నిల్ ఉపాయతాం పరిత్యజ్యేత్యాదికళిలే బుద్ధిత్యాగ మర్థమానాప్పోలే ఇజ్‌గుమ్ బుద్ధిత్యాగ పరత్వమ్ కూడ లామే? ఎన్కిర' వభిప్రాయత్తాలేశంకిక్కిరార్- ఇప్పడిఇతి- ఉపాయతాంపరిత్యజ్యేత్యాదివైషమ్యకథనపూర్వక

సా.ప్ర—సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగో నవిధేయః.తథాపితేషూపాయత్వబుద్ధిత్యాగోవిధేయో స్త్వితిశంకామ నూద్య ‹‹అవిప్లవాయధర్మాణాం,,మిత్యారభ్య ‹‹ఉపాయత్వగ్రహంతత్ర వర్జయే న్మనసాసుధీ,,రిత్యుక్తోత్త రకృత్యేషూపాయత్వ బుద్ధిత్యాగో త్రాపి విధీయత ఇతి కిముచ్యతే? ఉతసర్వేషాం ధర్మాణా ముపాయత్వ బుద్ధిత్యాగో భరన్యాసాంగతయా విధీయత ఇత్యుచ్యత ఇతివికల్ప్య ప్రథమకల్పస్య శ్లోకే వివక్షానుపపత్తిం ప్రదర్శ్యద్వితీయేపి కిమనుపాయేషూపాయత్వబుద్ధిత్యాగోంగతయావిధీయతే? ఉతఉపాయేష్వితివికల్ప్య ప్రథమే అప్రసక్త ప్రతిషేధత్వం ద్వితీయేప్యశక్యానుష్ఠానే షూపాయత్వ బుద్ధిత్యాగస్యా ప్యుక్తదోషగ్రస్త త్వాదనుష్ఠీయ మానేషూపాయత్వ బుద్ధిత్యాగస్యాంగత్వ విధిత్వస్యావశ్య వక్తవ్యత్వాత్తస్మిన్ పక్షే ఉపా యాంతర స్వరూపాంగకత్వస్య భరన్యాసే ఫలితత్వాత్తైంకర్య రూపోత్తరకృత్యా సిద్ధిం నైరపేక్ష్యా సిద్ధి

సా-వి— నను స్వరూపత్యాగస్యాయుక్తత్వేపి ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగస్య ‹‹సంగం త్యక్త్వాఫలంచైవ సత్యాగ స్సాత్త్వికో మత,, ఇతి. ‹‹ఏతాన్యపిచ కర్మాణి సంగం త్యక్త్వా ఫలానిచ। కర్తవ్యానీతి మేపార్థ నిశ్చితం మతముత్తమ,,మిత్యాదినా విహితత్వాత్సర్వధర్మేషూపాయత్వ బుద్ధిం పరిత్యజ్యేత్యర్థః స్వీక్రియతామితి ఉపాయత్వ బుద్ధి త్యాగ పక్షం శంకతే- ఇప్పడి స్వరూపేతి . కూడా తోన్ఱి నాల్, అయుక్తశ్చేత్. ఉపాయత్వ బుద్ధి త్యాగమ్ పణ్ణుకై, ఉపాయత్వ బుద్ధిత్యాగః. పొరుళానా లో వెన్నిల్, అర్థఃకిన్న స్యాదితి శంకార్థః- ఉత్తరకృత్యే షూపాయత్వ బుద్ధి త్యాగోయుక్తః - తథాహి సతి స్వయంప్రయోజనత్వ బుద్ధేః-నచేవం వాక్యముత్తర కృత్యగోచరం. ఉపాయదశాయామేవహి పూర్వ కాలార్థకేన ల్యప్ప్రత్యయేనోపాయత్వ బుద్ధి త్యాగో విధీయతే - తత్రోపాయభూతానామేవ సర్వధ ర్మాణా మనుష్ఠీయతయా ప్రాప్తానా ముపాయత్వ బుద్ధిత్యాగః కార్యఇతి సర్వధర్మాణాంప్రపత్త్యంగత్వేనానుష్ఠానస్య అవశ్యకతా ఉత్తరకృత్యవిషయకోపాయత్వ బుద్ధిత్యాగాసిద్ధ్యాచోత్తరకృత్యేషుస్వయం ప్రయోజనత్వరూపకైంకర్యోచ్ఛేదః,ప్రపత్తే నైరపేక్ష్యసిద్ధాంతభంగః, అకించనాధికారిభంగశ్చేత్యేతాన్

సా.సం— భగవత్కైంకర్యోపకరణానాం జ్ఞానభక్త్యాదేశ్చసమృద్ధిః- అవశబ్దేనస్వస్యభక్తిజ్ఞానాభివృద్ధిస్స్వం గృహ్యతే. ఇత్థం స్వరూపత్యాగ విధిపక్షోదూషితః. అథోపాయత్వ బుద్ధిత్యాగ విధిపక్షం దూషయితు మారభతే- ఇప్పడీత్యాదినా- ‹‹ఉపాయతాం పరిత్యజ్య న్యసేద్దేవేతుతామఘీ,, రిత్యాది వద్యుపపత్తిసిద్ధత్వాత్

సూ— ప్రపన్నునుక్కు ఉత్తరకృత్య గోచరఙ్గళాన వాక్యఙ్గళిల్ ఉపాయ బుద్ధి త్యాగమ్ విధిక్కైర విడమ్ ఉచితమ్. ఇవై గు ఉత్తర కృత్య పర మన్ఱిక్కే ఉపాయ విధాయక మ ఱుక్కైరఇవ్వాక్య త్తిల్ చొల్లుకైయాలే ఇప్పుద్ధి త్యాగ పూర్వక మాన ధర్మ స్వరూపమ్ ప్రపత్తిక్కు అఙ్గ మాక అనుష్ఠేయ మెన్ఱు ఫలిక్కై యాల్ స్వయం ప్రయోజన మాన కేవల కైంకర్యమ్ ఉత్తర కృత్య మెన్కిర మతమ్ సిద్ధియాతు. ఇవ్వుపాయత్తుక్కు చ్చొల్లుకిర ధర్మాన్తర నైరపేక్ష్యము జ్ఞాపైయాతు. ఇవ్వుపాయమ్ ఆకించనాధి కారమన్ఱి క్కే యొన్ఱుమామ్. ఎఙ్ఙనే యెన్నిల్? ఉపాయమల్లాతవత్తిల్ ఉపాయ బుద్ధి త్యాగమ్ ఇవై గు విధికావేణ్డా — ఉపాయమానవత్తిల్ ఉపాయ బుద్ధి త్యాగమన్ఱి అనుష్ఠిక్కైయావతు పట్టియ ఉపాసనాదికళిల్ నిలై యామ్.

సా. దీ: ప్రపన్నునుక్కిత్యాదియాలే ఉత్తరకృత్యవాక్యఙ్గళిల్ ఉపాయబుద్ధియైవిట్టు త్తాల్ ఫలరూపేణానుష్ఠిక్కైసిద్ధమామ్ - ధర్మఙ్గళిల్ ఉపాయత్వబుద్ధియైత్తవిర్న్తు ప్రపత్తియై అనుష్ఠిక్కక్కడవతెన్నాల్ స్వరూపేణ ధర్మఙ్గళ్ ప్రపత్త్యఙ్గత్వేన ఫలిక్కుమెన్ఱపడి. అనిష్టాన్తరఙ్గళుమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్కిరార్ ఇవ్వుపాయత్తుక్కిత్యాది వాక్యద్వయత్తాల్. ఇత్తై ద్రఢయుపపాదిక్కిరార్. ఎఙ్ఙనేయెన్నిలిత్యాదియాల్ - ప్రాగుక్తోపాసనాది కళిల్ నిలైయామెన్ఱతు ఉపాసకనుక్కుమ్ ప్రపన్నునుక్కుమ్ అనుష్ఠాన భేదమిల్లైయామెన్ఱపడి ఉపాసనత్తిలుమ్ ఉపాసనముమ్ అఙ్గ తేవ

సా. స్వా— మ్మత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రపన్నునుక్కిత్యాది - ఉత్తరకృత్య ఙ్గళిలే ఉపాయత్వబుద్ధియై విడేన్నాల్ ఫలరూపేణానుష్ఠానమ్ ఫలిక్కుమ్. ధర్మఙ్గళితే ఉపా యత్వ బుద్ధియైవిట్టు ప్రపత్తియై యనుష్ఠిక్కక్కడవా మెన్నాల్ ధర్మాణా మంగత్వమ్ సిద్ధ మెన్ఱుకరుత్తు - ఉపాయత్వ బుద్ధిత్యాగవిశిష్ట తాత్కాలిక ధర్మమ్ ప్రపత్త్యంగమానాల్ బాధకమిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వుపాయత్తుక్కిని. ప్రపత్తేర్న చిదప్యేవం పరాపేక్షా నవిద్యత,, ఇత్యుక్త నైరపేక్ష్యమెన్ఱపడి - అన్త వచనముమ్ ఉత్తర కాలీనధర్మ నైర పేక్ష్యపర మానాలో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వుపాయమిని. ఉపాయత్వబుద్ధిత్యాగము క తా కాలిక సంధ్యాదిధర్మ మంగమానాలుమ్ ఉపాయాన్తర రాహిత్యరూపా కించన్యాధికార విరోధమిల్లై గ! ఎన్నుశంకిక్కిరార్. ఎఙ్ఙనే యెన్నిలిని. ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాయమితి. గ్రహియేని - పూర్వోక్త

సా. ప్ర— మకించనాధికారత్వాసిద్ధింస్వోక్తివిరోధంవిప్ర యోజనాంగాంగిభావవ్యప దేశ మైపరిత్యంబాహ. ఇప్పడిస్వరూపత్యాగ మూర్డాలో ప్రపన్నానుమిత్యాదినా-

సా. వి— శేషానాహ - ప్రపన్నునుక్కు త్తరకృత్యేత్యాదినా- విత దేవోపపాదయతి ఎఙ్ఙనే యన్నిలితి. ఉపాయ మల్లాతేతి. ఉపాయ బుద్ధేరప్రాప్త్యా త్యాగోనవిధేయ ఇతిభావః. పట్టియ ఉపాసనాదికళిల్ నిలైయామ్,

సా. సం— ప్రామేణ విధిక్కిర విడమిత్యుక్తం. ఉచితమితి. నచాత్ర తస్య నాత్యక త్యాగరూప త్వ ఇతిభావః. అత్ర బుద్ధిత్యాగే విధ్యనౌచిత్య మనేకబాధక ప్రదర్శన ముఖేనాహ - ఇతి. ఉపాయ విధాయక వాక్యస్థస్య మాత్రేణ ధర్మాణాం కథ మంగత్వసిద్ధి రితి చేదత్ర . ధర్మగోచర బుద్ధిత్యాగస్య ప్రపత్త్యంగ త్వం ధర్మాణా మంగత్వం వినాఽనుపపన్నమితి. అతఏవ ఫలిక్కైయాలిత్యుక్తిః. సిద్ధియాదితి. బుద్ధి త్యాగపూర్వకోత్తరకృత్యస్య త్యాగత్వాపత్తేరిత్యభావః. అకించనాధికారస్వభంగరూపంబాధకంవికల్పముఖేనదర్శయతి. ఎఙ్ఙనే యెన్నిలితి. ఇవై గు ఉపాయవిధాయక ఇత్యర్థః నహ్యయముత్తరకృత్యపర ఇతిభావః. విధిక్కవేణ్డా ఇతి బుద్ధిత్యాగవిధేరనపేక్షితత్వాద్బుద్ధేరప్రాప్తతయాఽప్రసక్తప్రతిషేధాపాతాచ్చేతిభావః. ఉపాయమానేతి.

మూ—ఇబ్బుద్ధుపాయత్వబుద్ధిత్యాగమ్పురుశాకచ్చొల్లుకిరపక్ష త్తిల్ త్యాగవిధిక్కుమ్, అనుష్ఠానవిధిక్కుమ్, అధికారిభేదత్తాలే విరోధమ్ పరిహరిత్తవిడముమ్ అనపేక్షిత వచనమ్. ఇత్తుస్వరూపత్యాగమ్శొల్లుమ్పోదిలిత్తై విరోధప్రసంగముళ్ళతు. ఇప్పడిబుద్ధి విశేషత్యాగపూర్వక కర్మజ్ఞానభక్తికళై ప్రపత్తిక్కు అఙ్గమాక విత్తైయుమ్పక్షత్తిల్ ఉపాసన ప్రపదనఙ్గళుక్కు అంగాంగి వ్యపదేశత్తిల్ మారాట్టమే యుళ్ళతు.

సా-దీ—ప్రపత్తియుమ్ అనుష్ఠేయమ్. ప్రపత్తియిలుమ్ అఙ్గత్వేన భక్త్యాదికళ్ అనుష్ఠేయత్వేన ప్రసక్తఙ్గళామాకైయాల్ శక్తాధికారమే యామన్నై - ఇబ్బుద్ధిత్యాగపక్షత్తిల్ స్వవ్యాఖ్యాన విరోధముమ్ వరుమెన్కిరార్ - ఇద్ గుపాయత్వబుద్ధిత్యాది యాల్. ఇప్పక్షత్తిల్ ధర్మఙ్గళుక్కు స్వరూపత్యాగ విధియిల్లామైయాల్ ప్రపన్నన్ త్యాగాధికారి, ఇతరననుష్ఠానాధికారీయెన్నతు కూడాతెన్నుకరుత్తు - ఇప్పక్షత్తిల్ భక్తిప్రపత్తికళుక్కు అంగాంగి వ్యపదేశ మారాట్టమొழియ వనుష్ఠానత్తిల్ భేదమిల్లై ఎన్కిరార్ - ఇప్పడిబుద్ధిత్యాదియాల్ - వ్యపదేశత్తిల్ మారాట్టమావతు: ఉపాసనత్తిలుపాసన మఙ్గియాయ్ ప్రపత్తి అఙ్గమెన్నప్పడుకై - ప్రపత్తియిల్

సా. స్వా—త్యాగవిధిపక్షత్తిల్ సమర్థనుక్కు త్యాగత్తై విధిక్కవేణ్డుకైయాలాకించన్యాధికారభంగమ్పోలే ఇన్నపక్షత్తిలుముపాయత్వ బుద్ధిత్యాగ విశిష్టోపాసనాద్యంగకత్వమ్ ఫలిక్కైయాలే ఉపాసననిష్ఠయాకైయాలే అకించనాధికార భంగమెన్నపడి - కించ వస్తుత ఉపాయఙ్గళిలే ఉపాయత్వ బుద్ధి త్యాగమాత్ర మంగమాక విధేయమో ? ఉపాయత్వ బుద్ధిత్యాగ విశిష్ట భక్తియోగాద్యంగకత్వమ్ విధేయమో ? ఎన్ఱువికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిల్ స్వవచనవిరోధ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇద్ గితి. ఇత్తు ప్రపత్తి విధాయక చరమశ్లోకమెన్నపడి. అనపేక్షిత వచనత్వత్తై యుపపాదిక్కిరార్ - ఇద్ గితి - ప్రపన్నన్ త్యాగాధికారి , ఇతరననుష్ఠానాధికారియెన్కిరతు కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - ద్వితీయపక్షత్తై నిరాకరిక్కిరార్ . ఇప్పడియితి. భక్తియోగనిష్ఠనుక్కు అంగితయా భక్తియుమ్ అంగతయా ప్రపత్తియు మనుష్ఠేయమాయినాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కు అంగితయా ప్రపత్తియు

సా-వి— పూర్వోక్తోపాసనాది స్థితి రేవస్యాత్ - ఉపాసనాది ధర్మా నుష్ఠానస్య ఆవశ్యకత్వాత్ ప్రపన్నోప్యుపాసక ఏవభవేదిత్యర్థః. తథాచాశక్తాధి కారత్వ భంగ ఇతి భావః . అస్మిన్పక్షే త్యాగా నుష్ఠానయో ర్విషయభేదేన విరోధాభావా త్ప్రపన్న స్త్యాగాధికారీ , ఇతరో నుష్ఠానాధికారీత్యధి కారి భేదేన విరోధ పరిహారః, పరస్పర వ్యాఖ్యాన విరోధశ్చేత్యాహ - ఇత్తుఇతి. అనపేక్షితవచనం, విరోధాభావా త్తాదృశ విభజనం వ్యర్థ మిత్యర్థః. విరోధః కథ మిత్యత్రాహ - ఇత్తుస్వరూపేతి . భక్తి ప్రపత్త్యోర్మధ్యే ప్రపత్త్యంగత్వే భక్తవ్యపదేశ్యః. భక్త్యంగత్వే ప్రపన్న వ్యపదేశ్యః - ఇత్యేతావ న్మాత్రమేవ భేదో నాన్య ఇత్యాహ - ఇప్పడి బుద్ధి విశేషేతి - మారాట్టమ్, వ్యత్యాసః - భక్తేరంగత్వేయథాకథంచిదనుష్ఠాన

సా - సం — బుద్ధి త్యాగస్య ధర్మే ష్వను ష్ఠానాధకత్వా త్పూర్వోపదిష్టోపాసనానుష్ఠాన శక్తిమాన్ ప్రపత్త్యధికారీత్యుక్తం స్యాదిత్యర్థః. ఇహబుద్ధిత్యాగ విధౌ త్యాగానుష్ఠాన విధ్యో ర్విరోధ పరిహారో యస్త్వదుక్తః సోప్యసమంజస స్స్యాదిత్యాహ . ఇద్ గితి - అనపేక్షిత వచనత్వమేవోపపాదయతి. ఇద్ గితి- ఏకవిషయత్వేహి విరోధాత్తత్పరిహారాయ అధికారిభేద కథనమపేక్షితం స్యాదితిభావః. ఉపాయాంతరే ష్వుపాయత్వ బుద్ధిత్యాగోంగ మితిచపక్షం ప్రతిక్షిపతి. ఇప్పడీత్యాదినా. మారాట్టమేఇతి - ప్రపత్తేరకించనాధికారత్వసిద్ధాంతభంగప్రసంగఇతిభావః ఉభయవిధబుద్ధిత్యాగవిధిపక్షేపి.యత్ఫలంపరాభిమతం

—అంగభావత్తిల్ యథాకథంచిదనుష్ఠానమ్ అమైదియెన్నిల్ వైషమ్యముమ్ మందమ్. ‘‘సకలాంగోపసంహారే కామ్యం కర్మ ప్రసిద్ధ్యతి’’ ఎన్ఱుశొల్లప్పట్టది కిడే-అతస్స్వరూపత్యాగోక్త్యా కైంకర్యస్యాపచారతా। ఉపాయత్వమతిత్యాగే తత్స్వరూపాంగతా భవేత్ । సాత్త్వికత్యాగయుక్తానాం ధర్మాణామేవ తదంగతా । నూనం విస్మృత

సా.దీ— ప్రపత్తి అంగియాయ్ భక్తి అంగమెన్నప్పడుక్కై-ఇవర్ఱిడత్తిలుమిరుణ్డుమనుష్ఠేయమెన్ఱుమిడత్తిల్ సివారకరిల్లైయెన్నైరా. నను భక్తియఙ్గియానపోతు పూర్ణానుష్ఠానమ్ వేణుమ్ - ప్రపత్తి కఙ్గమానపోతు యథాకథంచిదనుష్ఠానమమైయుమెన్ఱు వైషమ్యముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- అఙ్గభావత్తిలితి - సకలాంగేతి-కామ్యం కర్మ, ప్రపత్తిరూప కర్మముమ్ కామ్యరూపమాకైయాల్ పూర్ణమానవంగానుష్ఠానత్తాలొళ్ళియ యథాకథంచిదనుష్ఠానత్తాల్ ఫలియాతే పోమెన్నపడి. ఉక్తోపసంహారమ్పణ్ణుకిఱార్- అత ఇతి. స్వరూపత్యాగపక్షత్తిల్ క్రియమాణమాన కర్మత్తుక్కపచారిత్వమ్ ప్రసజ్జిక్కుమ్. ఉపాయత్వబుద్ధిత్యాగపక్షత్తిల్ తత్స్వరూపాంగతా భవేత్. బుద్ధిత్యాగసంస్కృత ధర్మస్వరూపత్తుక్కు ప్రపత్త్యంగత్వమ్ ప్రసజ్జిక్కుమెన్నపడి- బుద్ధిత్యాగపక్షత్తిల్ దూషణాంతరమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- సాత్త్వికేతి- బుద్ధిత్యాగపక్షత్తిల్

సా.స్వా—మంగతయా భక్తియుమనుష్ఠేయమైయాకైయాలివర్ఱుక్కనుష్ఠానవైషమ్యయిల్లై ఎన్నపడి-భక్తి అంగియామ్పోతు పూర్ణానుష్ఠానముమ్, అంగమామ్పోతు యథాకథంచిదనుష్ఠానముమ్ వైషమ్యముమిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అంగభావత్తిలితి - ప్రపత్తి కామ్యమాకైయాలే అంగపూర్తియపేక్షితైయెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాల్ త్యాగవిధిక్కు సాత్త్వికత్యాగయుక్తధర్మాంగకత్వవిధానత్తిలే తాత్పర్యమావాలో? ఎన్న శీతచ్ఛంకైయైయుమ్ పరిహరియానిన్ఱుకొణ్డు ఉక్తార్థత్తై కారికైకళాలే యుపసంహరిక్కిఱార్- అత ఇతి. అతః, ఉక్తయుక్త్యా. స్వరూపత్యాగోక్త్యా కైంకర్యస్యాపచారతా స్యాత్, నిషిద్ధత్వాత్ - ఉపాయత్వబుద్ధిత్యాగవిధౌ తద్యుక్తధర్మస్వరూపాంగతా భవేత్ - తచ్చాకించన్యవిరోధాది దూషణగ్రస్తమితి భావః - సాత్త్వికత్యాగయుక్తధర్మాంగకత్వవిధౌ దూషణమాహ. సాత్త్వికేతి.నను న కాకాదివృత్తాంత

సా.ప్ర— ఏవం సర్వధర్మాణాం స్వరూపత్యాగాంగకత్వే బుద్ధిత్యాగాంగకత్వేచ కైంకర్యస్య నిషిద్ధత్వం ప్రపత్తేరుపాయాంతరాంగకత్వప్రయుక్తస్స్వాధికారత్వభంగశ్చ ప్రధానదోషావిత్యాహ. అత ఇత్యాదినా. నన్వేవం తర్హి ‘‘సంగం త్యక్త్వా ఫలం చైవ స త్యాగస్సాత్త్వికో మతః । ఏతాన్యపిచ కర్మాణి సంగం త్యక్త్వా ఫలానిచ । కర్తవ్యానీతి మే పార్థ నిశ్చితం మతముత్తమ’’మిత్యుక్తసాత్త్వికత్యాగయుక్తనిత్యనైమిత్తికమాత్రాంగకత్వవిధిరస్త్వితి చేత్, కాక, కాళీయ, ద్రౌపదీ, గజేంద్రాది కృతే భరన్యాసే తదంగత్వాయోగాత్తదప్యనుపపన్నమిత్యభిప్రాయవ్యాహార విరోధమప్యాహ - సాత్త్వికేత్యాదినా -

సా.వి— మిశ్రే వైషమ్యమిత్యాశంక్యాహ- అంగభావత్తిలితి - స్వరూపత్యాగబుద్ధిత్యాగపక్షయోః ప్రాతిస్వికదూషణాని నిబధ్నాతి. అతస్స్వరూపేతి . కైంకర్యస్యాపచారతా,నిషిద్ధానామనుష్ఠానాదితి భావః - స్వరూపాంగతా భవేదితి - తథాచ నైరపేక్ష్యబాధః అకించన్యాధికారబాధశ్చేతి భావః - ఉపాయత్వబుద్ధిత్యాగపక్షే దూషణాంతరమప్యాహ - సాత్త్వికత్యాగేతి విస్మృతకాకాదివృత్తాంతై

సా.సం— తదపి న సిధ్యతీత్యాహ - అంగభావత్తిలితి - ఇత్థం పరిపక్షయోజనాభేదానామనుపపన్నత్వం స్వపక్షయోజనాయా ఉపపన్నతాంచ సంగృహ్ణాతి- అత ఇత్యాదినా- అపచారతా, త్యాజ్యతయోక్తస్యానుష్ఠానే నిషిద్ధానుష్ఠానతుల్యతేత్యర్థః. ఉపాయత్వబుద్ధిత్యాగ ఏవ దోషాంతరం-సాత్త్వికేతి.ధర్మశబ్దఇహ

మూ—కాకాదివృత్తాంతైరుపవర్ణితా । సకృత్ప్రపదనేనైవధర్మాంతరదవీయసా । తత్త్వజ్ఞైరభిమతంపూర్వే సంప్రాపురితి శుశ్రుమ । ప్రసక్తాంగత్వ బాధేతు బ్రహ్మాస్త్ర సమ తేజసః । ఉపాయస్య ప్రభావశ్చ

సా-దీ— సాత్త్వికత్యాగసంస్కృతానాంధర్మాణాంప్రపత్త్యంగత్వముక్తమామ్-ఇతువిస్మృతకాకాదివృత్తాంతరాల్ వర్ణిక్కప్పట్టతాకవేణుమ్- కాకాదివృత్తాంతజ్గళిల్ సాత్త్వికత్యాగయుక్తధర్మాంగతై ప్రపత్తిక్కు కణ్డిరోమిలై. అవిశబ్దత్తాల్ కాళీయ శ్రీగజేంద్రాది సంగ్రహః - ననుధర్మాంగతాభావా కాకాది కళుడైయ ప్రపత్తివిఫలైయన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- సకృదితి. ధర్మాంతర దవీయసా, భక్త్యాద్యంగ రహితేనేత్యర్థః- పూర్వే, కాక విభీషణాదికళ్ - నైరపేక్ష్య విశిష్టవిధిపక్షత్తిల్ కీళ్చ్చొన్న పక్ష ద్వయోక్త దోషమిల్లై యెన్కిరార్. ప్రసక్తేతి - సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యఎన్నుమిడత్తి లుపాయాంతరన్యాయత్తాల్ ప్రసక్తజ్గళాన కర్మయోగాది కళుక్కు ప్రపత్త్యంగత్వబాధకొల్లుకిర.తెన్నుమ్పక్షత్తిల్ నైరపేక్ష్యరూపమాన

సా-స్వా—విస్మరణం,తత్రధర్మస్వరూపాంగవైకల్యేనఫలవైకల్యదర్శనాదిత్యత్రాహ-సకృదితి. ధర్మాంతరదవీయసా, ధర్మాంతర నిరపేక్షేణ - సకృత్ప్రపదనేనైవ. తత్త్వజ్ఞై - నతుకాలాంతరే - అభిమతం. పూర్వే, ప్రపన్నాః కాకవిభీషణాదయః - సంప్రాపురితి శుశ్రుమ. ఏవంచే ద్విధిపక్షస్య భవత్పక్షే కథంనిర్వాహ ఇత్యత్రాహ - ప్రసక్తేతి - అంగత్వ బాధక త్వేతు బ్రహ్మాస్త్ర సమ తేజసః ఉపాయస్య ప్రభావశ్చ

సా.ప్ర— నైరపేక్ష్యవిధిత్వేతు కైంకర్యా బాధోనిత్యనైమిత్తికా ద్యనపేక్షితతయా సర్వాధికారిత్వ రూప భరన్యాస ప్రభావశ్చసిద్ధ్యేదితిదర్శయతి- ప్రసక్తేత్యాదినా.

సా-వి— రితిపరైరితి శేషః-కాకాదివృత్తాంత స్మరణేనతి తేషుకర్మయోగాద్యభావేనతదంగత్వంనోచ్యేతేతి భావః- నను కాక, కపోత, కాళీయాదీనామజ్ఞత్వయాభగవద్ద్వేషితయావాతత్రభక్త్యాద్యంగకత్వాసంభవేపిజ్ఞానినాం పరాంకుశాదీనాం ప్రపదనేషు భక్తియోగాంగకత్వం దృష్టమిత్యత ఆహ- సకృత్ప్రపదనేనైవేతి - ధర్మాంతరాణాం, కర్మయోగాదీనాం - దవీయసా, దూరతరేణ. తద్రహితేనే త్యర్థః - సకృత్ప్రపదనేనైవ-పూర్వే, ఆచార్యాః - తత్త్వజ్ఞైః, అత్రప్రపత్త్యుత్తరక్షణే - అభిమతం సంప్రాపురితిశుశ్రుమ- శుశ్రువం తో ఘరామ. శుశ్రుమేతిశ్రుశ్రవణ ఇతిధాతో లిడుత్తమపురుష బహువచనం విసర్గరహితం - సవిసర్గపాఠస్తు లేఖకదోషకృతః - పూర్వేఇత్యస్య విభీషణాదయ ఇతివార్థః - తత్పక్షేఅభిమతం. రామప్రసాద రూపం ఫలంద్రష్టవ్యం - నైరపేక్ష్య విధిపక్షేతు నకస్యాపి బాధఇత్యాహ - ప్రసక్తేతి - ప్రసక్తానాంసహకారిత్వేనచే,,తిభక్తివిద్యాయామివ విద్యాత్వ సాధారణ్యేన ప్రపత్తి విద్యాయా మప్యంగత్వేన ప్రసక్తానాం నిత్యనైమిత్తికాదీనాంగతిచింతనాదీనాంచేత్యర్థః- అంగత్వబాధేతు,అంగత్వబుద్ధిత్యాగపక్షేతు-ఉపాయస్య

సా.సం— నిత్యనైమిత్తిక వదుపాయాంతరాణామపిగ్రాహకః. కాకాదివృత్తాంత మేవస్పష్టయతి- సకృదితి-దవీయసా, దూరతరేణ. పూర్వే, కాకాదయః. శుశ్రుమ, పురాణేష్వితి శేషః - నన్వితరాంగ నైరపేక్ష్య విధిరితిత్వ త్పక్షేప్య ప్రాప్తానాం నైరపేక్ష్య విధౌ నైష్ఫల్య మప్రసక్తప్రతిషేధశ్చ - ప్రాప్తానాంచేద ప్రతిత్యాజ్యానా మానుకూల్య సంకల్పాదీనామపి త్యాగస్సిధ్యేదిత్యత్రాహ - ప్రసక్తేతి. ప్రపత్తేరపి బ్రహ్మవిద్యాత్వా విశేషా దగ్నిహోత్రాదిరూప వర్ణాశ్రమ ధర్మాణామంగతిచింతనాదీనాంచ అంగత్వేనన్యాయతః ప్రసక్తానా మంగత్వమాత్రం బాధ్యతే నతుస్వరూపమపి.త వాప్రభావః-అసహాయశూరత్వం,స్వరూపేణ

సా.—కైంకర్యాదిచ సుస్థిరమ్॥ ఆకైయాల్ ఇజ్జుర సర్వధర్మఙ్గళైయుడైయ స్వరూపత్యాగత్తై అఙ్గమాక విధిక్కిఱతెన్నుమ్, అన్ఱి అఙ్గమామ్పడి ఇజ్జు బుద్ధివిశేషత్యాగమాత్రమ్ విధిక్కిఱతెన్నుమ్ శొల్లుకిఱ పక్షఙ్గళ్ ఆజ్ఞానుపాలనాది శాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్, ప్రపత్తిక్కు నైరపేక్ష్యమ్ శొల్లుకిఱ శాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్ పూర్వాచార్య సంప్రదాయఙ్గళుక్కుమ్, ప్రపన్నరామ్ పోన్ఱ పూర్వ శిష్టర్కళుడైయ ఆచారత్తుక్కుమ్ విరుద్ధఙ్గళామ్ - ఇప్పడి ఉక్తదోషఙ్గళాలే ధర్మఙ్గళినుడైయ స్వరూపత్యాగముమ్ ప్రపత్తిక్కు అఙ్గమన్ఱు. ఉక్తనైరపేక్ష్యత్తాలే అన్త ధర్మఙ్గళినుడైయ స్వరూపముమ్ ఇతుక్కు అఙ్గమన్ఱు. ఆకైయాలిజ్జు మత్తుమ ధర్మఙ్గళాలుమ్ ఇప్రపత్తిక్కు అపేక్షైయిల్లై యెన్ఱాయిఱే ఇత్యాగవిధిక్కు తాత్పర్యమ్ -

సా.దీ.—ఉపాయప్రభావముముపపాదితమామ- వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళుక్కు నిషేధమిల్లామైయాల్ కైంకర్యాదికళుమ్ ప్రతిష్ఠాపితమామెన్ఱు - ఆదిశబ్దత్తాల్ అపరాధపరిహారాదేస్సంగ్రహః- ఉక్తహేతుక్కళాల్ కీழ்చ్చొన్న పక్షద్వయదూషణత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలిత్యాది - స్వరూపత్యాగపక్షత్తిల్ ఆజ్ఞానుపాలనాది శాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్, బుద్ధిత్యాగపక్షత్తిల్ ప్రపత్తినైరపేక్ష్య పరశాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్, ఉభయపక్షత్తిలుమ్ పూర్వాచార్య సంప్రదాయాదికళుక్కుమ విరుద్ధమామెన్ఱు - ఆకైయాల్ ప్రపత్తికి ధర్మఙ్గళినుడైయ త్యాగముమ్ స్వరూపముమ్ అఙ్గమన్ఱెన్కిఱార్- ఇప్పడిత్యాదియాల్ - ప్రపత్తియిన్ ఉడైయ నైరపేక్ష్యత్తిలే విధిక్కు తాత్పర్యమ్ ఎన్కిఱార్. ఆకైయాలిజ్జు ఇత్యాదియాల్. ప్రసక్తత్తుక్కు ప్రతిషేధమాకైయాల్

సా.స్వా.—సూచితోభవేత్- ఉక్తకైంకర్యాదిచ సుస్థిరమిత్యర్థః. బుద్ధిత్యాగవిధిపక్షత్తిలుమాచారసంప్రదాయ విరోధాది దూషణత్తై సంక్రమిప్పియా నిన్ఱుక్కుణ్డు పక్షద్వయ దూషణత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలితి. స్వరూపత్యాగవిధి పక్షత్తిల్ ఆజ్ఞానుపాలన శాస్త్ర విరోధముమ్, బుద్ధిత్యాగవిధి పక్షత్తిల్ నైరపేక్ష్య శాస్త్ర విరోధముమ్, ఉభయపక్షత్తిలుమ్ సంప్రదాయ శిష్టాచార విరోధమః మన్వయిక్కిఱది. ఉక్తదూషణఙ్గళాలే ఫలితమాన ధర్మస్వరూపత్యాగ తదనుష్ఠానయోరంగత్వాభావత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడియితి. యద్వా, ఇప్పడి అంగమన్ఱెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? విధిపక్షత్తిల్ త్యాగశబ్దార్థతయావశ్యం విధేయతయా వక్తవ్యమాకైయాల్ విషయాన్తరాలాభేసతి స్వరూపత్యాగ బుద్ధిత్యాగయోరన్యతరం విధేయమెన్ఱు శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడియితి. అప్పోతు విధిపక్షత్తిల్ త్యాగవిధిక్కు ఎన్న పదార్థత్తిల్ తాత్పర్యమ్? ఎన్నైయిల్ అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఆకైయాలితి - ఇప్పడి ఇతరాంగాపేక్షా ప్రతిషేధత్తిల్ తాత్పర్యమ్ శొన్నతు కూడుమో? అప్రసక్తప్రతిషేధమప్రసంగియాతో?

సా.వి.—ప్రభావతః, నైరపేక్ష్యం. కైంకర్యాదిచ, "విహితత్వాచ్చాశ్రమకర్మాపి,, ఇతి వినియోగప్రాప్తనిత్యనైమిత్తికాది కైంకర్యానుష్ఠానంచ సురక్షితం భవతీత్యర్థః - ప్రాగుపక్రాన్త పక్షద్వయ దూషణోత్థాపనముపసంహరతి. ఆకైయాలితి - స్వాభిమత త్యాగవిధి తాత్పర్యం నిష్కృష్య దర్శయతి. ఇప్పడితి. "భావాభావౌ నధర్మాణాం ప్రపత్తేరంగమిష్యతే,, ఇతిపూర్వోక్తరీత్యా ధర్మాణాం స్వరూపం వా తత్త్యాగో వా ప్రపత్తేరంగం నేష్యతే. అతో నైరపేక్ష్యం ప్రతిభాతి- నను ప్రతిషేధస్య ప్రసక్తిం అపేక్షణీయా? ప్రసక్తం హి

సా.సం.—ఫలతయా అనుష్ఠాన లాభాత్సుస్థిరత్వం. ఆదిశబ్దేనాకించనాధికారిత్వ సర్వాధికారత్వాదిసంగ్రహః. ఇత్థం సంగ్రహీతార్థ ముపద్విష్వృణోతి, ఆకైయాలిత్యాదినా- నైరపేక్ష్యవిధిసిద్ధాన్తే ప్రసక్తిం ప్రసక్తాంశ్చ

మూ—ఇప్పడిప్రతిషేధిక్కైక్కుప్రసంగమ్ వేణుమ్ ఇదుక్కు ఎన్న ధర్మఙ్గళ్ ప్రసక్తఙ్గళాయ్ ప్రతిషేధిక్కప్పడుకి రనవెన్నిల్? వేదాన్త చోదితైకళాన విద్యైకళిల్ ఒరు విద్యైకళిలే యోతిన అంగఙ్గళాయ్ త్తోన్నవర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళుమ్, గతిచిన్తనాదికళుమ్, విద్యాన్తరత్తిలుమ్ వరుమాప్పోలే న్యాస విద్యైయిలుమ్ ఇవైతుల్యన్యాయత్తాలే అంగఙ్గళాయ్ వరప్పుక ఇప్పడి అంగత్వప్రసంగముడైయ సర్వధర్మఙ్గళాలుమ్ ఇతుక్కు అపేక్షై యిల్లై యెన్నైక్కు ఇవ్విడత్తుక్కు ఉచితమ్ -

సా.దీ— ప్రసంగ ప్రకారత్తై ప్రశ్నపూర్వకమాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ప్రతిషేధిక్కైక్కెన్ఱు తుడఙ్గి - ప్రపన్నవిషయత్తిల్ వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళుక్కు విద్యా సహకారిత్వ శేషమ్ తవిర న్యాలు పయోగమెతు?

సా.స్వా— ఆకైయాల్ ప్రపత్తిక్కు నైరపేక్ష్యవిధికూడామైయాల్ బుద్ధిత్యాగవిధ్యాశ్రయణేన సాత్త్వికత్యాగవిశిష్ట ధర్మస్వరూపాంగకత్వమనన్యగత్యాంగీకార్యమన్నో? ఎన్ఱుఱ వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్ - ఒరు విద్యైకళిలితి - పంచాగ్నివిద్యోపకోసలవిద్యాప్రకరణత్తిల్ శ్రుతమాన గతిచిన్తనమ్ విద్యాన్తరత్తిలుమ్, ఏకవిద్యాప్రకరణత్తిల్ ‹‹యజ్ఞేన దానేనే,, త్యాదిశ్రుత్యా అంగతయా శ్రుతవర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళుమ్ చిత్తశుద్ధ్యాపాదకత్వాది రూపార్థసామర్థ్యరూప లింగప్రమాణత్తాలే సర్వవిద్యైకళిలుమ్ వరుమాప్పోలే ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు వర్ణాశ్రమ ధర్మపరిత్యాగమ్ ప్రసంగియాతో? విద్యాసహకారిత్వేనానుష్ఠానాపేక్షై యిల్లైయే? కైంకర్యరూపేణానుష్ఠేయమెన్నైక్కు ప్రాపకమిల్లైయే? ‹‹విహితత్వాచ్చాశ్రమ కర్మాపి,, ఎన్ఱుఱ న్యాయత్తాలే ప్రపన్ననుక్కు మనుష్ఠేయమెన్ఱు శాణ్డిల్యసూత్రమ్ భక్తవిషయమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కుతు ప్రాపకమున్డో?

సా.ప్ర—నను నైరపేక్ష్యవిధిత్వేప్యప్రసక్తధర్మనైరపేక్ష్యబోధనానుపపత్తేః కేషాంధర్మాణాంప్రసక్తానాంనైరపేక్ష్యంవిధీయత ఇత్యాశంకామనూద్య పరిహరతి- ఇప్పడిప్రతిషేధిక్కైక్కిత్యాదినా- ‹‹తమేతం వేదానువచనేన బ్రాహ్మణావివిదిషంతి. యజ్ఞేన దానేన తపసానాశకేన. వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతే పంథానాన్యస్తత్తోషకారకః ॥ సహకారిత్వేన చ - అగ్నిహోత్రాదితు తత్కార్యాయైవ తద్దర్శనా,, దిత్యాదిభిః నిత్యనైమిత్తికానాం విద్యాంగత్వావగమాద్దహరాదిరాది విద్యావన్న్యాస విద్యాయా అపి విద్యాత్వావిశేషాత్తదంగకత్వప్రాప్తౌ తన్నైరపేక్ష్యం విధీయత ఇత్యర్థః - ఏవం తహ్యనపేక్షితానాం తేషాం జలతాడనాదీనామివ ప్రపన్నైరనుష్ఠానమయుక్తమిత్యత్ర ‹‹ అహరహస్సంధ్యాముపాసీత. తదుహ వా ఏతే బ్రహ్మవాదినః పూర్వాభిముఖాః స్సంధ్యాయాం గాయత్ర్యాభిమంత్రితా ఆప ఊర్ధ్వం విక్షిపంతి. సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్మసు. విహితత్వాచ్చాశ్రమ కర్మాపి - మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి నలంఘయే,, దిత్యాదిభిరవశ్యానుష్ఠేయత్వసిద్ధేస్తదుక్తమేవేతి దర్శయతి

సా.వి—ప్రతిషిధ్యత ఇతిన్యాయాత్ - భక్త్యంగానామిహ ప్రసక్త్యా ప్రసక్తానాం ప్రపత్త్యంగానాం ఆనుకూల్య సంకల్పాదీనాం ప్రతిషేధవ్యాఘాతాత్కథం నైరపేక్ష్య విధిఘటత ఇతిచోదనా పూర్వకం పరిహారమాహ. ఇప్పడిప్రతిషేధిక్కైక్కు ఇతి. ప్రతిషేధస్య ప్రసంగః ప్రసక్తిః. వరప్పుక అంగత్వేన ప్రాప్తేషుసత్సు.

సా.స— దర్శయతి. ఇప్పడి ప్రతిషేధిక్కైక్కితి. నైరపేక్ష్యవిధౌ వర్ణాశ్రమధర్మానుష్ఠాన ప్రాపకం

సా— ఇద్ధర్మఙ్గళుక్కు - ‘‘సహకారిత్వేనచ,, ఎన్గిఱ మాత్ర త్తిల్ పోన్న విద్యాసహకారిత్వవేషమ్ తవిరవాల్ ‘‘విహితత్వాచ్చాశ్రమకర్మాణి,, ఎన్ఱుమాత్రాంతర త్తిల్ పోన్న వినియోగాంతర త్తుక్కు ప్రపన్నన్ పక్కల్ నివారకరిల్లై- ఆకైయాల్ ఇద్ధర్మఙ్గళినుడైయ అనుష్ఠానముమ్, ధర్మఙ్గళై త్యజిక్కైయుమ్ ప్రపత్తిక్కు అఙ్గమల్లామైయాల్ అశక్యఙ్గళిల్ నైరాశ్యమ్ అధికార త్తిలే శేరుకుమ్. శక్యమాన నిత్యనైమిత్తికఙ్గళుడైయ అనుష్ఠానమ్ ఆజ్ఞానుపాలనమాన కైంకర్యమాత్రమామ్.

సా.దీ— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇద్ధర్మఙ్గళుక్కిత్యాదియాల్. ఇప్పడి సర్వధర్మఙ్గళినుడైయ పరిగ్రహముమ్ త్యాగముమ్ ప్రపత్తిక్కఙ్గమన్ఱాకిల్ - శిరితు ధర్మఙ్గళుడైయ పరిగ్రహము మపరిగ్రహము మివనుక్కుణ్డాయిరుక్కు, అతు ఎతిలే శేరుమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలిద్ధర్మేత్యాదియాల్.

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇద్ధర్మఙ్గళుక్కిత్తి- వినియోగాంతరేతి. ‘‘యావజ్జీవ మగ్నిహోత్రంజుహోతి,, త్యాది వినియోగాంతరేణ వర్ణాశ్రమాద్యర్థత్వావగమేన తిత్ప్రయుక్తానుష్ఠాన బాధకమిల్లై ఎన్ఱపడి - ఇప్పడి ప్రపత్తిక్కు ధర్మఙ్గళఙ్గమన్ఱాకిల్ ధర్మత్యాగ మంగమెన్ఱు శొన్నతాకాతో? ధర్మత్యాగ మంగమన్ఱాకిల్ ప్రపన్నానాం ‘‘నధర్మనిష్ఠోస్మి’’ త్యాద్యనుసంధానమ్ విరోధియాతో? ప్రపన్ననుక్కు ఆశ్రమాది ధర్మత్వేన ధర్మానుష్ఠానమ్ తాన్ శొన్నతు శేరుమో ! ఇప్పోతు భక్తనుక్కుమ్ వర్ణాశ్రమ ధర్మత్వేనా ప్యనుష్ఠేయ మాకైయాలే ఇరువరుక్కుమ్ ప్రతిపత్తిభేదమాత్ర మెన్గిఱతువుమ్ విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలితి. అశక్యఙ్గళిల్ నైరాశ్య మాకించన్యానుప్రవిష్టమాకైయాల్ ‘‘నధర్మనిష్ఠోస్మి,, త్యాదికళ్ తదనుసంధాన రూపమ్- శక్యధర్మానుష్ఠానమ్ భక్తనుక్కు అంగత్వేన కైంకర్యత్వేనచానుష్ఠేయమ్. ప్రపన్ననుక్కు కైంకర్య రూపమాత్రమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు కైంకర్యరూప మాత్రమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ప్రపత్తిక్కానుకూల్యసంకల్పమంగమాకప్పడియాలే

సా-ప్ర— ‘‘భావాభావౌ సధర్మాణాం ప్రపత్త్యంగమిష్యతే। స్వతంత్రశిష్ట్యశక్త్యాదిభావాధికారగ,, ఇత్యుక్తరీత్యా ధర్మానుష్ఠానత్యాగయో రుభయోరపి ప్రపత్త్యంగత్వాభావాదశక్యత్యాగోధికార ఇతి వక్తుం శక్యం సర్వం కార్యమేవేత్యాహ - ఇద్ధర్మఙ్గళుక్కిత్యాదినా . నను నైరపేక్ష్య విధి పక్షే స్యానుకూల్య సంకల్పస్యాప్యంగత్వాత్తస్య చానుకూలానాంవిహితానామనుష్ఠాపకత్వాత్తేషామంగత్వమపరి

సా. వి— ఏవంచాఙ్గత్వేన త్యాగేపి నిత్యత్వేన ప్రాప్త ధర్మస్వరూపస్య నివారకాభావాన్నానుష్ఠాన త్యాగః ప్రపన్నానా మిత్యాహ. ఇద్ధర్మఙ్గళుక్కితి - తవిరన్దాల్, విద్యాసహకారిత్వ వేషస్య త్యాగేపి ‘‘స్వతంత్ర శిష్ట్యశక్త్యాహా,,తి పూర్వోక్తార్థం స్మారయతి. ఆకైయాలితి. ధర్మఙ్గళినుడైయేతి- నన్వానుకూల్య సంకల్పస్య ప్రపత్త్యంగత్వాత్తస్యచ విహితాచరణ సంకల్ప రూపత్వాద్విహితాచరణ స్యాపి

సా-సం— కిమిత్యత్రాహ- ఇద్ధర్మఙ్గళుక్కితి.నివారకరిలి- త్యజ్యేత్యాదే నివారకత్వాభావస్య ఉపపాదితత్వాదితిభావః-ఇత్థం పరపక్షనిరసన స్వపక్షోపపాదనాభ్యాంధర్మాణామనుష్ఠానత్యాగోభినప్రపత్త్యంగమితిఫలితం సూచయన్సంభావిత మశక్యానుష్ఠానం శక్యానుష్ఠానంచ తహిక థమస్మన్నధికారి ణ్యుపయుజ్యత ఇత్యత్రోత్తరమాహ- ఆకైయాలితి.నన్వానుకూల్యసంకల్పాంగత్వబలాద్యథాసంకల్పకరణస్యాంగత్వే

మూ—సంకల్పమాత్రమేవాంగం శ్రుతమాచరణంపునః । అనంగమాజ్ఞయాప్రాప్తం నసంకల్పనిబంధనమ్.

సా.దీ—ధర్మాచరణత్తుక్కు ప్రపత్త్యంగత్వే హేత్వంతరముమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. సంకల్పమాత్రమితి. ప్రపత్తియిల్ ధర్మాణాం ఆచరణ సంకల్పమాత్రమేవాంగత్వేన శ్రుతం-"ఆనుకూల్యస్య సంకల్పః" ఎన్నుమివ్వచనత్తాల్. ఆచరణంతు ఆజ్ఞయా ప్రాప్తమ్- ఆజ్ఞైయావతు? విధి- సంకల్పప్రయుక్తవన్ఱు. అకైయాల్ ప్రపత్తికరాఙ్గముమన్ఱు- ఇత్తాలాజ్ఞా కైంకర్యమెల్లామ్ స్వవిధి ప్రయుక్తఙ్గళేన్ఱు శాయిత్తు- ననుకైంకర్యమాజ్ఞాసిద్ధమెన్నీర్. అకిల్ నిత్యనైమిత్తిక ఙ్గళిల్ సర్వాభిమాత అనుజ్ఞా కైంకర్యత్తిల్ ప్రవృత్తికూడాతేపోమ్. మోక్షోపాయమాకవాతల్, తదంగమాకవాతల్, ఆజ్ఞాసిద్ధమాకవాతల్, ప్రాయశ్చిత్తమాకవాతల్, స్వర్గపశ్వాదికామ్యార్థమాకవాతల్, ద్యూతభోజనాదివల్లోకసిద్ధ స్వసుఖార్థమాకవాతలిరే ఒన్ఱైయనుష్ఠిప్పతు - అతొన్ఱుమిల్లైయిల్ ముక్తరైప్పోలే భగవత్ప్రీత్యర్థమాకవుమ్ కూడాతు - అవర్కళైప్పోలే ఇతుభగవత్ప్రీతిహేతువెన్ఱిఱియ

సా.స్వా—సంకల్పితధర్మానుష్ఠానము మంగమాక ప్రాప్తమాకైయాల్ ఇవనుక్కుముభయమూపేణానుష్ఠేయమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సంకల్పమాత్రమితి - సంకల్పమాత్రమేవాంగం, అంగతయా శ్రుతం. ఆచరణంపునః, ఆచరణంతు - అనంగం, అంగతాగ్రాహకశ్రుత్యాద్యభావాదితి భావః. తర్హితస్యకిమనుష్ఠాపకమిత్యత్రాహ - ఆజ్ఞయేతి. స్వతంత్రవిధిరేవ తదనుష్ఠాపక ఇత్యర్థః - ఆజ్ఞయా ప్రాప్తం ఆచరణన్నసంకల్పనిబంధనం. సంకల్పేనాంగభూతేన నప్రయోజ్య మిత్యర్థః - ఇప్పడియాకిల్ నిత్యనైమిత్తికఙ్గళ్ స్వతంత్రవిధిప్రయుక్తఙ్గళాయిరుక్కిన్ఱమై అనుష్ఠేయఙ్గళానాలుమ్ నిత్యనైమిత్తికవ్యంశభాగవయిషు మశక్యఙ్గళాన ప్రభూతకైంకర్యఙ్గళ్ శక్తిత్రానుజ్ఞా కైంకర్యమ్ ప్రపన్ననుక్కు అనుష్ఠేయఙ్గళాక

సా.ప్ర—హార్యమితి తేషామంగత్వాభావాత్కిం న చితేత్యత్రాహ - సంకల్పమాత్రమిత్యాదినా. ఆజ్ఞయేతి, విహితత్వాదిత్యర్థః. నన్వేవం ప్రపత్తేస్సర్వధర్మనిరపేక్షత్వే ప్రపన్నైరేవ శ్రీపరకాలభావ్యకారాదిభిర్భాగవత్తైర్బహువిత్తవ్యయాయాససాధ్యభగవదావాసనిర్మాణభాగవతారాధనాదీనాం నిత్యనైమిత్తికవిహిభూతానామనుష్ఠానం నస్యాత్ - ప్రయోజకాభావాదిత్యత్ర ప్రతిపన్నానాం ప్రయోజకానాం

సా.వి—ప్రపత్త్యంగత్వమవర్జనీయమిత్యత ఆహ-సంకల్పమాత్రమేవాంగమితి. శ్రుతమితి-"ఆనుకూల్యస్య సంకల్పః" సంకల్పస్యైవాంగత్వం శ్రుతం - నత్వనుష్ఠానస్యేతి భావః - నను సంకల్పస్యాంగత్వే సంకల్పస్యానుష్ఠాపకత్వాదనుష్ఠానస్యాప్యంగత్వం స్యాదేవేతి చేన్న - ఉపనయనకాలే "కమణ్డలుం-మానుష్ఠా"ఇత్యుపదేశే బాధమిత్యుక్త సంకల్పస్యోపనయనాంగత్వేపి నిత్యవిధిప్రయుక్తకర్మానుష్ఠానస్యోత్తరకాలీనస్యోపనయనాంగత్వాభావాత్తద్వదుపపత్తేః. ఆచరణం పునః, అనుష్ఠానం. ఆజ్ఞయా ప్రాప్తం, నిత్యవిధిసిద్ధం. నసంకల్పనిబంధనం, సంకల్పప్రయుక్తం నభవతి - యథోపనయనోత్తరం సంధ్యావందనాదికం

సా.స—ప్రపదనాంగమేవనిత్యాదికమాపతితమిత్యత్రాహ. సంకల్పమాత్రమితి మాత్రశబ్దార్థ మేవానువదత్యేవకారః- అనంగస్యప్రాప్తిః కథమిత్యత్రాహ- ఆజ్ఞయేతి- యథోపనీతస్య ఉత్తరకాలకర్మానుష్ఠానం నబాధమిత్యేవముపనయనాంగసంకల్పనిబంధనం - కింత్వాజ్ఞయైవప్రాప్తం తథేహాపీతిభావః- యదియథాసంకల్పకిరణమపి ప్రపత్త్యంగతయానేష్యతే నహి బహువిత్తబహ్వాయాససాధ్యానుజ్ఞాకైంకర్యప్రాప్తిర్నస్యాత్

మూ—ఇప్పడియాకిల్ ఇవనుక్కు నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళైప్పోలే అధికారానుగుణంగాపూర్ణమాన ప్రధానకైంకర్యజ్ఞళుక్కు ప్రయోజకరా యిన్నవైయివనుక్కు ఉపాయాన్తరత్తిఱ్పుకురాతు. అంగాంతరనిరపేక్షైయాన ప్రపత్తిక్కు పరికరజ్ఞళుమాకాతు.

ఆ-దీ— ప్రోక్తామేవ యాలెల్లాం మభిప్రాయత్తాలే శంకిక్కిఱార్- ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్. ప్రధానకైంకర్యజ్ఞళావన? అనుజ్ఞాకైంకర్యజ్ఞళ్ ఇతిల్ పక్షాంతరజ్ఞళ్ కూడావిడిలుమ్ భగవత్ప్రీత్యర్థమాపిక్కున్న చరమపత్తమ్ కూడుమెన్కిఱార్. ఇవైఇవనుక్కిత్యాది శాస్త్రమ్ నైవిశక్యాక పరిక్కిఱానిత్యంగత్తాల్- ఉపాయాన్తరత్తిలన్తర్భావిక్కాతు- మోక్షార్థమాక వనుష్ఠియామైయాల్ - ప్రపత్తిక్కంగజ్ఞళుమాకాతు . ప్రపత్తి

సా-స్వా—కూడుమా? తదనుష్ఠానప్రయోజకమిల్లైయో? ఎన్ఱుశంకిక్కిఱార్-ఇప్పడియాకిలిత్యాది. ప్రధానేతి-అనుజ్ఞాకైంకర్యమిత్యర్థః. అనుజ్ఞాకైంకర్యమ్ ప్రపత్తియిల్ అవిశ్వాసత్తాలే ఉపాయాంతరత్వబుద్ధ్యాఽనుష్ఠేయమో? ప్రపత్త్యంగతయాఽనుష్ఠేయమో? అకరణే ప్రత్యవాయభీత్యాఽనుష్ఠేయమో? పాపక్షయఫలకతయా ప్రాయశ్చిత్తరూపత్వేనానుష్ఠేయమో? స్వర్గాద్యర్థతయాఽనుష్ఠేయమో? ద్యూతాదివత్స్వయంప్రయోజనతయా వా? ముక్తాదివత్ప్రీత్యుత్కర్షేణ భగవదభిమతం విదిత్వా తత్ప్రీత్యర్థమనుష్ఠేయమో? ఎన్ఱువికల్పిత్తు ఒరుప్రకారముమ్ కూడాతెన్ఱు సిద్ధాంతితానే పూర్వపక్ష్యభిప్రాయోన్నయనేన పరిశేషిప్పిత్తు మత్తెజ్ఞనే యెన్ఱిత్యాదినా ప్రశ్నపూర్వకమాక ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవైయివనుక్కిత్యాదినా -

సా-ప్ర—ప్రపన్నానధికారత్వేన ప్రదర్శయన్ ప్రపన్నోచితంప్రయోజకమాహ ఇప్పడియాకిలివనుక్కిత్యాదినా.

సా-ప— నబాధమితిసంకల్పవత ఇత్యాశయేనాశంకతే “అహరహస్సంధ్యాముపాసీత,, ఇతివిధిబలాత్తద్వదితిభావః. నను నిత్యనైమిత్తికకర్మణాం స్వతంత్రాజ్ఞాసిద్ధానాం స్వవిధిప్రయుక్తత్వాదనుష్ఠానం స్యాత్ - అనుజ్ఞాకైంకర్యాణాంతుభగవన్మందిర,గోపుర, ప్రాకార, మంటపాది నిర్మాణానాం భాగవతారాధనాదీనాం చానుష్ఠాపకాభావాత్- తథాహి ? కిం ముక్త్యుపాయత్వేనవా ? అకరణే ప్రత్యవాయకరత్వేనవా? స్వర్గపశ్వాది ఫలసాధన కామ్యకర్మత్వేనవా? ద్యూతాదివత్స్వప్రీత్యర్థత్వేనవా? ముక్తవద్భగవదభిప్రాయప్రత్యక్షేణ వేతిహ ఏకమపి నాస్తి. నచాఽననుష్ఠానమిష్టాపన్నం, పరకాల శ్రీభాష్యకారాదిభిః బహువిత్తవ్యయాయాససాధ్యానుజ్ఞాకైంకర్యాచరణం కృతమితి ప్రసిద్ధేరిత్యభిప్రాయేణ శంకతే - ఇప్పడియాకిలితి- ఇప్పడియాకిల్, నిత్యనైమిత్తికానామాజ్ఞాసిద్ధత్వేనానుష్ఠానంచేదిత్యర్థః. అధికారానుగుణ, కృహీతుమయోగ్యానాం . తత్రానంతభూతానామిత్యర్థః . ప్రధానకైంకర్యజ్ఞళుక్కు, గోపురమంటపాది నిర్మాణానాం - ప్రయోజకర్, ప్రయోజకాః. ప్రయోజకాంశనిదర్శనేన పరిహరిసూహ . ఇవైఇతి- ఇవై, అనుజ్ఞాకైంకర్యాణి- ఇవనుక్కు, ప్రపన్నస్య - ఉపాయాన్తరత్తిల్ పుకుతల్, ఉపాయకోటౌ నప్రవిశంతి. ఉత్తరకాలమ్ నిర్భరత్వేన మోక్షార్థమనుష్ఠానాసంభవాదితి భావః. అంగాంతరనిరపేక్షేతి హేతుగర్భవిశేషణం - అతఏవ తేషామంగత్వం నసంభవతీతి భావః.

సా.సం—దితశంకతే- ఇప్పడియాకిలిత- ప్రయోజకర్, ప్రవర్తకాః- ఆజ్ఞాబహిర్భూతత్వేనఆజ్ఞాయా అప్రవర్తకత్వాదితిభావః. పరిశేషాత్స్వరుచి భగవత్ప్రీణనాభిసంధ్యాః ప్రవర్తకత్వంవక్ష్యన్ సంభావితప్రయోజకాంతరాణ్యపాకరోతి- ఇవైఇత్యాదినా.

సూ—అకరణత్తిల్ ఈశ్వరన్ వెరుక్కుమెన్ఱు శెయ్కిరానుమల్లన్- తనిమేయిరైతనక్కొరు పాపత్తైయుమ్ స్వర్గ,పశు,పుత్రాదిఫలాంతరఙ్గళై ఆశైప్పట్టు చ్చెయ్కిరానుమల్లన్- లౌకికరానవర్కళ్ ద్యూతాదికళ్ పణ్ణుమాపోలే కేవలమ్ తన్నుకప్పాలేప్రవర్తిక్కిరానుమల్లన్. ముక్తరైప్పోలే భగవదభిప్రాయత్తై ప్రత్యక్షమాక కణ్డు అవనై ఉకప్పిక్కైక్కు ప్రవర్తిక్కిరానుమల్లన్. మత్తెజ్జనేయెన్నిల్? ఇక్కైంకర్యఙ్గళుక్కుమ్ ఫలాంతరఙ్గళ్ పోలే భగవత్ప్రీతియుమ్ ఫలమాక శాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే అవనుకప్పిలే సత్త్వోత్తరనాన తన్ ప్రకృతి స్వభావత్తాలే రుచి పిఱక్కైయాలే సుహృత్పుత్రాద్యుపలాళనఙ్గళిలేప్పోలే సర్వవిధబంధువానవనై యుకప్పిక్కైక్కు శాస్త్రమ్ కైవిళక్కాక ప్రవర్తిక్కిరాన్ -

సా-దీ—నిరపేక్షోపాయమాకైయాల్-నిత్యతయా శెయ్కిరానుమల్లన్-అకరణత్తిల్ ప్రత్యవాయమిల్లామైయాల్- కామ్యఙ్గళుమన్ఱు-ఇవనుక్కు కామ్యకర్మాన్నిషిద్ధమాకైయాల్-ద్యూతాదికళైప్పోలేలీలారూపఙ్గళుమన్ఱు. అప్పడి చ్చెయ్యక్కూడామైయాల్. పిన్నైయెప్పడి చ్చెయ్కిరానెన్ఱిల్ ప్రశ్నపూర్వక మాకవరుళిచ్చెయ్కిరార్-మత్తెజ్జనేయెన్నిలిత్యాదియాల్. భగవత్ప్రీతియిల్ రాగత్తాల్ ప్రవృత్తిక్కిరాన్- రాగస్తాన్ సత్త్వ గుణోన్మేషత్తాలుణ్డామత్తు. ఇక్కైంకర్యత్తినుడైయ భగవత్ప్రీతిహేతుత్వమ్ప్రత్యక్షగమ్యమాకావిట్టాలుమ్ శాస్త్రత్తాల్

సా. స్వా—మత్తెజ్జనేయెన్నిలితి-పిన్నైయెప్పడియనుష్ఠిక్కిరానెన్ఱిలెప్పడి.భగవత్ప్రీతియుమ్ శాస్త్రసిద్ధఫలమాకిల్ సవర్గుమ్ స్వర్గాది కళిర్పోల్ రుచిపిఱక్క వేణ్డావా ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. అవనుకప్పిలే ఇతి. బద్ధచేతనతయా శేష్యభిమతమ్ జ్ఞాతుమశక్య మాకైయాలే తత్సాధనత్వ మరియక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శాస్త్రమ్ కైవిళక్కాకేతి - ఇప్పడి వర్ణాశ్రమ ధర్మమ్ తత్తద్విధి ప్రయుక్తమాక

సా.ప్ర—శాస్త్రసిద్ధమాకైయాలేఇతి ‹‹యస్తుకారయతేధర్మానావిష్ణోరాయతనాని వై। తస్యతుష్టోభవేద్విష్ణుస్సర్వలోకేశ్వరః ప్రభుః। తుష్యేత్వసౌతుష్యతిదుష్కృతేతునతుష్యతేసౌపరమశ్శరీరీ। అనాదృతసుతంగేహేపురుషం నాభినందతి। తథానచిరాత సద్భక్తం భగవా న్నాభినందతి। మమమద్భక్తభక్తేషుప్రీతిరభ్యధికాభవేల్ ।

సా-వి—వెరుక్కుమెన్ఱు,నిగృహ్ణీయాదితి- శెయ్కిరానుమల్లన్, అనుష్ఠాతానభవతి-ఆజ్ఞారూపవిధిసిద్ధత్వాభావాదితిభావః-పాపత్తైయేతి, ప్రాయశ్చిత్తార్థతయా విధ్యభావాదితి భావః. స్వర్గపశ్వితి, ప్రయోజనాంతరస్య నిషిద్ధత్వాదితి భావః- ద్యూతాదీతి . పరతంత్ర చేతనస్య స్వార్థ భోగనిషేధాదితిభావః- ముక్తరైప్పోలే ఇతి - ప్రవర్తిక్కిరాన్, ప్రవృత్తః. అల్లన్, నభవతి- తర్హి కథ మనుష్ఠానమితి ప్రశ్న పూర్వకం శాస్త్రగమ్యా భగవత్ప్రీతిరేవ ఫలమిత్యాహ - మత్తెజ్జనే యెన్నిలితి - సముచ్చయోధికార్యంత స్థిత స్వర్గపశ్వాది ఫలాంతరైస్సహేతి ధ్యేయం- ప్రకృతి స్వభావత్తాలే రుచిపిఱక్కైయాలే, రజోగుణ ప్రాబల్యే యథా సుహృత్ప్రియా పుత్రాదీనాం పరా ప్రీతి ర్భూయాదిత్యభిలాషో జాయతే - తథా సత్త్వ గుణ ప్రాబల్యాద్భగవతోపి ప్రీతిర్భూయాదితి రుచిర్జాయత ఇతి భావః - ప్రీతి ప్రయోజకత్వేనప్రవృత్తావపిశాస్త్రముఖేనైవ ప్రీతింజ్ఞాత్వాప్రవర్తతేత్యభిప్రాయేణోక్తం- శాస్త్రమ్ కైవిళక్కాకేతి.

సా.సం—వెరుక్కుమ్, కుప్యతి - పరప్రీతిమాత్రోద్దేశేన ప్రేక్షావతః కథంప్రవృత్తిరుపపద్యత ఇత్యత్రాహ- సత్త్వోత్తర నానవిన- ప్రకృతేరయమేవస్వభావః- యత్స్వప్రయోజన ప్రాధాన్య మనాదృత్య, స్వామిప్రీత్యాది ప్రయోజన ప్రధానత్వ మిత్యభిప్రేత్య ప్రకృతి స్వభావ త్తాలే ఇత్యుక్తం. ‹‹ అథయంసత్త్వ

మూ— ఇవ్విడత్తిలే శిలర్ సర్వేశ్వరన్ పక్కలిలే సర్వభరన్యాసమ్ పణ్ణిన వివేకిక్కు త్యాజ్యోపాదేయ

సా.దీ— జ్ఞాతమాయ్ త్తెన్నై— ఇనియవన్ స్వరూపవశ్యనాయ్ పోరుమత్తాలే యివనుక్కు శాస్త్రవశ్యతైయు తైరై యెన్నుమవర్కళ్ శంకైయై అనువదిక్కిరార్- ఇవ్విడత్తిలిత్యాదియాల్- అతై ప్రతిపదిక్కిరార్.

సా.స్వా— కైంకర్య రూపతయా నుష్ఠేయమెన్నుమ్, అనుజ్ఞా కైంకర్యమ్ భగవత్ప్రీణనమెన్నుమ్ శాస్త్రముఖ మాకవరిత్త నుష్ఠేయమెన్నుమ్ శొన్నతు కూడుమో? స్వరూపనైలిన్ ప్రపన్ననుక్కు స్వరూపవశ్యతై యొழிய శాస్త్రవశ్యతై యుణ్డో? అకైయాల్ స్వరూపత్యాగ విధపక్షమే సమీచీనమన్నో? ఎన్ఱు ఏకదేశిపక్షత్తై యనువదిత్తు నిరసిక్కిరార్. ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా. ఇవ్విడత్తిల్, శాస్త్రమూలమాక వాజ్ఞానుజ్ఞా

సా.ప్ర— తస్మాద్విష్ణుప్రసాదాయ వైష్ణవాన్ పరితోషయే" ఇత్యాది ప్రమాణైస్సిద్ధా కేవలభగవత్ప్రీతిరేవ ప్రయోజికేత్యర్థః - నను భగవదనన్యార్హ శేషత్వానన్యశరణత్వానన్యప్రయోజనత్వ రూప స్వరూపజ్ఞానవతో యథానన్యశరణత్వ రూపాశక్తిజ్ఞానమేవ కర్మజ్ఞాన భక్తిప్రపత్తిషు ప్రపత్త్యుపాదానే తద్వ్యతిరిక్తత్యాగేచ నియామకం తథా పురుషార్థేష్వనన్యప్రయోజనత్వాఖ్య స్వరూపజ్ఞానమేవ త్యాజ్యోపాదేయ వివేకనియామకమస్త్విత్యత్ర అశక్తత్వరూప స్వరూపే జ్ఞాతేపి యథా ఽశక్తస్య భరన్యాస ఉపాదానే నేతరస్యేతి జ్ఞానాభావే భరన్యాస స్వరూప తదంగాది జ్ఞానాభావేచ తదుపాదానం నసంభవతీతి తజ్జ్ఞానం శాస్త్రాదేవ సంపాదనీయం తథా స్వగతానన్య శేషత్వానన్యప్రయోజనత్వాది జ్ఞానేన శేషిప్రీతిజనకానామేవ కార్యత్వావగమేపి కర్మవిశేషేషు భగవత్ప్రీత్యేక ఫలకస్యాస్య ఇతరేష్వప్రీతి ఫలకత్వస్యప్రామాణికస్య ప్రపన్నేనాపి యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రమంతరేణ జ్ఞాతుమశక్యత్వాత్స్వరూపజ్ఞానస్యతాదృశ విభాగావిషయత్వాచ్ఛాస్త్రం విహాయ స్వేచ్ఛయా నుష్ఠానే నిషిద్ధానుష్ఠానస్యాపి కైంకర్యత్వం ప్రసజ్యేతేతి తత్పరిహారాయ శాస్త్రవశ్యత్వ మపరిహార్య మిత్యాహ - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా.

సా.వి.॥ యస్తు కారయతే భూమౌ విష్ణోరారాధనాని వై। తస్య తుష్టో భవేద్విష్ణుస్సర్వలోకేశ్వరః ప్రభుః॥ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవేత్। తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః॥ ఇత్యుక్తం శాస్త్రం గృహీతేత్యర్థః. నన్వనుజ్ఞా కైంకర్యస్యాపి శాస్త్రమూలకత్వాచ్ఛాస్త్రస్య భగవదాజ్ఞారూపత్వాన్నాజ్ఞా కైంకర్యాదనుజ్ఞా కైంకర్యస్య కో భేద ఇతి చేత్? ఇత్థం యేషు ప్రధానవిధిషు అకరణే నిగ్రహో బోధ్యతే తదాజ్ఞారూపం నిగ్రహాజ్ఞాపకం॥ అహరహస్సంధ్యా ముపాసీత. వసంతే వసంతే జ్యోతిషా యజేత॥ ఇత్యాదివిధ్యాదికం అనిష్టఫలశ్రవణాదికంచ - యత్రాకరణే నిష్టం న జ్ఞాప్యతే, కరణేచ ప్రీత్యాదికం ఫలం జ్ఞాప్యతే, తదనుజ్ఞారూపమితి. అనుజ్ఞా కైంకర్యేష్వపి క్రమవ్యత్యాసాదివద్యనిష్టఫలబోధకశాస్త్రవిధానవిధిష్విత్యుక్తమ్ - తత్ర శాస్త్రరీత్యైవానుజ్ఞా కైంకర్యేణ వ్యతికరే వ్యాసిత్యుక్తే పరశేషత్వస్వరూపజ్ఞానవతస్స్వరూపజ్ఞానేనైవ త్యాజ్యోపాదేయవివేకజ్ఞానాచ్ఛాస్త్రంకిమర్థమితి కేషాంచిచ్ఛంకామాక్షిప్య పరిహరతి- ఇవ్విడత్తిలే ఇతి -

పా - సం — సంశుద్ధి జ్ఞానయోగ వ్యవస్థితిః । దానం దమశ్చ యజ్ఞశ్చ స్వాధ్యాయ స్తప ఆర్జవమ్। అహింసా సత్యమక్రోధ స్త్యాగశ్శాంతి రపైశునమ్। దయా భూతేష్వలో(లు)లుప్త్వం మార్దవం హ్రీరచాపలమ్। తేజః క్షమా ధృతిశ్శౌచ మద్రోహో నాతిమానితా। భవంతి సంపదం దైవీ మభిజాతస్య భారత॥ ఇత్యాదికమిహానుసంధేయమ్- ఇవ్విడత్తిల్, శాస్త్రంకైవిట్టాల్ కైంకర్యమాకాదే.

మూ—విభాగనిర్ణాయకస్వరూపజ్ఞానమున్టో? ఇప్పడి ఇవర్ స్వరూపవశ్యానామ త్తనై వ్రోక్త శాస్త్రవశ్యనాప్పడియెన్నెన్ను శొల్లువర్ కళ్- ఇతువుమ్ అనుపపన్నమ్- ఎజ్ఞనేయెన్నిల్ ? స్వరూపమ్ ఇన్నపడియిరుక్కుమెన్ను శాస్త్రత్తై కొణ్డు అఱిదియిట్టాల్ ఇస్స్వరూపత్తుక్కు ఇన్నపురుషార్థముమ్, తదుపాయముమ్, త్యాజ్యమ్- ఇన్నపురుషార్థముమ్, తదుపాయముమ్, ఉపాదేయమెన్ను పిరిత్తు తెళిగైక్కు ముక్తనామళవుమ్ శాస్త్రమొழியు వழியిల్ లై. స్వరూపత్తిల్ శేషత్వాదికళై కొణ్డు శిలఔచిత్యమాత్రమ్ అఱియలామ్. ఇత్తనైయల్లతు శేషియుక న్త కైంకర్యత్తిన్ ప్రకార మితు, ఇక్కైంకర్యత్తుక్కు ఉపాయజ్గళ్ ఇవై, ఎన్ను స్వరూపజ్ఞానమ్ నియమిత్తు క్కాట్టాతు. అనపిన్ను శాస్త్రత్తై అనాదరిత్తు నిషిద్ధద్రవ్యజ్గళైక్కొణ్డాతల్, విహితజ్గళ్ తన్నిలుమ్ న్యాయార్జిత మల్లాత ద్రవ్యజ్గళై కొణ్డాతల్, తనక్కురుచిత్తపడియే శాస్త్రవిరుద్ధమాయిరుక్కుమ్ కట్టళైయిలే కైంకర్యత్తై నడత్తప్పార్త్తాల్ ఉపచారాపచారజ్గళుక్కు ప్పిరివిల్లైయామ్.

సా.దీ—ఇతువుమిత్యాది. స్వరూపజ్ఞానార్థమ్ శాస్త్రత్తై అపేక్షిక్కిల్ త్యాజ్యోపాదేయవిభాగార్థముమ్ శాస్త్రమపేక్షణీయమెన్కిరార్ - స్వరూపమిన్నపడీత్యాదియాల్. స్వరూపజ్ఞానత్తాల్ తమచితపురుషార్థమ్ కైంకర్యమెన్ఱఱియలామ్? ఎన్నశురుళిచ్చెయ్కిరార్. స్వరూపత్తిలిత్యాదియాల్- స్వరూపధర్మభూత శేషత్వాదికళైక్కొ. ఔచిత్యమాత్రమ్, శేషభూతనుక్కు శేషియుకప్పైయనువర్తిక్కైయే యుచితమెన్నుమిమ్మాత్రమే యన్ఱిక్కే. శేషిక్కిన్నతిష్టమ్, ఇతుక్కివైయుపాయజ్గళెన్నువిశిష్య క్కాట్టమాట్టాతు శేషత్వజ్ఞానమ్- శాస్త్రమేయతుక్కు నియామకమెన్ఱిక్కే. శాస్త్రానాదరత్తిలుపచారాపచార విభాజక శాస్త్రమ్ వ్యర్థమామెన్కిరార్- అనపిన్నిత్యాది

సా. స్వా—ధర్మానుష్ఠానపత్తిలెన్నపడి- స్వరూపేతి- స్వర్గాదిపురుషార్థమ్ స్వరూప విరుద్ధతయా త్యాజ్యమెన్నుమ్, భగవత్కైంకర్యం స్వరూపానుగుణతయా ఉపాదేయమెన్నుమ్ శొల్లుకైయాలే త్యాజ్యోపాదేయవిభాగ నిర్ణాయకమ్ స్వరూపమే ఎన్నుకరుత్తు. పురుషార్థ తదుపాయమ్ శాస్త్రైకసమధిగమ్యమాకిల్ స్వరూపానుగుణపురుషార్థ వ్యవస్థై శొల్లుకిరతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - స్వరూపత్తిలితి- స్వరూపనిష్ఠ శేషత్వాదికళైక్కొణ్డెన్నపడి. ఔచిత్యేతి, శేషభూతనుక్కు శేషియుకప్పైయనువర్తిక్కైయుచితమెన్నేతావన్మాత్రమఱియలామెన్నపడి- ఇని సాధకమిల్లై ఎన్నుశొల్లి బాధకముమరుళిచ్చెయ్కిరార్- అనపిన్నితి-

నా- వి— స్వరూప వశ్యానాం స్వరూప జ్ఞానాధీనో భవతి- అతస్స్వరూపోచితం కర్మ కురుతే - అత్తనై పోక్కి , స్వరూప జ్ఞానం విహాయ . శాస్త్ర వశ్యనామ్ పడి , శాస్త్ర వశ్యో భవే దిత్యేతత్పర్యాయః - అఱివు , వినాగస్య - తెళివు కు , జ్ఞానాయ - ముక్త నామళవుమ్ , ముక్తి పర్యంతం . శాస్త్రం విహాయ యథేచ్ఛం భగవత్ప్రీతి కరణ ప్రవృత్తౌ ఉపచారాపచార విభాజక శాస్త్ర విరోధస్స్యాత్- అయమేఉపచారః-ఇమేఅపచారా, ఇతివిభాగో నస్యాత్- స్వరుచి వశేన భగవత్ప్రీతిహేతుత్వే ఉపచారాభావాదిత్యభిప్రాయ మాహ. అనపిన్నితి-నను ‹‹ ఆత్మనో యస్ప్రియం భోజ్యం తత్సర్వం వినివేదయేత్››

సా. సం—స్వరూపజ్ఞ స్స్వరూపవశ్యఏవ - తస్యస్వరూపానుగుణమేవ కైంకర్యం కిం శాస్త్రాదరేణేతి శఙ్కాయాం తత్పక్షే బాధకమాహ. ఇతివుమిత్యాదినా. ఔచిత్య మాత్రమితి - శేషభూతస్య శేషిప్రీతస్యానువర్తన ముచిత మిత్యేతావన్మాత్ర మిత్యర్థః- నియమిత్తు, నిర్దిశ్య -

మూ— అప్పోతు తణ్రుచియొళియ వేఱొన్ఱుమిల్లామైయాలే ముముక్షుక్కళ్ తవిర్న్ద పోరుకిఱ శాస్త్రనిషిద్ధఙ్గళైయుమ్ తణ్రుచిమాత్రత్తాలే కైంకర్యమాక అనుష్ఠిక్కప్ప్రసంగిక్కుమ్. హవిర్నివేదనత్తిలుమ్ శ్రీభాష్యకారర్ “శాస్త్రవిరుద్ధానిసంభృత్య” ఎన్ఱుఅరుళిచ్చెయ్ తార్ - అక్కైయాల్ శాస్త్రవశ్యనాయ్ తన్ అధికారత్తుక్కు శాస్త్రమడైత్త కైంకర్యఙ్గళైయే పణ్ణప్రాప్తమ్- “తస్మాచ్ఛాస్త్రంప్రమాణంతేకార్యాకార్యవ్యవస్థితౌ। జ్ఞాత్వాశాస్త్రవిధానోక్తం కర్మకర్తుమిహార్హసి”ఎన్ఱ ఉపదేశమ్ సర్వాధికారికళుక్కుమ్ పొతువాయిరుక్కుమ్.

సా.- దీ— యాల్. పూర్వానుష్ఠానవిరోధముమ్ ప్రసక్తిక్కిఱార్ - అప్పోతిత్యాది యాల్-ప్రపన్నన్ శాస్త్రవశ్యనాయే యిరుక్కవేణుమెన్ఱు మిడత్తిల్ శ్రీభాష్యకారసమ్మతియైక్కాట్టుకిఱార్ - హవిర్నివేదనత్తిలు మిత్యాదియాల్ - శాస్త్రవశ్యనాక వేణుమెన్ఱు మత్తై నిగమిక్కిఱార్. అక్కైయాలిత్యాది. ఇవ్వర్థత్తిల్ భగవద్గీతావచనత్తైక్కాట్టుకిఱార్-తస్మాచ్ఛాస్త్రమితి.కార్యాకార్యవిభాగఇవ్వణ్ణపడి.ఇవ్వుపదేశమప్రపన్నవిషయమెన్ఱు శఙ్కైయైప్పరిహరిక్కిఱార్-సర్వాధికారికళుక్కుమెన్ఱు-అధికారవిశేషమ్ శొల్లామైయాలెన్ఱుకరుత్తు-శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిల్ “నిజకర్మాదిభక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవకారితః” ఎన్ఱిడత్తిల్

సా.-స్వా— ఇష్టాపత్తియెన్నిల్ శష్టాచారవిరోధరూపానిష్టమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అప్పో ఇతి - ఇన్త పక్షత్తిల్ శ్రీభాష్యకారోక్తివిరోధముమ్ వరుమెన్కిఱార్. హవిర్నివేదనత్తిలుమితి - శాస్త్రవశ్యతాస్థాపనత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్. అక్కైయాలితి - ఇప్పడియాకిల్ “తస్మాచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణంతే” ఎన్ఱు శ్రీగీతాచార్యనధికారివిశేషత్తిలే శాస్త్రవశ్యత్వత్తై ముపదేశిక్కిఱతు విరోధ యాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తస్మాదితి. ఉపదేశమితి. సాభిప్రాయముపదేశమాకైయాలే తేశే ఎన్ఱు అధికారివిశేషనిర్దేశమ్ పణ్ణాతొళియుమ్ మన్వాద్యుపదేశమ్పోలే సర్వసాధారణమెన్ఱపడి - అనాలుమాళవన్దార్ శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిల్ “కుర్యాత్ప్రీత్యైవకారితః” ఎన్ఱుశాస్త్రవశ్యతైయెవ్విదకారత్తాలేవ్యవచ్ఛేదిక్క

సా.ప్ర— నను భగవచ్ఛాస్త్రే “ఆత్మనోయత్ప్రియంభోజ్యంతత్సర్వంచనివేదయేత్” ఇత్యాదిభిస్స్వేష్టస్యసర్వస్య భగవన్నివేదనార్హత్వోక్తేర్నిషిద్ధస్యాపీష్టస్యసంభవాదశాస్త్రీయేణాపికైంకర్యంకర్తవ్యమేవేత్యవగమ్యత ఇతి భాగవతానాం నశాస్త్రవశ్యత్వమిత్యత్ర శ్రీభాష్యకారైస్తస్య శాస్త్రవిరుద్ధసర్వవిషయకత్వోక్తేశ్శాస్త్రవశ్యత్వమపరిహార్యమిత్యభిప్రయన్నాహ. హవిర్నివేదనత్తిలుమిత్యాదినా - సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేతి త్యాగవిధిబలాత్ప్రపన్నానాం శాస్త్రవశ్యత్వాభావోక్తౌ పూర్వోక్తవ్యాఘాతప్రసంగబాధితత్వాచ్ఛాస్త్రవశ్యత్వాభావవచనవిరోధమప్యాహ. తస్మాదిత్యాదినా. ననుగీతార్థసంగ్రహే పరమైకాంతినాంప్రపన్నానాంప్రీత్యైవకైంకర్యప్రవృత్త్యుపయోగిత్వోక్తేశ్శాస్త్రవశ్యత్వాభావో

సా.వి— దితి భగవచ్ఛాస్త్రోక్తనిషిద్ధగవ్యస్యాప్యాత్మప్రియత్వానివేద్యత్వమేవేతి కథం పరిహార్యత్వమిత్యత్ర శాస్త్రనిషిద్ధత్వాభావే సతి ఆత్మనోయత్ప్రియమితి తత్తాత్పర్యం - అతఏవ శ్రీభాష్యకారైర్నివేదనే శాస్త్రవిరుద్ధాని సంభృత్యేత్యుక్తమితి తత్సంమతిం వదన్ తేషాంతద్విరోధమాహ - హవిర్నివేదనత్తిలుమితి. ననుతత్పరమాచార్యైః “కుర్యాత్ప్రీత్యైవకారితః” ఇత్యవధారణేనప్రీతిప్రయుక్తశాస్త్ర

మూ—ఆళవన్దార్ శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిలే «జ్ఞానీతుపరమైకాంతీ పరా(త దా)యత్తాత్మజీవనః । తత్సంశ్లేష వియోగైక సుఖదుఃఖస్తదేకధీః । భగవద్ధ్యానయోగోక్తి

సా-దీ-ప్రీత్యైవ ఎన్ఱు శాస్త్రమన్ఱో వ్యవచ్ఛేదిక్క-ప్పడుకిరతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ ఆళవన్దారిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— ఇల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ – ఆళవన్దారితి. అత్రగీతార్థసంగ్రహశ్లో – «జ్ఞానీ, జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమతమిత్యుక్తః - పరమశ్చాసా వేకాంతీచేతి పరమైకాంతీ - ఏకాంతిషుపరమ ఇత్యర్థః. పరమః, ఏకాంతః. అనన్యత్వ నిశ్చయో స్తీతివా - నకేవల మనన్యదేవతాకత్వం, అపితు అనన్య ప్రయోజనత్వమప్యస్తీత్యర్థః -సంశ్లేషోత్ర మనోవాక్కాయ సాధ్యతదభిమత శాస్త్రచోదిత సపర్యాద్యాభి ముఖ్యం. వియోగోపి తద్విచ్ఛేదః - యథాహు మహర్షయః. «యన్ముహూర్తం క్షణంవాపి వాసుదేవో నచింత్యతే । సా హాని స్తన్మహచ్ఛిద్రం సాభ్రాంతి స్సావిక్రియా । ఏకస్మిన్నప్యతిక్రాంతే ముహూర్తే ధ్యానవర్జితే । దస్యుభి ర్ముషితేనేవ యుక్త మాక్రందితుం భృశ» మితి తస్మిన్నేవ ధీః చింతా యస్య తదేకధీః - భగవద్ధ్యానేతి - ధ్యానమిహ అనుచింతనం - యోగః, తన్మూలా వలోకనం. విశిష్టక్షేత్రాదివర్తినః పరస్యాభిగమనంవా. యథాహుః. «పాదౌ తదీయా ద్రుమజన్మభాజౌ క్షేత్రాణి నానువ్రజతో యదీయౌ» విత్యాది. «యోగస్తు ద్వివిధః ప్రోక్తో బాహ్య మాభ్యంతరం తథా । బాహ్యం బహిఃక్రియాపేక్షమాంతరం

సా-ప్ర— యామునాచార్యాభిమత ఇతి తమ్మూవణే పసిద్ధాంత స్యాన్య దిత్యాశాహ. ఆళవన్దారిత్యాదినా.

సా-వి— నియమస్య వ్యవచ్ఛేదః కృతఇతి పద్విరోధ ఇత్యతఆహ. ఆళవన్దారుమితి- అత్రపూర్వం «ఏకాంత్యం భగవత్యేషాం సమానమధికారిణాం,, మిత్యైశ్వర్యాధికారిణః కైవల్యాధికారిణో భగవదనుభవాధికారిణశ్చ ఏకాంత్యమనన్య దేవతాకత్వం సాధారణ మాపం«చతుర్విధామమజనా భక్తాఏవహితేశ్రుతాః । తేషామేకాంతిన శ్శ్రేష్ఠా స్తేచైవానన్యదేవతా,,ఇత్యనుగీతావచనానుసారేణోక్త్వా «యేతు శిష్టాస్త్రయో భక్తాః ఫలకామా హితేమతాః । సర్వేచ్యవన ధర్మాణః ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్షభా,, గిత్యను గీతోక్తరీత్యైవ మోక్షార్థిన అనన్య సాధారణాకార స్తదనుష్ఠానాదికం చోక్తం – «జ్ఞానీతు పరమైకాంతీ,,తి జ్ఞానీ. మోక్షార్థీత్యర్థః - పరమైకాంతీ, యావదాత్మ భావైకాంతీ – భగవదేక ఫలత్వాత్, అనేనాస్యానన్య ప్రయోజనత్వం లబ్ధం - అన్యేధికారిణో యావత్స్వాభిమత లాభమైకాంతిన ఇతి నతేషాంపార మైకాంత్య మితి భావః. అత్రేయం గీతార్థసంగ్రహ రత్నే«తదాయత్తాత్మజీవన,, ఇత్యనేన «జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమతం - మచ్చిత్తా మద్గతప్రాణా,, ఇతిచ స్మారితం - పరమశ్చాసా వేకాంతీచ పరమైకాంతీ. ఏకాంతిషు పరమఇత్యర్థః. పరమైకాంతో ఽనన్యత్వం అస్యాస్తీతివా- నకేవలమనన్య దేవతా కత్వం - అపిత్వనన్య ప్రయోజనత్వమపి అస్యాస్తీత్యర్థః. సంశ్లేషోత్ర మనోవాక్కాయ సాధ్య తదభిమత శాస్త్ర చోదిత పరిచర్యా ప్రముఖః. వియోగోపి తద్విచ్ఛేదః- యదాహు మహర్షయః. «ఏకస్మిన్నప్యతి క్రాంతే ముహూర్తే ధ్యానవర్జితే । దస్యుభిర్ముషితే నేవ యుక్తమాక్రందితుం భృశ,, మితి - తస్మిన్నేకస్మిన్నేవ ధీః చింతా యస్య తదేకధీః – భగవద్ధ్యానేతి - ధ్యాన మిహాను చింతనం.యోగః, తన్మూల మవలోకనం.

సా-సం-ప్రీత్యైవ కారిత ఇతి యామునాచార్యైరేవోక్తః ప్రపన్నస్యవశాస్త్రవశ్యతేత్యత్రాహ-ఆళవన్దారితి.

మూ— వందనస్తుతి కీర్తనైః । లబ్ధాత్మా తద్గతప్రాణ మనోబుద్ధీంద్రియక్రియః । నిజకర్మాది భక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారితః ।

సా - దీ — విహితాతి క్రమత్తిల్ ప్రత్యవాయ ముణ్డెన్నుమ్ భీతియిల్ కాట్టిల్ స్వామిముఖోల్లాస హేతు

సా-వ్యా— ధ్యానముచ్యతే” ఇతి - ఉక్తైః, తుర్యాదిభ్యోఽధికారిభ్యః ప్రతిపాదనం. వందనం, త్రిభిఃకరణైః ప్రణామ ఇత్యర్థః - స్తుతిః, గుణకథనం. కీర్తనం, తత్తదనుగుణవిభవగథానాంతత్తదసాధారణానాం నామ్నాం కీర్తనం - లబ్ధాత్మా, అన్యథా అవస్తుభూత మాత్మానమభిమన్యమాన ఇతిభావః - ప్రశిథిలకరణ కళేబరాదికో భవేదితివా - ప్రాణాదీనాం క్రియాయాస్సక్తతత్త్వం తదనుభావాభావే శైథిల్యాదితి భావ్యం - అథవా యత్కరోషీత్యాది ప్రక్రియయా స్వభావార్థ శాస్త్రప్రాప్తానాం కర్మణాం భగవతిసమర్పణం - మనస్సంకల్ప వికల్పవృత్తిక మంతఃకరణం తస్యాధ్యవసాయాత్మికా వృత్తిర్బుద్ధిః. అథవాత దేవాత్రాధ్యవసాయ వృత్తివిశిష్టం బుద్ధిరిత్యుచ్యతే - యథోక్తం శారీరక భాష్యే “అధ్యవసాయాభిమానచింతావృత్తిభేదాన్మనఏవ బుద్ధ్యహంకార చిత్తశబ్దైర్వ్యపదిశ్యతే” ఇతి.ఇంద్రియ శబ్దోఽత్ర గోబలీవర్దన్యాయాద్బాహ్యేంద్రియ విషయః. ఏవంవిధస్యాధికారిణః “సతతం కీర్తయంతో మా” మిత్యుక్త ప్రక్రియయా కింవర్ణాశ్రమధర్మాణామపిలోపస్స్యాదిత్యత్రాహ.నిజకర్మాదీతి.నిత్యదాస్యైకస్వభావస్య

సా-ప్ర—ఏతాని కైంకర్యాణి స్వామిప్రీతికరాణీతిప్రీత్యైవకర్తవ్యాని. నను స్వామిప్రీత్య ప్రధానతయా

సా-వి— విశిష్య క్షేత్రాది వర్తనః పర వ్యూహ మన-వా. యదాహుః- “ పాదౌ తదీయా ద్రుమజన్మభాజౌ క్షేత్రాణి నాను వ్రజతో హరేర్యౌ,, ఇతి- “యోగస్తు ద్వివిధః ప్రోక్తో బాహ్యమాభ్యంతరంతథా । బాహ్యం బహుక్రియాపేక్షమాంతరం ధ్యానముచ్యతే,, ఇతి- ఉక్తైః, తుర్యాదిభ్యోఽధికారిభ్యః ప్రతిపాదనం. వందనం, త్రిభిఃకరణైః ప్రణామః- స్తుతిః, గుణకథనం. కీర్తనం, తత్తద్గుణ విభవచేష్టితాది గాథానాం తదసాధారణ నామధేయానాం కీర్తనం - లబ్ధాత్మా, అవస్తుభూత మాత్మానం అనభిమన్యమాన ఇతి భావః- ప్రశిథిలకరణ కళెబరాదికో భవేదితివా- ప్రాణాదీనాంక్రియాయాః తద్గతత్వం తద నుభవాభావే శైథిల్యాదితి భావ్యం - “యత్కరోషి యదశ్నాసి,,తి న్యాయాచ్ఛాస్త్ర ప్రాప్తానాం కర్మణాం భగవతి సమర్పణంవా- మనః,సంకల్ప వికల్పవృత్తిరంతఃకరణం- తస్యాధ్యవసాయాత్మికావృత్తి బుద్ధిః- అథవాత్రాధ్యవసాయ విశిష్టంబుద్ధిరిత్యుచ్యతే - యథోక్తం శారీరక భాష్యే “అధ్యవసాయాభిమానచింతావృత్తిభేదాన్మనఏవ బుద్ధ్యహంకారచిత్తశబ్దైరుచ్యతే,,ఇతి. ఇంద్రియశబ్దోఽత్ర గోబలీవర్దన్యాయాద్బాహ్యేంద్రియ విషయః - ఏవం విధ స్యాధికారిణః “సతతం కీర్తయంతో మా,, మిత్యాద్యుక్త ప్రక్రియయా వర్ణాశ్రమ ధర్మాణామపి లోపస్స్యాదిత్యత ఆహ - నిజకర్మాదీతి - నిత్య దాస్యైక స్వభావస్య ముక్తస్యేవాస్యాపి తత్పరిచరణం తదాజ్ఞానువర్తన ప్రీత్యైవ యథాశాస్త్రం యథాధికారం యథావసరంచ సర్వంఘటతే- అన్యథా “సంధ్యాహీనోఽశుచిర్నిత్య మనర్హః సర్వ కర్మసు,, ఇత్యాదిభిర్భగవ ద్వచనాదాపద్యనధికారప్రసంగాత్.తస్మాద్యోగ్యతాసిద్ధ్యర్థంలబ్ధాంశశైథిల్యపరిహారార్థం

సా-సం— శాస్త్రీయైరేవ ద్రవ్యైశ్శాస్త్రోక్తవిధయైవ కృతమపి కైంకర్యం ప్రేమవిశేషమంతరా కృతంచే

మూ — ఉపాయతాం పరిత్యజ్య న్యసేద్దేవేతు తామభీః,, ఎన్నుఅరుళిచ్చెయ్దరుళివిడత్తిల్ ప్రీత్యైవ కారితః, ఎన్నతువుమ్ శాస్త్రమ్ వేణ్డావెన్నపడియన్ను. ఇప్పుశాస్త్రమ్ కొణ్డు డెలరియవేణ్డు కిరకైంకర్యమ్ తన్నిల్ స్వామిసంతోషజనకత్వమడియాక శేషభూతనానతనక్కు స్వరసిక్క ప్రీతియుణ్డైయ ప్రేరకత్వాతిశయమ్ శొల్లుకైయులే తాత్పర్యమ్.

సా.దీ — క్కొనవద్యైకళిల్ వరుమ్ స్వప్రీతియినుడైయ ప్రేరకత్వాతిశయాప పాదనత్తిలే తాత్పర్యమెన్నపడి. ఇశ్లోకజ్ఞ ఉపాసక విషయమాకవుమ్ స్వతంత్రప్రపన్న విషయమాకవుమ్ యోజిక్కైయా యిరుక్కైయాల్

నా.స్వా — ముక్తస్యవా న్యాపిత ల్పాచరణం దాజ్ఞానువర్తన ప్రీత్యైవ తత్ఛదేవమూలాలపేవ స్పష్టార్థః. ఏవ కారాభిప్రేతమన్యదపి వివృణోతి. ఉపాయతామితి - ముక్తవ్యాపార న్యాయేన స్వయం స్వాదుతమతయా క్షణికతయా కాలాంతరభావి ఫలసాధనత్వా సంభవా చ్చేతిభావః - అత స్తస్మిన్నేవ మామేకం శరణం వ్రజేతి వక్తవ్యేవో పాయతా బుద్ధిః కార్యేత్యాహ. న్యసేద్దేవేతు తామభీరితి - ప్రీతియినుడైయ వితి - అకరణత్తిల్ శాస్త్రబోధిత ప్రత్యవాయ జనకతా నిమిత్తభీతియిల్ కాట్టిల్ స్వామి సంతోష హేతుతా నిమిత్త శేషభూత స ప్రీతి ప్రేరకత్వ మతిశయిత మెన్నుకరుత్తు. ఆనాలు మిన్నఆళవన్దార్ కారికాదాత్మవి క్తియోగ

సా.ప్ర — స్వప్రీత్యేత్యర్థః - కించైషాం శ్లోకానామధికారితత్కర్తవ్యపరత్వేప్యాపి వ్యాతిక్రల ప్రీత్యైవేత్యస్య

సా.వి — ఉత్తరోత్తరోపచయార్థం సుదృఢ సిద్ధోపాయవ్యాపి స్వానుష్ఠానేన పరప్రవర్తన రూప భగవదాజ్ఞాను పాలనార్థంచ అవశ్య కర్తవ్యానామపి కర్మణాం విధిపరామర్శ మంతరేణ ప్రియ తమ సుహృత్పుత్రాద్యుపలాలన వత్ప్రీతిరేవ జ్ఞానినః ప్రయోజికేతి భావః. ఏవ కారాభిప్రేత మన్య దపి వివృణోతి. ఉపాయతాం పరిత్యజ్యేతి. ముక్తవ్యాపార నయేన స్వయం స్వాదుత్వా క్షణికస్య కాలాంతర భావి ఫలసాధకత్వా నుపపత్తిదర్శనాచ్చ నాస్య స్వవ్యాపారే మోక్షోపాయతా బుద్ధిరపి స్యాదితిభావః - అంత తస్సిన్నస్మిన్ రారాధితో భగవానేవ సర్వత్రోపాయః. నపునః క్షణికం తత్క్రియాస్వరూపం - తత్సాధ్యం కించి త్తత్ప్రీత్యతిరిక్త మప్రామాణిక మపూర్వాదికంవా. అతస్తస్మిన్నేవ ‹‹మామేకం శరణం వ్రజ,, ఇతి ఉపాయతా బుద్ధిః కార్యేత్యాహ. న్యసేద్దేవేతు తామభీరితి. అనాశ్రితానాం బంధన మాశ్రితానాం మోచనంచ స్వమాహాత్మ్యాను గుణ మేవేత్యభిప్రాయేణాహ. దేవ ఇతి. శరణ్య విషయ శ్రుతి సూచనార్థ మత్ర దేవశబ్దః. అపార కారుణ్య సౌశీల్య వాత్సల్యాది గుణైః ‹‹మిత్రభావేన సంప్రాప్త . సకృ దేవ ప్రపన్నాయ - అపిచేత్సుదురాచారః - క్షిప్రంభవతి. మన్మనాభవమద్భక్తః - సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య,, ఇతి వక్తరితస్మిన్ అశరణ్యాశరణ్యే స్వస్య ముపాయతయా వస్థితే సాపరాధ తత్స్వాతంత్ర్య తత్సంకల్ప కింకర హిరణ్యగర్భరుద్రేంద్రాది తత్తద్దేవ్యాది నిమిత్తం భయం న కర్తవ్య మిత్యభిప్రాయేణాహ - అభీరిత్యుక్తమితి. తత్ర ప్రీత్యైవేత్యస్య విధిపరామర్శమంతరేణేతి నిర్బంధ బుద్ధ్యా వినేతి భావః అత శ్శాస్త్రీత్యాగేన వర్తేత ఇతిభావ,, ఇతి తదేవాహ వ్యాచష్టే. ప్రీత్యైవకారితా ఎన్నతువుమితి. పిరకిర్తార ప్రీతియినుడైయ ప్రేన్ను ... నను ఉపాసనాధికారిపరమిదం గీతాశాస్త్రీతా స్వర్గరూపత్వాదిత్యత్ర ఉపాసనాధి

సా.సం — న్నుత్స్వామి సంతోష విశేష హేతురల్పప్రత్యేక ప్రత్యేకత్వప్రాప్త ప్రేరిత విషయశాస్త్రం కర్తవ్యమితి. తాత్పర్యమిత్యాహ - ఇజ్గితి - భక్తప్రపన్నోభయ సాధారణోయం జ్ఞానీ త్విత్యాదిః - తత్రధర్మవిషయే

మూ — ఇశ్లోకజ్ఞశై [illegible] పక్ష [illegible] యోజిక్కుమ్నాతు ఉపాసనాది కళు దైవ స్వాదుతమ త్వైత్త్రయుమ్, ఫలోపా [illegible] యిలే [illegible] — ప్రసాదనమాయ్కోండు ఫలత్తుక్కు సాక్షాదుపాయమన్ని క్కు సిరికరః తైత్తైయుక్ [illegible] నత్తాల్ ప్రసన్ననాన సర్వేశ్వరన్ తానే ఫలత్తుక్కు సాక్షాదుపాయమా య్ నిర్కైర నిత్తైయైయుమ్ [illegible] లుక్తైయిలే నోక్కాకిక్కడవతు —

సాం.దీ — ఉపాసక విషయ మాహ్వాన ఉపాయతాం పరిత్యజ్య పుంసః ఫలార్థం మనుష్యేర్ [illegible] రాఠ్ — ఇశ్లోకజ్ఞశై యిత్యాది నూల్. స్వతంత్ర ప్రపన్న విషయ మాహ్నాయ తాత్పర్య విశేష [illegible].

సా.వ్యా — నిష్ఠవిషయమా ? ప్రపన్న విషయమా ! అద్వేష [illegible] ప్రయోజనాపాయ [illegible] విరోధిక్కుమ్ — ఉపాయభూతభక్తిసు ఉపాయస్య పరిత్యాగమ్ అసంగతమన్నా ? ప్రీత్యైవ [illegible] ఎ న్నికరతువుమ్ విరోధిక్కుమ్ — పెరాత్తాధిసంధి యాలేయన్నా [illegible] అనభిక్షిరసు — తా, భక్తిస్సో పా యతాం. దేవే న్యాసే దెక్కిరసు [illegible] బాధిలేత యా కూడుమో ? ప్రపన్న విషయమ్మోస్ ఉపాయతాం పరిత్య క్త్వేత్యంశ మప్రసక్త ప్రతిషేధమాక ప్రసంగిక్కామ్ — ప్రపత్తి [illegible] యుపాయ [illegible] యుమ్ దేవే ఉపాయ తాం న్యాసే దెక్కిరకుతాల్ కూపమో ? ఇంగ విధికారి వ్యతిరిక్త [illegible] విషయస్వానమ్ కూడాతే! ఎన్నుక్రమెణ వధికారిద్వయత్తినుమ్ కారికార్థ మరుళి చ్చేయ్కిరార్. ఇశ్లోకజ్ఞశై ఇత్యాదినా. ప్రీత్యైవఎ న్నైయాలే ఉపాసననిష్ఠస్వాదు సమ్యక్ప్రయుక్తస్య ప్రీతియుమ్, ఉపా [illegible] బద్ధత్వాలేసాక్షా [illegible] యుమ

సా.ప్ర — శాస్త్ర వశ్యత్వాభావపరత్వముచ్యతే. తదాపి [illegible] భక్త్యధికారవిషయత్వ ప్రమాణాంతరావి రుద్ధానాం భక్తియోగస్వాదుతమత్వ, భగవత్ప్రసాదకత్వ, సాక్షాదుపాయత్వాభావానాం భక్తిసాక్షాదుపా యత్వస్య చ జ్ఞాపనపరత్వేనాపి చరితార్థత్వాదనంత ప్రమాణశిష్ట [illegible] విరుద్ధస్య శాస్త్రవశ్యత్వా భావస్య జ్ఞాపనపరత్వం నోపపద్యతే. ప్రపన్న విషయత్వేపి ప్రమాణాంతరా విరుద్ధానా మనన్యోపాయస్య వ్యాహత్యభావా నన్యప్రయోజనత్వ వ్యాహత్యభావ భగవదుపాయాంతరస్థాన నివిష్టత్వానాం జ్ఞాపనప రతయాపి చరితార్థత్వేన చాప్రామాణికస్య శాస్త్రవశ్యత్వాభావస్య జ్ఞాపనపరత్వం నోపపద్యత ఇత్యాహ. ఇశ్లోకజ్ఞశై ఇత్యాదినా — [illegible] ఇశ్వరేన ప్రీత్యైవ కారిత [illegible] సచోపాసనస్వాదు

సా.వి — కారి పరత్వే? ప్రీత్యైవ కారిత ఇత్యస్య స్వాదుతమత్వ ప్రకాశన పరత్వేన [illegible] వ్యవచ్ఛేద పరత్వాభావాత్ — ఇహాపి శాస్త్రవ్యవచ్ఛేదపరత్వేన ప్రమాణతా సర్వధర్మాన్ [illegible] వ్యాసకృత్యా కించనార్థం శరణాగతి విధాన [illegible] శాస్త్రస్యాపి [illegible] పాదకత్వాత్ప్రపత్త్యధి కారి పరత్వేనాపి యోజయితుం శక్యత్వా త్ [illegible] భక్త్యధికారి మర్యాదా నైవ స్వాదుతమత్వేన ప్రీతి ప్రేరి తత్వ ఏవ తాత్పర్యం నను శాస్త్రే [illegible] తాత్పర్యమిత్యభిప్రాయేణాహ — ఇశ్లోకజ్ఞశై ఇతి — అ స్యాం యోజనాయాం ఉపాయతాం పరిత్యజ్యేత్యస్య తాత్పర్య [illegible] హ — ఫలోపాయ మానెని.

సా.సం — ప్రీత్యైవాపాయతాం పరిత్యజ్య త్యన [illegible] మాహ. ఇశ్లోకజ్ఞశై ఇతి. భక్తేస్స్వాదు తమత్వేన ప్రీత్యైవేత్యే తదుపపన్నం భక్తేస్సాక్షాదుపాయత్వాభావా దుపాయతాం పరిత్యజ్యేత్యేతద ప్యుపపన్నమిత్యర్థః. [illegible] ఫలాపినాధమా [illegible] యథా శాస్త్రానువృత్యా ప్రపన్నస్యా

సూ—స్వతంత్రప్రపత్తి నిష్ఠనిరత్తిల్ ఇశ్లోకజ్ఞక్రియోజికు్క మొ్పాతు ఇవడత్తిల్ ప్రీత్యై జ్ఞకళాతే పణ్ణుమ్ కైంకర్యమెల్లామ్ భక్తియోగాదికళిల్ కట్టళైకులైయాతిరున్నాలుమ్ కైంకర్యమ్ శేష మొ్పియవే రాదుస్వ గర మోక్షాది ప్రయోజనత్తుక్కు ఉపాయమాక అనుష్ఠిక్కిరా నల్లామై యిళయమ్‌శాక్కు అనన్యోపాయ త్తై యుమ్, అనన్యప్రయోజనత్తైయుమ్, కులైయాతే యుగుక్కిరపడియైయుమ్,

సా-దీ—స్వతంత్రప్రపత్తీత్యాదియాల్- యద్వా. శాస్త్రీయ ధర్మజ్ఞర్ త్రివర్గాపవర్గార్థమాకైయాల స్త్రతర్థమాననువృత్తి యాల్‌ప్రపన్ననుక్కు వరుమనన్యోపాయత్వానన్యోపేయత్వహానిశంకైయై పరిహరిక్కి రార్-స్వతంత్రేత్యాదియాల్-ఇతుప్రపన్నవిషయమాయిరుక్కప్రీత్యైవ ఎన్నవివకారంసామాన్యేనఫలార్థబుద్ధి వ్యవచ్ఛేదకమాయ్ అతిల్ మోక్షార్థత్వవ్యవచ్ఛేదత్తాల్ అనన్యోపాయత్వముమ్, ఫలాంతరవ్యవచ్ఛేదత్తాల్ అనన్య ప్రయోజనత్వముమ్, ఉపాయాంతరాభావముమ్ సిద్ధిక్కైయాలీశ్వరనుక్కు పాయాంతర స్థానవివేశముమ్

సా-స్వా.శొల్లుకైయాలేవిరోధమిల్లైఎన్నుకరుత్తు స్వతంత్రే.భక్తియోగాదీతి ప్రపిద్ధభక్తియోగాది విధాయక

సా.ప్ర—తమత్వం,నిజకర్మాదిభక్త్యంతంకుర్యాదితేననభగవత్సమర్పణీయత్వేక్యాశరణ్యప్రసాదనత్వం,ఉ పాయతాం పరిత్యజ్యేతి భక్తేస్సాక్షాదుపాయత్వాభావో భగవత స్సాక్షాదుపాయత్వంచబోధ్యత ఇతిభక్తప రత్వేన యోజనాయాం భావః - తత్సంశ్లేషే త్యాదినా ప్రీత్యైవేత్య నేనచా జ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యేషుస్వా మిసంతోష వ్యతిరిక్తప్రయోజనాభావోక్త్యానన్యప్రయోజనత్వావిరోధః,ఉపాయతాం పరిత్యజ్యే త్యనన్యో పా యత్వా విరోధః, న్యసేద్దేవేత్యేత్యనేన భగవతఉపాయాంతర స్థానవివిష్టత్వంచ బోధ్యత ఇతిప్రపన్నపరత్వేన

సా.వి—ఇస్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠరతిరత్తిలిః.భక్తియోగాదికళిల్ కట్టళైకులైయాతిరున్నాలుమ్, భక్తియోగాదిమ ర్యాదాయాం॥తత్సంశ్లేషవియోగైకసుఖదుఃఖ స ఏకధీః। భగవద్ధ్యానయోగోక్తివందనస్తుతికీర్తనైః। లబ్ధాత్మా తద్గత ప్రాణ మనో బుద్ధీంద్రియ క్రియః । నిజకర్మాది భక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారిత ,, ఇత్యుక్త రీతి త్యాగోయథా నస్యాత్తథా స్థితాయా మపీత్యర్థః. నన్వస్యాధికారిణ అనన్య ప్రయోజనత్వా దన న్యో పాయత్వా తిరుమర్థా న్యేతాసీత్య త్రప్రీత్యైవ కారితః ఉపాయతాం పరిత్యజ్యేత్యుక్త మితితాత్పర్యమా హ- స్వామిసంతోషమొ్పియేతి- అనేనభగవత్ప్రీతేస్స్వప్రయోజనత్వా త్తాదర్థ్యే నోత్పన్న స్వ ప్రీతి రేవ స్వస్య ప్రవర్తికేతి భావః - కారిత ఇతి హేతుమణ్ణిజంతః. ప్రీత్యేతి హేతుకర్త్రీ ప్రయోజక కర్త్రీతి యా వత్- ప్రయోజకవ్యాపారశ్చప్రేరణా- ప్రీతి ప్రేరితఇతియావత్- అత్రపక్షేప్రీత్యైవేత్యస్య వ్యవచ్ఛేద్యం . ఉపాయతాం పరిత్యజ్యేత్యనేన వివృతం - తథాచోపాయత్వ వ్యవచ్ఛేద పరత్వేన శాస్త్ర వ్యవచ్ఛేద పర త్వాభావాత్- అనన్యోపాయత్వంగక్షితం. భగవత్ప్రీతి పరిజ్ఞానాయ శాస్త్ర మప్యపేక్షిత మితి భావః -

సా.సం— నన్యోపాయత్వా నన్యోపేయత్వహానిరితి శంకాం పరిహరన్ నిజకర్మాదీత్యాదేః ప్రపన్న విష యేయోజనామాహ - స్వతంత్రేతి. ప్రీతిప్రేరితతయా కృతేషు ప్రత్యవాయ నివృత్త్యర్థత్వా భిసంధిమవిద్య వచ్ఛిన్నత్రప్రీత్యైవే త్యేవకారః. తేషు మోక్షార్థత్వ వ్యవచ్ఛేదా దనన్యోపాయత్వం. ఫలాంతర వ్యవచ్ఛే దాదనన్య ప్రయోజనత్వం - ఉపాయాంతరాభావ సిద్ధేరీశ్వరస్యో పాయాంతర స్థానవివేశశ్చ నిజకర్మా దీత్యాదినా ప్రపన్నవిషయే సిధ్యతీతి తాత్పర్యమిత్యంతస్య తాత్పర్యం-కట్టళై,సాధనభక్త్యాదిలక్షణలక్షితకా-

మూ— అకించన నాన ఇవ నుక్కు ప్రాప్తమ్ ... యాంతర స్థాపత్తిలే విస్తారఫల త్తుక్కుడు గిఱ
ర పడిత్తాయుమ్ శొల్లుకై యిలే తాత్పర్యమ్ ... కళుమ్ ప్రతిబుద్ధాన సేశంతే. అనన్యస్తా
ధకర్గళ్. నాన్యం దేవం సమస్కుర్యాత్, ఇత్యాదిక ... యే పరమైకాంతికళా యిసుక్కు ఇవ్ గుణనిష్ఠ
మూణాదిభక్త్యంతం, ఎన్ఱు అనుళి చ్చెయ్తపడియే వర్ణాశ్రమ ధర్మజ్ఞర్ ఇవరికళ్ అను ష్ఠిక్కుమ్
కాల్ అగ్నీంద్రాది దేవతాన్తర్యామిత్తైయాతే పరమైకాంతిత్వమ్ కులైయాతో వెన్ఱు వేదాంత వ్యుత్పత్తి
పణ్ణాతార్ చోద్యమ్ పణ్ణువర్కళ్ - ఇన్ద ప్రశ్నై, సాధుపస్యాగేషం శైమినిః, ఎన్కిఱ సూత్రత్తిన్ప
డియే అగ్నయనాది వ్యుత్పత్తి శక్తాలే అగ్న్యాదిశబ్దంగళై పర్యేష్యనక్కు సాక్షాద్వాచకత్వ ...

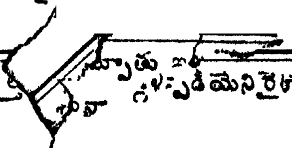
సా.దీ— సిద్ధిక్కు మెన్నపడి భక్తియోగాధికారిక్కుళ్ళై ... కేవలమాన మెన్గిఱ నను ఇన్ద ప్రపన్నాధికారికళుమ్
పరమైకాంతికళాయిరుక్కైయాలే ఇవర్గళ్ వర్ణాశ్రమ ధర్మజ్ఞర్గళై యనుష్ఠిప్పార్కళాకిల్ దేవతాన్తర వ్యా
మిశ్రత్తైయాలే పరమైకాంత్యభఙ్గమ్ వారాదో? అన్ఱియిల్ శాస్త్రవశ్యతై కూడుమో? ఎన్ఱుమాశంక్కై
అనువదిక్కిరార్ - ఇరణ్డధికారికళుమ్ ఇత్యాదియాల్ - ఇతై పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడత్తిలెన్ఱు తొడఙ్గి -

సా.స్వా— శాస్త్రీకళాలే ఉపాయస్వరూపప్రసక్తమాన తన్నిషేధమాన్ఱుమ్ ఎన్ఱుకరుత్తు. అకించననేతి. తాంబోత
న్యసేదిత్యంశ ముపాయాంతర స్థాపత్తి రూపోపాయస్య పరమాత్మైయాల్ విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు -
ఇప్పడి అనివన్నాల్ శ్రీసూక్తిబలత్తాలే ఇరణ్డధికారికళుక్కుమ్ వర్ణాశ్రమ ధర్మ మనుష్ఠేయమెన్ఱు శా
స్త్రతు కూడుమో? అగ్నీంద్రాది దేవతాంతర శబ్దఘటిత మంత్రసాధ్య వర్ణాశ్రమ ధర్మమ్ దేవతాం
తరారాధన మాకైయాలే దేవతాంతర స్పర్శ ప్రసక్త్యా పారమైకాంత్య భఙ్గమ్ వారాదో? ఎన్గిఱ అవ్యు
త్పన్న చోద్యత్తై శంకిత్తు పరిహరిక్కిరార్ - ఇరణ్డధికారికళుమ్ ఇత్యాదినా - అనుష్ఠిక్కు మ్పోదుమ్,
అనుష్ఠిప్పార్కళాకిల్ ఎన్నపడి - వేదాంత వ్యుత్పత్తి పణ్ణాతార్, వేదాంత వ్యుత్పత్తి రహితర్ - పరమైకాం
తిత్వమ్ కులైయాతో ఎన్ఱు చోద్యం పణ్ణువర్కళ్ ... అగ్నయనాది వ్యుత్పత్తి శక్తాలే దేవతాంతర

సా.ప్ర— యోజనోయం భావః. ఉభయవిధానాం ప్రపన్నానాంచ శాస్త్రవశ్యతయా జ్ఞానుజ్ఞాకైంకర్యాణాం
యథాశాస్త్రీకర్తవ్యత్వే అగ్నిహోత్ర దర్శపూర్ణమాసాదీనామగ్నీంద్రాద్యారాధనరూపతయా దేవ
తాంతరారాధనాత్పారమైకాంత్య భఙ్గస్స్యాదితి శంకామనూద్యపరిహరతి. ఇరణ్డధికారికళుమిత్యాదినా.
వ్యుత్పత్తి పణ్ణాతార్ ఇతి, వ్యుత్పత్తిశూన్యాః ఇత్యర్థః -

సా.వి— భగవత్యేవోపాయత్వమనుసంధధీతేత్యస్య ఇతస్యాభిప్రాయశ్చాభిప్రాయమేనాహ. అకించననా
నేతి. దేవతాం ఉపాయబుద్ధ్యా న్యసేత్ - మమభక్తియోగో భగవానేవేత్యనుసందధ్యాదితి భావః. అతఏవ
యథాహిన యామునాచార్య శ్రీసూక్తి విరోధ ఇతి భావః. నను నిజకర్మాదిస్యుక్తైత్య కర్మానుష్ఠానేఽగ్నీం
ద్రాది దేవతాంతరోపాసన ప్రసక్త్యా పారమైకాంత్య భఙ్గస్స్యాదిత్యత్ర పూర్వం బహుశః పరిహార ముక్త
మప్యహో విస్మరణాయాశిష్య సద్యస్యాంశంపునరాహ. ఇరణ్డధికారికళుమితి.

సా.సం— వర్ణాశ్రమ ధర్మాణాం భక్తప్రపన్నైవచ యథాశాస్త్రమవశ్యమనుష్ఠేయత్వప్రాప్త్యంశం
... వేదాంత ప్రక్రియయా ప్రమాణేనచ పరిహరతి. ఇరణ్డిత్యాదినా.

మూ — సర్వహితకరలామిడత్తిల్ శ్రీసహస్రనామ ... [illegible] ... వ్యాప్తి యెనిరైయాయాలేయువత్తిల్ దేవతాంతర స్పర్శమిల్లై.

సా. దీ — సర్వహితకరలామిడత్తిల్, జీవముఖ్యప్రాణలింగాదిరహితస్థలంగలిల్ సడి. జీవాదిలిఙ్గముళ్ళవిడత్తిల్ ప్రతర్దనవిద్యావాక్యంగళ్ తత్తదంతర్యామి పరమాత్మావై కుఱిక్కుమ్ ఎన్ఱు ఇత్తైక్కాట్టుకిఱార్ అనుష్ఠికైక్కాక శాస్త్రసిద్ధ

సా. స్వా — తత్తుక్కుమ్ వాచకమాకాతో? ఎన్ఱు శంకావారణార్థమాక శ్రీసహస్రేతి - శ్రీసహస్రనామత్తిలే అనేకనామంగళ్ గుణపౌష్కల్యనిమిత్తకమాకైయాలే గుణపౌష్కల్యమ్ భగవదేకాంతమాకైయాల్ గుణలేశయుక్తదేవతాంతర వాచకమల్లాతాప్పోలే అగ్న్యాదిశబ్దజాతమున్ అగ్రనయనాది గుణపౌష్కల్యయుక్తభగవదేకాంతమెన్ఱుకరుత్తు - యద్వా, సహస్రనామపారాయణాదికళిల్ దేవతాంతర స్పర్శమిల్లాతాప్పోలే ఇఙ్గుమ్ దేవతాంతర స్పర్శమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి దేవతాంతరానన్యథాసిద్ధలింగమిల్లాతవిడత్తిల్ "సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః" ఇతిన్యాయత్తాలే దేవతాంతర స్పర్శమిల్లావిట్టాలుమ్, అనన్యథాసిద్ధలింగముళ్ళ శబ్దాదికళిలే "సాక్షాదప్యవిరోధ" మెన్ఱుమ్ న్యాయమలింగవిరోధత్తాలే రూఢార్థమాకైయాలే అఙ్గు లిఙ్గయుక్తదేవతాంతరారాధనప్రయుక్తదేవతాంతరస్పర్శమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా. ప్ర — శ్రీసహస్రనామేత్యాది - "విశ్వం విష్ణుర్వషట్కారః" ఇత్యాది. "వేవేష్టి వ్యాప్నోతీతి విష్ణుః" ఇత్యుక్తవిశ్వాది నామపదగ్నీంద్రవైశ్వానరాదిశబ్దానాం "సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః" ఇతిన్యాయాదగ్రనయనపరమేశ్వరత్వవిశ్వనరనయనత్వాద్యర్థవ్యుత్పత్తిభిర్భగవతిపుష్కలత్వాత్తస్యైవతచ్ఛబ్దవాచ్యతేతి తస్యైవ సకలకర్మసమారాధ్యత్వమితి న దేవతాంతరసంబంధగంధోఽపి. అన్యత్ర తథాభూతానామన్యత్రావయవశక్త్యా బోధకత్వం "ఇంద్రశ్చ మగ్నాంగానాం స్యాద్దక్షస బంధకారితమ్. ఇదీత్యర్థాన సారాద్వా స్వకార్యే సోఽపీశ్వరః" ఇతీంద్రశబ్దస్య వ్యుత్పత్తిబోధకత్వాభిప్రాయత్రైరప్యంగీకృతమితి న దోషః - ఏవం "అహం హి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తా చ ప్రభురేవ చ" వచసాం వాచ్యముత్తమ" మిత్యుక్తప్రకారేణ భగవత ఏవ సర్వశబ్దవాచ్యత్వాత్సర్వకర్మసమారాధ్యత్వమిత్యేకాంత్యభంగాభావముపపాద్య "జీవముఖ్యప్రాణలింగాన్నేతిచేన్నోపాసాత్రైవిధ్యాదాశ్రితత్వాదిహ తద్యోగాత్" ఇత్యత్ర బ్రహ్మణస్స్వస్వరూపేణ చేతనాంతర్యామిత్వేనా చేతనాంతర్యామిత్వేన చోపాస్యత్వేఽపి చేతనాచేతనయోర్వృథా ముముక్షూపాస్యత్వాభావ ఉక్తః, యథా వా ప్రతర్దనవిద్యాయామింద్ర అనుపాస్య ఉక్తస్తథా అగ్న్యాదిశరీరిణో భగవత ఆరాధనే శరీరభూతానాం తేషామారాధ్యత్వం

సా. వి — శ్రీసహస్రనామత్తిలే ఇతి. విశ్వం విష్ణురితి. విశ్వాదిశబ్దానాం "రుద్రో బహుశిరా" ఇతి రుద్రాదిశబ్దానాం చ భగవద్వాచిత్వవత్తేషామపి శబ్దానాం యోగవశేన భగవత్యేవ వృత్తిసంభవాదవయవశక్తేస్తత్ర పుష్కలత్వాచ్చ సాక్షాదేవ భగవత్ప్రతిపాదనసంభవాన్న దేవతాంతరసంబంధగంధ ఇతి భావః. దేవర్షిపిత్రాద్యుద్దేశేన విహితకర్మసు దేవర్షిపిత్రాదిశబ్దానామవయవార్థయోగేన భగవతి వృత్త్యావిరతత్త్వాప్రతిపాదనాదిలింగైస్సుతరాం దేవతాదిపరత్వమేవావగమ్యత ఇతి దేవతాంతరస్పర్శోఽవర్జనీయ ఇత్యాశయః.

సా. సం — సర్వహితకరలామిడత్తిల్, జీవముఖ్యప్రాణలింగాదిరహితస్థలత్యర్థః - యత్ర జీవాదిలింగమస్తి

భా— ‹‹దేవా న్నృషీ న్పితౄ న్భగవ దాత్మకా న్ధ్యాత్వా సంతర్పయేత్,, ఎన్ఱు నిత్య ప్రభృతి కళిల్ భాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్ద పడియే తత్తదంగ శరీరకనాన పరమాత్మావై అనుసంధిత్తుక్కొండు తత్త త్కర్మంగళై అనుష్ఠిక్కై శాస్త్రసిద్ధమాన విధత్తాల్ ‹‹ఉపాసాత్రైవిధ్యాత్,, ఎన్గిఱ పడియే ప్రతర్దన వి ద్యాదికళిల్ విశేష్యమాన దివ్యాత్మ స్వరూపత్తాలుమ్, చేతనాచేతనవిశిష్టనాకవుమ్, పరమాత్మావై ఉపాసియా న్నాలుమ్ విశేషణమాన చేతనాచేతనంగళిల్ ఆరాధ్యత్వం ఇల్లాతాప్పోలే ఇవ్విడత్తిలుమ్ విశేషణమాన దేవ తేన్ద్రాదికళైయిట్టు ఆరాధిక్కిఱార్గళల్లర్ - ‹‹అహంహి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తా చ ప్రభురేవ చ। హవ్య కవ్యభుగేకస్త్వం పితృ జీవస్వరూపధృత్। యేయజంతి పితౄ న్దేవా న్బ్రాహ్మణా న్సహుతాశనాన్। స ర్వభూతాంతరాత్మానం విష్ణుమేవ యజంతి తే,, ఎన్గిఱపడియే సర్వాంతర్యామి యాన వస్తుప్రసంబద్ధనాన ఇవనుక్కు ఆరాధ్యనాకైయాలే ఇప్పడి తెళిన్దనుష్ఠిక్కుమ్ అవనుక్కు యథాశాస్త్రమనుష్ఠిక్కిఱ కైంకర్యంగళాల్

సా.దీ— మాత్రైయాలే దేవతాంతరయాజికళాకార్కళెన్గిఱార్. దేవాన్ ఋషీనిత్యాదియాల్ - శాస్త్ర(౧౪)సిద్ధ మానవిధత్తాల్, జీవముఖ్యప్రాణ లింగాదికళుక్కు విధత్తిలెన్నైక్క. ఇప్పడి తెళిన్దనుష్ఠిక్కుమవనుక్కు ఆరాధ్య విశేషణమాన చేతనాచేతనంగళాల్ దేవతాంతరస్పర్శమ్ వారామైక్కు వ్యయమ్ - ఇత్ గచేతన గ్రహణమ్ దృష్టాంతార్థమ్ ఇతుక్కు దృష్టాంతమ్ యథా శాస్త్రమాక వనుష్ఠిక్కిఱవిత్యాది -

సా.వ్యా— దేవాన్ ఋషీనితి - ప్రభృతి శబ్దత్తాలే శ్రీమద్గీతాభాష్యాది సంగ్రహమ్ మెన్ఱపడి. అనన్యథాసిద్ధ లింగస్థలంగళిల్ యోగవ్యుత్పత్తి యున్నిక్కై తత్తదంతర్యామినే అపర్యవసాన వృత్త్యా అభిధేయనాయ్ కొండు ఆరాధ్యనానపడియాలే దేవతాంతర స్పర్శమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - తత్తదంతర్యామి యాన భగవదారా ధనత్తిల్ విశేషణతయా దేవతాంతరారాధనముమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న దృష్టాంతముఖత్తాలే పరిహ రిక్కిఱార్. ఉపాసేతి - ఆగిలుమ్ ‹‹తృప్యన్తి వై న మింద్రః ప్రజయా పశుభి ›› రిత్యాదిసంగ్రహార్థవాదా కళిలే దేవతాంతరారాధన రూపత్వమ్ తోన్ఱుకైయాలే యతుకళుక్కు కేవలభగవదారాధన రూపత్వమ్ సొన్నతు కూడుమో? కించ విశేషణ తయా తదుచ్చారణత్తిల్ తాన్ దేవ తాంతర సంబంధమ్ ప్రసంగి యాతో? ఎన్న సప్రమాణ మాకవుమ్ సదృష్టాంత మాకవు ముపపాదిక్కిఱార్. అహంహీత్యాదినా. కైంక ర్యంగళిల్ ఉపాయత్వబుద్ధి యిల్లామైయాలేయుమ్, నివేదనాదికళిల్ స్వార్థత్వబుద్ధి యిల్లామై యాలుమ్,

సా.ప్ర— నాస్తీతినిత్యనైమిత్తికాంతర్గతాన్నింద్రాదిశబ్దోచ్చారణేపి పారమైకాంత్యభంగ ఇతి సప్రమాణంసో దాహరణమాహ. దేవాన్ ఋషీనిత్యాదినా - నిత్యప్రభృతీతి. గీతాభాష్యాదిః ప్రభృతి శబ్దార్థః. మధువి ద్యాదిః ప్రతర్దన విద్యాదీత్యాది శబ్దార్థః - ఏతేనాక్తవ్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వంచ దర్శితం -

సా.వి— దేవాన్నృషీనితి- ఉపాసాత్రైవిధ్యా దాశ్రితత్వా దిహ తద్వ్యోగాదితి సూత్రే బ్రహ్మణస్స్వ రూపేణ చేతనా చేతనాంతర్యామితయా చోపాసనేపి చేతనాచేతనయో ర్యథాముముక్షూపాస్యత్వం నా స్తీతి సిద్ధాంతితం- తద్వదిహాపి శరీరభూతానామింద్రాదీనామనారాధ్యత్వమితిభావః. నిత్యనైమిత్తికవ్యతిరిక్త

సా.సం— తత్ర ప్రతర్దనవిద్యాన్యాయ ఇత్యాహ- దేవానిత్యాదినా- స్వరూపత్తాలుమ్ చేతనాచేతనవిశిష్ట నాకవుమిత్యాదేన ఉపాసాత్రైవిధ్యం దర్శితమ్- కథంకృతేపరమైకాంతినో దేవతాంతరస్పర్శ దోషాగమః·

మూల— ఉపాయాంతర స్పర్శమ్ ఆరాతాక్కొళ్వుమ్, కైంకర్యార్థంగళాన ద్రవ్యార్జన నివేదన వినియో గాదికళాల్ ప్రయోజనాంతరస్పర్శమ్ ఆరాతాక్కొళ్వుమ్, ఆరాధ్యవిశేషణమాన విధిబల ప్రాప్తంగ ళాన చేతనాచేతనంగళాల్ దేవతాంతరస్పర్శ(దోష)మ్ వారామల్—"నారాయణం పరిత్యజ్యహృదిస్థం ప్రభు మీశ్వరమ్। యోన్యమర్చయతే దేవం పరబుద్ధ్యా స పాపభాక్। యస్తు నారాయణం దేవం సామాన్యేనాభి మన్యతే। స యాతి నరకం ఘోరం యావచ్చంద్రదివాకరమ్। బుద్ధ్యుద్రాదివపుషం స్వతంత్రం శక్తమేవ వా। అ మివం రాజభాగ్యంచ గూఢకర్మపరివర్జయేత్,, ఇత్యాదికళిల్ పడియే దేవతాంతరంగళిలే పరత్వబుద్ధిపణ్ణు తల్, సమత్వబుద్ధి పణ్ణుకల్, నిత్యనైమిత్తికంగళిల్ తువక్కఱ్ఱ దేవతాంతరస్థలంగళిలే శెల్లుకల్ శెయ్యుమిల్ పరకై కాంతిక్కు దోషమామల్లు నిత్యనైమిత్తికంగళిల్ ఆరాధ్య నారాయణం సర్వాంతర్యామియుక్కు శరీరమాయ్ నిర్వాహకరాయుళ (నా)ళ్ ఇతర్దేవతైకళ్పక్కల్ పరత్వబుద్ధియుమ్, సామ్యబుద్ధియుమ్, స్వాతంత్ర్యబుద్ధియుమ్, ఆరాధ్యత్వబుద్ధియుమ్

సా. దీ— నివేదితోపయోగమానతు? నివేదితప్రసాదస్వీకారమ్. ఆదిశబ్దత్తాల్ నివేదితస్య గృహకృత్య వినియోగా ది సంగ్రహమ్ - చిన్నన్నకాలవరు— ఎత్తాల్ దోషమామ్? ఎన్నవరులిచ్చైమ్ కిరార్. నారాయణం పరిత్యజ్యే త్యాదికళాల్ - స్వాతంత్ర్యబుద్ధి యావతు? భగవదశేషత్వబుద్ధి. ఆరాధ్యత్వబుద్ధియావతు? ఇష్టకర్మత్ర

సా. స్వా— ఉపాయాంతరస్పర్శముమ్ ప్రయోజనాంతర స్పర్శముమిల్లాతాప్పోలే. వ్. గమ్ దేవతాంతరా రాధనత్వ బుద్ధియిల్లామైయాలే దేవతాంతర స్పర్శమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు. చేతనాచేతనంగళాలితి - అచేతన గ్రహణమ్ దృష్టాంతార్థమ్. అచేతన వస్తుక్కళ్ తుల్యర్ చేతనభూత దేవర్కళ్ ఎన్ఱపడి - ఇప్పడియారా ధ్యత్వబుద్ధియిల్లామైయాలే దేవతాంతరస్పర్శమిల్లైయాకిల్ దేవతాంతరస్థలంగళిలే శెల్లాలుమ్ సామ్యా దిబుద్ధ్యాదికళియుమ్ దేవతాంతర సంబంధమిల్లైయాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవైకాంత్య విరోధప్రయోజక దేవతాంతరసంబంధ ప్రయోజకం ప్రయోజకంగళై యిరండువాక్యత్తాలే నిరూపిక్కిరార్ - నారాయణం పరిత్యజ్యేత్యాదియాల్. పరత్వాదిబుద్ధిపంచకముమ్ నిత్యనైమిత్తికబహిర్భూత దేవతాంతరస్థలగమనాదిక ళుమ్ ఐకాంత్యవిరోధికళెన్ఱుకరుత్తు - స్వాతంత్ర్యాదీతి. భగవదశేషత్వబుద్ధియెన్ఱపడి-ఆదిశబ్దత్తాలే

సా. ప్ర— ఏకాంతిహానిర్బ్రహ్మరుద్రాదీనామపి నిత్యనైమిత్తికాంతర్గతత్వేన తత్తదాలయాను ప్రవేశతదారాధ నాదీనా మప్యైకాంత్య భంజకత్వం నస్యాత్, భంజకత్వాదిత్యాంతర్భూత వేదిత్యాదిత్యత్ర తేషాం భగవతోత్కృ ష్టత్వబుద్ధౌ, తుల్యత్వబుద్ధౌ, స్వాతంత్ర్యబుద్ధౌ, నిత్యనైమిత్తికాంతర్గతత్వమంతరేణారాధనస్య చ ప్ర త్యేకమైకాంత్యభంజకత్వస్యప్రమాణతో వగమాన్నిత్యనైమిత్తికాంతర్భూతబ్రహ్మరుద్రాదిశబ్దోచ్చారణం నై కాంత్యభంజకమిత్యాహ నారాయణమిత్యాదినా - పరబుద్ధ్యా, పరదేవతాత్వ ప్రకారబుద్ధ్యా - సామాన్యేన,

సా. వి— స్మృతే భగవచ్ఛరీరతయాపి దేవతాంతరభజనం వా నైకాంత్యభంగస్స్యాదిత్యత ఆహ. నిత్యనైమి త్తికంగళిలే. తత్ర దేవతాంతరోపాసనస్య నిషిద్ధత్వేన భగవత్ప్రీతిప్రయోజనత్వాభావాదన్యప్రయోజనత్వా భావాదన్యప్రయోజనత్వాదిభంగ ఇతి భావః. స్వాతంత్ర్యేతి. భగవదశేషత్వేనేత్యర్థః. నిత్యనైమిత్తికానుష్ఠానస్య

సా. సం— ఇత్యత్రాహ - నారాయణంపరిత్యజ్యేత్యాది బుద్ధిపంచకస్యైవైకాంత్యవిరోధిత్వేనాపయోస్తదభావా దుపాస్యవిశేషణత్వేనాన్వయమాత్రస్య ప్రతర్దనప్రాణత్వే లోకాధ్యాదిన్యాయేనైకాంత్యవిరోధాప్రసంజకత్వా త్సనైకాంత్యవిరోధ ఇత్యాహ - అల్లతితి. తథాపి నేత్యర్థః. శరీరమాయ్ నిర్వాహకరలైయిల్, శరీరత్వేనైవ

మూ— ఫల ప్రదత్వ బుద్ధియుమ్ ఇల్లాద యాలేఉహాస్యశేషఙ్గళాన ప్రాణ వైశ్వానర త్రైలోక్యాది కళాల్ ఇవనుక్కు వ్యభిచారమ్ వారాదొ ఉద్యోతే శాస్త్రసిద్ధఙ్గళాన అగ్నీంద్రాది విశేష ణఙ్గళాలుమ్ ఇవనుక్కు ఐకాంత్య విరోధమ్ వారాదు 'వజ్గిప్పురత్తు నమ్బియుమ్ ప్రపన్ననుక్కు అహోరాత్రకృత్యమాన భగవత్సమారాధనత్తై చ్చొల్లుమిడత్తు "గాయత్రీజప పర్యంతం మంత్రాచమన పూర్వకమ్ । సాంధ్యం కర్మాఖిలం సాధు సమాప్య చ యథావిధి । సమిధావ్యాకృతిభిర్దత్వా మంత్రైరేభిర్యథోదితైః । హుత్వాగ్ని మగ్నిహోత్రాదావుక్తంకాల మవిక్షిపన్,, ఎన్నుమ్ "తతో మాధ్యందినం కర్మ స్యాదితి శ్రుతి చోదితమ్ । స్నానాది బ్రహ్మయజ్ఞాంతం కృత్వాఖిల మతంద్రితః,, ఎన్నుమ్

సా.దీ— తద్దేవతా ప్రీత్యర్థ మెన్నుమ్ బుద్ధి. ఇన్ద్ర కర్మఙ్గళిల్ అత్త దంతర్యామియాగ అనుష్ఠిక్కైయాల్ దేవతాంతర స్పర్శమ్ వారాదెన్నుమిడత్తై వఙ్గిప్పురత్తు నమ్బి, కూరత్తాళ్వాన్, భట్టర్, నంజీయర్ ఇవర్గళుడైయ వచనఙ్గళాలుమ్ దృఢీకరిక్కిరార్. వఙ్గిప్పురత్తు నమ్బి ఇత్యాది వాక్యఙ్గళాల్- మంత్రైరేభిర్యథోదితైః, తత్తద్దేవతా లింగైః ఎన్నపడి.

సా.స్వా—స్వాతంత్ర్యాది బుద్ధి వివక్షితైఎన్నపడి - ఇని అగ్నీంద్రాది దేవతాంతర వాచకతత్త న్మంత్రఘటిత వర్ణాశ్రమధర్మానుష్ఠానత్తిల్ ఐకాంత్య విరోధమిల్లై ఎన్నుమిడత్తిల్ వంగివంశేశ్వరాది పూర్వాచార్య సంప్రదాయానుష్ఠానాను గుణ్యముమ్ పక్షాంతరత్తిల్ తద్విరోధముమ్ ఉణ్డెన్రు ఉళిచ్చ్యైయికిరార్ - వఙ్గిప్పురత్తు నమ్బియుమిత్యాదియాల్- మంత్రాచమన పూర్వకం, "అగ్నిశ్చ,, ఇత్యాది మంత్రాచమన పూర్వకమెన్నపడి.

సా. ప్ర — సామ్యేన - ఏవంచ నిత్య నైమిత్తికాంత గతానాం దేవతాంతర వాచానాం భగవచ్ఛరీరతయా రాధనీయ భగవద్విశేషణత్వాద్వా, తద్వాచక శబ్దానాం సాక్షాద్భగవద్వాచకత్వాద్వా, పారమైకాంత్య భంజకత్వాభావః ప్రపన్నజన కూటస్థానా మనేకేషాం వచనానుష్ఠాన సిద్ధశ్చ సర్వథా వర్ణాశ్రమధర్మో న త్యాజ్య ఇత్యభిప్రయన్నాహ - వఙ్గిప్పురత్తు నమ్బియుమిత్యాదినా. వఙ్గిప్పురత్తు నమ్బి త్యాఖ్యాతాః "శ్రీమంతం దేవరాజం నృహరి మథ పున ర్దేవరాజం వరేణ్యం శ్రీమత్త్రైవిక్రమార్యం తదనుచ మహితం దేవరాజార్య వర్యమ్! తస్మాత్త్రైవిక్రమార్యం తదనుచ కులజాన్ దేశికాన్ భాష్యకారం శ్రీమత్పూర్ణం మునీంద్రం తదనుచ మహితం యామునాచార్య వర్య" మిత్యాదిషు యతీంద్ర శిష్యత యోక్తా అస్మాకం కూటస్థాః. అహోరాత్ర కృత్యమానేతి - "యత్కరోషి యదశ్నాసి యజ్జుహోషి దదాసియత్ । యత్తపస్యసి కౌంతేయ తత్కురుష్వ మదర్పణ" మిత్యాది ప్రమాణాత్సర్వ వ్యాపారాణాం భగవత్ప్రీత్యర్థత్వావగమా దహోరాత్ర కృత్యానాం భగవదారాధనత్వోక్తిః - హుత్వాగ్నిమిత్యాది, అగ్నిహోత్రాదావుక్తం కాలానతిక్రమేణాగ్నీన్ హుత్వేత్యర్థః - బ్రహ్మయజ్ఞాంత మితి. "దేవయజ్ఞః

సా.వి— సాంప్రదాయికత్వమాహ. వఙ్గిప్పురత్తు నమ్బియుమితి. అయం భాష్యకారస్యావ్యవహిత శిష్యః - ఇత్యస్తు, ఉపక్రమ్య - ఉక్తంకాలమ విక్షిపన్, ఉక్త కాలానతిక్రమేణాగ్నిహోత్రాదీన్ హుత్వేత్యర్థః.

సా.పం—యాథేషు- స్వనిష్ఠత్వం, స్వతంత్రత్వం- ఇమమేవార్థం వంగివంశేశ్వర కూరాధినాథ భట్టార కాద్యభియుక్తవచనైశ్చ దృఢీకరోతి- వఙ్గిప్పుర త్తిత్యాదినా -

మూ— "హోమమం పిత్రుక్రియాం పశ్చా దను యాగాది కంచ యల్" ఎన్గుమ్ [illegible] ప్రకార జ్ఞళిల్ తన్మంత్ర పూర్వకఙ్గళాన వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళై అరుళిచ్చెయ్ తార - భట్టరుమ్, అథవా [illegible] తన్నాఙ్గళ్ అరుళిచ్చెయ్ త నిత్యఙ్గళిలే "శ్రుతి స్మృత్యుక్త దితం కర్మ యాచ (?) క్షిపరాత్మనః । ఆరాధనత్వేనా పాద్య సోర్ఘ్యాపుండ్రశ్చ తర్పయేత్,, ఇత్యాదకళై అరుళిచ్చెయ్ తార్కళ్. పెరియజీయరుమ్ "శ్రీపరాశర భట్టార్య చరణౌ సంశ్రయేమహి,, ఇత్యాదియాలే సంప్రదాయవిశేష జ్ఞాపనార్థమాక గురునమస్కారాదికళై పణ్ణి "భగవ చ్చరణాం భోజ పరిచర్యావిధి క్రమమ్,, ఏకాంతిభి రనుష్ఠేయం నిత్యం సమభి దధ్మహే ,, ఎన్గు తుడఙ్గి " ఆ పోహీ త్యాదిభి ర్మంత్రై ర్వాచకైః పరమాత్మనః । సంప్రోక్ష్యమంత్రాచమనం మంత్రై స్తత్ప్రతిపాదకైః । ఆదిత్యాంతస్థి తస్యాస్య ధ్యాయం పిత్ర్యా పరమాత్మనః ॥ ప్రతిపాదికయావిష్ణో స్సావిత్ర్యా తంజపే ద్ధరిమ్ । ధ్యాయఞ్జప్త్వా ప్రతిష్ఠేత తమేవ పురుషోత్తమమ్ । నారాయణాత్మకాన్ దేవానృషీన్సంతర్పయే త్పితౄన్ ,, ఎన్గురుళిచ్చెయ్ తార - భాష్యకారర్ సంప్రదాయత్తిలుళ్ళ కులఙ్గళెల్లామ్ ఇన్గళవుమ్ స్వసూత్రోక్తమాన పడియే తత్తద్దేవతామంత్రఙ్గళై కొణ్డు వివాహోపనయనాదికళ్ అనుష్ఠిక్కావుమ్ కాణానిన్గోమ్. పెరియనమ్బి ముతలాన పరమాచార్యర్కళుమ్ తన్తామ్సూత్రఙ్గళిన్పడియే యజ్ఞాదికళ్ పణ్ణినార్కళెన్నుమిడమ్ సర్వత్తుమ్ప్రసిద్ధమ్.

సా-దీ— వాచకైః పరమాత్మనః, అపర్యవసానవృత్త్యాపరమాత్మ పర్యంతత్వేన పరమాత్మనో వాచకైః ఎన్గపడి. ఇప్పడియేవృద్ధాచారముమిన్గళవాకనడన్తువరుకిర తెనిరారార్ - భాష్యకారరిత్యాదియాల్ - కులఙ్గళెల్లామ్,

సా-వ్యా— సంప్రదాయేతి. నంజీయర్ నిత్యముమ్ భట్టార్య సంప్రదాయాగతమానపడియాలేసత్సంప్ర

సా-ప్ర— పిత్ర్యజ్ఞో భూతయజ్ఞో మనుష్యయజ్ఞో బ్రహ్మయజ్ఞ ఇతి- యదగ్నౌ జుహోత్యపిసమిధంతద్దేవయజ్ఞస్సంతిష్ఠతే యత్పితృభ్య స్స్వధాకరో త్యప్యప స్తత్పిత్ర్యయజ్ఞ స్సంతిష్ఠతే యద్భూతేభ్యో బలిగ్ం హరతి, తద్భూత యజ్ఞ స్సంతిష్ఠతే యద్బ్రాహ్మణేభ్యో న్నం దదాతి తన్మనుష్యయజ్ఞ స్సంతిష్ఠతే యత్స్వాధ్యాయ మధీయీతైకామప్యృచం యజుస్సామవా తద్బ్రహ్మ యజ్ఞ స్సంతిష్ఠత" ఇత్యుక్తస్య బ్రహ్మయజ్ఞస్య - "యదిస్యా త్తర్పణాదర్వా క్బ్రహ్మయజ్ఞః కృతో నహి । కృత్వా మనుష్యయజ్ఞంవై తత స్స్వాధ్యాయ మాచరే" దిత్యాది ప్రమాణా ద్వైశ్వదేవాంతే కర్తవ్యత్వ మితిభావః - తర్పణా దర్వాక్ మాధ్యాహ్నిక తర్పణాత్పూర్వం - హోమ మిత్యాది, వైశ్వదేవాంతర్గత దేవయజ్ఞ పిత్ర్యయజ్ఞావిత్యర్థః - పశ్చా ద్భుంజీతద స్వయ మిత్యుక్తంభగవ న్నివేదితభోజనమనుయాగశబ్దార్థః - పెరియజీయర్, నమ్పిళ్ళై ఇత్యాఖ్యాతానాం లోకాచార్యాణామాచార్యానంజీయరిత్యాఖ్యాతః. పరిచర్యావిధిక్రమం- విధికబో్ అనుష్ఠానపరః-

సా-వి— పెరియజీయర్, లోకాచార్యాచార్యాః నమ్పిళ్ళై పంజ్ఞకానామాచార్యాణాం ఆచార్యాజీయరిత్యాఖ్యావేదాంత్యపరనామధేయాః పరాశరభట్టారకశిష్యాః- భాష్యకారసంప్రదాయత్తిలుళ్ళకులఙ్గళెల్లామ్, భాష్యకారసంప్రదాయస్థితశ్రీవైష్ణవానాంసర్వేషాం. ఇన్గరుతియాక, ఏతత్పర్యంతం. అనుష్ఠిక్కావుమ్, అనుష్ఠానమ్-

సా-సం—సదాచార మప్యస్మిన్నర్థే ప్రమాణ మితి. భాష్య కార రిత్యాదినా - కులఙ్గళెల్లామ్, తత్తద్వంశ్యా ఎల్లా మిత్యర్థః -

మూ—అనపిన్ను భాష్యకారరుడైయవుమ్, తచ్ఛిష్యప్రశిష్యర్ కళుడైయవుమ్, ఉపదేశానుష్ఠానఙ్గలిలే నిన్రై

పా.దీ— తత్త్వద్వంశ్యరెల్లారు మెన్ఱ పడి - ననుపాంచరాత్ర సంహితావిశేషఙ్గళిల్ ప్రతి నియతమాక చ్చొల్లప్పట్ట కేవలభగవత్పర మంత్ర విశేషఙ్గళై క్కొణ్డు దేవతాంతర స్పర్శమ్ వారామైక్కాక క్రియా విశేషఙ్గళై ప్రపన్న ననుష్ఠిక్కలాలో? ఎన్నుమ్శంకైయై పరిహరిక్కిరార్ - అనపిన్నిత్యాది యాల్.

పా-స్వా—దాయ మెన్నుకరుత్తు. అనాలుమ్ పాంచరాత్ర సంహితా విశేషఙ్గళిలే ప్రతి:యత మాకచ్చొన్నకేవల భగవత్పర మంత్ర విశేషఙ్గళై క్కొణ్డు దేవతాంతర స్పర్శమ్ వారామైక్కాక క్రియా విశేష ఙ్గళై ప్రపన్ననుష్ఠిక్క వేణ్డావో? శుద్ధ భగవత్పర మంత్రమ్ కిడైయా విట్టాలన్ఱో దేవతాంతర సంశ్లిష్టమంత్రోపజీవనమ్ కూడువతు? ఎన్కిర శంకైయై పరిహరిక్కిరార్. అనపిన్నితి - ఉపదేశేతి- ఇవర్కళుడైయ ఉపదేశానుష్ఠానముమ్ సామాన్యశాస్త్ర భగవచ్ఛాస్త్రమూలమాకైయాలే తన్నిష్ఠరుక్కు ప్రతి నియతాధికార

పా.ప్ర — నను శ్రీ పాంచరాత్రే "న్యగ్రోధస్యాంకురం త్విత్వా తస్యా నాసాపుటే పునః। సించయే ద్దక్షిణే సమ్యగిదం విష్ణురితి బ్రువన్। చతుర్థేమాసి సీమంతం పంచమేవా ష్టమేపివా। హోమం పురుష సూక్తేన కృత్వాజ్య సమిదోదనైః। శిఖాస్థాపన మేవంతు పశ్చా దుపనయేచ్ఛిశుమ్। పంచమే సప్తమెవాతు నవమేవాతు వత్సరే। ఋగ్భిః పురుష సూక్తస్య విష్ణుసూక్తస్యచ క్రమాత్। సమిద్భిస్తు ఘృతేనైవ తైలైరన్నైశ్చ హోమమేత్। తతస్తు మేఖలాం బధ్వా త్రిగుణాం విష్ణునిర్మితామ్। విష్ణోః కర్మాణి మంత్రేణ గురురగ్ని స్సమీపతః। దద్యా ద్దండంతు పాలాశం యోమే దండఇతి బ్రువన్। ఏవం భాగవతో వేద ముపనీతో భ్యసే ద్గురోః" ఇత్యాదిభి ర్వైష్ణవై ర్మంత్రైః పుంసవన ప్రభృతి వివాహపర్యంత సంస్కారాణా మనుష్ఠేయత్వ బోధనా ద్దేవతాంతర వాచక పదవన్మంత్రయుక్త నిత్యనైమిత్తికాదీనాం పారమైకాంత్య భంజకత్వ మేవేత్యత్ర "ఏవం భాగవతో యోగీ వాసుదేవ పరాయణః। భగవద్వంశ జాతస్తు కుర్యా దన్యో నచాహరేత్" ఇత్యాదిభి స్తత్రైవ భాగవతేష్వప్యధికారిదర్శనాన్న తత్సర్వేషాం భాగవతానామితి నిత్యనైమిత్తికానాం పారమైకాంత్యభంజకత్వమిత్యాహ.అనపిన్నిత్యాదినా -

పా.వి—నను శ్రీపాంచరాత్రే "న్యగ్రోధ స్యాంకురం భిత్వా తస్యా నాసాపుటేపునః। సించయే ద్దక్షిణే సమ్యగేవం విష్ణురితి బ్రువన్। చతుర్థేమాసి సీమంతంపంచమేవా ష్టమేపి వా। హోమం పురుష సూక్తేన కృత్వాజ్య సమిదోదనైః। శిఖాస్థాపన మేవంతుపశ్చాదుపనయే చ్ఛిశుమ్। విష్ణోఃకర్మాణి మంత్రేణ గురురగ్ని స్సమీపతః। దద్యాద్దండంతుపాలాశం యోమే దండఇతి బ్రువన్। ఏవంభాగవతో వేద ముపనీతా భ్యసేద్గురోః" ఇతి వైష్ణవై రేవ మంత్రైః పుంసవనప్రభృతి వివాహ పర్యంత సంస్కార విధానా త్పారమైకాంత్య భంగాభావాయ తథైవ క్రియతా మిత్యాశంక్య "ఏవం భాగవతో నిత్యం వాసుదేవపరాయణః। భగవద్వంశజాతస్తు కుర్యాదన్యోనచాహరేత్" ఇతి తత్రైవతదన్యేషాంభాగవతానాం నిషేధదర్శనాత్తదధికారివిశేష నియతం-నసర్వేషాం. అతో న్యమంత్రైః క్రియమాణ పారమైకాంత్యభంజకత్వ మిత్యాహ-అనపిన్నితి-

పా-సం— నను కిమేతైః పారమైకాంత్య భంగశంకావహైః క్రియతైః. పాంచరాత్రసంహితా విశేషేషు భగవత్పర తయా స్థిత మంత్ర విశేషైరేవ క్రియా విశేషాః క్రియంతా మిత్యత్రాహ. అన పిన్నిత్యాదినా.

మూ — యుక్తైయాయుళ్ళ ఆగమసిద్ధాంతత్తాను వర్ణకళాన సంహితా విశేషఙ్గళిల్ ప్రతినియతమాకచ్చొల్లుమ్ మంత్ర విశేషఙ్గళైక్కొణ్డు క్రియావిశేషఙ్గళై అనుష్ఠిక్కవొణ్ణాతు - అధికా(రికళుక్కు)రాదికళుక్కు

సా.దీ — ఆగమసిద్ధాంతమావతు శాఖాంతర సూత్రాంతర మొప్పలే శ్రీపాంచరాత్రత్తిల్ సిద్ధాంత భేదమ్ . పూర్వాచార మిల్లామైయాలెన్ఱు వాక్యశేషమ్ - అనాలాగమ సిద్ధాంతాది నిష్ఠర్క్కు వైదికపరిగృహీత వేదోక్త ధర్మానుష్ఠాన మిల్లామైయాల్ ఎజ్ఞన మోక్షప్రాప్తి ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అధికారాదికళుక్కిత్యాది యాల్ . శ్రీపాంచరాత్ర శాస్త్రమ్ అధికారాను రూప

సా.స్వా — మాకచ్చొల్లప్పట్ట పూర్వాచార్య పరిగృహీతమంత్రఙ్గళాలే క్రియావిశేషానుష్ఠానమ్ కూడాతె న్ఱు కరుత్తు . ఆగమేతి - పాంచరాత్రం చతుర్విధసిద్ధాంతాత్మకమ్. అతిలాగమ సిద్ధాంత మెన్ఱు ఒరు సిద్ధాంత మెన్ఱపడి - ఇప్పడి ఆగమసిద్ధాంతత్తాను వర్ణకళానేత్యాదినా సిద్ధాంత భేద ముణ్డానతాక చ్చొన్నతు కూడుమో ? పాంచరాత్ర శాస్త్రమ్ సర్వాధికారి సాధారణమాయ్ ఏకరూపమన్ఱో? అధికారిభేదనియత చతుర్విధ సిద్ధాంతాత్మక మానాలుమ్ సిద్ధాంతాంతరఙ్గళిల్ చ్చొన్న మంత్రాదికళన్య సిద్ధాంతి కళుక్కుమ్ నానావేదోక్తాంగోప సంహారన్యాయత్తాలే ఉపజీవ్యఙ్గళాకైయాలే ఆగమసిద్ధాంత సంహితావిశేషోక్త భగవత్పర మంత్రాదికళ్ సర్వసిద్ధాంతికళుక్కు మవిరుద్ధఙ్గళాకైయాలగ్నీంద్రాది మంత్రఘటిత కర్మానుష్ఠానమ్ పారమైకాంత్య విరుద్ధ మాకాతో ? కించ ఆగమ సిద్ధాంతోక్త భగవత్పర మంత్రాదికళ్ ప్రతినియతాధికారఙ్గళాకిల్ అగ్నీంద్రాది పదఘటిత వైదిక దేవతాంతర మంత్ర సాధ్యారాధనాంగక మోక్షోపాయరహితాగమ సిద్ధాంతసంహితా విశేషస్థరుక్కు మోక్ష పురుషార్థ హానియే ప్రసంగిక్కాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అధికారికళుక్కితి శ్రీపాంచరాత్ర రత్తైయుల్ సత్తాగమాది సిద్ధాంత

సా.ప్ర — నన్వేవం పాంచరాత్రోక్త ధర్మాణాం రామానుజ సిద్ధాంత నైరపేక్ష్యకార్య త్వోక్తిరనుచితా. భాష్యకారైరేవ శ్రీపాంచ రాత్రాధికరణే శ్రీపాంచరాత్రస్యాత్యంతం ముముక్షూపాదేయత్వ సమర్థనాదపసిద్ధాంత ప్రసంగాదిత్యత్ర "ఆగమాఖ్యం హి సిద్ధాంతం సన్మోక్షైకఫలప్రదమ్। మంత్రసిద్ధాంత సంజ్ఞం హి సిద్ధిమోక్షప్రదం నృణాం । తంత్రసిద్ధాంత సంజ్ఞం హి చతుర్వర్గ ఫలప్రదమ్ । తంత్రాంతరం చ సిద్ధాంతం చతుర్వర్గ ఫలప్రదమ్ । నాన్యో విముక్తయే పంథా ముక్త్వా క్రమవిధిం సుఖమ్ ! తస్మాత్కర్మాణి కుర్వీత తుష్ట్యై మే పరమేష్ఠిన" ఇత్యాది శ్రీపాంచరాత్రవచనానుగుణ్యేన పాంచరాత్రచాతుర్విధ్యస్యోదుక్తాభిగమనాదీనాం నిత్యనైమిత్తికావిరోధస్య తత్తత్సిద్ధాంతనిష్ఠానాం వర్ణాశ్రమాద్యంగక బ్రహ్మవిద్యయా మోక్షప్రాప్తేశ్చ ప్రబంధాంతరే ప్రతిపాదనాన్నాపసిద్ధాంత ఇత్యభిప్రయన్నాహ - అధికారాదికళుక్కిత్యాదినా -

సా.సు — నన్వాగమాది సిద్ధాంత ధర్మాణాం రామానుజ మతనిష్ఠైరపరిగ్రాహ్యత్వే తైవ స్యాత్ . తన్నిష్ఠానాం వేద విరుద్ధాచారత్వేన తేషాం మోక్షశ్చ న స్యాదిత్యత్రాహ - అధికారికళుక్కు ఇతి.

సా.సం — ఆగమసిద్ధాంతో నామ శాఖాంతర సూత్రాంతరవచ్ఛ్రీపాంచరాత్రే సిద్ధాంత భేదః - తన్నిష్ఠానాం తగం పూర్వాచారాభావాదిరి త్యేకః. తథాగమ సిద్ధాంతనిష్ఠానాం వేదోక్తధర్మానుష్ఠానాభావాత్కథం మోక్ష ప్రాప్తిరిత్యత్రాహ - అధికారాదికళుక్కితి -

ఖా.—అనురూపమాక చతుర్విధపంచరాత్రమ్విభక్తమాయ్నిరుక్కు-మ్నిలైయుమ్వచనవిరోధమిల్లాతవిడత్తిల్ ‹‹అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్యం,,ఎన్కిఱన్యాయమ్ నడక్కుమ్పడియుమ్, నాలుఆశ్రమత్తిలుమ్ బ్రహ్మవిద్యైయుమ్ మోక్షలాభముమున్డెన్ఱు శారీరకాదికళిలే సమర్థిత్తాప్పోలే ఆగమ సిద్ధాంతాదికళ్ నాలిలుమ్ సాక్షాన్మోక్షోపాయముమ్, మోక్షప్రాప్తియుమ్ ఉణ్డెన్నుమ్,శ్రీపాంచరాత్రరక్షైయిలేయుముపపాదిత్తోమ్.

పా.దీ.— మాక ఆగమసిద్ధాంతాది భేదేన చతుర్ధావిభక్తమా యిరుక్కుమప్పడియుమ్నైరా. అతిల్శాస్త్రఙ్గళిల్ వ్యవస్థితమాక విధిత్తపడి యొழியు తన్నాత్మ్ రుచ్యనుగుణమాక సర్వకర్మఙ్గళైయుమ్ నడత్తినాల్

సా.స్వా—చతుర్వర్గసత్ప్రదప్రదఇతిసత్ప్రదవాచ్యమోక్షహేతుత్వాభిధానాత్- ‹‹ఆగమాఖ్యంహిసిద్ధాంతంసర్వోమ్రైక ఫలప్రదమ్। మంత్రసంజ్ఞంహి సిద్ధాంతం సిద్ధిమోక్ష ఫలప్రదమ్। తంత్ర సంజ్ఞం హి సిద్ధాంతం చతుర్వర్గ ఫలప్రదమ్। తంత్రాంతరంతు సిద్ధాంతం వాంఛితార్థ ఫలప్రద'' మితి హయగ్రీవ సంహితాయా మభిధానాత్ - ‘‘ప్రదక్షిణప్రణామాది రాధ్యాంతే న్యత్ర కేవలమ్। విహితం నాచరానంకుర్యాద్రాజ రాష్ట్ర భయాపహ'' మితి పాద్మేభిధానాత్ - ‘‘తంత్రేణైకేన కర్తవ్యం కర్షణాదిషు నారద। యత్తంత్రేణ సమారబ్ధం తత్తంత్రేణైవ కారయేత్। అనుక్తాం శ్చాన్యతంత్రేషు నిరీక్ష్యాన్యత్ర యోజయేత్! విశేషాంశ్చ మునిశ్రేష్ఠ త్వన్యథా రాష్ట్రనాశకృ'' దితి నారదీయేభిధానాచ్చ - ‹‹గోదానంచ విపర్యాసం మంత్రాణాంచ మహామతే। ధ్యానానాం చైవ ముద్రాణాం దేవతానాం తథైవచ। అన్యేషామేవ మార్గాణాం వ్యత్యాసం న సమాచరే'' దితి పారమేశ్వరే భిధానాచ్చ - ‹‹తత సిద్ధాంత సాంకర్యం నాచర్తవ్యం కృతాత్మభిః। యద్య ద్విప్యతమం లోకే పూర్వసిద్ధా విరోధితత్। ప్రతిగ్రాహ్య మథాన్యస్య విరుద్ధం సంత్యజే ద్బుధ'' ఇత్యభిధానాచ్చే త్యాది ప్రకరణే బహు ప్రమాణోపపాదన పూర్వకమన్నవ చ్చిలి మెన్నుపడి - శారీరకాది కళిలేఇతి యుక్తిగర్భోక్తిః- ఆశ్రమాంతర విహిత ధర్మరూపాంగవైకల్యేపి స్వవిహిత కర్మాంగక బ్రహ్మ విద్యాన్వయముమ్, తత్ఫల మోక్ష లాభము ముపపాదిత మానాప్పోలే తత్తత్సిద్ధాంతి కళుక్కుమ్,తత్తత్సిద్ధాంతోక్త మంత్ర కర్మాంగక మోక్షోపాయాన్వయముమ్, తత్తత్ఫల లాభముమ్, సమర్థిక్కక్కూడుమెన్ఱైన్ఱు కరుత్తు - ఆదిశబ్దేన శ్రీగీతాభాష్యాదిసంగ్రహః -

సా.వి.— ‹‹ఆగమాఖ్యంహి సిద్ధాంతం సర్వోమ్రైక ఫలప్రదమ్। మంత్రసిద్ధాంత సంజ్ఞంహి సిద్ధి మోక్షప్రదంనృణామ్। తంత్రసిద్ధాంత సంజ్ఞంహి చతుర్వర్గఫలప్రదమ్। తంత్రాంతరంచ సిద్ధాంతం చతుర్వర్గఫలప్రదమ్। నాన్యో విముక్తయే పంథాః ముక్త్వా క్రమవిధిం సుఖమ్। తస్మాత్కర్మాణికుర్వీతతుష్టయే పరమేష్ఠిన,, ఇతి పాంచరాత్రం చాతుర్విధ్యేన విభజ్య తత్తదధికారానుగుణ్యేన ధర్మాః ప్రతిపాదితాః - తేషుయథాధికారం మిశ్రయజనం కుర్వతామప్యవిరోధస్తథా ‹‹అనుక్తమన్యతో గ్రాహ్య,,మితిన్యాయేన అభిగమనాది ధర్మాణాంతతస్సంగ్రహే నవిరోధః- శాఖాప్రతనియత ధర్మానుష్ఠాయినామివ నమోక్ష విరోధోపీతి శ్రీపాంచరాత్రరక్షాయాం ఉపపాదిత మితి భావః- ఏవంశాస్త్ర మర్యాదా మనంగీకృత్య స్వరుచిమాత్రేణ పారమైకాంత్య భంగస్స్యాదితి పాంచరాత్ర ధర్మానుష్ఠానే- ‹‹స్వకంకర్మపరిత్యజ్య యదన్యత్కురుతే ద్విజః। అజ్ఞానాదథవాలాభాత్త్యాగేనపతితోభవేత్ ।స్వగృహ్యోవిద్యమానేయఃపరగృహ్యాత్క

స.ప్ర.—చతుర్విధపంచరాత్రమమితి-ఆగమసిద్ధాన్త,మంత్రసిద్ధాంత,తంత్రసిద్ధాంత,తంత్రాంతరసిద్ధాంత

మూ—ఇశ్శాస్త్ర(త్తిల్)ఙ్గళిల్ వ్యవస్థితమాక విధిత్తపడియొழியత్తాన్ముముక్షురుచిత్తమంత్రఙ్గళై క్కొణ్డు సర్వకర్మఙ్గళైయుమ్ అనుష్ఠిత్తాల్ ప్రాయశ్చిత్తాదికళుమ్ పరక్కచ్చొల్లప్పట్టతు. ఆనపిన్బు ముక్తనాపోలవుమ్ స్వాధికారానుగుణమాక శాస్త్రమ్శొన్న కట్టళైయన్ఱిక్కే కైంకర్యమ్పణ్ణ విరకిల్లై. ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కుమ్ శాస్త్రవశ్యనాయ్ శాస్త్రోక్తకైంకర్యమే పణ్ణవేణ్డుకైయాలే విధినిషేధ లంఘన పక్షముమ్,

పా.దీ— ప్రాయశ్చిత్తాదియుమ్విస్తరేణవిధిక్కప్పట్టతెన్కిరార్-ఇశ్శాస్త్రఙ్గళిలెన్ఱుతుడఙ్గి. ఇనిఆదేహపాతమ్ శాస్త్రవశ్యతై ఇవనుక్కుత్తవిరాతెన్ఱునిగమిక్కిరార్. ఆనపిన్పిత్యాదియాల్-ఇప్పడి శాస్త్రవశ్యత్వసాధనత్తాల్ ఫలిత్తవర్త్తైచ్చొల్లుకిరార్. ఇప్పడిప్రపన్నేత్యాదియాల్. విధినిషేధలంఘనపక్షమావతు? యథేష్టాచరణం-

సా-స్వా—ఇనిమంత్రసాంకర్యత్తిల్ నిషేధ మాత్రమన్ఱిక్కేప్రత్యవాయప్రాయశ్చిత్తోపదేశముమ్విరోధిక్కుమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇశ్శాస్త్రత్తిలితి - “శాస్త్ర మంత్ర క్రియాదీనాం మూర్తీనాం భవనస్యచ । దేశికస్యాభిజాతస్య యథాపూర్వం పరిగ్రహః । తథైవ యావత్కాలంతు వాచతవ్యం తదన్యథా । విపరీతే కృతేచాత్ర రాజరాష్ట్రాద్యనర్థకృత్ । తత స్సమాచరేద్యత్నా త్ప్రతిష్ఠాం ప్రాక్ప్రకారత” ఇతి పారమేశ్వరాదౌ ప్రోక్తమెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు ఆదేహపాతమ్ శాస్త్రవశ్యతా స్థాపనత్తై నిగమిక్కిరార్ - ఆనపిన్పితి. ఇప్పడి యానాలుమ్భవత్పక్షముమ్ కతిపయాచార్య సంగ్రహీత మానాప్పోలే స్వరూప త్యాగాది పక్షముమ్ కతిపయాచార్య సంగృహీత మానపడియాలే ఇతు పుపాదేయమన్నైక్కూడుమో? భవత్పక్షము మలేపకర్ శొల్లుకిర సర్వధర్మత్యాగ వచన విరుద్ధమాకైయాలే శాస్త్ర సంప్రదాయవిరోధముమ్తుల్యమన్నో? ఎన్న ఉక్తయుక్తియినాలే తానే ఉక్తానుక్తవిరుద్ధ సర్వ పక్షఙ్గళు మనుపాదేయఙ్గళెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ప్రపన్ననుకిత్తి - ఇప్పడి, ఉక్తప్రకారేణ. భగవచ్ఛాస్త్రమూల శ్రీభాష్యకారాది సంప్రదాయోక్తియాలే ఎన్నపడి - సత్వస్థర్క్కు ఇతి . అస్మత్పక్షమ్ సత్త్వస్థాన్యాయానుగృహీత శాస్త్ర సంప్రదాయానుగుణమాకైయాలే పక్షాంతరఙ్గళ్ తద్విరుద్ధఙ్గళాకైయాలే సత్వస్థరనుపాదేయఙ్గళ్. తత్పక్ష నిష్ఠర్ కేవలతమోనిష్ఠరెన్ఱు కరుత్తు - విధినిషేధేతి - విధినిషేధ

శా.ప్ర—ఉక్తార్థానంగీకారే “స్వకంకర్మ పరిత్యజ్య యదన్య త్కురుతేద్విజః । అజ్ఞానాదథవాలోభాత్తేనపతితో భవేత్ । స్వగృహ్యోవిద్యమానేయః పరగృహ్యోక్తమాచరేత్ । బ్రహ్మహత్యాసమంతస్య స్వగృహ్యోప్యావమానత,, ఇత్యాద్యనేకవిధి ప్రత్యవాయంసూచయన్నాహ॥ శాస్త్రానుగుణ్యేనైవ కైంకర్యంకార్యమిత్యాహ. ఇశ్శాస్త్రఙ్గళిలే ఇత్యాదినా. విధినిషేధలంఘనపక్షముమ్, విహితనిషిద్ధత్యాగపక్షముమితి.

సా.వి—మాచరేత్। బ్రహ్మహత్యాసమంతస్య స్వగృహ్యోప్యావమానత,, ఇత్యుక్తరీత్యామహాన్ప్రత్యవాయస్తన్నివృత్త్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తాదికంచ స్యాదిత్యాహ-ఇశ్శాస్త్రఙ్గళిలితి- ప్రాయశ్చిత్తాదీత్యాది శబ్దేన పునస్స్వసూత్రోక్తవిధానేన కర్మానుష్ఠానంచ వివక్షితం- ఏవం తత్తత్పక్ష ప్రతిక్షేప ఫలితమర్థమాహ- ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కుమితి. విధినిషేధ లంఘనపక్షమితి-విధిలంఘనం, విహితపరిత్యాగః-నిషేధలంఘనం, నిషిద్ధా

సా.సం—భేదాచ్చతుర్విధత్వం. ఇశ్శాస్త్రఙ్గళిలే, సిద్ధాంత చతుష్టయాత్మకపంచరాత్రశాస్త్రఏవ- వైదికేషుప్రపన్నే ఇమమర్థం నిగమయతి - ఆన పిన్పితి - ఇత్థం శాస్త్రీయ సంప్రదాయాను వర్తనీయత్వ సమర్థనేన పక్షాంతరాణాం ప్రతిక్షిప్తత్వమాహ- ఇప్పడీతి. విధినిషేధలంఘనపక్షేకృత్యాకరణమకృత్యకరణంచ-

సా—విహితనిషిద్ధత్యాగపక్షముమ్, వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళ్ ఔపాధికఙ్గళాకైయాలే స్వరూప జ్ఞానమ్విరక్త

ర్కనుక్కు త్యాజ్యఙ్గళ్ ఎన్కిఱపక్షముమ్, ఇవ్వైశేషయువుమామ్, తవిరవుమామ్, ఎన్కిఱపక్షముమ్, ఇవ్వైతవిర్న్నా

లుమ్ఉకప్పిలుక్కుమత్తనైయే వేరొరు ప్రత్యవాయమ్ ఇల్లై ఎన్కిఱపక్షముమ్, ఇవ్వై అనుష్ఠియాతపోతులోకవిరో

ధమాత్రమే ప్రత్యవాయ మెన్కిఱపక్షముమ్, శత్రుమ్ ఇప్పడికళిలుళ్ళ పక్షఙ్గళెల్లామ్సమ్యాఙ్న్యాయానుగృహీత

శాస్త్ర సంప్రదాయ విరుద్ధఙ్గళానపడి-యాల్ సత్త్వస్థరుక్కు అనుపాదేయఙ్గళ్-

సా-దీ—విహితనిషిద్ధత్యాగపక్షమావతు? సర్వ ధర్మానిత్యాదికై. వర్ణాశ్రమమిత్యాది- ఇప్పక్షత్తిల్ వర్ణా

శ్రమానుబంధియల్లాత సత్యవచనాది సామాన్యధర్మఙ్గళుపాదేయఙ్గళామ్. ఇవ్వైశేషయువుమిత్యాది. ఇవ్వై, వర్ణా

శ్రమధర్మఙ్గళ్. తృతీయచతుర్థ పక్షఙ్గళిల్ నిషిద్ధమ్ త్యాజ్యమ్. ఉకప్పిలుక్కుమా, భగవత్ప్రీతిక్కాయిలుక్కుమ

నైక్కు - ఫుడై, ప్రకారమెన్నపడి- ప్రపన్నర్కుక్కు భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ ప్రపన్నత్యమడియాక వైదికకర్మఙ్గళై

సా-స్వా—లంఘునపక్షముమ్, యథేష్టపంచారపక్షముమెన్నపడి - విహితనిషిద్ధత్యాగపక్షముమ్, విహిత-నిషిద్ధయో

స్త్యాగపక్షము మెన్నపడి - ఫుత్రై, ప్రకారమెన్నపడి - అనాలుమ్ ప్రపన్నరుక్కు ప్రపత్తిశాస్త్రఙ్గళిలే శి

ల వైదిక ధర్మఙ్గళై నిషేధిత్తు అపూర్వమాక శిలవభిగమనాదికళై విధిక్క కాణ్కైయాలే ఇవ్వపక్షమ్

సా-ప్ర—"దగ్ధాఖిలాధికారత్వాద్బ్రహ్మజ్ఞాగ్నినామునిః। వర్తమానశ్శునేర్మూర్ఛ్నా నైవస్యాద్వే

దకింకరః" ఇత్యుక్తేః శాస్త్రవశ్యత్వాబ్రాపః ప్రథమపక్షః - విహితాననుష్ఠానం నిషిద్ధానుష్ఠానంచద్వితీయప

క్షః. "ఏకశయ్యాసన" మిత్యారభ్య "నవధాసంకరః ప్రోక్తో నకర్తవ్యః కథంచన। కరనాళంన సేవేత

ద్రాచిద్భగవత్పరః। నాన్యందేవం నమస్కుర్యాన్నాన్యదాయతనం విశేత్। అద్యం కర్మాభిగమన

ముపాదానంతతః పరమ్। ఇజ్యాచపశ్చాత్స్వాధ్యాయస్తతో యోగస్తతః పరమ్। అష్టోత్తర సహస్రం

వా అష్టోత్తరశతంతువా। అష్టావింశతి మేవాథ జపేన్న్యాసాదికం ద్విజః। మంత్రరత్నం జపేద్భక్త్యా

యావజ్జీవం ద్విజోత్తమః। ముముక్షుర్నిత్యయుక్తశ్చ మంత్రరత్నం సదాజపేత్। ద్వాదశాక్షరతత్త్వజ్ఞశ్చ

తుర్వ్యూహవిభాగవిత్। అచ్ఛిద్రపంచకాలజ్ఞస్సతుభాగవతస్స్మృతః" ఇత్యాదౌ ప్రపన్నానాంత్యాజ్యతయా

కర్తవ్యతయాచ క్రియావిశేషాణాం ప్రతిపాదనాద్విశేష విధానాసామాన్య నివృత్తిన్యాయేన స్మార్తనివర్త్యా

సా-వి—నుష్ఠానంచేతిపక్షః ఇతభావః. విహితనిషిద్ధత్యాగముమితి. విహితత్యాగః, నిత్యనైమిత్తికాననుష్ఠానత్యాగః-

నిషిద్ధత్యాగః, నిషిద్ధపరదారగమనాదివర్జనమితిపక్షః. వర్ణాశ్రమధర్మఙ్గళితి- వర్ణాశ్రమధర్మాణాంత్యా

జ్యత్వేపి సత్యవదనాదిసామాన్యధర్మా అనుష్ఠేయా ఇతిపక్షః. ఇవ్వై, ఏతే వర్ణాశ్రమధర్మాః. తవిరవుమామ్, త్య

క్తవ్యావాస్యుః. శేషయువుమామ్, అనుష్ఠేయావాస్యురితిపక్షశ్చ. ఉకప్పిలుక్కుమత్తనై, భగవత్ప్రీత్యభావ

మాత్రం. వేరొరు ప్రత్యవాయముమిన్నై, పృథక్ నిగ్రహో నాస్తీతి పక్షశ్చ. లోకవిరుద్ధమాత్రమే ప్రత్య

వాయమ్, లోకగర్హణ మేవ ప్రత్యవాయః ఖలు తతోన్యదనిష్టమితిపక్షః. మత్తుమివ్వడికళిలుముళ్ళ ప

క్షఙ్గళెల్లామ్, ఏతత్ప్రభృతిషు విద్యమానా అపి కేచనత్యాజ్యాః, కేచనానుష్ఠేయాః భేదాశ్చ వర్ణాశ్రమ ధర్మేష్వేవస్వాధికారోచితా

కా ఇత్యాదయః సను, ప్రపన్నానాంసన్న్యాసినామివ

సా-సం— విహితనిషిద్ధత్యాగపక్షస్తుశక్తస్వరూపత్యాగపూర్వకం కర్మాంతరవిః

మూ— సన్న్యాసాశ్రమస్థుడు ప్పడ్ దుళ్ళై శిలవత్తై నిషేధిక్
భాగవతత్వ మడియాక చ్చిలవత్తై నిషేధిత్తు చ్చిలవత్తై అష
చిరీత్య మనహాస్సర్వ కర్మసు,, ఇత్యాది కళాలే అవశ్యకత
వాక్యాను. ధర్మశాస్త్రసూత్ర భేదఙ్గళిల్పోలే

సా.దీ—నిషేధత్తు ఆచారభేదమ్ విధి త్తవిల్ లైయో? ఎన్నవరుళి
విశేషఙ్గళైవిధిత్తు శిలవత్తై నిషేధిత్తాలుమ్. సాధారణమాన సంధ
లుమ్ ప్రపన్ననుక్కు భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ చ్చొన్నసంధ్యోపాసనా
చ్ఛాస్త్రావలంబికళుక్కు యనుష్ఠేయమెనిఱు రార్- ధర్మశాస్త్రే

సా.స్వా—స్వరూప త్యాగమ్ కూడాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్,
న్యవిధి ప్రాప్తేతర ధర్మ బాధక మన్తు - అన్యథా సామాన్య విధి
గమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్తు కరుత్తు. సంధ్యోపాసనాదిక మావశ్య
భగవచ్ఛాస్త్రసంహితావిశేషాదివిహితసంధ్యోపాసనాది భేదత్తై
చ్చెయ్కిరార్ - ధర్మశాస్త్రాది. మన్వాదిస్మృతి కళిలుమ్ ,

సా.ప్ర—త్యాదేవేత్యత్ర సామాన్యతోపి వచనతః ప్రాప్తస్య కణ్ఠ
ధే న్యాయః ప్రవర్తత ఇతిన్యాయా న్నివృత్తిర్నస్యాదేవేతి సోద
త్యాదినా. నన్వేవం స్వగృహ్యోక్తానా మపరిత్యాజ్యత్వే తత్రోక్త
“సాంధ్యం కర్మాఖిలంయత్తాస ఏనాచమనపూర్వకమ్ । కుర్యా
త్యాదీనాం మూలమంత్రేణసంధ్యావిధాయకశాస్త్రాణామనుష్ఠానలః
విద్యమానే యః పరగృహ్యోక్తమాచరేత్ । భ్రూణహత్యాసమంత
గుణ్యే నాధికారివిశేషసముచ్చిత్యానుష్ఠానసంభవా న్నాప్రామాణ్య

సా.వి—ప్రాచీన ధర్మాన్నిషిధ్య విలక్షణధర్మాణాంభగవద్భాగ
ధర్మపరిత్యాగో నదోషాయేత్యత్ర సన్న్యాసినాం గార్హస్థ్యాశ్రమ
దనాది నిషేధా భావాదిహ ప్రపన్నత్వేన ప్రాకృతావస్థానివృత్త్యా
తాంతర భజనాదీనాంచ నిషేధేపి గార్హస్థ్యాశ్రమస్య బ్రాహ్మ
త్వత్వ యోక్త ధర్మా అవర్జనీయా ఏవేత్యాహ - సన్న్యాసా
మానాక్ - పుతిశాక, నూతనత్వేన - నను“భగవద్వంశ జాతస్య
పనస్మైపి భగవద్వంశజ ఏవ తదన్యేషామేవ తన్నిషేధః. అవస
కింనస్యా దిత్యత ఆహ. ధర్మశాస్త్ర సూత్రేతి

త్తప్పతిశాక శిలవత్తై ధిక్కు మూవ
గార్వమాకధిత్తాలుమ్ “సంధ్యాహీనో
ణవ్యఙ్గళాక చ్చొల్లిప్పట్ట కర్మఙ్గళై ।

ప్యెయ్కిరార్ - సన్న్యాసాశ్రమేత్యాదియా
ధ్యావందనాదికళైవిడవాణ్ణాతెన్నైక్కు -
భేదమనుష్ఠేయమాకాతో? ఎన్నఅతుతత
త్యాదియాల్. ఆపస్తంబ బోధాయనా

- సన్న్యాసేతి- వైశేషికవిధినిషేధమ్సామ
సిద్ధ మాలాకరణాది ధర్మస్యాపి పరిత్యా
క మానాలుమ్ శుద్ధ భగవన్మంత్ర సాధ
ప్రపన్న ననుష్ఠిక్కలాకాతో ? ఎన్నవరు
పస్తంబాది సూత్రఙ్గళిలుమ్ , విహిత

క్త్యానిషేధా భావే నపి వచన వి
హరణ మాహ - సన్న్యాసాశ్రమస్థరిక్కు
మంత్రాణా మప్య పరిత్యాజ్యత్వాత్
దష్టాక్షరేణైవనిత్యంభాగవతోత్తమ,, ఇ
క్షణాప్రామాణ్యంస్యాదిత్యత్ర“స్వగృహ్య
స్యస్వగృహ్యస్యావమానత”ఇత్యాద్యా
సంగఇత్యాహ. ధర్మశాస్త్రేత్యాదినా .

వతారాధనాదీనాం విధానాదేవప్రాచీన
ప్రయుక్తధర్మనిషేధేపి సంధ్యావం
తత్ప్రయుక్త కామ్యకర్మణాం దేవ
ణాది వర్ణస్యచ నివృత్త్యభావా
శ్రమస్థరుక్కు ఇతి. పణ్ డుళ్ళ,పూర్వంవిద్య
కుర్యాదన్యో నచాహతి ,, త్యత్ర ప్ర
హితా భేదరీత్యైవ సంధ్యావందనాదికం
శాస్త్రేషు ఆపస్తంబాది సూత్రేచ

త్యత్రాహ.సన్న్యాసేతి-ననుసామాన్యతస్సం
క్త విధయాప్రపన్నస్యసంధ్యాతిత్యక్త
“ద్దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు, ఇత్యాద్యు

భగవచ్ఛాస్త్రసంహితాభేదఙ్గళిలుమ్, ఇతిహాసపురాణఙ్గళిలుమ్ సన్ధ్యోపాసనాభేదఙ్గళ్ శాస్త్రఙ్గళిలేయుమ్ ఇవర్కళనుష్ఠిక్కక్కడవర్కళ్. "దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు" ఎన్నుమ్ "దేవస్థానప్రణామనం" ఎన్నుమిత్తుదైకళిలే ధర్మశాస్త్రేతిహాసాదికళిల్ చొన్న ఆచారముమ్, పరమైకాంతికళుక్కు శాస్త్రఙ్గళిలే భగవద్విషయత్తిలే

సా-దీ — సూత్రభేదఙ్గళిలుమ్ మన్వాదికళిలుమ్ శొల్లుమాచార భేదస్తత్తత్సంప్రదాయస్థనియతమామాప్పోలే. ననుప్రపన్ననుక్కు శ్రుతిస్మృత్యుక్తకర్మఙ్గళ్ అనుష్ఠేయఙ్గళాకిల్ "దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు" ఇత్యాదికళిల్ విహితమాన దేవతాంతర భజనముమ్ కర్తవ్యమాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- దైవతానీత్యాదియాల్. ఇస్తథమశాస్త్రవచనమ్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ భగవదభిగమనాదినాచరితార్థమాకైయాల్ అగ్నిహోత్రాదికళ్

సా-స్వా — చారం చౌళాది ధర్మభేదఙ్గళైప్పోలే ఎన్నపడి - ఉపాసన భేదఙ్గళైక్కుఱిత్త - ఉపాసన ప్రకార భేదఙ్గళై ఎన్నపడి - ఇప్పడి ఇవర్కళిత్తి - వైకల్పికఙ్గళిలే పూర్వాచార పరిగ్రహమే వ్యవస్థాపకమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడి ప్రపన్నర్ శాస్త్రవశ్యనాకిల్ "దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు- దేవస్థానప్రణమన" మెన్ను ధర్మశాస్త్రాదికళిలే శొల్లుకిర దేవతాంతర నమస్కారాదికళుమ్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. దైవతానీతి - ఏకాదశ్యుపవాస విధానమ్ శ్రీవైష్ణవ విషయత్తిల్ శుద్ధైకాదశ్యుపవాసత్తిల్ పర్యవసిక్కిరాప్పోలే సామాన్యతో దేవతాభిగమనాది విధానముమ్ ప్రపన్న విషయత్తిల్ దేవతాంతర భజనమ్ నిషిద్ధమాకైయాలే భగవదభిగమనాదికళిలే పర్యవసిక్కైయాలే అగ్నిహోత్రాదివదనన్యథాసిద్ధవిధిసిద్ధమల్లామైయాలే యంత్యావిద్వత్ప్రత్యక్షి దేవతాంతరాభిగమనాది ప్రసంగమిల్లై యెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడియాకిల్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ సామాన్యశాస్త్రసంకోచత్తాలే విరోధమిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర — నన్వేవంసతి "ఆద్యం కర్మాభిగమన" మిత్యాదినా "అచ్ఛిద్రకః పంచకాలజ్ఞస్సతు భాగవత స్మృత" ఇత్యాదినాచ భాగవతస్యాధికృత్య అపూర్వతయా విహితస్యాభిగమనస్య తత్రైవ "దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు" ఇత్యాదిభిస్సర్వదేవతాభిగమనరూపత్వావగమాద్దేవతాంతరస్యాప్యభిగంతవ్యత్వాపత్త్యా పరమైకాంత్యభంగప్రసంగ ఇత్యత్ర సామాన్యస్య దేవతాశబ్దస్య విశేషవాచిప్రాకరణిక భగవచ్ఛబ్దార్థే పర్యవసానస్య న్యాయ్యత్వాన్నకోపివిరోధ ఇత్యాహ దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు ఎన్నుమిత్యాదినా. నను భాగవతైస్సహ

సా-వి — ప్రతినియత యోక్త ఆచారోయః వ్యవస్థిత స్తథోపిత తచ్ఛాస్త్రావలంబినామపత తత్సాచారః. నాన్యేషాం. పారమైకాంత్య భంగస్య పరిహృతత్వాల్ - ప్రపన్నానాం విశేష విధాయకప్రమాణాభావాల్ - స్వేచ్ఛామాత్రేణ భగవద్వంశ్యత్వం స్వీకృత్య అన్యశబ్దస్య సంకోచకరణా యోగాల్ - ఆపోహిష్ఠేత్యాది మంత్రైరితి - దేవతాంతర మన్త్రాణామేవ తత్తన్నిత్యేషు సంగృహీతత్వాచ్చేతిభావః- ననువైదిక ధర్మానుష్ఠానే "దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు" ఇతి శ్రుతిస్మృతీతిహాసాదిషు విహితత్వాద్దేవతాంతరాభిగమన మపి స్యాదిత్యాశంక్య పారమైకాంత్యానురోధేన తచ్ఛాస్త్రం భగవద్విషయే ఉపసంహార్య మిత్యాహ - దైవతాన్యభిగచ్ఛేత్తు ఇతి - న

—తేషు ఇప్పవ్వ్య మితిసంధ్యావందనకాలే అష్టాక్షర

సా-సం — కృత దేవతాంతర భజనమిశ్రా. బుద్ధరుద్రాదివసతిం. ప్రతిబుద్ధవర్జం

మూ—నియతమ్. ఆకైయాల్ ఒరుశా[illegible]ముక్కు మవిరోధమిల్లై ల్ల్మ్మైశ్రీ । సంధ్యాకాలేషు జప్తవ్యం సతతంచాత్మశుద్ధయే,, ఎన్ల ‹‹ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సదైవం వక్తా,, ఎన్ల గద్యత్తి కళిలుళ్ళవైమెల్లామ్ అవశ్య కర్తవ్యఙ్గళాననిత్యనైమిత్తికఙ్గళుక్కు మిక్క-కాలత్తిలే యాకక్క-డవతు -

సా. దీ—ప్పోలే అనన్యథాసిద్ధ మాకామైయాల్ అంతర్యామి పర్యంత పావకమన్నైపడి-నను‹‹తస్మాదష్టాక్షరంమంత్రం-సంధ్యాకాలేషు కళిలతునిత్యనైమిత్తికఙ్గళుక్కు-అపవాదమాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్

సా. స్వా—ఆకైయాలితి. సామాన్యశాస్త్రఙ్గళుక్కు విషయత్సంకోచలామైయాలే సర్వధర్మ పరిత్యాగ పక్షత్తిల్ ప్రపన్నవిషయే విమ్బోలే ఒరుశాస్త్ర విరోధ మిల్లై యెన్లు కరుత్తు - అనాలుకి మాకా ళ్ళన్నతుకూడుమో ? ‹‹తస్మాదష్టాక్షరం మంత్రం మ ప్తవ్యం సతతం చాత్మ శుద్ధయే । ద్వయమర్థానుసంధానేన శాల త్తిలుమ్, సర్వకాలత్తిలుమ్, మంత్రజపాది విధానమ్ విరో స్మాదితి - మత్తుమిప్పడి కళిలితి. ‹‹ గురోర్నామ సదా జపే సాభిప్రాయం. తస్మాదష్టాక్షర మిత్యాదినా విహిత మంత్రజప వ్యనిత్య నైమిత్తికా విరుద్ధ కాలత్తిలేయాక క్క-డవ తెన్లుకరుత్తు.

సా. ప్ర—సంధ్యాకాలేషు విశిష్యాష్టాక్షరస్య జప్యత్వోక్తేరష్టాక్ష ర్వస్యకాలస్య జపావరుద్ధత్వాన్న నిత్యనైమిత్తికానుష్ఠానస్య కాల కాలఏవ జపకర్తవ్యత్వస్య వచనాదేవసిద్ధేః ‹‹సంధ్యాహీన ప్రసంగమాప న్యాయానుగ్రహో త్సంప్రదాయానుగుణ్యాత్ ‹‹ వక్తా,, త్యాదివస్తు భాష్యకారస్యాచారానుగుణ్యాచ్చ శ్రౌతస్మా వరుద్ధసర్వకాల పరత్వంచ స్వీకార్యమిత్యాహ- తస్మా దిత్యాదినా

సా. వీ— జపవిధానాత్ - సంధ్యావందనానుష్ఠాన నివృత్తేః ‹‹ వక్తా,, ఇతి సర్వదా ద్వయానుసంధాన స్యోక్తత్వాచ్చ - నిత్యకర్మ నుష్ఠానా నవరుద్ధ కాలఏవ సర్వదా జప్తవ్యత్వ మిత్యభిప్రాయా । ధ్యావందనా నంతరం జప్తవ్య మిత్యభిప్రాయాచ్చ నవిరోధ ఇతి వేదాంతాచార్యైరపి‹‹సకలంకాలంద్వయేనతి ౹౹౹ ››

• స్తోత్రిక స్తుతి౨౦౹ ౹౹ - ౹౹

3. ‹‹ తస్మాదష్టాక్షరంమంత్రంమద్భక్తైః స్త్రీ శ్రీవైష్ణవ ధర్మశాస్త్రఙ్గళి ర్పొన్నతుం ల్ అరుళిచ్చెయ్తతువుమ్, మత్తుమ్ ఇవ్వు - విరోధమ్ వారాతపడి అవత్తుక్కు-ప్పో

కమాకవుమ్ వేదాంతరాధి గమాలా ప్తవ్య,, మిత్యాదివిధియాల్ సంధ్యాకా పికిరార్- తస్మాదష్టాక్షరమిత్యాదియా

చమ్ శొన్నాలుమ్ సర్వాత్మనా బాధ శేష విధికళుక్కు- అత్యంతబాధేన వి మ ప్రపన్నరుక్కు- సంధ్యోపాస నా ధ్యకై-క్యేతకల్మషైః । సంధ్యాకాలేః సహ సదైవం వక్తా ,, ఇత్యాదికళిలే ధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ ,, దిత్యాది కళిలు మెన్నపడి - అవ మనుజ్ఞై యాకైయాలే యవశ్యమ్ త్రజప మనుజ్ఞా కైంకర్యమన్నాకిల్‹‹స

రస్యద్వయస్యచ సర్వదాజప్యత్వోక్తే స్సేత్స్యతీత్యత్ర శ్రౌతస్మార్త న వ్యగ్రహ్యావిద్యమాదపి,, త్యాది వి ద్వయమర్థానుసంధానేన సహస కర్మ నవరుద్ధ సంధ్యాకాలపరత్వం -నను బ్రహ్మచర్యేదిత్యాద్యుక్తిబుణ

ద్వయమర్థానుసంధానేన సహస ర్మానుష్ఠాన నివృత్తిరిత్యాశంక్యనిత్యా త్సంధ్యావందన కాలేషు జప్తవ్యమి హ - తస్మాదష్టాక్షరమితి. ఏవ త్వాత్సంధ్యావందనాదికర్మానుష్ఠా అవత్తుక్కు-ప్పోకిర-మికర-కాలత్తిలే

.తస్మాదితి ఉక్తార్థే ప్రమాణందర్శ

సా.— "శ్రౌతస్మార్తా విరుద్ధేషు కాలేషు జపమాచరేత్,, ఎన్గుమ్ వాదికళుమ్ శాస్త్రార్థకల్ - "హుత్వాగ్నీనగ్నిహోత్రాదా వుక్తం కాలమ(పి)విక్షిపేత్,, ఎన్గుమ్ గిన్ఱవుమ్ ఇవ్వరుళిచ్చెయ్దార్-భాష్యకారర్ అంతిమదశైయిలుమ్ వరుత్తిమెయ్తిన్ఱిరుక్క సంధ్యాకాలత్తిలే జలాంజలిప్రక్షేపమ్ పణ్ణియరుళినార్.

సా.దీ.— ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - శ్రౌతస్మార్తేత్యాది. పూర్వస్మృతినైయుమ్ కాట్టుకిరార్ - అగ్నిహోత్రాదా వితి. ఇతిల్ శ్రీభాష్యకారాది వ్యాఖ్యానముమ్ ముణ్డైవిరాగ్ - శ్రీభాష్యకారరిత్యాదియాల్- వరున్తి, ప్రయాసప్పట్టైన్ఱు - ఔపాధికత్త్వేనవర్ణాశ్రమధర్మత్యాగత్తినుడైయ

సా.వ్యా.— చాత్మశుద్ధమే- సహసైవం వక్తి" త్యాద్యనుజ్ఞాసమధిగ్యాహారముమ్ అవశ్యకర్తవ్యత్వాదనేతి విశేషణోపాదానముమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగిక్కుమ్ - ఆస్తివర్తమ్ న్యాయసిద్ధమాత్ర మన్ఱికే వచనత్తాలుమ్ వ్యవస్థాపిత మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శ్రౌతేతి. అనాలుమ్ న్యాయత్తాలుమ్ వచనత్తాలుమ్ అపవాదకస్తుక్కు వ్యవస్థై కూడినాలుమ్ గద్యత్తిలే "సహసైవం వక్తా"ఎన్ఱు శ్రీభాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్కైయాలే సంప్రదాయ విరోధమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న తదవ్యవహిత శిష్యర్గానవర్కళ్ పూస్తు నమ్మి విగిష్యాగ్నిహోత్రాది ధర్మ మనుష్ఠేయమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భాష్యకారర్ క్రియమాణనిత్యనైమిత్తికానవరుద్ధగాలే వ్యాయవచన విషయమ్ ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. అగ్నిహోత్రాదావితి - శ్రీభాష్యకారోక్తివిరోధే తచ్ఛిష్యోక్తియాథార్థ్యంచిన్త్యమ్ యన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భాష్యకారరితి - ఉక్తి అనుష్ఠాన విరోధే యాకైయాలే అనుష్ఠానవిరోధే ఉక్తిరన్యథాసిద్ధా ఎన్గుకరుత్తు - అనుష్ఠానమ్ఉయిలది. అశక్తియాలే యాకైయాల్ త్యాగమ్ పణ్ణవేణ్డియిరుక్క తదానీ మనుష్ఠాన మత్యావశ్యకత్వ ద్యోతక మెన్ఱపడి - వరుత్తి ప్రయాసప్పట్టు - ఇప్పడి దేవతాంతర మంత్రఘటిత ధర్మత్తై పారకైకాంత్యభంజకమాకైయాలే తద్ఘటితధర్మమ్ త్యాజ్యమెన్ఱు పక్షత్తై శాస్త్రసంప్రదాయాది విరోధత్తాలే నిరాకరిత్తు శత్రుపక్షాను ప్రసక్తచోద్యత్తైయుమ్ పరిహరిత్తు వర్ణాశ్రమ ధర్మ స్వరూపమ్ శరీరేంద్రియాద్యౌపాధికమాకైయాలే అన్యస్వరూప ప్రయుక్తమల్లామైయాల్ త్యాజ్యమెన్ఱు ప్రాప్తిరస్తు పక్షత్తిల్ సిద్ధాన్త లోకన

సా.ప్ర.— నివృత్తివర్ణాశ్రమాపాదకరిత్యర్థః నివృత్తిః కింవత్యాదిత్యత్ర "యస్యైవంబ్రాహ్మణో విద్యాత్- తస్యదేవా అసన్వశే- సవేదబ్రహ్మ - సర్వస్మై దేవాబలిమావహంతి- దేవర్షిభూతాత్మనృణాం పితౄణాం,,మిత్యాది వద్విశిష్య నివర్తకాభావే ఔపాధికత్వమాత్రేణ త్యాజ్యత్వంప్రతిబంధ్యాపరిహారప్రభావ వ్యవస్థాధికారోక్తం "కేశవార్చ్యాగృహేయస్య నతిష్ఠతిమహీపతే। తస్యాన్నం నైవభోక్తవ్యమభక్ష్యేణ సమంహితత్ । యోమోహాద్ధథవాలస్యాదకృత్వా కేశవార్చనమ్ । భుంక్తేసయాతినరకాన్ సూకరేష్వపి జాయత,, ఇత్యాదిభిరుక్తాహారనియమం, "తస్మై దేయం తతోగ్రాహ్య,, మిత్యాద్యుపాదాన

సా.వి.— తేషాముపయుక్తకాలం వినాధిక కాల ఇత్యర్థః - వరుత్తి ఎన్ఱిరుక్క, శ్రమేణేత్యర్థః. జలప్రక్షేపమ్, అర్ఘ్యప్రదానమ్ - దోషాభావేసతి తాదృశదశాయామప్యశక్యత్వేన నతాదృశఘటనా సంక్రియేతేతి భావః - సిద్ధాన్తలోకనన్యాయేన ఔపాధికతయా వర్ణాశ్రమధర్మాస్త్యక్తవ్యా ఇతిపక్షే విశిష్య

సా.సం.— శ్రౌతేత్యాదినా- సిత్యాదేర్వర్ణాద్యుపాధి మద్దేహాద్యుపాధిక త్వేన త్యాజ్యత్వా ఉక్తే బాధకమాహ.

మూ—ఆకైయాల్ వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళ్ ఔపాధికఙ్గళెన్ఱు త్యజిక్కై పూర్వానుష్ఠానాదివిరుద్ధమ్. అన్ఱి త్యజిక్కిల్ దేహేంద్రియాద్యుపాధికళైయొழியమాలాకరణదీపారోపణాదివిశేషకైంకర్యఙ్గళుమ్ అనుష్ఠిక్కవొణ్ణామైయాల్ అవైయుమెల్లామ్ ఔపాధికఙ్గళాయ్ త్యాజ్యఙ్గళామ్. అవై అనుష్ఠిక్క ఆశైప్పడిల్ అవత్తుక్కు యోగ్యతాపాదకఙ్గళాన శౌచాచార సంస్కారాదికళైయుమ్ విడవొణ్ణాతు. అనవిన్ను- ఆహారగ్ర(గృ)హా

సా.దీ—వసంభవత్తైత్తోషాంతర కథనార్థముపక్షిపిక్కిరార్ - ఆకైయాల్ వర్ణేత్యాది- విపత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిత్యజిక్కిలిత్యాదియాల్- శక్తియావధికారి యాకైయాల్, పాన్యాది మానేశక్తవాకైయాలెన్నై - సాధిత్తవర్థత్తై కారికైయాల్ సంగృహ్యాకాట్టుకిరార్.ఆహారేత్యాదియాల్.ఆహారనియమమావతు? దేశకాలసంపర్కజాత్యాదిదుష్టఙ్గళానవన్నఙ్గళై పరిగ్రహియామై. గృహనియమమావతు?

సా.స్వా—త్యాయత్తాలే అనుష్ఠాన విరోధాదదూషణముమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆకైయాలితి.ఆకైయాల్,శ్రీభాష్యకార రఘ్యర్ప్రదానం శెయ్తరుళుకైయాల్ . అనుష్ఠానాదీతి - ఆదిశబ్దేన ఉక్తివిరోధమ్సంగ్రహిక్కప్పడుకిరతు. పూర్వానుష్ఠానాదివిరోధ మభ్యుపగమ్యాపి త్యజిక్కిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి- ఇప్పాబాధకత్తుక్కు సమాధానమే వర్ణాశ్రమ ధర్మత్తుక్కుమ్ సమాధానమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్- అవైయుమితి- యోగ్యతేతి - అఙ్గానుఙ్గయోరనుష్ఠానే యుక్త్యవిశేషేప్యకరణే అనర్హతాద్యాపాదకతయా అఙ్గాయా మవశ్యానుష్ఠేయత్తై యెన్ఱుకరుత్తు - ఆచారేతి- శౌచాదిక మాచారః. గర్భాధానాది క్రియా సంస్కారః. ఆది శబ్దేన సంధ్యాదయోగృహ్యంతే- ఇప్పడి అనుజ్ఞా యోగ్యతా పాదకఙ్గళాన నిత్యనైమిత్తికఙ్గళినుష్ఠేయఙ్గళెన్ఱతుకూడుమో ? కృతౌస్నానుష్ఠాన మశక్య మన్ఱో ? ఆశ్రమాంతర స్థరుక్కుమ్ యోగ్యతా పాదకౌపాసనాదిక మనుష్ఠేయమాక ప్రసంగియాతో ? స్వర్గాద్యర్థ కామ్య ధర్మముమ్ భగవత్ప్రీణన మాకైయాలే కైంకర్యరూప తయానుష్ఠేయమాక ప్రసంగియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరిత్తుకొణ్డు ఉక్తార్థత్తై కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిరార్.అనవిన్నిత్యాదినా- వర్ణాశ్రమధర్మమవశ్యమనుష్ఠేయమాన పిన్ను ఎన్నపడి- ఆహారేతి. ఆహారనియమః,"జాత్యాశ్రయనిమిత్తాదుష్టాదన్నాత్కాయశుద్ధిరిత్యుక్తపాత్వికాహార నియమః. గృహనియమః, పతితాద్యనధిష్ఠితెగృహేవాసః- అథవా- గ్రహః,

సా.ప్ర—నియమం,"ఆపోహిష్ఠేత్యాదిభిర్మంత్రై",, రిత్యుక్తంమంత్రనియమం,"అన్యనామ్నాంగణవిజ్ఞాలేకవ వప్రకీర్తితః,, ఇత్యుక్తం మంత్రాఘనియమం , "వైదికంబ్రాహ్మణానాంతు రాజ్ఞాంవైదిక తాంత్రికమ్ । తాంత్రికం వైశ్యశూద్రాణాం సర్వేషాం తాంత్రికంతువై,, త్యుక్తస్వజాత్యనుగుణ కర్మనియమం , "న ప్రదోషేహరింపశ్యే,,దిత్యుక్తంకాలనియమంచావిస్మరణాయదర్శయన్క్రియమాణంసర్వంకైవలభగవత్కైంకర్యరూపమనుసందధీతేత్యాహ.ఆకేయాలిత్యాదినా-ఏవంప్రమాణతర్కాభ్యాంశాస్త్రీయా పరిత్యాజ్య త్వ

సా.వి—దోషం లగయితుం తంపక్ష ముపక్షిపతి- ఆకైయాలితి. పూర్వానుష్ఠానవిరోధఏవదోషఇతిభావః. విపక్షే బాధకమప్యాహ-ఇప్పడిత్యజిక్కిలితి ఆశైప్పడిల్,ఆశాంస్వీకరోతిచేత్.ననుకాత్స్న్యేన నిత్యనైమిత్తికానాంఅనుజ్ఞాకైంకర్యాణాంచానుష్ఠానంకర్తుంఅశక్యమిత్యాశంక్య ప్రాగుక్తంస్మారయతి.ఆహారగ్రహేతి -

సా.సం—ఆకైయాలిత్యాదినా సాధితేఽర్థే సంగ్రహ కారికాం ప్రాగుక్తామేవస్మారయతి . ఆహారేతి.

శ్లో.— మంత్రార్థాచార్యాది నియమై ర్యుతః । కుర్యా ల్లక్ష్మీశ కైంకర్యం శక్త్యా నన్య ప్రయోజనః ।
మంగళ్య సూత్ర వస్త్రాదీన్ సంరక్షతి యథా వధూః । తథా ప్రపన్న శ్శాస్త్రీయ పతి కైంకర్యపద్ధతిమ్
ఉద్వస్య మంగళ్య సూత్రాదేస్త్యాగే సంరక్షణేఽపివా । రక్షేన్నిరోధైర్భోగైర్వా పతి స్తద్వ దిహాపినః ।

సా-దీ—భాగవతోత్తర దేశాపరిత్యాగాది. మంత్రనియమమ్, దేవతాంతరమంత్రపరిత్యాగమ్. అర్థనియమమ్, కులటాషండపతితా ద్యర్థానా పరిగ్రహః- జాతినియమ మావతు ? జాత్యంతరాచార పరిహారమ్. ఆదిశ బ్దాత్తాలాశ్రమాది పరిగ్రహమ్. లక్ష్మీశ పదేన లక్ష్మీవిశిష్టస్యైకైంకర్యప్రతిసంబన్ధినాన్యస్యేత్యుక్తం భవతి. శక్త్యా, యథాశక్తియెన్నపడి- స్వధర్మానుష్ఠాన మవశ్యపరిపాలనీయ మెన్కిరార్. మంగళ్యసూత్రేతి - మంగళ్యసూత్రాది పతిసంబంధ సూచకమ్ - మంగళ్యసూత్ర పరిత్యాగత్తిల్ పతియెప్పడి దణ్డిత్తు రక్షిక్కుమ్ - సంరక్షణత్తి లిష్టప్రదానత్తాల్ ఎప్పడియవలైరక్షిక్కుమప్పడియే శాస్త్రీయకైంకర్యత్తిన్ఱైయు పరిత్యాగ సంరక్షణఙ్గళి లీశ్వరనుమ్ శెయ్యుమెన్నై- ఇహ, సదాచారవిషయే. పతిః, ఈశ్వరః-తద్వత్, శిక్షైయాలు

సా. స్వా—గ్రహణమ్. సదాచార్యాదేవరహస్యాదికం గ్రాహ్యమితి నియమః- మంత్రనియమః, దేవతాంతర మంత్ర కామ్యమంత్రవర్జం మూలమంత్రాది జపఏవ కార్యః - అర్థనియమః, కులటాదిభ్యోఽపరి గ్రహః- జాతినియమః, 'బ్రాహ్మణ ఆయుధం నగృహ్ణీయాత్'. నస్వరః ప్రణవాంగాన్, త్యక్తః. ఆది శబ్దా ద్వర్ణాశ్రమాది నియమః. ఏతాదృశ నియమయుక్తస్సన్ - శక్త్యా, యథాశక్తి- అనన్య ప్రయోజనః, భగవత్ప్రీత్యేక ప్రయోజనః- నతు స్వరూప విరుద్ధ స్వర్గాది ప్రయోజనః- లక్ష్మీశ కైంకర్యం, నతు దేవతాంతర కైంకర్యం వా లక్ష్మీ వినిర్ముక్త భగవన్మాత్ర కైంకర్యం వా కుర్యాదిత్యర్థః. నను సుఖాది ప్రయోజనా భావే కథం కైంకర్య మనుష్ఠేయం స్యాదిత్యాశంకాం శ్లోకద్వయేన లౌకిక దృష్టాంత ప్రదర్శనపూర్వకం పరిహరతి. మంగళ్యేతి- వధూరితి. పతిప్రీత్యైక ప్రయోజనేతి శేషః- తథేతి. రక్షతీత్యను షంగః. వధూః పతిప్రీత్యైక ప్రయోజనా సతీ యథా మంగళ్య సూత్ర వస్త్రాదీన్ పతిసంబంధ సూచకాన్ రక్షతి. తథా ప్రపన్నోపిస్వామిప్రీత్యైక ప్రయోజనస్సన్ శాస్త్రీయ పతికైంకర్య పద్ధతిం శాస్త్రమంతరేణ బద్ధదశాయాం పతిప్రీణనస్య జ్ఞాతు మశక్యత్వా దితిభావః - రక్షతీ త్యర్థః - యద్వత్, యథా - మంగళ్య సూత్రాదే స్త్యాగే. నిరోధైః, ఉచితదండనైః- వధూం పతిర్యథా రక్షేత్. మంగళ్య సూత్రాదే స్సంరక్షణే ఉచితభోగైర్యథావా సంరక్షేత్ తద్వదిహాపి శాస్త్రీయ కైంకర్య త్యాగ రక్షణయోరపి- నః, అస్మాన్ - పతిః, సర్వస్వామీ శ్రియః పతిః - ఉచిత దండనోచిత భోగప్రదానాభ్యాం రక్షతీత్యర్థః- ఆకైయాలకరణత్తిల్ దండనరూపబాధకమ్

సా. ప్రి—ముక్త్వాత త్త్యాగానుష్ఠానయో శ్శిష్టగర్హా ప్రశంసా, ఫల కత్వాచ్చా త్యాజ్యత్వం లోక న్యాయ సిద్ధమిత్యభి ప్రయన్నాహ- మంగళ్యసూత్రేత్యాదినా శ్లోకద్వయేన. భోగైనిరుంధ్యాత్, భోగైహాపయేత్ -

సా. వి—వ్యాఖ్యాతం- సర్వధర్మానుష్ఠాన మవశ్యం పరి పాలనీయమితి లౌకిక దృష్టాంతేన వ్యాఖ్యాంశ్లోకాభ్యా మాహ - మాంగళ్యేతి - సంరక్షణే రక్షేత్ - త్యాగేనిరుంధ్యాదిత్యన్వయః - భోగైనిరుంధ్యాత్,

సా. సం— స్వధర్మానుష్ఠానస్య అవశ్యపరిపాలనీయతాం దృష్టాంతతో వ్యాఖ్యాం దర్శయతి - మంగళ్యేతి -సంరక్షణ తదభావాభ్యాం ఇష్టానిష్టయోః ప్రదర్శకం. యద్వదితి- సంరక్షణేరక్షేత్, త్యాగభోగై

మూ — అవజ్ఞార్థమనర్థాయ భక్తజన్మాదిచింతనమ్ । శాస్త్రవ్యవస్థామాత్రార్థం నతు తద్దుష్యతి క్వచిత్ । అతఏవహిశాస్త్రేషు తత్తజ్జాత్యేవదర్శితాః । ధర్మవ్యాధతులాధార శబరీ విదురాదయః ।

సా.దీ — మిష్టప్రదానత్తాలుమ్‌రక్షకనుమా మెన్నైర్ - శాస్త్రీయనియమజ్ఞళనుష్ఠేయమాకిల్ తదర్థమాక శ్రీభాగవతరుడైయ జన్మాది నిరూపణమ్ ప్రసజ్గియాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. అవజ్ఞార్థమితి- ఆచార వ్యవస్థాపకరాన ఋషికళుమ్ అతఏవ ధర్మవ్యాధాదికళై తత్తజ్జాత్యా నిర్దేశిత్తార్కళెన్కిరార్ - అత ఎవహీతి - జ్ఞానికళాక్కైయా లవర్‌కళుక్కు మాంసవిక్రయాది నిషేధలంఘనత్తిల్ దోషమిల్లై యెన్ఱుమ్ శంకైయై స్వధర్మానుష్ఠానత్వేనపరిజిహీర్షకళాయ్ వైశ్యత్వాదినా దర్శిప్పిత్తార్కళెన్నైర. ధర్మవ్యాధనెన్ఱు వ్యాధనాకవుమ్, తులాధారనెన్ఱు వైశ్యనాకవుమ్, శబరీయెన్ఱునిషాదియాకవుమ్, విదురనెన్ఱుక్షత్రత్వేనవుమ్

సా.స్వా — వరుక్కైయాలుమ్, కరణత్తిల్ పతిప్రీతితద్గుణానుభవ వృద్ధ్యాదిభోగమ్ సిద్ధిక్కైయాలుమ్, శాస్త్రీయకైంకర్య మవశ్యమనుష్ఠేయ మెన్ఱుకరుత్తు. జాత్యాది నియమైర్యాత ఇత్యుక్తమనుపపన్నమ్. ‘‘యస్తు ద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా । వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్సయాతి నరకం నర,, ఇతి భాగవతవిషయే జాతినిరూపణస్య నరకహేతుత్వోక్తే రిత్యతఆహ, అవజ్ఞార్థమితి. అవజ్ఞార్థంభక్తజన్మాదిచింతనమేవ, జాత్యాది చింతనమేవా నర్థాయ. శాస్త్రవ్యవస్థార్థంతత్, జాత్యాదిచింతనం. నతు, క్వచిదపి నమష్యతీత్యర్థః - ఏవం వ్యవస్థాయాం ప్రమాణ మాహ. అతఏవహీతి - అతఏవహి, శాస్త్రవ్యవస్థార్థం జాత్యాది చింతనస్యా దోషత్వాదేవహి. శాస్త్రేషు, పురాణాదిషు-ధర్మవ్యాధాదయఃజాతి

సా. ప్ర — భోగహీనాంకుర్యాదిత్యర్థః - నను జాత్యాది నియమైర్యాతఇతి భాగవతోత్పత్తి నిరూపణం ‘‘సయాతి నరకంనర’’ ఇత్యుక్త ప్రకారేణఅనర్థపర్యవసాయిత్వాత్ ‘‘మద్భక్తం శ్రోత్రియంవాపి నిషాదం శ్వపచంతథా । వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్సయాతి నరకంనర’’ ఇతి తత్పూర్వార్ధంశఏవ శూద్రత్వ,నిషాదత్వ,శ్వపచత్వాద్యుక్తినమాదవమంతవ్యత్వజ్ఞాపనార్థంజాత్యుక్తి దోషాయేతిదర్శయన్ ధర్మవ్యాధాద్యుపాఖ్యానేష్వపితత్తజ్జాత్యైవవ్యవహారంతత్తజ్జాత్యనుగుణవృత్తినియమంచోదాహరణమాహ- అవజ్ఞార్థ

సా. వి — భోగహీనం కుర్యాదిత్యర్థః- నను జాత్యాదినియమేన ‘‘వైదికం బ్రాహ్మణానాం స్యాద్రాజ్ఞాం వైదిక తాంత్రికః’’ ఇత్యాద్యుక్తం - తథాచోపదేశాద్యర్థ మజ్ఞాతవిషయే జాతి పరీక్షణం కర్తవ్యం - తచ్చ ‘‘మద్భక్తం శ్రోత్రియంవాపి నిషాదం శ్వపచంతథా । వీక్షతేజాతిసామాన్యాత్సయాతి నరకంనరః । వైష్ణవోత్పత్తిచింతన,, మిత్యాదిభిః ప్రతిషిద్ధం - తతకథం వ్యవస్థానం సంభవతీత్యత్రాహ- అవజ్ఞార్థమితి- శాస్త్రీయ వ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థంజాత్యాదిప్రదర్శనందృష్టంచేత్యాహ-అతఏవహిశాస్త్రేష్వితి- ‘‘ఉవాచధర్మసూక్ష్మాణి వైశ్యోధర్మార్థతత్త్వవిత్ । వ్యాధఃపరమధర్మాత్మే’’త్యాదినాజాతిర్దర్శితేతిభావః.

సా.సం — స్నిగుంధ్యాత- భోగహీనాంకుర్యాదిత్యర్థః. జాత్యాదినియమైర్యాత తస్మైవ వర్ణనేభాగవతేష్వయం బ్రాహ్మణః అయంశూద్రఇతి తత్తదనుగుణమేవ ప్రవృత్తినివృత్త్యాద్యావ్యమితి జన్మాది నిరూపణరూపాపచారః ప్రసజ్యేతేత్యత్రాహ. అవజ్ఞార్థమితి - ఉక్తవ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థమేవ జాత్యైవకీర్తనం తత్ర తత్ర దృష్టమిత్యాహ- అతఏవహీతి. తేషాంవృత్తిరపిస్వస్వజాత్యనుగుణైవతత్ర తత్రేతిహాసేదర్శితేత్యాహ

మూ— స్వజాత్యనుగుణైర్వైషాం వృత్తిరప్యైతిహాసికీ । విశేషవిధిసిద్ధంతు తద్బలాత్తత్రయుజ్యతే । దేశకాలాధికార్యాది విశేషేషు వ్యవస్థితాః । నధర్మాః ప్రాప్తి మర్హంతి

సా.దీ— శౌన్నార్కళిరేనెన్నై. స్వజాత్యనుగుణేతి. ధర్మవ్యాధాదికళుక్కు ఇతిహాసత్తిల్ శ్రూయమాణమాన వృత్తియుమ్ స్వస్వజాత్యనుగుణైయాకవే యిరుక్కుమ్ - క్వచిత్ విదురాదికళిల్ భక్తియోగాదినిష్ఠై, బ్రహ్మమేధాది విశేషమ్ కేట్కప్పడుమాకిల్ తద్బలాత్ విశేషవిధి సిద్ధత్వత్తాలే యుక్తమెన్ఱంగీకార్యమెన్కిరార్. విశేషేతి - విదురాదికళిల్ విశేషాచారదర్శనత్తై కొండు ఇదానీంతనర్క్కుమ్ తాదృశధర్మప్రాప్తి యాకక్కడవతు ? ఎన్నిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - దేశకాలేతి. దేశవిశేష కాలవిశేషాదికళిల్ వ్యవస్థితమాన ధర్మమన్యదేశ కాలాధికార్యాదికళిల్ వరక్కూడాతెన్నై - దేశాంతరత్తిల్ వవ్యస్థితధర్మమ్ దేశాంతరత్తిలనుష్ఠిక్కప్పడాతిరే. నర్మదోత్తర దేశస్థరిల్ దృష్టమానడపాకృతి నియమమ్ తద్దక్షిణ దేశస్థరిల్

సా.స్వా— ఖ్యాపన పూర్వక మేవ దర్శితాః. తేషాం వృత్తిరపి స్వస్వజాత్యనుగుణైవతత్రతత్ర దర్శితేత్యాహ - స్వజాత్యనుగుణేతి - ఐతిహాసికీ, ఇతిహాస ప్రోక్తా వృత్తిరపి. స్వజాత్యనుగుణా, మాంసవిక్రయాది వచనాత్. ఏవకారేణ సంవేహ ప్రశ్నేపి "శూద్రయోనా వహం జాతో నాతోన్య ద్వక్తుముత్సహే" ఇతి ప్రణవా ద్యనుచ్చారణా న్మర్యాదా తిలంఘనం నకృతమితి ద్యోత్యతే - ననుపాఖ్యానేపి విదురస్య బ్రాహ్మణధర్మ బ్రహ్మమేధ సంస్కార శ్రవణం విరుధ్యేతే త్యత్రాహ. విశేషేతి. అశరీరవాక్యా తత్ర బ్రహ్మమేధోనుశిష్ట ఇతి విశేష విధిసిద్ధం. తత్తువిశేష విధిబలాత్తత్రైవ యుజ్యతే - పాండవానాం స్త్రీసాధారణ్యవద్వ్యక్తివిశేష నియతో ధర్మ ఇతి భావః - నను క్వచిద్దర్శన మాత్రేణ బ్రహ్మమేధః అన్యత్రాపి స్యాదిత్యత్రాహ. దేశేతి. దేశవిశేష వ్యవస్థితా ధర్మాః. కలికె ఉపాకర్మ వర్జనాదయః. కాలవిశేషే వ్యవస్థితాః అల్పద్వాదశ్యాదిషు అమధ్యాహ్నకర్మణామపకృష్యానుష్ఠానాదికం. అధికారి విశేషే వ్యవస్థిత ధర్మాః ఆతురేషు స్నానానుకల్పాః - యథా అన్యదేశేషు అన్యకాలేషు అనాతురాధికారిషు చ

సా.ప్ర— మిత్యాదినా . విశేష విధి సిద్ధమితి. అశరీర వాక్యాదస్య సంస్కార విశేషాస్య ధర్మతత్ర దృష్టాంత ఇత్యుచ్యతే - దేశకాలేత్యాదినా - "ఇత్థం తతా శ్వమేధేన తోషయ స్వజనా నదిశామ్ ।

సా.వి— ఐతిహాసికీ, ఇతిహాసప్రోక్తా. వృత్తిరపి స్వజాత్యనుగుణైవ - తులాధారస్య వైశ్య త్వాన్మాంసవిక్రయస్యోచితః - మాంసమాహిషాది మాంసవిక్రయసంవ్యాధస్యాప్యుచిత మేవేతి భావః. నను పాఖ్యానే విదురస్య కథం బ్రహ్మమేధ సంస్కారోక్తి రత ఆహ - విశేషవిధిసిద్ధంత్వితి. అశరీర వాక్యరూప విశేష విధి రితి భావః - దేశకాలేతి - యథా "విన్ధ్యాలయ సమీపస్థాః విప్రాస్సేవార్థమాగతాః । చండాలా స్పృశి తాన్యపి

సా.సం— స్వజాత్యేతి వృత్తిః. మాంసవిక్రయాదిరూపా - అనుగుణైవేత్యేవకారేణ కృతేపి విశేషప్రశ్నే శూద్రయోనా వహం జాత,, ఇతి ప్రణవా ద్యనుచ్చారణా న్మర్యాదోల్లంఘన మకృతమితి ద్యోత్యతే - ననూపాఖ్యానేవిదురస్య బ్రహ్మమేధ సంస్కారో ధర్మరాజేన కృత ఇతి శ్రూయతే. తాదృశం కథమిత్యత్రాహ విశేషేతి - విశేషవిధిః, అశరీరవాక్యా బ్రహ్మమేధో విహిత ఇతి తద్బలాదిత్యర్థః - తత్ర, తస్మిన్నేవ యుజ్యతే. నాన్యత్రేత్యర్థః. నను క్వచిద్దృష్ట మన్యత్రాపి ప్రసజేదిత్యత ఆహ. దేశేతి - శ్రీవిదురాదిషు విశేషవిధి సిద్ధ మన్యత్ర

మూ — దేశకాలాంతరాదిషు। కేచిత్తత్తదుపాఖ్యానతాత్పర్యగ్రహణాక్షమాః। కలికోలాహలక్రీడాం వర్ధయంతి రమాపతేః॥ మాతృభిః పితృభిశ్చైవ భ్రాతృభిః పతిభిర్దేవరైస్తథా। పూజ్యా భూమ్నా యుతా వాఽశ్చ బహుకల్యాణమిత్త్రకైః।

సా-దీ. కాణ్డాక్షమైయాల్-కృతయుగత్తిల్ మధుపర్కత్తిల్ గవాలంభమ్ కలియుగత్తిలిల్లై. శాస్త్రతాత్పర్యగ్రహణ సమర్థర్ శిలర్ శాస్త్రవ్యవస్థైయైక్కళిక్కప్పార్పర్కళ్ళెన్గిఱార్. కేచిదితి. భగవానుక్కు కలికోలాహలత్తాలుణ్డాన క్రీడైయై ఎన్ఱన్వయమ్ - నను సచపూజ్యో యథాహ్యహం ఎన్ఱు నికృష్టజాతీయరిలుమ్ భగవద్విషయత్తిల్ పోలే పూజైపణ్ణవేణుమెన్ఱతిరే ? అప్పడియాల్ అపకృష్టజాతీయరిలుమ్ శాస్త్రవ్యవస్థైయైత్తవిర్న్దు బ్రాహ్మణజాతీయరుమ్ ముఖ్యమాన పూజైపణ్ణవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- మాతృభిరిత్యాది -

సా. స్వా— క్వచిద్దర్శనమాత్రేణ న ప్రాప్తుమర్హంతి. తథా విదురాదిషు విశిష్యవిహితధర్మాణాన్యత్ర ప్రాప్త్యభావంతీత్యర్థః - ఏవంచేత్ కేషాంచిత్సంప్రదాయేషు భాగవతత్వమాత్రేణ శూద్రత్వాద్యపగమ ఇతి కథనం కథమిత్యత్రాహ. కేచిదితి. కేచిత్, అల్పశ్రుతతయా తత్తదుపాఖ్యానతాత్పర్యగ్రహణాక్షమాస్సంతః రమాపతేః కలికోలాహల క్రీడాం వర్ధయంతి - మర్యాదాభంజనేన లీలారసముత్పాదయంతీత్యర్థః. నను ‘‘సచపూజ్యో యథాహ్యహ,, మితి భాగవత మ్లేచ్ఛస్యాపి పూజ్యత్వోక్తిః కథంఘటత ఇత్యత్ర స్మృతి వచనేన దృష్టాంత ప్రదర్శనపూర్వకం పరిహారమాహ - మాతృభిరిత్యాదినా. ఏతాః, దుహితరః- మాతృభిః

సా. ప్ర— ఏకేనైవాశ్వమేధేన తత్పహస్రం కృతం భవే’’ దిత్యుక్తా స్సత్యాద్వితీత్రాదిగతా విశేషా యథా దేశాంతరేనస్యుర్యథాచ ‘‘దివాచ శుక్లపక్షశ్చే’’ త్యాద్యుక్తకాల విశేషగతా విశేషా నేతరకాలేషు భవంతి. యథావా ‘‘అపాయాద్విరతశ్చశ్వ,, దిత్యాద్యుక్తాః. ‘‘అథోపాయ ప్రసక్తోఽపి,, త్యాద్యుక్తాశ్చ ప్రపన్నాధికారిగతా విశేషా నేతరేషాం భవంతీత్యర్థః - యథావా ‘‘ఏతత్సమస్త పాపానాం ప్రాయశ్చిత్తం మనీషిభిః। నిర్ణీతం భగవద్భక్త పాదోదక నిషేవణ,, మిత్యాద్యుక్తా భక్తికృతా విశేషా నేతరేషాంభవంతి తథా విదురాదిగతా స్సంస్కారాది విశేషా నేతరేషాం భవంతీత్యర్థః. నన్వేవం తర్హి ‘‘సచపూజ్యో యథాహ్యహ,, మితి విష్ణువత్పూజ్యత్వోక్తిః కథమిత్యత్ర ‘‘మాన్యానితిష్ఠనే,, త్యుక్తరీత్యా యథాయోగ్యం పూజ్యత్వపరం తదితి సోదాహరణమాహ- మాతృభిరిత్యాదినా-

సా. వి— స్పృష్ట్వా నస్నానమాచరే,, దిత్యాది దేశకాలాదిభేదేన విహితధర్మవ్యవస్థాయాః నాతిప్రసంగస్తథా శ్రోత్రియశరీరవాక్య సిద్ధధర్మస్య వ్యక్తి విశేష నియతత్వాన్నాతిప్రసంగ ఇతి భావః. ఏవం మర్యాదామజానంతో భ్రాంతాః కలికోలాహలక్రీడాం భగవతో వర్ధయంతీత్యాహ- కేచిత్తత్తదుపాఖ్యానేతి. మర్యాదాభంజనేన జాతిసంకరం కృత్వా కలికోలాహలం వర్ధయంతి కలిమాహాత్మ్యమేవ తదితి భావః- నను ‘‘సచపూజ్యో యథాహ్యహ’’ మితి మ్లేచ్ఛాదిసాధారణ్యేన కథం పూజ్యత్వోక్తిరిత్యత్ర సదృష్టాంతం పరిహారమాహ. మాతృభిరితి - ఏతాః,

సా. సం — న ప్రాప్నోతీత్యర్థః- ఏవం మర్యాదామజానంతః కేవలం భ్రామ్యంతీత్యాహ- కేచిదితి- తాత్పర్యం, భగవద్భక్త మాహాత్మ్య విశేషమాత్రప్రఖ్యాపనం- క్రీడాం వర్ధయంతి, మర్యాదాభంజనేన లీలాం సకలజనవిషయాముత్పాదయంతి- నను ‘‘సచపూజ్యో యథాహ్యహ,, మితి పూజ్యతా మ్లేచ్ఛాది సాధారణ్యేన ప్రతిపాద్యతే తత్కథ మిత్యత్రాహ - మాతృభిరిత్యాది శ్లోకత్రయేణ- పతేర్మాతృభిస్సహైవ పితృభిః పతేరనుజాః పతిభిః

మూ—జామయో యాని గేహాని శపన్త్యప్రతిపూజితాః। తాని కృత్యాహతానీవ వినశ్యన్తి సమన్తతః। ఏవమాదిషు పూజోక్త్యౌచిత్యాన్నియమ్యతే। భక్త్యాద్యుచ్ఛ్వాదిపూజోక్తిరేవమేవ నియమ్యతామ్॥ ఇన్నియమఙ్గళెల్లామ్ సంప్రతిపన్న శిష్టానుష్ఠాన పరంపరైయాలుమ్ సిద్ధఙ్గళ్. ఆకైయాల్ తత్ వర్ణాశ్రమాదికళుక్కు ఉచిత్త

సా.దీ—జామికళ్, మణవాట్టిప్పెణ్కళ్-స్నుషాః ఎన్నై. "జామిస్స్వస్రుకులస్త్రియో", ఇతి నిఘంటుః-జామికళ్ స్నుషాదికళాల్ పూజనీయరెన్ఱు శాస్త్రత్తిల్ చొల్లుమ్. అవర్కళుడైయ పూజైయెప్పడి ఔచిత్యత్తాలే నియమిక్కప్పడుకిఱతు అప్పడియే అపకృష్టజాతీయరిల్ పూజైయుమ్ ఔచిత్యత్తాలే నియమిక్కప్పట్టిరుక్కుమెన్నై - మాత్రాదిభిర్జామయః పూజ్యాః ఎన్నుమిడత్తిల్ పూజైయావతు బహుమానమే-అర్ఘ్యాదిభిరారాధనమన్ఱు. అప్పడియే ఇఙ్గుమ్ పూజనమ్ బహుమానరూపమే యెన్ఱు నియమిక్కప్పడుమ్. ఇతు శిష్టానుష్ఠానత్తాలుమ్ సిద్ధమెన్కిఱార్- ఇన్నియమఙ్గళెల్లామిత్యాది- ఉత్కృష్టజాతీయరపకృష్ట జాతీయరై పూజిక్కుమ్ నియమమ్, ఇన్నముళ్ళ నియమాన్తరఙ్గళుమెన్నై. సంప్రతిపన్నశబ్దత్తాల్ సర్వసంప్రతిపత్తి సూచితమ్- అన్యేషాం శిష్టత్వమాభిమానికమెన్ఱుకరుతు-పరమప్రకృతత్తైయుపసంహరిక్కిఱార్-ఆకైయాలిత్యాదియాల్.

సా.వ్యా—పతిభిర్దేవరైశ్చ పూజ్యా భూషయితవ్యాశ్చేతియదుక్తం- యథా వా జామయః స్నుషాః అప్రతిపూజితాః యాని గేహాని శపన్తి తాని గేహాని కృత్యాహతానీవ సమన్తతః వినశ్యన్తీత్యేవమాదిషు పూజ్యత్వోక్తివదనౌచిత్యం నాపద్యేత. కింత్వౌచిత్యమాపద్యేత - తద్వదత్రాపి భక్త్యుచ్ఛ్వాదిపూజోక్తిరప్యేవమేవేతి నియమ్యతామిత్యర్థః - ఆనాల్ ఇన్నియమఙ్గళుక్కు ఏకదేశికళాన శిలశిష్టానుష్ఠానమిల్లామైయాల్ ప్రకృతనియమాతిలంఘనమేతదనుష్ఠానసిద్ధమాకైయాలుమ్ ఉక్తనియమానుష్ఠానమ్ సిద్ధిక్కుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇన్నియమఙ్గళెల్లామితి - సంప్రతిపన్నైః. సర్వసంప్రతిపన్న శ్రీయామునాచార్య, శ్రీభాష్యకార, శ్రీవత్సాఙ్కమిశ్రాది శిష్టాచారాపేక్షయా సర్వసంప్రతిపన్న శిష్టత్వాత్ ఏకదేశ్యాచారో నప్రమాణమెన్ఱుకరుత్తు. పరంపరైయాలుమితి - స్మృతీతిహాసాదికమే పర్యాప్తమ్- అథాపి శిష్టాచారము మిన్నియమత్తిల్ ప్రమాణముణ్డెన్ఱు కరుత్తు - ఇని వర్ణాశ్రమనియమ మౌపాధికమానాలుమ్ పరమైకాన్తికళుక్కు అవశ్యమ్ కర్తవ్యమెన్ఱు నిగమిక్కిఱార్ . ఆకైయాలితి - ఆనాలుమనన్య

సా.ప్ర—జామయః, స్నుషాః. గేహాని, కుటుమ్బాని-ఆహార గ్రహేత్యాదినా స్వోక్తనియమానాం పరంపరయా ప్రాప్తశిష్టాచారసిద్ధిం దర్శయన్నుక్తహేతుభిస్తత్తద్వర్ణాశ్రమోచితమేవ కైంకర్యం సర్వైర్భాగవతైః కార్యమిత్యాహ- ఇన్నియమఙ్గళెల్లామిత్యాదినా. ఏవం చ పరమైకాన్తికృతకైంకర్యేతదితరకృతకైంకర్యా

సా.వి—దుహితరః - జామయః, స్నుషాః. పూర్వస్మిన్ వచనే పూజ్యా ఇత్యుక్తం - పరస్మిన్ వచనే అప్రతిపూజితా ఇత్యుక్తం - తత్రౌచిత్యాద్యథాదర విషయతయా పూజోక్తిర్నియమ్యతే - నతు మాతృపిత్రాదిభిః ప్రణామారాధనాది కార్యమిత్యుచ్యతే తద్వదత్రాపి "మాన్యాన్" ఇత్యుక్తప్రకారేణ మాన్యత్వపరైవ పూజోక్తిర్నియమ్యతేత్యాహ ఏవమాదిష్వితి - ఏతాదృశనియమాః సంప్రదాయసిద్ధా ఏవేత్యాహ - ఇన్నియమఙ్గళెల్లామితి - వర్ణాశ్రమధర్మకర్తవ్యతాముపసంహరతి. ఆకైయాలితి. అడైత్తనియమఙ్గళోడే, స్వీకృతనియమైస్సహ ఏవం క్రియమాణకైంకర్యస్య ప్రసక్తసంబన్ధినః

సా.సం—ఇత్యుక్త్యన్తే-పతిభిర్దేవరైః. జామయః, స్నుషాః-పరమప్రకృతముపసంహరతి. ఆకైయాలితి.

మూ— నియమఙ్గళోడే భగవత్కైంకర్యమ్పణ్ణుక్కై పరమైకాంతిత్వవిరుద్ధమన్ఱు- సాక్షాల్లక్ష్మీపతేర్యత్ కృతంకైంకర్యమంజసా। సారకల్కవిభాగేన ద్విధాసద్భిరుదీర్యతే। కృతకృత్యస్యకైంకర్యం యదనన్యప్రయోజనమ్। గుర్వాది రక్షణార్థంవా తత్సారంసంప్రచక్షతే। డంభార్థం పరపీడార్థం తన్నిరోధార్థమేవవా। ప్రయోజనాంతరార్థంవా కైంకర్యంకల్కఇష్యతే।

సా.దీ— ఇప్పడి నియమయుక్తరాల్ శ్రియఃపతివిషయత్తిల్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యంతాన్ ద్వివిధమెన్కిఱార్- సాక్షాదితి- అంజసా, నిశ్చయేన- సారమెన్ఱుమ్ కల్కమెన్ఱుమ్ పిరవిల్సారత్తై క్కాట్టుకిరార్. కృతకృత్యస్యేతి- కృతకృత్యనేన్ఱు ప్రపన్నన్. గుర్వాదిరక్షణార్థంవా- వాశబ్దశ్చార్థే- కల్కత్తైక్కాట్టుకిరార్. డంభార్థమిత్యాది. తన్నిరోధార్థమెన్ఱతు తన్నరణార్థమెన్ఱపడి.ఇస్సారకల్కకైంకర్యఙ్గళిల్

సా.వ్యా—ప్రయోజనరిలక్ష్మీశకైంకర్యంకుర్యాదితివిశేషిక్కవేణుమో? ప్రయోజనాంతరార్థకైంకర్యముమ్ స్వామిప్రీణనమాకైయాలే కైంకర్యమాకైయాల్ వైరూప్యమిల్లైక్కే శొల్లవేణ్డియిరుక్క అనన్యప్రయోజనరి ఎన్ఱు విశేషిక్కై యనుపపన్నమన్ఱో? ఎన్న భగవత్కైంకర్యమే ద్వివిధమెన్ఱు విభాగమ్ పణ్ణి సారకైంకర్యాభిప్రాయతయా అనన్యప్రయోజనరి ఎన్ఱు శొన్నతెన్ఱురుళిచ్చెయ్కిరార్. సాక్షాదితి. లక్ష్మీపతావేవ సాక్షాత్కృతం కైంకర్యం సారకల్కవిభాగేన అంజసా నిర్ణయేన ద్విధా సద్భిరుదీర్యతే - దేవతాంతరకైంకర్యస్యతు సదాకల్కతయా ఏకరూపత్వమితిభావః - సారలక్షణమాహ - కృతకృత్యస్యేతి - స్పష్టం - కల్కలక్షణమాహ - డంభార్థమితి - కల్కః, అసారమిత్యర్థః - పరపీడార్థమితి, అభిచారాదికమిత్యర్థః. తన్నిరోధార్థం, తస్యపరస్య భగవత్కైంకర్యనిరోధార్థమిత్యర్థః. ఆనాలుమ్ ద్వివిధమెన్ఱు నిర్ణయిక్కకూడుమో? కైంకర్యఫలమానభగవత్ప్రీతిఏకరూపైయాకైయాలే సారాసారవిభాగమ్ కూడాతే? కించిత్ప్రయోజనాంతరార్థకైంకర్యన్తాన్ సారమెన్ఱు నిశ్చయిక్క

సా.ప్ర—ద్వైవిలక్షణ్యం తదుభయస్వరూపప్రదర్శనేన ద్యోతయన్ పరమైకాంతికృతస్య భగవన్నిరతిశయప్రీతివిషయత్వమితరకృతస్య తదభావంతత్రాపిప్రపత్త్యంగత్వాభావాత్తస్యత్యాగశబ్దార్థత్వం చాహ. సాక్షాదిత్యాదినా. కల్కః, ఋజీషం.

సా.వి—ఇతరకృతాద్వైలక్షణ్యం దర్శయం స్తదవాంతరవిభాగమాహ. సారకల్కేతి. కషాయావా మూలికారసే గృహీతే కేవలకాష్ఠం కల్కం - కషాయాత్సారః తద్వదితి భావః. డంభార్థంపరపీడార్థం, పరస్యశత్రోః వ్యాధ్యర్థం భగవత్కైంకర్యం - తన్నిరోధార్థమితి, శత్రునిరోధార్థం. పరేణ కైంకర్యేక్రియమాణే తన్నిరోధార్థమితివా ప్రయోజనాంతరార్థమితిఐశ్వర్యపుత్రాద్యర్థం. ఏతత్సర్వంకల్క

సా.సం—ఏవంనియమయుక్తతయా శ్రియఃపతివిషయే కార్యం కైంకర్యమపిద్వేధా. తత్రసారఃపరిగ్రాహ్యః కల్కస్త్యాజ్యః. “తాస్స్వభావోపహతాః”కల్కః, ఇత్యుక్తత్వాదితిభావేనాహ. సాక్షాదితిద్వాభ్యాం- కృతకృత్యః, అనుష్ఠితోపాయః - భగవత్ప్రీతి మంతరేణ ప్రయోజనమనుద్దిశ్య కృతమనన్యప్రయోజనం - ఖ్యాత్యర్థం యత్తద్డంభార్థం పరస్య వ్యాధ్యాది పీడాసిద్ధ్యర్థం. యద్వా, పరః, ప్రయోజనాంతరపరః - తస్య వ్యాధ్యాది పీడానివృత్త్యర్థం - తస్య, పరస్య - నిరోధః, మరణం. తదర్థం యదభిచారాద్యర్థః- ప్రయోజనాంతరం, పశుపుత్రాది - తత్సర్వంకల్కఇత్యర్థః. సారవత్కల్కమపికథంప్రకృష్టం

మూ— పరమైకాంతికళల్లాతార్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యత్తై సర్వేశ్వరన్ తిరువడికళాలే కైక్కొళ్ళుమ్ పడిత్తైయుమ్, పరమైకాన్తికళ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యత్తై తిరుముడియాలే కైక్కొళ్ళుమిడత్తైయుమ్ ,,తత్సర్వం దేవదేవస్య చరణావుపతిష్ఠతే,, ఎన్నుమ్ ''యాః క్రియాస్సంప్రయుక్తాస్స్యురేకాంతగతబుద్ధిభిః। తాస్సర్వాశ్శిరసా దేవః ప్రతిగృహ్ణాతి వైస్వయమ్'' ఎన్నుమ్ శ్రీవేదవ్యాసభగవాన్ అరుళిచ్చెయ్దార్ ఇప్పడియివన్ భగవదాజ్ఞైయాలే యనుష్ఠిక్కుమ్ నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళుమ్, భగవదనుజ్ఞైయాలేయవనుక్కప్పే ప్రయోజనమాక వనుష్ఠిక్కుం ఏతత్తూన కైంకర్యజ్ఞళుమ్, ఇప్రపత్తియోడు తువక్కుత్తిల్లాద సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్కిఱ విధానత్తాలే సిద్ధమాయిత్తు. అశక్యాని సర్వాణి న ప్రపత్త్యర్థమాచరేత్ । అశక్యేషు చ సామర్థ్యం నతదర్థం సమాచరేత్ ॥

సా-దీ—భగవత్ప్రీతి వైషమ్యత్తై కాట్టుకిఱార్ - పరమైకాంతి కళ్ళాదియాల్ - పరిత్యాజ్యధర్మేషు విపక్షత్వాత్ ప్రపత్తియిన్ నైరపేక్ష్యవిధియే ఉచితమెన్ను మర్థత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఇప్పడియివనిత్యాదియాల్ ఏతత్తూన, వ్యతిరిక్తమాన వైత్తై -ఇవ్వర్థసిద్ధియాల్ ఫలిత్తవర్థత్తై కాట్టుకిఱార్ అశక్యానీతి ఇనప్రయోజనై

సా-స్వా— లాకాతో ? అతిశయిత భగవత్ప్రీతి సాధనమ్ సారమెన్నిల అప్పకుత్త మాగ ముణ్డో? ఎన్నవ తుళిచ్చెయ్కిఱార్. పరమైకాంతికళిని. పరమైకాంతికళ్, ప్రయోజనాంతరాభిసంధి ఇల్లాతార్ ఎన్నపడి- తిరుముడి కళాలే కైక్కొళ్ళు కిఱతువుమ్, తిరువడి కళాలే కైక్కొళ్ళు కిఱతువుమ్, ప్రీతి తారతమ్యత్తాలే ఆకి ఎన్నుకరుత్తు - వేదవ్యాసేతి - కర్తృవైలక్షణ్యేన తదుక్తివిశ్వాసనాయునాదర డీయత్వాస తోత్తుకిఱతు - ఇయతా ప్రబంధేన సమర్థిత నైరపేక్ష్య విధిపక్షత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడి యితి - ఏతత్తూన, వ్యతిరిక్తమాన వెన్నపడి - పరిత్యజ్య ఎన్కిఱ సర్వధర్మ నైరపేక్ష్య విధి యాకిల్ ప్రపత్తిక్కు నైరపేక్ష్యమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ అధికారిక్కు శక్యసర్వ కైంకర్యాది కర్తవ్యమాకైయాలనుష్ఠానత్తిల్ వైషమ్యమ్ సిద్ధియాతొళియాతే విధివైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న నైరపేక్ష్యవిధి ఫలితానుష్ఠాన వైషమ్యముపపాదిక్కిఱార్ - అశక్యానీతి - నైరపేక్ష్యవిధి యిల్లైయాకిల్ విద్యాంతర న్యాయత్తాలే అంగత్వమ్ ప్రసంగిక్కైయాల్ ప్రపత్త్యర్థమితి సంకల్ప పూర్వకర్తవ్యం స్యాదెన్ను అనుష్ఠాన వైషమ్యమెన్ను కరుత్తు - అశక్యేషు చేతి - కామ్యకర్మజ్ఞళిల్ అశక్యాంశే సామర్థ్యసంపాదనమ్ప్రాప్తమెన్న ప్రకృతత్తిల్ అజ్ఞ్గళిల్ సామర్థ్యమ్

సా-ప్ర— ఏవం నైరపేక్ష్య విధాకింపల మిత్యత్రాహ. అశక్యానీత్యాదినా - అనుష్ఠేయమానేషు

సా-వి—మితిభావః- ''తాన్యేవధావోప హతాని కల్పు,, ఇతిస్మారితం - ఏవం ప్రకారేణ సర్వవిధీనాం త్యాగవిధినా బాధాభావం వదన్ నైరపేక్ష్య విధిపక్షముపసంహరతి. ఇప్పడి యివనితి- ఏతత్తూన కైంకర్యజ్ఞళుమ్, అధిక కైంకర్యాణి. ప్రపత్తియోడే తువక్కుత్తిల్లాదై, ప్రపత్త్యా సంబంధ రాహిత్యేన యథాసిద్ధ్యంతి తాదృశస్థితిః- ఫలితమర్థమాహ - అశక్యానీతి- అనేన, పరిత్యజ్య త్యస్య ప్రపత్తి నైరపేక్ష్య విధిపరత్వోక్తే శ్శక్యాని క్రియమాణాన్యపి న ప్రపత్త్యర్థం కుర్యాత్. అనంగత్వాదేవ తదర్థం సామర్థ్యమపి న సంపాదయేత్ కింతు యథాశక్తి కైంకర్యతయా కుర్యాదిత్యర్థః. అప్రయోజనాయాంశధి

సా-సం—భగవానితి ప్రశ్నే ప్రతిగ్రహే వైషమ్యమాహ. పరమైకాంతీతి - పరిత్యజ్యేత్యస్య విధిత్వపక్షే ప్రపత్తి నైరపేక్ష్యవిధిరేవోచిత ఇత్యర్థకాం నిగమయతి. ఇప్పడీతి ఇత్థం విధిబలఫలితం దర్శయతి- అశక్యేతి- సామర్థ్యాం

మూ — ఇన్త యోజనైయిల్ అధికారమాన ఆకించన్య ముమ్ శోకియాతే కొళ్ళైన్ఱు తోత్తువిక్కిఱ వాక్యత్తాలే సూచితమ్ - అనువాదపక్షత్తిల్ తన్ అశక్తియాలే కళిన్తవైయొళియ శక్యమాయ్ చ్చెయ్గిఱ ఆజ్ఞానుపాలనాదికళుమ్, ప్రపత్తియిల్ తువక్కఱ్ ఱోణాతెన్ఱు మిడముమ్, ఏకశబ్దత్తాలే వివక్షిత మాక క్కడవతు - ఇప్పక్షత్తిల్ మాశుచః ఎన్గిఱ వాక్యమ్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య. ఎన్ఱు ఉక్తమాన అధికారత్తై

పా.దీ—యిలాకించన్య రూపమాన ధికారమ్ సిద్ధిక్కుమ్బడియై కాట్టుగిరార్. ఇన్తయోజనైయిలిత్యాది- అనువాదపక్షత్తి ల్గధికారమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ ప్రపత్తియినై రపేక్ష్య మేకశబ్దత్తిల్ వివక్షితమెన్గిఱార్- అనువాదపక్షత్తిలిత్యాది - ఇవ్వనువాద పక్షత్తిల్ ఏకశబ్దత్తిల్ తానే నైరపేక్ష్యమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ మాశుచః ఎన్గిఱవాక్యత్తిన్ తాత్పర్యత్తై వెళియిడుకిరార్- ఇప్పక్షత్తిలిత్యాది- త్యాగవిధి పక్షత్తుక్కు ఇన్న

సా.స్వా—సంపాదనీయమ్. నైరపేక్ష్య పక్షత్తిల్ ప్రపత్త్యర్థమశక్యేషుసామర్థ్యమ్ నసంపాదనీయ మెన్ఱపడి - ఇన్త నైరపేక్ష్య విధియిల్ ఆకించన్యాదిరూపాధికారవాచక శబ్దమిల్లామైయాలే చరమశ్లోకత్తిల్ అధికారాలాభమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్. ఇన్త యోజనైయిలితి. ఇప్పడి యాకిల్ పూర్వమ్ శొన్న అనువాద పక్షత్తిల్ పరిత్యజ్య ఎన్గిఱపదమ్ అధికార పరమాకైయాల్ నైరపేక్ష్యసిద్ధి ఎజ్ఞనే ? అనువాద సామర్థ్యత్తాలే అశక్య నైరపేక్ష్యమ్ సిద్ధమెన్ఱిలానాలుమ్ శక్యనైరపేక్ష్యమ్ సిద్ధిక్క వల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్ - అనువాద పక్షత్తిలితి - అనువాద పక్షత్తిల్ పరిత్యజ్యపదమ్ అధికారపరమాకైయాల్ మాశుచః ఎన్గిఱవాక్య మధికారపర మెన్ఱు పూర్వమ్ శొల్లుకైయాల్ పునరుక్తి వారాతో ? మాశుచః ఎన్గిఱను పరిత్యజ్య పదోక్తాధికార వ్యక్తీకరణార్థ మాకైయాల్ పునరుక్తిదోష మిల్లైయెన్ఱిల్ అన్తవ్యక్తీకరణత్తుక్కు ప్రయోజనాతిశయముణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్గిరార్-ఇప్పక్షత్తిలితి. అధికారవ్యక్తీకరణ

సా.ప్రి—ధర న్యాసార్థత్వబుద్ధినివృత్తిః ఫలమిత్యర్థః - నన్వస్మిన్ పక్షే విధినిరూపకనియోజ్యభూతో ధికారీ కుత్ర ప్రతిపన్న ఇత్యాకాంక్షాయామాహ - ఇన్త యోజనైయిలిత్యాదినా- నన్వేవం తర్హి త్యాగానువాదపక్షే సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యేత్యస్యాధికారిపరత్వాన్మాశుచ ఇత్యస్య వైరర్థ్యప్రసంగో నైరపేక్ష్య బోధాసిద్ధిశ్చేత్యత్రాహ - అనువాదపక్షత్తిలిత్యాదినా. ఏక శబ్దేన నైరపేక్ష్యం బోధ్యమితి భావః -

సా.వి—నిరూపక నియోజ్యోధికారీ కుత్ర ప్రతిపన్న ఇత్యాకాంక్షాయామాహ- ఇన్తయోజనైయిలితి- శోకియాతే కొళ్ళైన్ఱు తోత్తువిక్కిఱ, అశోచ న్మామా శ్రయేత్యేవం జ్ఞాపకవాక్యేన - మాశుచ ఇత్యనేనేతి భావః-నను త్యాగానువాదపక్షే సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యస్యాధికారపరత్వాన్మాశుచ ఇతి వ్యర్థం, నైరపేక్ష్యాసిద్ధిశ్చేత్యత్రాహ - అనువాద పక్షత్తిలితి- అశక్తియాలే కళిన్తవైయొళియ, అశక్త్యా త్యక్తాని విహాయ- శక్యమాయ్ చ్చెయ్గిఱ వాజ్ఞానుపాలనాదికళుమ్, శక్యానియాజ్ఞానువిధానాని - ప్రపత్తియిల్ తువక్కఱ్ ఱోణాతెన్ఱుమిడమ్, ప్రపత్తిసంబంధరహితానీత్యేతత్. ఏకశబ్దత్తిలే వివక్షితమ్, నైరపేక్ష్యం తత్ర సిద్ధమితి భావః- మాశుచ ఇత్యస్య వైయర్థ్యం పరిహరతి. ఇప్పక్షత్తిలితి-

సా.సం— యోగ్యతాం - విధిపక్షే ఆకించన్య సిద్ధిస్థలం దర్శయతి - ఇన్తేతి - అనువాదపక్షే త్యక్తత్యాగ త్యక్త్రివా ధికారసిద్ధ్యా నైరపేక్ష్య సిద్ధిస్థలం దర్శయతి - అనువాదేతి. అనువాద పక్షేమాశుచ ఇత్యస్య సాఫల్యం దర్శయతి. ఇపక్షలితి .

సా — వ్యక్తమాక్క శొల్లిన మేలుళ్ళ నిర్భరత్వాది కళై మున్నిట్టు ఉత్తరకాలత్తిల్ విరుక్కక్కడవ పడిగళై యెల్లామ్ ఉపలక్షిక్కిరతు - త్యాగవిధిపక్షత్తుక్కు ప్రమాణ విరోధమ్ వారాతపడి ఇన్నుమ్ శిలగతి కళుణ్డు. ఆత్మాశక్య వృథాయాస నివారణమిహాపివా ।

సా-దీ—మతాన్తరఙ్గళుక్కుమ్ శేర్ మక్కాట్టుకిరార్ - త్యాగవిధిత్యాది- గతికళ్, గమనికైకళ్ - ఆత్మాశక్యేతి - తనక్కు అశక్యమాన ఉపాయాన్తరఙ్గళిల్ అధికారి మునైన్దు వ్యర్థప్రయాసత్తై త్తిరుప్పుకై పరిత్యజ్య వుక్కు అర్థమ్.

సా.స్వా—ముఖేన మాతుచః ఎనిఱ వాక్య ముత్తరకాలీన నైర్భర్యోపలక్షక మెన్ను కరుత్తు - నైరపేక్ష్య విధిప్రకార నిరూపణమతి విస్తృతమాకై యాలే ఆత్మాశక్యేత్యాది గ్రంథముమ్ పూర్వశేషమెన్ను భ్రాన్తివారామైక్కాక విధిపక్షత్తిల్ సమీచీన యోజనాన్తరఙ్గళుణ్డెన్ను పక్షేపిక్కిరార్ - త్యాగవిధీతి. గతికళ్, ప్రకారఙ్గళెన్నపడి - ఉపక్షిప్తార్థఙ్గళై కారికాత్రయత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - ఆత్మాశక్యేతి - అపివా, అథవా - ఇహ, పరిత్యజ్యేత్యత్ర - ఆత్మాశక్యేషు, స్వస్యాశక్యభక్త్యాదిషు, వృథాయాసనివారణం, వ్యర్థోద్యోగనివారణం వివక్షితమితి శేషః - యద్వా, ఉత్తరార్ధే విద్యమాననియమ్యతామితి క్రియాపదస్యానుషంగః - అశక్యసర్వధర్మ సాధనార్థ ప్రయాసం పరిత్యజ్యేత్యర్థః. నను పరైః స్వరూప త్యాగ విధి పక్షే పరిత్యజ్య పసగతస్య లజ్జానుతాపాది త్యాగార్థకతయా సాధకత్వస్యోక్తత్వాదస్మిన్ పక్షే పరిత్యజ్యపసగ వైయర్థ్య

సా.ప్ర— నిర్భరత్వాదీతి. సాధనాన్తర ప్రవృత్త్యభావాదిరాదిశబ్దార్థః. నిర్భరత్వాది జ్ఞాపనద్వారాధికవత్ప్రీత్యైకఫల కైంకర్య కర్తవ్యతాజ్ఞాపనపర ఇత్యర్థః. ఏవం ప్రమాణాన్తరాప్రాప్త తదవిరుద్ధ నైరపేక్ష్యవిధిత్వ ముపపాద్య తద్వదేవాశక్యానుష్ఠానవిషయకయత్నత్యాగో వా, తచ్ఛక్త్యాపాదక కర్మానుష్ఠానేచ్ఛాత్యాగో వా, ఉపాయాన్తరాన్వయాసహత్వం వా, పరిత్యజ్యేత్యనేన విధాతుం యోగ్యమితి శ్లోకత్రయేణ సంగృహ్య తాః శ్లోకాః వ్యాఖ్యాతి - త్యాగ విధిపక్షత్తుక్కిత్యాదినా. ఆత్మాశక్యేత్యాదినా శ్లోకేన. పరిఎనిఱ ఉపసర్గత్తాలే పాతకాదికళై విడుమాప్పోలే రుచివాసనైయోడుమ్ లజ్జైయోడుమ్ కూడ మరువ

సా-వి—ఉపలక్షిక్కిరతు, వాక్యముపలక్షయతీతి సంబంధః - ఏవం నైరపేక్ష్య విధిపక్ష ముపపాద్య త్యాగవిధిపక్షే ప్రకారాన్తరాణి సంభవంతి - అశక్యానుష్ఠాన విషయక యత్నత్యాగో వా, తచ్ఛక్త్యాపాదక కర్మానుష్ఠానేచ్ఛాత్యాగో వా, ఉపాయాన్తరాన్వయాసహత్వం వా, పరిత్యజ్యేత్యనేన విధాతుం యోగ్యమితి శ్లోకత్రయేణ తచ్ఛ్లోకాః వ్యాచష్టే. త్యాగవిధి పక్షత్తుక్కు ఇతి - ఇన్నుమ్, ఇతోప్యధికాః - ఆత్మాశక్యేతి - ఆత్మాశక్యేషు, స్వాసాధ్యేషు. వృథాయాసః, వ్యర్థోద్యోగః - అశక్యసకల ధర్మసాధనార్థ వృథాయాసం పరిత్యజ్యేత్యర్థః - పరైః, స్వరూపత్యాగపక్షే లజ్జానుతాప రుచివాసనా భయైశ్చ సహత్యాగ పరత్వస్యోక్తత్వాదిహాపి తథాస్వీకారే బాధకాభావ ఇత్యభిప్రేత్యాహ . ఇహాపి వేతి -

సా-సం— ఇరుక్కక్కడవ పడియై ఇత్యనేన “ కనావున ,, ఇత్యాద్యుక్త విధయా రక్షణావసర ప్రతీక్షణ రూప దత్రావసతాక్తా - త్యాగవిధి పక్షఏవ సర్వప్రమాణావిరోధో యథా సిద్ధ్యతి తథాని ర్వాహాన్తరాణ్యాహ - ఆత్మాశక్యేత్యాది కారికాత్రయేణ - స్వాశక్యభక్త్యాదివిషయవ్యర్థోద్యోగత్యాగో వా - ఇహాపి, అశక్య వృథాయాసత్యాగ వత్యధికారిణ్యపి - పరైస్త్యజ్యేతి స్వరూపత్యాగవిధిపక్షే

మూ — లజ్జాపురస్సరత్యాగవాదోఽప్యత్ర నియమ్యతామ్ । స్వ(సు)దుష్కరేషు ధర్మేషు కుశకాశావలం[illegible]బః । ఆశాలేశానువృత్తిర్వా త్యాగోక్త్యా వినివార్యతే । అవిశిష్టఫలత్వేన వికల్పోఽయశ్చ సూత్రితః ।

సా.దీ — లజ్జేతి. ఉపాయాంతరజ్ఞశ్శక్తిలజ్జాపురస్సర త్యాగముదిశ్యధికారిపక్షలామైస్సైర్ -స్వదుష్కరేష్వితి. తనక్కశక్యజ్ఞకాన ఉపాయాంతరజ్ఞశ్శక్ కుశకాశావలంబన న్యాయేన వరుమాశా లేశ త్తినుడైయవనుబర్ణ సన్యాక పరిత్యజ్యేతి త్యాగోక్తి యాల్ నివర్తిక్కప్పడుకిరతెన్నైర్ -అవిశిష్టేతి. "వికల్పోఽవిశిష్టఫలత్వాత్"

సా.స్వా — మిత్యత్రాహ- లజ్జేతి. అత్ర, ఆత్మాశక్య వృథాయాసనివారణరూపార్థేఽ. లజ్జాపురస్సరాః, లజ్జాత శక్యారంభం కృత్వా సర్వం వృథాకృతమితి లజ్జాపురస్సరాః, పునః పునశ్చింతా సంతాపాదయః తేషాం త్యాగవాదోఽపి నియమ్యతాం- ఉపసర్గ మహిమ్నా ప్రవేశ్యతామిత్యర్థః. లజ్జానుతాపాదిభిస్సహ శక్య వృథాయాసం పరిత్యజ్యేతి ఫలితార్థః- ఏతావత్పర్యంతమేకోఽర్థః. అర్థాంతరమాహ. సుదుష్కరేష్వితి. స్వదుష్కరేష్వితి కశ్చిత్పాఠః. అత్యంత దుష్కరేషు స్వస్య దుష్కరేషు ధర్మేషు - విషయసప్తమీ. తనక్కుదుష్కరజ్ఞశిత్య ద్యుత్తర వివరణానుసారాత్స్వదుష్కరేష్విత్యేవ పాఠ స్సమీచీనః. కుశకాశావలంబనః ప్రవాహేణాకృష్యమాణస్య అత్యంతాసాధక కుశకాశావలంబనాశావ ద్యోగాభ్యాసం ప్రాణాయామాది శిక్షయా శనైశ్శనైరహం సాధయేయ మితి సిసాధయిషారూపాశా లేశానువృత్తిర్వా త్యాగోక్త్యా వినివార్యతే. వినీత్యుపసర్గార్థః. సుదుష్కర ధర్మవిషయక కుశకాశావలంబన కల్పోపాయాభాసపరిగ్రహజనితాశాలేశం పరిత్యజ్యేత్యర్థః- తృతీయం కల్పమాహ. అవిశిష్టేతి- అవిశిష్టఫలత్వేనేతి పూర్వ

సా.ప్ర — లిజామల్ విడవేలు మెన్కిరతు ఇత్యస్యాశక్యానుష్ఠానవిషయే రుచివాసనాభి స్సహత్యాగ కర్తవ్యమిత్యుక్తమ్ - సుదుష్కరేష్విత్యాది. యథా మహానదీప్రవాహేణ నీయమానస్య కుశకాశావలంబనం నోత్తారణాయ భవతి- ఏవమేవాకించనస్య భక్తియోగోపాయభూత కర్మయోగ తదేతూపాదానమపి నోత్తారణాయ భవతీతి తద్విషయాశా లేశానివృత్తిర్వా త్యాగశబ్దార్థ ఇత్యర్థః- అవిశిష్టేత్యాది-

సా.వి — అశక్యారంభం కృత్వా సర్వం వృథా జాతమితి లజ్జా -పురస్సరశబ్దేన పునః పునశ్చింతాసంతాపాదివివక్షితః. సనస్త్యోరపి పరీత్యుపసర్గార్థ ఇతి భావః- అత్ర పరీత్యుపసర్గేఽ లజ్జాది త్యాగవిధిరపి. నియమ్యతాం, స్వీక్రియతామిత్యర్థః - అయమేకః కల్పః- కల్పాంతరమాహ. సుదుష్కరేష్వితి - కుశకాశావలంబనః, ప్రవాహేణాకృష్టస్య కుశకాశావలంబనం యథా న కార్యక్షమం తథా కార్యాసమర్థత్వాదుపాయాభాస ఇత్యర్థః. ఆశాలేశానువృత్తిర్వా, యోగాభ్యాసం ప్రాణాయామాది శిక్షయా శనైశ్శనైరహం సాధయేయమిత్యాశా విధాసంవా- త్యాగోక్త్యా వినివార్యతే, నిషిధ్యత ఇత్యర్థః- సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య, అభ్యాసేన యత్కించిద్ధర్మాన్ సాధయేయమిత్యాశాం పరిత్యజ్యేత్యర్థః-తృతీయకల్పమాహ. అవిశిష్టేతి.

సా.సం — లజ్జానుతాపాదిత్యాగార్థ కింపునస్త్యంశ ఇత్యుక్తః. స ఏవ లజ్జాపురస్సరత్యాగవాదః. సోఽపివా. అత్ర, త్య[illegible]త్ర. నియమ్యతాం, లజ్జాదిభిస్సహాశక్యవిషయవృథాయాసపరిత్యాగోఽపి విధేయోఽస్త్విత్యర్థః. సుకౌసను[illegible] [illegible]త్యాదిషు విషయేయా ఆశాలేశానువృత్తిః సా కుశకాశావలంబనకల్పాత స్యాః పరిత్యాగోఽపి విధేయ[illegible] - [illegible]దుష్కరేష్వితి- "వికల్పోఽవిశిష్టఫలత్వాత్" ఇతి సూత్రిత వికల్పప్రదర్శనముఖేన బ్రహ్మసూత్ర[illegible] [illegible]సం త్యాగవిధా వివక్షితమిత్యాహ- అవిశిష్టేతి- అయంభావః- "భక్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యా"

మూ— తస్మాదేనాదిమాత్రత్వం బ్రహ్మాస్త్రన్యాయసూచనమ్ ॥ అశక్త్యాదేః ప్రవృత్తస్య తవిర ఎన్నైయుమ్,

సా-దీ— ఎన్కిర సూత్రత్తాల్ వికల్పిక్కప్పట్ట ఉపాయాంతరఙ్గళినుడైయ పరిగ్రహత్తిల్ బ్రహ్మాస్త్రన్యాయత్తాల్ విరోధమ్ వరుమెన్ఱు సూచిక్కిఱతు పరిత్యజ్య ఎన్ఱుమతు. అత్మాశక్త్యేత్యాది శ్లోకత్రయత్తినర్థఙ్గళై వాక్యత్రయత్తాల్ సంక్షిప్య క్రమేణ కాట్టుకిఱార్. అశక్త్యాదేః ఇత్యాదియాల్ - తవిర వేణ్డియదు ఎన్ఱవృత్తి

సా-స్వా— శ్లోకస్థ ధర్మశబ్దస్యానుషంగః - ధర్మేషు, మోక్షోపాయేషు దహరాదివిద్యాసు. యదివిక్ల్పః సూత్రితశ్చ. ‘‘వికల్పోఽవిశిష్టఫలత్వాత్’’ ఇతి. చకారాత్ ‘‘న్యాసః పరమయా వాపి ప్రపత్త్యా వా మహామతే। ప్రాప్యోఽహం నాన్యథా ప్రాప్యో మమ కైంకర్యలిప్సుభిః’’ ఇత్యాది గృహ్యతే - తస్మాదేవ, వికల్ప విధానోపాయాంతర ముఖేన - క్షణకాల సాధ్యతయా ఉ విశ్వాసేనోపాయాంతర మేళనేన ప్రపత్త్యనుష్ఠానే బ్రహ్మాస్త్రన్యాయేన విరోధో భవేదితి సూచనమాత్ర పరిత్యజ్యేత్యత్ర వివక్షిత మితిశేషః - ఉపాయాంతర మేళనం పరిత్యాజ్యమిత్యర్థః - పరిత్యుపసర్గేణ భక్త్యాద్యంగ గతిచింతనాద్యంగ మేళనేపి విరోధ ఇతి తదపి పరిత్యాజ్యమితి ఫలితార్థః - ఇప్పడి విధిపక్షత్తిల్ యోజనాత్రయమ్ శొల్లలాకుమో ? అదంకుకు ఇదంమాకుకు ఎన్కిఱతన్ఱో విధ్యర్థమ్. అశక్తి లాయూపముమ్ అజ్ఞైయుమ్ స్వతఏవ నివృత్తమాకైయాలే నివృత్తి విధిక్క వేణ్డావే ? వస్తుసుందరతాధీనాకారేణా నువృత్తితాక విధేయమైయో ? బ్రహ్మాస్త్రన్యాయ సూచనమాక విధ్యర్థమో? ఎన్న ఉక్తకారికార్థత్తై వివరిక్కిఱార్ - అశక్త్యాదేః ఇత్యాదినా తవిర,

సా-ప్ర— ‘‘వికల్పోఽవిశిష్టఫలత్వాత్’’ ఇత్యుక్తన్యాయేన పరస్పరనిరపేక్షతయా వైకల్పికయోరుభయోరనుష్ఠానం విశ్వాసాభావాదేవేత్యంగిస్వరూప నివర్తక విశ్వాసవిఘటనాదంగ్య సిద్ధ్యాపత్తౌ ఉపాయాంతర త్యాగోపస్థాపన ద్వారా త్యాగశబ్దస్య నైరపేక్ష్య బోధకత్వం వేత్యర్థః. ‘‘సకలాంగోపసంహారేణామ్యం

సా-వి— విద్యాసు దహరశాండిల్యాదిషు. అవిశిష్ట ఫలత్వేన, మోక్షరూప ఫలావిశేషేణ. వికల్పో విహితసూత్రితశ్చ, వికల్పో విశిష్ట ఫలత్వాదితి సూత్రోక్తిః- తస్మాదేవ, సూత్ర ప్రదర్శన ముఖేన . సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యుక్తే, యథావిద్యా విశేషాః పరస్పర నిరపేక్షా ఏవ ఫలసాధ నం యథేయమపి - ఏవంచ అల్పత్వాదస్యా విద్యాంతరం సహాయీక్రియతా మితి బుద్ధి కరణే ప్రపత్తా విరంగానపేక్ష స్వభావాయా మస్యాం విశ్వాస శైథిల్యాద్బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ సూచనమాత్ర త్యాగ విధావిష్ట మితిభావః- కారికాద పరేణ ‘‘విద్యా వికల్ప విధానాద్యథా పరస్పర నైరపేక్ష్యం తథా విద్యాత్వావిశేషాత్ప్రపత్తావపి విద్యాంతరాంగ భూత గతిచింతనాద్యపేక్షా సత్యం భావాత్ప్రస్తుత ప్రపత్త్యాపేతరాంగ మేళనాపేక్షాయాం విశ్వాస శైథిల్యేన ప్రపత్తి ప్రచ్యుత్యాపత్త్యా బ్రహ్మాస్త్రన్యాయాద్దృఢీ కరణాయ విద్యాంతరాంగాని గతి చింతనాదీని పరిత్యజ్యేత్యర్థ ఇతి త్యాగ విధి ర్యోజ్యత ఇతి భావః. ఇతి వ్యాఖ్యాతం - ప్రవృత్తస్య, ప్రవృత్తస్య. తవిర్కైయుమ్, నివర్తనం . అయం ప్రథమ శ్లోకార్థః-

సా-సం- చేత్యవిశిష్టఫలత్వాత్కృతవికల్పం పునస్స్వాన్యథ క్త్యంగగతిచింతనాదేః బ్రహ్మవిద్యాత్వేన ప్రపత్తావపి ప్రాప్త్యావితరాంగమేళనే ప్రపత్తి ప్రచ్యుత్యాపత్త్యా అత్ర బ్రహ్మాస్త్రన్యాయ దృఢీకరణాయ విద్యాంతరాంగగతిచింతనాది పరిత్యాగో మాత్ర విధీయత ఇతి కారికాత్రయార్థమపి వాక్యత్రయేణ సంక్షిప్యాహ. అశక్త్యాదేః ఇత్యాదినా

మూ — తనక్కు దుష్కరజ్ఞళిల్ అభినివేశ ముడైయవనై ఇతువేణ్డా ఎన్గిఱయుమ్, వికల్పిత్తవుపాయాన్తరజ్ఞళిలే ఒన్ఱై ఇఙ్గే కూట్టిల్ బ్రహ్మాస్త్ర(బంధ)న్యాయత్తాలే విరోధిక్కుమెన్నుమ్ కరుత్తైయుమ్ విధిప్రకారజ్ఞళ్ ‘‘అతోశక్తాధి కా(రి)రత్వమాకించన్యపురస్క్రియా ।

సా.దీ — ఆత్మాశక్త్యేతి వచనార్థమ్. తనక్కు దుష్కరజ్ఞళిలిత్యాదియాల్ స్వదుష్కరేషు ఎన్ఱ శ్లోకార్థమ్. వికల్పిత్తవిత్యాదియాల్ అవిశిష్టేతి శ్లోకార్థమ్ కాట్టప్పట్టతు. అనంతరమ్ సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య ఎన్ఱతుక్కుత్ తామరుళిచ్చెయ్త అర్థవిశేషజ్ఞళై యెల్లామ్ కారికాద్వయేనాను క్రమిక్కిరార్. అతోశక్తాధికారిత్వమిత్యాది. అతః, ఏవం నిర్ణీతత్వాదెన్నై. అశక్తాధికారిత్వం, ఉపాయాంతరే స్వశక్తినితు కధికారి ఎన్ఱుమత్తై. సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య స్థితస్త్వమిత్యశక్త్యానువాదః. విధిపక్షే అర్థపంచకత్తై క్రమేణ కాట్టుకిరార్. ఆకించన్య పురస్క్రియేత్యాదియాల్. నైరపేక్ష్యత్తే మున్నిట్టు కొణ్డు కార్పణ్యవిధి యెన్ఱు అర్థమ్ -

సా. స్వా — త్యజ ఎన్ఱపడి. ఇతు ప్రథమ కారికార్థమ్ - తనక్కిత్యాది వేణ్డా ఇత్యంతమ్ ద్వితీయ కారికార్థమ్. ప్రథమ కారికైయిల్ ఆయాసపదమ్ ప్రయత్నపరమెన్నుమ్, ద్వితీయ కారికైయిల్ అశాలెకానువృత్తిపదమ్ తత్కృతా త్యాగ యత్న రూపాభినివేశ పరమెన్ను కరుత్తు - వికల్పిత్తేత్యాది తృతీయ కారికార్థమ్ - బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ సూచనపదమ్ తత్కృతత్యాగ పరమెన్ను కరుత్తు - మూన్ఱురైయాజ్ఞైయుమ్ ఇదంమాకుమెన్కిర విధిప్రకారభేదమెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడినానావిధమాక పరిత్యజ్యపదత్తుక్కు అర్థవర్ణనమ్పణ్ణినతు కూడుమో ? ఇన్తవర్థజ్ఞళెల్లామ్ సత్సంప్రదాయసిద్ధజ్ఞళో ? ఎన్న ఉక్తార్థజ్ఞళై కారికాద్వయత్తాల్ సంగ్రహియానిన్ఱుకొణ్డు ఇతుకళే సత్సంప్రదాయసిద్ధజ్ఞళెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతోశక్తాధి కారత్వ మిత్యాదినా.

సా.ప్ర — కర్మ ప్రసిద్ధ్యతీ,, తిన్యాయాదిలభ్యాః ఏవం సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యేత్యస్యాశయతా ప్రబంధేనోక్తానర్థాన్ సుఖానుసంధానాయ శ్లోకాభ్యాం సంగృహ్య దర్శయతి - అతో శక్త్యేత్యాదినా -

సా.వి — సుదుష్కరజ్ఞళామ్ కర్మయోగాదికళిల్ నిలత్తిలే, సుదుష్కరతయాత్యక్తేష్వశక్యేషు విషయే అభినివేశముడైయవనై, అభ్యాసాదినాశక్యైన్నై స్సాధయేయ మిత్యభినివేశ వంతం ప్రతి. ఇతువేణ్డా, శక్యాపాదన మపి మాస్త్వితి. అయం ద్వితీయ శ్లోకార్థః - వికల్పిత్త ఉపాయాంతరజ్ఞళిలే ఒన్ఱై, ఏకం - ఇఙ్గే కూట్టిల్, ఇహ సంసృజ్యతే చేత్ - బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయత్తాలే విరోధిక్కుమ్, యథా హనూమంతం లంకాయాం బ్రహ్మాస్త్రేణ బద్ధ్వా తస్మిన్నవిశ్వాసాద్రజ్జుభిరపి బంధనకరణే బ్రహ్మాస్త్రం తదవిశ్వాసాద్వ్యపాజాతం తథాస్యాదితి - కరుత్తైయుమ్, నివారణమపీతి తృతీయ శ్లోకార్థః. అరివై అరభ్యోక్తాన్ధర్మత్యాగశబ్దార్థాన్ శ్లోకద్వయేన సంగృహ్ణాతి. అతోశక్తేతి. అతః, పరపక్షాణాం నిరస్తత్వాత్ - అశక్తాధి కారిత్వం సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య స్థితః త్వమిత్యనువాద పక్షార్థః - విధిపక్షే పంచప్రకారాః. తత్రాకించన్య పురస్క్రియా, సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యనేన ‘‘కించనోవన్యగతి’’రితి ప్రకారేణ ఆకించన్యమనుసందధానః. శరణం

సా.సం — అనువాదవిధిపక్షయోస్త్యజ్యేత్యస్య సాధుసమ్మతానర్థాన్ ద్వాభ్యాం సంగృహ్ణాతి. అతఇత్యాదినా అనువాదపక్షే ఫలితార్థః - అశక్తాధికారత్వం విధిపక్షే పంచధా నిర్వాహ్యతే - ఆకించన్యేత్యాదినా - ఆకించన్య పురస్క్రియా, కార్పణ్యం పురస్కృత్య శరణం వ్రజే తి విధిః. అంగతయా కార్పణ్యవిధి రిత్యర్థః ॥

మూ— అనంగభావో ధర్మాణా మశక్యారంభవారణమ్ । తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనం బ్రహ్మాస్త్రన్యాయసూచనమ్ । సర్వధర్మ పరిత్యాగ శబ్దార్థా (ర్థాః) స్సాధుసమ్మతః (తాః) । దేవతాంతర ధర్మాదిత్యాగోక్తిరవిరోధినీ । ఉపాసకేపి తుల్యత్వా దిహాసాన విశేషి (కా) తా ।

సా. ది— అనంగభావో ధర్మాణాం, స్వవర్ణాశ్రమ ధర్మంగళై ప్రపత్త్యంగత్వేన పరిగ్రహియాతే ఎన్ఱపడి. అశక్యారంభ వారణం, అశక్యఙ్గళిల్ ప్రవృత్తిం వర్జయిత్వా ఎన్ఱ్పర్థమ్. తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనం, అవ్వశక్యఙ్గళై లాభైమై విట్కైన్ఱపడి - బ్రహ్మాస్త్రన్యాయ సూచనం, వికల్పితో పాయాంతర పరిగ్రహత్తిల్ బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయేన విరోధమ్ వరుకైయా లత్తై విట్కైన్ఱపడి - సర్వ ధర్మ పరిత్యాగ విషయ శబ్దః, సర్వ ధర్మాన్పరిత్యజ్య ఎన్ఱుమ్ శబ్దమ్ - తస్యార్థాః . ఏవం సాధుభి ర్నిర్ణీతార్థాః ఎన్ఱపడి - దేవతాంతరేతి - దేవ తాంతర ధర్మఙ్గళై నుదైయ త్యాగత్తై ఇఙ్గే యువిరోధా ద్యవత్తికరలామాక లు ము ష్వర్థ ముపాసకనుక్కు స్తుల్యమాకై యాలితు ఇఙ్గు విశిష్యానుసంధేయ మన్ఱెన్నుకరుత్తు . ఇనిస్థలాంతర

సా. స్వా— స్పష్టమ్ - సాధుసమ్మతాః ఎన్ఱు యాలేస్వరూపత్యాగాది యోజనాంతరమ్ సాధుసమ్మత మన్ఱెన్నుకరుత్తు - సర్వ ధర్మ త్యాగ శబ్దత్తుక్కు దేవ తాంతరధర్మాది త్యాగ మర్థమాకలాకాతో ? అ ప్పోతు ప్రమాణాంతర విరోధ మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. దేవతాం తరేతి- ఇహ, అకించనం ప్రతిసాధనతయా ప్రపత్తివిధౌ- సా, దేవ తాంతరధర్మాది త్యాగోక్తిః- నవిశేషికా, నవ్యావర్తికా- నప్ర యోజనవతీత్యర్థః- ఇప్పడిఇఙ్గు సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య ఎన్ఱ వాక్యత్తుక్కు అర్థాంగళ్ శొన్నతు కూడుమో?

సా. ప్ర— నన్వేవమపి దేవతాంతరారాధన, కామ్య భగవదారాధనాదీనాంచ ప్రపన్నై రవశ్యం త్యక్తవ్యత్వాత్సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యేత్యస్య తద్విధిత్వే ప్రమాణాంతర విరోధా భావాచ్చ త దేవ విధేయం కిం నస్యాదిత్యత్ర తాదృశ త్యాగస్య భక్తప్రపన్న సాధారణతయా "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాత్" ఇత్యాది సిద్ధస్యాత్ర విధానవైయర్థ్యా త్తదనుపపన్న మిత్యాహ - దేవతాంతరేత్యాదినా- సర్వధర్మా

సా-వి— వ తేతి కార్పణ్యాంగవిశిష్టప్రపత్తి ర్విధీయత ఇత్యేకః పక్ష ఇత్యర్థః- అనంగభావో ధర్మాణామితి త ర విద్యావ్యావృత్త్యా ప్రపత్తే ర్ధర్మనైరపేక్ష్య విశిష్ట విధిరితి ద్వితీయః పక్షః- అశక్యారంభవారణం, అశక్యే షు దుర్బుద్ధ్యా యత్నం మాకుర్వితి అశక్యా యత్నత్యాగ విశిష్ట విధిరితి తృతీయః పక్షః - తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనం, తేషా మశక్యత్వేపి కతిపయేషు యథాకథంచి చ్ఛక్తిం సంపాద్యానుష్ఠేయమి త్యాశాలేశం మా కుర్వి త్యాశాలేశ నివృత్తివిశిష్ట విధిరితి చతుర్థః పక్షః - బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ సూచనం, స్వతంత్ర విద్యా యాః విద్యాంతర సహాయ కరణే బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ స్స్యాదితి తత్త్యాగ విశిష్టవిధిరితి పంచమః పక్షః - ఇత్థం సర్వధర్మ త్యాగశబ్దార్థా స్సాధు సమ్మతాః - నను దేవతాంతర ధర్మాణామపి త్యాజ్యత్వా త్తత్త్యాగోక్తిః కిమితి నాత్ర స్వీక్రియత ఇత్యత్రాహ. దేవతాంతర ధర్మాదీతి - ఆదిశబ్దేన కామ్య భగవద్ధర్మసంగ్రహః - అవిరోధినీ, యుద్యప్యనుకూలే - తథాపిఇహసా, దేవతాంతర ధర్మత్యాగోక్తిః- నవిశేషికా - నవ్యావర్తికా - కుతః ఉపాసకేపి తుల్యత్వాదిహ విశిష్య నవిధేయేతి భావః - "ఉపాయాపాయ

సా. సం— ధర్మాణాం, గతి చింతనాదీనాం. విధిపక్షే పక్షాంతర సంభవ మిత్యాది ద్వితీయం నౌచిత్యం భావః. దేవతేతి. దేవతాంతరోపాసనాదిత్యాగవిధియద్యప్యవిరోధినీ. తథాపి. సా, ఉక్తిః. నవిశేషికా, ఉపాసకా

మూ—ఉపాయాపాయసంత్యాగీ,, ఇత్యాదికళిల్ శొన్న ఉపాయత్యాగముమ్ ఇప్రకారఙ్గళిలేనిర్వాహ్యమ్ -
మూణ్డాలు మరియతనిల్ ముయలవేణ్డా,

సా-దీ—ఙ్గళిల్ శొన్న ఉపాయ త్యాగస్తుక్కు మిప్పడియే అర్థనిష్కర్షమ్పణ్ణిక్కొళ్ళవేణ్డుమెన్కిరార్. ఉపాయాపాయే త్యాదియాల్. తత్రాపి ఉపాయాన్ సంత్యజ్య ఎన్ఱతు కర్మానువాదేన వాకిలుమ్, నైరపేక్ష్యాద్యర్థఙ్గళై వివక్షిత్తాకిలుమ్, నిర్వహిక్కక్కడవత్తెన్కై -

సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ఱుమిటుక్కు పూర్వోక్త పదార్థవర్ణనపూర్వకమ్ భగవచ్ఛరణాగతియైచ్చొల్లవేణుమెన్కిరార్. మూణ్డాలు మిత్యాదియాల్. మూణ్డాలు మరియతనిల్ ముయల వేణ్డా,

సా-స్వా—ప్రకరణాంతరత్తిలే "ఉపాయాపాయసంత్యాగీ" త్యాదౌ ఉపాయాపాయ త్యాగపూర్వకశరణవరణవిధానిషిద్ధస్వరూప త్యాగాత్మకాపాయత్యాగ విధిసమభివ్యాహారత్తాలే ఉపాయత్యాగపదమ్ స్వరూపత్యాగపరమెన్ఱు శొల్లవేణ్డుకైయాలే తద్దేకకంఠ్యేన ఇఙ్గుమ్ స్వరూపత్యాగ పరమెన్ఱు శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నత్తిరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాయేతి - శ్రీలక్ష్మీతంత్రే లక్ష్మ్యా పృష్టో భగవానువాచ, "ఉపాయశ్చాప్యుపాయశ్చ,, త్యారభ్య "ఉపాయాపాయ సంత్యాగీ మధ్యమాం వృత్తిమాస్థితః । మామేకం శరణం ప్రాప్య మామేవాంతే సమశ్నుతే । షడంగంతముపాయంచ శృణుమే,, ఇత్యాదావేస్తిపఠి. ఉపాయాపాయసంత్యాగీ త్యాదికళిలు మపాయత్యాగమ్ స్వరూపత్యాగమానాలుమ్ బహుప్రమాణాంతర విరోధాపత్త్యా అపాయత్యాగ సమభివ్యాహృతోపాయత్యాగము ముక్తప్రకారేణైవ నిర్వాహ్యమెన్ఱు కరుత్తు-

ఇప్పడిసర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యఎన్ఱుసకృత్ప్రయుక్తవాక్యత్తుక్కు అనేకార్థపరత్వమ్ శొన్నతుకూడుమో? వక్తావుక్కు లోకత్తిలే ఏకార్థత్తిలేతానే తాత్పర్యమ్ కాణవిల్లైయో? అనేకార్థ పరత్వే వాక్యభేదముమ్ ప్రసజ్జియాతో? ఎన్నలోకత్తిలే అల్పజ్ఞవాక్యఙ్గళిల్ తాత్పర్యమ్ నియమమానాలుమ్ సర్వజ్ఞ వాక్యత్తిల్ ప్రమాణాంతరానుగుణ్యేన "శర్కరాం పాదజిహ్వాభ్యా మక్షిరోగి వివర్జయే,, దితివదనేకార్థపరత్వమ్ కూడుమెన్ఱుమ్ విశిష్టైకార్థరూప ప్రపదన విధిపరతయా వాక్యభేదదోషమిల్లైయెన్ఱుమ్ తిరువుళ్ళమ్పత్తి ఒరుపాట్టాలే సర్వధర్మ త్యాగశబ్దార్థఙ్గళై సంగ్రహిక్కిరార్. మూణ్డాలు మితి - అరియ తనిల్, అశక్యత్తిల్ - మూణ్డాలుమ్, దుష్కరోపాయాంతరే ప్రథమమ్ ప్రవర్తిత్తాలుమ్ - ముయలవేణ్డా,

సా-ప్ర—నిత్య శ్లోక్తార్థం వచనాంతరేప్యాదిశతి. ఉపాయేత్యాదినా.

ప్రథమపాదే స్వోక్తార్థానాం శ్రీశంకరాద్యనుసంధానాయ ద్రామిడగాథయా తాన్ సంగృహ్ణాతి-మూణ్డాలుమిత్యాదినా. మూణ్డాలుమరియతనిల్ముయలవేణ్డా, ప్రవర్తమానోప్యశక్త్యా నప్రవర్తేతేత్యర్థః.

సా-వి— సంత్యాగీ ’’ త్యత్రాపి ఏవమేవ త్యాగశబ్దార్థో నిర్వాహ్య ఇత్యత్రాహ - ఉపాయాపాయేతి.
ఇత్థముక్తానర్థాన్ ద్రమిడ గాథయాపి సంగృహ్ణాతి. మూణ్డాలుమిత్యాదినా. మూణ్డాలుమ్,

సా-సం—న్నవ్యావర్తకా - ఏవం త్యాగోక్తౌ క్వచిదపి స్వరూపత్యాగో నార్థ ఇత్యాహ. ఉపాయేతి. అనువాదేనవా, నైరపేక్ష్యాద్యర్థ విధానేనవా, తత్రాపి నిర్వాహస్య యుక్తత్వాదిత్యర్థః-

ఉక్తవిధయా త్యజేత్యస్య పదార్థసంగ్రహేణ ప్రథమపాదార్థం భగవత్యుపకార స్మరణరూపయా గాథయా సంగృహ్ణాతి మూణ్డాలుమితి. అశక్యోపాయే ప్రథమం ప్రవృత్తావపినోత్తరమపి ప్రవర్తితవ్యమిత్యర్థః

మూ—యిర్నమతిలా శిథిలైదుక్తితిశ్శై, వేణ్డాతుశరణనెం వెరోర్కూట్టు, వేణ్డలయిన్నిరమ్పాల్ వెల్కినిర్కుమ్, నీణ్డాకు నిరైమతియోర్ నెరియిరుక్కాదా,

పా.టీ—ఇక్కాలశక్త్యారంభవారణమ్ శొల్లప్పట్టతు మున్నమతిలా శైథిల్యవిముక్తి కణ్ణై, తత్ర్పత్యాశా ప్రశమనమ్ శొల్లప్పట్టతు- వేణ్డాతుశరణ నెంవేరోర్కూట్టు, అనంగభావో ధర్మాణామ్ శొల్లత్తు. తే ష్టిలయనత్తిరమ్పాల్ వెల్కినిర్కుమ్, ఎప్పుతపాయాంతర స్పర్శాత్ బ్రహ్మాస్త్రన్యాయ సూచనమ్పణ్ణప్పట్టతు. నీణ్డాకుమ నిరైమతి నూర్ నెరియల్కూడా, అశక్త్యానామ్ అర్థమ్.

సా.స్వా—ద్వితీయాదిప్రవృత్తివేణ్డా-ఇక్కాలశక్త్యారంభ వారణమ్ శొల్లప్పట్టతు- మున్నమ్, ప్రథమమ్-అరిల్, అశక్త్యాల్ - ఆశైథల్యై, ఆశైథిల్యై - విముక్తై, ప్రవృత్తిపూర్వమెవచిపేసా త్యాగమ్- తణ్ణై, శ్రేష్ఠమన్నపడి. ఇత్తాల్ తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనమ్ శొల్లప్పట్టతు - శరణనెం, శరణాగతి మార్గమ్ - వేరోర్కూట్టు, అనుకూల్యాద్యతిరిక్త పరికరవర్గ సంగత్తై- వేణ్డాతు, అపేక్షియాతు- అనంగభావో ధర్మాణా మెన్కిర వర్థమ్ శొల్లిత్తు - స్వబుద్ధ్యా వేణ్డిన్, పరికరాంతరత్తై అపేక్షిక్కిల్ - అయక్, బ్రహ్మ - అస్త్రమ్, అస్త్రమ్ - బ్రహ్మాస్త్రమ్పాల్. వెల్కి, లజ్జిత్తునిర్కుమ్ - బ్రహ్మాస్త్రన్యాయసూచనరూపార్థమ్ సూచితమ్. నీణ్డాకుమ్, దీర్ఘమాకానిన్ఱ- చిరకాలసాధ్యయానప్పడి, పరిపూర్ణమాన. మతియార్,

సా.ప్ర— ఏతేనాశక్త్యారంభ వారణమిత్యేతదుక్తం- మున్నమతిలాశైథిల్యవిముక్తికణ్ణై, ప్రథమతఏవాశక్త్యాపాదిత్వాత్త్యాగ ఏవాభిజ్ఞకృత్యం. ఏతేన తత్ప్రత్యాశా ప్రశమన మిత్యేతదుక్తం- వేణ్డాతు శరణనెం వేరోర్కూట్టు, భరన్యాసరూప ఉపాయస్సహకార్యంతరం నాపేక్షతే- ఏతేనానంగభావో ధర్మాణా మిత్యేతదుక్తం నైరపేక్ష్యముక్తం- వేణ్డిలయనత్తిరమ్పాల్ వెల్కినిర్కుమ్, అపేక్షితమితి భ్రమాదుపాయాంతర తదంగాదిమకస్యచిదనుష్ఠానేఽంజనేయబంధకబ్రహ్మాస్త్రవత్స్వయం కార్యం నకుర్యాత్ .ఏతేన బ్రహ్మాస్త్రన్యాయసూచనమిత్యేతదుక్తం నీణ్డాకుమ్ నిరైమతియోర్ నెరియిల్ కూడా, అతిచిరకాలనిత్యేన భక్తియోగ.

సా.వి—ప్రవృత్తావపి- అరిమతినిల్, అశక్త్యే. ముయల వేణ్డా, అయానవాన్నభవం -ఏతేనాశక్త్యారంభవారణ మిత్యేతదుక్తం- మున్నమ్, ప్రథమత ఏవ. అరిల్, తస్మిన్నశక్త్యోపాయే - ఆశైథిల్యై, ఆశయాః - విముక్తై, త్యాగః- తిణ్మై, బుద్ధికౌశలం . అశక్త్యారంభకాపేక్షామాత్రమపాదిత్వాత్యాగ వానేవ అభిజ్ఞకృత్యమితి తత్ప్రత్యాశా ప్రశమన మిత్యేతదుక్తం - వేణ్డాతు శరణనెరి తాన్ నెరోరుకిన్ఱ శరణనెరితాన్, భరన్యాస మార్గః - వెరు, ఆనుకూల్య సంకల్పాది వ్యతిరిక్తం - ఒరు, ఏకం - కూట్టు, సహాయం - వెణ్డాతు, సహాయం నాపేక్షతే- ఏతేనానంగ భావో ధర్మాణా మిత్యేతదుక్తం - వేణ్డిల్, భరన్యాసాపేక్షితత్వభ్రాంత్యా కస్యచిదనుష్ఠానే - అయక్, అజస్య. అత్తిరమ్పాల్, అస్త్రవత్- వెల్కి, లజ్జిత్వా - నిర్కుమ్, వర్తేత - బ్రహ్మాస్త్రన్యాయసూచన మిత్యేతదుక్తం. నీణ్డు, దైర్ఘ్యం ప్రాప్య. ఆకుమ్, స్థితమ్, కుర్వతీ - చిరకాల నిత్యత్వేనాత్యంతం - నిరైమతియోర్, పరిపూర్ణ జ్ఞానానాం- నెరియిల్, మార్గే-

సా.సం—దుష్కరోపాయే సిసాధయిషా ... ఏవ క్షేమమానామిత్యర్థః. నాపేక్షతే భరన్యాసరూపోపాయః అనుకూల్య సంకల్పాది వ్యతిరిక్తాని-అపేక్షితమితి కస్యచిద్ధర్మస్యానుష్ఠానే సతి పవనతనయ బ్రహ్మాస్త్రవల్లజ్జితస్సన్ వర్తతే. చిరకాలనిర్వృత్త్యా పరిపూర్ణజ్ఞానానాం మార్గేణాన్యాయరహితస్య

మూ— నిన్ఱనిఱైత్తుణైయాక వెన్ఱన్నాతమ్, పూణ్డాలు (న్వినైకళెల్లామ్) స్పర్శ్శైకళెల్లా మ్మొఱుప్పే నెన్ఱ, పుణ్ణియనార్ పుకழ் నైత్తుమ్పుకழవామే॥

పా-దీ—నిన్ఱనిఱై త్తుణైయాక, అకించన్య పురస్క్రియా గూపకాపణ్యమ్ కాట్టప్పట్టతు - ఎన్ఱన్ పాతమ్ పూణ్డాల్, మామేకంశరణంవ్రజఎన్ఱతినర్థమ్ - ఉన్ పిళ్ళైకళెలామ్ పొఱుప్పేన్, అహంత్వా సర్వపాపే భ్యో మోక్ష యిష్యామి ఎన్ఱతినర్థమ్ ॥

పా. వ్యా— బుద్ధియై యుడైయార్ - ఉపాయాంతర నిష్ఠాశిన్ఱపడి. నేరియిల్, అవరఙ్కళుడైయమార్గ త్తిలే - ఉపాయాంతగత్తిలే. కూడా,కూడాతే ఇరుక్కిఱనీ - అశక్తా ధికారత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు- నిన్ఱనిఱై, ఉన్నుడైయ తాழ்చ్చియై. ఆకించన్యత్తై. ఆకించన్యా నుసంధాన తన్మూల గర్వహాన్యాది రూప కార్ప ణ్యత్తై - తుణైయాక, సహాయమాక క్కొణ్డు - ఆకించన్య పురస్క్రియా ఎన్కిఱ వర్థమ్ శొల్లప్ప ట్టతు - అతో శక్తాధికారత్వ మెన్కిఱ కార్ప్పణ్యత్తైయిల్చ్చొన్నవర్థఙ్గళై ఇఙ్గువ్యతిరేకముకాకవనుసంధిక్కియా లే షడర్థఙ్గళుమ్ తుల్యతయా వివక్షిత ఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు - ఎన్ఱన్ పాతమ్, ఎన్నుడైయచరణత్తై. పూ ణ్డాల్, శరణమాక వఱ్ఱైన్తాయాల్. మామేకం శరణం వ్రజ ఇతినర్థమ్ శొల్లిత్తు- ఉన్ పిళ్ళైకళెలామ్, ఉన్పాపమెల్లామ్ - పొఱుప్పేన్, క్షమిప్పేన్. ఎన్ఱ, ‘‘అహంత్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, ఎ న్ఱుశొల్లానిఱ్కిఱ - పుణ్ణియనార్, ‘‘కృష్ణంధర్మం సనాతన,, మెన్ఱు శొల్ల ప్పట్ట శ్రీకృష్ణ నుడైయ - అనై త్తుమ్, సమస్తమాన - పుకழ, కీర్తియై. ‘‘తస్యనామమహద్యశః,,ఎన్కిఱకీర్తి యైయెన్ఱపడి యశో హేతు భూతకృత్స్న కల్యాణగుణఙ్గళైయుమ్- పుకழవోమ్,ప్రీత్యాప్రశంసియానిన్ఱోమ్ఎన్ఱువాక్యాలంకారమ్॥

పా-ప్ర—నుష్ఠానోచిత జ్ఞానాదిమతా ముపాయ భూతే భక్తియోగేస్వ స్యాశక్త్యాప్రవృత్తినూన్యస్యతవ.తని మైత్తుణైయాక వెన్ఱన్పాతమ్పూణ్డాల్, ఆకించన్య పురస్కార పూర్వకం మచ్చరణారవిందయో రుపాయ తయా స్వీకారేణ. ఏతేనాశక్తాధికారత్వ మాకించన్య పురస్క్రియే త్యేతదుక్తం. ఉన్పిళ్ళైకళెలామ్పొ ఱుప్పేనెన్ఱ, తవపుణ్యపాపే విహాయ్యక్షిప్తే కుర్యామి వదతః. పుణ్ణియనార్, ‘‘కృష్ణం ధర్మం సనాతన’’ మిత్యుక్త సనాతనధర్మస్య కృష్ణస్య- పుకழనైత్తుమ్పుకழవోమే, కల్యాణగుణాన్ సర్వానతిప్రీత్యా పునః పునర్వదామ ఇతి గాథార్థః ॥

పా-వి— భక్తి యోగ ఇతి యావత్. కూడా, అన్వయ రహితస్య. తద నధి కారిణః - నిన్, తవ. ఏతేనాశక్తాధికారత్వ మిత్యేతదుక్తం. తనిమై, కేవలతాం - ఉపాయాంతర రాహిత్యం - తుణైయాక, స హాయత్వేన స్వీకృత్య - ఆకించన్యం పుర స్కృత్యే త్యర్థః - ఏతేనాకించన్య పురస్క్రియే త్యేతదుక్తం. ఎన్, మమ- పాతమ్, పాదౌ- పూణ్డాల్, స్వీకరోషిచేత్ - ఉన్, తవ. విన్నైకళ్, అప రాధాన్- ఎ ల్లామ్, కాత్స్న్యేన. పొఱుప్పేన్,క్షమామి.ఎన్ఱ,ఇతివదంతః పుణ్ణియనార్,ధర్మభూతస్యకృష్ణస్య.. పుక ழ్, కీర్తీః. సర్వకల్యాణ గుణానానుప లక్షణమేతత్. పుకழవోమే,స్తుమః.అతిప్రీత్యాప్రశంసామ ఇత్యర్థః॥

పా-సం—తవ-కేవలతారూపోపాయాంతర రాహిత్యసహాయోభూత్వామచ్చరణావాశ్రయసిచేత్తవాపరా ధాన్ సర్వాన్ క్షమామీతి వదతో ధర్మభూతస్య కృష్ణస్య కీర్తిమతిప్రీత్యా ప్రశంసామ ఇత్యర్థః ॥

మూ— ఇజ్గు మామహం, ఎన్కిఱ పదజ్గళుక్కు అడైవే అవతారరహస్య (ప్రకరణ) త్తిలుమ్, పురుషోత్తమత్వ (ప్రతిపాదన) ప్రకరణత్తిలుమ్, శొల్లుకిఱపడియే సౌలభ్య త్తిలుమ్,

సా-దీ— ఇనిమామేక మెన్కిఱ పదత్తుక్కర్థ మరుళిచ్చెయ్యవతాక క్కోలిమున్న మామహ మెన్కిఱపదద్వయత్తుక్కు మొరుకాల్ తాత్పర్య మరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇజ్గు మామహ మెన్ఱు తుడజ్గి ఇజ్గు, ఇచ్చరమశ్లోకత్తిలెన్ఱపడి. అడైవే, యథాసంఖ్యమెన్కై - అవతారరహస్యప్రకరణత్తిలుమ్. అతావతు? "బహూని మేవ్యతీతాని జన్మాని తవచార్జున", ఎన్ఱుతుడజ్గి అవతారత్తినుడైయ స్వభావమెల్లామ్ శొల్లుకిఱ శ్రీగీతైయిల్ చతుర్థాధ్యాయత్తిల్ పూర్వభాగమ్. పురుషోత్తమత్వ ప్రకరణమావతు? "ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే" ఎన్ఱుతుడజ్గిచ్చొల్లుకిఱ పంచదశాధ్యాయత్తిల్ ముడివు-అవతారరహస్యత్తిల్ చ్చొల్లుకిఱ సౌలభ్యత్తిలే

సా-స్వా— ఇజ్గు భగవదసాధారణ విష్ణ్వాది శబ్దజ్గళిరుక్క మామేకం శరణం వ్రజ ఎన్ఱు సాధారణాస్మచ్ఛబ్ద ప్రయోగ మెన్కైయుమో? ఉత్తరార్ధత్తిల్ అహమెన్ఱస్మచ్ఛబ్దమ్ ప్రయుక్తమాకైయాలే ఇజ్గుమ్ మామెన్ఱు అస్మచ్ఛబ్ద ప్రయోగమెన్నిల్ ఉత్తరార్ధత్తిలేతాన్ అహంపద ప్రయోగము కూడుమో? ఇరణ్డిడత్తిలు మభిముఖ చేతననైక్కురిత్తు చ్చొల్లుకైయాలేస్వవిషయత్తి లస్మచ్ఛబ్దమెన్నిల్ "తమేవ శరణంగచ్ఛ", ఇత్యాదికళిల్పోలే ఇజ్గుమ్ శబ్దాంతర ప్రయోగమ్ కూడాతో? ఎన్న విరణ్డిడత్తిలుమ్ అర్థవిశేషసిద్ధ్యర్థమస్మచ్ఛబ్ద ప్రయోగమెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్గితి - ఇజ్గు, చరమశ్లోకత్తిలే - అడైవే, క్రమేణ ఎన్ఱపడి - అవతార రహస్యత్తిలుమ్, "బహూని మేవ్యతీతాని" త్యాద్యవతారరహస్యప్రకరణత్తిలు మెన్ఱపడి - పురుషోత్తమేతి-"ద్వావిమౌ పురుషౌలోకే", ఇత్యాదిస్థలత్తిలెన్ఱపడి. మామహ

సా-ప్ర— అథమామిత్యస్యార్థం వదంస్తేన సమాన విశేష్యకస్యాహం శబ్దస్యార్థమాహ - ఇజ్గు మామహ మెన్కిఱెత్యాదినా, అవతారేత్యాది - "బహూని మేవ్యతీతాని" త్యాదౌ "ద్వావిమౌ పురుషౌలోక"

సా-వి— ఏవం ప్రథమ పాదార్థోవృత్తః - ఇతఃపరం ద్వితీయపాదం వ్యాచిఖ్యాసుః - తత్ర మామితిపదస్య సౌలభ్యేతాత్పర్యం దర్శయన్ తత్ప్రతి కోటిభూత పరత్వ తాత్పర్య కాహం పదస్యాప్యర్థమాహ - ఇజ్గుఇతి. ఇజ్గు, ఇహచరమశ్లోకే - అడైవే, క్రమేణ- అవతార రహస్య ప్రకరణత్తిలు మితి- "బహూనిమే వ్యతీతాని జన్మాని తవచార్జున। తాన్యహం వేదసర్వాణి నత్వంవేత్థ పరంతప" ఇత్యుపక్రమ్య "అజోపిసన్నవ్యయాత్మా భూతానా మీశ్వరోపిసన్। ప్రకృతింస్వామధిష్ఠాయ సంభవామ్యాత్మమాయయా। యదా యదాహి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత। అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహ" మితి గీతాసు చతుర్థాధ్యాయే ధర్మగ్లాని సమయే అధర్మాభ్యుత్థాన సమయేచ స్వేచ్ఛయావతారోక్తౌ ఏతాదృశ కార్యస్య సౌలభ్యం వినాస్యేనాసిద్ధేర్మామితిపదస్యసాధుసంరక్షణార్థ మేవావతీర్య స్థితం మామితి తాదృశావతార రూపార్థ ప్రతీతేస్సౌలభ్యే ప్రాధాన్యేన తాత్పర్యం - పురుషోత్తమత్వ ప్రతిపాదనప్రకరణత్తిలుమితి- "ద్వావిమౌ పురుషౌలోకే క్షరశ్చాక్షరఏవచ। క్షరస్సర్వాణిభూతాని

సా-సం— అథద్వితీయపాదం వ్యాఖ్యాతుంప్రథమంమామహమ్పదయో స్తాత్పర్యమాహ. మామిత్యాదినా. ప్రాధాన్యేన "బహూనిమే" ఇత్యాదినాకథితావతారరహస్యస్యతాత్పర్యభూతసౌలభ్యోపస్థాపకంమామితిపదమ్-

మూ — స్వాతంత్ర్యత్తిలుమ్ ప్రాధాన్యేన నోక్కు -

సా.దీ — మామేకమెన్గిర పదత్తుక్కు ప్రాధాన్యేనదృష్టి - పురుషోత్తమత్వ ప్రకరణత్తిల్ చొల్లుకిర పరత్వత్తిలుమ్ స్వాతంత్ర్యత్తిలే అహంపదత్తుక్కు ప్రాధాన్యేన దృష్టిఎన్నైగై. అనంతర మవతారరహస్యత్తిల్ శ్లోకషట్కత్తాల్ చొన్నవవతారగుణషట్కత్తై కారికాభ్యాం క్రమేణ సంగృహ్య కాట్టుకిరార్.

సా.స్వా — మెన్గిరపదత్తిలె అవతారాసిక్కైతోట్రుక్కైయాలె వాత్సల్య,స్వామిత్వ,సార్వజ్ఞాద్యనేకాకారస్ఫూర్తియుణ్డానాలుమ్ పూర్వార్ధత్తిలే ఆశ్రయణార్థమ్ సౌలభ్య మపేక్షిత మాకైయాలేఅతిలుమ్,ఉత్తరార్ధత్తిల్ మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱు రక్షణోపయుక్త మాకైయాలే పరత్వత్తిలుమ్ ప్రాధాన్యేన తాత్పర్యమెన్ఱపడి - అవతార రహస్య ప్రకరణత్తిలెన్ఱు శొన్నదు కూడుమో ? అవ్విడత్తిలే ఆత్మమాయయా ఎన్గైయాలే అవతారత్తుక్కు సత్యత్వముమ్, ప్రాకృతజనన మరణాదిమత్త్వముమ్, శొల్లుకైయాలే సౌలభ్యమ్ సిద్ధిక్కుమో ? సిద్ధిత్తాలుమ్ అసత్యతయా ప్రాకృతాశ్రయతయాచ కార్యకరన్నానాకమాట్టుమో?ఎన్నతత్ప్రకరణ

సా.ప్ర — ఇత్యాదౌచ. నను ‘‘బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్జున। తాన్యహం వేద సర్వాణి నత్వం వేత్థపరంతప। అజోపిస న్నవ్యయాత్మా భూతానా మీశ్వరోపి సన్। ప్రకృతిం స్వా మధిష్ఠాయ సంభవామ్యాత్మమాయయా। యదా యదాహి ధర్మస్య గ్లాని ర్భవతి భారత। అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహం। పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృతాం। ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగేయుగే। జన్మకర్మచ మేదివ్య మేవంయోవేత్తి తత్త్వతః। త్యక్త్వాదేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోర్జున’’, ఇత్యత్ర సౌలభ్యం నకంఠోక్తం. నాపి సర్వేశ్వరస్య అస్మదాదివత్తుల్య విషయ దేహపరిగ్రహాదినా కల్పనీయం-జ్ఞానసంకోచకర చర్మమాంసాది కర్మకృత సుఖదుఃఖానుభవ హేతుశరీర సంబంధాదే ర్భగవత్యసంభవా దవతారాదే ర్మిథ్యాత్వేన కల్పకత్వానుపపత్తే రతో౽వతార రహస్య ప్రతిపాదకే సౌలభ్య ప్రతీత్య యోగా త్తత్ర సౌలభ్యప్రతిపాదకోక్తి రనుచితే త్యత్ర జన్మాని తవచేతి జీవజన్మతుల్యజన్మవత్త్వోక్త్యా జన్మత్వస్య, వేద సర్వాణీతి సార్వజ్ఞస్య,అవ్యయాత్మేత్యజహత్స్వస్వ భావత్వస్య, ప్రకృతింస్వామధిష్ఠాయేతి సంరక్షార్థత్వస్య,జన్మకర్మచ మేదివ్యమితిశ్లోకేనశ్లోకచతుష్టయార్థ జ్ఞానస్యాపునర్భవ హేతుత్వస్య చోక్త్యా అవతారాది తాత్త్వికత్వ ప్రసిద్ధే రవతార రహస్య సౌలభ్యత్వముపపద్యతఏ వేత్యభిప్రయన్ ప్రసంగాదవతారరహస్యానుసంధానస్య భక్తేరుపయోగం వదన్ ప్రపన్నే

సా.వి — కూటస్థోక్షరఉచ్యతే। ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః పరమాత్మే త్యుదాహృతః’’ ఇతి పంచదశాధ్యాయోక్త పురుషోత్తమ విద్యాయాం భగవతస్సర్వేశ్వరత్వం ప్రతిపన్నం - తదిహాచిత్యాదహమిత్యనేనద్యోత్యతే. స్వాతంత్ర్య తాత్పర్యకత్వాభావే సర్వపాప మోక్షణప్రతిజ్ఞా నాసిద్ధ్యేదితి స్వాతంత్ర్యే౽హమితి పదస్య ప్రాధాన్యేన తాత్పర్య మితి భావః. నన్వీశ్వరస్యమాయికవిగ్రహవత్త్వాదవతారరహస్యప్రతిపాదకేసౌలభ్యం నప్రతీయత ఇత్యత్రావతార రహస్య శ్లోక షట్క తాత్పర్యం దర్శయన్ సౌలభ్య ప్రతిపాదకత్వ

సా.సం — ‘‘ద్వావిమౌ’’ విత్యాదినాకృతపురుషోత్తమత్వ ప్రతిపాదనేన ఫలితస్వాతంత్ర్య ప్రస్థాపకం [illegible] త్యర్థః. అథావతార రహస్య శ్లోక షట్కోక్త గుణషట్కం ప్రథమతః కారికాభ్యాం సంగృహ్ణాతి.

మూ—అవతారస్యసత్యత్వ మజహత్స్వస్వభావతా । శుద్ధసత్త్వ మయత్వంచ స్వేచ్ఛామాత్ర నిదానతా । ధర్మగ్లానౌ సముదయ స్సాధుసంరక్షణార్థతా । ఇతిజన్మరహస్యంయోవేత్తినాస్యపునర్భవః ॥

సా.దీ—అవతారస్యసత్యత్వమిత్యాదియాల్-అవతారత్తిర్కి సత్యత్వమావతు?ఐంద్రజాలిక మ్పోలన్ఱి యేపరమార్థత్వమ్-అజహత్స్వస్వభావత్తై,ఉభయలింగత్వమ్,శుద్ధసత్త్వమయత్వమ్, అప్రాకృతదివ్యస్వరూపత్వం.స్వేచ్ఛామాత్రనిదానత్తైయావతు:స్వసంకల్పాతిరిక్తకారణానపేక్షత్వం. మాత్రశబ్దత్తాల్పుణ్యపాపరూపకర్మవ్యావృత్తి.ధర్మస్యగ్లానిః,హ్రాసః. ఎప్పొతెప్పొతుధర్మక్షయమప్పొతప్పొతుఉదిక్కై - సాధు సంరక్షణార్థతా,సాధుపరిత్రాణాదిప్రయోజనత్వమ్-ఇతి,ఏవంరూపం.జన్మనాం,అవతారణాం.రహస్యం,దుష్ఞానయుంయాథాత్మ్యంయోవేత్తినాస్యపునర్భవః.పునర్జన్మ,సంసారసంబన్ధమిల్లై యెన్నపడి.-ఇప్ప్రసంగాదవతారరహస్యజ్ఞాన

సా.స్వా—సిద్ధావతారే రుచిర్జ్ఞేయేకిరాల్ - అవతారస్యేతి- అవతారస్య సత్యత్వం,పారమార్థికత్వం. మిథ్యాత్వే తద్జ్ఞానా దపునర్భవ కథనానుపపత్తేః - నహి మిథ్యాజ్ఞానం బంధనివర్తకం - వ్యతీతాని జన్మానీత్యుక్తేశ్చ - అజహత్స్వస్వభావతా, అజహత్స్వస్వస్వభావః సర్వజ్ఞత్వాదికంయస్యసః అజహత్స్వస్వభావః. తత్త్వం.“అజోపి సన్నవ్యయాత్మా భూతానా మీశ్వరోపిసన్ । ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయ”, ఇత్యుక్తేః - అత్ర ప్రకృతిః, స్వభావః - శుద్ధసత్త్వమయత్వంచ,రజస్తమోభ్యామస్పృష్టసత్త్వమయత్వం.“జన్మకర్మ చ మేదివ్యం”, మిత్యనేనచ సూచితం - స్వేచ్ఛామాత్ర నిదానతా - అవతారస్య స్వసంకల్ప ఏవ నియామకః - నతుకర్మ పరిపాకః. ఆత్మమాయయేత్యత్రమాయాశబ్దస్య“మాయావయునంజ్ఞాన”,మితి వేదనిఘంట్వనుసారేణ సంకల్పరూప జ్ఞానపరత్వాత్. ధర్మగ్లాని కాలఏవావతారస్యకాలః - నకర్మ పరిపాకకాలః. “యదా యదాహి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత । అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహం”, మిత్యుక్తేః - సాధు సంరక్షణార్థతా, సాధు సంరక్షణ మేవ ప్రయోజనం - దుష్కృద్వినాశనం తద ర్థతయాఆనుషంగిక మితిభావః - ప్రథమం పరిత్రాణాయ సాధూనామిత్యుక్తేః. ఇతి,ఉక్తప్రకారం. జన్మరహస్యం యోవేత్తి అస్య నపునర్భవః, పునర్జన్మ నాస్తీత్యర్థః. “జన్మకర్మచమేదివ్యమేవంయోవేత్తి

సా.ప్ర—ఉపయోగ మాహ- అవతారస్యేత్యాదినా . మామహం శబ్దయోః పరత్వ సౌలభ్యయోరు...

సా.వి—మాహ - అవతారస్య సత్యత్వ మితి . “బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చా” ఇతివత్తుల్యజన్మవత్త్వోక్తేః, అవతారస్యసత్యత్వం, తాన్యహం వేదేతిసార్వజ్ఞోక్తేః,జ్ఞానసంకోచకర్మసంబంధహేతుక దేహ పరిగ్రహోనభవతీత్యజహత్స్వస్వ భావత్వ ముభయలింగత్వ మేవేతి భావః- ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయేతి శుద్ధసత్త్వ మయత్వ మప్రాకృత దివ్యరూపత్వం - “నభూత సంఘ సంస్థానో దేహోస్య పరమాత్మనః” ఇత్యుక్తేః- సంభవామ్యాత్మ మాయయేతి స్వేచ్ఛామాత్ర నిదానత్వం స్వసంకల్పాతిరిక్త కారణాం తరానపేక్షత్వ మిత్యర్థః - మాయా, సంకల్పః - ధర్మగ్లానిః, ధర్మహానిః - స్పష్ట మన్యత్ -

సా.సం—అవతారస్యేతి-సత్యత్వం,పరమార్థత్వం- అవతారదశాయామప్యుభయ లింగత్వ మజహత్స్వస్వ భావత్వం- విగ్రహస్యావతారేపి అప్రాకృత ద్రవ్యరూపత్వంశుద్ధసత్త్వమయత్వం- స్వసంకల్పాద్యన్యానపేక్షత్వ మవతారే స్వేచ్ఛామాత్ర నిదానత్వం- గ్లానిః,హ్రాసః-ఉదయస్య సాధుసంరక్షణార్థతా ఇతి ప్రకార మవతారరహస్యందుష్ఞేయం యాథాత్మ్యం-యోవేత్తినాస్యపునస్సంసరణమిత్యర్థః అవతారరహస్యజ్ఞాన

మూ— ఇవ్వవతార రహస్యజ్ఞానమ్‌సద్వారక ప్రపత్తి నిష్ఠనుక్కు ఉపాయపూరకమ్. స్వతంత్రప్రపత్తి ని ష్ఠనుక్కు స్వతంత్రనుడైయ సౌలభ్యత్తై క్కాట్టుమ్- ఇప్రకరణఙ్గళి రణ్డిల్ సిద్ధమాన సౌలభ్యముమ్, స్వా తంత్ర్యముమ్, ఒన్ఱు కొన్ఱుక్కుత్తైయాయిరుక్కుమ్.

సా-దీ— త్తినుడైయ తత్తదధికారివిషయత్తిలుపకారవిశేషత్తై అరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఇవ్వవతారేత్యాదియాల్-చ రమశ్లోకత్తిల్ భగవద్గీతా ప్రకరణద్వయఙ్గళిల్ సిద్ధమాన సౌలభ్య స్వాతంత్ర్యఙ్గళిరణ్డైయుమ్ శాస్త్ర క్కు నిదానమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ -ఇప్రకరణఙ్గళిత్యాది. కేవలసౌలభ్యస్వాతంత్ర్యఙ్గళినుడైయవనుపయుక్తత్వత్తై

సా. వ్యా— తత్వతః । త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మనైతిమామేతిసోఽర్జున, ఇత్యుక్తేరిత్యర్థః-ఇప్పడిఅవతార రహస్య ప్రకరణార్థ మాకిలజ్గు అవతార రహస్యజ్ఞాన మవ్యవధానేన మోక్షసాధన మెన్ఱుశొల్లుకిరతు శేరుమో ? అప్పోతు భక్తిప్రపత్తి వ్యతిరిక్తోపాయనిషేధ మసంగత మాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇవ్వవతార రహస్య జ్ఞానమితి - భక్తియోగ పూర్తిద్వారా సాధన మాకైయాలే విరోధ మిల్లై ఎన్ఱుక రుత్తు - ఇప్పడి అవతార రహస్య జ్ఞానమ్ భక్తియోగ పూరకతయా ఽన్యథాసిద్ధ మాకైయాల్ సౌలభ్యపర మల్లామైయాలే తత్ప్రకరణోక్త క్రమేణ మామెన్కిరతు ప్రపత్త్యుపయుక్త సౌలభ్య పర మెన్కిరతు కూ డుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - స్వతంత్రేతి - అవతారమ్ సౌలభ్యకార్య మాకైయాలె కారణీభూ తసౌలభ్య వ్యంజక మెన్నపడి. ఉభయ సాధారణమాన విప్రకరణమ్ ప్రపన్న విషయత్తిల్ ప్రయోజనాంతర మిల్లామైయాలే సౌలభ్య వ్యంజన ముఖేన ప్రపత్త్యుపయుక్త మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి మామెన్కిర విడత్తిల్ సౌలభ్యమ్ తాత్పర్య విషయమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? స్వాతంత్ర్య మిల్లైయాకిల్ ఫలప్రదానాశక్తనా కైయాలే ఆశ్రయణమే కూడాతే ? దుర్లభనాన స్వతంత్రన్ పక్కల్ కైంకర్యమ్ హృద్యమాక సిద్ధిక్కు మో ? ఆకైయా లిరణ్డు మిరణ్డిడత్తి లపేక్షిత మాకై యాలే ఓరొన్ఱిలే ప్రాధాన్యేన నోక్కుకిరతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇప్రకరణఙ్గ ళిరణ్డిలితి- తుణైయామితి - సహకారియామెన్నపడి. సౌలభ్య మిల్లావిట్టాలుమ్ స్వతంత్రనుక్కు ఫలప్రదత్వమ్ కూడుకైయాలే పలప్రదానత్తిలే స్వాతంత్ర్యత్తు క్కు సౌలభ్య స్తుణై యాకుమో ? ఎన్న పరస్పర సహకారిత్వత్తై స్పష్టమాక వుప పాదిక్కిరార్ -

సా.ప్ర—సంఘ.యతోక్తేః కింఫల మిత్యతః భగవ దాశ్రయణీయత్వ ప్రాప్యత్వజ్ఞాపనం ఫల మిత్యభి ప్రా యన్నాహ . ఇప్రకరణఙ్గ ళిరణ్డిలిత్యాదినా -

సా.వి—సౌలభ్యత్తైక్కాట్టుమితి.ఏతాదృశాప్రాకృతదివ్యమంగళవిగ్రహవిశిష్టః హేయప్రతిభటానంతకల్యాణ గుణాకరస్సర్వేశ్వరః సౌలభ్యంవినాకథంమాంసచక్షుర్విషయస్స్యాత్-"నసందృశేతిష్ఠతిరూపమస్యనచక్షుషా పశ్యతి కశ్చనైనం"మిత్యుక్తత్వాత్. అతస్సౌలభ్యంజ్ఞాయతఇతిభావః- మామహంశబ్దయోర్యథా యథంసౌల భ్యపరత్వేవిన తయోః ప్రయోజనమాహ-ఇప్రకరణఙ్గళితి.ఒన్ఱుక్కు,ఏకస్య-ఒన్ఱు,ఏకం.తుణైయాయిరుక్కుమ్,

సా. సం— తత్తదధి కారిషు ప్రాప్య ముపకార మాహ . ఇవ్విత - సౌలభ్య స్వాతంత్ర్యయో ర్ద్వయో రత్ర [illegible] దానే నిదాన మాహ - ఇప్రకరణఙ్గళితి- అనయో రేకైక స్యానుప యుక్తతాం దర్శ యతి.

మూ— స్వతంత్రస్యాపి నైవస్యాదాశ్రయో దుర్లభస్యతు । అస్వతంత్రాత్ఫలం నస్యాత్సులభాదాశ్రితాదపి । అస్వతంత్రేన కైంకర్యం సిద్ధ్యేత్స్వైరప్రసక్తితః । దుర్లభే సాధ్యమప్యేతన్న హృద్యం లోకనీతితః॥

సా-దీ— కాట్టుకిరార్-స్వతంత్రస్యాపీతి. స్వతంత్రనాకిలుమ్ దుర్లభపురుష నుడైయవాశ్రయణమ్ సిద్ధియా తొనైర్-సులభనేయాకిలుమస్వతంత్రపురుషన్ పక్కల్ అనిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్టప్రాప్తిఘటియాతు- కింకరనుడైయ ప్రీతిభంగభీరువుక్కు స్వైరం పరకూడాతాకిలుమ్ కరిప్రకృతి కళుక్కు తన్మూలోపశ్లేశభయమిల్లామైయాల్ స్వైరమ్ప్రసంగికుమెన్నైర్.దుర్లభనానవనిడత్తిల్ప్రయోజనమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ లోకన్యాయత్తాల్

సా.స్వా— స్వతంత్రస్యాపీత్యాది కారికా ద్వయత్రాలే - స్వతంత్రస్యాపి దుర్లభత్వే ఆశ్రయణం నసిధ్యేత్. అతస్సౌలభ్యమాశ్రయణే ప్రధాన కారణం - స్వాతంత్ర్యం సహకారీత్యర్థః - యద్యపి సులభః కశ్చిదాశ్రితస్తస్య స్వతంత్రత్వే ఫలం నసిధ్యేత్. అతః ఫలప్రదానే స్వాతంత్ర్యం ప్రధాన కారణం - స్వతంత్రస్యాప్యాశ్రయణాభావే ఫలప్రదత్వాభావాత్తదర్థం సౌలభ్యమపి సహకారీత్యర్థః - యద్వా. స్వతంత్రస్యాపి దుర్లభత్వే ఆశ్రయణాభావాదాశ్రయణం ప్రతి ప్రధాన కారణం సౌలభ్యమితి పూర్వార్ధార్థః - ఆశ్రయణే స్వాతంత్ర్యస్య సహకారిత్వమాహ - అస్వతంత్రాదితి. సులభస్య యద్యప్యాశ్రయణం భవతి - అస్వాతంత్ర్యం స్థితం చేత్తద్వ్యర్థీకరోతి - స్వాతంత్ర్యం త్వాశ్రయణం సార్థకం కరోతి. ఏవంచ సౌలభ్యమాశ్రయణ స్వరూప నిష్పాదకత్వాత్ప్రధానం - స్వాతంత్ర్యం తు తత్సార్థకతా పాదకతయా సహకారీతి తాత్పర్యం - ఏవం ఫలే స్వాతంత్ర్యస్య ప్రాధాన్యం సౌలభ్యస్య సహకారిత్వం చాహ - అస్వతంత్ర ఇతి - అస్వతంత్రే కైంకర్య రూప ఫలం నసిధ్యేత్. కుతః ? స్వైర ప్రసంగతః. అస్వాతంత్ర్యస్య ఉభయోస్తుల్యత్వాత్స్వేచ్ఛయాపి స్థితావిరోధాభావాత్కైంకర్య రూప ఫలస్వరూప నిష్పాదకత్వాత్స్వాతంత్ర్యం ప్రకృత ఫలప్రదానే ప్రధానం కారణం - స్వరూప నిష్పాదకత్వాత్ - యద్యపి స్వతంత్రే కైంకర్యం సిధ్యేత్. తస్య దుర్లభత్వే దుర్లభే రాజ్ఞి భృత్యస్యేవ కైంకర్యం న హృద్యం స్యాత్ -

సా.వి— సహాయభూతం సత్త్విష్యేత్ - తదేవ విశదయతి శ్లోక ద్వయేన - స్వతంత్రస్యాపి దుర్లభస్య, సౌలభ్య రహితస్య. ఆశ్రయః, ఆశ్రయణం - నైవస్యాత్, నసిద్ధ్యేదేవ. తథా అస్వతంత్రాత్ఫలం నస్యాత్సులభాదాశ్రితాదపి - సౌలభ్యాభావే ఆశ్రయణం నసిధ్యేత్ - సులభస్యాప్యస్వతంత్రత్వే ఫలప్రదానాసమర్థత్వాదాశ్రయణం వ్యర్థం స్యాదితి భావః - స్వాతంత్ర్యాభావే దోషాంతరమప్యాహ- అస్వతంత్ర ఇతి - అస్వతంత్ర విషయే కైంకర్యం నసిధ్యేత్ - కుతః? స్వైరప్రసంగతః. అస్వతంత్రేపి స్వామిని ప్రీతిరుత్పాదనీయేతి మృదుప్రకృతికస్య కైంకర్యే ప్రవృత్తి సంభవేపి కఠిన ప్రకృతికః కైంకర్యాకరణే అయం కిం కుర్యాదితి భయరహితః కైంకర్యం నకుర్యాత్ - దుర్లభే స్వతంత్రే కైంకర్యం క్రియమాణమపి సౌలభ్యాభావేన ప్రగృహ్ణాతీతి లోకే దృష్టత్వాత్సులభ ఇవ హృద్యం న భవతీతి భావః. అత ఉభయమప్యావశ్యక

సా.సం—. స్వతంత్రస్యాపీతి - స్వతంత్రస్య దౌర్లభ్యే ఆశ్రయణమేవ నఘటతే. సులభస్యాస్వతంత్రత్వే ఆశ్రయణఫలం నాస్తీత్యర్థః. అస్వతంత్రాన్నామభూత్ఫలం కైంకర్యం తు లభ్యత ఏవేత్యత్రాహ- అస్వతంత్రేతి . కైంకర్యప్రతి సంబంధినోఽస్వతంత్రత్వే నిగ్రహాద్యక్షమత్వేన తత్కర్తుః స్వైరమేవావస్థానం ప్రసజేత్.స్వతంత్రే దుర్లభే సతి తస్మిన్ సాధయితుం యోగ్యమపి కైంకర్యం తు లభ్యత ఏవ.దప్యసి రాజ్ఞీవ న హృద్యమిత్యర్థః.

మూ— ఆకైయాలే కేవలసులభమాన తృణాదికళైప్పోలన్ఱిక్కే శ్లాఘ్యముమాయ్, దుర్లభమాన మేరుక్కళై ప్పోలన్ఱిక్కే సులభనుమాయ్, పరనుమాన శరణ్యన్ ఆశ్రయణీయనుమాయ్ ప్రాప్యనుమాకిరాన్-ఇవ్విరణ్డు పదత్తిలుమ్ సర్వరక్షకనాన సర్వశేషిరక్షణత్తుక్కు అవసరమ్పార్త్తు నిఱ్కిఱనిలై తోత్తుకిఱదు-

సా-దీ— హృద్యమాయిరాత్తెన్ఱపడి - అతః పరత్వ సౌలభ్యఙ్గళాల్ విశిష్టనానవనే సమాశ్రయణీయనుమ్ ప్రాప్యనుమామెన్కిఱార్ - ఆకైయాల్ కేవలేత్యాది. ఇత్తవిరణ్డుపదత్తాలుమ్ఫలితమానవర్థత్తై దర్శిప్పిక్కిఱార్- ఇవ్విరణ్డిత్యాదియాల్- సర్వరక్షకన్ మామెన్కిఱపదత్తిలే వివక్షితమ్- సర్వశేషిత్వ మహమ్ శబ్దత్తిలే వివక్షితం. స్వప్రయోజన మాక రక్షిక్క అవసరం పార్త్తు నిఱ్కిఱ నిలై ఉభయ పదత్తిలుమ్ ద్యోత్యమ్. అన్త అవసర ప్రతీక్షై యిల్ మామహంఎన్కిఱ పదత్తిల్ ద్యోత్యమాన వంశత్తై కాట్టుకిరాల్ -

సా-స్వా— అతో నిష్పన్న కైంకర్య హృద్యతా పాదకత్వాత్సౌలభ్యం ఫలే సహకారి కారణమిత్యర్థః ఆనాలుమ్ స్వాతంత్ర్యముమ్ సౌలభ్యము మిరున్తాలుమ్ కామక్రోధాది దోషయుక్త మాకిల్ ఆశ్రయణముమ్ ప్రాప్యతైయు మ్కూడుమో ? ఎన్కిఱ శంకైయై ప్పరిహరిత్తుక్కొణ్డు ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలేఇతి - శ్లాఘ్యను మాయితి-నిర్దుష్టనుమాయ్ గుణవానాయుమెన్ఱపడి-ఆనాలుమ్ కృష్ణావతారవాచకశబ్దఙ్గళాలుమ్ అవతార రహస్య వ్యంజన ముఖేన సౌలభ్యముమ్ పరత్వముమ్ తోత్తలా యిరుక్క మామహమెన్ఱ స్మచ్ఛబ్ద ప్రయోగ నిబన్ధ మేన్దో ? ఎన్న వరుళి చ్చేయకిరార్ - ఇవ్విరణ్డితి - ఆశయ ఙ్ఞాప యుక్తాధికాకార వ్యంజకమాకైయాలే మామహమెన్ఱే శొల్లవేణుమెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్మామెన్ఱారుపదమ్ పోరాతో ? మామహ మెన్కిఱ పదన్తాన్ ఉక్తాకార వ్యంజకమాక మాట్టుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చేయకిరార్.

సా-ప్ర— పరత్వసౌలభ్యవత్తాభ్యామేవ పదాభ్యామవసర ప్రతీక్షత్వం చానుసంధేయ మిత్యాహ - ఇవ్విరణ్డు పదత్తిలుమిత్యాదినా. మామహంశబ్దయో రవసరప్రతీక్షత్వం ప్రతీయత ఇత్యుక్తం- తత్రాశ్రయణావసర ప్రతీక్షత్వాఖ్యా భిముఖ్యమాశ్రయణీయసమర్పకే మామిత్యత్ర ప్రతీయతే-ఫలప్రదానావసరప్రతీక్షత్వాఖ్యత

సా-వి— మిత్యాహ . ఆకైయాలేఇతి - తృణం సులభ మప్యశ్లాఘ్యం - మేరు శ్శ్లాఘ్యోపి దుర్లభః . తదుభయ వైలక్షణ్యం భగవత ఆహ . సులభమానేతి- తృణాదికళై ప్పోలన్ఱిక్కే, తృణాది వైధర్మ్యేణ . తృణస్య నిష్ప్రయోజనత్వం- మేరో స్స్వప్రయోజనత్వేపి దౌర్లభ్యం. భగవతస్తు సప్రయోజనత్వాత్సులభత్వాచ్చ ఆశ్రయణీయత్వ మిత్యాశ్రయణీయత్వే భగవతః పరత్వసౌలభ్యే ఛత్రచామర వదసాధారణధర్మావితి భావః. ఏవంపదద్వయే ఫలితం ప్రకృతోప యోగ ప్రకారమాహ - ఇవ్విరణ్డు పదత్తిలుమితి - శేషిరక్షణత్తుక్కవసరం పార్త్తుక్కొణ్డిరుక్కిఱ నిలైమైయుమ్, శేషిణాం రక్షాపేక్షా ప్రతీక్షణ స్థితిరపి - నను కస్మిన్ పదే కీదృశ రక్షాపేక్షా ప్రతీక్షణ మిత్యత్ర ఆశ్రయణాపేక్షావసర ప్రతీక్షకత్వాఖ్య మాభిముఖ్య మాశ్రయణీయ సమర్పకే మామితి పదే ప్రతీయతే. ఫలప్రదానావసర ప్రతీక్షకత్వాఖ్యమాభిముఖ్యంఫలదాతృత్వ

సా-సం— అతఏవ మిశ్రితోభయమేవా నిహాశ్రయణీయః ప్రాప్యశ్చేత్యాహ.ఆకైయాలితి- పదాభ్యాం ఫలితార్థం దర్శయతి. ఇవ్విరణ్డితి- సర్వరక్షకత్వం మామిత్యత్ర సర్వశేషిత్వ మహమిత్యత్ర చ వివక్షితమ్- ఉభాభ్యాం స్వప్రయోజనతయా రక్షణావసర ప్రతీక్షణేన అవస్థానంద్యోత్యమిత్యర్థః. అవసరప్రతీక్షాయాంమామిత్యత్ర

ప్ర—ఇప్పడిఅవసరప్రతీక్షణానఈశ్వరణ్ణ(రక్ష్యా(పే)పేక్షాం ప్రతీక్షతే,,ఎన్కిఱపడియేఎన్ఱోసమ్మై ఇవర్క శఅపేక్షిప్పతెన్కిఱ అభిప్రాయత్తాలే అభిముఖనాయ్ నిర్కిఱనిత్తై, మాం,ఎన్కిఱపదత్తాలేసూచితిమ్-ఎన్ఱు వామ్ ఇవర్కళై అఱుక్కు-క్కఱిత్త ఆభరణత్తై ప్పోలే అంగీకరిప్పతెనిఱ అభిప్రాయత్తాలే సత్వరనాయ్ శఙ్కపేరాకఫలన్కొడుకఱనిరిఱనిత్తై,అహం, ఎనిఱపదత్తాలేకాట్టప్పడుకిరతు. ఇప్పడిఅకించనరాన అధి కారికళ్ యథావిధిరక్షాపేక్షాపూర్వకభరన్యాసత్తై ప్పణ్ణియవరోన్ఱాల్ అపేక్షైయిల్లాతసిద్ధోపాయత్తై మామేకమెన్ఱు కాట్టి అతినుడైయవశీకరణార్థమానసాధ్యోపాయత్తై శరణంవ్రజ,ఎన్ఱువిధియాలే కాట్టుకిరతు.

ప్రా.దీ.ఇప్పడిఅవసరేత్యాది-అహమెన్కిఱపదత్తాల్ సూచితమానవంశత్తై క్కాట్టుకిరార్-ఎన్ఱువామివర్కళై ఎన్ఱుతుడక్కి.ప్రపత్తివిధ్యుపయుక్తాకారఙ్గళ్ మామేకమెన్ఱుమిడత్తిల్ వివక్షితమెన్నైక్కాట్టి ప్రపత్తివిధియైక్కాట్టు కిరార్.ఇప్పడిఅకించనేత్యాదియాల్- ఇతుక్కుపాయత్వమ్కూడుమో?ఉపాయాంతరసామ్యమ్ప్రసంగియాతో?

సా.స్వా— ఇప్పడి ఇత్యాదివాక్యద్వయత్తాలే- అనాలుమ్మామెన్ఱుఏకవచనత్తాలేఏకత్వమ్సిద్ధమాకైయాలే ఏకశబ్దమ్ నైరపేక్ష్యపరమన్రో? అత్తైయాల్ శరణంవ్రజఎన్ఱు ఉపాయవిధానమ్ కూడుమో?((ఆత్మానం మయి నిక్షేప" దిత్యాది విధిబలత్తాలే ఏకశబ్దమ్ ప్రపత్తివ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యపరమెన్నిల్ అప్పోతు శరణం వ్రజ, మామేకమెన్ఱు విధియున్నై శ్రవిక్కవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - విధియ మాన శరణాగతిక్కుమ్ వశీకార్యనాన శరణ్యన్ ప్రధాననాకైయాలే మామేకమెన్ఱు పూర్వభావమ్ కూడు మెన్ఱుకరుత్తు - మామేకం శరణమెను ఈశ్వరనే ఉపాయమెన్ఱు తోత్తుకైయాలే ప్రపత్తిక్కుపాయత్వమేయు శిలామై యాల్ సాధ్యోపాయత్తై శరణంవ్రజ ఎనిఱ విధియాలే కాట్టుకిర తెన్ఱు కొన్నతు కూడుమో?

సా.ప్ర— సత్వరత్వంఫలప్రదసమర్పకేఅహమిత్యత్ర ప్రతీయత ఇతివివిచ్యదర్శయతి.ఇప్పడీత్యాదినావాక్యద్వ యేన- అథసర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యే త్యస్యానువాదకత్వ మేకశబ్దస్య సాంగభరన్యాస వ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యప రత్వం చానువదన్ కర్మణావాదిపదస్యశరణంవ్రజేత్యస్యసాధ్యోపాయపరత్వప్రదర్శనవ్యాజేనక్రియాకాంక్షాం పూరయతి- ఇప్పడి యాకించనేత్యాదినా. సమప్రపన్నానాం భగవత్యుపాయేఏకస్మిన్సిద్ధేసామగ్రీద్వయస్య

సా.వి—సమర్పణకే అహమితపదే ప్రతీయత ఇత్యాహ - ఇప్పడిఇత్యాదినా-ఎన్ఱో, కదా. సమ్మై, మాం- ఇవర్కళ్, ఏతే. అపేక్షిప్పతు, అపేక్షంతే. ఎన్కిఱ అభిప్రాయేణ తథావ మామిత్యస్యాయం కదామా మాశ్రయేతేతి ప్రతీక్షణమిత్యర్థః. ఎన్ఱు, కదా . నామ్, వయం - ఇవర్కళై, ఏతాన్ దాసాన్ . అ ఱుక్కు కఱిత్త, మాలిన్యం సవత్య- నవాభరణత్తై ప్పోలే, నవాభరణ మివాంగీ కరిష్యామితి - ఎన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే సత్వరనాయ్ తస్పేరాక ఫలమ్కొడుకఱ నిఱ్కిఱనిత్తై, ఏవమభిప్రాయేణ త్వరమాణ స్య స్వపురుషార్థత్వేన ఫలప్రదానాపేక్షా స్థితిః. ఏవంచాహమిత్యస్య, ఏవం ఫలందాతుం ప్రతీక్షమాణ ఇత్యర్థః - మామితి నిర్దేశ ఇహ ... మిత్యా సంక్యతత్రవిధీయమానస్యసాధ్యోపాయస్యతస్య ప్రసా దనార్థత్వా త్తత్ప్రసాద్యసిద్ధోపాయ ... మిదంపదమిత్యభిప్రాయేణాహ. ఇప్పడియకించనానేతి.

సా.ప్రం—ద్యోత్యాంశంవక్ష్య ... సూచితమంశందర్శయతి-ఎన్ఱునామితి.తస్యాహం శబ్దోపస్థాపితాకార ప ... నైరర్థక్యే మామేకమిత్యనేన తద్విధ్యుప యుక్తాకా రోపస్థిత్యాతస్యార్థక్యాభిప్రాయేణాహ- ఇప్పడి అకించనేతి. ప్రపత్తేరనుపాయత్వ పక్షం ప్రతి క్షిపతి.

మూ—ఇప్పడి ధిక్కిఱ ప్రపత్తిరూపవిద్యైక్కు శరణ్యప్రసాదనమాక చోదితత్వత్తాలే వరుకిఱ ఉపాయత్వమ్ భక్తియోడు తుల్యమ్. (ఇతినాలే) ప్రసన్ననాన వీశ్వరన్ మోక్షత్తుక్కు సాక్షాదుపాయమ్ - ఇవ్విద్యైక్కు విశేషిత్తువేద్యాకారమ్నిరపేక్షోపాయత్వమ్.

సా.దీ— ఎన్నవరుళిచ్చెకిఱార్ - ఇప్పడివిధిక్కిఱ ఇత్యాదియాల్. భగవానుక్కు ప్రధానోపాయత్వమ్ కులైయాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెకిఱార్- ప్రసన్ననానవిత్యాది- సాధనాంతర సామ్యత్తై పరిహరిక్కిఱార్-ఇవ్విద్యైక్కెన్ను-నిరపేక్షోపాయమావతు? భక్త్యుపాయానుష్ఠానత్తై యపేక్షియామలివనుక్కు-ఫలప్రదనాకై -

సా.స్వా— భక్తియోగమెన్నుమేయన్తో సాధ్యోపాయమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.ఇప్పడివిధిక్కిఱవితి భక్తితుల్యమాక సాధ్యోపాయాంతరమ్ ప్రమాణ సిద్ధమెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ మామేకం శరణమెన్ను ఈశ్వరనుక్కుపాయత్వమ్ శొల్లుకిఱతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతినాలేఇతి - శరణమెన్కిఱవితు సాక్షాదుపాయత్వ గోచరమాకైయాల్ విధివాక్యమ్ పరంపరయోపాయత్వ విషయమాకైయాలే విరోధమిల్లై ఎన్నుకరుత్తు. ఆనాల్ భక్తియోగముమ్ప్రసదనతయా పరంపరయోపాయమాకైయాలే ఈశ్వరన్ ప్రసన్ననాయ్ కొణ్డు ఇరణ్డధికారికళుక్కుమ్ సాక్షాదుపాయమాకైయాల్ శరణం వ్రజ. శరణం ప్రపద్యఇత్యాది ప్రపత్తి ప్రకరణఙ్గళిలే విశిష్య ఈశ్వరనుక్కు ఉపాయత్వమ్ శొల్లుకిఱతు కూడుమో ? అకైయాల్ ప్రపత్తిక్కు భక్తితుల్యోపాయత్వమిల్లైఎన్న వేణ్డావో ? చోదితత్వత్తాలే వరుకిఱ ఉపాయత్వమ్ భక్తితుల్యమెన్కైయాలే ఉపాయత్వత్తిలే వైషమ్యముమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవ్విద్యైక్కితి - అధికార్యంతరత్తిలే భక్తియోగతాదృశ మోక్షజనక ప్రసాదహేతుః తాదృశప్రసాదంప్రత్యకించనవిషయేఉపాయాంతరస్థానాపత్త్యపరపర్యాయేశ్వరస్వభావఏవహేతుః-ప్రపత్తిస్తుతాదృశస్వభావవిశేషజనికేతి వైషమ్యాదకించనంప్రతీశ్వరఏవఉపాయఇత్యుచ్యతే ఎన్నుకరుత్తు -

సా.ప్ర— అనపేక్షితత్వాద్భరన్యాసస్యోపాయత్వంకథమిత్యత్రాహ. ఇప్పడివిధిక్కిఱఇత్యాదినా-"జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గకామోయజేత. భక్త్యాలభ్యస్త్వనన్యయే" త్యాదివత్- "తేనతేనాప్యతేతత్తన్న్యాసేనైవ" తికరణత్వావగమాన్మోక్షోపాయభూతస్య భగవతః ప్రపత్తిః ప్రసాదకరణం భవత్యేవేత్యర్థః- ఏవంతర్హి భక్తియోగవద్భరన్యాసస్యాపి విద్యాత్వాదస్యాః కోవేద్యాకారఇత్యాకాంక్షాయాంవేద్యాకారవిశేషం తదుపయుక్తగుణానాం మామేకమిత్యత్ర వివక్షితత్వంచాహ- ఇవ్విద్యైక్కిత్యాదినా -

సా.వి— నన్విహ భగవత ఏవోపాయత్వాత్ప్రసాదన కరణత్వే నాపి కథముస్యోపాయత్వమి. త్యాశంక్య "భక్త్యా పరమయావాపి ప్రపత్త్యావా మహామునే। తేనతేనాప్యతే తత్తన్న్యాసేనైవే"తిభక్తితుల్యమేవకరణత్వతృతీయానిర్దేశా దుపాయత్వం సిద్ధమిత్యాహ - ఇప్పడి విధిక్కిఱేతి - ఉపాయ ద్విత్వశంకాం పరిహరతి. ఇతినాలే ఇతి- తర్హి ప్రపత్తేరపి విద్యాత్వే వేద్యాకారః ప్రదర్శనీయ ఇత్యతఆహ . ఇవ్విద్యైక్కుఇతి. నిరపేక్షోపాయత్వమితి- భగవతః ప్రపత్తివ్యతిరిక్తోపాయాంతరనైరపేక్ష్యమిత్యర్థః.

సా.సం— ఇప్పడీతి. భక్తప్రపన్నయో రీశ్వరః కథముపాయ ఇత్యత్రాహ. ప్రసన్ననానవితి- ఉపాయత్వతౌల్యేపివేద్యాకారభేదాద్భక్తితోఽతిశయమాహ.ఇవ్విద్యైక్కితి- భక్తిస్స్వనిష్పత్త్యైప్రపత్తిమపేక్షతే.

మూ— ఇతుక్కు ఉపయుక్తాకారఙ్గళెల్లామ్ మామేకమ్ ఎన్గిఱ పదఙ్గళిలే వివక్షితఙ్గళ్. ‘‘ఏష నారాయణః శ్రీమాన్’’ ఇత్యాది కళిలే నిర్దిష్ట ప్రకారమాన శరణ్యనైచ్చొల్లుకిఱ మాం, ఎన్గిఱపదత్తాలే తిరుమంత్రత్తిలుమ్, ద్వయత్తిలుమ్, ప్రకాశితమాన సర్వరక్షకత్వముమ్, సర్వశేషిత్వముమ్, శ్రియఃపతిత్వముమ్, నారాయణత్వముమ్, ఇవత్తాల్ అర్థసిద్ధమాయ్ పరత్వసౌలభ్యఙ్గళు క్కుఱుప్పాయ్‌వరుకిఱ సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్త్యాదికళుమ్, పరమకారుణికత్వసౌశీల్యవాత్సల్యాదికళుమ్, ద్వయత్తిల్ ద్వివచనాంత పదత్తాలేతోత్తిన శుభాశ్రయమాయ్, పరత్వసౌలభ్యవ్యంజకమాన పార్థసారథియినుడైయ దివ్యమంగళవిగ్రహవిశేషముమ్ కాట్టప్పడుకిఱతు-

సా. దీ— ఇతుక్కుపయుక్తేత్యాది - ఇవ్వేద్యాకార విశేషత్తుక్కెన్నై. మామేకమెన్ఱు వివక్షితమాన సర్వరక్షకత్వ, ప్రపత్తివ్యాజమాత్రత్వాదికళితుక్కు పపాదకమిఱే- యద్వా, ఇతుక్కు, ప్రపత్తిక్కెన్ఱపడి. ఉపయుక్తాకారమ్, సర్వరక్షకత్వాదికళుమ్ నిరపేక్షోపాయత్వాదికళుమెన్నై - అవ్వాకారఙ్గళై సంగ్రహిక్కిఱార్. ఏషఇత్యాది- ఏషనారాయణశ్రీమానిత్యాదికళిల్ యథాయోగ్యమ్ సర్వరక్షకత్వాదికళ్ కణ్డుకొళ్వతు- తిరుమంత్రత్తిల్ సవిభక్తికమాన అకారత్తిల్ చొన్నసర్వరక్షకత్వముమ్, సర్వశేషిత్వముమ్, ద్వయత్తిల్ చొన్నశ్రియఃపతిత్వముమ్, నారాయణత్వమున్నై - ఇగ్గుణఙ్గళిల్ వాత్సల్యాదిగుణచతుష్టయమ్

సా. స్వా— ఇప్పడి ఆశ్రయణోపయుక్తాకారజాతమ్ మామెన్గిఱ పదత్తిలే తోత్తినాలుమ్ ద్వయత్తిల్ పోలే ఉపాయత్వోపయుక్తాకారమ్ తోత్తవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇతుక్కిఱతి - ఉపాయత్వోపయుక్త వాత్సల్యాద్యనేకాకారమ్ మామెన్గిఱ పదత్తిలే వివక్షితమాకక్కూడుమో ? నారాయణపదమన్మామెన్గిఱ పదత్తుక్కు వాత్సల్యాది వ్యంజకత్వమెఙ్గనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఏష నారాయణ ఇత్యాదినా - ‘‘ఏష నారాయణః శ్రీమాన్ క్షీరార్ణవనికేతనః। నాగపర్యంకముత్సృజ్య హ్యాగతో మధురాంపురీమ్’’ ఎన్ఱు శ్రీమన్నారాయణత్వేన నిర్దిష్ట కృష్ణావతార విషయమాన మామెన్గిఱ పదమ్ సర్వాకార సమర్పకమాకక్కూడైయిల్లై ఎన్ఱపడి. తిరుమంత్రత్తిలితి - మంత్రవ్యాఖ్యానమాన ద్వయత్తుక్కుమ్ వ్యాఖ్యానమానచరమశ్లోకస్థమానమామెన్గిఱపదమ్ తదాకార సమర్పకమెన్ఱు కరుత్తు - మామెన్గిఱ పద

సా. ప్ర— నిరపేక్షరక్షకత్వోపయుక్తా గుణాః కే? తేషాం మామితి పదాత్కథం ప్రతీతిః ? ఇత్యాకాంక్షాయాం మామిత్యస్య నారాయణ విషయత్వస్య ప్రామాణికత్వాదర్థసామర్థ్యాదపేక్షితత్వాచ్చ ప్రతీతిరితి దర్శయన్ మూలమంత్ర ద్వయయోః ప్రతిపన్నేషు గుణేష్వేతదుపయుక్త గుణాన్వివిచ్య ఆహ - ఏష నారాయణ ఇత్యాదినా - పరత్వ, సౌలభ్య, సౌశీల్య, వాత్సల్యాదీనాం ప్రామాణికత్వాచ్చ

సా. వి— ఇతుక్కు, ప్రపత్తివిషయవేద్యాకారస్య, నిరపేక్షోపాయత్వస్య - ఉపయుక్తాకారఙ్గళెల్లామ్, సర్వరక్షకత్వ ప్రపత్తివ్యాజ మాత్రత్వాదయః - తత్పదయోః విద్యోపయుక్త గుణానాం వివక్షా ప్రకారమాహ - ఏష నారాయణ ఇతి. సర్వరక్షణార్థమేవావతీర్ణత్వాత్తద్వాచకపదే సర్వరక్షకత్వం. తిరుమంత్రత్తిలితి - మూలమంత్రద్వయవివరణరూపత్వాచ్చరమశ్లోకస్యతత్రత్యార్థా ఇహ వివక్షితా ఇతి భావః -

సా. సం— ప్రపత్తిశ్చ నభక్తిం ప్రపత్త్యంతరం వేత్యర్థః. ఇతుక్కిఱతి. నిరపేక్షోపాయభూతాయాః ప్రపత్తేరిత్యర్థః. తత్ర ప్రథమం మామితిపదే వివక్షితాకారాన్ దర్శయతి. ఏషఇత్యాదినా- మామిత్యత్ర వాత్సల్యాది

మూ—ఇజ్గే ‘‘నికరిల్ పుకళా ’య్’’ ఇత్యాదికళిల్ చొల్లుకిఱ వాత్సల్య, స్వామిత్వ, సౌశీల్య, సౌలభ్యరూపమానఇగ్గుణచతుష్టయముమ్, అడియిలే అస్థానస్నేహాదికళాలే కలజ్గిన అర్జుననై అనాదరియామైయాలుమ్, ‘‘మత్తః పరతరం నాన్యత్’’ ఎన్ఱు తానే యరుళిచ్చెయ్ కైయాలుమ్, ‘‘హే కృష్ణ హే యాదవ- రథం స్థాపయ మేచ్యుత,, ఎన్ఱు న్పడి నిన్ఱు సారథ్యాదికళైప్పణిత్తుక్కైయాలుమ్ కాణవేణుమెన్ఱు స్వైశ్వర్యరూపత్తై క్కాట్టి మీణ్డుమ్ పళైయసౌమ్య విగ్రహత్తై క్కాట్టవేణుమెన్ఱపోతే సారథిరూపవాయ్ తోన్ఱినిఱ్కైయాలుమ్ వ్యంజితమాయ్ త్తు- ఉక్తమాన శరణ్యగుణఙ్గళిల్ ఆశ్రితసంరక్షణత్తుక్కు ప్రధానతమఙ్గళ్

పా.దీ—కృష్ణనుడైయ వ్యాపారవిశేషఙ్గళాలే పూర్వమేవవ్యంజితమాయ్ త్తెన్కిరార్- ఇజ్గే నికరిలెన్ఱుతుడఙ్గి-నికరిల్ పుకళా ’యెన్ఱు వాత్సల్యమ్ శొల్లిత్తు- ఉలకమూన్ఱుడైయా నెన్ఱు స్వామిత్వమ్- ఎన్నైయాళ్వానే యెన్ఱు సౌశీల్యమ్- తిరువేఙ్గడత్తానే యెన్ఱు సౌలభ్యమ్. అడియిలే అస్థానే త్యాదియాల్ వాత్సల్యమ్ వ్యంజితమ్. మత్తః పరతరమిత్యాది వచనఙ్గళాలే స్వామిత్వమ్. హే కృష్ణే త్యాదియాల్ సౌశీల్యమ్. ‘‘ఆశ్వాసయామాస చ భీతమేనం భూత్వా పునస్సౌమ్య వపుర్మహాత్మా’’ ఎన్కిఱపడియే నిఱ్కైయాలుమ్ సౌలభ్యమ్ వ్యంజితమెన్కై -శరణ్యగుణఙ్గళిలాశ్రితరక్షణత్తుక్కు ప్రధానతమగుణఙ్గళై క్కాట్టుకిరార్ -ఉక్తమానవిత్యాదియాల్-

సా.స్వా—త్తిలే కాట్టప్పడుకిఱమాత్రమన్ఱిక్కే ప్రకరణ పర్యాలోచనయా అత్యంతాపేక్షిత గుణజాతమ్ వ్యంజితముమామెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇఙ్గై ఇతి - యద్వా, నికరిల్ పుకళా ’యెన్కిఱ పాట్టిలే వాత్సల్యాదిగుణచతుష్టయత్తై ఆశ్రయణోపయుక్తమెన్ఱు ఆళ్వారరుళిచ్చెయ్ కైయాలే అగ్గుణచతుష్టయముమ్ నారాయణ పదత్తిల్ పోలే మామెన్కిఱ విడత్తిల్ సామాన్యేన ప్రకాశిక్కిఱవళవన్ఱిక్కే విశిష్య తోన్ఱవేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇఙ్గైఇతి. ఇప్పడి ఆశ్రయణత్తుక్కుమ్, రక్షణత్తుక్కుమ్, ఉపయుక్తానేకగుణముణ్డాకిల్ ‘‘సర్వజ్ఞో పిహి విశ్వేశః’’ ఎన్కిఱ ప్రమాణత్తిలుమ్ ‘‘త్వజ్జ్ఞానశక్తి కరుణాసు’’ ఎన్కిఱ వభియుక్త శ్లోకత్తిలుమ్, గుణత్రయమే రక్షణోపయుక్తమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ?

సా.ప్ర—స్వామిత్వస్యతద్విశిష్ట విషయత్వం ముక్తమితి దర్శయన్ తేష్వపి జ్ఞానశక్తి కరుణాః ప్రధానా ఇతి సప్రమాణమాహ- ఇఙ్గేఇత్యాదినా - నికరిల్ పుకళా ’యెన్ఱి వాత్సల్యముక్తం-ఉలకమ్మూన్ఱుడై య ఇతి స్వామిత్వముక్తం - ఎన్నైయాళ్వానే ఇతి సౌశీల్యముక్తం - తిరువేఙ్గడత్తానే ఇతి సౌలభ్యముక్తం . అస్థానే త్యాది - యథా అతిముగ్ధ వత్సే అత్యాదర కరణేనాతి వాత్సల్యం జ్ఞాయతే - ఏవమర్జునా పేక్షితానాం కృష్ణేనాత్యాదరేణానుష్ఠానస్య ప్రమితత్వా ద్వాత్సల్యాదయః ప్రాకరణికా మామిత్యత్ర

సా.వి—నికరిల్ పుకళా ఇతి వాత్సల్యం వ్యంజితం - ఉలకు మూన్ఱుడైయా యితి స్వామిత్వం వ్యంజితం. ఎన్నై యాళ్వానే ఇతి సౌశీల్యముక్తం - తిరువేఙ్గడత్తానే ఇతి సౌలభ్యముక్తం - తథా అస్థానే త్యాదినా వాత్సల్యం-మత్తః పరతరమితి స్వామిత్వం- హే కృష్ణేతి-ఆశ్వాసయామాస చ భీతమేనమితి చ సౌశీల్యం. పునస్సౌమ్యవపురితి సౌలభ్యం చోక్తం. ఏతేషాం రక్షణోపయుక్తత్వేపి అత్యంత ప్రధానతమగుణానాహ-ఉక్తమానశరణ్యేతి-

సా.సం—చతుష్టయమపి క్రమేణ తద్వ్యంజకాద్వ్యాపారచతుష్టయాద్వ్యంజితమిత్యాహ - ఇఙ్గేఇతి - నికరిల్ పుకళా యితి వాత్సల్యమ్. ఉలకమూన్ఱుడైయా యి స్వామిత్వమ్ - ఎన్నైయాళ్వానే ఇతి సౌశీల్యం.

మూ—"సర్వజ్ఞోపిహి విశ్వేశస్సదా కారుణికోపిసన్" ఎన్ఱు భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలుమ్, "త్వజ్ఞానశక్తికరుణాసు సతీషు", ఎన్ఱు అభియుక్తవాక్యత్తిలుమ్ సంగ్రహిక్కప్పట్ట-ఇవై మూన్ఱిలుమ్ జ్ఞానశక్తికళ్ నిగ్రహానుగ్రహ సాధారణఙ్గళ్-స్వామిత్వమ్ లీలోపకరణమాక్కుకైక్కుమ్, భోగోపకరణమాక్కుకైక్కుమ్, పొతువాకైయాలే జ్ఞానశక్తికళై రక్షణైకాంతఙ్గళాక నియమిక్కమాట్టాతు-కారుణ్యముమ్ ఇతిన్ కవడుకళాన సౌశీల్య వాత్సల్యాదికళుమ్ అనుగ్రహత్తుక్కు ఏకాన్తఙ్గళ్-ఇప్పడి ఇక్కారుణ్యత్తినుడైయ వాశియై కణ్డు పూర్వర్ కళ్

సా-దీ—సర్వజ్ఞః ఎన్ఱు సార్వజ్ఞ్యముమ్, విశ్వేశః ఎన్ఱు సర్వశక్తిత్వముమ్, కారుణికః ఎన్ఱు కరుణైయుమ్ శొల్లప్పట్టన-ఇమ్మూన్ఱిలుమ్ వైత్తుక్కొణ్డు కరుణై ఒన్ఱే అనుగ్రహైకాంతమెన్కిఱార్-ఇవై మూన్ఱిలుమిత్యాదియాల్. లీలోపకరణమాక్కుకైయావతు? నిగ్రహిక్కై. భోగోపకరణమాక్కుకై? అనుగ్రహిక్కైయెన్నై-కవడుకళాన, శాఖాస్థానీయఙ్గళాన వెన్నై-తద్భేదఙ్గళాన వెన్నపడి. కారుణ్యమే రక్షణైకాంతమెన్ఱుమిడత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టనినైత్తుక్కొణ్డు కారుణ్యైకాంతియాక వేణుమెన్కిఱార్. ఇప్పడి ఇక్కారుణ్యేత్యాదియాల్. వాశి, వైలక్షణ్యమ్.

సా-స్వా—ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-సర్వజ్ఞోపిహీతి. ప్రధానతమ గుణాభిప్రాయమ్ ప్రమాణసంప్రదాయమెన్ఱుకరుత్తు-ఇవై మూన్ఱు మాశ్రితరక్షణత్తుక్కు ప్రధానతమ మెన్ఱు శొల్లలాకాతో? జ్ఞానశక్తికళ్ నిగ్రహ కారణఙ్గళన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇవైఇతి. జ్ఞానశక్తికళనుగ్రహత్తుక్కు మత్యంతాపేక్షితఙ్గళాకైయాల్ విరోధమిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు. జ్ఞానశక్తికళ్ నిగ్రహానుగ్రహ సాధారణఙ్గళేన్ఱు కూడుమో? స్వామిత్వ సహకృత జ్ఞానశక్తికళనుగ్రహైకాంతఙ్గళన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. స్వామిత్వముమితి-లీలేతి-శేషభూత చేతనకృతాతిశయభాక్త్వేతనత్వమ్ స్వామిత్వమాకైయాలే పొతువెన్ఱు కరుత్తు-జ్ఞానశక్తికళ్ నిగ్రహానుగ్రహ సాధారణఙ్గళేన్నాల్ కారుణ్యముమన్ఱుమ అనుగ్రహ సాధారణమెన్ఱు ఫలిక్కైయాలతు ఉపపన్నమో? సౌశీల్యవాత్సల్యాదికళుమ్ అనుగ్రహ సాధారణఙ్గళన్ఱో? ఆకైయాలే రక్షణోపయుక్త ప్రధానతమమ్ కారుణ్యమెన్ఱు నిష్కర్షిక్క కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. కారుణ్యముమితి-కవడుకళ్, భేదఙ్గళ్. సౌశీల్యాదికళ్ కారుణ్యాంతర్గతఙ్గళాకైయాలే విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు-ఇప్పడి జ్ఞానశక్తి కారుణ్యమ్ మూన్ఱుమ్ రక్షణత్తుక్కు ప్రధానతమమాకిల్ ఆழ்వార్ కళ్ పూర్వాచార్యర్క్క ళెల్లారుమ్ రక్షణాంతరంగమాన సంబంధత్తైయుమ్, సార్వజ్ఞ్యాది గుణఙ్గళైయుమ్ విట్టు కృపామాత్రత్తై తద్రక్షణాకస్ప్రవృత్తి కారుణ్యైకాంతికళాక విశ్వసిక్కిఱ నిదానమ్ ఎన్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇప్పడిమితి. వాశియై ఇతి-రక్షణైకాంతికత్వత్తై ఎన్నపడి-ఆకైయాలతు వే నిదానమెన్ఱు

సా ప్ర—వినక్షీతుంయోగ్యా ఇత్యర్థః-జ్ఞానశక్తి కరుణాస్వపికారుణ్యమేవానుగ్రహైకాంతమితి సోపపత్తికం ప్రదర్శయన్ అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమప్యాహ-ఇవై మూన్ఱిలుమిత్యాదినా-

సా-వి—త్రయాణామ్ ఉపయోగమాహ-ఇవై మూన్ఱిలుమితి-ననుస్వామిత్వస్య సత్త్వే జ్ఞానశక్త్యో రక్షణోపయుక్తైవ భవేతాం. నతునిగ్రహోపయుక్తిరపీత్యత ఆహ-స్వామిత్వమితి-వాత్సల్యాది, సముఖ్యం సభవతి-ఇతిన్ కవడుకళాన, అస్య కారుణ్యస్య శాఖాభేదాః-పర్వభేదా ఇత్యర్థః. కారుణ్యత్తినుడైయ వాశియై కణ్డు,

సా-సం—తిరువేఙ్కటత్తానైత్తిన్నాలవ్యంచావ్యత ఇతిభావః-విశ్వేశ ఇత్యనేన సర్వశక్తిత్వ వివక్షితం-లీలోపకరణత్వే నిగ్రహఫలం-భోగోపకరణత్వే వానుగ్రహఫలమితి భావేనాహ స్వామిత్వముమితి...కవడుకళ్, అవాంతరభేదాః-

మూ— “సోహం తే దేవ దేవేశ నార్చనాదౌ స్తుతౌ న చ | సామర్థ్యవాన్ కృపామాత్ర మనోవృత్తిః ప్రసీదమే” ఎన్నుమ్ “నిన్నరుళ్ పురిన్దిరున్దేన్” ఎన్నుమ్ “తుణివేనినినిన్నరుళల్లతెనక్కు” ఎన్నుమ్ “ఉనతరుళ్ పార్పనడియేన్” ఎన్నుమ్ “తిరుమామకళ్ పెత్తుమెన్నెఞ్జమ్ కోయిల్ కొణ్డ పేరరుళాళన్” ఎన్నుమ్ “నిన్తిరువరుళాలన్ఱిక్కాప్పరితు” ఎన్నుమ్

సా.దీ.—కృపామాత్రం మనసో వృత్తిర్యస్య సః- పురిన్దిరున్దేన్, తుణిన్దిరున్దేన్ నెన్నైక్కు- తిరుమామకళై పెత్తుమ్, ప్రధానమహిషియాన పిరాట్టియై పెత్తుమ్- అత్యంతనీచ నాన వెన్నుడైయ నెఞ్జత్తై కోయిలాకక్కొణ్డ నిరవధికకృపైయాళన్- అరుళాలన్ఱి. (ఈజ్గి వళ తన్ నిరై, భూతియానతు-) దేవరీరీడైయ

సా.స్వా—కరుత్తు - నిన్నరుళ్, దేవరీర్ కృపైయే తఞ్జమెన్ఱు. పురిన్దు, విశ్వసిత్తు ఇరున్దేన్ ఎన్నపడి - తుణివేనితి - ఇని, ఇతః పరం. నిన్నరుళల్లతు, భవత్కృపైయై విట్టు ఎనక్కు తుణి వొన్, విశ్వాసత్తాలే ఎన్న ప్రయోజన మెన్నపడి. ఉనతరుళ్ ఇతి- ఉనక్కృపైయే తఞ్జమెన్ఱడియేన్ పార్పన్. తిరుమామకళితి. తిరుమామకళై పెత్తుమ్, పెరియపిరాట్టియారై అడైన్దిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్, సర్వోత్కృష్టనాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్, స్వవిహార స్థానమ్. ఎన్నెఞ్జమ్, మచ్చిత్తమ్ - కోయిల్ కొణ్డ. స్థానమాకక్కొణ్డ - పేరరుళాళన్, మహాకృపావాన్ - మచ్చిత్త విహరణోచిత మహాకృపావానెన్నపడి. నిన్తిరువరుళాలితి- నిన్తిరువరుళాలన్ఱి, త్వత్కృపయా వినా. కాప్పరితు, రక్షైదుర్ఘటై - ఆకైయాలెన్నపడి -

సా.ప్రీ— కృపామాత్రాధీనా మనసో వృత్తిః ప్రవృత్తిర్యస్య సః కృపామాత్ర మనోవృత్తిః- నిన్నరుళ్ పురిన్దిరున్దేన్, త్వత్కృపామేవా పేక్షమాణోవస్థితః. తుణివేనినినిన్నరుళల్లతెనక్కు, త్వత్కృపామంతరేణ కించిదపి మమోత్తారకం నాధ్యవస్యామి - ఉనతరుళ్ పార్పనడియేన్, మమోత్తారకత్వేన త్వత్కృపామేవాధ్యవస్యామి - తిరుమామకళిత్యాది. సర్వోత్కృష్టాం శ్రియం లబ్ధ్వాప్యతినీచ మద్ధృదయం నిత్యవాసస్థలత్వేన స్వీకృతవతో నిరవధిక కృపావతః - నిన్తిరువరుళాలిత్యాది త్వత్కృపావ్యతిరిక్తేన మద్రక్షణమసాధ్యం-

సా.వి— రక్షైకాంత్యవిశేషం దృష్ట్వా. కృపామాత్ర మనోవృత్తిః ప్రసీదమే, కేవల కృపయా రక్షణీయోస్మీతి భావః - నిన్నరుళ్ పురిన్దిరున్దేన్ - త్వత్కృపామేవ ప్రాప్యస్థితోస్మి. తుణివేనినినిన్నరుళల్లతెనక్కు. ఎనక్కు, మమ - నిన్నరుళల్లతు, త్వత్కృపాంవినా- తుణి, ఉత్తారకం - ఇని, ఇతః పరం - ఎన్, కిం. నకిమపీత్యర్థః. ఉనతరుళ్ పార్పనడియనే - అడియనే, దాసభూతోహం - ఉనతరుళ్, త్వత్కృపాం - పార్పన్, ప్రతీక్షమాణః. తిరుమామకళై పెత్తు మెన్నెఞ్జ కోయిల్ కొణ్డ పేరరుళాళర్ - తిరుమామకళై, సర్వోత్కృష్టాం శ్రియం. పెత్తుమ్, లబ్ధ్వాపి - సర్వేశ్వరో భూత్వాపి - ఎన్నెఞ్జమ్, అతినీచ మద్ధృదయం. కోయిల్ కొణ్డ, నిత్యవాస స్థలత్వేన స్వీకుర్వంతః. పేరరుళాళర్, నిరవధిక కృపావంతః - నిన్తిరువరుళాలన్ఱి కాప్పరితు, త్వత్కృపాంవినారక్షణందుర్లభం-

సా.సం—పురిన్దు, విశ్వస్య- ఎనక్కు-నిన్నరుళల్లతుతుణి యెన్, అస్మాకం త్వత్కృపాం వినా విశ్వాస మాత్రేణ కిం ప్రయోజన మిత్యర్థః- ఉనతరుళ్ ఇతి- త్వద్దాసోహం త్వత్కృపామేవ పశ్యామి. తిరుమామకళై ఇతి, లబ్ధనిరవధిక శ్రీకోపి మచ్చిత్తమేవ స్వవిహారణానుగుణ స్థానతయా స్వీకరణానుగుణ- పేరరుళాళన్, మహాకృపావాన్ః సన్నితి, త్వద్వల్లభాయా లక్ష్మ్యాః కృపాంవినా. కాప్పరితాల్, రక్షణదుర్ఘటత్వాత్- అతఏవోభయ

తా—— "నిన్తిరు వరుళు మ్పజ్గయ త్తాళ్ తిరువరుళుమ్" ఎన్నుమ్, "ఆవా వెన్దరుళ్ శెయ్తు"ఎన్నుమ్"కృపయా కేవల మాత్మసాత్కురు"ఎన్నుమ్,కరీశ తేషామపితావకీదయాతథాత్వేకృత్త్రైవతు మేబలంమతమ్ " ఎన్నుమ్,ఇప్రకారఙ్గళిలే ఇక్కృపాగుణత్తై త్తిఙ్జమాక అనుసంధిత్తు సంబంధత్త్రైయుమ్ గుణాంతరఙ్గళైయుమ్ కారుణ్యత్తుక్కు చ్చొల్లిత్తు చ్చేయ్వారాక్కి త్తాఙ్గళ్ కారుణ్యైకాంతికళాయ్ పోన్దార్ కళ్-పిరాట్టియుమ్ గుణాన్తరఙ్గళైయుక్కు "వధార్హానపి కాకుస్థ కృపయా పర్యపాలయత్" ఎన్దరుళిచ్చేయ్తాళ్-గద్యత్తిలుమ్ "మదీయ వైవదయా,,ఎన్కై యాలే ఇక్కృపైయిన్ ప్రాధాన్యమ్ వివక్షితమ్-ఇప్పడి ఆశ్రితరక్షణత్తుక్కు ప్రధానమాయుమ్.

సా-దీ—— స్వరూప ప్రయుక్తమాన తిరు వరుళాల్లని. శొల్లిత్తు చ్చేయ్వార్, అనుచరర్- సేవకరెన్నపడి. ఇనిమామెన్కిర పదత్తిన్ వ్యాఖ్యానత్తై నిగమిక్కిరార్- ఇప్పడి ఆశ్రితేత్యాది- ప్రధానమాయుళ్ళతుకరుణై.

సా.స్వా—— నిన్తిరువితి- నిన్తిరువరుళుమ్, భగవత్కృపైయుమ్ - పఙ్గయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్, పంకజవాసినియాన పెరియ పిరాట్టియార్ కృపైయుమ్ - కొణ్డు ఇత్యుత్తరత్రాన్వయమ్ - ఆవావితి. నిత్యకైంకర్య యోగ్యో భూయాదితి కృపైపణ్ణి ఎన్నపడి. కృపయాకేవలం, కృపయైవ - ఆత్మసాత్కురు, లబ్ధాత్మకంకురు ఎన్నపడి - కరీశేతి - తేషామపి పూర్వార్ధోక్తానాం కర్మయోగాది నిష్ఠానామపి. తథాత్వకృత్ - పూర్వశ్లోకోక్త దాసకృత్య కృత్ - యద్వా, త్వయి భక్తితః, తద్విషయ భక్తినిమిత్తం యే భజంతి తేషామపి భక్తిమత్త్వకృత్త్వ దయేత్యర్థః- శేషం స్పష్టం. సంబంధత్త్రైయుమ్, స్వస్వామిభావ సంబంధత్త్రైయుమ్ - గుణేతి - జ్ఞానశక్త్యాది గుణఙ్గళైయుమెన్నపడి - శొల్లిత్తు చ్చేయ్వారాక్కి, కారుణ్యపరతంత్రఙ్గళాక పణ్ణి ఎన్నపడి. పూర్వర్కళ్ తాఙ్ కృపైయై తఙ్ఙనిష్టరిక్కైక్కు ప్రమాణమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిరార్ - పిరాట్టియుమితి - భగవద్వాక్యముమ్ ప్రమాణమెన్నరుళిచ్చేయ్కిరార్. గద్యత్తిలుమితి. గద్యత్తిల్ మదీయమైవ ఎన్కిరతు భగవద్వాక్యమెన్నుకైయుక్తు- ప్రాధాన్యమితి- జ్ఞానశక్తికరుణైకళ్ మూన్నిలుమెన్నపడి. అనాలుమ్ మామహం ఎన్కిర పదమ్ అహమర్థవాచియాకైయాలేఏతావద్గుణఙ్గళైచ్చొల్లవత్తో? ఎన్కిరశంకైయై పరిహరిక్కైక్కాగ ఉపసంహరిక్కిరార్. ఇప్పడిఇతి-ప్రధానమాయుమితి

పా.ప్ర—— నిన్తిరు వరుళు మిత్యాది, త్వత్కృపాం లక్ష్మీకృపాంచ. ఆవావెన్దరుళ్ శెయ్తు, హంత హంతేతి కృపాం కృత్వేతి చేత్యర్థః. తేషామపీతి, కర్మజ్ఞాన భక్తినిష్ఠానా మపీత్యర్థః. ఏవంమామితిపదస్య

సా.వి——నిన్తిరు వరుళుమ్ పఙ్గయ త్తాళ్ తిరువరుళు మితి వ్యాఖ్యాతం - ఆవా వెన్దరుళ్ శెయ్తు, హంతహంతేతికృపాం కృత్వాచేత్యర్థః - కరీశేతి. తేషామపి,కర్మజ్ఞానభక్తియోగ నిష్ఠానామపి. తావకీదయాస్తి. తథాత్వకృత్త్వైవ,కర్మజ్ఞానాద్యకృత్త్వైవ. మమతుబలం మతం కృపాసహాయభూతానాస్తీతి భావః- శొల్లిత్తు చ్చేయ్వారాక్కి , యథోక్తకారిణః కృత్వా. వశ్యానకృత్వేతి యావత్. పోన్దార్కళ్, ప్రవృత్తాః- తథాచోక్త మాచార్యపాదైః- " అనుచర శక్త్యాది గుణా మగ్రేసర బోధ విరచితాలోకామ్ ।

సా.సం—— కృపాయా అప్యావశ్యకతామాహ - నిన్తిరువరుళుమితి,త్వత్కృపయా కమలాలయా కృపయా చ-ఆవావితి-నిత్యకైంకర్యయోగ్యోభూయాదితికృపాంకృత్వా ఆత్మసాత్కురు,లబ్ధాత్మకంమాంకుర్విత్యర్థః సమ్బన్ధత్త్రైయుమ్, స్వస్వామి భావసమ్బన్ధమ్- గుణాంతరశబ్దస్సౌశీల్యాదిపరః. శొల్లిత్తు చ్చేయ్వారాక్కి. కారుణ్య నియామ్యా న్కృత్వా- ప్రధానమాయుమితి కరుణోచ్యతే.

మూ—పరికరమాయుమ్ ఉళ్ళ సర్వాకారఙ్గళాలుమ్ విశిష్టనాన తన్నై అభిముఖస్థితియిలే, మాం, ఎన్ఱు నిర్దేశిత్తరుళినాన్. మాం, ఎన్కిఱపదత్తిలే ఏకవచనత్తాలే ఏకత్వమ్ తోన్ఱానిఱ్కచ్చెయ్దేయుమ్ ఏకశబ్దమ్ “ఎనక్కాత్తన్నై త్తన్తకర్పకన్,, ఎన్కిఱపడియే ప్రాప్యనాన అవన్దానే ప్రాపకనానపడియాలే ఉపాయఫలైక్యత్తై చ్చొల్లిక్కొణ్డు మ్ యోజిప్పర్కళ్- ఇతుక్కు “మామేకమేవశరణమ్” ఎన్కిఱ సమానప్రకరణ వాక్యముమ్ అనుగుణమ్ -

---

సా.దీ— పరికరఙ్గళ్, జ్ఞానశక్తి స్వామిత్వాదికళ్ - ఇనిఏకశబ్ద వ్యాఖ్యానత్తై యుపక్రమిక్కిఱార్. మామెన్కిఱవిత్యాదియాల్- ఎనక్కాగత్తన్నైత్తన్తకర్పక మెన్ఱవిడత్తిల్ తన్నై యెన్ఱు ప్రాప్యత్వముమ్, తానేతన్దవెన్ఱు ప్రాపకత్వముమ్ తోన్ఱుకిఱతెన్ఱుమ్ యోజిప్పారుళ్ళర్ ఉమ్మైయాల్ వక్ష్యమాణ పక్షాంతరఙ్గళ్ సముచ్చయిక్కప్పడుమ్. ఇన్తయోజనైక్కు ప్రమాణాంతరానుగుణ్యముణ్డెన్కిఱార్. ఇతుక్కెన్ఱు- ఏకమేవశరణమెన్నిడత్తిల్

సా.స్వా— కారుణ్యముమ్, పరికర మాయుమితి జ్ఞానశక్త్యాది కళుమ్ శొల్లిత్తు - అభిముఖ స్థితియిలే. ఇతి. త్వంశరణం గచ్ఛ ఎన్ఱు శొల్లలా యిరున్దాలుమ్ అభిముఖ స్థితియిలే స్వవిషయత్తిల్ అస్మచ్ఛబ్దమే అత్యన్తస్వరస మెన్ఱు కరుత్తు. ఇని ఏకమెన్ఱు శొల్వేణుమో ? మాంశరణం వ్రజ ఎన్కిఱతే యమైయాతో ? ఏకత్వమ్ శొల్లుక్కైక్కాగ ఏకమెన్ఱు శొల్లవేణు మెన్నిల్ మా మెన్కిఱ వేకవచన త్తాలే తానే ఏకత్వమ్ సిద్ధియాతో ? ఎన్న ఏకశబ్దార్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఏకతి. తన్నై ఇతి. తాన్, స్వాత్మానై - తన్త కల్పకవృక్ష మెన్నపడి. ఏకశబ్దమ్ అవధారణాద్యనేకార్థక మాకైయాలే ఔచిత్య మాత్రత్తాలే ఇఙ్గేకశబ్దత్తుక్కు ఉపాయ ఫలైక్యార్థకత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతుక్కితి. సమాన ప్రకరణ వాక్యాంతరానుగుణ్యాత్తాలే ఉపాయఫలైక్యార్థకత్వమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు. మామేక మేవ శరణమెన్కిఱ

సా.ప్ర—జ్ఞానశక్తికరుణావాత్సల్యస్వామిత్వాద్యనేకగుణవిశిష్టాభిముఖరిత్తుకపరత్వముక్త్వా ఏకశబ్దస్యార్థస్యైక్యపరత్వశంకాం సోపపత్తికం నిరస్య ఫలోపాయైక్యపరత్వమాహ- మామెన్కిఱపదత్తిలిత్యాదినా- తన్నై యిత్యాది- కల్పకవృక్షస్య సర్వాభీష్టప్రదత్వేపి స్వాత్మదాతృత్వం నాస్తి. భగవతస్తు తదప్యస్తీతి స్వాత్మదాతా కల్పక ఇత్యర్థః. సర్వధర్మానితి వక్త్రుపపత్తివిధాయకే “మామేకమేవశరణమాత్మానం సర్వదేహినామ్ । యాహి సర్వాత్మ భావేన యాస్యసి హ్యకుతోభయః” మితి శ్లోకస్థితేనైక శబ్దేనైకార్థ్యాత్ఫలోపాయైక్యపరత్వం దర్శయన్ మామేకమేవేత్యత్రాపి తత్పరత్వ మౌచిత్యాత్సమర్థయతే. ఇతుక్కు మామిత్యాదినా.

సా-వి—స్వాధీన వృష గిరీశాం స్వయం ప్రభూతాం ప్రమాణయామి దయా” మితి. ఏవం మామితి పదం వ్యాఖ్యాయ మామిత్యేకవచనేనైవ ధర్మ్యైక్యస్య ప్రతిపన్నత్వాదిహైకశబ్దస్య ఫలోపాయయోరేకత్వ బోధన పరత్వ మిత్యభిప్రాయేణైక శబ్దం వ్యాచష్టే. మామెన్కిఱపదత్తాలే ఇతి. ఎనక్కాగ తన్నైత్తన్తకర్పకమ్, “య ఆత్మదా బలదా” ఇత్యుక్త ప్రకారేణ మమ స్వాత్మానం దదత్కల్ప వృక్షః- కల్పవృక్షస్తు స్వాత్మప్రదో నభవతీతి తదపేక్షయా వ్యతిరేకః. ఉపాయ ఫలైక్యమితి. ఏకం మాం, ఫలాభిన్నం మాంశరణం వ్రజేత్యర్థః - అత్రపక్షే వచనాంతర సంవాదమాహ - మామేకమితి - “మామేక మేవ శరణమాత్మానం

సా-సం—పరికర మాయుమితి సంబంధ సౌశీల్యాదయో వివక్షితాః- తన్నైఇతి ప్రాప్యత్వం. తన్త ఇతిప్రాపకత్వముక్తం. ఇతుక్కు, అన్వయయోజనాయాః. ఏకమేవశరణ మిత్యత్ర ఏకశబ్దస్య ప్రాప్య ప్రాపకైక్య

తతా.— ఏవకార ముణ్డాయిరుక్క—ఏకశబ్దమ్ ఎదన్నాలిత్తుక్కు—అవధారణముఖ్యాయ వేరేపొరుళ్ కొళ్ళ్వానేన్ ఎన్ని తతురే- ఇజ్జనన్నిక్కే— “ముఖ్యాన్య కేవలేష్వేకమ్” ఎన్కిఱపడియేబహ్వర్థమాన ఏకశబ్దమిజ్జ్గు కేవలపర్యాయమాయ్, “మామేవయే ప్రపద్యంతే - తమేవశరణంగచ్ఛ” ఇత్యాదికళిల్ పడియే అవధారణార్థమాయ్ కణ్ణాగుమ పొమ్బ్ల్యాత్తాలే స్వస్వాతంత్ర్యాదికళై నివర్తిప్పిక్కిఱ తెన్నుమ్ శొల్లువర్కళ్ - ఎజ్జనే యెన్నిల్?

సా.ది.— ఏకశబ్దత్తుక్కు ప్రాప్యప్రాపకైక్య పరిత్వము మావశ్యక మెన్నుకాట్టుకిరార్ - ఏవకారముణ్డాయిరుక్క విత్యాదియాల్- ఇత్తాల్ ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వం శొల్లిన్ఱు అన్ఱియేఏకశబ్దమవధారణార్థమాయ్ స్వస్వాతంత్ర్యాది నివర్తకమామెన్కిఱార్ - ఇజ్జనన్నిక్కేఎన్నుతుడక్కి స్వస్వాతంత్ర్యమ్ప్రసక్తమానపడియై

సా స్వా— విడత్తిలేతాల్ఏకశబ్దత్తుక్కు అవధారణార్థంవినా ఉపాయఫలైక్యార్థ కత్వత్తిల్ నిదానమెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఏవకార మితి. సమాన ప్రకరణ వాక్యానుగుణ్యత్తాలే ఇప్పడి అర్థమ్ కూడుమో ? సమాన ప్రకరణ వాక్యత్తిల్ ఏవకార మిరుక్కైయాల్ అవధారణాతిరిక్తోపాయ ఫలైక్యార్థకత్వమ్ శొన్నాలుమిజ్జ్గు తదర్థకత్వమ్ నియమిక్క కూడుమో ? అర్థాంతరత్తుక్కుమ్ “తమేవశరణం గచ్ఛ. మామేవ యే ప్రపద్యంతే,, ఇత్యాది వాక్యాంతరగానుగుణ్యముమ్ తుల్యమన్రో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్జనన్నిక్కేఇతి. స్వస్వాతంత్ర్య ప్రసక్తి యిల్లాతే యిరుక్క స్వస్వాతంత్ర్య నిషేధపరత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్నుశంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఎజ్జనే యెన్నిలిత్యాదినా. ఇప్పడికర్తృత్వోపాయత్వమ్

సా.ప్ర— వే రొ పొ రు ళ్ కొ ళ్ళ్వా నై, వ్యవచ్ఛేదా తిరిక్తఫలోపాయైక్య రూపార్థస్వీకార ఇత్యర్థః. అత్రప్రచుర ప్రసిద్ధి కస్య ధర్మైక్య రూపార్థస్య మామిత్యేక వచనేన సిద్ధత్వేన తద్వ దేవప్రచురప్రసిద్ధకస్య వ్యవచ్ఛేద రూపార్థస్యమామేక మేవేత్యత్రేవఏవకార సహపాఠాదేకాదక స్యాథావా ద్వ్యవచ్ఛేద పరత్వ స్యాప్యనేకవచనానుగుణ్యం దర్శయన్ తద్వ్యవచ్ఛేద్యం చాహ. ఇజ్జనన్నిక్కే ఇత్యాదినా- స్వస్వాతంత్ర్యేతి. ఉపాయానుష్ఠానే స్వస్యప్రధానోపాయత్వాదిత్యర్థః- ఉపాయానుష్ఠానోప యుక్తజ్ఞానోప దేష్టృత్వ ప్రధానోపాయత్వాదిరాదిశబ్దార్థః. నను పాయత్వస్య ప్రసాదనానుష్ఠాతర్యప్రసక్త్యాతద్వ్యవచ్ఛేదకల్పనమయుక్త మిత్యత్ర తస్యాపి వేప్రసక్తిం దర్శయతి - ఎజ్జనేయెన్నిలిత్యాదినా-

సా.వి— సర్వదేహినామ్ । యాహి స్వాతంత్ర్యధీ ర్వేనయాస్యసీ హ్యాకరోఽధయా,, మితి శ్లోకే ఏవకారస్యఇతరవ్యవచ్ఛేద పరత్వాదేకశబ్దస్య ఫలోపాయైక్య పరత్వ మవశ్యం వాచ్యమితి తత్సహపాఠాత్ చ త్రాపి తథైవేత్యభిప్రాయేణాహ - ఏవకార ముణ్డాయిరుక్కేతి- కిడక్కాల్, ఏకశబ్దస్యాధిక తయా విద్యమానత్వాత్- ఇనుక్కు, ఏకశబ్దస్య- నను మామేక మేవేత్యత్రేతర వ్యవచ్ఛేద ద్యోతకస్య ఏవకారస్యావిద్యమానత్వాదేకశబ్దస్య ఫలోపాయైక్య పరత్వం యుక్తం - ఇహఏవకారాదావాతదర్థం ఫలోపాయైక్య పరత్వ మిత్యత్ర తథాపితర వ్యవచ్ఛేద పరత్వేనాపి యోజయంతీత్యాహ - ఇజ్జనన్నిక్కేఇతి - మామేకమేవ, నతు స్వామపీత్యర్థః - తదేవోప పాదయతి, ఎజ్జనే యెన్నిలిరి.

సా.సం— పరత్వమావశ్యకమితి దర్శయతి- ఏవకారమితి. అవధారణముఖ్యాయ, అవధారణార్థత్వం వినా- యద్వా వ్యాఖ్యేయ ఏకశబ్దః అవధారణార్థకస్సన్ స్వస్వాతంత్ర్య నివర్తక ఇత్యాహ - ఇజ్జనన్నిక్కేఇత్యాదినా- నివృత్తేః ప్రసక్తిసాపేక్షత్వా త్తాం దర్శయతి - ఎజ్జనే యెన్నిలితి - నివర్తన ప్రకార

మూ—స్వరక్షైకుఱ్ఱ ఉపయుక్తజ్ఞానశక్తికరణఙ్గళై శాస్త్రనియుక్తనానవన్ అనుష్ఠిక్కైయాలే రక్షైయిలే ఇవనుక్కుమ్ కర్తృత్వమ్ తోన్ఱి సిద్ధోపాయభూతనాన శరణ్యనోడొక్క ఇవనైయుమ్ ఉపాయమాక ఎణ్ణప్పుక్కపడి ప్రసక్తమాన ఉపాయద్విత్వత్తై క్కఴిక్కిఱతు ఏకశబ్దమ్. అతుకళిన్నపడి యెన్నెన్నిల్, "కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వాత్" ఎన్కిఱపడియే జీవనుక్కు కర్తృత్వమ్ ప్రామాణికమే యాకిలుమ్ ఇతు పరాధీనముమాయ్, అల్పవిషయముమాయ్, ప్రతిహతియోగ్యముమాయిరుక్కుమ్. ఆకైయాల్ ఇవన్ ఉపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణిత్తుమ్ "వరద తవ ఖలు ప్రసాదాదృతే శరణమితి వచోపి మే నోదియాత్" ఎన్ఱు శొల్లుకిఱపడియే అవన్ కటాక్షమ్ అడియాక వరుకైయాల్ అవనాలే ప్రేరితనాయ్ అవన్ సహకరియాతపోతు నీట్ట ముడక్క మాట్టాతే అవన్ కొడుత్త కరణకళేబరఙ్గళైక్కొణ్డు అవన్ కాట్టిన ఉపాయత్తై అవన్ తనక్కు శేషమాయ అనుష్ఠిత్తు అవన్ కొడుక్కప్పుకుకిఱ ఫలత్తుక్కు చాతకమ్ పోలే యణ్ణాన్దిరుక్కిఱ ఇవనై స్వాధీనసర్వవిషయాప్రతిహతకర్తృత్వముడైయవనోడే తుల్యమాక విరణ్డామ్ సిద్ధోపాయమాక వెణ్ణుకై వివేకియాన ముముక్షువుక్కు

సా.దీ—శాట్టుకిఱార్ - స్వరక్షైక్కెన్ఱుతుడఙ్గి- ఫలానానురూప్యత్తాలుమ్, భగవదాయత్తత్తైయాలుమ్ తుల్యమాక వెణ్ణుకై అనుచితమెన్నపడి. ఇతుకళిన్నపడియై యుపపాదిక్కిఱార్ - మేలతుకళిన్నపడి ఇత్యాది- పరాధీనమాయ్, "పరాత్తు తచ్ఛ్రుతే" రెన్కైయాలే నైర- నీట్టముడక్కమాట్టాతే, తన్ కైకాల్కళై యెన్ఱు శేషమ్- ఇవనై, తనై యెన్నెన్నపడి. ఇత్తాల్ స్వప్రాధాన్యనివారణమ్ శొల్లిత్తాయ్త్తు- ఇప్పడియే సాధ్యోపాయత్తిలుమ్

సా.స్వా—ప్రసక్తమానాలతు ఏకశబ్దత్తాల్ కఴిక్కైకూడుమో? ఎన్ఱుశంకిత్తు తరి మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అతుఇతి - పరాధీనత్వాదికళిరున్దాలుమ్ కర్తృత్వేనోపాయత్వమిరుక్కైయాలే ఉపాయద్విత్వత్తై క్కఴిక్కకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఆకైయాలితి - ఇన్తపక్షత్తిల్ స్వతన్త్రోపాయాన్తర నిరపేక్షోపాయత్వమేకశబ్దార్థ మెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాల్ స్వతన్త్రోపాయద్విత్వత్తై క్కఴిక్కిఱతు ఏకశబ్దమెన్ఱుకరుత్తు. వివేకియాన ముముక్షువుక్కితి- స్వర్గాదిపురుషార్థార్థియాకిల్ స్వస్య జ్యోతిష్టోమాది

సా.ప్ర—నన్వేవం తర్హి "జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గకామో యజేత - ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే- కామాన్నీ కామరూప్యనుసంచరన్- యేన యేన ధాతా గచ్ఛతి తేన తేన సహ గచ్ఛతి,, ఇత్యాదిభిర్బద్ధముక్తావిశేషేణ శ్రూయమాణస్య కర్తృత్వస్య నివర్త్యత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ - అతుకళిన్నపడి ఇత్యాదినా. యత్కించిత్ కర్తృత్వమపి భగవదధీనం తత్సహకృతమేవాస్య భవతీతి

సా.వి—తనక్కుమ్ కర్తృత్వమ్ తోన్ఱి, కర్తృత్వప్రతిభాసేన- తనైయుముపాయమాక వెణ్ణప్పుక, స్వాత్మనమప్యుపాయత్వేన గణయితుం ప్రవృత్తే- ఉపాయద్విత్వత్తై క్కఴిక్కిఱతు, నిరస్యతి - ఏకశబ్దమ్, కర్తృ- "మామేవ యే ప్రపద్యన్తే" ఇతి వదతీతి భావః. తదుపపాదయతి. అతుకళిన్నపడి ఇతి- నీట్ట ముడక్క మాట్టాతే, భగవత్సంకల్పం వినా స్వకరచరణాదికం సంకోచయితుం ప్రసారయితుమసమర్థః ఏవసన్ . అవన్ తనక్కు శేషమాయ్, తస్మిన్ భగవతి సహాయం కుర్వాణే సతి - అనుష్ఠిత్తు, స్వయమనుష్ఠాయ - అవన్ కొడుక్కప్పుకుకిఱ ఫలత్తుక్కు, తేన దాతుం ప్రసక్తస్య ఫలస్య . అణ్ణాన్దిరుక్కిఱ ఇవనై, ముఖం వివృత్య విద్యమానస్య- ఇరణ్డుమ్ సిద్ధోపాయమాక వెణ్ణుకై, ద్వయోరపి సిద్ధోపాయత్వేన గణనం- స్వస్యాపి సిద్ధోపాయ

సా.సం—మూహ-అతు ఇత్యాదినా- ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వమేకశబ్దార్థ ఇతి పక్షముపక్షిప్యోపపాదయతి.

మూ— ఉచితమన్నెన్ను ఏకశబ్దత్తాలే శొల్లిత్తామత్తు - ఇక్కట్టశ్శైయిలే సాధ్యోపాయమాన ప్రపత్తియైయుమ్ సిద్ధోపాయత్తోడొక్కు కోర్వైయాక వేణ్డామైక్కాక ఏకశబ్దమెన్నుమ్ శొల్లువర్కళ్ -

సా-దీ— ప్రధానోపాయత్వబుద్ధినివర్తకమేకశబ్దమెనిఱారార్-ఇక్కట్టశ్శైయిలేఇత్యాదియాల్-ఉక్తార్థత్తై.

సా.స్వా— సాధన కర్తృత్వ ప్రయుక్తోపాయత్వ బుద్ధిఫలవిరోధినీయన్ను- ఇట్టు ఫలవిరోధినీ ఎన్నుకరుత్తు. ఇప్పడి ప్రపత్త్యనుష్ఠాతావుక్కు సిద్ధోపాయ తుల్యోపాయస్య వ్యవచ్ఛేదార్థ మేకశబ్దమెన్నాల్ సాధ్యోపాయత్తుక్కు సిద్ధోపాయ తుల్యోపాయత్వానుసంధానమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న ఏకశబ్దత్తుక్కు అర్థాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇక్కట్టశ్శైయిలే ఇతి - ఒరుకోర్వైయాక, తుల్యమాక ఎన్నపడి - సిద్ధోపాయత్తోడే ఒరుకోర్వైయాక ఎణ్ణుకై ప్రసక్తమో ? ప్రసక్తమానాలుమ్ తన్నివర్తన న్నాక

సా.ప్ర—ప్రామాణికత్వా దుపాయానుష్ఠానస్య భగవదేకసాధ్యత్వా దనుష్ఠాత ర్యుపాయత్వబుద్ధి ర్నకార్యేత్యేకశబ్దార్థ ఇత్యర్థః - ఏవమేకశబ్దస్య కర్తృప్రాధాన్య రూపాన్యమవచ్ఛేదకస్య ముక్త్వా భరన్యాసే ప్రధానోపాయత్వ వ్యవచ్ఛేదకత్వ మాహ. ఇక్కట్టశ్శైయిలే ఇత్యాదినా - నను భక్తియోగరూపోపాయా నుకల్పతయా భిహితత్వా ద్భరన్యాసస్య మంత్రస్నానస్య శుద్ధ్యుపాయత్వవ న్ముఖ్యోపాయత్వ మపరిహార్య మిత్యేకశబ్దేన తద్వ్యావర్తన మనుచిత మిత్యత్ర భరన్యాసస్య భగవత్ప్రీత్యాదాయ విహితత్వేపి భక్తివిషయే భక్తియోగం నిర్వర్త్య అత్యంతోత్తంభిత కారుణ్య విశిష్టో భూత్వా పరమ పురుషార్థం దదతా భగవతా భక్త్యశక్తేన భరన్యాసే కృతే భక్త్యుత్తంభిత కారుణ్యతుల్యం కారుణ్యం స్వాయత్తోత్తభ్య పరమపురుషార్థ ప్రదానాదేవ భగవత ఉపాయాంతర స్థాననివేశ హేతుభూతోపాయత్వ వరణాత్మకే భరన్యాసే సాక్షాదుపాయత్వ బుద్ధి రనుచితేతి తద్వ్యవచ్ఛేదకత్వమేకశబ్దస్యోచిత మేవే

సా-వి— త్వేన గణన మితియాంల్ - ఉచితమన్నెన్ను ఏకశబ్దత్తాలేశొల్లి త్తామత్తు, ఉక్తం భవతీతి - అయంస్వప్రాధాన్యనివారణపరో ర్థః. అథ సాధ్యోపాయ వ్యవచ్ఛేద పరత్వ మప్యేకశబ్ద తాత్పర్యమాహ - ఇక్కట్టశ్శైయిలేఇతి, ఏతన్మర్యాదాయా ఇతరవ్యవచ్ఛేద రీత్యా. ఒరుకోర్వైయాక, ఏకపఙ్క్తిత్వేన - సిద్ధోపాయ తుల్యత్వేనేతి యావత్ - ఎణ్ణామైక్కాక, గణనాభావాయ - మామేకం శరణంవ్రజ, మామేక మేవోపాయత్వే నాశ్రయ- నను త్వయానుష్ఠీయమానం శరణ వరణమపి ముఖ్యోపాయత్వేన మస్త్వితి భావః. నను భక్తియోగాశక్తస్య ప్రపత్తే స్తదనుకల్పతయా అవగాహనాశక్తస్య మంత్రస్నానాదే శ్శుద్ధ్యుపాయత్వ వదుపాయభూతే కథముపాయత్వ వ్యవచ్ఛేద ఇత్యత్ర ప్రపదనస్య ప్రసాదనార్థం భరన్యసన మాత్రత్వేన సహజ సామర్థ్య కారుణ్య విశిష్ట సర్వేశ్వరఏవ స్వసంకల్పేన ఏతావన్మాత్రం వ్యాజీకృత్య స్వయమేవ భక్తియోగో త్తంభ్యమాన కారుణ్యతుల్య కారుణ్యవిశిష్టోభూత్వా పురుషార్థప్రదోభవతీతి భగవత ఏవోపాయాం తరస్థాన విశిష్టతయా నిరపేక్షోపాయత్వస్యైవ న్యాస విద్యాయాం వేద్యాకారత్వాత్. శరణవరణస్య ఉపాయత్వేనగణనమనుచితమితిఏకశబ్ద

సా.సం —ఇక్కట్టశ్శైయిలే యిత్యాదినా - వరదతవ తల్పిత్యారభ్య తుణైశెయ్య వనపేక్షిత్యం తేనోక్తార్థః ఇక్కట్టశ్శైయిలే ఇత్యనేనోక్తః.

మూ— అత్తైజ్ఞనేయెన్నిల్, ఇప్రపత్తియుమ్ భక్తియోగమ్పోలే ప్రసాదనమాక విధిక్కప్పట్టిరుక్కైయాలే యావశ్యకమాకైయాలుమ్ సహజకారుణ్యవిశిష్టనాన సర్వేశ్వరనుడైయ కాలుష్యశమనమాత్రార్థమాయ్ సాక్షాత్ఫలత్తుక్కు సహజసామర్థ్యకారుణ్యవిశిష్టనాన అవనన్నై వేకారణమాప్పడియాయ్ అవనాలే అత్యంతాకించననాన ప్రపన్ననుక్కు భరస్వీకారత్తాలే భక్తియోగాదికళాన గురుతరోపాయఙ్గళిన్నైరేనిన్ఱు ఇవ్వానుకూల్య సంకల్పాదియుక్త ప్రపత్తిమాత్రవ్యాజ సాపేక్షనాయ్ వేరొన్ఱాల్ అపేక్షైయిల్లామైయాల్ నిరపేక్షోపాయత్వమే ఇన్న్యాసవిద్యైక్కు వేద్యాకారమాకక్కొండు "త్వమేవోపాయ భూతో మేభవ" ఎన్ఱు అపేక్షితే యనాయిరుక్క "ఎన్నైనర్ వినుళ్ళే యిరుత్తినేనతువుమవనతిన్నరుళే", ఎన్ఱుమ్ "ఇత్తైవిత్తైనైయనాళిణైక్కీళిరుత్తుమమ్మానే",

సా.దీ—యుపపాదిక్కిఱార్- ప్రపత్తియుమెన్ఱు తుడఙ్గి - నినైవే, సంకల్పమే- నేరే, స్థానత్తిలే ఎన్ఱపడి.

సా.స్వా— కూడుమో? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అత్తైజ్ఞనే ఇతి - ప్రసాదనేతి - అనేనోపాయత్వ ప్రసక్తి శొల్లిత్తు. సాక్షాత్సాధనత్వాభావన్ భక్తితుల్యమాకైయాలే ప్రపత్తియిలే సాక్షాన్మోక్షజనక ప్రసాదం ప్రతిభక్తితుల్యోపాయత్వ బుద్ధిపణ్ణ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అవనాలేఇతి - ఎన్నైనర్ వితి - ఎన్నైనర్వినుళ్ళే - ఎన్, ఎన్నుడైయ - ఉణర్వినుళ్ళే, "త్వమేవోపాయభూతో మేభవే"తి బుద్ధియిలే. ఇరుత్తినేన్, విషయతయా స్థాపిత్తేన్ - అతువుమ్, త్వదేకోపాయత్వ బుద్ధియుమ్ - అవనతు, అవనుడైయ - ఇన్, భోగ్యమాన - అరుళే, కృపైయే - కృపైకసాధ్య ఎన్ఱపడి. ఇత్తైవిత్తైతి - ఇత్తైవిత్తు, విశ్వసిప్పిత్తు - ఎన్నై, ఎన్నాత్మావైయుమ్ ఎన్ భరత్తైయుమెన్ఱపడి. ఉన్నాళిణైక్కీళ్, దేవరీర్ తిరువడిద్వంద్వత్తిన్ కీళ్. ఇరుత్తుమ్, ప్రతిష్ఠితమాకప్పణ్ణుమ్. అమ్మానే, స్వామిన్నెన్ఱపడి.

సా.ప్ర—త్యుక్తిప్రయనాహ- అత్తైజ్ఞనెన్నిలిత్యాదినా - ఎన్నైనర్వినిత్యాది. జ్ఞానానందస్వరూపం భగవంతమహం మమమన స్యవస్థాపితవాన్- తదపి త్వత్కృపయైవేత్యర్థః - ఇత్తైవిత్తిత్యాది - హేస్వామిన్ త్వమేవ మా మభ్యుపగమయ్య త్వచ్చరణారవింద యుగళస్యాధస్తాన్నివేశితవానిత్యర్థః -

సా.వి—తాత్పర్య ముపపాదయతి. అత్తైజ్ఞనేయెన్నిలితి - ఇవన్నినవె, ఏతస్య భగవతస్సంకల్పఏవ-భక్తియోగస్యాతి ప్రయాస సాధ్యస్యాపి సాక్షాత్ఫలం ప్రతి నకారణత్వం - కిముత ప్రపదనస్య సాక్షాత్ఫలం ప్రతి నకారణత్వ మిత్యత్రేతి ద్యోతయితుం సహజ సామర్థ్యకారుణ్యవిశిష్టనానేత్యుక్తం. వ్యాజమాత్రమపేక్షణీయం - అన్యథా వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగాదితి భావః- ఉపాయఙ్గళిన్ నేరితేనిన్ఱు, ఉపాయాంతరమార్గేణ నివిశ్య - అపేక్షణీయనా యిరుక్క అవన్ తానే ఇత్యనేన సంబంధః. తస్మిన్నైనా పేక్షణీయత్వే నస్థితే సతీత్యర్థః- ఎన్నైనర్వినుళ్ళే యిరుత్తినే నతువు మవనతిన్నరుళె, ఎన్, అహం - ఉణర్విన్, జ్ఞానానందస్వరూపం భగవంతం. ఉళ్ళే, మనసి. ఇరుత్తినేన్, స్థాపితవానస్మి- అతువుమ్, తదపి- అవనతిన్నరుళే, తత్కృపైవ. ఇత్తైవిత్తైనైయనాళిణైక్కీళిరుత్తుమమ్మానే. అమ్మానే, హేస్వామిన్- ఎన్నై, మాం. ఇత్తైవిత్తు,

సా.సం— ఎన్నైనర్వినుళ్ళే, మదీయే "త్వమేవోపాయభూతో మేభవే" తిజ్ఞానే- ఇరుత్తినేన్, విషయతయా కృతవాన్- అతువుమ్, త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేత్యధ్యవసాయోపి - అవనతిన్నరుళ్, తదీయభోగ్యాత్మ కృపాకార్యఏవ - ఇత్తైవిత్తు, మహావిశ్వాసముపజనయ్య- ఎన్నై, మాంమద్రక్షణ భరంచ - ఉన్నాళిణై. కీళ్, త్వచ్చరణారవిందయోరధః. ఇరుత్తుమమ్మానే, యథాసమర్పణమేవ తథాకురు స్వామిన్నిత్యర్థః.

ముూ—ఎన్నుమ్శొల్లుకిరపడియేఉపాయభూతనానఅవన్ శెయ్విక్క-చ్చెయ్కిరవ్యాజమాత్రత్తై ౘయవనో ఉపా క్క-ఉపాయమాక ఎణ్ణుక్కై ఉచితమన్నెన్నుమ్ కళట్ద తాత్పర్యమ్-ఇప్పడిసిద్ధోపాయత్తై ౘప్పత్తసాధ్యోపాయమ్ వ్యాజమాత్రమాయ్ ప్రధానమన్ఱెన్క- నిఱ్క-రనిలైయైప్పత్త, సంబంధజ్ఞానమాత్రం, సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తిమాత్రం, అనివారణమాత్రం, అనుమతిమాత్రం,అచిద్వ్యావృత్తిమాత్రం, చైతన్యకృత్యం,చిత్తసమాధానం, అధికారివిశేషణం, ఎన్ఱిప్పడికళిలేఅతివాదమ్పణ్ణినార్కళ్.

పా.దీ.—ఆపాతతో వ్యాజమాత్రత్వముమిల్లైఎన్ఱుతోన్ఱుకిరపూర్వరుక్తై యుక్తివిరోధమ్పరిహరిక్క-రార్.ఇప్పడిసిద్ధేత్యాది- సంబంధజ్ఞానమాత్రమే ప్రపత్తిః ఇతుసిద్ధోపాయ మెన్ఱుమ్ ప్రతిపత్తిమాత్రమే ప్రపత్తిరిత్యాది - అతివాదమావతు?వస్తుస్థితియై అతిక్రమిత్తు పణ్ణుమ్ ప్రశంసా వాదమ్.

సా.స్వా— ఆనాలు మిజగు భరన్యాసరూపసాధ్యోపాయ విధానమ్ కూడుమో ? భరన్యాస రూపప్రపత్తియావతు సంబంధ జ్ఞానమాత్రం సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తి మాత్రంవా ? అనుమతి మాత్రంవా ? చైతన్యకృత్యంవా ? చిత్తసమాధానంవా ? అధికారి విశేషణం వా ? నతు భరసమర్పణ రూపమెన్ఱుశిలసాంప్రదాయికోక్తి విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - సాంప్రదాయికోక్తి సిద్ధోపాయ ప్రాధాన్యా భిప్రాయేణా తివాదరూపై ఎన్ఱపడి-అతివాదమెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో?ముఖ్యవృత్త్యా సంబంధ

సా. ప్ర— ఉక్తప్రకారంప్రపదనస్యప్రధానోపాయత్వాభావమేవాభిప్రేత్యపూర్వాచార్యైరపిసంబంధజ్ఞానత్వాద్యాకారా ఉక్తా ఇత్యాహ- ఇప్పడి సిద్ధోపాయత్తై ౘప్పత్తవిత్యాదినా-యథాసంబంధజ్ఞానాదీనాంభగవత్ప్రాప్తౌ ప్రధానోపాయత్వం నాస్తి తథా భరన్యాస స్యాపీత్యర్థః - సంబంధ జ్ఞాన శబ్దేన స్వరూప భర ఫలానాం భగవచ్ఛేషత్వానుసంధానాత్మకం సంబంధజ్ఞానంవివక్షితమితి - సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తి శబ్దేన సిద్ధోపాయస్య భగవతో నిరపేక్ష రక్షకత్వేన ప్రతిపత్తి ర్వివక్షితా - అనివారణ శబ్దేన భరన్యాసం కృత్వా తదనంతరం స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారేణ క్రియమాణస్య నివారణస్య నివృత్తి ర్వివక్షితా. అనుమత్యచిద్వ్యావృత్తి శబ్దాభ్యాం రక్షాపేక్షా వివక్షితా - చైతన్యకృత్య శబ్దేన ఆకించన్య జ్ఞానకార్యత్వం వివక్షితం - చిత్తసమాధాన శబ్దేన నైర్భర్యం వివక్షితం - అధికారి విశేషణ శబ్దేన "నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటితమీమపి" త్యుక్త్యా ప్రపన్నస్యోపాయాంతర నిష్ఠేభ్యో వ్యావృత్తి ర్వివక్షితేత్యపి తాత్పర్యమితి భావః. ఏవంరూపం తేషాం తాత్పర్య మనవగమ్యాపాత ప్రతిపన్నార్థ స్వీకారే సాధ్యోపాయ

సా.వి— అంగీకారయిత్వా - ఉకొళ్ళైక్క-ళు, త్వదీయపాదారవింద యుగళ స్యాధస్తాత్ సమీపఇత్యర్థః- ఇరుత్తుమ్, నివేశితవాన్ - అవన్ శెయ్విక్క- చ్చెయ్కిర,తస్మిన్ కారయతి క్రియమాణం- వ్యాజమాత్రత్తై, వ్యాజమాత్రం - అవనోడొకరు, తేనసహ - ఉపాయమాక వెణ్ణుక్కై, ఉపాయత్వేనగణనం - ఏవం ప్రపత్తే ర్వ్యాజమాత్రత్వేనాప్రాధాన్యాత్తదభిప్రాయేణోక్తప్రపత్తి స్వరూపేసంబంధజ్ఞానమాత్రం ప్రపత్తిరిత్యాదిమాపేం కేషాంచిదతివాదాః ప్రవృత్తాః.తత్రయథా శ్రుతార్థగ్రహణే దోషాన్దర్శయతి- ఇప్పడి సిద్ధోపాయత్తై ౘప్పత్తఇత్యాదినా- తత్ర కేవల సంబంధజ్ఞానంవా, సిద్ధోపాయప్రతిపత్తిరూపంవా,

సా-సం— ప్రపత్తే ర్వ్యాజమాత్రత్వే యుక్తాన్ప్రపత్తిస్వరూపోచ్ఛేదకాన్ పరాతివాదాన్ తేషామేవ అన్యతమస్య ప్రపత్తిత్వే అతిప్రసంగాంశ్చ దర్శయతి. ఇప్పడీత్యాదినా.

మూ—ఇవ్వన్యపరోక్తియైకొళ్ళుమ్ ఇవైతానేఅర్థమెన్నవుతియుడవాణ్ణాతు- ఇవైయెల్లామ్ శరణంవ్రజ, ఎన్కిఱవిధిక్కు విరుద్ధఙ్గళామ్. అతిప్రసంగాదిదోషఙ్గళుముణ్డు. అతెఙ్గనేయెన్నిల్? సంబంధజ్ఞానమాత్రమెన్నాలుమ్సిద్ధోపాయప్రతిపత్తిమాత్రమెన్నాలుమ్, అతువాక్యమాత్రజన్యమాకిల్విధివిషయమాకమాట్టాతు, అవిధేయజ్ఞానత్తాలే మోక్షమెన్బార్క్కు ఉపాసనాది విధివిరోధమ్ భాష్యాదిసిద్ధమ్ -

సా.దీ—ఇవ్వన్యపరోక్తియైకొళ్ళుమ్డు,సిద్ధోపాయప్రాధాన్యపరోక్తికళైకొళ్ళుమ్డెన్నై - ఇవైతానే,ఇప్పారస్ఫూర్తికాకార్థఙ్గళ్ తానేఎన్నపడి.అతిప్రసంగాదికళైయుమేలేతామేకాట్టుకిరార్- శిలపక్షఙ్గళిల్విధివిరోధమ్. శిలపక్షఙ్గళిల్సర్వవిషయత్తిలుమ్మోక్షప్రదానం ప్రసఙ్గిక్కుమెన్నై - ఇవ్వర్థఙ్గళై యుపపాదిక్కిరార్- సబంధజ్ఞానమాత్ర మిత్యాదియాల్. సంబంధజ్ఞానమాత్ర మెన్నకుమ్ సిద్ధోపాయప్రతిపత్తిమాత్రమెన్నకుమ్వాక్యజన్యజ్ఞానమాత్రమో ?కర్తవ్యమాన జ్ఞానాన్తరమో? ఎన్నువికల్పిత్తు ప్రథమశిరస్సిల్ దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్. అతు వాక్యమాత్ర జన్యమాక లిత్యాదియాల్ - శబ్దశ్రవణ మాత్రేణార్థ ప్రతిపత్తేరవశ్యం భావాద్విధి విషయమాక మాట్టాతు- అవిధేయమాకిలుమ్ మోక్షసాధనమానాల్ దోషమెన్న? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అవిధేయ జ్ఞానత్తాలిత్యాది. ద్వితీయశిరస్సిల్ ప్రపత్తియిలే పర్యవసిక్కుమెన్కిఱార్ -

సా.స్వా— జ్ఞానాదికళై మోక్షసాధనమెన్ను తోత్తుకిరతు ఎన్న? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వన్యపరోక్తియైఇతి - సిద్ధోపాయప్రాధాన్యాభిప్రాయమాన ఉక్తియైకొళ్ళుమ్డెన్నపడి - అగుతియుడ ఒణ్ణాతెన్నైకుఱియామకవెంతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవైయెల్లామితి. విరోధాతిప్రసంగాదికళై యుపపాదిక్కిరార్. అతెఙ్గనేఎన్నిలిత్యాదినా - శిలపక్షత్తిల్విధివిరోధ ముమ్ శిలపక్షత్తిల్ సర్వముక్తిప్రసంగరూపాతిప్రసంగముమెన్నపడి - సంబంధ జ్ఞానమాత్ర మెన్నకుమ్ సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తిమాత్ర మెన్నతుమ్ వాక్యజన్య జ్ఞానమాత్ర రూపమో ? కర్తవ్య జ్ఞాన రూపమో ? ఎన్ను వికల్పిత్తాద్యపక్షత్తిల్ దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతు వాక్యమాత్ర జన్య మాకిలితి- అవిధేయమానాలుమ్ మోక్షసాధనమానాలో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-అవిధేయేతి-ద్వితీయపక్షత్తిల్దూషణమరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా.ప్ర—శోధనాధికారే ప్రదర్శితమసష్టం సంగృహ్యాహ - ఇవ్వన్యపరోక్తియైఇత్యాదినా - అతెఙ్గనేయెన్నిలిత్యారభ్య తాత్పర్యమిత్యంతేన సంబంధ జ్ఞాన సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తి శబ్దయోరాపాతతః ప్రతి

సా.వి— ప్రపత్తేరితను తేతి స్వజ్ఞానస్య ప్రమాణతంత్రత్వేనపురుషకృతితంత్రత్వాభావాద్వాక్యమాత్రజన్యత్వేన అనుష్ఠేయార్థత్వాభావేన విధి విషయత్వా సంభవాత్తత్వమస్యాదివాక్యజన్య జ్ఞానాదేవ మోక్షఇతి వదతాం మాయినాం మతేన తుల్యం స్యాదిత్యాహ - సంబంధజ్ఞానమాత్ర మిత్యాదినా- అస్త్విష్టాపత్తిరిత్యత ఆహ . అవిధేయజ్ఞానత్తాలేఇతి- ఉపాసనాదీత్యాది శబ్దేన శరణం వ్రజేత్యాది ప్రపత్తి విధయో వివక్షితాః. విధిబలాత్పురుష ప్రవృత్తి సాధ్య జ్ఞానాంతరాంగీకారే ప్రపత్తి విధౌ ప్రపత్తి లక్షణవాక్యే ప్రపత్త్యనష్ఠాన వాక్యే చ యాదృగ్రూపం ప్రతిపన్నం తాదృగేవ స్వీకర్తవ్యమిత్యాహ -

సా.సం—అన్యపరా,సిద్ధోపాయప్రాధాన్యపరా- సంబంధజ్ఞానసిద్ధోపాయప్రతిపత్తీవాక్యమాత్రజన్యేవా ? కర్తవ్యజ్ఞానాంతరేవా?ఆద్యేవిధివైయర్థ్యమ్-అవిధేయజ్ఞానాన్మోక్షవాదస్పస్యాల్- ఇష్టాపత్తౌ- భాష్యాది

మూ— తత్త్వ జ్ఞాన ముడై యవనుక్కు పిన్పు కర్తవ్య మాన జ్ఞానాంతర మాకిల్ ప్రపత్తి యెనుమదై యవిధిలతాడానుష్ఠాన వాక్యఙ్గళ్ శొల్లుకిఱపడియే ఇతిఱ్ స్వరూపమ్ అఙ్గీకరిక్క వేణుమ్. సిద్ధోపాయస్వీకారత్తై ప్పపత్తుక్కుమ్ సిద్ధోపాయస్థై యరిన్దు అతుతనక్కు కార్యకరమామ్పడి పణ్ణుకిఱవిధిప్రార్థనా పూర్వక భరన్యాస రూపాధికారి కృత్య త్తిలే యిరేతాత్పర్యమ్. (అనివారణమాత్ర మెన్దతు) విలక్కాత మాత్ర మానాల్ రక్షకనాన ఈశ్వరనై ఇవన్ మున్పుప్రబలనాయ్ విలక్కినానాకిల్ ఈశ్వర నుడైయ ఈశ్వరత్వమ్

సా.దీ— తత్త్వజ్ఞాన ముడైయ విత్యాదియాల్. సిద్ధోపాయ స్వీకార మెన్దతుక్కుమ్ ప్రపత్తౌ పర్యవసానమా మెన్కిఱార్. సిద్ధోపాయే త్యాదియాల్. విధిప్రార్థనేతి- విధిప్రేరితనామ్ ప్రార్థనా పూర్వకమానవెన్కై - అనివారణమాత్ర పక్షత్తిల్ ఇవన్ మున్పు శేషిత వీశ్వరవిషయత్తిల్ స్వరక్షా నివారణం స్వప్రాబల్యత్తాలేయో? అపరాధైర్నిగ్రహ జననద్వారావా? స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్తాలేయో? ఎన్రు త్రేధావికల్పిత్తు ప్రథమకల్పత్తిల్ దూషణమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. విలక్కాతమాత్ర మానా లెన్దు తొడఙ్గి -

సా - స్వా — తత్త్వ జ్ఞానేతి . సిద్ధోపాయ స్వీకారమ్ ప్రపత్తి ఎన్కిఱ పక్షత్తుక్కు భరన్యాస త్తిలే పర్యవసాన మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సిద్ధేతి - అనివారణ మాత్ర మెన్కిఱ పక్షత్తిల్ మున్పు పణ్ణిన స్వరక్షా నివారణం స్వబలత్తాలేయో ? అపరాధత్తాలేయో ? స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్తాలేయో ? ఎన్రు త్రేధా వికల్పిత్తుక్రమేణ దూషిక్కిఱార్. విలక్కాతమాత్ర మిత్యాదినా. స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారత్తాలే

సా . ప్ర — పన్నార్థస్వీకారేబాధకం ప్రతి పత్తి శబ్దస్య స్వీకారపరత్వే తాత్పర్యంచోక్తం. విలక్కాత

సా.వి— తత్త్వజ్ఞాన ముడైయవనుక్కు ఇతి. "బ్రహ్మణే త్వామహస ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - అనేనైవ తు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ - శరణం వ్రజ" ఇత్యాది విధయః- "న్యాసఃపంచాంగ సంయుతః. అహ మస్మ్యపరాధానా మాలయో ఽకించనో ఽగతిః । త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతిః. స్వనిర్భరత్వ పర్యంత్త రక్షైకార్థ్య భావన " మిత్యాదీని లక్షణవాక్యాని - "అహమద్యైవమయాసమర్పిత" ఇతియామునాచార్యోక్తిః - ద్వయం. "పితరంమాతరందారా" నిత్యాగద్య - "లోక విక్రాంత చరణౌ శరణం తే వ్రజం విభో" ఇత్యంత గద్యోక్తిః - ఇత్యాదికం అనుష్ఠాన వాక్యం - సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తిరితి పూర్వాచార్య వాక్యస్య తాత్పర్యమాహ. సిద్ధోపాయ స్వీకార మితి - సిద్ధోపాయత్తై అరిన్దు, సిద్ధోపాయంజ్ఞాత్వా - అతు, సిద్ధోపాయజ్ఞానమ్. కార్యకరమామ్పడి, భరన్యాసరూపకార్యోపయుక్తం యథాస్యాత్తేనప్రకారేణ. విధిప్రాప్త, విధిప్రేరితే- ప్రార్థనా పూర్వక భరన్యాస రూపాధికారకృత్యత్తిలే పాతురత్తుక్కు తాత్పర్యమి త్యన్వయః - సిద్ధోపాయ జ్ఞానస్య స్వానుష్ఠేయ మాన విధిసిద్ధభరన్యాసోపయోగి తయా భరన్యాసతాత్పర్యేనైవ తథోక్తమితి భావః - అనివారణమాత్రం ప్రపత్తిరితి మతే పూర్వ మీశ్వరే రక్షణోద్యుక్తే యన్నివారణం కృతవాన్ - ఇదానీంతు నివారణం నకరోతీత్యనేనైవ ఖల్వయం ప్రపన్నః. తత్ర కిం స్వప్రాబల్యాదినా నివారితవాన్? ఉతాపరాధ కరణేనని గ్రహసంకల్పముత్పాద్య రక్షాప్రవృత్తిం నివారితవాన్? యద్వా స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారేణనివారితవాన్? ఇతి త్రేధా వికల్ప్య ప్రథమంశిరో దూషయతి. ఇవ నిత్యాదినా. విలక్కినా నాకిల్, నివారయతీతి చేత్- ద్వితీయ శిరసి దూషణ మాహ -

సా.సం— విరోధః- ద్వితీయేప్రపత్తౌపర్యవసానమ్. అనివారణమాత్రత్వపక్షేనివారణంస్వప్రాబల్యాద్వా ?

మూ— సంకుచితమామ్. అపరాధత్తాలే నిగ్రహత్తై ఉణ్డాక్కి విలక్కినాల్ ఇవన్ పక్కల్ అనిష్ట ప్రప్తి ప్రసాదనమే యాకవేణుమ్ - స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్తాలే విలక్కినాల్ నిర్వ్యాపారమాన సుషుప్తి ప్రళయాద్యవస్థైకళిలుమ్ వ్యాపరిక్క యోగ్యనాయిరుక్కిర జాగ్రదవస్థైయిల్ విలక్కాతే యిరుక్కుమ్ పోతుమీశ్వరన్ మోక్షప్రదానమ్ పణ్ణప్రసఙ్గిక్కుమ్ - అనుమతిమాత్రమెన్నాల్ ఉపాసకనుక్కుమ్ తుల్యమ్ - అచిద్వ్యావృత్తిమాత్రమ్ ప్రతికూలదశైయిలుముణ్డాకైయాలే ఇవ్వళవే రక్షణీయ(త్తుక్కు) తైక్కురుప్పాకాతు.

సా-దీ— ద్వితీయపక్షత్తిలివనుడైయ అనివారణం ప్రపత్తిరూపప్రసాదనమేయాకవేణుమెన్కిరార్. అపరాధత్తాలే యెన్నుమిడత్తిల్ - అకృత్యకరణనివృత్తిమాత్రమేయెన్నిలిదు తృతీయపక్షపరిహారత్తాలేదతోత్తరమ్ - తృతీయశిర స్సిలనిష్టప్రసంజన మ్పణ్ణుకిరార్. స్వరక్షణార్థేత్యాదియాల్ - అనుమతిమాత్రపక్షత్తై దూషిక్కిరార్. అనుమతిమాత్రమెన్నాలిత్యాదియాల్ - ఉపాసనమనుమతిమాత్రమామెన్నుకరుత్తు - అచిద్వ్యావృత్తిమాత్రపక్షత్తిల్ అతిప్రసఙ్గమ్ వరుమెన్కిరార్ - అచిద్వ్యావృత్తీత్యాది - చైతన్యకృత్యపక్షత్తిల్ చైతన్యకృత్యమాత్రమో?

సా.స్వా— నివారణమెన్కిర తృతీయపక్షత్తిలుమ్ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్తాల్ విలక్కామైయదాకదాచిదెన్కిరతో? నివారణయోగ్యదశైయిలే విలక్కామై వివక్షితైయో? ఎన్ను వికల్పిత్తు క్రమేణ దూషిక్కిరార్ - స్వరక్షణార్థేత్యాదినా - అనుమతిమాత్రపక్షత్తై దూషిక్కిరార్ - అనుమతిమాత్రేతి - అచిద్వ్యావృత్తి పక్షత్తై దూషిక్కిరార్ - అచిదితి. చైతన్యకృత్యమెన్కిర పక్షత్తిల్ ఉపాసనాది రూపచేతనకృత్యమో? స్వతఃప్రాప్త నిమేషోన్మేషాది చేతనకృత్యమో? ఎన్ను వికల్పిత్తు అద్యపక్షత్తిల్ ఉత్తర

సా.ప్ర— ఇత్యారభ్య ప్రదానమ్పణ్ణ ప్రసఙ్గిక్కు మిత్యంతేన అనివారణశబ్దాభిహితప్రతిపన్నార్థస్వీకారే నిష్టముక్తమ్., అనుమతీత్యారభ్య ఉరుప్పాకాతిత్యంతేన అనుమత్యచిద్వ్యావృత్తిశబ్దాభిహితప్రతిపన్నార్థస్వీకారేనిష్టముక్తమ్. ఉరుప్పాకాతు, ఉపయుక్తం నభవతీత్యర్థః-

సా.వి— అపరాధత్తాలేఇతి - ఏతత్కృతప్రపత్తిస్సగ్రహాభిమతకతయా అపేక్షితేత్యస్మత్పక్షానుసరణం వినోపాయాంతరం నాస్తీతి భావః. తృతీయం శిరో దూషయతి - స్వరక్షణార్థేతి - సుషుప్తీతి - తదానీం స్వవ్యాపారాభావాదితి భావః. నను వ్యాపారయోగ్యతాదశాయామనివారణమేవ ప్రపత్తిరిత్యాశంక్య జాగ్రద్దశాయామపి సర్వదా నివారణాసంభవాజ్జ్ఞాదా ననివారయతి తదైవరక్షేదిత్యాహ - వ్యాపరిక్కయోగ్యనాయిరుక్కేతి - అకృత్యకరణనివృత్తిమాత్రమేవేదాసీమనివారణమితి ద్వితీయపక్షవివక్షాయామపి సుషుప్త్యాది సమయేషు సర్వేషామప్యకృత్యకరణనివృత్తిసత్త్వాత్సర్వేషాం మోక్షప్రసంగ ఇతి దూషణం ద్రష్టవ్యం. అనుమతిమాత్రపక్షం దూషయతి. అనుమతిమాత్రమెన్నాలితి - అచిద్వ్యావృత్తిపక్షందూషయతి. అచిదితి - ఇవ్వళవే, ఏతావన్మాత్రం - రక్షణీయత్తుక్కు ఇతి, భావప్రధానో నిర్దేశః - రక్షణీయత్వస్య. ఉరుప్పాకాతు, జ్ఞాపకం నభవతి - రక్షణసాధనం నభవతీత్యర్థః - చైతన్యకృత్యం ప్రపత్తిరితి మతే

సా-సం— అపరాధైర్నిగ్రహజననవ్యాపారావా? స్వరక్షార్థ స్వవ్యాపారాద్వా? ఆద్యే ఈశ్వరత్వస సంకుచితతా. ద్వితీయే అనివారణం ప్రపత్తిరూపప్రసాదనరూపమేవ స్యాత్ - తృతీయే నిర్వ్యాపారతాదశాయాం సవ్యాపారత్వేప్యనివారణదశాయాంచ సర్వముక్తిస్స్యాత్ - అనుమతిమాత్రత్వపక్షే ఉపాసకస్య తదారంభ ఏవ తత్ఫలత్వాన్మోక్షాపత్తిః - అచిద్వ్యావృత్తిమాత్రత్వే ప్రతికూలా అపి ముచ్యేరన్ -

మూ—చైతన్యకృత్య (మాత్ర) మెన్నాల్ ఉపాసనాదికళుమ్ మత్తుముళ్ళ చేతనవృత్తికళెల్లామ్ చైతన్యకృత్యమాకైయాలే ఇతుకొండు వ్యావృత్తికొళ్ళప్పోకాతు. చేతననుక్కు తానేవరుమ తెన్నుమ్ పక్షత్తిలుపదేశాదికళ్ వేణ్డాతొళ్ళియుమ్ ఫలానుపయుక్తచిత్తసమాధానమాత్రమే కొళ్ళిల్ తన్నాల్ మురుచ్చ్యనురూపమాక ప్రతిపురుషమ్ వేఱుపడుమ్. వ్రజ ఎన్ఱు విధేయమాయ్ ఫలత్తై కామనాదికళిల్ కాట్టిలుం ఇవై అధికారివిశేషణమెన్నవొణ్ణాతు.

సా-దీ—తానేవరుమ్ చైతన్యకృత్యమో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ప్రథమపక్షత్తిల్ దూషణమరుళిచ్చెయ్కిరార్. చైతన్యకృత్యమెన్నాలెన్ఱు. ద్వితీయవికల్పత్తిల్ దూషణం కాట్టుకిరార్. చేతననుక్కు తానేత్యాది. చిత్తసమాధానమానతు ఫలోపయుక్తచిత్తసమాధానమో? కేవలసమాధానమాత్రమో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ప్రథమత్తిల్ ప్రపత్తిపర్యవసానం. ద్వితీయత్తిల్ దూషణం కాట్టుకిరార్. ఫలానుపయుక్తేత్యాది. ఇనిప్రపత్తి అధికారివిశేషణమెన్ఱు పక్షత్తిల్ దూషణం కాట్టుకిరార్. వ్రజ ఎన్ఱిత్యాదియాల్. అధికారివిశేషణం విధేయమాకాతు. ప్రపత్తి విధేయమాయిరుక్కిఱతు. అధికారివిశేషణం ఫలమాతిల్ తన్నాల్ కామనైయాతల్ ఆయిరుక్కుమ్.

సా.స్వా—మరుళిచ్చెయ్కిరార్. చైతన్యకృత్యమితి. ద్వితీయత్తైనిరాకరిక్కిరార్. చేతననుక్కితి. ఇన్తపక్షత్తిల్ ప్రాతికూల్యదశాయామపి మోక్షప్రసంగము మున్ వరుమ్. చిత్తసమాధానపక్షత్తిల్ ఫలోపయుక్తచిత్తసమాధానమో? ఫలానుపయుక్తచిత్తసమాధానమో? ఆద్యపక్షత్తిల్ ప్రపత్తియిలే పర్యవసానం సిద్ధం కృత్వా ద్వితీయత్తై దూషిక్కిరార్. ఫలానుపయుక్తచిత్తసమాధానేతి. పురుషభేదేన ప్రపత్తి వైజాత్యాపత్త్యా అననుగమమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు. ఇని ప్రపత్తి అధికారివిశేషణమెనిర పక్షత్తిల్ దూషణమరుళిచ్చెయ్కిరార్. వ్రజఇతి. "ఫలాదిభ్యో విభిన్నత్వాత్ప్రపత్తి ర్విధ్యనన్వయాత్ ।

సా.ప్ర—చైతన్యేత్యారభ్య వేణ్డాతొళ్ళియుమిత్యంతేన చైతన్యకృత్యశబ్దాపాతప్రతిపన్నార్థస్వీకారే నిష్టముక్తమ్. ఫలానుపయుక్తేత్యారభ్య వేఱుపడుమిత్యంతేన చిత్తసమాధానశబ్దాపాతప్రతిపన్నార్థస్వీకారే నిష్టముక్తమ్. వ్రజేత్యారభ్య ఆకక్కడవతిత్యంతేనాధికారివిశేషణశబ్దాపాతప్రతిపన్నార్థస్వీకారే

సా-వి—చైతన్యకృత్యమాత్రమితి వివక్షితం. మాత్రశబ్దః కామచారార్థః. ఉతస్వతన్త్రాప్తచైతన్యకృత్యమితి వికల్ప్య ప్రథమశిరసి దూషణమాహ - చైతన్యకృత్యమాత్రమెన్నాలితి. ఒరువాశ్యేకోపి విశేషః. ద్వితీయశిరసి దూషణమాహ - తానేవరుమితి. అను, చైతన్యకృత్యం - ఉపదేశాదికళ్ వేణ్డాతొళ్ళియుమ్, ఉపదేశాదయోఽనపేక్షితా నివర్తేరన్నిత్యర్థః. చిత్తసమాధానమితి పక్షే ఫలోపయుక్తచిత్తసమాధానంవా కేవలచిత్తసమాధానమాత్రం వేతి వికల్ప్య ప్రథమశిరసః ప్రపత్తౌ పర్యవసానం "స్వనిర్భరత్వపర్యంత రక్షైకకార్థ్య భావన" మిత్యుక్తత్వాదిత్యభిప్రేత్య ద్వితీయశిరసి దూషణమాహ - తన్నాల్ మరుచీతి. తత్తత్స్వేచ్ఛాకరణమేవ తత్తచ్చిత్తసమాధానమిత్యతి ప్రసంగ ఇతి భావః. అధికారివిశేషణమితి పక్షం దూషయతి. వ్రజ ఎన్ఱు ఇతి. అఙ్గీకృతం ఫలకామనావాధికారివిశేషణం. ప్రపత్తిస్తు విధేయా. ఫలత

సా.సం—చైతన్యకృత్యత్వపక్షే కంకృత్యమాత్రం? స్వతన్త్ర ఏవ నివృత్తిమత్కృత్యవిశేషో వా? ఆద్యే యత్కించిత్కృత్యాదేవ మోక్షాపత్తిః. ద్వితీయే ఉపదేశాదివైయర్థ్యమ్. చిత్తసమాధానమితి పక్షే తద్యది ఫలావినాభూతం తదా భరన్యాస ఏవ పర్యవసానం. యది ఫలానుపయుక్తం తదా ప్రతిపురుషం తత్తచ్చిత్తసమాధానానామేవ ప్రపత్తితేత్యననుగమః - అధికారివిశేషణత్వే "ఫలాదిభ్యో విభిన్నత్వాత్ప్రపత్తిర్విధ్యనన్వయాత్ । విధేయాంతర

మూ—కర్తవ్యమాకవిధిక్కిఱ ప్రపత్తితనక్కుఇప్పడియేతే నుమొరుకణ్ణుళివు పణ్ణిల్ ఉపాసనాదికళైయుమ్ ఇప్పడికణ్ణుళిక్కలామ్. అప్పోతు(మ్) ఇమ్మ్రుఖ జ్గళాలే ఉపాసనాదికళై రాట్ట్రిల్ప్రపత్తిక్కువ్యావృత్తిశాల్లనినైత్తతు తత్త్రైక్కట్ట్రాతు- స్వవిషయస్వీకార విశిష్ట మాయ్కొణ్డు ఫలప్రద మాకానిఱ్కచ్చెయ్తే

సా.దీ.—ఇతుఫలత తాఱామనావ్యతిరిక్తమిరే-సంబంధజ్ఞానమాత్రాదిపక్షజ్గళుక్కు సాధారణమాక ఉపాసనప్రతిబందినైయె అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. కర్తవ్యమాకవిత్యాదియాల్. అప్పోతుమ్, సంబంధజ్ఞానమాత్రాదిరూపేణచ్చొల్లాలుమెన్నపడి. నను ఇస్సిద్ధోపాయం స్వవిషయస్వీకారత్తాలుమ్ నిరపేక్షమెన్ఱు బుద్ధిపణ్ణవేణుమెన్ఱుఏకశబ్దంవిధిక్కిఱతు - ఆకైయాల్ స్వీకార మనుపాయమెన్ఱుమ్ చోద్యత్తైఅనువదిత్తు పరిహరిక్కిఱార్. స్వవిషయస్వీకారే త్యాదియాల్- స్వవిషయస్వీకార విశిష్టమాయ్కొణ్డు ఫలప్రదమాకా నిఱ్కచ్చెయ్తేయెన్ఱు

సా. వ్యా—విధేయాంతరహానేశ్చనాధికారివిశేషణ''మితిశ్రీమద్యామునేయోక్తివిరోధమెన్ఱుకరుత్తు. సర్వపక్షత్తుక్కుమ్ సాధారణ దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - కర్తవ్య మాకవితి - ఉపాసనాది కళైయుమ్ కణ్ణళిత్తాల్ బాధక ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అప్పోతితి. స్వసిద్ధాంత విరోధ దూషణా పత్తిఎన్ఱుకరుత్తు - శరణం వ్రజ ఎన్ఱు స్వవిషయ స్వీకార విశిష్టమాయ్ కొణ్డు సిద్ధోపాయమ్ ఫలప్రద మెన్ఱు బోధిక్కిఱతు- సిద్ధోపాయ స్వీకారత్తాలుమ్ నిరపేక్షమెన్ఱు బుద్ధి పణ్ణ వేణు మెన్ఱు ఏకశబ్దమ్ బోధిక్కిఱతె నిఱపక్షమ్ నిర్వ్యతయా గ్రాహ్యమన్ఱో ? ఎన్ఱుశంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - స్వవిషయే త్యాదినా. వస్తుతః సాపేక్షే సిద్ధోపాయే ఏకశబ్దమ్ నిరపేక్షత్వ బుద్ధిపరమాకిల్ "మనోబ్రహ్మేత్యుపాసీత"

సా ప్ర— "ఫలాదిభ్యోవిభిన్నత్వాత్ప్రపత్తిర్విధ్యనన్వయాల్ । విధేయాంతరహానేశ్చనాధికారిశేవిషణ,,

సా.వి—తాఱామనాన్యాచస్థితా తస్మాదిదమధికారివిశేషణమితివక్తుమనుచితమితిభావః- నను సంబంధజ్ఞానాదికమేవ ప్రపత్తిః కర్తవ్య ప్రపత్తి విధాన ముపచ్ఛందన మాత్రమిత్యాశంక్య ఉపాసనాదిష్వేవం ప్రసంగ ఇత్యాహ - కర్తవ్యమాకేతి - కణ్ణళిన్ను, దండనం - పణ్ణిల్, కరోతిచేత్. హంత తెధాని కాఃహంత తె గుడకాఇతి బాలానాం ప్రలోభన మివప్రలోభనం కరోతిచేదిత్యర్థః- కణ్ణళిక్కలామ్, దండనంకుర్యాః. ఇష్టాపత్తిరిత్యాశంక్యాహ . అప్పోతుఇతి. తత్రాపి సంబంధ జ్ఞానాదేరేవ ముక్తిహేతుత్వా దుపాసనాదిషు గురుతరేష్వశక్త్యా శోచసి చేత్తర్హీదమత్యంత సులభం పరమరహస్యం శృణ్వితి- చరమ శ్లోకే నేతర వ్యావృత్త ప్రపత్తి విధౌ ఉపదేశ సమాసనం నస్యా దిత్యర్థః - సిద్ధోపాయే స్వవిషయ స్వీకార విశిష్టే ఫలప్రదేసతి సిద్ధోపాయస్వీకారేపి నిరపేక్ష బుద్ధిః కార్యేతి ఏకశబ్ద తాత్పర్య మితి చోద్య మనూద్య పరిహరతి- స్వవిషయస్వీకారేతి- స్వవిషయే త్యారభ్య ఫలప్రదమాకానిఱ్కచ్చెయ్ తేఇత్యంతం వస్తుసిద్ధార్థకథనపరం-

సా.సం—హానేశ్చనాధికారివిశేషణ,,మితిశ్రీమద్యామునాచార్యసూక్తివిరోధఇత్యధికారివిశేషణమెన్నవొణ్ణాదిత్యంతార్థః - విధేయాయామేవా స్యామిత్థ మతివాదాః ప్రసజంతిచేద్భక్తావపి ప్రసజేరన్నిత్యాహ - కర్తవ్య మితి. తత్రాపీష్టాపత్తౌ ఉపాసనాతో భేదరూపేష్టాసిద్ధిరిత్యాహ - అప్పోతుమితి- స్వీకారేపి సిద్ధోపాయస్య నైరపేక్ష్య సూచక ఏకశబ్ద ఇతి పరోక్తం ప్రతివక్తి. స్వవిషయేతి - యది సాపేక్షఏవసః తదా నిరపేక్షత్వోక్తి రారోపరూపా స్యాల్ - యదితస్య నిరపేక్షత్వమేవ వాస్తవం తదా

మూ — ఇస్సిద్ధోపాయమ్ స్వీకార త్తాలుమ్ నిరపేక్ష మెన్ఱు బుద్దిపణ్ణ వేణుమెన్ఱిల్ ఇతు దృష్టవిధి పోలే అరోపితమాతల్ స్వవచనవిరుద్ధ మాతల్ ఆమ్ - అక్కైయాల్ ఈశ్వరన్ ప్రసాదనీయ నాయ్ ప్రధాన మానసిద్ధోపాయమ్ - భక్తిప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ ప్రసాదన ఙ్గళాయ్క్కొణ్డు ప్రధానమల్లాత సాధ్యోపాయ ఙ్గళ్ - ఇవైఇరణ్డతొన్ఱిలే యథాధికారమ్ నిలైయాక క్కడవతు. అపేక్షితఫలత్తుక్కు ఉపాయమాక విధిత్త సాధనాంతరఙ్గళై యిడైయిడవేణ్డాతపడి ప్రపత్తిక్కు అనంతరమ్ భరస్వీకారమ్పణ్ణిన

సా.దీ — వాస్తవార్థానువాదం - ఇస్సిద్ధోపాయమిత్యాదియాల్ స్వవచనవిరోధమ్.వ్రజఎన్కిఱవిధియో డే ఏకశబ్దత్తుక్కు విరోధమెన్కై - శాస్త్రసిద్ధాంతత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. అక్కైయాలీశ్వర నిత్యాది యాల్. ఇత్తాల్ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వం శొల్లిత్తు- ఇనిఏకశబ్దత్తుక్కిన్ఱ మొరుఅర్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్- అపేక్షిత ఫలేత్యాదియాల్ -ప్రపత్తిక్కనంతరంభరస్వీకర్తావానఈశ్వరనుక్కు ఫలప్రదానత్తిల్ చేతననుడైయ

సా.స్వా — త్యాదివద్దృష్టవిధితుల్యమాక్కైయాలే మోక్షసాధనత్వాభావమ్ప్రసంగిక్కుమ్.నిరపేక్షత్వబుద్ధిపర మాకిల్ శరణం వ్రజేత్యుపాయ విధాయక స్వవచన విరోధమ్ వరుమెన్ఱుకరుత్తు- స్వసిద్ధాంతత్తై యుపసంహరిక్కిరార్. అక్కైయాలితి - ఇప్పడి యాకిల్ గురులఘూపాయ విధాన విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవై ఇరణ్డితి. అధికారిభేదేన వ్యవస్థిత మాక్కైయాలే విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు- ఇని ఏకశబ్దత్తుక్కు యోజనాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్.అపేక్షితఫలస్యేతి యన్యా.నిరపేక్షోపాయభూత

సా.ప్ర — మిత్యుక్తమనిష్టం దర్శితమ్. అథైకశబ్దస్యావధారణార్థభూతకైవల్యవాచిత యాన్యో పాయాన్వయ పరత్వం వేత్యాహ - అపేక్షిత ఫలత్తుక్కిత్యాదినా -

సా.వి — స్వీకారవతి స్వీకార నిరపేక్షబుద్ధికరణే ఆరోప రూపమయథార్థజ్ఞానం - సిద్ధోపాయం స్వీకారత్తాలుమ్ నిరపేక్ష మితి ఏకశబ్దతాత్పర్యే స్వవాక్యగతేన వ్రజేతి విధినాసహ ఏకశబ్దస్య విరోధాత్స్వవచన విరుద్ధస్స్యాదిత్యర్థః - సిద్ధాంతమాహ - అక్కైయాలితి. ఇవై ఇరణ్డత్తు, అనయో ద్వయోర్మధ్యే - ఒన్ఱిలే, ఏకస్మిన్నుపాయే- యథాధికారమ్, అధికారానుగుణమ్- నిలైయాక కడవతు, స్థితిర్భవేత్ - ప్రపత్తిస్వరూపే సంబంధజ్ఞానాది రూపేణ ప్రాచీనానాం వ్యపదేశనిమిత్తం స్వరూపఫల భరసమర్పణం శేషత్వానుసంధానాత్మకసంబంధజ్ఞాన విశేషఇతి, సిద్ధోపాయ ప్రతిపత్తిరితి సిద్ధోపాయస్య భగవతోనిరపేక్ష రక్షకత్వప్రతిపత్తిరితివివక్షా, అనివారణమితి భరన్యాసానంతరం స్వయత్ననివృత్త్యపేక్షా,అనుమత్యాదివ్యావృత్తి శబ్దాభ్యాం రక్షాపేక్షావివక్షా, ఉపాయత్వప్రార్థనాయాస్తదంతర్గతత్వాత్, చైతన్య కృత్య మిత్యజ్ఞాన సాధ్యత్వవివక్షా,చిత్తసమాధాన మితినైర్భర్యవివక్షేత్యేవంద్రష్టవ్యం - వ్యపదేశస్య ప్రయోజనం వ్యాజమాత్రత్వం ప్రపత్తేః. అథప్రతిపత్తిం భక్తిసహాయనిరపేక్షామేవవ్యాకృత్య రక్షణోపయుక్త కల్యాణ గుణగణ విశిష్టో రక్షితేతి నైరపేక్ష్యరూప మేకశబ్దతాత్పర్యాంతరమాహ.అపేక్షిత ఫలత్తుక్కితి.ఉపాయమాకవిధిత్తసాధనాంతరఙ్గళైఇడైయిడాతపడిప్రపత్తిక్కనంతరమ్,

సా.సం — వ్రజేతి స్వవచన మేవైకశబ్దేన విరుధ్యత ఇత్యర్థః.సిద్ధాంతం నిగమయతి. అక్కైయాలితి-అథ భరసమర్పణానంతరం భరస్వీకర్తురన్యోపాయై రనన్వయ ఏకశబ్దార్థ ఇతి పక్షమాహ. అపేక్షితేతి.

మూ— శరణ్యన్ తనిత్తునిరుక్కుమ్సలైయైప్పత్తే ఏకశబ్దమెన్నుమ్ శొల్లువర్కళ్. అత్తైక్కనేయెన్నిల్ ప్రపత్తియై ప్పణ్ణి అనంతరమ్ అతఱియాక ఉపాసనాదికళుమ్ అనుష్ఠిత్తాల్ ఫలోపాయమాక క్కడవనాన శరణ్యన్ అకిం చననాయ్ విళంబక్షమనల్లాతవివన్తిరత్తిల్ ప్రపత్తిక్కుమ్ తనక్కుమ్ నడువేనిర్పతొరు శుమైశుమత్తాతేయివన్ శుమైయై తన్ గుణఙ్గళిన్మేలేయేరిట్టు

సా.దీ—సాధనాంతరానుష్ఠాన నైరపేక్ష్యత్తై క్కాట్టుకిరత్తైక్క - ఇత్తైయుపపాదిక్కిరార్ - ప్రపత్తియై మిత్యాదియాల్. భక్తినిష్ఠన్ పకలెన్ను అదియిల్ వాక్యశేషమ్. శుమైయావతు భక్త్యుపాయానుష్ఠానం. గుణఙ్గళ్ మేలేయేరివదైయావతు తన్ దయాదిగుణఙ్గళాలే ఇవన్ భక్త్యుపాయానుష్ఠానంపణ్ణవేణ్డా - భక్త్యుపాయత్తాల్ తరక్కడవ ఫలత్తై ఇవనుక్కు కేవలం నామే తరక్కడవోమెన్ను సంకల్పిక్కై - భక్త్యుపాయా

సా.స్వా— నానవన్ శెయ్విక్కచ్చెయ్కిర వ్యాజమాత్రత్తై అవనోడొక్క ఉపాయమాక వేణ్ణుకైఉచిత మన్నిన్ను ఏకశబ్ద తాత్పర్యమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? పూర్వోక్త రణ్డు యోజనైయిలుమ్ శరణ్య సమానాధికరణమాన వేకశబ్దత్తుక్కు శరణ్యగతాకార విశేష పరత్వమ్ శొల్లుకైయే ఉచితమాకైయాలే సాధ్యోపాయాది గతోపాయత్వ బుద్ధివ్యవచ్ఛేద పరత్వమ్ స్వరసమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అపేక్షిత ఫలత్తుక్కితి. మంత్రాదిస్నానమ్పోలే ప్రపదనముమ్ గౌణోపాయమాకైయాలే అశక్తవిషయత్తిల్ తన్మాత్రత్తాలే ఫలమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ శరణ్యనుక్కు ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వమెన్ను ఓరాకారముణ్డో ? ఎన్నుశంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అత్తైక్కనేయెన్నిలిత్యాదినా - ఉపాయాంతర నిరపేక్షఫలప్రదత్వా

సా.ప్ర—నడువే నిర్పతిత్యాది భక్తినిష్ఠస్య ప్రపత్త్యనుష్ఠానానంతరమపి భక్తియోగమప్యనుష్ఠాయ ప్రాప్తవ్యం పరమపురుషార్థం కారుణ్యపరవశో భక్తియోగానుష్ఠానానపేక్షఏవ దదాతీతి ప్రమాణతో

సా.వి— ఇతరోపాసనాది ప్రకారాన్ వ్యవధాయకత్వేన అనపేక్ష్య స్థితాయాః ప్రపత్తేరనుష్ఠానానంతరం. స్వతంత్రప్రపత్త్యనుష్ఠానానంతరమిత్యర్థః. అంగప్రపత్తేర్భక్త్యవ్యవహితత్వాత్తద్వ్యావృత్తిరనేన కృతా - శరణ్యన్, శరణస్య - తనిత్తునిర్కుమ్సలైయైప్పత్తే, ఏతదుపాధారణ్యేనవిద్యమానస్థితింప్రతి. ఏకశబ్దమెన్నుమ్ శొల్లువర్కళ్, ఏకశబ్దో భగవత శ్శరణాగతివ్యతిరిక్తోపాయాంతర నిరపేక్షస్థితిం ప్రతిపాదయతీత్యాహుః - అస్మిన్పక్షే మామేకం, మాం కేవలం. మామేవ శరణం వ్రజ, ఉపాయత్వేనస్వీకురు - నతూపాసనమప్యుపాయత్వే నేతివాక్యార్థః - తముపపాదయతి - అత్తైక్కనే యెన్నిలితి - ప్రపత్తియుమ్ పణ్ణి అనంతరమతిడియాకఉపాసనాదికళు మనుష్ఠిత్తాలితి. భక్తినిష్ఠనితి శేషః - ఫలోపాయమాక, భక్తిఫలోపాయమాకేత్యర్థః. ప్రపన్నవిషయే విశేషమాహ - అకించననాయితి. ప్రపత్తిక్కుమ్ తనక్కుమ్ నడువే, ప్రపత్తేస్స్వస్యచ మధ్యే - నిర్పతొరు శుమై, విద్యమానమేవోపాసనరూపంభారం శుమత్తాతే, అనూద్వాఇత్వమనపేక్ష్యేతి భావః - ఇవన్ శుమైయై, ఏతత్కర్తవ్య భక్త్యనుష్ఠానభారం - తన్ గుణఙ్గళిన్ మేలే యేరిట్టు, స్వకారుణ్యాదిగుణేష్వారోప్య స్వస్య కారుణ్యసర్వశక్తిత్వాదిభిరేవ తవోపాసనానుష్ఠానసాధ్యం ఫలం దదామి - త్వయా ఉపాసనాదికం నకార్యమిత్యభిమానం కృత్వేత్యర్థః - అత్రప్రమాణమాహ -

సా.సం—అనన్యాయమేవోపపాదయతి - ప్రపత్తియుమిత్యాదినా - ఫలోపాయేతి - భక్తం ప్ర

మూ— ‹‹శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే ధ్యానయోగ వివర్జితాః । తేపి మృత్యు మతిక్రమ్య యాంతి తద్వైష్ణవం పదమ్,,ఎన్గుమ్ ‹‹ఆరెనక్కు నిన్నాతమే శరణాక త్తన్దొళిన్దాయ్,,ఎన్గుమ్ శొల్లుకిరపడియే గుణవిశిష్టనానతానే నిరపేక్షఫలప్రదనాయ్ నిరుపాధికమానై మై అనుసంధిక్కుమవర్గళుక్కు శరణ(మ్మునకం-డ)మాకవదైయెన్గు ఇశ్-గు శొల్లిత్తాయిత్తు- ఇప్పడి(యే)పరిపూర్ణనానత నై ప్రపత్తిసద్ గుణమ్మాతు ఆనుకూల్యసంకల్పాదివిశిష్టమావిత్తై యొళ్ళియ వేరోరుపరికరత్తై యితిలే విద్యాంతర శిరోప్వితే శౌనకర్గళుక్కు అతువుమ్ ప్రసాదనమాన ఉపాయకోటియిలే నిక్కిర తెన్గుమ్ నిన్నై వైక్కు ప్రిశ్కైక్కు ఏక శబ్దమెన్గుమ్ శొల్లు వర్కళ్.

పూ.దీ.—నుష్ఠాన మన్త్రియిలేయు మఫలమత్తరు మెన్గు మర్థా త్తిల్ ప్రమాణ మాక్కుకిరార్. శరణం త్వామిత్యాది యాశ్- ధ్యానయోగ వివర్జితా అపి యేశరణం ప్రపన్నాస్తేపి ఎన్నిన్వయమ్. ఆరెనక్కిత్యాది . ఎనక్కు నిన్నాతమే ఆయశరణాక, ముఖ్యోపాయమాక - తన్దొళిన్దాయ్, ఆరెన్గుమ్ శరణెన్గుమ్ రట్టిప్పాలేముఖ్యోపాయత్వం కాట్టప్పట్టతు. యద్వా, ఉపాయత్వేన శొల్లప్పట్ట ఫక్త్యుపాయమాక తన్దాయెన్నై- నిరపేక్ష ఫలప్రదనాయ్, భక్త్యుపాయనిరపేక్ష ఫలప్రదనాయెన్గుపడి - శొల్లిత్తామెన్గు, ఏకశబ్దత్తాల్ శొల్లిత్తాయ్ త్తెన్నై. ఇత్తాలన్యోపాయనిరసన్యయమ్ శొల్లిత్తు- ఇనియేకశబ్దత్తుక్కు తదంగానన్య సంబంధః ఎన్గుమర్థత్తై దర్శిప్పిక్కిరార్. ఇప్పడి యెన్గుతుడఙ్గి- ఇత్తై యొళ్ళియ, ప్రపత్తియొళ్ళియవెన్నై - అతువుమ్,

సా.స్వా— కారత్తుక్కుప్రమాణ మాక్కుకిరార్ - శరణంత్వామితి- ఆరెనక్కిత్యాది- ఆయ, ఉపాయమ్. ఎనక్కు నిన్నాతమే శరణాక, ఉపాయమాక - ద్విరుక్త్యా ముఖ్యోపాయమాక తన్దొళిన్దాయెన్గుపడి. ఇప్పడి శరణ్యగతోపాయాంతర నైరపేక్ష్యానుసంధానపర మేకశబ్దమెన్గు శొన్నతు యాతుమో? అతు శరణశబ్దసామర్థ్యత్తాలేతానే సిద్ధిక్కైయాలే ఏకశబ్దత్తుక్కు అన్యథాసిద్ధప్రయోజనమో? ఎన్న యోజనాంతర ముళ్ళ చ్చైయ్కిరార్. ఇప్పడియె ఇతి - ఇప్పడియే, ఉపాయాంతర నైరపేక్ష్య పరిత్యాగేతియు లెన్గుపడి.ఇప్పడి

సా.ప్ర— వగత మిత్యర్థః. ఆరెనక్కిత్యాది - మమోపాయం త్వమేవ ముఖ్య స్త్వచ్ఛరణో పాయత్వేవాదా ఇత్యర్థః - అథానుకూల్యసంకల్పాద్యంగపంచక విశిష్ట భరన్యాసాతిరిక్తాన్వయ వ్యవచ్ఛేదకతయోపాయాంతరాంగానన్వయ పరత్వం వెత్యాహ - ఇప్పడియే ఇత్యాదినా - ప్రపన్నైర్ఞానుజ్ఞా

సా.వి— శరణం త్వామితి - ఆరెనక్కు నిన్నాతమే శరణాక త్తన్దొళిన్దాయ్- ఎనక్కు, మమ - నిన్నాతమే,త్వచ్ఛరణావేవ- ఆర్ శరణాక, ప్రధానోపాయత్వేన. తన్దొళిన్దాయెన్గుమ్ శొల్లుకిరపడియే, ఇత్యుక్తరత్యా . నిరపేక్ష ఫలప్రదనాయ్ నిరుపాధికమాన అనుసంధిక్కుమవర్గళుక్కు, నిరపేక్ష ఫలప్రదత్వస్థితి మనుసంధధానస్య - శరణమాక, శరణత్వేన. ఆశ్రయ. ఎన్గుశొల్లిత్తామెన్గు, ఇత్యుక్తం భవతి- ఏవమంగాంతరాన్వయ వ్యవచ్ఛేద పరస్య మస్యైకశబ్దస్య తాత్పర్యమిత్యాహ . ఇప్పడి. పరిపూర్ణనానేతి - శౌనకర్గళుక్కు, గతిచింతనాదిసర్వోపాయానామాధారభూతాంగజాలవిద్యాంతరగోప్యప్రపత్త్యావప్రసక్తంసతి - ప్రసాదనమాన ఉపాయకోటియిలే నిక్కిరతెన్గుమ్ ... ఉపాయకోటావిన్యస్యత్వేన ... కర్తవ్యత్వే కాక,

సా.సం—ఎనక్కు నిన్నాతమే ఆర్ . శరణం శరణాకత్తన్దరుళ్యా ముఖ్యోపాయత్వం దర్శితం-యద్వా,ఉపాయత్వేనోక్త ఉపాయ స్త్వచ్ఛరణావేవేత్యర్థః - ఇశ్-గు, ఏకపదే - అథ తదంగాన్యసంబంధ ఏకశబ్దార్థ ఇత్యుపపాదయతి - ఇప్పడియెన్గిత్యాదినా-అజ్ఞానుపాలనా దస్సహకారికోట్యన్వయభ్రమం వారయతి.

మూ—అజ్ఞానుజ్ఞైకశాలే అనుష్ఠిక్కుమ్ కర్తవ్యాంతరఙ్గళుమెల్లామ్ ప్రపత్తిక్కుత్తుణైయన్ఱు- ఇప్రపత్తియాలే వశీకృతనామ్ పలమ్ తరవిరుక్కిఱ నానానువనుమే ఇతుణికోపాయత్తుక్కుప్రతిభూవాయ్ నిన్ఱేన్- ఇప్రపత్తిఫలత్తై ప్పెత్త వేఱొరుతేవైశేమ్ఱువేణ్డా- అత్తైవైయ్యెత్తుణైయాకక్కొణ్డు ఉన్నైనాన్ రక్షిక్కప్పుకుకిఱేన్ అల్లేనెన్ఱుతాత్పర్యమ్ - ఇత్తాల్ ఆనుకూల్య సంకల్పాది విశిష్టప్రపత్తియొళియ ప్రపత్తిపరికరమెన్ఱుపేరిట్టుత్తనక్కు వేఱొరుసహకారి కారణత్తై క్కూట్టవేణ్డావెన్ఱుశొల్లిత్తాయ్కళు.

సా-దీ—అన్తపరికరఙ్గళుమెన్తపడి-అజ్ఞానుజ్ఞాకైఙ్కర్యఙ్గళ్ ఇప్రపత్తిక్కుసహకారికోటియిల్ నిల్లాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అజ్ఞానుజ్ఞైకశాలెన్ఱు - ఇన్తయోజనైయిల్ సిద్ధమాన వీశ్వరాభిప్రాయత్తై వెళియిడుకిరార్- ఇప్రపత్తియాలెన్ఱుతుడఙ్గి వాక్యత్రయత్తాల్ - ప్రతిభూః. పుణైక్కారన్. తేవై, అవశ్యకర్తవ్యపరికరాంతరం- ఇత్తాల్ ఫలిత్తవర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇత్తాలిత్యాది. తనక్కు, ఈశ్వరనుక్కెన్ఱపడి - ఇవ్వర్థం కైముతన్యాయత్తోపిసిద్ధమెన్కిరార్.

సా. స్వా— ప్రపత్తిక్కుపరికరాంతర నైరపేక్ష్యపరమాకిల్ సంధ్యాద్యననుష్ఠానమ్ ప్రసంగియాతో? అజ్ఞానుజ్ఞావిధికశాలే తదనుష్ఠానమానాలుమ్ పరికరత్వేన తదనుష్ఠానమిల్లైయెన్ఱిల్ ఆనాలుమ్ సిద్ధోపాయవిశేషణమాన వేకశబ్దమ్ ప్రపత్తిక్కితర నైరపేక్ష్యపరమాకమాట్టుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అజ్ఞానుజ్ఞైతి - ఇప్పడి సిద్ధోపాయత్తుక్కు ప్రపత్తివ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యమ్ శొన్నాలుమ్ ప్రపత్తిక్కు నైరపేక్ష్యమ్ శొల్లవిల్లైయే? సిద్ధోపాయస్య నైరపేక్ష్యేణ తత్సిద్ధియెన్నిల్ ఆనుకూల్యాద్యంగ నైరపేక్ష్యముమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న ప్రపత్తిక్కానుకూల్య సంకల్పాద్యంగవ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యమ్ ఫలితమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తాలితి. ఇవ్వర్థత్తై కైముత్యన్యాయత్తాలే ద్రఢీకరిక్కిరార్ -

సా.ప్ర— కైంకర్యస్య సావధానమనుష్ఠానాత్తదప్యపేక్షితమిత్యత్ర స్వయం ప్రయోజనతయైవ తయోరనుష్ఠానం - నతు భరన్యాససహకారితయేత్యాహ. అజ్ఞానుజ్ఞైకశాలేఇత్యాదినా- తేవై, అవశ్యకర్తవ్యం.

సా.వి— నిరసితుం - అస్మిన్పక్షే మామేకం, మామేవ- నతు గతిచింతనాది పరికరమపీత్యర్థః- ఉక్తం నైరపేక్ష్యమేవోపపాదయతి- అజ్ఞానుజ్ఞైఇత్యాదినా. ప్రపత్తిఫలత్తైప్పెత్త,ప్రపత్తిసాధ్యఫలంప్రతి- తేవై, అవశ్యకర్తవ్యం - శేమ్ఱువేణ్డా, నకర్తవ్యం - అవత్తై, తాన్ ధర్మాన్ - తుణైయాకక్కొణ్డు, సహాయత్వేన స్వీకృత్య - ఉన్నై, త్వాం - నాన్, అహం - రక్షిక్కప్పుకుకిఱేనల్లేన్ , రక్షితుం ప్రవిష్టోనాస్మి. ఏతాన్యైవ రక్షితుం సమర్థోఽస్మీత్యర్థః- ఎన్ఱుతాత్పర్యమ్, ఏకశబ్ద తాత్పర్యమిత్యర్థః- ప్రపత్తిపరికరమెన్ఱు పేరిట్టు, ప్రపత్తిపరికర ఇతినామదత్వా-తనక్కు,భగవతః.ప్రపత్తియొళియ,ప్రపత్తింవినా. వేఱొరు సహకారికారణత్తై, అతిరిక్తం సహకారికారణం - కూట్టవేణ్డా, నఘటయ - ప్రపత్తిం వినా స్వప్రపత్తిసహకారికారణం ప్రపత్తిపరికర నామధేయకమితి బుధ్యామాకుర్వీత్యుక్తం భవతీత్యర్థః. విశదజ్ఞానాభావేఽపి సామాన్యజ్ఞానమాత్రేణాపి కార్యకరప్రపత్తేస్సహకార్యంతరాపేక్షా నాస్తీతి

సా-సం— అజ్ఞేతి - అస్మిన్నర్థే ఏకశబ్ద వ్యంగ్యమీశ్వర తాత్పర్యం దర్శయతి. ఇప్ప్రపత్తీతి - అస్యాం యోజనాయామేకశబ్ద ఫలితమాహ. ఇత్తాలేతి - అయమర్థః కైముత్యనీత్యాపి సిద్ధఇత్యాహ.

మూ— ‘‘యేన కేనాపి ప్రకారేణ ద్వయవక్తా త్వం,, ఎన్నుమ్, ‘‘ప్రపత్తి వాచైవ నిరీక్షితుం వృ ణే ॥ ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర పడియే పూర్ణ ప్రపత్తిక్కు అపేక్షిత మాన తెళివిల్లా విడిలుమ్ యథాకథం చిదనుష్ఠానత్తాలే కార్యమ్ శెయ్‌కిర అభిప్రాయత్తుక్కు పెరొరు పరికరత్తై త్తేడ ప్రసంగమిల్లై యిరే - ‘‘తత స్సాగర వేలాయాం దర్భానాస్తీర్య రాఘవః । బాహుం భుజగభోగాభ ముపధాయారి సూదనః । అంజలిం ప్రాఙ్ముఖః కృత్వా ప్రతిశిశ్యే మహోదధేః,, ఎన్ఱు పెరుమాళ్ సముద్రత్తై

సా-దీ— యేన కేనాపీతి. వాచైవ ఎన్గిఱవిడత్తిల్ అవధారణమ్ సూక్ష్మార్థ జ్ఞాన వ్యావర్తకమ్. యేన కేనాపి ఎన్గిఱతిన్ అర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - పూర్ణ ప్రపత్తీత్యాదియాల్. పెరుమాళ్ సముద్ర శరణాగతి పణ్ణిన విడత్తిలుమ్, శ్రీహరివంశత్తిల్ బ్రహ్మదత్త చరితత్తిలుమ్ దర్భాస్తరణాది నిరాహారత్వాది రూప పరికర విశేషఙ్గళ్ కణ్డోమే ? ఎన్నవవై ప్రాయోపవేశాది వ్రతవిశేష ప్రయుక్తమెన్ఱు పరిహరిక్కిరార్ - తత స్సాగర వేలాయామిత్యాది -

సా.స్వా— యేన కేనాపీతి. ఇప్పడి ప్రపత్తి పరికరాంతర నిరపేక్షైయాకిల్ పెరుమాళ్ సముద్రత్తై శరణమ్ పుకుమ్పోతుమ్ బ్రహ్మదత్త చరితత్తిలుమ్ దర్భాస్తరణ శయనోపవాసాది రూపమాన శిలఙ్గళుమ్ అను కూల్య సంకల్పాద్యతిరిక్తమాక ప్రపత్తిక్కుచ్చొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - తత ఇత్యాదినా. ప్రపత్తిక్కుళ్ళ మన్దాకిలఙ్గళ్ పరికర విశేషమ్ శొల్లువానేన్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ -

సా ప్ర— ఉక్తమర్థం కైముతిక న్యాయేనోపపాదయతి - యేన కేనాపీత్యాదినా. ఆనుకూల్య సంక ల్పాద్యంగాంగి విషయ విశదజ్ఞానాభావేపి సామాన్యజ్ఞానపూర్వక సకృదుచ్చారణేనాపి ఫలందదతో భగ వత ఆనుకూల్య సంకల్పాద్యతిరిక్తానపేక్షత్వమ్ కైముతికన్యాయ సిద్ధమిత్యర్థః- నన్విద మానుకూల్య సం కల్పాద్యతిరిక్తానపేక్షత్వం రాఘవబ్రహ్మదత్తాభ్యా మనుష్ఠితశరణాగతి ప్రతిపాదక రామాయణభారతవి రుద్ధం? తత్రదర్భాస్తరణ నిరాహారత్వాది నియమాంతరాణా ముక్తేరిత్యత్ర తయోర్భరన్యాసాతిరిక్త కర్మణ ఏవ ప్రతిపాదనాన్న విరోధ ఇత్యభిప్రాయన్నాహ. తత ఇత్యాదినా. నను ‘‘గచ్ఛధ్వమేన,, మిత్యేతత్ర

సా-వి— కైముతికన్యాయసిద్ధ మిత్యభిప్రేత్యాహ. యేన కేనాపీతి . వేరొరు పరికరత్తై త్తేడ, మృగయితుం- ప్రసంగమిల్లైయిరే, ప్రసక్తిర్నాస్తి ఖలు - నను రాఘవ బ్రహ్మదత్తకృత ప్రపత్త్యో ర్దర్భాస్తరణ నిరా హారాది నియమ దర్శనాత్కథం నైరపేక్ష్య మిత్యాశంక్య తత్ర భరసమర్పణాప్రతీతే స్తచ్ఛరణాగతిరే వ నభవతి. కింతు తదతిరిక్తమేవ కించిత్కర్మ ప్రతిశయనాది ప్రధానం ప్రసాద జనకం. అత స్తత్రనియ మా ఉక్తా ఇత్యాహ. తత స్సాగర వేలాయా మిత్యాదినా - నను ‘‘నమశ్చక్రు జనార్దన’’ మిత్యత్ర

సా.సం— యేన కేనాపీతి- యేన కేనాపి ప్రపత్తి వాచైవేత్యనయో స్తాత్పర్యముక్తం - యథా కథంచిదనుష్ఠానత్తాలే ఇత్యనేన యథాకథంచి దిత్యుక్తి స్సముదాయ జ్ఞాన పూర్వక సకృదుక్తి రూపోక్తి ప్రపత్త్యభిప్రాయా - నను రాఘవ బ్రహ్మదత్తాదేః ప్రతిశయనాది ప్రధానక ప్రపత్తి ప్రకరణేదర్భాస్తరణ నిరాహారత్వాదిరూప పరిక రవిశేషో దృష్టః- అతః కథం తస్యా రనన్వయ ఇతి శంకాం స ప్రాయోపవేశనాది వ్రతవిశేష ప్రయుక్త ఇతి ప రిహరతి - తత ఇత్యాదినా - సుకృత ప్రణామో నామ బాహుభ్యాం త్రిరాయామ మంజలి కరణం త్రిరా

మూ—ప్పత్తి శరణాగతిపణ్ణినవిడత్తిలుమ్ - "సరాజా పరమాపన్నో దేవశ్రేష్ఠమగాత్తదా । శరణ్యం సర్వభూ(తేశం)తానాం భక్త్యానారాయణంహరిమ్ । సమాహితో నిరాహార ష్షడ్రాత్రేణమహాయశాః । దశార్ణాదర్శనేరాజా దేవంనారాయణం ప్రభుమ్" ఎన్ఱు సప్తవ్యాధో పాఖ్యానత్తిలే బ్రహ్మదత్త చరితత్తి(లే) లుమ్ శొన్నప్రకారజ్ఞళుమిల్లామ్ । పపత్తిక్కు- అజ్ఞమన్ఱు. ఇవ్విరణ్డిడముమ్ సపరికర ప్రతిశయనాదిప్రధానమాకై యాలే అజ్ఞుఅస్తి నియమజ్ఞళ్ శొల్ల ప్రాప్తమ్. ఇప్పడి సుకృత ప్రణామత్తిలుమ్ కణ్డు కొళ్వదు -

సా.దీ.—ఇప్పడియిత్యాది- సుకృతప్రణామమ్ ప్రపత్తియన్ఱు. ఒరు భగవత్ప్రసాద హేతుక్రియావిశేషమ్. తత్ప్రకార విశేషానుష్ఠానమ్ ప్రపత్త్యంగత్వేన వన్దదన్ఱు - ఇవ్వర్థత్తై పూర్వాచారత్తాలుమ్ స్థిరీకరిక్కిరార్.

సా.స్వా—ఇవ్విరణ్డితి. అవ్విడమ్ ప్రతిశయన రూపధర్మపరమాకైయాల్ ప్రపత్తిప్రకరణమల్లామైయాలే విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు. అనాలుమ్ సుకృత ప్రణామమ్ ప్రపత్తిరూప మాకిలవ్విడత్తిల్ "బాహుభ్యాం త్రిరాయామ మంజలికరణం త్రిరాజానుప్రసారణం లలాట నాసా కపోలానాం త్రిర్భూస్పర్శనమ్ యథాభవతి తథా సాష్టాంగ ప్రణామస్య ద్వాదశావృత్తి" రిత్యాద్యంగవిధి కూడుమో ? ఎన్ఱు వరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడియితి - ఇప్పడి, పూర్వోక్తస్థలే ప్రతిశయన విధానరీత్యా - ప్రపత్తి వ్యతిరిక్త సాంగ సుకృత ప్రణామవిధి ఎన్ఱు కరుత్తు. అప్పడి ఏకశబ్ద మానుకూల్య సంకల్పా ద్వతిరిక్త పరికర నైరపేక్ష్య పరమెన్ఱు శొన్నతు

సా.ప్ర—తిని దేశతయా "నమశ్చక్రుర్జనార్దన" మిత్యుక్తనమస్కారస్య భరన్యాసస్వరూపత్వాత్తస్య చ "ఏకోపి కృష్ణే సుకృతః ప్రణామో దశాశ్వమేధావభృథేన తుల్యః । దశాశ్వమేధీ పునరేతి జన్మ కృష్ణ ప్రణామీ న పునర్భవాయ" త్యాదిభిస్సమ్యక్కృతత్వేన విశేషణాన్నైరపేక్ష్యం నయుజ్యత ఇత్యత్ర "వినతవివిధభూత" ఇత్యాదౌ భక్తైరపి నమశ్శబ్దార్థత్వ దర్శనేన సుకృత ప్రణామశబ్దస్య భరన్యాసరూప ప్రణామ విషయత్వే నియామకాభావా ద్భరన్యాసాతిరిక్త ఏవ ప్రణామస్తత్ర వివక్షిత ఇతి న నైరపేక్ష్యవిరోధ ఇత్యభిప్రాయన్నాహ- ఇప్పడిసుకృతేత్యాదినా. నను "యాః క్రియాః కురుతే మోహా దనాచమ్యైవ నాస్తికః । భవంతి హి వృథాతస్య క్రియాస్సర్వా నసంశయః । ఉపవీతం శిఖాబంధ మూర్ధ్వపుండ్రంవినాకృతమ్ । అపవిత్రకరస్యై

సా.వి—నమస్కారస్య భరన్యాస రూపత్వాత్ "ఏకోపి కృష్ణే సుకృతః ప్రణామో దశాశ్వమేధావభృథేన తుల్యః । దశాశ్వమేధీ పునరేతి జన్మ కృష్ణప్రణామీ నపునర్భవాయే"తి పునర్భవ నివర్తక ప్రణామస్య ప్రపత్తి రూపతాయా వాచ్యత్వాత్ తత్ర సుకృత ఇతి విశేషణేన పరికర సాపేక్షత్వం ప్రతీయత ఏవ - కథం నైరపేక్ష్య మిత్యత్ర ప్రభావ ప్రతిపాదక తద్వచనగత ప్రణామశబ్దస్య భరన్యాస విషయత్వే నియామకాభావా ద్భరన్యాసభిన్న కేవల ప్రణామ ఏవ తత్ర వివక్షిత ఇతి న నైరపేక్ష్య విరోధ ఇత్యభిప్రాయే ణాహ - ఇప్పడి సుకృతేత్యాదినా - నను "యాః క్రియాః కురుతే మోహా దనాచమ్యైవ నాస్తికః । భవంతి హి వృథాతస్య క్రియాస్సర్వా నసంశయః । ఉపవీతం శిఖాబంధ మూర్ధ్వపుండ్రంవినాకృతమ్ । అపవిత్రకరస్యై

సా.సం— జానుప్రసరిణంలలాటనాసాకపోలానాంత్రిర్భూస్పర్శనంచ యథాభవతి-తథైకైకస్య సాష్టాంగ ప్రణామస్యానన్యప్రయోజనతయా ద్వాదశవార మావృత్తి రితి వదంతి - కణ్డుకొళ్వతితి- తత్రాపి సుకృతప్రణామత్వ ప్రయుక్తమేవ ఉపవాసాది నియమవిశేష ఇతిభావః - ఇమమర్థ్వం హృదయే రనన్వయం పూర్వాచా

మూ— ఇఙ్గు ప్రపత్త్యధ్యాయాదికళిల్ చొన్న ఆనుకూల్య సంకల్పాది పరికరఙ్గళిల్ [illegible] ఒరొరు నియమ ఙ్గళ్ కేట్కా - ఆకించన్యైకధనరాన ద్రౌపదీ, దమయన్తీ, రాక్షసీ, విభీషణ, క్షత్రబంధు, ముచుకుంద, గజేం ద్ర, పాండవ, దేవ, సుముఖ, త్రిశంకు, శునశ్శేప, కిరాత, కాక, కపోతాదికళ్ శరణాగతి రాకిరపోతు అప్పొత్తై ఆనుకూల్యాదికళ్తై యొళిగ ఒరొరు ఇతి కర్తవ్యతైయై చ్చొల్ల క్కణ్డిలోమ్.

సా-దీ—ఇఙ్గు ప్రపత్త్యధ్యా[illegible] ఆకించన్యేత్యాది. దమయన్తి, నళపత్నీ- రాక్షసీ, త్రిజటా- దే వాః, దేవర్కళ్. సుముఖః, స[illegible] వాల్ అవర్కళుక్కు ఫలసిద్ధియుణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా-స్వా—కూడుమో? సామాన్య[illegible] నైరపేక్ష్యపరమాయ్ క్కొణ్డ్ ఉమ్ ఆనుకూల్యాద్య[illegible] పేక్షత్వముమ్ ప్ర సంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇఙ్గితి - ప్రపత్త్యధ్యాయత్తిల్ ప్రాతిస్వికమాక వానుకూల్య సంకల్పాద్యంగమ్ విహితమాక్కైయాలే ఏకశబ్దోక్త నైరపేక్ష్యమ్ తద్వ్యతిరిక్త విషయతయా పర్యవస న్నమెన్ఱు కరుత్తు - ప్రపత్త్యధ్యాయత్తిలిల్లావిట్టాలుమ్ ప్రపత్తి ప్రకరణా[illegible]త్తిల్ పరికరాంతరమ్ శొల్లిత్తాకిల్ అతువు మావశ్యకమాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకించన్యేతి. సామాన్యతః ప్రప [illegible]క్కు పరికరాంతరాపేక్షై యిల్లావిట్టాలు మవిళంబేన ఫలసిద్ధియుల్ పరికరాంతరన్తాన్ అవృత్తితాన్.

సా. ప్ర— తద్విప్రస్యవిఫలం భవేత్,, ఇత్యాదిభిరాచమనాద్యకరణే సర్వస్యకర్మణో వైఫల్యోక్తేర్న్యాసస్యాపి త దపేక్షితమితి నైరపేక్ష్యం నోపపద్యత ఇత్యత్ర అనేకేషాం ప్రపన్నానా మాచమనాద్యనుష్ఠానే ప్యపేక్షిత ప్రాప్తేస్తదుపాఖ్యానాదౌ దృష్టత్వాన్న తదపేక్షితమితి మోక్షార్థం ప్రపదనేప నైరపేక్ష్యముపపద్యత ఏ వేత్యభిప్రయన్నాహ. ఇఙ్గుప్రపత్త్యధ్యాయాదికళిలిత్యాదినా- ద్రౌపద, రజస్వలైవ ప్రపన్నా- దమయన్తీ స్వయంవరరంగే దేవాన్ప్రపన్నా. రాక్షసీ త్రిజటా సుప్తోత్థితా తదానీమేవ ప్రపన్నా- విభీషణ ఆగచ్ఛన్నేవ ప్రపన్నః. క్షత్రబంధు రధర్మరాత్రే ఆగచ్ఛన్నేవ కృష్ణం ప్రపన్నః. ముచుకుందస్సుప్తోత్థిత ఏవ ప్రపన్నః- గజేంద్రో యుధ్యన్నేవ ప్రపన్నః - పాండవాశ్చ మాకలందేయే నోక్తాస్తదానీమేవ ప్రపన్నాః - దేవాశ్చ యజ్ఞభాగ గ్రహణార్థం మాగతాస్తత్రైవ విష్ణుం శరణంగతాః- సుముఖశ్చ గరుడాభిద్రుత ఏవ శరణంగతః- త్రిశంకు శునశ్శేపౌ విశ్వామిత్రం శరణంగతౌ- కిరాతః కపోతం శరణంగతః. కాకో రాఘవం శరణంగ తః. కపోతశ్శిబిం శరణంగతః- [illegible] ఏషాం శరణాగ[illegible] స్త

సా-వి—తద్విప్రస్యవిఫలం భవేదిత్యనేన కర్మణామాచమనాద్యభావే వైఫల్యోక్తేరిహాప్యాచమనాద్య పేక్షా స్యాదిత్యత తత్తదుపాఖ్యానాదౌ శున్యాది నైరపేక్ష్యేణైవాపేక్షిత ఫలప్రాప్త్యుక్తేః మోక్షార్థ ప్రపదనేపి తదనపేక్షేత్యా[illegible] - ఇఙ్గు ప్రపత్త్యధ్యాయాదకళిలితి - ద్రౌపదీ రజస్వలైవ భగవంతం ప్రప న్నా. దమయన్తీ స్వయంవరారంభే దేవాన్ ప్రపన్నా. రాక్షసీ త్రిజటా సుప్తోత్థితా తదానీమేవ ప్రప న్నా. విభీషణః ఆగచ్ఛన్నేవ ప్రపన్నః - ముచుకుంద స్సుప్తోత్థిత ఏవ ప్రపన్నః - దేవాశ్చ యజ్ఞభాగ హర ణార్థం మాగతా స్తదానీమేవ విష్ణుం శరణం గతాః - సుముఖో గరుడాభిద్రుత ఏవ శరణంగతః. కిరాతః కపోతం కపోతశ్శిబిమిత్యాదిషు. ఒరొరుఇతి కర్తవ్యతై [illegible], వదతి సతి. కణ్డిలోమ్, నాద్రాక్షం.

నా-షం—దవిస్థ[illegible]తి-ఇత్యర్థః. దమయన్తీ, నళపత్నీ. రాక్షసీ, త్రిజటా. దేవాః [illegible]మ్ తే. సుముఖ[illegible]

మూ—క్షణకాలసాధ్యమాయ్ నిరపేక్షమాన ప్రపత్తిమాత్రత్తాలేకడుక అవ్వోశరణాగతరుక్కు అవ్వో అపేక్షిత సిద్ధియుణ్ కణ్డోమ్ - ఇప్పడి మోక్షార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ ఇవర్ కోలిన కాలత్తిలే ఫలసిద్ధికుఱై కుఱైయిల్లై. ఇతుమాశుచః ఎన్కిఱ వాక్యత్తుక్కు తాత్పర్యమ్ - పరిత్యజ్య ఎన్కిఱ విడత్తిలే పరికరాంతర నైరపేక్ష్యమ్ శొన్న పొరుళిలే ఏకశబ్దత్తిల్ ఇస్తయోజనైదృఢీకరణార్థమాక కఱడవతు.

సా.దీ—క్షణకాలేత్యాదియాల్. నిరపేక్షమాన, ఇతరాంగనిరపేక్షమానవైన్ఱు. కణ్డోమ్, కణ్డా ప్పోలే శాస్త్రతః స్ఫుటమాక వరిన్తోమెన్నై - దృష్టార్థ ప్రపత్తికళిల్ ఫలసిద్ధి కణ్డా ప్పోలే మోక్షార్థ ప్రపత్తికళిల్ తావన్మాత్రాత్ఫలసిద్ధి కాణ్కిఱిలోమ్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి మోక్షేత్యాదియాల్. ఇతు విత్యాది - కోలిన కాలత్తిల్ ఫలసిద్ధి రెన్ఱపడి - ఇన్నప్రపత్తి నైరపేక్ష్యమ్ పరిత్యజ్య విలెవిత క్షిప్తపతుతిల్ ఏకశబ్ద పౌనరుక్త్యమల్లైన్ఱు ప్పరిహరిక్కిఱార్. పరిత్యజ్యేత్యాదియాల్ -

సా.స్వా—వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - క్షణకాలసాధ్యమాయితి భూయస్సహచారదర్శనత్తాలే పరికరాంతర విళంబాత్ఫలవిళంబమిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - దృష్టార్థ ప్రపత్తియిలిప్పడి కూడినాలుమ్ పరమ పురుషార్థరూప మోక్షార్థ ప్రపత్తియిల్ గురుతర పరికరాంతరమిల్లైయాకిల్ అపేక్షిత కాలత్తిలే ఫలసిద్ధి కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడియితి - తుల్య న్యాయత్తాలే ఎన్ఱుకరుత్తు. దృష్టార్థ ప్రపత్తియిల్ అన్వయ వ్యతిరేక భూయస్సహచార దర్శనత్తాలే ఫలసిద్ధియుణ్డానాలుమ్ అతీంద్రియ మోక్షార్థ ప్రపత్తియిల్ గురుతర పరికరాంతర మిల్లావిట్టాలుమ్ అవశ్యమ్ ఫలసిద్ధియున్ఱైన్ఱుక్కు ప్రమాణముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతితి - మాశుచః ఎన్కిఱతు సర్వప్రకార శోకనిషేధ పరమాకైయాలే పరికరాంతరాభావ ఫలవిళంబాది ప్రయుక్త శోకముమ్ నివర్త్యమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి ఏకశబ్దత్తుక్కు పరికరాంతర నైరపేక్ష్యత్తిల్ తాత్పర్యమాకిల్ పూర్వమ్ "సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య" ఎన్కిఱత్తుక్కు నైరపేక్ష్య విధిపరత్వమ్ శొన్నపడియాలే పౌనరుక్త్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పరిత్యజ్యేతి - అధికోక్తియిల్లామైయాలే దృఢీకరణమాకాదుమో ? ఎన్న వరుళి

సా.ప్ర—దనుష్ఠితతయా శ్రూయత ఇత్యర్థః ఏకశబ్దస్యోపాయాంతరాంగాన్వయవ్యవచ్ఛేదకస్య శోకనివర్తనాదపి ఫలితమిత్యాహ. ఇతుమాశుచ ఇత్యాదినా. ఏవంతర్హి "అవంగభావో ధర్మాణా"మితి నైరపేక్ష్య బోధకతయోక్తేన త్యాగశబ్దేన పౌనరుక్త్యం స్యాదిత్యత్రాహ. పరిత్యజ్యేత్యాదినా.

సా.వి— ఇతి కర్తవ్యతాభిధానం కుత్రాపినదృష్టమిత్యర్థః - ఏకశబ్దస్యోపాయాంతరాంగాన్వయవ్యవచ్ఛేదకత్వం శోకనివర్తనాదపి ఫలితమిత్యాహ. ఇతు మాశుచ ఇతి. నను పరిత్యజ్యేత్యస్య నైరపేక్ష్యవిధిపక్షే ఏకశబ్దేనాపి తద్బోధనే పౌనరుక్త్యం స్యాదిత్యాశంక్యాహ - పరిత్యజ్య ఎన్కిఱ విడత్తిలితి.

సా.సం—సర్వరాజః ఫలోపహాతతాయాం ప్రపత్తేః పరికరాంతరమపేక్షితమిత్యాదినేత్యాహ-క్షణకాలేతి.ఏవం మోక్షార్థాయామపి న పరికరాంతరమపేక్షితమిత్యాహ. ఇప్పడీతి. చరమశ్లోకే కేనాంశేనాయమర్థస్సిద్ధ ఇత్యుక్తే మాశుచ ఇతి వాక్యేనైవేత్యాహ. ఇతుఇతి. ప్రపత్తేర్నైరపేక్ష్యం పరిత్యజ్యేత్యత్ర వివక్షితం చేదేకశబ్ద పౌనరుక్త్యం పరిహరతి.పరిత్యజ్యేతి- పరిత్యజ్యేత్యనేనాకించనేశరణ్యస్య ప్రపత్త్యన్యనిరపేక్షత్వే

సూ—— ఇతుక్కు అర్థాన్తరం వివక్షితమాక వుమామ్. ఏకశబ్ద త్తుక్కుతు పాసుశావాల్ పరిత్యజ్య ఎన్కిర విశు క్కుణ్ణుచ్చొన్న అర్థాన్తర జ్ఞైక్కొళ్ళవు మామ్. సపరికరప్రపత్తిక్కు ఉపాసనాదికళాన

సా.దీ——ఇన్త పక్షత్తి లేకశబ్ద త్తుక్కు ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వ మిత్యాద్యర్థాన్తరమ్ వివక్షిత మాకలు మామెన్కిరార్ - ఇతుక్కెన్ఱు - ఏకశబ్దత్తుక్కు నైరపేక్ష్య మర్థమాన పక్షత్తిల్ పరిత్యజ్యవుక్కు అను వాదా ద్యర్థాన్తర జ్ఞై క్కొళ్ళలా మెన్కిరార్ - ఏక శబ్దత్తు క్కిత్యాది యాల్ - నను ప్రపత్తిక్కు అన్యోపాయై రనన్వయ త్తై యుమ్ తదఙ్గై రప్యసంబన్ధ త్తై యుమేకశబ్దమ్ శొల్లుమ్పొతు త్తిలితు ప్రపత్త వ్య విశేషణ మానపడి యెజ్ఞనే? యెన్ఱుశంకిత్తుపరిహరిక్కిరార్-సపరికరేత్యాదియాల్-

సా.స్వా—— చ్చెయ్కిరార్-ఇతుక్కి-తి.ఏకశబ్దత్తుక్కు నైరపేక్ష్యార్థకత్వపక్షత్తిల్ పరిత్యజ్యవుక్కు పౌనరు క్త్యమ్ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఏకశబ్దత్తుక్కితి. ఇప్పడిఏకశబ్దత్తుక్కుప్రపత్తియిలుపా యాన్తరా నన్వయముమ్ పరికరాన్తరా నన్వయము మర్థ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు శరణ్యవి శేషణత్వమ్ కూడాతే ? పూర్వోక్త ప్రకారేణ శరణ్య నుక్కు నైరపేక్ష్యా భిధాన ముఖేన ఉక్తార్థ ద్వయ పరమెన్ఱిలప్పోతు ప్రపత్తిరూపాఙ్గి యిలుమ్ అనుకూల్యాద్యఙ్గఙ్గళిలుమ్ నైరపేక్ష్యం ప్రసంగి యాతో ? ఎ న్ఱు శంకిత్తు ప్పర మరుళిచ్చెయ్కిరార్. సపరికరేతి -

సా . ప్ర—— ఇతుక్కర్థాన్తర మితి - ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వం స్వప్రాధాన్య నివారణమ్ । ప్రపత్తేర్వ్యాజ మాత్రత్వ మన్యో పాయై రనన్వయః । తదఙ్గై రప్యసంబన్ధ స్సర్వ సాధ్యావ్యభిన్నతా । ఇత్థ మర్థా ష్టదాచార్యై రేక శబ్దస్య దర్శితా,, ఇత్యుక్తై ్రక శబ్దార్థేషు నైరపేక్ష్యస్య త్యాగశబ్దార్థత్వే ఏక శబ్దే అన్యోర్థ స్స్వీకార్య ఇత్యర్థః. అత్ గు శొన్న వర్థాన్తరజ్ఞై యితి . ‘‘అతో శక్తాధి కారత్వ మాకించన్య పుర స్క్రియా । అనఙ్గ భావో ధర్మాణా మశక్యా రంభ వారణమ్ । తిత్త్వ త్యాశా ప్రశ మ నం బ్రహ్మాస్త్రన్యాయసూచనమ్ । సర్వధర్మపరిత్యాగశబ్దార్థా స్సాధుసమ్మతా,,ఇ త్యుక్తేష్వర్థేషుధ ర్మాన్తర నైరపేక్ష్యస్యైకశబ్దార్థత్వేఅన్యః కశ్చిదర్థ స్స్వీకార్యఇత్యర్థః-నన్వేవంభరన్యాస నైరపేక్ష్య బోధకైకశబ్దస్యభగవద్బోధకేనమామిత్యనేనకథం సామానాధికరణ్యమితి శంకామనూద్య భగవద్గతస్య భర న్యాస వ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యస్యాపి బోధ కత్వా త్తత్సామానాధి కరణ్యమితిపరిహరతి- సపరికర్యేత్యాదినా -

సా.వి—— పరిహారాన్తరమప్యాహ-ఇతుక్కర్థాన్తరమితి.‘‘ప్రాప్యస్యైవప్రాపకత్వ’’మిత్యాద్యర్థాన్తర మిత్యర్థః.ఏకశబ్దస్య నైరపేక్ష్యార్థవివక్షాయాం పరిత్యజ్యేత్యస్యాశక్తాధికార త్వాకించన్యపురస్కారాశక్యా రంభ వారణాద్యర్థ స్స్వీకర్తుముచితఇత్యాహ- ఏకశబ్దత్తుక్కితుపారుశానాలితి- ననుభరన్యాసనైరపేక్ష్య బోధకైకశబ్దస్యభగవద్బోధకేనమామిత్యనేనకథంసామానాధికరణ్యమిత్యాశంకామనూద్యభగవద్గతస్యభరన్యా సవ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యస్యాపి బోధకత్వా త్తత్సామానాధి కరణ్య మితిపరిహరతి. సపరికరప్రపత్తిక్కు ఇతి,

సా.సం—— ఉక్తఏకశబ్దేన త్త్వ త్తైపి పరికరాన్తర నైరపేక్ష్యసద్ధిరితిపృథకరణార్థమిత్యుక్తం- అర్థాన్ తరం, ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వమిత్యాది. ఇతుపారుశానాల్, నైరపేక్ష్యమర్థశ్చేత్. శొన్న వర్థాన్తర జ్ఞై ‘‘అతో శక్తాధికారత్వ,, మితికారికోక్తార్థాః. ప్రపత్తేరన్యోపాయై రనన్వయాద్యర్థక ఏకశబ్దః కథంప్రపత్తవ్య విశేషణంస్యాదిత్యాశఙ్కాసమాధత్తే- సపరికరేత్యాదినా.ఏకమ్మామ్,ఉపాయాన్తరతత్పరికర

మూ— అంగికళైయుమ్ అవత్తిఱ్ పరికరఙ్గళాన ధర్మాన్తరఙ్గళైయుమ్ కழிక్కిఱ పొరుళ్ కళిల్ ఇవ్వేక శబ్దమ్ శరణ్యనై విశేషిత్తపడి యెన్నిల్ అకించనఱ్ పక్కలిలే ఇత్తు ప్రసాదన మాయ్ క్కొణ్డు శరణ్యనోడు తుదక్కత్తై కాట్టుకైక్కాక మామేకం ఎన్కిఱతు. సర్వధర్మాన్. ఎన్కిఱ కీழ்ల్ సర్వశబ్దత్తైయుమ్. సర్వపాపేభ్యః- ఎన్కిఱ మేలిల్ సర్వశబ్దత్తైయుమ్ పార్త్తివ్వేకశబ్దమ్ సర్వశబ్దత్తుక్కు ప్రతిసంబంధి యాయ్ నిఱ్కిఱతెన్నుమ్ శొల్లువర్ కళ్ -

సా-దీ— ఇతువెన్ను ఉపాయాన్తరంగళ్ పరికరఙ్గళ్ ఏవతుతఙ్గళ్ - ఉపాయాన్తరత్తిన్ అఙ్గళైలన పేటునానవెన్నై ఎన్ఱ యెన్ను మామేకమెన్ఱతు కూఱుప్పారుళ్ - ఇనిఏకశబ్దత్తుక్కు సర్వసాధ్యవ్యభిన్నతా ఎన్నుమర్థత్తై అరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సర్వధర్మాన్ నిత్యాదియాల్ - ఇఙ్గు ప్రతి సంబంధియాయ్ నిఱ్కియావతు ఏకావర్ణత్తై చ్చొల్లుకై. ఇప్పక్షత్తిల్

సా. వ్యా— అకించనేతి. అతు, ఉపాయాన్తర పరికరాన్తరమెన్నపడి. విధియు మాన సపరికర ప్రపత్తి వ్యతిరిక్త ప్రసదన పరికరాన్తర నిరపేక్షమ్ మామెన్ను విశేషిక్కైయాలే ప్రపత్తిక్కు పాయాన్తర పరికరాన్తరానన్వయమ్ సిద్ధమెన్నుకరుత్తు - పునశ్చ ఏక శబ్దత్తుక్కు పూర్వ యోజనాద్యపేక్షయా యాక్తికమాక వారు వతిశయమ్ శొల్లానిన్ను కొణ్డు అర్థాన్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సర్వధర్మానితి - సర్వశబ్ద

సా. ప్ర— ఇవ్విత్యాది. ఏషాం ఉపాయాన్తర తదంగానాం భగవత్ప్రసాదనత్వాన్వయ రాహిత్య జ్ఞాపనార్థం మామేకమితి సామానాధికరణ్య నిర్దేశః ఇత్యర్థః - అద్వైకశబ్దస్యాభేద బోధ నేపి ప్రసిద్ధి ప్రాచుర్యాదత్రాపిత మర్థం సోపపత్తికమాహ . సర్వధర్మానెన్కిఱ విత్యాదినా - జ్యోతిష్టోమ వాజ

సా-వి— కழிక్కిఱ, నిత్యస్యేతః- ఇప్పొరుళ్ కళిల్, ఏతదర్థయోః - అపేక్షితఫలత్తుక్కు ఇత్యారభ్యోక్తయోః ఉపాసనావ్యవధానాసహత్వ పరికరాన్తరానపేక్షత్వార్థయోః ఇత్యర్థః - శరణ్యనై విశేషిత్తపడియెన్నిల్, శరణ్యం విశినష్టీత్యేతన్నం. ప్రపత్తిహీన విశేష్యేతిభావః- ఎన్నిల్, ఇతిచేత్ - అకించనఱ్ పక్కలిల్, అకించన విషయే - ఇతువే, ఏతదేవ - ఉపాయాన్తరసహితం పరికరాన్తర సహితమేవ ప్రపదనం - ప్రసాదన మాయ్ క్కొణ్డు, ప్రసాద జనకం సత్ - శరణ్యనోడే, శరణ్యేన సహ - తువక్కు, సంబంధః. అత్తై, ప్రాప్యం - అత్తై, నభవతీత్యేతత్ - కాట్టుకైక్కాక, ప్రదర్శయితుం - శరణ్యస్య ప్రసాద నార్థం ఉపాయాన్తర పరికరాన్తర సాపేక్ష ప్రపత్త్యపేక్షా నాస్తి - కేవల ప్రపత్త్యపేక్షైవేతి జ్ఞాపనార్థ మితిభావః - యద్వా- ఇతువే, కేవల ప్రపదనమేవ - ప్రసదనమాయ్ క్కొణ్డు, ప్రసాద జనకం సత్ - అపేక్షిత మితిశేషః - శరణ్యనోడే తువక్కత్తై, శరణ్యేనసహాన్యస్య సంబంధాభావం. ఇతరాపేక్షా రాహిత్యం. కాట్టుకైక్కాక, దర్శయితుం - ప్రసాదనమాత్ర వాదే శరణ్యగతేతరాపేక్షా రాహిత్య బోధనార్థ మితి భావః - మామేక మెన్కిఱతు శరణ్య విశేషణత్వే నోక్తిరితి భావః. అద్వైకశబ్దస్యాభేద బోధనేపి ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యాత్సర్వశబ్ద ప్రతికోటిత్వేనోపాత్తస్యైకశబ్దస్య సర్వఫల సాధన సర్వధర్మ ప్రతికోటిభూతం సర్వఫల సాధనం మామిత్యర్థాన్తరమాహ - సర్వధర్మానెన్కిఱ కీழ்లిల్ - జ్యోతిష్టోమ వాజపేయాది సాధ్య స్వర్గ స్వారాజ్యాది

సా. సం— నిరపేక్షం మామిత్యర్థాత్తస్య ప్రపత్తవ్య విశేషణత్వ మపీతిభావః- అథసర్వసాధ్యవ్యభిన్నతావేకశబ్దార్థ ఇత్యాహ - సర్వేతి - ఏకశబ్దస్య సర్వశబ్ద ప్రతిసంబంధిత్వం అహామేకఏవసర్వధర్మసాధ్యాభిషిక్త-

మూ—అప్యేతు సుదుష్కరేణ శోచేద్యో యేనయేనేష్ట హేతునా । సనతస్యాహ మవేతి చరమ శ్లోక సంగ్రహః ॥ ఇత్యాలేపక శాల్లిత్యాదిష్టైసిల్. "యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాంతరైః । ముముక్షుణా యత్సాంఖ్యేన యోగేన నచభక్తితః । ప్రాప్యతే పరమం ధామ యతో నావర్తతే (యతః) పునః । తేన తేనాప్యతే తత్ర న్యాసేనైవ మహామునే ।

సా-దీ—చరమశ్లోకార్థ తత్సంగ్రహిత్తుకాక్కొయ్యు [illegible] అప్యే ఇసు సుదుష్కర [illegible] నాల్. ఇతుకర్థ మ-యాతొరువల్ సుదుష్కరమానయాతై యాదై [illegible] సాధనఙ్గళై కర్రిత్తు శోచిక్కరార్. అవనుక్కు అభ్యేఫలసిద్ధ్యర్థమాక ప్రపత్తి వశీకృతానన నాసే [illegible] ఫలసాధన మావేసైక్క - సంగ్రహం, సంపిండి తార్థం- ఇప్పవర్థత్తై ఆకాంక్షాపూర్వకమాక [illegible] ర్. ఇత్యాదిత్యాదియాల్. యద్యేనేత్యాది. ఇతుక్కర్థం- తత్తత్ఫలకామరాన యావర్ శిలర్ పురుషర్కళాల్ సాధనాన్తరఙ్గళై కొణ్డుమ్ యాతొరు ఫలమసాధ్యం- ముముక్షువాన వనాల్- సాంఖ్యేన, జ్ఞానయోగత్తాల్- యోగేన, కర్మయోగత్తాలుమ్ - భక్తితః, తదుభయ పరికరవత్తాన భక్తియోగత్తాలుమ్ యాతొరు పదమప్రాప్యం- తేన తేనేత్యాది. అప్యేకా మకామనాలేల [illegible] సాధ్యమానఫలం. న్యాసేనైవ, న్యాసవశీకృతనాన వెన్నాలే లభిక్కప్పడుమ్-ముముక్షువాల్

సా-స్వా— ప్రతిసంబంధితా మాత్రత్తాలే అర్థవిశేష సిద్ధియుణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌[illegible]ర్- సుదుష్కరే ణేతి - సపతన్యాహ మేవేతి సర్వోపాయా భావమ్ వివక్షితమాకిల్ బాధితమన్రో? తత్తత్సర్వ సాధనాం తర నైరపేక్ష్యమ్ వివక్షితమాకిల్ సర్వముక్తిప్రసంగమ్ వారాతో? అకించన విషయత్తిల్ గురులఘుసాధనా న్తర నైరపేక్ష్యమ్ వివక్షిత మెన్నిల్ ఉపాయాంతర శక్తరాన బాధముని ప్రభృతి కళుక్కు మోక్ష భావమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నుమ వరిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు త్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇత్యాదిని. ఇప్పడియాకిల్ న్యాస సు

సా.ప్ర—[illegible]నాం సాధ్యసాధనాభిమతి స్వర్గసాన్న రాజ్యాదిఫలానామన్యసా [illegible] ఫలత్వ [illegible] ర్థః.

సా.వి—సర్వఫలాపాంత త్తిదాకంవన్యాయసాధనా హామేవ నిరపేక్షం [illegible] సుదుష్కరే ణేతి. సుష్ఠు కఠిన [illegible] మేనయేనేష్ట సాధనేన యస్సోచేత్. సాధనం మయాకర్తుం నశక్యం కథంఫలంప్రాప్త వ్యమితి శోచేత్ - తస్య శోకావిష్టస్యా కించనస్య సహస సత్సాధనమహమేవ తస్సాధన నిరపేక్షం తత్ త్సాధ్య ఫలం దదామి - [illegible] చరమ శ్లోకార్థ ఇత్యర్థః. ఏనమేవవిశదయతి- ఇత్యాలే యేకశాల్లి త్తాయ్త్తైన్నిలిత్యాదినా - యద్యేనేతి- యేన కామకామేన, [illegible] యత్ఫలం సాధనాంతరైః సర్వా ధ్యం. ముముక్షుణాప యత్ఫలం. మోక్ష [illegible] సాంఖ్యాదియోగనభ [illegible] న ప్రాప్యతే. యతః, నసాన్మిన్నే

సా.సం— [illegible] చరమశ్లోకార్థం సంగృహ్ణాతి. అప్యే తీతి. సుదుష్కరేణేత్యేత [illegible] పదశః పూర్వకం వివృణోతి- యద్యేనేత్యాదినా - పరమాత్మైవ హి ముముక్షోః ఫలం. తత్ప్రాప్[illegible]స్య సాధ్యత్వం [illegible] పచ్చి [illegible] సాంతరం గత్యైంకర్య ప్రతిసంబంధితయా [illegible] ధముక సాధ్యత్వ సూచనాయ "యతో నావర్తతే" ఇత్యు క్తం - అనంతరోక్తం సాధ్యత్వం పరమాత్మన తేనైవేత్యంశ నోక్తం ఏవంచ ముముక్షుణా సాధనాం తర శక్తి విధురేణ యద్యత్ఫలం నసాధ్యం . తత్తత్సాధనాంతర సాధ్యం [illegible] న్యాసేనైవ సాధ్యతే. ముముక్షుణాపి. సాంఖ్యేన, జ్ఞానయోగేన - యోగేన, కర్మయోగేన భక్తితః, [illegible] పరికరభక్తి

మూ—పరమాత్మాచ త్వయైవ సాధ్యతే పురుషోత్తమః,, ఎన్ఱు కట్టళైయిలే తనక్కు అభిమతఙ్గళాయిరుప్పతొరు మొరు ఫలఙ్గళై ప్పత్తవత్తుక్కు అనుగుణమాక త్తని త్తనియే శాస్త్రఙ్గళాలే విధిక్కప్పట్ట ఉపాయఙ్గళిల్ జ్ఞానాభావత్తాలేయాతల్, జ్ఞానముణ్డాయిరుక్క శక్త్యభావత్తాలేయాతల్, ఇవై యిరణ్డుముణ్డాయిరుక్క విళంబాక్షమత్వత్తాలేయాతల్ శోకిత్త అధికారియై ప్పత్త అవ్వుపాయఙ్గళొన్ఱిలుమ్ నీ అన్వయియవేణ్డా. అవై తని త్తని యేతరుమ్ ఫలఙ్గళుక్కెల్లామ్ ప్రపత్తి వశీకృతనాన నానొరువనుమే అమైయుమెన్ఱు శొల్లిత్తామ్ క్కు – పలఔషధఙ్గళ్ తరవల్ల ఆరోగ్యత్తై యెల్లామ్ ఇస్సిద్ధౌషధమొన్ఱుమే తరవత్తాకైయాలే నీ ఔషధాన్తరఙ్గళుక్కలమరవాతే యిత్తౌషధమొన్ఱైయుమే ఉపజీవిక్కవమైయుమ్- ఇతు ఉనక్కత్తౌషధఙ్గళాలే కళ్ళిక్కప్పడుమ్ వ్యాధికళెల్లాత్తైయుమ్ కళ్ళిక్కుమ్- ఉనక్కుప్పిన్పు సర్వభోగఙ్గళైయుమ్ భుజిక్కలామ్- నీ ఆరోగ్యత్తైయుమ్, భోగఙ్గళైయుమ్ ఇళక్కిఱోమెన్ఱు వేఱుక్కవేణ్డా వెన్ఱు శొల్లుమాప్పోలేయిరుక్కిఱతు ఇచ్చరమశ్లోకమ్-

సా. ది—పరమాత్మావుమ్- త్వయైవ, మద్విషయ ప్రపత్తియాలే తానే సాధిక్కప్పడుమవన్- కట్టళైయిలే, మర్యాదైయాలే- ఇత్తచరమశ్లోకార్థత్తిలూరు దృష్టాన్తమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -పలఔషధఙ్గళిత్యాదియాల్. వేఱుక్క,

సా. స్వా— సర్వధర్మప్రతికోటియాక త్తోత్తుకైయాలే ఏకశబ్దవిశేషితసిద్ధోపాయత్తుక్కు సర్వధర్మప్రతికోటిత్వమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పలవితి- అలమరవాతే, అశక్త్యా శోకియాతేఎన్ఱపడి. ఔషధోపజీవనమ్పోలే శరణవరణమ్. పలఔషధమ్పోలే భక్తిరూపోపాయాన్తరమ్. ఏకౌషధస్థానాపన్నన్

సా. ప్ర— ఏకస్యైవానేకఫలసాధనత్వాసంభవశంకాం “కాసశ్వాసాతిసారక్షయజఠరకటీవాతగుల్మాపస్మారమూత్రోత్సర్గమకుష్ఠశ్వయథుముఖశిరఃకర్ణనాసాక్షిరోగాః। యే చాన్యే రక్తపిత్తప్రభృతివికృతిజా వ్యాధయస్సన్తి జన్తోః తాంస్తాన్ రోగాన్ అశేషాన్ శమయతి పయసా సేవితం తైలమేతత్॥ వణ్మాసాన్తం మాసాన్తం వా రోగాన్తం వా పిబేజ్జలం। నాస్తి భేషజమన్యత్ర నారాయణరసాయనాత్,, ఇత్యాద్యుక్తౌషధముదాహృత్య నిరస్యతి పలఔషధఙ్గళిత్యాదినా- నన్వేవమేకశబ్దో భగవదుపాయ సాధన స్య

సా. వి— ఫలాద్యుక్తిః నావర్తతే. తేన తత్ఫలం న్యాసేనైవాప్యతే. పరమాత్మా చ త్వయైవ సాధ్యతే. మోక్షోపి త్వయైవ సాధ్యత ఇత్యర్థః. నీయలైవేణ్డా, త్వమాయాసవాన్మాభూరిత్యర్థః - నానొరువనుమే యమైయుమ్, అహమేక ఏవ సమర్థః. ఏకస్యానేకవిధఫలసాధనత్వం కథమిత్యత్ర దృష్టాన్తమాహ - పలఔషధఙ్గళితి - బహుభ్యౌషధైః క్రియమాణానామారోగ్యాదీనాం. ఇస్సిద్ధౌషధమొన్ఱుమే తరవత్తాకైయాలే, ఏతత్సిద్ధౌషధస్యైకస్యైవ దాతుం సమర్థతయేత్యర్థః - నీ, త్వం - ఔషధాన్తరఙ్గళుక్కలైయాతే, అనాయాసవివశః. తీక్ష్ణకటుకషాయరూపేతరౌషధసేవాదుఃఖమననుభవన్నేవ- ఉపజీవిక్కవమైయుమ్, అనుభవితుం శక్నోసి- ఇతు, ఇదమౌషధం. ఉనక్కు, తవ. కళ్ళికప్పడుమ్ వ్యాధికళెల్లాత్తైయుమ్ కళ్ళిక్కుమ్, నివర్త్యమానసర్వాన్ రోగాన్ నివర్తయేత్ - భుజిక్కలామ్, భోక్తుం సమర్థస్స్యాః. ఇళక్కిఱోమ్, నానుభవేమేతి - వేఱుక్కవేణ్డా, మా భైషీః - నన్వేవమేకశబ్దో భగవ

సా. సం—యోగేన వా జ్ఞానశక్త్యాది ప్రధుర్యేణ సన్ ధ్యేః. పురుషోత్తమః పరమాత్మా చ త్వయైవ, భక్తిస్థానాపన్నన్యాసేనైవ. సాధ్యత ఇతి ప్రమాణార్థః ఇతి శొల్లిత్తామ్ తాత్పర్యాన్తస్యార్థః. అస్మిన్నర్థే ఉపపన్నం సూచయితుం దృష్టాన్తమాహ - పలవితి- వేఱుక్క, శోకిక్క. శరణ్యవిశేషణే ఏకశబ్దేన ప్రపత్తేరైవ

మూ—— సర్వశబ్ద ప్రతిసంబంధియాన ఏకశబ్దమ్ సిద్ధోపాయ ప్రాధాన్యత్తాలేశరణ్యనైవిశేషిత్తుక్కొణ్డు నిన్నాలుమ్ “న్యాసేనైవ,, ఎన్కిర పడియే ప్రపత్తియొన్రుమే సర్వధర్మాంతర స్థానత్తిలుమ్ విధిక్కప్పడు కిఱతెన్రు ఫలిక్కుమ్ - ఇత్తాల్ త్రివర్గార్థిగళుక్కుమ్ భగవత్ప్రపత్తి పణ్ణలామెన్రు కాట్టిత్తు - అప్పో తు “త్వయాపి ప్రాప్త మైశ్వర్యం యతస్తాం తోషయామ్యహమ్ | నాహ మారాధయామి త్వాం తవ బద్ధోయ మంజలిః | సత్యం ప్రహరతా మామా మయి వజ్రం పురందర । నాహముత్సృజ్య గోవింద మన్య

సా-దీ—— శ్లోకే. ఇత్యేకశబ్దమ్ప్రాధాన్యాత్సిద్ధోపాయత్తై విశేషిత్తుక్కొణ్డునిన్నాలుమ్ప్రపత్తియేస ర్వధర్మాంతరస్థానత్తిలేవిధిక్కప్పడుకిఱతెన్రుమర్థమ్సిద్ధిక్కుమెన్కిఱార్. సర్వశబ్ద ప్రతిసంబంధీత్యాదియాల్. ఇప్ప్రయోజనైయిల్ ఫలాంతరార్థమపి దేవతాంతరాసంస్పర్శమేసిద్ధిక్కుమెన్కిఱార్ - ఇత్తాలిత్యాది. అప్పోతు,

సా.స్వా—— శరణ్య నెన్రుపడి - ఇప్పడియాకిల్ “తేన తేనాప్యతే తత్తన్న్యాసేనైవ మహామునే” ఎన్రు న్యాసత్తుక్కు సర్వధర్మస్థానాపన్నత్వమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సర్వశబ్దేతి- శరణ్యన్ సాక్షాత్సర్వధర్మస్థానాపన్ననానాలుమ్ సర్వధర్మసాధ్య సర్వఫల సాధనతయా విహితత్వేన తత్తాలే న్యాసమ్ సర్వధర్మస్థానాపన్నమెన్రు ప్రమాణమ్ శొల్లుకిఱతు శరణ్యనుడైయ సర్వధర్మస్థానాపన్నత్వమ్ నిర్హేతుకమన్రికే ప్రపత్తి సాధ్యమెన్రు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ సర్వధర్మ స్థానాపన్నతయా భగవత్ప్రపత్తి విధానమ్ కూడుమో ? ఇతర పురుషార్థేచ్ఛు క్కళుక్కు “బ్రహ్మాణం శితికంఠంచ” త్యుక్తరీత్యా దేవతాంతర సమాశ్రయణమ్ శొల్లుకైయాలే భగవత్ప్రపత్తిక్కు అతుకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తాలితి - దేవతాంతరాశ్రయణమే కర్తవ్యమెన్రు నిర్బంధమిల్లై ఎన్రుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ త్రివర్గార్థికళుక్కుమ్ భగవత్ప్రపత్తిపోలే భగవత్పరర్కళుక్కుమ్ ప్రయోజనాంతరేచ్ఛాయాం దేవతాంతరాశ్రయణమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అప్పోతితి. నిత్యనైమిత్తికఙ్గళిలుమ్ అగ్నీంద్రాది దేవతాంతరానన్వయమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న.

సా ప్ర—— సర్వసాధ్యైవ్యభేదపరశ్చేద్భరన్యాసస్య సర్వఫలసాధనత్వ సిద్ధిర్నస్యాదిత్యత్రభరన్యాసప్రసన్నస్య సర్వఫల ప్రదత్వ బోధనే ఉద్ధార ద్భరన్యాసస్య సర్వఫల సాధనత్వం సిద్ధ్యేదేవేత్యాహ - సర్వశబ్దేత్యాదినా - సర్వపాప విమోచన హేతు శరణాగతి విధాయకేస్మించ్ఛ్లోకే శరణాగతే స్సర్వఫలసాధనత్వ బోధనమ్ వ్యర్థమిత్యత్ర “భక్తిజ్ఞానాది వృత్తిం పరివరణగుణా” నిత్యాద్యుక్త్యైహిక ఫలాంతరాపేక్షాయామపి తదర్థం దేవతాంతరభజనవ్యావృత్తిః ఫలమిత్యభిప్రయన్నాహ. ఇత్తాలిత్యాదినా.

సా.వి—— రూప సాధనస్య సర్వసాధ్యైక్యభేదపరశ్చేద్భరన్యాసస్యసర్వఫలసాధనత్వసిద్ధిర్నస్యాదిత్యత్రభరన్యాస ప్రసన్నస్య భగవత స్సర్వఫల ప్రదత్వ బోధనే అర్థాద్భరన్యాసస్య సర్వఫలసాధనత్వం సిద్ధ్యేదేవేత్యాహ - సర్వశబ్దేత్యాదినా - నను సర్వపాప మోక్షణ ఫల సాధన బోధక చరమశ్లోకే సర్వఫల సాధనత్వ ప్రపత్తేః కిమర్థం బోధ్యత ఇత్యాశంక్య భగవత్ప్రపత్తే స్సర్వఫల సాధనత్వ బోధనే ప్రయోజనాంతర పరాణాం దేవతాంతరస్పర్శనివృత్తిః ప్రయోజనమిత్యాహ ఇత్తాలేత్రివర్గార్థీతి.

సా-సం—— సర్వధర్మస్థాన ఇత్యర్థః కథం సిద్ధ్యేదిత్యత్రాహ . సర్వశబ్దేతి- ఫలితేననిష్పన్నం దర్శయతి- ఇత్తాలితి- అస్యాంయోజనాయాం ఫలాంతరార్థమపిదేవతాంతరాసంస్పర్శఏవసిద్ధ ఇత్యాహ-అప్పోతితి-

మూ — మారాధయామిభోః,, ఇత్యాదికళిల్ పడియేనిత్యనైమిత్తికఙ్గళిల్ విశేషణమాయ్ప్పురుమళవాఴియా వృత్తమ్ సర్వావస్థైయిలుమ్ దేవతాంతర స్పర్శమ్ అఱ్ఱిరుక్కై ఉచితమ్- మోక్షత్తుక్కు-ఉపాయాంతరస్థాశ్రీకళామ్ ఉపాయ విరోధికళై క్కళైక్కవేణ్డు వాయుళ్ళమ్ ఇప్రపత్తి పణ్ణలామ్- ప్రాప్తి విరోధిగళై క్కళైకటు వేణ్డువారుళ్ళమ్ ఇప్రపత్తితానే యమైయుమెన్ఱు ప్రపత్తియినుడైయ సకలాభిమత సాధనత్వమ్ ఇఙ్గే శొల్లిత్తాయిత్తు- ఇతిల్ ప్రపత్తి ఉపాయ విరోధిగళై క్కళైక్కుమ్ కట్టళైయై శ్రీగీతాభాష్యత్తిలే ద్వితీయయోజనైయిలే అరుళిచ్చెయ్తార్. ప్రాప్తివిరోధిగళై క్కళైక్కుమ్ కట్టళైయై గద్యత్తిలే అరుళిచ్చెయ్తార్-

సా-దీ — త్రివర్గార్థిగళుక్కుమ్ భగవదాశ్రయణం సిద్ధిత్తవళవిలెన్ఱు. మోక్షత్తుక్కిత్యాది. భక్తినిష్ఠరుక్కు మఙ్గప్రపత్తి పణ్ణలామ్. అకించనరుక్కు స్వాతంత్ర్యేణవుమ్ ప్రపత్తి పణ్ణలామెన్ఱతాయిత్తు. సకలాభిమతమావతు? ఫలాంతరముముపాయవిరోధినివృత్తియుమ్ మోక్షప్రాప్తియుమ్. ఇవత్తిల్ శ్రీ గీతాభాష్యత్తిల్ భక్త్యంగత్వమ్ శొల్లుకైయాలు పాయవిరోధినివర్తకత్వముమ్, గద్యత్తిల్ స్వతంత్రోపాయత్వం శొల్లుకైయాల్ ప్రాప్తివిరోధినివర్తకత్వత్తైయుమ్ భాష్యకారర్ తామే కాట్టియరుళినారెన్ఱరార్ ఇతిలిత్యాదియాల్-

సా-స్వా- నిత్యేతి- ఇప్పడి సకలఫలసాధనమ్ ప్రపత్తియెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? అప్పోతు "సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి" ఎన్ఱు మోక్షమాత్రఫలశ్రవణమ్ కూడుమో? ఎన్నవతుసర్వఫలోపలక్షణమెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలేయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోక్షత్తుక్కెతి - ఇప్పడి సర్వఫల సాధనత్వముణ్డాకిల్ శ్రీమద్గీతాభాష్యత్తిలే శొల్ల వేణ్డావో? అఙ్గుమ్ ద్వితీయ యోజనైయిలే శొల్లియిరుక్కిఱ ఉపాయ విరోధి నివర్తకత్వమాత్రమ్ శొల్లిత్తెన్కిర ప్రాప్తి విరోధినివర్తకత్వమ్ శొల్లప్పెఱ్ఱతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇతిలిత్యాదినా-

సా-ప్ర — ఏవం భరన్యాసస్య సర్వఫల సాధనత్వముక్త్వా తత్తత్ఫలసాధన నిష్పాదన ద్వారాచ తత్సాధనత్వమాహ - మోక్షత్తుక్కిత్యాదినా. ఫలసాధనత్వస్య సాధన సాధనత్వస్యచ సాంప్రదాయికత్వమాహ. ఇతిలిత్యాదినా. నను భాష్యకారైర్మోక్ష సాధన తత్సాధనత్వమాత్రోక్తేః కథమత్ర సర్వఫల సాధనత్వ కీర్తనమనుచితం? కించ మహామతభిన్నైర్గీతాభాష్యే భక్తిసాధనత్వోక్తేర్గద్యే భక్త్యవ్యవ

సా-వి — విశేషణమాయ్ప్పురుమళవాఴియ, భగవచ్ఛరీరత్వేన ప్రాప్తమర్యాదాంవినా. సర్వఫలసాధనత్వేన ప్రపత్తేర్భక్తి విరోధ నివర్తనేన భక్తినిష్పాదకత్వం సాక్షాన్మోక్షసాధనత్వం చాస్తీత్యాహ - మోక్షత్తుక్కిత్తి- ఏతదుభయమపి భాష్యకార సంమతమిత్యాహ - ఇతిల్ ప్రపత్తి - అరుళిచ్చెయ్తార్ ఇతి- భాష్యకారాస్సర్వఫల సాధన శరణాగతి బోధకం చరమశ్లోకం ప్రకృత భక్తివిరోధి పాప నివర్తకతయా ప్రకృతానుకూల్యాద్భగవద్రామానుజసాహస్రీ ప్రసిద్ధేన వ్యాచఖ్యురితిభావః. భాష్యకారాః పరస్పరవిరుద్ధం

సా-సం — త్రివర్గార్థినామపి భగవదాశ్రయణీయత్వే సిద్ధ ఇత్యర్థః. ఆహాత్యచరమశ్లోకే అన్యాం యోజనాయాం సంపన్నం దర్శయతి- మోక్షత్తుక్కితి - ఉపాయవిరోధిన ముపేయవిరోధినంచ ప్రపత్తిర్నివర్తయతీతి నక్వైరపి పూర్వైరుక్తం, తత్కథమిహోచ్యత ఇత్యత్రాహ - ఇతిలితి - స్వాత్మని కర్మయోగాధి కర్తృత్వం, జ్ఞానాద్యుపాస్యత్వం, స్వర్గాదౌ ప్రాప్యత్వం, కర్మయోగాద్యుపాయత్వంచ పరిత్యజ్య తత్సర్వమేకస్మిన్ మయ్యేవానుసంధత్స్వేతి చరమశ్లోక పూర్వార్ధస్య ప్రథమయోజనా ప్రకారముక్త్వా ద్వితీయయోజనైయుక్త్యుక్తమ్. ద్వితీయ యోజనాయాం సర్వధర్మశబ్దనిర్దిష్ట, చాంద్రాయణ,

మూ— ఇవై యిరణ్డిన త్తిలుమ్ ఒన్రై అనాదరిత్తొన్రై యరుళిచ్చెయత పడి యన్ఱు - ఇరణ్డిడ ముమ్ సర్వాభిమత సాధనమాన ఇవ్వుపాయ త్తిఱ్ ప్రభావత్తుక్కు ఉదాహరణ పరమ్- ప్రణవం మన్త్రాంతర త్తిల్ ప్రవేశిస్తునిన్ఱు స్వతంత్రమాయుమ్ నిఱ్కుమాప్పోలే ఇప్రపత్తి అధికార విశేష త్తిలే భక్త్యంగముమాయ్ అధికార్యంతర త్తిలే స్వాతంత్ర్యముమా యిరుక్కై వచన(బల)త్తాలే సిద్ధమ్ -

సా. దీ— ననుగీతాభాష్య త్తిల్ అంగత్వే నానుష్ఠే యత్వ మరుళిచ్చెయ్తు స్వాతంత్ర్యేణా నుష్ఠే యత్వ పక్షమరుళిచ్చెయ్యామై స్వాతంత్ర్య పక్షత్తై అనాదరిత్తపడి యన్రో? ఎన్నిల్ అన్ఱు, శ్రీగీతాభాష్య త్తిలుమ్ శ్రీగద్య త్తిలుమ్ అనుక్తపక్ష ముపలక్షిత మెన్కిరార్ - ఇవై యిరణ్డిత్యాదియాల్ - ఉదాహరణపరం, ఒరు ఉదాహరణ మాత్రం కాట్టినపడి యెన్నై - ననుఒన్ఱుక్కొన్ఱు విరుద్ధమాన వంగత్వ స్వాతంత్ర్యపక్షద్వయ మాగాదు మో? ఎన్ఱుమ్ శంకైయిల్ సదృష్టాంతమాక ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవమిత్యాదియాల్- ప్రవేశిస్తునిన్ఱు,అప్రధానమాయ్ నిన్ఱపడి- అధికారివిశేష త్తిలెన్కైయాల్ అన్యోన్యవిరోధమ్ పరిహృతం.

సా. స్వా— ఇప్పడి మాత్ర ఇరణ్డిడత్తిలు మిరణ్డాకారమ్ శొల్లవేణ్డావో? ఏకైకాకారమ్ శొల్లుకైయాలే అన్యతరానాదరమ్ ప్రసంగి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇరణ్డిడత్తిలు మితి - అనాదర ద్యోతక మన్రాకిల్ స్థలద్వయమే అన్యతర మాత్రోక్తిక్కు నిర్వాహ మెను? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇరణ్డిడము మితి. సర్వాభిమత సాధనత్వమ్ ప్రమాణ ప్రతిపన్న మాకై యాలే తత్రతత్ర ఏకైక ఫలసాధనత్వోక్తి రుదాహరణపరై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ ప్రపత్తిక్కు అంగత్వముమ్ స్వాతంత్ర్యముమ్ ప్రసంగిక్కైయాలే విరోధమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రణవమితి - వదనేతి. "మామేవ యే ప్రపద్యంతే. సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్య" త్యాది వచనసిద్ధ మెన్ఱపడి. సర్వధర్మాన్ నిర్కారవచన

సా. ప్ర— భావేన మోక్షసాధనత్వోక్తేశ్చ పరస్పరవిరోధవ్యాహతిత్యత్ర "యదేవ కామకామ యే"త్యారభ్య "తేనతేనాప్యతే తత్తన్న్యాసేనైవ మే"త్యాదివచనై స్సిద్ధస్యసర్వఫల సాధనత్వ స్యేకైకఫల మాత్రో దాహరణయోర్భావ ప్యేకాకార ప్రదర్శనాన్న కోపి విరోధ ఇత్యభిప్రయన్నాహ. ఇవై యిరణ్డిత్తిలు మిత్యాదినా- స్వాతంత్ర్యేణ సాధకస్యా న్యాంగత్వ మయుక్త మిత్యత ఆహ- ప్రణవమిత్యాదినా . అనేన "సాధనాంతరయుక్తా వా ప్రపత్తిస్స్వయమేవ వా । సాధయేన్ముక్తికామానాం విముక్తిం ప్రణవో యథా,,త్యాదేర్ [illegible] సంహితః.

సా. వి— క్వచిదంగ ప్రపత్తిపరమ్ , క్వచిత్స్వతంత్ర ప్రపత్తిపరం, కథమనుగృహీతవంత ఇత్య శంక్య సర్వఫల సాధనత్వాద్యథాధికార ముపాసనా ప్రకరణే [illegible] సాధనత్వ [illegible] కించనాధి కారవిషయక గద్యే మోక్షఫల సాధనత్వస్య చోదాహరణమకుర్వన్ అతో నవిరోధ ఇత్యభిప్రేత్య సదృష్టాంతమాహ - ఇరణ్డిడముమిత్యాదినా- వచనబలత్తాలే, "సాధనాంతర యుక్తావా ప్రపత్తిస్స్వయ మేవవా । సాధయేన్ముక్తికామానాం విముక్తిం ప్రణవో యథా" త్యాది వచనాన్ నిష్కర్ష-ఇ-వినుత హీనాధికారినం ప్రత్యేవ

సా. సం— కూశ్మాండ, పవిత్రేష్ట్యాదీన్ త్వద్యుధ్వస్య కామ్యాన్ పరిత్యజ్య [illegible] సేవపాపవిరోధిపాపనివృత్తయే మామ్ శరణం వ్రజేతి పూర్వార్ధార్థ ఇతి భావః. భాష్యే ప్రాప్య విరోధి నివర్తకత్వానుక్తిః, గద్యే ఉపాయవిరోధి నివర్తకత్వానుక్తిశ్చానాదరణకార్యేత్యాశంక్యాహ ఇవైతి- ఉదాహరణపరం, ఏకైకవిషయే వివిధవ్యాపనప్రమేయ్యర్థః. అంగతా స్వతంత్రతా వకథమేకస్యాప్యవిరోధం దృష్టాంతేనపరిహరతి- ప్రణవమితి. వచన గాడేతి.

తూ — ఇప్పడినియతాధికారమాక భక్తిప్రపత్తికళ్ వికల్పిత్తు నిరూపిక్కైయాలే "భక్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యా వా మహామతే" ఇత్యాదికళిలేసిద్ధమ్.

సా.దీ — భక్తిప్రపత్తికళి నుడైయ వికల్పత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్. ఇప్పడీత్యాదియాల్. భక్తియోడేకూడ వికల్పిక్కసమ్యక్ జ్ఞానాదికళుమ్ మోక్షత్తుక్కు సాక్షాదుపాయమాకాతో? ఎన్నవవ్విదఙ్గళి లాన్య

సా.స్వా — మంగ్రపత్తిపరమాయుమ్ అన్యథాసిద్ధ్యగహఙా మాత్తైయాలేప్రణవత్తిల్ పోలేస్వాతంత్ర్యగ్రాహకస్పష్టవచనమ్ వేణ్డావో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. ఇప్పడియుతి - ఆదిశబ్దత్తాలే "శరణం త్వాం ప్రపన్నామే" ఇత్యాది సంగ్రహః - ఇప్పడి "భక్త్యా పరమయా వాపీ" త్యాది వచనత్తాలే ప్రపత్తి స్వాతంత్ర్యమ్ శొల్లిల్ "సమ్యక్ జ్ఞానేనవా మోక్షః" మిత్యాది వచనత్తాలే సమ్యక్ జ్ఞానాది కళుక్కుమ్ వికల్పేనభక్తితుల్య

సా.ప్ర — భక్త్యా వికల్పోక్తేశ్చ భరన్యాసస్వాతంత్ర్యమపి సిద్ధమిత్యాహ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా. నన్వేవంవికల్పోక్త్యా స్వాతంత్ర్యే తత్త్వజ్ఞానగంగామరణయోరపి భక్తిప్రపత్తిభ్యాం వికల్పోక్తేస్తయోరపి స్వాతంత్ర్యం స్యాదిత్యత్ర "తమేవం విద్వానమృత ఇహభవతి. నాన్యః పంథాః. భక్త్యాపరమయావాపిప్రపత్త్యా వా మహామతే। ప్రాప్యోహంనాన్యథాప్రాప్యోమమకైంకర్యలిప్సుభి" రిత్యాదివిరోధాత్తత్త్వజ్ఞానగంగామరణయో

సా.వి — సాక్షాన్మోక్షసాధనప్రపత్త్యుపదేశ ఇతి భవద్వ్యాఖ్యానం కథం శోభతే? భాష్యకారైరర్జునంప్రతి సాక్షాన్మోక్షసాధనప్రపత్త్యుపదేశ ఇత్యవ్యాఖ్యాతత్వాత్తద్విరోధ ఇతి చేన్న - గద్యోక్తపరామర్శేన స్వతంత్రప్రపత్తిపరస్యాపి భాష్యకారాభిమతతయా విలంబాసహత్వయాపాధికారే సత్యర్జునం ప్రత్యుపదేశే బాధకాభావాదితి భాష్యకారాశయోన్నయనేన తథా వ్యాఖ్యానస్యావిరోధః. నను తర్హి భాష్యకారైర్వ్యద్వేతి కల్పాంతరముపక్రమ్యోక్తపక్షే భక్తియోగమపి పరిత్యజ్య కేవలం మామాశ్రయేతి వ్యాఖ్యానే భాష్యకారాణాం భావః కఇతి చేత్సత్యం - విరోధిబాహుల్యేన శోచంతమర్జునం ప్రతి సాక్షాన్మోక్షసాధనత్వేనానుపదేశేఽపి ప్రకృతనిర్వాహస్తత్రి తథావ్యాఖ్యాతం - భగవత్ప్రాప్తి భావవత్త్యాలోచనయాత్యంతాకించనావస్థాన్ప్రతి సాక్షాన్మోక్షసాధనత్వమస్త్విత్యభిప్రేత్య గద్యే తథా వ్యాఖ్యాతం - అస్మాభిస్తు సర్వధర్మపరిత్యాగోక్తి స్వారస్యాత్సర్వపాపమోక్షణోక్తిస్వారస్యాచ్చార్జునం ప్రత్యేవ తథోపదేశ ఇతివ్యాఖ్యాతం - ఏవంచ కైముతికన్యాయేన అత్యంతాశక్తానాం సాక్షాన్మోక్షసాధనం ప్రపత్తిరితి బుద్ధిః ఫలమితి మంతవ్యం - తదభాష్యకృద్వ్యాఖ్యా విరోధః - గంభీరాశయానామయం స్వభావః - యత్క్వాచిత్కంచిదర్థం ప్రకటయంతి. కంచిదర్థం ప్రచ్ఛాదయంతి. అన్యత్రతమర్థం వివృణ్వతే చేతి తదాశయస్య తథాత్వాదితిసర్వమనవద్యం - నను "...క్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యావామహామతే" ఇతిప్రపత్తేర్భక్తితుల్యత్వేన కథనం "తత్త్వజ్ఞానేనవా మో...తి గంగాయాంమరణేనవే"తి గంగామరణస్య తత్త్వజ్ఞానతుల్యత్వకథనవత్ప్రాశస్త్యపరం కింనస్యాదిత్యాశంక్య తద్వదిహ "నాన్యః పంథా" ఇత్యాది విరోధాభావాదనన్యథా సిద్ధప్రమాణబలాచ్చ తత్రేవ ప్రాశస్త్యపరత్వం నాన్యత్రేత్యభిప్రాయేణాహ -

సా.సం — "సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ - యద్వేన కామకామేనే" త్యాదికమిహ భావ్యం. వ్యవస్థితవికల్పపరం వచనం దర్శయతి ఇప్పడీతి - ఏవంసతి భక్త్యావికల్పిత సమ్యక్ జ్ఞానాదేరపి మోక్షంప్రతిసాక్షాదుపాయతా

మూ—అశ్శైయాల్ ।। సమ్యక్ జ్ఞానేనవా మోక్షంగచ్ఛ యాంమరజేనవా। ప్రణామాద్వాబిసుకృతాద్భక్త్యావా లభతేనరః।, ఇత్యాదికళిలే సాక్షాదుపాయమ్ ఒన్ఱే కూడ పరంపరోపాయఙ్గళై మెదుత్తుపుమ్ అవత్తిలుడైయ ప్రాశస్త్యాతిశయమ్ తోత్తుకైక్కాక వత్తనై - ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వం స్వప్రాధాన్య నివారణమ్ । ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వ మన్యోపాయైరనన్వయః । తదంగైరస్య సంబంధ స్సర్వసాధ్యే వ్యభిన్నతా । ఇత్యమూ న్ వ్యాధాచార్యై రేకశబ్దస్య దర్శితాః ।

సా-దీ—పర్యత్తై, వెళియిడుకిరార్: అశ్శైయాలిత్యాదినా-అన్యధావెన్ఱు నిషిధ్ధైక్కైయాలెన్ఱపడి ఇశ్లోకత్తిల్ భక్త్యుపాయమెన్ఱుమ్ సాక్షాదుపాయం- మత్తై ఒన్ఱుమ్ వ్యవహితోపాయఙ్గళ్ - ఇప్పడి ఉక్తమాన ఏకశబ్దార్థ షట్కత్తై, క్రమేణకారికైకళాల్ సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిరార్- ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వ మిత్యాదియాల్- స్వప్రాధాన్య నివారణం, స్వస్య, అధికారిణః, ప్రధానోపాయత్వ నివారణం- ఇత్ గుశిలరేకశబ్దత్తాల్ శరణ్యనాయవనే మెన్కిఱతెన్నర్- అప్పోతుమ్ దేవతాంతరత్తుక్కు వ్యావర్తకమ్- శ్రీవిశిష్టత్వే

సా-వ్యా— సాధనత్వమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ అశ్శైయాలితి అశ్శైయాల్, భక్తిప్రపత్తికళ్ వికల్పితోపాయతయా ప్రసిద్ధఙ్గళాకైయా లెన్ఱపడి. ఇత్ గు "భక్త్యా పరమయా వాపి" ఎన్ఱు ముఖ్యోపాయత్తై ప్రథమ మెదుత్తు అతిల్ శక్త్యాదికళిల్ లైయాకిల్ ప్రపత్త్యావా ఎన్ఱు వ్యవస్థిత వికల్పితోపాయత్వమ్ తోత్తుకైయాలే యుమ్ "నాన్యథాప్రాప్యః" ఎన్ఱు అన్యనిషేధత్తాలుమ్ స్తావకత్వమ్ కూడాతు. "సమ్యక్ జ్ఞానేనవే" త్యాది వచనత్తిల్ సమ్యక్ జ్ఞానాది కత్తై మున్నే ఎడుత్తు "భక్త్యావా లభతే నరః" ఎన్ఱు ముఖ్యోపాయత్తై అనంతర మెడుక్కైయాలుమ్ అన్యనిషేధ మిల్లామైయాలుమ్ సమ్యక్ జ్ఞానాది స్తావక మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి విస్తరేణోపపాదిత్త వేకశబ్దార్థత్తై, బుద్ధిసౌకర్యార్థమాక కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిరార్. ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వ మితి. ప్రపత్తేరిత్యుత్తరత్ర సర్వత్రాన్వయః - ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వం, సిద్ధోపాయ తుల్యతయోపాయత్వాభావః - అన్యోపాయైః, భక్త్యాదిభిరనన్వయః - భక్త్యాద్యనపేక్ష స్వతంత్రోపాయత్వం - తదంగైః, భక్త్యంగైరపి. అసంబంధః - పరికరాంతర నైరపేక్ష్యం । సర్వసాధ్యే వ్యభిన్నతా, ఏకా ప్రపత్తిరేవ సర్వ ఫల సాధన మిత్యర్థః - మామేకం శరణంవ్రజేతి శరణ్యైక్య

సా-ప్ర—ర్వికల్పోక్తిః ప్రాశస్త్యపరైవేత్యాహ అశ్శైయాలిత్యాదినా - ఏవం తర్హి భరన్యాస వికల్పోక్తేరపి ప్రాశస్త్య పరత్వం కింనస్యాదితిచేన్న - "శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే ధ్యానయోగ వివర్జితాః । తేపి మృత్యు మతిక్రమ్య యాంతి తద్వైష్ణవం పద" మిత్యనన్యథా సిద్ధ వచనాత్తస్య స్వాతంత్ర్యాం గీకారే ప్రమాణాంతర విరోధాభావా చ్చేతిభావః. మామెన్కిఱ పదత్తి లిత్యారభ్య ఇయతా ప్రబంధేనోక్తానేకశబ్దార్థాన్ సుఖానుసంధానాయ నిబధ్నాత్యనద్వర్శయతి- ప్రాప్యస్యైవేత్యాదినా నన్వేకశబ్దేనశరణ్యాంతర

సా-వి—అశ్శైయాలితి ఏకశబ్దార్థాన్ శ్లోకైస్సంగృహ్ణాతి ప్రాప్యస్యైవేత్యాదినా- నన్వేకశబ్దస్య శరణ్యాంతరవ్యావృత్తిపరత్వా ల్లక్ష్మీవ్యావృత్తి పరత్వం స్యాదితి కేషాంచిద్వ్యాఖ్యాన మాంశక్య లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వస్యైవ ప్రాగేవ సాధితత్వాద్విశిష్టస్యైక్యే ఏకశబ్దార్థ విరోధాభావాచ్ఛరణ్యాంతర వ్యావృత్తి

సా.సం— స్యాదితి శంకాం పరిహరతి- అశ్శైయాలితి - భక్తిప్రపత్త్యో ర్వికల్ప వచనస్య ధీశ్రవణాదితిభావః. ఉక్తానేకశబ్దార్థాన్ కారికయా క్రమేణసంగృహ్ణాతి. ప్రాప్యస్యైవేతి.పరోక్తమేకశబ్దార్థం

మూ— కేచిత్త్వేక శబ్దార్థం శరణైక్యం ప్రచక్షతే। విశినష్టి తథాపి శ్రీర్గుణవిగ్రహవత్ప్రభుమ్॥ ఈశ్వరీ సర్వభూతానామియం భగవతః ప్రియా। సంశ్రితత్రాణదీక్షాయాం సహధర్మచరీస్మృతా॥ ఏకం జగదుపాదాన మిత్యుక్తేऽపి ప్రమాణతః।

సా.దీ— బాధక మన్రైన్ఱారార్. కేచిత్త్వేకేత్యాది. శిలవాచార్యర్ కళ్ శరణ్యస్యోపాయభూతస్య ఏకత్వాత్తామేక శబ్దార్థమాక చ్చొల్లువర్ కళ్- శ్రీః, పిరాట్టి. గుణవద్విగ్రహ వత్ప్రభుం విశినష్టి, ప్రభువుక్కు విశేషణత్వేన నిఱ్కిఱ్పడి- ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణ ముణ్డెన్ఱారార్:- ఈశ్వరీత్యాదియాల్. సహధర్మచరీస్మృతా, "లక్ష్మ్యా సహహృషీకేశః,, ఇత్యాదిభిస్స్మృతా ఎన్ఱు- సర్వభూతానా మీశ్వరీభగవతః ప్రియేతి విశేషణద్వయం హేతుగర్భం- అనురూపత్వాభిమతత్వాభ్యాం సహధర్మచరీస్మృతా ఎన్ఱుకరుత్తు- మామేకమిత్యుక్తేపి శ్రీవిశిష్టత్వా శ్రయణత్తిల్ దృష్టాంతమరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఏకమితి "ఏకమేవాద్వితీయ" మెన్ఱు

సా.స్వా— మేనైకశబ్దార్థః - ఏవంచ శ్రియఉపాయత్వమేవనసంభవతీతిపరేషాంమతమనువదతి- కేచిత్త్వేతి. నిరాకరోతి - విశినష్టీతి. తదాపి, శరణైక్యార్థకత్వేపి - గుణవిగ్రహవిశిష్టస్యైవోపాయత్వం. నతు నిర్విశేషస్య- తథా శ్రీరపి గుణవిగ్రహవత్ప్రభుం విశినష్టి, విశేషణతయా ఉపాయభూతా వర్తత ఇత్యర్థః - నకేవలం విశేషణతయా అస్యా ఉపాయత్వం - అపితు భగవత ఇవ తస్యా అపీశ్వరకోటిత్వేనోపాయత్వ మిత్యాహ - ఈశ్వరీతి - తర్హి ద్వైరాజ్య దోషప్రసంగ ఇత్యత్రాహ - ఇయంభగవతః ప్రియేతి - పత్నీత్వాన్న ద్వైరాజ్యదోష ఇతి భావః - పత్నీత్వే స్వాతంత్ర్యాభావా త్కథ ముపాయత్వమిత్యత ఆహ - సంశ్రితేతి. యాగాదౌ దంపత్యోస్సహ కర్తృత్వవత్సంశ్రిత త్రాణసంకల్పేపి "లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశః. ఇయం సీతా మమ సుతా సహధర్మచరీ తవే,, త్యాది ప్రమాణేన సహాన్వయినీత్యర్థః. నను మామేకం శరణమి త్యేకస్యోపాయత్వోక్తౌ కథ మితరాన్వయ ఇత్యత్రాహ- ఏకమితి. "సదేవసోమ్యేద

సా.ప్ర— వ్యావృత్తిః క్రియత ఇత్యస్యాపి సంప్రదాయతస్సిద్ధత్వా ల్లక్ష్మ్యా అపి శరణ్యత్వం వ్యావర్తితం స్యాదిత్యత్ర బహుభిః ప్రమాణై ర్లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వోక్త్యా శరణ్యత్వసిద్ధౌ ద్విశిష్టస్యైవ శరణ్యత్వా ద్విశిష్టోపాదానత్వ ప్రాపకే "సదేవసోమ్యేద మగ్ర ఆసీత్. ఏకమేవే"తి వాక్యే స్థితస్యైకశబ్దస్య చిదచిద్వ్యావర్తకత్వాభావవ దస్యైవ గుణవిగ్రహాది వ్యావర్తకత్వాభావవచ్చ లక్ష్మీ వ్యావర్తకత్వాభావాత్ ద్విశిష్ట ఏవ శరణ్య ఇత్యభిప్రాయం శ్చాహ. కేచిత్త్వేత్యాదినా -

సా.వి— పరత్వేపి నశ్రీవ్యావృత్తిపరత్వ మిత్యాహ - కేచిత్త్వేతి. గుణవిగ్రహవత్ప్రభుం విశినష్టి, ఉపాయత్వా వచ్ఛేదకతయానోపాయైక్యవిరోధ ఇతి భావః- తర్హి స్వత ఉపాయతా స్యాదిత్యాశంక్య చరణయోరుపాయతా వచ్ఛేదకత్వేపి నోపాయత్వహానిః- ప్రమాణాచ్చేత దప్యస్తీత్యాహ- ఈశ్వరీతి. ఏకంజగదుపాదాన

సా.సం— నిరాకరోతి. కేచిత్త్వేత్యాదినా - భగవానేవ శరణ్యః- నతు శ్రీరపి సిద్ధోపాయేతి తేషామాశయః- తద్దూషయతి. విశినష్టీతి- తదాపి, ఏకశబ్దస్య శరణైక్యపరత్వేపి. విశినష్టి, విశేషణత్వేనైవావతిష్ఠతే. అసంభావిత విశ్లేషత్వాదితి భావః - తవతా కథం తస్యాస్సిద్ధోపాయతే త్యత్రాహ - ఈశ్వరీతి. "మచ్చైవ భూతానా సర్వేషా మీశ్వరీవల్లభా మమ। లక్ష్మ్యా సహహృషీకేశ,, ఇత్యాదిస్మృతా ఇత్యత్ర ధ్యేయమ్- అపేక్షిత లక్ష్మీ వైశిష్ట్యే ఏకశబ్ద నవిరోధ ఇతి నిదర్శనాభ్యాం కారికా ద్వయేన ద్రఢయతి - ఏక మిత్యాదినా.

మూ— యథాపేక్షిత వైశిష్ట్యం తథాఽత్రాపి భవిష్యతి । ఏకోపాస్తి విధానేపి గుణాదీనాం యథాన్వయః । తథైక శరణవ్రజ్యా విధానేప్యనుమన్యతామ్ । యథాగుణాది వైశిష్ట్యే సిద్ధోపాయైక్య మక్షతమ్ । ఏవం పత్నీ విశిష్టత్వే ప్యభిన్నం శాస్త్రచక్షుషామ్ ।

సా.దీ—ఒరువనుక్కు జగదుపాదానత్వం శొల్లాలుమ్ ప్రమాణాంతర బలత్తాలపేక్షిత వైశిష్ట్యం సూక్ష్మచిదచిద్వైశిష్ట్యమెప్పడి సిద్ధిక్కుమప్పడియే యెన్నైక్కు - దృష్టాంతాంతరం కాట్టుకిరార్. ఏకోపాస్తీతి- "తమేవైకం జానథ- తమేవవిదిత్వా,, ఇత్యాదివిధానత్తిల్ గుణాదికళుక్కు ఉపాసనేఽన్వయం సిద్ధిక్కుమా పోలే యేకమెన్నాలుమ్ శ్రీవిశేషణ మవర్జనీయమెన్నైక్కు - విరోధిక్కు విశేషణత్వంకొళ్ళిల్ సిద్ధోపాయైక్యం కెడాదో? ఎన్నుమ్ శంకైయై నిరాకరియానిన్ఱు కొణ్డు దృష్టాంతమరుళిచ్చెయ్కిరార్- యథేతి- అభీష్టం

సా.స్వా—మగ్రఅసీల్. ఏకమేవే,, త్యాదా ఏకస్యోపాదానత్వోక్తావపి యథాఽపేక్షితసూక్ష్మచిదచిద్వైశిష్ట్యంశుద్ధ బ్రహ్మణ ఉపాదానత్వే వికారిత్వాపత్తేర్నిర్వికారత్వ శ్రుతిప్రమాణత అంగీక్రియతే- తథాత్రాపి భవిష్యతి - దృష్టాంతాంతరమాహ - ఏకోపాస్తివిధానేపీతి. "తమేవైకం జానథాత్మాన" మిత్యాదావేకస్యైవోపాసన విధానేపి గుణాది విశిష్టస్యైవోపాసన మితిగుణాదీనాం యథాన్వయస్తథా ఏక శరణ వ్రజ్యా విధానేపి శ్రీవైశిష్ట్యమనుమన్యతామ్- విశేషణతయా శ్రియో పాయత్వే సిద్ధోపాయైక్య భంగస్స్యాదితి బాధక తర్కం పరిహరతి - యథేతి - స్పష్టోర్థః. శాస్త్రచక్షుషామితి సాభిప్రాయం. "యువాంతు విశ్వస్య విభూజగతః కారణంపర" మితి భాగవతాదిశాస్త్రం ప్రమాణ మిత్యర్థః. ఏవంద్వయోరపి

సా.ప్ర—అపేక్షిత వైశిష్ట్యం, సూక్ష్మచిదచిద్వైశిష్ట్య మిత్యర్థః - నను "తంగచ్ఛ శరణం హరిం - మామేకం శరణం వ్రజే" త్యాదిభిః ప్రపత్తావైక్యోక్తేః కథం లక్ష్మీ వైశిష్ట్య ముచ్యత ఇత్యత్ర "తమేవ విదిత్వా తిమృత్యు మేతి - యః పున రేతం త్రిమాత్రేణ ఓమిత్యనేనైవాక్షరేణ పరమ పురుషమభిధ్యాయీత - "సతేజసి సూర్యే సంపన్నః" ఇత్యాదిషు భగవత ఏకస్యైవోపాస్యత్వోక్తావపి సత్యత్వాది స్వరూప నిరూపక గుణానామప్యుపాస్యత్వ ముపాస్యభేదావహత్వా భావశ్చ యథా తథా శ్రియోపి స్వరూపనిరూపకత్వాదేవ విశేషణత్వం శరణత్వైక్యావిరోధిత్వం చేత్యభిప్రాయేణాహ - ఏకోపాస్తీత్యాదినా.

సా.వి— ఇతి చేతనాచేతన విశిష్టస్యైకస్య యథోపాదానత్వం తద్వదితి భావః - దృష్టాంతాంతర మప్యాహ - ఏకోపాస్తి విధానేపీతి- తమేవ విదిత్వా ఇత్యవధారణార్థస్య ప్రతర్దనాది విద్యాసువిశేషణ విషయత్వేపి వేదనస్య నవిరోధస్తథైవహి ఏకస్యా శరణవ్రజ్యాయా శ్రీవైశిష్ట్య విషయత్వేపి నవిరోధ ఇతి భావః - సిద్ధోపాయే పరాభిమత గుణాది వైశిష్ట్య ప్రతిబంది మాహ . యథాగుణాదీతి . గుణవిగ్రహవత్త్వ)భుమిత్యత్రావచ్ఛేదకతయా ఏకస్యభంజకత్వం నాస్తీత్యుక్తం- ఇహతు వేద్యాంగగతత్వేనైకత్వభంజకత్వం నాస్తీ త్యుచ్యత ఇత్యపౌనరుక్త్యం- పత్నీవిశిష్టత్వఇతి - ఇహాపి పదమధ్యాహార్యం-ననుశాస్త్ర

సా.సం— అపేక్షిత వైశిష్ట్యం, సూక్ష్మ చిదచిద్వైశిష్ట్యమ్. ఏకోపాస్తివిధాన- "తమేవైకంజానథ,, ఇత్యాది. అనుమన్యతామ్, సిద్ధోపాయత్వాశ్రయ లక్ష్మీవైశిష్ట్యమనుమన్యతామ్. తదేవవివృణ్వన్ ప్రకృతముపసంహరతి. యథేతి. "యువాంతువిశ్వస్యవిభూజగతః కారణంపర,, మితిభాగవతస్థం. "లక్ష్మీనారాయణాఖ్యంతదక్షరంబ్రహ్మసనాతనం. తదేతత్స్వాత్మమిథున,, మిత్యాదిసాత్వతస్థంవచనమిహశాస్త్రశబ్దవివక్షితమ్. విశేషణవిశేష్య

మూ— ప్రభాప్రభావతో ర్యద్వద్భేదోక్తావితరాన్వయః । ఏవమన్యతరోక్తావప్యాత్సహావృత్త్యభిధానతః ॥

సా-దీ—సిద్ధోపాయైక్యమతమోక సిద్ధికుమ్-ఇజ్ఞంశొల్లప్పడాతవిరాట్టికు-శరణ్యాంతభావమెన్గిన ఎన్నుమ్ శంకైయై పరిహరియానిన్ఱు కొణ్డు ఒన్ఱైచ్చొన్నవిడత్తిల్ మత్తైయయుమ్ వరుమిడత్తిల్ దృష్టాంతం కాట్టుకిరార్- ప్రభేతి. ప్రభాప్రభావతోః, ప్రభాప్రభావాన్కళిల్, అవినాభావ దర్శనత్తాల్ ఒన్ఱైచ్చొన్న విడత్తిల్ మత్తైయతినుడైయ సంబంధమ్ వరుమాప్పోలే ఇద్దివ్యదంపతికళిల్ ఒరువరైచ్చొన్న విడత్తిల్ మత్తైయావరుడైయ సంబంధముమ్ శొల్లప్పడుమ్ - ఇజ్ఞుమవినాభావ సంబంధంశొల్లప్పడుకైయాలెన్నైక-

సా.స్వా—కారణత్వే "మాయా వా ఏషా నారసింహీ సర్వమిదం సృజతి సర్వమిదం రక్షతి సర్వమిదం సంహరతీ"తి తాపనీయే "ఏకో హ వై నారాయణ ఆసీ"దితి మహోపనిషది చైకస్యైవ కారణత్వ శ్రవణం కథమిత్యత్రాహ - ప్రభేతి. సహావృత్త్యభిధానతః, సన్నియోగ శిష్ట న్యాయాదిత్యర్థః. ననులక్ష్మ్యా ఉపాయత్వే

సా.ప్ర— ఏవంతర్హి "అమృతస్యైష సేతుః - సంసారార్ణవమగ్నానాం విషయాక్రాంత చేతసాం । విష్ణుపోతం వినా నాన్యత్కించిదస్తి పరాయణ"మిత్యాదిషు భగవత ఏవోక్తిః కథమిత్యత్ర "యథా మయాపి సా వ్యాప్తా తయా వ్యాప్తోహమీశ్వరః । అనన్యా రాఘవేణాహం భాస్కరేణ ప్రభా యథా" ఇత్యాదిభి స్సహైవావస్థానావగమాత్ "స్వరూపం స్వాతంత్ర్య"మిత్యారభ్య "తదంతర్భావాత్త్వాన్న పృథగభిధత్తే శ్రుతిరపీ"త్యుక్తప్రకారేణ భగవదుక్తావపి సాప్యుక్తేత్యుత్తరమాహ । ప్రభేత్యాదినా.

సా.వి—చక్షుషా మిత్యనేన యథా "యజేత స్వర్గకామ" ఇత్యాదావేకవచనేపి కర్తృత్వరూపైక్యాత్పత్న్యాః ప్రాధాన్యాన్న విరోధ స్తద్వదిహాపి ప్రతీయతే- తదనుపపన్నం - ఇహ భగవతః కర్మావశ్యత్వాభావాత్- "పత్న్యా నో యజ్ఞ సంయోగే" ఇతి యజ్ఞఫల స్వామిత్వ ఏవ నగారానుశాసనే నతత్రేవ పత్నీశబ్దస్యముఖ్యత్వేన భగవద్వల్లభాయాం పత్నీత్వ వ్యపదేశస్య గౌణత్వాదితి చేన్న - పత్నీశబ్దస్య గౌణత్వేపి తదుపలక్షిత సహధర్మచారిత్వస్య సత్త్వేన వైదికదృష్టాంతే నేహాపి స్వీకారే విరోధాభావాదిత్యుక్తిపరత్వాత్పత్నీ వైశిష్ట్యస్యోక్తేః. నను సర్వత్ర లక్ష్మీవాచకశబ్దో నాస్తి, కథం తత్ర ప్రతీతిరిత్యత్ర పరస్పరాపృథక్సిద్ధి దశా దేవ దీప ఆగచ్ఛతీత్యుక్తే ప్రభాయా స్తత్ర ప్రతీతివదిహాపి తత్ప్రతీతి రస్తీతి పూర్వోక్త మేవ స్మారయతి. ప్రభాప్రభావదితి. సహవ్యాపృత్యభిధానత ఇతి "అనన్యా రాఘవేణాహం - అనన్యా హి మయా సీతా"

సా-సం—భానేన ద్వయోరపి సిద్ధోపాయత్వే వేదాంతేతదుపబృంహణాదౌ చ కారణత్వ ధ్యేయత్వాదిప్రకరణే "మాయా వా ఏషా నారసింహీ సర్వమిదం సృజతి- సర్వమిదం రక్షతి. సర్వమిదం సంహరతీ"తి తాపనీయే- "ఏకో హ వై" ఇతి మహోపనిషది- ఏవమనేకాసు శ్రుతిషు ఏకైకోక్త్యేతరాన్వయ ఇత్యత్రాహ. ప్రభేతి. గ్లపయత్యాతపః. ఆహ్లాదయతి జ్యోత్స్నా- సూర్యశ్శోషయతి. చంద్రశ్శీతళయతీత్యాదిషు యథైకోక్తావితరాన్వయః ఏవం ప్రకృతేపి స్యాత్ - తత్రనియామకం సహవృత్త్యభిధానత ఇతి - దృష్టాంతే సహవృత్త్యభిధానత ఇత్యస్య సహైవ ఏకకార్యాన్వితతయా ప్రవృత్తినివృత్తిమతో రన్యతరాభిధాన ఇత్యర్థః. దార్ష్టాంతికేషు ఏకమేవవృత్త్యా సహాభిధానత ఇత్యర్థః. వచదార్ష్టాంతికే స్వరూపాసిద్ధిశంకా- నారాయణీ, నారాయణః- ఈశ్వరీ ఈశ్వరః- భగవతీ భగవాన్- ఇత్యాదౌ ప్రకృతి సాధారణ్యస్య అన్యథా ఉపపాదకత్వాత్. తత్ర ప్రకరణానుగుణ విశేషోపస్థాపనేన ప్రత్యయభేదస్య ప్రయోజనవత్త్వాత్.

మూ—స్మరంతిచైనాంమునయస్సంసారార్ణవతారిణీమ్ । ఊచతుస్స్వయమప్యేతత్సాత్వతాదిషు తావుభౌ ॥

సా-దీ— ఇవిపిరాట్టికు ముపాయాంతర్భావం మునికళాలు దివ్యదమ్పతికళ్ తన్నాలుమ్ శొల్ల ప్పట్ట తెన్గిరార్ - స్మరంతీత్యాది. సంసారార్ణవతారిణీం, సంసారదుఃఖత్తై ప్పోక్కుమవళెన్ఱు. ననుఇతుపురుషకారత్వాభిప్రాయత్తాలౌపచారికమాకక్కూడవత్తెన్ని లొన్నుమ్ బాధకమిల్లాత విడత్తిల్ ముఖ్యార్థ పరిత్యాగం కూడామైయాల్ - ఏతల్, ఇవ్వ పిరాట్టియినుడైయ ముఖ్యసంసారనివర్తకత్వం.

సా. వ్యా— అనన్యథాసిద్ధస్పష్టప్రమాణసత్త్వేసర్వమిదం ఘటతే- తదేవనాస్తీత్యత్రాహ- స్మరంతిచైనామితి- కాశ్యపాదయః "సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవ తారిణీమ్ । క్షిప్ర ప్రసాదినీం దేవీంశరణ్యామనుచింతయేత్ । యా మాలంబ్య సుఖేనేమం దుస్తరంహి గుణోదధిమ్ । నిస్తరం త్యచిరేణే"తి స్మరంతీత్యర్థః. నకేవలం మునయ స్స్మరంతి - దివ్యదంపతీ స్వయమప్యూచతురిత్యాహ - ఊచతురితి - "లక్ష్మీం మాంచ సురేశేశం ద్వయేన శరణం గతః । మల్లోకమచిరాల్లబ్ధ్వా మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతి" త్యాదినేత్యర్థః - కిమేభిర్వచనైః - ప్రపత్తికరణమంత్ర ఏవ ద్వయే ఉపాయత్వముక్తమిత్యాహ -

సా ప్ర— సర్వమిదముపాయత్వస్య ప్రామాణికత్వేస్యాత్తదేవ కథమిత్యత్రాహ- స్మరంతిత్యాదినా- "సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవ తారిణీమ్ । క్షిప్ర ప్రసాదినీం లక్ష్మీం శరణ్యామనుచింతయేత్ । ఆర్యా యశోదా వసుదా ధర్మకామార్థమోక్షదా । అప్రమేయాత్మికా సూక్ష్మా పరనిర్వాణదాయినీ । వాచఃపరం ప్రార్థయితా ప్రపద్యే స్నిగ్ధశ్రియ" మిత్యాదిభిస్స్మరంతీత్యర్థః. తావుభావూచతుశ్చేతి - "లక్ష్మీం మాంచ సురేశంచ ద్వయేన శరణంగతః - మల్లోకమచిరాల్లబ్ధ్వా మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతి" త్యాదిష్విత్యర్థః - ద్వయే శ్రుతోపేయవిశేషణత్వవదుపాయవిశేషణత్వస్యాపి

సా-వి— ఇత్యాదిష్వితి భావః- ఊచతురితి. "లక్ష్మీంచ మాం సురేశంచ ద్వయేన శరణంగతః । మల్లోకమచిరాల్లబ్ధ్వా మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతి । మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం శరణ వ్రజే" దితిపరస్పరమూచతురిత్యర్థః - ఇహాప్యేకామిత్యేతత్పత్న్యంతర వ్యవచ్ఛేదపరం - నతు భగవద్వ్యవచ్ఛేదపరమితిబోధ్యం - కరణమంత్ర ఏవ ద్వయే ఉపాయదశాయాం ఉపేయదశాయాంచ శ్రీవైశిష్ట్యం కంఠోక్తం, తత్రోపేయదశాయాంశ్రీవైశిష్ట్యంభవద్భిరేవాంగీకృతమ్. ఉపాయదశాయాంతుఅనేకప్రమాణాను

సా-సం— ద్వయోరపి ప్రవృత్తినిమిత్తసాధారణ్యబోధనంవినా ప్రకృతిసాధారణ్యస్య ప్రయోజనానుపలంభాత్ -ప్రవృత్తినిమిత్తసాధారణ్యంచనిరుక్తిబలసిద్ధాభ్యాం శబ్దార్థసామర్థ్యాభ్యాంప్రమాణోపపత్తిభ్యాంచావసీయతే - ననుసర్వథాలక్ష్మ్యస్సిద్ధోపాయత్వందుస్సాధం-ప్రమాణానుపలంభాదిత్యత్రాహ-స్మరంతిచేతి- కాశ్యపాదయో మునయః - "సర్వకామప్రదాంరమ్యాం సంసారార్ణవ తారిణీమ్ । క్షిప్రప్రసాదినీం లక్ష్మీం శరణ్యామనుచింతయేత్ । యామాలంబ్య సుఖేనేమ" మిత్యాదినా ఏనాంసంసారార్ణవతారిణీం స్మరంతి- నకేవలమేతే తావత్. తావుభావపి సాత్వతాదిషు స్వయమేవోపాయత్వమూచతుః. "లక్ష్మీంమాంచ సురేశంచ ద్వయేన శరణంగతః । మల్లోకమచిరాల్లబ్ధ్వా మత్సాయుజ్యంసగచ్ఛతి । మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం శరణంవ్రజేత్" ఇత్యాదినా- కిమనేనప్రమాణాంతరవిచారేణ. ప్రపత్తికరణ

మూ—— ఉపాయోపేయ దశయో ర్ద్వయేపి శ్రీస్సమన్వితా । ఇష్టాచ శేషిణిద్వంద్వే శేషవృత్తిర్యథోచితా ॥ అతోఽనన్య పరానేక శ్రుతిస్మృత్యనుసారతః । పత్నీవిశిష్ట ఏవైకః ప్రపత్తవ్య ఇహోదితః ॥ ఇజ్ గుర్త్తై శరణ శబ్దత్తుక్కుమ్ ద్వయాధికారత్తి ర్చొన్న పొరుళై అనుసంధిత్తుక్కొళ్వతు -

సా.దీ—— ద్వయేపి, ద్వయత్తిలుమ్-ఉపాయేపేయదశైయిల్ శ్రీర్విశేషణత్వేన సమన్వితా, నిర్దిష్టా ఎన్నపడి. ద్వంద్వే శేషిణి కైంకర్యవృత్తిర్యథేష్టోచితాచ-అప్పడియే శరణవరణత్తిలుమ్ కణ్డుకొళ్వతెన్ను శేషమ్-శబ్దార్థత్తై నిగమిక్కిరార్- అతోఽనన్యేతి- ప్రపత్తికార్యేస్మిన్ ప్రపత్తవ్య ఏక ఇత్యుక్తాపి పత్నీవిశిష్ట ఏవ ప్రపత్తవ్య ఇతి. ఇని శరణశబ్దత్తుక్కర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్ గుర్త్తై ఎన్నతుడక్కి. ఇవ్విడత్తిల్ శరణత్వ మర్జనాపేక్షయా ఉపదిష్టమానాలుమ్ “ముముక్షుర్వై శరణ,, మెన్కిర శ్వేతాశ్వతర శ్రుత్యాదైర్గ కాథ్యార్థస్సర్వవిషయమాక

సా.స్వా—— ఉపాయేతి-ఉపాయత్వాభావేఽప్యుపేయత్వమపి న స్యాదితి భావః- ద్వయేపి, ద్వయాఖ్యమంత్రేపీత్యర్థః. శేషిణి ద్వంద్వే శేషవృత్తిర్యథోచితా, తథా ఉపాయోపేయ దశయోరపి శ్రీ స్సమన్వితేత్యర్థః-ఉపసంహరతి - అత ఇతి - శ్రుతిః “చంద్రాం ప్రభాసాం యశసా జ్వలంతీం - కామవత్సాఽమృతం దుహానా. సానో లోక మమృతం దధాతు - శ్రియం వసానా అమృతత్వ మాయన్” ఇత్యాదికా - స్మృతిః - “విముక్తి ఫలదాయినీ త్యాదికా - శేషంస్పష్టం - ఇజ్ గు శరణ శబ్దమ్ గృహ పరమో ? రక్షక పరమో ? ఆద్య పక్షత్తిల్ బాధితార్థకత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ద్వితీయ పక్షత్తిల్ రక్షకత్వమ్ సర్వాధికారి సాధారణమాకైయాలే అకించనం ప్రతి తదుపదేశమ్ నిష్ప్రయోజనమ్ - ఇని ఉపాయ పరమెన్నిల్ రక్షకే పరబ్రహ్మణి అచేతన సాధారణోపాయత్వ కథనేనిందారూపపర్యాప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ ఇజ్గేతి-

సా.ప్ర—— తత్త్రైవ శ్రుతస్యా వైయాప్త్యయా వశ్య మంగీకర్తవ్యత్వాత్ప్రపత్తిద్వ్యవచ్ఛేదకత్వమయుక్తమితి దర్శయన్ ఏకశబ్దస్య శరణ్యవైశిష్ట్య పరత్వం నిగమయతి - ఉపాయే త్యాదినా - “శ్రియం లోకే దేవజుష్టాముదారాం. కామవత్సాఽమృతం దుహానా. సానో లోక మమృతం దధాతు - ఈశానా దేవీ భువనస్యాధిపత్నీ - శ్రియం వసానా అమృతత్వ మాయన్,, ఇత్యాది శ్రుతి శబ్దార్థః - సర్వ కామ ప్రదా మిత్యాదిః పూర్వోపాత్త స్మృతి శబ్దార్థః- అథ శరణశబ్దార్థ మాహ. ఇజ్ గుర్త్తై ఇత్యాదినా .

సా.వి—— గృహీతేఽర్థే కిమిదం వైషమ్యమిత్యాహ- ఉపాయోపేయ దశయోరితి. శేషిణి, శేషిభూతే ద్వంద్వే యథోచితా శేషవృత్తిరిష్టా చేత్యర్థః. అత ఉపాయదశాయామపి వైశిష్ట్య మభ్యుపగంతుం న్యాయ్యమితి భావః- అతః, ఉక్త హేతుభిః- అథ శరణశబ్దార్థమాహ- ఇజ్ గుర్త్తై యితి. పొరుళ్, అర్థం-

సా.సం—— మంత్ర ఏవాన్యాఙపేయత్వే ఇవోపాయత్వేపి ప్రమాణం-అన్యథాత్వ విష్టముపేయత్వమపి న స్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ. ఉపాయేతి. ద్వయేపి, ద్వయాఖ్య కరణ మంత్రేపి- ఉపసంహరతి - అత ఇతి - శ్రుతిరిహ “చంద్రాం ప్రభాసాం. కామవత్సాఽమృతం దుహానా. సానో లోక మమృతం దధాతు- శ్రియం వసానా అమృతత్వమాయన్, ఇత్యాది- స్మృతయస్తు “ఆర్యా యశోదా వరదా ధర్మకామార్థ మోక్షదా । అప్రమేయాత్మికానూక్ష్మా ఏనిర్వాణదాయినీ । వాచఃపరంప్రార్థయి తే,, త్యాది-“ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే. సర్వస్య శరణం సుహృది,, తి శ్వేతాశ్వతరే- తదుపబృంహణ-“సర్వలోక శరణ్యాయ,, త్యాదౌ చ శరణ్యత్వస్య

మూ—ఇన్న శరణవరణమ్ అర్జుననై కుఱిత్తు ఉపదేశిక్కప్పట్టతేయాకిలుమ్- "అనాలోచితవిశేషాశేషలోకశరణ్య" ఎన్కిఱపడియే సర్వవిషయమెన్నుమిడమ్ శ్వేతాశ్వతర శ్రుతియిలే ప్రసిద్ధమ్.

సా.దీ— మేలు మెన్కిఱార్. ఇన్న శరణవరణమిత్యాది- "సర్వస్య శరణం సుహృత్" ఎన్ఱ శ్వేతాశ్వతరవాక్యమ్-

సా.స్వా— శరణశబ్ద మనాయత్వ పరమాయ్క్కొణ్డు ఉపాయాన్తర స్థానాపత్తి వ్యఞ్జన ముఖేన భరన్యాస ద్యోతకమెన్ఱు ద్వయాధికారత్తిలే సువ్యక్తమెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలు మర్జుననై కుఱిత్తు మామ్ శరణం వ్రజ ఎన్ఱు ఉపదేశిత్తాల్ ఇతరర్క్కు కుఱిత్తు శరణమన్ఱో పర్యవసియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇన్న ఇతి - ప్రబల ప్రమాణత్తాలే సర్వశరణ్యత్వమ్ సిద్ధమాకైయాలే అర్జునం ప్రత్యుపదేశ ముపలక్షణ మెన్ఱు కరుత్తు. శ్వేతేతి - "సర్వస్య శరణం సుహృత్ - ముముక్షుర్వై శరణ మహం ప్రపద్యే" ఇత్యాది శ్రుతియిలే ఎన్నపడి. ఆనాలుమ్ "కృష్ణం ధర్మం సనాతనం - శరణ్యం శరణం చ త్వా" మిత్యాది కృష్ణావతారత్తిలే తానే సర్వశబ్ద మన్ఱిక్కే కనిపయ విషయ శరణ్యత్వమ్ తోన్ఱాల్ తదానుగుణ్యేన ఇజ్గు

సా.ప్ర— నను "అష్టవర్షం బ్రాహ్మణముపనయీత," ఇత్యాదిషు అధికారివిశేషే విహితాః ప్రవర్గ్యోపసదే యిత్యాదివ దత్రాప్యధికారి విశేషం ప్రతి విహితత్వా చ్ఛరణవరణస్య సర్వాధికారత్వం న స్యాదిత్యత ఆహ. ఇన్న ఇత్యాదినా - "ఏకం వా సంయోగరూప చోదనాఖ్యావిశేషాత్ సర్వవేదాన్త ప్రత్యయం చోదనాద్యవిశేషా" దిత్యుక్త ప్రకారేణ మోక్షాఖ్య ఫలసంయోగస్య వైద్యాకార భూయస నిరపేక్షరక్షకత్వాఖ్యారూపస్య శరణ వరణ మిత్యాఖ్యాయా శ్చ విశేషేణ "ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే - సర్వస్య శరణం సుహృ" దితి శ్వేతాశ్వతరాద్యుక్త శరణవరణ ప్రత్యభిజ్ఞానైక్యావగమా చ్ఛ్వేతకేతుం ప్రత్యుపదిష్ట సద్విద్యాదివ త్సర్వాధికారత్వ ముపపద్యత ఏవేతి భావః- "అనాహాధికనిర్దేశేప్యసంకో...

సా.వి— "ఉపాయే గృహరక్షిత్రోశ్శబ్దశ్శరణమిత్యయమ్ । వర్తతే సామ్ప్రతం చైష ఉపాయార్థైకవాచక" ఇతి ఉపాయత్వరూపార్థ ఇహ్యార్థకః - నన్విహ మధ్యమ పురుషస్యాభిముఖపురుషమాత్రం ప్రతిబోధకత్వేన సర్వవిషయత్వా చ్ఛరణవరణస్య సర్వసాధారణ్యం న స్యాదిత్యాశంక్యాహ - ఇన్న శరణవరణమితి - ఏతద్వాక్యస్య ప్రకృత ఉదాహరణమాత్రత్వా ద్దేశమూలభూత శ్వేతాశ్వతరశ్రుతౌ "సర్వస్య శరణం సుహృ" దితి సర్వసాధారణ్యోక్తేః "తత్త్వమసి శ్వేతకేతో" ఇతి శ్వేతకేతుం ప్రత్యుపదిష్ట సద్విద్యాయా స్సర్వసాధారణ్యవదిహాపి సర్వసాధారణ్య సిద్ధిరితి భావః- నను శ్వేతాశ్వతరైరపి విధిపర్యాయా న శ్రుత ఇతి చేన్న- సర్వస్య శరణమిత్యనేనైవ సర్వైరపి శరణ్యత్వేనైవ స్వీకార్య ఇతి విధి జ్ఞాపనాత్ - "సర్వగన్ధః పూర్ణశ్చ మనుష్యా అంజన్త" ఇత్యాది సిద్ధవన్నిర్దేశస్థలే విధికల్పనవ దుపపత్తే రివ సకస్థానతాత్. నను "అగ్నిదగ్ధాన్ నివహేత్" ఇత్యాదావభిముఖ పురుషమాత్ర విషయస్య మధ్యమపురుషస్య సర్వ పురుషసాధారణవిధిత్వం న సంభవతీతి మీమాంసకైరుక్తే ర్వ్రజేత్యస్య సర్వసాధారణ విషయవిధిత్వం మీమాంసకమర్యాదావిరుద్ధమితి చేన్న. మధ్యమపురుషస్య అభిముఖ మాత్ర పురుషవిషయత్వేపి సర్వస్యాపి తథాత్వాద్విధిత్వం సిద్ధ్యతీతి నిక్షేపరక్షాయాం సమర్థితత్వాత్- అయమత్ర నిక్షేపరక్షాగ్రన్థః- "ప్రథమ పురుషవన్మధ్యమపురుషేఽపి విధిశక్తి రనపాయా దర్జునాద్యుద్దేశప్రవృత్తావప్యర్థతస్సాధారణ్యాత్. అన్యథాప్యేవం విధేషు సర్వేష్వనాశ్వాస

సా.సం— సర్వవిషయత్వశ్రవణాదయమపి శ్లోకః అర్జునం వ్యాజీకృత్య సర్వవిషయ ఇత్యాహ- అర్జుననై ఇతి-

మూ—"కృష్ణం ధర్మంసనాతనమ్- శరణ్యం శరణంచత్వామ్. యోగో యోగవిదాం నేతా- అమృతంసాధనం సాధ్యమ్" ఇత్యాదికళిలుమ్ సంకోచమిల్లామైయాలే సర్వవిషయత్వమ్ వివక్షితమ్. ఇప్పడి ఇవన్ శరణమాక వరణీయనాయ్ నిన్రాల్ అనన్యశరణనాక వేణ్డువతు-

సా-దీ— "కృష్ణంధర్మంసనాతన" మిత్యాదిష్ప్రతీకఙ్గళాలుముపాయత్వం సర్వవిషయత్వేనవివక్షితమెన్కిరార్ - కృష్ణం ధర్మ మిత్యాది యాల్ - ఇతు సర్వ విషయ మానాల్ అన్య శరణను మితుక్కు విషయమామో? ఎన్నిలాకా నెన్కిరార్ - ఇప్పడి యివ నిత్యాదియాల్ - ప్రజశబ్దత్తుక్కర్థ మరుళి చ్చెకిరార్-

సా.స్వా— మసర్వవిషయమెన్ఱు సిద్ధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-కృష్ణమితి-సర్వముక్తిప్రసంగమ్వారా నైక్కాక "యోగో యోగవిదాం నేతే"తి ప్రమాణ ప్రదర్శనమ్. అఙ్గుమ్ సంకోచ మిల్లామైయాలే "అనుపాధిక నిర్దేశే హ్యసంకోచో మనీషిభి" రితి న్యాయాత్సర్వవిషయత్వ మెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ సర్వ విషయమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? భక్తియోగ నిష్ఠనైక్కురిత్తు ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ రూపోపాయత్వ మిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడీతి-సర్వ విషయత్వోక్తిక్కులై ప్రపత్తిశత్వాదినియమ

సా ప్ర— మనీషిభి" రిత్యుక్తన్యాయాత్స్మృతిషు అనౌపాధిక నిర్దేశాచ్చసర్వాధికారత్వమిత్యభిప్రాయన్నాహ- కృష్ణం ధర్మ మిత్యా దినా. ధర్మయోగ సాధన శబ్దానాం రక్షకత్వ ప్రవృత్తి నిమిత్తకత్వ ప్రసిద్ధే రుపాయత్వ ప్రవృత్తి నిమిత్తకత్వా త్తద్వరణాత్మక ప్రపత్తే స్సర్వాధికారత్వ మితిభావః. నన్వేవం భరన్యాసేపి ముముక్షుత్వమేవాధికారస్స్యాత్తథాచతదధికారక భక్తియోగేనతుల్యవికల్పత్వంస్యాత్తచ్చాయుక్తం, గురులఘువికల్పానుపపత్తేరిత్యత్రాసాధారణంభరన్యాసాధికారమాహ-ఇప్పడిఇత్యాదినా. అనన్యశరణః,

సా. వి— ప్రసంగా"దితి - నను శ్వేతాశ్వతరేపి రక్షిత్రర్థకత్వం కింనస్యాదిత్యత్రోపబృంహణాను సారేణేత్యభిప్రేత్యాహ - కృష్ణం ధర్మం సనాతనమితి - అలౌకిక శ్రేయస్సాధన మిత్యర్థః - అనేనోపాయత్వముక్తం నరక్షకత్వం. శరణ్యమితి. శరణ శబ్దో భావ ప్రధానః. శరణే, ఉపాయభావే-సాధుః, శరణ్యః-తత్రసాధురితి యత్ప్రత్యయః. ఉపాయ భూత మిత్యర్థః. శరణం, రక్షక మిత్యర్థః - శరణ శబ్ద సమభివ్యాహారాచ్ఛరణ్య శబ్దస్య ఉపాయార్థత్వ మేవోచిత మితిభావః- యోగః, ఉపాయసాధనం- సర్వఫలోపాయః, ఇత్థముప బృంహణేషు ఉపాయత్వోక్తే ర్మూలభూత శ్రుతౌ ఉపాయపరత్వ మంగీకార్యమితిభావః- నను శరణ్యం శరణంచత్వా మిత్యత్ర రక్షకత్వస్యాప్యుక్తత్వా ద్రక్షకత్వపరో వా స్యాచ్ఛ్రుతౌ శరణ శబ్ద ఇతి చేన్న. బహుషూపబృంహణేషూపాయత్వ కీర్తనా చ్ఛ్రుతే స్తత్రైవ తాత్పర్యావధారణాత్ - నను శ్రుతౌ "సర్వస్యశరణ"మితి సర్వ విషయత్వముక్తం. "అమృతం సాధన"మిత్యాదిషు సాధనమాత్రత్వోక్తేః కథం తదుపబృంహణ రూపమిత్యత ఆహ. సంకోచ మిల్లామైయాలే ఇతి - సంకోచాభావా త్సర్వ విషయత్వ మిత్యర్థః. నను సర్వాధికారత్వే భక్త్యధికారి విషయేపి తుల్యవికల్పస్స్యా దిత్యత ఆహ. ఇప్పడి ఇవనితి- ఇవన్ శరణమాక వరణీయనాయ్ నిన్రాల్, భగవత ఉపాయత్వేన వరణీయతా దశాయాం.తాన్, స్వాత్మ శబ్దే - అనన్య శరణనాక, అనన్యోపాయోయథాస్యాత్తథా. వేణ్డువతు, అపేక్షితం. ఉపాయాన్తరా

సా.సం— ఇత్థంసర్వ విషయత్వ మన్యత్రాప్యతి దిశతి- కృష్ణమితి - ఏవం ససర్వశరణ్యో ప్యనన్య శరణ ఏవ శరణ వరణేఽధికారీత్యాహ. ఇప్పడీతి.

మూ — వ్రజ, ఎన్కిఱశబ్దముమ్ ప్రపద్యే ఎన్కిఱవిడత్తిల్ అరుళియుట్ట సపరికరాత్మనిక్షేపత్తైయేసొ ల్లుకిఱతు అవ్విడమ్ అనుష్ఠాతావినుడైయ అనుసంధానమానపడియాలే ఉత్తమనాయ్త్తు. ఇవ్విడమ్ ‘‘వ్యస్తైహం కాధిమాం’’ ఎన్ఱు అభిముఖనాక నిన్ఱవనైక్కుఱిత్తు విధిక్కిఱతాకైయాలే మధ్యమనాయ్త్తు. ఇవ్వానుకూల్యసం కల్పాద్యంగాంతరజ్గళుమ్ ఇజ్గే సూచితమానపడియైద్వయత్తిల్పూర్వఖణ్డత్తిల్ ఉచితపదజ్గళిలే కణ్డుకొళ్వతు –

సా.దీ— వ్రజఎన్కిఱ విత్యాది- ఇశ్శబ్దజ్గళుక్కు ఉత్తమ పురుషత్వ మధ్యమ పురుషత్వమే భేదమ్. మత్తైయర్థమెల్లామ్ సమమెన్కిఱార్. అవ్విడ మిత్యాదియాల్ - పరిత్యజ్యావిల్ సూచితమాన కార్పణ్యాతిరిక్త మానవానుకూల్య సంకల్పాద్యంగజ్గళుముచితపదజ్గళిలనుసంధేయజ్గళెన్కిఱార్- ఇవ్వానుకూల్యేత్యాదియాల్-

సా.స్వా — మిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ వ్రజఎన్కిఱపదమ్ గమనార్థకమాకైయాలే యనన్వితమన్ఱో? గమన వాచియాకిల్ ద్వయవివరణత్వమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - వ్రజఇతి - ఇప్పడి ద్వయ వివక్షితార్థకత్వమ్ శొల్వాల్ ద్వయవదుత్తమ పురుషమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కి రార్ - అవ్విడ మిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - ఆనాలుమ్ ద్వయవత్సాంగ సమర్పణ పరత్వమ్ చరమశ్లోకత్తుక్కు కూడుమో? అనుకూల్య సంకల్పాది వాచకశబ్దమిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కి రార్. ఇవ్వానుకూల్యేతి - మామహమెన్కిఱ పదజ్గళిలెన్ఱపడి ఆనాలు మిజ్గు సకృచ్ఛరణం వ్రజఎన్ఱు విశివ్య

సా.ప్ర— అనన్యోపాయః- అకించన ఇత్యర్థః- ఆకించన్య మధికారః- వికల్పశ్చవివక్షిత ఇతిభావః- అథవ్రజేతి పద, ద్వయ గత ప్రపద్య ఇతి పదార్థయో స్సర్వ సాధారణ్యే ప్యనయో మధ్య మోత్తమ పురుషాంతత్వస్య నిదాన మప్యాహ - వ్రజ ఎన్కిఱ విత్యాదినా. ఉచిత పదజ్గళిలే ఇతి - ప్రథమ పాదే ప్రాతికూల్య వర్జన మానుకూల్య సంకల్పం, గత్యర్థతయా బుద్ధ్యర్థే వ్రజేతి పదేమహావిశ్వాసం, శరణశబ్దోపశ్లేషే తస్త్యైవ గోప్తృత్వ వరణం, మాశుచ ఇత్యత్ర ఆకించన్యానుసంధానాత్మక కార్పణ్యంచావగచ్ఛ

సా.వి— నధికారీ భవేదిత్యర్థః- వ్రజశబ్దార్థమాహ- వ్రజఎన్కిఱేతి- వ్రజధాతోర్గత్యర్థత్వేన ప్రపూర్వ పదిధాతువజ్జ్ఞానార్థకత్వ సంభవాదనుష్ఠాన కరణభూతద్వయమంత్ర ఇవతన్మూలభూతవిధివాక్యేఽస్మిన్నపి ధాత్వర్థ స్స్వీకార్య ఇత్యాహ. ప్రపద్యే ఎన్కిఱేతి- నన్వత్ర మధ్యమపురుష స్తత్రోత్తమ పురుషఇతి కథముభయో రేకార్థత్వ మిత్యాశంక్య తత్రానుష్ఠాతు రనుష్ఠానప్రకాశక కరణ మంత్రత్వేనోత్తమ పురుషః. ఇహతు శాసనీయత్వేన మధ్యమపురుష ఇత్యేతావన్మాత్ర మేవ భేదః- నధాత్వర్థభేద ఇత్యాహ. అవ్విడమితి- నిన్ఱవనైక్కుఱిత్తు, స్థిత ముద్దిశ్య. భిన్నార్థత్వాంగీకారే విహితార్థ ప్రకాశకత్వాభావేన కరణమంత్రత్వం నస్యాదిత్యర్థః. తదేవమిహ వాక్యార్థః. ఏకం, పూర్వోక్తార్థం. మాం, పూర్వోక్త గుణవిశిష్టంమాం. అకించన స్త్వ ముపాయత్వేనాధ్యవస్య మయిసపరికరాత్మభర నిక్షేపరూప జ్ఞాన విశేషంకుర్వితి- అంగానుసంధాన స్థలాన్యాహ - ఉచితపదజ్గళిలే ఇతి. ప్రాతికూల్య వర్జనం ప్రథమ పాదే, ఉపాయాంతరాణాదేః ప్రతికూల రూపత్వాత్. అనుకూల్య సంకల్పస్తు తస్త్యైవార్థః వ్రజేతిపదే మహావిశ్వాసః, శరణశబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదేగోప్తృత్వవరణం, మాశుచ ఇత్యత్ర ఆకించన్యానుసంధానరూప

సా.సం — ఉచిత పదజ్గళిలే ఇతి. మామితి పదే అనుకూల్య సంకల్పః ప్రాతికూల్య వర్జనంచ వివక్షితమ్- శరణశబ్దోపశ్లిష్ట క్రియా పదే మహావిశ్వాసగోప్తృత్వవరణకార్పణ్యాని త్వేవావివక్షితాః -

మూ—"సకృత్కృతశ్శాస్త్రార్థః" ఎన్కిఱనిణయత్తుక్కు ఉపాసనత్తిల్ పోలే ఇఙ్గు ఆవృత్తివేణ్డుమ్బడిఅప వాదమిల్లై- ఇవ్వర్థం "సకృదేవప్రపన్నాయ" ఇత్యాదివచనఙ్గళాలుమ్ సుప్రతిష్ఠితం- ఇప్పడి మహావ్రతమాన సర్వశక్తిపక్కలిలే భరన్యాసం పణ్ణుమవనుక్కు స్వాభిప్రాయ విశేషమొఴియ ఫలవిళంబత్తుక్కు హేతువిల్లై. ఆకైయాలే ఇన్న్యాసవిద్యైక్కు ప్రారబ్ధనివర్తకత్వం విశేషమాకిరతు-

సా.దీ— భక్తితుల్యతయా వసుమావృత్తిశంకైయై పరిహరిక్కిఱార్. సకృదిత్యాది. ఇస్సకృత్త్వత్తుక్కు ప్రమాణాంతరానుగ్రహము ముణ్డెన్కిఱార్- ఇవ్వర్థ మిత్యాదియాల్, మాశుచః ఎన్కిఱ వాక్యసామర్థ్య సిద్ధమానవర్థవిశేషత్తై భరన్యాసప్రసంగాదిక్కెఙ్గ అరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి మహావ్రతే త్యాదియాల్. స్వాభిప్రాయ విశేషమొఴియ వెన్నత్తాల్ సిద్ధమానవర్థత్తై కాట్టుకిరార్-ఆకైయాలిత్యాదియాల్-ఆకైయాలివక ప్రారబ్ధత్తైయుముద్దిశ్యశోకిక్కైక్కియాలెన్నై.విశేషం,భక్తియిల్కాట్టిల్ విశేషమెన్న పడి-

సా-స్వా— నిర్దేశక్కు వేణ్డావో? అన్యథోపాసనవదసకృదనుష్ఠానమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సకృదితి. ఇప్పడి న్యాయాదేవ సకృత్త్వమ్ సిద్ధిత్తాల్ "సకృదేవ ప్రపన్నాయే" త్యాది కళిలే సకృత్త్వ శ్రవణమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - న్యాయసిద్ధస్యైవ వాఢ్యార్థం పునశ్శ్రవణ మెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ యావదాయుషమ్ భక్తివదసకృదావృత్త ప్రపదనమ్ మోక్షహేతు వెన్ను శొల్ల వేణ్డావో? సకృదనుసంధాన మాత్రమ్ మోక్షసాధన మాకిల్ ఉత్తర క్షణఏవ మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడియితి - ఇప్పడి పురుషాభిప్రాయానుగుణ విళంబ సహత్వే భక్తియోగాపేక్షయా తిశయ మిల్లామైయాలే ప్రపత్తిక్కు భక్త్యపేక్షయా అతిశయ మేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలే ఇతి - ఆకైయాలే, పురుషాభిప్రాయంవినా విళంబహేతు విల్లామైయాలే ఎన్నపడి. పురుషాభిప్రాయానుగుణ ప్రారబ్ధనివర్తకత్వమే అతిశయ మెన్ను కరుత్తు. ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వము మితి. సర్వాధికారత్వ సకృదనుష్ఠేయత్వసముచ్చయ మెన్ను కరుత్తు- ఆనాలుమ్ ప్రపత్తి

సా.ప్ర—దితి భావః - అథ శరణవరణవచనాంతరసిద్ధానర్థేషు సకృత్త్వం తావదాహ- సకృదిత్యాదినా. ఉపాసనత్తిల్ పోలే ఇతి - "సఖల్వేవం వర్తయన్ యావదాయుషం బ్రహ్మలోక మభిసంపద్యతే - ప్రాయణాంత మోంకార మభిధ్యాయీతే" త్యాగివ దిత్యర్థః. "సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నరం" మిత్యాదిః "శరణం త్వాం ప్రపన్నాయే ధ్యానయోగ వివర్జితా" ఇత్యాది రాదిశబ్దార్థః- అథ "ఉపాయభక్తిః ప్రారబ్ధ వ్యతిరిక్తాఘనాశినీ । సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపి భూయసీ,, త్యాద్యుక్తం ప్రారబ్ధ భంజకత్వ మాహ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా. "అజ్ఞో జంతు రనీశోయ మాత్మనస్సుఖ దుఃఖయోః । ఈశ్వర ప్రేరితో గచ్ఛేత్స్వర్గం వాశ్వభ్ర మేవ వా। స్వయమ్మ్యత్పిండ భూతస్య పరతంత్రస్య దేహినః।

సా-వి—కార్పణ్యం చానుసంధేయమితి భావః. సామాన్యశాస్త్రసిద్ధం సకృత్కర్తవ్యత్వ మేవాస్య ప్రత్యాహ. సకృత్కృత ఇతి- ప్రారబ్ధభంజకత్వ రూపం తదుపాయ ప్రభావం ప్రవృత్త్యుపయోగితయా జ్ఞాపయతి-మహావ్రతనా నేతి - 'సంతంతచే ఽసంప్ర ॥ విధిరేవామపపన్న ఇతి కేషాంచిత్పక్షం పరిహారార్థ మనువదతి.

సా-సం—అపవాదముల్లై ఇత్యుక్త్యా ఉపాసనే "సఖల్వేవం వర్తయన్ యావదాయుష,, మిత్యపవాదోస్తీతి సూచితమ్. ఏవముపాసనాతస్సకృత్త్వకృతవిశేష ఇవ ప్రారబ్ధనివర్తకత్వకృతవిశేషోప్యస్తీత్యాహ- ఇప్పడీతి.

మూ—ఇవ్విడత్తిలేశిలర్ స్వతంత్రనై ఉక్కిత్తన్నో ఒన్ఱైవిధిప్పతు- అత్యంత పరతంత్ర నాకఅధ్యాత్మ శా స్త్రంగ్గళిలుమ్ మూలమంత్రాదికళిలుమ్ శిక్షితనాన అధికారి యైక్కిరిత్తు- ప్రజ ఎన్నారు కర్తవ్యత్తై విధిక్కిఱ్ఱు డీ యెన్నిత్తుశొల్లువర్కళ్- ఇతుపారతంత్ర్య కాష్ఠైయైప్పరామర్శియామల్ శొన్నపడి- ఎన్గనేయెన్నిల్ "కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వాత్-పరాత్తుతచ్ఛ్రుతేః" ఎన్నువేదాంతత్తిల్ అరుతియిట్టపడియు ఇవనుక్కు-భగవదధీనకర్తృత్వ ముణ్డాకైయాలే ఇవనైప్పత్త విధిక్కక్కుఱైయిల్లై- అచిత్తుక్కళ్ శబ్దాదికళై [illegible] ఉణ్డాక్క-

సా. దీ—శిలరిఙ్గు విధికూడాతెన్ను పక్షముమ్ శంకైయై అనువదిత్తు పరిహరిక్కిఱార్- ఇవ్విడ [illegible] పరామర్శాభావత్తై వివరిక్కిఱార్. ఎన్గనేయెన్నిలిత్యాదియాల్ - భగవదధీన కర్తృత్వ ముణ్డాకైయాల్ విధేయమాక కుఱైయిల్లైయెన్నైక్కు. ఈశ్వరనాకుమత్త విష్వళవు స్వాతంత్ర్యత్తై వహియామైయే పారతంత్ర్య విరోధి, వహిక్కైయే ఇవనుక్కు పారతంత్ర్య కాష్ఠైయెన్ను మత్తై సదృష్టాంతమాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్- అచిత్తుక్కళిత్యాదియాల్- అకాశాదికళ్ శబ్దాదిగుణఙ్గళై వహిక్కుమాప్పోలే ఎన్నపడి. భగవదధీన

సా. స్వా— ఎన్నాను డవాయుత్తై ప్రజవెన్ను కర్తవ్యమాకవిధిక్కక్కూడుమో? [illegible] అత్యంతపరతంత్రనాకైయాలే స్వతంత్రః కర్తా ఎన్ను వ్యాకరణ లక్షిత కర్తృత్వమ్ కూడాతే? ఎన్ను పరపక్షత్తై యనువదిక్కిఱార్ - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా - ఇత్తమతత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - ఇతిః - పారతంత్ర్య కాష్ఠై ఎన్కిఱతు కూడుమో? కర్తృత్వ ముణ్డాకిల్ పారతంత్ర్యమే కూడాతే ? ఎన్ను శఙ్కిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్ - ఎన్గనే యెన్నిలిత్యాదినా - కర్తృత్వ ముణ్డాకిల్ పారతంత్ర్య స్వరూపమ్ విరోధియాతో? ఎన్ను వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అచిత్తుక్కళితి. ఇప్పడి పరాధీ[illegible] కర్తృత్వమ్ శొన్నతు శేరుమో?

సా. ప్ర—నాహం మమ స్వతంత్రోహం నాస్మి త్యస్యార్థ ఉచ్యతే" ఇత్యాది చేతనా [illegible] మత్యంత పారతంత్ర్యావగమాత్తాను [illegible] భర న్యాసవిధి రనుపపన్నేత్యాశంకా మనూద్య [illegible] - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా - వ్యయాది మూల మంత్రాదీత్యాది శబ్దార్థః - పారతంత్ర్య కాష్ఠ [illegible] ఇతి. చేతనస్య భగవత్పారతంత్ర్య కాష్ఠానామతదాపాదిత స్వాతంత్ర్యేణ [illegible] నుష్ఠానం. నతు కృతి మాత్రానాశ్రయత్వం. నన్వేవం విధ్యనుపపత్త్యా చేతనస్య [illegible] స్వతంత్రః కర్తేతి కర్తృత్వస్య స్వాతంత్ర్యాత్మక స్వాధీన[illegible] రూపత్వావగమా [illegible] , అనన్యాధీనత్వంచ స్యాదిత్యత్ర సోదాహరణ ముత్తర మాహ - అచిత్తుక్కళిత్యాదినా- [illegible]

సా. వి— ఇవ్విడత్తిలే ఇతి. స్వతంత్రనైక్కుఱిత్తన్నో విధిప్పతు, స్వతంత్ర [illegible] విధానం - అన్యం ప్రతి కించిదపి విధాతుం నశక్యత ఇతి భావః పరతంత్ర చేతనం ప్రతి [illegible] నాస్తీత్యాప్త పరిత మస్తిచేత్తస్యాత్యంత పారతంత్ర్య ప్రతిపాదనే తాత్పర్యమ్, [illegible] ప్రతిపాదన ఇత్యాహ. ఇతు ఇతి. తదుపపాదయతి- ఎన్గనే యెన్నిలితి - అన్యథా "కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వాత్. పరాత్తు తచ్ఛ్రుతేః" ఇతి సూత్రభాష్య విరోధ ఇతి భావః పారతంత్ర్య కాష్ఠామేవాచిద్దృష్టాంతేన దర్శయతి. అచిత్తుక్కళితి- అచిత్తుకళ్, ఆకాశాదయః. శబ్దాదికళై, శబ్దాదిగు[illegible], [illegible]. ఉణ్డాక్క,

సా. సం—నను ఇవనైప్పత్త విధిక్కక్కుఱైయిల్లై [illegible] మూలమంత్రాదిశిక్షితాచిత్పారతంత్ర్యవిరోధాదిత్యత్రాహ- అచిత్తుక్కళితి- ఆకాశాదిషు శబ్దాదివదీశ్వరదత్త [illegible] స్వాతంత్ర్యేనను మతి రేవ

మూ—చ్చుమక్కిఱారాప్పోలేఇవ్వళవుస్వాతంత్ర్యత్తై యుడు(త్త)త్తుచ్చుమక్కైఱయుమివనుక్కు-భగవత్పారతం త్ర్యకాష్ఠైయిరుక్కుంపడి-ఇవనుక్కొఱ్ఱు వ్యుత్పత్తియాలుమ్కర్తృత్వమిల్లై యెన్నిల్ప్రకృత్యవిద్యాదికళుక్కు- కర్తృత్వమ్శొల్లుకిఱసిద్ధాంత తుల్యమామ్ - కర్తృత్వం (తానుమ్) స్వాధీన మెన్నిల్ సర్వాత్మనియమనా వారుమ నైక్కొఱ వర్తనమ్ కిడైయామైయాలె నిరీశ్వరసిద్ధాంతప్పడియామ్- .

సా-దీ—కర్తృత్వమే ప్రామాణికం- ఇతుపారతంత్ర్యా విరుద్ధమెన్నైక్కాక్కకర్తృత్వత్తిల్ తత్తదభిమతమా నపక్షాంతరఙ్గళై నిరసిక్కిఱార్. ఇవనుక్కొఱ్ఱు వ్యుత్పత్తియాలు మెన్నుతుడఙ్గి- ప్రకృత్యాదికళుక్కు కర్తృత్వం శొల్లుమ్ సిద్ధాంతం సాంఖ్యం- అవిద్యాదికళుక్కు కర్తృత్వం శొల్లుమతు మాయావాదం- ఆదిశబ్దం బుద్ధాది సంగ్రాహకం. పరాధీనప్రయత్నాశ్రయత్వ రూపకర్తృత్వ మిల్లైయెన్నతుకర్తృత్వమిల్లామైయాలో॥

సా-స్వా— “ అహంకార విమూఢాత్మా కర్తాఽహ మితి మన్యతే ” ఇత్యాదిప్రమాణత్తాలేకర్తృత్వ మిల్లై యెన్నాతల్ “ అధిష్ఠానం తథా కర్తా ” ఇత్యాది ప్రమాణానుసారిత్తాలే స్వాధీన కర్తృత్వ ముణ్డెన్నాతల్ కొళ్ళలాకాతో ? ఎన్న విరణ్డు పక్షత్తైయుమ్ నిరాకరిక్కిఱార్ - ఇవనుక్కిఱ్ఱాదివాక్యద్వయత్తాలే, ప్రకృతికర్తృత్వమ్ సాంఖ్యమతమ్. అవిద్యాకర్తృత్వంమాయా వాది మత మెన్నపడి. ఆదిపదేన బౌద్ధమత సంగ్రహశ్చ ఎన్నపడి. ఇంభగవదధీనకర్తృత్వమ్ వ్యాపారాశ్రయ త్వ రూపమాకిలచేతనసాధారణ్యమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. ప్రయత్నాశ్రయత్వరూపమాకిల్ జ్ఞాతృత్వ మాత్రావసైయితే జానాతివెన్ఱు కర్తృనిర్దేశమ్ విరోధియాతో ? ఇత్యాదిశంకైయిల్ కర్తృత్వ శోధనమ్ పణ్ణుకిరార్ - కర్తృత్వాను మిత్యాదినా ఒన్ఱైత్తాయుత్పాదిక్కుమ్పోతు ప్రయత్నాశ్రయత్వమాన కర్తృత్వ మిత్యంతేన .

సా-ప్ర—సిద్ధాంతప్రసంగ మాహ. ఇవనుక్కిఱ్ఱాదినా - ప్రకృతేః కర్తృత్వంసాంఖ్యావదంతి. అవిద్యాయాః కర్తృత్వం మాయినః సాంఖ్యైకదేశిభిఃకర్తృత్వేనోక్తోఽహంకారాది రాదిశబ్దార్థః- కర్తృత్వస్య

సా-వి— స్థాపయతిసతి - శుమక్కిఱారాప్పోలే, యథా వహంతి . ఇవ్వళవు, ఏతద్విషయేఽపి - స్వాతంత్ర్యత్తై, స్వాతంత్ర్యం- కొడుక్క, ఈశ్వరేదదతి సతి. శుమక్కైయుమ్, వహనమపి . భగవత్పారతంత్ర్యకాష్ఠైయిరుక్కుంపడి, పారతంత్ర్య కాష్ఠాస్థితిప్రకారః- స్వసహాయభూతస్యపారతంత్ర్యస్య విరోధిభూతమీశ్వరదత్తం స్వాతంత్ర్య మంగీకృత్య తదభిమత మనుతిష్ఠతి యత్తదేవ పారతంత్ర్య కాష్ఠా - స్వాతంత్ర్యం స్వతః ప్రాప్తం చేత్పారతంత్ర్య విరోధి- ఈశ్వరదత్తం చేన్న విరోధి- ప్రత్యుత పారతంత్ర్యకాష్ఠా మేవావహతి ఈశ్వరదత్తం స్వాతంత్ర్యం నేచ్ఛతిచేత్ తత్పారతంత్ర్య రూపం నస్యాదితి భావః- భగవదధీన కర్తృత్వా నభ్యుపగమే సాంఖ్య మాయిమత ప్రవేశాపత్తిరిత్యాహ . ఇవనుక్కిత్తి. ప్రకృతికర్తృత్వం సాంఖ్యమతం . అవిద్యాకర్తృత్వం మాయిమతం - పరాధీనకర్తృత్వస్య ప్రామాణికత్వసిద్ధయే స్వాధీనకర్తృత్వాభ్యుపగమే దోషమాహ - కర్తృత్వమితి.కిడైయామైయాలే,అఘటితతయా- నిరీశ్వరేతి- సర్వేషామేవ స్వతంత్రత్వాదితిభావః- ఈశ్వరాధీన కర్తృత్వ మపికింజ్ఞానాశ్రయత్వ మాత్ర

సా-సం— పారతంత్ర్య విరోధి ఏవంవిధస్వాతంత్ర్య వహనమేవ పారతంత్ర్య కాష్ఠేతి భావః-ప్రకృతికర్తృత్వవాదినస్సాంఖ్యాః ఆవిద్యకాంతఃకరణకర్తృత్వవాదినోమాయినఏవావిద్యాకర్తృత్వవాదినః-కర్తృత్వస్వభావాత్తస్య స్వాధీనత్వమేవ. అతః కేవలపరతంత్రస్యనకర్తృతేత్యాశంక్యమాషయతి- కర్తృత్వ మితి-

వ్యా— ఈశ్వరాధీనమాకవరుమ్ కర్తృత్వం తానుమ్ జ్ఞాతృత్వమాత్రమెన్నిల్ పురుషార్థసంపాదన రుచియుమ్ తదుపాయప్రవృత్తియుమ్ తవిర ప్రసంగిక్కుమ్ - జ్ఞానముమ్ అతిన్ అవస్థావిశేషమాన ఇచ్ఛైయుమే యుళ్ళతు. వేరొరువ్యాపారమిల్లైయెన్నిలుమ్ దృష్టాదృష్టఫలఙ్గళాన వాఱు ఉపాయఙ్గళైయుమ్ స్వయంప్రయోజనమాన కైంకర్యఙ్గళైయుమ్ అనుష్ఠిక్క విరకిల్లై - ఆకైయాల్ జ్ఞానచికీర్షాప్రయత్నఙ్గళ్ మూన్ఱుమ్ ఆత్మావుక్కుణ్డు-

సా.దీ— అతు స్వాధీనమాకైయాలో? అతు ప్రయత్నాశ్రయత్వరూపమన్ఱు జ్ఞాతృత్వమాత్రమాకైయాలో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యకల్పద్వయత్తై నిరసిత్తు తృతీయపక్షత్తై దూషిక్కిఱార్ - ఈశ్వరాధీనమిత్యాదియాల్ - ఇచ్ఛాభావాత్పురుషార్థసంపాదన రుచి తవిరుమ్. ప్రయత్నాభావాత్తదుపాయప్రవృత్తి తవిరుమెన్నైఱ - ఈశ్వరాధీనకర్తృత్వత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలెన్ఱు - ఇని ప్రసంగాదిన్ఱి కర్తృత్వస్వరూపశిష్టార్థమ్ చికీర్షాప్రయత్నఙ్గళ్ జ్ఞానాదన్యఙ్గళెన్ఱిక్కిఱ నైయ్యాయికపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ -

సా.స్వా— యద్వా, ఇప్పడి భగవదత్యంతపారతంత్ర్యమంగీకరిత్తుత్ తత్కార్యమాన కర్తృత్వలేశముమ్ ఇల్లైయెన్నార్ కుమర్కళ్ రానే న్ఱు శౌన్నక కూడుమో? తదపేక్షయా కర్తృత్వమిల్లైయెన్నాలల్ భగవదధీనస్వతంత్రకర్తృత్వముణ్డెన్నాలల్ కొళ్ళలాకాతో? ఎన్న ఉక్తార్థత్తుక్కు బాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవనుక్కిఱ్ఱి వాక్యద్వయత్తాలే. కర్తృత్వమిల్లైయెన్నాల్ ప్రకృత్యవిద్యాది కర్తృత్వసిద్ధాంత తుల్యమాకైయాలుమ్ శౌన్న తు కూడుమో? భవత్సిద్ధాంతత్తిలేయుమ్ "జనయంతిగం సరూపా" మెన్ఱు ప్రకృత్యాద్యచేతనఙ్గళుక్కు కర్తృత్వమ్ కొళ్ళవిల్లైయో? ప్రయత్నాశ్రయత్వరూపకర్తృత్వమ్ చేతనైకాంతమ్ - క్రియాశ్రయత్వరూపకర్తృత్వమ్ ప్రకృత్యాది సాధారణమెన్నిల్ అనాలుమ్ చేతనైకాంతమాక కర్తృత్వమ్ వేణుమాకిల్ జ్ఞానాశ్రయత్వంవా జ్ఞానపూర్వక చికీర్షాశ్రయత్వంవా కర్తృత్వమెన్ఱు కొళ్ళలాకాతో? అతిరిక్తప్రయత్నమంగీకరిక్కవేణుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఈశ్వరాధీనమాక విత్యాదిమూన్ఱువాక్యఙ్గళాలే

సా.ప్ర— జ్ఞానాశ్రయత్వరూపత్వే ఇచ్ఛాశ్రయత్వరూపత్వే చ పరపక్షవైలక్షణ్యం సిధ్యేదిత్యాశంక్య తయోరుభయోరపి పక్షయోరనేకదోషదుష్టత్వాత్ స్వోక్తం భగవదధీనయత్నవత్త్వమేవ కర్తృత్వమితి వదన్ ప్రసంగాదిచ్ఛాయత్నయోర్జ్ఞానావస్థావిశేషత్వం చాహ- ఈశ్వరాధీనేత్యాదినా-

సా.వి— రూపం? ఉతేచ్ఛాశ్రయత్వరూపమాత్రం? ఉభయథాపి దోషఏవేత్యాహ - ఈశ్వరాధీనమానేతి - పురుషార్థసంపాదన రుచియుమితి- ఇచ్ఛానంగీకారే పురుషార్థసంపాదన రుచ్యభావాత్ప్రవృత్తిర్న స్యాదితి భావః. నన్విచ్ఛాశ్రయత్వరూపమేవ కర్తృత్వం - తద్వ్యతిరిక్త యత్నాశ్రయత్వమసిద్ధమిత్యత్రాహ - యత్నానభ్యుపగమే ప్రవృత్తిర్న స్యాత్- అతః ప్రయత్నాశ్రయత్వరూపకర్తృత్వమభ్యుపగంతవ్యమిత్యభిప్రేత్యాహ - జ్ఞానముమతినవస్థావిశేషమమానేనీ. ఇచ్ఛైయుమే, ఇచ్ఛైవ. ప్రవృత్త్యభావేన కించిదపి కార్యం సిధ్యేదిత్యాహ - దృష్టాదృష్టేతి. ప్రసంగాచ్చికీర్షా ప్రయత్నయోః జ్ఞానాతిరిక్తత్వ

సా.సం— నియామ్య విరహే నియంతృత్వాసిద్ధేః కర్తృత్వవిరహిణో నియామ్యత్వాయోగాత్ పరతంత్రాణాం కర్తృత్వాసంభవాచ్చ సర్వాత్మనియంతా ఏక ఏవేశ్వర ఇత్యర్థాసిధ్యా నిరీశ్వరసిద్ధాంతాపత్తిరితి భావః. కర్తృత్వస్వరూపశిష్టార్థం చికీర్షాప్రయత్నయోర్జ్ఞానాదన్యత్వపక్షం నిరాకరోతి -

మూ—ఇతిల్ చికీర్షా ప్రయత్నఙ్గళ్ జ్ఞానత్తినుడైయ అవస్థావిశేషఙ్గళెన్ఱు మిడత్తై వేదార్థసంగ్రహత్తిల్ అరుళిచ్చెయ్దలాఘవయుక్తియాలేకణ్డుకొళ్వదు. క్రియాశ్రయత్వరూపమాన కర్తృత్వం చేతనాచేతనసాధారణమ్.

సా.దీ—ఇతిల్ చికీర్షేత్యాది యాల్. లాఘవయుక్తియాలెన్ఱదు జ్ఞానావస్థావిశేషమాకక్కొణ్డాల్ లాఘవముణ్డు. అన్యథా గుణాన్తరకల్పనా గౌరవ ప్రసంగమెన్ఱపడి. "రథో గచ్ఛతి" త్యాదికళిల్ అచిత్సాధారణమాకైయాల్ కర్తృత్వమ్ జ్ఞానావస్థావిశేషమెన్నవొణ్ణాదే ఎన్న కర్తృత్వన్దాన్ ద్వివిధమ్ - క్రియాశ్రయత్వముమ్ ప్రయత్నాశ్రయత్వముమెన్ఱు. అతిల్ క్రియాశ్రయత్వరూప కర్తృత్వమచేతనత్తుక్కుమ్ కూడుమెన్కిఱార్ - క్రియాశ్రయత్వమిత్యాది యాల్ - ధాత్వర్థక్రియాశ్రయత్వమెన్ఱపడి.

సా.స్వా—ఇప్పడి యాకిల్ జ్ఞానాతిరిక్తేచ్ఛా ప్రయత్నఙ్గళిల్లై యెన్కిఱ భవత్సిద్ధాన్త హాని వారాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతలితి. ఇప్పడి ఆత్మావుక్కు జ్ఞాన చికీర్షా ప్రయత్నాశ్రయత్వ రూపమ్ కర్తృత్వమెన్ఱిల్ "జనయంతీం" ఎన్ఱుమ్ "రథో గచ్ఛతి" ఎన్ఱుమ్ లోకవేదఙ్గళిలే అచేతనకర్తృత్వ నిర్దేశత్తుక్కు గతియెన్ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. క్రియాశ్రయత్వమానేతి వాక్యద్వయత్తాలే-ఇప్పడి ప్రయత్నమ్

సా.ప్ర—వేదార్థసంగ్రహత్తిలితి- "విషయ జ్ఞానాని సుఖదుఃఖమధ్యస్థసాధారణాని-తానిచ విషయవిశేషాధీన విశేషాణి భవంతి. యేనవిషయ విశేషణ విశేషితం జ్ఞానం సుఖస్యజనక మిత్యభిమతం తద్విషయజ్ఞానసుఖం తదతిరేకి పదార్థాన్తరం నోపలభ్యతే- తేనైవ సుఖిత్వ వ్యవహారోపపత్తేశ్చ" ఇత్యుక్తరీత్యా యత్నాదేర్ఘటాత్పటస్యైవ స్ఫుటం జ్ఞానాద్భేదానుపలంభాద్బుద్ధ్యాది పదార్థానాం షణ్ణామనంతానాం తదవాన్తర విశేషాణాంచ పదార్థాన్తరాణాం కల్పనాదపి "అవినాశీ వా అరే యమాత్మానుచ్ఛిత్తిధర్మా" పంచేంద్రియస్య పురుషస్య యదేవాస్య బహిశ్శ్రుతం తేనాస్య క్షరతి ప్రజ్ఞా దృతిః పాదాదివోదకం" మిత్యాదిశ్రుతిభిర్నిత్యతయా నిర్గమన ప్రవేశాది మత్తయాచావగతస్య ధర్మభూత జ్ఞానస్యైవ క్రమికానేకావస్థా స్వీకారౌచిత్యాత్తస్యైవ భయత్వ శోకత్వాదివత్సుఖత్వ, దుఃఖత్వేచ్ఛా ద్వేషత్వ, ప్రయత్నత్వావస్థా స్వీకారే "ఘటం జానాతీ"తి వ్యవహారోపపత్తివత్సుఖ్యతి, దుఃఖ్యతి, ఇచ్ఛతి, ద్వేష్టి, ప్రయతత" ఇత్యాది వ్యవహారాణామప్యుపపత్తేరేకనిష్ఠక్రమికావస్థాత్వ బాధక యుగపదుపలంభాదేరభావాత్ "ధర్మికల్పనాతో వరం ధర్మకల్పన" మితిన్యాయేన లాఘవాత్పదార్థాన్తరకల్పనే గౌరవాచ్చ యత్నాదయో జ్ఞానావస్థావిశేషా ఏవేత్యర్థః- ఏవం తర్హి "రథో గచ్ఛతీ"త్యాదిషు ప్రతిపన్నం కర్తృత్వం వ్యాహన్యేతేత్యత్రాహ - క్రియాశ్రయత్వేత్యాదినా - నన్వేవం తర్హి జానాతి సుఖ్యతి స్వపితీత్యాదిభిః కర్తరి

సా.వి—పఠిసంగూహయతి. ఇతిలితి-నిత్యస్య ధర్మభూతజ్ఞానస్యైవ పరిణామరూపా ఇచ్ఛా ప్రయత్నాదయః కార్యభూతావస్థా విశేషా ఇతి భావః. అతిరిక్తత్వపక్షే గౌరవమేవ దూషణం సూచితం - ఏవం తర్హి రథో గచ్ఛతీత్యాదౌ కర్తృత్వం నస్యాత్- అచేతనస్య ప్రయత్నాభావాదిత్యత్రాహ - క్రియాశ్రయేతి -

సా.సం—ఇతిలితి- చికీర్షా, ఇదముహం కుర్యామితి ధీః. స్వకార్యే స్వశరీరాదినియమన ప్రకార విశేషవిషయిణీ ధీః ప్రయత్నః. చికీర్షా ప్రయత్నయోః జ్ఞానావస్థా విశేషత్వోక్తౌ లాఘవమస్తి, అన్యథా గుణాన్తర కల్పనా గౌరవ ప్రసంగ ఇతి లాఘవయుక్తి రిత్యర్థః. అయా ప్రయత్నస్య చేతనైకాశ్రయత్వాత్తదపి జ్ఞానావస్థా విశేషత్వమిత్యభిప్రాయేణాహ - క్రియాశ్రయత్వేతి -

మూ—ప్రయత్నాశ్రయత్వరూపమాన కర్తృత్వంత్తైసైకాంతం- ప్రయత్నమావతు? శరీరాదిప్రేరణహేతువానబుద్ధివిశేషమ్. జ్ఞాన మాత్రత్తుక్కు ఆశ్రయ మాన పోతుమ్ భోగ మాత్రత్తుక్కు ఆశ్రయ మాన పోతుమ్ క్రియాశ్రయత్వ మాత్రమాన సామాన్య కర్తృత్వ మేయుళ్ళదు- ఒన్నైత్తొన్నిప్పియాలే ఉత్పాదిక్కుమ్పోతు ప్రయత్నాశ్రయత్వ రూప మాన కర్తృత్వమ్.

సా.దీ—ప్రయత్న శబ్దార్థమేత్తెన్న కాట్టుకిరార్- ప్రయత్నమావతు ఇత్యాదియాల్ - క్రియాశ్రయత్వరూపకర్తృత్వమ్ చేతనాచేతన సాధారణ మెన్నత్తై క్కాట్టుకిరార్ - జ్ఞానమాత్రత్తుక్కు ఇత్యాది యాల్. జ్ఞాతా భోక్తావెన్ఱు కర్తృ వ్యవహార మిరే? ప్రయత్నాశ్రయత్వ రూప కర్తృత్వత్తుక్కు స్థల మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఒన్నైత్తొన్నిత్యాదియాల్ - బుద్ధియాలే, ఇచ్ఛైయాలే ఎన్నై - ఇన్న ప్రయత్నాశ్రయత్వ రూప

సా.స్వా—బుద్ధి పరిణామ మెన్నాల్ ప్రయత్నత్వమ్ దుర్వచమన్నో? జ్ఞానాతిరిక్తగుణత్వ మెన్నిల్ అతిరిక్తగుణత్వానంగీకారా దసంభవ మన్నో? జాతివిశేష మెన్నిల్ అపసిద్ధాంత మన్నో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. ప్రయత్న మావతితి - సాక్షాచ్ఛరీరాది ప్రేరణ హేత్వవస్థావ ద్బుద్ధిత్వమ్ ప్రయత్నత్వ మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి ఆత్మావుక్కు జ్ఞానాది త్రికాశ్రయత్వమ్ కర్తృత్వ మెన్నాల్ జ్ఞానభోగ దశైకళిలే "జానాతి. భుఙ్క్తే" ఇత్యాది కర్తృ నిర్దేశత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞానమాత్రతుక్కు-ఇతి. తదభిప్రాయ మన్ఱి నిర్దేశమెన్ఱు కరుత్తు - ఇని ప్రయత్నాశ్రయత్వ రూప కర్తృత్వ మెన్ఱు కాలత్తిలే? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఒన్నై-ఇతి - ఇప్పడి ఆత్మావుక్కు విలక్షణ కర్తృత్వ ముణ్డానాలు ము [illegible]

సా.ప్ర - విహిత ప్రత్యయాంతైశ్చేతి నాభిధానం నోపపద్యతే. తదానీం యత్నాశ్రయత్వాదిత్యత్రాత్ర క్రియాశ్రయత్వమాత్రం కర్తృత్వం యత్రేదం కరవాణీతి సంకల్ప పూర్వకం కించిన్నకరోతి- తదా యత్నాశ్రయత్వ మితి విభాగమాహ-జ్ఞానమాత్రస్యేత్యాదినా. నన్వేవమపి స్వతో న వ్యవహార శేష [illegible] పంచధన

సా-వి—కర్తృత్వంతావద్ద్వివిధం-క్రియాశ్రయత్వంప్రయత్నాశ్రయత్వంచేతి - తత్రక్రియాశ్రయత్వం నామ? ధాత్వర్థాశ్రయత్వం - తద్ధి సామాన్య రూపం-యత్నరూప ధాత్వర్థ విశేషాశ్రయత్వంతు విశేషరూపం - అతః క్రియాశ్రయత్వ రూపకర్తృత్వం చేతనాచేతన సాధారణం-ప్రయత్నాశ్రయత్వ లక్షణ కర్తృత్వం చేతనాసాధారణ మితిభావః- ప్రయత్న స్వరూప మాహ . ప్రయత్నమావతితి. బుద్ధివిశేష మితి - జ్ఞానావస్థారూపమితి భావః- నను జానాతి సుఖ్యతి స్వపితీత్యాదిషు కర్తృత్వం నస్యాత్ - తథాహి జానాతీత్యాదౌ నతావద్యత్నాశ్రయత్వం. యత్నస్య జ్ఞానావస్థా విశేషరూపత్వేన జ్ఞానమాత్రత్వాభావాత్ - జ్ఞానాశ్రయత్వంహి తత్ర ప్రతీయతే- తత్రకథంకర్తృత్వమ్? తథాసుఖ్యతీత్యత్రాపి సుఖాదేశ్చ యత్నభిన్న జ్ఞానావస్థావిశేష రూపత్వేన యత్న రూపత్వాభావాత్ - స్వపితీత్యత్రాపి స్వాపస్య జ్ఞానవిరహ రూపస్య యత్నరూపత్వాభావాదిత్యాశంక్య తత్ర క్రియాశ్రయత్వ లక్షణ సామాన్య కర్తృత్వ మేవ నవిశేష కర్తృత్వ మిత్యాహ - జ్ఞానమాత్రత్తుక్కు-ఇతి. భోగేతి. స్వాపాదేరుపలక్షణం - తథాచసర్వత్ర చేతనస్య క్రియాశ్రయత్వ మేవకర్తృత్వ మస్తు, కిం ప్రయత్నాశ్రయత్వ లక్షణ విశేష కర్తృత్వేనేత్యత్ర తస్య ఫలవిశేష మాహ - ఒన్నైఇతి- ఒన్నై, ఏకం- ఘటాదిక మిత్యర్థః. నను ప్రయత్నాశ్రయత్వ లక్షణ కర్తృత్వం

సా-సం-ప్రయత్నలక్షణే శరీరాదీత్యాదిశబ్ద ఇంద్రియప్రాణపరః-బుద్ధివిశేష ఇత్యుక్తంవిశదయతి -

మూ— ఇప్పడిప్పట్ట కర్తృత్వం కైంకర్య మాత్రత్తిలే యెన్నై యుమ్ ఉచిత మన్ఱు. అఙ్గుమ్ భగవత్ప్రీతి యెన్నుమ్ ప్రయోజనత్తై యుద్దేశిత్తు ఉపాయానుష్ఠానం పణ్ణినానాయిల్ యిరుప్పతు.

సా.దీ—కర్తృత్వముమ్ కైంకర్య మాత్రత్తిలే, ఉపాయానుష్ఠానత్తిలిల్లై యెన్న వొణ్ణా తెన్కిఱార్ - ఇప్పడిప్పట్ట విత్యాదియాల్ - విపత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అఙ్గుమ్ భగవదిత్యాదియాల్ - కైంకర్యన్నాను ముపాయానుష్ఠాన రూప మాకైయాలఙ్గుమ్ కర్తృత్వాభావమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్నై పరాధీన కర్తృత్వ ముణ్డే యాకిలుమ్ స్వేచ్ఛయా ప్రవృత్తి వివేకికళ్ త్యాజ్య మాకైయాల్ శరణాగతియిల్

సా.స్వా—కర్తృత్వమ్ స్వరూపవిరుద్ధమాకైయాలే ఫలదశైయిల్ కర్తృత్వమ్ స్వరూపానుగుణమాకైయాల్ కైంకర్య దశైయిలేయే కర్తృత్వమ్ ప్రామాణిక మాకైయాల్ వ్రజ ఎన్ఱు ఫలార్థతయా ఉపాయత్తై విధిక్క కూడుమో ? ఎన్కిఱ మతత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - ఇప్పడి ప్పట్టేతి - విపత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అఙ్గు మితి - ఉపాయ కర్తృత్వమ్ స్వరూప విరుద్ధ మెన్నాల్ కైంకర్యస్యాపి ప్రీత్యుపాయతయా తత్కర్తృత్వము మిల్లైయాక ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి కర్తృత్వమ్ స్వాభావిక

సా.ప్ర—శ్చేతనస్య బుద్ధిపూర్వకప్రవృత్తిః కైంకర్యఏవోచ్యత ఇతి తత్ర ప్రీత్యాస్య కర్తృత్వం నాన్యత్రేత్యత్ర నిగ్రహనివృత్త్యర్థోపాయానుష్ఠానస్యాపి భగవదత్యంతాభిమతత్వాత్ తత్రాపి కర్తృత్వమస్తీత్యాహ. ఇప్పడిప్పట్టవిత్యాదినా. నను «నైవకించిత్కరోమీతి యుక్తోమన్యేత తత్త్వవిత్ । పశ్యన్ శృణ్వన్ స్పృశన్ జిఘ్రన్నశ్నన్ గచ్ఛన్ స్వపన్ శ్వసన్ । ప్రలపన్ విసృజన్ గృహ్ణన్నున్మిషన్నిమిషన్నపి । ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేషు వర్తంత ఇతి ధారయన్ । సర్వకర్మాణిమనసా సన్న్యస్యాస్తే సుఖంవశీ। నవద్వారే పురే

సా.వి—స్వతో భగవదనన్యార్హ శేషత్వ స్వాత్మానమనుసందధతి శ్చేతనస్య కైంకర్యఏవోచితం. నతూపాయానుష్ఠానాదావిత్యాశంక్య నిగ్రహ నివృత్త్యర్థోపాయా నుష్ఠానస్యాపి భగవదత్యంతాభిమతత్వాత్ తత్రాపి బుద్ధిపూర్వక ప్రవృత్తిలక్షణ కర్తృత్వ ముచిత మేవేత్యాహ - ఇప్పడి ఇతి. అఙ్గుమ్, ఉపాయానుష్ఠాన విషయేఽపి. భగవత్ప్రీతియెన్నుమ్ ప్రయోజనత్తై యుద్దేశిత్తు ఉపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణినానాయిల్ యిరుప్పతు, భగవత్ప్రీతిరిత్యేకం ప్రయోజన ముద్దిశ్యైవ ఉపాయానుష్ఠానం కృతవాన్ భవ్వేతి స్థితిః. అతో తత్రాపి ప్రవృత్తిరుచితేతి భావః - నను «నైవ కించిత్కరోమీతి యుక్తోమన్యేత తత్త్వవిత్, పశ్యన్ శృణ్వన్ స్పృశన్ జిఘ్రన్ అశ్నన్ గచ్ఛన్ స్వపన్ శ్వసన్ । ప్రలపన్ విసృజన్ గృహ్ణన్నున్మిషన్నిమిషన్నపి । ఇంద్రియాణీంద్రియార్థేషు వర్తంత ఇతి ధారయన్» ॥ అస్యార్థః. ఆత్మతత్త్వవిత్, శ్రోత్రాదీని జ్ఞానేంద్రియాణి వాగాదీని కర్మేంద్రియాణి ప్రాణాశ్చ స్వవిషయేషు వర్తంత ఇతి ధారయన్ననుసందధానః. నాహం కించిత్కరోమీతి మన్యేత- జ్ఞానైకస్వభావస్య కర్మమూలేంద్రియప్రాణ సంబంధ కృత మీదృశం కర్తృత్వం నస్వరూప ప్రయుక్తమితి మన్యేతైవేతి- తథా «సర్వకర్మాణి మనసా సన్న్యస్యాస్తే సుఖంవశీ । నవ ద్వారే పురే దేహీ నైవకుర్వన్న కారయన్» ॥ ఇంద్రియాకారేణ పరిణతాయాం ప్రకృతౌ కర్తృత్వసన్న్యాసముక్త్వా తదేహాకారేణ పరిణతాయాం ప్రకృతౌ కర్తృత్వ సన్న్యాస ఉచ్యత ఇత్యుపక్రమ్యాత్మనః ప్రాచీన కర్మ మూల

సా.సం—. జ్ఞానగర్భత్ప్రీతుక్కితి-ఏతాదృశమపి కర్తృత్వం కైంకర్యమాత్రే నోపాయ ఇత్యత్రాహ . ఇప్పడిప్పట్టేతి. ఉచితమన్ఱితి- ప్రతిజ్ఞాత ముపపాదయతి - అఙ్గుమితి -

మూ— అనభిస్సు కర్తృత్వత్తిల్ బంధహేతువాన ఆకారమే త్యాజ్యమ్. అతేతెన్నిల్ ఈశ్వరనోడుత్త జ్ఞానశక్త్యాది కళైయుమ్, కరణ కళేబరాదికళైయుమ్ కొండు అవన్ ప్రేరకనుమాయ్, ధారకనుమాయ్, ఫలియుమాయ్ క్కొండు సహకరిక్క ప్రవర్తిక్కిర తన్నై ఇతుక్కు విపరీతమాక అనుసంధిత్తిరుక్కైయుమ్, ఇవ్వనుసంధానత్తిల్ తిరుత్తముండేయాకిలుమ్ ఇతిలే ప్రయోజనాంతరత్తై యిచ్ఛిత్తు అనుష్ఠిక్కైయుమ్ బంధకమ్. భక్తిప్రపత్తికళ్ తానుమ్ ప్రయోజనాంతరపరనుక్కు బంధకమాయిరుక్కుమ్.

సా.దీ— ప్రవృత్తి కూడాదో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనభిస్సిత్యాది - ఇత్తై విశదీకరిక్కిరార్. అతేతెన్నిలిత్యాదియాల్ - తిరుత్తముండేయాకిలుమ్, వైశద్యముణ్డేయాకిలుమెన్నపడి - ఇదుక్కు, పరిగ్రహిత్తైక్కు - ప్రయోజనాంతరత్తై యిచ్ఛిత్తల్ భక్తిప్రపత్తికళుక్కుమ్ బంధకత్వమవిశిష్ట మెన్కిరార్ - భక్తిప్రపత్తీత్యాదియాల్ - అక్కైయాల్ యథావస్థిత జ్ఞాన పూర్వక మాసవనస్య ప్రయోజన

సా.స్వా— మోక్షే ముముక్షువుక్కు కర్తృత్వత్యాగమ్ శొల్లుకిర శాస్త్రత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అనభిస్సితి. అనాదులేకరూపమాన కర్తృత్వత్తిలిరండాకార ముండో? ఎన్నుశంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతెన్నెన్నిలితి- ఇదుక్కు, కూట్టియెన్నపడి. ఇప్పడియాకిల్ భక్తిప్రపత్తికర్తృత్వత్తిల్ మోక్షహేతుతయా బంధకాకారమిల్లామైయాలే కర్తృత్వత్యాగమసంగతమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. భక్తీతి- కైంకర్యమాత్ర కర్తృత్వమతనిరాసత్తై యుపసంహరిక్కిరార్.

సా.ప్ర— దే(హీ)హే నైవకుర్వన్న కారయన్। అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్। విముచ్య నిర్మమశ్శాంతో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే" ఇత్యాదిభిః కర్తృత్వస్య త్యాజ్యత్వోక్తిర్విరుధ్యేతేత్యత్రాహ. అనభిస్సిత్యాదినా - నన్వేవం తర్హి కృత్స్నస్యాపి కర్తృత్వస్య కర్మానుగుణసత్త్వాదిగుణోపాధికత్వాన్మోక్షా

సా.వి— దేహసంబంధప్రయుక్తమిదం కర్మణాం కర్తృత్వం న స్వరూపప్రయుక్తమితి వివేకవిషయేణ మనసా సర్వకర్మాణి నవద్వారే పురే దేహే సన్న్యస్య వశీ దేహీ స్వయం దేహాధిష్ఠాన ప్రయత్నమకుర్వన్. దేహంచ నైవ కారయన్ సుఖమాస్తే ఇతి శ్రీగీతాభాష్యే శ్రీభాష్యకారైర్వ్యాఖ్యాతం. తథా చ కర్తృత్వస్య త్యాజ్యత్వాభిధం కర్తృత్వోక్తిరిత్యాశంక్య బంధహేతు కర్తృత్వస్యైవ త్యాజ్యత్వమిత్యాహ - అనభిస్సితి- అనభిస్సు, భగవత్ప్రీత్యుద్దేశేన క్రియమాణేషు కర్తృత్వస్య విధిప్రాప్తత్వాదిత్యర్థః. ఏతదేవ విశదయతి- అతేతెన్నిలితి- అవన్, తస్మిన్నీశ్వరే- ప్రేరకతయా ఫలితయా చ. సహకరిక్క, సహకారం కుర్వతి- ప్రవర్తిక్కిర తన్నై, ప్రవర్తమానం స్వాత్మానం - ఇతుక్కు విపరీతమాకవనుసంధిత్తిరుక్కైయుమ్, ఏతత్పరాధీన కర్తృత్వస్య విరుద్ధం స్వతంత్ర కర్తారం స్వతంత్ర ఫలినం - అనుసంధాయస్థితిరితి యావత్- ఇవ్వను సంధానత్తిల్, ఈశ్వరే ప్రేరయతి తత్ఫలార్థం ప్రవృత్తైఇత్యనుసంధానే. తిరుత్తముండేయాకిలుమ్, శిక్షాయాం సత్యామపి - ప్రయోజనాంతరత్తై యిచ్ఛిత్తు అనుష్ఠిక్కైయుమ్, ప్రయోజనాంతరార్థం కేషాంచిదనుష్ఠానం బంధకం బంధహేతుః. ఏవం భక్తిప్రపత్త్యోరపి ప్రయోజనాంతరార్థత్వే బంధహేతుత్వమేవేత్యాహ- భక్తిప్రపత్తికళ్ తానుమితి. నను సర్వస్యాపి కర్తృత్వస్య గుణమూలకత్వాన్మోక్షార్థోపాయకర్తృత్వమపి గుణమూలకత్వాత్త్యాజ్యమేవేత్యాశంక్య

సా.సం— అనభిస్సితి- కైంకర్యత్వే వ్యుపాయత్వాకారాననుపాయాత్మత్రాపి కర్తృత్వాభావప్రసంగాదిత్యర్థః. తిరుత్తమ్, వైశద్యమ్- ఇదుక్కు, ఉద్దిశ్య- అబంధకమ్ కర్తృత్వమ్. ప్రపత్త్యుపాయ తంత్రేణ

మూ— అక్తైయాల్ స్వాభావిక కైంకర్యార్థియాయ్ అనన్య ప్రయోజననాయిరుక్కుమవనుక్కు ఫలదశైయిల్ కర్తృత్వమ్పోలే ఉపాయ దశైయిల్ కర్తృత్వముమ్, విరుద్ధమన్ఱు- ఫలదశైయిల్ వివిధవిచిత్ర కైంకర్య కర్తృత్వమ్ కేవలమ్ ఈశ్వరేచ్ఛా వైచిత్రియోడే పోరున్దిన స్వేచ్ఛైయాలే యాయిరుక్కుమ్. సంసార దశైయి లుళ్ళ కర్తృత్వమెల్లామ్ కర్మానురూపమాక ఈశ్వరన్ పరిణమిప్పిత్త సత్త్వరజస్తమస్సుక్కళై ఉపాధియాకక్కొణ్డు బహువిధమాయిరుక్కుమ్ -

సా.దీ—నుడైయ ఉపాయత్తిల్ కర్తృత్వమ్ విరుద్ధమన్ఱెన్కిఱార్ - అక్తైయా లిత్యాదియాల్-ఫలదశై, ముక్తిదశై. ఇని ఫలదశైయిల్ కర్తృత్వత్తుక్కుమ్ సంసార దశైయిల్ కర్తృత్వత్తుక్కుముళ్ళ వాశియైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఫల దశైయి లిత్యాది యాల్ - ఉళ్ళ కర్తృత్వమెల్లామెన్ఱతు కైంకర్యోపాయానుష్ఠాన సాంసారిక ప్రవృత్తికళిలుళ్ళ కర్తృత్వమెల్లామెన్నపడి. ఇక్కర్తృత్వఙ్గళిల్ బంధకకర్తృత్వఙ్గళై యరుళి

సా.స్వా— అక్తైయాలితి. యద్వా ఫలదశైయిల్ కర్తృత్వమ్ బంధకాకార రహితమాకైయాలే యతువే ప్రామాణికం - ఉపాయదశైయిల్ కర్తృత్వమ్ బంధకాకార మిశ్రమాకైయాలే విరుద్ధమన్ఱో? ఎన్కిఱ శంకైయై ప్పరిహరిత్తుక్కొణ్డు ఉపసంహరిక్కిఱార్ - అక్తైయాలితి- అనన్య ప్రయోజననుక్కు కర్తృత్వమ్ బంధకాకార మిశ్రమల్లామైయాలే ఫలదశా తుల్యమాకైయాల్ విరుద్ధమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - అనాలుముపాయదశైయిల్ కర్తృత్వత్తిల్ బంధకాకారమ్ త్యాజ్యమెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? పూర్వోక్తప్రకారేణోపాయ దశైయిల్ కర్తృత్వమ్ బంధకాకార మిశ్రమాకైయాలే త్యాజ్యత్తైకూడుమెన్ఱిలప్పోతు ఫలదశైయిలుమ్ కర్తృత్వమ్ బంధకాకార మిశ్రమాక ప్రసంగియాతో? ముక్తదశైయిల్ హేతు విశేషామైయాలే బంధకాకార మిశ్రమన్ఱెన్నిలన్త హేతువేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఫలదశైయిలిత్యాదివాక్యద్వయత్తాలే. కేవలమెన్ఱతు కర్మోపాధిన్యవచ్ఛేదత్తై చ్చొల్లుకిఱతు-ఇప్పడియాకిలనన్య ప్రయోజననుక్కు

సా.ప్ర— నిశ్శేషకర్మనివృత్తేస్సత్త్వాది గుణాభావాత్ కర్తృత్వమేవ నస్యాత్ - కించ "తత్రసత్త్వం నిర్మలత్వాత్ప్రకాశక మనామయమ్। సుఖసంగేన బధ్నాతి జ్ఞానసంగేన చానఘ" మిత్యాదిభిస్సత్త్వగుణస్యైవ స్వర్గాది సాధనానుష్ఠాపకత్వవన్మోక్షోపాయత్వస్యాప్యనుష్ఠాపకత్వాత్తత్రాపి కర్తృత్వం గుణకృతమేవేతి తదపి త్యాజ్యమేవ స్యాదిత్యత్ర ముక్తౌ కర్తృత్వస్య కారణం దర్శయన్ తత్రత్య కర్తృత్వస్యకృత్స్న స్యాప్యోపాధికత్వేపి తత్ర తత్ర త్యాజ్యాంశముపాదేయాంశమపిదర్శయతి-ఫలదశైయిలిత్యాదినా-

సా.వి— మోక్షదశాయాం "బోద్ధాకర్తా విజ్ఞానాత్మా పురుష,, ఇతి శ్రుతకర్తృత్వవదుపాయదశాయామపి కర్తృత్వముచితమేవేత్యాహ. అక్తైయాలిస్వాభావికేతి. మోక్షదశాయాం కర్తృత్వం యథాస్వరూపవిరుద్ధం తద్వదిహ ప్రకృష్టసత్త్వకాలక మోక్షోపాయ కర్తృత్వమప్యవిరుద్ధత్వాన్న త్యాజ్యమితిభావః. నను "సుఖసంగేన బధ్నాతి జ్ఞానసంగేన చానఘ,, మిత్యాదినా సత్త్వాదేస్స్వర్గాదిసాధనానుష్ఠాన కర్తృత్వవన్ముక్తిదశాయాం సత్త్వాదిగుణాభావాత్కథం కర్తృత్వమిత్యాశంకాయాం తత్ర భగవదిచ్ఛా సిద్ధమితి వదన్ ఇహగుణమూలం కర్తృత్వమిత్యాహ ఫలదశైయిలితి- వైచిత్రియోడే పోరున్దిన, ఈశ్వరేచ్ఛావైచిత్ర్యేణసహ తదనుగుణ స్వేచ్ఛయేత్యర్థః. ఈశ్వరన్ పరిణమిప్పిత్తసత్త్వరజస్తమస్సుక్కళైఉపాధియాకక్కొణ్డు

సా.సం— నవిరుధ్యత ఇతి ప్రతిజ్ఞాతముపసంహరతి - అక్తైయాలితి.

మూ—ఇతిల్ రజస్సాలుమ్, తమస్సాలుమ్, ప్రయోజనాంతరసంగహేతువానసత్వత్తాలుమ్, వరుమ్కర్తృత్వమ్ బంధకమ్. భగవత్ప్రీత్యుద్దేశ సంగత్యాగ(యుడన్ దాకురామ్) ప్పుణర్కుమ్ప్రకృష్టసత్వవిశేషమడియాక వరుమ్కర్తృత్వమ్ మోక్షకారణమ్. ఇగ్గుణత్రయాతీతను మవక్కు త్తిరుకుమ్ ముక్తదశైయిల్ కర్తృత్వమ్.

సా. దీ—చ్చెయ్ కిరార్. ఇతిల్ రజస్సాలు మిత్యాది యాల్. మోక్ష హేతువాన్ కర్తృత్వత్తై క్కాట్టుకిరార్. భగవత్ప్రీత్యు లిత్యాది యాల్. ముక్తదశైయిల్ కర్తృత్వమ్ సత్వాది గుణకృత మన్ఱెన్కిరార్ ఇగ్గుణత్రయే త్యాది. నను శిల వాక్యఙ్గళ్ ఆత్మావుక్కు కర్తృత్వ మిల్లై ఎన్కిరన, శిల వుణ్డెన్కిరన,

సా. స్వా—ఉపాయదశైయిల్ కర్తృత్వమ్ ఫలదశై తుల్యతయా బంధకత్వాభావా ద్విరుద్ధ మన్ఱెన్ని లెన్నకూడుమో? ప్రాకృత రజస్తమస్సంబంధ ప్రయుక్తమాకైయాలే బంధకతయా విరుద్ధమన్ఱో? ఎన్న బంధకారాపవర్గ జనకాకారఙ్గళై యరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇతిలితి వాక్య ద్వయత్తాలె. ఇతిల్, బహు విధమాన కర్తృత్వత్తిల్ ఇప్పడి ఫలదశైయిల్ కర్తృత్వమ్ బంధకమాకా విట్టాలుమ్ మోక్షకారణమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇగ్గుణేతి. గుణత్రయాంతర్గత ప్రకృష్ట సత్వప్రయుక్త కర్తృత్వమే మోక్షకారణ మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడియాకిల్ ‚‚ నకర్తృత్వం నకర్మాణి లోకస్య సృజతి ప్రభుః,, ఎన్ఱుమ్ ‚‚కర్తా విజ్ఞానాత్మా పురుషః,, ఎన్ఱుమ్ కర్తృత్వ విధి ప్రతిషేధఙ్గళుక్కు గతి యేతు?

సా. ప్ర—సఙ్గత్త్యాగ పూర్వకమ్, సంగం త్యక్త్వా. ఏవంచ "ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః। అహంకార విమూఢాత్మా కర్తాహ మితి మన్యతే। నాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదా ద్రష్టానుపశ్యతి। కార్యకారణ కర్తృత్వే హేతుః ప్రకృతి రుచ్యతే" ఇత్యాది కర్తృత్వనిషేధ వాక్యానాం "ఏషహి ద్రష్టా శ్రోతే" త్యారభ్య "బోద్ధా కర్తా విజ్ఞానాత్మా పురుషః. విజ్ఞానం యజ్ఞం తనుతే. కామచారమేత్తాం ప్రణమేత్తాం యచేత్తాం విచింతయే" దిత్యాది కర్తృత్వవిధివాక్యానాంచ జీవేషు తుర్థ్ద సత్వరజస్తమోనధీనకర్తృత్వనిషేధకత్వేన భగవత్సంకల్పాధీనకర్తృత్వాశ్రయత్వవిధాయకత్వేనచ విరోధా

సా. వి—ఈశ్వర పరిణామిత సత్వరజస్తమోగుణా నుపాధిత్వేన స్వీకృత్య ‚‚శరీరవాఙ్మనోభి ర్యత్కర్మ ప్రారభతే నరః। న్యాయ్యం వా విపరీతం వా పంచైతే తస్య హేతవః। అధిష్ఠానం తథా కర్తా కరణంచ పృథగ్విధమ్,। వివిధాశ్చ పృథక్చేష్టా దైవం చైవాత్ర పంచమ ,, మిత్యుక్తం ఉపాధిమూలం కర్తృత్వమితి భావః. బంధకకర్తృత్వా ద్వ్యావృత్తం మోక్షహేతు కర్తృత్వమాహ - భగవత్ప్రీత్యుద్దేశేతి. ముక్తిదశాయా మపేహాపి భగవదభిమతత్వా న్మోక్షార్థతా కర్తృత్వం నవిరుద్ధ మితి భావః. తద్వ్యావృత్తం మోక్షకాలీన కర్తృత్వ మాహ. ఇగ్గుణత్రయాతీతమితి. నను తర్హి సర్వదా కర్తృత్వ సద్భావే "ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః। అహంకార విమూఢాత్మా కర్తాహ మితి మన్యతే। నాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదా ద్రష్టానుపశ్యతి। కార్య కారణ కర్తృత్వే హేతుః ప్రకృతిరుచ్యతే। పురుషస్సుఖ దుఃఖానాం భోక్తృత్వే హేతు రుచ్యతే. తథా. హంతా చేన్మన్యతే హంతుం హతశ్చేన్మన్యతే హతమ్। ఉభౌతౌ నవిజానీతో నాయం హంతినహన్యతే" ఇతి కర్తృత్వ నిషేధాత్ప్రతిరోధ ఇత్యాశంక్య "కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వా" దిత్యధికరణే అచేతనేబోధజనన ద్వారా ప్రవర్తకత్వాసంభవాచ్ఛాస్త్ర

మూ — ఇప్పడియిరుకైకయాల్ ఆత్మావుక్కు కర్తృత్వమిల్లై యెన్కిఱ వాక్యఙ్గళుక్కుమ్ కర్తృత్వముణ్డెన్కిఱ వాక్యఙ్గళుక్కుమ్ విషయ వ్యవస్థై యుణ్డాకైయాలే విరోధమిల్లై. అతెఙ్ఙనే యెన్నిల్? కర్తృత్వమిల్లై యెన్కిఱ వాక్యఙ్గళ్ ఈశ్వరాధీనమాయుమ్ తదాయత్త ప్రకృతి గుణాధీనమాయుమ్ వరుమ్ కర్తృత్వత్తై నిరపేక్షమెన్ఱు నినైక్కలాకాతెన్కిఱన - కర్తృత్వముణ్డెన్కిఱ వాక్యఙ్గళ్ ఈశ్వరేచ్ఛాది కళ్ అడియాక వేవన్దజ్ఞానత్తుక్కుమ్, తద్విశేషఙ్గళాన చికీర్షాప్రయత్నఙ్గళుక్కుమ్ ఇవనే ఆశ్రయమెన్ఱుమిడత్తైచ్చొల్లుకిఱన - ఇన్నిషర్షప్రకారత్తై "శరీరవాఙ్మనోభిర్యత్" ఎన్ఱుతుడఙ్గి గీతాచార్యన్ తానే అరుళి యిట్టాన్.

సా.దీ — ఇవైకళ్ విరోధమెప్పడి యెన్ఱి లరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడియిరుకైకయాలిత్యాది. "నకర్తృత్వం న కర్మాణి లోకస్య సృజతి ప్రభుః" ఇత్యాదికళిల్లై ఎన్కిఱన - "కర్తా భోక్తా విజ్ఞానాత్మా పురుషః" ఇత్యాదికళ్ కర్తృత్వముణ్డెన్కిఱన. విరోధాభావత్తై యుపపాదిక్కిఱార్ - అతెఙ్ఙనే యెన్నిలిత్యాదియాల్ - కర్తృత్వ నిషేధ వాక్యఙ్గళ్ నిరపేక్ష కర్తృత్వమివనుక్కిల్లై ఎన్కిఱన - ఉణ్డెన్కిఱ వాక్యఙ్గళ్ ఈశ్వరాధీన కర్తృత్వముణ్డెన్కిఱన వెన్ఱు విభాగమ్ - ఇన్నిషర్షప్రకారమ్, ఇన్నిషర్ష విభాగమ్- ఇన్నిషర్ష ప్రకారమ్ గీతైయిల్ శొల్లప్పట్టతెన్కిఱార్ - ఇన్నిషర్షేత్యాదియాల్.

సా.స్వా — ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడియిరుకైకయాలేఇతి- గ్రహణాగ్రహణాదివదనుష్ఠేయమన్ఱిక్కే సిద్ధమాపమాన కర్తృత్వ రూపైకార్థత్తిల్ విధి ప్రతిషేధఙ్గళుక్కు విషయవ్యవస్థైకూడుమో? ఎన్నుమ్ శఙ్కైక్కుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అతెఙ్ఙనే యెన్నిలిత్యాదినా- నినైక్కలాకాతితి. నిషేధక వాక్యమ్ విద్యమాన కర్తృత్వ సామాన్యనిషేధ పరమల్లామైయాలుమ్ "పరాత్తుతచ్ఛ్రుతే,,రిత్యాదినా సాపేక్షమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే తానే నిరపేక్ష కర్తృత్వ నిషేధ మర్థసిద్ధమాకైయాలుమ్ వ్యర్థమాయ్క్కొణ్డు నైరపేక్ష్యబుద్ధినిషేధ పరమెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి జీవనుక్కు పరాధీన కర్తృత్వమ్ ముతలాన విష్వర్థత్తిల్ ప్రమాణ ముణ్డెట్టుకిఱార్- ఇన్నిషర్ష ప్రకారత్తైఇతి. యద్వా జీవనుక్కు పరాధీన కర్తృత్వము మీశ్వరనుక్కు

సా.ప్ర — నాస్తీత్యాహ ఇప్పడిఇత్యాదినా- ఏతదభిప్రాయేణైవ "శరీరవాఙ్మనోభిర్యత్కర్మప్రారభతేనరః। న్యాయ్యంవావిపరీతంవా పంచైతే తస్య హేతవః। అధిష్ఠానంతథా కర్తాకరణంచపృథగ్విధమ్। వివిధాశ్చ పృథక్చేష్టా దైవంచైవాత్ర పంచమమ్। తత్రైవం సతి కర్తారమాత్మానం కేవలంతు యః। పశ్యత్య కృతబుద్ధిత్వాన్నస పశ్యతి దుర్మతిః" ఇతి గీతాచార్యేణ వ్యక్తమిత్యాహ - ఇనిషర్షేత్యాదినా-

సా.వి — నైయ్యాథ్యాయ పత్యాచేతనే గుణసంగోపాధిక కర్తృత్వస్య స్థాపనాత్పరాధీన కర్తృత్వస్య స్థాపనాచ్చ ముక్తిదశాయాంచ "బోద్ధాకర్తా- జక్షత్క్రీడన్రమమాణః" ఇత్యాది శ్రవణాచ్చ కర్తృత్వనిషేధపరాణాం ఈశ్వరానధీన నిరుపాధిక కర్తృత్వ నిషేధ పరత్వమితి విషయ వ్యవస్థామాహ - ఇప్పడియిరుకైకయాలితి- అత్రప్రమాణందర్శయతి. ఇన్నిషర్షత్తై ఇతి- భగవదధీనకర్తృత్వేప్రమాణమాహ.

కర్తృత్వమిల్లై ఇత్యత్ర "నకర్తృత్వంనకర్మాణి లోకస్య సృజతి" త్యాదీని, కర్తృత్వముణ్డిత్యత్ర చ "కర్తా బోద్ధా విజ్ఞానాత్మా పురుష" ఇత్యాదీనిచ వివక్షితాని - కర్తృత్వ నిషేధకానాం నిరపేక్ష కర్తృత్వ నిషేధకతా - తత్సద్భావ పరాణామీశ్వరాధీన కర్తృత్వ సద్భావ పరతేతి నిష్కర్షప్రకారశ్చ గీతాయామేవోక్త ఇత్యాహ - ఇన్నిషర్షేతి - తత్రేశ్వరాధీన త్వోక్తి ప్రకారమాహ.

మూ— అ(ఇ)వ్విడత్తిల్ "దైవంచైవాత్ర పంచమ" మెన్ఱు పురుషోత్తమనై చ్చొల్లుకిఱదు - ఇవన్ జీవనై యొరు కార్యత్తిల్ ప్రవర్తిప్పిక్కుమ్బోదు అక్కార్యత్తై ప్పణ్ణ కారయితా వెన్ఱుశొల్లప్పడుమ్ - తానే ప్రవృత్తిక్కుమ్ ఫలప్రదానాదికళిలుమ్, సృష్ట్యాదికళిలుమ్ కర్తా వెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్ - ఒన్ఱిలే ప్రవృత్తనాన చేతననై విలక్కాతవళవిల్ ఉపేక్షకన్ - అప్పోదిలే నిరుక్కైయాలే అనుమన్తా -

సా-దీ— అఙ్గు ఈశ్వరాధీనత్వమ్ శొన్నపడియై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అవ్విడత్తిలిత్యాది - అనిప్రసంగాదీశ్వరనుడైయ కారయితృత్వ, కర్తృత్వ, ఉపేక్షకత్వా,నుమన్తృత్వ, సహకారిత్వఙ్గళుక్కు విషయ భేదత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవన్ జీవనై యిత్యాదియాల్ - కర్తృత్వత్తుక్కు విషయమ్ కాట్టుకిఱార్. తానేయిత్యాదియాల్ - ఉపేక్షకత్వం, ఉదాసీనత్వమ్ - ఇదుక్కు విషయమ్ కాట్టుకిఱార్. ఒన్ఱిలే ఎన్ఱు- అనుమన్తృత్వత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - అప్పోదెన్ఱు - తత్తైవ ఎన్ఱు శేషమ్ - సహకారిత్వత్తై

సా. స్వా— ప్రధాన కర్తృత్వముమ్ శొన్నదు కూడుమో? జీవకర్తృక కార్యఙ్గళిలే ఈశ్వరనుక్కు ప్రాధాన్యత్తిల్ ప్రమాణముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇన్నిక్కువణ్ ప్రకారత్తై ఇతి - గీతైయిలే "దైవం చైవాత్ర పంచమ" మెన్ఱు దైవత్తుక్కన్ఱో పంచమమెన్ఱు అధికోక్త్యా ప్రాధాన్యమ్ తోన్ఱుకిఱదు - ఈశ్వరనుక్కు తోన్ఱవిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అవ్విడత్తిలితి. ఇప్పడి ఈశ్వరన్ ప్రధాన కర్తావెన్ఱు శొన్నదుకూడుమో? ఉపేక్షకనెన్ఱు మనుమన్తా వెన్ఱుమీశ్వరనై శాస్త్రమ్ శొల్లుకైయాలే కర్తృత్వమే కూడాదే? ఇనిసృష్ట్యాది వ్యాపారత్తిలే సాక్షాత్ కర్తృత్వమ్ శ్రుతమాకైయాలే కర్తృత్వమ్ కూడుమెన్నిల్ అప్పోదు కారయితా వెన్ఱుమ్, ఉపేక్షకనెన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱదు విరోధియాదో? ఎన్న కర్తృత్వాద్యాకారఙ్గళై విరోధమిల్లామల్ భిన్నవిషయఙ్గళాక వివేచిక్కిఱార్. ఇవనిత్యాదినా. ఇప్పడి యానాలుమీక

సా. ప్ర— అత్ర భగవత్సంకల్పాధీనం న ప్రతీయత ఇత్యత్రాహ - ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా. ఏవం జీవకర్తృత్వ విధినిషేధయోరపి విషయవ్యవస్థాముక్త్వా ఈశ్వరగత విషమ సృష్టి కర్తృత్వ విధినిషేధయోరపి విషయవ్యవస్థాం కారయితృత్వోపేక్షకత్వకర్తృత్వ సహకారిత్వ ప్రదర్శనపూర్వకం వదన్నీశ్వర సంకల్పాధీన జీవకర్తృత్వసిద్ధౌ భరన్యాస విధిరుపపన్న ఏవేతి నిగమయతి - ఇవన్ జీవనై ఇత్యాదినా -

సా-వి—ఇవ్విడత్తిలితి. దైవమితి. "అధిష్ఠానం తథా కర్తా కరణం చ పృథగ్విధమ్। వివిధాశ్చ పృథక్చేష్టా దైవం చైవాత్ర పంచమ" మిత్యత్రేత్యర్థః - అధిష్ఠానం, శరీరం. కర్తా, జీవః. కరణం, ఇంద్రియాణి- చేష్టా, కర్మ. ప్రసంగాదీశ్వరస్య ప్రవర్తకత్వావాంతర విశేషాన్విషయభేదేన దర్శయతి- ఇవన్ జీవనైయితి- కారయితా, ప్రేరక ఇత్యర్థః. ప్రవృత్తిక్కుమ్ ఫలప్రదానాదికళిలుమ్ సృష్ట్యాదికళిలుమ్, స్వయమేవ ప్రవర్త్యమాన ఫలప్రదానాదిషు సృష్ట్యాది వ్యాపారేషు చ. విలక్కాతవళవిల్, కదాచిత్సుకృత వశేన ప్రవర్తమానం చేతనం ప్రతి. తద్విరోధి కర్మ నిమిత్తస్య త్వేశ్వరేణ నివారణాభావే ఉపేక్షకః. పూర్వ ప్రవృత్తేరపి భగవదధీన కర్మమూలత్వాత్తత్ప్రదిష్టకరణకలేబరాయత్తత్వాచ్చ న పరాధీనత్వవిరోధః-

సా. సం— అవ్విడత్తిలితి - అథ ప్రసంగాదీశ్వరస్య కారయితృత్వ, కర్తృత్వ, ఉపేక్షకత్వా, నుమన్తృత్వానాం విషయభేదోక్తిముఖేన సర్వథా కర్తృత్వమీశ్వరాధీన మిత్యాహ - ఇవనిత్యాదినా -

మూ- ఇళ న్దైలైతుమక్కుమవనుక్కు ప్రబలన్ పెరు న్దైలైతుమక్కుమాప్పోలేకూడప్రవర్తిక్కైయాల్ సహకారి-

సా.దీ—కాట్టుకిరార్. ఇళన్దైలైయిత్యాదియాల్. ఇళన్దైలై తుమక్కుమవనుక్కు, స్థూలమూలమాయ్, సూక్ష్మాగ్రమాన ఒరు దారువిశేషత్తై చ్చుమక్కుమ్ పోతు ప్రబల నానవన్ స్థూలభాగత్తై చ్చుమక్కుమాప్పోలెన్నై - ఇవనై క్కాట్టిలీశ్వరనుక్కు యత్నమధిక మెన్నై క్కాక ఇళన్దైలై పెరున్దైలై ఎన్దను - క్వచిదీశ్వర నుక్కు మ్ కర్తృత్వమిల్లై యెన్నుమతుక్కు త్తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్ కిరార్.

సా.స్వా—విషయ త్రితేతానే''తస్యకర్తారమపిమాంవిద్ధ్యకర్తార మవ్యయ'' మెన్నుమ్ లుకిరతు శేరుమో?

సా.ప్ర— ఇళన్దైలై, లఘూపా.ఇః. పెరున్దైలై, గురుభారః -

సా.వి—ఇప్పై స్థిరుక్కైయాలే, అంగీకృత్యస్థితతయా- అనుమంతా, అనుమంతేత్యుచ్యతే-తిరుకురుహైమారవర దాచార్యైస్సు రహస్యత్రయ చుళకే ''వ్యాపారాశ్రయత్వ మాత్రంతు కర్తృత్వం - అచేతనే ప్యుపచర్యతే- రథో గచ్ఛతీతి. ఏవంచ కర్తృత్వం, ప్రేరకత్వం, అను మంతృత్వం, ఉదాసీనత్వం, సాక్షిత్వం, సహకారిత్వం, ఫలిత్వం, ఫలప్రదాతృత్వ మిత్యేతే అర్థాః భగవతః ప్రతి పన్నా భవంతి. తత్రజగ దుత్పత్త్యాదిషు సర్వేష్వపి కార్యేషు జ్ఞాన చికీర్షా ప్రయత్న వత్త్వా త్కర్తృత్వం, కర్తృభూత జీవ ప్రేరకత్వా త్ప్రేరకత్వం, స్వకర్మానురూపం ప్రవృత్తానాం జీవానా ముత్తరోత్తరం ప్రవర్తకత్వా దనుమంతృత్వం, ఏతేష్వేవ స్వకర్మానురూపేషు సుఖదుఃఖాది కార్యేషు బీజానుగుణ ముత్పాద్యమానే ష్వంకురేషు జలస్యేవ సామాన్య కారణత్వేసిద్ధేపి విశేష కారణత్వాభావా దుదాసీనత్వం, సర్వసాక్షా ద్ద్రష్టృత్వా త్సాక్షిత్వం, సామగ్ర్యను ప్రవిష్టై శ్చేతనా చేతనాత్మకై స్సహకారి వర్గైస్సహస్వయమేవ సర్వకార్య కర్తృత్వా త్సహకారిత్వం, సర్వశేషిత్వేనసర్వస్యాపి ఫలస్య భృత్య సంరక్షణాది న్యాయేన స్వపర్యవసానా త్ఫలిత్వం- ''ఫల మత ఉపపత్తే,,రిత్యుక్త ప్రక్రియయా సర్వకర్మ సమారాధనీయస్య స్వస్యైవ సాక్షాత్సర్వఫల హేతుత్వా త్ఫలప్రదత్వ మితి సర్వ మప్యేతద్గుణ జాతమాకార భేదేనా స్మిన్భగవతి యోయుజ్యత ఇతి హృద్యం నిరవద్యంచ. ఏతేనైవ సర్వదా సర్వ ప్రేరకస్యాపి ఈశ్వరస్య ఉపేక్షకత్వా నుమంతృత్వాది వచనానాం తత్తదాచార్య గ్రంథేషు దృష్టానా మవిరోధేపి విరోధవ త్ప్రతిభాసమానానాం స్వయమేవా విరోధో బుద్ధిమద్భి ర్బోద్ధవ్య ఇత్యస్మాభిరుపరమ్యత'' ఇత్యుక్తం- ఇళన్దైలైతుమక్కు మవనుక్కు, కస్యచి త్కాష్ఠస్య సూక్ష్మాగ్రభాగం వహతిః - లఘుభారం వహతిః పురుషస్యేతిభావః - ప్రబలమ్, ప్రబలవాన్ - పెరు న్దైలై తుమక్కు మాప్పోలే, స్థూలమూల గురుభార వహనేన యథా సహకరోతి తథా - కూడ ప్రవర్తిక్కైయాలే, సహకారితయా సహకారి కారణ మిత్యుచ్యతే. ''దదామి బుద్ధియోగం తం - క్షిపామ్యజస్ర'' మిత్యాదిషూ తత్తత్ పుణ్యపాపకృ ద్విషయకతయా సహకారిత్వ మితి భావః - ఈశ్వరస్యాపి కర్తృత్వాకర్తృత్వ బాధక ప్రమాణ విరోధం పరిహరతి -

సా.సం— ఇళన్దైలైఇతి - స్థూలమూల సూక్ష్మాగ్రాతిభార దారువహనే అభక్తే ఉద్యుక్తే తత్ర ప్రబలేన స్థూల భాగవహనవ దిత్యర్థః - జీవప్రయత్నస్య అత్యల్పత్వ మీశ్వర ప్రయత్నస్య చాధిక్యం చ సూచయితుం ఇళన్దైలై పెరున్దైలై ఇత్యుక్తిః - ఈశ్వరస్యకర్తృత్వ నిషేధకానాం తాత్పర్య మాహ-

మూ—— సృష్ట్యాదికళిల్ దేవమనుష్యాది వైషమ్యమ్ జీవకర్మ విశేషోపాధికమాకైయాలే ‘‘చాతుర్వర్ణ్యం మయాసృష్టం గుణకర్మవిభాగశః । తస్యకర్తారమపిమాం విద్ధ్యకర్తార మవ్యయమ్’’ ఎన్ఱు ఈశ్వరను క్కు కర్తృత్వ నిషేధమ్ పణ్ణుకిఱతు-ఇప్పడి సర్వవిషయ సాధారణ కర్తృత్వముడైయ ఈశ్వరనడియాక జీవనుక్కు స్వబుద్ధి పూర్వ ప్రవృత్తి శక్తిరూపమాన నియోగయోగ్యత్వమ్ సిద్ధమ్. ఆకైయాలే ఇక్ గు, వ్రజ, ఎన్ఱువిధిక్కు కుఱైయిల్లై.

సా.దీ——సృష్ట్యాదికళిలిత్యాదియాల్. ఈశ్వరన్ దేవాది సృష్టిమాత్రత్తిల్ కర్తావానాలుమ్ దేవత్వ మనుష్యత్వాది వైషమ్యసృష్టిక్కు-అవర్కళుడైయ కర్మ విశేషఙ్గళే ప్రయోజక మాకైయాలవైత్తు ప్రవర్తకకర్తృత్వమ్ శొల్లుకిఱతు. గుణకర్మవిభాగశః, గుణైః కర్మభిశ్చ విభజ్య ఎన్ఱపడి. ఇనిజీవనుక్కు-పరతంత్రనానాలుమ్ విధి యోగ్యత్వ ముణ్డెన్ఱుమర్త్థ యుప సంహరిక్కిఱార్. ఇప్పడి యిత్యాది యాల్ - సర్వకర్త్రీశ్వర దత్త స్వబుద్ధి పూర్వక ప్రవృత్తి శక్తిమత్త్వా న్నియోగ యోగ్యత్వమ్ సిద్ధమెన్నైక్కు. తన్నాల్ వరుమ్

సా.వ్యా——ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. సృష్ట్యాదికళిలితి. కర్తృత్వవచనమ్ సోపాధికకర్తృత్వపరమెన్ఱుమ్ అకర్తృత్వవచన ముపాధినిరపేక్షకర్తృత్వా భావపరమెన్ఱుమ్ ఏకవిషయత్తిలుమ్ వ్యవస్థ శొల్ల లామెన్ఱుకరుత్తు. గుణకర్మ విభాగశఇతి - గుణైః, సత్త్వాదిభిః. కర్మభిశ్చ, ఉపాధిభిః. విభజ్య మయా సృష్ట మెన్ఱ పడి. ఇప్పడియాకిల్ ఈశ్వరనుమ్ కర్మాద్యుపాధిసాపేక్ష కర్తా వాకైయాలే పరాధీన కర్తృత్వం తుల్యమాకైయాల్ జీవనుక్కు పరాధీన కర్తృత్వం విశిష్యచ్చొన్నతుకూడుమో ? ఎన్కిఱ శంకైయై ప్పరిహరియా నిన్ఱు కొణ్డుప సంహరిక్కిఱార్. ఇప్పడిఇతి - సర్వేతి. సర్వవిషయసాధారణ కర్తృత్వ మీశ్వరనుక్కు కర్మాది నిరపేక్ష మాకైయాలే జీవనుక్కు సాధారణ కర్తృ శక్తి భగవ దధీనై యాకైయాలే ఈశ్వరనుక్కు పరాధీనకర్తృత్వముమ్, జీవనుక్కు పరాధీన కర్తృత్వము మెన్కిఱవైషమ్యమ్ కూడు మెన్ఱుకరుత్తు.

సా.ప్ర——నను భాష్యస్య ద్రమిడోపనిష దాంచప్రవర్తకైః భాష్యకారా దవగత సకలార్థైః తిరుక్కురుకైప్పిరాన్ పిళ్ళాని త్యాఖ్యాత పూర్వాచార్యైర్ న్యాసోపాహరణం స్వయం సాధనానుష్ఠాన మయుక్తం, భగవత్కృపయా ప్రాప్యమేవ అనుభావ్యమిత్యుక్తేః లోకాచార్య భక్తివిధ స్వరూప విశ్వాసాధకతోక్తేశ్చ శాస్త్రస్య ఫలసాధన విధానాసిద్ధే శ్శాస్త్రస్యాధర్మ వత్త్వాయజీవస్యకర్తృత్వసిద్ధిరయుక్త

సా.వి——సృష్ట్యాదికళిలిత- కర్తృత్వస్వాతంత్ర్యాచ్చరణవరణవిధిరుపపన్న ఇత్యుపసంహరతి- ఇప్పడిసర్వవిషయేతి. ఈశ్వర నడియాక, ఈశ్వర మూల కర్తృత్వః - నను భాష్యస్య ద్రమిడోపనిష దాంచప్రవర్తకైర్భాష్యకారా దవగత సకలార్థైః తిరుక్కురుకైప్పిరాన్ పిళ్ళాని త్యాఖ్యాతైః పూర్వాచార్యైర్ న్యాసోపాహరణం స్వయం సాధనానుష్ఠాన మయుక్తం. భగవత్కృపయాప్రాప్యమేవానుభావ్యమిత్యుక్తేః, లోకాచార్య భక్తివిధరస్య విశ్వాసాధకత్వోక్తేశ్చ శాస్త్రస్యకృత ఫలసాధన విధానానుప పత్తేశ్చ శాస్త్రస్యార్థ

సా.సం—— సృష్ట్యాదీతి- సృష్టిమాత్ర ఈశ్వరస్య కర్తృత్వేఽపి విషమసృష్టిః కర్మవిశేష నిమిత్తైత్యర్థః - గుణైరితి. గుణైః కర్మభిశ్చవిభజ్యేత్యర్థః . ఏవం పరతంత్రత్వేఽపి విధియోగ్యత్వ మస్తీత్యర్థ ముపసంహరతి - ఇప్పడీతి - విధియోగ్యత్వే ఉపాత్తః పిళ్ళారు క్తివిరోధమపితాత్పర్యో క్త్యాపరిహరతి-

మూ— ఇప్పడి భక్త్యాదికళ్ పోలే శరణాగతి ధర్మముమ్ కర్తవ్యమాక విధిక్కప్పడుకైయాల్ “తన్నాల్ వరుమ్ నన్మై విత్తైప్పాల్ పోలే, ఈశ్వరనాల్ వరుమ్ నన్మై ముత్తైప్పాల్ పోలే” ఎన్ఱు పిళ్ళై వార్త్తైక్కు భక్తిప్రపత్త్యాదికళెల్లామ్ అవనాలే వరుకిఱతెన్ఱు(నినైక్క వేణుమెన్ఱు) తన్నుడైయ పరాధీనకర్తృత్వత్తిలే తాత్పర్యమ్. అన్యవిశ్వాససిద్ధ్యర్థం భక్త్యుపాయవిధిం వదన్।

సా-దీ—నన్మై విత్తైప్పాల్ పోలే ఇత్యాదియాన పిళ్ళై వార్త్తైక్కు మివ్వర్థత్తిలే నోక్కెన్కిఱార్- ఇప్పడి భక్త్యాదికళెన్ఱు - శాస్త్రే భక్త్యుపాయవిధానం ప్రపత్త్యుపాయవిశ్వాససిద్ధ్యర్థం - భక్తియిల్ శాస్త్రత్తుక్కుత్తాత్పర్యమిల్లైయెన్ఱుశిలర్ శొల్లువర్కళ్- అతువుమ్ దుష్టమెన్కిఱార్.అన్యవిశ్వాసేతి-

సా-స్వా—ఇప్పడిజీవనుక్కుకర్తృత్వముణ్డాకిల్ తన్నాల్వరుమ్నన్మైవిత్తైప్పాల్పోలేయెన్ఱుమీశ్వరనాల్ వరుమ్నన్మైముత్తైప్పాల్పోలే యెన్ఱుమ్ పిళ్ళై వాక్యత్తిలే స్వకర్తృత్వనిన్దైతోత్తుకైయాలే జీవనుక్కు కర్తృత్వమ్ పారమార్థికమన్ఱెన్న వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడి యితి - ఇప్పడి పూర్వవాక్యత్తిలే భక్తిప్రపత్త్యాదికళెల్లామెన్ఱు భక్తియోగత్తుక్కు పాయత్వమ్ శొన్నతుకూడుమో ? విధానత్తాలే భక్తిక్కు ఉపాయత్వముణ్డెన్నిల్ భక్తిరూపోపాయవిధానమ్ ప్రపత్త్యవిశ్వాససిద్ధ్యర్థతయా అన్యథాసిద్ధమాకైయాలే యతుక్కుపాయత్వమే యిల్లైయే ? కించ భక్తియోగమహం కరోమియెన్ఱు అహంకారవత్కర్తృకమాకైయాలే మద్యోపహతఘటగతగంగాజలవద్దుష్టమన్ఱో ? ఎన్న విన్నమతద్వయత్తైయుమ్ ఇన్నరణిమశంక్కైయైయుమ్ ఒరుకాలిక్కైయాలే నిరాకరిక్కిఱార్ - అన్యేతి- అన్యవిశ్వాససిద్ధ్యర్థం, ప్రపత్తివిశ్వాససిద్ధ్యర్థం - గురుతరోపాయం విదాయిత్వమత్ర నశక్తిః, మాతేవిషాదః,

సా ప్ర— త్వత్ర పూర్వాచార్యవాక్యానాం విహితోపాయానుష్ఠానే అహంకారనివృత్తిమాత్రే తాత్పర్యాల్లోకాచార్యవాక్యస్యాపి భక్తేర్మోక్షసాధనత్వసద్భావ ఏవ తస్యా దురనుష్ఠేయత్వజ్ఞాపనద్వారా భరన్యాసాధికారభూతాకించన్యస్వరూపాధ్యవసాయహేతుత్వే తాత్పర్యాచ్ఛాస్త్రీయస్వవిధిసిద్ధే ర్న కర్తృత్వసిద్ధిరిత్యాహ. ఇప్పడిభక్త్యాదికళిత్యాదినా. అన్యథాకస్యచిదుపాయస్య

సా.వి—వక్తా జీవస్య కర్తృత్వసిద్ధిరిత్యయుక్తమిత్యాశంక్య పూర్వాచార్యవాక్యానాం విహితోపాయానుష్ఠానేऽహంకారనివర్తనమాత్రే తాత్పర్యాల్లోకాచార్యవాక్యానాం భక్తేర్మోక్షసాధనత్వే సత్యపి తస్యా దురనుష్ఠేయత్వజ్ఞాపనద్వారా భరన్యాసాధికారభూతాకించన్యస్వరూపాధ్యవసాయే తాత్పర్యాచ్ఛాస్త్రీయవిధిసిద్ధేన కర్తృత్వే విరోధ ఇత్యాహ - ఇప్పడి భక్త్యాదికళితి. తన్నాల్ వరుమ్ నన్మై విత్తైప్పాల్ పోలే ఈశ్వరనాల్ వరుమ్ నన్మై ముత్తైప్పాల్ పోలే ఇతి పిళ్ళై వార్తా - అస్యాస్త్వయమర్థః - తన్నాల్ వరుమ్, స్వస్వాతంత్ర్యేణ ప్రాప్తం - నన్మై, సమీచీనసాధనమ్. విత్తైప్పాల్ పోలే, క్రీతక్షీరతుల్యం. ఈశ్వరనాల్ వరుమ్ నన్మై, ఈశ్వరానుగ్రహప్రాప్తం సాధనం. ముత్తైప్పాల్పోలే, స్తన్యక్షీరతుల్యం- నినైక్క, ప్రపత్తివిశ్వాససిద్ధ్యర్థంగురుతరందుష్కరోపాయంప్రదర్శ్యత్యత్ర

సా.సం— ఇప్పడీతి - ప్రపత్తివిశ్వాససిద్ధ్యర్థమేవభక్తివిధానం. నతు శాస్త్రస్య భక్తావపి తాత్పర్యమితిపక్షం దూషయతి - అన్యేతి - గురువిధానమాత్రస్య లఘువిశ్వాసమాత్రసిద్ధ్యర్థత్వే త్వపిపత్తెరపి

మూ— సర్వశాస్త్రేష్వవిశ్వాస మాధత్తే ముఖభేదతః । మద్యోపహత పాత్రస్థ తీర్థదృష్టాంత వర్ణనమ్ । అహంకారాన్వయేతస్యా

పా.దీ— అన్య శబ్దమిఙ్గు ప్రపత్తి విషయమ్. సర్వశాస్త్రేషు, ప్రపత్తి శాస్త్రమొన్ఱిలు మెన్ఱుకరుత్తు - ముఖభేదతః, ప్రకారాంతరేణ ఎన్ఱపడి - మదిరా బిందు మిశ్రమాన శాతకుంభమయ కుంభగత తీర్థసలిల మ్పోలే అహంకార మిశ్రమాన ఉపాయాంతర మెన్ఱ విశ్వాస వచనత్తుక్కు- ఉపాయాంతరమ్ స్వభావతః అహంకార మిశ్రమా యిరుక్కు- మాకైయా లతు త్యాజ్యమెన్ఱు శిలరర్థమ్ శొల్లికొణ్డు భక్త్యాదికళు క్కు-పాయత్వ మంగీకరిత్తుమ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గ ళెన్ఱర్కళ్- తన్మీరాసార్థ మిఙ్గుక్కుప్పడిఅర్థమన్ఱెన్ఱు శొల్-మద్యోపహతేతి- తీర్థసలిలమ్పోలేఎన్ఱదృష్టాంతవర్ణనమ్, అహంకారాన్వయముణ్డాకిలప్పోతిఱు

సా.స్వా— లఘుతరో పాయాంతర ముచ్యత ఇత్యుక్తేపి తత్రాదర రూప విశ్వాసో భవేదితి భావః. భ క్త్యుపాయ విధిం వదన్, వాదీ - సర్వశాస్త్రేషు, ప్రపత్తి శాస్త్రేపీ త్యర్థః - ముఖ భేదతః,ప్రకార భేదతః - పర్యాయేణేతి యావత్ - భక్తివిధానం ప్రపత్తి విశ్వాసార్థ మిత్యు దగ్నిహోత్రాది విశ్వాససి ద్ధ్యర్థం జ్యోతిష్టోమాది విధానం, కీర్తనవిశ్వాస సిద్ధ్యర్థం ప్రపత్తి విధానమితి భంగిభేదేన సర్వశాస్త్రే ష్వ ప్యవిశ్వాస మాధత్త ఇత్యర్థః- మద్యోపహత పాత్ర స్థతీర్థ దృష్టాంత వర్ణనం, ఉపాయాంతరస్య

సా.ప్ర— ఉపాయత్వా నంగీకారేనైవో పాయాంతర విశ్వాసార్థ త్వ స్వీకారే తుల్య న్యాయ తయా జ్యోతిష్టోమాదే స్సర్వస్యాపి భగవ త్యుపా యత్వా ద్యవసాయార్థ ప్రసక్త్యా కస్యాపి ఫల సాధనత్వా భావ ప్రసంగ ఇతి భావః - నను పూర్వాచార్యా భిమతమేవ తద్వ్యవస్థితతయాఽవగమ్యత ఇత్యత్ర ,,మదిరా బిందు మిశ్రమాన శాతకుంభమయకుంభగతతీర్థసలిలమ్పోలే అహంకార మిశ్రమాన ఉపాయాంతర,,మి తి భగవద్వ్యతిరిక్తస్య సర్వస్యాపి సాధ్యోపాయస్య అహంకార గర్భత్వే త్యాజ్యత్వ స్య విశిష్యోక్తె స్సా మాన్యోక్తే రపి తత్పరత్వమనాగోచిత మేవేత్యభిప్రాయన్నాహ . మద్యోప హతేత్యాదినా.

సా.వి— నశక్యోఽసి ప్రాప్తుమితి - మన్నైవ లఘుతర ముపాయాంతర ముచ్యత ఇతి విశ్వాసజననార్థమిత్యర్థః. ముఖభేదతః, పర్యాయేణ ఏకత్రోక్త న్యాయేనేతి భావః - “ప్రజాపతి ర్యజ్ఞానసృజతాగ్నిహోత్రంచాగ్ని ష్టోమంచ పౌర్ణమాసీం చోక్థ్యం చామావాస్యాం చాతిరాత్రంచ తానుద మమీతయావదగ్నిహోత్ర మాసీ త్తావా నగ్నిష్టోమో యావతీ పౌర్ణమాసీ తావానుక్థ్యో యావ త్యమావాస్యా తావా నతిరాత్రో య ఏవం విద్వా నగ్నిహోత్రం జుహోతి” త్యారభ్య “యావ దతిరాత్రేణోపాప్నోతి” త్యాది ప్రశంసా వశాత్ జ్యోతిష్టోమాది విధిష్వప్యేవం ప్రసంగ ఇతి భావః - అహం ముక్త్యుపాయం సాధయామీత్య హంకార గర్భత్వా ద్భగవ త్ప్రపత్తియతయా శుద్ధాపి నోపాదేయేత్యుక్త్వా ప్రపత్తిప్రతిబంధ్యా పరిహరతి. మ ద్యోపహతేతి- మదిరాదిబిందుమిశ్రితమానశాతకుంభమయకుంభగతతీర్థసలిలమ్పోలేఅహంకారమిశ్రితమాన

సా.సం— అంజల్యాదిషు ఉపాయా తిష్ఠత్వ శాస్త్ర వాదాసీతయా గురుత్వా త్ప్రపత్త్యాదిశాస్త్రేష్వవిశ్వాస స్యాన్గతిత్యర్థః. అహంముక్త్యుపాయంసాధయామీతికర్తృత్వాభిమానవదాశ్రయాధికృతమద్యోపహతపా త్రస్థగంగోదకవదనుపాదేయేతిరూపామవిపరీతంప్రతిపత్తి. మద్యేతి-యావిధత్వావహం కారాన్వయ స్యాత్,

మూ—త్ప్రపత్తావపి భక్తివత్ ॥ ఆక్కైయాల్ "ప్రసీదమద్వృత్తమచింతయిత్వా,, ఇత్యాదికళ్ మున్పుకాణ్ పణ్ణిన ప్రపత్తిక్కు క్షమైకొళ్ళుకిరపడియెన్ను శిలర్ శొల్లుమతువుమ్ అహఙ్కారస్పర్శాదిశంక్కైయైప్పత్తవామత్తనై- అల్లతు యథాశాస్త్రమనుష్ఠిత్తప్రపత్తి అపరాధమాయ్ అతుక్కు క్షమైకొళ్ళుకిర పడియన్ను-

సా-దీ— దృష్టాంతోపన్యాసమ్ - అప్పోతు త్యాజ్యత్వమ్ ప్రపత్తియిలుమ్ తుల్యమ్ - ఆక్కైయాల్ యథావస్థితార్థానుసంధానపూర్వకమాన భక్తియిలుమ్ ప్రపత్తియిలుమ్ నిషిద్ధమిల్లై ఎన్నుకరుత్తు. ఇని "పితామహం నాథమునిం విలోక్య ప్రసీద మద్వృత్తమచింతయిత్వా" ఎన్నతుక్కు శిలర్ తామ్ కీழ் "త్వత్పాద మూలం శరణం ప్రపద్యే" ఎన్ను యథా శాస్త్రమాక వనుష్ఠిత్త ప్రపత్తియుమ్ అపరాధ కోటియిలేయామ్ అతుక్కు క్షమై కొళ్ళుకిరా రెన్పర్కళ్ - అతువు మప్పడి యన్నెనిల్-రార్ - మున్పు తామ్పణ్ణిన విత్యాదియాల్ - కీழ్ తామ్ యథా శాస్త్రమాక ప్పణ్ణిన ప్రపత్తిక్కన్ఱు - అహంకారాది స్పర్శశంక్కైయాలే క్షమై కొళ్ళుకిరా రెన్న ప్రాప్తమ్ - అల్ల వాకిల్ ప్రపత్తి విధి వ్యర్థమామెన్ను కరుత్తు -

సా-స్వా—పూర్వోక్తె రుక్తమహంకారాన్వయే స్యాత్ - తత్తు ప్రపత్తావపి స్యాదితి ప్రపత్తేరప్యుపాయత్వం న స్యాదితి భావః - ఆనాలుమ్ వ్రజ ఎన్ను ప్రపత్తిరూపోపాయ విధానమ్ కూడుమో ? "ప్రసీద మద్వృత్తమచింతయిత్వా" ఎన్ను ఆళవన్దార్ తామనుష్ఠిత్త ప్రపత్తియై అపరాధమాక నినైత్తు క్షాపణమ్పణ్ణుక్కైయాలే ప్రపత్తి యుపాయమే యన్నెన్ను శిలర్ శొల్ల విల్లైయో ? ఎన్న విన్త మతత్తైయు ముక్తయుక్త్యా నిరాకరిక్కిరార్ - ఆక్కైయా లితి. ఆక్కైయాల్, అహంకార మిశ్రత్వమ్ భక్తివ ప్రపత్తి యిలుమ్ దోషమాక్కైయాలే ఎన్నపడి. అహంకార మన్నిక్కె యథాశాస్త్ర మానాలుమ్ స్వయమ్ శెయ్కైయాలే అపరాధ

సా.వి— ఉపాయాంతరమితి తదుక్తదృష్టాంత కథనమిత్యర్థః. ప్రపత్తా వహంకారరాహిత్యం పరాధీనకర్తృత్వేన యద్యప్యుపపాద్యతే - తర్హి భక్తావపి తుల్యం. యది తత్రాహంకారాన్వయః, తర్హి ప్రపత్తావపి స్యాత్. కింబహునా ? తస్యకైంకర్యమేవ నసిద్ధ్యేదితిభావః. నను యామునాచార్యైః పూర్వం స్వానుష్ఠిత భరన్యాసస్యాపరాధత్వాత్ఖలు "పితామహం నాథమునిం విలోక్య ప్రసీద మద్వృత్తమచింతయిత్వే"తి స్వాచార్యపురస్కార పూర్వక మపరాధక్షాపణం కృతమిత్యాశంక్య తత్ప్రపత్తావాచార్యపురస్కరణం ప్రధానమితి తదభావే హంకార స్పర్శ శంకాపూర్వకం స్వకృత ప్రపత్తేర్వైకల్యమిత్యాశంక్య పూర్ణప్రపత్తినిష్ఠ మాచార్యం స్వరక్షణాయ పురస్కృతవంత ఇత్యేవ - పితామహంనాథమునిం విలోక్యేత్యస్య తాత్పర్యం కల్ప్యం - నత్వపరాధక్షామణే. తథాసతి సర్వశాస్త్రాణాం పూర్వాచార్య సంప్రదాయస్య "త్వదంఘ్రి ముద్దిశ్య,, ఇత్యాది వచనానాంచ విరోధస్స్యాదిత్యభిప్రేత్యాహ. ఆక్కైయా లితి- అహంకార స్పర్శ శంక్కైయై ప్పత్తవామత్తనై, అహంకార స్పర్శ శంకాం ప్రతి భవతీత్యేతన్మాత్రం- కర్తృత్వ మాత్రస్యాపరాధత్వే ఆచార్య పురస్కార స్యాప్యపరాధత్వేనతత్పరిహారార్థక్షామణాంతర

సా.సం— త్తద్దైవం దృష్టాంతవర్ణనం సంగతం స్యాత్. సఏవనాస్తి. అన్యథా భక్తావివ ప్రపత్తావపి తదన్వయస్స్యాత్ - ప్రపత్తావహంకారరాహిత్యం యద్యప్యుపాద్యతే భక్తావపి తత్తుల్య మిత్యర్థః.- ప్రసీదేత్యాది ప్రపత్తికరణ నిమిత్తాపరాధక్షామణమిత్యుక్తిరపి ప్రతివక్తి. ఆక్కైయాలిత్యాదినా -

మూ—అప్పడియాకిల్ ''పితామహంనాథ మునిం విలోక్యప్రసీద '' ఎన్కిఱపూర్వాచార్య పురస్కారా దక్షమ్ తాఙ్గ శేషమ్కిర శ్లోక్కియాలే యతుక్కుతుమైకొళ్ళవేణ్డి అనవస్థైయామ్- ఇతుస్వపరనిర్వాహకమాకిల్ అతుపోలే మున్పుపణ్ణిన ప్రపదనముమ్ స్వపర నిర్వాహకమెన్నలామ్- ఇఙ్గు శొల్లుమ్ ఉత్తరఙ్గళాలే పూర్వర్గళ్ పణ్ణినప్రపత్తియుమ్ అపరాధమామ్ అరికైయాలే పూర్వర్గళై మున్నిడవుమొణ్ణాతొழியుమ్-

సా.దీ—అప్పడియాకిలిత్యాది - యథాశాస్త్ర మావాలుమ్ తామ్పణ్ణుకైయాలే ప్రపత్తి అపరాధ కోటియిలేయామెన్నిలదుళిచ్చెయ్కిరార్ -అప్పడియాకిలెన్ఱు - ఇతుక్కుప్పరిహారత్తై శంకిత్తు ప్రతిబంద్యాపరిహరిక్కిరార్ - ఇతు స్వపరే త్యాదియాల్. ఇతు, ఇప్పూర్వాచార్య పురస్కారమ్ - స్వపర నిర్వాహకం, స్వదోష పరదోష శామకమాకిలెన్నై - యథాశాస్త్ర మనుష్ఠితమాన ప్రపత్తియుమ్ దోష మామాకిల్ దూష ణాంత రమ్ కాట్టుకిరార్ - ఇఙ్గు శొల్లు మిత్యాదియాల్ - స్తోత్రత్తిలాద్యంత ఙ్గళిల్ పణ్ణిన

సా.స్వా—మామెన్న బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్- అప్పడియాకిలితి.ఆచార్యపురస్కారం పూర్వానుష్ఠితప్రపదనత్తుక్కుమ్ క్షాపణ రూపమామ్ కొణ్డు స్వపర నిర్వాహకమాకైయాలే యనవస్థై యిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతితి - మున్పితి - పూర్వానుష్ఠిత ప్రపదనమ్ సమస్త పాపఙ్గళుక్కుమ్ తనక్కుమ్ క్షాపణమామ్ కొణ్డు స్వపర నిర్వాహక మామెన్ఱు కరుత్తు - ప్రబల బాధకాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇఙ్గు ఇతి - అరికైయాలే, నీక్కైయాలే. అపరాధికళై మున్నిడ కూడాతెన్ఱపడి . ఇప్ప డి యాకిల్

సా.ప్ర— నను రామానుజవశఙ్కనకిమాటస్థైర్యాముపాచార్యైః ''అహమద్యైవ మయా సమర్పిత,,ఇత్యత్ర స్వానుష్ఠితభరన్యాసస్యాపరాధత్వంమత్వా స్తోత్రాంతే హ్యాచార్యపురస్కారేణ పూర్వోక్తి క్షాపణంకృతమిత్యా ప్తమసంప్రదాయాత్ స్యాత్ప్రాయస్యానుష్ఠేయత్వానుపపత్తేశ్చ ప్రార్థనావశ్యాయకత్వసాధనమనుపపన్నమిత్యత్రయామునాచార్యైః ''జనిత్వాహ,,మిత్యాద్యుక్త్వా ''పితామహం నాథమునింవిలోక్యప్రసీదే,,త్యుక్తేః ''కాలత్రయేపి కరణత్రయ నిర్మితాతి పాపక్రియస్య శరణంభగవత్క్షమైవ- ''సావత్వ యైవకమలా రమణేర్థితాయ క్షేమస్సఏవహి యతీంద్ర భవచ్ఛ్రితానా,, మిత్యుక్త ప్రకారేణానాద్యనంతకమలాపాశ ప్రగ్రథితానాం భగవదాశ్రయణ మాచార్య పురస్కారేణైవ కర్తవ్యమితి జ్ఞాపనేచ్ఛాహంకారాది పరిహరణీయత్వ జ్ఞాపనేన తాత్పర్యేణ తథోక్తిరితి దర్శయతి ఉక్తంతాత్పర్యా నంగీ కారేణ భరన్యాస కృతిరూపాపరాధ క్షమాపనార్థమేవోక్తా వాచార్యపురస్కారేణ మాపాపరాధ క్షాపణేచ్ఛయా త్వాత్స్యాపరాధక్షామణార్థం క్షామణాంతరస్యకర్తవ్యతయా తస్యాప్యపి తథాత్వనవస్థానా, త్తత్పరిహారార్థం ప్రసీదేత్యేవం

సా.వి— మిత్యనవస్థా-ఆచార్యపురస్కారస్య స్వపరనిర్వాహకత్వేపూర్వ విహితప్రపత్తేరపి స్వపరనిర్వాహకత్వం సంభవతీత్యాహ - ఇప్పడియాకిలితి. తథాచేదిత్యర్థః . పూర్వాచార్యానుష్ఠిత ప్రపదనస్యాపరాధ రూపత్వేపూర్వాచార్య పురస్కారోపి నకార్యఇత్యాహ . ఇఙ్గు శొల్లుమ్ ఉత్తరఙ్గళాలేతి- పూర్వర్కళై మున్నిడవొణ్ణాతొழியుమ్, పూర్వేషాంపురస్కారోనస్యాత్ స్యర్థః. తేషామేవాపరాధ

సా-సం— స్వపరనిర్వాహకం, స్వదోష పరదోషశామకం - యథాశాస్త్రానుష్ఠిత ప్రపత్తేరపి దోషత్వే దూషణ మాహ - ఇఙ్గుశొల్లుమితి. తత్పూర్వాచార్య పురస్కారస్య కిం ప్రయోజన మిత్యర్థః .

మూ—ఆకైయాల్ ఇస్తోత్రత్తిల్ ఆద్యంత జ్ఞళిల్ పణ్ణిన పూర్వాచార్య పురస్కారమ్ ఇఙ్గు అరుళిచ్చెయ్కిర ప్రపత్తిక్కు అపేక్షిత మాయాతల్, వైకల్య పరిహారార్థమాయాతల్ ఉపయుక్త మాయ్ వస్తిత్తై - ఇవ్వాచార్య పురస్కారత్తిల్ పోలే ప్రపత్త్యాదికళిలుమ్ పరాధీన కర్తృత్వమ్ దోషమన్ఱు.

సా.దీ- వాచార్యపురస్కారత్తుక్కు కరుత్తై త్తామరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలిత్యాది. "ఆచార్యానుజ్ఞయా కుర్యాత్" ఎన్ఱు ఆచార్య పురస్కారమ్ ప్రపత్తిక్కు మపేక్షిత మిరే - పరాధీనకర్తృత్వా నుసంధానపూర్వకత్వ త్తిలోరిడత్తిలుమ్ దోష మిల్లామై యాల్ తత్పరిహారార్థ మన్ఱెన్కిరార్. ఇవ్వాచార్యేత్యాది. ఆదిశబ్దేన భక్త్యాది పరిగ్రహమ్ - శిల రాత్మావుక్కు కర్తృత్వ మిల్లామై యాలుమ్, పారతంత్ర్య స్వరూపజ్ఞాన ముణ్డాకై యాలుమ్, పాపఙ్గళిల్ స్వాతంత్ర్య మిల్లామై యాలుమ్, అతు లేపియా తెన్పర్కళ్. నిషేధశాస్త్రంకర్తృత్వ మాత్రా వలంబి యాకైయాల్ ఆత్మావుక్కు పరాధీన కర్తృత్వ మిఙ్గై సాధిక్కైయాలన్త నిషిద్ధాచరణత్తిలుమ్ దోషమ్ లేపియాతెన్ఱుమ్ పక్షముమ్ నిరస్తమెన్కిరార్ -

సా.స్వా—స్తోత్రత్తి లాచార్య పురస్కారమ్నిష్ఫలమాక ప్రసంగియాతో? అహంకార మిశ్రప్రపదనరూపాపరాధ క్షాపణార్థ మెన్నిల్ "ప్రసీద మత్ప్రవృత్తిమచింతయిత్వా" ఎన్ఱు ప్రార్థన మేతత్క్షాపణ మాకైయాలే యతు వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాలే, అహంకారస్పర్శరహిత ప్రపదనమ్ శాస్త్రీయ మాకైయాలే ఎన్నపడి - అపేక్షిత మితి - "ఆచార్యా నజ్ఞయా కుర్యా" దెన్ఱు ఆచార్య పురస్కారమ్ ప్రపత్తిక్కపేక్షిత మిరే - వైకల్యేతి. "గురుం ప్రకాశయే ద్ధీమాన్ మంత్రం యత్నేన గోపయేత్ । అప్రకాశ ప్రకాశాభ్యాం క్షీయేతే సంపదాయుషీ" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ ప్రపత్త్యుపయుక్త జ్ఞానవైకల్య పరిహారార్థ మెన్నపడి. యద్వా, తత్తత్కాలీన ప్రాతికూల్య వర్జనరూపాంగవైకల్య పరిహారార్థ మెన్నపడి. మద్వృత్తమచింతయిత్వా ఎన్ఱితిరే - ఇవ్వాచార్య పురస్కారమ్ ప్రపత్తియిల్ పరాధీన కర్తృకత్వ రూప దోష పరిహారార్థ మెన్ఱు కొళ్ళలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వాచార్యేతి - పరాధీన కర్తృత్వమ్ దోషమల్లామై యాలే తత్పరిహారార్థ మెన్న వొణ్ణాతెన్ఱు కరుత్తు - ఇని ఆత్మావుక్కు కర్తృత్వ మిల్లామై యాలే తత్ప్రయుక్తపాపమ్ లేపియాతెన్కిరపక్షం కర్తృత్వ సమర్థన త్తాలే నిరస్తప్రాయ మానాలుమ్ విశేష చర్చార్థమాక తత్పక్ష నిరాసత్తై,

సా.ప్ర— రూపాపరాధక్షామణస్య స్వపరత్వ ర్వాహకత్వోక్తౌ "ప్రాయశ్చిత్తప్రసంగేతు సర్వపాపసముద్భవే । మామేకాం దేవదేవస్య మహిషీం శరణం వ్రజే,, దిత్యాదిభిస్స (*) ర్వత్వాల్ కర్తృత్వసమర్థనం నిగమయతి-ఆకైయాలిత్యానినా-ఏవం పరాధీనకర్తృత్వసమర్థనాత్కర్తృత్వాభావమూలాలేపక పక్షశ్చ నిరస్త ఇత్యాహ-

సా-వి—కారితయా "పశుర్మనుష్యః పక్షీ వా యేచ వైష్ణవసంశ్రయా" ఇత్యాది ప్రకారేణానుబంధ పర్యంత మనుగ్రాహ్యం మత్వేత్యాది తత్పురస్కారో పి నష్ఫాదితి భావః - పరాధీన కర్తృత్వ సాధనం నిగమయతి- ఇవ్వాచార్యేతి. ఆచార్యపురస్కారే యథాపరాధీన కర్తృత్వం తథా ప్రపత్తావపీతి భావః. అనేనైవ పరాధీనకర్తృత్వ సమర్థనేన కర్తృత్వాభావ మూలాలేపక పక్షో నిరస్త ఇత్యాహ.

సా.సం—ఆకైయాలితి "ఆచార్యానుజ్ఞయా కుర్యా"దితి తత్పురస్కారః ప్రపత్త్యపేక్షితః.

(*) ప్రకాశికైయిల్ శిలవాక్యమిల్లాతాయ్ తోన్ఱుకిరతు.

మూ— ఇప్పడి పరాధీన కర్తృత్వమ్ ప్రామాణిక మాత్రై యాలే ఆత్మావుక్కు కర్తృత్వమిల్లామైయాలే స్వరూపమ్ తెళిన్దవనై నిషిద్ధ కర్మఙ్గళొన్నుమ్ శెయ్యాతెనిఱ్ఱ పక్షముమ్ నిరస్తమ్ - ముముక్షుక్కు చ్చొన్న బాల్యమ్ బాలకృత్యఙ్గళాన కామచారాదికళన్ఱు- స్వమాహాత్మ్య వావిష్కరణ మాత్రమెన్నుమిడమ్ "అనావిష్కుర్వన్నన్వయాత్,, ఎన్కిఱ సూత్రత్తిలే సమర్థితం -

శ్రు.దీ— ఇప్పడి త్యాదియాల్ - ఒన్ఱుమిన్ఱితు బుద్ధి పూర్వమాము మిన్ఱపడి - ముముక్షు "బాల్యేన తిష్ఠాసే" దన్ఱు కామచారమ్ శొల్లుకైయాల్ నిషిద్ధాచరణమ్ శెయ్యాతెన్న వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ముముక్షువుక్కన్ఱు తుడక్కి - పిన్నై ఎమెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - స్వమాహాత్మ్యేతి - "అనిష్టమిష్టం మిశ్రంచే,, త్యాదికళిల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ శెయ్యాతెన్నవిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

శ్రు.ప్ర— యానువది కిఱార్. ఇప్పడి యితి - ముముక్షువుక్కు "పాండిత్యం నిర్విద్య బాల్యేన తిష్ఠాసే" దన్ఱు కామచారమ్ శొల్లవిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ముముక్షువుక్కితి - పిన్నై ఎతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - స్వేతి. "యస్య నాహంకృతో భావో బుద్ధిర్యస్య నలిప్యతే। అనిష్టమిష్టం మిశ్రంచ త్రివిధం కర్మణఃఫలమ్ । భవత్యత్యాగినాం ప్రేత్య నతు సన్యాసినాం క్వచి" దిత్యాదికళిలే ముముక్షువుక్కు దుష్కర్మమ్ శెయ్యాతెన్ఱు శొల్లవిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

శ్రు.ప్ర— ఇప్పడి ఇత్యాదినా. నను "తస్మాద్బ్రాహ్మణః పాండిత్యం నిర్విద్య బాల్యేన తిష్ఠాసే,,దితి బాల్యేన స్థితే ర్విధానాదతిశాయా బాల్యావస్థాయాః పునరాగమ్యాసంభవా దన్యథా నుపపత్త్యా బాలాచారభూత కామచారస్యైవ విధేయత్వేన పాపాలేప పక్ష నిరాసోఽనుపపన్న ఇత్యత్రాహ- ముముక్షువుక్కి త్యాదినా. "నావిరతో దుశ్చరితా న్నాశాంతో నాసమాహితః । నాశాంతమనసో వాపి ప్రజ్ఞానేనైన మాప్నుయాత్ । అజ్ఞాచ్ఛేదీ మమద్రోహీ మద్భక్తోపి నవైష్ణవ " ఇత్యాదిషు కామచారాదీనాం విద్యావిరోధిత్వ శ్రవణా త్తేషాం బ్రహ్మవిద్యా నిష్ఠైః కర్తవ్యతయా విధానా సంభవా త్స్వమాహాత్మ్యా నావిష్కరణమేవ బాల్యశబ్దార్థ ఇతి సూత్రస్యార్థః - నను ధర్మసంస్థాపనప్రవృత్తైనభగవతైవ

శ్రు.వి— ఇప్పడి ఇతి. నను "తస్మాద్బ్రాహ్మణః పాండిత్యం నిర్విద్యబాల్యేన తిష్ఠాసే,, దితి శ్రుత్యాతిక్రాంతాయాః బాల్యావస్థాయాః పునరాగమాసంభవాత్ జ్ఞానినో బాల్యసంభావిత కామచార ఏవో క్తఇత్యాశంక్యాహ - ముముక్షువుక్కితి- "నావిరతో దుశ్చరితా" దిత్యాదినా కామచారాదీనాం విద్యావిరోధశ్రవణా త్తేషాంబ్రహ్మవిద్యా నిష్ఠైః కర్తవ్యతయా విధానా సంభవా త్స్వమాహాత్మ్యానావిష్కరణమేవ బాల్యశబ్దార్థ ఇతి భావః - నను "అనిష్టమిష్టం మిశ్రంచ త్రివిధం కర్మణః ఫలమ్ । భవత్యత్యాగినాంప్రేత్య నతుసన్యాసినాం క్వచిత్ । యస్యనాహం కృతోభావోబుద్ధిర్యస్య నలిప్యతే । హత్వాపిసఇమాం ల్లోకాన్ నహంతి ననిబధ్యతే,,ఇతి భగవతైవోక్తత్వా న్నపాపాలేపోక్తి దూషణమిత్యాశంక్యతద్వచన

శ్రు.సం— నిరస్తమితి,నిషేధక శాస్త్రస్య కర్తృత్వ మాత్రావలంబనత్వా త్పరాధీన కర్తృత్వస్యచ సాధితత్వా న్నిషిద్ధా లేపపక్షో నిరస్తఇతి భావః. విద్యానిష్ఠస్య బాల్యోక్తిబలాన్నిషిద్ధా లేప ఇత్యత్రాహ - ముముక్షువుక్కితి- "అనిష్టమిష్టంమిశ్రంచ త్రివిధంకర్మణఃఫలమ్ । భవత్యత్యాగినాంప్రేత్యనతు

మూ—"అనిష్ట మిష్టంమిశ్రంచ - యస్య నాహం కృతో భావః" ఇత్యాది వచనఙ్గళ్ అబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ విషయఙ్గళ్ ఎన్నుమిడమ్ బహుళాస్త్ర విరోధమ్ వారామైకారక భాష్యాదికళిలే సమర్థిక్కప్పట్టతు. "హత్వాపి" ఎన్గతువుమ్ ధర్మయుద్ధాదివిషయమ్ -

సా.దీ— అనిష్ట మిత్యాది. హత్వాపి ఎన్టతుక్కు బుద్ధిపూర్వ విషయత్వత్తిల్ నిర్వాహ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - హత్వాపీ త్యాదియాల్ - ఉత్తరాఘమ్ లేపియా తెన్నుమ్ పక్షమ్ బహుశాస్త్ర విరుద్ధ మెన్కిరార్.

సా.స్వా— అనిష్టమితి. "హత్వాపి నని బధ్యతే" ఎన్టు బుద్ధిపూర్వ పాపముమ్ లేపియా తెన్టు కొళ్ళలవిత్తైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. హత్వాపీతి - ఇదానీ ముపభుక్తౌషధ ముత్తర కాలీనాపథ్య నాశక మాకిరాప్పోలే ప్రపదనముమ్ ఉత్తర బుద్ధిపూర్వ పాపనాశక మాక లాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -

సా.ప్ర— "అనిష్ట మిష్టం మిశ్రంచ త్రివిధం కర్మణాం ఫలమ్ । భవత్య త్యాగినాం ప్రేత్య నతు సన్న్యాసినాం క్వచిత్ । యస్య నాహం కృతో భావో బుద్ధిర్యస్య నలిప్యతే । హత్వాపి స ఇమాన్ లోకాన్ నహంతి నని బధ్యతే । నైవకించి త్కరోమీతి యుక్తో మన్యేత తత్వవి" దిత్యాదిభి స్తత్వజ్ఞాన వతః పాపాశ్లేషోక్తే స్తద్భూషణ మయుక్త మిత్యత్ర "నావిరతః. యా న్యనవద్యాని కర్మాణి - తాని సేవితవ్యాని - నో ఇతరాణి - అపాయా ద్విరత శ్శశ్వ న్మాంచైవ శరణం గతః । తనూకృత్యా ఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః । ప్రియోపి నప్రియోసౌ మే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ । భక్తేషు ద్వేషకృత్ప్రాభో - స్వభక్తాయాపి భక్తేషు ద్వేషిణేమం త్సుకుప్యతి" త్యాద్యనంత ప్రమాణాబాధాయ "పర్వా న్నానుమతిశ్చ ప్రాణాత్యయే తద్దర్శనా" దిత్యస్మి న్నధికరణే భాష్యకారైరాపద్యనుష్ఠితానా మేవా శ్లేషః - నేతరేషా మిత్యుక్త తుల్య న్యాయతయా అనిష్ట మిత్యాదీనా మాపద్యనుష్ఠితానాం ఫలజనకత్వా భావోర్థ స్సమర్థిత ఇత్యాహ. అనిష్ట మిష్టం మిశ్రంచే త్యాదినా. అనిష్టం ప్రామాదిక పాపఫలమిత్యర్థః - భాష్యాదీతి. "న ద్వేష్ట్య కుశల" మిత్యాది గీతాశ్లోక భాష్యాది రాది శబ్దార్థః. హత్వాపీ త్యేతత్తు ధర్మయుద్ధ ప్రకరణాద్ధర్మయుద్ధే హత్వేతి స్ఫుట మిత్యాహ - హత్వాపీ త్యాదినా - భరన్యాసస్య బుద్ధి పూర్వాఘా శ్లేష హేతుత్వ మపథ్య సహౌషధ న్యాయాద్భవిష్యతీత్యత్ర నహి "వచనవిరోధే న్యాయః ప్రవర్తత" ఇతి న్యాయా న్నాశ్రయ ఏవ

సా.వి—జాతం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ వ్యతిరిక్తవిషయమితి "నావిరతో దుశ్చరితా" త్ "యాన్యనవద్యాని కర్మాణి - తాని సేవితవ్యాని - నో ఇతరాణి - ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమ ద్రోహీ" త్యాది ప్రమాణ సహస్రై ర్భాష్యా దిషు సమర్థిత మిత్యాహ - అనిష్టమితి - హత్వాపీత్యస్య కథమబుద్ధి పూర్వ విషయత్వ మిత్యతాహ - హత్వాపి ఎన్గతుమ్ మితి - నను యథా ఏక మేవౌషధం రోగనివర్తకం, ఉత్తరకాలీనాపథ్య దోషనిహారణ క్షమవీర్యవత్తరంచ దృశ్యతే. తద్వత్ప్రపదనమపి ఉత్తర బుద్ధిపూర్వాఘా శ్లేషకారి మోక్షకారణంచాస్త్వి త్యాశంక్యాహ.

సా.సం—సన్న్యాసి నాంక్వచిత్ । యస్య నాహం కృతో భావో బుద్ధిర్యస్య నలిప్యతే । హత్వాపిస ఇమాన్ లోకాన్ నాహం హంతి నహన్యతే" త్యాద్యాపాత ప్రతీతార్థ పర్యాలోచనయా సన్న్యాసినాం ప్రపన్నానాం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేణాపి నలిప్యత ఇతి పరోక్తిమపి ప్రతివక్తి - అనిష్ట మిత్యాదినా - ధర్మయుద్ధాది విషయమితి - ధర్మ యుద్ధ స్యాశ్రమానుగుణ కర్మత్వా న్నాఘత్వ మితిభావః.

మూ—ఉపఘ్నక్తౌవథ న్యాయాదుత్తరాఘమర్దనమ్ । అనన్యపరనిర్బాధ శ్రుతిస్మృతిశతైర్హతమ్ ॥ మన్వాదికళుమ్ జీవితాత్మ్యయమాపన్నోయోన్నమన్త్రయతస్మృతః । ఆకాశమివ పంకేన న సపాపేన లిప్యతే । ప్రాణసంశయమాపన్నో యోన్నమత్తి యతస్తతః । లిప్యతే న స పాపేన పద్మపత్రమివాంభసా,, ఎన్ఱు నియమిత్తార్కళ్-

సా.దీ—ఉపఘ్నక్తేత్యాదియాల్ - పూర్వోపఘ్నక్తప్రపత్తిమహోపథవిశేషమత్తరాపత్యైర్నుదిక్కుట్టమా పోలే పూర్వకృతా ప్రపత్తి రేవోత్తరాఘ నాశన మాయిత్తుమ్ మతమ్ - అనన్య పరేతి - అనన్యపరాణి, స్వార్థే తాత్పర్య వత్తుక్కళామ్. నిర్బాధాని, అపవాద రహితఙ్గళుమా యిరుక్కిఱ శ్రుతిస్మృతి శతఙ్గళాల్ - హతం-నిరస్తమెన్నై - సహావచన విరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే,, ఎన్ఱు అభిప్రేతమ్- మన్వాదికళు ముత్తరాఘమ్ శేపియామైయిల్ విషయ వ్యవస్థై పణ్ణినార్కళ్ ఎన్కిఱార్. మన్వాదికళు మిత్తు - అపద్యపి యత్తిల్

సా.స్వా— ఉపఘ్నక్తేతి - ఉపఘ్నక్తౌవథ న్యాయాత్, ప్రపత్త్యా ఉత్తరాపత్య మర్దనమ్, బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ మర్దనమ్-అనన్యపర నిర్బాధ శ్రుతి స్మృతిశతైః, "ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతి-అపాయ సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే"దిత్యాదిభిః-హతం,భగ్నమిత్యర్థః- "సహావచనవిరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే ,,ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ "లిప్యతే న స పాపేన పద్మపత్ర మివాంభసా"ఎన్ఱు బుద్ధిపూర్వక పాపమ్ శేపియా తెన్కిఱ మన్వాదివచనఙ్గళుక్కు గతియెన్? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-మన్వాదికళుమితి-నియమిత్తార్కళ్,

సా.ప్ర— బాధిత ఇత్యాహ - ఉపఘ్నక్తేత్యాదినా - ఔషధ విశేషో యదా భక్షితః అపథ్యమపి వినాశ్య వ్యాధిమపి నాశయేత్. ఏవం భరన్యాసో వ్యుత్తరాఘా శ్లేషమప్యాపద్య మోక్ష ముత్పాదయతీ త్యేతత్ప్రమాణాంతర బాధ ప్రతిరోధ రహితైస్స్వాపకత్వాచ్చాన్యాపర్య రహితైశ్శ్రుతిస్మృతి శతైర్బాధిత మిత్యర్థః. బుద్ధిపూర్వోత్తరాశ్లేషాంగీకారే అపదనుష్ఠితానా మశేషస్య కింతున న్యాయసిద్ధ్యత్వాత్ప్రమకవచన వైయర్థ్యాపత్తిః స్యాదిత్యపి నసోంగీకార్య ఇత్యాహ . మన్వాదికళు మిత్యాదినా - యద్వా, సర్వేషాం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ లేపాభావ ఆపద్యనుష్ఠానే దోషాభావ ప్రాపక మన్వాది వచనైరర్థాద్దుక్తమితి ప్రామాణికతమపి వేతి దర్శయన్నాపద్యనుష్ఠితా లేపాక్రమబర్హ్యానిగ్రాపయుత్తమప్యాహ-మన్వాదికళుమిత్యాదినా-

సా.వి— ఉపఘ్నక్తేతి. ఉత్తరబుద్ధిపూర్వాఘ యాపాపస్య-మర్దనం,అశ్లేషకరణం-అనన్యపరనిర్బాధ శ్రుతిస్మృతిశతైః, అనన్య పరైస్స్వాపకత్వాదన్యతాత్పర్యరహితైః నిర్బాధైరపవాద నాంతరప్రతిహతరహితైరుక్తశ్రుతిశతైర్హతం. ఆపద్యేవ బుద్ధిపూర్వాఘస్య అశ్లేషపరమన్వాదివచనాన్యాహ-మన్వాదికళుమితి.

సా.సం— ఉపఘ్నక్తేతి - పూర్వోపఘ్నక్తౌషధవిశేషాదు[illegible] పథ్యమర్దన న్యాయేన పూర్వకృతా ప్రపత్తి రేవోత్తరాఘమపి నాశయతీ త్యుక్తే"యాన్యనవద్యాని కర్మాణి తాని సేవితవ్యాని. నో ఇతరాణి . యాన్యస్మాకగ్ం సుచరితాని. తాని త్వయోపాస్యాని,, త్యాద్యా శ్రుతయః . "మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి న లంఘయేత్ । ఏవం విలంఘ యస్సర్వ ర్వేర్మయా త్రాం వివర్జితామ్ । ప్రియోపి నప్రియో మే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనా,, దిత్యాద యస్స్మృతయశ్చ విరుధ్యేరన్ - "సహావచన విరోధే న్యాయః ప్రభవతి,,తి భావః- అనన్యపరత్వం, స్వార్థే తాత్పర్యవత్త్వం - నిర్బాధత్వం, అపవాదరహితత్వం. మన్వాదయో న్యఘాలేపన పరా ఏవం విధి,, త్యాదివాదివిషయవ్యవస్థా మన్వాదికళుమిత-

మూ— ఇతుబ్రహ్మవిత్తుక్కుమ్ తుల్యమెన్నుమిడమ్ ‹‹సర్వాన్నానుమతిశ్చ ప్రాణాత్యయేతద్దర్శనాత్,, ఎన్ఱ సూత్రత్తిలే దృష్టాంతరూపేణ సాధితమాయిత్తు. ఆకైయాల్ కర్తృత్వ మాత్మావుక్కిల్లై ఎన్ఱాల్, పారతంత్ర్యజ్ఞాన మాత్రత్తై క్కొణ్డాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ ఒరు పడిక్కుమ్ లేపియాతె న్ఱైయుమిత్తై ప్పత్తువిఱ ప్రపదనమ్ వేణ్డావెన్ఱైయుమ్ పరపక్షమామ్.

సా.వి— లేపియాతెన్నునియమిత్తార్క్కళైన్ఱు. అపత్తిల్ లేపియాతు - అనాపత్తిల్ దోషమ్ లేపిక్కుమెన్నుమిడమ్ బ్రహ్మవిత్తుక్కళుక్కుమ్ తుల్యమెన్కిఱార్ - ఇతు బ్రహ్మవిత్తుకుమిత్యాది. ఉత్తరాఘాశ్లేష నిరాసత్తై నిగమిక్కిఱార్. ఆకైయా లిత్యాది యాల్ - ఆకైయాల్, ఆత్మావుక్కు పరాధీన కర్తృత్వముణ్డెన్ఱు సాధిక్కైయాలుమ్ నిషేధశాస్త్రమ్ తావన్మాత్రావలంబియాకైయాలుమెన్ఱు - ఒరు పడికుమ్, సర్వథా ఎన్ఱపడి - భాష్యకార సిద్ధాంతమాకాతెన్ఱు . పిన్నై ప్పిలర్ ‹‹యోన్యథాసంతమాత్మాన,, మిత్యాది

సా.స్వా— దేశకాల వైషమ్య కృత పాప విషయతయా వ్యవస్థాపిత్తార్కళైన్ఱు. ఇన్ఱి మ న్వాది వచనమ్ అప్రపన్న విషయ మాకై యాలే ప్రపన్న విషయత్తిలే ఇతై సంచరిప్పిక్కప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతితి - అనాలుమ్ అలేపకరై ప్పోలే యన్ఱిక్కే శ్రీవిస్మృతి శరణరాయ్ రామానుజదర్శన నిష్ఠరాన శ్రీవైష్ణవర్ శొల్లుమిన్ఱ భంగియై నిరసిక్క క్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పారతంత్ర్యేతి. పరతంత్రనుక్కు నియోగ యోగ్యత్వ మిల్లామై యాలే పాపమ్ లేపియాతెన్ఱు కరుత్తు - భంగిభేద మానాలు మలేపక మత తుల్యతయా శ్రీ భాష్యకార సిద్ధాంత మల్లామై యాలే నిరాకరణీయమెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ వ్రజ ఎన్ఱు ఉపాయ విధి శొన్నతుకూడుమో? శాస్త్రజన్యసంబంధజ్ఞానమాత్రమ్

సా.ప్ర— వ్యాసాదయోమన్వాదీ త్యాది శబ్దార్థః - ఏవంచాత్మనోఽ కర్తృత్వా ద్వా , స్వస్వరూప జ్ఞానవత్త్వాద్వా, ఉత్తరాఘాలేపాంగీకారే ‘‘వగ్ధాఖిలాధికారత్వా,,దిత్యుక్తమాయి మతప్రసంగశ్చస్యాదిత్యాహ- ఆకైయాలిత్యాదినా - ఏవమలేపకమతంనిరస్యమోక్షోపాయానుష్ఠాతురవశ్యాపేక్షితాహంకార

సా.వి— నన్వేతద్వచనజాత మబ్రహ్మవిద్విషయం . బ్రహ్మవిదస్తు అనాపద్యపినదోషావహ మిత్యాశంక్య సర్వాన్నానుమతిశ్చ ప్రాణాత్యయే తద్దర్శనా దిత్యత్ర బ్రహ్మవిద ఏవ ప్రాణాత్యయే నిషాధోచ్ఛిష్ట కుల్మాషభక్షణానుమతి ప్రదర్శనాత్తైత్తిరీ ‹‹చ్ఛిష్టం మేపీతం స్యా,,దితి ప్రాణధారణే నాపన్నివృత్తౌపతో ముదకపాన నిషేధ ప్రదర్శనాచ్చ బ్రహ్మ విద్విషయమపీత్యాహ. ఇతుబ్రహ్మవిత్తుకుమ్ తుల్యమితి - ఏవంచాత్మనః అకర్తృత్వాద్వా పారతంత్ర్యాద్వా కేనాపిప్రకారేణ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాప్యలేపాంగీకారే ‘‘వగ్ధాఖిలాధికారత్వా’’దిత్యుక్తమాయిమతప్రవేశ ప్రసంగఇతినిగమయతి - ఆకైయాలితి-ఇతై ప్పత్తి, ఏతద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘం ప్రతి - ఏవంస్వరసతః శరణంవ్రజేత్యత్ర సర్వ ప్రమాణా విహితన విధిసంభవేపి కేచిత్స్వేచ్ఛా మాత్రేణ విధిస్వారస్యం భంజయిత్వా ‹‹యోన్యథా సంతమాత్మాన,, మిత్యాది వచనజాతస్య తాత్పర్య మవిమృశ్య తద్వచనాను రోధేన వ్రజేత్యస్య విధౌ తాత్పర్యం నాస్తీతినిశ్చిత్య

సా.సం— ఆకైయాల్, ఆత్మనఃపరాధీన కర్తృత్వ స్థాపనాల్. నిషేధశాస్త్రస్య కర్తృత్వ మాత్రావలంబిత్వాల్. పరపక్షమామ్, అలేపక మతంస్యాల్.

మూ— ఇవ్విడత్తిలే శిలర్ వ్రజ, ఇత్యాది విధికళై అన్యపరఙ్గళాక్కి ''యోన్యథా సంతమాత్మాన మన్య
థా ప్రతిపద్యతే। కింతేన నకృతంపాపం చోరేణాత్మాపహారిణా। యమోవైవస్వతో రాజా యస్తవైష
హృదిస్థితః। తేనచేద వివాదస్తె మాగంగాంమాకురూన్గమః। ఆత్మ దాస్యం హరేస్స్వామ్యం స్వభావ
ఇచ్చ సదాస్మర,, ఇత్యాదికళిల్ తాత్పర్య గతికళైయుమ్ పరామర్శియాతే ఇవత్తై, కొణ్డు శాస్త్ర
జన్య సంబంధజ్ఞాన మొழிయ వేరుముముక్షువుక్కు అనుష్ఠేయమా యిరుప్పతొరు ఉపాయ మిల్లై యె
న్బర్కళ్ - ఇతు భక్తి ప్రపత్త్యాది విధి స్వారస్య విరుద్ధమ్ .

సా-దీ—వచనఙ్గళుడైయవాపాత ప్రతీత్యనుసారత్తాల్ చరమశ్లోకాదికళిల్ త్యజేత్యాది పదఙ్గళుక్కు విధియిల్
తాత్పర్య మిల్లైయెన్ఱు నిశ్చయిత్తు శాస్త్రజన్య సంబంధ జ్ఞాన మొழிయ ముముక్షువుక్కనుష్ఠేయ మా యి
రుప్పతొరు ఉపాయమిల్లై యెన్బరకళ్ - అత్తై, యుమ్ నిరసిక్కిరార్- ఇవ్విడత్తిలే శిలరెన్ఱు తుడక్కి.
పరామర్శియాతే, విచారియాతే యెన్నై - తాత్పర్యత్తై, యారాయ్ న్దాల్ సంబంధ జ్ఞాన ప్రాశస్త్య
పరమాయిరుక్కుమతొழிయ ప్రపత్తినిషేధ తాత్పర్య మిల్లామైయాలెన్నై . ఇతుభక్త్యాది - ఇతు, ఇ న్త
యోజనై - ''వ్రజ. శరణం వ్రజేత్ - తమేవ శరణం గచ్ఛ. యాహి సర్వాత్మ భావేన. పురుషం ప్రప
ద్యే'' ఇత్యాది విధి స్వారస్య విరుద్ధ మెన్ఱపడి . దూషణాంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా.స్వా—మోక్షసాధన మన్ఱో ? ఎన్గిఱ మతత్తై, యనువదిత్తునిరసిక్కిరార్-ఇవ్విడత్తిలేఇత్యాదినా-
పరామర్శి యాతే ఇతి. విచారియాతే యెన్నై - తాత్పర్య పరామర్శత్తిల్ సంబంధ జ్ఞాన ప్రాశస్త్య ప
రమాయ్ప్రపత్తి నిషేధ పర మన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - భక్త్యేతి - విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞాం కుర్వీత - స్వాత్మానమ
యి నిక్షేపేత్ - శరణం వ్రజ-శరణం వ్రజే,, దిత్యాది స్వారస్యవిరుద్ధ మెన్ఱపడి.ఇన్తశాస్త్రజన్య సంబంధ

సా-ప్ర— మమకార నివృత్తి శేషత్వయా జ్ఞాతవ్యత్వ ప్రాపక వచనాపాత ప్రతీతి మూలోపాయ నై
రపేక్ష్య శంకా మనూద్య ఉపాయా నుష్ఠానా వశ్యకత్వమ్ దర్శయన్ సంబంధ జ్ఞానమేవ మోక్షోపాయ
ఇత్యాచార్య వాక్యస్య తాత్పర్య ప్రదర్శన పూర్వక మత్రవిధీయమాన సపరికరోపాయ స్వరూపస్య పూర్వో
క్త స్మరణ వ్యాజేన పూర్వాభాగార్థ వర్ణనం విగమయతి - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా -

సా-వి— సంబంధ జ్ఞానం వినామముక్షో రనుష్ఠేయ మన్యన్నాస్తీతి సంగిరంతె ,తాన్ ప్రతి వక్తి-
ఇవ్విడత్తిలేశిలరితి - పూర్వం పరతంత్రచేతనస్య కర్తృత్వాసంభవాద్విధిరసంభవతీతిపూర్వపక్షః కర్తృ
త్వసమర్థనేన నిరస్తః. ఇహ ''యోన్యథా సంత,, మిత్యాది వచన బలా దన్య దనుష్ఠేయం నాస్తీతి ప
క్షో నిరస్యత ఇత్యపౌనరుక్త్యం - పరామర్శియాతే, అవిచార్యైవ- సంబంధజ్ఞానస్య ప్రాశస్త్య పర
త్వే తద్వచనానాం తాత్పర్యం, నప్రపత్తి నిషేధ ఇతి భావః. ఇతు విధిస్వారస్య విరుద్ధమ్, శరణం వ్రజేత్య
స్య సంబంధ జ్ఞానమాత్ర పరత్వయోజనా విధిస్వారస్య విరుద్ధేత్యర్థః - విధి ప్రత్యయ శ్రవణాత్సం బంధ

సా-సం— అన్యపరఙ్గళాక్కి, విధౌ నతాత్పర్యమితి ।రక్ష్య రక్షక భావాది సంబంధం జానీహీ త్యర్థకం
కృత్వా- తాత్పర్య గతికళైయుమిత్యుక్తిః తేషాం సంబంధజ్ఞాన ప్రాశస్త్య పరత్వాభిప్రాయేణ. విధిస్వా
రస్యేతి - విధిప్రత్యయః అసతి బాధకే విధాయక ఏవవాచ్యః - విధి యోగ్యే లబ్ధే ఏతద యోగ్య మాపాద్య

మూ—రాగప్రాప్త శ్రవణ మననఙ్గళాలే సిద్ధమాన శాస్త్రజన్యజ్ఞానత్తై విధిక్కవుమ్ వేణ్డా. అవిధేయజ్ఞానత్తై మోక్ష సాధనమాకచ్చొల్లువార్క్కు విధివిరోధాది దోషఙ్గళుమ్ వరుమెన్ను సాధిత్తతిగే - అనపిన్ను సర్వవిద్యా నిష్ఠరాన ముముక్షుక్కళుక్కుమ్ పొతువాయ్, పరంపరయోప కారకమాన జీవపరమాత్మసంబన్ధ జ్ఞానమ్ శాస్త్రత్తాలే పిరన్దవనుక్కు నమ్ముడైయ స్వామియాయ్ నిరతిశయ భోగ్యనాన శ్రియఃపతియై ప్రాపిక్కైక్కు విరకే తెనిరార ఉపాయా కాంక్షై పిరన్దనళవిల్ ఇవ్వగు అవ్వోఅధికారివిశేషానురూపమాక విధిక్కప్పడుకిర జ్ఞానాన్తరఙ్గళ్ భక్తిప్రపత్తికళ్ -

సా-దీ—రాగప్రాప్తేత్యాదియాల్ - అవిధేయజ్ఞానవాదత్తిల్ దూషణమ్ పూర్వమేవ ప్రపంచితమెన్కిరార్. అవిధేయేత్యాదియాల్. "యోऽన్యథా సంతమాత్మాన"మిత్యాది ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్ ప్రపత్తివిధిక్కుమ్ విరోధమ్ కాట్టుకిరార్ - అనపిన్నిత్యాదియాల్. ఇన్త ప్రమాణఙ్గళాల్ సర్వాధికారి సాధారణమాన సంబన్ధజ్ఞానమ్ పిరన్దవనుక్కు స్వామినః కారార్థమాక అవ్వో అధికారానురూపమ్ భక్తిప్రపత్తికళ్ ఉపనిషచ్చరమశ్లోకాదికళాల్ విధిక్కప్పడుకిరన వెన్నైక్కు - సర్వవిద్యా నిష్ఠర్క్కుమ్ పొతువెన్ఱత్తాల్ సంబన్ధజ్ఞాన హేతుత్వపక్షే

సా-స్వా— జ్ఞానమే విధివిషయమానాల్ విరోధమిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - రాగేతి. అకిల విధేయ జ్ఞానమే మోక్ష సాధనమానాలో? ఎన్న అతు పూర్వోక్తవిధి విరోధాది దూషణైన శ్రీభాష్యేవ దూషితమెన్కిరార్ - అవిధేయేతి - సంబన్ధజ్ఞానమనపేక్షితమానాల్ పూర్వోక్త ప్రమాణ విరోధమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనపిన్నితి - సంబన్ధ జ్ఞానమ్ భక్తిప్రపత్తికళుక్కు అధికారకోటి నివిష్టతయా ఉపకారకమాకైయాలే సార్థకమెన్నుకిరుత్తు. ఇస్సంబన్ధజ్ఞానమే ప్రపత్తియాకిల్

సా.వి— జ్ఞానమాత్రస్య శేషశేషి వాచకపదసమభివ్యాహారరూపవాక్యమాత్ర శ్రవణజన్యత్వేన విధిప్రత్యయానపేక్షణాల్ - మహ్యాంత్వంభవసి. అహంసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమాశుచ ఇత్యేతావన్మాత్రోక్తిసంభవాదితి భావః - అహసంబన్ధ జ్ఞానస్య మోక్షహేతుత్వే భక్త్యాది విషయేప్యనయైవ భంగ్యా భక్త్యాది విధ్యనపేక్షేత్యభిప్రేత్య భక్తిత్యుక్తమ్. ఇమమర్థం జానీహీత్యాది వజ్జ్ఞానస్యాపి విధిసంభవాత్కిమనుపపన్నమిత్యాశంక్య తత్రాపి జ్ఞానానుకూల చిత్త సమాధానమేవ విధీయతే - "శ్రోతవ్యో మంతవ్య" ఇత్యత్ర నిధిధ్యాసనమేవ విధీయతే. నశ్రవణం- అర్థపరత్వాద్వేదస్యాధీత వేదః పురుషోవాక్యార్థ శ్రవణే రాగాదేవ ప్రవర్తతే - ప్రవృత్త్యనంతర మాకాంక్షా యోగ్యతా సన్నిధిబలా దేవార్థ నిశ్చయో భవతి - క్వచిత్సంశయవిపర్యయాది సంభవేన తన్నిర్ణయార్థం మీమాంసాపేక్షా - శ్రవణ ప్రతిష్ఠార్థత్వాన్మననస్య రాగప్రాప్తత్వాదేవ తదపి నవిధేయమితి శ్రీమద్భాష్యకారైర్వ్యాఖ్యాతత్వేన ఇహాపి శాస్త్రసంపాద్యం జ్ఞానం నవిధేయమితి దూషణాంతరమాహ. రాగప్రాప్తేతి- అవిధేయ జ్ఞానవాదాంగీకారే దూషణం పూర్వమేవోక్తమిత్యాహ. అవిధేయ జ్ఞానత్తై ఇతి - సాధిత్తతిరే, సాధితంఖలు. "యోన్యథా సంత"మిత్యాదీనాం ప్రపత్తి విధేశ్చ విరోధమాహ. అనపిన్నితి. సర్వ ముముక్షు సాధారణాధికారి తావచ్ఛేదక రూపం సంబంధ జ్ఞానమావశ్యకమితి యోన్యథా సంతమిత్యాది వాక్యాని ప్రతిపాదయంతి. మోక్షాధికారే

సా.స్వం— నహ్యావిధిప్రత్యయా విశ్రామ్యతీతి భావః. సాధిత్త తిరే - భాష్య ఇతిశేషః -

పూ.—అవత్తిల్ ప్రపత్తియావతు "యత్సంరక్ష్యతయాప్యతే" ఇత్యాదికళిల్పడియేసపరికరమాన రక్షా భర సమర్పణమ్-ఇతు సంబంధానుసంధాన గర్భమాక వేణుమెన్కై-కాక సంబంధ జ్ఞానమ్ ప్రపత్తియెన్నుకొ ణ్ణాల్ కత్తనై - ఇబ్భరన్యాస రూప ప్రపత్తి యుక్ స్వరూప పరికరాదికళైముప్పే పరక్క-చ్చొన్నోమ్.

శాతనము నర్పయను నానేయావన్,

సా.దీ— సర్వవిద్యావిధివైయ్యర్థ్యంసూచితం-అవత్తిల్ ప్రపత్తిస్వరూపత్తై దర్శిప్పిక్కిరార్ - అవత్తి లిత్యాదియాల్ - సంబంధ జ్ఞానమ్ ప్రపత్తి యెన్నవర్క-ళుడైయ తాత్పర్యత్తై వెళియిడుకై క్కాక ప్రపత్తిస్వరూపత్తై దర్శిప్పిక్కిరార్ . ఇతు సంబంధే త్యాదియాల్ - అత్తనై, అవ్వళవే ఎన్నపడి.

ఇనియొరు పాట్టాల్ ఏకశబ్దత్తినుడైయ షడర్థసంగ్రహపూర్వకమాక చరమశ్లోకార్థత్తై యనువదిక్కిరార్ - శాతనము మిత్యాదియాల్ - శాతనమున్ నర్పయను నానే యావన్ . శాతనమ్,సాధనమ్ - నర్ప యన్ - నల్ల ఫలమ్ - ఇత్తాల్ ప్రాప్యస్యైవప్రాపకత్వ ముక్తమ్ -

సా.స్వా—విరోధ మెతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అవత్తిల్ ప్రపత్తియావతితి- ఆదిశబ్దేన॥ఆత్మాత్మీయభరన్యాస ఇత్యాది సంగ్రహః . ఇప్పడి యాకిల్ సంబంధ జ్ఞానమే ప్రపత్తియెన్ను సంప్రదాయోక్తిక్కు గతియెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతు ఇతి - సపరికరాత్మరక్షా భరసమర్పణమ్ ప్రపత్తియాకిల్ పరికర నిరూపణమ్ పణ్ణ వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇబ్భరన్యాస రూపేతి.

ఇప్పడి ఏకశబ్దత్తుక్కు అనేకార్థ వివక్షై కూడుమో ? ప్రకృతోపయుక్తమాకిలన్నో అనేకార్థ వివక్షై కూడువతెన్ను శిల వర్థమ్ విధేయమాన శరణవరణత్తిలుమ్, శిలవర్థమ్ శోకనివృత్తి యుట మువయుక్తమెన్ను మభిప్రాయత్తాలే ఏకశబ్దార్థఙ్గళై యొరు పాట్టాలే సంగ్రహియా నిన్ను కొణ్డు ఏకవాక్యమాక వన్వయిత్తు చరమ శ్లోకార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శాతన మమితి. శాతనముమ్, సాధనముమ్ - నర్పయనుమ్, నల్ల ఫలముమ్ -యానే యావన్, అహమేవ భవేయం. ఇత్తాల్ ప్రాపస్యైవ

సా.ప్ర—ద్వితీయపాదార్థంస్త్రీశూద్రాదీనాంసుఖానుసంధానాయద్రామిడగాథయాసంగృహ్ణాతి-శాతనము మిత్యాది - శాతనముమ్నర్పయ నుమ్నానే యావన్,సాధనంతత్ఫలంచాహమేవభవేయం.ఏతేనప్రాప్య స్యైవ

సా.వి—సిద్ధె తదనంతరం శక్తాశక్తాద్యధికారిణాంస్వామివశీకారాధఙం ఉపాయాకాంక్షా దశాయాంయథాధికారం భక్తి ప్రపత్తి విధయో భక్తి ప్రపత్తీ విదధత ఇతి నవిరోధ ఇతి భావః - ప్రపత్తి స్వరూపం దర్శయన్ సంబంధజ్ఞానం ప్రపత్తిరితి వదతాం పూర్వాచార్యాణాం తాత్పర్యమప్యాహ - అవత్తిల్ప్రపత్తియావతు ఇత్యా రభ్య -

ద్వితీయపాదస్థపదార్థాన్ద్రమిడగాథయాసంగృహ్ణాతి-శాతనమమితి-శాతనముమ్, సాధనమ్-నర్పయనుమ్,సర్వోత్కృష్టఫలంచ.నానే,అహమేవ-ఆవన్, భవేయం-పరమప్రాప్యభూతోహమేవఅకించనానాం నిరపేక్షోపాయశ్చ భవేయ మిత్యర్థః. ఏతేనప్రాప్యస్యైవప్రాపకత్వ మిత్యేతదుక్తం-

సా.నం— ఏకశబ్దార్థ షట్కసంగ్రహేణసహద్వితీయ పాదార్థంగాథయా సంగృహ్ణాతి॥ శాతనమమితి.అకించనానాం నిరపేక్షోపాయః పరమప్రాప్యశ్చ అహమేవభవేయ మిత్యర్థః. ఏతేన ప్రాప్యస్యైవ

మూ— కాతకను మెళ్వశమా యెన్నై ప్పత్తున్, కాతనముమ్శరణనెరి యన్నుమక్కు, ప్పాత నఙ్గళిన్ని త్తి కోరికైయునిల్లా,

సా.దీ—కాతకను మెళ్వశమాయెన్నై ప్పత్తుమ్. కాతకన్, సాధకన్. కర్తా. ఇత్తాల్ స్వప్రాధాన్యని వారణమ్ శొల్లిత్తు. కాతనముమ్ శరణనెరి యన్నుమక్కు. శరణనెరి, శరణాగతి. అతువుమక్కు ప్రధాన సాధన మన్ను - ఇత్తాల్ ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వమ్ శొల్లప్పట్టతు. కాతనఙ్గళి న్ని లైకుక్కు - ఇప్రపత్తి క్కు - ఓరిదైయుల్, సహకారిస్థానత్తిల్. నిల్లా, ఇత్తా లన్యోపాయై రనన్వయమ్ కాట్ట ప్పట్టతు -

సా-స్వా—ప్రాపకత్వమ్శొల్లప్పట్టతు-కాతకనుమ్, సాధకనుమ్- ఎళ్వశమాయ్, ఎన్నుడైయవధీననాక. స్వాతంత్ర్య మన్నికెక్కు. ఎన్నై ప్పత్తుమ్, శరణమాక వర్తియుమ్. ఇత్తాల్ స్వప్రాధాన్య నివారణమ్ శొల్లిత్తు. శరణనెరి, శరణాగతి - ఉమక్కు కాతనము మన్ను. సాధనము మన్ను - వ్యాజమాత్ర మెన్నపడి. ఇత్తాల్ ప్రప త్తేర్వ్యాజమాత్రత్వమ్శొల్లిత్తు. కాతనఙ్గళ్, సాధనఙ్గళ్- భక్త్యాదికళ్- ఇన్ని లైక్కు, శరణాగతిక్కు. ఓరిడైయు నిల్లా - తానుమంగియాయ్ సహకారి స్థానత్తిలే- నిల్లా, నిల్లాతు- అంగి దౌష్కర్య నిమిత్త శోకో మాభూ దెన్నతామ్తు. ఇత్తాల్ అన్యోపాయై రనన్వయమ్ శొల్లిత్తు -

సా.ప్ర— ప్రాపకత్వముక్తం- కాతకను మెళ్వశమాయెన్నై ప్పత్తుమ్, సాధకశ్చమదధీనఏవమాంప్రపద్యేత్- భరన్యాసా నుష్ఠానేపి జీవస్య ప్రాధాన్యం నాస్తీత్యర్థః - ఏతేన స్వప్రాధాన్య నివారణ మిత్యేతదుక్తం. కాతనముమ్ శరణ నెరి గన్ను మక్కు, యుష్మాకం భరన్యాసశ్చ నోపాయః - కిం త్వహ మేవేత్యర్థః - ఏతేనప్రపత్తేర్వ్యాజ మాత్రత్వ ముక్తమ్ - కాతనఙ్గళిన్ని లైక్కోరిడైయు నిల్లా, సాధనాంతరాణ్య కిం చన కార్యభరన్యాసా నుష్ఠానస్య సహకారిత్వే నావతిష్ఠతే. ఏతేన అన్యోపాయై రనన్వయ ఉక్తః.

సా-వి— కాతకనుమ్, సాధకశ్చ.ప్రపత్త్యనుష్ఠాతా- ఎళ్వశమాయ్, మద్వశోభూత్వా. అస్మత్పరతంత్రస్స న్నిత్యర్థః-ఎన్నై ప్పత్తుమ్,మాముపాయత్వేనస్వీకుర్యాత్- ఏతేనస్వప్రాధాన్యనివారణమిత్యుక్తం- ఉపాయా నుష్ఠానేచేతనస్యప్రాధాన్య నివారణ ముక్తమిత్యర్థః- శరణనెరితాన్,భరన్యాసమార్గశ్చ- ఉమక్కు, యుష్మాకం. కాతనమ్, సాధనం- అన్ను, నభవతి- ప్రధాన సాధనం నభవతీత్యర్థః.ప్రపత్తేర్వ్యాజ మాత్ర త్వ మిత్యేత దుక్తం - కాతనఙ్గళ్, సాధనాని. ఇన్ని లైక్కు, అస్యాస్సిద్ధేః. భరన్యాసనిష్ఠాయాః. ఓర్, ఏకమపి. ఇడైయిల్, మధ్యే- నిల్లా, నవర్తేరన్ - భరన్యాసస్య సహాయతయా ఉపాయాంతరెష్వేక మపి నావతిష్ఠతేత్యర్థః - ఏతేనాన్యోపాయై రనన్వయ ఇత్యేత దుక్తం -

సా-సం— ప్రాపకత్వమిత్యర్థఉక్తః- కాతకనుమితి- ఉపాయాధికార్యపిమద్వశోభూత్వైవమాముపాయ త్వేన స్వీకురుతఇత్యర్థః - ఏతేన స్వప్రాధాన్య నివారణ మిత్యర్థఉక్తః- కాతనముమితి. ఉమక్కుమ్, అ కించనానాం - శరణనెరి, భరన్యాస రూపో మార్గః- కాతనము మన్ను, సాధనంచ నభవతీత్యర్థః- ఏతేనప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వ మిత్యర్థఉక్తః, కాతనఙ్గళితి- భక్త్యాదీనిసాధనాన్యకించనస్య- ఓరిడైయిల్, సహకారిత్వేన. నిల్లా, నాపేక్షన్తె- ఏతేనాన్యోపాయైరనన్వయ ఇత్యర్థఉక్తః.

మూ— వేతనైశేర్ వేఱజ్గమితనిల్ వేణ్డా, వేఱెల్లానిఱ్కుమ్ నిలై నానే నిఱ్పన్, తూతనుమా నాతనుమా మెనై౨ ప్పత్తి, చ్చోకమ్ తీరెన ఉరైత్తాన్

సా.౩— వేతనై శేర్ వేఱజ్గమిత్యాది - దుఃఖ కరమాన వేఱు శిలవంగమ్ - ఇత్తాల్ తదంగైరప్యసంబంధం శొల్లిత్తు. వేఱెల్లామిత్యాది - సర్వసాధ్యవ్యభిన్నతై శొల్లిత్తు - తూతను మా యి త్యాది మూల్

సా.స్వా— వేతనైశేర్ - వేతనై, దుఃఖమ్ - శేర్, శేర్న్ద. దుఃఖసాధ్యఙ్గళాన - వేఱజ్గమ్, అను కూల్యా ద్వతిరిక్తాజ్గజ్గళ్ - ఇతనిల్, శరణాగతియిల్. వేణ్డా, అనపేక్షితఙ్గళ్ - ఇత్తాల్ తదంగై రప్యసంబంధమ్ శొల్లిత్తు - ఇతువుమ్ శోకనివృత్తియిలే యుపయుక్త మెన్నుకరుత్తు - వేఱెల్లామ్, ప్రపత్తి వ్యతిరిక్త సర్వధర్మఙ్గళుమ్ - నిఱ్కుమ్ నిలై, తత్తత్పురుషార్థ సాధనతా రూప స్వభావత్తిలే. నానేనిఱ్పన్, సర్వసాధ్య వ్యభిన్నతా ఎన్ఱార వర్థమ్ శొల్లిత్తు - ఇతువు ముపాయత్తిలుమ్ శోకనివృత్తి యిలు ముపయుక్తమెన్ను కరుత్తు - తూతను మాయ్, సౌశీల్యాది యుక్తనాన. నాతను మాయ్, సర్వస్వామి యాన - ఎనై౨ప్పత్తి, ఉపాయమాక ప్పత్తి - శోకమ్ తీరెన, మాశుచః ఎన్ఱు - ఉరైత్తాన్, శొల్లానిన్ఱ శ్రీకృష్ణన్ -

సా.ప్ర— వేతనై శేర్ వేఱజ్గమితినిల్ వేణ్డా, బహ్వాయాస సాధ్యాన్యాను కూల్య సంకల్పాద్యతిరిక్తాని సాధనాంతరాంగాన్యే తస్యానపేక్షితాని - ఏతేన తదంగైః రప్యసంబంధ ఉక్తః. వేఱెల్లానిఱ్కుమ్ నిలైనా నే నిఱ్పన్, ఫలాంతర సాధనానాం స్థానే ప్యహం వర్తేయ. భరన్యాస వశీకృతో హామేవ జ్యోతిష్టోమాదిత త్ఫల సాధనానుష్ఠానే ప్యపేక్షితం తత్తత్ఫలం దదామీ త్యర్థః - ఏతేన సర్వసాధ్య వ్యభిన్నతోక్తా. ఏవం ఏకశబ్దార్థా ఉక్తాః - అథ మామిత్యాదే రర్థమాహ - తూతను మిత్యాదినా - తూతనుమాయ్ నాతనుమా యెనై౨ ప్పత్తి, సర్వోత్తరత్వే సత్యేవా- తినీచకృత్యం దూత్య సారథ్యాదికం కుర్వాణం మామాశ్రిత్య. ఏతేన శరణంవ్రజే త్యంతస్యా ర్థ ఉక్తః - విధేః ఫలసంయోగా కాంక్షాయా మాహ. శోకమ్ తీరెన ఉరైత్తాన్ తూయ్మైక్కణ్ణనే, మాశుచ ఇతి వదన్ కృష్ణ స్స్వయ మేవా స్మాన్ స్వకైంకర్య కర ణాయ

సా.వి— వేతనైశేర్, వేదనాయుక్తం - ఉపాసనాం గ భూతం గతిచింతన కర్మ యోగాదికం. వేఱ్, అను కూల్య సంకల్పాదిభ్యః పృథగ్భూతం- ఇతినిల్, అస్మిన్భరన్యాసే. అఙ్గమ్, అంగం. వేణ్డా, మాస్తు- ఏతేన తదంగై రప్యసంబంధ ఇత్యేతదుక్తం - వేఱెల్లామ్, భరన్యాసవ్యతిరిక్తాని- సర్వాణి తత్తత్ఫలసాధనాని- నిఱ్కుమ్ నిలై, అవస్థాన ప్రకారః. నానేనిఱ్పన్, అహమేవ వర్తేయ- తత్తత్ఫలార్థం భరన్యాస వశీకృతస్సన్ తత్తత్ఫల సాధనస్థానే అహమేవనివిశ్య తత్తత్సాధ్య ఫలాని దదామీత్యర్థః - ఏతేన సర్వసాధ్యవ్యభిన్నతే త్యేతదుక్తం- ఏవ మేకశబ్దార్థా నుక్త్వాఽథమామిత్యాదే రర్థమాహ - తూతనుమాయి త్యాదినా. తూతనుమ్, దూతశ్చ. ఆయ్, భూత్వా. నాతనుమ్, నాథశ్చ - ఆమ్, భవంతం - ఎనై౨, ఏవం వర్తమానం మామిత్యర్థః - పత్తి, ఆశ్రిత్య. శోకమ్, దుఃఖం- తీర్, త్యజ. ఎన, ఇతి- ఉరైత్తాన్, వక్తా-

సా.పం— వేతనైశేరితి. ఏతేన తదంగై రప్యసంబంధ ఇత్యర్థ ఉక్తః. వేఱెల్లామితి. ఏతేన సర్వసాధ్యావ్యభిన్నతేత్యర్థ ఉక్తః. ఏవ మేకశబ్దార్థ ఉక్తః. అథమామిత్యాదే రర్థమాహ - తూతను మాయితి. దూతోభూత్వా నాథత్వే నాపి వర్తమానం మామా శ్రిత్య శోకం త్యజేతి వక్తా స్వ ప్రయోజ నాయ

మూ— శాస్త్రకిన్హానే ।

ఇప్పడి పూర్వార్ధత్తాలే ఓరధికారి విశేషత్తుక్కు ద్వయత్తిల్ పూర్వ ఖండత్తిలే అనుసంధేయ మాయ్ సర్వధర్మఙ్గళుక్కుమ్ ముఖ్యప్రధానత్తైయుమ్ అవత్తుక్కిల్లాత స్వాసాధారణ ప్రభావత్తైయుమ్ ము డైత్తాన సకృత్కర్తవ్యోపాయవిశేషత్తై అధికారినైరపేక్ష్యాదివివరణపూర్వకమాక విధిత్తు ఉత్తరార్ధత్తాలే

సా.దీ— మామేకం శరణం వ్రజ, మాశుచః, ఇత్యాద్యర్థమ్ వెళియిడప్పట్టతు -

ఇప్పడి పూర్వార్ధత్తై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణి ఇనియుత్తరార్ధత్తై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణత్తు డక్కి పూర్వార్ధోత్తరార్ధఙ్గళుడైయ సంగతియై కాట్టుకిరార్- ఇప్పడి పూర్వార్ధత్తాలెన్ఱు తొడ క్కి. ఉపాయోపేయ వివరణ రూపత్వేన పూర్వార్ధోత్తరార్ధ సంగతి కొళ్ళిత్తాయిత్తు. ద్వయత్తిలను క్రమాన

సా.స్వా— శాస్త్రకిన్హానే, స్వయమేవ నమ్మై ప్రవర్తిత్తానే - స్వప్రయోజనాయ స్వయమేవ ప్రవృత్తనాకానే నై.

ఇప్పడి పూర్వార్ధమ్ విధాయకమాకిల్ విధానానంతర మనుష్ఠాన మాత్రైయాలే అనుష్ఠానక రణభూత ద్వయ వ్యుత్పాదనా త్పూర్వన్తానే చరమశ్లోక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణ వేణ్డావో? చరమశ్లోకమ్ ద్వయవివరణ మాత్రైయాలే యనంతరమ్ వ్యాఖ్యేయ మెన్నిల్ శరణం ప్రపద్యే ఎన్నుమ్ పదత్తిల్ కాట్టిల్ అధికార్థమ్ చరమశ్లోకత్తిలే కొళ్ళామైయాల్ వ్యాఖ్యానరూపత్వమ్ కొళ్ళలాకాదు మోదిద్వయత్తిల్ నారాయ ణాయ ఎన్ఱు చతుర్థ్యంత పదత్తిలే కొళ్ళప్పట్ట విష్టప్రాప్తి కొళ్ళామై యాలేయుమ్ వ్యాఖ్యాన రూపత్వమ్ దుర్ఘటమన్ఱో? చరమశ్లోకం ద్వయ వ్యాఖ్యానమాకిల్ ఉత్తరార్ధనాక్ పూర్వనిర్దిష్టమాక లాకాదో? ఎన్న పూర్వార్ధమ్ పూర్వఖండ వ్యాఖ్యాన మెన్ఱు ముత్తరార్ధ ముత్తరఖండ వ్యాఖ్యాన మెన్ఱుమ్ సాధియా నిన్ఱుకొణ్డు సంగతి యరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడియిత- నైరపేక్ష్యేతి-ఏకశబ్దత్తాలే నైరపేక్ష్యాదికళుమ్

సా.ప్ర— స్వీకరోతీత్యర్థః -

అథోత్తరార్ధం వక్తుం తస్య పూర్వార్ధేన సంగతిమాహ - ఇప్పడి పూర్వార్ధత్తాలే ఇత్యా దినా. సర్వ ధర్మఙ్గళుక్కు ముఖ్య స్వభావత్తైయుమితి - జ్యోతిష్టోమాది శ్రేయస్సాధనానాం స్వ స్వానుష్ఠానే తత్తత్ఫలహేతు భగవత్ప్రసాద జనకత్వం ప్రభావః సోఽస్యాస్తీత్యేకశబ్దేనోక్తం స్వా సాధారణ ప్రభావత్తైయుమితి - నిత్య నైమిత్తికాది నైరపేక్ష్య, ప్రారబ్ధ భంజకత్వాది స్వాసాధారణ

సా.వి— శాస్త్రకిన్హానే, స్వప్రయోజనాయ స్వయమేవ స్వీకరోతి .

ఏవమ్పూర్వార్ధం వ్యాఖ్యాయోత్తరార్ధం వ్యాచిఖ్యాసు స్సంగతి మాహ - ఇప్పడి ఇత్యా దినా. ఉపాయోపేయ వివరణరూపతయా పూర్వోత్తరార్ధయో స్సంగతి రితి భావః-సర్వధర్మఙ్గళుక్కు ముఖ్య ప్రభావత్తైయుమితి. జ్యోతిష్టోమాదీనాం శ్రేయ స్సాధనానాం స్వస్వానుష్ఠానే తత్తత్ఫలహేతు భ గవత్ప్రసాదజనకత్వమ్ ప్రభావ స్సోఽస్యాస్తి - స్వాసాధారణ ప్రభావత్తైయుమితి - నిత్య నైమిత్తికాది నైరపేక్ష్య ప్రారబ్ధ భంజకత్వాది స్వాసాధారణ ప్రభావ స్సోఽస్యాస్తీత్యర్థః- నైరపేక్ష్యాదీతి-వ్యాజమాత్ర

సా.సం— స్వయమేవ స్వీకరోతీత్యర్థః-

ఉత్తరార్ధం వ్యాఖ్యాతుముపాయోపేయవివరణ రూపత్వేన పూర్వోత్తరార్ధయో స్సంగతిమభి ధత్తే- ఇప్పడీత్యాదినా. అధికారకృత్యే పూర్వార్ధేనోక్తే శరణ్యకృత్యముత్తరార్ధేనోచ్యత ఇతి సంగతిమభి

మూ— ద్వయత్తిల్ ఉత్తరఖండత్తిల్ ఫలత్తై నమశ్శబ్ద సంక్షిప్తానిష్ట నివృత్తి విరహ ముఖత్తాలే అను శిచ్చియమ్‌కిరాన్ - ఇఙ్గు పూర్వార్ధత్తాలే అధికారి కృత్యత్తై అరుళిచ్చెయ్‌దాన్ - ఉత్తరార్ధత్తాలే శరణ్యనాయ్ స్వీకృతభరనాన తన్ కృత్యత్తై అరుళిచ్చెయ్‌దు కృతకృత్యనాన వినై తేత్తుకిరాన్. ఇవ్విడత్తిల్ మోక్షయిష్యామి, ఎన్కిర ఉత్తమనాలే వానెన్ను తోన్ఱాదిర్క మికుదియాన అహం, ఎన్కిర పదమ్ అర్థ స్వభావత్తాలే సర్వపాపవిమోచనత్తుక్కు ఉరుప్పాన అఘటితఘటనాశక్త్యాదికళై వివక్షిత్తు సప్రయోజనమాకిరదు-

సా.దీ— వధికారి యెన్ను, ప్రపత్తైనైరపేక్ష్య మెన్ను, ఆదిశబ్దత్తాల్ ప్రపత్తి వ్యాజమాత్ర త్వాదిసంగ్రహః - అధికారికృత్య శరణ్యకృత్య పర మాక వర్థ ద్వయత్తుక్కు సంగత్యంతరమ్ కాట్టుకిరార్- ఇఙ్గు పూర్వే త్యాది యాల్. అధికారి కృత్యమ్ శరణ్య వశీకరణమ్ - తత్కృత్యమావదు ? సర్వవిరోధి నివర్తనాది - ఇని అహం శబ్దత్తుక్కు ఆనర్థక్య మాశంకిత్తు సప్రయోజనత్వత్తై యుపపాదిక్కి- రార్- ఇవ్విడత్తిలెన్ను తుడఙ్గి. అర్థస్వభావత్తాలే, ప్రమాణాను సారా దెన్నపడి. ఆదిశబ్దమ్ పార్వజ్ఞాది

సా.స్వా—పరిత్యజ్యావిలే ఆకించన్యాధికారము మెన్నపడి- ఆనాలుమ్ పూర్వార్ధమ్ మధ్యమపురుషనాయిరుక్కిరాప్పోలే ముక్తోఖవిష్యసీఎన్ను ఉత్తరార్ధత్తిలుమ్. మధ్యమపురుషన్ శ్రవికరవేణ్డావో ? పూర్వార్ధ మధికారి కృత్యపర మాకైయాలు ముత్తరార్ధమ్ స్వకృత్యపర మాకైయాలుమ్ మధ్యమోత్తమ పురుషశ్రవణమ్ కూడుమెన్ని లప్పోతు మాశువరఎన్ను మధ్యమపురుష శ్రవణమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇఙ్గితి. మాశుచః ఎన్కిర వంత మధిముఖ చేతననై క్కురిక్కిరదు - ఆకైయాలే మధ్యమనాయ్ త్తెన్ను కరుత్తు - ఇఙ్గు అహమెన్కిర పదత్తుక్కు పూర్వమ్ పురుషోత్తమ ప్రకరణోక్త పరత్వత్తిలే తాత్పర్యమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఇఙ్గు అహంశబ్దమ్ మోక్షయిష్యామి ఎన్కిర క్రియాపదాపేక్షిత కర్తృపరమాకైయాలే అన్యథాసిద్ధతయా పరత్వత్తిలే తాత్పర్యమ్ కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇవ్విడత్తిలేఇతి-

సా.ప్ర—ప్రథావసోపి ప్రథమపాదవోక్తః-ప్రపత్తైర్వ్యాజమాత్రత్వాది నైరపేక్ష్యేత్యాదిశబ్దార్థః.ఏవ మప్పార్వార్ధ విహితోపాయ సాధ్య ఫలప్రదర్శకతయా ఏన సంగతి ముక్త్వా అస్య ఫలస్యేదం సాధనమితి వక్తవ్యతయా పూర్వోత్తరార్ధయో వైరూప కీర్త్య శంకా మప్పార్వోత్తర నియామక ప్రదర్శనేన పరిహరతి-ఇఙ్గుపూర్వార్ధత్తాలే ఇత్యాదినా- ఆశ్వాసనస్య భరస్వీకారానంతరభావిత్వనియమాత్ స్వభర సమర్పణానంతర భావిత్వనియమా ద్విశ్వసిదాదివ్యధికార మనుక్త్వావిధివర్తనాదుత్పత్తి క్రమాపేక్షయైవ ముక్త్వాసంభవాచ్చ వైపరీత్యప్రసంగ ఇతిభావః. అథాహమితిపదస్యభగవదేకసాధ్యబంధనివృత్తేః కథనారంభ్యాపయతోత్తమపురుషేణపౌనరుక్త్యశంకామనూద్య పరిహరన్నర్థమాహ.ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా. సహజకారుణ్య

సా.వి— త్యాది రాదిశబ్దార్థః. అధికారికృత్యశరణ్యకృత్యపరతయా అర్థద్వయస్యసంగత్యంతరమాహ- ఇఙ్గు పూర్వార్ధత్తాలే ఇతి - అధికారి కృత్యం శరణ్య వశీకరణం. శరణ్య కృత్యం సర్వ విరోధి నివర్తనాది- తేత్తుకిరాన్, విశ్వాసితవాన్- మోక్షయిష్యామీ త్యుత్తమ పురుషేణైవ బంధనివర్తన కర్తృత్వ ప్రతీతౌ సత్యాం అహమిత్యధికస్య కింతాత్పర్య మిత్యత ఆహ- ఇవ్విడత్తిలితి.ఆదిశబ్దేన సార్వజ్ఞాదివివక్షితం.

సా.సం— ప్రేత్యాహ-ఇఙ్గు పూర్వేతి-ఉత్తమపురుషేణకృతకర్తృత్వాపి అహంపదస్య పరిహరతి.ఇవ్విడత్తిలితి.

మూ— అపరాధమ్ పణ్ణినవనై విలఙ్గిట్టువైత్త సమాధిక దరిద్ర నాన నానారు వ్యాజత్తాలే తెళిన్ద సిత కారుణ్యనాయ్ అపరాధత్తై ప్పొఱుత్తు విడుమ్బోతు విలకలా వల్లారిల్లై - వేఱొరువన్ నాలే ఇవనై ముక్తనాక్కవుమ్ మొణ్ణాతెన్ఱు ఇఙ్గు తాత్పర్యమ్ - ఇవ్వర్థమ్ «మోక్షదో భగవాన్విష్ణుః - పశవః పాశితాః పూర్వం పరమేణ స్వలీలయా । తేనైవ మోచనీయాస్తే నాన్యైర్మోచయితుం క్షమాః» ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్.

సా-దీ— సంగ్రాహకమ్ - అహం శబ్దత్తిల్ తాత్పర్యార్థజ్ఞకై కాట్టుకిఱార్ - అపరాధమిత్యాదియాల్ - ఇప్పొరుళ్ మోక్షణ స్వాతన్త్ర్యత్తిల్ ప్రామాణమ్ కాట్టుకిఱార్ - మోక్షదో భగవానిత్యాది - విష్ణురేవ మోక్షదః ఎన్ఱు అవధారణమ్ వివక్షితమ్ - «సర్వస్మాచ్చ పరో విష్ణుర్నాసమో నేన కశ్చన । మోక్షదో హ్యేక ఏవాసౌ భృత్యకృత్యస్య మోక్షదః» ఎన్ఱతిఱే - పాశితాః, కర్మపాశేన బద్ధాః. పాశేనబద్ధానితి పాశయతీతి ణిచి క్తః - పరమేణ పురుషేణేతి శేషః - ఇది ఇప్పదత్తుక్కు నిరంకుశ స్వాతన్త్ర్యత్తిలే నోక్కన్నిఱార్ -

సా-స్వా— ఇప్పడి అహం శబ్దార్థమాకిల్ అఘటిత ఘటనా శక్తవాన నాన్ సర్వపాప వర్గత్తిల్ నిన్ఱు మోచనమ్ పణ్ణవిక్కిఱేనెన్ఱర్థమాకైయాల్ ఇవనుక్కు భగవచ్ఛక్త్యా పూర్వమ్ ఏనే మోక్షమ్ ప్రసక్తియాతో ? అఘటిత ఘటనాశక్తి ప్రతిబద్ధైయాకైయాలే పూర్వమ్ మోక్షమిల్లై ఎన్నిల్ అప్పోతు అఘటిత ఘటనా శక్త్యుచ్ఛేదమ్ ప్రసంగియాతో ? ఉత్తర కాలత్తిలు మ్పురుషాన్తరై శ్శక్తిప్రతిబన్ధ ముణ్డాకిల్ మోక్షాభావమ్ ప్రసంగియాతో ? ఏతాదృశ శక్తి అన్యర్కళుక్కు ముణ్డాకిలీశ్వరను క్కతిశయమ్ ఏనుణ్డో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - అపరాధ మితి - కారుణ్యోల్లాస సహకృతైయాన మచ్ఛక్తి మోక్షహేతు - ఇతుక్కు ప్రతిబంధక మనాద్యపరాధమ్ - తన్నివృత్త్యర్థమ్ భక్తిప్రపత్తి వ్యాజమ్ - కారుణ్య సహకృత మచ్ఛక్తై మోక్షణ హేతుత్వే పురుషాన్తరై రప్రతిబధ్యత్వం అన్యేషామేతాదృశ శక్త్యభావశ్చా ఘటిత ఘటనాశక్తి శబ్దార్థ మెన్ఱు కరుత్తు - అన్యథా సిధ్యమాన వివ్వహమ్ శబ్దత్తుక్కు ప్రమాణాంతర మన్ఱిక్కే తాత్పర్యమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వర్థమితి. ఇవ్వర్థమ్, భగవత ఏవ బన్ధమోక్ష హేతుత్వమెన్నపడి - పాశేనబద్ధాః పాశితాః - పాశయతీతి ణిచి క్తః.

సా-ప్ర— దీత్యత్రశక్త్యాది రాది శబ్దార్థః - కిం వా అఘటితం భగవతా నివర్తనీయమిత్యత్రాహ. అపరాధమిత్యాదినా. అన్యామోచనీయత్వే ప్రమాణమాహ - ఇవ్వర్థమిత్యాదినా - నను నిరంకుశ స్వాతన్త్ర్యస్య బన్ధే పి

సా-వి— అఘటిత ఘటనా శక్తిమత్త్వా తాత్పర్యకత్వ ముపపాదయతి. అపరాధమ్ పణ్ణినవనై ఇతి - విలఙ్గిట్టువైత్త, బధ్వా స్థాపితవాన్ - బన్ధనే మోచనే చ శక్తోహమేవ మోక్షయిష్యామీతి భావః. ఏతావత్పర్యంతం కిమితి న మోచిత వానిత్యత్రోక్తం. ఒరు వ్యాజత్తాలే ఇతి - అపరాధత్తై ప్పొఱుత్తు విడుమ్బోతు, అపరాధం సోఢ్వా విమోచనసమయే - విలక్క వల్లారిల్లై, నివారణసమర్థా న సన్తి. వేఱు, మద్వ్యతిరిక్తేన - ఒరువరాల్, అన్యేన - ఇవనై, ఏతం కృతోపాయం . ఏతత్కృతోపాయా నుష్ఠానత్వం - ముక్తనాక్కవుమ్, ముక్తీకరణమపి. ఒణ్ణాతు, నాస్తి - ఎన్ఱు, ఇతి - ఇఙ్గు అహం శబ్దే తాత్పర్యమ్, అహం శబ్ద తాత్పర్య మిత్యర్థః - అత్ర ప్రమాణ మాహ . ఇవ్వర్థమితి. ఏవం నిరంకుశ స్వాతన్త్ర్యాభిప్రాయ కశ్లో-

సా-సం— అహమిత్యస్య తాత్పర్యాశయం దర్శయతి. అపరాధమితి. పశవః పాశితాః, పశుప్రాయాః జీవాః

సా— ఇవ్వహమ్, ఎన్కిఱపదత్తిల్ సహజకారుణ్యాదికళ్ పేరణియాయ్ ప్రపత్తియడియాక వన్త ప్రసాద విశేషమ్ ఇళవణియాయ్ నిరంకుశమాన స్వాతంత్ర్యమ్ సర్వవిరోధినాశకరణార్థమాక మున్నే నిర్కిఱదు.

సా.దీ— ఇవ్వహమిత్యాది. నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యమ్ సర్వవిరోధి వినాశనార్థమ్ మున్నే నిర్కిఱదు, ప్రాధాన్యేనానుసన్ధేయ మెన్నుకిఱదు - సహజ కారుణ్యాదికళై తత్సహకారిత్వేనైవానుసంధేయఙ్గళెన్ఱు కాట్టుకిఱార్ - సహజ కారుణ్య మిత్యాది - సర్వజ్ఞత్వాద్యాది శబ్దార్థమ్. పేరణియాయ్, ప్రబలసహకారియాయ్ మెన్నైక - ఇళవణి, ఆగంతుక సహకారి. యుద్ధత్తిల్ నాసీర భటనుక్కు మూలబలత్తై పేరణి యెన్ఱుమ్ మధ్యే నిన్ఱు త్తినిర్కిఱ సేనైయై ఇళవణియెన్ఱుమ్ శొల్లక్కడవదు - పేరణి ఇళవణియెన్ఱిత్తైదళికా

సా.వ్యా— అనాలుమ్ అర్థ సామర్థ్యత్తాలే ఇవ్వహం పదత్తుక్కు అఘటిత ఘటనా శక్తియిలేకాన్సర్యమ్ శొన్నవుకూడుమో ? అను నిగ్రహస్తు క్కుమ్ సాధారణ మన్నో ? సహజకారుణ్య సహకృత స్వాతంత్ర్య మనుగ్రహ సాధారణమెన్నిల్ సర్వముక్తి ప్రసంగమ్ వారాదో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వహమితి - పేరణి, రాజావుక్కు మూలబలమ్. ఇళవణి, మధ్యవర్తి బలమ్ - ప్రపత్తి జనిత ప్రసాద విశేషముమ్ సహజ కారుణ్యము మప్రధాన మాకవుమ్ తత్సహకృత స్వాతంత్ర్యమ్ ప్రధాన మాకవు మహం పదత్తిలే అర్థ స్వభావత్తాలే తోన్ఱుకిఱ పడియాలే స్వాతంత్ర్యమ్ రాజస్థానమాయ్ సహజ కారుణ్యాదికళై పేరణి యెన్ఱుమ్ ప్రసాద విశేషమ్ ఇళవణియెన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱతెన్ఱుకిఱదు - సహజకారుణ్యమ్ పేరణియెన్ఱుమ్ ప్రసాదవిశేష

సా.ప్ర— హేతుత్వాత్తస్యాసాధారణ్యే నాత్రానుసన్ధేయత్వం కథమిత్యత్ర సహజకారుణ్యాభరన్యాసోత్తంభిత కారుణ్యాభ్యాం విశిష్టస్యతి స్వాసాధారణ్యా మస్తీత్యనుసన్ధేయత్వ ముపపద్యత ఏవేత్యభిప్రాయవానాహ. ఇవ్వహ మెనిఱర విత్యాదినా. పేరణి, శత్రుభి రవిచార్యాధిక సేనా. ఇళవణి, తతో నిర్గతా శత్రు సమీపం గతా అల్పా సేనా - అభాగత్వా శత్రూన్ సంహరతాం పురుషాణా మనుయాయి సేనయా శత్రుప్రధర్షణా భావో యథా సంపాద్యతే. ఏవం సహజకారుణ్యప్రసాదవిశేషాభ్యాం స్వాతంత్ర్యస్య కింక్రియత

సా.వి— అహంశబ్దః విరోధినిరసనే స్వాతంత్ర్య ప్రాధాన్య వ్యంజనార్థ మగ్రతః ప్రయుక్త ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇవ్వహ మెన్కిఱ పదత్తిలితి - పేరణి, శత్రుభిరవిచాల్యం మూలబలం - ఇళవణి, తతో నిర్గతా హననార్థం శత్రుసమీపం గతా అల్పసేనా. ఇహాహమితి పదవివక్షితార్థే సహజకారుణ్యాదయో మూలబలతయా స్థితాః - తన్మూలక ప్రపత్తిమూలక ప్రసాదవిశేషః తతో నిర్గత శత్రుహననార్థ ప్రవృత్తాల్ప సేనాత్వేన స్థితః. నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యం ప్రధాన నాయకత్వేన స్థితమిత్యనుసంధేయమితి భావః. సహజ కారుణ్యేన ప్రపత్తిపర్యంతం సంపాద్య తదాహిత ప్రసాద విశిష్టైరక్షణ ప్రవృత్తౌ నివారకాంతర రహితతయా సత్యసంకల్పో నిరంకుశ స్వాతంత్ర్య యుక్తో హమిత్యహం శబ్దార్థః. నను సహజ కారుణ్యస్యవా, ప్రసాద విశేషస్యవా, నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యస్యవా, అన్యతమస్యైవ విరోధినివర్తకత్వమస్తు.

సా.సం— కర్మపాశేనబద్ధాః. అహంపదే నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యం ప్రాధాన్యేనానుసంధేయ మిత్యాహ. ఇవ్వహమితి - పేరణియాయ్, ప్రబల సహకారితయా. ఇళవణియాయ్, ఆగంతుక స్యూన సహకారితయా. నాసీరభటస్య యన్మూల మహాబలం తత్పేరణీ త్యుచ్యతే - యన్మధ్యస్థం తతో న్యూనబలం తదిళవణీ

మూ— అత్తైనేయెన్నిల్ ? సహజకారుణ్య మల్పవ్యాజత్తై క్కొణ్డు అనంతాప రాధఙ్గళై అనాదరిక్కుమ్పడియాన ప్రసాదత్తై యుణ్డాక్కిరతు. ఇప్ప్రసాద విశేషమ్ కారుణ్యోప శ్లిష్టమాయ్ క్కొణ్డు నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యత్తై ఆశ్రితరుడైయ సర్వవిరోధి నిరాకరణత్తుక్కురు ప్పాక్కిరతు- ఇప్పడిసర్వ పాప విమోచనత్తుక్కు అపేక్షిత మాన సర్వాకారత్తాలుమ్ విశిష్టనాన ఈశ్వరనుడైయ నిరపేక్ష కర్తృత్వ తత్పరమాన అహంశబ్దత్తిలే అవధారణంఫలితం .

సా.దీ—ప్పి క్కిరార్. అత్తైనే యెన్నిలిత్యాది యాల్ - సహజకారుణ్యమల్పవ్యాజతశ్ప్రసాదజనకం- ఇన్త ప్రసాదమ్ కరుణోప శ్లిష్టమాతమే స్వాతంత్ర్యత్తై ఆశ్రిత విరోధి నిరసనత్తిల్ ప్రయోజిక్కుమ్ మెన్నపడి - ఇప్పడి సర్వేతి. సర్వపాప విమోచనోపయుక్తసర్వాకారసమర్పణముఖేననిరపేక్షకర్తృత్వపరమాకైయాల్

సా.స్వా— మిళవణియెన్నుమ్ శొల్లుక్కైకుమ్ నిదానముణ్డో? ఎన్నుశంకిత్తు త్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్.అత్తైనే యెన్నిలిత్యాదినా - సహజ కారుణ్య మిల్లా విట్టా లల్ప వ్యాజత్తాలే అనంతా పరాధ నివృత్త్యనుకూల ప్రసాదమ్ కూడాతే ఎన్ను కరుత్తు. ఉరుప్పాక్కిరతు, అసాధారణ కారణ మాక్కుకిరతు - ఆనాలు మహం పదత్తిలే స్వాతంత్ర్యమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ ఇతర నిరపేక్ష కర్తృత్వసిద్ధి కూడుమో ? తద్వాచకశబ్ద మిల్లైయే ? ఎన్న “తేనైవ మోచనీయా” ఇత్యాది ప్రమాణాను సారత్తాలే నైరపేక్ష్యాంశ వాచకా వధారణమ్ ఫలిత మెన్కిరార్- ఇప్పడీతి- ఆనాలుమహమ్పదత్తిలేరక్షణోపయుక్తసర్వాకారమ్వివక్షిత మెన్నుకొణ్డతు

సా.ప్ర— ఇత్యత్ర కార్యే విశేష నియతత్వం క్రియత ఇత్యాహ - అత్తైనే యెన్నిలిత్యాదినా- యద్వా, సహజ కారుణ్యస్యవా, ప్రసాద విశేషస్యవా, స్వాతంత్ర్యస్యవా, విరోధి నివర్తకత్వమ్ వాచ్యమ్ - లాఘవాదిత్యత్ర నిష్కరుణా ప్రసన్న పురుష స్వాతంత్ర్యస్య బాధకత్వా దస్వతంత్ర కారుణ్య ప్రసాదయో రకించిత్కర త్వాచ్చ విశిష్టమేవ కార్యకర మితి తేషా ముపయోగ ప్రకార మాహ. అత్తైనే యెన్నిలిత్యాదినా - ఏవం రక్షణోపయుక్త సర్వాకార యోగిత్వ పరాహం శబ్దే నైరపేక్ష్య మప్యను సంధేయ మిత్యభిప్రాయ న్నాహ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా - అహంశబ్దస్యా నిష్ట నివర్తనోపయుక్త సర్వాకారవత్పరత్వ ముక్త్వా, త్వాశబ్దస్యాపి చిదచిద్వివేక పురుషార్థాంతర వైరాగ్య పరమ పురుషార్థాభిలాషోపాయాంతరా

సా.వి—లాఘవాదిత్యత్రనిష్కరుణస్యాప్రసన్నస్యచ స్వాతంత్ర్యం బాధకం , అస్వతంత్రస్య కారుణ్యప్రసాదయో ర్నైష్ఫల్యం , అతస్త్రితయ మపి పరస్పర సహితం సద్విరోధి నివారణోప యోగిత్యుప యోగప్రకార ముపపాదయతి - అత్తైనే యెన్నిలితి- ఉణ్డాక్కిరతు, సంపాదయతి. ఉరుప్పాక్కిరతు, యోగ్యం కరోతి. ఏవంరక్షణోపయుక్తసర్వాకారోప యోగిత్వ పరాహంశబ్దే నైరపేక్ష్య మప్యను సంధేయమిత్యాహ - ఇప్పడి సర్వపాపేతి. సర్వాకారత్తాలుమ్ విశిష్టనాన, సర్వాకారైరపి విశిష్టస్య తతశ్చాపేక్షణీయానాం భావాన్నిరపేక్ష కర్తృత్వే తాత్పర్య మిత్యాహ - నిరపేక్ష కర్తృత్వ తత్పరమానేతి. తత్పరమాన, తాత్పర్యవత్ - అవధారణం ఫలితం - అహమేవేత్యర్థః. ఏవమహంశబ్దార్థముక్త్వా త్వాశబ్దస్యాపి

సా.సం—త్యుచ్యతే- పేరణి ఇళవణి ఇత్యుక్తమేవదర్శయతి. అత్తైనేయితి - అవధారణంఫలితమితి. అవధారణోప యుక్తసర్వాకార సమర్పకత్వాదహంపదస్య సర్వంవాక్యమితి న్యాయాదహమేవేత్యర్థ స్సిద్ధ ఇత్యర్థః.

సా—త్వా.ఎన్గిఱ ‹‹నత్వేవాహం,, ముతలాన ఉప దేశపరంపరైయాలే చిదచిదీశ్వరతత్త్వత్రయ వివేకమ్ పిఱన్ది ఐశ్వర్యాది పురుషార్థఙ్గళిల్ నుణ్డైయ అల్పాస్థిరత్వాదిదోషఙ్గళై తెళిన్దు ముత్సాప్తిరూపమాన పరమ పురుషార్థత్తై ప్పెఱవేణుమెన్ఱు అభినివిష్టనాయ్ అతు కుఱిత్తుపదిష్టమాన దుష్కరోపాయాంతరత్తిల్ తు వక్కత్తు ప్రాప్యనాన సర్వవిరోధి నిరాకరణక్షమనానవెన్పక్కలిలే భరన్యాసమ్ పణ్ణికృతకృత్యనాయిరుక్కలిన ఫలలాభత్తై ప్పత్తఇనియొరు కర్తవ్యాంతరత్తిల్ ప్రాప్తియిల్లాత ఉనై ఎన్ఱపడి- ఇప్పడిబంధమోక్ష శక్తనాన మోక్షప్రదనైయుమ్, అశక్తనాయ్ వర్ణపక్కలిలే న్యస్తభరనానముముక్షువైయుమ్ శొల్లిక్కిల్ సర్వపాపేభ్యః, ఎన్ఱుబంధకఙ్గళై ప్పాల్‌లుకిఱతు. పాపమావతు ? శాస్త్రవేద్యమాన అనర్థసాధనమ్ -

సా.దీ— అవధారణమ్ సిద్ధమెన్నైక్కు - ఇఃత్వాశబ్దత్తై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకిఱార్-త్వాఎన్ఱితిత్యాదియాల్- పెఱవేణ్డు, పెఱవేణుమెన్ఱనైక్కు - తువక్కత్తు, అశక్తనాయెన్ఱపడి- సంగతి ద్యోతనార్థమాక కేవలపదద్వంద్వత్తిల్ చ్చొన్న వర్ణత్తై యనువదిత్తుక్కొణ్డు సర్వపాపశబ్దత్తుక్కర్థ మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఇప్పడి బంధేత్యాది- పాపశబ్దత్తుక్కిఱుక్కు పుణ్యాపుణ్యసాధరణమాప్పడిఅర్థమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-పాపమావతెన్ఱుడఙ్గి.

సా-స్వా— కూడుమో ? త్వాఎన్కిఱ పదమ్ కేవలమభిముఖచేతనవాచియాకైయాలే తత్ప్రతికోటియాన అహంపదత్తుక్కుమ్ స్వాత్మమాత్రపరత్వమ్ శొల్లవేణ్డావో ? అన్యథా వైరూప్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న అజ్గుమ్ రత్యత్వోపయుక్తసర్వాకారమ్ వివక్షితమ్ , అన్యథా ఉపాయాంతర సమర్థ విలంబితమాధికారిక్కుమ్ ఝటితియా మోక్షమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - త్వా ఎన్ఱతితి - యద్వా, త్వా ఎన్ఱు అర్జునమాత్రంప్రతి మోక్ష ప్రదత్వమ్ శొల్లుకైయాలే అస్మదాది కళుక్కుతు వ్యర్థమన్నో ? త్వాఎన్ఱు సర్వచేతనోపలక్షణమెన్ఱిల్ సర్వముక్తి ప్రసంగియాతో ? ఇని కృతోపాయపరమెన్ఱిలుపాయాంతర నిష్ఠనుక్కుమ్ అవిలంబేన మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో ? ప్రపత్తినిష్ఠ పరమెన్ఱిల్ సప్తదశాధ్యాయపర్యంతోపదేశ వైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - త్వాఎన్ఱతితి - పూర్వోపదేశమ్ ప్రపత్త్యధికార సిద్ధ్యర్థమెన్ఱు కరుత్తు - ఇజ్గు సర్వపాపేభ్యః ఎన్ఱు పిఱ్పడచ్చొల్లవేణుమో ? సర్వపాప నివృత్తియుణ్డానాలుమ్ స్వర్గాద్యర్థ పుణ్యసంబంధ ముణ్డాకిల్ నిశ్శ్రేయస సిద్ధి కూడుమో ? ఎన్న సంగతి పురస్సర మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ . ఇప్పడిలి. పాపశబ్దమ్ బంధక పుణ్యపాప సాధారణమాకైయాల్ బాధకమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి పాపశబ్దమ్ బంధకపరమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అతు కళంజభక్షణాదినిషిద్ధక్రియావాచియన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. పాపమావతితి-

సా.ప్ర—నన్వయ భరన్యాసాన్వయ కృతకృత్యత్వ నిర్భరత్వాది విశిష్ట పరత్వమాహ- త్వాఎన్ఱితిత్యాదినా -

సా-వి—చిదచిద్వివేకపురుషార్థాంతరవైరాగ్యపరమ పురుషార్థాభిలాషోపాయాంతరానన్వయభరన్యాసాన్వయ కృతకృత్యత్వ నిర్భరత్వాది విశిష్టపరత్వమాహ. త్వాఎన్ఱితిత్యాదినా- “నత్వేవాహం జాతు నాసం నత్వం నేమేజనాధిపాః । నచైవ నభవిష్యామ,,ఇతి గీతాదౌ జీవనిత్యత్వ సత్యత్వ బోధకోపదేశ పరం పరమేత్యర్థః. సర్వపాపేభ్య ఇత్యస్యార్థ మాహ . ఇప్పడిఇత్యాదినా. పాపమావతితి - రాజాజ్ఞావిలంఘన దుఃఖానర్థసాధనేతి వ్యాప్తివారణాయ శాస్త్రవేద్యమానేతి. శాస్త్రవేద్యార్థసాధనేధర్మేతివ్యాప్తి

మూ—— అనర్థమావతు ? ప్రతికూల ప్రాప్తియుమ్ అనుకూలనివృత్తియుమ్ . ఇఙ్గు పాపశబ్దమ్ ముముక్షువైప్పత్త అనిష్ట ఫలఙ్గళాన సాంసారిక పుణ్యఙ్గళైయుమ్ శొల్లుకిరతు. "ఏతేవైనిరయాస్తాత స్థానస్య పరమాత్మనః" ఎన్నైకైయాలే స్వర్గాదికళుమ్ ముముక్షువుక్కు నరకమాకైయాల్ ఇఙ్గు స్వర్గహేతువోడు, నరకహేతువోడు వాశియిల్లై. ఆకైయాలిరే ముముక్షువుక్కు పాపఙ్గళైవిడచ్చొల్లుకిరాప్పోలే, "త్రైవర్గికాం స్త్యజేద్ధర్మాన్" ఎన్ఱువిధిక్కిఱతు.

సా-దీ—అనర్థమ్ తాన్ ద్వివిధ మెన్కిఱార్ - అనర్థమావతెన్ఱుతుడఙ్గి. విరోధి నివృత్తియే మోక్షమాకైయాలిఙ్గే సాంసారికపుణ్యఙ్గళుమ్ పాపశబ్దవాచ్యమా మెన్కిఱార్ - ఇఙ్గుపాపేత్యాది. ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్. ఏతేవై నిరయా ఇత్యాదియాల్. అనర్థహేతుత్వత్తాలే తానే ముముక్షువుక్కు త్రైవర్గికధర్మత్యాగమ్ విధిక్కప్పడుకిరతెన్కిఱార్ - ఆకైయాలే ఇత్యాదియాల్ - ఇతిల్ నమ్మాళ్వార్ దివ్యసూక్తియై

సా-స్వా—— లౌకికాగ్ని స్పర్శాది వారణాయ శాస్త్రవేద్యేతి. ఇప్పడి అనర్థసాధనత్వేన శాస్త్రవేద్యమ్ పాపమాకిల్ సుఖనివృత్త్యర్థమాక శాస్త్రవేద్య పుణ్యకీర్తనాద్యసంగ్రహమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనర్థమావదితి - ఆనాలు మిప్పడి పాపనిర్వచనమ్ కూడుమో ? అప్పోతుస్వర్గాద్యర్థపుణ్యమ్ కళ్ళియామైయాలే మోక్షమ్ విళంబియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇఙ్గితి. సాంసారిక పుణ్యమ్ స్వర్గాదిరూప సుఖహేతువాకైయాలే యవత్తై నరకహేతువాన పాపత్తోడు శేర్క్కై కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఏతేవైఇతి - ఆనాలుమ్ స్వర్గాది హేతు పుణ్యమ్ విహితమాకైయాలే నిషిద్ధత్వ మిల్లామైయాల్ అధర్మత్వ ప్రయోజక నిషిద్ధత్వ మిల్లాత పుణ్యత్తుక్కు పాపత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలే ఇతి - ముముక్షువై క్కుఱిత్తు నిషిద్ధమాకైయాలే పాపత్వమ్ శొల్లలామెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ పూర్వదశైయిలే పణ్ణిన సుకృతత్తై పాపమెన్ఱు శొల్లి ఉపాయనివర్త్యమాక చ్చొల్లుకైక్కు నిదాన ముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా.వి—— వారణాయానర్థసాధనేతి- అనర్థశబ్దార్థమాహ-అనర్థమావతితి- మోక్షార్థినస్స్వర్గాది ప్రాప్తేరపి ప్రతికూల ప్రాప్తి రూపత్వాత్తత్సాధన భూత జ్యోతిష్టోమాదేరపి పాపశబ్దసంగ్రాహ్యత్వ మిత్యాహ . ఇఙ్గుయితి - పాపశబ్దస్య రూఢశక్త్యా ధర్మవిరోధి పరత్వేపి ధర్మేపి కాకశబ్దస్య దధ్యుపఘాతకత్వేన లక్షణయా మార్జారాదౌ ప్రవృత్తిః- ఉద్దేశ్యేపి విరోధిత్వేన నిమిత్తేన ప్రవృత్తిరితి భావః - "ధర్మేణపాప మపనుదతీ" త్యత్ర భాష్యకారైస్తథైవ వ్యాఖ్యాతం - లక్షణా నిదానమాహ - ఏతేవైనిరయాస్తాతేతి. పరమాత్మన స్థానస్య త్రిపాద్విభూతే రపేక్షయేతి శేషః- నిరయాః, నిరయతుల్యాః - పరమపదాను భవ స్వలోకాద్యనుభవయోస్తారతమ్యే విచార్యమాణే స్వర్గాది వాసినో నరకానుభవో యథాప్రతీయతే తథాస్వర్గాద్యనుభవాః పరమపదస్థస్య భగవత్సంబంధవిరహేణాత్యంతదుఃఖరూపత్వేన క్షయిష్ణుత్వేనాల్పసుఖాభాసత్వేన అస్వాధీనేతర పాతభీత పురుషత్వేనచ దుస్సహత్వేన ప్రతీయేరన్నితి భావః. పాపతుల్యత్వేన పాపవదేవ కామ్య ధర్మస్యాపి త్యాగపర ప్రమాణమాహ - త్రైవర్గికాం స్త్యజేదితి - సుకృత దుష్కృతయో రుభయోరపి త్యాజ్యత్వే పరాంకుశముని శ్రీసూక్తిం దర్శయతి

మూ— “ఇరువల్వినైకళుమ్ కళిత్తు,, ఎన్కిఱపడియే సుకృత దుష్కృతఙ్గళిరణ్డుమ్ ముముక్షువుక్కు నిరాకరణీయఙ్గళాక విఱె శ్రుతిస్మృతికళ్ శొల్లుకిఱతు - ఇప్పడి పుణ్యపాప రూపమాన బన్ధ కారణత్తై, పాపశబ్దత్తాలే శొల్లి బహువచనత్తాలే పుణ్యపాపఙ్గళినుడైయ ఆనన్త్యత్తై వివక్షిక్కిఱతు. ఇనిసర్వ శబ్దత్తాలే విశేషిక్కిఱ తెన్నెన్నిల్? ప్రాప్తివిరోధియాన కర్మత్తుక్కు కారణమాయుమ్, కార్యమాయుమ్, వరుకిఱ

సా.దీ— ప్రమాణమాక కాట్టుకిఱార్ . ఇరు వల్ వినైకళుమ్ను - పుణ్యపాపరూపేణ విరుత్తైప్పట్ట వల్ వినైకళైయుమ్ - కళిత్తు, పోక్కి - ఎన్నపడి - “సుకృత దుష్కృతేధూనుతే” ఇత్యాద్యాశ్చ శ్రుతయః స్మృ- ఏవం పాపశబ్దార్థత్తై నిరూపిత్తు బహువచనార్థత్తై కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడిపుణ్యేత్యాది - ఆనన్త్యమ్ బహువచనత్తాల్ శొల్లప్పడుకైయాల్ సర్వ శబ్దానర్థక్యత్తై అశఙ్కిత్తు తత్సంగ్రాహ్యార్థఙ్గళై కాట్టుకిఱార్. ఇనిసర్వేత్యాదియాల్ - కారణ మాయుమ్ కార్యమాయుమ్ వరుకిఱ, అవిద్యయా కర్మ,

సా.స్వా—ఇరుఇతి - ఇరు, ఇరణ్డు- వల్, బలిష్ఠమాన- వినై, పుణ్యపాపరూపమాన. కర్మపాపముమెన్నపడి. కళిత్తు, పోక్కి ఎన్కై - నిరాకరణీయత్వేన శ్రుతివేద్యత్వమ్ పాపశబ్ద ప్రవృత్తి నిమిత్తమెన్ను కరుత్తు. యద్వా, అనిష్ట జనకత్వేన శాస్త్ర వేద్యత్వమ్ పాపశబ్ద ప్రవృత్తి నిమిత్తమెన్ను శొన్నాలుమ్ కూడుమో? నిషిద్ధత్వమన్రో? నిమిత్తమ్ - ముముక్షువైప్పత్త సాంసారిక పుణ్యత్తుక్కుమ్ పాపత్వార్థమ్ నిషిద్ధత్వమ్ నిమిత్తమెన్ను శొల్లకూడా తెట్టి లజ్జమ్ “త్రైగుణ్యవిషయా వేదా నిస్త్రైగుణ్యో భవార్జున” యెన్ను నిషిద్ధత్వమిల్లైయో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలే ఇతి - ఆకైయాలే, నరకజనక మాకైయాలే ఎన్నపడి - నరక జనకత్వాదేవ నిషిద్ధత్వ మున్నాకైయాల్ ఉపజీవ్యత్వా దనిష్ట ఫలకత్వమే పాపశబ్ద ప్రవృత్తి నిమిత్తమెన్ను కరుత్తు. ఇరు వల్వినైఇతి - ఆకైయాలే యిరే ఇత్యనుషఙ్గః - తథాచ నిరాకరణీయత్వమ్ త్యాజ్యత్వేన విహితత్వంవా నప్రవృత్తి నిమిత్తం - కింతు తదుభయో రుపజీవ్యా నిష్ట ఫలకత్వమ్ పాపశబ్ద ప్రవృత్తి నిమిత్తమెన్ను కరుత్తు - ఆనాల్ పాపా న్మోక్షయిష్యామి ఎన్ను శొల్లలా మిరుక్క బహువచనమ్ వేణుమో? పాపబహుత్వపరం బహువచన మెన్నిల్ సర్వశబ్దత్తాలే తానే యతు సిద్ధియాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి. ఏకవచన ప్రయోగత్తిల్ అర్థబాధా నౌచిత్యాదికళ్ ప్రసంగిక్కైయాలే బహువచనమే వావశ్యక మెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి బహువచనమ్ పుణ్యపాపానన్త్యా భిప్రాయ మాకిల్ సర్వశబ్దత్తై యర్థమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్ను శంకిత్తుత్తర వరుళి చ్చెయ్కిఱార్-ఇనిఇత్యాదినా-విశేషిక్కిఱ తెన్నెన్నిల్,

సా.ప్ర—అథలోకే ప్రసిద్ధ పాపశబ్ద ప్రవృత్తి నిమిత్తం ప్రదర్శ్య తస్య ముముక్షునిష్ట పుణ్యేష్వనుగతిం దర్శయన్న త్రైత్య పాపశబ్దస్యసప్రమాణంపుణ్యపాపోభయ పరత్వం బహు వచనస్యత దానన్త్యపరత్వంచసఙ్గతిప్రదర్శనాయోక్తా నువాద పూర్వక మాహ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా - ఏవం తర్హి సర్వశబ్ద వైయర్థ్యం స్యాదిత్యాశఙ్క్య తస్యార్థమాహ. ఇనిఇత్యాదినా - కారణమాయుమ్ కార్య మాయుమితి_అవిద్యాకర్మ

సా.వి— ప్రమాణయతి - ఇరువల్వినైయితి- ఇరువల్ వినైకళుమ్, పుణ్యపాప రూపోభయ విధపాపాని - కళిత్తు, నివర్త్య- శ్రుతికళితి.“తత్సుకృత దుష్కృతే ధూనుతే”ఇత్యాదయః- బహువచనేనైవ సర్వపాప సఙ్గ్రహాత్సర్వశబ్దస్యకింప్రయోజనమిత్యత ఆహ. సర్వశబ్దత్తాలేఇతి- కారణమాయుమ్ కార్య మాయుమితి -

సా-సం— పాపానన్త్యస్య పాపేభ్యఇతి బహువచనే నైవోక్త్యా సర్వశబ్దా నర్థక్యే తత్సం గ్రాహ్యార్థాన్ దర్శయతి - ప్రాప్తి విరోధీతి . అవిద్యయా కర్మ, కర్మణా పునరవిద్యేతివా. అవిద్యయా కర్మ,

మూ— అవిద్యైయుమ్, విపరీతవాసనైగళైయుమ్, విపరీత రుచిగళైయుమ్, స్థూల సూక్ష్మరూపప్రకృతి సంబంధత్తైయుమ్ పాప రాశియిలే శేర్క్కైక్కాగ. ఇప్పడి సర్వ పాపేభ్యః, ఎన్కిఱ విరోధి వర్గత్తైయెల్లామ్ "మనోవాక్కాయైః" ఎన్ఱు తుడఙ్గి మూన్ఱు చూర్ణైకళైయాలే

సా.దీ— కర్మణా పునరప్యవిద్యా ఎన్ఱు కర్మత్తుక్కు కారణమాయుమ్ కార్యమాయుమ్ అవిద్యై యిరుక్కుమ్. యద్వా, అవిద్యై కర్మత్తుక్కు కారణమాయిరుక్కుమ్. వాసనాదికళ్ కార్యమాయిరుక్కుమెన్ఱు యథాసంఖ్యమాకవుమ్ యోజిక్కలామ్ - విపరీతవాసనా, శబ్దాదివిషయవాసనా, విపరీతరుచియుమ్ తద్విషయమ్. స్థూలరూప ప్రకృతియావతు ? స్థూల శరీరం- సూక్ష్మరూపప్రకృతియావతు ? సూక్ష్మ శరీరమ్. ఇవ్విరోధి వర్గత్తై గద్యత్తిల్ శ్రీభాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్తా రెన్కిఱార్- ఇప్పడిసర్వేత్యాది- సర్వపాపేభ్యః

సా.స్వా— సర్వశబ్దవిశేషణమ్ కిమర్థమెన్నపడి- కారణ మాయుమితి- అవిద్యయా కర్మ, కర్మణా పునరప్యవిద్యా ఎన్ఱు కర్మత్తుక్కు కారణ మాయుమ్ కార్యమాయు మవిద్యై యిరుక్కుమ్ - యద్వా, కర్మత్తుక్కు కారణ మవిద్యై - వాసనా రుచ్యాదికళ్ కార్యఙ్గళెన్ఱు యథాసంఖ్య మన్వయ మాకవుమామ్. విపరీతవాసనా, శబ్దాది విషయ వాసనా - విపరీత రుచిః - తద్విషయ రుచిః. స్థూలరూప ప్రకృతిః, స్థూలశరీరమ్ - సూక్ష్మరూప ప్రకృతి స్సూక్ష్మ శరీరమ్ - ఇప్పడి విపరీత వాసనా రుచ్యాదికళుమ్ సర్వపాప శబ్దార్థమెన్ఱు కొణ్డతు కూడుమో ? ద్వయవివరణ గద్యత్తిలే అనిష్ట నివృత్తి ప్రార్థనా ప్రకరణత్తిలే శ్రీభాష్యకారర కృత్యాకరణ కృత్యాకరణాది కర్మైమాత్రమ్ నివర్త్యమాకచ్చొల్లుకిఱతు విరోధి యాలో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి సర్వపాపేభ్య ఇతి.

సా.ప్ర— వాసనారుచిప్రకృతి సంబంధానాంబీజాంకుర న్యాయేన వ్యక్తిభేదేన కార్యకారణభావ ఇతిభావః- సర్వ పాపశబ్దస్యోక్తప్రకారేణ భాష్యకారైరప్యర్థో వర్ణిత ఇత్యాహ-ఇప్పడియిత్యాదినా. మూన్ఱుచూర్ణైకళైయాలే ఇతి. మనోవాక్కాయైరనాదికాలప్రవృత్తానంతాకృత్యకరణ కృత్యాకరణ భగవదపచార, భాగవతాపచారా, సహ్యాపచారరూప నానావిధా నంతాప చారా నారబ్ధకార్యా నవారబ్ధకార్యా న్కృతా న్క్రియమాణా న్కరిష్య మాణాంశ్చ సర్వానశేషతః క్షమస్వ. అనాదికాల ప్రవృత్త విపరీతజ్ఞాన మాత్మవిషయం కృత్స్నం జగద్విషయం విపరీతవృత్తంచా శేష విషయ మద్యాపి వర్తమానం వర్తిష్య మాణంచ సర్వం క్షమస్వ. మదీయానాదికర్మ ప్రవాహ ప్రవృత్తాంభగవత్స్వరూపతిరోధానకరీంవిపరీతజ్ఞాన

సా.వి— అవిద్యా కర్మవాసనా రుచి ప్రకృతిసంబంధానాం బీజాంకురన్యాయేన వ్యక్తిభేదేన కార్యకారణభావః- సర్వపాపశబ్దేన కార్యకారణ వివక్షాయాం శ్రీభాష్యకార శ్రీసూక్తిం ప్రమాణయతి. ఇప్పడిసర్వపాపేభ్య ఇతి - మూన్ఱుచూర్ణైకళైయాలే, "మనోవాక్కాయైరనాదికాలప్రవృత్తానంతాకృత్యకరణకృత్యాకరణ భగవదపచార, భాగవతాప చారా, సహ్యాపచార రూపనానావిధానంతా పచారా నారబ్ధకార్యానవారబ్ధ కార్యాన్ కృతాన్ క్రియమాణాన్ కరిష్యమాణాంశ్చ సర్వానశేషతః క్షమస్వ. అనాదికాలప్రవృత్త విపరీతజ్ఞానమాత్మవిషయంకృత్స్నం జగద్విషయం విపరీతవృత్తంచాశేష విషయమద్యాపి వర్తమానం వర్తిష్యమాణంచ సర్వం క్షమస్వ. మదీయానాది కర్మ ప్రవాహ ప్రవృత్తాం భగవత్స్వరూపతిరోధానకరీం

సా.సం—కర్మణా విపరీత వాసనైతివా కారణమాయుమ్ కార్యమాయుమిత్యుక్తిః - కర్మాజ్ఞానాదికంశాబ్దమ్

మూ— శాబ్దమాశవ్రుమ్ అర్థమాశవు మరుళి క్కైయ్ శార్.

సా.వి— ఎనరూర్, సర్వపాపేభ్యః ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట వైనై - శాబ్దమాం, కర్మజ్ఞానప్రకృతి సంబంధై శొల్లప్పట్టన- అర్థమాశత ద్వాసనారుచికళ్ శొల్లప్పట్టన • నను సర్వాధికారివిషయత్తిలు మోక్షహేతుత్వ ముత్త కార్యజ్ఞశైమే తమిక్కు- మెన్నుశా స్త్రమ్ శొల్లా.ర్కా గవ్య త్తిల్ శ్రీభాష్యకారరారబ్ధకార్యజ్ఞశైముమ సర్వ పాపశబ్దార్థత్తిలే కూట్టి ఆరబ్ధ కార్యాణ్యపస్య ఎన్ఱు ప్రార్థిక్కక్కూడుమో ? ఎన్ఱు శఙ్కిక్కతు...

సా.స్వా—కర్మ విపరీత జ్ఞాన ప్రకృతి సంబంధః శాబ్దమ్ - అనాదికాల ప్రవృత్తత్వేన స్వవిషయా యాశ్చ భోగ్యబుద్ధి జననీ మిత్యేనేన వాసనా రుచికళ్ అర్థికఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు- ఇప్పడిగద్య త్తిలే ఆరబ్ధ కార్యానైన్ఱు ప్రారబ్ధపాపత్తుక్కు క్షపణ ప్రార్థనమ్ కూడుమో?సర్వాధికారి కళుక్కుమ్ ప్రారబ్ధమను

సా.ప్ర—జననిం స్వవిషయాయాశ్చభోగ్యబుద్ధి జననీం దేహేంద్రియ త్వేన, భోగ్యత్వేన , సూక్ష్మరూపే ణచావస్థితాం దేవీంగుణమయీంమాయాందాసభూతశ్శరణాగతోస్మితవాస్మిదాసఇతివక్తారంమాంతారయేతి. ఏవంరూపేణ వాక్యత్రయమేవ త్యర్థః - శాబ్దమాశవు మార్థమాశవు మితి - అవిద్యా కర్మ వాసనారుచి ప్రకృతి సంబంధేషు విరోధిషు కర్మరూప విరోధి ప్రథమ చూర్ణికయా కంఠోక్తమ్ - ద్వితీయ చూర్ణిక యా విపరీత జ్ఞానరూపా విద్యా కణ్ఠోక్తా - తృతీయయాతు దేహేంద్రియాది రూప ప్రకృతి సంబంధః. వాసనానామ? సజాతీయ కర్మాంతర రుచ్యుత్పాదన శక్తిః - రుచిస్తు సజాతీయ కర్మాభిలాషః - కర్మ రూపా ధార దేవతా రాధనైః భూతయో ర్వాసనా రుచ్యో రార్థత్వ మితి భావః. నన్వారబ్ధ కార్యాణీత్యాదినా ప్రారబ్ధానాం నిశ్శేష నివృత్తి ప్రార్థన మనుపపన్నం, అధికారి పురుషేషు ప్రారబ్ధ నివృత్తేర్దర్శనాత్ తద్వ్యతిరిక్తేష్వపి సూత్రభాష్యాదిభి రనారబ్ధ కార్యాణామేవ వినాశోక్తేః ప్రపన్నానాం దేహానువృత్తేర్దర్శనా చ్చేత్యాశంక్య భక్తేః ప్రార బ్ధనాశకత్వా భావేపి “సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపి భూయసీ” త్యాది ప్రమాణా ద్భరన్యాస స్య ప్రారబ్ధ భంజకతయా ప్రపన్నశోక నిమిత్తానాం సర్వేషాం నిరతిశయ త్వే పపత్తేరాపన్నేతిదాసిమేవ

సా.వి—విపరీత జ్ఞాన జననీంస్వవిషయాయాశ్చభోగ్యబుద్ధిజననీం దేహేంద్రియ త్వేన,భోగ్య త్వేన,సూక్ష్మ రూపేణచావస్థితా,, మితిత్రిస్వభి చూర్ణికాభి రిత్యర్థః - శాబ్దమాశవు మార్థమాశవుమితి- అవిద్యా కర్మ వాసనారుచిప్రకృతి సంబంధేషు విరోధిషు కర్మరూపవిరోధి ప్రథమ చూర్ణికయా కంఠోక్తః-ద్వ తీయ చూర్ణికయా విపరీత జ్ఞానరూపావిద్యా కణ్ఠోక్తా. తృతీయయా దేహేంద్రియాదిరూపప్రకృతిసంబం ధః- వాసనానామ ? సజాతీయకర్మాంతర రుచ్యుత్పాదనశక్తిః - రుచిస్తుసజాతీయ కర్మాభిలాషః- కర్మరూపాధార దేవతారాధనైః భూతయోర్వాసనా రుచ్యోరార్థత్వ మితిభావః - ఆరబ్ధ కార్యాణి త్యాశంకా పూర్వకంవ్యాచష్టేణ వధికారిణాం యావదధికార మవస్థితిరితి సూత్రోక్తత్వా దితర షాం ప్రారబ్ధావసానవిన మోక్షఇతివ సూత్రోక్తత్వా త్కథ మారబ్ధ కార్యాణ్యపి హంతవ్యత్వోక్తి రితిశంకతే-

---

సా.సం—వాసనారుచ్యా దేః మార్థమితి శాబ్దమాశవుమార్థమాశవు మిత్యుక్తిః- సుఖ ... ఆరబ్ధం ర్యధికారిణామేవ మమావిషయత్వ శ్రవణా ద్ద్వ్యే ఆరబ్ధకార్యాణ్యపి మ స్వేత్యుక్తిః కథమిత్యా

మూ — "క్షపయిత్వాధికారాన్(రాన్)స్వాన్ శశ్వత్కాలేనభూయసా। వేధసోయత్ర మోదంతే శంకరాస్సపురందరాః" ఎన్నుమ్ "యావదధికార మవస్థితి రాధికారికాణామ్" ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే ఇవర్గళ్ అధికారావసానత్తిలే మోక్షమాయిరుక్కుమ్. అధికారికళ్లాతార్క్కు "అనారబ్ధకార్యే ఏవతుపూర్వే తదవధేః" ఎన్కిఱపడియే ప్రారబ్ధకర్మ భోగావసానత్తిలేయాయిరుక్కుమ్. ఇప్పడియిరుక్క ఇవ్విడత్తిల్ అరబ్ధకార్యత్తై క్షమిక్కై యావతెన్నెన్నిల్? ఫలప్రదానప్రవృత్తమానకర్మత్తిలుమ్ జన్మాంతర, దివసాంతర, స్థిత్యాదికళుక్కు ఆరంభకమాన అంశముమ్ ఇస్వతంత్రప్రపత్తి నిష్ఠనుక్కు అనిష్టమాయ్ అత్తై యుమ్ పత్తి ఇవన్ శోకిక్కిల్ అవ్వంశత్తైయుమ్ ఈశ్వరన్ క్షమిక్కుమ్. అపోదే మోక్షమ్ పెత్తన్ని ధరిక్క మాట్టాత ఆత్యార్తిశయ ముడైయార్క్కు అతుక్ అత్తిలే ప్రారబ్ధకార్యమాన కర్మత్తై నిశ్శేషమాక క్షమిక్కుమాకైయాల్ అరబ్ధకార్యత్తై క్షమిక్కై వేణుమెన్ను అపేక్షిక్క వేణ్డాకైయిల్లై -

సా-దీ — మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. క్షపయిత్వేత్యాదియాల్ - అధికారాన్ స్వాన్, అధికార హేతుభూత కర్మజ్ఞ్గళై - క్షపయిత్వా. భుజిత్తెన్నపడి. యత్ర, విష్ణుపదే- వేధసః, బ్రహ్మక్కళ్ - మోదంతే. అధికారిణాం, అధికారం ప్రాప్తానాం బ్రహ్మరుద్రేంద్రాదీనామెన్నై - అనారబ్ధకార్యేఏవ, ఎన్కిఱ సూత్రమాన ఏవకారత్తాలారబ్ధ కార్యజ్ఞ్గళై క్షంతవ్యజ్ఞ్గళన్నెన్నతామ్ త్తు - అరబ్ధ కార్యజ్ఞ్గళావన-ఫలప్రదానప్రవృత్తకర్మజ్ఞ్గళ్ -

సా-స్వా — భవైక వాక్యమున్నో? ఎన్నుశంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - క్షపయిత్వేత్యాదినా - అనా లుమ్ జన్మాంతర దివసాంతరా ముభావ్యాంశమ్ క్ష్యముమ్ కృత్స్న ప్రారబ్ధమ్ క్షయిమాకైయాలే అరబ్ధకార్యాన్ సర్వాన శేషతః క్షమస్వ ఎన్ను ప్రార్థనై కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అప్పోతే ఇతి-

సా ప్ర — సర్వపాప నివృత్తి దర్శనాచ్చ తత్ప్రార్థనం నానుపపన్నమిత్యాహ - క్షపయిత్వేత్యాదినా.

సా వి — క్షపయిత్వాధికారానిత్యాదినా-యావదధికారమవస్థితిరాధికారికాణామనారబ్ధకార్యేఏవతుపూర్వే తదవధేరితి శారీరకసూత్రే జన్మాంతర, దివసాంతర, క్షణాంతర, దేహస్థిత్యారంభకమణః ప్రపన్నస్యాని ష్టత్వేన శోకవిషయత్వే తదిచ్ఛానుగుణ్యేన ఈశ్వరః ప్రారబ్ధం క్షమత ఇతి అరబ్ధకార్యాన్ క్షమస్వేత్యుక్తిర్యుక్తేత్యభిప్రాయేణాహ. ఫలప్రదానప్రవృత్తేతి- అనిష్టమాయ్, అనిష్టం సద్భవతి. యదీతి శేషః. అత్తైప్పత్తి, ఏవమనిష్టమంశం ప్రతి- అవన్, ప్రపన్నః- శోకిక్కిల్, శోచతి చేత్- మోక్షమ్ పెత్తన్ని, మోక్షప్రాప్తిం వినా- ధరిక్కమాట్టాతు, స్థాతుమశక్యమితి - ఏవం ప్రారబ్ధకార్యస్య నివృత్తిర్న సంభవతీతి

సా-సం — శంక్యోత్తరమాహ - క్షపయిత్వేతి - వేధసః, ముక్తః పూర్వం వేధసః, శంకరాః, పురందర ఇతి వ్యవహృతాః - శశ్వదిత్యుక్త్యా స్వశరీర విరామానంతర మపి స్వాధికారాణాం, తల్లాభః, తతో మోక్షవిలంబశ్చ సూచితః. సపురందరా ఇత్యుక్తిః పురందరాదేరపి పరమసామ్యాపత్తి ప్రతిపాదక శ్రుతి విరోధాన్నముక్తౌ వేధస ఆనందాధిక్య సూచికా- కింతు పూర్వం సపురందర తాదాత్మ్యాన్యథా యత్ర నాన్యదితి శ్రుతి విరోధోపి బ్రహ్మణో భూమాత్వేకిమింద్రాదేర్వేధసా, వేధసోవేంద్రాదినేతి దిక్. ఉపాయశక్తిస్వభావః ఉత్తరోత్తరాధికారాణామవిరోధీనేతి తన్నిష్ఠస్య శోకాత్యార్తిశయయోర్న సంభవః సాధ్యభక్తిష్ఠస్యతు సాధ్యభక్తిస్వభావాద్విలంబాక్షమత్వాదినా శోకాత్యార్తిశయాది సంభవాత్తత్రార తస్యైనారబ్ధకార్యస్యాపి క్షామణం సంభవతీతి తాత్పర్యేణ పరిహరతి - ఫలప్రదానేతి - నను క్షణమాత్ర

మూ— ఇవ్విడత్తిల్ ప్రపత్తికాలత్తుక్కు మున్పుళ్ళ వర్త్త కృతాఙ్గళైయుమ్ పిన్పుళ్ళవర్త్త కరిష్యమా ణాఙ్గళైయుమ్ శొల్లానిన్ఱతు - ప్రపత్తికాలత్తిలే పణ్ణువన శిల పాపఙ్గళ్ కాణిక్కరిలోమ్ - ఇప్పడి ఇరుక్క క్రియమాణఙ్గళై తవిక్కైక్కు యావతెన్నెన్నిల్ ? "ప్రారబ్ధాపరి సమాప్తశ్చ వర్తమానః" ఎన్కిఱ ప్రక్రియైయాలే ప్రపత్తికు మున్పే తుడఙ్గి పిన్పెతలైక్కట్టు వేణ్డుమ్పడి చిరకాలసాధ్యమాయిరుక్కు మవత్తైయుమ్, తన్నుడైయ ప్రామాదికఙ్గళైయుమ్ ఇఙ్గు క్రియమాణఙ్గళెన్కిఱతు.

సా.దీ— నను ప్రపత్తి కాలే క్రియమాణ కర్మఙ్గళ్ కాణోమ - ప్రపత్తి క్షణమాత్ర సాధ్యైయాకై యాల్ ఇప్పడియిరుక్క ఇఙ్గు క్రియమాణాఙ్గళ్ ఎన్ను ఎప్పడిచొల్లుకిరతెన్ఱు మాశంకైయై యనువదిక్కిరార్-ఇవ్విడత్తి లిత్యాదియాల్ . ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రారబ్ధ ఇత్యాది యాల్ . ప్రామాదిక ఙ్గళైన్ఱు అప్పొతు ప్రాతికూల్య వర్జనమ్ నడక్కైయాల్ బుద్ధిపూర్వమ్ సంభావితమన్ఱెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్.

సా.స్వా— అనాలుమ్ క్రియమాణా న్నెన్ఱు ప్రార్థనైకూడుమో? ప్రపత్తికాలత్తిలే క్రియమాణాపచారమ్ సంభవమన్నో? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడత్తి లిత్యాదినా - ప్రామాదికేతి - తదానీం ప్రాతికూల్యవర్జనమ్ నడక్కైయాలే బుద్ధిపూర్వ పాప మిల్లామైయాలే ప్రామాదిక ఎన్ఱు నిర్దేశమ్ ప్రారబ్ధో పరిసమాప్త మాకిరతుపుమ్ కరిష్యమాణ మాకైయాలేయుత్తైత్త క్రియమాణాన్నెన్ఱు పృథక్క్నిర్దేశికిరార్

సా.ప్ర— క్షణికత్వ ప్రదర్శనాత్పూర్వోత్తరానుష్ఠితానాంపద్యేషాం కృతేషుకరిష్యమాణేషుచాంతర్భావాద్భరన్యాస సమకాలానుష్ఠేయపాపాసిద్ధ్యా క్రియమాణాసిద్ధేస్తన్మా ప్రార్థనమనుపపన్నమిత్యా శంక్యానేకదివసానుష్ఠేయ యాగానుష్ఠాన సమయే విరక్త్యా ప్రపన్నేనాప్యుపక్రాంతస్య యాగస్యాపి ప్రత్యవాయ పరిహారార్థం సమాపనీయత్వా "త్ప్రారబ్ధాపరిసమాప్తశ్చ వర్తమాన" ఇతిన్యాయాదేతాదృశాం క్రియమాణత్వోపపత్తేః క్రియమాణానిత్యస్యప్రపత్త్యనుష్ఠాన సమకాలేభ్య ఇత్యాది ముఖేన భగవద్భాగవతాపచారాదేః క్రియమాణత్వోపపత్తేశ్చ పృథక్ప్రార్థనముపపద్యత ఏవేతి వదన్ కరిష్యమాణానాం క్రియమాణేభ్యో వ్యావృత్తిం తేషు బుద్ధిపూర్వకయోః క్షమా ప్రకారంచాహ - ఇవ్విడత్తిల్ ఇత్యాదినా -

సా.వి— శంకాం పరిహృత్యాథ ప్రారబ్ధ కార్యేష్వపి కృతానాం కరిష్యమాణానాంచకర్మణాం ప్రపత్త్యనుష్ఠాన సమయే సంభవాత్తన్మా ప్రార్థన ముచితం, క్రియమాణానా మాను కూల్య సంకల్ప ప్రాతికూల్య వర్జనవతః తన్నుడైసంభవాతక్కథం తన్మా ప్రార్థనమితి శంకాంపరిహర్తు మనువదతి - ఇవ్విడత్తిలితి. కృతాన్, ప్రపత్తికాల వర్తమాన నాశ ప్రతియోగినః - తదేవోక్తం - మున్పుళ్ళవర్త్త ఇతి - ఎన్నైయుమ్, ఇతి గృహీత్వా - పిన్పుళ్ళవర్త్త, ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలాత్పశ్చా దుత్పత్స్యమాన కర్మాణి కరిష్యమాణానితి. శొల్లానిన్ఱతు, అభిహితం స్థితం - పణ్ణువన శిలపాపఙ్గళ్ కాణ్కిరిలోమ్, ప్రపత్తికాలే అనుష్ఠీయమానాని కానిచిదపి పాపాని నపశ్యామః - పరిహరతి - ప్రారబ్ధేతి. ప్రారబ్ధైసత్యపరిసమాప్తత్వం, వర్తమానత్వం . తథాచ ప్రపత్త్యనుష్ఠానా త్పూర్వకాలే ప్రయోజనాంతర పరతయా ఫలార్థం దీర్ఘసత్రాదౌ ఆరబ్ధే మధ్యేసుకృతపరిపాకవశాదుత్పన్న వైరాగ్యేణ ప్రపత్త్యనుష్ఠానప్రసక్తావారబ్ధస్యాపికార్య

సా.సం— నిష్పాద్యత్వే ప్రపత్తికాలేక్రియమాణపాపానుపలమ్భాత్తానికానీత్యాశఙ్క్యతానిదర్శయతి-ఇవ్విడత్తి

మూ— కరిష్యమాణఙ్గళావన ? పిన్పుతుడక్కుమవై - ఇప్పడి క్రియమాణైక దేశఙ్గళాయుమ్, కరిష్యమాణఙ్గళాయు ముళ్ళ ఉత్తరాఘత్తిల్ బుద్ధిపూర్వక మల్లాతవై ఈశ్వరన్ క్షమిక్క శ్లేషియాతే పోమ్ - బుద్ధిపూర్వకఙ్గళానవై ప్రపన్ననుక్కు "ప్రాయశ్చిత్తిరియం నాత్ర యత్పునశ్శరణం (శ్రి)మేల్) వ్రజేత్" ఎన్కైయాలే పునః ప్రపత్తి యాలే శమిక్కుమ్ .

సా.దీ—క్రియమాణకరిష్యమాణ ఙ్గళుడైయ గద్యత్తిలే వివక్షితమాన క్షమాప్రకారత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇప్పడి క్రియమాణేత్యాది - క్రియమాణైక దేశమాన పూర్వాఘత్తుక్కు వినాశమే ఎన్ను కరుత్తు - క్రియమాణైక దేశత్తై ఉత్తరాఘమెన్కైయాల్ "తదధిగమ ఉత్తర పూర్వాఘయో" రెన్కిర సూత్రత్తిలే క్రియమాణత్తినుడైయ ఉత్తరాంశముమ్, పూర్వాంశముమ్, ఉత్తర పూర్వాఘ శబ్దత్తాలే సంగృహీత మెన్ను సూచితమ్ - బుద్ధి పూర్వో త్తరాఘఙ్గళ్ ప్రాయశ్చిత్త వినాశ్యఙ్గళెన్కిరార్ - బుద్ధి పూర్వఙ్గళిత్యాది యాల్. అవనివనై ప్పెఱవినైక్కుమ్పోతు పాతకముమ్ విలక్కన్నెన్కిర పాశురత్తిన్ అపాతప్రతీతార్థత్తై

సా.స్వా—కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - కరిష్యమాణఙ్గళావనేతి- ఆనాలుమ్ క్రియమాణాన్ కరిష్యమాణాంశ్చ సర్వానశేషతః క్షమస్వ ఎన్ను ప్రార్థనై కూడుమో ? క్రియమాణైకదేశ రూపోత్తరాఘముమ్, కరిష్యమాణ పాపముమ్, ప్రాయశ్చిత్త నాశ్యమన్రో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిక్రియమాణేతి - బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ క్షమావిషయ మన్నాకిల్ అతు మోక్షప్రతిబంధక మాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బుద్ధిపూర్వేతి - ఇజ్గు, కరిష్యమాణమాన ఉత్తరాఘత్తిలెన్ను ఏతావన్మాత్రమ్ వక్తవ్యమాయిరుక్క ఇవ్పడి క్రియమాణైక దేశఙ్గళాయుమ్, కరిష్యమాణఙ్గళాయు మెన్ను నిర్దేశత్తాలే "ప్రారబ్ధాపరి సమాప్తశ్చ వర్తమానః" ఎన్కిర పాపత్తిల్ కృతాంశం పూర్వాఘతయా నాశవిషయ మెన్నుమ్, కరిష్యమాణాంశ మబుద్ధి పూర్వక మాకిలశ్లేషవిషయ మెన్నుమ్, బుద్ధిపూర్వ మాకిల్ ప్రాయశ్చిత్త నాశ్యమెన్నుమ్ తాత్పర్యమ్ - ఈశ్వరన్ రక్షిక్కుమ్పోతు పాతకఙ్గళుమ్ విలక్కన్నెన్ను పూర్వర్కళ్ శొల్లుకైయాలే

సా.ప్ర—నను పూర్వాచార్యైః భగవతా చేతనే స్వీక్రియమాణే మహా పాతకాదయోఽపి నవిఘాతకా ఇత్యుక్త్యా బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాణాం ప్రాయశ్చిత్తనివర్త్యత్వోక్తిరనుపపన్నేత్యత్రపూర్వాచార్యవాక్యస్య

సా.వి—కర్మణః స్వసమాపనీయత్వా వ్యావత్సమాప్తికాల మనువర్తనీయత్వాత్ - వర్తమానం కర్మసంభవతి, తథా ప్రపత్తేః పూర్వం బౌద్ధబుద్ధ్యా భగవద్భాగవతాప చారార్థం దేశాంతరే భృత్యాదిప్రేషణే సతి తావన్మధ్యే జ్ఞానోదయేన ప్రపత్తికరణ ప్రవృత్తౌ తదానీం భృత్యాద్యనుష్ఠీయమానాప చార సంభవాత్తన్నైరర్థ్యాయ విమోచనా సనాథస్త్రీ స్తనకీటనాశాది ప్రామాదిక సంభవాచ్చ తత్ క్షమా ప్రార్థనం యుక్తమితిభావః - నను తర్హి ఉక్తగద్యే వర్తమానానాం క్రియమాణత్వే కరిష్యమాణానాం తతః కథం భేద ఇత్యాశంక్యాహ - కరిష్యమాణఙ్గళావనేతి-పిన్పుతుడక్కుమవై, పశ్చాదారప్స్యమానాని. ఆరంభభేదాద్భేదఇతిభావః. క్రియమాణాన్ కరిష్యమాణాంశ్చక్షమస్వేత్యత్ర బుద్ధిపూర్వకాణామశ్లేషకరణే క్షమాప్రార్థనం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేషు సంధావితేషు ప్రాయశ్చిత్తఘటనేన క్షమా ప్రార్థనం [illegible] ఇత్యాహ . ఇప్పడి క్రియమాణైక దేశేతి-అబుద్ధిపూర్వాపరాధానామప్రపన్నస్య [illegible]

మూ—సర్వేశ్వరన్ తాన్ మోక్షప్పర నినైక్కుమ్పోతు పాతకఙ్గళుమ్ విలక్కాకా తెన్నుమ్పార్ త్త్తైయు మ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ నిగ్రహముమ్ వారాతు. ప్రాయశ్చిత్తముమ్ వేణ్డాదెన్ను పడియన్ను. ప్రపాద నత్తాలే అవన్ ప్రసన్ననానాల్ మోక్షమవశ్యం భావి ఎన్నుపడి - ఇతుక్కుప్పడి ఈశ్వరన్ పునః ప్రపత్త్యా దిర ప్రాయశ్చిత్తత్తిలే మూట్టుకిరతువుమ్ క్షమాఫలమ్ -

సా-దీ— నిరసిక్కిరార్-సర్వేశ్వరన్ తానిత్యాదియాల్- అతన్ తాత్పర్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రపాద నత్తాలేఇత్యాది. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ నిగ్రహముణ్డాకిల్ కరిష్యమాణాన్ సర్వాన్ క్షమస్వ ఎన్ను తు క్కు సంకోచం వారాతో ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతుక్కుప్పడి ఇత్యాదియాల్, ఇతుక్కు-బుద్ధిపూర్వోత్త

సా-వ్యా— ఉత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ వణ్డ్? ఎన్కిరమతత్తై నిరసిక్కిరార్-సర్వేశ్వరనితి ఇప్పడిబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రాయశ్చిత్త నాశ్య మాకిల్ కరిష్యమాణా న శే షతరిక్షమస్వ ఎన్నుబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ త్తై యుమ్ ప్రపత్తి జనిత క్షమావిషయమాక ప్రార్థిక్కక్కూడుమో ? అన్యథా అశేషతః ఎన్కిర శబ్ద త్తుక్కు సంకోచమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడీతి- ఇతిబుద్ధిపూర్వాఘత్తిల్ప్రాయశ్చిత్తమ్

సా-ప్ర— "నఖలు భాగవతాయమ విషయం గచ్ఛంతి. దేవం శార్ఙ్గధర" మిత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యా య నరకపాతాద్యభావేన లఘుప్రాయశ్చిత్తాద్యనుష్ఠాన పూర్వకం సర్వధా భగవత్ప్రీతిస్స్యా దేవేతి తాత్పర్యం దర్శయన్ లఘుప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠాపనస్యాపి కృపా కార్యత్వం దర్శయతి - సర్వేశ్వర నిత్యాదినా - నను కామినీ దేహగత మలవత్పరా ప్రసూతవత్సశరీరగత మలవచ్చ ప్రపన్న దోషా భగవ తో భోగ్యతమా ఇత్యపి పూర్వాచార్యై రేవోక్తత్వాత్, కృపయా వ్యుత్తరాఘ ఫలత్వేన లఘు శిక్షాదిజనక త్వ కీర్తన మనుచిత మిత్యత్ర "కుయోనిష్వపి సంజాతో య స్సర్వ చ్ఛరణం గతః । తంమాతా పితృహం తార మపి పాతి భవార్తిహా" త్యాద్యుక్త ప్రకారేణాత్యంతానుకంప్యత్వ హేతు దర్శనేన ప్రీత స్సన్ శరణాగతస్యైవ అతిప్రీత స్సన్ విమోచయతీత్యత్ర తాత్పర్యేణైవ పూర్వాచార్యై స్తథోక్త నలఘుశి క్షాద్యుత్పాదనానుపపత్తిరితి దర్శయన్నాచార్య వాక్యస్య స్వోక్త తాత్పర్యానంగీకారే బాధకం లఘు

సా-వి— నపునఃప్రపత్త్యాదికంకర్తవ్యమితి పక్షాంతరీయతాత్పర్యంవారయన్ సర్వేశ్వరేరక్షణసంకల్పవతి ప్రాక్తనాని నివారకాణి నభవంతీతి ప్రాచీన వాక్యాయా స్తాత్పర్యం చాహ - సర్వేశ్వరనితి - మోక్షపత ర నినైక్కుమ్పోతు, మోక్షం దాతుం సంకల్పిత సమయే. విలక్కాకాతు, నివారకాణి నభవంతి. ఏవంచ బుద్ధి పూర్వాఘ సంభవే ప్రాయశ్చిత్త ప్రాపణమపి క్షమాఫల మిత్యాహ . ఇతుక్కుప్పడి ఇతి. ఇతుక్కు, ఏ తద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘార్థం- నను కామినీదేహగతమలవత్పరాప్రసూతవత్సశరీరగతమలవచ్చప్రపన్నదో షా భగవతో భోగ్యతమా ఇత్యపి పూర్వాచార్యైరేవోక్తః, కృపయా వ్యుత్తరాఘ ఫలత్వేన లఘుశిక్షా ది జనకత్వ కీర్తనమపి అనుచిత మిత్యాశంక్య "కుయోని ష్వపి సంజాతోయస్సర్వచ్ఛరణంగతః । తంమా తాపితృహంతార మపి పాతి భవార్తిహే"త్యుక్తరీత్యా సర్వదా రక్షకత్వమేవ తస్య తాత్పర్య మితి వ దన్

సా-సం— సిత్యాదినా- నను బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనిగ్రహాభావే కరిష్యమాణాన్ సర్వాన్ క్షమస్వేత్యస్య సం కోచస్స్యాదిత్యత్రాహ. ఇతుక్కుప్పడీతి- ఇతుక్కు, బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తాకరణస్యత

మూ— ప్రియతమైయిరు డమ్బిల్ అఴుక్కుమ్, వత్సత్తినుడైయ వఴుమ్బుమ్బోలే ప్రపన్ననుడైయ దోషమెన్నుక్కిర వారత్తై త్యజిక్కుమ్ దుష్కరముమ్ శరణాగతరానాల్ ఈశ్వరఱ్కు కైవిడాతే తిరుత్తుమెన్నిపడి. ఇజ్జనన్నిక్కుబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘముమ్ ఈశ్వరనుక్కు భోగ్యమామెన్నువివక్షితమాకిల్ ప్రపన్ననక్కుతువే యథాశక్తి సంపాద్యమామ్. ప్రకృతివిశేష స్వభావత్తాలే అపరాధఙ్గళ్ బుద్ధిపూర్వకమాక వన్దాలుమ్ పునఃప్రపత్తి పణ్ణాతార్వక్కు తిలుమ్, ''దేవంశార్ఙ్గధరంవిష్ణుం యేప్రపన్నాఃపరాయణమ్ | నతేషాం యమసాలోక్యం నచ తేనరకౌకసః | యస్మిన్కస్మిన్ కులేజాతా యత్ర కుత్ర నివాసినః | వాసుదేవపరానిత్యంయమలోకం నయాంతితే,, ఇత్యాదికళిల్పడియే నరకాదికళ్ వారాతపడియాలే రాజ పుత్రాద్యపరాధత్తిల్పోలే లఘు ప్రత్యవాయత్తాలే కణ్ణఴిక్కిరతువుమ్ క్షమా విశేషమ్-

సా.దీ— రాఘుత్తుక్కైక్కు. ప్రియతమైయాయిరు డమ్బిల్ అఴుక్కుమ్ వత్సత్తినుడైయవఴుమ్బు మ్పోలే ఈశ్వరనుక్కు ప్రపన్ననుడైయదోషమ్ భోగ్యమెన్కిఱ వాక్యత్తుక్కుమ్ అవిరుద్ధ మాక వభిప్రాయమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - దుష్కరముమి త్యాదియాల్ - శిలరిన్త వాక్యత్తుక్కు ఇజ్జనథమ్ శొల్లువర్కళ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘము మీశ్వర నుక్కు భోగ్యమెన్ను- ఇప్పడి అర్థమాకిలనిష్ట మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జనన్నిక్కు యెన్తుతుడఙ్గి- ఇతువేయెన్ను భోగ్యమావతి నుడైయ నివృత్తిసంపాద్య మాకాతెన్నిపడి- ప్రాయశ్చిత్తాకరణ స్థలత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ క్షమాకార్యమెను? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రకృతివిశేషేత్యాది. ఇత్యాదికళిల్పడియేఎన్నవాదికళుక్తాలే'' జే హానర

సా.స్వా— వేశ్మ్యా - ఈశ్వరఱ్కు దోషభోగ్యనన్నో? ఎన్కిఱ మతత్తై యనువదిత్తు నిరాకరిక్కిరార్. ప్రియతమైయి నుడమ్బిలితి - ఇప్పడి బుద్ధిపూర్వాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణినవనుక్కు మోక్షప్రతిబంధ మిల్లా విట్టాలుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాత ప్రపన్ననుక్కు నరక మున్దాయ్ మోక్ష ప్రతిబంధము వారాతో? అవ్విషయత్తిలు ముపశ్లేశత్తాలే పాపమ్ తీరుమెన్నిలప్పోతు క్షమస్స ఎన్ను క్షమా విషయత్వమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రకృతీతి - నరకజనక బుద్ధిపూర్వోత్తర పాపత్తుక్కునరక మిల్లై

సా.ప్ర— శిక్షా జననస్యకృపా కార్యత్వమాహ- ప్రియతమైఇత్యాది. నను పాపానాంనరకాదిఫలకత్వేనైవస్మృతిష్వవగమాన్నరకాది నిషేధో ఉత్యర్థః ప్రియ ప్రపన్నాపరాధానాం భోగ్యత్వే నైవేతి న ప్రాయశ్చిత్తాపేక్షేత్యత్ర వచనైక సమధిగమ్యే ఖ్యర్థే యావద్వచనా దవగతం తావదేవ స్వీకార్య మిత్యపక్లేశ నిషేధాదర్థా ''దిహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతి'' త్యాది విధేశ్చ లఘుశిక్షా ప్రాయశ్చిత్తయో రన్యతరాక్తి

సా.వి— లఘుశిక్షాయా అపిక్షమాఫలత్వమిత్యాహ - ప్రియతమైయిరుడమ్బిలిత్యాదినా - ప్రియతమై, ప్రియతమాయాః. ఉడమ్బిల్, దేహే - అఴుక్కు, మాలిన్యం. వత్సత్తినుడైయ, వత్సస్య. కైవిడాతే, అపరిత్యజ్య - తిరుత్తుమ్, శిక్షేత - నను శిక్షాయాః కథం క్షమా ఫలత్వ మిత్యాశంక్య లఘురూప శిక్షాత్వాత్క్షమావిశేష ఏవేత్యాహ. ప్రకృతి విశేషేతి - కణ్ణఴిక్కిరతువుమ్, దండన కరణమపి - నను పాపానాం దృష్ట ప్రత్యవాయ జనకత్వం నరక జనకత్వంచేత్యుభయమ ప్యస్తి. తత్ర ''నఖలుభాగవతా యమ విషయం గచ్ఛంతీ'' తినరక నిషేధేదృష్ట ప్రత్యవాయ నిషేధోపి భాగవతానాంస్యాదిత్యాశంక్యనరకనిషేధేపిదృష్టప్రత్యవాయ

సా.సం— ఈశ్వరస్య క్షమాకార్యం కిమిత్యత్రాహ. ప్రకృతివిశేషేతి. నను [illegible] ప్రియతమాస్థలత ఉక్త

మూ— పాపఙ్గళుక్కు దృష్టప్రత్యవాయఙ్గళుమ్ నరకాది ప్రత్యవాయఙ్గళు ముణ్డాయిరుక్క నరకాదికళ్ ఇవనుక్కిల్లై యెన్ను విశేషవచనఙ్గళ్ శొన్నాల్ దృష్టప్రత్యవాయఙ్గళుక్కు బాధకరిల్లై- వచనవిరోధత్తిల్ న్యాయమ్ ప్రవర్తియాతు.

సా-దీ—నివారణీ,, త్యాదిసంగ్రహం - ననుశాస్త్రఙ్గళిల్ పాపఫలమాక నరకజన్మాన్తరఙ్గళ్ శొల్లియిరుక్క మ్ప్రపన్న సుక్కవై యిల్లైయెన్గాల్ ప్రత్యవాయము మిల్లాతేపోక వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ పాపఙ్గళుక్కిత్యాదియాల్- నరకాదిప్రత్యవాయాభావే విదృష్టప్రత్యవాయఙ్గళ్ నేకఙ్గళుణ్డాగిరుత్తు.నరకాదిప్రత్యవాయాభావ దృష్టాంతత్తాలే దృష్టప్రత్యవాయాభావముమ్ కల్పిక్కలామెన్నిల్ కాణత్వాది దృష్ట ప్రత్యవాయమ్ వచనసిద్ధమాకైయాల్ వచనవిరుద్ధమాక న్యాయమ్ ప్రవృత్తియాతెన్కిరార్. వచనవిరోధత్తిలిత్యాది - శిలపాపరాధరాం ప్రపన్నర్కు కాణత్వాదికళుమ్ కాణ్డోమ్ . ఆకైయాల్ శిక్షైశొల్లవాణ్డా తెన్ఱు చోద్యమ్. భాగవతాపచారాదికళుక్కు ముణ్డెన్ఱు పరిహారమ్ - అవధారణ రహమాన పాఠాంతరమ్ శిక్షైయామెన్ఱు ప్రభావ రక్షాధికారత్తిలే "అపచారఙ్గళైయుమ్ తత్ఫలఙ్గళైయుమ్ కాట్టి మత్తైక్కర వితుమ్ పామ్పోరుకూత్తైయులే వయిన్దాప్పోలే తాజాతుళ్ళమ్ తళ్ళమెడ తామరై కట్టిణ్డావెన్ఱు నిర్వేదపూర్తియైయుడైయరాక స్పరప్పిత్తు త్తానిత్తె సంసార నివర్తనత్తుక్కు మక విధనైయయు మిత్తే విక్కైక్కాక వత్తన్నై,, యెన్ఱు ఇవర్ తామే ఇతిణ శిక్షారూపత్వత్తై ఉపపాదిత్తార్- యద్వాపాపరాధరుమామ్, పుణ్ప్రపత్తియుమ్ పణ్ణాత శిల ప్రపన్నర్కు కాణత్వాది దృష్ట నిగ్రహ ఫల ముమ్ కాణోమ్ -

సా.స్వా—ఎన్తాలల్పమాన ఉపక్లేశమ్ వరుమెన్నైసంగతిమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్.పాపఙ్గళుక్కత - క్రూరమాన నరకజనక పాపత్తుక్కు అల్పమాన ఉపక్లేశ జనకత్వమ్ న్యాయ్యమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - వచనేతి - ప్రపన్నరాళుక్కు బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ పిఱన్దు ప్రాయశ్చిత్తమిల్లాతే యిరుక్క కాణత్వాది ఫలమ్ కాణామైయాలే ప్రత్యక్షవిరోధమ్ వారాతో? ఎన్కిర చోద్యత్తై యుమవదిత్తుపరిహరిక్కిరార్.

సా.ప్ర—రుపపన్న వేత్యధిప్ర.య న్నాహ- పాపఙ్గళుక్కిత్యాదినా.ననుప్రపన్నేషు కేషుచిద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘుదర్శనే త్వుత్తరాఘ ఫలస్యైవ శ్రుతఖంజత్వ కాణత్వాదే రదర్శనాద్యుక్తాదివైయక్క వాక్యవదిదమప్యన్య పరమితి దోషాణాం భోగ్యస్వేవేత్యాశంకా మనూద్య ఖంజత్వాద్యనుపలంభత్వేపి,,తస్యాయుః కీర్తిర్లక్ష్మీశ్చ విద్యాప్రజ్ఞాచ నశ్యతి। జాయంతే లక్షణభ్రష్టా దరిద్రాః పురుషాధమా,, ఇత్యాది ష్వాయుఃకీర్తి

సా.వి— నిషేధాభావా త్ప్రత్యుత "ఇహైవైషాం కేచి దుపప్లవా భవంతి" తివచనాత్ప్రాయశ్చిత్తవిధానాచ్చ "నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే" ఇతి న్యాయా ద్దృష్ట ప్రత్యవాయ స్సాధ్యదేవేత్యాహ- పాపఙ్గళుక్కితి. న్యాయమ్, కైముతిక న్యాయః- ననుపాప రాధానాం ప్రపన్నానాం కేషాంచి త్ఖంజత్వ కాణత్వాద్యదర్శనా ద్దృష్ట ప్రత్యవాయో నాస్త్యేవ ।పత్యక్ష బాధితత్వాల్ - అతశ్శ్రుతిరన్యపరైవ

సా-సం—నరకజన్మాంతరాదేః ప్రపన్ని నిషేధే ప్రత్యవాయోపినేతి కింన్యాయాదిత్యత్రాహ . పాపఙ్గళుక్కతి- ననునరకాది ప్రత్యవాయాభావ దృష్టాంతేన దృష్టప్రత్యవాయా భావోపికల్పయితుం శక్యఇత్యత్రైదృష్టప్ర[illegible]యస్య ,,కేంచిద్భవంతి,, త్యాదివచనసిద్ధత్వాత్తద్విరోధేన న్యాయోపిప్రవర్తత ఇత్యాహ.వచనేతి.

మూ— సాపరాధరుమాయ్ అనుతాపముమిన్ఱిక్కే పునరి ప్రపత్తియుమ్ పణ్ణాతిరుక్కుమ్ అధికారిప్రపన్న రుక్కు ఉపక్లేశఙ్గళాకచ్చొన్న కాణత్వాది దృష్టప్రత్యవాయఙ్గళ్ కాణాతిరానిన్ఱోమెన్ఱు మందచోద్యమ్. అవర్కళుక్కుమ్ అపరాధాది తారతమ్యత్తుక్కీడాక నానాప్రకారతాపత్రయానుభవమ్, ఉపయుక్తజ్ఞానమాంద్యమ్, ఇఙ్గుళ్ళ భగవదనుభవ సంకోచ విచ్ఛేదఙ్గళ్, భగవద్భాగవత కైంకర్యవిచ్ఛేదమ్, భగవదపచారభాగవతాపచారాదికళ్, గర్హాబహిష్కారాదికళ్, సుకృతవిశేషనాశమ్, సాత్త్వికానాదరమ్, మనోరథభంగక్లేశమ్, ఎన్ఱివ్వుడై కళిల్ ఏతేనుమొరు ఉపక్లేశరూపమాన ప్రత్యవాయమ్ కాణలామ్ -

సా.దీ— అక్కైయాల్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ నిగ్రహముదియాతెన్ఱు శంకిత్తుపరిహరిక్కిఱార్. సాపరాధరుమిత్యాదియాల్. ఉపయుక్తజ్ఞానమాంద్యమ్, ఇవ్వరికార్యుపయుక్తజ్ఞానసంకోచమ్. తాపత్రయానుభవ భాగవతాపచారాదికళాన నిగ్రహఫలఙ్గళ్ తిన్ఱుముళ్ళనపడి. పాఠాంతరముమ్ "ఏష ఏవాసాధు కర్మ కారయతి. తం యమధో నినీషతి" ఎన్ఱిఱ శ్రుతియాల్ నిగ్రహఫలత్వేన సిద్ధమిరే - ననుభాగవతాపచారమ్ క్షమాఫలమన్ఱు- పాపరూపమామ్, పాపనివృత్త్యర్థ శిక్షారూపమాకామైయాల్ అశ్లేషముమ్ అతీతపాపముమ్పోల్ కేవలవినాశముమిన్గిల్లై - ప్రాయశ్చిత్తరూప శిక్షైయుమ్ కాణత్వాదిరూప శిక్షైయుమిల్లై- అక్కైయాలవ్విషయత్తిల్ క్షమైశాలలామ్పడి యెఙ్గనే? ఎన్నిల్ నిగ్రహఫల భాగవతాపచారాదికళాల్ అనుతాపాదిద్వారా దుఃఖఙ్గళైయుమిణ్డాక్కుమ్. అతువు మవ్విషయత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ క్షమాకార్య శిక్షైయెన్ఱు కరుత్తు - శిష్టగర్హాది రూపేణ నానావిధ పాపఙ్గళుక్కు నానా ప్రత్యవాయజనకత్వమ్ శ్రుత్యాదిసిద్ధమాకైయాల్ కాణత్వాద్యుపక్లేశ విశేషోదాహరణముపలక్షణమెన్కిఱార్ -

సా.స్వా— సాపరాధరుమాయిత్యాదినా- ఉపయుక్తజ్ఞానమాంద్యాదికళ్ ప్రపన్ననుడైయ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఫలమాక శాస్త్రసిద్ధఙ్గళల్లామైయాలే అన్యఫలమ్ వరుమెన్ఱు కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా.ప్ర— నాశాదిషు తాపత్రయాభిఘాతాదిషు వాకస్యచిద్దృష్టమశక్యత్వాన్నాశ్రుతేరన్యపరత్వమితిపరిహారతి- సాపరాధరుమాయిత్యాదినా - ఏవం నానావిధోపక్లేశానాం ప్రామాణికత్వాత్ "న్నఖిలుభాగవతా" ఇతి వాక్యేపి "కేచిదుపప్లవా" ఇతి సాధారణనిర్దేశాద్వ్యస్యకస్యాపక్లేశస్యోదయసూచకాకారప్రయోజకత్వాచ్చ ఖంజత్వాద్యుదాహరణముపలక్షణమిత్యాహ -

సా.వి— స్యాదిత్యాశంక్య ఖంజత్వకాణత్వాద్యభావేపి తాపత్రయానుభవ జ్ఞానమాంద్యాద్యుపక్లేశదర్శనాన్నాస్య పరత్వమిత్యాహ- సాపరాధరుమాయిత్యాహ- సంకోచః అల్పతా. విచ్ఛేదః, సర్వాత్మనా అభావః. సుకృతవిశేషనాశః- స్వకృత భగవత్ప్రీత్యాపాదకపుణ్యనాశః- మనోరథభంగః, నిత్యతదీయారాధనాదికృత సంకల్పస్య తద్వ్యాఘాతః. ఎన్ఱివ్వుడైకళిల్, ఇత్యేతత్ప్రభృతిషు - నను శ్రుతౌ ఖంజత్వాదేరేవ తత్ఫలత్వోక్తేస్తాపత్రయానుభవ జ్ఞానమాంద్యాదేర్న తత్ఫలత్వమిత్యాశంక్య తత్రైవ శ్రుతౌ "ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతీ"తి సామాన్యేనోపక్రమాత్ "ఖంజా భవంతీ"త్యాది ప్రదర్శనార్థమిత్యాహ-

సా.సం—ననుప్రపన్నేష్వేవ సాపరాధేషు కేషుచిద్దృష్టనిగ్రహానుదయోపిదృష్ట ఇత్యాశంక్యపరిహరతి- సాపరాధరుమిత్యాదినా. "ఏష ఏవాసాధు కర్మ కారయతీ"తి శ్రుతేర్భగవదపరాధ్యానిద నిగ్రహఫల [illegible]భావః

ప్రకా—అ [illegible] రణ క్ర్యశ్వర (కాది) ఇరూపక్షకోన నానావిధ పాపక్షయకృపూప్వదిక నానావిధ్యాభ్యుప్యో పాయకరత్వముక్తి శ్రుతికథిలుమ్, మన్వాదిధర్మశాస్త్రజ్ఞక్థిలుమ్, ఇతిహాస, పురాణ,భగవచ్ఛాస్త్రైక్థిలుమ్ ప్రసిద్ధమాక్షైయాల్ కాణచ్ఛ్వ వ్యవస్థైశ విశేషో కాహారణమ్ ఉపలక్షణ మెన్ను మిదమ వాక్యోపక్రమత్తిల్ సముదాయ నిర్దేశాదికళా సిద్ధవ- వచనబల సిద్ధమాయ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ఫలమాన ఉపక్లేశ వగణ త్తే ప్రారబ్ధ కర్మ విశేష ఫలమెన్ను నిష్కర్షిక్క- విరకిల్లై- ఇవ్వైయథాసంభవం ఉభయవిధకర్మాత్మా లుమ్వరుమ్- ఆక్షైయాలేయిరే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘంగళుక్కు-సాత్త్వికర్ అనుజీవిప్పోరుకిరతు.

సా.దీ—అకృత్యకరణేత్యాదియాల్.వాక్యోపక్రమత్తిల్సముదాయనిర్దేశమావతు?మెన్ను"ఉపక్లేశాభవంతి" ఎనిర్దేశమ్- ఇన్నైయత్తరాఘంగళుక్కు శాస్త్రమ్ శొన్న ఉపక్లేశవిశేషంగళై ప్రారబ్ధకర్మవిశేషఫలమెన్ను లయుళి చ్చేయ్కిరార్.వచనబలేత్యాది-ఇతుహేతుగర్భమ్ వచనబలసిద్ధత్వాదిత్యాది ఆనాల్ప్రారబ్ధంగళుక్కు-ఫలమిన్నై రో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - ఇతి యథా సంభవమిత్యాది. ప్రత్యవాయముణ్డాకుమెన్నిల్ సాత్త్వి కరుడైయ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ [illegible] నియమ్ [illegible] మెన్కి రార్ - ఆస్తైయాలే ఇత్యాది. ఉత్తరాఘత్తిల్

సా.స్వా—అకృత్యేతి. "అంధాభవంతి కాణా భవంతి" ఎన్ఱుకాణత్వాది దుష్ఫల మెన్ఱు(ప్ర)సిద్ధమాక్షైయా లే తద్విరుద్ధ పురాణాది సిద్ధ ఫలసిద్ధి శొల్ల క్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - ఆక్షైయాలే ఇ తి. "సకల భాగవతా యమవిషయం గచ్ఛంతి. ఇహైవైషాం కేచి దుపప్లవా భవంతి" ఎన్ఱు సామాన్యదు ష్ఫలనిర్దేశత్తాలే తు ప్రితిక్కు మపయుక్త జ్ఞానమాంద్యాది దుష్ఫలత్తిలుమ్ తాత్పర్యమ్ - అన్యథా "ఇ హైవైషాం కేచి దుపప్లవా భవంతి" ఎన్ఱు నిర్దేశియామల్ "అంధా భవంతి" త్యాది నిర్దేశమే ప్రసం గిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ బుద్ధిపూర్వో త్తరాఘంగళుక్కు పయుక్తజ్ఞాన మాంద్యాదిఫలమ్ శా స్త్రతు కూడుమో ? అతు జన్మాంతరీయ ప్రారబ్ధఫల మన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - వచనేతి - ఆ నాల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలమెన్ఱు నిర్ణయిక్కక్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - ఇవ్వై యి తి. ఉక్తార్థత్తై శిష్యానుష్ఠానత్తాలుమ్ సమర్థిక్కి రార్ - ఆస్తైయాలే యిరే ఇతి. యద్వా, ఇప్పడి

సా. ప్ర— అకృత్య కరణే త్యాదినా. నను ప్రపన్నేషుదృశ్యమానా నాం తాపత్రయా భిహత్యాదీనాం సంసారిష్వివ ప్రారబ్ధ కర్మ ఫలత్వమేవ యుక్తం, నతు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ఫలత్వ మిత్యాశ నియామ కాభావా ద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలత్వ ముప్య.తి దర్శయన్నుక్త ప్రకారా నంగీకారే ఇ [illegible] తన సాత్త్వికానుష్ఠాన విరోధమ్, తన్మూలభూత ప్రాయశ్చిత్త విధి విరోధమ్, తదనురోధి పూర్వాచా ర్యానుష్ఠాన వి రోధ,మే తత్పూర్వాచార్యానుష్ఠాన మూలభూత సంప్రదాయ విరోధం చాహ - వచనబలే త్యాదినా -. నను

సా-వి—అకృత్యకరణేతి-నను తాపత్రయానుభవాదేఃప్రారబ్ధఫలత్వమేవ [illegible] బలేన [illegible] ఫలత్వ మేవ్యర్థ్య మిత్యాహ-వచనబలేతి-తత్రోపపత్తిమాహ.ఆక్షైయాలేఇతి [illegible] "[illegible]నంతరం

సా-సం— సముదాయనిర్దేశ [illegible] కేచిదుపప్లవాభవంతి,, [illegible] ఉభయ విధేతి- ప్రారబ్ధాదుత్తరాఘా దపీత్యర్థః- బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రత్యవాయ [illegible] సాత్త్వికానాం బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘభిరుతాపి లింగమిత్యభిప్రాయేణాహ- ఆక్షైయా తీతి-యో [illegible]

మూ— ఇజ్జనఙ్గళాలతాన్ పునః ప్రపత్తివిధాయక శాస్త్రముమ్, అప్పడిక్కు శిష్టానుష్ఠానముమ్, [illegible] సంప్రదాయముమ్, విరోధిక్కుమ్. ‘‘అపచారానన్తరమ్ అనుతాపమ్ పిరన్దదిల్లై. యాకిల్ జ్ఞానమ్ పిరన్దదిల్లై యాకక్కడవతు’’ ఎన్ఱు నఞ్జీయర్ వార్త్తైక్కుమ్ అనుతాపమ్ పిరవాతారుడైయ జ్ఞానమాంద్యత్తిలే తాత్పర్యమ్.

సా. దీ— ప్రత్యవాయమిల్లైయెన్ఱుమతిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జనఙ్గళాలే త్యాదియాల్. నఞ్జీయర్ వార్త్తైయిల్ అనుతాపరహితర్ ప్రపన్నరేయన్ఱు, శేషిత్వాది జ్ఞానముమిల్లైయెన్ఱు తోత్ఱుకైయాల్ ప్రపన్ననామ్ కరిన ప్రకృతి యానవనుక్కు కాణత్వాది దృష్ట ప్రత్యవాయముణ్డెన్ఱుశొల్ల కూడా తెన్ననఞ్జీయర్ పాశురత్తుక్కు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్. అపచారానన్తరమెన్ఱు తుడఙ్గి. అపచారనివృత్తి

సా. స్వా— అనిర్ధారణమాకిల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేషు బాధకత్వనిశ్చయాభావాత్స్వేషాం ప్రవృత్తి ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలేయిరేణతి - ఆకైయాలే, పాక్షిక బాధకత్వనిశ్చయత్తాలేయుమ్ శాస్త్రబలత్తాలుమెన్నపడి - విపత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జనఙ్గళాలేతి - ఇప్పడి బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ పిఱన్దు అనుతాపాదికళిల్లైయాకిల్ జ్ఞానమే పిఱక్కవిల్లైయెన్ఱు నఞ్జీయర్ శొల్లుకైయాలే ప్రపత్తియేనిర వేరవిల్లైయెన్ఱు శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్నవతుక్కు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అపచారేతి -

సా. ప్ర— ‘‘నిగ్రహధిషు కృతేషు చాగస్స్వహో మతిరనుశయినీ యది స్యాత్తతః। వరదసా దయసేన సంశేమహే నిరనుశయధియో హతా హైవయ’’ మిత్యాదినానుతాపేనైవోత్తరాఘనివృత్త్యుక్తైగపరాధానన్తరమనుతాపాభావే భరన్యాసాత్మక జ్ఞానమేవ నజాతమితి వేదాంతిభిరుక్తత్వాచ్చ ప్రాయశ్చిత్తస్య పశ్లేశవిధ్యాదినామస్యపరత్వమంగీకార్యమిత్యత్ర బహూనామనుగ్రహా న్యాయ ఉక్తరీత్యా కూరేశ వేదాంత్యుక్త్యోరన్యపరత్వమితి వదన్ పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థమపి భరన్యాసే ఉత్తరాఘానుదయం తదభావే చోత్తరాఘోదయే వివేకినాం ‘‘అనుతాపాదుపరమాత్ప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వతః। తుష్ట్యా ... చాపరాధాస్సర్వే నశ్యంతి పావకః’’ ఇత్యుక్తరీత్యా తన్నివృత్తిం ‘‘కోటిర్యేసతి శక్తయా ప్యనఘయన్ క్రోడీకరోతి’’, త్యుక్తప్రకారేణ కరిణానాం శక్తయా తన్నివృత్తించ ప్రదర్శ్య తపవోత్తరాఘానాం పరిహారణీయత్వమప్యాహ - అపచారానన్తరమిత్యాదినా. ప్రారబ్ధ

సా. వి— అనుతాపమ్ పిరన్దదిల్లై యాకిల్ జ్ఞానమ్ పిరన్దదిల్లై యాకక్కడవతు’’ ఇతి నఞ్జీయర్ వార్త్తా - అస్యాశ్చాయమర్థః - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేషూత్పన్నేషు అనుతాపోస్తి? నవా? యద్యస్తి - తదేవోత్తరాఘనివృత్తేః ప్రాయశ్చిత్తం వ్యర్థం - యద్యనుతాపో నజాతః తస్యపూర్వం భరన్యాసాత్మక జ్ఞానమేవ ననిష్పన్నమితి - తర్హ్యేవ కథం ప్రపన్నస్యోత్తరాఘసంభవ ఇత్యాశంక్య అనుతాపో నోత్పద్యతే చేత్. జ్ఞానమ్ పిరన్దదిల్లై, అపచార నివృత్తి తత్ప్రాయశ్చిత్త ప్రవృత్తి పర్యంత జ్ఞానపూర్తిర్నాస్తి, తత్ర తాత్పర్యమిత్యాహ - అనుతాపమ్ పిరవాతారుడైయేతి ‘‘ధీపూర్వోత్తరపాప్మనామజననా’’దిత్యుక్త

సా. సం— అపచారానన్తమితనంజీయార్యవాక్యతాత్పర్యమ్ - అనుతాపోదయే అపచారత్వప్రకారకజ్ఞానం హేతురితి తదిహ జ్ఞానశబ్దార్థః - తస్యాప్యనుత్పత్తిరుపచారత్వాధ్యవసాయకృతా. తస్మాదనుతాపస్యాప్యనుదయే బుద్ధి[illegible]ర్వోత్తరాఘేకథం ప్రత్యవాయోదయ ఇతి శంకితురాశయమేతదుక్తితాత్పర్యవ్యాఖ్యానం విఘటయతి - అపచారా[illegible]న్తరమితి జ్ఞానమాంద్యస్థలే, అపచారనివృత్తి ప్రయోజక ప్రాయశ్చిత్తపర్యంత జ్ఞానపూర్త్యభావే.

సా— సోపాధికజ్ఞళాన భగవదభిప్రాయ భేదత్తుక్కు-డాక వరుమ్ బుద్ధిపూర్వాపచారత్తై శిలరుక్కు విరవా తు - శిలరుక్కు విరస్తు అనుతాపాదికళాలే కళియుమ్- కతిపప్రకృతికళుక్కు అనుతాపము మ్బిరవాతు. అత్తై యాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ విరవ్యాత అనుతప్తరాయ్ పునః ప్రపత్తిపణ్ణాతపోతు ఉపశ్లేశమ్ శాల్ లుకిర ప్రుత్యాదికళిల్ కట్టత్తైయుడైత అఘప్రత్యవాయత్తాలే తీరుమ్ - వివేకినాం ప్రపన్నానాంధీపూర్వాగస్యనుద్య మః । సాధ్యానా మనుతాపాదిశ్శిక్షాకరిత చేతసామ్ । ఆనవిన్ను ఒరు పడియాలుమ్ భగవన్నిగ్రహమ్వారా మైక్కాక బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ పరిహరణీయమ్ -

సాం.దీ— తత్ప్రాప్తియస్మిన్ ప్రవృత్తి పర్యంతిమాన జ్ఞానపూర్వకభావత్తిల్ తాత్పర్య మెన్నపడి. “ధీపూ ర్వోత్తర పాప్మనా మజననా జ్ఞాతేపి తన్నిష్కృతేః క్వాపిత్యే సతి శిక్షయా ప్యనఘయన్ క్రోడీకరోతి ప్రభుః” ఎన్కిర వథ్గ్గళై క్రమేణ దర్శిప్పియా నిన్రుక్కొణ్డు ఉపపాదితార్థత్తై నిగమిక్కిరార్. సో పాధికజ్ఞళిత్యాది వాక్యజ్ఞళాలే - అభిప్రాయ భేదమ్, సంకల్ప భేదమ్ - అతు సోపాధికమ్ - తత్తదపరా ధపూర్వక మాకైయాలే. ఉక్తమాన వథ్గత్తై భారదాథ్గమ్ కారికయా సంగ్రహిక్కిరార్ - వివేకి నా మెన్ను - ధీపూర్వాగసి, బుద్ధిపూర్వాపరాధత్తిలెన్నబడి. అనుద్యమః, ఉద్యోగాభావః - ఇప్రతిపాదన జ్ఞళాల్ ఫలితమానవథ్గ(కృత్య)విశేషత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్-అనవిన్నిత్యాది-అపరాధభీత్యాఅనుష్ఠిక్కుమెన్ను

సాం.స్వా— ఇప్పడి ఉపక్లేశాంతబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రపన్ననుక్కు సంభావితమాకిల్ శిల ప్రప న్న రుక్కుత్తరాఘ మిల్లాతే పోకక్కూడుమో ? అతుక్కునిదాన ముణ్డో ? ఉత్తరాఘమ్ పిరన్నాలుమ్ శిలర్క్కు ఉపక్లేశమ్ పిరవామైక్కాక కూడుమో ? ఎన్న వస్తువ్యవస్థైయై సప్రమాణమాకసంగ్రహిక్కా ట్టుకిరార్ - సోపాధికేతి - కర్మరూపోపాధి ఎన్నపడి - శిలర్క్కెన్ను శొన్న వథ్గత్తై అధికారి విశేషక థమ్ పురస్కారేణ కాట్టుకిరార్ - వివేకినా మితి. ఇప్పడి పరిమళ ప్రతిబంధ మిల్లై యాకిల్ సర్వేషా మపరాధప్రవృత్తిప్రసంగియాతో?ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆనవిన్నితి ఒరుపడియాలుమ్,అల్పమాకిలుమెన్నపడి-

సా-ప్ర— కర్మవిశేష సహకృతభగవత్సంకల్పానుగుణ్యే నేత్యర్థః. నన్వేవంబుద్ధిపూర్వనిషిద్ధానుష్ఠానస్య

సా.వి— క్రమం దర్శయ న్నిగమయతి - సోపాధికజ్ఞళానేతి- ప్రారబ్ధ కర్మోపాధిక భగవత్సంకల్ప భేదాదిత్యర్థః ఉక్తమర్థం సుగ్రహణాయ కారికయా సంగృహ్ణాతి. వివేకినామితి- అనుద్యమః , అ యత్నః. ఏతత్ప్రతిపాదన ఫలితమాహ-అనవిన్నుఇతి-నను బుద్ధిపూర్వకనిషిద్ధానుష్ఠానస్య ప్రత్యవాయహేతు తయాపరిహరణీయత్వే విహితాననుష్ఠానస్యాపి ప్రత్యవాయహేతుతయా తత్పరిహారరూప విహితానుష్ఠానస్య

సా -సం— అథ “ధీపూర్వోత్తర పాప్మనా” మిత్యుక్తార్థాన్ క్రమేణదర్శయన్నుపపాదిత మేవార్థం నిగమయతి - సోపాధికజ్ఞళానేత్యాదినా. ఉపాధిరిహ అతినిషిద్ధార్థకామాదిః - సోపాధికజ్ఞళాన వరుమ్ బుద్ధిపూర్వేత్యన్వయః- “క్షిపామ్యజస్ర” మిత్యాదయో భగవదభిప్రాయభేదాః- అతుక్కుడాక, తదనుగుణ తయా. ఉక్తమర్థం సంగృహ్ణాతి. వివేకినామితి- అనుద్యమః, నోద్యమః. సాధ్యానాం, బుద్ధి పూర్వోత్తరా ఘవతాం- లేశతోత్యంత వివేకినోపి నభవంతి- అతివకలితచేతసోపి నభవంతి- కింతుమధ్యవర్తినః. నను ధీపూర్వాఘస్యావశ్యం ప్రత్యవాయహేతుతయా పరిహరణీయత్వేవిహితాననుష్ఠానస్యాపిప్రత్యవాయహేతు

మూ— ప్రీతిమేవ సముద్దిశ్య స్వతంత్రాజ్ఞానుపాలనే। నిగ్రహానుదయో హ్యస్య నాంతరీయక ఏవ వా ॥ ఇప్పడి యథాశక్తి అపరాధఙ్గళైప్పరిహరిత్తుక్కొణ్డు పోరా నిన్ఱాల్ భాగవతాపచారమమ్ అతుక్కైయాలోతుసంసర్గమమ్ పోర ప్పరిహరణీయమ్.

సా-దీ— మఱ్ఱ్ కాట్టిల్ శేషిప్రీత్యర్థమాకవనుష్ఠిక్కైయే ముఖ్యమెన్కిఱార్ - ప్రీతిమేవేతి. అస్య, కైంకర్యకర్తుః పురుషస్య - నాంతరీయకః, అవర్జనీయ సన్నిధికో భవతి. స్వయమేవ సిధ్యతి యెన్నైః - ఏవవా ఎన్ఱతు నిగ్రహానుదయో ఽనుద్దిష్టోఽపి వస్తుస్వభావాదస్య భవతి - యద్వా, బ్రహ్మవిద్యాఫల పశ్వాదివత్ ఆనుషంగికమాక ఉద్దేశ్యమామెన్ఱపడి - ఏవవా ఎన్ఱతు అపరాధ పరిహారార్థమాజ్ఞా కైంకర్యమ్ పణ్ణువా సెన్ఱత్తై వికల్పిక్కిఱతు- ఇవ్వధికారిక్కు అవశ్యపరిహర్తవ్యత్తై చ్చాట్టుకిఱార్-ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్ -

---

సా- స్వా— ఇప్పడి ఆజ్ఞానుపాలనత్తుక్కు భగవన్నిగ్రహనివృత్తి ఫలమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? "ప్రీత్యైవ కారితః" ఎన్ఱు భగవత్ప్రీతియే ఫలమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రీతిమేవేతి. అస్య, అనుష్ఠాతుః . నిగ్రహానుదయోఽపి అనుద్దిష్టత్వేఽపి భవత్యేవ - యద్వా, నాంతరీయక ఫలమేవవా భవతు ఎన్నైః. ఇప్పడి అపరాధసామాన్యమ్ పరిహరణీయమాకిల్ "మనోవాక్కాయై"త్యాదిచూర్ణైకళైయిలే భాగవతాపచారత్తుక్కు పృథఙ్నిర్దేశమ్ కూడుమో ? ఎన్నవతు ప్రాధాన్యద్యోతనార్థమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడీతి. పోర, మికవుమెన్ఱపడి. పోగప్పరిహరణీయమెన్నైక్కు నిదానమరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా.ప్ర— ప్రత్యవాయానుదయాయ పరిహరణీయత్వే విహితాననుష్ఠానస్య ప్రత్యవాయజనకతయా తత్పరిహారరూప విహితానుష్ఠానస్య ప్రత్యవాయనివృత్త్యర్థత్వమేవ స్యాత్ తథా చ నిత్యనైమిత్తికానాం కేవలభగవత్ప్రీత్యుద్దేశ్యక కైంకర్యరూపత్వం భజ్యేతేత్యత్ర ప్రసంగాత్సిధ్యతః ప్రత్యవాయాభావస్య ఉద్దేశ్యత్వానుపపత్తేస్తేషు భగవత్ప్రీత్యైకోద్దేశ్యత్వం ప్రదర్శ్య ప్రకృతిసంస్పృష్టస్యాత్యంతరాహిత్యేనస్థితేరసంభవాత్ "నహ్యశకనీయమర్థం వేదోఽపి విదధాతి" ఇతి న్యాయాద్విధానాసంభవశంకాం తత్పరిహారం భాగవతాపచారస్యాత్యంత పరిహరణీయత్వమాహ- ప్రీతిమేవేత్యాదినా-భాగవతాపచారపదం దేవతాంతరసంబంధస్యాప్యుపలక్షణమ్.పోర,

---

సా.వి— ప్రత్యవాయ నివృత్త్యర్థత్వమేవస్యాత్. నభగవత్ప్రీత్యర్థక భగవత్కైంకర్యరూపత్వమిత్యత్రాహ - ప్రీతిమేవ సముద్దిశ్యేతి- భగవత్ప్రీతిమాత్ర ప్రయోజకతయా స్వతంత్రాజ్ఞానుపాలనే నిత్యనైమిత్తికాద్యనుష్ఠానే అస్య భగవతో నిగ్రహానుదయోఽపి, ప్రత్యవాయానుదయోఽపి సిధ్యన్నాంతరీయక ఏవ వా- అన్యోద్దేశేన క్రియమాణాత్కర్మణోఽన్యస్య పుమిచ్ఛాం వినాపి సిధ్యతోఽర్థస్య నాంతరీయకత్వం-వాశబ్దః ప్రక్షేప ఏవకారార్థానువాదకః. నాంతరీయక ఏవేత్యర్థః- అపరాధభీత్యా అనుష్ఠానాపేక్షయా శేషిప్రీత్యుద్దేశేనానుష్ఠానే నిగ్రహానుదయోఽపి సిధ్యతీతి భావః. పరిహర్తవ్యేష్వవశ్యం పరిహార్యమాహ. ఇప్పడి యథాశక్తీతి.

సా-సం— తయా తత్పరిహారరూప విహితానుష్ఠానస్య ప్రత్యవాయనివృత్త్యర్థత్వమేవ స్యాన్న భగవత్ప్రీత్యర్థ కైంకర్యరూపత్వమిత్యత్రాహ- ప్రీతిమేవేతి- నాంతరీయక ఏవ వా, అన్యోద్దేశేన క్రియమాణాత్కర్మణోఽన్యస్య పుమిచ్ఛాం వినాపి సిద్ధస్తోఽనాంతరీయకత్వం. బ్రహ్మవిద్యాఫల పశ్వాదివన్నాంతరీయక ఏవ నిగ్రహానుదయః. వాశబ్దః అపరాధపరిహారార్థం ఆజ్ఞాకైంకర్యకరణేఽపి సంతత్యభిప్రాయేణ - తత్రాపి

మూ— బ్రహ్మవిత్స్వపచగానామనంతానాంమహీయసామ్ । తద్ద్వేషి సంక్రమంజానన్ త్రస్యేత్తదపరాధతః । పాపరాధేషు సంసర్గే ష్వపరాధాన్ వహత్యసౌ ।

తా-దీ— ఇత్యర్థాత్తే సహేతుకమాహ సంగ్రహ శ్లో-రార్ - బ్రహ్మవిదితి- తద్ద్వేషిషు,అత్ర బ్రహ్మవిదప రాధికళిల్- బ్రహ్మవిదపరాధి సంసర్గ పరిహారత్తై యుపపాదిక్క శ్లో-రార్- పాపరాధేష్విది- బ్రహ్మవిద్విషయే

సా-స్వా— బ్రహ్మవిదితి.బ్రహ్మవిద్విషయేఅపచారేస్వస్యతద్ద్వేషితయా“ద్విషంతఃపాపకృత్యా”మిత్యుక్త ప్రకారేణ స్వస్మిన్ తదీయానంత మహీయః పాపవర్గ సంక్రమో భవేదితి తదపచారత త్రస్యేత్. అస్తు తదపచార వర్జనం, తదపరాధి సంసర్గే కోదోష ఇత్యత ఆహ - పాపరాధేష్విది - పాపరాధ సంసర్గే, తదీయాపరాధా వశ్యంభావా ద్బ్రహ్మవిదపరాధి సంసర్గే బ్రహ్మవిదపరాధ ఏవ భవేత్. తతశ్చ తదీయానంత పాప సంక్రమశ్చ భవేత్ - అతః, తదపరాధి సంసర్గాదపి త్రస్యేదిత్యర్థః.

సా.ప్ర— అత్యంత మిత్యర్థః. కథం భాగవతాప చారస్యాత్యంత పరిహరణీయత్వ మిత్యత్ర “చండాలమపిమద్భక్తం నావమన్యేత బుద్ధిమాన్ । అవమానాత్పతత్యేవ రౌరవే నరకే నర” ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ బ్రహ్మహత్యా సురాపానాదివత్స్వయ మేవ నరక సాధనత్వేపి “ప్రియేషు స్వేషుసుకృత మప్రియేషుచ దుష్కృతమ్ । విసృజ్య”త్యుక్తస్య అశ్లీష్ట పాపసంక్రమణస్యాపి పరిహరణీయత్వమితి దర్శయన్నప రాధిభి స్సంసర్గస్యాపి “తత్సంయోగీచ పంచమః - నతేషాం పుణ్య తీర్థేషు గతి స్సంసర్గిణా మపి” త్యాదిభి ర్నిషిద్ధత్వాదపరాధిసంసర్గోపిత్యాజ్యఏవేత్యాహ - బ్రహ్మవిదిత్యాదినా- ఏవంతర్హి భాగవతేష్వప

సా.వి— సురాపానాదేరపి నరక సాధనత్వే తుల్యే సతి తదపేక్షయా కథం బ్రహ్మవిదపచారాదే రాధిక్య మిత్యాశంక్య తద్విరోధి తత్పాప సంఘ సంసర్గస్యాపి తస్యాధికత్వా దాధిక్య మిత్యాహ - బ్రహ్మవిదితి- “తద్ద్వేషిసంక్రమంజానన్. ద్విషంతఃపాపకృత్యా”మితి ద్విషత్సుపాప సంక్రమణం జానన్. నను బ్రహ్మవిదా పాపాదేరపి తత్పుణ్యానామపి సంక్రమేణ స్వర్గాద్యనుభవా పత్త్యా మోక్షప్రతిబంధ స్స్యాదితి తత్పాపవర్జనమపి పరిత్యాజ్యం స్యాదితిచేన్న - బ్రహ్మవిద్వ్యతిరిక్త సుహృత్స్వేవ బ్రహ్మవిత్పుణ్య సంక్రమ ఇత్యాచార్యైరేవోక్తత్వా దిత్యాసుః బ్రహ్మవిద్ద్వేషిసంసర్గోపిదూరత స్త్యాజ్యఇత్యాహ - పాపరాధేషు సంసర్గేపీతి - అసౌ,ప్రపన్నః- బ్రహ్మవిద్విషయేపాపరాధేషుసంసర్గేపి బ్రహ్మవిదప రాధాధికాభి స్సహవాసేపీత్యర్థః.అపరాధాన్వహతి, అపరాధవాన్భవతి- తన్ముఖేనభగవదపచారవానపిభవతీత్యర్థః-తర్హి బ్రహ్మవిదపరాధికోదండన మేవ ప్రపన్నేనకర్తవ్యం, భగవద్భాగవత

సా.సం—బ్రహ్మవిదపచారోదూరతఏవపరిహరణీయఇతిసోపపత్తికంసంగృహ్ణాతి. బ్రహ్మవిదితి.అనంతానాం, అవధిరాహిత్యేన గణయితుమశక్యానాం. బ్రహ్మహత్యాస్వపిభ్రూణహత్యా, గురుతల్పేపి మహం గురుతల్పాదిరూపేణమహీయసాం- తద్ద్వేషిషు నరకహేతుత్వం “సుహృదస్సాధుకృత్యాం ద్విషంతః పాపకృత్యా”మితి శ్రుత్యాజానన్ ప్రపన్నః బ్రహ్మవిద పరిచారాద్బిభీయాత్. అథ బ్రహ్మవిద్విరోధి సంసర్గోపి దూరతస్త్యాజ్య ఇత్యాహ. పాపరాధేష్వితి - అసౌ, ప్రపన్నః. బ్రహ్మవిద్విషయే పాపరాధేషు సంసర్గేపి అపరాధాన్వహతి. బ్రహ్మవిదపరాధీతన్ముఖేభగవదపరాధీచభవతీతిభావః-తర్హితదుభయప్రసాదసిద్ధ్యర్థం

మూ— బోధుమీశ్వర కృత్యాని తద్విరోధాదభీప్సతి॥

సా.దీ— సాపరాధేషు ఎనైర్ఘ. తత్ర హేతుం హృది నిధాయ వరుణిచ్ఛేద్ కిరార్- బోధుమితి. ఇవ నేష్టుశేషమ్. అసౌ, ఇన్త బ్రహ్మవి ద్విరోధిషు సంసర్గ యానవత్ - తద్విరోధాత్, బ్రహ్మవి ద్విరోధ ద్వారా ఈశ్వరవిరోధాత్. తత్కృత్యజ్ఞతై, ఈశ్వరవాల్ కొమక్కప్పట్ట శిక్షారూప దణ్డజ్ఞతై. బోధు మిచ్ఛతి, ప్రాప్తు మిచ్ఛతి ఎనైర్ఘ - యద్వా, పూర్వార్ధస్య సవివార్థః - బ్రహ్మవిది యే సాపరాధా స్తేషు విరోధంచే చావరేత్తదా యమీశ్వర కృత్యాని సాపరాధేషు దండనాదీని బోధు మిచ్ఛతి. ఈశ్వరకృత్యం, సాపరాధేషు దండనం- తత్సంసర్గవ త్త ద్విరోధోపి పరిహర్తవ్య ఇతి ప్రసంగా ద్దర్శితం.

సా-స్వా—ఏవంచేద్బ్ర హ్మవిద్దుష్ట్యర్థంతదపరాధిని దండనమ్ పణ్ణి నాలో? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్ కిరార్-బోధుమితి. పుంసాం తత్ప్ర దపరాధా నుగుణ్యేన దండన కర్తా ఈశ్వరః బ్రహ్మవి దపరాధివిరోధాత్, దండన కరణాత్ - ఈశ్వర కృత్యాని, బోధు మభీప్సతి - స్వతంత్రే శ్వర కృత్య వహనంచ స్వరూప విరుద్ధం- అతో బ్రహ్మ విదపచారవతి ఆనుకూల్య ప్రాతికూల్యే విహాయ ఉదాసీనవ ద్వర్తితవ్య మిత్యు కరుత్తు.

సా-ప్ర— కుర్వతాం నిగ్రహః కర్తవ్య ఇత్యత్ర పరతంత్రస్య స్వస్య తదపి స్వాతంత్ర్యావహత్వా ద్విరుద్ధ మిత్యుపేక్షైవ తద్విషయే యుక్తే త్యాహ- బోధు మిత్యాదినా.

స్వయంసత్యసంకల్ప స్సర్వకారణభూత స్సర్వనియంతా నిరవధిక కారుణ్య జలధిరపారసౌశీల్య, వాత్సల్య, సౌలభ్యాద్యనంతకల్యాణగుణగణాకరో స్మన్నాథ శ్రీమన్నారాయణ ఇత్యహంశబ్దార్థభూతం

సా-వి— ప్రసాద సిద్ధ్యర్థమిత్యత్ర తదపి నకర్తవ్యం, స్వగత భగవత్పారతంత్ర్య స్వరూప విరోధాత్, తస్మాదుపేక్షైవ కార్యే త్యభిప్రయన్నాహ - బోధుమితి - అసౌ, ప్రపన్నః - బ్రహ్మ విద్వేషిణి విరోధాత్. ఈశ్వరకృత్యాని, ఈశ్వర దండనాదీని- అభీప్సతి, బోధుమిచ్ఛతి- అసౌ ప్రపన్నః బ్రహ్మవి ద్వేషిణివిరోధం కరోతిచే దీశ్వర స్తం దండ యేత్. అత ఉపేక్షే తేతి భావః - యద్వా, అసౌ బ్రహ్మవి ద్విరోధి సంసర్గే- తద్విరోధాత్, బ్రహ్మవిద్విరోధ గత భాగవత విరోధ మూలక భగవద్విరోధేన హేతునా ఈశ్వర కృత్యాని భగవద్దండనాని బోధుమభీప్సతి. "తత్సంయోగీచ పంచమ,, ఇత్యుక్తేః- తమేవ బ్రహ్మవిద్విరోధం నిమిత్తీకృత్య తత్సంసర్గిణ మీశ్వరో దండ యేత్. అత స్తత్సంసర్గ స్త్యాజ్య ఇతి పూర్వోక్త భాగవతాపచారాది సంసర్గ స్యాపరాధ స్యాపి త్యాజ్యత్వే హేతు ప్రదర్శన పర తయా ఉత్తరార్ధం యోజ యితవ్యమ్.

సా-సం—బ్రహ్మవిదపరాధిహో దండనమేవానేన కింకార్య మిత్యత్ర తదపిన కార్యం, స్వాత్యంత పారతంత్ర్య విరోధాత్, అత ఇత్థం స్థేయమిత్యాహ. బోధుమితి- అసౌ తద్విరోధాత్, తస్మిన్, బ్రహ్మవిద్వేషిణి, విరోధః- అసహమానత్వం - తస్మాత్- ఈశ్వరకృత్యాని, దండనావమానాదీని. బోధుమీప్సతి, ఇచ్ఛామాత్రం కుర్వన్నాసీత. యద్వా "ఆత్మద్రుహమమర్యాద,, మిత్యుక్తవిధయా బ్రహ్మవిద్విట్సుతరా మనుకంపా విషయః - తద్విరోధాత్, తస్య బ్రహ్మవిద్విషయక విరోధోఽతి బాధక ఇతి తదుపశమనాయ. ఈశ్వరకృత్యాని, హితోపదేశాదీని - బోధుమ్, కర్తుమ్ అభీప్సతీత్యర్థః.

మూ— తన్నినైవిల్ విలకిన్ఱి తన్నైనణ్ణార్, నినైవనైత్తుమ్ తాన్ విళైత్తుమ్ విలక్కు నాతన్, ఎన్ని నైనైఉప్పవత్తిలిన్ఱుమాత్తి,

సా.దీ—సర్వపాప విమోక్షణ విషయమాక వన్యత్రవరుళిచ్చెయ్త పాట్టుక్కు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్. తన్నినైవిలిత్యాది. తన్నినైవిల్ విలక్కన్ఱి, నినైవు, సంకల్పం - స్వసంకల్పత్తిలన్యతః ప్రతిహతి రహితనాయ్ - తన్నైనణ్ణారిత్యాది. తన్నై కిట్టుకైత వాశ్రిత విరోధిక ళుడైయ సంకల్పఙ్గళై యెల్లాత్తానే విలక్కు మవనాన స్వామీ- ఎన్నినైనైఇత్యాది. ఎన్నుడైయ సంసారత్తిలాశైయైఇన్ఱువిమవిత్తు

సా.స్వా—ఇప్పడి సవణవిరోధి నిరసన పూర్వక మవిళంబేన మోక్షసిద్ధి కూడుమో ? “సంసారస్యావతాభీతాస్త్రిదశాః పరిపంథినః” ఎన్కిఱపడియే సకల దేవతైకళుమ్ ప్రతిబంధి యాక్కాలో ? ఎన్కిఱ శంకైయై ప్రతిహరియానిన్ఱు కొణ్డు పాదార్థాత్తై ప్పాట్టాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్ - తన్నినైవిలిత్యాది. తన్నినైవిల్, స్వసంకల్పత్తిల్ - విలక్కిన్ఱి, అన్యతః ప్రతిహతి రహితనాయ్. తన్నైనణ్ణార్, కిట్టాత వాశ్రిత విరోధిక ళుడైయ - నినైవనైత్తుమ్, కృత్స్ననినైవై - సంకల్పత్తై - తాన్ విళైత్తుమ్, స్వయము త్పాదిత్తువిలక్కుమవనాన-నాతన్, స్వామీ.ఇప్పవత్తిలెన్నినైనై,అనన్తవెన్ సంసారత్తిలాశైయై- ఇన్ఱు,యాదృచ్ఛికసుకృతాది పరంపరయా ఉపాయేచ్ఛైపిఱన్త ఇన్ఱు- మాత్తి, పరిహరిత్తు.

సా.ప్ర—నిత్యం తేన వదన్నాది సంసారిణామస్మాకం సాంసారికక్షుద్రపురుషార్థ వైరాగ్యోత్పాదన పూర్వకం ముముక్షాముత్పాద్య స్వస్మిన్ భరసమర్పణ మపి స్వయమేవ కారయిత్వేతి త్వా ఇత్యస్యార్థః వదన్ అనాదౌ సంసారే బుద్ధిపూర్వం మయోపార్జితే పాపజనిత నిగ్రహాభిసంధిం నివర్త్య దేహసంబంధాద్విమోచ్య పరమపదం నేతుమస్మ దనుమతిం ప్రతీక్షత ఇతి సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామీ త్యస్యార్థ మప్యాహ.తన్నినైవిలిత్యాదినా.తన్నినైవిల్విలక్కిన్ఱి,స్వసంకల్పే ప్రతిహతిరహితః-తన్నైనణ్ణార్ననైవనైత్తుమ్, స్వానాశ్రితానాం సర్వాం స్తదభిలాషాన్- తాన్విళైత్తుమ్, స్వయమేవోత్పాద్యాపి. విలక్కు-నాతన్,కర్మాను గుణ్యేన ప్రతిహంతా నుక్కూర్వన్. అనాశ్రితాన్ప్రతిభాగా న్నూర్వన్నిత్యర్థః. ఎన్నినైనై ఇప్పవత్తిలిన్ఱు మాత్తి,ఇయాంతం కాలం క్షుద్రపురుషార్థ ప్రవణం మనఇదానీంతతోవినివర్త్య - ముముక్షా ముత్పాద్యేత్యర్థః.

సా.వి— ఉత్తరార్ధేనాపి పదార్థాన్ గాథయా సంగృహ్ణాతి - తన్నినైవిలిత్యాదినా - తన్, స్వస్య. నినైవిల్, సంకల్పే - విలకిన్ఱి, ప్రతిహతి రహితం - తన్నై, స్వం - నణ్ణాతార్, అనాశ్రితానాం - నినైవనైత్తుమ్, కృత్స్నం సంకల్పం - తాన్, స్వయమేవ - విళైత్తుమ్, ఉత్పాద్యాపి. విలక్కుమ్, ప్రతిహతం కుర్వన్. నాతన్, నాథః- స్వయమప్రతిహత సంకల్పః.స్వానాశ్రితానాం స్వయంనివారయితా స్వయం పర సంకల్ప నివారకః - నతు స్వసంకల్ప నివారకః కశ్చిదస్తీతి భావః - అహం శబ్దార్థోయం - ఎన్నినైనై, మత్సంకల్పం. సంసార భోగ్యతా విషయ మదీయ సంకల్పం - ఇప్పవత్తిలిన్ఱు, ఏతత్సంసారే ఇదానీం- మాత్తి, నివర్త్య - క్షుద్రపురుషార్థ వైరాగ్య మిదానీముత్పాద్యేత్యర్థః-

సా.సం— తృతీయపాదేపదార్థాన్ గాథయా సంగృహ్ణాతి- తన్నినైవిలితి- స్వసంకల్ప ప్రతిహతి రహితః స్వానాశ్రితానాం సంకల్పం సర్వం స్వయముత్పాద్యాపి ప్రతిహతివిషయం కుర్వాణః.ఎన్నినైనైఇతి.మదీయం సంసారానువృత్తిహేతుక్షుద్రపురుషార్థేచ్ఛాయుత్తం సంకల్పమ్పరిద్భావర్థా కేస్మిన్సంసారేపి తజ్జన్మనిస్వకృపయా

మూ—ఇణైయడిక్కీఴ్ అడైక్కలమెన్ఱైన్ఱు వైత్తు, మున్ని నైవాల్ యాన్ ముయన్ఱ వినైయాల్ వన్త, మునివయర్ న్ఱు ముత్తితరమున్నే తోన్ఱి, నన్ని నైవా నామిశైయుఙ్గాలమిన్ఱో, నాళైయో వెన్ఱు

సా-దీ— ఇణైయడి ఇత్యాది - తవ శ్రీపాదత్తిన్ కీఴే ఎన్నై యడైక్కలమాక వైత్తు- మున్ని నైవాల్ ఇత్యాది - పూర్వమజ్ఞానత్తాల్ నాన్ పణ్ణిన దుష్కర్మత్తాల్ వన్త నిగ్రహేచ్ఛయై త్తవిర్న్తు - శాంతనిగ్రహనా యెన్నై - ముత్తితర విత్యాది - ముక్తియై అడియేనుక్కు కొడుక్కైక్కాక ఎనక్కు మున్నే తాన్ సంకల్పిత్తు - నన్ని నైవాలిత్యాది - సకల జ్ఞానత్తాల్ నామ్ మోక్షత్తై ఇశైయుమ్ కాలమిన్ఱో నాళైయో వెన్ఱు - నక్కే, మందహాసమ్ శెయ్కిన్ఱాయ్ నైన్ఱు. తత్ప్రయోజనత్తుక్కాక నామ్ మున్నే వన్తు నిర్క-

సా-వ్యా—ఇణైయడి కీఴ్, ఇణై, ద్వంద్వమ్. అడి, చరణమ్. కీఴ్, అధః. స్వచరణద్వంద్వాధస్తాత్. అడైక్కలమెన్ఱైన్ఱు వైత్తు, రక్ష్యత్వేన వైత్తు. మున్ని నైవాల్, పూర్వతన దేహాత్మ భ్రమత్తాలే. యాన్ ముయన్ఱ వినైయాల్, నాన్ పణ్ణిన దుష్కర్మత్తాలే వన్త మునివయర్న్తు, నిగ్రహేచ్ఛయై త్తవిర్న్తు. శాంతనిగ్రహనా యెన్ఱపడి - ముత్తి తర, మోక్ష దానార్థమ్ - మున్నే తోన్ఱి, విభవాది రూపేణ వవతరిత్తు. నన్ని నైవాల్, సకల జ్ఞానత్తాలే - నామిశైయుఙ్గాలమ్, అంగీకరిక్కుమ్ కాలమ్ - ఇన్ఱో నాళైయో వెన్ఱు. నక్కే, మందహాసమ్ శెయ్కిన్ఱాయ్. స్వప్రయోజనార్థమ్ మోక్ష దానార్థమ్ నామ్ మున్నే వన్తు నిర్క ఇవన్ ఇన్ఱో? నాళైయో? వెన్ఱు కణ్ణుక్కురానెన్ఱు పరిహసియా నిర్కురాయెన్ఱపడి- యద్వా,

సా- ప్ర— ఇణై యడికీఴ్ అడైక్కల మెన్ఱైన్ఱు వైత్తు, పరస్పరసదృశ స్వచరణయోరధస్తాద్రక్ష్యవస్తుత్వేనాకించనం మాం స్వయమేవ నిక్షిప్య- మున్ని నైవాల్ యాన్ముయన్ఱ వినైయాల్ వన్త మునివయర్న్తు, చిరకాలం మద్బుద్ధిపూర్వకం మయాభినివిశ్య కృతైః పాపైర్జాతం కోపం విస్మృత్య. ముత్తితర మున్నే తోన్ఱి, మోక్షం దాతుమవతార రూపేణాగ్రతో వస్థాయ. నన్ని నైవా నామిశైయుమ్ కాలమిన్ఱో నాళైయో వెన్ఱు, అస్మాకమీషదాశ్రయ రాహిత్యేన కేవలభగవత్కైంకర్యాపేక్షయాభిమత కాలః కిమద్య, శ్వో వేతి- నక్కె శెయ్కిన్ఱానే, ‹‹సచమమ

సా-వి—ఇణైయడి, చరణద్వయస్య- కీఴ్, అధస్తాత్. అడైక్కల మెన్ఱు, రక్ష్యవస్త్వితి- ఎన్నై, మాం- వైత్తు, నిక్షిప్య. కృతోపాయం కృత్వేత్యర్థః. అయంత్వాఇతి శబ్దార్థః- మున్ని నైవాల్, పూర్వ సంకల్పేన - యాన్, మయా. ముయన్ఱు, అభినివిశ్య కృతేన. పూర్వవత్ మయా సంకల్ప పూర్వక మభి నివిశ్య కృతే నేత్యర్థః - వినైయాల్, పాపేన - వన్త, ఆగతం - మునివు, కోపం. అయర్న్తు, విస్మృత్య- ముత్తితర, ముక్తిం దాతుం. మున్నే, అగ్ర ఏవ. తోన్ఱి, ఆవిర్భూయ, అవతార రూపేణ స్థిత్వేత్యర్థః - నన్ని నైవాల్, సమ్యక్సంకల్పేన. నామిశైయుమ్ కాలమ్, అస్మదభిమతం కాలం - ఇన్ఱో, అద్యవా. నాళైయో, శ్వోవా. ఎన్ఱు, ఇతి- ప్రతీక్షమాణ ఇతి శేషః నక్కె శెయ్కిన్ఱానే, స్మితం కరోతి. మదిచ్ఛావశే నైవ విళంబః- నాథస్య శదాక దాప్రియ

సా. సం— నివతక్షా చరణద్వంద్వాధస్తాద్రక్ష్యం వస్త్వితి మాం నిక్షిప్య. మున్ని నైవాలితి. పూర్వ జ్ఞానేనాహమభినివేశ నిబంధన పాపేనోత్పన్నం కోపం విస్మృత్య ముక్తిం దాతుమవతారస్సన్ అవసరం ప్రతీక్షమాణః పురతో వస్థాయ. నన్ని నైవాలితి. సమ్యక్సంకల్పేన అస్మదభిమతకాలః అద్యవా శ్వోవా ఇతి- నక్కె, స్మితం- శెయ్కిన్ఱానే, కరోత్యేన- శదావా అత్యాదరేణ మోక్షోవశ్యం దాతవ్య ఇత్యభిలషంతీతి అత్యర్థ ప్రియ

మూ- నక్కశెయ్కిన్ఱానే|— మోక్షయిష్యామి,ఎన్ఱు ఉకనక్కా వ్యమానపోతు ముక్తనాకుం వేణ్ణుమడి. శిల(ర్)పా పఙ్గళై “నక్షమామి,, ఎన్నైయుమ్ గేసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి, ఎన్నైయుమ్ విరుద్ధమన్ఱో? ఆకైయాలి తు శపత్తుస్థనమామ నన్నై ఉన్నా వెన్ఱిల్ ఇత్తైయిరణ్డుక్కుమ్ భిన్నవిషయమాకైయాలే విరోధమిల్లై-నక్షమామి,ఎన్ఱతు

సా.దీ— వివనిన్ఱు నాళైయెన్ఱు కణ్ణిల్ప్రివ్రుతే ఎన్ఱు పరిహసిక్కిరా నెన్ఱుపడి.

ఇన్ఱో నాళైయో ఎన్ఱు నక్కశెయ్కిన్ఱానెన్ఱు కరుత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉనక్కిష్టమి త్యాది యాల్ - ఇని తటస్థ శంకైయై యనువదిక్కిరార్. శిల రిత్యాది యాల్. ఇతు, ఇన్ఱు సర్వ పాప విమోక్షణ వచనమ్- ఉపప్పందనమాపతు? ఏత్తుకై - పరిహరిక్కిరార్. ఇత్తైయిరణ్డు మిత్యాదియాల్ - ఇశ్లోకఙ్గళి నత్తైయ పూర్వాంశపర్యాలోచనయాభిన్నవిషయత్వత్తై ఙ్కాట్టుకిరార్. నక్షమామీత్యాదియాల్.

సా.స్వా—స్వదాసలాభమిన్ఱో!నాళైయో? ఎన్ఱు మందహాసమ్పణ్ణి,న్నార్-సంతుష్టరాక నిన్ఱానెన్ఱుపడి-

ప్రపన్న విషయత్తిల్ మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱు భవిష్యన్నిర్దేశమ్ కూడుమో? భక్తి విషయ త్తిలన్ఱో భవిష్యన్నిర్దేశమ్ సార్థకమ్- ప్రపన్న విషయత్తిలుమ్ భవిష్యన్నిర్దేశమ్ కూడుమాకిల్ భక్తా పేక్షయా అవిశేషమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱతిని- “పద్మ పత్ర శతేనాపి నక్షమామి వసుంధరే” ఎన్ఱుస్వయమ్ శొల్లానిర్కా విష్ణు సర్వ పాపేభ్యో మోక్షయిష్యా మిఎన్ఱు శొల్ల కూడుమో? ఎన్ఱు శంకిత్తు పరిహరిక్కిరార్. శిలే త్యాదినా -

సా.ప్ర—ప్రి య,,ఇత్యుక్తాత్యర్థ ప్రియస్యపరమైకాంతినో గాఢార్థం సన్తుష్ట స్యాగస్త్యాన్ సన్నిత్యర్థః-

మోక్షయిష్యామిఎన్ఱు ఉకక్క ష్టమానపోతుముక్తనాకవే ణ్ణుపడి, సర్వపాప మోక్షణప్రతిజ్ఞా యా: “తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్ | క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవ యోనిషు| మామప్రాప్యైవ కౌంతేయ తతోయాంత్యధమాంగతి,,మిత్యాది వ్యాహతిమాశంక్య సప్రమాణం విషయవిభా గదర్శనేన పరిహరతి- శిలవిత్యాదినా-

సా.వి— సంశ్లేషోభవతిలి స్మేరముఖస్తిష్ఠతీతి భావః. అయం సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామీత్యేతదర్థః-

మోక్షయిష్యామీత్యస్య భవిష్యదర్థవ్యుత్పత్త్యాయాం తతయా ఆగామి కాలే యదా కదా చి న్మోక్షణ మర్థస్స్యా దిత్యాశంకావ్యావృత్త్యర్థమాహ- మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱుతిని - ఉన శిరిష్ట మానపోతు, యస్మిన్క్షణే ముక్తోభవేయ మిత్యభిసంధి స్తస్మిన్నేవ క్షణే- సచక్షణః ప్రపత్త్యనంతర క్షణో వా, ప్రారబ్ధదేహావసాన క్షణో వేతి భావః- అతఏవానద్యతన భవిష్యదర్థ వ్యుత్పత్త్యయస్యా ప్రయోగః- ఇచ్ఛావిషయ ప్రపత్త్యనంతర కాలమాత్రస్య వివక్షితత్వాత్- కేచిత్తు భగవతైవ “ క్షిపా మ్యజస్ర మశు భానాసురీష్వేవ యోనిష్వి”త్యుక్తత్వాత్- సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామీతిప్రతిజ్ఞాయా స్తద్విరుద్ధ త్వాత్ “అనృతంనోక్తపూర్వం మే” ఇత్యాదభగవతైవోక్తత్వాత్సర్వ పాపమోక్షణవచనం “బాలాతురా ద్యుపఛ్ఛం దనతుల్య” మిత్యాహుః. తత్ర ప్రతిజ్ఞాద్వయస్య విషయవిభాగేన విరోధం పరిహారకాతన్మతం ప్రతిక్షిపతి - శిలరితి. విషయభేద మేవా విష్కరోతి - నక్షమామీతి -

సా-సం— సంశ్లేషార్థం మందస్మిత స్సన్నా స్తతిత్యర్థః-

మోక్షయిష్యామీత్యస్య తాత్పర్యార్థో పరితటస్థ శంకామనూద్య పరిహరతి. శిల ఇత్యాదినా.

మూ— ,,పద్మపత్ర శతేనాపి నక్షమామి వసుంధరే । ఉపచారశతేనాపి నక్షమామివసుంధరే,, ఎన్నార్‌పోలే శోలులుకిఱపోలియాన ప్రాయశ్చిత్తాంతరఙ్గళాల్ క్షమిక్కుమ్ ఎన్నపడి ఇప్పుసర్వపాప ప్రాయశ్చిత్తమాయిరు ప్పతొరు ఉపాయవిశేషత్తాలే ఎల్లాత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమ్ నెన్కిఱతు. "యదివా రావణస్స్వయం" ఎన్గిఱ శరణ్యాభిప్రాయ నిరుప్పతు. ఇప్పడివ్యవస్థిత విషయఙ్గళాన వచనఙ్గళ్ తాన్ కాట్టుకైయాలే విరోధ మిల్లామై యాలితు ఉపచ్ఛందన మాత్రమన్ఱు. ఇఙ్గనల్లాతపోతు భక్తిప్రపత్తిరూపమోక్షోపాయఙ్గళై విధిక్కిఱ శాస్త్ర ఙ్గళెల్లామ్ అత్యంత వ్యాకులఙ్గళామ్ -

పా.దీ— పోలియాన, అల్పప్రభావమాన వెన్నపడి - మహాప్రభావమాన శరణాగతియాల్ క్షమిప్పా సెన్కి ఱతెన్కిఱార్. ఇఙ్గు ఇత్యాదియాలే - ఇవ్వుపాయ విశేషత్తాల్ తాన్ సర్వత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమో ? ఎ న్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. యదివేతి . రావణనాకిలు మామెన్నైఱయాల్ సర్వత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమెన్ఱు కరు త్తు - ఉపచ్ఛందనత్వాభావత్తై నిగమిక్కిఱార్ . ఇప్పడి వ్యవస్థి తేత్యాది - అన్యథా భక్తి విధాయక శాస్త్రము ముపచ్ఛందవ మామెనిఱార్ - ఇఙ్గనల్లాత విత్యాదియాల్ . ఇతి పాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి

సా.స్వా— పోలియాన, అల్పప్రభావమాన-పద్మపత్రాదికళాల్ క్షంతవ్యమాకాతపాపత్తై ప్రపత్తి యాలే క్షమి ప్పానో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-యదివేతి.ఉపచ్ఛందనఖండనత్తైయుపసంహరిక్కిఱార్.ఇప్పడీతి-విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గనల్లాతేతి- ఇన్గు మోక్షమావతు?విదువిక్కైఱ - నిషిద్ధక్రియైత్ జననక్క రైయాక్కైయాలే మోక్షణమ్స్వతస్సిద్ధ మాకైయాలే యతుశొల్లవేణ్డా? పాపఫలవిశ్లేషత్తై చ్చొల్లుకిఱతెన్ని ల్ ఫలసంబంధ మిప్పోతిల్లామైయాలే తద్విశ్లేష కథన మసంగత మన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

పా.ప్ర— పోలియాన, లఘుభూతేన- విసదృశేనేత్యర్థః. ఏవంచ సాధనాంతర దుస్సాధస్యాపి సాధకత్వ గూ హాతిశయఏవసిద్ధః- వతువ్యాహతిరితిభావః-,, ఏవం హ్యస్యసర్వేపాప్మానః ప్రదూయంతే,, ఇత్యాదిభి ర్భక్తై రపి సర్వపాప నివర్తకత్వ శ్రవణాత్తత్రాపి వ్యాహతిపరిహార స్సమానఇత్యభిప్రాయ స్సూక్తప్రకారా నంగీకారే బాధకమప్యాహ- ఇఙ్గనల్లాతపోతిత్యాదినా- ప్రపత్తివిధిశాస్త్రస్యోపచ్ఛందనత్వే తుల్యన్యాయ తయా భ క్తివిధిశాస్త్ర స్యాప్యుప చ్ఛందనత్వాత్ కృత్స్నస్య మోక్ష శాస్త్రస్యాప్రామాణ్య ప్రసంగ ఇత్యర్థః -

సా.వి— పోలి యాన, లఘుభూతైః . విసదృశైరిత్యర్థః- క్షమిమేన్నపడి, నక్షమామీత్యుక్తప్రకారః. స్వాభిమతోపాయే నతు క్షమామీతి తాత్పర్యం. అతో నవిరోధ ఇతి భావః. అనుచితోపాయైః నక్షమామి, విహితోపాయైః క్షమామీ త్యేవం రూపం కథంభగవత స్తాత్పర్యం జ్ఞాయత ఇత్యత్ర " యదివా రావణ స్స్వయ" మిత్యాద్రాగప రాధి రావణ విషయేపి శరణాగతశ్చేద్రక్షిష్యామీతి ప్రతిజ్ఞాతత్వాత్తథాతా త్పర్యం జ్ఞాయత ఇత్యాహ - యదివా రావణ ఇతి. ఉపచ్ఛందనత్వాభావం నిగమయతి.ఇప్పడివ్యవస్థితేతి. ఉపచ్ఛందనత్వేఅనిష్టమాహ-ఇఙ్గనల్లాతపోతి.వ్యాకులఙ్గళామ్,సర్వశాస్త్రాణ్యనర్థకానిస్యురితి భావః .

సా.సం— పోలియాన, అల్పప్రభావ. శరణవరణస్య సర్వపాప ప్రాయశ్చిత్తత్వం శరణ్యాభిప్రాయప్రదర్శ నేనసాధయతి - యదివేతి - విపరీతానుష్ఠానం,అజ్ఞానిలంఘనం - ,,మత్ప్రసాదాత్పరాంశాంతి మచిరేణా ధిగచ్ఛతి,, త్యవిద్యానివృత్తిరూపశాంతి హేతుత్వేనోక్త ప్రసాద విశేష ఏవ నిగ్రహ నివృత్తిరిత్యర్థః.

మూ— ఇప్పడి పాప జ్ఞళిల్ నిన్నుమ్ విడు విక్కై యావతు ? అనాది యాన విపరీతానుష్ఠానత్తాలేపిరన్త నిగ్రహాభి ప్రాయత్తై ఈశ్వ రన్ తానే విడుకై - ఇన్ని గ్రహ నివృత్తి యాలే నిగ్రహ కార్యజ్ఞ ళాన అవిద్యాది కళెల్లామ్ నివృత్త ఙ్గళామ్ - ఈశ్వరనుడైయ నిగ్రహ నివృత్తి యావతు ? "మత్ప్రసా దాత్,, ఎన్గిఱ అభిప్రాయ విశేషమ్ - జీవనుక్కు అవిద్యాది కళుడైయ నివృత్తి యావతు ? జ్ఞాన వికాసా దికళ్ -

సా-దీ— ఎన్గుమిడత్తు మోక్షణత్తుక్కర్థ మరుళి చ్చెయ్కిరార్ . ఇజ్గు పాపేత్యాదియాల్- విపరీతానుష్ఠానమావతు? ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ - ఇని నిగ్రహేత్యాది - కారణాభావా త్కార్యాభావః ఎన్గున్యాయత్తాలెన్ఱు కరుత్తు - నిగ్రహ నివృత్తి స్వరూపత్తై కాట్టుక్కిరార్ - ఈశ్వరనుడైయ విత్యాది - "మత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతి మచిరేణా ధిగచ్ఛతి" ఎన్ఱవిద్యా నివృత్తిరూపశాంతిహేతుత్వేనచ్చొల్లుకైయాల్- ప్రసాదః,అవిద్యానివృత్తిహేతునిగ్రహనివృత్తియెన్ఱపడి.అవిద్యానివృత్తియైనిరూపిక్కిరార్.జీవనుక్కిత్యాది యాల్.

సా-స్వా— ఇజ్గుఇతి. ఇప్పడినిగ్రహ నివృత్తియుణ్డానాలుమ్ అవిద్యాది ప్రతిబంధక మిరుక్కైయాలే నిగ్రహ నివృత్తికథనమ్ వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్నిగ్రహనివృత్తియాలేఇతి . భావాంతరమే అభావమెన్గిఱ పక్షత్తిలేనిగ్రహా విద్యాది నివృత్తి యెన్ఱుశంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్ . ఈశ్వర నుడైయ అభిప్రాయేతి . "మత్ప్రసాదా త్పరాం శాంతి మచిరేణా ధిగచ్ఛతి" ఎన్గిఱపడియే అవిద్యానివృత్తిరూప శాంతి హేతువాన శరీరా వసానత్తిల్ నిగ్రహా భిసంధియై విడక్కడవే నెన్గిఱ వభిప్రాయ మెన్ఱ పడి - ఇప్పడి ఉనక్కివ్వమాన పోతు ముక్త నాకక్కడవే నెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? విద్యా ప్రారంభ దశైయిల్

సా - ప్ర — నను సిద్ధాంతే పుణ్యా పాపానాం భగవ త్ప్రీత్య ప్రీతి రూప త్వేన జీవ గత త్వా భావాత్తద్ధేతు భూత క్రియా రూప జీవగత వ్యాపా రాణాం తదా తదైవ నష్ట తయాచ నివర్తనీ యత్వాసిద్ధే ర్భగవద్భాగవతానామప్రీతీనాంనివర్తనీయత్వేజీవానాంమోక్ష్య మాణత్వాసిద్ధే మోక్షయిష్యామీతినిర్దేశో౽ నుపపన్న ఇత్యత్రజీవగతా విద్యాకర్మ వాసనారుచి ప్రకృతిసంబంధానాం తత్కారణభూతస్యభగవద్గతస్య నిగ్రహస్యచ నివర్తనీయతయా నానుపపత్తి రిత్యభిప్రయన్నిగ్రహ నివృత్త్యవిద్యానివృత్త్యోస్స్వరూపంచాహ.ఇజ్గుపాపజ్గళిలిత్యాదినా.మత్ప్రసాదాదిత్యాది - "మత్ప్రసాదా దేవసాత్మ్యాత్క్ర తయథావస్థిత

సా - వి — నను సిద్ధాంతే పుణ్య పాపానాం భగవ త్ప్రీత్య ప్రీతి రూప త్వేన జీవ గతత్వా భా వాత్తద్ధేతు భూతక్రియారూప జీవ గత వ్యాపా రాణాం తత్తత్కాల ఏవ నష్టతయా చ నివ ర్తనీయా సిద్ధేః , భగవ ద్భాగ వతానా మప్రీతీనాం నివర్త నీయత్వే జీవా నాం మోక్ష్య మాణత్వా సిద్ధేః, మోక్షయిష్యా మీతి నిర్దేశో నుప పన్న ఇత్యత్ర జీవ గతా విద్యా కర్మ వాసనా రుచి ప్రకృతి సంబంధానాం తత్త త్కారణ భూతస్య భగవ న్నిగ్రహస్య చ నివర్త నీయ తయానానుపపత్తిరిత్యభి ప్రయన్ నిగ్రహ నివృత్త్యవిద్యానివృత్త్యో స్స్వరూపం చాహ - ఇజ్గు పాపజ్గళిల్నిన్ఱు మిత్యాదినా . ఈశ్వరన్ తానే విడుకై,ఈశ్వరేణస్వయమేవనిగ్రహాభిప్రాయసంత్యాగః-మత్ప్రసాదాదితి-"మత్ప్రసాదా దేవసాత్మ్యాత్క్ర త యథావస్థిత మత్స్వరూప రూప గుణ విభూ" త్యాది గద్యోక్తా భిప్రాయ విశేషో నిగ్రహ నివృత్తిరిత్యర్థః. తజ్జన్యా విద్యాది నివృత్తి స్వరూప మాహ - జీవనుక్కు ఇతి - ఏవం జీవస్య సర్వ పాపే భ్యో మోక్ష్య

మూ—ఇ(జ్జీ)వనుక్కు ప్పడిపుణ్యపాపరూపమాన సంసార కారణమ్ కழியుమ్ క్రమమేతెన్నిల్? ఉపాయవిరోధికళ్

సా.దీ— జ్ఞానవికాసాదీత్యాది శబ్దత్తాల్ దేశవిశేష ప్రాప్త్యాదిసంగ్రహః - ఇన్త సర్వపాప విమోచనత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవనుక్కు ప్పడీత్యాదియాల్ - పాపఙ్గళై ఉపాయవిరోధికళెన్నుమ్, ప్రాప్తి విరోధికళెన్నుమ్ ద్వివిధం. స్వహేతుక్కళాలే, సుకృతవిశేషపూర్వక భగవన్నిగ్రహవిశేషనివృత్తి కళాలేయన్నిక్కే ఇవఱ్ఱు ప్రవృత్త్యా అనుమేయమ్. ఇవఱ్ఱు ప్రసంగాదుక్తం. ఉపాయ ప్రారంభానంతరం ప్రాప్తి ప్రతిబంధకపాపఙ్గళ్

సా.స్వా— పాపనాశమ్ శొల్లుకిఱదు విరోధియాలో? అదు కతిపయ పాపనాశాభిప్రాయమెన్నిల్ అప్పోతు విద్యైక్కు నాశిక్కైయల్లామై యాలే నాశకాభావాద్బంధమ్ నిత్యమాక ప్రసంగియాతో? విద్యాప్రారంభత్తిల్ నిశ్శేషనాశకమాకిల్ సర్వ ప్రపన్నర్కళుక్కు ముత్తర క్షణత్తిల్ వినిపాతమ్ ప్రసంగియాతో? కిం చ శరీరావసానత్తిలే ద్విషత్సుహృత్సంక్రమణముమ్ విరోధియాతో? ఇత్యాద్యభిప్రాయేణ శంకిత్తు సకల శంకా నిరాసమ్ పణ్ణుమ్పడి మహాప్రకరణత్తాలే ముక్తిక్రమ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవనుక్కు ఇతి - అయమత్ర వివేకః - కర్మతావత్ త్రివిధం, ఉపాయ విరోధి, ప్రాప్తివిరోధి, కైంకర్య విరోధి భేదాత్. ప్రాప్తివిరోధి పాపంతావద్ ద్వివిధం, ఉపాయాత్పూర్వాఘ ముత్తరాఘం చేతి. పూర్వాఘమపి ద్వివిధం, పుణ్యం పాపమితి - పుణ్యమపి ద్వివిధం, ప్రారబ్ధ మప్రారబ్ధ మితి - పాప మపి ద్వివిధం, ప్రారబ్ధ మప్రారబ్ధమితి. ప్రారబ్ధ ద్వయమపి ద్వివిధం, అభ్యుపగత మనభ్యుపగత మితి. ఉత్తర కర్మాపి త్రివిధం, పాపం పుణ్యం మోక్షార్థ సుకృతం చేతి - పాపం ద్వివిధం, బుద్ధిపూర్వ మబుద్ధిపూర్వ మితి. బుద్ధిపూర్వం ద్వివిధం, అపతత్ప్రాయశ్చిత్త మనాపతత్ప్రాయశ్చిత్తం చేతి. ఉత్తర పుణ్యమపి ద్వివిధం, బుద్ధిపూర్వ మబుద్ధిపూర్వమితి- బుద్ధిపూర్వమపి ద్వివిధం, కైంకర్యరూపం ఫలార్థ మితి. ఫలార్థంచ ద్వివిధం, విద్యానుగుణం తదననుగుణంచేతి. విద్యోపయుక్తమపి ద్వివిధం - ప్రతిబద్ధఫల మప్రతిబద్ధ ఫలంచేతి - విద్యానుపయుక్త సుకృతమపి ద్వివిధం - ప్రతిబద్ధఫల మప్రతిబద్ధ ఫలంచేతి. పునశ్చ బుద్ధిపూర్వోత్తర పుణ్యం ద్వివిధం, ప్రపత్తిరూప మన్యచ్చేతి - మోక్షార్థ సుకృతమపి ద్వివిధం, ప్రపత్తిరూప ముపాయాంతరం చేతి. కైంకర్య రూప సుకృతమపి ద్వివిధం, సాత్త్విక త్యాగ సహితం తద్రహితం చేతి - సాత్త్వికత్యాగ యుక్తంచ ద్వివిధం, కైంకర్యార్థం లోకసంగ్రహార్థం ప్రయుక్తంచేతి- ఏతేషాం క్రమేణ నాశమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవనుక్కిత్యాదినా.

సా.ప్ర— మత్స్వరూప రూప గుణవిభూతి లీలోపకరణ విస్తారోపకోటి సిద్ధమన్నియామ్యత యామద్దాస్యైక స్వభావాత్మస్వరూపో మదేకానుభవో మద్దాస్యైక ప్రియః పరిపూర్ణానవరతనిత్య విశదతమానన్య ప్రయోజనానవధికాతిశయ ప్రియమదనుభవస్త్వం తథావిధ మదనుభవ జనితానవధికాతిశయ ప్రీతికారితాశేషావస్థోచితాశేష శేషతైకరతి రూప నిత్యకింకరో భవేత్యుక్త స్సంకల్ప విశేష ఇత్యర్థః- ఏవం జీవస్య పాపేభ్యో మోక్ష్యమాణత్వ ముపపాద్య పుణ్యపాపయో ర్బహువిధత్వాత్తన్నివృత్తేరపి నానావిధత్వమితి తత్ప్రకారభేదానప్యాహ- ఇవనుక్కుప్పడి ఇత్యాదినా. అవస్థావైగుణ్యాదిః వైగుణ్యాదీత్యాది శబ్దార్థః-

సా.వి—మాణత్వ ముపపాద్య పుణ్యపాపానాం బహువిధత్వాత్తన్నివృత్తేరపి బహువిధత్వమితి తన్నివృత్తిప్రకారం బోధయితు మాకాంక్షా ముత్థాపయతి. ఇజ్జీవనుక్కు ప్పడి ఇతి. నివృత్తి ప్రకారమాహ- ఉపాయవిరో(

మూ— మున్పేస్వహేతుకకృపైయాలే కళ్ళిన్దాల్ ప్రారబ్ధేతరఙ్గళాయ్ ప్రాప్తివిరోధికళాకవల్ల పూర్వపుణ్యపాపఙ్గళ్ ఉపాయారంభత్తిలేనిశ్శేషమాక కళ్ళియుమ్. ఉత్తరఙ్గళాన పాపఙ్గళిల్ బుద్ధిపూర్వ మల్లాత వైయుమ్,

సా-దీ— "ప్రారబ్ధేతరపూర్వపాపమఖిల,, మెన్కిఱశ్లోకోక్తప్రక్రియైయాలే కళ్ళియుమెన్కిఱార్. ప్రారబ్ధేతరఙ్గళాయిత్యాదియాల్ - అవ్విడత్తిల్ కర్మఙ్గళ్ త్రివిధమ్-ఉపాయవిరోధియెన్నుమ్, ప్రాప్తివిరోధియెన్నుమ్, కైంకర్య రూపమెన్నుమ్- ప్రాప్తివిరోధి పాపన్తాన్ ద్వివిధమ్, ఉపాయప్రారంభాత్పూర్వాఘ ముత్తరాఘమెన్ను - పూర్వాఘన్ద్వివిధమ్, పుణ్యమెన్నుమ్ పాపమెన్నుమ్- పుణ్యంద్వివిధమ్, ప్రారబ్ధమెన్ను మప్రారబ్ధమెన్నుమ్- పాపంద్వివిధమ్, ప్రారబ్ధమెన్ను మప్రారబ్ధమెన్నుమ్- ప్రారబ్ధద్వయముమ్ ప్రత్యేకంద్వివిధమ్, అభ్యుగత మనభ్యుపగత మెన్నుమ్. ఉత్తరకర్మఙ్గళ్ త్రివిధమ్, పాపమెన్నుమ్, పుణ్యమెన్నుమ్, మోక్షార్థఙ్కృతంచ- పాపముమ్ ద్వివిధమ్, బుద్ధిపూర్వ మబుద్ధిపూర్వమెన్నుమ్. బుద్ధిపూర్వముమ్ ద్వివిధమ్, ఆపత్కృత మనాపత్కృతమెన్నుమ్- ఉత్తరపుణ్యముమ్ ద్వివిధమ్, బుద్ధిపూర్వ మబుద్ధిపూర్వమెన్నుమ్- బుద్ధిపూర్వముమ్ ద్వివిధమ్, కైంకర్యరూపమెన్నుమ్ ఫలార్థమెన్నుమ్- ఫలార్థముమ్ ద్వివిధమ్, విద్యానుగుణమ్ విద్యానుపయుక్తమెన్నుమ్. విద్యోపయుక్తమపి ద్వివిధమ్, ప్రతిబద్ధఫల మప్రతిబద్ధఫలమెన్నుమ్- విద్యానుపయుక్తమపి ద్వివిధమ్, ప్రతిబద్ధఫల మప్రతిబద్ధఫలమెన్నుమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తర పుణ్యముమ్ ద్వివిధమ్, ప్రపత్తిరూప మన్యచ్చ. మోక్షార్థమాకకృతముమ్ ద్వివిధమ్, ప్రపత్తిరుపాయాంతరంచ. కైంకర్యరూపముమ్ ద్వివిధమ్, సాత్త్వికత్యాగయుక్తన్తద్రహితమెన్నుమ్. సాత్త్వికత్యాగయుక్తం ద్వివిధమ్, కైంకర్యార్థం లోకసంగ్రహార్థ ప్రయుక్తమెన్నుమ్. ఇతిల్ సాత్త్వికత్యాగరహితాంశమ్ ప్రాప్తివిరో

సా-స్వా— బుద్ధిపూర్వ మల్లాతవై ఇతి - ఉపాయారంభత్తిలే ఇత్యనుషంగః.

సా-వి— కళ్ళిత్యాదినా- అయమర్థః- పాపంతావద్ద్వివిధం, ఉపాయవిరోధి ప్రాప్తివిరోధిశ్చేతి. అత్ర ఫలాంతరసాధనం పుణ్యమపి పాపమేవ. ఫలాంతరసాధనంభగవత్ప్రీత్యైకఫలకంకర్మచ పాపశబ్దసంగ్రాహ్యం - తత్రోపాయవిరోధి నివృత్తిం దర్శయతి. ఉపాయవిరోధికళితి - మున్పే, ఉపాయారంభాత్పూర్వమేవ- అన్యథా విరోధిషు సత్సు ఉపాయారంభఏవ నస్యాదితి భావః - స్వహేతుకకృపైయాలే కళ్ళిన్దాల్, సుకృతవిశేషేణ భగవన్నిగ్రహవిశేష నివృత్త్యుపత్త్యాం తత్ప్రతిబంధకేషు నశ్యత్సు వ్యర్థః- విరోధనివృత్త్యుపాయ ప్రవృత్తిరూప కార్యవిశేషాదమీయత ఇతిభావః. మేంచ యుష్మామిత్యత్ర ఉపాయారంభవిరోధినివృత్తికథనమాదితః తన్నివృత్తి ప్రకారభేద కథనాయేతి మంతవ్యం. ప్రాప్తివిరోధిపాపంద్వివిధం, పూర్వాఘ ముత్తరాఘంచేతి - పూర్వాఘం ద్వివిధం, ప్రారబ్ధ మప్రారబ్ధం చేతి. తత్రాప్రారబ్ధానా ముపాయారంభే నిశ్శేషనాశ ఇత్యాహ - ప్రాప్తివిరోధికళాకవల్ల ఇతి - ప్రారబ్ధస్య వినాశో వక్ష్యతే - ఉత్తరాఘం ద్వివిధం, బుద్ధిపూర్వ మబుద్ధిపూర్వంచేతి - తత్రాబుద్ధిపూర్వం బుద్ధిపూర్వమపి దేశకాలావస్థా వైగుణ్య ప్రాప్తంచ శ్లిష్యతీత్యాహ - ఉత్తరఙ్గళానేతి. అనాపది బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం

సా-సం— స్వహేతుకకృపైయాలే ఇత్యత్ర స్వశబ్ద ఉపాయపరః. తద్ధేతవః "ఈశ్వరస్యచ సౌహార్దం,, మిత్యుక్తవిధయా సుకృతవిశేషా యత్తఫలో న్ముఖ సౌహార్దాది ప్రకారాద్యాగత సదాచార్య ప్రాప్త్యాదయః - అథ ప్రాప్తి ప్రతిబంధకానాం ప్రారబ్ధేతరత్యక్తవిధయా నివృత్తి మాహ - ప్రారబ్ధేతరేతి.

మూ— దేశకాలవైగుణ్యాదికళాల్ వరుమవైయుమ్ లేపియాతు- అనాపత్తిల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఙ్గళ్ స్వాధికారానుగుణ ప్రాయశ్చిత్తవిశేషత్తాలేయాతల్, శిక్షార్థమాన లఘుఫలవిశేషత్తాలే యాతల్ తీరుమ్. ప్రపన్ననుక్కు ప్రారబ్ధత్తిల్ ఇశైన్న కాలత్తుక్కుళ్ళే విపక్వమామ్ కర్మాంశమ్ అనుభవత్తాలుమ్, అవాంతర ప్రాయశ్చిత్తత్తాలుమ్ వాశ్యమ్- మేలుళ్ళతువుమ్ ఉపాయమాహాత్మ్యత్తాలే కళియుమ్.

సా.దీ— ధ్యంతర్గతమ్. ప్రాప్తివిరోధిసర్వముమ్ పాపశబ్దార్థమ్. దేశకాలవైగుణ్యాదీత్యాది-బుద్ధిపూర్వకమాకవరుమవైయుమ్ ఎన్నపడి. ఉపాయారంభత్తిలెన్ననుషంగిత్తుక్కొళ్వతు- స్వాధికారానుగుణప్రాయశ్చిత్తవిశేషత్తాలేయాతలెన్నతు మృదుప్రకృతివిషయమ్- శిక్షార్థమానవిత్యాది. కఠినప్రకృతివిషయమ్. కర్మాంశమ్, పుణ్యపాపాంశఙ్గళ్ శైన్నె. అవాంతరప్రాయశ్చిత్తఙ్గళావన? తదర్థమాకప్పణ్ణుమ్ పునఃప్రపత్త్యాదికళ్ - మేలుళ్ళతువు

సా.స్వా— స్వాధికారేతిమృదువిషయం. శిక్షేతి కఠినవిషయం- ప్రాయశ్చిత్తంచ ప్రపన్నవిషయే శక్తస్య ప్రతిపదం. ప్రతి పద ప్రాయశ్చిత్తం దేవతాంతర సంబంధి భగవత్సం బంధీతి ద్వయం స్థితంచే ద్భగవద్విషయమేవ ప్రపన్నస్య. భక్త విషయేతు యోగ ఏవ ఎన్నుకరుత్తు - అవాంతరేతి. ప్రారబ్ధ పాపా రంభకపాప

సా.ప్ర— స్వాధి కారాను గుణే త్యాది. ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠాన శక్తౌ రహస్య ప్రాయశ్చిత్తేనేత్యర్థః - అవాంతర ప్రాయశ్చిత్తఙ్గళాలే ఇతి - పాపారంభక ప్రాయశ్చిత్తతయా పునః ప్రపదనేన భగవద్భాగతాప చారాది ప్రాయశ్చిత్తభూత తత్ప్రసాదనాదినా చేత్యర్థః - ఉపా య మాహా త్మ్య త్తాలే ఇతి. "సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపిభూయసీ" త్యాద్యుక్తప్రపత్తిమాహాత్మ్యాదిత్యర్థః.

సా.వి— స్వాధికారాను గుణ ప్రాయశ్చిత్త విశేషేణవా, లఘు దండనే నవా, నివర్తత ఇత్యాహ - అనాపత్తిలితి - ప్రారబ్ధం చాభ్యుపగత మనభ్యుప గతం చేతి ద్వివిధం. తత్రా భ్యుపగత ప్రారబ్ధస్యా నుభవేనప్రాయశ్చిత్తేనచ నివృత్తిమాహ. ప్రపన్ననుక్కు ఇతి - అప్రారబ్ధ నివృత్తేరబుద్ధి పూర్వో త్తరాఘా ద్యశ్లేషస్య చ పూర్వోక్తస్య భక్తప్రపన్న సాధారణ్యాదిహ ప్రపన్నస్య విశేషం వక్తుం ప్రపన్ననుక్కు ఇత్యుక్తం - ఇశైన్న కాలత్తు క్కుళ్ళే, ఇచ్ఛా విషయ కాలస్యాంతః. విపక్వమాం కర్మాంశమ్, తదానీంఫలప్రదానార్థం భగవతా నిమిత్తీకృతం పుణ్యపాపరూప మనుభవేన - ప్రాయశ్చిత్తాం తరఙ్గళాలు మితి, ప్రపత్తికాలె పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థ సంకల్పాభావే పశ్చాదపి పాపా రంభక పాపనివృత్త్యర్థం పునః ప్రపదనాదే రభిమతతయాతాదృశ ప్రాయశ్చిత్తైరపీత్యర్థః - అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధ నివృత్తి మాహ. మేలుళ్ళతు ఇతి - ఉపరిష్టా ద్విద్యమానం అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధ మిత్యర్థః - బుద్ధి పూర్వో త్తరాఘం ద్వివిధం, ప్రతిబద్ధఫల మప్రతిబద్ధ ఫలం చేతి. తత్ర బుద్ధిపూర్వక పుణ్యంచ ద్వివిధం, విద్యోపయుక్త మనుపయుక్తంచేతి. తదుభయమపి ప్రతిబద్ధ ఫల మప్రతిబద్ధ ఫలంచేతి. బహువిశేష సద్భావా త్పూర్వం స్వాధికారా నుగుణె త్యాదినా తన్నివృత్తి ప్రకారస్యోక్తత్వేపి తద వాంతర భేదం వక్తుం పునస్తత్ప్రసంగమాహ.

సా.సం— అవాంతరేతి. అను భవితుమశక్తికృతాత్యార్తి శయేన ప్రవృత్తప్రపత్తి రూపప్రాయశ్చిత్తేనేనాశ్యమిత్యర్థః. మేలుళ్ళతు, అనభ్యుపగత మవిపక్వంకర్మ. ఏవం పాపాంశే నివృత్తి ప్రకార ఉక్తః- "అ ఘ త ర స్యా ప్యే వ" మి తి సూ త్రే ఇ త ర శ బ్దో క్త పు ణ్య స్య ని వృ త్తి ప్ర కా ర మా హ-

మూ— ఉభయ భావ(న)నాక్రమత్తాలే వన్త బుద్ధిపూర్వోత్తర పుణ్యఙ్గళిల్ ప్రతిబన్ధక మిల్లాతవైయుమ్,
ఉపాసకనుక్కు విద్యానుగుణపూర్వోత్తరపుణ్యఙ్గళుమ్ ఫలప్రదానత్తాలేకழియుమ్. విద్వానుక్కు అనుపయుక్త
బుద్ధిపూర్వోత్తరపుణ్యఙ్గళిల్ ప్రతిబద్ధఫలఙ్గళుమ్, విద్యోపయుక్త పూర్వోత్తర పుణ్యఙ్గళిల్ అనుకూలప్రతికూ
లప్రబలకర్మాన్తరఫలఙ్గళాలే నిరుద్ధావసరఙ్గళాయ్ఫలమ్కొడుక్కప్పెఱాతేయిరుక్కుమవైయుమ్ అంతి
మకాలత్తిలే కழియుమ్. ఇవ్వర్థమ్ "ఇతరస్యాప్యేవమసంశ్లేషః పాతే తు" ఎన్గిఱ సూత్రత్తిలే అభిప్రేతమ్.

సా.దీ— మిత్తైన్తకాలత్తుక్కు మేల్ విపక్వమాకిర ప్రారబ్ధాంశఙ్గళినైయు. అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధ మెన్నపడి-
ఇతర స్యాప్యేవ మసంశ్లేషః ఎన్ఱ దత్తిల్ ఇతరస్య ఎన్ఱు పుణ్యమ్ శొల్లప్పట్టతు-

సా.స్వా— నివృత్త్యర్థ ప్రపత్త్యన్తర త్తాలే ఎన్నపడి. అన్తిమకాలత్తిలేఇతి. విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే ఎ
న్నపడి. సూత్ర భాష్యాదిక ళిలే శొల్లాతే యిరుక్క ఇప్పడి నిర్ణయిక్క ప్రమాణ మెన్న వరుళిచ్చె
య్కిరార్ ఇవ్వర్థ మితి. సూత్రత్తిలే ఇతర శబ్దమ్ సుకృత పరమెన్ఱు కరుత్తు-

సా ప్ర— ఉభయభావనాక్రమత్తాలేఇతి. "అథో పాయప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగానవామయాన్। అంతేవిరక్తిమా
సాద్య విశతే వైష్ణవం పదమ్" మిత్యుక్తోభయ భావనాయేత్యర్థః - విద్యోప యుక్తేత్యాది - విద్యోత్పత్త్య
ర్థం కర్మానుష్ఠానే జన్మాన్తరా నుష్ఠిత ప్రారబ్ధకర్మభిరేవవిద్యోత్పత్తావిదానీ మనుష్ఠితానాం ఫలస్యాన్య
తస్సిద్ధత్వాత్తానివిష్ఫలానీత్యర్థః. ఉక్తార్థే సంమతిప్రదర్శన వ్యాజేన సాంప్రదాయికత్వమాహ. ఇతరస్యాపీతి-

సా.వి— ఉభయ భావన క్రమత్తాలే ఇతి. "అథోపాయప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగాననామయాన్। అంతే
విరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవం పదమ్" మిత్యుక్తోభయ భావన న్యాయేనే త్యర్థః - ప్రతి బన్ధక మిల్లాత
వైయు మితి. ప్రబల ప్రారబ్ధ పుణ్యపాపైరప్రతిబద్ధానీ త్యర్థః - ఉపాసకస్య విద్యానుగుణ పూర్వోత్త
ర పుణ్యఙ్గళుమ్, విద్యానివృత్త్యర్థ పూర్వోత్తర పుణ్యానివ - ఫలప్రదాన త్తాలే కழియుమ్, ఫలంద
త్వా నివర్తన్తే. ఇహ విద్యా పూర్వ పుణ్యానామపి ఫలప్రదత్వకథన సంగతిలోభాత్- స్వావధి కారాను
గుణత్వాత్త్రైవ భేదానుక్తిః అప్రతి బద్ధ ఫలస్య విద్యానుపయుక్తస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రతి బద్ధ ఫ
లస్య విద్యోపయుక్త పూర్వోత్తర పుణ్యస్యచ ఫలప్రదానేననివృత్తి ముక్త్వా ప్రతిబద్ధఫలస్య విద్యా నుపయు
క్తస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య విద్యార్థానుష్ఠిత బుద్ధిపూర్వోత్తర పుణ్యస్యచ ప్రారబ్ధ ప్రతిబద్ధ తయా
స్వఫల ప్రదానావసరా భావాదంతిమసమయే అశ్లేషఇత్యాహ - విద్వానుక్కు అనుపయుక్తేతి - విద్యోప యుక్త
బుద్ధిపూర్వోత్తరేతి - విద్యోత్పత్త్యర్థం కర్మానుష్ఠానే జన్మాన్తరా నుష్ఠిత ప్రారబ్ధ పుణ్యైరేవవిద్యో
త్పత్తావిదానీ మనుష్ఠితానాం ఫలా సిద్ధత్వాత్తాని నిష్ఫలానీత్యర్థః. ఫలమ్ కొడుక్కప్పెఱాతే, ఫలందాతుమ
ప్రాప్తైవ - యిరుక్కుమవైయుమ్, అధికతయా స్థితాన్యపి - కழియుమ్, నివర్తన్తే. అత్రార్థే సూ
త్రకార సంమతి మాహ - ఇవ్వర్థ మితి- ఇతరస్యాపి, పుణ్యస్యాపి ఏవం, పాపవదసంశ్లేష ఇతి సూత్రార్థః.

సా. సం — ఉభయే త్యాది నా . ఉభయ భావనర్, బ్రహ్మదయః. ఏవం ఫలాన్తరాభి సంధ్యా కృత పు
ణ్యానాం నివృత్తి ప్రకార ఉక్తః - తథావిద్యా నుపయుక్తానాం విద్యోప యుక్తానాంచ ప్రతిబద్ధ ఫలానాం
శరీరపాతకాలే నివృత్తిరుక్తా. అథ కేవల కైంకర్యరూప సుకృతానాం లోకసంగ్రహార్థతయైవ భగవదా
జ్ఞయా కృతానాం తన్నాశ్లేషావాచ్యః- విద్యయాఅవిరోధానిత్యంతుభగవత్ప్రీతిమాత్రాద్య స్వతఏవతయోర్విరామ

మూ— భగవత్ప్రీతిమాత్రమే ఫలమాక అనుష్ఠిత కేవల కైంకర్యరూప సుకృతఙ్గళ్ అప్పోతే దత్తఫలఙ్గళాకైయాలే యవత్తుక్కు అశ్లేషమ్ శొల్లవేణ్డా. లోకసంగ్రహార్థ విధియాల్ అనుష్ఠిక్కుమవైయుమ్ తనక్కుప్పడియే భగవదాజ్ఞాసిద్ధఙ్గళాకైయాలే యవైయుమ్ ఇవనుక్కు కేవలకైంకర్యఙ్గళాయ్ దత్తఫలఙ్గళ్. ఇవత్తిల్ అనవధానత్తాలే సాత్త్వికత్యాగరహితమాక అనుష్ఠితఙ్గళానవైకళ్ అన్నైయువై ఎల్లామ్ "తాన్యేవ భావోపహతాని కల్కః" ఎన్కిఱపడియే పాపతుల్యఙ్గళాయ్ మోక్షయిష్యామిక్కు విషయమామ్. ఫలాన్తరార్థమాక పణ్ణిన ప్రపత్త్యన్తరఙ్గళుమ్ దత్తఫలఙ్గళాయ్ప్పోమ్. పూర్వప్రపత్తిక్కు కోలిన ఫలత్తైప్పత్త పునఃప్రపత్తి పణ్ణుకై మహావిశ్వాసత్తోడేకూడ అనుష్ఠితపూర్వ ప్రపత్తిప్రతిసంధానత్తాలే కూడాతు. అనేకప్రపత్తికళ్ కూడ ఏకఫలసాధనమెన్ను నినైత్తు అనుష్ఠిత్తాల్ ఉపాయాన్తరచ్ఛాయైయామ్.

సా-దీ-ఇవత్తిల్, పూర్వోక్తసుకృతకర్మఙ్గళిలెన్నపడి ఉపాయాన్తరచ్ఛాయైయామ్- "ఉపాయానాముపాయత్వ

సా-స్వా— లౌకికే-విళంబాక్షమతయా ప్రసిద్ధాధికారి ప్రసిద్ధనిమిత్తత్తిల్ ప్రపదనమ్ పణ్ణినవిన్ను లోకసంగ్రహార్థమాక ప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తమ్ పునః కర్తవ్యమాకైయాలెన్నపడి- మోక్షయిష్యామిక్కు-విషయామితి-అనవధానత్తాలేవన్త తాకైయాల్ అబుద్ధిపూర్వతయా ఽశ్లేష విషయమెన్నుకరుత్తు- ఉపాయాన్తరచ్ఛాయైయామితి-

సా-ప్ర— నన్వేవ మనవకాశతయా నుత్పాదిత ఫలానామనివర్తనీయత్వేఽభిసంహిత ఫలానాం నిత్యనైమిత్తికాదీనామపి నివర్తనీయత్వం స్యాదిత్యత్ర తేషాం దత్తఫలత్వాదేవ ననివర్తనాపేక్షేత్యాహ. భగవత్ప్రీతీత్యాదినా. నన్వేవం తర్హి కేవల కైంకర్యతయా నుష్ఠీయమానేషు తేషు కేషుచిదనవధానాత్ఫలసంకల్పస్తేషాం నివర్త్యత్వాత్తన్నివర్తనప్రకార ఇత్యత్రాహ- ఇవత్తిలిత్యాదినా. నన్వేవమపి ప్రపదనస్యైవ ఫలాన్తరార్థం వా మోక్షార్థమేవ వా పునరనుష్ఠానే కాగతిరిత్యత్రాహ- ఫలాన్తరార్థమాక

సా-వి— సాత్త్విక త్యాగ రహిత కైంకర్యరూప కర్మాణి "లోకసంగ్రహమేవాపి" త్యుక్తరీత్యా లోకసంగ్రహార్థస్యాధికారా విరుద్ధనిత్యకర్మాణి చ ప్రీత్యైకఫలతయా ఫలాన్తరాభావేన ప్రతిబద్ధఫలత్వాభావాన్నాశ్లేషవిషయాణీత్యాహ - భగవత్ప్రీతి మాత్రమేకతి - అతస్తేషాం నసుహృత్సంక్రమ ఇతిభావః- తాన్యేవ సాత్త్విక త్యాగ రహితాని చేత్పాపశబ్ద సంగ్రాహ్యాణి మోక్షయిష్యామీత్యస్య విషయభూతానీత్యాహ - ఇవత్తిలితి. భావోపహతాని, "అహంకర్తా ఏవైతానీ"తి సంకల్ప దుష్టానీత్యర్థః - తథాచ తాని ద్విషత్సు సంక్రమయితవ్యాని ప్రాయశ్చిత్తప్రపదనేన వా నాశ్యానీతి భావః- ఫలాన్తరార్థకృతప్రపత్తేస్తదానీమేవ దత్తఫలత్వాన్న మోక్షయిష్యామీత్యస్య విషయభూతత్వమిత్యాహ- ఫలాన్తరార్థేతి. పరంతు తత్తత్ఫలస్య భగవద్భాగవతసమృద్ధ్యాదివ్యతిరిక్తత్వే తద్దోషస్య ప్రాయశ్చిత్తప్రపదన లఘుదండాది నివర్తనీయత్వమితి భావః. ప్రపత్తేస్సకృదనుష్ఠితాయా ఏవ మోక్షసాధనత్వాత్తదర్థం పునః ప్రపదనే మహావిశ్వాసభంగేన పూర్వప్రపత్తేః ఫలసాధనం నస్యాత్. అతస్తత్ర "ఉపాయానాముపాయత్వస్వీకారేప్యేతదేవహీ" త్యుక్తప్రాయశ్చిత్తప్రపదనేన తద్విరోధః పరిహర్తవ్య ఇత్యాహ - పూర్వప్రపత్తిక్కు ఇతి- ఉపాయాన్తర

సా-సం—ఇత్యాహ. భగవదితి. సాత్త్విక త్యాగరహిత కేవల కైంకర్యం కేవ్యపూర్వ్యం భవతీత్యత్రాహ- ఇవత్తిలితి - మోక్షయిష్యామిక్కు విషయమామితి- అబుద్ధిపూర్వకపాపవన్నలిప్యత ఇత్యర్థః. కూడాతు ఇతి-ప్రతిసంధానే నసంగతం చేత్కృతకృత్యత్వానుసంధానమేవ స్యాదితి భావః. ఉపాయాన్తరచ్ఛాయైయామితి-"ఉపాయానా

మూ — విద్యామాహాత్మ్యత్తాలేకర్మఙ్గళుక్కు వినాశమావతు? ఈశ్వరన్ ఇవఱ్ఱుక్కు ప్రాప్తమాన ఫలప్రదానాభిసంధి యొవిడుకై - అశ్లేషమావతు? ఇవన్ శ్రీతర్ తిరత్తిల్ ఇక్కర్మఙ్గళ్ ఫలప్రదానాభిసంధి ఉదియాతొళిగై - ఇప్పడి సర్వకర్మఙ్గళు జ్ఞానియానవర్కు సుహృత్తుక్కళుమ్, ద్విషత్తుక్కళుమ్, కూఱిట్టుక్కొళ్ళుమ్ అత్తైయుమై య్యెన్నిల్ అశ్లేషవినాశ విషయఙ్గళుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తర పుణ్యఙ్గళిల్ కర్మాంతరప్రతిబద్ధఫలఙ్గళుమ.

సా. దీ. స్వీకారే త్వేతి దేవహి,, ఎన్ఱు ప్రపత్తియాలేతిరు మన్నైర్ - అశ్లేషవినాశశబ్దఙ్గళుక్కర్థం మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విద్యామహాత్మ్యత్తాలేయిత్యాదియాల్ - తిరుత్తుకర్మణామశ్లేషవినాశవిషయమాయిత్తు. తిరుత్తు అనుభవ వినాశ్యమాయిత్తు ఇవి సుహృద్విషత్తుక్కళిల్ సంక్రమిక్కుమత్తైయుమైయెన్ఱు ప్రశ్నపూర్వకమాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి

సా. వ్యా — “తపాయానాముపాయత్వస్వీకారే త్వేతి దేవహి” ఎన్కిఱ ప్రపదన ప్రాయశ్చిత్తమ్ కర్తవ్యమిత్తిహడి. ఇప్పడి ఈశ్వరగత నిగ్రహనివృత్తి మోక్షమెన్ఱుకొన్నతుకూడుమో? పాపకర్తృగత మాక వే పాపనాశరూప మోక్షమ్ శాస్త్రఙ్గళిల్ ప్రసిద్ధమో? ఎన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు విషయతా సంబంధేన ఇతువే కర్తృగత మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విద్యేతి. విడుకైయిని - విడుక్కై కర్తానుగుణమాన వభిప్రాయ విశేషమ్ - ఏవముత్తరత్రాశ్లేషే ద్రష్టవ్యం - అన్యథా మార సినైవిట్టుక్కిడక్కిఱ ఉపూర్వోత్తర పుణ్యపాపఙ్గళై మాత్తి ఎన్ఱ పరమపద సోపాన వాక్యవిరోధః ఎన్ఱు కరుత్తు -

సా. ప్ర — విద్యాదినా. కానిచి త్కర్మాణి నశ్యంతీత్యుక్తం - కాని చిత్సంశ్లిష్యంతీత్యుక్తం. నాశాశ్లేషౌ కావిత్యాకాంక్షాయామాహ. విద్యామాహాత్మ్యత్తాలే ఇత్యాదినా - నన్వేవం సర్వకర్మణామప్యపగమే “సుహృద స్సాధుకృత్యాం ద్విషంతః పాపకృత్యా” మిత్యాది విరుధ్యతే త్యాశంక్య పరిహరతి. ఇప్పడియిత్యాదినా. నన్వేవం “ఇతరస్యాప్యేవమసంశ్లేషః పాతే” త్యత్రప్రతిబంధకర్మాంతరప్రతిబద్ధవిద్యాథాకాబుద్ధిపూర్వోత్తరపుణ్యశేషస్యపృథగశ్లేషోక్తేరనువితా, ఉత్తరాఘాశ్లేషోక్త్యవసిద్ధాంతి దేన్న -

సా. వి — చ్చాదైయామ్, మోక్షార్థం ప్రపత్తిమనుష్ఠాయ భక్త్యాదీనామపి తత్సహాయత్వేన అనుష్ఠేయత్వాద్యుశ్చిత్తం తదేవేహ పాపియశ్చిత్త మిత్యర్థః - అశ్లేష వినాశ శబ్దార్థమాహ - విద్యామాహాత్మ్యేన. ఉదియాతొళిగై, ఫలప్రదానాభిసంధ్యనుత్పత్తిః. నన్వశ్లేష వినాశాభ్యాం కేషాంచిత్కర్మణాం నివర్త్యత్వాత్, కేషాంచిత్కర్మణామనుభవ వాశ్యత్వాత్కర్మణాం ద్విషత్సుహృత్సుచ సంక్రమః కథమిత్యాశంక్య పరిహరతి. ఇప్పడి సర్వకర్మఙ్గళుమితి - కూఱిట్టుక్కొళ్ళుమత్తైయితి - విభజ్య స్వీక్రియమాణాని, సుహృద్భిర్ద్విషద్భిశ్చ విభజ్య స్వీక్రియమాణాని కానికాన్యపీతి శంకార్థః - అశ్లేష వినాశవిషయఙ్గళు మిత్యాద్యుత్తరం చకాలాది వైగుణ్యేన వాప్రమాదేన వాప్రాప్తా

సా. సం — ముపాయత్వస్వీకారే త్వేతి దేవహి,, త్యుక్తవిధయా పునః ప్రపత్త్యైవ తదపరాధం తత్క్షమ్యేత - సవేత్పూర్వప్రపత్తి వ్యర్థాద్యస్త్రోణ మేవ సంసరణం స్యాదిత్యర్థః - అశ్లేషవినాశ శబ్దయోరర్థమాహ - విద్యామాహాత్మ్యేతి - ప్రాప్తమానేత్యుక్త్యా అస్మిన్నధికారిణి ఫలప్రదానాభిసంధిధ్వంసోపి నాశః ఉదియాతొళిగైయిత్యుక్త్యా ఫలప్రదానప్రాగభావస్య అన్యత్ర ఫలోన్ముఖతయాకరణం శ్లేష ఇతిచోక్తం భవతి ఏవంభుక్తఫలతయా, అశ్లేషేణ, వినాశేనచ సర్వకర్మనివృత్తౌ సంక్రమః కథమితి ఏవం శంక్య భుక్తఫలేతరా విశిష్టాశ్లిష్టయోః ప్రతిబద్ధఫలస్యచ విద్యమానత్వాత్ తద్విషయేత్యాహ - ఇప్పడీతి. ఏతేషాం సంక్రమే పాతేత్యేతి మాత్రాంశ

మూ— ఇవత్తై ఈశ్వరన్ ఉపాయారంభత్తిలే సుహృత్తుక్కళ్ పక్కలిలుమ్ ద్విషత్తుక్కళ్ పక్కలిలుమ్, సంక్రమిప్పియాతే అంతిమదశైయిలేయుమ్ పార్త్తిరుక్క వేణ్డువానేన్నిల్? ఇవ్వాశ్రితర్ పక్కల్ పణ్ణిన అనుకూల్యత్తుక్కు మేల్ విపరీతమ్ శెయ్యిల్ సుకృతఙ్గళై సంక్రమిప్పియా తొழிక్కైక్కాకవుమ్, అశ్రితర్ పక్కలిల్ పణ్ణిన ప్రాతికూల్యత్తుక్కు మేల్ క్షమైకొళ్ళ అవసరమ్ కొడుక్కైక్కాకవుమ్, ఇవ్వాశ్రితరుడైయ అంతిమశరీర విశ్లేషత్తళవుమ్ ఇవర్కళుడైయ పుణ్యపాపఙ్గళై అశల్ పిళన్నిరామల్ తొழிకిరాన్.

సా.దీ— సర్వేత్యాదియాల్. విపరీతం శెయ్యిల్, సుహృదితి శేషః- అశల్ పిళన్నిరుక్కైయావతు? అశల్, అన్యన్. పిళన్ను, అవన్ పక్కల్ నిన్ఱుమ్ విభజిత్తు- ఏరిడుకై, తత్సంబంధి కళిలారోపిక్కై - ఇత్తాల్ శ్రుతిగతమాన

సా.ప్ర— “ఏవమేవం విధి పాపం కర్మ న శ్లిష్యతే - న కర్మణా లిప్యతే పాపకేనే” త్యాదిభిః పాపాశ్లేషస్యైవ శ్రుతిప్రసిద్ధ్యాశస్యావిశంబేనాశ్లేష విషయతయా ప్రతీతేరుత్తరమిత్యనిష్ట ఫలకత్వావిశేషాదశ్లేషవిషయభూతపుణ్యైకదేశభూతస్య పుణ్యవిశేషస్య విశంబేనాశ్లేషవిషయతయా ప్రతీతేశ్చోభయోస్తదధిగమఇత్యత్రావృత్తిమంతరేణ యుగపదశ్లేషబోధనానుపపత్తేః పృథక్నిర్దేశః - యద్వా, భగవాన బుద్ధి పూర్వకోత్తర పుణ్యపాపానాం విద్యాధిగమ కాల ఏవాశ్లేషం సంకల్పయతి - ఉత్తర బుద్ధి పూర్వ పుణ్యానాంతు శరీర పాతకాలే విద్యయా వినాశ ఏవేతి పృథగ్వ్యపదేశః. నన్వేవమితరస్యాప్యేవమసంశ్లేష ఇతి సాత్రా సంశ్లేష విరోధః అబుద్ధి పూర్వోత్తరపుణ్యానాం శరీర పాతకాలే వినాశస్యచభాష్యోక్తాన్ అనయోరుభయోరప్యసంశ్లేష శబ్దేన బోధాభావాత్. ఏవంతర్హ్యాశ్లేష వినాశావిత్యుక్త వినాశపదేన సంగ్రహణసంభవాత్పృథగుక్తిర్వ్యర్థేతి చేన్న - ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేష వినాశౌ. “ఏవంవిది పాపం కర్మ న శ్లిష్యత” ఇత్యాది వ్యాశ్లేషస్య ఉత్తరాఘ విషయత్వేన ప్రయోగా వగమాత్తల్యాన్యాయతయోత్తర పుణ్యానామప్యశ్లేష ప్రాప్తౌ ప్రతిబద్ధఫలబుద్ధిపూర్వపుణ్యానామసంశ్లేషాసంభవేన శరీర పాతకాలే వినాశస్యైవ వక్తవ్యత్వాత్పృథగుక్తిరిత్యలం విస్తరేణ - నను విద్యాధిగమకాల ఏవేశ్వరః కిమితి సుకృత దుష్కృతే సుహృత్సు ద్విషత్సుచ న సంక్రమయతీతి శంకామనూద్య పరిహరతి. ఇవత్తై ఇత్యాదినా- అశల్ పిళన్ను ఏరిడుకై ఇతిశబ్దస్యార్థ ఉక్తః - తన్నకరోతీత్యర్థః - ఉక్తప్రకారేణ

సా.వి— న్యుత్తరాఘాన్యశ్లేష విషయాణి దేశ కాలాదివైగుణ్యాభావేపి బుద్ధి పూర్వోత్తర పాపాని, బుద్ధి పూర్వోత్తర పుణ్యాని, విద్యానివృత్త్యర్థమనుష్ఠితానిచ ప్రబల ప్రారబ్ధప్రతిబద్ధాని చేత్ తదానీమద త్తఫలాన్యంతిమ కాలే వినాశవిషయాణి. ఇతరాణి పూర్వాఘాన్యప్రారబ్ధాన్యనభ్యుపగత ప్రారబ్ధానిచ వినాశవిషయాణి. ఏతాని ద్విషత్సు సుహృత్సుచ సంక్రామంతీతి భావః. నను వేదాంతేష్వంతిమ సమయే సుహృత్సు ద్విషత్సుచ పుణ్యపాప సంక్రమణముక్తం - తద్విద్యారంభ కాల ఏవ భగవాన్ కిమితి న సంక్రామయతీత్యాశంక్య పూర్వం సుహృద్భూత స్యాపిపశ్చాద్ద్రోహ్యావిచ్ఛేదసంభవే పుణ్యసంక్రమణాయోగ్యత్వాత్ప్రాతికూల్య వతామపి పశ్చాత్తాపేన కరణేనాంతిమదశాయాం పుణ్యసంక్రమణయోగ్యత్వాచ్చ తావత్పర్యంతం ప్రతీక్షేత్యాహ- ఇవత్తై ఈశ్వరనమితి అశల్ పిళన్నిరామల్ తొழிకిరాన్, పశుఖండయోరేకీకరణాయోభయోః ప్రాంతే విదార్య అర్ధమర్ధం భిత్వాపహాయ విదారితభాగయోద్వయోః సంయోజనమశల్ పిళన్నిడుకై

సా.సం— నిర్దిష్టకాల విశేషస్య ప్రయోజనమాహ- ఇవత్తై ఇతి. ఏతేన శ్రుతిగతా సుహృదిషత్ఛబ్దా

మూ— స్వర్గాద్యర్థమాన సుకృతమ్ ముముక్షువుక్కు పాప (సమాన) మాకైయాలే యిరుక్కుమ్ ముముక్షువాన సుహృత్తిన్ పక్కల్ సంక్రమియాతు - ఆరేను మ్మ్రణ్ణిన కర్మఙ్గళ్ వేఱొరువర్ పక్కలిలే సంక్రమిక్కైక్కు యావ తెన్నెన్నిల్ ? కర్తావై ప్పత్తు ఈశ్వరన్ ఇవర్కుక్కు వరుమ్ నిగ్రహానుగ్రహఙ్గళో డుసమాన మాక ఇవనుడైయ శత్రుమిత్రర్ కళ్ పక్కలిలే నిగ్రహానుగ్రహఙ్గళ్ ఉదిక్కై - ఆరేనుమ్ అనుష్ఠిత్త కర్మఙ్గళుక్కు ఆరేనుమ్పక్కలిలే నిగ్రహానుగ్రహఙ్గళ్ పిరవ్వాల్ అతి ప్రసఙ్గమ్ వారాతో వెన్నిల్? ఇతువుమ్ ముముక్షువిషయత్తిల్ అనుకూలప్రతికూలర్కళ్ ఉపచారాపచార రూపమాన కర్మమడియాక వరుకిర తాకైయాలే అతిప్రసఙ్గమిల్లై-

సా.దీ — ద్వేషత్సుహృచ్ఛబ్దఙ్గళ్ తాత్కాలిక ద్వేషసౌహార్ద పరఙ్గళెన్నలామ్ - అముముక్షుసుహృత్తిల్ సంక్రమిక్కుమెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాల్ ముముక్షువాన సుహృత్తిల్ పుణ్యపాపసంక్రమణమొన్ఱుమిల్లై యెన్నపతి- అద్రవ్యమాకైయాల్ అన్యకర్మమ్ అన్యనిల్ సంక్రమిక్కక్కూడాతెన్ఱు శంకిక్కిరార్- ఆరేనుమిత్యాదియాల్. తన్పక్కల్ కర్మమిల్లాతిరుక్క కర్మఫలమ్ వరుమాకిల్ అకృతాభ్యాగమప్రసంగమ్ వరుమెన్ఱు శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్. ఆరేనుమనుష్ఠిత్తవిత్యాదియాల్. ఉపచారాపచారఙ్గళుపాధియెన్ఱుమత్తై వ్యతిరేకత్తాలే

సా.స్వా— ఇప్పడి సుకృతఙ్గళ్ సుహృత్తుక్కళిడత్తిలే సంక్రమిక్కుమాకిల్ స్వర్గాద్యర్థ పూర్వ సుకృతముమ్ ముముక్షువాన సుహృత్తిన్ పక్కలిలే సంక్రమిక్క ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. స్వర్గాద్యర్థేతి.నశ్వరత్వాదమూర్తత్వాచ్చ క్రియా సంక్రమక్కూడాతే? భగవత్ప్రీతికోపఙ్గళుక్కుమ్ అన్యత్ర సంక్రమమసంగతమన్నో ? నష్టఙ్గళ్ళాన వఙ్గళుక్కు ప్సంక్రమమ్కూడుమో? ఎన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఆరేనుమితి.పుణ్యాతిప్రసంగమ్ శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆరేను మిత్యాదినా.

సా.ప్ర— స్వయోజనే యథా సంయుక్తత్వం దుర్గ్రహం సంయోగదార్ఢ్యేన దారు దార్ఢ్యంచ స్యాత్తథా పరకీయపుణ్యపాపసంక్రమణేఽపి పరకీయత్వం నజ్ఞాయతే ఫలావిరాధావశ్చ భవేదితిభావః - నన్వేవంసతి బ్రహ్మవిత్సుహృది బ్రహ్మవిదిపుణ్యసంక్రమే బ్రహ్మవిదోపి మోక్షః ప్రతిబధ్యేతేత్యత్రాహ స్వర్గాద్యర్థేత్యాదినా - నన్వన్యానుష్ఠిత పుణ్యపాపరూపక్రియాణామాశు తర వినాశిత్వేనాన్యత్ర సంక్రమోనుపపన్నః . ఏవమేవ తాదృశక్రియాజన్య భగవత్ప్రీత్యప్రీత్యోశ్చ భగవద్గతయోరన్యత్ర సంక్రమోనుపపన్న ఇత్యత్ర కర్తృ విషయతయోరిత నిగ్రహానుగ్రహవివృత్తి పూర్వకం తచ్ఛత్రుమిత్ర విషయక నిగ్రహానుగ్రహావుదయ ఏవ సంక్రమ ఇత్యాహ. ఆరేను మిత్యాదినా - ఏతేనా శ్లిష్ట వినష్టయోః పుణ్యపాపయో

సా.వి— శబ్దార్థ ఇహపారప్రకాశికాయాముక్తం. అశల్ పిన్ను, అన్యస్మాద్విభజ్య. ఏరిదుకై, తత్సంబంధిష్వారోపణమితి సారదీపికాయాముక్తం. ఏరిడాతొళికిరార్, అంతిమదశాపర్యంతమన్యత్రాసంక్రమ్యస్థిత వానిత్యర్థః. స్వర్గాద్యర్థ పుణ్యస్య బ్రహ్మవిదిసుహృది స్వర్గఫలవత్వాయోగాద్బ్రహ్మవిద్భిన్నసుహృద్యేవపుణ్యసంక్రమఇత్యాహ - స్వర్గాద్యర్థేతి - నను ద్రవ్యస్య సతః ఖల్వన్యత్రసంక్రమణం, కర్మణోఽమూర్తస్య కథం సంక్రమణమిత్యాశంక్య పరిహరతి - ఆరేనుమితి . అన్యకర్మణో న్యత్రఫలవత్త్వే సత్యకృతాభ్యాగమ

సా.సం— బ్రహ్మవిదశ్శరీర విశ్లేషావధిక ద్వేష సౌహార్దవత్పరావిత్యుక్తంభవతి- స్వర్గాద్యర్థపుణ్య సంక్రమణమపి బ్రహ్మవిద్భిన్నసుహృద్యేవేత్యాహ. స్వర్గేతి - అతిప్రసంగోత్రసంక్రమస్యానియతాధి

మూ—అక్కైయాలేయిఱే ఉదాసీనర్పక్కల్ సుకృత దుష్కృతఙ్గళిరణ్డుమ్సంక్రమిక్కుమెన్నాతొழிకిఱతు. ఫలసారూప్య మాత్రత్తాలే ఇఙ్గు సంక్రమణోపచారమ్. ఇస్సుకృతదుష్కృత సంక్రాంతి శొల్లుకిఱ శ్రుతియాలే ఈశ్వరనుక్కు అత్యర్థ ప్రియనాన జ్ఞానివిషయత్తిల్ పణ్ణుం ఉపచారాపచారఙ్గళాల్ వరుమ్ ప్రీతికోపఙ్గళినుడైయ తీవ్రతమత్వమ్ సూచితమాయిత్తు.

సా.ది— దృఢీకరిక్కిఱార్. అక్కైయాలేయిత్యాది- ఉపాధ్యభావాదిత్యపడి. ఈశ్వరనుక్కు బ్రహ్మవిత్తినదైయ స్వోపచారాపచార రూపమాన గురుతర పుణ్యపాప కర్మఙ్గళాల్ వరుమ్ నిగ్రహానుగ్రహఙ్గళోడు సమానఫలమాన నిగ్రహానుగ్రహఙ్గళ్ బ్రహ్మవిద్విషయత్తిల్ ద్వేష సౌహార్ద మాత్రనిమిత్తమాక వరుమెన్ఱు "సుహృదస్సాధుకృత్యాం ద్విషన్తః పాపకృత్యామ్" ఎన్కిఱ శ్రుతియిల్ శొల్లుకైయాల్ భగవద్విషయత్తిల్ కాట్టిల్ భాగవత విషయత్తిలుపచారాపచారఙ్గళుడైయ తీవ్రతమత్వం సూచితమెన్కిఱార్. ఇస్సుకృతేత్యాదియాల్. ఇనిసుదుష్కరేణ శోచ్యః ఎన్కిఱ యోజనైయిల్ సర్వపాపేభ్యః ఎన్ఱదత్తిల్ ముముక్షువిషయత్తిల్

సా.స్వా— ఉపచారాపచారఙ్గళ్ కడియాక వేణ్డుకైక్కు నియామకమేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అక్కైయాలేయిఱే ఇతి. యద్య నిమిత్తమేవ సంక్రమణం స్యాత్తదా ద్వేషిణస్సాధుకృత్యామితి శ్రూయేత ఎన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ తత్సదృశ ఫలంకల్పముణ్డానాలుమ్ తత్స్వం క్రమణమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఫలేతి. ఇప్పడి బ్రహ్మవిద్విషయత్తిలానుకూల్య ప్రాతికూల్య రూపాత్యల్ప వ్యాజత్తాలే మిత్రామిత్ర విషయత్తిలనంత జన్మ సంచితానంత సుకృత దుష్కృత తత్ఫల ప్రదానమ్ పణ్ణిలీశ్వరనుక్కు నైర్ఘృణ్య వైషమ్యావహమాకాతో? ఎన్నవితు స్వవిషయత్తిల్ కాట్టిల్ స్వదాస విషయోపచారాపచార జన్యనిగ్రహానుగ్రహ తీవ్రతమత్వమ్ శ్రుతియాలే సూచితమాకైయాలే జ్ఞానివిషయత్తిలత్యర్థ ప్రీతిరూపాతిశయిత గుణ పరీవాహమాకైయాల్ దోషమిల్లై ఎన్కిఱార్- ఇస్సుకృతేతి - ఇప్పడి ప్రాప్తి విరోధిపాప మోచకత్వమ్ శొన్నాల్ పూర్వార్ధత్తిలే సుదుష్కరేణ శోచేద్యః ఎన్ఱు సర్వ ఫలప్రదత్వమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? అక్కైయాల్ సర్వపాపేభ్యః ఎన్ఱతుసంకుచితవిషయమాకక్కూడుమో?

సా.ప్ర—శ్నతు ౧మిత్ర ప్రాప్త్యుక్తిశ్చైయద్వ్యర్థశంకాచ పరిహృతావేదితవ్యా. ఏవంచగమశ్లోకస్యమోక్షసాధనప్రపత్తి విధిపరత్వే సర్వపాప శబ్దార్థముక్త్వా సర్వఫల సాధన ప్రపత్తి విధి పరత్వే ప్యర్థమాహ -

సా.వి— ఇత్యతిప్రసంగ ఇత్యాశంక్యతదపిముముక్షువిషయోపచారాపచారరూపకర్మనిమిత్తక మితి నాతిప్రసంగ ఇత్యాహ - ఫల సారూప్య మాత్రత్తాలే ఇతి - కర్తరి యస్య కర్మణః యాదృశం ఫలం జనయేత్తత్సుహృద్ద్విషోరపి తేన కర్మణా తాదృశఫల జననమితి ఫల సారూప్యాదిత్యర్థః. సుకృతదుష్కృత సంక్రాంతి శ్రుత్యా భగవద్విషయోపచారాపచారాపేక్షయా భాగవత విషయోపచారాపచారయోస్తీవ్రతమత్వం సూచిత మిత్యాహ - ఇస్సుకృతేతి - సుదుష్కరేణ శోచేద్యఇతిసర్వఫలసాధన

సా.సం—కరణత్వప్రసంగరూపః- అక్కైయాలేఇతి. సుహృదఇతిశ్రుతావితి శేషః- సుకృతాదేర్ద్రవ్యత్వేనముఖ్యసంక్రమణాయోగాదాహ. ఫలేతి- తథాచ ఫలసంక్రమే వాచ్యేసుకృతాదిసంక్రమోక్త్యాఫలితమాహ-ఇస్సుకృతేతి-సర్వపాపేభ్యష్షభిన్నత్వమేకశబ్దార్థ ఇతిపక్షమవలంబ్యముముక్షువిషయేసర్వశబ్ద సంగ్రాహ్యనాహ-

మూ—“సుదుష్కరేణశోచేద్యః”, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ సొన్నయోజనైయిల్ సర్వపాపేభ్యః ఎన్గిఱ అధికారి యుడై య అపేక్షైక్కిఱదాక ప్రాప్తివిరోధికళైయుమ్, ఉపాయవిరోధికళైయుమ్, ప్రతికూలానుభవ హేతుక్కళైయుమ్, సంగ్రహిక్కిఱతు. ఇఙ్గు ప్రాప్తి విరోధియావతు? సాపరాధనాన ఇవనై ప్పొఱుక్కవొణ్ణాదెన్గిఱ భగవత్సంకల్పమ్. ఉపాయవిరోధియావతు? ఇవన్ తెళిన్దు వశీకరిక్క ఒణ్ణాదపడి నెన్గిఱ సంకల్పమ్. ప్రతికూలానుభవ హేతువావతు? అవ్వో ప్రతికూలకర్మానుష్ఠానఙ్గళాలేవన్ద అవ్వోఫలప్రదాన సంకల్పమ్-

సా-దీ—సర్వశబ్దసంగ్రాహ్యఙ్గళై యరుళిచ్చెయ్గిఱార్ సుదుష్కరేణేత్యాదియాల్ - అపేక్షైక్కిఱదాక వావతుః ఉపాయాపేక్షయా శేషత్వానాకిల్ ప్రాప్తివిరోధికళై సంగ్రహిక్కిఱతు - ఉపాయనిర్వర్తత్వర్థియాయ్ శ్చే య్తానాకిల్ ఉపాయవిరోధికళై ఎన్ఱపడి ప్రతికూలానుభవ హేతుక్కళావన? శబ్దాద్యనుభవ హేతుకర్మ విశే షఙ్గళ్ పూర్వ యోజనైయిల్ సర్వశబ్దమ్ ప్రాప్తివిరోధి పరమాకచ్చొన్నదు-ముముక్షువిషయత్తిల్ ప్రాప్తివిరో ధ్యాది స్వరూపత్తై కాట్టుకిరార్- ఇఙ్గేత్యాదియాల్ - ఇఙ్గు ప్రాప్తి విరోధ్యాదికళ్ ముముక్షు- యద్వా, ముముక్షు విషయత్తిలేన్ను - యద్వా స్వర్గమోక్షాది సర్వాధికారి విషయత్తిలుమ్ సర్వపాపశబ్ద సంగ్రాహ్య త్తై క్కాట్టుకిరార్- సుదుష్కరేణేత్యాదియాల్ - అధికారి యినుడైయ, ప్రపత్త్యనుష్ఠాతా వినుడైయ. స్వర్గస్యాపేక్షైక్కిఱదాక వెన్ఱపడి- ఇప్పడి అశ్లేషాది కళాలే కర్మాన్నివృత్తమాకిలుమ్ అచిత్సంబంధాదికళ్

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. సుదుష్కరేణేతి- అపేక్షైక్కిఱదాకేతి- మోక్షాపేక్షయా ప్రపత్తి పణ్ణి ల్ ప్రాప్తి విరోధికళైయు, ముపాసనార్థ మాక ప్రపత్తి కరణత్తిలుపాయ విరోధికళైయుమ్ సర్వపాపశ బ్దమ్ సంగ్రహిక్కిఱతెన్ఱు కరుత్తు. ప్రాప్తివిరోధి యెన్ఱుమ్, ఉపాయవిరోధి యెన్ఱుమ్ పిరిప్పు కూడుమో ? పాప మాత్రమ్ ప్రాప్త్యసమాన కాలీన మాకైయాలే ప్రాప్తి విరోధి యన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇఙ్గు ఇత్యాదినా - ఇప్పడి సర్వ పాపముమ్ నివృత్తమానాలుమ్ అవిద్యాదిసంబంధమిరుక్కైయాలే సర్వబన్ధ

సా-ప్ర—సుదుష్కరేణేత్యాదినా-తత్తదధికార్యనుగుణ ప్రాప్తివిరోధ్యాదికం సర్వపాపశబ్దార్థ ఇత్యుక్తం, తే షు ముముక్షోః ప్రాప్తి విరోధ్యాదికం కిమిత్యాకాంక్షాయా మాహ. ఇఙ్గేత్యాదినా- ఏవం భూతాయాని గ్రహనివృత్తైస్సూత్రభాష్యాద్యుక్తమాత్యంతికత్వం నాత్ర విధానుసంధేయమిత్యదర్శయన్నుక్తప్రకారస్సర్వోపి

సా-వి—ప్రపత్తివిధిపరత్వయోజనాయాం సర్వపాప శబ్దార్థ మాహ- సుదుష్కరేణేతి- అపేక్షైక్కిఱదా కేతి - తత్తదధికార్యనుగుణ ఫల ప్రాప్తి విరోధీహ సర్వ పాప శబ్దార్థ ఇతిభావః - ముముక్షు వి షయ ప్రాప్తి విరోధ్యాది స్వరూప మాహ - ఇఙ్గుఇతి - ఇఙ్గు, ఇహ ముముక్షువిషయే - సమ్మిల్ల, పరాం. ఏవ మశ్లేషాదిభిః కర్మణాం నివృత్తౌ అచిత్సంబంధాదయః పూర్వం సిద్ధా ఇవ ప్రగృహ్య గ్రహోద్వినష్టప్రకృతంస,

సా-సం— సుదుష్కరేణేతి - అపేక్షైక్కిఱదాక ఇతి - ఉపాయాపేక్షయా తద్విరోధీ, ఉపాయాపే క్షాయాం తద్విరోధీ, అతిశయవిశేష స్వర్గాద్యనుభవ నిష్పత్తి ప్రతిబంధక హేతు యాగాదిజన్య సంకల్పాంశ్చ సర్వశబ్దస్సంగృహ్ణాతీత్యర్థః- అతః శోకస్య ఉపన్యసిత సామాన్యోక్త్యా ప్రపత్తి రూపోపాయ విరోధ్యపి నసంకల్పం- సచసుకృతపి ... ఉపపత్త్యాస దివాశంద న్యాయానుసం ధానజాత్యేక విశేషాత్మల విలంబాసహన సహస్రాభి విన్యస్య ... ప్రపత్త్యా అవసానశ్చ సర్వోన్యాశ్రయాయో

మూ— ముముక్షువై ప్పత్తి సర్వనిగ్రహఙ్గళుమ్ నివృత్తఙ్గళానాల్ నిగ్రహ కార్యఙ్గళాన అచిత్సంబంధాదికళ్ నిగ్రహనివృత్తిరూప ప్రసాదత్తాలే నివృత్తఙ్గళామ్. పిన్పు కారణాభావత్తాలే కార్యమాన ప్రతికూలఙ్గళ్ తోన్ఱుమ్ వారాదు- ఇతు "అనావృత్తిశ్శబ్దాత్" ఎన్ఱ సూత్రత్తిలే వివక్షితమ్- ఇత్తై నిష్కర్షఙ్గళై ల్లామ్ భాష్యత్తిలే సత్సంప్రదాయత్తోడే(కూడ) చిరపరిశ్రమమ్ పణ్ణిన మహాప్రాజ్ఞరుక్కు నిలమాయిరుక్కుమ్-

సా-దీ—నివృత్తమావ్వడి ఎఙ్గనే? ఎన్నిలరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ముముక్షువై ప్పత్తవిత్యాది. పూర్వాచిత్సంబంధాది ప్రసాదత్తాలే వినష్టమామ్- కారణాభావాదచిత్సంబంధాంతరం వారాతెన్నపడి. ఇవ్వర్థమ్ సూత్రకారరాలే కాట్టప్పట్టతెన్కిఱార్- ఇతనావృత్తిరిఎన్ఱు. ఇన్త నిష్కర్షత్తిన్ శీర్మైయై క్కాట్టుకిఱార్- ఇన్త నిష్కర్షఙ్గళెన్ఱు- నిష్కర్షఙ్గళావన? నిర్ణయఙ్గళ్- సత్సంప్రదాయత్తోడే కూడ వెన్ఱు కేవలపరిశ్రమమ్ పోరాతెన్కిఱతు- చిరశబ్దనుల్పకాల పరిశ్రమమాత్త్ర వ్యవచ్ఛేదిక్కిఱతు- నిలమ్, గ్రాహ్యమెన్నపడి- ఇఙ్గనిప్పనివృత్తి

సా-వ్యా—నివృత్తి కూడుమో ! నమ్మై యడైయ క్కడవ నల్ల నెన్కిఱ సంకల్పమ్ నివృత్తమానాలుమ్ కించిద్విరోధి సంకల్పముణ్డాకిల్ విరోధిభూతా చిత్సంబంధాది నివృత్తి కూడాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ముముక్షువై ఇతి - సకలవిరోధి సంకల్పరూప నిగ్రహఙ్గళ్ కళియైయాలే కారణ నివృత్త్యా చిత్సంబంధాది కార్యఙ్గళుమ్ కళియు మెన్నపడి - పునశ్చ అచిత్సంబంధాంతర ముణ్డాకిల్ మోక్షమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పిన్పితి. ఇప్పడియాకిలివ్వర్థమ్ ఫలపాదత్తిలే "తదధిగమ ఉత్తర పూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్" ఎన్ఱు పాప నివృత్తి పోలే అచిత్సంబంధాది నివృత్తియుమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇతుఇతి. ఇప్పడి సంసార కారణమ్ కళియుమ్ క్రమమే తెన్ఱిలిత్యాదివాశొన్న వర్థమ్ కూడుమో ? సూత్ర భాష్యాది వేదికళ్ ఒరుత్తరుమ్ స్వగ్రంథఙ్గళిలే శొల్లవిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇన్నిష్కర్ష మెల్లామితి . సత్సంప్రదాయత్తోడే ఇతి- కిడామ్బియాచ్చాన్, తిరుక్కురుకైప్పిరాన్ పిళ్ళాన్ సంప్రదాయత్తోడే ఎన్నపడి - మహాప్రాజ్ఞరుక్కితి . శ్రీవిష్ణుచిత్త వరదాచార్య వాదిహంసాంబువాహాచార్యాదికళుకెన్నపడి - మత్తైయావర్కళుక్కు నిలమల్లామైయాలే స్వగ్రంథఙ్గళిలే అనుక్తియుమ్ విపరీతోక్తియు మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి సమస్త ప్రతిబంధ

సా-ప్ర— నిష్కర్షః స్వసంప్రదాయతో భాష్యే-వగంతవ్య ఇత్యభిప్రయన్నాహ. ముముక్షువైప్పత్తవిత్యాదనా.

సా వి— అగ్రే పి కారణాభావాన్నోత్పద్యంత ఇత్యాహ-ముముక్షువై ప్పత్తైతి. అచిత్సంబంధః, శరీర సంబంధః అనావృత్తిశ్శబ్దాదితి "నచపునరావర్తతే" ఇతి శ్రవణాత్పునరచిత్సంబంధో నాస్తీతి జ్ఞాయత ఇతి సూత్రార్థః. నిలం, గ్రాహ్యమేవ- ఏవమనిష్టనివృత్తే ర్నాధ్యత్వేఇష్టప్రాప్తి స్స్వయమేవభవతీత్యాహ .

సా-సం— రన్యతరాపత్తేః-అతః ప్రపత్తి నివర్త్యాపరఏవసర్వ పాపశబ్ద ఇహేతి - ఉపాయ విరోధీ త్యత్ర ఉపాయశబ్దో భక్త్యాది పర ఇతి బోధ్యం- ఏవమశ్లేషాదినా కర్మనివృత్తావపి అచిత్సంబంధాది నివృత్తిప్రకారః క ఇత్యత్రాహ- ముముక్షువై ప్పత్తవితి- పూర్వాచిత్సంబంధ నివృత్తావప్యుత్తరత్ర ప్రాతికూల్యాన్వయే కథమిత్యత్రాహ- పిన్పితి- అయమర్థః సూత్రకారైః ప్రదర్శిత ఇత్యాహ. ఇతువితి - ఇత్థం సర్వపాప శబ్దార్థ నిర్ణయస్య దుర్లభత్వాధి ప్రాయేణాహ - ఇన్నిష్కర్షేతి - నిలం , సుగ్రహం-

మూ—ఇప్పడిసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,ఎన్ఱు కార్య కారణ రూపసమస్తప్రతిబంధప్రవాహనివృత్తియై చ్చొల్లి స్వతః ప్రాప్తమాన పరిపూర్ణ భగవదనుభవా విర్భావమ్ శొల్లిత్తాయ్త్తు. “యథానక్రియతే జ్యోత్స్నా మలప్రక్షాళనాన్మణేః । దోషప్రహాణాన్న జ్ఞానమాత్మనః క్రియతేతథా । యథోదపాన కరణాత్ క్రియతేన జలాంబరమ్ । సదేవనీయతే వ్యక్తి మసతః సంభవః కుతః । తథాహేయ గుణధ్వంసా దవబోధాదయోగుణాః । ప్రకాశ్యంతేన జన్యంతే నిత్యాఏవాత్మనోహితే,,ఎన్ఱుశ్రీశౌనకభగవాన్ అరుళిచ్చెయ్దాన్-

సా.దీ—మాత్రమ్ శొల్లిత్తు- ఇష్టప్రాప్తి శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి సర్వేత్యాది యాల్- అవిద్యాకర్మాదికళ్ కార్యకారణ రూపేణవిరోధియిరుప్పతు- శొల్లి, శొల్లవేఎన్ఱపడి- శొల్లిత్తాయిత్తు, ఎన్న దైవేశొల్లిత్తామెన్నై- ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్-యథానక్రియత ఇత్యాది. జ్యోత్స్నా ప్రభా. మలప్రక్షాళనాత్,మలశోధనా దెన్నై.మణేః,రత్నత్తుక్కు.దోషప్రహాణమాత్రమేపణ్ణప్పడుకిరతు జ్ఞానమ్ పణ్ణప్పడవిల్లై. అతు స్వభావ సిద్ధమాకైయాలెన్ఱు కరుత్తు. ఉదపానం, కిణరు- అతిల్ కూపఖననమాత్రమే పణ్ణప్పడుకిరతు- జలముమాకాశముమ్ పణ్ణప్పడవిల్లై. స్వత స్సిద్ధమాకైయాల్ - సదేవజలాది వ్యక్తిం నీయతే. ఖననాదసతః, అవిద్యమానస్య. వస్తునః,వస్తువుక్కు - సంభవః కుతః, నకుతోపీత్యర్థః- ఇప్పడి దృష్టాంతద్వయమ్ శొల్లి దార్ష్టాంతికత్తై కాట్టుకిరార్- తథేత్యాది- హేయగుణానాం, అవిద్యాదికళుడైయ నిరాసమాత్రమే పణ్ణప్పడుమ్- అవబోధాది గుణఙ్గళ్ పూర్వ సిద్ధఙ్గళై ప్రకాశిక్కప్పడుకిరన- జనిప్పిక్కప్పడ విల్లై-అతెన్నాలే? నిత్యాఏవేతి. తే, అన్తవబోధాదికళ్- ఆత్మనోనిత్యా ఏవ హి- హిర్హేతౌ. నిత్యమాకైయాలెన్ఱపడి-వికాసాదికళాగంతుకఙ్గళాకైయాల్ప్రకాశ్యంతేఎన్ఱకూడుమో?

సా.స్వా— నివృత్తి శొన్నాలుమ్ నైయ్యాయికాద్యభిమత పాషాణకల్ప మోక్షవాదమ్ ప్రసంగియాతో? ఇష్టప్రాప్తియుమ్ శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ప్రతిబంధక నివృత్తియన్ఱోకాల్ కారణమన్నికే స్వతః ప్రాప్తేష్టప్రాప్తియథార్థసిద్ధికైయాలే యుతువుమ్ శొన్నప్రాయమెన్ఱుకరుత్తు-ప్రమాణమన్నికే-స్వతఃప్రాప్తిశొల్లకూడుమో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-యథేతి-

సా.ప్ర— నను “పరం జ్యోతి రుపసంపద్య స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యతే - సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ. బ్రహ్మణావిపశ్చితా. తతస్తుతంపశ్యతే నిష్కళం ధ్యాయమాన స్సర్వం హపశ్యః పశ్యతి - ఇమాన్ లోకాన్కామాన్నీ కామరూప్యనుసంచరన్.యేనయేనధాతాగచ్ఛతి తేనతేనసహగచ్ఛతి,,త్యాదిభిః “సంపద్యావిర్భావ స్స్వేన శబ్దా,,దిత్యాదిభిశ్చపరిపూర్ణానుభవాదేరపి పురుషార్థత్వబోధనాన్మోక్షమంత్రే ద్వయేచతస్యోక్తత్వాత్ర తదనుక్తి రనుచితేత్యత సర్వానిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్త్యో రన్యోన్యావినాభూతత్వేన ప్రమాణావగతత్వాదేకోక్త్యా వితరోక్తిరపిసిద్ధేత్యాహ.ఇప్పడిసర్వపాపేభ్య ఇత్యాదినా. సర్వప్రతిబంధ

సా.వి— ఇప్పడి సర్వపాపేతి - జ్యోత్స్నా, ప్రభా - మల ప్రక్షాళనం, శాణోల్లేఖనేనోపస్థిత కల్మష నివర్తనం - నను భగవదనుభవావిర్భావమ్ శొల్లిత్తాయ్త్తు ఇతి, భగవదనుభవస్యావిర్భావ ఉక్తః - సూత్రేచ “సంపద్యావిర్భావ” ఇత్యావిర్భావశబ్దః ప్రయుక్తః.సనోపద్యతే అవిర్భావోనామ?

సా.సం— ఇత్థమనిష్టనివృత్తిరేవాత్రోక్తా, నేష్టప్రాప్తి రిత్యత్రాహ . ఇప్పడీతి- అనిష్టనివృత్తై ఇష్టస్య స్వతః ప్రాప్త్యాప్రమాణమాహ . యథేతి- అవబోధాదేరాగంతుకత్వాత్ప్రకాశ్యంత ఇత్యత్రావిర్భావోక్తి

మూ— జ్ఞానద్రవ్యముమ్ ఇతినుడైయ సర్వవిషయ వికాసత్తుక్కు స్వరూప యోగ్యతా రూపైయాన శక్తియుమ్ నిత్యజ్గళాకైయాలే యివత్తిల్ ఆవిర్భావశబ్దమ్ ముఖ్యమ్. సర్వవిషయ వికాసముమ్, దుఃఖనివృత్త్యాది కళుమ్, సంకల్పాది కళుమ్, కైంకర్యజ్గళుమ్, ఆగంతుక జ్గళా యిరుక్క ఇవైనివృత్త ప్రతిబంధ స్వరూపోపాధికజ్గళాకైయాలే మేల్ ముక్తర్క్కు నడక్కుమ్పడి తోత్తుకైక్కాక ఇవత్తిల్ ‹‹ఆవిస్స్యుర్మమ సహజకైంకర్యవిధయః,, ఇత్యాదికళాలే ఆవిర్భావశబ్దమ్ ప్రయుక్తమాయిరుత్తు-

సా.దీ— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. జ్ఞానద్రవ్యము మిత్యాదియాల్. సంకల్పాదికళుమ్. అతావతు? ముక్తిదశైయిల్ కైంకర్యవిషయే ‹‹సంకల్పాదేవాస్య,, ఎన్ఱ సంకల్పముమ్- ఉపచారనిదానముమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆగంతుకజ్గళా యిరుక్క వెన్ఱుతుడజ్గి- ఆగంతుకజ్గళాయిరుక్కుమెన్ఱపడి- ఉపాధేర్నిత్యత్వముపచరిక్కప్పడుకిఱ తెన్ఱుకరుత్తు- ఇవ్వభిప్రాయత్తాలే అభియుక్తరుమ్ కైంకర్యత్తిల్ సహజావిర్భావ శబ్దజ్గళై ప్రయోగిత్తారకళెన్కిరార్- ఇవత్తిలిత్యాదియాల్. ఆవిస్స్యుః, ప్రకాశంతామెన్ఱపడి- నతూత్పద్యంతామిత్యుక్తమెన్ఱపడి-

సా- స్వా — బ్రహ్మానుభవావిర్భావ మెన్ఱుమ్ ప్రకాశ్యంతేన జన్యంతే ఎన్ఱుమ్ బ్రహ్మానుభవత్తిలావిర్భావ శబ్దమ్ కూడుమో ? బ్రహ్మానుభవమ్ పూర్వమిల్లామలిప్పోతుణ్డాకైయాలే పూర్వమ్ విద్యమాన విషయా విర్భావ శబ్దమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞానద్రవ్యము మితి. పూర్వమ్ బ్రహ్మానుభవావిర్భావమ్ శొన్నతు జ్ఞానద్రవ్య శక్తి విషయమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ ‹‹ఆవిస్స్యుర్మమ సహజకైంకర్య విధయః'' ఎన్ఱు ఆగంతుక కైంకర్యాది కళిల్ ఆవిర్భావ శబ్ద ప్రయోగమ్ కూడుమో ? అతు గౌణప్రయోగ మెన్ఱిల్ నిష్ప్రయోజనమాక గౌణ ప్రయోగ ముణ్డాకుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సర్వవిషయవికాసముమితి. ఇప్పడి పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవావిర్భావమ్ శొన్నతు కూడుమో?

సా- ప్ర—నివృత్త్యనంతర భావినస్సర్వవిషయ జ్ఞానస్యానిత్యత్వాదవశ్యంభావాదావిర్భావోక్తిరముఖ్యేత్యత ఆహ- జ్ఞానద్రవ్య మిత్యాదినా. స్వరూపయోగ్యతారూపా శక్తిః, విషయప్రకాశనశక్తిః. నన్వేవంతర్హి సర్వావగాహిత్వాదిష్వాగంతుకేష్వాచార్యాణామావిర్భావ శబ్ద ప్రయోగోఽనుపపన్న ఇత్యత్ర సర్వబంధవినిర్ముక్త స్వరూపోపాధిక తయా యావత్కాల తత్వం వినాశాభావాన్నిత్యత్వ జ్ఞాపనార్థమావిర్భావ శబ్ద ఔపచారిక ఇత్యాహ- సర్వ విషయ వికాసముమిత్యాదినా- అల్పాస్థిర సుఖనివృత్త్యాది

సా- వి— పూర్వంగూఢతయా స్థితస్య వ్యక్తీభావః - నచాస్య ప్రాక్సంగవదనుభవః కదాచిదపి స్థితః. యేనావిర్భావస్స్యాదిత్యాశంక్యాహ - జ్ఞానద్రవ్యము మితి - స్వరూప రూప శక్తిః జ్ఞానద్రవ్యస్యానాదితయా విద్యమానత్వాదిదానీం తత్స్వరూప ప్రకాశనావిర్భావ శబ్దో ముఖ్యఏవేతి భావః - నను యోగ్యతాయాః జ్ఞానద్రవ్య స్వరూపస్యచ ముఖ్యావిర్భావ సంభవేపి యోగ్యతా విషయ వికాసస్య దుఃఖనివృత్త్యాదేస్సంకల్పాదీనాం కైంకర్యాణాంచ ఆగంతుకత్వాత్ ‘‘ఆవిస్స్యుర్మమ సహజ కైంకర్య విధయః’’ ఇత్యాదిషు తద్విషయే కథమావిర్భావశబ్దప్రయోగ ఇత్యాశంక్య సర్వబంధవినిర్ముక్తస్వరూపోపాధికతయా యావత్కాలతత్వంసంభావితత్వేన నిత్యతుల్యతయా ఔపచారికావిర్భావశబ్దప్రయోగ ఇత్యాహ సర్వవిషయమేతి-

సా-సం—దయుక్తేత్యత్రాహ- జ్ఞానద్రవ్యముమితి - కైంకర్యాదిషుతు ఆవిర్భావశబ్దః అవినాశ్యోపాధినిబంధనతయా భావదాత్మభావిత్వకృత ఔపచారిక ఇత్యాహ. సర్వేతి. అతఏవ ‘‘ఆవిస్స్యుస్సహజా’’ ఇత్యుక్తిరితి భావః-

మూ—(స్వరూపయోగ్యత్వత్తాలే)కర్మోపాధికమాక బహువిధమాన అనుకూల్య ప్రాతికూల్యఙ్గళ్ నడన్దు భగవద్విభూతియాన వస్తుక్కళుక్కుమెల్లామ్ మోక్షదశైయిల్ ఆనుకూల్యమేస్వరూపప్రాప్తమాకైయాలే అతిలుమ్ ఆవిర్భావశబ్దత్తుక్కు విరోధమిల్లై. ఆకైయాల్ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి, ఎన్గిఇత్తనుకూలావస్థాంతరమ్

పా.దీ— సోత్రావిర్భావశబ్దస్తుక్కు లీలావిభూతియిననానుకూల్యప్రాదుర్భావత్తిలుమ్ వివక్షైయున్డాగలామెన్కిరార్ - కర్మోపాధికే త్యాదియాల్ - అనిష్టనివృత్త్యుక్తియాలిష్ట ప్రాప్తియుమ్ శొన్నతామెన్ఱు మర్థాత్తైచ్చొల్గిఱార్ - ఆకైయాలితి.

సా. స్వా— అతావతు ? విభూతిద్వయ విశిష్ట బ్రహ్మత్తుక్కు అనుకూలతయానుభవమన్నో ? చిదచిదాత్మక విభూతి, బద్ధదశైయిలే ప్రతికూలైయాయుమ్ అల్పానుకూలైయాయు మనుభూతైయాకైయాలే అన్త విభూత్యంశత్తిల్ అనుకూల్యానుభవమ్ భ్రాంతియాక ప్రసంగియాతో ? ఇని బ్రహ్మానుభవమ్ తదంశత్తిల్ ప్రాతికూల్య విషయమెన్ఱిలప్పోతు ముక్తనుక్కు దుఃఖానుభవమ్ ప్రసంగియాతో ? తదానీమానుకూల్యమున్డాకిర తెన్ఱిల్ తదా విర్భావశబ్దమ్ విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. స్వరూపేతి - ఇష్టప్రాప్తేరర్థసిద్ధత్వ పక్షత్తై యుపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఇప్పడిప్రధానభూతైయాన ఇష్టప్రాప్తియై యార్థికైయాక్కి అప్రధానభూతైయాన వనిష్టనివృత్తిశాబ్దమెన్కిరతు ఉచితమో ? ఎన్న విష్టప్రాప్తిక్కుమ్ శాబ్దత్వమగుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా.ప్ర— దుఃఖనివృత్త్యాదీత్యాదిశబ్దార్థః . పిత్రలోకాద్యనుభవాదస్సంకల్పాదిత్యాదిశబ్దార్థః - కైంకర్యప్రీతభగవదనుభవాదిః కైంకర్యాదీత్యాదిశబ్దార్థః. ఏవం తర్హి ముక్తానుభావ్యే లీలావిభూతే ర్నిరతిశయానుకూల్యే ప్యావిర్భావశబ్దోపపాదకస్స్యాదిత్యత్ర అత్యంతానుకూల్యం స్వాభావికమేవేతి ముఖ్య ఏవేత్యాహ. స్వరూపయోగ్యత్వత్తాలే ఇత్యాదినా. స్వరూపయోగ్యత్వత్తాలే ఇతి, పరతంత్రచేతనత్వాదిత్యర్థః. ఆకైయాలే ఇత్యాది- సర్వపాపమోక్షోక్త్యైవాత్యంతానుకూలావస్థాంతరావిర్భావో ప్యుక్తోభవేదిత్యర్థః. ఏవమిష్టప్రాప్తేరార్థత్వముక్త్వా ఏకశబ్దస్య ప్రాప్యప్రాపకైక్యపరత్వపక్షే తత్ర శాబ్దత్వం వేత్యాహ-

సా.వి— పరతంత్రచేతనస్య భగవల్లీలావిభూతిర్భోగ్యతయాత్యంతానుకూలాపి కర్మోపాధినా ప్రాతికూల్యేన భాసనాత్తన్నివృత్తా అనుకూలతయైవ భాసత ఇతి తత్రాపి నేస్యావిర్భావశబ్దో ముఖ్య ఇత్యాహ - స్వరూపయోగ్యత్వత్తాలే ఇతి - ఏవంచ సర్వపాపమోక్షోక్త్యా ఆత్మన అత్యంతానుకూలావస్థాంతరస్యాప్యావిర్భావ ఉక్తో భవతీత్యాహ . ఆకైయాలితి- ఏవమిష్టప్రాప్తేరార్థత్వముక్త్వా ఏకమిత్యస్య ప్రాప్యప్రాపకైక్యపరత్వపక్షే స్యశాబ్దత్వమేవేత్యాహ -

పా.సం— ఆవిస్స్యుః, ఆవిర్భవంతాం. ప్రాగవిద్యమానే అథవ నిష్పన్నే విభూతిష్వయానుకూల్యే కథమావిర్భావ ఉపపన్నస్స్యాదిత్యత్రాహ . స్వరూపేతి- నిగ్రహవిషయచేతనత్వాభిప్రాయేణ స్వరూపయోగ్యత్వత్తాలె ఇత్యుక్తం - అత్రానిష్టనివృత్త్యుక్త్యైవేష్టప్రాప్తిరుక్తైవేత్యర్థస్సిగమయతి - ఆకైయాలితి. నకేవలమిష్టప్రాప్తే రుక్తప్రాయతామాత్రం.కింత్వేకశబ్దస్యడపాయఫలైక్యార్థవివక్షాపక్ష

మూ—సిద్ధమాయ్త్తు- ఏకశబ్దత్తుక్కు ఉపాయఫలైక్యమ్ పొరుళానపోతు ఇవ్విష్ట ప్రాప్తియుమ్ ఇశ్లోకత్తిలే సువ్యక్తమాక చ్చొల్లిత్తామ్- ఆకైయాల్ మామేవైష్యసి, ఎన్ఱు కీழ్ శ్లోకత్తిలే విశదమాకచ్చొన్న అర్థత్తై ఇఙ్గు ప్రాప్తివిరోధినైక్కழிక్కైయాలుమ్, ఏకశబ్దత్తిల్ వివక్షావిశేషత్తాలుమ్ శొల్లిత్తామ్- అనపిన్ఱు ఇతు సాపేక్షమాయ్క్కొణ్డు కీழ్ శ్లోకత్తుక్కు శేషమాకిరతన్ఱు -

సా-దీ— ఏకశబ్దత్తుక్కిత్యాది. ఏకశబ్దత్తాలుపేయ భూతనాన వెనైయే యుపాయమాకవరైయెన్ఱు ఫలమ్ శొల్లప్పడుకైయా లెన్ఱుకరుత్తు- శిలరిష్టప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్తికళిరణ్డుమ్ శొల్లవేణ్డుకైయా లిచ్చరమ శ్లోకమఙ్గ ప్రపత్తివిధాయకమాయ్ కీழ్ ‚‚మన్మనాభవ,, ఎన్కిఱ శ్లోకత్తోడే ఏకవాక్యమాయిరణ్డుమ్ భక్తి పరమెన్పర్కళ్. అత్తై ప్రతివదిక్కిఱార్. అనపిన్ఱెన్ఱు. పూర్వశ్లోకత్తిలనిష్ట నివృత్తియర్థాత్సిద్ధిక్కుమ్.

సా-స్వా—ఏకశబ్దత్తుక్కిఱితి - ఉపేయ భూతవాన వెనైయే యుపాయమాకవరైయెన్ఱుకరుత్తు-ఇప్పడి అనిష్టనివృత్తి ఇష్టప్రాప్తిరూపఫలమ్సిద్ధిత్తాల్ ‚‚మన్మనాభవ,, ఎన్కిఱకీழ్శ్లోకత్తిలే భక్తియోగవిధియాకైయాలే అతుక్కపేక్షిత ఫలకథనరూపమాయ్ క్కొణ్డు ఇశ్లోకమ్ పూర్వశ్లోక శేషమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఆకైయాలితి. పూర్వ శ్లోకత్తిలే ‚‚మామేవైష్యసి,, ఎన్ఱు ఫలమ్ విశదమాక కథితమాకైయాలిష్టా ర్థికమాకవుమ్, అవిశద మాకవుమ్, ఫలకథన రూపమాయ్ క్కొణ్డు నిరపేక్ష పూర్వ వాక్యత్తుక్కు ఇతు శేషమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - ప్రత్యుత ఇతువే సాపేక్షమాకైయాల్ నిరపేక్ష పూర్వశ్లోకత్తుక్కు శేషమెన్కై సర్వథా అసంగతమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అనపిన్ఱితి - ఇని సర్వపాప నివృత్తి కథనత్తాలే యార్థికమాక

సా ప్ర— ఏక శబ్దస్తుక్కిఱిత్యాదినా - ఏవంచపూర్వ శ్లోకోక్తోపాయ భక్తి ఫలభూతేష్ట ప్రాప్త్యపేక్షితానిష్ట నివృత్తి బోధకత్వేన తచ్ఛేషతయా స్వతంత్ర ప్రపత్తి విధి పరత్వం నస్యాదితిశంకాచాపాస్తేత్యభిప్రాయన్నాహ - అనపిన్ఱిత్యాదినా. నను సర్వానిష్ట నివృత్త్యుక్త్యైవభగవత్ప్రాప్తేరర్థాదుక్తత్వోక్తి

సా.వి—ఏకశబ్దత్తుక్కిఱితి. ‘‘మన్మనాభవమద్భక్తో మద్యాజీమాంనమస్కురు । మామేవైష్యసిసత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియోసిమే’’ ఇతిపూర్వశ్లోకాద్భిన్నవాక్యత్వం ద్యోతయితుమాహ. ఆకైయాలేఇతి. పూర్వశ్లోకేఇష్టప్రాప్తిః కంఠోక్తా-అనిష్టనివృత్తిరార్థికీ. ఇహేష్టప్రాప్తిరనిష్టనివృత్తికణ్ఠోక్త్యాఆర్థికీ. ప్రాప్యప్రాపకైక్యపరైకశబ్దబలాత్కణ్ఠోక్తాచ. అతో భిన్నార్థత్వాన్నతదేక వాక్యతేతిభావః- కేచిత్తుఇష్టప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్త్యోరుభయోరపి వక్తుమపేక్షితత్వా త్పూర్వశ్లోకోక్తేష్ట ప్రాప్త్యపేక్షితా నిష్ట నివృత్తిబోధకత్వేనాంగభూత ప్రపత్తి విధాయకతయాచ పూర్వశ్లోకేన సహైకవాక్య భూతఇతి వ్యాచక్షతే - తాన్నిరస్యతి. అనపిన్ఱుఇతి - సాపేక్షత్వే హ్యేకవాక్యత్వం, పూర్వశ్లోకోక్తార్థాత్సిద్ధానిష్టనివృత్త్యానిరాకాంక్షః.

సా-సం—సాఽఽకాంక్షాపీత్యాహ- ఏకశబ్దత్తుక్కిఱితి - తథాపీష్టప్రాప్తేస్సువ్యక్తతా కథమిత్యత్రాహ - ఆకైయాలితి- ఉపాయఫలైక్యస్యైకశబ్దార్థత్వాదిత్యర్థః - ‘‘మన్మనాభవే’’తి శ్లోకే ‘‘మామేవైష్యసీ’’తి ఇష్ట ప్రాప్తి విశదతయోక్తా - సా అనిష్ట నివృత్త్యుక్తిస్థలే ఇష్ట ప్రాప్తేరపి వాచ్యత్వాదేకశబ్దస్య ఉపాయ ఫలైక్యార్థత్వ పక్షే ఇహచ ఫలత్వే వాక్యస్పష్టేతి తస్యాస్సువ్యక్తతేతిభావః- తథేష్టప్రాప్త్యుక్తిస్థలే అనిష్టనివృత్తేరప్యపేక్షితత్వాన్మామేవైష్యసీత్యత్రాపేక్షిత సమర్పక తయా చరమశ్లోకోఽఙ్గప్రపత్తివిధాయకః కింనస్యాదిత్యత్రాహ-అనపిన్ఱితి ఉపాయఫలైక్యార్థకైకశబ్దేనైవేష్టప్ర

మూ— సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి, ఎన్ఱు ఇవ్వళవాల్ "మామేకైవ్యసి" ఎన్ఱు శొన్న భగవత్ప్రాప్తిసిద్ధి కూడుమో? సర్వపాపనివృత్తియుణ్డానాలే భగవత్ప్రాప్తియన్ఱిక్కే స్వాత్మమాత్రానుభవరూపమాన కైవల్యమ్ పెఱువాను మిల్లైయో? భగవత్ప్రాప్తియిల్ కాట్టిల్ వేఱుపట్ట కైవల్యమ్ "ఐహలౌకికమైశ్వర్యం స్వర్గాద్యం పారలౌకికమ్। కైవల్యం భగవంతంచ మంత్రోఽయం సాధయిష్యతి" ఎన్ఱు నారదాదికళాలే శొల్లప్పట్టదిఱే. ఆళవన్దారుమ్ "ఐశ్వర్యాక్షరయాథాత్మ్య భగవచ్చరణార్థినామ్" ఎన్ఱుమ్

సా.దీ— ఇప్పడి ఏకశబ్ద బలత్తాలుమ్ సిద్ధిక్కుమాకైయాల్ భిన్నవాక్యమెన్ఱు కరుత్తు. ననుసర్వపాపనివృత్త్యా భగవత్ప్రాప్తిస్స్వతస్సిద్ధేత్యెన్ఱు శొన్నతు కూడాదు? సర్వపాపనివృత్తియిల్ స్వాత్మమాత్రానుభవప్రాప్తమాగాతో? భగవత్ప్రాప్తివ్యతిరేకేణ కైవల్యముమ్ "ఐహలౌకికమైశ్వర్య" మిత్యాది ప్రమాణగణప్రాప్తమన్ఱో? ఆకైయాల్ సర్వపాపనివృత్తి కైవల్యభగవత్ప్రాప్తి సాధారణీయాన్ఱో? ఎన్ఱుమ్ శంకైయైయనుభాషిక్కిఱార్. సర్వపాపేభ్య ఇత్యాదియాల్. ఐశ్వర్యాక్షర యాథాత్మ్యేత్యత్ర అర్థిశబ్ద మైశ్వర్యాది మూన్ఱుక్కుమ్ ప్రత్యేకమ్ సంబంధిక్కుమ్. అక్షరయాథాత్మ్యమెన్ఱు జీవనుడైయ యథావస్థిత స్వరూపమ్ -

సా.స్వా—భగవత్ప్రాప్తిరూపేష్టసిద్ధి శొన్నతు కూడుమో? సర్వపాపనివృత్తియుణ్డానాల్ కైవల్యరూపేష్టాంతరముమ్ సిద్ధిక్కవిల్లైయో? ఎన్ఱ శంకైయై యుపక్షేపిక్కిఱార్. సర్వేతి. కైవల్యమెన్ఱు మోక్షవ్యతిరిక్త ఫలముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.-భగవదితి-ఐశ్వర్యేత్యత్రార్థిశబ్దమ్ప్రత్యేకమ్సంబంధిక్కిఱతు.

సా.ప్ర— రనుచితా. సర్వానిష్ట నివృత్తిమతామపి కేవలానాం పరిపూర్ణానుభవాభావాన్నచ కైవల్యమేవ నాస్తీతి వాచ్యం. ప్రమాణసంప్రదాయ విరోధప్రసంగాదిత్యాశంక్య కేవలానాం ప్రకృతి ప్రాకృతవర్గానుభవహేతుసమస్త పుణ్యపాపనివృత్తావపి భగవదనుభవవిరోధి పాపానామనివృత్తేస్తేషాంన సమస్త ప్రతిబంధక నివృత్తిరితి సర్వానిష్టనివృత్తిరితి సర్వానిష్టనివృత్తేః పరిపూర్ణానుభవ వ్యాప్యత్వమేవేతి తదా భగవత్ప్రాప్తి బాధనమనుచితమిత్యాహ. సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱిత్యాదినా.

సా.వి— అంగప్రపత్తివిధాయకత్వే ప్యుపాయవిరోధి సర్వపాపమోక్షణస్య ప్రతిపాద్యత్వేన పూర్వశ్లోకాకాంక్షిత ఫలవిరోధి సర్వపాపమోక్షణస్యాప్రతిపాద్యత్వాన్నతదేకవాక్యతా సంభవ ఇతిభావః - నను సర్వపాపనివృత్త్యా భగవత్ప్రాప్తిరార్థికీత్యయుక్తం. సర్వపాపనివృత్తౌ సత్యాంభగవత్ప్రాప్తింవినా స్వాత్మమాత్రానుభవరూప కైవల్యప్రాప్తేరపివిద్యమానత్వాదిత్యాశంకాం పరిహరతి - సర్వపాపేభ్య ఇతి. పెఱువారుమిల్లైయో, ప్రాప్తిమంతో నసంతికిం. భగవత్ప్రాప్తియిల్ కాట్టిల్, భగవత్ప్రాప్త్యపేక్షయా. కైవల్యమ్ వేఱుపట్ట, పృథగ్భూతం. తత్రప్రమాణమాహ.ఐహలౌకికమితి కైవల్యంభగవంతంచేతి పృథఙ్నిర్దేశాత్పృథగ్భూతమితి భావః. అక్షరయాథాత్మ్యేతి కైవల్యముక్తం -

సా - సం— ప్రాప్తిరుక్తేత్యర్థః. మన్మనాభవేత్యనేన అస్యఏక వాక్యత్వేపునరిష్టప్రాప్త్యుక్తి యోగాదేవ భిన్నవాక్యోయమితి నతస్య శేషఇతి భావః. నను సర్వపాపనివృత్తౌ కైవల్యప్రాప్తేరపి సంభవాత్తదుక్త్యా భగవత్ప్రాప్తేస్స్వతస్సిద్ధత్వకృతోక్తప్రాయత్వం ప్రాగుక్తమయుక్తమిత్యాశంక్య పరిహరతి- సర్వేత్యాదినా. అక్షరయాథాత్మ్యశబ్దేన అక్షరశబ్దేనచ కైవల్యముచ్యతె -

మూ — "సంస్కృత్యక్షర వైష్ణవాధ్వసు" ఎన్నుమరుళిచ్చెయ్ తార్ - గద్యత్తిలుమ్ "సర్వకామాంశ్చ సాక్షరాన్" ఎన్కిఱ వాక్యమ్ ఉపాత్తమాయ్ త్తు - శ్రీగీతాభాష్యత్తిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ ప్రపంచితమ్ - ఆకైయాల్ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి, ఎన్కిఱ సర్వపాప నివృత్తి కైవల్యత్తుక్కుమ్ భగవత్ప్రాప్తిక్కుమ్ సాధారణమ్ ఎన్నవొణ్ణాదు - మందచోద్యమ్ - ఎజ్ఞనేయెన్నిల్? సర్వపాపఙ్గళుమ్ కழிన్దాల్ స్వతః ప్రాప్తమాన భగవదనుభవత్తై యిழన్దు కిడక్కైక్కు క్కారణమిల్లామైయాలే అప్పోదు భగవదనుభవ రహితమాన ఆత్మమాత్రానుభవమ్ ఘటియాదు - ఆకైయాల్ అవ్వవస్థైయిల్ ఐశ్వర్యముమ్, జరామరణాదిదుఃఖఙ్గళుమ్, వరక్కూడాన

సా. దీ — అధ్వశబ్దత్తుక్కుమ్ సంస్కృత్యాదికళోడే ప్రత్యేకమ్ సంబంధమ్. "సర్వకామాంశ్చ సాక్షరా" నెన్నిడత్తిల్ అక్షరశబ్దమ్ ఆత్మమాత్రానుభవపరమ్ - ఇత్తై యైప్పరిహరిక్కిఱార్ - మందచోద్యమెన్ఱు. చోద్యమ్ మందమెన్నుమత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదియాల్ - సర్వకర్మమోక్షత్తిల్ భగవదనుభవమ్ ప్రాప్తమ్ - కర్మసంబంధ దశైయిల్ జన్మాదిదుఃఖాద్యనుభవమ్ వరుమాకైయాల్ కైవల్యమ్ నిరవకాశమెన్నకిరార్. ఆకైయా లవ్వవస్థైయిలిత్యాది - అవ్వవస్థైయిల్, కర్మసంబంధావస్థైయిలెన్కై.

సా. స్వా — అక్షర యాథాత్మ్య శబ్దమ్ కైవల్యార్థకమ్ - ఏవ మధ్వశబ్దోపి సంస్కృత్యాదిషు త్రిషు ప్రత్యేకం సంబధ్యతే - సర్వకామాంశ్చ సాక్షరా నిత్యత్రాక్షరశబ్దోపి కైవల్యపరః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పక్షత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - మందచోద్యమితి. మంద చోద్యత్వత్తైయుపపాదిక్కిఱార్ - ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా - సర్వపాపక్షయపక్షత్తిలాత్మమాత్రానుభవమ్ ఘటియాదెన్నుకొణ్డాల్ పాపమ్ కழியాతదశైయిలే కైవల్యమెన్నుకొణ్డాకాతో? అప్పోదు జరామరణాది దుఃఖమ్ ప్రసంగిక్కైయాల్ కైవల్యపురుషార్థోచ్ఛేదమ్ ప్రసంగియాతో? స్వర్గాద్యపేక్షయా అతిశయమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయా లితి -

సా. ప్ర — శ్రీగీతాభాష్యాదికళిలుమితి - "యస్సస్సర్వేషు భూతేషు నశ్యత్సునవినశ్యతి। అవ్యక్తో వ్యక్త ఇత్యుక్తస్తమాహుః పరమాం గతిమ్" ఇత్యాదీనాం వ్యాఖ్యాన ఇత్యర్థః - "ఐశ్వర్యమక్షరగతిం పరమం పదం" వేత్యాదిభాష్యాదీత్యాదిశబ్దార్థః. సర్వపాపఙ్గళుమ్ కழிన్దాలిత్యాది. సమస్త ప్రతిబంధక నివృత్తౌ సత్యామపి భగవదనుభవ సంకోచే అకారణకాదాచిత్కత్వప్రసంగో నిత్యముక్తానామపి తత్ప్రసంగే "అనావృత్తిశ్శబ్దా" దిత్యాది సూత్రభాష్యాదివిరోధప్రసంగశ్చేతి భావః. నను కేవలస్యభావః కైవల్యమితి స్వాభావికాకార విశిష్టస్యాత్మస్వరూపాతిరిక్తస్య ఔపాధికస్య సర్వస్య కైవల్యశబ్దేనైవ వ్యావర్తితత్వాద్భగవదనుభవప్రతిబంధక త్వాంగీకారో వ్యాహతఇత్యత్ర "జ్ఞానసమకాల ముక్తః కైవల్యం యాతి గతశోకః" ఇత్యాదిషు సమస్త ప్రతిబంధక నివృత్తౌ రూఢస్య కైవల్యస్యాచిదనుభవ హేతూనాం స్వాత్మానుభవ ప్రతిబంధకానాంచ సర్వేషాం నివృత్తౌ లక్షణయా ప్రయోగాన్న వ్యాహతిరిత్యాహ - ఆకైయా లిత్యాదినా.

సా. వి — సాక్షరానితి కైవల్యసహితానిత్యర్థః. మందచోద్యమితి. శంకామందేత్యర్థః. తదేవోపపాదయతి - ఎజ్ఞనేయెన్నిలితి - కழிన్దాల్, నివృత్తౌ సత్యాం. ఇழన్దు, విహాయ. కిడక్కై, స్థితిః. తర్హి కైవల్యం కదా సిధ్యతీత్యత్రాహ - ఆకైయాలితి. జరామరణదుఃఖహేతు కర్మనివృత్తౌ భగవదనుభవ ప్రతిబంధకకర్మ

సా. పం - ఘటియాదు, పరస్పరవిరోధాదితి న్యాయాదితి భావః. తర్హి కియత్పాపమోక్షే కైవల్యం భవతి, తచ్చ వా కిమిత్యత్రాహ. ఆకైయాలితి - సర్వపాపనివృత్తి కేవలాత్మానుభవయోః పరస్పరవిరోధాదిత్యర్థః. అవ్వవ

మూ—కర్మజ్ఞాన భక్తియోగ నిష్ఠర్ కళ్ళిన్ను పరిత్రాణ భగవదనుభవత్తుక్కు ప్రతిబంధకమాన కర్మమ్ కళ్ళియా తేకిడక్కిఱవ ళవిలే «యదంత్స్వా చాపరంలాభం మన్యతే నాధికంతతః,, ఎన్నుమ్పడియిరుప్పతొరు స్వాత్మానుభవానందవిశేషమ్- «ఆత్మార్థీ చేత్త్రయోప్యేతే తత్కైవల్యస్య సాధకాః,, ఎన్ఱుశొల్లుకిఱ పడియే తనక్కు శక్యమా యిరుప్పతొరు ఉపాయ విశేషత్తాలే సిద్ధిత్తాల్ ఇవ్వనుభవత్తై అచిదనుభవ తోల్యమ్, భగవదనుభవ తోల్యమ్ తువక్కిల్లాత పడియాలే కైవల్యమెన్ఱు పేరిట్టార్ కళ్. భగవత్ప్రాప్తియిల్ కైవల్యశబ్దమ్ సర్వోపాధి

సా.దీ—యద్వా, ఆత్మమాత్రానుభవావస్థైయిల్- భగవదనుభవ ప్రతిబంధకకర్మవిశేషమ్ కిడక్కుమ్. అప్పోతు స్వాత్మమాత్రానుభవత్తాలారు ఆనంద విశేష మున్డా మెన్ఱపడి. భగవత్ప్రాప్తియిల్ పోల్ సర్వనివాచియాన కైవల్యశబ్దత్తాల్ సర్వకర్మ మోక్షమ్ తోన్ఱుమెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆత్మార్థీ చేదితి. ఇఙ్గు కైవల్యోపాయ కథనమ్ప్రాసంగికమ్. త్రయోప్యేతే, కర్మజ్ఞాన భక్తికళ్ - అపి శబ్దత్తాల్ ప్రపత్తియుమ్ - ఆత్మానుభవత్తుక్కు కైవల్య శబ్దవాచ్యత్వత్తిల్ నిమిత్తమ్ కాట్టుకిరార్. అచిదనుభవ తోల్యమిత్యాదియాల్. భగవత్ప్రాప్తియిల్ కైవల్య శబ్దప్రవృత్తినిమిత్తమ్ కాట్టుకిరార్-భగవత్ప్రాప్తియిలిత్యాదియాల్-

సా.స్వా— అక్కైయాల్, సర్వపాప నివృత్తియిల్ స్వాత్మమాత్రానుభవమ్ ఘటయామైయాలే. ఆనంద విశేష మితి - కైవల్య మెన్ఱు శొల్లప్పడు మితి శేషః - ఇప్పడి సర్వ పాప నివృత్తియిల్ కైవల్యమ్ కూడాతాకిల్ కైవల్య ప్రయోగమ్ కూడుమో ? కైవల్య శబ్దమ్ సర్వ పాప క్షయ వాచి యన్నో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆత్మార్థీ చేదితి - అత్ర కైవల్యోపాయ కథనమ్ ప్రాసంగికమ్- త్రయోపి,కర్మయోగాదయస్త్రయః - అపిశబ్దేన ప్రపత్తియుమ్ గ్రాహ్యా - యద్వా. ఇప్పడి పూర్వోక్త ప్రకారేణ జరా మరణాది దుఃఖహేతు కర్మమ్ కళ్ళిన్న వళవిలే కైవల్యమ్ స్వతః ప్రాప్తమాకిల్ తన్నిత్యత్తై యుమ్ మోక్షా విశేషముమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఆత్మార్థీ చేదితి - ఆత్మానందానుభవరూప కైవల్యస్య చోదితకర్మ సాధ్యతయా ముక్తవద్బంధ నివృత్త్యా స్వతః ప్రాప్త్యభావా న్నముక్త్యవిశేషః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి సర్వకర్మ క్షయాభావే కైవల్యశబ్ద ప్రవృత్తి కూడుమ తెజ్ఞనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అచిదితి-ఇప్పడి భగవదనుభవగాహిత్యేన కైవల్యశబ్దమ్ప్రవృత్తమాకిల్ «యదాసకేవలీభూతో» ఇత్యాదౌ సాక్షాన్ముక్తియిలే కైవల్యశబ్దప్రయోగత్తుక్కు గతియెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవదితి-

సా.ప్ర—ఆనంద విశేష మిత్యస్య సిద్ధిత్తాలిత్యనే నాన్వయః- ఏవంతర్హ్యాత్మానుభవే మోక్షశబ్ద ప్రయోగో

సా.వి—సద్భావ దశాయాం కైవల్యం - నతు సర్వపాప నివృత్తిదశాయామితి భావః.ఆనంద విశేషమిత్యస్య సిద్ధిత్తాలిత్యనే నాన్వయః. నన్వాత్మానుభవే శుద్ధాత్మత్వాభావే కథంకేవలత్వ మిత్యత ఆహ . ఆత్మార్థీ చేదితి. త్రయోప్యేతే, కర్మజ్ఞాన భక్తయః- అపిశబ్దాత్ప్రపత్తిశ్చ- ఇహ కైవల్యోపాయ కథనం ప్రాసంగికం - నను కైవల్యే కైవల్య శబ్దో ముఖ్యశ్చే త్కథంభగవత్ప్రాప్త్యవచి కైవల్యశబ్దప్రయోగ ఇత్యాశంక్య సర్వోపాధినివృత్తి పాత్యేవతత్ర తచ్ఛబ్దప్రయోగ ఇత్యాహ.భగవత్ప్రాప్తియిలిత- కేవలాత్మానుభవేతి

సా.సం—స్థైయిల్,కైవల్యోపాయే సిద్ధే- కైవల్యోపాయాః కైవల్యశబ్దప్రవృత్తినిమిత్తంచ ప్రసంగాదాహ.ఆత్మార్థీ చేదితి- త్రయోప్యేతే, కర్మజ్ఞాన భక్తియోగ నిష్ఠాః-తర్హి ముక్తౌ కైవల్యశబ్దః కింనిబంధన ఇత్యత్రాహ-భగవదితి ఉపాధిశబ్దః అచిచ్ఛిన్నాత్మానుభావకోపాధిపరః. కైవల్యేముక్తౌశబ్దస్తుభాక్తఇత్యాహ

మూ— నివృత్తినై నిన్నైక్కిఱతు- ఆత్మమాత్రానుభవ విషయమాక «స్వాత్మానుభూతి రితి యాకిల ముక్తిరుక్తా», ఇత్యాది కళిల్ ప్రయుక్తమాన ముక్తిశబ్దముమ్ «విగతేచ్ఛా భయక్రోధో యస్సదాముక్త ఏవ సః», ఇత్యాది కళిల్పోలే నిర్వాహ్యమ్- «జరామరణ మోక్షాయ», ఎన్ఱుపువుమ్ దేవర్కళుడైయ అమరత్వవ్యపదేశమ్పోలే ఆపేక్షికమ్. క్రమేణముక్తి పర్యంతమామ్ విషయత్తై ప్పత్తచ్చొల్లుకిఱ తాకవుమామ్ - ఇప్పడివిభవ వ్యూహసాలోక్యాదిమాత్రత్తిల్ ముక్తిశబ్దముమ్ నిర్వాహ్యమ్ -

సా-దీ— ఆత్మప్రాప్తియుమ్ భగవత్ప్రాప్తియుమ్ కైవల్యశబ్దత్తుక్కు ప్రవృత్తినిమిత్తమ్ భిన్నమెన్ఱు కరుత్తు - ఆత్మమాత్రానుభవత్తిల్ ముక్తిశబ్దప్రయోగా త్సర్వకర్మ విమోచన సిద్ధియెన్ఱు శంకిత్తుశిలకర్మ నివృత్తినై క్కొణ్డౌపచారిక మెన్కిఱార్ - ఆత్మమాత్రానుభవేత్యాదియాల్. జరామరణ మోక్షాయవెన్ఱతువుమ్ నిశ్శేషజరామరణ మోక్షమన్ఱు. నిత్యత్వ సర్వకర్మవిమోక్షసాధకమన్ఱెన్కిఱార్- జరామరణేత్యాది: ఆన్ఱియే కేవలర్ ద్వివిధర్ - క్రమేణ ముక్తిపర్యంత భాగికళెన్ఱుమ్ పునస్సంసృతి భాగి కళెన్ఱుమ్. అతిల్ క్రమేణ ముక్తిపర్యంత భాగి విషయత్తిల్ జరామరణమోక్షాయ ఎన్ఱతు నిశ్శేష మోక్ష విషయమామెన్కిఱార్. క్రమేణ ముక్తిత్యాది. ప్రతిబంధకాభి ప్రాయత్తాలే ఇప్పడియే విభవ వ్యూహ సాలోక్యాదికళిల్ ముక్తిశబ్ద ప్రయోగత్తుక్కు నిర్వాహ మెన్కిఱార్. ఇప్పడివిభవేత్యాదియాల్. అన్యథా అద్వైయుమ్ మోక్షమామెన్ఱుకరుత్తు.

సా-స్వా— ఆత్మమాత్రానుభవత్తిలుమ్, భగవదనుభవత్తిలుమ్, కైవల్యశబ్దప్రవృత్తి నిమిత్తమ్భిన్నమెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ సర్వకర్మ క్షయ వాచియాన ముక్తిశబ్దమ్ "స్వాత్మానుభూతి రితి యాకిల ముక్తిరుక్తా" ఎన్ఱు కేవలాత్మానుభవత్తిలుమ్ ప్రయుక్తమాకైయాలే కైవల్యత్తిలుమ్ సర్వకర్మ క్షయమ్ శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆత్మేతి - అఙ్గు ముక్తిశబ్దమౌపచారిక మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ జరామరణ మోక్షాయ ఎన్ఱు నిశ్శేష జరా మరణ మోక్షమ్ శొల్లుకైయాలే కైవల్యత్తిలుమ్నిత్యత్వ సర్వకర్మ క్షయమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-జరేతి - ఆపేక్షిక పరమాకిల్శబ్దస్వారస్య విరోధ మన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - క్రమేణేతి - సర్వ పాపక్షయ మన్ఱిక్కే యిరుక్కిఱ విభవ వ్యూహ సాలోక్యాది కళిలే "మోక్షం సాలోక్య సారూప్యం ప్రార్థయే నకదాచన । ఇచ్ఛామ్యహం మహాబాహో సాయుజ్యం తవ సువ్రత" ఇత్యాది కళిల్ ముక్తిశబ్దప్రయోగమ్పోలే కైవల్యత్తిలుమ్ ముఖ్యమాక లాకాదో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి. గౌణతయా నిర్వాహ్యమెన్ఱు కరుత్తు-

సా ప్ర—జరామరణరాహిత్యోక్తిశ్చానుపపన్నేత్యత్ర తత్రో ప్యన్యపరేతి సోదాహరణమాహ- ఆత్మమాత్రానుభవేత్యాదినా- ఆత్మానుభవస్యాల్పత్వ విపరీతాభిమానమూలస్య స్వాభావికానంద విరుద్ధత్వాను సంధాన ద్వారా మోక్ష కారణీభూత భక్తియోగ కారణత్వా ద్వాముక్తి శబ్దప్రయోగ ఇతి దర్శయన్ "మోక్షంసాలోక్యసారూప్య" మిత్యాదావప్యేవ మేవేత్యాహ- క్రమేణేత్యాదినా- ఏవ మాత్మానుభవ భగవత్సాలోక్య

సా వి—ముక్తిశబ్దః ప్రయుజ్యతే,తత్కథమిత్యత్రోపచారాదిత్యాహ- ఆత్మమాత్రేతి. మోక్షశబ్దవ్యపదేశోపి తథైవేత్యాహ- జరామరణేతి- క్రమేణ ముక్తి పర్యవసాయిత్వాదపి ముక్తిశబ్దవ్యపదేశ్యత్వమిత్యాహ-క్రమేణేతి.

సా-సం— ఆత్మేతి. జరా మరణ మోక్షాయేతిచ సంసృతి భాక్కేవల విషయే ఆపేక్షిక తయా తదన్య కేవల విషయే క్రమేణ ముక్తిపర్యంతతయా ఉపపన్నానిత్యత్వాది సాధకేత్యాహ. జరామరణేతి.ఇప్పడీతి-

మూ — ‘‘లోకేషు విష్ణోర్నివసంతి కేచిత్సమీప మృచ్ఛంతిచ కేచిదన్యే । అన్యేతురూపం సదృశం భజంతే సాయుజ్య మన్యేసతు మోక్షఉక్తః,, ఎన్ఱు నియమిక్కప్పట్టతిఱే - ఇతిల్ శొన్న సాయుజ్యమ్ పరమపదత్తిలే శెన్నవనుడైయ భోగ సామ్యమ్. కేవలాత్మానుభవమ్ నిత్యమెన్ఱుమిడముమ్, సాక్షాన్మోక్ష మన్ఱెన్ఱుమిడముమ్, ‘‘చతుర్విధా మమజనా భక్తాఏవహితేశ్రుతాః । తేషామేకాంతినశ్శ్రేష్ఠాస్తేచైవానన్య దేవతాః ।

సా.దీ— విభవఙ్గళ్, రామకృష్ణాద్యవతారఙ్గళ్- వ్యూహఙ్గళ్, వాసుదేవ సంకర్షణాదికళ్ - తేషాంసాలోక్యమ్. ఆది శబ్దమ్ సామీప్యాది గ్రాహకమ్- విభవవ్యూహ సాలోక్యాదియిల్ ముక్తిశబ్దత్తుక్కు గౌణత్వమెన్ఱు శంకిత్తు అతిల్ సాయుజ్య మిల్లై ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- అతిల్ హేతువై యరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- లోకేష్వితి- లోకేషు, విభవ వ్యూహ విష్ణుస్థానఙ్గళిల్ - నివసంతి కేచిదెన్ఱు సాలోక్యమాత్రమ్ శొల్లప్పట్టతు- సమీప మృచ్ఛంతీత్యాదియాల్ సామీప్య మాత్రమ్. అన్యేతు రూప మిత్యాది యాల్ సారూప్య మాత్రమ్ శొల్లిఱ్ఱు - సాయుజ్య మన్యే ఎన్ఱు పరమ పదత్తిల్ సాలోక్యాది క్రమేణ సాయుజ్య ప్రాప్తియై చ్చొల్లిఱ్ఱు. సతు, సఏవఎన్ఱపడి- మోక్షఉక్తః-ముఖ్య వైయాన్ఱుమ్ మోక్షశబ్దార్థమన్ఱు- కైవల్యత్తిలుమ్ సాయుజ్యాభావాన్మోక్షశబ్దమ్ గౌణమెన్ఱుకరుత్తు. ఇతిల్‌చ్చొన్నవిత్యాది- అకైయాల్ కైవల్యత్తిల్ సాయుజ్య మిల్లై ఎన్నపడి- భోగమావతు ? అనందమ్ - కైవల్యస్యానిత్యత్వత్తిలుమ్, సాక్షాన్మోక్షత్వాభావత్తిలుమ్, ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్. కేవలాత్మానుభవమెన్ఱు తుడఙ్గి - తేషాంమధ్యే ఏకాంతినః, ఉపాయాంతర ప్రయోజనాంతర రహిత జ్ఞానికళ్ - ఇవర్క ళుడైయ శ్రేష్ఠత్వత్తై యుపపాదిక్కిరార్ - తేచైవానన్య దేవతాః ఎన్ఱు -

సా.స్వా— ఇప్పడి విభవ వ్యూహ సాలోక్యాది కళిలే ముక్తిశబ్ద ప్రయోగమ్ గౌణమెన్నక్కూడుమో నియామకముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - లోకేష్వితి - సతు ఎన్ఱు సాలోక్యాది వ్యవచ్ఛేదేన సాయుజ్యమాత్రమ్ మోక్షమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే సాలోక్యాదికళిల్ గౌణమెన్ఱుకరుత్తు - సాయుజ్య మావతైక్యమన్ఱో ? అతుమోక్షమెన్నక్కూ అపసిద్ధాంతమన్ఱో ? ఇః భోగసామ్యమ్ సాయుజ్యమెన్నిల్ విభవాదిసాయుజ్యముమ్ ముక్తియాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇతిలితి. కైవల్యముమ్ నిత్యమాకైయాలే యతువుమ్ ముఖ్య మోక్ష మెన్ఱు శొల్లవేణ్డావో ? అజరత్వామరత్వ వ్యపదేశమ్ తాను మతిల్ గౌణమెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - కేవలేతి- చతుర్విధేత్యాది- తేషాం మధ్యే ఏకాంతినః, ఉపాయాంతర ప్రయోజనాంతర రహితాః - ఏ తేషాం శ్రేష్ఠత్వ ముప పాదయతి- తేచైవేతి.

సా.ప్ర—సామీప్యాదీనాం మోక్షశబ్ద ముఖ్యార్థత్వా భావేతహి కోవా మోక్షశబ్ద ముఖ్యార్థ ఇత్యాకాంక్షాయాం సాయుజ్యం మోక్ష శబ్ద ముఖ్యార్థ ఇతిదర్శయతి-లోకే ష్విత్యాదినా- కించాత్మానుభవస్యానిత్యత్వంభగవద్భక్తి ద్వారా మోక్ష పర్యంతత్వంచ వాచనిక మేవేతి దర్శయతి- కేవలాత్మానుభ వేత్యాదినా.

సా.వి— నియమిక్కప్పట్టతిఱే, సాయుజ్యమేవ మోక్ష ఇతి భావః - సాయుజ్య శబ్దార్థ మాహ - ఇతిలితి - పరమపదత్తిల్ చ్చెన్నవనుడైయ, పరమపదం ప్రాప్తవతః- కైవల్యస్యానిత్యత్వేసాక్షాన్మోక్షత్వాభావేచ ప్రమాణమాహ - కేవలాత్మానుభవమితి.

సా-సం—ఆపేక్షికతయావా ముక్తిపర్యంతత్వాద్వేత్యర్థః. తేష్వపిముక్తిశబ్దో ముఖ్యఏవకింనస్యాదిత్యత్రాహ- లోకేష్వితి- ఇహసాయుజ్య శబ్దస్య విభవాదిలోకే యత్సాయుజ్యం తత్పరతాభ్రమంవారయతి - ఇతిలితి.

మూ— అహమేవ గతిస్తేషాం నిరాశీః కర్మకారిణామ్ । యేతు శిష్టాః త్రయో భక్తాః ఫలకామా హి తేమతాః । సర్వే చ్యవనధర్మాణః ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్షభాక్,, ఎన్కిఱ వచనత్తాలే సిద్ధమ్. ‚‚ముచ్యేత్ ఆర్త స్తథార్థో గా చ్ఛ్రిత్వేమా మాదితః కథామ్ । జిజ్ఞాసు ర్లభతే భక్తిం భక్తో భక్తగతిం లభేత్,, ఎన్కై యాలే శ్రీగీతైయిల్ ‚‚జిజ్ఞాసుః,, ఎన్కిఱ ఆత్మనిష్ఠనుమ్ క్రమేణ జ్ఞానియామెన్ఱు ఉక్తమాయిత్తు-

సా-దీ— అనన్యోపాయత్వోపేయత్వాదెన్ఱు కరుత్తు- నిరాశీః కర్మకారిణాం, ప్రయోజనాన్తర నిరాశతాపూర్వం కైంకర్యకారిణామెన్నపడి - త్రయోభక్తాః, ఆర్తజిజ్ఞాస్వర్థార్థికళ్ - క్షుద్రఫలకామరైక్కై. చ్యవనం, భ్రంశః. నశ్వరత్ - ఇతు ధర్మో ఏషాం తే తథోక్తాః - ఇత్తైచ్ చొల్లుకిఱ అధికారికళుమ్, ప్రతిబుద్ధర్ - భగవాను పేయ ఇతి ధీమాన్ - పరమైకాన్త్యేవ మోక్షభాక్ . ఇత్తాల్ భగవత్ప్రాప్తియే మోక్షమెన్ఱు సిద్ధమ్ . కేవలర్ తానుమ్ సుకృతవిశేషత్తాల్ క్రమేణ ఏకాన్తియామెన్ఱు ఇతఱ్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - ముచ్యేతేత్యాది - భక్తిం లభతే, జిజ్ఞాసువుమ్ ఇక్కథైయై యడిత్తుడక్కి కేట్టు భక్తనామ్. క్రమత్తిలే పరమభక్తియుక్తః పరమైకాన్తీ భవతి. భక్తో యావత్ ? పాక్షావో మోక్షమ్- కైవల్యమనిత్యమెన్ఱుమిడత్తిల్

సా-స్వా—త్రయ ఇతి, ఆర్తజిజ్ఞాస్వర్థార్థినః. తేఫలకామాః, స్వరూపవిరుద్ధక్షుద్రఫలకామా హి మతాః- సర్వే తే చ్యవనధర్మాణః, చ్యవనః, చ్యుతిః- నష్ట ఇతి యావత్ - ధర్మః యేషాం తే తథోక్తాః- తేషు, చతుర్షు. ప్రతిబుద్ధ ఏవ, పరమైకాన్త్యేవ - మోక్షభాక్, అనేన భగవత్ప్రాప్తిరేవ మోక్ష ఇతి సిద్ధమ్ - ప్రమాణాన్తరమ్ కాట్టుకిరార్ - ముచ్యేతేతి- ఇమాం కథా మాదితః శ్రుత్వా. ఆర్తః ఐశ్వర్యభ్రంశరోగాన్ముచ్యేత. జిజ్ఞాసు ర్భక్తిం లభతే - భక్తస్తు ఋద్ధిత్వా భక్తగతిం, మోక్షమ్ లభతే ఎన్నై - ఆత్మమాత్రనిష్ఠనుమ్ ముక్తనాకిల్ క్రమేణ జ్ఞానియామెన్నై అసంగతమన్ఱో ఎన్ఱు కరుత్తు- నమ్మాళ్వార్

సా-ప్ర—అతో మోక్షశబ్దస్వత్రాముఖ్య ఇతి భావః- యేతు శిష్టా ఇతి ‚‚ఆర్తో జిజ్ఞాసు రర్థార్థీ జ్ఞానీ" చేత్యుక్తేషు జ్ఞానీ త్యుక్తైకాన్తి వ్యతిరిక్తాః సమష్టిశ్వేగా పూర్వైశ్వర్యాత్మలాభార్థిన ఇత్యర్థః -

సా-వి— నిరాశీః కర్మకారిణామ్, నిష్కామకర్మానుష్ఠాయినాం- చ్యవనధర్మాణః, వినాశిధర్మవన్తః. ఫలస్య వినాశిత్వాత్తద్విశిష్టానాం చ్యవనధర్మత్వమితి భావః. ప్రతిబుద్ధస్తు మోక్షభాక్, జ్ఞానీతి పూర్వముద్దిష్టః ఏకాన్తీ ప్రతిబుద్ధః - సతు మోక్షభాక్, మోక్షాధికారీ . నిత్యానూత భగవత్ప్రాప్తికామత్వాత్ చ్యవనధర్మా నభవతీతి భావః - కైవల్యనిష్ఠోపి క్రమేణ ముక్తో భవతీత్యాహ. ముచ్యేతేతి - నను సర్వజ్ఞైశ్శ్రుత కోప సూరిభిః అష్టమశతకే తమకానీళా విరుతి కూడా వెన్నై యాళ్వార్, శిరుకాపెరుకా వళవిలిఱ వక్షేర్ న్వాలుమ్, మరుకాలిన్ని మాయో నునక్కేయాళాకుమ్ శిరుకాలత్తై ముడుమోవన్ఱో తెరితలే, ఇత్యస్యాం గాథాయాం. ఇఱుతి, నాశం - కూడా, నాస్తీతి- కైవల్యస్యానిత్యత్వోక్తేః

సా - సం— సంసృతి భాక్కేవలస్య క్రముముక్తిః కేవలస్యచ కేవలస్థానచ్యుతిర్ని నేపా చ్యవనధర్మాణ ఇత్యుక్తిః - ‚‚ఇంద్రలోకాత్పరిభ్రష్టో మనుష్యలోకం సగచ్ఛతి,, ఇతివత్ . నిరాశీః, ప్రయోజనాన్తర నైరాశ్యపూర్వకః- ప్రతిబుద్ధః, పరమైకాన్తీ - కేవలోపి సుకృతవిశేషేణ పరమైకాన్తీ భవతీత్యత్ర ప్రమాణమాహ. ముచ్యేతేతి. కైవల్యపదం ప్రాప్తో- జిజ్ఞాసుః ప్రాగార్జితః కథాశ్రవణజనిత సంస్కారోద్బోధాత్ కైవల్యపదాన్ముక్తిం, చ్యుతిం లభతే. తత ఏవ భక్తస్సన్ భక్తగతిం లభత ఇత్యర్థః.

మూ—"మన్నురిల్,, ఎన్ఱు భగవదనుభవత్తై సత్యమనైయాలుమ్ ఇ ఱుక్కు వ్యవచ్ఛేద్యమాకచ్చొల్లి ఆత్మమాత్రానుభవమనిత్యమెన్ఱు మిడమ్వ్యజితమ్. ఇతుక్కు "ఇరుతిమూడా,, ఇత్యాదికళిల్ నాశమిల్లై ఎన్ఱుమ్ [illegible]

సా. దీ— నమ్మాళ్వార్ దివ్యసూక్తంలో కాట్టుకిరార్. మన్నురిలెన్ఱు [illegible] లత్తిరైపత్తె - ఇతుక్కర్థమ్. అతు శెన్ఱు, అన్ఱికైవల్యత్తై విట్టు మన్నురిల్, స్థిరమాన పరమపదత్తై ప్రాప్తవేణ్డిల్ - అత్తు, శిశ్యముత్తు - విశ్వసిత్తైనై - ఇరైపత్తు, సర్వేశ్వరనై దృఢాధ్యవసాయత్తా లాశ్రయిప్పై - ఇన్ఱనిత్యత్వత్తై యుక్త్యా వ్యవచ్ఛేదిక్కుప్పడుక్కైయాల్ కైవల్యమస్థిరమెన్ఱు సిద్ధమాయిత్తు. ఇంగు నాశమిల్లై ఎన్ఱుమ్ హానికర మన్నపరమెన్ఱు రార్ - ఇతుక్కు గురుతి ఇత్యాదియాల్ [illegible]

సా. వ్యా— ఇరుతి కూడా ఇత్యాదికళిలే నాశమిల్లై ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలనిత్యమెన్ఱు శొన్నతు [illegible] న్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - మన్నురిలితి. శెత్తు మన్నురిల త్తిరైపత్తె ఇతి గాథా. అతు, కైవల్యత్తై - శెత్తు, విట్టు. మన్నురిల్, స్థిరమాన పరత్తై వేణ్డిల్. అత్తు, అధ్యవసిత్తు - స్వశేషత్వ దృఢాధ్యవసాయత్తాలే ఎన్ఱుపడి - ఇరైపత్తు, ఈశ్వరనై [illegible], ఆశ్రయిప్పై - యన్ఱు, అతు అత్తిరైపత్తై ఎన్కిర విషక్తిక్ మధ్యమపురుషబహుత్వమోర్వ్యత్యాసేన ఈశ్వరనై స్తుత్తి. అరు, విషయసంగత్తై అరు ఎన్ఱుపడి. నిత్యపురుషార్థాయుచిరసనే [illegible] ల్యంత్యక్త్వా ఇత్యుక్త్యా అనన్యథాసిద్ధలింగా కైవల్యస్యానిత్యత్వం వ్యంజితమెన్ఱు కరుతు - ఉప్పడియాకిల్ గురుతి కూడా ఇత్యాదికళిల్ కవిరుతి? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుక్కితి ఇరుతి, నాశమ్ కూడా, నాశమిల్లామై -

నా. ప్ర— [illegible] భగవత్ప్రసాదలబ్ధ సార్వజ్ఞ్య శ్రీశఠారిసూరిభిః "[illegible]" [illegible] గాథాయామాత్మానుభవస్య వినాశోక్త్యా స్వదసత్యత్వోక్తిరనుచితే త్యత [illegible] "అత్తతుపత్తర" ఇతి గాథాయామైహికాముష్మికైశ్వర్య వైరాగ్య [illegible], నిత్యపురుషార్థమపేక్షతే చేత్తత్రాపి విరక్తస్సన్ భగవంతమాత్రమేవేత్యుక్త్యా, ఇరుతి కూడా ఇతి వినాశరాహిత్యముక్త్వా ఉత్తరపదే ఎన్ఱైయుమ్ ఇత్యనేనా చిరకాల [illegible] వినాశ రాహిత్యస్యావిశేషతా దతిచిరకాలం వినాశరాహిత్యమేవోక్తమితి సోదాహరణమాహ - మన్నురిలిత్యాదినా -

సా. వి— కథమనిత్యత్వమిత్యాశంక్య ప్రబంధోపక్రమ "అత్తతుపత్తరవిలుత్తైతు [illegible] మన్నురిలత్తిరైపత్తె" ఇత్యస్యాం గాథాయాం ఐహికాముష్మికైశ్వర్య వైరాగ్య [illegible], నిత్యపురుషార్థమపేక్షతే చేద్భగవంతమాత్రమిత్యుక్త్యా తేషాం కైవల్యస్యానిత్యత్వమభిమతమిత్యాహ. మన్నురిలెన్ఱు ఇతి - తర్హి నాశరాహిత్యప్రతిపాదక గాథావిరోధ ఇత్యాశంక్య [illegible] [illegible] హవైతాను మాస్యయాజినస్సుకృతం భవతి" ఇత్యసత్యే చాతుర్మాస్య [illegible] చిరకాలావస్థానాభిప్రాయేణా [illegible] క్తివన్నాశరాహిత్యోక్తిరపి చిరకాలావస్థానాభిప్రాయేణేతి త్వనేకకాలపర్యాప్త్యేవ తదర్థ [illegible] కేన ఏవ యుక్తి పదేనాపి ప్రాప్తైవేతి నతద్విరోధ ఇత్యాహ. ఇతుక్కు ఇరుతికూడా ఇత్యాదికళిలితి

సా. సం— మన్నురిలితి భగవత్ప్రాప్త్యర్థత్వోక్త్యా తద్వ్యవచ్ఛేద్యత్వాదపి కైవల్యం నసత్యమిత్యభిప్రాయమిత్యర్థః. శెత్తు మన్నురిల త్తిరైపత్తె. అతు శెత్తు, కైవల్యం త్యక్త్వా. మన్నురిల్, స్థిరపదప్రాప్త్యర్థం వేణ్డిల్ - ఇరైపత్తు, సర్వేశ్వరమాత్రమే శ్రయథ ఇతి. ఇరుతి కూడా, నాశా యోగిస్సదా - ఎన్ఱైయుమ్, అనేక కాలం. ఇత్యుక్త్యాపి ననిత్యతేత్యాహ. ఇతుక్కితి. కైవల్యాఖ్యస్థానవిశేషమిత్యాహ -

మూ—పాశురముమ్ చాతుర్మాస్యాదికర్మఫలవిశేషఙ్గళిల్ అక్షయ్యత్వోక్తిపోలే, «ఎనైయూళి», ఎన్కిఱ అతిచిరకాలస్థాయిత్వాభిప్రాయమ్- «యోగినామమృతంస్థానం స్వాత్మసంతోషకారిణామ్», ఎన్ఱు ఇవ్వాత్మానుభవ స్థానవిశేషముమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఇస్థానవిశేషమ్ పరమపద మన్ఱెన్నుమిడమ్ ఇప్రకరణత్తిలే «ఏకాంతినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినో యోగినోహియే। తేషాం తత్పరమంస్థానం యద్వైపశ్యంతి సూరయః», ఎన్ఱు భగవత్ప్రాప్తికామనాన పరమైకాంతిక్కు-సూరిదృశ్యమానస్థానాంతరమ్ శొల్లుకైయాలే సిద్ధమ్.

పా.దీ—, వియశికూడావెనైయూళి ఎన్ఱదత్తిల్ ఇరుళికూడా, నాశమ్ కూడాతు- నాశమిల్లై ఎన్ఱపడి - ఇవ్వచనమ్ «అక్షయ్యం హవై చాతుర్మాస్యయాజినస్సుకృతం భవతి» త్యాదికళిల్ పోలే చిరకాలస్థాయిత్వాభిప్రాయమెన్ఱు అఙ్గే సూచితమ్. ఎనైయూళి ఎన్కిఱయాల్ - ఎనైయూళి, అనేక కాలవర్తి ఎన్ఱపడి. స్వాత్మానుభవస్థానమ్ పరమపదాంతర్గత మెన్ఱుమతిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - యోగినామమృత మిత్యాదియాల్. స్వాత్మసంతోషకారిణాం, స్వాత్మానుభవం వాఞ్ఛతామెన్ఱపడి. యోగినామమృతం నామస్థాన మెన్ఱు - నన్వస్మిన్ స్థానే అమృతశబ్దప్రయోగత్తాలితు పరమపదమాకాదో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇస్థానవిశేష మిత్యాది - నను స్వాత్మోపాసకరాన పంచాగ్నివిద్యానిష్ఠర్క్కు- మర్చిరాది

సా.స్వా—ఎనైయూళి, అనేకకల్పవర్తియెన్ఱపడి. ఇతు చిరకాలస్థాయిత్వాభిప్రాయమన్ఱాకిల్ ఎనైయూళియెన్ఱు చిరకాలస్థాయిత్వోక్తి నిష్ఫలైయాక ప్రసంగిక్కు- మెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ నిత్యమాన పరమపదస్థానమే కైవల్యస్థానమాకైయాలే యతుక్కు- అనిత్యత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- యోగినామితి - యోగినాం, సనకాదీనాం. అమృతాఖ్యం యత్స్థానం. తదేవ స్వాత్మసంతోషకారిణాం, స్వాత్మానుభవరూపకైవల్యార్థినామపి స్థానం - నతు తమసఃపారవర్తి పరమపదమెన్ఱపడి - కైవల్యార్థిస్థానత్తై, అమృతమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే పరమపదాంతర్గతమాక వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇస్థానవిశేషమితి - సదాబ్రహ్మధ్యాయినః ఎన్ఱు విశేషిక్కైయాలే సూరిదృశ్యస్థానమే బ్రహ్మోపాసకనుక్కు స్థానమ్ ; స్వాత్మసంతోషకారికళుక్కు- తద్వ్యతిరిక్తస్థానమెన్ఱు స్పష్టమాకిరతెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ కైవల్యమనిత్యమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? కైవల్యార్థియాయ్ స్వాత్మధ్యాన

సా.ప్ర— నను కేవలానాం వాసస్థానస్యానిత్యవిభూతిబహిర్భావమసత్ప్రమాణమాహ. యోగినామిత్యాదినా.

సా.వి— నను «యోగినామమృతం స్థానం స్వాత్మసంతోషకారిణా»మితి కేవలానాం స్థానస్యామృతత్వోక్తేః నిత్యవిభూత్యంతర్గతమేవ కేవలానాంస్థానం స్యాదిత్యాశంక్య నిత్యవిభూతి బహిర్భూతమేవ తత్, తస్మిన్నేవ ప్రకరణే «ఏకాంతినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినో యోగినోహియే। తేషాంతత్పరమంస్థానం యద్వైపశ్యంతి సూరయ» ఇతి ఏకాంతినాంస్థానస్య పృథగుక్తిరిత్యాహ - యోగినామితి. నను పంచాగ్నివిద్యాయాం స్వాత్మోపాసకానాం కేవలార్చిరాదిగత్యాదేశ విశేషప్రాప్త్యుక్తేః «ఏతేనప్రతిపద్యమానా

సా.సం—యోగినామిత్యాదినా. సనకాదీనామిత్యర్థః - అమృతశబ్దాత్తదంతర్గతంకిన్నస్యాదిత్యత్రాహ- ఇస్థానేతి- ఏతమకి పదస్థస్యసదాబ్రహ్మధ్యాయిన ఇతినిదిధ్యాసనాత్మక జ్ఞానోక్త్యా యోగాత్సూరిదృశ్య స్థానాంతర మేవ యోగినామితర దేవస్వాత్మ సంతోష కారిణాం చేతి భావః. నను స్వాత్మోపాసక

టీకా—పంచాగ్ని విద్యాది కళిల్ సొన్న బ్రహ్మాత్మక స్వాత్మాను సంధానమ్ పణ్ణువార్క్కు- భాష్యాని కళి తే అర్చిరాది గతియుమ్ బ్రహ్మప్రాప్తియుమ్ శొల్లప్పట్టతు.ఆకైయాల్ ఇప్పంచాగ్నివిద్యా నిష్ఠర్క్కు ఆత్మయా థాను భవరూపమాన అవాంతరఫలమ్ వన్దాలుమ్ మధువిద్యాన్యాయత్తాలే బ్రహ్మప్రాప్తిపర్యంతమామ్ ఎడుమ్-

సా-దీ — గతిశొల్లుకైయాలే పునరావృత్తి కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- పంచాగ్నీత్యాదియా ల్- అతువుమ్,బ్రహ్మోపాసనమ్ తత్ఫలముమ్, బ్రహ్మప్రాప్తియెన్నపడి- అర్చిరాదియుమ్ బ్రహ్మప్రాప్తియు మ్ శొల్లిత్తు అనమోరవివాధావత్తాల్ అర్చిరాది గతిసద్భావే బ్రహ్మప్రాప్తియు మవశ్యం భావి, బ్రహ్మ ప్రాప్త్యభావత్తిల్ అర్చిరాది గతియిల్లై యెన్నుసిద్ధాంతమ్- పంచాగ్ని విద్యానిష్ఠర్క్కు ఆత్మయాథాత్మ్యా నుభవమ్ శొల్లిత్తే, బ్రహ్మప్రాప్తిఫలమాక క్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ . ఆకైయాలిప్పంచా గ్నీత్యాది- బ్రహ్మాత్మక స్వాత్మాను సంధానమ్ పణ్ణువారుమ్, స్వాత్మ శరీరక బ్రహ్మాను సంధానమ్ ప ణ్ణువారుమ్, ప్రతీకోపాసన పరరన్ఱికే. ఇవి ప్రతీకోపాసన పరరానాలవర్క్కు మర్చిరాది గతియుమ్ బ్రహ్మ

సా-స్వా—పరనాన పంచాగ్ని విద్యానిష్ఠర్క్కు అర్చిరాదిగతి శొల్లుకైయాలే తన్మార్గేణ గత నుక్కు పునరావృత్తి యిల్లై ఎన్నుమ్ శొల్లుకైయాలే నిత్యత్వమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. పంచేతి - అఙ్గుస్ స్వాత్మమాత్రో పాసకను క్కర్చిరాది గతి శొల్లవిల్లై - కింతు బ్రహ్మాత్మక స్వా త్మోపాసకనుక్కు- ఎన్నపడి - ఫలముమ్ బ్రహ్మప్రాప్తి ఎన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ పంచాగ్ని విద్యానిష్ఠ నుక్కు స్వాత్మమాత్రా నుభవమ్ ఫలమాకచ్చొల్లుకిఱ తసంగత మాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి. అఙ్గు కైవల్య మవాంతర ఫలమాకైయాలే అతు నశ్వర మెన్నుమ్, అర్చిరాది ప్రాప్యమా న ప్రధాన భూత ఫలమ్ నిత్యమెన్నుమ్ సిద్ధిక్కైయా లొరు విరోధ మిల్లై ఎన్ను కరుత్తు - యన్త్వా ఘుసిక్కిల్ "విరజా పరమ వ్యోమ్నో రంతరం కేవలం స్మృతం" మితి నిత్యస్థాన ముక్తం - అన్త వచనమ్ భ్రాన్తై రను దాహృత మాకైయాలే విప్రతిపన్న మాకైయాలుమ్ "యోగినా మమృతం స్థాన" మెన్ను సంప్రతిపన్న ప్ర మాణ విరుద్ధ మాకైయాలు మతు అనపపన్న మెన్ను కరుత్తు సంసార పరమ వ్యోమ్నోః ఎన్నుపాఠమ్ శిలర్

సా-ప్ర— నను పంచాగ్ని విద్యా యాం స్వాత్మోపాస కానాం కేవలానా మర్చిరాది గత్యా దేశవిశేషప్రా ప్త్యుక్తేః "ఏతేన ప్రతిపద్యమానా ఇమం మానవ మావర్తం నావర్తంత" ఇత్యాదిభి రర్చిరాదినా గతానాం నివృత్త్యభావోక్తేర్న కైవల్యస్య నిత్యత్వ మిత్యత్ర భావ్య కారైః పంచాగ్ని విద్యానిష్ఠానా మపి బ్రహ్మప్రాప్త్యుక్తేర్నేషాం న కేవలత్వ మితి సోదాహరణ మాహ- పంచాగ్నివిద్యాదికళిలిత్యాదినా. నన్వేవం స్వాత్మో పాసకానా మపి బ్రహ్మప్రాప్త్యా కైవల్యభోక్తౄణో పినసిద్ధ్యేత్, తథాచ "ఆత్మార్థీ చే

సా.వి— ఇమం మానవ మావర్తం నావర్తంత" ఇత్యాదిభిరర్చిరాదినా గతానా న్నివృత్త్య భావోక్తేః నకైవల్యస్య నిత్యత్వమిత్యత్ర భావ్యకారైః పంచాగ్నివిద్యానిష్ఠానామపి బ్రహ్మప్రాప్త్యుక్తేస్తేషాం న కేవల త్వమిత్యాహ . పంచాగ్నీత్యాది. నన్వేవం స్వాత్మోపాసకానామపి బ్రహ్మప్రాప్త్యా కైవల్యభోక్తౄణోపి న సిద్ధ్యేత్,తథాచ"ఆత్మార్థీ చేత్త్రయోప్యేతే-సంస్మృత్యక్షర మైశ్వర్యం వాధ్యసున్వహం ఐశ్వర్యమక్షరగతి,,మిత్యాది

సా-సం— పంచాగ్ని విద్యా నిష్ఠ స్యార్చిరాది గత్యుక్తేః కైవల్యస్థానస్య నిత్యతే త్యాశంకా మర్చిరాది గతేర్బ్రహ్మప్రాప్త్యవినా భావా త్తస్యవస్వాది పదవన్నిత్యతేతిపరిహారం భాష్యేణ ప్రదర్శయతి.పంచాగ్నీతి.

మూ—ప్రకృతి సంస్పృష్ట మాయాతల్, ప్రకృతి వియుక్తమాయాతల్, ఇరుకుఱుమ్ ఆత్మవస్తువై స్వరూపే ణ వాతల్, బ్రహ్మదృష్టియాలే యాతల్, పఞ్చుమ్ అనుసంధానఙ్గళ్ నాలుక్కుమ్ నామాద్యుపాసనఙ్గళుక్కుప్పోలే అర్చిరాదిగతియుమ్ బ్రహ్మప్రాప్తియుమ్ ఇల్లైయెన్ఱుమిడత్తై, “అప్రతీకాలంబనాన్నయతీతి బాదరాయణః ఉభయథాచ దోషాత్ తత్క్రతుశ్చ” ఎన్కిఱ సూత్రత్తిలే అరుళిచ్చెయ్తార్.

సా-ద—ప్రాప్తియిల్లై యెన్ఱుమిడమ్ సూత్రాది సిద్ధమెన్కిఱార్. ప్రకృతి సంస్పృష్ట మాయాతలిత్యాదియాల్ - నామాద్యుపాసనఙ్గళుక్కుప్పోలే, “నామబ్రహ్మేత్యుపాసీత. మనోబ్రహ్మేత్యుపాసీత” ఇత్యాది దృష్ట్యుపాసనఙ్గళుక్కుప్పోలే ఎన్కై - అప్రతీకాలంబనాన్, ప్రతీకమవయవః. ఏకదేశ ఇతి యావత్ - ఆలంబనం, ఉపాసనమ్. ప్రతీకోపాసనరహితాన్, పరిపూర్ణబ్రహ్మోపాసకానిత్యపి ఇవర్కళై యే అర్చిరాది

సా.స్వా—శొల్లువర్కళ్, ఇప్పడిక్కొళ్ళ అర్చిరాది మార్గత్తాలే గతియుక్కు కైవల్యముక్రమేణ బ్రహ్మప్రాప్తియుమ్ కణ్డాల్ సర్వత్ర ఇప్పడి యాకలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రకృతీతి - యుక్త్యంతరమరుళి

సా-ప్ర—త్రియాప్యేత సంస్పృష్టమర ఏష వా ధ్వానీ. ఐశ్వర్యమక్షరగతి” మిత్యాది విరోధ ప్రసంగ ఇత్యత్ర పంచాగ్నివిద్యానిష్ఠ వ్యతిరేకిణామపి కేవలానాం సంభవాన్నవిరోధ ఇత్యభిప్రాయ న్నాహ - ప్రకృతిసంస్పృష్ట మాయాత లిత్యాదినా - “అంగం ప్రతీకో వయవ” ఇతి నిఘణ్టూక్తేః. ప్రతీకం, ఏకదేశః. ఏవంచ స్వరూపమాత్రం మోక్షార్థోపాసన విషయైకదేశ ఇత్యర్థః. ఏవంభూతాధికారిణాం స్వాత్మమాత్రానుభవ రూప కైవల్యనిష్ఠానాం తత్క్రతున్యాయాత్ కార్యోపాసకానాం కేవల భగవత్స్వరూప మాత్రోపాసకానాం చార్చిరాద్యుక్తదోషసద్భావాదర్చిరాదిగత్యభావో బ్రహ్మానుభవాభావశ్చేతి

సా వి—విరోధప్రసంగ ఇత్యత్ర ఆత్మానుభవరూప కైవల్యనిష్ఠానాం కార్యచతుర్ముఖాద్యుపాసకానాం కేవలభగవత్స్వరూపమాత్రోపాసకానాం చార్చిరాద్యుక్తదోషసద్భావాచ్చార్చిరాది గత్యభావో బ్రహ్మానుభవాభావశ్చేతి సూత్రభాష్యకారయోస్తాత్పర్యమిత్యాహ ప్రకృతిసంస్పృష్టమాయాతలితి - తథాచ అప్రతీకాలంబనాన్నయతీతి బాదరాయణ ఉభయథాచదోషాత్తత్క్రతుశ్చేతి సూత్రభాష్యం అప్రతీకాలంబనాన్, ప్రతీకాలంబన వ్యతిరిక్తాన్ - నయతి, అర్చిరాదిరాతివాహికో గణఇతి భగవాన్ బాదరాయణో మేనే - ఏతదుక్తం భవతి. కార్యముపాసీనాన్నయతీతి పక్షో నసంభవతి. పరమేవోపాసీనాన్నిత్యయమపి నియమో నాస్తి. నచ ప్రతీకాలంబనానపి నయతి. అపితు యేపరం బ్రహ్మోపాసతే. యేచాత్మానం ప్రకృతివియుక్తం బ్రహ్మాత్మకముపాసతే - తానుభయవిధాన్నయతి - యేతుబ్రహ్మకార్యాంతర్భూతనామాదికం వస్త్వేవ జత్రాదిషు సిస్మృదిదృష్టివ ద్బ్రహ్మదృష్ట్యా కేవలంవా తత్తద్వస్తూపాసతే నతాన్నయతి. అతఃపరంబ్రహ్మోపాసీనానాత్మానం ప్రకృతివియుక్తం బ్రహ్మాత్మకముపాసీనాన్నయతీతి - కుతః? ఉభయథాచదోషాత్ - కార్యముపాసీనాన్నయతీతి పక్షే “అస్మాచ్ఛరీరాత్సముత్థాయే” త్యాదికా శ్రుతిరుపరుధ్యేత. పరమేవోపాసీనాన్నయతీతిచ నియమే “తద్యఇత్థం విదుర్యేచేమేరణ్యే శ్రద్ధాతప ఇత్యుపాసతే - తేర్చిషమభిసంభవంతీ” తి పంచాగ్నివిదోప్యర్చిరాదిగతో నయతీతి శ్రుతిః ప్రతిరుధ్యేత్ - అత ఉభయస్మిన్నపి పక్షే దోషస్సత్త్వాత్తస్మాదుభయవిధాన్నయతీతి తదేవాహ - తత్క్రతుశ్చేతి. తత్క్రతుః, యథోపాసనం

సా-సం—భాష్యే ప్రతీకోపాసక కేవలస్యార్చిరాదిగత్యభావో క్త్యాతిత్తస్యానస్య ననిత్యతేత్యాహ - ప్రకృతీతి -

మూ—“శ్రుతోపనిషత్కగత్యభిధానాచ్చ,, ఎనికూరమాత్ర త్తిలుమ ఒరువిద్యావిశేష త్తిల్ ఉపాస్యనైపరమాత్మా వైనైకక్కుఅర్చిరాది గతిశొన్న తై హేతువాక కొణ్డు సాధిక్కైయాలే జీవమాత్రో పాసనత్తుక్కు అర్చిరాది గతియిల్లై యెన్నుమిడమ్ సిద్ధమాయిత్తు - అకైయాలే బ్రహ్మప్రాప్తి యిల్లాతాయిరు ఇశ్లోకత్తి ల్ చొల్లుకిర సర్వపాప నివృత్తి యిల్లై. సర్వపాప నివృత్తియుడైయామై బ్రహ్మానుభవ సంకోచమిల్లై-

సా.దీ— గత్యాసయతీతి బాదరాయణ సిద్ధాంత మెన్నపడి. జీవమాత్రోపాసనత్తుక్కు అర్చిరాదిగతి యిల్లై యెన్నుమిడత్తు లింగము మొన్నిరార్. శ్రుతోపనిషత్కే త్యాదియాల్ - శ్రుతోపనిషత్కస్య, పరిపూర్ణ బ్రహ్మోపాసకస్య యా గతిరర్చిరాదిస్తస్యా అభిధానాత్ అవ్విద్యైయిలుపాస్యన్ పరమాత్మావెన్ను సాధిక్కైక్కుక వర్చిరాది గత్యుక్తియై హేతువాక చ్చొల్లిత్తు - ఇత్తాల్ జీవమాత్రోపాసన త్తిల్ అర్చిరాదిగతి యిల్లై యెన్ను జ్ఞాపిత మెన్నై - కైవల్యే సర్వపాప నివృత్తియిల్లై యెన్నుమిడత్తై నిగమిక్కిరార్- అకైయాల్ బ్రహ్మప్రాప్తి ఇత్యాదియాల్- బ్రహ్మప్రాప్తి సర్వపాప నివృత్త్యోర్గవినాభావాత్తె క్కరుత్తు-

సా.న్యా— చ్చెయ్కిరార్. శ్రుతేతి. అర్చిరాదిగతి ప్రధాన ప్రాప్యత్వలింగేన విద్యావిశేష వేద్యస్య పరబ్రహ్మత్వ సమర్థనేన జీవమాత్ర విషయ కైవల్యత్తుక్కు అర్చిరాది ప్రాప్యత్వ మిల్లై యెన్ను కరుత్తు - ఇవి పరమ ప్రకృతార్థత్తై అన్వయ వ్యతిరేకాభ్యా ముపసంహరిక్కిరార్- అకైయాలే ఇతి-ఆవాలుమ్ సర్వపాప

సా.ప్ర— సూత్రకారభాష్యకారయోస్తాత్పర్య మితి భావః - కేవలానా మర్చిరాది గత్యభావే యుక్త్యంతరం చాహ. శ్రుతోపనిషత్కే త్యాదినా. అర్చిరాది గతి బోధక వాక్యాంతే “ సఏనాన్ బ్రహ్మ గమయతి - ఏతేన ప్రతిపద్యమానా ఇమం మానవ మావర్తం నావర్తంతే” ఇత్యనావృత్తి బ్రహ్మ ప్రాప్త్యుక్తేః కేవలానా మర్చిరాది గతి ర్నాస్తీత్యర్థః. ఏవం చరమ శ్లోకోక్త సమస్త ప్రతిబంధక నివృత్తిర్న కేవలానా మితి వదన్ సమస్త ప్రతిబంధక నివృత్త్యుక్త్యైవ పరిపూర్ణ బ్రహ్మ ప్రాప్త్యుక్తిరప్యుక్తేతి పరమ ప్రకృత ముపసంహరతి - అకైయాలేఇత్యాదినా- ననుమామేకైస్యసీతి బ్రహ్మప్రాప్తిమాత్రోక్తావపి

సా.వి— తత్రైవ ప్రాప్నోతీత్యర్థః. “ యథాక్రతు రస్మిన్ లోకే పురుషో భవతి.తథేతః ప్రేత్య భవతి. తం యథా యథోపాసతే,,తి న్యాయా త్పంచాగ్నివిదో ప్యర్చిరాదినా గతస్య బ్రహ్మప్రాప్త్యపునరావృత్తి శ్రవణాచ్చేతి- అప్రతీకాలంబనం, పరిపూర్ణోపాసనం.ప్రతీకాలంబన మేకదేశోపాసనం.కేవలానామర్చిరాది గత్యభావే యుక్త్యంతరమాహ . శ్రుతోపనిషత్కే త్యాదినా ఏకస్యాం విద్యాయాం పరమాత్మన ఉపాస్యత్వే అర్చిరాది గత్యభిధానస్య హేతూకరణాత్పరమాత్మోపాసనత్వాభావే అర్చిరాదిగతిర్నాస్తీత్యతి - పరమాత్మోపాసనం వినార్చిరాది గతి సత్వే వ్యభిచారిత్వేన పరమాత్మోపాసనత్వే సాధనా

సా.సం—ప్రకృతనియుక్తజీవమాత్రస్వరూపోపాసకస్యార్చిరాదిగత్యభావేకంమానమిత్యత్ర లింగమస్తీత్యభిప్రాయేణాహ- శ్రుతోపనిషత్కేతి- విద్యావిశేషే ఉపాస్యః పరమాత్మైవ. కుతః? అర్చిరాదిగత్యుక్తేరితి సాధనేన యత్ర పరమాత్మానోపాస్యః నతత్రార్చిరాది గతిరితి సిద్ధేజీవమాత్రోపాసకస్యాప్యర్చిరాది గత్యభావే ఇదమేవ లింగమిత్యభిప్రాయః ఇత్థం కేవలే అసంభావిత సర్వపాప నివృత్త్యుక్త్యైవ మాశుచ ఇత్యసీత్యుక్తా బ్రహ్మప్రాప్తి రపిహసిద్ధా. ఉపాయ ఫలైక్యార్థకైకశబ్ద బలాచ్చ సాధ్యస్తైక్యం సర్వపాప నంతరవిస్తృతార్థ సంగ్రహ పూర్వకం నిగమయతి.అకైయాలేఇత్యాదినా. విష్ణులోకేషు పాల్యాక్యాకిర్తి

మూ—ఇప్పడిఇజ్ఞా సర్వపాపనివృత్తియైచ్చాల్ లుక్కేయాతె కేవలాత్మానుభవత్తుక్కు కారణ మాయ్ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవత్తుక్కు ప్రతిబన్ధకమానకర్మవిశేషముమ్ కళిక్కేయాలే, మామేవైష్యసి, ఎన్ఱుకీళ్ శ్లోకత్తిల్ చొన్న అర్థమ్ ఇజ్గుమ్ సిద్ధమాయిత్తు. మామేవైష్యసి, ఎన్గిఱ ప్రాప్తియావతు? పరిపూర్ణానుభవమ్ - ఇప్పరిపూర్ణానుభవ సిద్ధికాగ అర్చిరాది గతియుమ్ దేశవిశేష ప్రాప్తియు ముణ్డాకిఱతు - ఇక్రమత్తిలే ఇవ్వనుభవమ్

సా.దీ — సర్వపాపనివృత్తియిల్ బ్రహ్మానుభవసంకోచమిల్లై. హేత్వభావాదెన్ఱపడి. సర్వపాపనివృత్త్యుక్త్యా ఇష్టప్రాప్తియుమ్ అర్థసిద్ధమె యుపసంహరిక్కిఱార్. ఇప్పడిఇజ్గిత్యాది- ఇజ్గు, చరమశ్లోకత్తిలెన్గై. మామేవైష్యసి ఎన్ఱభగవత్ప్రాప్తిక్కు సామీప్యాది శంకైయై నిరసిక్కిఱార్- పరిపూర్ణానుభవమెన్ఱు- ఇన్త అపరిచ్ఛిన్నానుభవమ్ ప్రధానఫలమ్. ఇతఱ్ పరికరమ్ మత్తుళ్ళవై యెల్లామెన్ఱుకరుత్తు సమీపగమనరూపమానాకిల్ అర్చిరాది గత్యాద్యపేక్షై కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇప్పరిపూర్ణానుభవ సిద్ధి కాగ వెన్ఱు- ఇప్పరిపూర్ణానుభవత్తుక్కు అర్చిరాదిగతియుమ్, దేశవిశేషప్రాప్తియుమ్ వేణుమో? ఇజ్గే తానే పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవత్తైక్కొడుక్కలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- ఇక్రమత్తిలే ఇత్యాదియాల్.

సా.స్వా— నివృత్తియాలే స్వతః బ్రహ్మప్రాప్తిసిద్ధిక్కుమో? ఆత్మమాత్రానుభవమ్ పణ్ణుకిఱ వనుక్కుమచిత్సంబంధాది హేతువాన పాప మిల్లామై యాలే సర్వపాప నివృత్తి యుణ్డానాలుమ్ బ్రహ్మ ప్రాప్తియిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - ఇజ్గు, ప్రపత్తి ప్రకరణత్తిల్ - కేవలాత్మోపాసకనుక్కు బ్రహ్మానుభవ ప్రతి బంధక కైవల్య హేతుభూత కర్మరూప పాప సంబంధమిరుక్కైయాలే యవనుక్కు బ్రహ్మానుభవ మిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - మామేవైష్యసి ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ చొన్న బ్రహ్మప్రాప్తిక్కత్తాల్ సర్వపాప క్షయాపేక్షై యుణ్డో? కర్మసంబంధ ముడైయార్కుమ్ విభవాది ప్రాప్తియిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. మామేవైష్యసీతి - విభవాది ప్రాప్తియిల్ పరిపూర్ణ ప్రాప్తియిల్లామై యాలే సర్వకర్మ క్షయాపేక్షై యిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - అవాలు మిజ్గు అర్చిరాది గతిరూప ఫలముమ్, దివ్యదేశ ప్రాప్తి రూప ఫలముమ్ శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్న వతువుమ్ బ్రహ్మానుభవా దేవార్థసిద్ధమెనిగిఱార్ - పరి పూర్ణేతి - పరిపూర్ణానుభవ హేతుతయార్థసిద్ధమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? ప॰పూర్ణానుభవత్తై ఈశ్వరన్ ఇజ్గే తానే కొడుక్కలాకాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్, ఇక్రమత్తిలే ఇతి-

సా.ప్ర— కథం పరిపూర్ణానుభవస్యోక్తిరిత్యత్ర బ్రహ్మప్రాప్తిరత్యేవ పరిపూర్ణానుభవ ఇత్యాహ. మామేవైష్యసీత్యాదినా. నను పరిపూర్ణానుభవస్య ఫలత్వే బ్రహ్మణో విభుత్వాత్తస్యాత్రాపిసంభవాదర్చిరాదిగతి దేశవిశేష ప్రాప్త్యోరనపేక్షా స్యాదిత్యత్రాహ. ఇప్పరిపూర్ణానుభవసిద్ధికాగ విత్యాదినా.

సా.వి—యోగాదర్చిరాదిగతిః పరమాత్మోపాసనవ్యాప్తేతి వ్యాపక పరమాత్మోపాసనాభావే అర్చిరాది గతినివృత్తిరితి భావః. నను పరిపూర్ణానుభవార్థం దేశవిశేష ప్రాప్తి రర్చిరాది గతిః కిమర్థమపేక్షితే త్యత్రాహ - ఇక్రమత్తిలేఇతి.

సా.సం—అన్యతర పరతామామేవైష్యసిత్యస్యేతిభ్రమం వారయతి- పరిపూర్ణేతి- నోచేదర్చిరాదిగతిదేశవిశేష ప్రాప్త్యుక్త్యోర్నిరర్థకతా స్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ. ఇప్పరిపూర్ణేతి. సర్వశక్తిత్వాదిహైవ పరిపూర్ణానుభవం దదాతు, కిమర్చిరాది గత్యాదినేత్యత్రాహ. ఇక్రమత్తిలే ఇతి - ఇహవిభవాదిలోకేష

మూ— కొడుప్పతాక స్వతంత్రన్ అనాది యాక నియమిత్తు వైత్తానెన్ఱు మిడమ్ ఇగ్గతి విశేషాదిక త్తై ప్రతిపాదిక్కిఱ శాస్త్రఙ్గళాలే సిద్ధమ్. ఇగ్గతి విశేష స్తుక్కు మున్బు శాస్త్రత్తాలే బ్రహ్మస్వరూ పత్తై ఉణరుకిఱ పోతుమ్, యోగత్తాలే సాక్షాత్కరిక్కిఱ పోతుమ్, విభవలోకాదికళిల్ ప్రాపిక్కు మ్పోతుమ్, అవర్కళుమ్ ప్రకాశమ్ సుకృతాధీనమాయ్, కరణాయత్తమాయ్ వరుకిఱతాకైయా లే పరిమితముమామ్, విచ్ఛేదవత్తుమాయ్ ఇరుక్కుమ్ - ముక్తదశైయిల్ పిఱక్కిఱ ప్రకాశమ్ సంకోచవి చ్ఛేదఙ్గళుక్కు కారణమొన్ఱుమిల్లామైయాలే పరిపూర్ణవిషయముమామ్ పునర్విచ్ఛేదరహితముమాయిరుక్కుమ్.

సా.దీ— ఇవ్వర్చిరాదిగతి దేశ విశేష ప్రాప్తియాకిఱ విక్రమత్తాలెన్ఱ్ పడి. కొ డుప్పతాక, కొడుక్కక్కడవనెన్ఱపడి. ఇక్క్రమత్తాలే పరిపూర్ణానుభవమ్ వరుమెన్ఱు నియమమ్. కూడు మో? ఉపాసనవేళైయిలుమ్ శ్రీవిష్ణులోకాదికళిలుమ్ ఇతిల్లైయో? ఎన్న పరమపదత్తిలనుభవమే పరి పూర్ణబ్రహ్మానుభవమ్. తద్వ్యతిరిక్తానుభవమెల్లామ్ సంకుచితమెన్కిఱార్. ఇగ్గతి విశేషస్తుక్కిత్యాది యాల్. ఉపాసనత్తిల్ ధ్యానత్తాలే సాక్షాత్కరిక్కిఱ పోతుమ్, శ్రీవిష్ణులోకాదికళిలనుభవిక్కుమ్పోతుమ్, పిఱక్కుమ్ జ్ఞానవికాసమ్ కాలతో విషయతశ్చ పరిచ్ఛిన్నమెన్ఱపడి- ఇనిముక్తదశైయిల్ జ్ఞానవికాసత్తిన్ ప రిపూర్ణత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ముక్తదశైయిలెన్ఱుతుడఙ్గి- కైంకర్యమిష్టప్రాప్త్యంతర్గతత్వేన వివక్షితః

సా.స్వా— ఇప్పడి శాస్త్రబలత్తాలే ఈశ్వరన్ నియమిత్తు వైత్తానెన్కిఱతు కూడుమో? యోగ దశాదికళిలే గతి నిరపేక్షమాక భగవదనుభవమిల్లైయో? అతు కరణాయత్తతయా సంకోచవిచ్ఛే దాదిమత్తెన్ఱిల్ ముక్తదశైయిలుమప్పడియాకిల్ గతినైరపేక్ష్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కి రార్ - ఇగ్గతి విశేషత్తుక్కిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - ఇప్పడి అనుభవమ్ పురుషార్థమాకసిద్ధిత్తాలుమ్

సా.ప్ర—పరిపూర్ణానుభవోక్తిసిద్ధ్యాతత్పరీవాహరూపాయాః "పారమార్థికభగవచ్చరణారవింద యుగళైకాంతికాత్యంతికపరభక్తిపరజ్ఞానపరమభక్తికృతపరిపూర్ణానవరతనిత్యవిశదతమా నన్యప్రయోజనానవధికాతిశయప్రియభగవదనుభవజనితానవధికాతిశయప్రీతికారితాశేషావస్థోచి తాశేషశేషతైకరతిరూపనిత్యకైంకర్యప్రాప్త్యపేక్షయా" ఇతివాక్యోక్తాయాఃఫలపరంపరాయాఅత్యుక్తి

సా.వి—కొడుప్పతాక, దానార్థం. నియమిత్తు వైత్తాన్, నియమ్య స్థాపితవాన్ - స్వతంత్రసంకల్పః నియతమితి అర్చిరాది గతి ప్రతిపాదక శాస్త్రసిద్ధమితి భావః - అయమసంకుచితానుభవః శాస్త్రజ న్యజ్ఞానదశాయాం యోగసాక్షాత్కారవేళాయాంచ నాస్తి - తదానీం సంకుచిత ఏవేత్యాహ. ఇగ్గ తి విశేషత్తుక్కు మున్బుఇతి. అఱికిఱపోతుమ్, జ్ఞానసమయే- విచ్ఛేదవత్తుమాయిరుక్కుమ్, పరిమితోప్య నుభవః కర్మప్రతిబంధకవశాత్కదాచిత్స్యాత్కదాచిన్నస్యాదితిభావః - విభవాది లోకప్రా ప్తివేళాయాంచానివృత్తనివృత్త్యక్తేఃవ పరిపూర్ణానుభవోక్తిసిద్ధ్యా తత్పరీవాహరూపగద్యోక్త పరమభక్త్యాది కృతత్వ, పరిపూర్ణత్వాదివిశిష్టకైంకర్యోక్తిరపి సిద్ధ్యతీత్యాహ.

సా.సం— శాస్త్రాదినైవ పరిపూర్ణానుభవసిద్ధ్యే తత్ర స్వార్చిరాదిగతిదేశవిశేషప్రాప్త్యనంతరనిష్పా ద్యత్వోక్తిఃకోవిశేషఇత్యత్రాహ- ఇగ్గతీతి- అస్యైవతదనుభవస్యప్రాప్యతా- కైంకర్యస్యచసాఫల్యతఇత్యత్రాహ-

మూ— ఇవ్వ(అ)ను భవ పరీవాహమాన "శ్రియ ఆ'మితి మాంవద" ఎన్ఱుచొల్లపడియే శేషియుకన్దుపరిపూర్ణ కైంకర్యమ్ పణ్ణుకిఱదు. "పారమార్థికః" ఎన్ఱ గద్యవాక్యత్తిల్ శొన్న ఫలపర్వ పరమ్పరై యెల్లామ్ ఇఙ్గే యథాప్రమాణమ్ వివక్షిక్కప్పడుకిఱదు. ఇనిమేల్ మాశుచః ఎన్ఱ విత్తాలే కీఴురుళిచ్చెయ్త అర్థత్తిల్ తీర్వు ప్రకాశితమాకిఱదు-

సా-దీ— పెన్ఱరార్- అనుభవేత్యాది- గద్యత్తిల్ చొన్నఫల పరమ్పరైయుమిఙ్గే వివక్షితమెన్ఱరార్- పారమార్థికేత్యాదియాల్- పారమార్థికపర భక్త్యాదికృతత్వ, పరిపూర్ణత్వా,నవరతత్వ, నిత్యత్వ,విశదతమత్వా, నన్యప్రయోజనత్వా, నవధికాతిశయ ప్రియత్వ విశిష్టభగవదనుభవజనితత్వా, నవధికాతిశయప్రీతికారితత్వా,శేషావస్థోచితత్వా, శేషశేషత్తైకరతిరూపత్వ,నిత్యత్వవిశిష్టకైంకర్యఙ్గళ్ ఫలపర్వపరమ్పరైయాకవ- యథాప్రమాణమ్, అవ్వప్రమాణఙ్గళ్ భగవదనుభవ కైంకర్యఙ్గళై ప్రతిపాదిక్కుమ్పడియే యెన్ఱు - ఇనిమాశుచఃఎన్ఱవాక్యత్తిన్ అర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్.ఇనిమేలిత్యాదియాల్ కీఴురుళిచ్చెయ్తవర్థమివ్వ

సా.స్వా— కైంకర్యరూప పురుషార్థమ్ చరమశ్లోకత్తిల్ శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-అనుభవేతి - అవాలుమ్ గద్యోక్త పరభక్తి పరజ్ఞానాది ఫల పర్వఙ్గళ్ శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పారమార్థికేతి - ఫలేతి. పరభక్త్యాది కృతత్వ, పరిపూర్ణత్వా, నవరతత్వ, నిత్యత్వ, విశదతమత్వా, నన్య ప్రయోజనత్వా, నవధికాతిశయ ప్రియత్వ విశిష్టభగవదనుభవ జనితత్వా, నవధికాతిశయప్రీతికారితత్వా,శేషావస్థోచితత్వా, శేషశేషత్తైకరతిరూపత్వ, నిత్యత్వ, విశిష్ట కైంకర్యఙ్గళ్ఫలపర్వ పరంపరై ఎన్నపడి - యథాప్రమాణమితి - గద్యభాష్యోక్తరీత్యా ప్రమాణ ప్రతిపన్న క్రమేణ ఎన్నపడి. ఇనిమాశుచః ఎన్ఱుశొల్లవేణుమో ? మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱ వుపదేశత్తాలేతానే శోకమ్ నివృత్తమాకైయాల్ మాశుచః ఎన్ఱవితువునరుక్తమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇనిమేలితి - వాక్యార్థకథనమాకైయాలే

సా ప్ర— స్సిద్ధేత్యాహ - ఇవ్వనుభవేత్యాదినా యథాప్రమాణమితి."ఏతత్సామ గాయన్నాస్తే. యేన యేన ధాతా గచ్ఛతి - తేనతేన సహ గచ్ఛతి. కామాన్నీ కామరూప్యను సంచరన్. శ్రియ తా మితి మాంవద" ఇత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యేనే త్యర్థః - ప్రకరణావిచ్ఛేదం దర్శయన్మాశుచ ఇత్యస్యార్థమాహ - ఇనిమేలిత్యాదినా - తీర్వు, ఫలితార్థః - సాంగోపాయనివృత్తిఫలభూతనైశ్చర్యం ప్రకాశ్యత ఇతిభావః-

సా.వి—అనుభవపరివాహమాయితి-యథాప్రమాణమితి-కామాన్నీత్యాదిప్రమాణానుసారాదిత్యర్థః-ఇతఃమాశుచఇత్యేతద్వాక్యేన ప్రాగుక్తార్థోపదృఢీక్రియత ఇత్యాహ.ఇనిమేలితి.కీఴురుళిచ్చెయ్తవర్థత్తిల్తీర్వు ప్రకాశితమ్మాకిఱదు- ఇనిమేల్, ఏతమపరితనవాక్యేన. కీఴురుళిచ్చెయ్తవర్థత్తిల్,ప్రాగుక్తేష్ట ప్రాప్త్యనిష్టనివృత్త్యర్థయోః. తీర్వు, ఫలితార్థః- ఫలవిస్సంశయత్వ సిద్ధ విశ్వాస వాక్యార్థం ప్రకాశితమాకిఱదు,ప్రకాశితం భవతీత్యర్థః.శోకహేతునివృత్తికథనేనసిద్ధ్యతశ్శోకాభావ స్యాన్వయతఃప్రాప్యత్వాద్విధేయత్వం నోపపద్యతే.

సా-సం—అనుభవేతి- నను పారమార్థికేత్యాది- పరభక్త్యాదిపర్వపరంపరాభిప్రాప్యతమోక్షా, ఏకేమితివాచోక్తత్వాత్తాహ- పారమార్థికేతి. కీఴురుళిచ్చెయ్త వర్థత్తిల్, అనంతరోక్తేష్ట ప్రాప్త్యనిష్ట నివృత్త్యోః-తీర్వు,తత్ఫలస్స ఇంతః.ఇష్టప్రాప్యత్వం శేషానిష్టనివృత్త్వం శేషనశోకఃకార్యఇతిమాశుచఇత్యనేనప్రకాశ్యతే

మూ—శిలర్, మాశుచః, ఎఙ్గిర(విధి)విధి(యాక్తై)యాలే ప్రపన్ననాన. న్నశోకిక్కై విధ్యతిలంఘనమాయిడ నైమిత్తాయ భూతనాన శరణ్యన్నై(ఇ)క్కినుమ్ తన్ కార్యత్తుక్కు తానే కడవనాక్కై యాకిర ప్రత్యవా ॥ మూలే దాను మ్ శోన్నవిడమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్, సర్వపాపేభ్యః ఎన్గిఱ విడత్తిలే కూట్టి ప్రాగ్నతై పత్తి న వ్యాఖ్యానస్తుక్కు ప్రపన్న నైశరణ్యాన్ ఒరుపడియాలుమ్ శోకిక్క వేణ్డావొన్ఱు నియమనమాక.

సా.దీ—ప్రాపన్య విన్యనిప్రత్తికల్. ఇవ్వాక్యస్తుక్కు శిలర్ శొన్న తాత్పర్యత్తై మాఱుపడి నిర్వాహకర్ - శిల మా శుచః ఇత్యాదియాల్ - విపత్తై అనివృత్తమ్ ... బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమిత్యాది మూల్.

సా.స్వా— పౌనరుక్త్య వైయర్థ్య దోష మిల్లై ఎన్ను కరుత్తు- మాశుచః ఎన్గిఱ వాక్యమ్ కేవలా ను వాద మన్ఱికే పరత్తై కాట్టిల్ విధియామ్ ... శోకిక్కిల్ విధ్యతి లంఘన ... నైపాదు ... శోకిక్క ... పక్షమ్ శ్రేష్ఠ మెన్గిఱ ... యనువదిక్కు ... - శిలశి.

సా.ప్ర— దుష్కరోపాయా ను... శక్త్యా శోచతస్సు ... పాయా ... శోకా ... థః - సిద్ధాశోక నివృత్తి విధీయమాన శరణ వరణాంగమాత మహావిశ్వాస దార్ఢ్యాయ ... త్యమ్ మధ్యమం మాశుచ ఇతి శోకనిషేధ విధినా త్వ ప్రపన్నానాం శోకే ప్రత్యవాయం బోధ యతి మాశు చ ఇత్యేతదితి వదతాం పక్షే అనుపపత్తి ప్రదర్శన పూర్వక మాహ . శిలరిత్యాదినా. శోకహేతునివృత్త్యా

సా.వి— అతశ్శోక హేతు నివర్తన ప్రతిజ్ఞానేన పూర్వవాక్య సిద్ధస్య సిద్ధతశ్శోకా భావ స్య కారణ స్యాను వాదేన విశ్వాసో దృఢీక్రియత ఇతి పూర్వవాక్య ఫలితార్థ కథన మితి భావః. కేచిత్తు మాశుచ ఇ త్యేత ద్వాక్యం విధిపరం - ఏవంచ శోకకరణే విధ్యతిక్రమేణ స్వయమేవ ... కం వి స్తృత్య స్వరక్షణే స్వప్రవృత్తిరూప స్వాతంత్ర్యాపాదక ప్రత్యవాయ స్య ... యేన శోకనివృత్తి స్స్యా త్. విధ్యభావేతు విధ్యతిక్రమ దోషా భావేన శోకః ప్రసజేత్ - సచ శరణ్య విస్మరణేన స్వప్రవృత్తిరూపస్వా తంత్ర్యాపాదకత్వా ... మాపద్యేత. అతో విధిపర మిత్యాహుః. తన్మతే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివృ త్తిమపి మోక్షార్థ ప్రపత్తిరేవ కరోతీతి పూర్వాంశస్యాయం వ్యాఖ్యానత్వేన విధ్యతిక్రమ దోషాభావాత్ తే నాపి ప్రకారేణ శరణ్యః ప్రపన్నం ... స్వయమేవోక్త్వా ... స్వరక్షణా ర్థ ప్రవృ త్తావపి శరణ్యాన్ ... విధి ... మిథ్యా ... పూర్వకం దూ షయతి- శిలరితి - మాశుచః ఎన్గిఱ విధి, మాశుచ ఇత్యేతస్య- విధిక్కు యాలే, విధాయకతయా. శోకిక్కై, శోచనం- విధ్యతి లంఘనమామ్, విధ్యతిక్రమ రూపం సత్. శరణ్యన్ నైన్ఱు, శరణ్యం విస్మృత్య . తన్ కార్యత్తుక్కు, స్వప్రయోజనస్య. తానే కడవనాక్కైయాకిర, స్వయమేవ కర్తేతి. ప్రత్యవాయ మ... ప్రత్యవాయ రూపం భవేత్. దోషా పాదకం భవేదిత్యర్థః - ఎన్ఱు శొన్న విడమ్, ఇత్యుక్తస్థలం . విరుద్ధ మామిత్యన్వయః. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ సర్వపాపేభ్యః ఎన్గిఱ విడత్తిలే కూట్టి, సర్వశబ్ద విధ్యతి క్రమరూపబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాన్యపి సంగృహ్యేత్యర్థః. తాత్పర్యపక్షేన, స్వయం కృతస్య. ...

సా.సం— ఇతిభావః. వ్యాఖ్యానత్తుక్కు-ఇతి. మాశుచ ఇతి విధానాదేవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ దోషాపాద కత్వమపి ప్రపత్తిః కార్యేతి కియతి వ్యాఖ్యేయ మితిభావః- ప్రపన్నం కథమప్య పతిత్యజతి శోచతః పరిత్యా గాసంభవాత్ తద్విషయే పరిగ్రహ సైతి గ్యోక్తిః ప్రత్యవాయోక్తిర్విరుద్ధేత్యభిప్రాయేణాహ. ప్రపన్న నైశ్ర-

మూ— ఆకైయాలి వ్యవసాయత్తై లిఝియుమవనుక్కు శోకహేతుక్కళెల్లామ్ కళిక్కైయాలే. శోకక్కడవ నాగమేన్ను మిడత్తైత్ త్యాల్లిక్కొణ్డు విశ్వాసత్తైద్ దృఢీకరిక్కుమితెతాత్పర్యమ్- బంధునాశాదయశ్శిపూర్వం బహవశ్శోకహేతవః । తన్నిత్స్యనుచ్చిత్తే స్వమ్యగుపదేశైరపోదితాః ।

సా దీ— స్వాభావికా ధర్మత్తై కాట్టుకిరార్ . ఆకైయా లిత్యాదియాల్. బంధునాశాది జనితమ్గ శావ పూర్వశోకజ్వలిర్ కాట్టిలిర్న్నకమ్ వేరుపట్ట తెక్కిరార్- బంధునాశాదయ ఇత్యాది. ఆది శబ్దత్తాలపకీర్త్యాది సంగ్రహమ్ - స్వస్య అసుర ప్రకృతిత్వ శంకైయుమ్, పూర్వమ్ ద్వితీయాధ్యాయాదికళిల్. తన్నిత్యనుచ్ఛిత్తైః, “అశోచ్యా నన్వశోచస్త్వం - మాశుచ స్సంపదం దైవీ మభిజాతోసి”

సా-స్వా—ఇప్పడియాకిల్ వ్యర్థానువాదమ్ కూడుమో? ఎన్న వైయర్థ్యమిల్లై ఎన్ఱు పరిహరియానిన్ఱుకొణ్డు ఉపసంహరిక్కిరార్ . ఆకైయా లితి - బంధువధాది నిమిత్త శోకాక్రాంతనై క్కుఱిత్తు మాశుచః ఎన్ఱుశోల్లుకైయాలే బంధువధాది నిమిత్త శోకనిషేధమాయిఱుమ్ పర్యవసిక్కైయాల్ విశ్వాస దార్ఢ్యార్థతైకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బంధ్వితి - ఆది శబ్దేనాసురజన్మాదికం వివక్షితం -

సా-ప్ర— సిద్ధశోకాభావస్యాన్యతః ప్రాప్తత్వాద్విధేయత్వం నోపపద్యత ఇత్యర్థః. నను “అశోచ్యాన న్వశోచస్త్వం. మాశుచ స్సంపదం దైవీ మభిజాతోసి” త్యాదినా శోకనిమిత్తం విశిష్యోక్త్వా శోకస్యాపి నివర్తకత్వాదత్ర నివర్తనీయ శోకనిమిత్తానుక్తేశ్శోకాసిద్ధ్యా తన్నివృత్త్యనువాదోప్యనుపపన్న ఇత్యత్ర అస్మిన్ శ్లోకే మాశుచ ఇత్యుక్తేరస్మాచ్ఛ్లోకాత్పూర్వత్ర గురూపాయోక్తిగురూపాయ వ్యతిరిక్తహేతుకశోకానాం నివర్తితత్వాచ్చ పూర్వోక్తోపాయానుష్ఠానాశక్త్యాశోచతశ్శోకనివర్తనౌచిత్యాచ్ఛోకసిద్ధౌ లఘూపాయోపదేశాత్సిద్ధశోకనివృత్త్యనువాద ఉపపన్న ఇతి శ్లోకాభ్యాం సంగృహ్య తయోర్ద్వితీయస్య తాత్పర్యార్థమాహ.బంధునాశేత్యాదినా. వి ః నాశ మిత్యాదిదౌర్మనస్యాదీత్యాదిశబ్దార్థః.

సా వి— హస్తం నవిస్పృజతి- ఏతంచ స్వోక్తార్థ ఏవగ్రాహ్య ఇత్యభిప్రాయేణవిశ్వాసదృఢీకరణరూపస్వవ్యాఖ్యాప్రకార ముపసంహరతి - ఆకైయాలితి. ఇఝియుమవనుక్కు, ప్రవిష్టవతః. నన్వత్ర పూర్వం “అశోచ్యా నన్వశోచస్త్వ” మిత్యాది గురూపాయ స్యోపదిష్టత్వాదనంతరం లఘూపాయముపదిశ్య మాశుచ ఇత్యుక్తేశ్చ దుష్కరోపాయోపదేశేన ఉపాయస్య కర్తుమశక్యత్వాదనిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్త్యుపాయాభావాచ్ఛోక ఉత్పన్నః, పశ్చాల్లఘూపాయోపదేశేన శోకహేతునివృత్త్యా ఇతి తదనువాదో యుజ్యతే- నచ బంధునాశాది శాస్త్రోపక్రమస్థశోక ఏవాత్ర నిషిధ్యత ఇతి వాచ్యం- తస్య ప్రాగేవాత్మతత్త్వోపదేశేన నివర్తితత్వాత్ - మామేకం శరణం వ్రజ బంధూన్పరితి మాశుచ ఇత్యసంగతశ్చేత్యనుమర్థం శ్లోకద్వయేన సంగృహ్యాహ - బంధునాశా దయ ఇతి -

సా-సం— తర్హి మాశుచ ఇత్యస్య కుత్ర తాత్పర్యమిత్యత్రాహ. ఆకైయాలితి- అస్మిన్పక్షే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రసక్తిభీతిశోకాభ్యాం యుడిత ప్రాయశ్చిత్తే అధికృతిః ఫలతి. ప్రాగసకృన్మాశుచ ఇత్యుక్తేరిహాచ మాశుచ ఇత్యుక్తిః పునరుక్తిరితి శంకావారణాయ చరమశ్లోకోపదేశాత్ప్రాక్తన శోకనిమిత్తమిదం, తచ్చ తత్తదుపదేశాదపగతం చేత్యాహ- బంధ్వితి- బంధునాశ గురువధ స్వవధాదయ స్సర్వే బహవశ్శోకహేతవః. “అశోచ్యా నన్వశోచస్త్వ” మిత్యుపక్రమ్య “తస్మాదపరిహార్యేర్థే నత్వం శోచితుమర్హసీ” త్యంతేన ఆత్మతత్త్వస్థితి కుత్ర ధర్మాద్యుపదేశైరపోదితాః - “దైవీ సంపద్విమోక్షాయ నిబంధాయాసురీ మతా”

మూ—సుదుష్కరత్వాద్ధర్మాణామపారత్వా ద్విరోధినామ్ । సిద్ధఫలవిళంబాచ్చశోకోద్యవినివార్యతే॥ అభి మత ఫలత్తుక్కు దుష్కర సాధనము మన్ఱిక్కే సర్వవిరోధి నివర్తన క్షమముమాయ్, ఫలవిళంబముమన్ఱిక్కే ఇరుక్కిఱ ఇవ్వుపాయ విశేషమ్ ఉపదిష్టమాన పిన్బు ఉపాయ దౌష్కర్యాది కళడియాక ఉనక్కు శోకిక్క ప్రాప్తియుణ్డో. ఇవ్వుపాయమ్ అనుష్ఠిత్తాల్ ఉనక్కార్యమ్ ఎనక్కు భరమాయ్, నానేఫలియుమాయ్,ఉన్నై రక్షియాతపోతు ఎనక్కు అవద్యమామ్పడి యిరుక్కుమ్ దశైయిలుమ్

సా.దీ— త్యాన్యప దేశఙ్గళాల్- అపోదిత్తాః, పరిహృతఙ్గళాయిన. ఇవ్విడత్తిల్ శోకత్తుక్కు హేతుక్క ళై కాట్టుకిరార్. సుదుష్కరత్వా దిత్యాది- ధర్మాణాం, ఉపాయాంతరఙ్గళాన భక్త్యాది కళుడైయ- సుదుష్కరత్వా ద్ధేతోః- విరోధినాం, పాపఙ్గళినుడైయ ఆనన్త్యాచ్చ-ఫల విళంబాచ్చ సంజాత శ్శోకోద్య చ రమ శ్లోకోపదేశ సమయత్తిల్ నివర్తిక్కప్పడుకిరతెన్నై - మాశుచః ఎన్గిఱ వాక్యార్థత్తై, కాట్టుకిరార్- అభిమత ఫలత్తుక్కిత్యాది వాక్యద్వయత్తాల్- సుకరమాన, అవిళంబేనసర్వవిరోధి నివర్త న క్షమముమాన ఉపాయ ముపదిష్ట మాకైయాల్ ఉపాయ విషయమాకఉనక్కుశోకమ్ వేణ్డా మెన్కిరతు.

సా-స్వా— బంధు నాశాది నిమిత్త శోకస్య మాశుచఇతి నిషేధాభావే ఎన్త శోకమనిషేధ్యమ్! ఎన్న వర్కుళిచ్చేయ్కిరార్- సుదుష్కరత్వాదితి - ఉపాయదౌష్కర్య, విరోధి భూయస్త్వ, ఫలవిళంబరూప హే తుత్రయ ప్రయుక్త శ్శోక ఇదానీం నివార్యత ఇత్యర్థః. ఇఙ్గు బంధువధాది నిమిత్తమాన శోకమత్త దుపదేశేన నివృత్తమాకైయాలే తన్నిషేధమ్కూడాతెన్ను కరుత్తు - ఉపాయదౌష్కర్యాది ప్రయుక్త శోక నిషేధపరత్వత్తిల్ తాన్ నియామకమెతు? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిరార్. అభిమతేతి- ఏవంవిధోపాయోపదేశా నంతరమ్ మాశుచఃఎన్ఱు శోకనిషేధమ్ పణ్ణినాల్ ఉపాయదౌష్కర్యాదిప్రయుక్త శోకనిషేధమే ఉచితమె న్ఱుకరుత్తు - ఉపాయ దౌష్కర్యాది నిమిత్తశోకమ్ కళైవాన్తాలు మీశ్వరన్స్వాతంత్ర్యత్తాలే కైవిట్టాలో? ఎన్ఱుళంకానిమిత్త శోకమ్ ప్రసక్తమన్రో ? ఎన్నవతువు మిఙ్గు నిషిధ్య మెన్కిరార్ - ఇవ్వుపాయమితి-

సా-ప్ర— మాశుచ ఇతి వదత స్సిషిత్వాన్సలిత్వంచ్చాపి మిత్యాదరత్తి తెన్నానినవి నావద్య మితి నావగంతవ్యం.

సా.వి— సుదుష్కరత్వాదితి-విరోధినామపారత్వాదిత్యన్వయః.ద్వితీయశ్లోకతాత్పర్యంవివృణోతి.అభిమతఫల త్తుక్కు-ఇతి-దుష్కరసాధన మన్ఱిక్కే, దుష్కర సాధనవ్యతిరిక్తంసత్- ఫలవిళంబమున్ఱిక్కే,ఫలవిళంబవి హీనమేవ, అవిళంబేన ఫలప్రద మిత్యర్థః - దుష్కరత్వ ఫల విళంబా దికం శోక హేతుః - ఏతాదృశో పాయో పదేశేన శోకహేతు నివృత్తి రితి భావః - నానే ఫలియుమాయ్, త్వద్రక్షణ జనిత లాభో మదీయ ఏవేతి భావః - ఉన్నై రక్షియాత పోతు ఎనక్కవద్యమామ్పడియురుక్కుమ్దశైయిలుమ్, త్వాంనరక్షిష్యామి

సా.సం— ఇత తు ప్రత్వా మయ్యవ్యాయురి సందస్యం కమితి సంభావనా నిమిత్తక శ్శోకోపి ‘‘మాశుచస్సం పదందైవీ మభిజాతోసి,, త్యుపదేశేన నివారితః - తర్హి కిమత్ర శోకనిమిత్త మిత్యత్రాహ - సుదుష్కర త్వాదితి - మోక్ష హేతుతయో పదిష్టానాం ధర్మాణాం కర్మ యోగాదీనాం దురనుష్ఠానత్వా దు పాయోపేయ విరోధినా మవిద్యాదీనా మనవధికత్వాత్ ‘‘బహూనాం జన్మనా మంతే జ్ఞానవా న్మాం ప్రపద్యత,, ఇత్యాదినా ఫలవిళంబోక్తేశ్చ . సిద్ధః, సంజాతః - శోకోద్య పరమ కారుణికేన నిషిధ్యత ఇత్య ర్థః - ఉక్తానుక్త సముచ్చయార్థశ్చః - మాశుచ ఇత్యస్య వాక్యార్థందర్శయతి - అభిమతేత్యాదినా .

మూ—ధనాదితుల్యానానవునకు శోకక్క ప్రాప్తియుణ్డో వెన్నుఖినువుళ్ళమ్. ఇప్పాక ప్రక్కార శోకమ్ యథా వస్తి తాత్త్వోపదేశాదిక శాతేక ప్రిన్స్ బంధువధాదినిమిత్త మాన పఖయ శోకమన్ను - ప్రకరణానుగుణమాన శోకాంతరమ్

సా.దీ— ముతల్ వాక్యమ్. ఉపాయమనుష్ఠిత్తాల్ ఫలవిషయత్తిలెన క్కెభరమాఱైయాలునకు శోకప్రాప్తి యిల్లై ఎన్నుద్వితీయ వాక్యత్తుక్కర్థమ్ - బంధునాశాదయః ఎన్ఱ కారికాద్వయత్తాల్ సంగృహీతమాన వర్థత్తై వివరిక్కిఱార్. ఇప్పాక ప్రక్కారవిత్యాదియాల్ - శోకాంతరత్తై ప్రస్తావం ప్రకరణానుగుణమెన్నుఇత్తై

సా.స్వా— అనాలుమ్ బంధునాశాది నిమిత్త శోకనివృత్త్యర్థమ్ ఆత్మతత్త్వోపదేశాదికళ్ పణ్ణినాలుమ్ అప్పు మాశుచః ఎన్ను శోకత్తై నిషిధియామైయాలే ఇన్త శోక నిషేధమ్ పూర్వమ్ ప్రసక్తతన్నై షెధ పరమెన్న శోకల లాకాతో ? ఎన్న ప్రతి జ్ఞాపూర్వక మాక వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పుక ఇత్యాదినా - "మాశుచ స్సంపదం దైవీ మభిజాతోసి పాండవ" ఎన్కిర విడత్తిల్ దైవీ మభిజాతోసి ఎన్ను

సా.ప్ర— ధనాదీతి - యథా ధనస్య స్వరక్షణే భరో నాస్తి తథా ప్రపన్నేన నిర్భరేణ భవితవ్య మిత్యర్థః - ధాన్యాది రాది శబ్దార్థః - నను బంధువధస్యా సన్నకాల భావిత యా తత్ప్రతిసంధాన జనిత శోకస్యా నువృత్తి సంభవా దేకదేశోపదేశేన కృత్స్నార్థ గ్రహణ విరోధ్యా సుర ప్రకృతిత్వ శంకయోత్పన్న శోకా నువృత్తి సంభవాత్ "శిష్య స్తేహ" మిత్యుపసన్న స్యాపి "యథేచ్ఛసి తథా కురు" రిత్యుపేక్షకత్వం యథా ప్రతీయేత తథోపదేశా చ్ఛోకా నువృత్తి సంభవాచ్చ తేష్వేవ కశ్చిచ్ఛోకో నివర్త్యః కింనస్యా దిత్యత్ర భావిబంధు నాశప్రతి సంధానజనిత శోకస్య నివృత్తై ర్దేహాత్మభ్రమ నివృత్తి వ్యతిరిక్తస్యా నపేక్షితత్వా దాసుర ప్రకృతిత్వ శంకాజనిత శోకస్య "మాశుచ స్సంపదం దైవీ మభిజాతోసి" త్యుపదేశా దేవ నివృత్తత్వా దుపేక్షకత్వ శంకా జనిత శోకస్యాపి "సర్వ గుహ్యతమం భూయ శ్శృణు మే వచనం పరమ్ । ఇష్టోసి మేదృఢమతి స్తతో వక్ష్యామి తే హితమ్ । మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు । మామేవైష్యసి కౌంతేయ ప్రతిజానే ప్రియోసి మే" ఇత్యుక్త్యైవ నివృత్తత్వా చ్చాత్ర నివర్తయితవ్య శ్శోకో భక్తియోగ దౌష్కర్యా ద్యనుసంధానజనిత శోక ఏవేత్యాహ - ఇప్పు కప్రక్కారేత్యాదినా -

సా.వి—చేన్మత్రైవహాని రిత్యేవం విద్యమానా వస్థాయామపి. కింత్వయా శోచనీయమిత్యర్థః - ననుబంధువధస్యాసన్న కాలత్వా త్తత్ప్రతిసంధాన జనిత శోకస్యా నువృత్తి సంభవా దాసుర ప్రకృతిత్వ శంకయోత్పన్న శోకా నువృత్తి సంభవా ద్యథేచ్ఛసి తథా కుర్వి త్యనా స్థయోపదేశేనాపి శోకానువృత్తి సంభవా త్తేష్వేవ కశ్చిచ్ఛోకో నివర్తయి తవ్యః కింనస్యా దిత్యత్ర భావి బంధువధ జనిత శోకస్య నివృత్తై ర్దేహాత్మభ్రమ నివృత్తి వ్యతిరిక్తస్యా నపేక్షిత త్వాల్, ఆసుర ప్రకృతిత్వ జనిత శోకస్య "మాశుచ స్సంపదం దైవీ" మిత్యనేన నివృత్తత్వా దుపేక్ష కత్వ శంకా జనిత శోకస్యాపి "సర్వ గుహ్యతమం భూయ శ్శృణు మే వచనం పరమ్। ఇష్టోసి మే దృఢఇతి తతో వక్ష్యామి తే హితమ్। మన్మనా భవ మద్భక్తో మద్యాజీ మాం నమస్కురు। మామే వైష్యసి భద్రం తే ప్రతిజానే ప్రియోసి మే" ఇత్యనేనైవ నివృత్తత్వా చ్చాత్ర నివర్తితవ్య శ్శోకో భక్తి యోగాదా దౌష్కర్యా నుసంధాన జనిత శోక ఏవేత్యాహ - ఇప్పు కప్రక్కారే తి - కప్రక్కార, నివర్త్య మానః - కప్రిన్న, నివృత్తః - పఖయ, ప్రాచీనః -

సా.సం—బంధునాశాదయ ఇతి కారికాద్వయ సంగృహీతమర్థం వివృణోతి - ఇప్ గిత్యాదినా. యథా బన్ధునాశాది

మూ—ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్? ‘‘దైవీసమ్పద్విమోక్షాయ నిబంధాయాసురీమతా,, ఎన్ఱుపిరిత్తు చ్చొన్నవారై నాము ఆసుర ప్రకృతికళాకై చ్చెయ్దవత్తైనెస్సి శోకిత్త, అర్జుననై ప్పత్త ‘‘మాశుచ స్సంపదం దైవీమభిజాతోఽసి పాండవ,, ఎన్ఱాప్పోలే ఇవ్వ్ గుశీరి యఫలత్తిల్ తీవ్రసంగమ నడవానిఱ్క చిరకాల సేవ్యమాయ్, అంతరాయ బహుళమాయ్, అత్యంతావ హితరుమాయ్ కృచ్ఛ్రసాధ్యమాన ఉపాయత్తైయుమ్, తన్మానైయుమ్, కణ్ణనమక్కు వ్వుపాయమ్ తలైక్కట్టి యెవ్వ్ గే ఇష్ఫలసిద్ధి యెన్ఱు కవ్వుకుకిఱ తేత్తుశోకిత్త అర్జుననానుకూలకాలసాధ్యమాయ్, సర్వాంతరాయరహితమాయ్, సుకరమాన ఉపాయత్తైక్కాట్టిక్కొడుత్తు అమ్ముఖత్తాలే ఫలసిద్ధియుమ్ నిర్ధారనుమాయ్, నిస్సంశయను మాక్కిప్పత్తి, మాశుచః, ఎన్ఱుశోన్నాల్ ఇతు ఉపాయాన్తర దౌష్కర్యాది కళ్ అడి యాకవిరక్త శోకత్తై క్కళ్ళక్కూరతా మిత్తనైయుగే.

సా-దీ— యుపపాదిక్కిఱార్- ఎఙ్ఙనేయెన్నిలిత్యాదియాల్-మధ్య ‘‘దైవీసంపద్విమోక్షాయ’’ ఎన్ఱుపిసిత్తా శాంతరం ‘‘మాశుచస్సంపదం దైవీ’’ మిత్యాది యాల్ కళిక్క ప్పట్టాప్పోలే ముడివిలు పాయాంతర దౌష్కర్య జనిత శోకాంతరం మోక్షయిష్యామి మాశుచః ఎన్ఱు కళిక్క ప్పడుకిఱ తెనిఱార్- దైవీసంప ది త్యాది యాల్ - తన్నళవైయుమ్, జ్ఞానశక్త్యాదిమాంద్యత్తైయు మెన్ఱపడి. ఎవ్వ్ గే, ఎఙ్ఙనే మెన్ఱపడి. అమ్ముఖత్తాలే, అన్తసుకరోపాయోపదేశత్తాలే. ఇతు, ఇమ్మాశుచః ఎన్ఱతు. సుదుష్కరోపాయత్తై యుపదేశిక్క అనంతరమత్తాల్ శోకిత్త వర్జుననై క్కురిత్తుసుకరోపాయముపదేశిత్త ప్రకరణత్తిల చ్చొన్నమాశుచః ఎన్ఱ విశ్శోకమ సుదుష్కరాత్యాది కళాగి వన్తశోకమేయా మెన్ఱర్థమ్- సుదుష్కరోపాయోపదేశ పూర్వక

సా-స్వా— హేతు విశేష నిర్దేశ పూర్వకమ్ శోక నిష్టధమ్ బంధు వధాది నిమిత్త శోక నిషిద్ధ మ శలాతాప్పోలే ఇవ్వ్ గుమ్ సుకర విలక్షణోపాయోపదేశ పూర్వకమాన మాశుచః ఎన్కిఱ శోకనిషేధమే ఉపాయ దౌష్కర్యాది నిమిత్తశోకనిషేధ పరమెన్ఱ కొళ్ళవేణు మెన్ఱుకరుత్తు. అనాలు మివ్వ్ గు ఉపాయ దౌష్కర్యాది నిమిత్తశోకనిషేధ మెన్ఱుకూడుమో? అప్పొతు ‘‘ఇతి తే జ్ఞాన మాఖ్యాతం గుహ్యాద్గుహ్యాతరం మయా। విమృశ్యైతదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు,, ఎన్ఱు ఉపదేశానంతరమ తానే సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ఱు సుకరోపాయోపదేశమ్ ప్రసంగియాతో? ‘‘మన్మనా భవమద్భక్తో మద్యాజీ,, త్యాదినా పునశ్చభక్తియోగోపదేశ మసంగత మాక ప్రసంగియాతో? కింగ సర్వధర్మాన్ నిత్యుపదేశమ్ స్వతంత్ర

సా-ప్ర— అత్ర నివర్త్యమానశ్శోకః - శోకయెత్యాహ. అతి-లఘుఫలేష్వ్యంత మభిలాషే విద్యమానేపి వే త్యర్థః - ఏవం సోదాహరణ మన్యథా నుపపత్త్యాస్వేన సమర్థితమర్థం ప్రకరణపరామర్శేన దృఢయతి.

షా.వి— పిరిత్తుచ్చొన్న వారై, విభజ్యోక్తమేవ - శోయ, అత్యంత ఫలకుడౌ. తీవ్రసంగము నడవా నిఱ్క, అత్యుత్కటాభిలాషే విద్యమానేసతి. తన్నళవైయుమ్, తన్మర్యాదాంచ - తలైక్కట్టి, సమాప్యం ప్రాప్య - ఎన్ఱైక్కత్ర. ఇష్ఫల సిద్ధి, ఏతత్ఫలసిద్ధిః - ఉణ్డాక ప్పడుకిఱతు, యథా స్యాత్తథా ప్రపిశతి. అయ ముపాయ స్సంపూర్ణస్సన్ యథాఫలితస్స్యాత్ తథా సంపుశేతేతిభావః-ప్రకరణానుగుణం శోకాంతరమిత్యుక్తమర్థం

సా- సం— నిమిత్తశా చ్ఛోకా చ్ఛోకాంతర మేవ ‘‘మాశుచ స్సంపదం దైవీ మభిజాతోఽసి,, ఇతి వారితం తథా తదుత్తరమప్యుపాయాంతర దౌష్కర్యాది జనిత శోకాంతరమేవ నివార్యత ఇత్యర్థః. శిరియ ఫలమ్, పరమ విశేష సఫలం - తీవ్రసంవేగ శబ్దేన విళంబాక్షమత్వాఖ్యావస్థావిశేషవస్వ మేవోక్తమ్.

మూ—ఇబ్భగవద్గీతైయిల్ మున్ పడప్రకృత్యాత్మవివేకత్తై ఉణ్డాక్కి పిన్బు పరమ్పరయా మోక్షకారణఙ్గళాన కర్మయోగ జ్ఞానయోగఙ్గళైయుమ్, సాక్షాన్మోక్షసాధనమాన వేదాంతవిహితమాన భక్తియోగత్తైయుమ్ సపరికరమాక ఉపదేశిత్తు "ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యాద్గుహ్యతరం మయా। విమృశ్యైతదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్త వారే అర్జునన్ తుయర్ ముఖత్తాలుమ్ ఉరావుతలైక్కణ్డరుళి ఇరుక్కచ్చెయ్తే కడుక లఘూపాయత్తై అరుళిచ్చెయ్యాతే "పరీక్షాంచ జగన్నాథ కిం కరోత్యదృఢచేతసామ్" ఎన్ఱు కటైకట్టిలే నిన్ఱరుళి, నామ్ ఇన్ఱు తుడనకుమ్ సాక్షాన్మోక్షసాధనమాన పరమహితమ్ ఇతై ప్రధానమాకక్కణిశిత్తు ఇతుక్కు అనురూపమాక వర్తి ఎన్ఱు నియమియాతే, "ఏష పంథా విదర్భాణామేష యాస్యతి కోసలాన్" ఎన్ఱుమాప్పోలే ఉపేక్షకర్ శంకైపణ్ణలామ్పడి "యథేచ్ఛసి తథా కురు"

సా-దీ—మిన్బు హాయము పదిష్టమానమైఅవతః ప్రభృతిగీతాపరామర్శాత్తాల్ సువ్యక్తమెన్కిరార్. ఇబ్భగవద్గీతైయిలిత్యాది మహావాక్యత్తాలే. మున్ పడ, ద్వితీయాధ్యాయత్తిలెన్ఱపడి ప్రకృత్యాత్మవోరైవలక్షణ్యజ్ఞానత్తై ఉణ్డాక్కి. పిన్బు, తృతీయాధ్యాయాదియిల్. సపరికరమాక ఉపదేశిత్తు, అష్టాదశాధ్యాయాన్తఇతి శ్లోకః- ఉరావుతల్, దైన్యం- కణిశిత్తు, అభిప్రేత్య ఎన్ఱపడి-

సా-స్వా— సుకరగుహ్యతమోపాయాంతరోపదేశమాకిల్ ఆదితఆరభ్యగీతాశాస్త్రోపదేశమే వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో? గీతాశాస్త్రమ్ దుష్కరోపాయాంతరోపదేశముఖేన దౌష్కర్యనిమిత్తశోకరూపసుకరోపాయోపదేశాధికారసిద్ధ్యర్థమ్ ఎన్ఱిలానాలుమ్ "ఇమం వివస్వతే యోగం ప్రోక్తవానహమవ్యయమ్। ఇదంతు తే గుహ్యతమం ప్రవక్ష్యామ్యనసూయవే" ఇత్యాదికళిల్ సొల్లప్పట్ట ఉపదిశ్యమాన సుకరోపాయప్రశంసా ప్రతిజ్ఞాదికళ్ పణ్ణవేణ్డావో? ఆకైయాల్ ప్రస్తుత భక్తియోగాంగభూత ప్రపదనోపదేశమిదు ఎన్ఱు సొల్లవేణ్డావో? ఎన్న ఉక్తశంకైకళై ప్పరిహరిక్కిరార్- ఇబ్భగవద్గీతైయిలిత్యాది మహావాక్యత్తాలే - ఉరావుతల్, దైన్యం. ఉపాయాంతరదౌష్కర్యనిమిత్తశోకత్తై సర్వజ్ఞనాన సర్వేశ్వరన్ సాక్షాత్కరిత్తిరుక్క మఱ్ఱొరు ఉపదేశాంతరమ్ సంగతమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పరీక్షాం చేత్యాదినా - కణిశిత్తు, అభిప్రేత్య ఎన్ఱపడి.

సా-ప్ర— ఇబ్భగవద్గీతైయిలే ఇత్యాదినా. ఉరావుతల్, గ్లానిః - శోకజనిత శరీరమ్లానతేత్యర్థః.

సా-వి—ప్రకరణపదార్థాన్ సంవదృఢయతి-ఇబ్భగవద్గీతైయిలితి-మున్పడ, ప్రథమం. ఉరావుతలై, గ్లానిం- కణ్డరుళియిరుక్కచ్చెయ్తే, దృష్ట్వాం దయాం కుర్వన్ స్థితో౽పి. పశ్యన్నపీతిభావః అరుళిచ్చెయ్యాతే, అనుక్త్వా-ఎన్ఱు కటైకట్టిలే నిన్ఱరుళి, పరీక్షాం కతుం మంగీకృత్యేత్యర్థః - నామ్, వయం. ఇన్ఱు, ఇదానీం. ఉనక్కు, తవ - సాక్షాన్మోక్షసాధనం, భక్తిముపురస్కృత్యైవ మోక్షసాధనం. పరమహితమేవ, తవ అవ్యవహితోపాయః - ఇతై ప్రధానమాకక్కణిశిత్తు, ఏతముపాయం ప్రధానతయాభిప్రేత్య - ఇతుక్కనురూపమాక వర్తి, ఎతదానుకూల్యేన వర్తస్వ, మయి భరం సమర్ప్య నిర్భరో భవ. ఎన్ఱు నియమియాతే, ఏవమనుపదిశ్యైవ - "ఏష పంథా విదర్భాణామేష యాస్యతి కోసలాన్" । యథేచ్ఛసి తథా కురు. యేన మార్గేణ

సా-సం—సుదుష్కరోపాయోపదేశపూర్వకమేవాయముపాయ ఉపదిష్ట ఇత్యయమర్థః అదితః ప్రభృతిగీతాపరామర్శాత్సువ్యక్త ఇతి దర్శయతి ఇబ్భగవద్గీతైయిలిత్యాదినా- ఉరావుతల్, దైన్యం కణిశిత్తు, అభిప్రేత్య-

మూ— ఎన్నుశొల్లి త్తలై క్కట్టినోన్, ఎన్ఱు ఇతువ్యాజమాక శోకిత్తానెన్ఱు భావిత్తు ఇన్నుమొరుని లై ప్రధానమాన భక్తియోగత్తై నిష్కర్షిత్తు ఉపదేశిత్తు ప్పార్ప్పెన్ఱు ఇతారువినోదత్తై కణిశిత్తరుళి, ప్పన్ ఉపదేశిత్త భక్తియోగమ్ తన్నై "సర్వగుహ్యతమంభూయః" ఎన్ఱుకుడక్కి ఇరణ్డు శ్లోకత్తాలే అత్యాదరమ్తోత్ర సప్రత్యభిజ్ఞ మామ్పడి నిష్కర్షిత్తు నిగమిక్కై అవ్వళవిలుమ్ ఇవన్ శోక మిరట్టిక్కుత్తో ప్రపత్తిక్కు వణ్డరుళిన సారథిరూపనాన సర్వేశ్వరన్ ఇనియిదన్ పరమ రహస్యమాయ్ లఘువాన మోక్షోపాయత్తై ఉపదేశిక్కైక్కు పూర్ణ పాత్రమానానెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్పత్తి అరుళిచ్చెయ్య పుకుకిర శీరియ లఘూపాయత్తుక్కు ప్రశంసా రూపమాక ఒరు కాలక్షేపమ్ పణ్ణాతే కమకసకలఫల సాధనమాన స్వవిషయ శరణాగతిమై ఉపదేశిక్కు ఇవన దైయమనోరథత్తుక్కుమ్ సారథి యాయ్ సర్వశోకత్తైయుమ్

సా - దీ — నిత్తై, కక్షి - భక్తి యోగత్తై ప్రధాన మాక నిష్కర్షిత్తు ఎన్ఱ పడి - సప్రత్యభిజ్ఞ మామ్పడి "మన్మనా భవమద్భక్తః" ఎన్ఱు పూర్వ మరుళిచ్చెయ్త భక్తి యోగమ్ ప్రత్యభిజ్ఞాత మామ్పడి యెన్నై - నిగమిక్కై, సమాప్తిక్కై - మోక్షోపాయత్తై - ప్రపత్తి మై ఎన్నై - కాలక్షేపమ్ పణ్ణాతే, మధ్యే తత్ప్రశంసా శ్లోకఙ్గళై ప్రస్తావియాతే ఎన్ఱపడి ఎన్నై - (సారథి యాయ్,సంపాదకనాయ్,) మనోరథత్తుక్కు సారథి యాయ్ ప్రవర్తకనాయ్. ఇత్తాల్ మనస్సైలఘూపాయత్తి లే

సా - స్వా — ఇన్న మొరునిత్తై, ఇన్న మొరు ఆవృత్తి ఎన్ఱ పడి. సప్రత్యభిజ్ఞం, "మన్మనాభవ" త్యాదినా పూర్వోక్తం ప్రత్యభిజ్ఞాత మామ్పడి ఎన్ఱ పడి - నిగమిక్కై, సమాప్తిక్కై. కాలక్షేపమ్ పణ్ణాతే, మధ్యే తత్ప్రశంసా శ్లోకఙ్గళై ప్రస్తావి యాతే ఎన్ఱ పడి. సారథియాయ్, సంపాదకనా యెన్ఱపడి.

సా-వి— గంతవ్య,,మితిశోచతె, తేనమార్గేణగచ్ఛేతివదుపదిష్టమార్గేణ యథాశోచతే తథా కుర్వితి - తలైక్కట్టినోమ్, సమాపితవంతః - నామిత్యత్రాపి సంబధ్యతే. ఎన్ఱు, ఇతి- ఇతువ్యాజమాక శోకిత్తాన్, ఏత దేవ కారణంకృత్వా శోకం కృతవాన్ - అర్జునఇతి శేషః. ఎన్ఱుభావిత్తు, ఏవం విచార్య. ఇన్నమ్, ఇతఃపరం - ఒరునిత్తై, కయాచ స్థిత్యా. ప్రధాన మాన భక్తి యోగత్తై నిష్కర్షిత్తుపదేశిత్తుప్పార్ప్పోమ్, భక్తియోగం నిష్కృష్యోపదిశ్య ప్రదర్శయామః. ఎన్ఱారు వినోదత్తై కణిశిత్తు, ఇతికంచి ద్వినోద మభిప్రేత్య - పణ్డుపదేశిత్త భక్తియోగమ్ తన్నై, ప్రాగుపదిష్ట భక్తి యోగమేవ - సప్రత్యభిజ్ఞ మామ్పడి నిష్కర్షిత్తు నిగమిక్కై, పూర్వోపదిష్ట భక్తియోగఏవ నిష్కృష్య పునరుపదిష్టఇతి యథా జానీయాత్తథా నిష్కృష్య నిగమనేకృతె- ఇవ్వళవిలుమ్, తదాపి. ఇరెట్టిక్కు త్తో ప్రత్తిన పడియై, పూర్వాపేక్షయా ప్రచుర్భూయ ప్రతీయమానప్రకారం - కణ్డరుళిన, పశ్యన్- సారథిరూపనాన సర్వేశ్వరన్, సారథిత్వేనస్థితః - లఘువాన మోక్షోపాయత్తై ఉపదేశిక్కైక్కు పూర్ణ పాత్రమానానెన్ఱు, లఘూపాయోపదేశస్య పూర్ణయోగ్యో జాతఇతి - తిరువుళ్ళమ్ పత్తి, మనః కృత్వా. అరుళిచ్చెయ్య పుకుకిర, ఉపదేక్ష్యమాణస్య - శీరియ లఘూ పాయత్తుక్కు, శ్రేష్ఠ లఘూపాయస్య. ప్రశంసా రూపమాక ఒరు కాలక్షేపమ్ పణ్ణాతే,ప్రశంసా కరణరూపంకంచిత్కాలక్షేపమకుర్వన్నేవ. ఇవను దైయమనోరథత్తుక్కుమ్ సారథియాయ్,

సా-షం— నిత్తై, పర్యాయమ్. సారథి యాయ్,ప్రవర్తకనాయ్,అథప్రపన్నస్యాస్మిన్ శ్లోకే పూర్వార్ధేనా

సా—కర్ధిక్కరా నాక్కియూతె ఇఙ్గు నివారిక్కిఱశోకమ్ : ప్రియశోకఙ్గళిల్ వేఱుపట్టు తెన్నుమిడమ్ ప్రకరణ పరామర్శత్తాలే సువ్యక్తమ్.

సా.దీ—పరివర్తిత ప్రీత్తమ్మైతో నివర్తిరతు- ఇని ప్రపన్ననుక్కు- ఇశ్లోకత్తిల్ పూర్వార్ధత్తాల్ నిర్భరత్వముమ్,

సా.స్వా—ఇప్పడిచరమశ్లోకార్థమాకిల్ పూర్వార్ధత్తాలే నిర్భరత్వముమ్, ఉత్తరార్ధత్తాలే నిర్భయత్వ ముమ్,

సా.ప్ర—ననూపాయోపదేశమాత్రాచ్ఛోకనివృత్తిర్నోపపద్యతె - ఉపాయజ్ఞానమాత్రాద్భగవతా రక్షణ

సా.వి— ఏత దర్జునస్యాభిలషిత స్యాపి సారథిస్సన్. రథస్య సారథిర్మాతః ఖలు. మనోరథ స్యాపి సారథిరితి చమత్కారోక్తిః - కర్ధిక్కిఱాన్, నివర్తిత వాన్, సర్వేశ్వరః ప్రథమం భక్తియోగ ముప దిశ్య తేన సంహృష్టచిత్తో వికసిత వదనస్సన్ అర్జునో భక్తియోగే ప్రవర్తేతవా, ఉత దుష్కరతాం విచింత్య శోకావిష్టో మ్లాన ముఖస్సన్ దీన స్తిష్ఠేత్. యదిదీన స్తిష్ఠేత్ తదాలఘూపాయ ఉపదేష్టవ్య ఇత్యభిప్రేత్య శోక వర్ధనాయ యథేచ్ఛసి తథాకుర్వితి తస్మిన్నేవ స్వాతంత్ర్యం నివేశ్య ‹‹శిష్యస్తేహం శాధిమాం త్వాం ప్రపన్నం››ఇతి వదంత మేతాదృశం మామేవం కుర్విత్యుప దిశ్యైవ స్వాతంత్ర్యమేవ మయ్యారోప యతి- దుష్కరశ్చోపాయః, అహంచాత్యంత పరతంత్రః, మాముపేక్షత ఇతి శోకే ప్రవృద్ధే సతి శోకస్యభక్తి నిష్పత్త్యనుష్ఠానాభావ ప్రయుక్తత్వాభావం జ్ఞాపయితుం కింనిష్పన్న భక్తియోగో న జ్ఞాయతఇతి శోచసి. తర్హి పునరపి “సర్వ గుహ్యతమం భూయ శ్శృణుమే పరమం వచః” ఇతి నిష్పన్నోప దిశ్యతె న భక్తి యోగ నిష్పత్త్యభావ ప్రయుక్త శోకనివృత్తి యోగ్యతా సత్త్వేపి “ఇష్టోసిమే దృఢ” ఇత్యాదినా ఉపేక్షకత్వ ప్రయుక్త శోకనివృత్తి యోగ్యతా సత్త్వేపి ప్రాగపేక్షయా ధిక శోకావిష్టమేవ దృష్ట్వైవ గురూపాయా సామర్థ్య ప్రయుక్త ఏవాయం శోక ఇతి విజ్ఞాయ లఘూపాయ ముపదిష్టవానితి ప్రాక్ప్రసక్తశోకాద్విలక్షణ ఏవాయం శోక ఇతి ప్రకరణ పరామర్శాద్జ్ఞాయత ఇతి భావః - ఇష్టోసిమే దృఢ ఇత్యనేనైవ ఉపేక్షకత్వ ప్రయుక్త శోకో నివృత్తః, పునశ్శోకఏవ నోత్పన్న ఇతివాచ్యం. తథాసతి లఘూపాయోపదేశానంతరం మాశుచ ఇతి శోకనిషేధ కథనాయోగాత్ - నను సర్వజ్ఞస్య భగవతః కింప్రయుక్తోయం శోక ఇతి సందేహానుదయాత్పున నిష్పన్న భక్తియోగోపదేశో వ్యర్థ ఇతి చేన్న - స్వస్యతథాజ్ఞానేప్యుపాయాంతర దౌష్కర్య ప్రయుక్త ఏవాయం శోక ఇతి లోకస్య జ్ఞాపనాయ తథా ప్రవృత్త్యుపపత్తేః - లోకస్య జ్ఞాపనేనోపాయాంతర దౌష్కర్య ప్రయుక్త శోకవానస్యోపాయస్యాధికారీత్యధికార జ్ఞాపనం ఫలమితి బోధ్యం- తచోపాయ దౌష్కర్య ప్రయుక్త శోకస్యాంగ ప్రపత్తి విధానేన నివారణ పర మిదమితి వాచ్యం. భక్తినివర్తనసామర్థ్యస్య ప్రపత్తేస్సర్వేశ్వర ప్రభావ రూపతయా సాక్షాన్మోక్షప్రదానస్యాపి సర్వేశ్వర శక్త్యా సంభవాత్ . మోక్షార్థ ప్రపత్తి పరత్వేపి బాధకా భావాత్ - నను తస్యాంగప్రపత్తి పరత్వేన వ్యాఖ్యానపర గీతాభాష్య విరోధ ఇతి చేన్న - సకలఫల సాధన సమర్థ భగవచ్ఛరణాగతివిధాయక వాక్యస్యాస్యోచిత్యేన మోక్షప్రపత్తిపరత్వేపి విరోధాభావాత్ - (❋)

సా.సం—సోపపత్తికం నిర్భరత్వం, ఉత్తరార్ధేన నిర్భయత్వం, సముదిత శ్లోకాన్నిస్సంశయత్వంచ

(❋) సా.వివరిణీ వ్యాఖ్యానత్తిల్ ఇవ్విడత్తుక్కువ నిరుక్కిఱ మాత్రైకళిల్ ఇతుక్కు మేల్ భాగమ్ ఇల్లాత్తిరాలుమ్ విచారిత్తవిడఙ్గళిల్ లభిక్కాత్తాలుమ్ వివరిణీ వ్యాఖ్యానమ్ నిఱుత్తప్పట్టతు.

మూ— ఉపాయాంతర రహితనాపవర్గై క్కురిత్తు, మామేకం శరణం వ్రజ, ఎన్ఱు విధిత్త కట్టళైయిలే అశక్తనానవన్ శక్తనాయిలే భరసమర్పణమ్ పణ్ణుగైయాలుమ్, స్వతంత్ర కారుణికనాన శేషి భరస్వీకారమ్ పణ్ణుగైయాలుమ్, ఇప్రపన్ననుక్కు ఇశ్లోకత్తిల్ పూర్వార్ధత్తాలే నిర్భరత్వముమ్, సర్వశక్తియాయ్ స్వీకృతభరనాయ్ ఆశ్రితవిషయత్తిల్ సత్యవాదియానశేషి అహంత్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్కైయాలే న్యస్తభరనాన ఇవనుక్కు ఆగామి నరకాది ప్రసంగమిల్లామైయాలే నిర్భయత్వముమ్, ఇశ్లోకమ్, శెమ్మైయుడైయ తిరువరఙ్గర్ తామ్పణిత్త మెయ్మ్మై ప్పెరువార్త్తైయాకైయాలే నిస్సంశయత్వముమ్ ఫలితమ్.

సా-దీ—ఉత్తరార్ధతాల్ నిర్భయత్వముమ్, సముచితశ్లోకత్తాల్ నిస్సంశయత్వముమ్ ఫలిత్తతెన్కిరార్ - ఉపాయాంతరేత్యాదియాల్ - కట్టళైయిలే, ప్రకారత్తిలే - అశక్తనానవన్, అశక్తనాన తాన్ - శెమ్మైయుడైయవిత్యాది. శెమ్మై, ఆర్జవం- పణిత్త, అరుళిచ్చెయ్త. మెయ్మ్మైయుడైయ, యాథార్థ్యత్తైయుడైయ పెరువార్త్తై, చరమశ్లోకమ్ ఎన్ఱపడి-

సా-స్వా—సముదాయత్తిలే నిస్సంశయత్వముమ్ తోన్ఱుకిఱతెన్ఱు పూర్వరిక్కిఱ శంకైయై విరోధయాతో? ఎన్నవతు ఫలితార్థ కథన మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఉపాయాంతరేతి. కట్టళైయిలే, ప్రకారత్తిలే - అకించనన్ సమర్పిత్త ఫలత్తై స్వీకరిప్పవో! ఎన్కిఱ శంకా వారణార్థమ్ స్వతంత్ర కారుణికేతి. మోక్షయిష్యామి ఎన్కిఱ వచనమ్ పణ్ణతాకామై కాక సర్వశక్తియాయిత్యాది - శెమ్మై ఇత్యాది - శెమ్మై, ఆర్జవత్తై యుడైయ. తిరువరఙ్గర్ తామ్ పణిత్త, శ్రీరంగ నాగన్ స్వయమ్ శొన్న - మెయ్మ్మై, యాథార్థ్యత్తై యుడైయ- పెరువార్త్తై, మహావాక్యం. పూజనీయవాక్యమాకైయాలే ఎన్ఱపడి.

సా-ప్ర— భరస్వీకారాయోగేన భరాస్వీకారస్యానంతాపరాధజనితనరకపాతాదభయస్య మోక్షయిష్యామిత్యుక్తా అసత్యవచనత్వస్య సంశయస్యచ శోకకారణస్య విద్యమానత్వాదిత్యత ఉపదేశానంతరక్షణ ఏవ స్వరక్షణభరస్య భగవతి సమర్పయితుం శక్యత్వాత్ స్వమపనేచ భగవతా భరస్య స్వీకారాత్తేన చ సర్వపాప విమోచనస్య ప్రతిజ్ఞాతత్వాత్ తస్యచ "అప్యహం జీవితం జహ్యాం త్వాంవా సీతే సలక్ష్మణామ్। నహి ప్రతిజ్ఞాం సంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యో విశేషతః। ప్యాశిపతేస్స్వపిధిపి హ్యత్రిమువాక్తకనీ భవేత్। ఋష్యే త్తోయనిధిః కృష్ణే నమే మోఘం వచో భవే" దిత్యాదిభిస్సత్యప్రతిజ్ఞత్వావగమాత్, "నవశే నరకాకస" ఇతి నరకాభావావగమాచ్చ నిర్భరత్వ, నిర్భయత్వ, నిస్సంశయత్వానాం ఫలితత్వాచ్ఛోకనివృత్తిరుపపన్నైవేత్యభిప్రాయ న్నాహ. ఉపాయాంతరేత్యాది - శెమ్మై ఇత్యాది. "మిత భాషేణ సంప్రాప్తం సత్యోజేయం కథంచనే" త్యుక్త ప్రకారేణ శ్రితపరిత్యాగరూపానృతవతా శ్రీరంగనాథేన "రామో ద్విర్నాభిభాషతే - అనృతం నోక్తపూర్వం మే నచవక్ష్యే కదాచనే", త్యాదిషు సత్యప్రతిజ్ఞతయా ప్రసిద్ధేన భగవతా స్వేనైవోక్తతయా త్యంతసత్యభూతా తిశ్రేష్ఠ వాక్యత్వాదిత్యర్థః ౭.

సా-సం—ఫలితమిత్యాహ- ఉపాయాంతరేత్యాదినా. శెమ్మై, ఆర్జవం- పణిత్త, భాషితం- మెయ్మ్మైప్పెరువార్త్తై, సత్యతమం మహావాక్యం. ఏతావదుపపాదన ఫలితం మాశుచ ఇత్యస్యార్థాంతి వర్ణ్యదర్శయతి-

మూ — ఆకైయాలిజ్ గుఉపాయవిశేషశ్రవణానుష్ఠానజ్గళ్ వన్నాల్ ఉపాయానుబంధియాయుమ్ ఫలానుబంధియాయుమ్ వరుమ్ శోకత్తిల్ ప్రాప్తియుళ్ళై మెన్కిరతు. ఇత్తాలే శోకవిశేషావిష్టప్రపత్తిక్కు అధికారి యెన్నుతోత్తానిర్కు ‹‹అహంభీతోస్మి,, ఎన్నుమ్ ‹‹పాపీసఙ్ఖవేన మొఴివతర్కు ఇఙ్జి నమ్మనేవస్తుత్ తిరువడియ దైన్యేన్,, ఎన్నుమ్

సా-దీ — ఆకైయాలిజ్ గుఉపాయేత్యాది - ఆకైయాల్, ప్రకరణపరామర్శత్తాలే. బంధువధాదిశోకత్తిల్ కాట్టిల్ పెనుపట్టవుపాయదౌష్కర్యాదిప్రయుక్తశోకమ్ సిద్ధిక్కైయాలు మన్తశోకనివర్తనోపయుక్తమానసనిర్భరత్వాదికళ్ సిద్ధిక్కైయాలు మెన్నైర - ఉపాయవిశేషమ్, శరణాగతి - ఇతినుడైయ శ్రవణపూర్వకానుష్ఠానముణ్డానాలె న్నపడి. శ్రవణమాత్రత్తాల్ సర్వశోకనివృత్తి వారాతిరే - అతకి అనుష్ఠానమ్ వన్నాలెన్కిరతు - ఉపాయానుబంధియాయు మెన్కిరతు మ్మైయాల్ ఫలప్రాప్త్యనుబంధికళ్ కాట్టప్పడుకిరతు - నను ఇతిల్ ఉపాయాంతరదౌష్కర్యదర్శనజనితశోకావిష్టప్రపత్త్యధికారియాయ్ తోత్తక్వచిక్భీతనానవన్ ప్రపత్త్యధికారియెన్నుశోల్ లక్షూడుమో? ఎన్నువాక్యైకదేశత్తాల్ శంకిక్కిరార్. ఇత్తాలే ఇత్యాది పాపీత్యాది పాపీ, పాపిష్ఠనే - శెమ్మిశాల్ నిర్మితమానస్త్రీప్రతిమైమై. తఙ్ఖవు, ఆలింగిమెన్నుయమభటర్ శాల్ లుతతన్ కటాఙ్జి - నమ్మనే, విశ్వసనీయనే. వస్తుత్ తిరువడియై

సా-స్వా — ఆవాలుమ్ నిర్భరత్వాదికమ్ ఫలిత మెన్కిరతు కూడుమో? విలక్షణోపాయ శ్రవణ మాత్రత్తాలే. అనుష్ఠానాధీననిర్భరత్వాది సిద్ధికూడుమో? ఎన్కిరశంకైయై ప్పరిహరిత్తు కొండు ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి - మాతుచతి ఎన్కిరతు బంధువధాదినిమిత్తశోకనిషేధపరమన్ను, తదతిరిక్తశోకనిషేధ పరమన్ను ముడికైయాలే ఎన్నపడి - అనుష్ఠానేతి - వ్రజ ఎన్కిర విధి అనుష్ఠానవిధిపర మాకైయాలే యతు శ్రవణమన్తిక్కే సిద్ధియాతాయాలే శ్రవణానుష్ఠానజ్గళుణ్డానాలెన్నుశోల్లిత్తు - ఉపాయానుబంధియాయుమితి చకారత్తాలే ఫలానుబంధి శోకమ్ వ్యంజిత మెన్నపడి - ఇప్పడియాకిల్ చరమశ్లోకత్తిల్ శోకావిష్ట ప్రపత్త్యధికారి ఎన్నుతోత్తుకైయాల్ ప్రమాణజ్గళిలుమ్, దివ్యసూక్తికళిలుమ్, సంసారభీతన్ ప్రపత్త్యధికారి ఎన్నుశొల్లుకిరతు విరోధియాతో? ఎన్నుశంకిత్తు పరిహరిక్కిరార్ - ఇత్తాలే ఇత్యాదినా - పాపీతి - పావి, పాపిష్ఠ. తఙ్ఖవు, అగ్నితప్తాయసమయీమిమామాలింగనమ్ పణ్ణుఎన్కిర. మొఴివతర్కు, ఉక్తికళ్కు - అఞ్జి, భీతనామ్ కొణ్డు - నమ్మనే, విశ్వసనీయ

సా-ప్ర — అతఉపాయాంతరదౌష్కర్యాదినిమిత్తకఏవశోకోఽత్ర నివార్యత ఇత్యాహ. ఆకైయాలిజ్ గుఇత్యాదినా - నన్వేవం సతి ప్రపదనే శోకవిశేషోఽధికార ఇత్యుక్తం - తచ్చభీత్యధికారత్వబోధకప్రమాణసంప్రదాయాభ్యాం విరుధ్యతే త్యత్రాఽవినాభావాదనిష్టనివృత్త్యర్థత్వాదిష్టప్రాప్తిన్యాయాచ్చోభయోః భీత్యుక్తిర్భీత్యుక్తౌ శోకోక్తిశ్చ సిధ్యేదేవేతి న విరోధ ఇత్యాహ - ఇత్తాలే శోకేత్యాదినా. పాపీతఙ్ఖవేవ ఇత్యాది - అత్యంతం భోగ్యతమాం స్వభార్యాం పరిత్యజ్య పరదారాపహారకస్య దేహవియోగానంతరం యమభటా గృహీత్వా

పా.సం — ఆకైయాలితి - ప్రకరణపరామర్శేన బంధువధాదిజనితశోకాతిరిక్తోపాయాంతరదౌష్కర్యాదిప్రయుక్తశోకసిద్ధేః తన్నివర్తనోపయుక్తనిర్భరత్వాదిసిద్ధేశ్చేత్యర్థః - తథా చ శోక ఏవ ప్రపత్త్యధికార ఇతి హృ ఫలితం. క్వచిదీప్సితేప్సదధికారతోక్తిః కథమితి ప్రత్యేత్యాశంక్య శోకభీత్యోరవినాభావాదుభయత్రాప్యైకోక్తిరన్యోపలక్షిక ఇతి సదృష్టాంతమాహ - ఇత్తాలే ఇత్యాదినా - పావియేన్, పాపిష్ఠోఽహం. తిరువడియ దైన్యే నిత్యన్వయః - తఙ్ఖవు, ఇమామాలింగయ. ఎన మొఴివతర్కు ఇఙ్జి, ఏవమ్మహోక్తేర్భీతస్సన్ - నమ్మనే,

దూా— భీత నాన వన్ ప్రపత్తిక్కు అధికారి ఎన్ఱు శొల్లు కిర పడి యెన్నె న్నిల్ ? క్రో అఖి మతమ్ సిద్ధియాతె నిస్తనిలైనాల్ పార్త్తు శోకముమ్, మేలభిమత త్తుక్కు ప్రతి బంధ కఙ్గళాన ప్రబల విరోధి క ళై ప్పార్త్తు భయ ముమ్ నడైయామకిర తాక్కై యాలే ముముక్షు వుక్కు అనిష్ట నివృత్తి యిలుమ్, ఇ ష్ట ప్రాప్తి యిలుమ్, ఒన్ఱై ఒన్ఱు విడాదల ఇరణ్డుమ్ వరుమా ప్పోలే అధికార త్తిలుమ్ భయ శోక ఙ్గళిరణ్డు మొన్ఱై ఒన్ఱు విడాదల ఇరణ్డుమ్ సిద్ధిక్కుమ్- అత్యంతాకించననుక్కు భయశోకఙ్గళిరణ్డుమ్ నిష్ జియిరుక్కుమ్-

సా.దీ— యుదైన్నెన్నుమ్ వాక్య శేషత్తాలే పరిహరిక్కిరార్ - క్రో అభిమతమిత్యాది. శోకభీతి కళిరణ్ డుమధికారిక్కు ణ్డాకైయాలే ఇవిలొన్ఱై యొన్ఱు విడాదవై మత్తే యతువు ముపలక్షితమా మెన్నపడి - అవినాభూ తఙ్గళిలొన్ఱై యొన్ఱు విడత్తిలిరణ్డుమ్ కొన్ననా మెన్ఱు మతుక్కు దృష్టాంతమ్ కాట్టుకిరార్. ముముక్షు వుక్కిత్యాదియాల్ - అధికార త్తిలుమ్, అధికారిమ్ శొల్లు మిడత్తిలు మెన్నైక్కు. అత్యంతా కించనను క్కి త్యాది. ఆకించన్య మావతు? ఉపాయాంతర రాహిత్యమ్ - ఇతు ఉపాయాం తరా నుష్ఠానా త్పూర్వమ్ త చ్ఛక్తనుక్కు ముణ్డు - అత్యంతా కించన్యం నామ? సర్వథా ఉపాయాంతరరాహిత్యం- తద శక్తత్వ మె న్ఱు పర్యవసిక్కుమ్ - విఞ్జి యిరుక్కుమ్, ఉపాయాంతర శక్తనాన వనుక్కు ఉపాయాంతరమ్విఘ్నబహు లమాయ్ బహ్వాయాస సాధ్యమాకైయాల్ సిద్ధియాతో వెన్ఱుమ్ సందేహమ్ వరుకైయాల్ శోక భయ ఙ్గళ్ సాపేక్ష మాకైయాల్ అల్పమా యిరుక్కుమ్- అశక్తనుక్కు ఉపాయాం తరా సిద్ధి నిశ్చితమాకైయాల్ వరుమ్ శోకభీతికళతిశయి త్తిరుక్కు మెన్నపడి - శక్తనాకిలుమ్ విళంబాక్షమనాకిల్ స్వాభిలషిత కాలత్తి లే ఫలసిద్ధియై ప్పత్త ఆకించన్య ముమ్ శోకభీతికళుడైవనుక్కతిశయితమా మెన్నైక్కు - మాశుచః ఎన్కిర దిల్

సా.స్వా— నాయిరుక్కు మవనే- ఉన్, దేవరీరుడైయ తిరువడి యడైన్తేన్, తిరువడికళై శరణ మాక వడైన్తేనెన్నైక్కు - ఒన్ఱై ఒన్ఱు విడాదల విరణ్డుమ్ వరుమెన్నైక్కు దృష్టాంతమ్ ముముక్షు వుక్కిత్యాది. సంహాగ భయముమ్ శోకముమ్ భక్తియోగ తుల్యమాకైయాలే ప్రపత్త్యధికారమాక మాట్టు మో ? ఎ న్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అత్యంతేతి - విఞ్జియిరుక్కుమ్, అధికమా యిరుక్కు మెన్నపడి. అతిశయిత శోకముమ్, భయముమ్,ప్రపత్త్యధికార మెన్ఱు కరుత్తు-హృష్ట మనస్కత్వముమ్ మాశుచః ఎన్కిర వాక్యత్తుక్కు

సా.ప్ర— అత్యంతంప్రపత్త్యతా ప్రమయిం ప్రదీప్తాంజ్వలంతి ంస్త్రీప్రతిమాం పరదార పరామర్శా దతిహాపిష్ఠ పరిష్వజేతి వదంతీత్యతో భీతోహ మాశ్రితాపరిత్యాగాదత్యంతంవిశ్వసనీయస్యతవచరణౌ విషయ ప్రావణ్యా ద్వినివృత్యో పాయతయా శ్రితఇతి తస్యా గాథాయా అర్థః - ఏవ ముపాయాంతరరహితేషు భయశోకయో రవినాభావా దుభయో రపి ప్రపత్త్యధి కారత్వా దస్మిన్ శ్లోకే శోకో ధికారత్వే నోక్తఇ త్యుక్త్వా ప్రబంధాంతరే స్వేనాపి భీఃరధికారత్వే నోక్తేత్యాహ - అత్యంతేత్యాదినా - ముకగోహామే

సా.సం—విశ్వసనీయ-ననుమవ్యనాథ వేతి భక్త్యుపదేశస్థలేపి విఘ్నబాహుళ్య బహ్వాయాసాది నిమిత్తకశో కభీత్యో రవశ్యంభావా త్తన్నివృత్తయే మాశుచ ఇత్యను క్తిరిహ తదుక్తిః కిముత ప్రపత్త్యావితి భావః. అత్యంతే తి- అస్యవిళంబాక్షమత్వేన శోకఅత్యుత్కటః. అనుసంహితేతా పరాధ భూయస్త్వేన భీతిరత్యుత్కటే తి విఞ్జి యిరుక్కు మిత్యుక్తమ్-అత స్తదపనోదనేననిస్సంశయత్వాదికరణాయ ఇహామాశుచ ఇత్యుక్తి రపేక్షితే

మూ— ఆకైయాల్ ఇజ్ఞ్ గు అతిశయితశోకావిష్టనాన అధికారివిశేషత్తుక్కు అనుగుణమాన ఉపాయ విశేషత్తై కాట్టి ఇవనై నిస్సంశయనుమాయ్, నిర్భరనుమాయ్, నిర్భయనుమాయ్, హృష్టమనావుమాక్కి తలైక్కట్టుకిఱతు- ఇవ్వతిశయితభయత్తై ప్పత్తి "అఞ్జిననీయెన్నై యడైక్క ఎన్ఱార్ వన్నార్", ఎన్ఱుమ్ శొన్నోమ్.

సా.దీ— హృష్టమనస్కత్వముమ్ ఫలిక్కుమెన్కిఱార్- ఆకైయాలిజ్ఞిత్యాది. అతిశయితభీతియుమధికారమెన్ఱు మత్తై తిరుచ్చిన్నమాలై ప్రబంధత్తిలే శొన్నోమెన్కిఱార్ - ఇవ్వతిశయితేతి - ఇవనిప్పడి నిర్భరనాయ్ కృతకృత్యనాకిల్ "తత్తుకర్మ సమాచరే", దిత్యాదికళిన్నత్తై విధిక్కిఱవకళెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా.స్వా— పొరుళెన్ఱు శొల్లుకైక్కు గతియెతు ? ఎన్నవతువుమ్ ఫలితార్థకథన పరమెన్ఱుపసంహరిక్కిఱార్- ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, ఒన్నై చ్చొల్ల విరణ్డుమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ - ఇజ్గు, చరమశ్లోకత్తిలేఎన్నపడి - ఇప్పడి ఒన్నైచ్చొల్ల విరణ్డుమ్ సిద్ధిక్కుమాకిల్ భీతిమాత్రత్తైయుమ్ క్వచిదధికారమాక చ్చొల్ల వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అఞ్జిననీఇతి - శొన్నోమితి, తిరుచ్చిన్న మాలైయిలేఎన్ఱపడి- యద్వా, ఇప్పడి అతిశయిత శోకముమ్, అతిశయిత భయముమధికారమాకిల్ అతిశయిత శోకావిష్టస్త్వం శరణంవ్రజ ఎన్ఱు శొల్ల వేణ్డావో ? మాశుచఃఎన్ఱు శోకసామాన్యత్తైయుమ్, అఞ్జిననీయెన్ఱు భీతిసామాన్యత్తైయుమ్, శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్కిఱశంకైయై ప్పరిహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - ఆనాలుమ్ "తత్తుకర్మ సమాచరే" దెన్ఱు ప్రపన్నమక్కు కర్తవ్యమ్

సా.ప్ర— ఉపదిష్టే తదనుష్ఠానేననిర్భరత్వం, ఆప్తత్వాతిశయజ్ఞానాన్నిస్సంశయత్వం, స్వస్యకృతకృత్యతయా భగవద్రక్షకత్వానుసంధానాదాగామిదుఃఖానుసంధానాసంభవాన్నిర్భయత్వమేతైస్త్రిభిర్హర్షశ్చసిద్ధ్యతీతిజ్ఞేయం - శొన్నోమ్ - తిరుచ్చిన్నమాలైఇతి ప్రబంధే - "తరుమన్ విడత్తూతుపోనార్ వన్నార్ తరణి(విభూ)పారాత్తిన్పారమ్ తవిర్త్తార్ వన్నార్ - అరుమఱైయైక్ పొరుళైత్తుమ్విరిత్తార్ వన్నార్ అఞ్జిననీ యెన్నైయడైయెన్ఱార్ వన్నార్. తరుమ మెల్లామ్ తామాకి నిన్ఱార్ వన్నార్ తామే నమ్వినైయనైత్తుమ్ తవిర్పార్ వన్నార్. పరమెనతు నీపులమ్పే లెన్ఱార్ వన్నార్ పార్త్తనుక్కుత్తేరూర్న్దార్ వన్నార్ తామే" ఇత్యస్యాం గాథాయాం ఉక్తమిత్యర్థః - తరుమ నిత్యాది - ధర్మపుత్రస్య ప్రేషణాత్స్వయమేవ దూతతయా గతస్సమాగతః - తరణీత్యాది - భూమి యథా నపతేత్తథా తద్భారాపహర్తా సమాగతః - అరుమఱై ఇత్యాది - సూక్ష్మార్థానాం వేదానాం కృత్స్నార్థప్రకాశకస్సమాగతః . అఞ్జిననీఇత్యాది - అనంతాపరాధోపాయదోషహర్యాది నాతిభీతస్త్వం మాంప్రపద్యస్వేతివక్తాసమాగతః - తరుమ మెల్లామిత్యాది- సర్వవిధశ్రేయస్సాధనం స్వయమేవ భూత్వాస్థితస్సమాగతః- తామేనమిత్యాది- స్వయమేవాస్మత్సర్వపాపహంతా సమాగతః - పరమెనతు ఇత్యాది - త్వద్రక్షణభారో మమైవత్వం మాశుచఇతి వక్తాసమాగతః. పార్త్తనుక్కిత్యాది - పార్థస్య రథయంతా స్వయమేవ సమాగతఇతి గాథార్థః. నను "తస్మాత్కర్మ సమాచరే", దితి ప్రపన్నస్యాపి కర్తవ్యతయా కేషాంచిత్కర్మణాం విధానాత్ - ప్రారబ్ధకర్మవశాదపరాధసంభవాచ్చ కృతకృత్యత్వంనోపపద్యతఇతిప్రాప్త

సా.సం— త్వభిప్రాయమేనాహ- ఆకైయాలితి-శొన్నోమ్, తిరుచ్చిన్నమాలైయిలితిశేషః . తమేవ్యర్థ ఏం

మూ— ఇప్పడి కృతకృత్యనాన ఇవనుక్కు "కర్మ తత్తు సమాచరేత్" ఎన్ఱు విహితమాన కర్తవ్యాన్తరమ్ కైంకర్యానుప్రవిష్ట సదాచార వి(శే)వ(య)మెన్నుమిడమ్ పూర్వాపరగ్రంథఙ్గళాలుమ్ ఇశ్లోకమ్ తన్నిల్ "అక్రియా వద నర్థాయ" ఎన్కైయాలుమ్ సిద్ధమ్. ఆకైయాల్ మేల్ఫల సిద్ధి యిల్ సంశయమిల్లామైయాలుమ్, మోక్షోపాయమాక ఒరు కర్తవ్య శేషమిల్లామైయాలుమ్, ఇవనుక్కు కర్తవ్యమ్ ఆజ్ఞానుపాలన రూపమాన స్వయంప్రయోజన మాకైయాలుమ్, అపరాధమ్ప్రసక్తమానాల్ అధికారాన్తరత్తిల్ సొన్న కట్టళైయిలే అనుతాపాది కళాలే సుపరిహార మాకైయాలుమ్, ఇవన్ హృష్టమనావాక కుఱై యిల్లై.

సా-దీ—ఇప్పడి కృతకృత్యేతి. కైంకర్యానుప్రవిష్టమాన సదాచార విషయ సాధు కర్మమెన్ఱపడి. ఆచారమ్ ప్రవృత్తి - అక్రియావ దనర్థాయ. అక్రియావత్, అకరణవచ్ఛేదనర్థాయ భవతి. తస్తుకర్మ సమాచరేదెన్కైయాల్ ఇత్తాల్ నిత్యనైమిత్తిక రూపమాన సదాచారమ్ కాట్టప్పట్టదు - హృష్టమనా వాకైయిల్ హేతుకళై కాట్టుకిరార్ - ఆకైయా లిత్యాది యాల్ - అధికారాన్తరత్తిల్, అపరాధ పరిహారాధికారత్తిలే నై - పూర్వార్ధత్తిల్ నిర్భరత్వయుమ్, శ్లోకవక్తృ స్వభావత్తాలే నిస్సంశయత్వముమ్, మోక్ష యిష్యామి ఎన్ఱత్తిల్ అపరాధపరిహార ముమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ హృష్టనాకైరానై నై - నను హృష్టమనా వాన

సా-స్వా— విధియానిరనిర్భరత్వహర్షాదికళ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడికృతకృత్యనానేతి. మోక్షార్థమ్ కర్తవ్య మిల్లామైయాలే నిర్భరత్వాది సిద్ధియెన్ఱు కరుత్తు. ఇశ్లోకమ్ తన్నిలిత్యాది- "అక్రియా వదనర్థాయ తస్తు కర్మ సమాచరేత్" ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిలు మెన్ఱపడి. అతిలఙ్గనత్తిల్ ప్రత్యవాయోపాదక కర్మమాత్రమ్ కర్తవ్యమెన్ఱు తోత్తుకిఱదిఱే. ఆనాలుమ్ నిత్యనైమిత్తిక కర్తవ్యమ్ దుఃఖాత్మక మాకైయాలు మ్ఉత్తరాఘత్తిల నర్థ సంభావనైయాలుమ్ ప్రహృష్ట మనావాక కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, సదాచార విషయమెన్ఱు సిద్ధమాకైయాల్ - ఆనాలుమ్ మాశుచఃఎన్ఱు

సా-ప్ర—మనసస్త్వం న సంభావ్యత ఇత్యత్ర "ఉపాయాపాయసంత్యాగమధ్యమాం వృత్తిమాస్థిత" ఇతిసిద్ధానాం కామ్యానాంచకర్మణాం సంత్యాగస్య ఆజ్ఞాకైంకర్య రూపాణా మనుష్ఠేయత్వస్య చోక్తత్వాత్ "మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి నలంఘయేత్" ఇత్యాజ్ఞా కైంకర్యరూపాణాం అనతి లంఘనీయ త్వోక్తేః "క్రియమాణం నకస్మైచిద్యదర్థాయ ప్రకల్పతే। అక్రియావ దనర్థాయ తస్తుకర్మ సమాచరేత్" ఇత్యత్ర తాప్యనుష్ఠీయమానానాం యత్కించిత్ఫలసాధనత్వస్య నిషేధాదకరణే ప్రత్యవాయోక్త్యా చాజ్ఞాకైంకర్యరూపత్వావగమాచ్చ హృష్టమనస్త్వం స్వయంప్రయోజనకైంకర్యత్వావగమాత్ఫలాథ్యస్యాస్యాపి కర్తవ్యత్వాభావాత్ కృతకృత్యత్వముపపద్యతఏవేతి నిస్సంశయత్వాన్నిర్భరత్వాదపాయసంప్లవేపి తస్యసుపరిహారతయా నిర్భయత్వాచ్చ హృష్టమనస్త్వం సంభవత్యేవేత్యాహ- ఇప్పడికృతకృత్యనానవిత్యాదినా- అధికారాన్తరత్తి లితి- "అనుతాపాదుపరమాత్" ఇత్యాదినా అపరాధ పరిహారాధికారోక్త క్రమేణేత్యర్థః. నను విజ్ఞానాం ప్రపన్నానాం అతివిలక్షణ భగవత్స్వరూప గుణ విభూత్యనుభవ విరోధినా శరీరేణ సహవర్తమానానాం

సా-సం—నిస్సంశయత్వాదిమతః కింనిత్యాద్యనుష్ఠానే నేత్యత్రాహ- ఇప్పడితి అక్రియావత్, అకరణవచ్చేత్ - పునస్సైరవ మపథిపాతంత్ర్య మధ్యమవృత్త్యోః ప్రసక్తౌ కథం హృష్టమనస్త్వ మిత్యత్రాహ- ఆకైయా లితి.

మూ — ఇప్పడి దుఃఖమ్ అవివేకియాయ్ హేయమాన శరీరాదికళోడే పొరువ వుణ్డిరుక్కిఱవనుక్కు నిర్వేద మిశ్రమాయ్ నడవత్తే యాకిలుమ్, నిర్వేదముమ్ శోకనివృత్తియుమ్ భిన్నవిషయఙ్గళాకైయాలే విరోధమిల్లై. మాశుచః ఎన్గిఱదు వేశోకనిమిత్తమాన వైయెల్లామ్ మోచనీయమాకైక్కు నియామకమాకైయాలే ప్రారబ్ధకర్మ త్తిలుమ్ శోకనిమిత్తాంశమెల్లామ్ కழிక్కైయాల్ అత్యన్తాతిశయముడైయవనుక్కు అప్పోతే మోక్షమ్ సిద్ధిక్కుమ్.

సా. దీ — అవనుక్కు సంసారానువృత్తియాల్ నిర్వేదరూప దుఃఖమున్ నడక్కక్కాణ్గిఱోమే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడి దుఃఖమిత్యాది యాల్. వివేకిక్కు శరీరాది సంబంధమ్ నిర్వేద హేతు. నిర్వేదమ్ వర్తమాన శరీర విషయమ్ - శోకనివృత్తి ఫలవిషయమ్. స్వస్వ హేతుక్కళాలిరణ్డుమను వర్తిక్కత్తట్టిల్లై యెన్నై - మాశుచః ఎన్గిఱవిదు సర్వశోకనివృత్తిక్కు సూచకమాకైయాల్ ప్రారబ్ధ కర్మత్తిలుమ్ శోకనిమిత్తమాన వెల్లా వంశముమ్ కழிక్కైయాలే ప్రపన్ననుక్కు ప్రపత్త్య వ్యవహితోత్తర కాలత్తిలే తానే మోక్షసిద్ధియిల్ సంశయమిల్లై యెన్గిఱార్ - మాశుచః ఎన్గిఱవిత్యాదియాల్ - వర్తమాన శరీర హేతువాన ప్రారబ్ధమిరుక్క అప్పోతే మోక్షమ్ కూడుమో? ఎన్న దృష్టాంతముఖత్తాలే

సా. స్వా — శోకనిషేధముమ్ తత్సూచిత దుఃఖముమ్ కూడుమో? వివేకియాయ్ హేయ శరీరత్తోడే యిరుక్కిఱవనుక్కు నిర్వేదమ్ నడైయాదొழிకైయాలే శోకనివృత్తియుమ్, నిర్వేదముమ్ పరస్పర విరుద్ధమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి దుఃఖమితి. భిన్నేతి. జన్మాంతర నరకాది ప్రయుక్త శోకనివృత్తిక్కుమవిళంబేన మోక్షప్రతిబంధక వర్తమాన శరీరప్రయుక్త నిర్వేదత్తుక్కుమ్ భిన్నవిషయతయా విరోధమిల్లై యెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి జన్మాంతరాది ప్రయుక్త శోకనిషేధమాకిల్ ఆర్తప్రపత్త్యైచ్చైవమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మాశుచః ఎన్గిఱవిది - "మరణమానాల్ వైకున్తమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్" ఎన్గిఱ పడియే జన్మాంతర హే[illegible]వాన ప్రారబ్ధమ్ కழிయాతుమ్ అభ్యుపగతవిశ్వరీరారంభక ప్రారబ్ధమ్ కழிయక్కూడుమో?

సా. ప్ర — యావచ్ఛరీరపాతం శరీరేనిర్వేదస్యానువృత్తిస్స్యాత్ - తస్యాశ్చ ప్రహర్ష హేతుః శోకనివృత్తిర్విరుద్ధా స్యాదిత్యత్ర "ఏష సంప్రసాదో స్మాచ్ఛరీరాత్సముత్థాయ పరంజ్యోతి రుప సంపద్య" ఇత్యారభ్య "నోప జనం స్మరన్నిదం శరీర" మిత్యాది ప్రమాణై ర్దేహ వియోగ నివర్త్యతయావబోధితస్య నిర్వేదస్యోపాయ దౌష్కర్య విరోధి భూయస్త్వ ఫలవిలంబాది జనిత శోకస్య నివృత్తేశ్చ విషయభేదాన్న విరోధ ఇత్యాహ. ఇప్పడి దుఃఖమిత్యాదినా - నన్వేవం భరన్యాసానంతర మపికించిత్కాలం వర్తమానానాం దేహావధ్యనువృత్త నిర్వేదానాం భరన్యాసేధికారశ్చే దత్యంతతమార్తానాం భరన్యాసానంతర క్షణే దేహ నివృత్తి కామానాం పశ్చాన్నిర్వేద శూన్యతయా భరన్యాసేధికారో నస్యాదిత్యత్రాహ - మాశుచః ఎన్గిఱ విత్యాది.

సా. సం — కేచిత్ప్రపన్నాః "పామ్బిన్ ఙానము" మిత్యాద్యుక్త నిర్వేదవంతో దృశ్యంతే - అతః కథం తేషాం ప్రపత్తేః సఫలత్వమిత్యత్రాహ. ఇప్పడీతి. దేహానువృత్త్యాదినిమిత్తకో నిర్వేదః ఫలసిద్ధ్యాదౌ నిస్సంశయత్వాది నిమిత్తకా శోకనివృత్తిరితి భిన్నవిషయతా - నను నిరుపపదతయా అసంకోచేన మాశుచ ఇత్యుక్త్యా ప్రారబ్ధేపి శోకనిమిత్తాంశో నివర్తేతేత్యత్ర ఆత్యంతాతిశయవత్సు తత్ఫలితమిత్యాహ. మాశుచః ఎన్గిఱవిత్యాదినా - అప్పోతే ఇత్యుక్త్యా ప్రసక్తాంస శరీరముక్తిం వారయతి -

---

తా— "మరణ మానాన్ వైకుస్తమ్ కొడుక్కుమ్మిరాన్" ఇత్యాదికళిల్ వృత్తియే ప్రారబ్ధకర్మావసానే దేహ విశ్లేషమ్ కళిమ్మ శరీరావసాన సమయత్తిలే మోక్షమ్ సిద్ధిక్కైయాలే యుక్తాల్ ఇశ్శరీరమ్ తన్నాలుమ్ అయుస్సేషమ్ ఆసిష్ట మానపోతు ప్రపత్తి వశీకృత సర్వశక్తిసంకల్పత్తాలే కళియక్కడవదల్లైయోవెన్నిల్-ప్రాయశ్చిత్తవిశేషేషు

పా-దీ— యత్రైవ యాపవాదికి-రాన్. మరణ మానాలిత్యాదియాల్. "వృపహృనా వవి జంతూనాం దేహాంతర నివారణీ" త్యాది వదనక్కళాదికళ్ ప్రాహ్యాక్కల్ - అతఃప్రపత్తియు లాత్మహనన దోషమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రాయశ్చిత్త విశేషిష్విశి.ప్రాయశ్చిత్తవిశేషేషు,భృగుపతనాదికళిల్ గాంత

పా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-మరణమానాలిత్యాదినా-అతఃప్రపత్తియాలే శరీరత్యాగమ్ సెయ్ద్ ఆత్మహనన దోషమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ ప్రాయశ్చిత్త విశేషేష్వితి-యథాప్రాయశ్చిత్తవిశేషేషు,

---

పా-ప్ర— మరణమానాలిత్యాది. దేహవియోగానంతర మేవ మోక్షప్రదత్వ ప్రకాశక ఇత్యర్థః-"యస్య దేహాంతరక్కళేకో దృష్టం స్సదృశ్యతే। స్వపహ్నానా ప్రజంతూనాం దేహాంతర నివారిణ"త్యాదిపిరాని త్యాదిత్యాది శబ్దార్థః-వను"ఆత్మవస్త్యాగినాం నాస్తి పతితానాం తథాక్రియాః। ఆత్మవస్త్యాగినాం నైవనివతేత్ తోదకక్రియాః। మహాపాతకినాంచైవ తథానైవాత్మఘాతినా,,మిత్యాద్యుక్తాత్మ హత్యా దోషఅతః ప్రపన్నానాం స్యాదిత్యత్ర "నిషిద్ధభక్షణం జైహ్మ్య ముత్కర్షేచ వచోనృతమ్। రజస్వలా ముఖాస్వాదం సురాపానసమంవిదు"రితి పాతిత్య హేతుత్వేనోక్తస్య నిషిద్ధసామాన్యకర్మక భక్షణసామాన్యస్య "భక్తా కం విడ్వరాహంచ లశునం గ్రామకుక్కుటమ్। పలాండుం గృంజనం చైవ మత్యాజగ్ధ్వా పతేన్నర" ఇత్యుక్తాభక్ష్య విశేష కర్మకాధికారి విశేషకర్తృక బుద్ధిపూర్వత్వాద్యా విశేష విశిష్ట భక్షణవిశేషపర్యవసానవద్దోషత్వేనా వగతాత్మహనన సామాన్యస్య "క్రోధాత్ప్రాయం విషం వహ్నిం శస్త్ర ముద్బంధనం జలమ్। గిరివృక్షప్రపాతంవా యేకుర్వంతి నరాధమా" ఇత్యుక్త క్రోధాది కారితేహనన విశేషే పర్యవసానస్యచ న్యాయ్యత్వాత్సామాన్యనిషేధస్యచ "యశ్చకామతో మహాపాపం నరః కుర్యా త్కథంచన। నతస్య నిష్కృతి ర్దృష్టా భృగ్వగ్నిపతనా దృతే। అంత్యేన సహ సంపర్కే భోజనే మైథునే కృతే। ప్రవిశేత్సం ప్రదీప్తాగ్నౌ మృత్యునా నావిశుధ్యతి। అస్మ దక్షిణం వై సత్రమాత్మానమేవ దక్షిణాంనీత్వా సువర్గంలోకం యంతి - విష్ణోః కార్యం సముద్దిశ్య దేహత్యాగోయదా కృతః। తదా వైకుంఠమాసాద్య ముక్తో భవతి మానవః। దేవకార్యపరో భూత్వా స్వతనుం యః పరిత్యజేత్। సయాతి విష్ణు సాయుజ్య మపిపాతకకృన్నరః। అతానామాశుఫలదా సక్ష్య దేవ కృతాహ్యసా" విత్యాదిభి ర్విహి తాత్మ త్యాగవ్యతిరిక్త విషయత్వస్యచ"నహింస్యా ది,,తి నిషేధస్యాగ్నిషోమీయ హింసావ్యతిరిక్త విషయత్వవస్సిద్ధశ్చరో షాదికృత దేహత్యాగ ఏవదోషాయ నాతానామిత్యభిప్రాయః జలాగ్ని ప్రవేశాదీనాం "స్వర్గార్థ్యర్థం తపస్తప్త్వా సుమహత్పూర్వమానసః। తీర్థాదిషు త్యజేద్దేహం నైవం కలియుగే భవే,, దిత్యాదిభిః కలియుగే నిషేధవదాతః ప్రపత్తేః కలియుగే విశిష్య నిషేధాభావా దాతఃప్రపన్నస్యైవాత్మ రక్షకత్వస్తే ర్వ్యాహా - ప్రాయశ్చిత్త విశేషేష్విత్యాదినా -

---

పా-సం— మరణమానాలిత- అసిష్ట మాన పోతిత్యత్ర అత్యర్థః శయుశబ్దార్థః ఉక్తః - అతః విశేషేప్రపత్తి కరణే సద్య శ్శరీర పతనా దాత్మహనన దోష స్స్యాదిత్య త్రాహ-ప్రాయశ్చిత్తేతి-భృగుపతనాది

మూ—సర్వస్వారాది(శేషు చ)కర్మసు । నాత్మహింసనదోషోఽస్తి తథార్త శరణాగతౌ । దృష్టస్య తు యథాశాస్త్రం చిరంజీవితు మిచ్ఛతః । ప్రాణరక్షణ శాస్త్రార్థ లంఘనం త్వపరాధనమ్॥ యోగికళ్ యోగవిశేషత్తాలే దేహన్యాసమ్ పణ్ణుమాప్పోలే ఆర్త్యతిశయ ముడైయవర్ ప్రపత్తియాలే దేహన్యాస మ్పణ్ణుకైక్కు తీర్థ ప్రవేశాదికళిల్పోలే యుగవిశేష నియమమిల్లై-

సా.దీ—ప్రాయశ్చిత్తేషు- సర్వస్వారాది కర్మసు, సర్వస్వారో యాగవిశేషః. శరీరత్యాగావసానికం స త్రాత్మక ద్వాదశాహాదిషు చ. దృష్టస్యేత్యాది. ప్రాణరక్షణ శాస్త్రార్థః, వ్యాధితస్య చికిత్సా, సాహస నివృత్త్యాదిశ- తస్యలంఘనం, చికిత్సోపేక్షా, సాహసప్రవృత్తిశ్చ- "సర్వత ఏవాత్మానం గోపాయే"దిత్యాది ప్రాణరక్షణ శాస్త్రం- యథాశాస్త్రం అపరాధనం, అపరాధత్వం శాస్త్రసిద్ధ మిత్యర్థః- నను తీర్థప్రవేశాది కళాప్పోలే ప్రపత్త్యా దేహత్యాగత్తిల్ యుగవిశేషాపేక్షైయిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్ కిఱార్. యోగికళిత్యాదియాల్- యోగేన దేహన్యాసత్తిల్ యుగవిశేషాపేక్షైయిల్లాతాప్పోలే ఇజ్గుమ్ కాలవిశేష నియమమిల్లై ఎన్నై- తీర్థప్రవేశాదికళిల్పోలే ఎన్నదు వ్యతిరేకదృష్టాంతమ్. ఇస్త ఆర్తప్రపన్నవిషయ-

సా.స్వా—భృగుపతనాది మరణాంత ప్రాయశ్చిత్తేషు - సర్వస్వారాఖ్య యాగాదిషు చ నాత్మహింసన దోషోఽస్తి తథా ఆర్తప్రపత్తావపి నదోష ఇతిభావః - ఏవంసతి ప్రపన్నమాత్రే నాత్మహింసన దోషస్స్యా దిత్యత్రాహ - దృష్టస్య త్వితి - ప్రాణరక్షణ శాస్త్రార్థ లంఘనమ్, చికిత్సా వ్యతిక్రమాదిక మపరాధ ఇత్యర్థః - ఆనాలుమ్ కలియుగత్తిలే తీర్థ ప్రవేశాదికళ్ నిషిద్ధమాకైయాలే కూడాతాప్పోలే ఆర్తప్రపత్త్యా దేహన్యాసమ్ కలికాలత్తిలే కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - యోగిక ళితి. తీర్థప్రవేశాదికళిల్ప్పోలే ఇతి వ్యతిరేక దృష్టాంతమ్ - యోగికళుడైయ దేహన్యాస మాత్మరక్షణమాకైయాల్

హా-సం—శరీరాంతప్రాయశ్చిత్తేషు అత్ర "యః కామతో మహత్పాపం మహాపాతకం చరేత్ । తస్య నిష్కృతి ర్దృష్టా భృగ్వగ్నిపతనాదృతే । అంత్యేన సహ సంపర్కే భోజనే మైథునే కృతే । ప్రవిశేత్సం ప్రదీప్తాగ్నౌ మృత్యునా సా విశుధ్యతి । స్తేనః ప్రకీర్ణకేశోంఽసేముసల మాదాయ రాజానం గత్వా కర్మాచక్షీత - తేనైనం హన్యాద్వధే మోక్షః" ఇత్యాదీని ద్రష్టవ్యాని - సర్వస్వారః "శునకర్ణ స్తోమేన మరణకామో యజేత. యః కామయేతానామయస్స్వర్గం లోకంయామీ"తి. "బ్రాహ్మణార్థే గవార్థేవా సమ్యక్ప్రాణాన్ పరిత్యజేత్ । యేవై తన్వాం విసృజంతిధీరాః - తేజనాసోఽమృతత్వంభజంతే" ఇత్యాది మానసిద్ధేషు యథా ఆత్మహనన దోషోనాస్తి తథేహాపీతి భావః. అత్రాపి ప్రమాణం "అశక్తానాం మాతు ఫలదా సకృదేవ కృతా హ్యసౌ" ఇత్యాది - తథా దృష్టోఽపి మహాపురుషార్థ లిప్సయా "సర్వత ఏవాత్మానం గోపాయే" దితి శాస్త్ర ముల్లంఘ్యాపి జలవహ్న్యాదినా ప్రాణత్యాగే కింబాధక మిత్యత్రాహ. దృష్టస్య త్విత్యాది. యథాశాస్త్రం, భగవదాజ్ఞా మనతి లంఘ్యైవ. అపరాధనం, భగవదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ప్రత్యవాయ స్స్యాదేవ. ఆర్తస్యతు చిరం జిజీవిషా విరహాత్ "అత్యంత భక్తియుక్తానా" మితి శాస్త్రీయ మర్యాదాయా ఏవ వ్యవస్థాపనా న్న ప్రత్యవాయ ఇతిభావః. నను యథా తీర్థప్రవేశాదికం యుగవిశేష నియతం తథా ఆర్తప్రపత్తిరపి కింనస్యా దిత్యత్రాహ - యోగిక ళితి,

మూ—ఇవ్వాతర్త ప్రపన్ననే మెల్లారియుమ్ కమక అన్మరక్షణమ్ పడ్ ను కిరవర్. ఇప్పడి ఆర్తర్, దృప్తర్, ఎన్రివరిరివుమ్ ఇవనుకరాప్పిరన్ద శోకత్తిల్ వైషమ్య మడియాక చ్చాల్లుకిర శస్త్రనై- ఒరువనుక్కు శోకము ల్లాపై శన్ఱు- జన్మాంతరాది మాత్రమశోకనిమిత్తమామ్ ఎతెను మెయ్యాల్ మోక్షమ్ పెఱువోమెన్ఱు తేఱియి రుక్కుమవర్ ఇజ్ఞదృప్తర్. అల్పసుఖసర్వత్ర జనావమానాది హేతువాన గర్వరూపమాన అనాత్మగు ణత్తై యుడైయవనల్లర్- ఇత్తకిర తిన్ చతుర్మఖైశ్వర్యమ్ పెత్తాలుమ్ ఇశపతిపూర్ణర భగవదనుభవ విరోధియాన పడియాలే ఇవ్వాధర్వమాన దేహసంబంధము బాహ్యడమనుకొగ్గిపోలేమన్ఱు సహమాయ్

పా-దీ— దేహాత్యాగమాత్మరక్షణమే యేకయాత్ కోవబిల్లై ఎన్కిఱార్ - ఇవ్వాతర ప్రపన్న నిత్యా ది. అనిష్టపరిహారమిరే రక్షణం- జీవనేచ్ఛుక్కు మరణపరిహారమ్ రక్షణమ్. ఇవ్వాతరనుక్కు దేహసంబంధ మనిష్టమాకైయాల్ తన్నివృత్తి రక్షణమ్- అక్కైయాలు శాస్త్రార్థర మెన్నపడి . ఆర్తదృప్త శబ్దంగళ్ అ పాతాకర ప్రతీత్యా వరుమ్ భ్రమత్తై నిరసిక్కిఱార్. ఇప్పడిఆర్తర నిత్యాది- ఆర్తదృప్త శబ్దంగళిల్ వి వక్షితత్తై వెళియిడుకిఱార్- జన్మాంతరాదీత్యాది. మాత్రశబ్దత్తాలిజ్జన్మశోకనిమిత్తమిన్నైయెన్రపడు- తే రియిరుక్కుమవనెన్ఱు దృప్తశబ్దార్థమ్ కాట్టప్పట్టది. ఇత్తకిరత్తిలిత్యాది- ఇశ్శరీరత్తిలిరుక్కైయిలే వెఱు -

పా-స్వా—దోషమల్లామైయాలేయనుమతమానాలుమ్ఆర్త ప్రపత్తిక్కు అతుకూడుమో ? ఆర్త ప్రపత్తి యుమ్ ఆత్మరక్షణ హేతువాకైయాలే దోషావహై యన్రెన్నిల్ ప్రపత్తిమాత్రమ్ మోక్ష సాధనతయా ఆ త్మరక్షణ హేతువానాలు ముత్తరక్షణత్తిలే మరణ హేతువాన ఆర్తప్రపత్తి దుష్టైయాకాదో? ఎ న్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వాతర ప్రపన్ననే ఇతి - ఇప్పడి ఆర్తప్రపన్ననెన్ఱుమ్, దృప్త ప్రపన్ననెన్ఱుమ్ పిరివు కూడుమో ? దృప్త నావతు గర్విత నన్రో ! అక్కైయాలవనుక్కు శోకమిల్లామైయాలే అధికా రమే యిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి వాక్యద్వయత్తాలే- సర్వత్ర జనావమా నహేతు గర్వవాన్ దృప్తనెన్ఱుమ్, ఐశ్వర్య కామనావా నార్తనెన్ఱుమ్, "అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా" ఇత్యాదౌ ప్ర యుక్తమాకైయాలిజ్జ శోక తారతమ్యత్తాలే విభాగమెజ్జనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - జన్మాంతరాదీత్యాది

పా-ప్ర—నను గర్వితస్యైవ దృప్తత్వం! తస్య శోకాయోగాత్ కథం ప్రపత్త్యధికారః? అత్ర ఉచ్యతే- కించ భక్తిమైశ్వర్యకామేఆర్తశబ్దస్య, గర్వితస్య శబ్దస్య చ "అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా" ఇత్యత్ర దృష్టోదృప్యతి, దృప్తో ధర్మమతిక్రామతి, ధర్మాతిక్రమే ఖలు ప్రసక్తే ఇత్యాదిషు ప్రయోగాత్తదర్థోపస్యాపి మాత్రం ప్రమాణ విరుద్ధత్వాత్ "యస్య దేహాంతరకృతే శోకో దృశ్యత ఇత్యుచ్యతే । యశ్చ ప్రారబ్ధ దేహావసానే చ త్యాగేచ్ఛు స్తత్" ఇత్యుక్తార్త దృప్త యోరేవార్తి తయోస్స్వరూపం వచన్న గహిత ప్రయోజనాంగ తయో రత్ర ప్రసంగ ఇత్యుక్త్వా ప్రయోజనాంగ భూత న్యాస ప్రకరణే క్వచిదర్థ భేదే హి సోఽపి ప్ర పత్తిప్రకరణే సర్వత్ర స్వీకృతే నార్తదృప్తౌ స్వీకార్యా విశ్వాస పరత్వాహ - ఇప్పడి ఆర్త ఇత్యాది-

పా-సం—ఆత్మరక్షణత్వాత్ప్రాణత్యాగ ఇహ త్యాగోనదోషావహ ఇత్యాహ. ఇవ్విత. ఆర్తస్య దేహసంబంధమే అనిష్టతమ ఇతి తన్నివృత్తేరాత్మరక్షణత్వేన భావః. అయమార్తదృప్త విభాగశ్శోకవైషమ్యకృత ఏవ, వ స్తుదృప్తే శోకాభావ కృతః, తేన తద్వ్యపదేశోఽపి నాస్తీతి ఇతి నవిరోధ ఇత్యభిప్రాయేణాహ ఇప్పడి ఇతి. అ ర్తత్వే "అథాతో బ్రహ్మజిజ్ఞాసా" ఇత్యత్రోక్తః దృప్తో గర్విత ఇతి భ్రమని రాసాయ తదర్థమస్యాహ- జన్మాంతరాది.

మూ — "ఉడలుముయిరుమ్ మజ్గవొట్టు" మ్మప్పడి ప్రపత్త్యనుష్ఠానానంతరం క్షణమాత్ర విళంబక్షమన ల్లాతవర్ ఆర్తప్రపన్నర్. అల్లాతు "ఆర్తో జిజ్ఞాసు రర్థార్థీ" ఎన్కిఱ విడత్తిల్ శొల్లప్పట్టవనల్లర్. "ఆర్తో వా యదివా దృప్తః" ఎన్కిఱవిడమ్ అతివాదమెన్బార్క్కుమ్ ఇజ్జిన్వర్గ స్థితియిల్ వివాదమ్పణ్ణవొణ్ణాతు - ఉపాయానుష్ఠానత్తుక్కు ప్పిన్బు ఫలమాకైయాలుమ్, ఇతు ఉపదేశవేళైయాకైయాలుమ్, ఇవ్వార్థత్తి రత్తిలుమ్, మోక్షయిష్యామి, ఎన్ఱు భవిష్యన్నిర్దేశముకర్క్కు కైయిల్లై.

సా. దీ — ఉడలుముయిరుమజ్గవొట్టు, దేహముమ్ దేహత్తై ఆశ్రయిత్తిరుక్కిఱ ప్రాణనుమిప్పోతె మజ్గ, నశిక్కు మ్మపడి శెయ్య వేణుమెన్కై - "ఆర్తో వా యదివా దృప్తః పరేషాం శరణాగతః । అరిః ప్రాణాన్ పరిత్యజ్య రక్షితవ్యః కృతాత్మనా" ఎన్ఱవిడత్తిల్ దృప్తనిడత్తిల్ లోకసిద్ధరక్షణోక్తి అతివాదమెన్బార్క్కు మిద్దృప్తవిషయత్తిల్ మోక్షరూపరక్షణత్తిల్ విప్రతిపత్తియిల్లై యెన్కిఱార్ - ఆర్తో వేత్యాదియాల్ - ఇవిఆర్తవిషయత్తిల్ శరక్షణత్తిలే మోక్షమాకైయాల్ మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱు భవిష్యన్నిర్దేశమ్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఉపాయానుష్ఠానత్తుక్కిత్యాది - ఉపదేశానంతర ముపాయానుష్ఠానమ్, తదనంతరమ్ మోక్షమాకైయాల్ ఉపదేశాపేక్షయావా, ఉపాయానుష్ఠానాపేక్షయావాల్పట్ట ప్రయోగమ్కూడుమెన్ఱుకరుత్తు.

సా. [illegible] — వాక్యద్వయత్తాలే - ఉడలు ఇతి. ఉడలుమ్, శరీరముమ్ - ఉయిరుమ్, తదాశ్రితప్రాణముమ్. మజ్గవొట్టు, నశిక్క వేణుమెన్కై. "ఆర్తో వా యదివా దృప్తః । సంరక్ష్యశ్శరణాగత" ఇత్యాది దృప్తనుక్కు గర్వితత్వేన రక్షణమ్ కూడాతు, ఆకైయాల్ సంరక్ష్యః ఎన్కిఱతు అతివాదమన్ఱో? ఎన్ఱు శిలర్ శొల్లు వర్కళ్, ఇప్పడి ఆర్తో వా యదివా దృప్తః ఎన్కిఱ వచన మతివాదమానాల్ తదానుగుణ్యేన విప్లుమ్ దృప్తప్రపన్ననుక్కు రక్ష్యత్తైయిల్లై ఎన్న వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆర్తో వేతి - ఇజ్గు ఇతి. ఆర్తో వా ఇత్యాదౌ దృప్తపదమ్ గర్విత పరమాకైయాలే యతివాదమానాలుమ్ ఇజ్గు జన్మాంతరాసహిష్ణుతయా ఏతద్దేహభ్యుపగంతృరూప దృప్తప్రపన్ననుక్కు గర్వరూపానాత్మగుణ మిల్లామైయాలే రక్ష్యత్తైయిల్ వివాదమిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలు మిచ్చరమశ్లోకమాత్ర విషయము మామిన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అవనుక్కుత్తన్నత్తిలే మోక్షమాకైయాలే మోక్షయిష్యామి, ఎన్ఱు భవిష్యన్నిర్దేశమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఉపాయేతి-ఇగణ్డనికారివిషయత్తిలుమ్

సా. ప్ర — ఉడలు ముయిరు మజ్గవొట్టిన్నుమ్మపడి, శరీరప్రాణాశ్చ యథామాం పరిత్యజ్యేయు స్తథానుజ్ఞాం కరుణామహానసీః శ్రీశరకోష్ఠే రుక్తప్రకారేణేత్యర్థః. నన్వేవ మప్యార్తానామప్యత్ర వివక్షితత్వే తత్క్షణ ఏవ తేషాం ముక్తి మోక్ష యిష్యామీతి భవిష్యన్నిర్దేశో నుపపన్న ఇత్యత్రోత్తరం వదన్నార్తదృప్తతారతమ్యనిగమకమప్యాహ - ఉపాయానుష్ఠానత్తుక్కు ఇత్యాదినా - ననుప్రపన్నానామప్యవశ్యం

సా. సం — ఉడలుముయిరుమ్, దేహ స్తదాశ్రితః ప్రాణశ్చ - మజ్గవొట్టు, యథా అచిరాన్నశ్యం తథా కురుష్వేత్యర్థః - ఆర్త ఇవ దృప్తో నరక్ష్య ఇతి రక్షణ ప్రకారస్య ఆర్తో వేత్యత్ర తదుభయసాధారణ్య శ్రవణ మతివాద ఇతి పరే. తదనూద్య పరిహరతి. ఆర్తో వేతి - ఆర్తో తద్దేవ రక్షణం. దృప్తేతు స్వసంకల్పకాలప్రాప్య రవసాన ఇతి మర్యాదాభిప్రాయేణైవ రక్షితవ్య ఇత్యుక్తే నాతివాదతేత్యభిప్రేత్యాఅత్ర స్థితియిలిత్యుక్తిః - తదా ఫలవత్త్వాత్ కుతో భవిష్యన్నిర్దేశోపపత్తిరిత్యత్రాహ - ఉపాయేతి.

ము — ఇవ్వార్తదృప్తాది విభాగఙ్గళెల్లామ్ సుకృత తారతమ్య మూలమాన భగవదనుగ్రహ తారతమ్యత్తాలే వరుమ్. "ప్రారబ్ధమాత్ర భుక్త్రతతత్వ విత్సుఖ మాప్నుయా" దిత్యాది వచనఙ్గళ్ ఆర్తప్రపన్న విషయత్తిల్ నిరవకాశఙ్గళ్. దృప్తప్రపన్నన్ విషయత్తిల్ ఉత్తర కృత్యాంశత్తై ప్పత్త, మాశుచః, ఎన్గిఱ వాక్యత్తిల్ కరుత్తై "ఆధ్యాత్మికాది భౌతిక,, ఎన్గిఱ ఉడక్కి "అత స్త్వంతవతత్వతో మద్జ్ఞానదర్శన ప్రాప్తిషు నిస్సంశయ స్సుఖమాస్వ" ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్.

సా-దీ— ఇవ్వార్తత్వ దృప్తత్వాది విభాగసిద్ధికుఱ మూలత్తై క్కాట్టుకిరార్- ఇవ్వార్తదృప్తేత్యాది-నను "ప్రారబ్ధమాత్ర భుక్త్రతే" త్యాదియాల్ ప్రారబ్ధానుభవానంతరమ్ మోక్షమ్ శొల్లుకైయాల్ సద్యో మోక్షమ్ కూడుమో ? ఎన్నిలదు ఆర్తవిషయత్తిల్ నిరవకాశ మెన్గిఱార్. ప్రారబ్ధమాత్రేత్యాది - మాత్రశబ్దమ్ కార్త్స్న్యత్తై పరమామ్బోదు ఇవ్వచనమ్ దృప్తరిలుమ్ నిరవకాశమ్ - ఇప్పడి ఆర్తప్రపన్న విషయత్తిల్ అసాధారణమాన వాయుస్సైవ విషయ శోకత్తై ప్పత్త మాశుచవెన్ఱు కరుత్తు శొల్లిత్తు - ఇనిదృప్తప్రపన్న విషయత్తిల్ మాశుచ ఎన్గిఱ వాక్యత్తిన్ కరుత్తై గద్యత్తిల్ భాష్యకారర్ వెళియిట్టార్ ఎన్గిఱార్- దృప్తప్రపన్న నిత్యాది యాల్ - తాపత్రయ సహిష్ణుత్వం, ద్వయార్థానుసంధానం, భగవద్జ్ఞాన దర్శనప్రాప్తిషు నిస్సంశయత్వ మ్ప్రోచిత స్తోత్ర వాసాదికళ్, ఉత్తర కృత్యాంశమ్, ఇతై ప్పత్తివరుమ్ శోక నివృత్తియై

సా-స్వా— జన్మాంతరత్తుక్కుత్తుత్తుభరస్వీకారమ్ పణ్ణిన వీశ్వరన్ తుల్యమాక విశేషాధి యాని యాఱు రుక్కు వార్తదృప్త విభాగనిమిత్త శోక తారతమ్యత్తుక్కు నిదానమేతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వార్తేతి - వైషమ్య పరిహారార్థమ్ సుకృతే త్యుక్త మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఆర్తప్రపన్న నుక్కు తత్క్షణత్తిలే మోక్షమాకిల్ "ప్రారబ్ధమాత్ర భుక్త్రతతత్వవిత్సుఖ మాప్నుయా" దెన్ఱు ప్రారబ్ధభోగానంతరమ్ మోక్షమ్ శొల్లుకిరదు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ప్రారబ్ధేతి - దృప్త ప్రపన్ననుక్కుమ్ ప్రారబ్ధఫల జన్మాంతర మిల్లామైయాలే ప్రారబ్ధ మాత్రే భుగెన్గిఱదు కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- దృప్తేతి- ఉత్తర కృత్యాంశత్తై ప్పత్త ప్రారబ్ధమాత్ర భుగిత్యాది వచనఙ్గళెన్ఱు పూర్వాన్వయః - ఇప్పడి మాశుః ఎన్గిఱత్తుక్కు సర్వప్రకార శోక నిషేధపరత్వమ్ శొల్లి అధికారి భేదేన తన్గళ్తిలుమ్ దేహావసానత్తిలుమ్ మోక్షమ్ శొన్నదుకూడుమో ? అప్పోదు శ్రీమద్గీతాభాష్యత్తిలే అంగప్రపత్తిపరమాక చరమశ్లోకత్తై యోజిత్తదు విరోధియాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. మాశుచ ఎన్గిఱవిడ- శ్రీమద్గీతా భాష్యత్తిలే అంగప్రపత్తి పరమాక చరమశ్లోకత్తై యోజిత్తాలుమ్ గద్యత్తిలే స్వతంత్రప్రపత్తి

సా-ప్ర—ప్రారబ్ధ భోగస్యాన్యవిత్యుక్తే భాష్యకారైశ్చ ప్రపత్త్యనంతరమపి నిస్సంశయ తయా వస్తవ్యతయోక్తత్వా తత్ప్రపన్నాసిద్ధే రార్త దృప్తవిభాగోనుపపన్న ఇత్యత్ర తాదృశవచనానాం దృప్తప్రపన్నమాత్ర విషయ తయానవిభాగా నుపపత్తిరిత్యాహ- ప్రారబ్ధ మాత్రేత్యాదినా-నను లఘూపాయోప

సా-సం— ఆర్తదృప్తత్వ ర్వ్యతికరః కింనస్యాదితిశంకాం తన్మూల దర్శనేన వారయతి - ఇవ్వితి. ప్రారబ్ధానుభవానంతర మేవ మోక్షపర వచనేషు సత్సు కథ మార్తస్య సద్యో మోక్ష ఇత్యత్రాహ - ప్రారబ్ధేతి. ఆయుశ్శేష విషయ శోక మభిప్రేత్య ఆర్తే మాశుచ ఇత్యుక్తి ర్యతః అతస్తేషా మత్ర నిరవకాశత్వమిత్యర్థః. దృప్తే మాశుచ ఇత్యస్యాభిప్రేతేర్థే గద్యసంవాదం దర్శయతి- దృప్తేతి. అత్రమాశుచ ఇత్యయంశబ్ద

మూ— ఇప్పాల్ శొల్లుకిఱ శోకనివృత్తిక్కు ఒరుపడి యాలుమ్ సంకోచకరిల్లామైయాలే ఇవ్వుపాయవిశేషజ్ఞాన త్తాలుమ్ అనుష్ఠానత్తాలుమాక సర్వప్రకారశోక హేతుక్కళెల్లామ్ కழியుమ్బడి శొల్లిత్తాకిఱదు - అనుష్ఠాన పర్యంత మల్లాత జ్ఞానమాత్ర మివ్వుపదేశత్తాలే పిఱవాదలుమ్ "నగాథాగాధి నంశాస్తి బహుచేదపిగాయతి । ప్రకృతిం యాంతి భూతాని కులింగ శకునిర్యథా" ఎన్కిఱ కణక్కాలుమ్ ఇవ్వ్ప్రయోజనమ్. అత్తైయాలే జ్ఞానానుష్ఠానఙ్గళ్ ఇరణ్డినుడైయవుమ్ ఫలమాన శోకనివృత్తియై యెల్లా మిఙ్గే వివక్షిక్కిఱదు.

సా-దీ—ప్రాయత్తాలే నిస్సంశయః ఎన్ఱ తెన్నై. ఇని మాశుచః ఎన్ఱవిడత్తిల్ వివక్షితఙ్గళాన శోకఙ్గళ్ ఏవై? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గు శొల్లుకిఱ విత్యాది. ఉపదేశత్తాల్ జ్ఞానమాత్ర ముణ్డానాలు మనుష్ఠానమి ల్లాతపోదు సర్వశోక నివృత్త్యభావా జ్జ్ఞానానుష్ఠాన మిరణ్డినుడైయ ఫలమ్ సర్వశోక నివృత్తి ఎన్కి ఱార్. అనుష్ఠాన పర్యంతేత్యాదియాల్ . నగాథేతి- గాథాశబ్దేన శాస్త్రముచ్యతే - అనేక శాస్త్రఙ్గళై ఇవనధికరిత్తాలుమ్ అన్తశాస్త్రమ్ శాస్త్రిరమైయినియమికయా మాట్టాదు. అతెన్నేన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రకృతిమితి- భూతాని, ప్రాణికళ్ - శాస్త్రజ్ఞా అపి ప్రకృతి పరవశరాయినమై యడైవర్కళ్ దృష్టాంతమ్ శొల్లుకిఱదు. కులింగ శకునిరితి. కులింగ మెన్కిఱపక్షి మాసాహసం కురు ఎన్ఱు శొల్లా నిన్ఱుకొణ్డు తా నతిసాహసమ్ పణ్ణుమామ్ . ఇప్పక్షి ఆకాశత్తిలే మాసాహసం కురుఎన్ఱు శొల్లికొణ్డు సిమ్హ సహా నిద తిత్తుకొణ్డు విక్కొళ్ళుకిఱ సిమ్హత్తి నుడైయ ఆస్యాంతర్గత మాంసత్తై ప్పరిత్తుక్కొణ్డు

సా-స్వా— పరత యాయోజనై తొత్తుమ్బడిమాశుచః ఎన్కిఱ వాక్యత్తుక్కు కరారుత్తై ఎయరుళిచ్చెయ్కైయాలే గీతాభాష్యమ్ ప్రకృతోదాహరణ మాత్రపరమాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. గద్యత్తి లనుష్ఠాన త్తాలే పిఱన్త శోక నివృత్తి మాశుచః పదార్థ మెన్ఱు శొన్నదు కూడుమో ? పూర్వమ్ సుకరో పాయా పరిజ్ఞాన కృత శోకమే ప్రసక్తమాకైయాలే తన్నివృత్తి మాత్ర మన్ఱో మాశుచః పదార్థ మెన్నై యే యుచిత మన్ఱో ? ఎన్న విత్తిశంకై నిరస్తప్రాయమైయాక ఇరున్తాలుమ్ విపక్షత్తిల్ బాధకోక్తి ముఖేన స్థిరీకరి క్కైక్కాక పూర్వోక్తార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గు శొల్లుకిఱవితి- విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చె య్దు అభిమతత్తైస్థాపిక్కిఱార్. అనుష్ఠానేతి - నగాథేతి - గాథా, శాస్త్రం - గాథినం, అభ్యస్త శాస్త్రమ్. పురుషం వశాస్తి- ప్రకృతిం, ప్రకృతిపారవశ్యం భూతానియాంతి. "మాసాహసం కురు" ఇతి వద నశీలాపి కులింగ శకునిర్యథా సాహసంకరోతి తద్వదిత్యర్థః. ఆనాలుమ్ మాశుచః ఎన్కిఱదు జ్ఞానా నుష్ఠానప్రయుక్త శోకనివృత్తిపరమాకిల్ స్వస్థానధికార శంకాప్రయుక్తశోక మనివర్త్యమాక ప్రసంగియాతో?

సా-ప్ర—దేశా దుపాయాంతర దౌష్కర్య జ్ఞానాదీన శోకనివర్తన మేవోచితం, నతు ప్రాప్తివిరోధి నిమి త్త శోకనివర్తన మిత్యత్రానుష్ఠాన పర్యంత జ్ఞానోత్పాదన ఏవోప దేశ సాఫల్యం , అన్యథా నైష్ఫల్యమి త్యనుష్ఠానాంత భావేన సర్వ శోక నివర్తకత్వోక్తి రిత్యాహ - ఇఙ్గు శొల్లుకిఱేత్యాదినా. సర్వశోకని వృత్తి రత్రాను సంధేయేత్యుక్తం. తత్రనివృత్తి ప్రతియోగినశ్శోకాః కఇత్యాకాంక్షాయాంతాంస్తాన్ శోకాన్

సా- సం—సానుష్ఠానా దుపాయానుష్ఠాన పూర్వాపర మధ్యదశాసు సంభావిత సకల శోక నివృత్తి ఃరితి - శోక నివృత్తిశ్చ జ్ఞానానుష్ఠానో భయ ఫలైవ. శోకస్యాధికారాది చతుష్టయం పురస్కృత్య తత్ జ్ఞాన పంథాన్యత ఇత్యాహ - ఇఙ్గిత్యాదినా. గాథా, శాస్త్రమ్ - ప్రకృతిం, ప్రకృతి పరవశతా

మూ—అశక్తియాల్ ఉపాయానుష్ఠానత్తిల్ పూర్వాపర [illegible] సంభావితమాన శోకమెల్లామిన్ఱే కళైక్కప్పడుకిఱతు. ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్? అధికారవిశేషత్తై [illegible] విశేషత్తై యుమ్, ఉత్తరకృత్యవిశేషత్తై యుమ్, పరిపూర్ణ కైంకర్య పర్యంత ఫలసిద్ధి [illegible] యాన శోకమ్ సంభావితమ్. అతిల్ అనుష్ఠిక్క ప్పుకుకిఱ శరణాగతి ధర్మమ్ జాతివర్ణ [illegible] విషయమాన ల్లామెయ్యాల్ ప్రాప్యరుచియుమ్, ప్రాపక విశ్వాసముమ్, ఆకించన్య జ్ఞానాదికళుము [illegible] నామిరుక్క అధికారికళ్ లొన్ఱుమెన్ను శోకిక్కవేణ్డా. ఇప్పుపాయ విశేషమ్ సపరికర [illegible] కాల సాధ్యమాయ్, సుకర మాయ్,

సా. దీ—పిఱప్పదుమిల్లైయెన్నిఱవు - ఇవ్విసర్వశోకన్గళైయుమ్ నివర్తిక్క [illegible] అశక్తియాలుపాయేత్యాది దశకత్తిల్ ప్పత్తు, వర్తైయెళిల్లుపడి. సంభవిక్కు మవత్తై నివర్తిక్కిఱార్ - ఎఙ్ఙనే [illegible] యాల్. అధికార విశేషత్తై యుమ్, ఇతు పూర్వ దశైయిలుణ్డానతు - ఉపాయవిశేషత్తై యుమ్, మధ్యమ దశైయిలితు - ఉత్తర కృత్యేత్యాది అపర దశైయిలుళ్ళవై. ఇవత్తి లధి కార [illegible] సంభావిత మాన శోక నివృత్తి మై కాట్టు కిఱార్. అధిలనుష్ఠిక్క విత్యాది యాల్. ఇతు ఉపాయత్తి లధికార జ్ఞానత్తాల్ వరుమ్ శో. నివృత్తి. ఇని ఉపాయమ్ సాధ్యసిద్ధ భవత్తాలే ద్వివిధ మాకైయాల్ మున్నర సాధ్యోపాయ విశేష విషయ శోకనివృత్తియై కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పుపాయ విశేష మిత్యాది యాల్ -

సా. [illegible] - ఇవ్వాప్తత్తిమొన్ఱిల్ మాకువతఃవిస్తరివిషత్తిలే అధికారసిద్ధిశోన్నతువికోధియాల్ [illegible] త్తరాయుష్ప్రసక్తమాకిల్ తన్నిమిత్తపరకాదిశంకాధీనశోకమిరుక్కైయాలే హ [illegible] త్యాదిశం కైయిలరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పూర్వాపరేతి-పూర్వాపరమధ్యదశైకళిల్ శో. మిసంభావితమాకిల్ తన్నివృత్తిపర మెన్నాలావతు? మూన్ఱుదశైకళిలే నానావిధమాక శోకసంభావనైయుణ్డో? ఎన్ఱు శంకిత్తు తత్ప్రపఞ్చ [illegible] పురస్సరమ్ దశధా శోకనివృత్తియై యుపపాదిక్కిఱార్ - ఎఙ్ఙనేయెన్ని లిత్యాదినా - అధికార విశేషత్తై యుమితి పూర్వదశైయిలుళ్ళశోకమ్, ఉపాయవిశేషత్తై యుమితి మధ్యదశైయిలే వన్తశోకమ్, ఉత్తర కృత్యత్తై యుమిత్యాదినా ఉత్తరదశైయిల్ ప్రసక్త శోకమెన్ను కరుత్తు - ఇతిలధికారత్తై ప్పత్తి ప్రసక్త శోక నివృత్తియై కాట్టుకిఱార్. అతిలితి. ఉపాయపరిజ్ఞానత్తాల వన్తశోకనివృత్తియితు - ఇని సాధ్యోపాయత్తై ప్పత్తి సంభావిత శోకనివృత్తియై కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పుపాయవిశేషమితి - ఇతుప్పుపాయవిశేషపరిజ్ఞానత్తాలేవన్త

సా. ప్ర—సహేతుకాన్న [illegible] అశక్తియాలిత్యాదినా - ఉపాయమాన [illegible] శోకఉపాయానుష్ఠానాత్పూర్వకాధావి శోకః, అతి చిర కాలసాధ్యత్వ [illegible] వివిధా విశోకః, అజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యాది వైకల్యకం [illegible] వైకల్య [illegible] అనంతరధాః శోకఇత్యర్థః.

సా- సం—పలపడియాకత్యననివసిల్ అధికారాదిస్వైకే కపుం [illegible] అంతర్గత శోక [illegible] కార భేదాత్ మాహుచ ఇత్యన్య [illegible] క్రమేణ పరిష్ఠ దశా యాం - [illegible] సా - ప్రాప్యశబ్దో దేశవిశేషా వచ్ఛిన్నానుభవ పరీవాహ కైంకర్య పరః. ప్రాపక శబ్ద [illegible] మధ్య ముపరః. తత్రవాత్సల్యా దిమాన్ సమర్థః కారుణిక [illegible] యాత్మీయ స్వభా [illegible] ఉపాయాంతరస్థానేఅవతిష్ఠతే వేదనా పస్సిద్ధో పాయే మహావిశ్వాసః. ఇత్యంభూతసమర్థం [illegible] కరుణాక్క [illegible] ఉపాయాంతరస్థానేఅవస్థాపయత్యే వేదనా పన్నో [illegible] మహావిశ్వాసః. ఇప్పుపాయవిశేష

మూ— అవృత్తి నిరపేక్షమాయ్, ఉపాయాంతర వ్యవధాన ముమ్, దుష్కర పరికరాంతరము
మన్ఱికే ఇరుప్ప తామ్, కోలిన కాలత్తిలే అపేక్షిత ఫలజ్గళెల్లాత్తై యుమ్ తరువతాయిరు
క్కై-యాల్ ఆకించన్యముమ్, ఫలవిళంబ భయము ముడైయనముక్కు సపరికరమాక చిర కాలాను వర్తనీ
యమాయ్, అత్యంతావ హితర్కుమ్ కృచ్ఛ్రసాధ్యమాయ్, తథావిధపరికరాంతరసాపేక్షముమాయ్, ఫలవి
ళంబము ముడైత్తాన ఉపాయాంతరత్తిలే అతైయవేణ్డుకిరతో వెన్ను శోకిక్క వేణ్డా- ఇప్పడి లఘూపాయమా
నత్తాలే వశీకార్యనాయ్, ఫలప్రదానమ్పణ్ణువిక్కిర శరణ్యన్ సర్వసులభనాయ్, విశ్వసనీయతమనాయ్, ప
రమ కారుణికనాయ్, నిరఙ్కుశ స్వాతంత్ర్యనా యిరుక్కైయాల్ సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తశోకిక్క వేణ్డా- ఇ
వ్వుపాయా నుష్ఠానత్తుక్కుప్పిన్ను ఆజ్ఞానుజ్ఞైకళాలే పణ్ణుమ్ సత్కర్మఙ్గళెల్లామ్ ఇప్ప్రపత్తిక్కు అ
ఙ్గమల్లామైయాలే అవత్తుక్కు దేశకాలాది వైగుణ్యత్తాలే శిలవైకల్య ముణ్డానాలుమ్ ఉపాసనత్తుక్కు పో
ల్ ఇతుక్కు పరికర వైకల్యమ్పిరక్కిరతోవెన్ను శోకిక్క వేణ్డా- భగవత్కైంకర్యాది కళుక్కు అనర్హనా
మైయున్డాక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వ మహాభాగవతాపచారాదికళై విళైత్తు దగ్ధపటమ్పోలేయాక్కవల్లప్రారబ్ధ
ఫలమాన పాపవిశేషత్తుక్కు-అఙ్జి ప్రథమ ప్రపత్తి కాలత్తిలేయాతల్, పిన్పొరుకాల్ అతుక్కాక ప్రీప
త్తిపణ్ణియాతల్ నిరపరాధమాన ఉత్తరకృత్యత్తై అపేక్షిత్తాల్ మేల్ అపరాధ ప్రసంగత్తై యుమ్ పత్త
శోకిక్క వేణ్డా- ఇప్పడి నిరపరాధమాన ఉత్తరకృత్యత్తై అపేక్షియా తార్క్కుమ్ మేల్ బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్

సా-దీ—ఇతువుము పాయ జ్ఞానత్తాలే వరుమ్ శోకనివృత్తి. కృచ్ఛ్రప్రయాసమ్. సిద్ధోపాయవిషయశోకని
వృత్తియై కాట్టుకిరార్. ఇప్పడిలఘూపాయేత్యాదియాల్. అవశీకృతనాకిల్ రక్షియానెన్కిర శోక మనుష్ఠానత్తాల్
నివృత్తమాన్ - సౌలభ్యాది గుణహీన నాకిల్ రక్షియానెన్కిర శోకమ్ ద్వివిధమ్ - ఇవ్వుత్తర కృత్యఙ్గళ్
ప్రపత్త్యఙ్గ మామో ? ఎన్నుమ్ అపరాధ మిశ్రమాయ్ ఫలమ్ ప్రతిబద్ధ మాకిరతో ? ఎన్నుమతిల్ ప్రథమత్తిల్ ని
వృత్తియై కాట్టు కిరార్ . ఇవ్వుపాయా నుష్ఠానే త్యాది యాల్. ఇతు ఉపాయ జ్ఞానత్తాల్ క్రియుమ్ -
అపరాధ మిశ్రతయా వరుమ్ శోక మపరాధమ్ నారాతే పరిహరిత్తాకిల్, ప్రాప్తమాకిల్ తన్నివృత్తి ప్రకా
రఙ్గళాలే యాతల్ నివృత్త మామెన్కిరార్ - భగవత్కైంకర్యేత్యాదియాల్. ఇశ్శోకఙ్గళు మనుష్ఠానత్తాల్ క
ళియు మవై-ప్రాప్తమానవపరాధత్తిల్ నివృత్తిప్రకారఙ్గళై కాట్టుకిరార్-ఇప్పడినిరపరాధమానవిత్యాదియాల్.

సా-స్వా—శోకనివృత్తి-ఇనిసిద్ధోపాయత్తై ప్పత్త సంభావిత శోకనివృత్తియై కాట్టుకిరార్-ఇప్పడిలఘూపా
యేతి- వశీకార్య నన్నాకిల్ రక్షియానెన్కిర శోకమనుష్ఠానత్తాలే నివృత్తమ్ - అజ్ఞరాన నమ్మై రక్షిప్పనో
ఎన్కిరశోకమ్ మామిత్యత్రాభిప్రేత సౌలభ్యాదిగుణ వద్విషయోపాయ పరిజ్ఞాననివర్త్యమెన్నుకరుత్తు. ఇనిఅ
నుష్ఠాన దశైయిలఙ్గ వైకల్య ప్రయుక్త శోకనివృత్తియై కాట్టుకిరార్- ఇవ్వుపాయా నుష్ఠానత్తుక్కితి - ఇ
తుఉపాయ పరిజ్ఞానాధీన శోకనివృత్తి ఎన్ను కరుత్తు- ఇనిఉత్తర కృత్యత్తై ప్పత్తవరుమ్శోకనివృత్తియై కా
ట్టుకిరార్- భగవత్కైంకర్యాది కళుక్కితి. ఇత్తశోకనివృత్తి ఉపాయ విశేషానుష్ఠాన కృతై ఎన్ను కరుత్తు -
పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థ ముపాయా నుష్ఠాన మిల్లాత వధికారి విషయత్తిల్ ఉత్తరకృత్యత్తై ప్ప
త్తవరుమ్శోకనివృత్తియై కాట్టుకిరార్-ఇప్పడి ఇతి. ఇతుజ్ఞానానుష్ఠా నోభయకృతశోకనివృత్తిఎన్నుకరుత్తు.

సా-సం—మిత్యారభ్య సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్త విత్యంతేన మధ్యదశాసంభావిత శోకనివృత్తిప్రకారఉక్తః -

మూ— వన్తాలుమ్ "నత్యజేయంకథంచన" ఎన్ఱిరుక్కక్కడవశరణ్యన్ ఇవనుక్కుఅనుతాపత్తైయుమ్ ప్రాయ
శ్చిత్త విశేషత్తినైయుమ్ ప్రపత్తియాకిర ప్రాయశ్చిత్త విశేషత్తినైయుమ్ కైతవ్వుమ్పడియాక్కిన ప్రకృతిక
ళుక్కు శిక్షారూపఙ్గళాన ఉపక్లేశ మాత్రఙ్గళైక్కాట్టి మేల్ అపరాధమ్ పణ్ణాతపడినిలక్కియుమ్, ఫలమ్కో
లిన కాలత్తుక్కు మున్నే కణ్ణళిక్కైయాలే ప్రపన్ననుక్కు మిన్నాళిపోలే తోత్తి నిన్ఱిల్లాతే పోకిర బుద్ధిపూ
ర్వాపరాధ లేశఙ్గళాలే నరకాదిమహాక్లేశఙ్గళ్ వరిల్ శ్శేమవ తెన్ఱెన్ఱు శంకిత్తు శోకిక్కవేణ్డా. ఆర్తి ప్రపన్న
నుక్కు అప్పోతే ఫలసిద్ధి యుణ్డామ్పడి యిరుక్కైయాలే "దేహేచే ద్ప్రీతి మాన్మూఢో భవితా నరకేపి
సః" ఎన్ఱుమ్పడి నరకతుల్యమాన ఇశ్శరీరమ్ అనువర్తిక్కిరతో వెన్ఱు శోకిక్క వేణ్డా. కర్మయోగమ్
ముతలాన నివృత్తి ధర్మఙ్గళెల్లామ్ "నేహాభిక్రమ నాశోస్తి" ఇత్యాది కళిన్పడియే యుత్పన్నమైక్కాలృత్తి
యాకైయాలుమ్, ఇశ్శరణాగతనైప్పత్త విశేషిత్తు "నత్యజేయంకథంచన" ఎన్కైయాలుమ్, దృప్తప్రపన్న
నుక్కు కోలిన కాలత్తళవుమ్ విళంబిత్తాలుమ్, ఫలసిద్ధి యిల్ సంశయ మిల్లామైయాలే "యజ్ఞోనృతేన
క్షరతి తపః క్షరతి విస్మయాత్ । (అశ్రుతస్యాప్రదానేన) ఆయుర్విప్ర పరీవాదాద్దానంచ పరికీర్తనాల్"
ఇత్యాది కళిన్పడియే సుకృతనాశఙ్గళా యిరుప్పన శిలదుష్కృతఙ్గళాలే ప్రపత్తి రూపమాన సుకృతమ్ నశి
త్తు ఫలం కిడైయాతొళియిల్ శ్శేమవ తెన్ఱెన్ఱు శోకిక్కవేణ్డా. ఇశ్శరీరానంతరం మోక్షమ్ పెరవేణుమెన్ఱు కా
లమ్ కురిక్కైయాలే జన్మాంతరాది హేతుక్కళాన ప్రారబ్ధ కర్మవిశేషఙ్గళాలే నమక్కు జన్మాంతరఙ్గళ్
వరిల్ శ్శేమవ తెన్ఱెన్ఱు శోకిక్కవేణ్డా. అనన్యప్రయోజననాయ్ ప్రపన్ననాన ఇవనుక్కు ప్రతిబంధకఙ్గళాన
సర్వపాపఙ్గళుమ్ కళిక్కైయాలే కేవలాత్మానుభవాది కళానఅంతరాయఙ్గళాలే పరమఫలత్తుక్కు విళంబమ్

సా.దీ— ఉపక్లేశ మాత్రమెన్ఱవిడత్తిల్ మాత్రశబ్దమ్ నరక ప్రాప్తిమైయె వ్యావర్తిక్కిరతు. దేహేచేదిత్యా
ది. మూఢోయః కశ్చిద్దేహే ప్రీతిమాంశ్చే త్సనరకే పి భవితేతి. దృప్తనుక్కు ఫలమ్ విళంబిత్తా
లుమ్ శిలదుష్కృతఙ్గళాలే ఫలప్రదానాత్పూర్వమ్ ... త్తి రూప సుకృతమ్నశిక్కుమో ? ఎన్ఱుశఙ్క వేణ్డా
వెణ్డారార్ - కర్మయోగమ్ ముతలాన ఇత్యాది ... ల్ - యజ్ఞో నృతేనేత్యాది - యజ్ఞ మనృత త్తాల్
నశిక్కుమ్. తపస్సుగర్వత్తాల్ నశిక్కుమ్. ఉప ... ము విషయ శోకమ్ నేహాభిక్రమ నాశోస్తి ఎన్ఱుమ్పడి యా
ప్యన జ్ఞానత్తాలే కళియుమ్. ఇతి ఫల విషయ శోకనివృత్తియైక్కాట్టుకిరార్ - ఇశ్శరీరానంతరమిత్యాదియా
ల్. ఆత్రిలాత్మమాత్రానుభవాద్యంతరాయవిషయశోకనివృత్తియైక్కాట్టుకిరార్ - అనన్యప్రయోజననాయిత్యాది.

సా.స్వా— ఇతి ఆర్త ప్రపన్ననుక్కు అనంధానగా శోక నివృత్తియై క్కాట్టుకిరార్ - ఆర్తేతి. ఇతు
వ్వనుష్ఠాన కృత్యైయాన ఉత్తర కాల శోకనివృత్తి ఎన్ఱు కరుత్తు - దృప్త ప్రపన్న నుక్కు పాయత్తైప్ప
త్తి ఉత్తర కాలిక దుష్కృత్యాధీన వైఫల్య శంకాజనిత శోకనివృత్తియై క్కాట్టుకిరార్ - కర్మయోగమ్
ముతలానేతి - ఇతువుమ్ జ్ఞానానుష్ఠానాధీన కృత శోకనివృత్తి ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇతిఫలత్తైప్పత్తి జన్మాం
తరాధీన శోకనివృత్తియై క్కాట్టుకిరార్ - ఇశ్శరీరా నంతర మితి - ఇతువు మనుష్ఠానాధీనోత్తర కా
ల సంభావిత శోకనివృత్తి ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇతి ఫలత్తైప్పత్తి విళంబ శంకాప్రయుక్త శోకనివృత్తియై క్కాట్టు
కిరార్ - అనన్య ప్రయోజన నానేతి - ఇతువుమనుష్ఠానవిశేషాధీనశోకనివృత్తి ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడిఅనేకథా

మూ—— పరుకిదతో వెన్నుశోకిక్క-వేణ్ డా-ఇప్పడిసర్వప్రకారశోక హేతుక్క-ళుమక్కల్లియామ్పడి యెనక్కు-అనుగ్రహ విషయభూతనానని ఇనిశోకిక్కై-యావతు? మున్బునిగ్రహ విషయభూతనాయ్, కన్దదశైయిల్శోయాతా ప్పోలే అసిఫుణ కృత్యమాయ్, ఇవ్వుపాయ విశేష వైలక్షణ్య త్తుక్కు-మ్, రక్షణ భర మేరిట్టు క్కొ-ళ్ళుకిరసిద్ధోపాయ భూతనాన ఎన్ప్రభావత్తుక్కు-మ్; ఎవ్వక్క-లితే.ర్వభర న్యాసమ్పణ్ణికృతకృత్యనాకిరడుక్కై లైక్కు-మ్ తకతియన్రెన్ను తిరువుళ్ళమ్- ఇప్పడి చరమశ్లోక త్తిల్ సారతమమాన, మాశుచః, ఎన్కి-రచరమవాక్య త్తిల్ తాత్పర్యత్తై తఙ్గళ్ చరమ దశై యిలే ఆచార్యర్ సచ్ఛిష్యరుక్కు- ఉప దేశిప్పార్ కళ్ -

సా- ది—— ఇని నీఇప్పోతుశోకిక్కై-మున్బు శోకియా తాప్పోలె అనుచిత కృత్యమెన్నుమాశుచఃఎన్కి-ర వాక్య త్తిన్ తాత్పర్య మెన్కి-రార్- ఇప్పడిసర్వే త్యాదియాల్ .ఇన్దచరమ శ్లోకత్తిన్ చరమవాక్య తాత్పర్యమత్యంతరహస్య మెన్కి-రార్ - ఇప్పడి చరమశ్లోకే త్యాదియాల్ - ఇని శ్లోక త్తిన్ పదఙ్గళినడవే శబ్ద శక్తియాలు మర్థ

సా-స్వా—— సంభావిత శోకనివృత్తి పరమ్మాశుచః ఎన్కి-రవాక్యమెన్ద శొన్నతుకూడుమో? ఇన్దశోకనివృత్తికళిల్లా దుపాయ విశేష పరిజ్ఞానా నుష్ఠానఙ్గళాలే ప్రాప్తఙ్గళాకైయాలే వ్యర్థానువాద తయా మాశుచః ఎన్కి-రతు వ్యర్థమాక ప్రసంగి యాతో ? కించ అధికారివిశేషణతయా శోకమే ప్రాప్తమాయిరుక్క- శోక నిషేధ న్కూడుమో ? ఎన్న దృఢవిశ్వాస సిద్ధియే అనువాద ప్రయోజన మెన్ద వ్యతిరేకముఖేన ఉపపాదియా నిన్దుకొణ్ డు శోకనిషేధా వశ్యకత్వత్తై యుపసంహరి క్కి-రార్ - ఇప్పడి ఇతి - అనుష్ఠాన పూర్వదశైయిల్ శోక మధికారి విశేషణ మానాలుమ్ పిన్బు శోక మత్యంతా నౌచిత్యావహ మాకైయాలే తన్నిషేధమ్ కూడు మెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి అనేక ప్రకార మాక మాశుచః ఎన్కి-ర వాక్యత్తుక్క-ర్థమ్ శొన్నతు కూడుమో? అద్య యావచ్ఛ్రీ భాష్యకార ప్రభృతికళాన పూర్వాచార్యర్క-ళ్ స్వశిష్యర్క-ళుక్కు- రహస్య త్రయార్థోప దేశ కాలత్తిలే ఏతావ దర్థఙ్గళై యుపదేశి యామైయాలే అసాంప్రదాయికత్వ శంకై ప్రసంగి యాతో ? కించ రహస్య త్రయార్థోప దేశ కాలత్తిలే సర్వత్రై తావ త్పర్యంతం మాశుచః ఎన్కి-ర వాక్యత్తు కర్థోపదేశమే కాణామై యాలే ఇతు రహస్యత్రయాం తర్గత మల్లామై యాలే ఇతినర్థ విచారము మసంగత మన్రో? ఎన్న ఇతువే పరమ రహస్య మెన్దరుళి చ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడిఇతి - సచ్ఛిష్యర్క-ళుక్కు-మ్ చరమ దశైయి లుపదేశిక్కై-యాల్ ఇతువే రహస్యతమార్థ మెన్ను కరుత్తు . ఇని చరమశ్లోక త్తిల్ శబ్దస్వభావ త్తాలు మర్థ స్వభావ త్తాలుమ్ పదఙ్గళిలే సిద్ధఙ్గళాన వర్థఙ్గళై

సా-ప్ర—— ఏవంసతి పూర్వోక్తేషు శోకేషు కస్యచిదనువృత్తి స్సాధ్యోపాయ తద్వశీకృత సిద్ధోపాయ తన్నిష్ఠానా మననుగుణేత్యాహ - ఇప్పడిసర్వ ప్రకారేత్యాదినా- ఏవంభూతస్య మాశుచ ఇత్యేత ద్దర్థస్య అత్యంత సారతమతయా గోప్యత్వ మభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడి చరమేత్యాదినా - ఇయతా ప్రబంధేన ప్రతిపాదితానా మనేకేషా మర్థానాం బహుధోప పాదితానాం బహుగ్రంథ వ్యవహితతయా

సా-సం—అనేన మాశుచ ఇత్యనేన ఉపాయాత్స్వీకారో భావః,తద నంతరంశోకశ్చఉపాయవిశేషవైలక్షణ్య సిద్ధోపాయ ప్రభావా ద్యననుగుణ ఇత్యభి ప్రాయ స్సూచిత ఇత్యాహ-ఇప్పడీతి- ఏవం చరమశ్లోక చరమవాక్యార్థోఽత్యంత రహస్యతమ ఇత్యాహ - ఇప్పడీతి. అథ చరమ శ్లోకే పదక్రమేణ శబ్ద శక్త్యా

మూ — ఇశ్లోకత్తిల్ ద్వశిల్ అడైవె అధికార విశేషమ్, [illegible] పురస్కారమ్, దుష్కర [illegible] రాంతరనైరపేక్ష్యమ్, అశక్యప్రవృత్త్యనౌచిత్యమ్, దుష్కరాధి నివేశ [illegible] ఫ్యమ్, ఉపాయవిశేషస్య [illegible] యుపాయా, ముముక్షువుక్కు శరణ్యవిశేషమ్, శరణ్యనుడైయ సులభత్వ [illegible] గుణపూర్ణత్వమ్, హిత [illegible] మోక్ష జేశిత్వమ్, ప్రాప్యనే ప్రాపకనావదు, నిరపేక్షసర్వవిషయ [illegible] కల్యాణత్వమ్,

---

సా. దీ — స్వభావ [illegible] అను శబ్దజ్గళాన వర్ణద్గళై [illegible] ఇశ్లోక [illegible] యాల్ - ముక్తి సర్వ ధర్మాన్పరిత్యజ్య ఎన్గిఱ [illegible] అతో శబ్దాని [illegible] సర్వ ధర్మ పరిత్యాగ శబ్దార్థజ్గళై యరుళిచ్చెయ్గిరార్ - అను [illegible] కించన్య రూపాధికార విశేషమ్ - అకించన్య పురస్కారమావతు ? కార్పణ్య [illegible] దుష్కర పరికరైతి. అనంగభావాత్ ధర్మాణామ్ [illegible] పరికరాంతర నైరపేక్ష్యమ్ - అశక్య ప్రవృత్తితి అశక్యారంభవారణమ్ శొన్నపడి. దుష్కరాధి నివేశేతి తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనమ్ - ఉపాయేతి [illegible] బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ సూచనమ్ - ఇవై యారుమ్ ప్రథమ పాదార్థమ్ - ఇనిమామేక [illegible] పదత్తిన్ అర్థమ్ [illegible] ముముక్షు పుక్కు శరణ్యవిశేషమిత్యాదిమాగ్లుమ్ - ఏకశబ్దార్థమెట్టుమ్ ప్రాప్యనే ఇత్యాది. ప్రాప్య [illegible] నిరపేక్షేతి

సా. వ్యా — వాక్యార్థకథనసౌకర్యార్థమాక సంగ్రహిత్తరుళిచ్చెయ్గిరార్ - ఇశ్లోక [illegible] అధికారేతి అను వాదపక్షత్తిల్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్గిఱ విజత్తిల్ సిద్ధమాన [illegible] కించన్య రూపా [illegible] మెన్నపడి. అకించన్య పురస్కారమ్, విధిపక్షత్తిల్ కార్పణ్య రూపాఙ్గమెన్నపడి - దుష్కరేతి. "అనంగభావో ధర్మాణామ్" [illegible] వర్థమెన్నపడి - అశక్యేతి, అశక్యారంభవారణమెన్నపడి - దుష్కరేతి, తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనమెన్నపడి - ఉపాయేతి - శుద్దై, అతిశయమ్ - బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయసూచనమ్ [illegible] ఏతావత్ప్యంత [illegible] రర్థమ్ సర్వ ధర్మ పరిత్యాగ శబ్దార్థమెన్నపడి - ఇని ముముక్షు [illegible] హితత్వ [illegible] త్వమిత్యంత మర్థత్రయమ్ మామిత శబ్దార్థమెన్నపడి. ఇని ప్రాప్యనే ఇత్యాది [illegible] మిత్యంతం ఏకశబ్దత్తిల్ శబ్దార్థ స్వభావసి [illegible] మెన్నపడి - నిరపేక్షేతి స్వప్రాధాన్య [illegible] శొల్గిఱదు -

---

సా. ప్ర — సుఖానుసంధానార్థం పదార్థాన్ సంకలయ్యాహ - ఇశ్లోక [illegible] అధికారవిశేషమిత్యాది. [illegible] శుద్దైయుడైమై ఇత్యంతేన అతో శక్తాధికారిత్వమాకించన్యత్వం [illegible] అనంగభావో ధర్మాణామ్ [illegible] అశక్యారంభవారణమ్। తత్ప్రత్యాశా ప్రశమనమ్ బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ సూచనమ్, [illegible] సర్వధర్మ పరిత్యాగ శబ్దార్థ ఉక్తః. శుద్దైయుడైమై, లఘ్వావశ్యం - ఉపాయాంతర [illegible] మిత్య ర్థః - శబ్దశక్తియాలు మర్థ స్వభావత్తాలు మిగి. అను వాద పక్షే అధికార [illegible] త్యాగ విధిపక్షే నైరపేక్ష్యం శాబ్దమ్ - ఇతరే ఆర్థాః - ముముక్షువుక్కు - ఇత్యాది [illegible] శేషు ప్రథమ శ్శాబ్దః ఇతరే ఆర్థాః. వాక్యాదిభ్యశ్శిల [illegible] శబ్దార్థః - ప్రాప్యనే [illegible]

సా - సం — అథ స్వభావా [illegible] ప్రమేయ విశేషాః - ఇశ్లోక [illegible] సూ. శుద్దైయుడైమై ఇత్యంతేన అతో శక్తాధికారిత్వమితి కారికా సంగృహీతా [illegible] ప్రథమపాదార్థతయా దర్శితం. శుద్దై యుడైమై, బ్రహ్మాస్త్ర [illegible] సామర్థ్య [illegible] హిత [illegible]

మూలా — వ్యాజమాత్ర ప్రతీక్షత్వమ్, ఉపాయాంతరవ్యవధాననిరపేక్షత్వమ్, పరికరాంతరనిరపేక్షప్రపాద్యత్వమ్, సర్వఫలార్థి శరణ్యత్వమ్, (శరణ్యాంతరపరిగ్రహాసహత్వమ్,) శరణ్యవైశిష్ట్యమ్, ఉపాయాంతరస్థాననివేశ్యత్వమ్, భరస్వీకర్తృత్వమ్, భరన్యాసరూపసాధ్యోపాయవిశేషమ్, అతిక్కపరికరజ్గళ్, సర్వాధికారత్వమ్, సకృత్కర్తవ్యత్వమ్, సుకరత్వమ్, అవిళంబితఫలప్రదత్వమ్, ప్రారబ్ధనివర్తనక్షమత్వమ్, అధికారియినుడైయ పరాధీనకర్తృత్వమ్, శాస్త్రవశ్యత్వమ్, రక్షకనుడైయ పరమకారుణికత్వమ్, సుప్రసన్నత్వమ్, నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యమ్, దుర్నివారత్వమ్, పరానపేక్షత్వమ్, అవసరప్రతీక్షత్వమ్, శరణాగతనుడైయ కృతకృత్యత్వమ్, పరిగృహీతోపాయతత్ఫలజ్గళైప్పత్తకర్తవ్యాంతరత్తిల్ ప్రాప్తియిల్లామై, భగవదత్యర్థ ప్రియత్వమ్,

సా-దీ — స్వప్రాధాన్యనివారణత్తుక్కు హేతు- వ్యాజేతి ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వకృతమ్. ఉపాయాంతరేతి అన్యోపాయైరనన్వయం ఫలితమ్- పరికరాంతరేతి తదంగైరప్యసంబంధమ్ ఫలితమ్. సర్వఫలేతి సర్వసాధ్యావ్యభిన్నత్వై ఫలితమ్- శరణ్యవైశిష్ట్యం, శరణ్యస్య శ్రీవిశిష్టత్వమ్. శరణపదత్తిలిరణ్డు - ఉపాయాంతరేత్యాది. వ్రజిధాతువిల్ భరన్యాసరూపేత్యాది షడర్థమ్. మధ్యమవిలర్థద్వయమ్, అధికారియినుడైయవిత్యాది- అహంపదత్తిలర్థషట్కమ్, రక్షకనుడైయవిత్యాది. కారుణికత్వాత్సుప్రసన్నత్వం - సుప్రసన్నత్వప్రయుక్తం నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యమ్ - అతఏవ దుర్నివారత్వమ్. స్వాతంత్ర్యాదేవ పరానపేక్షత్వమ్ - పరమకారుణికత్వాదేవావసరప్రతీక్షత్వమ్ - త్వాపదత్తిలర్థ చతుష్టయమ్, శరణాగతేత్యాది -

సా-స్వా — వ్యాజమాత్రేతి ప్రపత్తే ర్వ్యాజమాత్రత్వమ్ శొల్లిత్తు - ఉపాయాంతరేత్యన్యోపాయై రనన్వయమ్ శొల్లిత్తు. పరికరాంతరేతి తదంగైరప్యసంబంధమ్ శొల్లిత్తు - సర్వఫలార్థీతి సర్వసాధ్యావ్యభిన్నత్వై శొల్లిత్తు - ఇనివైకశబ్దత్తిలర్థసిద్ధార్థమిరణ్డుమ్ శరణ్యేతి. శ్రీవైశిష్ట్యమ్ శొల్లిత్తు. ఉపాయాంతరస్థాన నివేశ్యత్వమ్ భరస్వీకర్తృత్వమిరణ్డుమ్ శరణశబ్దార్థమెన్నపడి - భరన్యాసేత్యాది ప్రారబ్ధనివర్తనక్షమత్వమిత్యంతమ్ వ్రజధాత్వర్థమెన్నపడి- ఇనిఅధికారియినుడైయవిత్యాద్యర్థద్వయం మధ్యమపురుషార్థమెన్నపడి. ఇనిరక్షకనుడైయవిత్యాది అవసరప్రతీక్షత్వమిత్యంతార్థషట్కమహంపదార్థమెన్నపడి. శరణాగతనుడైయవిత్యాదిభగవదత్యర్థప్రియత్వమిత్యంతమర్థత్రయంత్వాశబ్దార్థమెన్నపడి.

సా-ప్ర — "ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వం స్వప్రాధాన్యనివారణమ్। ప్రపత్తేర్వ్యాజమాత్రత్వమన్యోపాయైరనన్వయః। తదంగైరప్యసంబంధస్సర్వసాధ్యావ్యభిన్నతే" ఇత్యుక్తా ఏకశబ్దార్థా దర్శితాః - ఏషు ప్రాప్యప్రాపకైక్యాద్యాశ్శబ్దాః. వ్యాజమాత్రప్రతీక్షకత్వాద్యా అర్థాః. ఉపాయాంతరస్థానేత్యాదినా శరణంవ్రజేత్యనయోరర్థా ఉక్తాః- ఏషు సాధ్యోపాయవిశేషాదిశ్శబ్దః ఉపాయాంతరస్థాననివేశ్యత్వాదిరర్థః. పరమకారుణికత్వాదయోఽహంశబ్దార్థాః. శరణాగతకృతకృత్యత్వమితి

సా-సం — మిత్యంతేన మామిత్యస్య. శరణ్యవైశిష్ట్యమిత్యంతేనైకశబ్దస్యార్థ ఉక్తః, శరణ్యవైశిష్ట్యం, శ్రీవైశిష్ట్యమేవ- శరణ్యాంతరపరిగ్రహాసహత్వమిత్యేకశబ్దార్థఫలితార్థః, స్వీకర్తృత్వమిత్యంతేన శరణశబ్దస్య, శాస్త్రవశ్యత్వమిత్యంతేన వ్రజేత్యస్య, తత్ర సర్వాధికారత్వాదయః ప్రమాణాంతరసిద్ధా వ్రజేత్యనేన ఫలితార్థాః - అవసరప్రతీక్షత్వమిత్యంతేన అహంపదస్య, అత్యర్థప్రియత్వమిత్యంతేన త్వాపదస్య,

మూ— త్రైకాలిక విరోధిభూయస్త్వమ్, విరోధివర్గ వైచిత్ర్యమ్, అవస్థై నుడైయ ఈశ్వర సంకల్ప మాత్ర నివర్త్యత్వమ్, ప్రపన్నైక్కా నియతమాన విరోధి నివృత్తి కాలమ్, విరోధి నివృత్తి స్వరూపమ్, ఆత్మకైవల్య వ్యావృత్త యథావస్థిత స్వరూప విభావమ్, పరిపూర్ణ భగవదనుభవమ్, సర్వవిధ కైంకర్య (లాభ) మ్, అపునరావృత్తి, మున్బు శోకహేతు ప్రాచుర్యమ్, పిన్బు శోకిక్క ప్రాప్తి ఇల్లామై, విమర్శకాల మెల్లామ్ నిస్సంశయత్వమ్, శోకనివృత్తి, నిర్భయత్వమ్, హర్షవిశేషమ్, శరీర పాత కాల ప్రతీక్షత్వమ్, నిరపరాధ కైంకర్యరసికత్వమ్, ఎన్ఱివై ప్రధానమాయ్ మత్తుమివత్తుక్కు అపేక్షితఙ్గళెల్లామ్ శబ్ద శక్తియాలుమ్, అర్థస్వభావత్తాలుమ్ అనుశిష్టఙ్గళ్- అల్పజ్ఞనాయ్, అల్పశక్తియాయ్, పరిమిత కాలవర్తియాయ్,

సా-దీ— సర్వపాప శబ్దత్తిల్ విరోధి వర్గ వైచిత్ర్య మెన్ఱు - మోక్షయిష్యామియిల్ అర్థమ్, అవస్థై నుడైయ విత్యాది - ఇవై మూన్ఱినిష్ట నివృత్తి రూపఙ్గళ్- ఆత్మకైవల్యేత్యాది నాలుమ్ ఇష్ట ప్రాప్తి రూపమ్ - మాశుచఃఎన్ఱుమ్ వాక్యత్తి లర్థమ్, మున్బుశోక హేత్విత్యాది. ఇవ్విధాన ఇయల్ నిరపరాధ కైంకర్య రసికత్వమ్. ఇతు ఉత్తర కృత్యమ్ ప్రపత్త్యంగమాయ్ విధిమా పెన్కిఱ శోకత్తినుడైయ నిరాసత్తాల్ సిద్ధమ్ - ఆకఅన్వత్తుమూన్ఱు అర్థఙ్గళుమ్ అనుశిష్టఙ్గళ్, అమక్రమేణ శాసితఙ్గళ్ - ఇని చరమశ్లోకత్తిల్ మహావాక్యార్థత్తై అనుక్రాంతార్థఙ్గళ్ ప్రత్యభిజ్ఞాతమామ్పడి యరుళిచ్చెయ్కిరార్- అల్పజ్ఞనా మెన్ఱుతొడఙ్గి ఒరుచూర్ణికైయాలే. సర్వధర్మాన్ పరిత్యజేతివాక్యాల్ అజ్ఞానా శక్తి విళంబాసహత్వఙ్గళ్

సా-స్వా— త్రైకాలికవిరోధిశపాపశబ్దప్రకృత్యర్థమ్. భూయస్త్వమి బహువచనార్థమ్. విరోధివర్గవైచిత్ర్యమితి సర్వశబ్దార్థమెన్ఱపడి - అవస్థై నుడైయ విత్యాది విరోధి నివృత్తి స్వరూప మిత్యంత మర్థత్రయమ్ మోక్షయిష్యామి శబ్దార్థమెన్ఱపడి - ఇని ఆత్మేత్యాద్యపునరావృత్తిత్యంత మర్థచతుష్టయమర్థసిద్ధేష్టప్రాప్తిరూప మెన్ఱపడి - ఇని మున్బిత్యాది నిరపరాధ కైంకర్య రసికత్వమిత్యంత మష్టార్థాః మాశుచ ఇత్యత్ర లబ్ధఙ్గళెన్ఱపడి - ఆహత్య అన్వత్తు మూన్ఱర్థఙ్గళ్ అనుశిష్టఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు. ఇనిచరమశ్లోక మేకవాక్యమో ? భిన్న వాక్యమో ? అద్యే మధ్యమో త్తమరూప నానాఖ్యాత శ్రవణ విరోధః, ద్వితీయే ఏకం రహస్యం చరమశ్లోక మెన్కిఱసంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఎన్న ఇవాంతరవాక్యత్రయమాకయో జియామెన్ఱుకొణ్డు చరమశ్లోకత్తుక్కు మహావాక్యార్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్. అల్పజ్ఞనా యిత్యాది యాల్.

సా.ప్ర—త్యాశబ్దార్థః. త్రైకాలికవిరోధిభూయస్త్వాదిస్సర్వపాపశబ్దశబ్దః-సంకల్పమాత్రనివర్త్యత్వాదిః మోక్షయిష్యామీత్యత్రార్థః బహవశ్శోకహేతవః మాశుచ ఇత్యత్రార్థాః - శోకనివృత్తిశ్చ - ఇతరే అర్థాః - ఇవత్తుక్కపేక్షితఙ్గళితి- అకించన్యాపేక్షితం త్రివర్గకబహిర్భూతాత్వాదినాలఘ్వోపయుక్తో ఽనుగ్రహవిరిత్యాహ్యూహ్యం - ఏవం పదార్థానుక్త్వా అర్థత్రయ ప్రతిపాదక తయా వాక్యత్రిత్వ మభిప్రేత్య వ్యాఖ్యానమాహ - అల్పజ్ఞనాయ్ ఇత్యాదినా.

సా-సం— అపునరావృత్త్యన్తైః సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామీ త్యస్య, శేషైః మాశుచ ఇత్యస్య చార్థ ఉక్తః - యథాత్రక్రమేణోక్తార్థాః ప్రత్యభిజ్ఞాతా భవంతి. తథాచరమశ్లోకస్య మహావాక్యార్థ మాహ - అల్పజ్ఞనాయిత్యాదినా .

మూ — విళంబ మున్ముమ మన్నిక్కై యిరుక్కిర ఉన్నాలే అరియవుమ్, అనష్టిక్కవుమ్, అరి తాయ్ ఫల విళంబము మున్నొణ్డు యిరుక్కిర ఉపాయాంతరజ్ఙళిలతై యాతే సులభ నామ్, సర్వ లోక శరణ్యనా య్, శరణ్యత్వోపయుక్త సర్వాకార విశిష్టనాన ఎన్నై ఒరువనై యుమే యుపా యమాక అధ్యవసిత్తు కొణ్డు అంగ పంచక సంపన్నమాన ఆత్మరక్షా భరసమర్పణత్తై ఎప్పణ్ణు, ఇప్పడి అనుష్ఠితోపాయనా య్, కృతకృత్యనాయ్, ఎనక్కడైక్కల మాయ్, అత్యర్థప్రియతమనాన ఉన్నై పరమ కారుణిక నాయ్, సుప్రసన్ననాయ్, నిరంకుశ స్వాతంత్ర్యనాయ్, స్వార్థ ప్రవృత్తనాన నానే ఎన్ సంకల్ప మాత్రమే తున్నై యాకక్కొణ్డు బహుప్రకారమాయ్, అనంతమాయ్, దురత్యయమాన సర్వవిరోధివర్గత్తోదుమ్ పిరితుదర్చి యిల్లాతపడి తువక్కఱుత్తు ఎన్నోడొక్క ఎన్నుమ్ పడియ ఆత్మాత్మీయజ్ఙళై యెల్లామ్ అనుభవిక్కైయాలే తుల్యభోగనాకై పరిపూర్ణానుభవ పరివాహరూపమాన సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత, సర్వవిధ కైంకర్యత్తై యుమ్ ఎనక్కప్పణ్, సీయొన్నుక్కుమ్ శోకిక్క వేణ్డావెన్ను చరమశ్లోకత్తిల్ తిరుమ్ పొరుళ్ - ఏకం సర్వప్రద స్థిర్తం

సా.దీ — అనువాదాల్లభిరుక్కుమ్. అతు శౌలభ్యతుక్కికితు - అల్పజ్ఞనాయిత్యాద. ఉపాయాంతరజ్ఙళిలతై యాతే సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ను మతినర్థమ్. సులభనా యిత్యాది మామెన్నతి నర్థమ్ - ఒరువనైయుమే ఏకశబ్దార్థమ్. ఉపాయమాకవిత్యాది శరణంవ్రజ ఎన్నతినర్థమ్. ఇప్పడియనుష్ఠితేత్యాది త్వాశబ్దార్థమ్. అడైక్కలమావతు? రక్ష్యవస్తు. అహంపదత్తి నర్థమ్ పరమ కారుణికే త్యాది - నానేయెన్ను శ్లోకత్తిల అవధారణ వివక్షై తోన్నుకిరతు - ఎన్ సంకల్పమాత్రమే తున్నైయాక వెన్నతు ఇవ్వవధారణార్థమ్. బహుప్రకారేత్యాది సర్వపాప శబ్దార్థమ్. తువక్కఱుత్తు ఎన్ను మోక్షయిష్యామియి నర్థమ్. ఇని అర్థసిద్ధమాన విష్ణుప్రాప్తియై చొల్లుకిరతు - ఎన్నోడొక్క విత్యాదియాల్ - మయాసహ ఎన్నపడి. ఇనిమాశుచః ఎన్నతినర్థమ్ సీయొన్నుక్కు మిత్యాది - తిరుమ్ పొరుళావతు? మహావాక్యార్థమ్. ఇన్త చరమ శ్లోక వ్యాఖ్యాన మార్గమ్ పూర్వాచార్యర్కళాల్ కాట్ట ప్పట్టతెన్ను ఉపకార స్మృతి పణ్ణుకిరార్. ఏక మెన్నతుక్కు - ఏకంధర్మమెన్ను సర్వధర్మానెన్నతుక్కు ప్రతినిర్దేశమ్. సర్వపాధ్యవ్యభిచ్చమెన్కిరతు సర్వఫలప్రదమ్. సనాతనధర్మమాంకృష్ణనై. ఇగు గాజ్జళుక్కెల్లామ్ మూలహేతువైయరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా.స్వా — ఇప్పడి చరమ శ్లోకార్థమ్ నానావిధోల్లేఖ మూలమాక కల్పిత మాకై యాతే ఉపాదేయ మాక మాట్టమో - ఎనిక్కర శంకైయై పరిహరియా నిన్ఱుకొణ్డు ఇన్త చరమ శ్లోకార్థ జాతమ్ సదాచార్య సంప్రదాయాగతమెన్కిరార్ - ఏకమితి - ఏకం, నానావిధ ధర్మస్థానే స్థితం. అతఏవ సర్వఫలప్రదం-

సా.ప్ర — పిఱతుపర్చియిల్లాత పడి తువక్కఱుత్తు, పృష్ఠతోనుధావనం యథానస్యాత్ తథా సంబంధం వినాశ్య. అపునరుత్పాదం పుణ్యపాపే వినాశ్యేత్యర్థః. ఎనక్కప్పణ్, ప్రమోచయిష్యామీత్యర్థః - శేషభూతస్య జీవస్య స్వరూపానురూప కైంకర్య ప్రతిబంధకానాం సర్వేషాం నివృత్తౌ భగవదతిశయ ఫలకైంకర్యం సిధ్యేదితి భగవత ఏవ ప్రధాన ఫలత్వమితి భావః. ఉక్తార్థ స్వహోపాయనుష్ఠాన పర్యంత జ్ఞానవద్భి రాచార్యైరుపదిష్ట ఇతి సాంప్రదాయికత్వోక్తి వ్యాజేన చరమశ్లోకార్థం కారికయా సంగృహ్ణాతి. ఏకమిత్యాదినా -

సా.సం. అనుచరమశ్లోక వ్యాఖ్యానమార్గః పూర్వాచార్యైః ప్రదర్శిత ఇత్యుపకారస్మృతిం కరోతి. ఏకమితి -

మూ—శ్రియాజుష్టం సమాశ్రితైః । అపేతశోకైః ఆచార్యైః అయం పన్థాః ప్రదర్శితః ।
ఉఱిప్పుడైక్ మేవు నన్మజ్గళిల్ నీఙ్గిక్కువలనాన్, వాగ్మీలివక్కుల్

సా.దీ—శ్రియాజుష్టమ్ ప్రీత మిథః పురుష శ్రీరిత్వేయుక్తం - శ్రియాజుష్టం నివిష్టం సమాశ్రితైః ఎణ్ణు ఉపాయ విశేషణత్వమ్ కాల్ [illegible] - సమాశ్రితైః, శరణంగతైః - అపేతశోకైః, [illegible] ఆచార్యైః, వాదిహంసాంబువాహాద్యైః - అయం పన్థాః, ఉక్తో వ్యాఖ్యాన మార్గః ప్రదర్శి[illegible] తః . నకించిదప్యత్ర మయోత్ప్రేక్షితమిత్యర్థః -

ఇవ్విచరమశ్లోకార్థానుసంధాన మువ [illegible] యుమకిరాన్ - ఉఱిప్పుడై నిత్యాది -
ఉఱిప్పుడైక్, మహావధానత్తోడే . మేవు నన్ముజ్గళిల్, అనుష్ఠిక్కు ప్పడుమ్ ఉపాయాన్తరజ్గళిల్ [illegible] .
ఉఱిప్పుడైక్, మహావధానత్తోడే . మేవు నన్ముజ్గళిల్, అనుష్ఠిక్కు ప్పడుమ్ ఉపాయాన్తరజ్గళిల్ [illegible] అకన్ఱువలనార్, ప్రాప్యత్వేన ప్రసిద్ధ [illegible] వాలంకై . [illegible] వకి [illegible]

సా.స్వా—శ్రియా జుష్టం సమాశ్రితైః, [illegible] అపేతశోకైః [illegible] మార్గః - చరమశ్లోకార్థః ప్రదర్శితః . నతు స్వకపోల కల్పిత ఇత్యర్థః.

ఇప్పడిమాశుచః ఎన్ఱు సర్వప్రకారశోకనివృత్తి [illegible] యుమో ? [illegible] యుద్ధ [illegible] హానార్థమాయ్ కొణ్డు ఉపచ్ఛందనా [illegible] రూప మాయ [illegible] యాలే [illegible] వృత్తి పారమార్థికమే యోర కూడుమో ! ఎన్ఱు శంక్కైయు ప్పరిహారియా [illegible] చరమ [illegible] కార్థత్తై ఒరు పాట్టాలే స్వాను సంధాన మాక సంగ్రహిక్కి [illegible] అవధా [illegible] నమ. ఉఱిప్పుడైక్, అవధానత్తోడే కూడ - మేవుమ్, అనుష్ఠిక్కుమ్ [illegible] జ్ఞానయోగ, భక్తియోగ రూపో పాయాంతరజ్గళిల్ [illegible] - అకించననా [illegible] ఎన్ఱిరుత్తలే యన్వయమ్ . [illegible] వలనార్, "పరిత్రాణాయ సాధూనాం" [illegible] నానత్తిగోప వేషధరనాన శ్రీకృష్ణను [illegible]

సా.ప్ర—ఏకం, ఫలరూపం ఉపాయారూపంచే త్యర్థః. ప్రధానభూత [illegible] ఉపాయాన్తర [illegible] మిత్యర్థః - ఏతేనైక శబ్దార్థః స్సంగృహీతః - [illegible] ఉపాయత్వా వాచి ధర్మశబ్దేన [illegible] సంగృహీతః - [illegible] స్య సర్వస్యా ప్యుపలక్షణం- ఏతం మామిత్యాద్యనుక్తం. అపేతశోకైరిత్యు [illegible]
చరమశ్లోకార్థం [illegible] సంగృహీతి. [illegible] మేవుమితి -

సా.౦—చరమశ్లోక [illegible] సంగ్రహ [illegible] చరం సర్వప్రవమిత "కృష్ణం ధర్మం సనాతనం" ఇత్యుక్త [illegible] ప యుక్త గుణాది వైశిష్ట్య [illegible] ప్రదర్శితః. నకించిదప్యత్ర మయోత్ప్రేక్షితమిత్యర్థః. [illegible] క్తం. ఆచార్యైః, వాదిహంసాంబువాహైః ప్రదర్శితః. [illegible]
"[illegible] మోఘం" [illegible] దిత్యాదిభి స్సత్యవా [illegible]
శ్యాపిస్పత్త [illegible] - ఉఱిప్పుడైతి- అవధానేన [illegible]
రత్నకలయా ప్రతిష్ఠ [illegible] - వేరితి - సుగంధ తులసీ [illegible]

మూ — మెయ్యరణెన్ఱువిరైన్దడైన్దు, పిరిత్తువినైత్తిరళ్ పిన్దొడరావకైయప్పెరియోర్, మఱిప్పొడైమన్నరుళ్ వాశకత్తాల్ మరుళ్ త్తవమే ॥ ౩౬ ॥

పా-దీ—తిరువడికళై - మెయ్యరణెన్ఱు విరైన్దు, పరమార్థోపాయం ప్రధానోపాయ మెన్ఱధ్యవసిత్తు. అడైన్దు, మహా విశ్వాసత్తొడు శరణ వరణమ్ పణ్ణి. పిరిత్త వినైత్తిరళ్, ఈశ్వరనాల్ విడుక్కప్పట్ట సర్వ పాపజ్గళుమ్ - మీళ, పిన్దొడరావకై. శెయ్తవెన్ఱు శేషమ్- అప్పెరియోర్, "యథా గేవేతథాగురౌ - దేవమి వాచార్య ముపాసీత" ఇత్యాది శ్రుతి ప్రసిద్ధరాన నమ్మాచార్యర్గళుడైయ . మఱిప్పొడై మన్నరుళ్ వాశకత్తాల్, మఱిప్పవళైప్పోమ్ సర్వరైయుమ్ వశీకరిక్కైక్కు కాట్టుకిఱతు - అత్తైయుడైత్తాయ్ సహజకృపా ప్రయుక్తమాన ఉపదేశ రూపవాక్యత్తాల్- మరుళ్ త్తనమ్, అజ్ఞానాన్యథాజ్ఞాన విపరీత జ్ఞానమ్ కళ్ళియప్పెత్తోమెన్నైక్కు. యద్వా, పిరిత్తు వినైత్తిరళ్ పినతుపిన్దొడరావకై చ్చెయ్త వెన్ఱుశేషమ్. అప్పెరియోర్, శ్రుతి ప్రసిద్ధరాన నమ్మహా పురుషనుడైయ - ఏకస్మిన్ పూజ్యతయా బహువచనమ్. మఱిప్పొడైమన్నరుళ్ వాశకత్తాల్, అహంత్వా సర్వ పాపేభ్యో మోక్ష యిష్యామి మాశుచః ఎన్ఱ వాక్యత్తాల్- చరమశ్లోకత్తాలెన్ఱపడి. మరుళ్ త్తవమే, అజ్ఞానరూపమానశోకముమ్భీతియుమ్,సంశయముమ్కళ్ళియప్పెత్తోమెన్నైక్కు ॥ ౩౬ ॥

ఇని చరమ శ్లోక విహితైయాన శరణాగతియై నమ్మాళ్వార్ ముతలాన పరమర్షికళ్ లౌకిక

పా-స్వా—తిరువడికళై ఎన్ఱపడి. మెయ్యరణెన్ఱు, పర మార్థోపాయ మెన్ఱు - ప్రధానోపాయ మెన్ఱు - విరైన్దు, విశ్వసిత్తు. అడైన్దు, శరణ మాక ప్పత్తి - పిరిత్త, విభజిక్కప్పట్ట. నశిప్పిక్కప్పట్ట - వినైత్తిరళ్, కృత్స్నం పాపము మెన్ఱపడి . పిన్దొడరావకై, తిరప్పువుమ్ వరాతపడి పణ్ణీతి శేషః - అప్పెరియోర్, వేదాన్త జ్ఞళితే సర్వస్మాత్పరత్వేన ప్రసిద్ధనాన శ్రీకృష్ణనుడైయ . మఱిప్పొడై- మఱిప్పు, వళైత్తుక్కొళ్ళుకై - వశీకరిక్కై ఎన్ఱపడి. ఉడై, ఉడైయ . మన్, దృఢమాన. అరుళ్, కృపై. వాశకత్తాల్, మోక్షయిష్యామి ఎన్కిఱ శ్లోకత్తాల్. సర్వవశీకరణ సమర్థ సుదృఢ భగవత్కృపా పరివాహ చరమశ్లోకత్తాలే - ఇతినాలే వంచనా ద్యర్థమన్ఱు ఇన్త శ్లోక మెన్ఱు కరుత్తు . మరుళ్ త్తనమే, మరుళ్, అజ్ఞానమ్. అత్తనమ్, ఇల్లాతవరానోమ్ - అజ్ఞానమ్ తీర్న్తుతదుపలక్షిత శోకమ్ తీర్న్దునిస్సంశయరామ్, నిర్భరరామ్, నిత్య సంతుష్టరా యిరానిన్ఱో మెన్నైక్కు ॥ ౩౬ ॥

ఇప్పడి చరమశ్లోక ముఖమాకవే విలక్షణోపాయమ్ జ్ఞాతవ్యమెన్ఱు నిర్బన్ధ ముణ్డో? భగవచ్ఛాస్త్రాది ప్రమాణాంతర ముఖమాకవు మఱియలాకాతో? కించ "అపేతశోకై రాచార్యై రయంపంథాః ప్రదర్శితః" ఎన్ఱు సదాచార్య సంప్రదాయా గతమెన్ఱు శొన్నతు తాన్ కూడుమో? ఏవో పబృహ్మణమ్

పా-ప్ర— స్వోక్త చరమ శ్లోకార్థ ప్రతిపాదక వాక్యాని వ్యాసాదేవ సార్థ మధిగత పంచమ వేదాః

పా-సం— సత్య రక్షకా విశిఘశిత్యాశ్రిత్య - పిరిత్తితి - పునరపి పాప రాశిస్స్వఫల దానాయ యథానానుచ్ఛేత్తథా - అప్పెరియోరిత్యాది. పరాత్పరస్య పాపనివర్తన సమర్థస్య సుదృఢకృపయా ఉక్తేన వాచకేన మాశుచ ఇత్యనేనాజ్ఞానాన్నివృత్తా అభూమేత్యర్థః ॥ ౩౬ ॥

అథ మహాభారత సారతయా అతిదుర్జ్ఞేయార్థస్యాస్య శ్లోకస్య హృదయం భాష్యాధికా

మూ— వ్యాసామ్నాయ పయోధికౌస్తుభ నిభం హృద్యం హరేరుత్తమం శ్లోకం కేచన లోకవేద పదవీ విశ్వాసితార్థం విదుః ।

పా.టీ— వైదికపదవికళిల్ హిత తమత్వే విశ్వసీ ఎన్ఱధ్యవ సిత్తార్థ- శైన్ఱు ఇతినతిశయత్తై చ్చొలివిత్త లైక్కట్టుకిరార్ - వ్యాసామ్నాయేతి - కేచన, భగవత్ప్రసాదత్తాలే స్వతస్సిద్ధ జ్ఞానభక్తివైరాగ్యాదికళై యుడైయనమ్మాళ్వార్ శ్రీపరాశరాదికళ్ - వ్యాసేతి - వ్యాసామ్నాయో మహాభారతం - తదేవ పయోధిః. తస్య కౌస్తుభ స్థానీయం- హరేర్హృద్యం, హృదయంగమం - ఉత్తమంశ్లోకం, చరమశ్లోకత్తై - లోక వేదపదవీ విశ్వాసితార్థం విదుః- లోక పదవి యావతు? లౌకికం ప్రయోజనాంతరమ్ - వేదపదవీ, శాస్త్రీయో మార్గః- మోక్షాద్యాముష్మికం ప్రయోజనం - అతిల్ విశ్వాసితార్థమ్ హిత తమత్వేన విశ్వసనీయార్థ యుక్తం.యద్వాలోకే వేదేచామోఘత్వేనప్రసిద్ధశరణాగతిరూపార్థయుక్త మిన్నా తల్

సా.వ్యా— పరాంకుశ ఋషికళుక్కు సమ్మతమాక వేణ్డావో ? అసమ్మత మాకిల్ మతాంతరస్థా ఛద్దైయ చరమశ్లోక వ్యాఖ్యానముపాదేయ మాక ప్రసంగి యాతో? కించ "నాన్యఃపంథా" ఇత్యాదినా భక్తి వ్యతిరిక్తోపాయ నిషేధాత్ వేదవిరుద్ధమాన విన్త చరమ శ్లోకార్థ ముపాదేయన్తా నామో? ఇత్యాది శంకైస్సై ప్పరిహరియా నిన్ఱుకొణ్డు చరమశ్లోక వైలక్షణ్యత్తై యరుళి చ్చెయ్కిరార్. వ్యాసేతి - వ్యాసామ్నాయః, మహా భారతః - సఏవ పయోధిః- తస్యపయోధేః - కౌస్తుభ నిభం - ఐరావతా దీనాం పయోధేః సద్భావేపి యథా కౌస్తుభ స్యైవ భగవదుపాదేయత్వంహృద్యత్వంచతథా చరమశ్లోకోపి భగవతోఽత్యంత హృద్యః, అత్యంతాభిమతః- ఉత్తమః, "త్రిః ప్రథమా మన్వాహ త్రిరుత్తమా" మితివచ్చరమః గీతాంతే శ్రుతఇతి యావత్ - తం, "వేదేషు పౌరుషం సూక్తం పురాణేషుచ వైష్ణవమ్ । భారతే భగవద్గీతా ధర్మశాస్త్రేషు మానవ" మితి సర్వాంగీకృత ప్రమాణభావ గీతా శాస్త్ర సారతయా సర్వోత్కృష్టం శ్లోకమితి వార్థః - కేచన, అస్మదాచార్యాః పరాంకుశ నాథముని శ్రీభాష్యకార ప్రభృతయః - లోక వేదపదవీ విశ్వాసితార్థఃయస్యతం. తథాభూతం విదుః, లోకేహిపామరా అపిశరణాగతంసమ్యగ్రక్షంతి.

సా.ప్ర— మహర్షయః, తత్ప్రియా యామునాచార్యప్రభృతయశ్చప్రశంసంతీతి దర్శయన్ సర్వేషాం చరమశ్లోకార్థ ప్రవచనేచ్ఛా ముత్తంభయతి - వ్యాసామ్నాయేత్యాదినా - శ్రీమహాభారతే సారం గీతా తత్రాపి చరమశ్లోకోత్యంతం సారఇతి సముద్రోన్మథనా దుద్ధృతేభ్య స్సమస్తసారభూతేభ్యః ఉచ్చైఃశ్రవ ఐరావత ప్రభృతిభ్యోపి భగవత్స్వకార్యస్య హేతుత్వేనోపాదేయత్వయుక్త కౌస్తుభ తుల్యత్వ మితి భావః.లోకవేదేత్యాది - "యథైచ్ఛసి తథాకురు" ఇతి లౌకికరీత్యా "సర్వగుహ్యతమం భూయః" ఇతి వైదికరీత్యాచాస్య

సా - సం— శ్వేతాంగ ప్రభృతి యోజనాంతం వ్యాహ - వ్యాసామ్నాయేతి - వ్యాసామ్నాయః, మహాభారతః- కౌస్తుభోహి ఐరావతావృతోచ్చైశ్శ్రవాదిభ్యోతిశయితం . తతఏవ భగవతో హృదయంగమతయా హృద్యోభూత్. చరమశ్లోకోపి మహాభారత సారగీతా సారతయా అతిశయితః . ఏతస్య హృద్యత్వ మనుకంపా విశేష సముల్లసిత చిత్తవృత్తి కార్యత్వ కృతం- మహాభారతాంత గీతాంతత్వాదుక్తార్థ ప్రతిపాదకత్వాచ్చాస్యోత్తమత్వం. కేచన, నాథ యామునాదయః. కాక కపోతాది వృత్తాంతాదిష్టలౌకికజనైశ్శరణాగత సంరక్షణా ల్లోకపదవీ విశ్వాసితార్థత్వం. "ముముక్షుర్వై", ఇతివేద పురుషేణ

మూ — యేషాముక్తిషు ముక్తిసౌధ విశిఖా సోపాన పంక్తిష్వమీ వైశంపాయన శౌనకప్రభృతయ

సా-దీ — ప్రయోజనాంతరశక్తిలుమ మోక్షశక్తిలుమ్ అమోఘత్వేన ప్రసిద్ధ శరణాగతి రూపార్థ యుక్త మాయెన్నై - లోకేశరణాగతిరమోఘేతిప్రసిద్ధిః. పామరాణాం మప్యాశ్రిత సంరక్షణ సంరంభాదవగమ్యతే. వేదేచ "తస్మాదపివధ్యం ప్రపన్నంనప్రతి ప్రయచ్ఛంతీ" త్యాదిషు ప్రసిద్ధిః - యద్వా లోక పదవీ, స్మృతి మార్గః. విదుః, నిశ్చిన్వంతి స్మేత్యర్థః - యథా "నాకత్తై మిత్తై నమ్బిరాన్ శరణౌశరణ్ నమక్కున్నుమ్- శరణ్నుమ్ ఉప్పోకి లల్లా లిల్లైకణ్డీర్ శతిరేఎన్నుమ్ మత్తొన్నిల్లై శురఙ్గ చ్చొన్నోమ్ " - కేచన ఎన్నవర్కళై విశేషిక్కిరార్ - యేషాం ముక్తిష్వితి - యేషాం దివ్యసూక్తి విషయే. కీదృశీషు ? ముక్తిసౌధ విశిఖా సోపానపంక్తిషు. ముక్తిసౌధం, పరమపదం - తస్య విశిఖా, రాజమార్గః - తస్యాస్సోపాన పంక్తి భూతాసు- "ఇవైపత్తుమ్ వల్లార్ పరమపదత్తు ఉయిర్ విల్ చ్చెన్నురువర్ తమ్బిరవియాన్ జికై యే- వళవురైయాల్ పెరలాక్కుమ్ వానోర్కు పెర వరమే" ఎన్నవరే - వైశమ్పాయన శౌనక ప్రభృతయః- వైశమ్పాయనర్, సాక్షాద్వేద వ్యాస శిష్యర్ భారత ప్రవర్తకత్వేన ప్రసిద్ధర్. శౌనకర్, ఋగ్వేదాచార్యరాన

సా-స్వా — వేదేచ "ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే - తస్మాన్న్యాస మేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః. తస్మాదపి వధ్యం ప్రపన్నం నప్రతి ప్రయచ్ఛంతీ" త్యాదౌ ప్రపత్తేర్మోక్షసాధనత్వాభిధానేన లోక వేదపదవీభ్యాం విశ్వాసితోఽయం చరమ శ్లోకార్థః - యద్వా, లోకపదేన లోక్యత ఇతి వ్యుత్పత్త్యా స్మృతిరుచ్యతే. శ్రుతిస్మృతిభ్యాం విశ్వాసితార్థం విదురిత్యర్థః అనేన శ్రుతి విహితత్వాద్విలక్షణోపాయస్య "నాన్యః పంథా" ఇతి నిషేధస్య జ్ఞాన వ్యతిరిక్తోపాయ నిషేధ పరత్వాచ్ఛ్రుతివిరోధాభావేనాత్యంతాదరణీయత్వమస్యార్థస్యోక్తం. కేచనేతి సామాన్యోక్త్యా తాటస్థ్యం సూచ్యతే. యేషాం, పరాంకుశాదీనాం - ముక్తిరేవ సౌధః - తస్య విశిఖా, వీథీ - తస్య సోపానపఙ్క్తిరూపతాసు - ముక్తిరూప సర్వోన్నత స్థాన ప్రాపకమహావిధిరూపప్రపత్తేః సోపానపంక్తివత్ప్రాపికాసు- ఉక్తిషు, దివ్య సూక్తిషు. "పుకలొన్నిల్లా వడియేన్ - ఉన్నడిక్కీళ్ అమర్న్దు పుకున్దేనే - నాకత్తై మిత్తై నమ్బిరాన్ శరణేశరణ్ - మ... నిన్నో...?" త్యాది సూక్తిషు చరమశ్లోక వ్యాఖ్యాన భూతాసు - అమీ శ్రేష్ఠాః - వైశంపాయనః, వ్యాసశిష్యః.

సా-ప్ర — శ్లోకార్థోఽవిశ్వాసలక్ష్య ఇత్యర్థః యేషామిత్యాది. విశిఖాయాంసోపానపంక్త్యర్థాసర్వేషాం సుఖేన సౌధారోహణాయ భవతి. తథా చరమ శ్లోకార్థ నిష్ఠానాం వాక్యావగతార్థానుష్ఠానే సర్వేషాం ముక్తిస్స్యాదిత్యర్థః యేచరమశ్లోకార్థ నిష్ఠాగాంనికట స్థిత్వా తదుక్తిభిస్తదనుష్ఠానేన అనుష్ఠాయ ... స్వయమపి తథైవానుతిష్ఠంతి.సర్వే తేభవభయరహితభగవత్కైంకర్యవంతీత్యర్థః.

సా-స-ం — "దేవా వై త్వష్టారమభిజిఘాంసన్ తస్మాదపివధ్య,,మిత్యాదినాచప్రపత్తిపదప్రతిష్ఠాపనాద్వేదపదవీవిశ్వాసితార్థత్వమ్- యేషాం, ప్రపన్నజన కూటస్థ మారభ్యవాదిహంసాంబుదార్యపర్యంతానాం ఉక్తిషు, "నాకణ్ణైయత్తై నమ్బిరాన్. శరణేన్నుయియ"ఇత్యాదిరూపేణ స్తోత్ర గద్యాది రూపేణావస్థిత సూక్తిషు. ముక్తిరేవసౌధః, తత్సంబన్ధినీ విశిఖా- రాజమార్గ రూప త్రయ్యంతాత్మికా. తదర్థ్యోధిత వివేకాది పర్వపరంపరా జనకత్వాదుక్తీనాం. తా ఏవ వేదాంత రూప రాజ మార్గస్థ సోపాన పంక్తయస్తాసు- వైశంపాయనః, సాక్షాద్వేదవ్యాస శిష్యోభారత ప్రవర్తకత్వేనప్రసిద్ధః. శౌనకః,ఋగ్వేదాచార్యాశ్వలాయన

మూ — స్వైర్నిత్యైః స్వరకింకరైః ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే
చరమశ్లోకాధికార ఏకోనత్రింశః.

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారపదవాక్యయోజనాభాగ ప్రతియః-
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః -

సా. దీ — వాక్యలాయ సర్వ - ఆచార్య - మహాభాగవత [illegible] ప్రభృతిశబ్దస్య [illegible] ది సంగ్రహః - అమీ, పరమభాగవత శ్రేష్ఠస్యైవ ప్రసిద్ధాః - కింకరా భవంతి - [illegible] తజ్జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్య పరిపూర్ణా దివ్యసూరయః స్వాచార్యత్వేన అన్యాపి కింకరం కుర్వంతీత్యర్థః - శీలాదిప్రత్యయస్య [illegible] కింకరైర్భవంతీతి గమ్యత ఇతి ॥

ఇతి శ్రీ సారదీపికాయాం చరమశ్లోకాధికార ఏకోనత్రింశః-

సా. స్వా — శౌనకః, "శౌనకోహం వైమహాశాలోఽఙ్గిరసం విధివదుపసన్నః" ప్రపన్న ఇత్యాది ప్రసిద్ధః అదితిశ్చ నిమైత్రేయ ప్రభృతయో గృహ్యంతే. కింకరైః, అస్మదాచార్యాః [illegible] అధికారి [illegible] శ్రుతిస్మృతిస్వసు [illegible] చరమశ్లోకార్థవర్ణనం కుర్వంతి - [illegible] ఏతత్ప్రకాశ [illegible] రహస్యార్థగ్రహణ [illegible] జన్మార్జిత భాగ్య [illegible] ప్రత్యయ [illegible] కింకరైః అస్మదాచార్యైః శ్రుతిస్మృతిషు [illegible] ధీర వ్యాయయుక్తార్థ వర్ణన [illegible] సమయే కింకరపదం [illegible] న ఇతి యావత్ - తేకేచనాస్మదాచార్యా విదుషి స్వప్రియః. ఏవంచ ఋషిణా మహ్యస్వతంత్రాధిమతోఽయమర్థః. చరమశ్లోకస్యాపి ప్రమాణేషు పారిభూతి [illegible] వాయమర్థః [illegible] ॥

ఇతి శ్రీమద్రహస్యత్రయసారస్వాదే చరమశ్లోకాధికార ఏకోనత్రింశః.

సా. ప్ర — కింకరైః, కింకరపదం ప్రయుంజానాః భవంతి [illegible] - ఏతే ప్రపన్నాః [illegible] యథాసమయం [illegible] ఈశ్వరస్య స్వామినః [illegible] తానుసంధానాద్యే [illegible] భవంతీతి భావః ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం చరమశ్లోకాధి[illegible] ఏకోనత్రింశః

సా. సం — [illegible] మహర్షి [illegible] ప్రభృతి [illegible] హః. ప్రపన్న [illegible] ముక్తిర్వామాంత [illegible] కింకర [illegible] వాం తాదృశ [illegible] తాత్పర్యం [illegible] కింకరపదప్రయోగ [illegible] ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే చరమశ్లోకాధికార ఏకోనత్రింశః.

ఇన్త చరమశ్లోకాధికార సంగ్రహపాట్టు వ్యాఖ్యానమ్ అచ్చాకిర కాలత్తిలిరున్త సారప్రకాశికా

మాతృకైకళిల్ అన్తపాట్టువ్యాఖ్యానమిల్లామల్ ఇప్పొతువన్తిరుక్కిఱమాతృ

కైయిలిరుప్పతినాల్ అన్త పాట్టువ్యాఖ్యానమిప్పొత్తిలచ్చిడప్పట్టతు.

స్త్రీశూద్రాదీనాం సుఖానుసంధానాయ చరమశ్లోకార్థం ద్రామిడగాథయా సంగృహ్ణాతి - కురిప్పుడ నిత్యాదినా - కురిప్పుడమ్ మేవున్తరుమ్ పఙ్గళిన్ని, సావధానానుష్ఠేయతయా స్వేనాసాధ్య ధర్మ త్యాగ పూర్వకం. అకోఱవలనార్ వెరిత్తుళవక్కఴల్, "సర్వేషామేవ లోకానాం పితామాతాచ మాధవః। గచ్ఛధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః" ఇత్యాదిషు సర్వశరణ్యతయా ప్రసిద్ధస్య గోపాలస్య నిరతిశయ సుగంధతులసీభి రలంకృతచరణౌ - మెయ్యరణెన్ను వినైన్తడైన్తు, "యత్తుకాలాంతరేణాపినాన్య సంజ్ఞా ముపైతివై" ఇత్యుక్తరీత్యాసకృత్ రూపరతుకావితిసత్వరమాశ్రిత్య - మరిత్తు, పునరపి - వినైత్తిరళ్ పిన్తుడరావకై, పాపరాశిర్యథా నానుగచ్ఛేత్తథా పాప్మనాం పునరుత్పత్తిర్యథా నస్యాత్తథేత్యర్థః - అప్పిరియోర్ మరిప్పుడై మన్నరుళ్ వాళకత్తాల్, "తం దేవతానాంపరమం చ దైవతమ్ - నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే - నతస్యే శేకశ్చనతస్యనామ మహద్యశః - పరః పరాణాంపరమః పరాత్మా - పార్థోఽవిజేతా మధుసూదనస్య పాదారవిందార్పిత చిత్రపుష్పమ్। దదర్శ గంగాధర మౌళిమధ్యే బభూవభూయః కృతనిశ్చయార్థః" ఇత్యాదిషు సర్వోత్కృష్టతయా ప్రతిపాదితస్య భగవతో "మిత్రభావేన సంప్రాప్తంనత్యజేయం కథంచన" ఇత్యాశ్రిత సంరక్షణైకతి నిబంధవత్త్వే నోక్తత్వా త్స్థిరతరయాకృపయోక్తవాక్యరూపేణ చరమశ్లోకేన - మరుళత్తనమే, నిస్సంశయా స్మః. అతఏవ వీతశోకాశ్చాభూమేతి భావః॥౩౬॥

స్స (*) ర్వ ౧౩౯-ఫారమ్ - ౫౫౬ పేజిల్, సారప్రకాశి కైయిల్, విట్టుపోన వాక్యమ్: స్వపాప ప్రాయశ్చిత్తతయోక్త భరన్యాసస్యైవ స్వపర నిర్వాహకత్వాం గీకారస్య యుక్తత్వాదాచార్య పురస్కారణ పూర్వక ప్రసదనస్యా కర్తవ్యత్వం వదన్నాచార్య పురస్కారస్య ప్రయోజన ప్రదర్శన పూర్వకం శాస్త్రార్థ వత్త్వాత్ -

శ్రియై నమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ఆచార్యకృత్యాధికారః.

మూ —

అధిజిగమిషు

నా-దీ— ఇప్పడి పదవాక్య యోజనా రూపమాన తృతీయభాగమ్వ్యాఖ్యాత మాయిత్తు. ఇనిఆచార్య శిష్య

సా-స్వా— ఇప్పడి పూర్వార్థ కారిత్తిలే చరమ శ్లోకత్తిల్ సారతమమాన మాశుచః ఎన్కిర చరమ వాక్యత్తిన్ తాత్పర్యత్తై చరమ దశైయిలే ఆచార్యర్కళ్ సచ్ఛిష్యర్కళుక్కు ఉపదేశిప్పర్కళెన్ఱు శొన్నదు కూడుమో ? బ్రాహ్మణను కృద్యాపసంధవా జనో పాయమానపడియాలే సర్వదా శిష్యవిషయత్తిలే ఉపదేశమ్ ప్రాప్తమన్రో ? చరమ దశైయిలే ఎన్ఱు విశేష గ్రహణమ్ కూడుమో ? "మంత్రం యత్నేన గోపయేత్" ఎన్ఱు విశేష విధియు నాలే రహస్యత్రయార్థ వ్యతిరిక్త విషయమ్ ధనార్జనోపాయ నియమ విధానమెన్నిల్ "గురు శుశ్రూషయా విద్యా పుష్కలేన ధనేనవా" ఎన్కిఱదు విరోధియాదో ? అతుభక్తి పరివాహ ద్రవ్యదాన విషయమెన్నిల్ "కృపయా నిస్పృహో వదేత్" ఎన్కిఱదు విరోధియాదో ? కించ "మంత్రం యత్నేన గోపయేత్" ఎన్కిఱ విధియు నాలే ఒరు విషయత్తిలుమ్ సర్వదా ప్రదానమ్ కూడామైయాలే చరమదశైయిలే తానుపదేశమ్ కూడుమో ? "శాస్త్రజ్ఞానంచ కృత్వా విజ్ఞానం సముత్సృజేత్" ఎన్నైయాలే కూడుమెన్నిల్ అప్పోదు శిష్యసామాన్య విషయత్తిలే ఉపదేశిక్క వేణ్డుకైయాలే సచ్ఛిష్యర్కళుక్కు ఎన్ఱు విశిష్యాభిధానమ్ కూడుమో? అపిచ సచ్ఛిష్యర్క ళెన్ఱు "సంతమేనం తతో విదుః" ఎన్కిఱపడియే బ్రహ్మజ్ఞానవానై ఎన్నాల్ ఉపదేశమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాదో? చరమ వాక్యత్తిన్ తాత్పర్యత్తై సచ్ఛిష్యర్కళుక్కు ఉపదేశిప్పర్కళెన్ఱు శొన్నాల్ పరద్యరహస్యార్థజ్ఞరై అసచ్ఛిష్యర్కళుక్కు ఉపదేశిక్కలామెన్ఱు అతిప్రసంగముమ్ వారాదో? తత్త్వ హిత పురుషార్థ గ్రంథాదిలోకనాదికళాలుమ్ అభ్యసిక్కలామెన్నుమ్ ప్రసంగియాదో ? ఆచార్యర్కళుపదేశిప్పర్కళెన్నాల్ ఉపదేశాదేవాన్యథా సిద్ధమాకైయాలే

సా-ప్ర— ఏవంరహస్యత్రయంసరహస్యం సవ్యాఖ్య పూర్వాధికారై "ఆచార్యర్కళ్ సచ్ఛిష్యర్ కళుక్కు

సా-సం— అథయథాశాస్త్రంసంప్రదాయప్రవర్తకాచార్యస్యోపదేశప్రవర్తకాచార్యస్యకృత్యమధికారేణ

మూ— రాద్యం ధామ దివ్యం త్రిధామ్న

సా-దీ— కృత్యాధికారనిగమనాధికారాత్మక మానచతుర్థభాగం వివరిక్కప్పుకిరతు. అతిల్ మున్నా శార్యకృత్యాధికార త్తిలాచార్య కృత్యప్రధానమాన సత్సంప్రదాయ ప్రవర్తనత్తై క్కాట్టుకిరార్- ముతల్ శ్లోకత్తిల్ సత్సంప్రదాయ ప్రవర్తనమే ప్రధానమాన వాచార్య కృత్యమెన్కిరార్- అధిజిగమిషురితి. "క్షీరాబ్ధిమణ్డలం భానో ర్హృదయాని మనీషిణామ్ । త్రీణిధామాని మేసంతి త్రిధామాహమితిస్మృతః" ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట త్రిధామావినుడైయ ఆద్య మానదివ్య ధామత్తై, పరమపదత్తై. ఆద్య శబ్దమ్ శ్రీవిష్ణులోకావ్యావర్తకం - అధిజిగమిషుః, గంతుమిచ్ఛువాన - ఆర్యాః, ఆచార్యాః-

సా.స్వా— అతి విస్తృతత్తై తద్గ్రంథ ప్రణయన ముమ్ వ్యర్థ మాక ప్రసంగి యాతో ? కించ పెరియవాచ్చాన్ పిళ్ళైముతలాన శ్రీభాష్యకార సంప్రదాయస్తర్ పణ్ణిన రహస్య గ్రంథఙ్గళిరుక్క యాతేయు మిస్త గ్రంథమ్ సుతరామ్ వ్యర్థ మన్ఱో ? కించ ఆచార్యర్గళ్ సచ్ఛిష్యర్గళుక్కు ఉపదేశిప్పర్గళ్ ఎన్నాల్ ఆచార్యనుక్కు తదాచార్యన్ అవనుక్కు తదాచార్యన్ అవనుక్కు తదాచార్యనెన్ఱు కొళ్ళవేణ్డుకైయాలే సర్గాద్యకాలత్తిలే ఉపదేష్టా ఇల్లామైయాలే అమూలకత్వ శంకైయుమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఆచార్యర్గళ్ ఉపదేశిత్తాల్ "గురుం ప్రకాశయే ద్ధీమాన్మన్త్రం యత్నేన గోపయేత్ । అప్రకాశ ప్రకాశాభ్యాం క్షీయేతే సంపదాయుషీ,, ఎన్ఱు నిష్ఠా హానియుమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఇత్యాది బహువిధ శంకైకళ్ పిఱక్క తన్నివృత్త్యర్థమ్ సంప్రదాయ ప్రక్రియా భాగత్తిలే ఆచార్యకృత్యమ్, శిష్య కృత్యమ్, తల్లక్షణమ్, సంగ్రహేణోపదేశ్యార్థఙ్గళ్ ముతలాన వర్థఙ్గళైయుమ్ ప్రతిపాదిక్కక్కడవరాయ్ ప్రథమ మాచార్య కృత్యాధికారత్తిలే ఆచార్యకృత్యత్తై విస్తరేణ ఉపపాదియానిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థత్తై రూపకసన్నివేశత్తాలే లోకాచారత్తైయుమ్ దృష్టాంతమాక ప్రకాశిప్పియానిన్ఱుకొణ్డు శ్లోకత్తాలె సంగ్రహిక్కిరార్- అధిజిగమిషు రితి. త్రిధామ్నః, "అంభస్య పారే భువనస్య మధ్యే నాకస్య పృష్ఠే మహతో మహీయాన్,, నిత్యుక్త స్థానత్రయవతః - ఆద్యం, అనాదిసిద్ధం - దివ్యం, రజస్తమోరహితశుద్ధసత్త్వమయం- ధామ, పరమపదం- అధిజిగమిషుః, అధిగంతు మిచ్ఛుః. అనేన "పాత్రస్థ మాత్మ జ్ఞానంచ కృత్వా పిండం సముత్సృజేత్ । విద్యయైవ సమంకామం మర్తవ్యం బ్రహ్మవాదినా,, ఇత్యాదికం సూచ్యతే - ఆర్యాః, ఆచార్యాః -

సా.ప్ర— ఉపదేశప్పర్క" ఇత్యుక్త మాచార్యకృత్యం సప్రకారం నిరూపయతి - తత్ర పాత్రస్థమాత్మ విజ్ఞానం కృత్వా పిండం సముత్సృజే"దిత్యుక్త ప్రకారేణ శరీరవియోగాత్పూర్వం సమ్యక్పోషితాయ సచ్ఛిష్యాయ సంప్రదాయ పరంపరా గత రహస్య త్రయార్థ ముపదిశేదిత్యాహ - అధిజిగమిషు రిత్యాదినా. త్రిధా మాకేశవేనలౌ ఇతి నిఘంటూక్తేః-త్రి ధామా, శ్రీమన్నారాయణః "దివ్యంస్థాన మజరంచాప్రమేయం

సా.సం— వక్ష్యమధికారార్థం సంగృహ్ణాతి-అధిజిగమిషు రితి- ధామ, నిత్యవిభూతి రూపంస్థానం. తస్యాద్యత్వం కారణత్వం- తచ్చసృజ్య వర్గస్య నిత్యవిభూతిస్థ వస్తుగత సాదృశ్యోపజీవకత్వ కృతం. అప్రాకృత వస్తు సమాన సన్నివేశా ఏవహి ప్రాకృతాస్సర్వే. త్రిధామ్నః, "అంభస్య పారే,, ఇత్యుక్త విధయా త్రిస్థానకస్య- అధిజిగమిషుః త్యక్త్యాలబ్ధవిద్యోవిరక్తస్సన్ ప్రాప్యత్వప్రాప్త శాద్యదావితమః పదమధిజిగమిషతి-

మూ — శ్రుతివిధపరీక్షాశోధితశిష్యాదిషు తే । అనఘగుణదశాయామాహితస్నేహమార్యః ప్రదిశతి

సా.దీ — శ్రుతేత్యాదినా. ‘‘సంవత్సరం గాత్రోషితాయ’’ ఇత్యాదిరూపేణ శ్రుతివిహిత-పరీక్షా-విధినా, సమిజ్జలపు ష్పావ్యాహరణహెతుమ్ శేషవ్రతరక్షణశ్రేయోరూపేణ బహువిధమాపరీక్షైక కాల శోధితే, నిశ్చలమనస్క- మాన - శ్యాదిపాత్రే, యోగ్యతాన పుత్రశిష్యాదికళితే. అనఘగుణదశాయాం, సత్త్వోద్రేకాదిదశాయాం - అనఘగుణత్వదశాయాం ఇత్యర్థః- అన్యత్ర పరీక్షాయామ్ ఆహితస్నేహం, విహితప్రేమ యథాతథా అన్యత్ర

సా.స్వా — శ్రుతివిధపరీక్షాశోధితే, ‘‘సంవత్సరం తదర్ధంవా మాసత్రయమథాపివా । పరీక్ష్య వివిధో పాయైః కృపయా నిస్పృహో వదేత్’’ ఇత్యాద్యుక్తప్రకారేణ విహితాః, సమిత్పుష్పావ్యాహరణ హేతుభూతశ్రేయోరూపేణ వివిధాః- పరీక్షాః. తాభిర్నిర్ధారితనిశ్చలమనస్కే. అన్యత్ర ఉపాసనోదకవివిధసందర్భ విధిశోధితే- శ్యాదిపాత్రే ధర్మభూతాధ్యయనశిష్యే పాత్రే, పుత్రశిష్యాదౌ- అన్యాసక్తపాత్రే. అనేన సర్వదా ఘటితావ్యాపారః పరీక్షణీయః సర్వేష్వపి గుణాని విపుర్వం ఉపదేశేన నిక ర్తవ్య ఇతి వ్యజ్యతే- అనఘగుణదశాయాం, వక్ష్యమాణసత్త్వోద్రేకాదిదశాయాం. యథా, ‘‘ప్రసాదన ప్రసంగతు ష్టస్సన్తత్రైవ రహసి’’ ఇత్యుపదేశకాలే ఇతి శ్రుతి గోచరార్థం రథిభావాదయో వస్థాయాం వా- అన్యత్ర నిమలసూత్రనిర్మితవత్యాం- ఆహితస్నేహం, ఆహితః, నిహితః స్నేహః సన్నికర్షణేన గ్రథితం యథా. ‘‘పుత్రశిష్యమనోవాంఛితా’’ ఇత్యభిధానాత్. అన్యత్ర నిషిద్ధతైలం- అనేనార్థాదుపాధి సంతోషకేవల

సా.ప్ర — దుష్టస్యైవ. [illegible] । గచ్ఛ- త్తోరతుబాహ్మ [illegible] మాన స్వ మాత్మనః’’ ఇత్యాద్యుక్తం ప్రధాన స్థానం పరమపదం గంతు ముముక్షోః ఆచార్యవిశేషణం- ‘‘నాపుత్రాయ నాశిష్యాయ నాసంవత్సర వాసోషితాయ నాపరిజ్ఞాత కులశీలాయ దాతవ్యా । సంవత్స రం తదర్ధంవా మాసత్రయ మథాపివా । పరీక్ష్య వివిధోపాయైః కృపయా నిస్పృహో వదేత్’’ ఇత్యాది శ్రు తి స్మృత్యవగత వివిధ పరీక్షాభిశ్శోధితే శిష్యాదిశ్శిష్యే- అన్యత్ర నిష్కల్మష దీపభాజనం పాత్రమిత్య ర్థః - అనఘేత్యాది - శిష్యస్య రజస్తమో విధ్వంసనా సమానాధికరణ సత్త్వోద్రేకావసర ఇత్యర్థః- నిష్కలంక తూలారబ్ధ తంతుకృత వర్తికాయా మిత్యర్థః - ఆహిత స్నేహమితి క్రియావిశేషణం - ఉప దేశ్యేషు స్నేహ్యాన్తని వేశే దిత్యర్థః - యథా లోకే స్నేహ యుక్తానాం ప్రవృత్తయః । ప్రతిపిమయథా తచ్చేతన ప్రయోజనైకప్రయోజనాః ఏవం శిష్యోజ్జ్వ నైకప్రయోజనదుపది శేదిత్యర్థః. అన్యత్ర స్నేహ స్తైలం-

సా - సం — తదాకృపా పరతంత్రస్య ‘‘పాత్రస్థ మాత్మవిజ్ఞానం’’, మతవివిధ కైంకర్య రుచ్యాయుపద్ధ తే న్న ఖ్యాత్యాది కామనయేతి ఫలితమ్- క్వాపిత్యుపదేశ్య దౌర్లభ్యోక్తిః- సచ్ఛిష్యత్వంభావః- ప్రదీపోపి ని ష్కల్మషె పాత్రే నిష్కల్మష వర్త్యామారోపితఏవ అత్యుజ్జ్వలఇతి- శోధితే అనఘగుణ దశాయామిత్యక్షత యోక్తిః- సత్త్వోద్రేకావస్థాయా మిత్యర్థః- స్నేహాభావే దీపదివ విద్యాప్య స్నేహదత్తౌ అధికరుచివ న్నిష్ప్రభావిర మేవేతి సూచయితు మాహితస్నేహ మిత్యుక్తిః. పూరితస్నేహో యథా భవతి తథా. ఆర్యః, శ్రోత్రియం బ్రహ్మనిష్ఠ,, మిత్యాచార్య లక్షణ లక్షితః- సద్దేశికేన సచ్ఛిష్యే సమారోపితజ్ఞానదీపస్యాపూ వదాత్మ ధర్మసంపుచిత వికాసశాలినయా ఇహాడస్తగోస్తరాధికౌజ్జ్వల్య వత్తయాఽ

మూ— నిరపాయం సంప్రదాయప్రదీపమ్ ॥ ౭౦ ॥

సా.దీ—నిహితతైలం - నిరపాయం,నిత్యం. లౌకిక దీప వ్యావృత్తం- సంప్రదాయప్రదీపం, సంప్రదాయమా వతు ? పరమాచార్యనైత్తుడఙ్గి అవిచ్ఛేదేన పరంపరయా ఉపదేశిత్తువరుకిఱ వర్థవిశేష శాస్త్ర విశేషఙ్గళ్- తద్రూపమానప్రదీపత్తై- అజ్ఞానాంధకార నిరసనత్తాలుమ్, జ్ఞాతవ్యార్థ ప్రకాశనత్తాలుమ్ ప్రదీపత్వం- ప్రదిశతి,ఉపదిశతి. ఉపదిశేదితివివక్షైయాతల్॥౭౦॥

పర మాచార్యనాన శ్రీమన్నారాయణఙ్ ముతలాక సదాచార్య పరంపరా సమాగతమానరహస్యత్రయార్థఙ్గళై సంగ్రహిత్తు, శాస్త్రఙ్గళుమ్అనుసంధిత్తు,సాత్వికతాస్తిక్యాదిగుణఙ్గళై యుడైయ దేవప్రకృతి కళాన శిష్యాదికళుక్కు- పరీక్షామూల గుణ నిశ్చయ పూర్వక మాక శుశ్రూషా వశ్యైయిలే అపట్క మాక తత్వహితపురుషార్థఙ్గళైయుమ్, ఉత్తర కృత్యఙ్గళైయుమ్ శురుఙ్గఉపదేశిత్తు, ఆసురప్రకృతికళుక్కు- మఱైత్తు కృతార్థరామ్ వతిప్పర్కళ్ పూర్వాచార్యర్కళెన్నుమ్,ఇవర్కళ్ తత్వత్రయ రూప తత్వత్రయమ్, శరణాగతియాకిఱ హితత్రయమ్,ఉత్తరకృత్యత్రయుమ్ శురుఙ్గవరుళిచ్చెయ్వర్కళ్- శిష్యాదికళుక్కు- అల్లాత వాసుర ప్రకృతి కళుక్కు- వెళియిడార్కళ్ ఎన్ఱు మిప్పది కారత్తిల్ సంగ్రహార్థమ్.

సా.వ్యా—కారుణ్యవాత్సల్యమాత్రేణోపదిశేదితివ్యజ్యతే. నిరపాయం, ప్రసిద్ధదీపస్యసాపాయఇతివ్యతిరేకస్సూచ్యతే. సంప్రదాయ ప్రదీపం, భగవంత మారభ్యతావత్పర్యంత మవిచ్ఛిన్న తయా ఉపదేశ పారంపర్యేణ సమాగతతత్వ హిత పురుషార్థ విషయక సమీచీన జ్ఞాన రూపంప్రదీపం, అజ్ఞానాంధకారనివర్తకత్వాత్ప్రదీపత్వోక్తిః - ప్రదిశతి, ఉపదిశేత్- వర్తమాన నిర్దేశే నావిచ్ఛిన్న సంప్రదాయాగతత్వం వ్యజ్యతే- "తస్మైసవిద్వానుపసన్నాయ సమ్యక్ప్రశాంత చిత్తాయ శమాన్వితాయ యేనాక్షరం పురుషం వేదసత్యం ప్రోవాచతాం తత్వతో బ్రహ్మవిద్యా మిత్యత్రప్రోవాచ- ప్రబ్రూయా" దితి శ్రీభాష్యకారైర్వివరణాత్తదనుసార్యయం శ్లోకః. అనేన సర్వాదరేణాప్యుపదేష్టవ్యభావ నిమిత్తానుకూలకత్వ శంకానివర్త్యతే- సత్పాత్రలాభే భానంచ వ్యజ్యతే- ఏవంసర్వార్థ స్యాప్యామరణం గోపనీయత్వే కైముత్యన్యాయేనమా శుచ ఇతి చరమ శ్లోక చరమ భాగార్థస్య శ్రేష్ఠతయా ఆమరణం గోప నీయత్వమంత్యకాలే సత్పాత్రలాభే ఉపదేశ్యత్వంచ వ్యజ్యతే- ॥౭౦॥

ఇప్పడిఆచార్యనుకు సత్పాత్రలాభవిధిబల త్తాలేఅవశ్యముపదేశిక్క వేణుమాకిల్విస్తరేణఉపదేశిక్కిఱతో ? సంగ్రహేణోపదేశిక్కిఱతో ? ఆర్యే బహువిచారానధికృతాధికారికళుక్కు వేదాంత శ్రవణాభావమ్ప్రసంగిక్కుమ్ - అంత్యే "ఆర్షంధర్మోపదేశంచ వేదశాస్త్రావిరోధినా । యస్తర్కేణానుసంధత్తే సధర్మం వేద నేతరః" ఎన్కిఱ శాస్త్రమ్ విరోధిక్కుమ్? కెంచసంప్రదాయాగతార్థఙ్గళుపదేశఙ్గ ళాకిల్ శ్రోతాక్కళుక్కళ్పబుద్ధిత్వ విస్మరణశీలత్వాదసంభావిత మాకైయాలే అప్పడియాక

సా.ప్ర— సంప్రదాయ ప్రదీపం, ప్రదీపవత్స్వప్రదర్థ వ్యవహార హేతుతయా సంప్రదాయ పరంపరాగత మర్థపంచక ప్రతిపాదకం రహస్య త్రయం దీపత్వేన నిరూప్యతే నిరపాయ మితి ఐహికాముష్మిక తత్వార్థ విషయ ప్రమాణానిన్యావర్త్యంతే॥ ౭౦॥

సా.సం.నిరపాయత్వం-సంప్రదాయప్రదీపం,సంప్రదాయాగతమర్థ పంచకజ్ఞానాభిధానందీపమిత్యర్థః॥౭౦॥

మూ— ఇప్పడి “గురుగరీయాన్,, ఎన్గుమ్ “ తమిమం సర్వసంపన్న మాచార్యం పితరం గురుమ్ ,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర పడియే పరమాచార్యనాన సర్వేశ్వరన్ ముతలాక నదాచార్య సంప్రదాయ సమాగతత్తాలుమ్ సిద్ధ్యస్తవ్యమ్మాలే విజాతీయర్కళ్. కస నైరియాల రహస్య త్రయార్థఙ్గళై సంగ్రహేణ శేరత్తొగుత్తుమ్ అనుసంధిక్కు “యోగోపాయస్య యోగ్యానాం యోగ్యానాం సంప్రయచ్ఛతి । ఇమమర్థం సమాస్నాయం స్వస్తివోస్తు ప్రజాన్వహమ్ ॥ ఇదం తేనాతపస్కాయ

సా-దీ— ఇవ్వర్థఙ్గళిల్ ప్రమాణమ్ మర్త్యేమర్త్యే యుపస్యాసిక్క ప్పడుకిన్ద- ఇప్పడి గురు గరీయా నిత్యాది త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుర్గరీయా నిత్యపితాసి లోకస్యేత్యాదిః గురుగరీయా నిత్యస్య పూర్వార్థం పితేతి విజాతీయర్కళ్, అస్మత్సిద్ధాంత బహిర్భూతర్కళ్. కసం, యాథాత్మ్య జ్ఞానశూన్యాః. యో . . యత్ర సా ర్వత్ర వచనం ఇతుక్కు అర్థమ్. యా కౌరువ నివ్వర్థఙ్గళై అయోగ్యర్కళ్ నిక్కమ్ రక్షిక్కరాన్- అయోగ్య ర్కళ్ ఉపదేశియాతే యిరుక్కిరాన్ . యోగ్యరాన పుత్ర శిష్యర్కళుక్కు నన్నాక ఉపదేశిక్కరాన్ - అత నరకుమ్ పూజ్యనెన్ను. ఇదం తేనాతపస్కాయేతి భగవద్గీతా వచనమ్- ఇతుక్కు . . . మ్ - అతప స్కాయ,

సా-స్వా— సంప్రదాయో క్షేపమ్ ప్రసంగియాతో? కించాచార్యన్ ఉపదేశిక్కవేణుమ్ వాకి లభ్యా యశో లాభ ప్రయోజన కత్వే “కృపయానిస్పృహో వదేత్,, ఎన్గిరతు విరోధియాతో? ఇవ్వర్థ యశో లాభమ్ ప్రయోజన మన్నాకిల్ “ప్రయోజన మనుద్దిశ్య నమన్దోపి ప్రవర్తతే,, ఇతి న్యాయమ్ ప్రసంగియాతో? ఇత్యాది శఙ్కైకళైయుమ్, పూర్వోక్త శఙ్కైకళైయుమ్, విస్తరేణ పరిహరిక్కరార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా తు రుక్క వరుళి చ్చెయ్యర్కళ్ ఎన్తెన - గురుర్గరీయా నితి - పితాసి లోకస్య చరాచరస్య త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుర్గరీయా,, న్ను వచనమ్. గరీయాన్ గురుః, శ్రేష్ఠో గురుః - సదాచార్యేతి - శంకరాచార్యస్య సర్వేశ్వరో . . . కరుత్తు - ఇప్పడియాకి . . . శాస్త్రఙ్గళ్ అసదాచార్య సిద్ధాంతమ్ సర్వేశ్వరో . . . ళ్ ఇతరర్కళుక్కు . . . సిద్ధ్య స్తవ్యమ్ . విజాతీయ ర్కళ్, అస్మత్సిద్ధాంత బహిర్భూతర్ కళ్ పడి - విజాతీయ . . . యాతే . . . ర్కళ్, . . . మూలమాక కసమ్ తెరియా . . . సంగ్రహేణేతి. అనపేక్షిత విస్తరముమ్, అపేక్షిత సంకోచ ముమర నిబంధన ఙ్గళిలే శేరత్తొకుత్తపడి - . . . మనుసంధిత్తు ఇతి. ఉప దేశ కాలత్తిలే యుమ్ విమర్శనమ్ పణ్ణి . . . ఇతనాలే అల్పబుద్ధి శ్రోతృ మూలమాక సంప్రదాయ విచ్ఛేద శఙ్కై యిల్లై ఎన్ను కరుత్తు - యోగోపాయేతి సాత్వత సంహితాయాం భగవద్వచనం - ఇనంతజ్ఞ తిగీతా వచనం - అతపస్కాయ. సద్వృత్త రహితాయ - “అపరిహీనం పఞ్చ . . . వేదాః - వృత్తహీనే

సా-ప్ర— ఏవం శ్లోకే సంగృహీత మాచార్యకృత్యం ప్రస్తౌతి- ఇప్పడి గురుర్గరీయానిత్యాదినా - పితాసి లోకస్యేత్యాదిః గురుర్గరీయానిత్యస్య పూర్వ ఖండః.

సా-సం— సంగృహీతమేవ విస్తృణో . ఇప్పడిత్యాదినా- రహస్య త్రయార్థఙ్గళై ఇత్యంతేన సంప్రదాయశబ్దార్థ ఉక్తః- అథహాత్ర శ్లోకాని శ్రీసాత్వత భగవద్గీతా వసిష్ఠ కౌశిక సంవాద . . . స్యవి తిసాత్యకి తంత్రాది గతానివచనాని స్ఫాదత్తే- యోగోపాయ తిత్యాదినా.

మూ — నాభక్తాయకదాచన। నచాశుశ్రూషవేవాచ్యంనచమాంయోఽభ్యసూయతి ॥ యఇమంపరమంగుహ్యం మద్భక్తేష్వభిధాస్యతి। భక్తింమయిపరాంకృత్వా మామేవైష్యత్యసంశయమ్ ॥ నావేదనిష్ఠస్యజనస్యరాజన్ ప్రదేయమేతత్పరమంత్వయాభవేత్। వివిత్సమానస్యవిబోధకారకంప్రబోధహేతోః ప్రణతస్య శాసనమ్ ॥ నదేయమేతచ్చ తథానృతాత్మనేశఠాయ క్లీబాయ నజిహ్మబుద్ధయే। నపండితజ్ఞాయ పరోపతాపినే దేయంత్వయేదం వినిబోధ యాదృశే ॥ శ్రద్ధాన్వితాయాథ గుణాన్వితాయపరాపవాదా ద్విరతాయ నిత్యమ్। విశుద్ధయోగాయ బుధాయచైవ క్రియావతేథ క్షమిణే హితాయ ॥

సా-దీ — సదాచారరహితనుకు. అభక్తాయ, ప్రేమరూపభక్తిరహితనుకు. అశుశ్రూషవే, శుశ్రూషా, శ్రోతుమిచ్ఛా - పరివస్యాచ- తద్రహితనుకు. యోమామభ్యసూయతి తస్మైచ. యాతొరువర్ భగవద్ద్వేషి అవనుకున్ నవాచ్య మెన్నై. యఇమ మితి. భక్తిం మయి పరాంకృత్వా, మయి పరాం భక్తిం లబ్ధ్వా ఎన్నపడి. నావేద నిష్ఠస్యేత్యాది శ్లోకాః భారతె వసిష్ఠకరాళ సంవాదగతాః. వివిత్సమానస్య, విదజ్ఞానఇతి ధాతుః - జ్ఞాతుమిచ్ఛోః. శుశ్రూషోఃఎన్నపడి. విబోధ కారకం, జ్ఞానజనకం. జ్ఞానార్థంప్రణతాను ఎన్నై - ప్రబోధ హేతోః, ప్రబోధార్థమ్- శాసనంశాస్త్రమ్. అనృతాత్మనే, నాస్తిక బుద్ధయేఎన్నై. శఠాయ, వంచకాయ - క్లీబాయ, నపుంసకాయ. జిహ్మబుద్ధిః, కుటిల బుద్ధిః - పండితం మన్యాయ - యాదృశే పుంసి దేయమిదం తన్నిబోధ ఎన్ననయమ్- గుణాన్వితాయ, శమ దమాద్యన్వితాయ. విశుద్ధయోగాయ,విశుద్ధ భక్త్యన్వితాయఎన్నై - క్రియావతే, అనుష్ఠానవతే.

సా.వ్యా — తథాశ్రుత,,మిత్యుక్తత్వాత్. అభక్తాయ,అనాశ్యభగవద్భక్తిరహితాయ. నచాశుశ్రూషవే,శుశ్రూషా, శ్రోతు మిచ్ఛా. పరివస్యాచ - తద్రహితాయ - మాంయోఽభ్యసూయతి తస్మైచ నవాచ్య మిత్యన్వయః - ప్రతివాక్యం నఞా ఉక్తతప ఆదిషు ఏకహీనత్వేపి తరసద్భావో నప్రయోజకఇతి భావః - నచ మాం యోఽభ్యసూయతీ త్యసమాన విభక్తి నిర్దేశః భగవద్భాగవ తాదా వభ్యసూయః విశేషతః పరిహరణీయఇతి ద్యోతకః - అన్వయ ముఖేనాహ. యఇదమితి - మద్భక్తేష్వి త్యుపలక్షణం - తపఆది విశిష్ట మద్భక్తేష్విత్యర్థః. కృత్వేతి. మయి పరాం భక్తిం లబ్ధ్వే త్యర్థః - నావేద నిష్ఠస్యే త్యాదయః భారతే వసిష్ఠకరాళ సంవాదగతాః. అవేదనిష్ఠస్య, వేదనిష్ఠా రహితస్య. ప్రబోధ హేతోః, ప్రబోధ నిమిత్తం ప్రణతస్య - వివిత్స మానస్య - వేత్తు మిచ్ఛోః- ప్రబోధ కారకంపరమం ఏతచ్ఛాసనం - శాస్త్రం నదేయమితి ప్రాక్తేనా న్వయః. అనృతాత్మనే, అసత్య బుద్ధయే - అసత్య శీలాయే త్యర్థః. శఠాయ, వంచకాయ. క్లీబాయ, నపుంసకాయ. జిహ్మబుద్ధయే, కుటిల బుద్ధయే. పండిత జ్ఞాయ, పండితం మన్యాయ. పరోపతాపినే, పరోపతాప కృతేచ నదేయ మిత్యన్వయః - యాదృశే పుంసీదం దేయం తన్నిబోధ- శ్రద్ధాన్వితాయ, రహస్యార్థ శ్రవణే త్వరాన్వితాయ. గుణాన్వితాయ, శమదమాది గుణాన్వితాయ. విశుద్ధ యోగాయ, విశుద్ధ యుక్త్యన్వితాయ - బుధాయ, ఉపదిష్ట గ్రహణ క్షమాయ - క్రియావతే, అనుష్ఠానవతే. క్షమిణే, క్షమావతే - అనుష్ఠాన జనిత దురిత సహిష్ణవే. హితాయ, లోక హితాయ -

సా-ప్ర — వివిత్సమానస్య,విదజ్ఞానఇతి ధాతుః- జ్ఞాతుమిచ్ఛోరిత్యర్థః- ప్రబోధహేతోః, బోధార్థం- శాసనం, శాస్త్రం. నిర్ణయార్థమాత్మజ్ఞానజనకమిత్యర్థః- విశుద్ధయోగాయ, నిర్దోషయుక్తియుక్తాయే త్యర్థః.

మూ — వివిక్తశీలాయ విధిప్రియాయ వివాదభీతాయ బహుశ్రుతాయ। విజానతే చైవ తథా హితాయ క్షమా దమాయ నిత్యాత్మసమాయ దేహినామ్ ॥ ఏతైర్గుణైర్హీనతమే న దేయమేత తత్పరంబ్రహ్మ విశుద్ధమాహుః। న శ్రేయసా యోక్ష్యతి తాదృశేష్వేతం ధర్మప్రవక్తారమపాత్రదానాత్॥ పృథ్వీమిమాం యద్యపి రత్నపూర్ణాం దద్యాన్న దేయం త్విదమవ్రతాయ। జితేన్ద్రియాయైతద సంశయం తే భవేత్ప్రదేయం పరమం నరేన్ద్ర॥ కరాళ మా తే భయమస్తు కించిదేతత్పరంబ్రహ్మ శ్రుతింత్వయాద్య। యథావదుక్తం పరమం పవిత్రం విశోకమత్యంత మనాదిమధ్యమ్। విద్యయైవ సమం కామం మర్తవ్యం బ్రహ్మవాదినా॥ ఆపద్యపి చ ఘోరాయాం న త్వేనామిరిణే వపేత్। మూర్ఖాశ్చ పండితంమన్యా అధమా దామినాఇవ॥ ధర్మముక్తాః ప్రబోధం తే నాశయంతి విగమానితాః।

సా-దీ — వివిక్త శీలాయ, ఏకాంతప్రియాయ. విధిః, విధానం. తత్ప్రియాయ. విజానతే, కృతజ్ఞాయ. తథా హితం విజానతే, హితమాత్మన ఇత్యతే వివిచ్యతే. క్షమా దమా వ్యాప్తా య యస్మై. దేహేషు నిత్యాత్మసమబుద్ధయే. ఏతద్వక్ష్యమాణం రహస్యం విశుద్ధపరబ్రహ్మ ప్రతిపాదకమాహుః. తాదృశే, గుణహీనే. ధర్మప్రవక్తారం శ్రేయసా న యోక్ష్యతి. కుతః? అపాత్రదానాత్. కరాళేతి సంబోధనం. పరం బ్రహ్మ, పరబ్రహ్మవాచకం. విద్యయైవసమం కామమిత్యాదిశాస్త్రీయవచనాని. బ్రహ్మవాదినా, విద్యావతా. పాత్రాలాభస్థిత్ విద్యయా సహ కామం మర్తవ్యం. ఘోరాయామాపద్యపి. ఏనాం, విద్యాం ఇరిణే, అయోగ్య స్థలేషు నవపేత్, నోపదిశేదిత్యర్థః. లిఙ్గమ్, వేదమ్.

సా-స్వా — వివిక్తశీలాయ, ఏకాంతవాసప్రియాయ. విధిః, విధానం. తత్ప్రియాయ, బహుశ్రవణయుక్తాయ. అతఏవ విజానతే, కృతజ్ఞాయ. హితౌషధమాదయాయస్యసహితస్మై. యద్వా, హితమిత్యుపదేశస్యాకృ. హితం విజానతేఇత్యన్వయః - క్షమా దమాయ, క్షమాసహిత దమాయేతియోజనా. నిత్యాత్మసమాయ. నిత్యేషు దేహేషు ఆత్మసమబుద్ధయే. ఏతన్మయోక్తం రహస్యం విశుద్ధం పరం బ్రహ్మ, విశుద్ధ పరబ్రహ్మ ప్రతిపాదకమాహుః - తాదృశే, గుణహీనే ధర్మప్రవక్తారం శ్రేయసా నయోక్ష్యతి. కుతః? అపాత్రదానాత్ - కరాళేతి సంబోధనం - శేషం స్పష్టం - పరంబ్రహ్మ, తద్వాచకం. అథ శాండిల్య వచనమాహ. విద్యయైవేతి - పాత్రాలాభ ఇతి శేషః - నత్వితి - ఏనాం, విద్యాం, ఇరిణే, ఊషరే - అపాత్రే నవపేత్ - మూర్ఖాశ్చేతి. లింగమ్, వేషమ్ -

సా-ప్ర — యుక్తోపాధి సార్వాత్మ్యభావప్రతితర్కప్రతిహత్యావయః - గుణశబ్దైర్విశేషితాన్ తత్త్వజ్ఞానాం త్యాయామాహ - మూర్ఖాశ్చేత్యాదినా - నను ముముక్షోః ప్రపన్నస్య మోక్షప్రతిబంధకభాగవతాపచారాగా హిత్యేన స్థితిరేవోచితా - నతూపదేశాది సదసద్వివేక ఇత్యత్ర "పాత్రస్థమాత్రవిజ్ఞానం కృత్వోపదేశం సముత్సృజే" దిత్యాదివచనాదుపదేశావశ్యకత్వమభిప్రయన్ తథాప్యుచ "ఆత్మద్రుహమమర్యాదం మూఢముజ్ఝితసత్పథమ్। సుతరామనుకంపేత నరకార్చిష్మదింధన" మిత్యాదేరనుసర్తవ్యత్వాన్మూర్ఖాణామనుపదేశ్యత్వోక్తిరనుచితేతి శంకాంచ "అస్య గ్యాణం లోకవిద్విష్టం ధర్మమప్యాచరేన్న తు" ఇత్యాదిప్రమాణాత్తాసు బాధకనానుపదేశో లోకవిద్విష్ట ఇత్యవగమ్య తేషామనుపదేశ్యత్వోక్తిః

మూ—ఏకతస్త్వపవర్గార్థమనుష్ఠానాది కౌశలమ్ । లోకానుసార మన్యత్ర గురుఃపశ్చాదుదీరితః ।
భవంతి బహవో మూర్ఖాః క్వచిదేకో విశుద్ధధీః । త్రాసితోపి పదామూర్ఖైః రచలోయ స్సబుద్ధిమాన్ ।
నవిశ్వాసః క్వచిత్కార్యో విశేషాత్తు కలౌయుగే ॥ పాపిష్ఠావాద వశేషణ మోహయంత్య విచక్షణాన్ ।
గోపయ న్నాచరే ద్ధర్మం నాపృష్టః కించిదుచ్చరేత్ । పృష్టోపి నపదేదర్థం గుహ్యంసిద్ధాంతమేవచ । ఆ
శ్రితాయాతి భక్తాయశాస్త్రశ్రద్ధాపరాయచ ॥ న్యాయేన పృచ్ఛతేసర్వం వక్తవ్యంశౌచయోగినే ।

సా.దీ—ఏకత ఇతి.యోగురుః ఏకత్ర అపవర్గార్థమనుష్ఠానాదికౌశలే ప్రకాశయతి.అన్యత్రలోకానుసరణంచక రోతి-సఃపశ్చాదుదీరితః-అథమోగురుః ఎన్నపడి.అచలః,అచంచలబుద్ధిః-నేతి,క్వచిదపిపురుషేవిశ్వాసోనకార్యః-కలౌయుగే విశేషతో నకార్యః- కుతః పాపిష్ఠాః వాదినః అవిచక్షణాన్,మంద బుద్ధీన్,మోహయంతి- ధర్మాన్, ధర్మవిశేషం గోపయన్, అప్రకాశయ న్నేవాచరేత్- అపృష్టస్స్వయమేవ కిమపి వచనం నబ్రూయాత్- గుహ్యమర్థం సిద్ధాంతంచ పృష్టోపినవదేత్- తర్హికస్మై వక్తవ్యమిత్యత్రాహ-ఆశ్రితాయేత్యాది- న్యాయేన, శాస్త్రోక్త న్యాయేన- శిష్యః ప్రాప్తైరనుసరన్ పృచ్ఛతే. నతుబలాత్. శౌచమత్ర కరణశుద్ధిః-

సా. స్వా— ఏకత ఇతి. యోగురుః. ఏకతః, ఏకత్ర - అపవర్గార్థ మనుష్ఠానాది కౌశలం ప్రతిపాదయతి. ఏకత్ర, పరత్ర లోకానుసరణంచ కరోతి - సః, గురుః పశ్చాదుదీరితః. అథమో గురురుదీరితః. అచలః, అచంచల బుద్ధిః - నవిశ్వాస ఇతి - క్వచిదపి పురుషే విశ్వాసో నకార్యః - కలౌయుగే విశేషా న్నకార్యః - కుత ఇత్యత ఆహ? పాపిష్ఠా ఇతి. దుర్వాదినః మందబుద్ధీ న్మోహయంతి - దుర్వాదియుక్తి మోహితాః అన్యథా భవేయుః- తతస్మాత్క్వచిద్విశ్వాసః విద్యాదానే నకర్తవ్య మితి భావః - ధర్మ విశేషం గోపయన్, అప్రకాశయన్ ఆచరేత్. అపృష్టః, స్వయమేవ కిమపి నబ్రూయాత్. పృష్టోపి. గుహ్యం, రహస్య మర్థం - సిద్ధాంత మేవచ నబ్రూయాత్ తర్హి కస్మై వక్తవ్య మిత్యత్రాహ. ఆశ్రితాయేతి. న్యాయేన పృచ్ఛతే, "తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా", ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ - పృచ్ఛతే - నతు బలాత్పృచ్ఛతే. శౌచయోగినే, కరణత్రయశుద్ధియుక్తాయ

సా.ప్ర— దానౌచిత్యమితిపరిహరతి-ఏకతస్త్విత్యాదినా-"సాధూనాంలింగమాస్థితా" ఇత్యుక్తస్త కీదృశా ఇత్యాకాంక్షాయాంతత్స్వరూపంతాదృశస్యక్వచిత్కత్వంచాహ-భవంతిబహవఇత్యాదినా.తత్వహితపురుషార్థవిషయస్థిరబుద్ధిత్వం సాధుత్వమితి భావః.ఏవంభూతో విశుద్ధధీః"పాషండినోవికర్మస్థాన్ బైడాలవ్రతికాన్శఠాన్ । హైతుకాన్బకవృత్తీంశ్చవాఙ్మాత్రేణాపి నార్చయే"దిత్యుక్తరీత్యా వంచకాదిష్వవిశ్వాసన్ వాగ్వ్యవహారాదిభిస్సమ్యగ్జ్ఞాత్వాతైస్సంభాషణాదికం కుర్యాత్ - తైరేవపృష్టో ప్యన్యదేవ బ్రూయాదిత్యాహ - నవిశ్వాసః క్వచిదిత్యాదినా శ్లోకద్వయేన- ఏవం చా"చార్యో ప్యనాచార్యోభవతి - శ్రుతాప్రిహారమాణ"ఇత్యుపదేశా కరణే అని ష్టోక్తేః గుణవత్పాత్రే స్వానగతం సర్వ ముపదేష్టవ్యమితి వదన్ శిష్యోజ్జీవనంవిహాయకించిద్దృష్టార్థ మయోగ్యానాముపదేశేబాధకంప్రదర్శ్యాతథోపదేష్టు రాచార్యస్యాతిశ్చిత వ్యస్యచయత్కించిద్దృష్టపురుషార్థసిద్ధిరపిసోపాహరణమాహ- ఆశ్రితాయేత్యాదినా శ్లోకత్రయేణ -

సా.సం— ఏకతస్త్వితి, ఏకత్రేత్యర్థః - అనుష్ఠానాది కౌశల మేకత్ర పురుషే అపవర్గార్థ మితి మత్వాస్థితి మత్. అపరత్ర పురుషే లోకానుసరణ మితి మత్వా తయో ర్మధ్యే ప్రథమ ముదీరితః నరహ

మూ — ఆత్మపూజార్థ మర్థార్థం డంభార్థ మభిభిన్నధీః । అయోగ్యేషు వదఞ్ఛాస్త్రం సన్మార్గాత్ప్రచ్యుతో భవేత్ । ఊషరే నివపేద్బీజం వంధ్యాం కన్యాం ప్రయోజయేత్ । సృజేద్వా వానరే మాలాం నాపాత్రే శాస్త్రముత్సృజేత్ । న నాస్తికాయానృజవే నాభక్తాయ కదాచన । నైవహింసాభి రుచయే న లుబ్ధాయ విశేషతః । దాతవ్యో మంత్రరాజో౽యం మంత్రో యం హి న తాదృశః ॥ ఋజవే గురుభక్తాయ వైష్ణవాయ విశేషతః । సర్వప్రాణ్యను కూలాయ దాతవ్యో దేశికేన తు ॥ తొణ్డర్క్కు అముదుణ్ణ చ్చొల్మాలైకళ్ శొన్నేన్ - అన్నాని మేలిట్టు అరిన్దేనాళ్ పొరుళ్ శెయ్‌ద శిన్నామల్ కొళ్మినీర్ తేర్న్దు,, ఎన్ఱు శ్రీపాత్వతభగవద్గీతా

సా.దీ — పూజార్థం, అర్థార్థం, డంభార్థం, ఖ్యాతి లాభ పూజార్థ మెన్నపడి - అభిభిన్నధీః , భిన్నధీరపి.వృత్తికళాణ్ణే శాస్త్ర భిన్న ధీత్వంభవతి.ఊషరేవా కదాచిద్బీజం నివపేత్- ఏవంసర్వత్ర, అయోగ్యే శాస్త్రం సతాంధావోత్సృజేత్- ననాస్తికా యేత్యాది సాత్యకి తంత్రవచనాని- అనృజవే, కుటిలాయ . న తాదృశః. అయోగ్యేషూ పదేష్టవ్యో నభ : - తొణ్డర్క్కు అముదుణ్ణ, తొణ్డర్ తమక్కు అమృత పానార్థ మాక- శిన్నామల్ కొళ్మిన్- అయోగ్యరిడత్తిల్- శిన్నామల్, ఇరైయామల్ - కొళ్మిన్, పరిగృహీయుఙ్గోళ్.నీర్,నీఙ్గళ్. తేర్న్దు,ఇతిన్ వైభవత్తైప్పరామర్శిత్తు-

సా.వ్యా — ఆత్మపూజార్థమితి ఖ్యాతి లాభ పూజార్థ మిత్యర్థః - అభి భిన్నధీః, భిన్నధీరపి- వృత్తిక్కర్మితో పితి యావత్. ననాస్తికాయే త్యాది సాత్యకి తంత్ర వచనం. నతాదృశః, అయోగ్యేషూ పదేష్టవ్యో నభవతి - తొణ్డర్క్కు - తొణ్డర్క్కు, దాసర్క్కు కుడుక్కు - భగవద్భక్తర్క్కు కొణ్డాపతి - అముతుణ్ణ, అమృతరూప భగవదనుభవార్థ మాక. శొల్మాలైకళ్, సూక్తిక శాకిర మాలైకళ్ - శగణ్యనుష్ఠ భోగ్యతయా హృదయంగమ మాలారూప సూక్తికళై - శొన్నేన్, అన్నానిత్యాది - అన్నాది రూప ప్రబంధత్తిన్ - మేలిట్టు, నిమార్ణ వ్యాజేన - రహస్యార్థఙ్గళై జ్ఞానికళై - శిన్నామల్, అపాత్ర ఙ్గళిలే వార్తియామల్. తేర్న్దు, ఇతిన్ వైభవత్తై పరామర్శిత్తు-నీర్, నీఙ్గళ్- కొళ్మిన్, పరిగ్రహీయుఙ్గోళ్ ఎన్నపడి.

సా.ప్ర — ఏవం సామాన్యేనాధ్యాత్మోపదేశ యోగ్యాయోగ్యవిభాజకముక్త్వా విశిష్య ప్రపత్తిశాస్త్రోపదేశ యోగ్యాయోగ్యవిభాజకమప్యాహ ననాస్తికాయేత్యాదినా పాఠశ్లోకద్వయేన. యోగ్యానామేవోపదేష్టవ్యత్వస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ - తొణ్డర్క్కిత్యాదినా - తొణ్డరిత్తి - భగవద్దాస్యైకరసికానా మమృతపానార్థం భగవద్గుణ ప్రతిపాదక పదగ్రథితాః గాథాః కరవమిత్యర్థః.భగవద్దాస్యరసికతోక్తి రితర వ్యావృత్త్యర్థేతి భావః- అన్నాని మేలిత్యాది - పూర్వగాథాంతిమ పద్యోప క్రమరోస్వగ గాథాభిరిక్ష్వకే ప్రబంధే అనిరంభేనాన్ భగవద్గుణాన్ ప్రతిపాద్యతయా వర్ణ్యస్య భాగవతా నామేవ భోగార్థ ముక్తవానతో మాయం సమ్యగ్విచార్య పరిశ హ్యాపపరిత్యాగేన ఆముంప్రబంధ స్వీకురుధ్వమిత్యర్థః-

సా.సం — స్వ త్రయాపదేశ యోగ్యాః. స్వాను ముజ్జీవ్యైత్ .ఉక్తపాప్తిమదీయ స్వస్వ తదోగ్యః స వజ్ఞత్వాదిత్యర్థః- తొణ్డర్క్కితి- భక్తానాం భోగ్యతమ భగవదనుభవాయ మాలా రూపా స్సూక్తీరుక్తవాన్- అన్నాది రూప గాథానిమాణ వ్యాజేన సూచితవాన్ దుర్జ్ఞేయార్థాన్ - శిన్నామల్, అనధికారి ష్వనుపదిశ్య రక్షామితి బుద్ధ్వా స్వీకురుధ్వం సావధానై రిత్యర్థః.

మూ — వసిష్ఠకరాళ సంవాద శాండిల్య స్మృతి సాత్యకి తంత్రాదికళిల్ శొల్లప్పట్టుకిఱపడియే శరణ్యర్ అనుమతి పణ్ణుమ్పడి కీழ்-డాన సాత్విక తాస్తిక్యాది గుణఙ్గళై యుడైయరాయ్ ‹‹ అభయం సత్వ సంశుద్ధి ర్జ్ఞాన యోగ వ్యవస్థితిః। దానందమశ్చ యజ్ఞశ్చస్వాధ్యాయ స్తప ఆర్జవమ్ ॥ అహింసా సత్యమ క్రోధ

సా-దీ — శరణ్యర్, శరణ్యత్వే నవరణీయనాన శ్రియఃపతిః - అనుమతి, అభ్యనుజ్ఞై పణ్ణుమ్పడి- సాత్యకితంత్రాదీతి దివ్యప్రబంధాదిరాది శబ్దార్థః- శమాదిరాస్తిక్యా దీత్యాది శబ్దార్థః- అభయంసత్వ సంశుద్ధిరిత్యాది - అభయమ్, శరీర విరోధికళ్ పక్కల్ - సత్వగుణస్య సంశుద్ధిః, సత్వోద్రేకః . జ్ఞానానుష్ఠానయోర్వ్యవస్థితిః. తపః, స్వకర్మనిష్ఠా.

సా-న్యా — ఉపాత్త వచనఙ్గళిల్ తోన్ఱాత వాస్మగుణఙ్గళుమిల్లామల్ అముక్త దోషఙ్గళుముణ్డాకిల్ విద్యాప్రదానమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవస్త వచనఙ్గళ్ శరణ్య ననుమతి పణ్ణుమ్పడి కీழ்-డాన వృక్తానుక్త గుణదోష సాహిత్య రాహిత్యో పలక్షణ పరఙ్గళెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్కిఱార్. శరణ్యనితి - అభయ మిత్యాది - అత్ర శ్రీమద్గీతాభాష్యం- ఇష్టానిష్ట సంయోగ వియోగరూప దుఃఖహేతు దర్శనజం దుఃఖం భయం - తన్నివృత్తి రభయం. సత్వసంశుద్ధిః, సత్వస్య, అంతఃకరణస్య - రజస్తమోభ్యా మస్పృష్టత్వం - జ్ఞానయోగ వ్యవస్థితిః, ప్రకృతివివిక్తా త్మస్వరూప వివేకనిష్ఠా - దానం, న్యాయార్జిత ధనస్య పాత్రే ప్రతిపాదనం - దమః, మనసో విషయాన్ముఖ్య నివృత్తి సంశీలనం - యజ్ఞః, ఫలాభిసంధి రహిత భగవ దారాధనపంచమహాయజ్ఞాద్యనుష్ఠానం- స్వాధ్యాయః, సవిభూతికస్య భగవత స్తదారాధనప్రకారస్యచ ప్రతిపాదకః కృత్స్నోవేద ఇత్యనుసంధాయ వేదాభ్యాసనిష్ఠా - తపః, కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణ ద్వాదశ్యుపవాసాదే భగవత్ప్రీణన కర్మయోగ్యతా పాదనస్య కరణం - ఆర్జవం, మనో వాక్కాయ వృత్తీనా మేకనిష్ఠా- అహింసా, పరపీడా వర్జనం - సత్యం, యథా దృష్టార్థగోచరభూతహితవాక్యం.అక్రోధః,

సా- ప్ర — సాత్వికితంత్రాదీతి దివ్యప్రబంధాది రాదిశబ్దార్థః - శమాదిరాస్తిక్యాదీ త్యాదిశబ్దార్థః. ఏత మేవ భగవద్గీతాయాం దైవాసుర విభాగేనాపిఅతివిస్తరేణ పాత్రాపాత్ర వివేకోపయుక్తా గుణా దోషాశ్చ భగవతైవోక్తాఇత్యాహ - అభయంసత్వ సంశుద్ధి రిత్యాదినా. ఆగామ్యనిష్టాను సంధాన జన్యం దుఃఖం భయం. తదభావః అభయం- రజస్తమసో రుద్రేక శూన్యత్వే సతి సత్వగుణస్య ఉద్రిక్తత్వం సత్వ సంశుద్ధిః- జ్ఞాన యోగవ్యవస్థితిః, ప్రకృతి వివిక్తాత్మ స్వరూప నిష్ఠా - దానం, న్యాయార్జిత ధనస్య సత్పాత్రేప్రతిపాదనం - మనోనిగ్రహో దమః. యజ్ఞః, పంచ మహాయజ్ఞాదిః నిరాశీఃకర్మ - ‘‘సర్వే వేదా యత్పదమామనంతి’’ త్యుక్త ప్రకారేణ కృత్స్నోపి వేదో భగవత్తదారాధన ప్రతిపాదక ఇత్యను సంధానేన విశిష్టో వేదాభ్యాస స్స్వాధ్యాయః.తపః,కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదివాకాయక్లేశః- ఆర్జవం, మనోవాక్కాయానామైకరూప్యం- అహింసా, పరపీడావర్జనం - భూతహితయథార్థవాక్యంసత్యం.అక్రోధః, పరపీడాఫలక

సా-సం — అభయం, మరణభయవిధురతా. సత్వసంశుద్ధిః,పరిశుద్ధాంతఃకరణత్వం.జ్ఞానయోగవ్యవస్థితిర్నామ? ‘‘ఈదృశః ప్రత్యగాత్మాసౌ పరమాత్మా చ ఈదృశః। తత్సంబంధానుసంధాన మితియోగః ప్రకీర్తితః’’ ఇత్యుక్త విధయాస్వపర స్వరూపయాథాత్మ్యస్య సంబంధానుసంధాన శీలతా-

మూ— అహింసా సత్యమక్రోధస్త్యాగశ్శాంతిరపైశునమ్ । దయా భూతేష్వలోలుత్వం మార్దవం హ్రీరచాపలమ్ ॥ తేజః క్షమా ధృతిశ్శౌచమద్రోహో నాతిమానితా । భవంతి సంపదం దైవీ మభిజాతస్య భారత ,, ఏనమ్ ,, ద్వౌ భూతసర్గౌ లోకేఽస్మిన్ దైవ ఆసుర ఏవచ । విష్ణుభక్తి పరో దైవః ,, ఏనమ్ శాస్త్రదృష్ట్యా దైవప్రకృతికళులుశా ,, సంవత్సరం తదర్ధం వా మాసత్రయ మథాపి వా । పరీక్ష్య వివిధోపాయైః కృపయా నిస్పృహో వదేత్ ॥

సా- దీ— అపైశునం , పరానర్థావహవాక్య రాహిత్యం . అలోలుత్వం , అలోలుపతా అలుబ్ధత్వమి త్యర్థః. హ్రీః, అకృత్యవిషయ లజ్జా- అచాపలం, విషయేషు చాపల్యరాహిత్యం- తేజః, పటుత్వం. గ్రహణసామర్థ్యం- శౌచమ్ శౌచ్ బాహ్యం. నాతిమానితా, గర్వాభావం. దైవీంసంపద మభిజాతస్య,సత్వప్రకృతికస్య- ఏతేగుణా భవంతి. భూతసర్గౌ, భూతసృష్టి ర్ద్వివిధా - దైవ ఆసురశ్చేతి- దైవీ, దేవ సంబంధినీప్రకృతిః స్వభావో యేషాంతే దైవప్రకృతయః- వివిధోపాయైః, సమిజ్జలాద్యాహరణాద్యర్థం ప్రేషణాదిభిః- పరీక్షానంతరం నిశ్చలబుద్ధయే శిష్యాయ నిస్పృహస్సన్ కేవల కృపయా రహస్య ముపదేశం వదేత్ -

సా. స్వా— పరపీడాఫల చిత్తవికారరహితత్వం. త్యాగః,ఆత్మహిత ప్రత్యనీక మోచనం - శాంతిః, ఇంద్రియాణాం విషయప్రావణ్య శిథిలనం - అపైశునం, పరానర్థకర వాక్యనివేదనా కరణం. దయా, భూతేషు దుఃఖా సహిష్ణుతా. అలోలుత్వం- అలోలుపత్వం - విషయేషు నిస్పృహత్వ మిత్యర్థః - మార్దవం, అకాఠిన్యం- సాధుజన సంశ్లేషార్హతే త్యర్థః . హ్రీః, అకార్యకరణే వ్రీళా. అచాపలం, స్పృహణీ యవిషయ సన్నిధానే చంచలత్వం - తేజః, దుర్జనైరనభిభవనీయత్వం. క్షమా, పరనిమిత్త పీడానుభవేపి పరేషు చిత్తవికార రహితతా. ధృతిః, మహత్యా మప్యాపది కృత్య కర్తవ్యతా వధారణం. శౌచం, బాహ్యాంతర కరణానాం కృత్య యోగ్యతా శాస్త్రీయా - అద్రోహః, పరేష్వద్రోహః - పరేషు స్వచ్ఛందవృత్తి నిరోధ రహితత్వ మిత్యర్థః. నాతిమానితా, అస్థానే గర్వో- తిమానితా - తద్రహితతా ఏతేగుణా దైవీం సంపద మభిజాతస్య భవంతి - దేవసంబంధినీసంపద్దైవీ. దేవాః భగవదాజ్ఞానువర్తనశీలాః- తేషాం సంపత్, సాచ భగవదాజ్ఞానువృత్తిరేవ. తా మభిజాతస్య, తామభిముఖీకృత్య జాతస్య - తాంనిర్వర్తయితుం జాతస్య భవంతీత్యర్థః ” ఇతి- పరీక్ష్యేతి సమిత్పుష్పాద్యాహరణాదిభి ర్వివిధై రుపాయైః శిష్యస్య నిశ్చలబుద్ధిరితి నిర్ణీయ తస్మై నిస్పృహస్సన్ కేవలకృపయా రహస్యముపదేశం వదేత్ - అత్రాపి శేషమూహ్యం

సా- ప్ర— మనోవికార రాహిత్యం అక్రోధః, ఆత్మహానివిరోధి త్యాగ కామ్యుష్మికయోః ఫలయోస్త్యాగః. శాంతిః, బాహ్యేంద్రియనిగ్రహః- అపైశునం, పరానర్థకర వాక్యానుక్తిః. దయా, స్వార్థనిరపేక్ష పరదుఃఖనిరాచికీర్షా- అలోలుత్వం, విషయేషు నిస్పృహత్వం - మార్దవం, సాధుజన సంశ్లేషార్హతా - హ్రీః, అకార్య కరణే వ్రీడా. అచాపలం, స్పృహణీయే సన్నిహితే ప్యవికృతత్వం . తేజః , దుర్జనైరనభి భవనీయత్వం- క్షమా, పరైః పీడితేప్యవికృతత్వం - ధృతిః, మహత్యాపది కృత్యేష్వేవ కరణ స్థిరతా. శౌచం, స్నానేపస్తు చింతనాదిః- అద్రోహః, పరేషాం స్వచ్ఛందవృత్త్యనిరోధః- అస్థానే గర్వోతిమానితా తద్రాహిత్యం నాతిమానితా - ఏతేగుణా దైవీంసంపదమభిజాతస్య భవంతి. దేవాః భగవదాజ్ఞానువర్తనశీలాః. తేషాం సంపత్, భగవదాజ్ఞానువృత్తిః. తామభిముఖీకృత్య జాతస్య భవంతీత్యర్థః. పురుషేష్వవంచితత్వస్య “ శీలం సంవసతా జ్ఞేయం సంవత్సరకాలేన భూయసా ” ఇత్యుక్తకాలవిళంబాధావేళ్లానరిసాద్యాదిత్యుక్తం సంవత్సర మిత్యాది -

మూ—యదృచ్ఛయోపసన్నానాం దేశాంతరనివాసినామ్। ఇష్టోపదేశః కర్తవ్యో నారాయణరతాత్మనామ్,, ఇత్యాదికళిఱ్చొన్నపరీక్షాదిమూలగుణనిశ్చయపూర్వకమాక ,,శ్రుతాదన్యత్ర సంతుష్టస్తత్రైవచ కుతూహలీ,, ఎన్నలామవస్థైయిలే అవటక్క-ణ్ణమాక వెళియిట్టు ,,దంభో దర్పోఽతిమానశ్చ క్రోధః పారుష్యమేవచ। అజ్ఞానం చాభిజాతస్య పార్థ సంపదమాసురీమ్,, ఎన్నుమ్ ,,విపరీతస్తథాసురః,, ఎన్నుమ్ శొల్లప్పట్ట ఆసురప్రకృతికళుక్కు మఱైత్తు

సా.దీ—అత్ర విశేషమాహ- యే దేశాంతరనివాసినః యదృచ్ఛయోపసన్నాః నారాయణైకాంత్యంగతాశ్చ తేభ్యః ఇష్టోపదేశశ్చిరపరీక్షాం వినాపి కర్తవ్య ఇతి- శ్రుతాదితి- అర్థవిశేషశ్రవణాదన్యత్ర లోభాదౌ ప్రీతిర్యస్య నాస్తి- తత్రైవచ కుతూహలీ, అర్థవిశేషశ్రవణ ఏవాదరవాన్. అవటక్క-ణ్ణమాక, మూన్ఱామ్ పేరిల్లాత విడత్తిలె- దంభ ఇత్యాది- ఆసురీం సంపదమభిజాతస్య దంభాదయో భవంతీత్యర్థః. విపరీతః, అనారాధకః. ఆసురప్రకృతిః స్వభావో యేషాం తే ఆసురప్రకృతయః-

సా.వ్యా— యదృచ్ఛయేతి. దేశాంతరనివాసినాం నారాయణైకాంత్యం భజతాం యదృచ్ఛయోపసన్నానాం చిరపరీక్షాం వినాపి ఇష్టోపదేశః కర్తవ్య ఇత్యర్థః. శ్రుతాదితి - భావే క్తః. రహస్యార్థశ్రవణాదన్యత్ర లాభాదౌ- సంతుష్టః, అలంబుద్ధిః, నిస్పృహః. తత్రైవచ కుతూహలీ, ఆదరవాన్ - యద్వా, అకర్మణి క్తః, శ్రోతుమభీప్సితాదన్యత్ర శాస్త్రాంతరే అలంబుద్ధిరిత్యర్థః- అవటక్క-ణ్ణమాక, మూన్ఱామ్ పేరిల్లాత విడత్తిలే. వెళియిట్టు ఇతి. సమీచీనన్యాయోపేతపూర్వాచార్యోపదిష్టప్రమాణసరణిప్రతిపాదకగ్రంథవిస్తారత్తినాలే వెళియిట్టదెన్నపడి- దంభ ఇత్యాది- దంభః, ధార్మికత్వఖ్యాపనాయ ధర్మానుష్ఠానం. దర్పః, కృత్యాకృత్యావివేకకరో విషయానుభవనిమిత్తో హర్షః. అతిమానశ్చ, స్వవిద్యాభిజనాదిగుణాభిమానోఽతిమానః. క్రోధః, పరపీడాకరచిత్తవికారః. పారుష్యం, సాధూనాముద్వేగకరస్వభావత్వం. అజ్ఞానం, పరావరతత్త్వవివేకతా- ఏతే స్వభావా ఆసురీం సంపదమభిజాతస్య భవంతి. అసురాః, భగవదాజ్ఞానివృత్తిశీలాః- యద్వా, సాత్యకితంత్రాదికళిల్ శొల్లుకిఱపడియే ఇత్యస్యైవ ప్రకృతికళుక్కు-వెళియిట్టు

సా.ప్ర— దూరదేశాదాగతస్యాప్యేవంవిధత్వం జ్ఞాతుం శక్యమిత్యాహ. యదృచ్ఛయేత్యాదినా - జ్ఞానవ్యతిరిక్తప్రయోజనరాహిత్యేనేత్యర్థః - శ్రుతాదన్యత్ర సంతుష్ట ఇతి - శ్రుతం, శ్రవణం - తస్మాదన్యత్ర సంతుష్టః, తద్వ్యతిరిక్తేష్వభిలాషరహిత ఇత్యర్థః- జ్ఞానార్థోపదేశవ్యతిరిక్తాతిశయితప్రయోజనేభ్యో విరక్త ఇతి యావత్. దంభ ఇత్యాది. ధార్మికత్వప్రథాయై ధర్మానుష్ఠానం దంభః. కృత్యాకృత్యవివేకాభావహేతుర్విషయానుభవజో హర్షో దర్పః. అభిజనవిద్యావృత్తాదిగుణాభిమానోఽతిమానః. పరోద్వేగకరం వాక్యం పారుష్యం. యద్వా, పరపీడాఫలకమనోవికారః పారుష్యం- సాధూద్వేగకరస్వభావత్వమిత్యర్థః- అజ్ఞానం, తత్త్వహితపురుషార్థానామవివేకః.

సా.సం—యదృచ్ఛయా, దైవాత్ - యథాశాస్త్రం స్వపరీక్షితగురులక్షణలక్షితోఽయమితి నిశ్చిత్యాతిదూరాదాగతో యస్స భగవదనుగ్రహవిశేషవిషయ ఇతి యదృచ్ఛయోపసన్న ఇత్యుచ్యతే - శ్రుతాదన్యేషు, ఉపదిష్టాదన్యేషు- అసంతుష్టః, వాఙ్మనఃప్రవృత్త్యవిరుచిమాన్- తత్రైవ, ఉపదిష్ట ఏవ - కుతూహలీ, మహదాదికుతూహలవాన్. ఇతి శిష్యగుణే విజ్ఞాతే తదనంతరమిత్యర్థాభిప్రాయేణ ఎన్నలామవస్థైయిలే ఇత్యుక్తం. విపరీతాః, దైవసంపద్విపరీతాః-

మూ— శీరియధన ముత్తైయూర్ శేమిత్తు వాழ్మాప్పొఱ చరితార్థరాయ్ వర్తిప్పార్ కళ్ శ్రావాచార్యర్ కళ్. ఇవర్ కళ్ దేహేన్ద్రియాది వ్యతిరిక్తనాయ్ నిత్యనాయిరుప్పానొరు ఆత్మా ఉణ్డు, ఇచ్చేతనాచేతనఙ్గళుక్కెల్లాం మొழிగా ఎనక్కుమ్ అన్తర్యామియాయ్ శేషియాయిరుప్పానొరు పరమాత్మా ఉణ్డు, ఇప్పరమాత్మావై మొழிగా పిఱ్ఱాత్మాక్కళుక్కు ఞానమ్ పిఱరుమ్ రక్షకరాక మాట్టార్కళ్ తత్వత్రయమ్, అనాదికాలమ్ అన్యాయమాక సంసరిత్తు పోన్దవిడమేనుక్కు ఇనియొరు గర్భవాసాదిక్లేశమ్ వారాతపడి తిరువడిక్కీழ் తన్ను రక్షిత్తరుళ వేణుమెన్ఱు ఆచార్యర్ ప్రసాదిత్త గురుపరమ్పరా పూర్వకద్వయత్తాలే(శ్రీమన్నారాయణ)నారాయణశరణౌ ప్రపద్యే శరణమాకప్పత్తికాత్మానక్కైయుమ్, అవనై ప్రప్తవగుమ్ శరణమైక్కైయుమెల్లామ్ సమర్పిక్కవేణుమెన్ఱు ఉపదేశిక్కైయుమ్, సదాచార్యర్కాట్టక్కొణ్డుకరుమ్ కొణ్డ

సా.దీ— శిరియ, శ్లాఘ్యమాన నేమిత్తు, నిక్షిప్య, చరితార్థరాయ్ ఉపదేశప్రవృత్తికార్ ఇవర్కళ్

సా.స్వా— ఆసురప్రకృతికళిన్ ఉజ్జీవనార్థమాకవుమ్ ఇప్పడి ఇదిల్ అత్యాశ్రితమ్ ఉచితమాకైయాలే పరిమిత మాకైయాల్ పిఱకుమ్ మకైక్కు మాకిల్ అరిక్క శంక్రితికైపోలే యాకైయాలే అనుష్టికర మాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శిరియేతి. శీరియ, శ్లాఘ్యమాన. శెమిత్తు, పిఱరుకుమ్ కొడాతే నిక్షిప్య. చరితార్థా ఇతి- "ఎన్నులకాళికో పువనము ఉ తాళీరో" ఎన్కిఱ పడియే స్వయంగురు సాక్షాత్ మాక ఉపదేశిక్కైయాలే "ప్రయోజనమనుద్దిశ్య" ఇత్యాది న్యాయ ప్రసంగ మిల్లై ఎన్నపడి. ఇప్పడియాకిల్ అల్ప్రశ్రుతరాన పరమాత్మక శిష్యర్కళుకుమ్ ఉపదేశమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వధికారి భేదేన విస్తారేణ శ్రవణ రుచికళుకుమ్ విస్తరేణోపదేశిప్పర్కళెన్నుమ్, సంగ్రహ రుచికళుక్కు సంగ్రహేణోపదేశిప్పర్కళెన్నుమ్ వ్యవస్థైయాలే విరోధమిల్లై ఎన్నరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవర్కళితి - అన్యాయమాక ఇతి- మరణ జననమాక వెన్నపడి - రక్షిత్తరుళ వేణుమెన్ఱిక్కిఱ త్తుక్కు శరణమాకప్పత్తి ఎన్కిఱతోడే అన్వయమ్. శరణమాక ప్పత్తి, ప్రాప్యమాక ప్పత్తి ఎన్నపడి- ద్వయత్తాలే రక్షిత్తరుళ వేణుమెన్ఱు ఫలాభిసన్ధిపర్యన్తమ్ ఉపాయమాక సమర్పిప్పతి త్యన్వయః- సంగ్రహ రుచిక్కళుక్కు ఇతి పూర్వమ్ పేశియదు విస్తారప్పడి ఎన్నుకరుత్తు-

సా.ప్ర— శి.ఙు, శ్లాఘ్యత్యర్థః - శేమిత్తు వాழ்మాప్పొతే, దస్యుభూయిష్ఠ మునిశాపాదీనాం సుగుప్తత్వాద స్యవినాశే ఉద్ధృత్యాను భవ న్యాయే నేత్యర్థః ఉపదేష్టవ్యమిత్యత్ర కథముపదేశప్రకారః ఇత్యాకాంక్షాయాం స్త్రీశూద్రాదీనాం సంస్కృత ప్రియాణాంచ ద్రమిడ భాషావాక్యేన శ్లోకేనచ తమాహ - ఇవర్ కళిత్యాదినా. ఇవర్కళిత్యస్య అరుళిచ్చెయ్వర్కళిత్యనేనాన్వయః. అన్యాయమాకేతి. పూర్వశరీరావసాన కాలే నత్యున్త్రంశో ఉత్తర శరీరారంభో యథా స్యాత్తథేత్యర్థః - స్వర్గగామినాం దేవమనుష్యాది శరీర పరిగ్రహాన్తరాలేపి భూతసూక్ష్మసంబన్ధః "తదంతరప్రతిపత్తౌ రంహతి" ఇత్యాదిభిరవగంతవ్య ఇతి. త్రితీయస్థాన గతానాంతు "అథైతయోః పథోర్నకతరేణచ తానీమాని క్షుద్రాణ్యసకృ

పా.సం— శీరియ, స్వాధికారాధిక- ఉడైమ ఇత్యనన్తరం మశక్తరణ శేషః- సమూక్తయావదర్థోపదేశానధికారి స్త్రీశూద్రాదీనాం విషయే ఆచార్యస్య కథముపదేశ ప్రవృత్తిప్రకార ఇత్యుక్తే తత్ప్రకారం దర్శయతి. ఇవర్ కళిత్యాదినా.

మూ— ఎమ్పెరుమాన్ ఇనినమ్మై ఒరుపడిక్కుమ్ కైవిడానెన్నుమ్ తేత్తత్తోడే ఇవ్ గిరుత్తకాలమ్ అపవర్గ పూర్వరంగమాన నిరపరాధానుకూల వృత్తియోడే నడప్పతెన్ను ఉత్తర కృత్యత్తైయుమ్ సంగ్రహ రుచికళుక్కు చ్చురుఙ్గ వరుళిచ్చెయ్ వర్కళ్-

ప్రత్యేయస్తు (ప్రత్యగ్వస్తు) విలక్షణః ప్రకృతి తస్త్రాతా పతిస్తత్పరస్తస్మిన్నాత్మభరార్పణం హితతమం తచ్ఛేషవృత్తిః ఫలమ్।

సా - దీ— ళిత్యాది - తేత్తత్తైయరుళిచ్చెయ్ వరెన్నత్తోడే అన్వయమ్. తేత్తమ్, విశ్వాసమ్. పూర్వరంగమ్, ప్రధానకృత్యత్తుక్కు ఉపోద్ఘాతకృత్యం - అనుకూలవృత్తియావతు? కైంకర్యం. ఇనిఆచార్యర్ తమక్కు తత్వహిత పురుషార్థఙ్గళైపుత్రశిష్యాదికళు క్కుపదేశిత్తకట్టళైయై లోకత్తిలేఆచార్యన్ ప్రసాదిత్తానెన్నన్వయమ్- గురుపరంపరా పూర్వకమాన వెన్ను- శురుఙ్గ ఉపదేశిక్కుమ్ కట్టళైయిలేసంగ్రహిత్తరుళిచ్చెయ్కిరార్- ప్రత్యేయస్తు విలక్షణఇతి. ప్రకృతితో విలక్షణః,వ్యావృత్తఏవాను సంధేయః. జీవఇతిశేషః- ప్రత్యేయస్తు విలక్షణమెన్ను పాఠమయుక్తమ్. త్రాతా,సర్వరక్షకః.పతిః, శేషీ కశ్చన - తత్పరః, తాభ్యాం, చేతనా చేతనాభ్యాం పరఃవిలక్షణః- తత్వముక్తం- తస్మిన్ రక్షకే శేషిణిపుంసి ఆత్మరక్షా భరసమర్పణం హితతమం. ఉత్తమంసాధనం మోక్షస్య- తస్మిన్ శేషవృత్తిః, పురుషార్థః-

సా.స్వా— తేత్తత్తోడే,విశ్వాసత్తోడేఎన్నపడి-అపవర్గపూర్వరంగమితి. పూర్వరంగమ్,ఉపోద్ఘాతకృత్యమ్-

ఇప్పడి యుత్తర కృత్యత్తైయుమెన్నుశొన్నతు కూడుమో? అప్పోతుపాత్తుపురుషార్థత్తైఆచార్యర్కళుపదేశిక్క విలైత్తెన్ను ఫలిక్కైయాలే పురుషార్థత్తుక్కనుపదేశ్యత్వమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్కిర శంకైయై యుత్తరకృత్యత్తై ఎన్నతు ఉపలక్షణతయా ఫలపర్యంత పరమెన్ను పరిహరిత్తుక్కొణ్డు పుత్రశిష్యాదికళు క్కుపదేశిత్తార్కళెన్కిర వర్థత్తై స్వవిషయత్తిల్ కృతజ్ఞతానుసంధానరూప శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - ప్రత్యేయఇతి - ప్రకృతితః. తత్పర ఇత్యత్ర శ్రుతపర శబ్దస్యాపకృష్యాప్యన్వయః- ప్రకృతితః, పరః. జీవః, విలక్షణః- జ్ఞాతృత్వ, కర్తృత్వ, భోక్తృత్వాదిభిశ్చేతనత్వవిశేషితైః రత్యత్వే నచ అచిదీశ్వరాభ్యాంవిలక్షణః. వ్యావృత్తఅనుసంధేయః-తత్పరః,జీవాత్పరః-ఈశ్వరః-త్రాతా,రక్షకః.పతిః,స్వామీవిలక్షణః.ప్రకృతిజీవాభ్యాంవిలక్షణఅనుసంధేయః- తస్మిన్నాత్మభరార్పణంహితతమమ్, హితం,కర్మయోగాది హితతరం,భక్తియోగః.హితతమం,ప్రపదనమితిభావః తచ్ఛేషవృత్తిః,తచ్ఛేషత్వప్రయుక్తైహికాముష్మిక

సా-ప్ర— దావృత్తిసి భూతానిభవంతి జాయస్వ మ్రియస్వేత్యేతత్తృతీయంస్థానం తేనాసౌలోకోనసంపూర్యతే" ఇత్యాదిభిస్సంసారాంతరశరీర సంబంధః కణ్ఠోక్తః-అతస్సర్వేషాంసర్వశరీరసంబంధోస్తీతిభావః.

ప్రత్యేయఇత్యాది-ప్రత్యేయః,అవగంతవ్యః.జీవాత్మేతిశేషః-తత్పరః,తస్మాత్పరః. జీవాద్విలక్షణ

సా-సం—ఏవమేవ సంగృహ్య మమాప్యుపదిదిశు రాచార్యాఇత్యాహ-ప్రత్యేయస్త్వితి - ప్రకృతితో విలక్షణ ఇతి స్వాత్మా ప్రత్యేయః. తస్మాదపి విలక్షణః పరమాత్మా స్వాత్మనస్త్రాతా, స్వాత్మనశ్శేషీతిచప్రత్యేయఇతితత్వముక్తం - తస్మిన్, పరమాత్మని-ఆత్మభరార్పణమేవభక్త్యాదిహితేభ్యోధికంహితమితిహితముక్తం. అథపురుషార్థమాహ . తచ్ఛేషేతి - తస్మిన్పరమాత్మని భాగవతపర్యంతా శేషవృత్తిరేవఫలంచ -

మూ—ఇత్థంతత్త్వహితే పుమర్థ ఇతిన స్త్రేధావిభక్తం ధనం దాయత్వేనదయాధనాస్స్వయమమువర్తా త్మనాం దేశికాః॥ ౬౧॥

సా.దీ—ఇత్థంతత్త్వహిత పురుషార్థరూపేణ త్రేధావిభక్తం సంప్రదాయ ధనం - దత్తాత్మనాంనః దత్తః, సమర్పితః ఆత్మా, స్వస్వరూపం శేషతయా యైస్తేభ్యఃఅస్మభ్యం- దాయధనాః దేశికాః. స్వయమేవ దాయత్వేన, స్వతః ప్రాప్యాంశత్వేన- అదుః, దత్తవంతః- యథాపితరః పుత్రేభ్యోధనం స్వయమేవ దాయ త్వేనప్రయచ్ఛంతితద్వదితి॥౬౧॥

రహస్యత్రయసారత్తిల్ ఇప్పత్తివస్తువైయాయ్ రహస్యత్రయ సారత్తిలుళ్ళదుమేల్ పాశురఙ్గళ్ ఎల్లామ్ శ్రీభాష్యకార రుడైయ మహానస సంప్రదాయమెన్నుకిఱాప్పియప్పశ్చార్ తాముగమ్మాచార్యర్ పక్కల్ కేట్టువఴి యప్పడియే కళిత్తైప్పక్కు మాప్పోలే (సదాచార్యర్కళ్ కేవలక్కృపైయాల్ సంప్రదాయ ప్రాప్యాంశత్తై శిష్యర్కళుక్కుప దేశిక్కుమ్ ప్రకారత్తై తమ్మాచార్యర్ పక్కల్ కాట్టుకిఱార్.) అడియేనెప్పడిక్కు వి శేష అవ్వాచార్యకృపా మూలమాక సర్వేశ్వరన తేత్తిప్రకాశిప్పిత్తుమరివామత్. స్తిత్తేగుప్పయార పేశవిన

సా-స్వా—భగవద్భాగవత కైంకర్యం ఫలమిత్యర్థః. ఇత్థం, ఉక్త ప్రకారేణ - తత్త్వహిత పు రుషార్థరూపేణ. త్రేధా విభక్తం. తత్త్వహితే వివేకస్యాపి పురుషార్థశేషత్వాత్ పృథగుక్తిః - దత్తాత్మ నామస్మాకం దేశికా దయాధనాస్సంతః అస్మాకం కృత్స్నస్యాపి ద్రవ్యదానే స్వేషాం ధనహానిః స్యాదిత్యత ఉక్తం దయాధనా ఇతి - దయైవ తేషాంధన మితిభావః- ఏకమిత్యపి పుత్రేభ్యో దాయం వ్యథజ, దితన్యాయేనదా యత్వేన స్వయమదుః - తత్త్వహిత పురుషార్థానాం సర్వసారత్వేన కృత్స్నద్రవ్యదానస్యైవాస్మాకం ప్రాప్తిగస్యస్మీతి భావః - లోకేపి రాజ్ఞః నాథనం స్వస్య కించిద్భాగ మంగీకృత్య పుత్రేభ్యః కృత్స్న ద్రవ్యం దద్యాత్ - తద్వదాచార్యాః దయాం స్వభాగత్వేనస్వీకృత్యాస్మాక మదురితి భావః - ఏవంచేత్సర్వ త్రదానం స్యాదిత్యత్రాహ - దత్తాత్మనా మితి ॥౬౧॥

ఇప్పడి తత్త్వహిత పురుషార్థరూపార్థత్రయమే గమ్యమానానిన్ఱ శ్రీరహస్యత్రయ సార ని బంధనత్తిలే ఏతదర్థత్రయ వ్యతిరేకేణ తదనుబంధి బహ్వర్థఙ్గళ్ ప్రతిపాద్యఙ్గళాకనిన్ఱు నే యాతేయు మాచార్యోపదేశ మూలమల్లామై యాతే అదిన్ప్రసంగ మాక ప్రసంగియాతో? అదు క్రమాచార్యోపది ష్టమెన్నిల్ ఆనాలుమ్ ఇన్త నిబంధనత్తుక్కు మఱ్ఱ రహస్యాంతరఙ్గళుక్కు విస్తరనిబంధన నిమిత్తమా కూడుమో? కించ కృత్స్నముమాచార్యోపదిష్టమానాలుమప్పడి అనాదినాన్యథాభావముమ సంభావితమన్ఱో?

సా-ప్ర—ఇత్యర్థః - ధనం, దనవదత్యంతం రక్షణీయం భోగ్యతమం చేత్యర్థః. దత్తాత్మనాం, రక్షణీయ తయా స్వాత్మానం స్వాచార్యే సమర్పితవతా మిత్యర్థః ॥౬౧॥

నను బహుళో గురుపరంపరోపదేశ పూర్వకమేవ ఆచార్యేణోపదేష్టవ్యమిత్యుక్తం- భవద్భి రప్యేతత్ప్రబంధ ముఖేనరహస్యత్రయార్థస్సర్వ ఉపదిశ్యమానస్సోపి కిమితిభగవద్గురుపరంపరాయాసవిశిష్టోప

సా-సం—దత్తాత్మనామిత్యుక్త్యా "శిష్యస్తేహంశాధిమాంత్వాం ప్రపన్నం" ఇత్యుక్తవిధాదత్తాత్మత్వోక్తా॥౬౧॥

తత్త్వహిత పుమర్థానాం విస్తరమస్య యథోపదేశకథనం, తదనుబంధినస్సర్వదుపదిష్టాస్స

మూ. - ఇప్పడిరహస్యత్రయత్తై ప్పత్తినకీళ్ళుమేలుమ్ ళళ్ళ పాశురఙ్గళెల్లామ్ వేదాంతోదయనసంప్రదాయమానమడప్పళ్ళివార్త్తై(ఎన్ఱు)క్కు ఆచార్యర్కళ్ కన్ఱలిలేశామ్ కేట్టరుళి - పడియేకిడామ్బియప్పుళ్ళార్ అపియే నైక్కిళిప్పై

సా. దీ.— పాశురఙ్గళై ఎన్ఱునిగమిక్కిఱార్ - ఇప్పడి రహస్యేత్యాదియాల్. పత్తిన, తన్నై ఆశ్రయిత్తిరుక్కుళ్ళ కీళుళ్ళ పాశురఙ్గళావన? కిళ్ళియర వెన్ఱు తొడఙ్గి ఇవ్వళవాక ప్పోన్నవై. మేలుళ్ళ పాశురఙ్గళావన? శిష్యకృత్యాధికారాది పాశురఙ్గళ్ ఇవై యెల్లామ్. వేదాంతోదయనర్, తిరుమడప్పళ్ళి కిడామ్బిఆచ్చాన్. తర్కశాస్త్రత్తుక్కుదయనాచార్యన్ పోలే వేదాంత శాస్త్రత్తుక్కు ప్రవర్తకతయా వేదాంతోదయన రెన్ఱు నన్దశేనస్థరాన వ్యాపదేశిక్కప్పట్టిరుప్పార్ - అవరుడైయ సంప్రదాయరూపమాన శ్రీభాష్యకారరుడైయ మడప్పళ్ళి

సా. వ్యా.— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడిరహస్యత్రయత్తై ప్పత్తినవిత - పత్తిన, వ్యాఖ్యానరూపేణ ఆశ్రయిత్తిరుక్కుళ్ళ. కీళుళ్ళ పాశురఙ్గళావన? ఏతావత్పర్యంతమాన విస్తరనిబంధన వాక్యజాతఙ్గళ్. మేలుళ్ళ పాశురఙ్గళావన? ఇప్పడి రహస్యత్రయత్తై ప్పత్తిన వివక్షిత వాక్యత్తుక్కు పిన్పట్ట పాట్టుక్కుమియ వెర్కుళైనిక్కుర విడత్తిలే యన్వయమ్. వేదాంతేతి. తర్కత్తుక్కుదయనాచార్యనెన్ఱు సంప్రదాయతత్త్వాభిజ్ఞత్వేన ప్రసిద్ధనాగువనుణ్డు. తద్వద్వేదాంత శాస్త్రత్తుక్కు సత్సంప్రదాయ ప్రవర్తకత్వేన ఇతరవ్యావృత్తతయా సకలాచార్య సమ్మతరాన పడియాలే కిడామ్బి యాచ్చాన్ వేదాంతోదయన రెన్ఱు సర్వశ్రీవైష్ణవజన ప్రసిద్ధరెన్నపడి - మడప్పళ్ళీతి. తిరుమేని ప్పరివినాలే సకలవిధ తిరుమేని కైంకర్యముమ్ తిరువారాధనోపయుక్త పాత్రశోధన ప్రభృతి చందన కుసుమ నైవేద్య ఫలాది సమర్పణ కైంకర్యముమ్ భిక్షాపర్యటన తచ్ఛేష్యన్యాయార్జిత ద్రవ్యఙ్గళాలే స్వయం తళిగైప్పణ్ణి మాధూకరమ్ పణ్ణివైత్తు తిరుమేని పోషణ కైంకర్యముమ్ శెయ్దరుళుకైయాలే గృహస్థానాం మహానసాది కైంకర్యప్రవృత్త భార్యావత్త్వాత్కార్య కరత్వం పుత్యాద్యవిరుద్ధ మాక వాధకాద్యశక్తిదశైయిలుమాపద్దశైయిలు మత్యంత కృపావిషయరాయ్ కొణ్డు రసక్రృత్య ఔపచారికతయా మడప్పళ్ళి కైంకర్య పరరెన్ఱు కిడామ్బి యాచ్చానై సకల శ్రీవైష్ణవర్కళుమ్ తిరునామమ్ శాత్తి ముతలియాణ్డానై శ్రీభాష్యకార పాదుకై యెన్ఱుమ్, సుదర్శనాచార్యరై వ్యాపార్యరెన్ఱుమ్, వ్యవహరిక్కిఱాప్పోలే వ్యవహరిప్పర్కళ్. ఇతినాలే శ్రీభాష్యకార కృపాపరమ కాష్ఠా విషయతయా ఇతరాచార్య వైలక్షణ్యముమ్, తత్సంప్రదాయ స్యోపాదేయ తమత్వముమ్ వ్యంజిత మెన్నపడి - మడప్పళ్ళి వార్త్తైయైఇతి పారశి - మడప్పళ్ళి వార్త్తైయై ఎన్ఱు ఆచార్యర్ పక్కలిలే ఎన్ఱుపాఠమానాలుమ్ మడప్పళ్ళి వార్త్తైయై ఇత్యను షంగమ్ పణ్ణి పణిక్కవైక్క ఎన్ఱు అన్వయిప్పతు - కేళ్వియైఇతి. ఇతినాలే

సా. ప్ర.— విశ్వతేత్యాహ - ఇప్పడి రహస్యత్రయత్తై ఇత్యాది - రహస్యత్రయార్థతయా ప్రోక్తాని వక్ష్యమాణానివ భాష్యకారైః వేదాంతోదయన ఇతి కృతనామ్నాం కిడామ్బి యాచ్చాన్ ఇత్యాఖ్యాతానాం రామానుజాచార్య మహానసికానాం వాక్యాని తత్కుమారేభ్యః రామానుజాచార్యేభ్యః స్వతత్కుమారాః పద్మనాభాచార్యాః శ్రుత్వా స్వపుత్రాణాంవాదిహంసాంబువాహనామవోచన్నితి తేమాను నైత్యకాదీనాం

సా. సం.— నోపదేశా దాగతా ఇత్యత్రాహ . ఇప్పడీతి.

మూ — ప్రపత్తికు-విత్కు-మాప్పోలేపల్లుక్కు-విక్కు- అవర్ తిరువుళ్ళత్తిల్ ఇరక్క-మడియాక ప్పెరుమాళ్ తెళ్ళియ ప్రకాశిప్పిత్తు మరవాదుల్ పణ్ణి (కాత్తు) శేర్ స్తుపిళ్ళై(యామల్) ముర ప్పేతువిత్తపాతురఙ్గళ్.

పాట్టుక్కు-రియ పిళ్ళైయవర్ మూవత్తై

పా-దీ — వాన్ త్తై ఎయ్దై అడియనై ప్రపత్తికా విక్కు-, అభ్యసిప్పిక్కు- - ఇరక్కమ్, స్నేహం. కృపైయెన్నపడి-పె రుమాళ్, శ్రీహయగ్రీవమూర్తి - పిళ్ళై, స్ఖలనం.పాతురఙ్గళ్, మేలుళ్ళపాతురఙ్గళ్ పేతువిత్తపాతురఙ్గళ్ ఎన్నవ్వయమ్.

ఇతస్మి-న్ కొండ్ మపెరుమాళ్ రహస్యత్రయ సార ప్రబంధత్తై ప్పేశివిత్తు నాట్టిలజ్ఞానాంధ కారత్తై నీక్కిన పడికు- దృష్టాంతమాక ముతలాళ్వారకళై కొండ్ తు తిరువన్తాదికళై ప్పాడువిత్త వృత్తాంతత్తై యరుళి చ్చెయ్కిరార్ పాట్టుక్కు-రియవిత్యాది- "అధిజిగమిషురాద్యం ధామ" ఎన్కిర శ్లోకార్థ సంప్రదాయ ప్రదీపప్రవర్తనమ్ ముతలాళ్వార్ పక్కలిలుమ్ కాణలా మెన్కి-రార్ ఒరు పాట్టాలే- ఇవర్కళ్ విళక్కు-త్తినే స్వాతఙ్గళ్ పాతురఙ్గళాలే ఇవరుడైయ వుపదేశత్తై విళక్కు-వ్వారిలే- పాట్టుక్కు-రియ విత్యాది- ఉరియవర్, యోగ్యరాన వన్నవర్గళ్- పిళ్ళైయవర్ మూవరై-అల్లరుమ్పి కణ్ణిల్

సా-స్వా — ఏతన్నిబంధన వాక్యానుపూర్వీ యుప స్వాచార్యోపదిష్ట మిత్యనుకరుత్తి-అవర్ తిరువుళ్ళత్తిలిరక్క-మితి - ఇరక్క-మ్, స్నేహం- పెరుమాళితి- శ్రీహయగ్రీవ ఇత్యపడి - ఇతివాతేపూర్వరహస్యాంతరనిబంధనమ్ సత్సంప్రదాయ మూలత్వలాభాయ పాతే అపూర్వనిబంధన నిర్మాణ ముచిత తమమిత్యుమ్, భగవత్ కటాక్షా చార్య కటాక్షపూర్తి యాతే విస్మరణాది నాన్యథాభావ శంకై యిల్లై యెన్నుమ్, రహస్యాంతర మన్యథాభావకళం కిత మెన్నుమ్ కరుత్తు -

ఇప్పడి పెరుమాళ్ పిళ్ళైయార పేతువిత్త పాతుర మెన్ను ఇన్నదివ్యప్రబంధమ్ సర్వ కార్య సాధారణ్యే నాంతర్యామి రూపేణ కారణత్వ మాత్ర మన్నిక్కే- హయగ్రీవ రూపేణావతరిత్తమ ప్రవేశిస్తు కారిత మెన్ను శొన్నతుకూడుమో ? ఇప్పడి అవతార దశైయిలే లోకానుగ్రహార్థమ్ ప్రబంధత్తై ప్పణ్ణి విత్తెక్కళ్ణుణ్డో? కింవ ఇప్పడి పణ్ణివిత్తాలుమ్ ద్రమిడ భాషారూపమాక పణ్ణివైక్కి-లాక కణ్డుణ్డో? ఎన్నవితుక్కు- దృష్టాంత మాక ముతలాళ్వార్ కళ్ వృత్తాంతత్తై ప్రసంగాయా నత్తుకొణ్డు ఒరు పాట్టరుళిచ్చెయ్కిరార్- పాట్టుక్కు-రియవితి. పాట్టుక్కు-, నిరవద్య గాథేకళుక్కు- - "సద్వ్రాసో విపన్నవత్" ఎన్కిరపడియేవిలక్షణ గాథాభిధా గవంతం స్తోత్ర మెన్నపడి.ఉరియ,యోగ్యరాన.పిళ్ళై గాళ్, "ముత్రపూర్వే

పా-ప్ర — స్వభాషాకల్పన వ్యాయేన మమావాచక్ - తచ్ఛత్రిప్రసాదాదేవ ప్రసన్నస్తే ప్రసంగ నాథో విస్తృతం యథానస్యాత్తథా కృత్వా మామవాతయ దిత్యర్థః.

స్వాశ్రితపద మేత్యంతం కృపాళో కృష్ణే కస్యాంచిద్ధహేత్వాం స్వవిషయప్రబంధః మార్గేణ యోగ్యేషు సూరిషు కృపాం కుర్వాణేతి తైర కృతః ప్రబంధ్రనమాత్మక ప్రదీప స్సంపాదితా మజ్ఞానం ధిని వృత్యాభరన్యాసపర్యంతజ్ఞానమపిజనయతీత్యక్త్వా వ్యాజేన ఆచార్యాన్ పక్షస్మిన్ శరవ్యాపకేశరూపమాచార్య కృత్య మనుష్ఠిత మిత్యాచార్యకృత్యస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ- పాట్టుక్కు-రియ ఇత్యాదినా. పాట్టుక్కు-రియ

పా.సం — పిళ్ళైయామల్, నిష్ఫలవిస్తరం మివా.

ఆచార్య కృత్యస్య భగవ దత్యంతాభిమత తాంద శేయతి-పాట్టుక్కు-రియేత్యాదినా-అతిరసిక

మూ — ప్పణ్ణొరుకాల్, మాట్టుకర్రరు(ళ్)తరుమాయన్ మలిన్దువరుత్తుతలాల్, నాట్టుక్కిరుళ్ శెకవార్ మఱైయన్దినడైవిళక్కై, వీట్టుక్కిడైకళిక్కే-

సా.దీ — శోర్ న్దవ్వుకూరుమడియవర్కళానమతలాళ్వార్కళ్ మూవరై-పణ్డొరుకాల్, మున్నొరుకాలత్తిలే, మాట్టుకురు - మాడు, ధనమ్-విభూతిఎన్నై - విభూతిభూతరానచేతనర్- అరుళ్ తరుమాయన్, అనన్త కృపైయై ప్పణ్ణువానాన ఆశ్చర్యచేష్టితన్ కృష్ణన్- మలిన్దు, కృపైయాలుద్రిక్తనాయ్ - వరుత్తుతలాల్, ప్రయాసప్పడుత్తైయాల్. నెరుక్కుతలా లెన్నపడి. ఇడైకళిక్కే, తిరుక్కోవలూరిడై కళియుమిడే-

సా-స్వా — సాధ్యాస్సన్తి దేవాః” ఎన్కిఱపడియే నిత్యసూరి రూపరాన- మూవరై, పొయ్కైముని,భూతత్తార్, పేయాళ్వారెనిఱ మూవరై- పణ్డొరుకాల్, మున్నొరుకాలత్తిలే- ద్వాపర యుగత్తిలే ఒరుకాలవిశేషత్తి లెన్నపడి. మాట్టుక్కరుళ్తరు మాయన్, విభూతిభూతరానచేతనరుక్కు, అరుళ్తరు, కృపైయై తరుమ్, పణ్ణు మవనాన - మాయన్, ఆశ్చర్య చేష్టితన్. శ్రీకృష్ణ నెన్నపడి - అరుళ్ తరువితి సాభిప్రాయమ్. కృపయా లోకోజ్జీవనార్థ మెన్నపడి - మలిన్దు, అధికమ్. వరుత్తుతలాల్, ప్రయాసప్పడుత్తుకైయాల్. అదృశ్య విగ్రహ విశేషేణ సమాగత్య సమ్మర్దరూప పీడాకరణత్తినా లెన్నపడి - వీట్టుక్కిడై కళిక్కే ఇతి-

సా. ప్ర — పళయవర్ మూవర్ , అతివిలక్షణ గాథాభిర్భగవన్తం సమ్యక్ స్తోతుం యోగ్యానాం ప్రసిద్ధానాం త్రయాణాం సరోభూత మహదాహ్వయానాం - పణ్డొరుకాల్, పూర్వం కదాచిత్- మాట్టు, సమీపే - కరుతరుమాయన్, అతిప్రీత్యా భజమానేన నీరూపేణ కృష్ణేన. మలిన్దు వరుత్తుతలాల్, అధిక్యేనప్రయాస కరణాదత్యన్తం సంమర్దకరణాద్ధేతో రిత్యర్థః. నాట్టుక్కిరుళ్ శెక , భాగవతానామజ్ఞాననివృత్త్యర్థం - వాదుళబ్దో దేశవాచ్యపి తద్భాగవత లక్షకః. మంచాః క్రోశంతీత్యత్ర మంచశబ్దవత్- నాన్మఱై యన్దినడై విళక్కై, ఋగ్యజుస్సామాథర్వ భేద భిన్న చతుర్విధ వేదస్యాంతే ప్రతిపాదితస్య భక్తిప్రపత్తిరూప సన్మార్గస్య ప్రకాశకం - వీట్టుక్కిడైకళిక్కే, గోపపురే కించిద్గృహ దేహళ్యాం. వెళికాట్టుమ్, ప్రకాశంజనయతి- సమ్యక్ జ్ఞానం జనయతీత్యర్థః - ఇమ్మెయ్విళక్కు, అయం ప్రబన్ధత్రయాత్మక స్థిరతరః ప్రదీప ఇత్యర్థః - యద్వా, నాన్మఱై ఇత్యాది - చతుర్విధ వేదస్యాంతే ప్రతిపాదితార్చిరాదిమార్గదీపమ్ యే-మార్గస్యదీప్తిశ్చ ప్రాచార్యోణపురుషాణాంత్రయాణాం.వీట్టుక్కిత్యాది- మునిత్రయకృత ప్రబంధత్రయాత్మకః ప్రదీపః “తదేకోగ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశిత ద్వారో విద్యా సామర్థ్యాచ్చ

సా-సం — గాథాభిర్భగవన్తం స్తోతుం యోగ్యాన్ పురాతనాన్ త్రీన్ సరోభూతమహదాహ్వయాన్ పూర్వం కదాచిత్- మాట్టుక్కరుఇతి. సమీపే అభినివిశ్య - అరుమాయన్, అరూపీ సన్నాశ్చర్య చేష్టితః- రూపస్పర్శ వత్కర చరణాది మద్విగ్రహ నిబిడ సంఘర్షణ కరణేన తస్యవిగ్రహస్య చక్షు ర్విషయత్వాభావా పాదనాత్, పరిపూర్ణత్వే ప్యాశ్రితేషు ఆదర కరణాచ్చ అరూపీ సన్నాశ్చర్య చేష్టితత్వ మిత్యర్థః- మలిన్దు, అధికం. వరుత్తుతలాల్, బాధక కరణాత్- భగవతావిగ్రహ విశేషేణాను ప్రవిశ్యసంమర్దకరణేన పీడనా దితిభావః- నాట్టుక్కితి. దేశవాసినాం మనుష్యాణా మజ్ఞానం యథావినశ్యేత్తథా వేదవతుష్టయోపరితన భాగప్రతిపాద్య మార్గప్రకాశో యథాభవేత్తథా- వీట్టుక్కితి- తిరుక్కోవలూరితి ప్రసిద్ధ

మూ— వెళికాట్టుమిమ్మెయ్విళక్కే॥

సా.దీ— అమ్మెయ్విళక్కు, జగత్ప్రసిద్ధమానమూన్ఱుతిరువన్త్రాతిరూపమాయ్ సత్యార్థత్తై యుడైయవిళక్కు. భగవత్స్వరూపాదిప్రకాశకత్వాత్ప్రదీపత్వేనరూపణం. నాట్టుక్కు, లోకత్తారుక్కు — అజ్ఞానాన్ధకారమ్ నీఙ్గ — నాన్మఱైయిన్ నిన్ఱ నడైవిళఙ్గ — అతావతు? ఉపనిషత్తుక్కళాల్ విధిక్కప్పట్ట సన్మార్గఙ్గళ్ — భక్తిప్రపత్తిమార్గఙ్గళ్. ఎల్లాప్పుక్కుమ్ వెళికాట్టుమ్, మోక్షమార్గత్తుక్కు వెళిచ్చిరమ్పై పణ్ణినానిన్ఱతిరే॥

ఇన్నదుమిదుపాట్టాల్ ఆచార్యర్ కళ్ పరమపదజిగమిషయాఽస్మిల్లోకే జీవనార్థమాకసత్ప్రగ్రహశీలే

సా.స్వా— తిరుక్కోవలూరిలే ఒరుకృపాదేహళియిలే. మెయ్విళక్కు, సత్యదీపమ్ — దేహళియిలుత్పన్నమాన జగత్ప్రసిద్ధ తిరువన్త్రాతి త్రయరూప సత్యార్థ ప్రకాశక విళక్కు — భగవత్స్వరూపాది ప్రకాశకత్వాద్దీపత్వోక్తిః — నాట్టుక్కిరుళ్ శెక, నాట్టుక్కు, లోకత్తుక్కెల్లామ్ — ఇరుళ్, అజ్ఞానాంధకారమ్ శెక, నశిక్కుమ్పడి. నాన్మఱై, నాలువకైప్పట్ట వేదఙ్గళుడైయ — అన్తి, నాలు వేదాంత సంబంధియాయ్ తత్ప్రతిపాద్యమాన — నడై, భక్తిప్రపత్తి మార్గఙ్గళ్ — విళఙ్గ, సమ్యక్ప్రకాశిత మాకుమ్పడి — వెళికాట్టుమ్, వెళిచ్చిరమ్పై యుడైయదాక్కుమ్ — తిరువన్త్రాతి రూప మెయ్విళక్కు, భక్తిప్రపత్తి మార్గఙ్గళై సమ్యక్ప్రకాశిప్పిక్కు మెన్నపడి — తిరుక్కోవలూరిడైకళియిలే మూవరుమ్ సమ్మర్దకరణేన ధ్యానమ్ పణ్ణవవర్కళిడత్తిలే యావిర్భూతరాన మాయన్ ఇవరకళై ముస్నిట్టు కొడుక్కిన తిరువన్త్రాది త్రయరూపదీపమ్ లోకస్యాజ్ఞానం వినివర్త్య భక్తిప్రపత్తి మార్గం ప్రకాశయతి ఎన్నపడి. తద్వదస్మద్దేశికవాదిహంసాంబువాహార్య కటాక్ష విషయతాం వ్యాజీకృత్య శ్రీహయగ్రీవరూపీ భగవాన్ మస్మాకం శ్రీగణ్యత్రయ సార దివ్యప్రబంధం సర్వజనోజ్జీవనార్థం ద్రమిడభాషారూపం ప్రవర్తనవాన్ ఎన్నుమిత్తాత్పర్యమెన్నుకరుత్తు — మఱ లాభనార్ కళైప్పోలే శిష్యేభ్య ఉపదేశ రూప సంప్రదాయ ప్రవర్తన మాత్రమన్ఱిక్కే గ్రంథముఖేనాపి సంప్రదాయ ప్రవర్తనమ్ పణ్ణవేణు మెన్నుమ్ సూచితమ్॥

ఇది గ్రంథరూపేణ సంప్రదాయ ప్రవర్తనమ్ శిష్టాచార సిద్ధమానాప్పోలే ఉపదేశ ముఖేనాపి సంప్రదాయ ప్రవర్తనముమ్ బహు శిష్టాచార సిద్ధమెన్ఱు సూచిప్పియా నిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థత్తై

సా.ప్ర— నశ్చేషగత్యనుస్మృతియోగాచ్చ హాదానుగృహీతస్సంతోధియమితు ప్రకారేణస్వ(?)పాదితభక్తిప్రపత్తిద్వారేణగృహీతక దేశమాన దేహిశీవదపవర్గప్రత్యాసత్త్యతిశయాదపవర్గైకదేశభూతశతాధిక మూర్ధన్యనాడీప్రవేశార్థం హృదయస్యాగ్రం ప్రద్యోతతే ఇత్యుక్తం — హృదయప్రకాశం జనయతి త్యర్థః॥

ఉక్తార్థికారార్థం ద్రామిడగాథయా సంగృహ్ణాతి —

సా.సం— గోపపురేకస్యచిద్గృహస్యదేహళ్యాం అనేనాయమర్థోఽభివ్యజ్యతే. ఏతుకభాన్ధిడేయపిమపదస్యప్రకాశకారణభూతమర్థపంచక తత్త్వజ్ఞాన మిడకళి త్యుచ్యతే. ఇడైకళ్ క్కే వళ్ళి, ఇడైకళ్ళి, సంబన్ధ వళ్ళి, తత్సంబంధి వళ్ళి. భక్తిప్రపత్తి రూపామార్గాః. వళికాట్టుమిమ్మెయ్విళక్కే, మునిత్రయకృత ప్రబంధరూపోదీపః భక్తిప్రపత్తిరూపం మార్గం ప్రదర్శయతీత్యర్థః.

సత్ప్రాత్రేషు భగవత్సమాశ్రయణస్య సాధనం తత్త్వజ్ఞాన మూపదీశంత్యాచార్యా ఇత్యాహ —

మూ—. మరుళత్త తేశికర్ వానుకప్పాలిన్నవైయుమెల్లామ్, ఇరుళ్ త్తరై యావనిత్తై యడిపూణ్డిడ వెణ్ణుకిలాల్, తెరుళుత్త శెన్నొఱియిల్ శెల్వమ్ పెరుకి చ్చిరన్తవర్ పాల్,

వ్యా-దీ—సంప్రదాయ ప్రదీపత్తై ప్రవర్తిప్పిప్పార్కళ్ శిష్యరాక- మరుళత్త ఇత్యాది- మరుళత్తతేశికర్,అజ్ఞాన గంధ రహితరాన వాచార్యర్కళ్- వానుకప్పాల్, పరమపదత్తైరప్పోక వేణుమెన్ను ప్రతిపత్తియాల్- ఇత్తాల్ "అవ్యంధామ జిగమిషుః" ఎన్ఱవర్థమ్ కాట్టప్పట్టతు- ఇన్నవైయయెల్లామ్,జగత్తెల్లామ్-ఇరుళ్ యవనిత్తైయుడి, సర్వశేషియినుడైయ శ్రీపాదారవింద ద్వంద్వత్తై - పూణ్డిడ, ఆశ్రయిక్కుజ్జివిక్కుమ్పడి ఎణ్ణుతలాల్, ఎణ్ణుకైయాలె నెఞ్చ్ - అరుళుత్తళినై యువాళ్, కృపాసంశ్లిష్టమాన మనస్సాల్- తెరుళుత్త శెన్నొఱియిల్ చ్చెల్వప్పెరుకి, తెరుళ్,జ్ఞానమ్-అతోడేకూడిన శెన్నొఱియిల్- శెమ్మైన్ను శైవ్య తొఱిల్,కృత్యమ్, శైవ్యమైయుడైయనిత్య నైమిత్తికాద్యనుష్ఠానజ్ఞళాకిరసంపత్తుఅభివృద్ధమాయ్.తొఱిలుక్కు- శైవ్యయావతు? పరమాత్మసమారాధనత్వేన శెమ్మైయప్పదుకై.శిరన్తవర్ పాల్,శమదమాదిగుణజ్ఞళాల్ప్రసిద్ధరాన శిష్యాదికళ్ పక్కల్.

సా.స్వా— వ్యాట్యాలే సంగ్రహిక్కిరార్. మరుళత్త తేశికరితి- మరుళ్, అజ్ఞానమ్-అత్త, రహితరాన-తేశికర్, ఆచార్యర్కళ్ - శ్రీమన్నాథముని ప్రభృతికళ్ ఎన్నపడి - వానుకప్పాల్, వానిలే, పరమపదత్తిలే - ఉకప్పాల్, ఆశైయినాలే - పరమపద జిగమిషైయినాలే- ఇన్నవైయమెల్లామ్, ఇన్న లీలావిభూతియిలిరుక్కిర లోకమెల్లామ్ - బద్ధ చేతనరెల్లా మెన్నపడి - ఇరుళత్తు, అజ్ఞానమత్తు, అజ్ఞాన గంధ మిల్లామల్. ఇరైయవన్, పరమశేషియాన శ్రియఃపతియినుడైయ ఎన్నపడి-ఇత్తైయుడి, ఇత్తై, పరస్పరసదృశమాన-అడి, పదద్వంద్వత్తై. పూణ్డిడ, అడైన్దు- శరణవరణమ్పణ్ణి ఉజ్జీవిక్క వేణుమెన్ను. ఎణ్ణుకలాల్,ఎణ్ణుకైయాలే. అరుళుత్త నెఞ్చినాల్, కృపా సంశ్లిష్టమాన మనస్సినాలే - తెరుళుత్త, తెరుళ్, జ్ఞానమ్. స్వపర వివేకరూప జ్ఞానమ్. ఉత్త, కూడిన. స్వయాథాత్మ్య జ్ఞానత్తోడే కూడిన - శెన్నొఱియిల్, శైవ్యయాన తొఱిల్ - శైవ్యయాన, కేవల భగవదారాధనరూపమాన- తొఱిల్,కైంకర్యమ్. అతాకిర శెల్వమ్,సంపత్తు- పెరుకి, అభివృద్ధమాయ్.శిరన్తవర్ పాల్,శిరన్తవర్, ప్రసిద్ధర్- శమదమాదిగుణైకత్వేనప్రసిద్ధరానశిష్యర్కళ్ పక్కలిలే.

సా.ప్ర— మరుళత్తే త్యాదినా- మరుళత్త తేశికర్,అజ్ఞానగంధ రహితా ఆచార్యాః. వానుకప్పాల్, పరమపదారోహణేచ్ఛయా ఇన్నవైయ మెల్లామ్ ఇరుళత్తు, ఏతేభౌమాస్స్వస్వరూప పరస్వరూపోపాయ స్వరూపోపేయ స్వరూప విరోధిస్వరూప విషయసర్వవిధాజ్ఞాన రహితాస్సంతః- ఇత్తైయవనిత్తైయడిపూణ్డిడ వెణ్ణుకలాల్, సర్వేశ్వరస్య శ్రీమన్నారాయణస్య పరస్పర సదృశ చరణారవిందం ప్రాప్నుయురితి బుధ్యా- తెరుళుత్త శెన్నొఱియిల్ చ్చెల్వమ్ పెరుకి చ్చిరన్తవర్ పాల్,"యేయజంతిపితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్ । సర్వభూతాంతరాత్మానం విష్ణుమేవయజంతితే । అహంహి సర్వ యజ్ఞానాంభోక్తాచ

సా-సం—మరుళత్తేతి.అజ్ఞానరహితా దేశికాః పరమపదంగంతుముమ్యుక్తాః.ఏతేకర్మభూమిస్థాస్సర్వే-ఇప్పుత్తి - స్వాతంత్ర్యాది భ్రమరహితాస్సంతస్స్వామిన శ్శ్రీమతశ్చరణా వుపాయత్వేన యథా శ్రయేయుస్తథా సంకల్పకరణాత్. తెరుళితి- జ్ఞానవిశిష్టం సమీచీన మార్గ్యగం - తత్వజ్ఞానపూర్వక మారాధనేన క్రియమాణం నిత్యనైమిత్తికాఖ్యం ఆచార్యాది శుశ్రూషణంచైతదేవ సంపత్.తదభివృద్ధ్యాఅధికేషుసర్వోత్తరేషు-

మూ— అరుళుత్తశైన్నుయినాలర్ప్రియావిళక్కేఱ్ఱినరే॥౩౭॥
నిరవధి దయాదివ్యోదన్వత్తరంగనిరంకుశైర్వినయమయతియశ్శిష్యాన్ శిక్షాక్రమైర్గుణసంక్రమైః।

పా.దీ—అవ్రియావిళక్కు, అనపాయమానసంప్రదాయప్రదీపత్తై. ఏఱ్ఱినర్, ప్రవర్తిప్పిత్తార్గళ్ శ్రైర్ ॥ ౩౭ ॥
ఇని పరమాచార్యనుడైయ అజ్ఞాకరణత్తిల్ శాస్త్రార్థి లంఘనమ్ వరుకైయాల్ సంప్రదాయ ప్రవర్తనం సచ్ఛిష్యర్పక్కల్ ఆచార్యర్ కళుక్కు అవశ్యం కర్తవ్యమెన్ను నిగమిక్కిఱార్ - నిరవధీతి. యః, ఆచార్యః- నిరవధిదయా దివ్యోదన్వత్తరఙ్గనిరంకుశైః, నిరవధికదయైయాకిరదివ్యసముద్రత్తినుడైయ తరఙ్గవన్నిరర్గళైః.తరంగధూతైర్వా.నిరంకుశైశ్చ-గుణసంక్రమైః,సంక్రమః,సోపానపరంపరా.గుణానాం,

సా.వ్యా— అవ్రియా, నాశమిల్లాత - విళక్కు, నిరపాయమాన సంప్రదాయ ప్రదీపత్తై - ఏఱ్ఱినరే, స్వచరమదశాపర్యంతమ్ గోపనమ్పణ్ణి అంత్యకాలత్తిలే సత్పాత్రఙ్గళిలే ఉపదేశిత్తార్గళ్ శ్రైపడి ॥౩౭॥
ఇప్పడి కేవలకృపాకార్యమాక లోకోజ్జీవనార్థమ్ సంప్రదాయ ప్రవర్తన మకార్యమెన్నాల్ అజ్ఞాకరణత్తిల్ స్వబాధక మిల్లామైయాలే కదాచి త్సత్పాత్ర లాభేప్యనుపదేశం ప్రసజ్యేయాతో ? ఎన్నిర శంకై పరిహారిత్తుక్కొణ్డుశ్లోకత్తాలేఅధికారార్థతై సంగ్రహిక్కిఱార్-నిరవధీతి.యః,ఆచార్యః.నిరవధిః,అనవచ్ఛిన్నః- దయైవదివ్యోదన్వాన్,అపారకృపోదన్వాన్-తస్యతరంగాఇవనిరంకుశైః.ప్రతిరోధరహితైః.అతివేగవద్భిశ్చ.గుణసంక్రమైః,గుణసంక్రామకైః- శిక్షాక్రమైః,శాసనక్రమైః.శిష్యాన్,సచ్ఛిష్యాన్.నియమయతి,

సా.ప్ర—ప్రభురేవచ। నతుమామభిజానంతి తత్త్వేనాతశ్చ్యవంతితే" ఇత్యాద్యుక్తప్రకారేణసర్వేషాంకర్మణాం భగవదారాధనరూపత్వానుసంధానపూర్వకం ఫలాంతరార్థిత్వ రాహిత్యేవ కర్మానుష్ఠానాధి కృత గురుపరిచర్యా పర్యంతం తం తద్భక్త్యాధిక్య వతాం. అరుళుత్తశైన్నుయినాల్, "కృపయా నిస్పృహో వదే"దిత్యుక్త ప్రకారేణ కృపాధికమనస్సాః సంతః - అవ్రియా విళక్కేఱ్ఱినరే, అవినాశిత దీపమాయోయామాసుః - వంచకానాం కూటయుక్తిభి రద్రోధణీయం జ్ఞానముత్పాదయామాసు రిత్యర్థః ॥౩౭॥
ఏవ మర్థపంచకతత్త్వజ్ఞానాం కార్యేణ పాత్రాపాత్రే వివిచ్య పాత్రేభ్యో నిహన్యమానేన సత్పాత్రే ఉపదేశః కార్య ఇత్యుక్త్వా "వేద మనూచ్యా చార్యోంతేవాసిన మనుశాస్తి" త్యుక్తప్రకారేణో పదిష్టతత్త్వార్థస్య శిష్యస్యశిక్షణీయత్వం ప్రదర్శయన్ శిష్యశిక్షా కరణేన "శిష్యపాపంగురోరపి" త్యుక్తదుర్విదగ్ధశిష్యవత్త్వాకృత ప్రత్యవాయాభావో ప్యనుషంగా స్సిధ్యతీత్యాహ - నిరవధీ త్యాదినా. నవిద్యతే ఽవధి ర్యస్యాస్సా నిరవధిః - ఏవంవిధాచ భగవద్దయైవ - అన్యేషాం దయాయా స్స్వరూపతః విషయతః ఫలతశ్చ సావధిత్వాత్ - ఆచార్యదయావా- తాదృశదయైవ దివ్యోదన్వాన్. దివ్యత్వం చోక్తాకారాదిభి బహుధావగత్వా త్తస్య తరంగాఇవస్థితై నిరంకుశై రనివార్యైః.గుణసంక్రమైః, "సంక్రమోదుర్గసంచార" ఇతి

సా.సం— అరుళితి- కృపాధిక్యవిస్రంభితాభిప్రాయే ణావిచాల్యంజ్ఞానం స్వోపదేశైరజనయన్నిత్యర్థః॥౩౭॥
అథ "వేదమనూచ్యా చార్యోంతే వాసినమనుశాస్తి" త్యుక్తవ్యాఖ్యాత్యాదిక మనుద్దిశ్య కేవలకృపయైవ శిష్యశిక్షాయాః కర్తవ్యతాం ప్రదర్శయన్ తచ్ఛిక్షణం నకేవలం తద్రక్షణ రూపమేవ, అపితు, తద్వ్యాజేన స్వరక్షణ మపీత్యాహ - నిరవధీతి - ఆచార్యైః క్రియమాణ శిక్షాప్రకారాణాం భగవద్దయాకార్యత్వా న్నిరవధిదయాదివ్యోదన్వత్తరంగత్వ-అతఏవనిరంకుశత్వంచ.గుణానాం "అభయంసత్వసంశుద్ధిః

మూ— అచరమగురో రాజ్ఞా పారంపరీ పరవానసౌ సపరమిహ తాం స్తల్లక్షేణ స్వమప్యభి రక్షతి ।

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే ఆచార్యకృత్యాధికారస్త్రింశః. ❋ శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః. ❋

సా. దీ— ఆచారాత్మ గుణానామాగమనసోపాన మార్గభూతైః. శిక్షా క్రమైః, నియమన పరిపాటిభిః. శిష్యాననన్యాన్నియమయతి- అసౌ, ఆచార్యః. అచరమగురోః, పరమాచార్యస్య హరేః. ఆజ్ఞాయాః పారమ్పరీ, పారంపర్యం - తత్పరతంత్రః, పారంపర్యేణ తైస్తైరనువర్తనీయా యా ఆజ్ఞా యా స్వయమపి పరతంత్రస్సన్నితి భావః. పరం, కేవలం. తాన్ శిష్యాదీనేవ అభిరక్షతీతి న - అపితు, స్వాత్మానమప్యభి రక్షతి- అన్యథా స్వస్య రూపాసిద్ధేరితి భావః॥ ౩౭॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయామాచార్యకృత్యాధికారస్త్రింశః.

సా. స్వా— ఇదమిత్థమవధారయ, ఇదం కుర్వితం మా కుర్వితి యః నియమయతీత్యర్థః - అసౌ, ఆచార్యః- తాన్ శిష్యాన్ పరం, తానేవ, న రక్షతి- కింతు తల్లక్షేణ, తద్వ్యాజేన. శిష్యరక్షణవ్యాజేన. అచరమగురోః, ప్రథమగురోః శ్రీమన్నారాయణస్య - ఆజ్ఞాపారంపరీ పరవాన్ సన్, ఆజ్ఞాయాః పారంపర్యేణావశ్యమనుష్ఠేయమిత్యేవం రూపేణ- పరవాన్, పరాధీనస్సన్. సాభిప్రాయమిదం, “పాత్రస్థమాత్మజ్ఞానంచ కృత్వా పిండం సముత్సృజేత్ । నాంతర్ధానం యథా యాతి జగద్బీజమబీజకృత్,, ఇత్యుక్త్యనుసారే పడి యే భగవదాజ్ఞాతిలంఘన ప్రయుక్త మాక అకరణ త్రివ్ ప్రత్యవాయరూప భగవదప్రీతి వరుక్తైయాలే అస్త అప్రీతిరూప బాధక నివర్తనేన స్వయమప్యభి రక్షతీత్యర్థః ॥ ౩౭ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తరసారాస్వాదిన్యామాచార్యకృత్యాధికారస్త్రింశః.

సా. ప్ర—నిఘంటూక్తరాత్మగుణానాం దువ్రివేశేషు సంసారిషు సంచారస్థానభూతైః. యద్వా, గుణానాం సంక్రమణ హేతుత్వేన ఆయుష్ఘృతమితివత్ సంక్రమత్వోక్తిః - ఏవంభూతైశ్శిక్షా ప్రకారైశ్శిష్యాన్ శిక్షయన్- ప్రథమగురోః శ్రీమన్నారాయణస్య- ఆజ్ఞాయాః పరంపరైవ పారంపరీ - తత్పరవశో౽ర్థపంచకతత్వజ్ఞో గురుర్న కేవలం శిష్యానేవ రక్షేత్. శిష్యరక్షణవ్యాజేన స్వాత్మానమపి రక్షేదిత్యర్థః॥ ౩౭॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయామాచార్యకృత్యాధికారస్త్రింశః.

సా. సం—రిత్యాదివోక్తాత్మగుణానాం- సంక్రమో మార్గ సంచార,, ఇతి నిఘంటుః- గుణానాం రాగాద్యనుపహతావస్థాయాం మార్గసంచారరూపైః శిక్షాక్రమైః. యథాశాస్త్రార్థశిక్షాక్రమైః, శిష్యలక్షణలక్షితాన్యః ప్రవర్తయతి- కింభూతస్సన్ ప్రవర్తయతీత్యత్రాహ. అచరమేతి- ప్రథమగురోరిత్యర్థః. పరంపరయోపదిశ్యమానయోః శ్రుతిస్మృత్యోర్భగవదాజ్ఞారూపత్వాదాజ్ఞాపారమ్పరీత్యుక్తం. తత్పరవాన్, తత్పరతంత్రస్సన్- ఇహ, శిక్షణావసరే, తాన్ శిష్యాన్. తానేవ పరం కేవలం న రక్షతి కింతు తల్లక్షేణ, శిష్యరక్షణవ్యాజేనాత్మానమపి రక్షతీత్యర్థః- ॥ ౩౭ ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే ఆచార్యకృత్యాధికారస్త్రింశః.

శ్రియై నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

శిష్యకృత్యాధికారః.

మూ— అశిథిల గురుభక్తి

సా-దీ—ఇతిశిష్యకృత్యాధికారము వ్యాఖ్యాతమాకిరతు. అతిల్ ముక్తశిష్యనుష్ఠేయ కృత్యఙ్గళై సంగ్రహిత్తుకాట్టుకిరతు. అశిథిల గురుభక్తిరిత్యాది - సర్వశ్రేయసామిదమేవనిదానమితిజ్ఞాపనాయాస్యప్రథమత

సా-స్వా—ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే ఆచార్యన్ కేవల దయా కార్యమాక ఉపదేశిక్క వేణుమెన్ఱుమ్, ఉపకారాది నిరపేక్షనుమాయుపదేశిక్క వేణుమెన్ఱుమ్ శొన్నతు కూడుమో? "నప్రమాద్యేద్గురౌ శిష్యః", ఎన్ఱుమ్ "గురుం ప్రకాశయేద్ధీమాన్", ఎన్ఱుమ్ "గురోర్వార్తాం సదాజపేత్", ఎన్ఱుమ్ "గురవే దక్షిణాందద్యాద్యథా శక్త్యపి వాపునః", ఎన్ఱుమిప్పడికళిలే ప్రత్యుపకారమ్ శిష్యనుక్కు చ్చొల్లుకైయాల్ గురువుక్కుముపకారాభిసన్ధి వేణ్డావో? గురువుక్కు ముపకార మనిష్టమాకిల్ శిష్యనుక్కు గురువిషయత్తిలనిష్టాచరణమ్ విహితమాక ప్రసఙ్గియాతో? దక్షిణా దానాదికమ్ ప్రత్యుపకారమన్ఱాకిల్ శాస్త్రవిధానమ్ వ్యర్థమాక ప్రసఙ్గియాతో? గురువుక్కు దక్షిణాది ప్రతిగ్రహ నిషిద్ధమాకిల్ శిష్యనుక్కు దక్షిణాదానమ్ నిరర్థకమాయ్ యాలే విహితాతిక్రమమ్ ప్రసఙ్గిక్కుమ్ విహితాతిక్రమమ్ పణ్ణిన శిష్యనుక్కు విద్యాదానమ్ ప్రసఙ్గియాతో? కించసత్పాత్ర లాభత్తిల్ కీర్త్యాది లాభార్థమాక ఉపదేశిత్తాల్ బాధక మిల్లామైయాలే దయైక కార్యమాక వుపదేశిక్క వేణుమెన్ఱు నిర్బన్ధిక్కైయుణ్డో? "ఆత్మపూజార్థమథార్థః" మెన్ఱు ఇతర వచనముమ్ "అయోగ్యమవదన్ శాస్త్రం సన్మార్గాత్ప్రచ్యుతో భవేత్" ఎన్ఱు అయోగ్య పాత్రత్తిలేయన్ఱో ఉపదేశత్తుక్కు ప్రత్యవాయమ్ శొల్లుకిరతు - ఆకైయాలే సత్పాత్రత్తిలేయుమ్ ఉపదేశిక్క వేణుమెన్ఱాలుమ్ శిష్యనుక్కేయుమ్ వార్త్తైయాల్, మఱవాయిరున్దాల్ తత్వహిత పురుషార్థ గ్రహణత్తిల్ తాన్ బాధకముణ్డో? కించ పూర్వాధికారత్తిల్ సాత్విక సంహితాదిపల ప్రమాణఙ్గళిలే శొల్లుకిర వాక్యఙ్గళ్ అతిదుర్లభఙ్గళ్ ఆకైయాలే రహస్యోపదేశము దుర్లభమాక ప్రసఙ్గియాతో? ఇత్యాదిశఙ్కైకళై శిష్యకృత్యాధికారత్తాలే పరిహరిక్క నినైత్తు ప్రథమ శ్లోకత్తాలే ఉపదేశయోగ్య శిష్యగుణఙ్గళిల్ ప్రధానమాన గుణఙ్గళై సంగ్రహిక్కిఱార్. అశిథిల గురుభక్తిరితి అశిథిల అనన్యగామి గురువిషయిణీ భక్తిర్యస్య

వా-ప్ర—అథ శిష్యకృత్యమాహ సనాథకారికాత్రయేణ "గురుపరపరిచ"ఇత్యాదిని కృత్యకారాత్ అశిథిలగురుభక్తి

సా-సం—ఏవం మహోపకారక ఆచార్యః ప్రత్యుపకారిత్వం ఇతి శిష్యస్యాన్యన్న్యాయం ఇత్యాదిమూలస్య తాత్పర్యాణీతి దర్శయన్నేవ తదుత్తరం శిష్యకృత్యమాహ్నికమిత్యత ఇహాకామ్యకర్మసర్వఞ్చ తదవిశిష్టం శిష్యమాత్రాధికారార్థం సంగృహ్ణాతి. అశిథిలేతి.

మూ— స్తత్ప్రశంసాది శీలః ప్రచురబహుమతి స్తద్వస్తు వాస్త్వాది కేపి । గుణవతి వినియోక్తుంగోపయి ష్యం ప్రదాయం కృతవిదనఘవృత్తిః

సా-దీ— ఉపాదానం-గురుభక్తికార్యజ్ఞశైక్షాట్టుకిరార్ - తస్ప్రశంసాదిశీలః. ప్రశంసా, గుణకీర్తనం- ఆది శబ్దత్తాల్ శుశ్రూషాదికళ్ వివక్షితజ్గళ్- తద్వస్తు వాస్త్వాదికేపి- వస్తు, గృహక్షేత్ర దేవ పూజా శ్రీ కోశాది సంగ్రహః. వాస్తు, గ్రామాది. ప్రచురబహుమతిః, "తేనైవ పూర్వమాక్రాంత ఆశ్రమ శ్శ్రమనాశవః । మయూపి భక్త్యా తస్యైవ వామన స్యోప భుజ్యతే । బ్రాహ్మణోసీతి పూజ్యోమేవిశ్వామిత్ర కృతే నచ । విశ్వామిత్రశిపూజనీయః తదీయస్త్వం ద్విజోత్తమ । గురువద్గురు వర్గశ్చ ద్రష్టవ్యోనిత్యమేవహి । శయనాసనయానాద్యం తదీయమపివందయే" దిత్యాది శ్రీరామాయణసాత్వతాది వచనైరాచార్య వస్తుష్వపి నిరవధిక బహుమానః. భగవద్విషయాదపీతి భావః- గుణవతి, శిష్యాదా- ప్రాప్తకాలే వినియోక్తుం, ఉపదేష్టుమ్ - సంప్రదాయా గతానర్థాన సద్భ్యోగోపయన్, అయోగ్యేష్వనుపదేశఏవ రక్షా. కృతవిత్, ఆచార్యాదా కృతజ్ఞః - ఆచార్య కార్యేషు ప్రత్యుప కార బుద్ధి రకార్యే త్యాశయః. అనఘా, నిరపరా ధా - వృత్తిః, ఆజ్ఞా నుజ్ఞా కైంకర్య రూపా యస్య - య ఏవం భూత శ్శిష్యః.

సా-స్వా— సః అశిథిల గురుభక్తిః.ప్రథమతో గురుభక్త్యుపపాదనంసర్వశ్రేయసామిదమేవమూలకారణమితి జ్ఞాపనార్థమ్ - ఇయం భక్తి రశిథిలా, ఇయంతు శిథిలేతి కథ మవగంతవ్య మిత్యత్రాహ - తత్ప్రశంసాది శీలఇతి - తస్య, గురోః. ప్రశంసా, గుణనామ కీర్తనం. ఆదిశబ్దేన శుశ్రూషాది కంవివక్షితం . ప్రశంసాది కంశీలం యస్యసః. తద్వస్తు వాస్త్వాదికే, తస్య, గురోః - వస్తు, గృహక్షేత్ర దేవపూజాశ్రీకోశాదికం- వాస్తు, గ్రామాది- తేషు, ప్రచురా బహుమతిః, భగవ ద్విషయా దప్యనధిక బహుమానః - ఏవంభూత కార్యపర్యంత నిరవధిక గురుభక్తియుక్త ఇత్యర్థః - గుణవతి పాత్రే ఆచార్యో పదిష్టం సంప్రదాయా గత మర్థం వినియోక్తుం గోపయన్, "శేవధిష్టేస్మి రక్షమా" మితి ప్రకారేణ - అయోగ్యే ష్వప్రదానేన రక్షన్. అయోగ్యే దానే విద్యాయా అనర్హతా పత్త్యా సత్పాత్రే వినియోగార్హతా నస్యాదితి భావః అనేన "గురుం ప్రకాశయేద్ధీమాన్ మంత్రం యత్నేన గోపయే" దితి శాస్త్రార్థ ఉక్తః - కృతవిత్, ఆచార్యకృత ముపకారం వేత్తీతి కృతవిత్. తస్స్మరణ మంతరేణా పకారాంతరం నాస్తీత్యర్థః - అనఘా, అనిషిద్ధా - వృత్తిః, ఆజ్ఞానుజ్ఞా నుష్ఠానరూపా వృత్తి ర్యస్యసః - ఏవంభూత ప్రధాన గుణయుక్త శ్శిష్యః-

సా-ప్ర— పరివాహరూప తత్ప్రశంసా ప్రణామాదిపరః తదుపదిష్ట మంత్ర తదర్థాన్ సత్పాత్ర భూతే పురుషే ఉపదేష్టుం గోపయన్ శిష్యః "తద్యథాహిరణ్యనిధింనిహితం. పరేణనాకంనిహితం గుహాయాం.

సా-సం— తద్వస్తు వాస్త్వాదికేపి ప్రచురబహుమతి రత్యత్ర "గురువద్గురువర్గశ్చద్రష్టవ్యోనిత్యమేవహి । శయనాసన యానాద్యం తదీయ మపి వందయే" దిత్యాదీనిబహూని ప్రమాణాని- "సద్బుద్ధిః సాధుసేవీ" ఇత్యాద్యుక్త గుణవతి- విని యోక్తుం, వినియోగం కర్తుం . సంప్రదాయ పరంపరయా ఆగతో మంత్ర స్తదర్థాశ్చ సంప్రదాయః. తంగోపయన్, అనధికారిణ్య ప్రకాశనేన రక్షన్- కృతవిత్, ఆచార్య కృతోప కారజ్ఞః- అనఘవృత్తిః, నిషిద్ధానాచరణ వృత్తిమాన్.

మూ— కిన్నవిలంబేన్నిధానమ్॥ ౬౩॥

ఇవ్యర్థజ్ఞైః ప్రోల్లాసమితియనుక్త్వా ఆకస్మికశ్శ్లో మహానిధిర్మేకాంక్షిత్వేకాదు కరామాప్నోతే

సాం.టీ— నిధానం, పరమ పదే. ప్రతి నియత రమా సన్నిధానం నిధానం పరి పూర్ణ బ్రహ్మానుభవ పరీవాహరూప కైంకర్య ప్రతి సంబంధిన మిత్యర్థః. కిన్నవిలంబేత్, కుతో నప్రాప్నోతి- విగత సర్వ ప్రతి బంధస్య ఫలప్రాప్తికరం విలంబే తేతి భావః ॥ ౬౩ ॥

ఇనిఇవనుక్త్వాచార్యవిషయ త్తిల్ప్రత్యుపకారమిల్లైమెన్నుదివ్వర్థత్తై యుపపాదిప్పతాళ పుప క్రమిక్కిరార్ -ఇవ్యర్థజ్ఞైశై నొల్లామెన్నుతుడజ్గి.ఇవ్యర్థజ్ఞైశై, తత్వహితపురుషార్థజ్ఞైశై ఎన్నై.మిడియుక్,

సా-సా— నిధానం. "ప్రతినియత రమా సన్నిధానం నిధాన" మిత్యుక్త కైంకర్య ప్రతిసంబంధి భూతంప రబ్రహ్మభూతం నిధిం- కవింబేత్కిం - విందేజేవేత్యర్థః. ॥౬౩॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై విసరగ పరిహరిక్కిరార్ - ఇవ్యర్థజ్ఞై యిత్యాదినా. ఇవ్య ర్థజ్ఞైశై, తత్వహిత పురుషార్థజ్ఞైశై - మిడియార్, పరమ దరిద్రర్.

సా.ప్ర— తంమిదర్శనం గూఢ మనుప్రవిష్ట" మిత్యాద్యుక్త సిధివ త్పరమ ప్రాప్య భూతం భగవంతం ప్రాప్తో త్యేవేత్యాహ - అసిధితే త్యాదినా ॥ ౬౪ ॥

నను "సర్వస్వంనా తదర్థంవా"ఇత్యాదిభిః ప్రత్యుపకారస్యాపి కర్తవ్యత్వ బోధనాత్ప రిధా న్యేన కర్తవ్యం ప్రత్యు పకారం విహాయ అనిధిరిత్యాదినా గురు భక్తిం ఏన్ప రిశంసాదేః కర్తవ్యతయాబో ధన మనుచిత మిత్యత్ర "అన్యనోహ్యాపనచన్న యోగిభ్యోయ పదాహృతామ్ । కృపయైవోప కర్తారమా చార్యంసంస్మరేన్సదా । సామాన్యతోవిశేషాచ్చ యస్మాత్సహానసేవతేః అచిరోణ ఆచార్యస్సంసైన్య ద్రుహ్యే త్కదాచిన । దేవమివాచార్యముపాసీత యస్యదేవేపరాభక్తి" రిత్యాదిభిః కర్తవ్యతయాబోధితానామపికృతజ్ఞ త్వాద్రోహదేవవదుపాసనాత్యంతభక్త్యాదీనాం యథా ప్రత్యుపకారాహతానాస్తితథాసర్వస్వదానాదేరపి "బ్రహ్మవిద్యాప్రదానస్యే" త్యాదినాప్రత్యుపకారతానర్హత్వ బోధనాత్తదనుక్త్వానానౌచిత్యమిత్యభిప్రాయ న్నుపకారస్యాశక్యత్వాద్గర్హితత్వాచ్చ దానస్యచాకరణేబాధకంచాహ-ఇవ్యర్థజ్ఞై యిత్యాదినా- మిడియనుక్కి,

సా -సం— కిన్నంబేన్నిధానం,సర్వంసమాప్నుయాదేవేత్యర్థః- అత్రభృగుః - "శృణుశౌనకతత్వేనగురుశి ష్యక్రమంపరమ్ । గురుపూజాంచ వక్ష్యామి మాహాత్మ్యమపితద్ద్విజ । శిష్యో గురుసముపస్థో యతవాక్కా యమానసః । శుశ్రూషయాగురో స్తుష్టిం కుర్యాన్నిహ్నూత మత్సరః । ఆసనం శయనం యానం పరిహా సంచ శౌనక । ప్రతిప్రలాపా ద్యత్రైతచ్చ వర్జయే ద్గురు సన్నిధౌ । గురౌతిష్ఠతి సంతిష్ఠే చ్ఛయీతేచ స్వ ప్యేద్ద్విజః । ఆస్థితే స్వయమాసీత శిష్యోగురు పరాయణః । గురునిందా పరాయేచ దూరతస్తాం వివర్జ యేత్ । శ్రోత్రే పిధాయవాతిష్ఠే ద్దండంవా పాతయేద్ద్విజః । యథాత్మని యథాదేవేభక్తిరవ్యభిచారిణీ । తథాగురౌ పరాభక్తిః కర్తవ్యా సిద్ధిమిచ్ఛతా । గురావతుష్టే తుష్టాస్స్యుస్సర్వే దేవాద్విజోత్తమ । తు ష్టేతుష్టాయ తస్తస్మా త్సర్వ దేవ మయో గురుః । వినా గురోః ప్రసాదేన సంసిద్ధి నభవేద్ద్విజ । త స్మాద్గురుస్సదా పూజ్యః జ్ఞానసంసిద్ధి మిచ్ఛతా" ॥ ౬౩ ॥

సంగ్రహీతమేవ వివృణోతి- మిడియనుక్కిత్యాదినా- నిర్ధనను క్కిత్యర్థః-

మూ—వెళియిడుకైయాలే మహోపకారకనాన ఆచార్యన్ విషయత్తిల్ శిష్యన్ కృతజ్ఞనాయిరుక్కవేణుమెన్నుమ్, ద్రోహమ్ పణ్ణాతొழియవేణుమెన్నుమ్, శాస్త్రఙ్గళ్ శొన్నపడి ఇరణ్డు విధూతియుమ్, విధూతికమానమ్, ఇవనై చీచ్చీ యెన్నుమ్ పడియుమాయ్, హితమ్ శొన్న ప్రస్తావ విభీషణాదికళుక్కు ప్రతికూలరాన హిరణ్యరావణాది కళోడు తుల్యనామ్, "విద్యాచోరో గురుద్రోహీ వేదేశ్వర విదూషకః । తఏతే బహు పాప్మానస్సద్యో దండ్యా ఇతి శ్రుతిః,, ఎన్కిఱపడియే దండ్యనుమాకామైక్కాక వత్తనై (అల్లతు) ప్రత్యుపకారమ్ శొన్నపడియున్ను. "శరీరమర్థం ప్రాణంచ సద్గురుభ్యో నివేదయేత్,, ఎన్నుమ్ "సర్వస్వంవా తదర్ధంవా తదర్ధమర్ధమేవవా । గురవే దక్షిణాం దద్యాత్ యథా శక్త్యపి వా పునః,, ఎన్నుమ్ ఇప్పడిక్కళిలే శొల్లుకిఱ వైయుమ్ప్రతిపాతాధి వాదనాది కళైప్పోలే ఇవనుక్కు చ్చిలకర్తవ్యఙ్గళై చ్చొల్లిత్తత్తై పోక్కి "కృపయా నిస్పృహో వదేత్,, ఎన్నుమ్పడి ఇరుక్కిఱ అనన్య ప్రయోజననాన ఆచార్యనుక్కు ప్రత్యుపకారమ్ శొన్నపడియున్ను. భగవాన్ పక్కలిల్ పోలే ఆచార్యన్ పక్కలిలే వర్తిక్కవేణుమెన్నుమ్, అవనుక్కు నల్లానానాప్పోలే ఆచార్యనుక్కుమ్ నల్లానాయిరుక్కవేణుమెన్నుమ్, వేదాన్తఙ్గళిల్ శొన్నతువుమ్ "నప్రమాద్యేద్గురౌ శిష్యో వాఙ్మనః కాయకర్మభిః ।

సా.దీ— పరమ దరిద్రన్ - శాస్త్రఙ్గళ్ "తస్మై నద్రుహ్యేత్ - కృతమస్యజానన్" ఇత్యాదికళ్ - ఇవనై, ఇత్తశిష్యనై. చీచ్చీ యెన్నుమ్పడియుమామ్, నిందనుమామెన్నై. విద్యాచోరః, ఆచార్యానుమతియిన్రియే శువర్ పుస్తకత్తిలే విద్యైగ్రహిక్కుమవన్ - సద్యోదండ్యాః, దృష్టమాత్రఏవదండనీయాః. ప్రత్యుపకారమన్ను - అవన్ శెయ్గనై అగనమాత్రముమ్, అపకారనివృత్తిమాత్రముమ్, ప్రత్యుపకారమాత్రమాక ప్రసంగమ్. ఇప్పరిప్రత్యుపకార మిఱువానకిలిరే దక్షిణాదికళుమ్ ప్రత్యుపకారమావతెన్ను వక్ష్యమాణత్తుక్కు దృష్టాంతమ్. "శరీరమర్థం ప్రాణంచే" త్యాదియుమ్ ప్రత్యుపకారమ్ శొన్నవైయన్నెనిక్కిఱార్. శరీరమిత్యాది- ఇప్పడిక్కళిలే,ఏవం ప్రకారేణ.కర్తవ్యఙ్గళై,స్వయాప్రాప్తకృత్యఙ్గళైయెన్నై - భగవాన్ పక్కలిల్ పోలేఇత్యాది-"యస్య దేవే పరాభక్తి"రిత్యాదికళిల్. ఆత్మనా ఆచార్యమవిభజ్య,

---

సా.స్వా— శాస్త్రఙ్గళ్, తస్మై నద్రుహ్యేత్కృతమస్యజానన్" ఇత్యాదికళ్.ఇవనై,శిష్యనై. చీచ్చీఎన్నుమ్పడియుమామ్,నిందనుమామెన్నపడి.విద్యాచోరః,ఆచార్యానుమతియన్నియిలే ప్రచ్ఛన్ననాక విద్యైగ్రహిక్కుమవన్-సద్యోదండ్యాః,దృష్టమాత్రేణదండనీయాః-ప్రత్యుపకారమితి- ఆచార్యకృతోపకారజ్ఞానత్తుక్కుమ్,తద్విషయద్రోహాభావత్తుక్కుమ్,ప్రత్యుపకారత్వసంభావనైయేయిల్లామైయాలేఇత్తై ఎదుత్తు శరీరమర్థమిత్యాదివక్ష్యమాణత్తుక్కు పకారకత్వాభావే దృష్టాంతార్థమెన్నపడి. ప్రత్యుపకారమ్ శొన్నపడి యన్నెనిక్కుక్కు ప్రమాణమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - కృపయా నిస్పృహో వదేదితి- దక్షిణా ప్రతిగ్రహముమ్ శిష్యనుక్కు విద్యాప్రతిష్ఠార్థమాకైయాలే యతువుమ్ స్వార్థమన్ను - దయాకార్యమెన్నపడి. భగవాన్ పక్కలిలేఇతి."యథా భగవత్యేవం వక్తరి వృత్తి"రితి రహస్యామ్నాయే.అవనుక్కితి-భగవానుక్కెన్నపడి.నల్లానానాప్పోలేఇ "యస్య దేవే పరాభక్తిర్యథా దేవే తథా గురౌ" ఇతి కఠశాఖాయాం. నల్లాన్,ప్రియన్. భక్తనామెన్నపడి.

స్వా.ప్ర— అతిదరిద్రస్య - చీచ్చీ ఇతి గర్హాపరశ్శబ్దః - ఇప్పడిక్కళిలే, ఏవంప్రకారేణ -

మూ — అవిభజ్యాత్మనాచార్యం వర్తేతాస్మిన్ యథాచ్యుతే॥ "దేవ మివాచార్య ముపాసీత" ఎన్ఱుమ్ శాండిల్యా ఆపస్తంబాదికళ్ శొన్నపడియే ఆచార్యనుక్కు ప్రత్యుపకారమ్ శొల్లవేణ్డుమ్. శాస్త్రచక్షుస్సాన ఇవన్ విభూతికళుక్కు ఉడైయ నాకామైక్కుమ్, భగవదనుభవమ్ పోలే విలక్షణమాన విషయానుభవత్తై ఉణర్న్ద ఉత్కృష్టనాన ఇవన్ ఇరవామైక్కుమ్ శొల్లిత్తన్నై- ఇప్పడి ఇవ్విషయత్తిల్ ప్రత్యుపకారమిన్ఱి ఎన్ఱుమ్ ఉపకారత్తై ౼ "బ్రహ్మవిద్యాప్రదానస్య దేవైరపి న శక్యతే। ప్రతిప్రదానం ౼ అపివా(అథవా)దద్యాచ్ఛక్తితః ఆదరాత్" ఎన్ఱు శాండిల్యాదికళ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్గళ్ ఇతిల్ యథాశక్తిదానమ్ శొన్నపడియే తన్నాదరత్తుక్కు ఏర్పడిక్కుమ్ పడి కాట్టియిరుక్కిఱతన్నై-

సా. దీ — ఆత్మని యథాప్రతిమాన్ తథా పిత్రా ఆచార్యమాత్మనోఽపృథగ్భూతం కృత్వా వర్తేత - యథాచ్యుత ఇతి దృష్టాంతః- అచ్యుత మాచార్యంచ వ్యాత్మనా అవిభజ్య వర్తేతేత్యర్థః - నప్రమాణ్యేదిత్యాది శాండిల్యః. దేవ మివా చార్య మిత్యాపస్తంబః - విభూతిక ళుడైయ , కవి విభూతి యుక్త మ్చ్చైయమ్ తే అంధనాయిరుక్కుమవన్- ఆచార్య భక్తియిల్లాత వనుక్కు శాస్త్రమ్ శ్రుతమానాలుమ్ పదార్థ్య మాన యథావదర్థ ప్రకాశమిల్లామైయాలుమ శొల్లుకిఱతు. "తస్యైతే కథితాహ్యర్థాః ప్రకాశంతే" ఎన్ఱు- ఇవ్వనుభవత్తై, ఆచార్యానుభవత్తై- ఇన్మతఅత్యభిజ్ఞవ్రద్రః - బ్రహ్మవిద్యేతి- బ్రహ్మవిద్యాప్రదానస్య ఆచార్యకృతస్య ప్రతిప్రదానం, ప్రత్యుపకారమ్- దేవైరపిక రణంనశక్యతే - అపివా, అథాపి యథార్థః. ఆదరతః యథాశక్తి స్వర్ణాదిఫలాయ దద్యాత్. ప్రత్యుపకారమిల్లై ఎన్ఱు వెఱుమే నిఱ్కక్కడవ నల్లన్- ఇప్పడి గురువిషయత్తిల్ ప్రత్యుపకార ముణ్డుమల్లాత శెయ్యవేణుక్కు. ఆదరిక్కైక్కు త్యాది ఆదరాత్,

సా. స్వా — అవిభజ్యేతి - యథా త్మని ప్రతిమాన్ తథా చార్య మపి ప్రత్యేక విభక్తం కృత్వా వర్తేత. యథాచ్యుతఇతి దృష్టాంతః - అచ్యుతమివా చార్యంచాత్మనా విభజ్య వర్తేతేత్యర్థః. నప్రమాణ్యేదితి. శాండిల్యవచనం- "దేవమివా చార్య ముపాసీత" త్యాపస్తంబ వచనం - ప్రత్యుపకార మన్ఱాకిల్ ఎతుక్కాక శ్చ్యాకలిత్తు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శాస్త్రచక్షుస్సాన ఇవనితి - విభూతిక ళుడైయన్, ప్రసన్నాంతర్గ.ఇవ్వనుభవత్తై, ఆచార్య విషయక ప్రీతిరూపానుభవత్తై. ఇన్మభిజ్ఞ, ఇన్మత అరణ్య దంద్రః- ప్రత్యుపకార మన్ఱైక్కు ప్రాతస్విక ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్. ఇప్పడి ఇతి - ప్రతిప్రదాన మిల్లై యాకిల్ అపివా దద్యాచ్ఛక్తిత ఆదరాత్ ఎన్ఱు శొల్లుకై కూడుమో ! ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతి లితి . ఇతిల్, ఇస్తవచనత్తిలెన్నపడి-అద నాదెన్ఱు శొల్లు కిరార్. అనాలుమ్ ప్రతిప్రదానరూపమాకైయాలే ప్రత్యుపకారమాక

సా. ప్ర — విభూతికళ్ ఉడైయనానాలుమ్ ౼ చక్షుర్గోచరాః అవికల ఏవాత్మస్థితే వ్యాంధ్య సివ్య స్తేయ ఇతి శబ్దార్థః- త్యాగస్య పాదేయ వివక్షా పూర్యత్వ వ్యాప్త్యత్వ సమేతం తాను కూలానను భవత్వా వృత్తయే చేతి భావః. నన్వేవ మప్యర్థ ప్రదానాదీనాం లోకన్యాయ సిద్ధం ప్రత్యుపకారిత్వమిత్యాశఙ్క్యామ్ త్యత్రప్రత్యుపకారత్వాభావబోధకం వచనం ప్రదర్శ్య తత్ర ప్రత్యుపకారాభావబోధకత్వ కృతాంవ్యాహతత్వం కాంచపరిహారతి-ఇప్పడి ఇవ్విషయత్తిలిత్యాది నా-తన్నాదరత్తుక్కు-ఇత్యాదినా ఆదరపర వాక్యమిత్యర్థః.

సా. సం — అవిభజ్య, అచ్యుత దేవప్రకర్షణ మంత్రరా- ఆచార్యం నప్యర్థా విభూతికళుడైయ ఇవ్వనుభవత్తై ఇత్యనేన ఆచార్య విగ్రహానుభవ తత్త్వాంక వ్యాఖ్యాతం.

మూ— ఇవ్వళవై కొణ్డు ప్రత్యుప కారమ్ పణ్ణి నావాకత్తన్నై నినై త్తిరుక్క— ప్పెరాద- ఇప్పడి ప్రత్యుపకార రహితనాన ఇవనుక్కు— చ్చెయ్య వడుప్ప తెన్నె న్నిల్ ? ఇవ నుప దేశి త్త వర్ధాఙ్గళ్ కపాలస్థం యథా తోయం శ్వదృతౌ చ యథా పయః । దుష్టం స్యాత్ స్థాన దోషేణ వృత్తహీనే తథా శ్రుతమ్ ,, ఎన్కి—ర పడియే విపరీతా నుష్ఠానఙ్గళ్ కాతే కపాలస్థ తోయాదికళ్ పోలే అనుపజీవ్య మాక్క— క్కూడియవుమ్,

సా-దీ— స్వాదర పరీవాహత్వే నేత్యర్థః-ఇవ్వళవి త్యాది- యథాశక్తి దానమాత్ర మెన్నతినర్థమ్- ప్రత్యుపకారత్వేనావగంతుం నార్హతీ ఎన్నర్థమ్. ఇనిక్కృత్యఙ్గళై యరుళి చ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడి ప్రత్యుప కారే త్యాదియాల్ . తన్నుడైయ విపరీతా నుష్ఠాన త్తాల్ పిరర్క్కు—మ్ అనుపజీవ్యఙ్గళాకా— క్కూడి క్కైయుమ్, వైరాగ్యాభావత్తాల్ తనక్కు— ప్రయోజన మాక్క— క్కూడిక్కైయుమ్, గణికా లంకారాది కళైప్పోలే ప్రయోజనాంత రార్థమాకా— క్కూడిక్కైయుమ్, అమ్బల త్తిలవళ్ పోలే యోగ్యా యోగ్య విభాగ మరప రప్పుతల్ శెయ్యా క్కూడిక్కై యుమ్, కురిక్కొళ్ కైయ్యిల్ పూమాలైపోలే వాశియరియాత వరర్గళ్ కైప్పడుత్తా క్కూడిక్కైయుమ్, అసూయా గ్రస్తర్ కైయిల్ కాట్టిక్కొడా క్కూడిక్కైయుమ్, ఆచార్య విషయత్తిలే ప్రత్యుపకారాభావత్తై త్తెళిన్దు ఆచార్యనై యిట్టు తన్నై వ్యప దేశిత్తు క్కొణ్డు ఎన్నై తీమనమ్ కెడుత్తాయ్ ఉనక్కు— శెయ్కై నిన్తిరుక్కైయుమ్, గురుపరమ్పరా ప్రకాశ పూర్వక రహస్యోప దేశాదియుమ్ శిష్య కృత్యఙ్గళెన్నపడి. ఇతిల్ తాన్ విపరీతా నుష్ఠానం పణ్ణలాకా తెన్నదిల్ ప్రమాణమ్ - కపాలస్థం యథా తోయమితి. నరశిరః కపాలస్థం- శ్వదృతౌ, శునశ్చర్మణి- పయః, క్షీరముదకం వా- వృత్తహీనే, ఆచారహీనే.

సా.స్వా— తన్నత్తాలో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వళవై క్కొణ్డితి - దానరూపత్తైయే క్కొణ్డెన్న పడి - ,,ఏతదేవ తతోధమాయ ఇత్యాదికళై యురిస్తగినట్ తన్నై ఎన్నపడి - ఇప్పడి విద్యానిమిత్తమాక వాచార్యనుక్కు— ప్రత్యుపకార మిల్లైయాగిల్ ఆచార్యదత్త విద్యైయై యథేష్టమాక పాత్రాపాత్ర వివేక మర ప్రయోజనాంత రార్థమ్ ప్రతిపాదిక్క— ఆచార్యానుమతమాక ప్రసంగి యాతో? విద్యాగ్రహణా నంతరమ్ దుర్వృత్తత్తై యుణ్డానాలుమ్ విద్యైక్కు— బాధక మిల్లైయో ? ఆచార్యదత్త విద్యైయై పిరర్కిరత్తి లావిషయత్తాలుమ్ తన్మూలధనో పజీవన త్తాలుమ్ బాధక మిల్లైయో ? ఎన్నవినుక్కు— విద్యాగ్రహణానంతరమ్ శెయ్యవేణ్డుమ్ కృత్యత్తై ప్రశ్నపూర్వకమాక వరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడీతి - కపాలస్థం, నరశిరః కపాలస్థ మెన్నపడి - శ్వదృతౌ, శ్వానచర్మ నిర్మిత భస్త్రికాయా మెన్నపడి - తోయపయ శ్శబ్దౌ భక్ష్యోపేయ మాత్రో పలక్షకౌ - ఆచార్య నుత్తరోత్తరమ్ కార్యకర మాక వేణుమెన్ను కేవల దయాప రవశనా యుపదేశిత్త వర్థత్తై అనర్హ మాక ప్పణ్ణుకై యుచిత మల్లామైయాలే ,,శిష్య పాపం గురోరపి,, ఎన్కి—ర కణక్కాలే ఆచార్యను క్కు—నభిమత మాత్ర మన్ఱిక్కే— బాధకము మామెన్నపడి - విపరీతఫల మాక్కు— కైక్కు— ప్రమాణమ్ కపాలస్థమితి - స్వసమీచీన ప్రయోజ నార్థ మాకా మైక్కు— ప్రమాణమ్

సా.ప్ర—ఇవ్వళవిత్యాది-యథాశక్తిప్రదానమాత్రం ప్రత్యుపకారత్వే నావగంతుం నార్హతీత్యర్థః - అథ కర్తవ్యతయోక్తౌ ఉపదేశే విశేషాన్ ప్రదర్శయితుం ప్రథమం వర్జనీయా న్యుదాహరణ ప్రదర్శనపూర్వకమాహ - ఇప్పడి ప్రత్యుప కారేత్యాదినా - ప్రథమే వోదాహరణపరశ్లోకేన పండితానుపజీవ్యత్వముక్తం.

సా- సం— నినై త్తిరుక్క— ప్పెరాద , కృతజ్ఞ ఆత్మవిత్తమ ఇతిశేషః . శ్వదృతిః, శ్వచర్మభస్త్రికా .

మూ—‘‘ యచ్ఛ్రుతం నవిరాగాయ నధర్మాయ నశాంతయే । సుబద్ధమపి శబ్దేన కాకవాశిత మేవతత్ ” ఎన్గిఱ పడియే కర్తతే ప్రయోజనమాకాక్క తొడఙ్గియవుమ్, ఇవత్తై ప్పోక్కిడు వానాగ యాకత్తొడఙ్గి యవుమ్, ఇవత్తై యెల్లామ్ “పండితై రర్థ లాభాన్యాత్ పణ్యస్త్రీభి రివస్వయమ్ । ఆత్మా సంస్కృత్య సంస్కృత్య పరోపకరణీ కృతః” ఇత్యాదికళిల్ పరిహసిక్కిఱ పడియే గణికాలంకార మాక్కుతల్, విత్తై వ్యాపారమాక్కుతల్, అమ్బలత్తిలే పోతి యాక్కుతల్,

పా-దీ— వైరాగ్యాద్యభావేన. అప్రయోజన మాక్కామైక్కు ప్రమాణమ్ - యచ్ఛ్రుత మితి. శ్రుతం, శాస్త్రం - “శ్రుతం శాస్త్రావధృతయో”రితి నిఘంటుః - యచ్ఛాస్త్రం శబ్దతోఽర్థతశ్చ సుబద్ధమపి నవై రాగ్యాయ భవతి, ధర్మాయ నభవతి. శాంతిః, సంసారాద్విరతిః. తదోప్యేవ కార్యాభావాత్ - శబ్దేన, శబ్దస్వరూపమాత్రేణ . కాకవాశితం, కాకానాం కూజనమివ నిష్ఫలం. కర్తతు శబ్దో నిరర్థకశ్చేతి వాచీ . గణికా లంకారాది కర్తై ప్రయోజనాంతరార్థ మాక్కామైక్కుప్రమాణమ్. పండితై రితి. విద్వద్భి రర్థలోభాత్ - పణ్యస్త్రీయః, గణికాః. స్వయమేవ ఆత్మా ప్రయోజనాంతరార్థం పరశేషతాం నీతః. విత్తైవ్యాపారమాక్కుతల్, విఱ్కిఱ చందనాది - అమ్బలమావతు? పామరసమాజమ్.

సా. స్వా— యచ్ఛ్రుతమిత్యాది-నవిరాగాయ,ఐహికఫలస్పృహా వైరాగ్యాయ-నధర్మాయ,అనభిసంహితఫలధర్మాయ.న శాంతయే, నేంద్రియనిగ్రహాయ. విద్యాపిక్కిఱవన్ గ్రన్థ తన్మూల ధనోపజీవనమాకాత్తై నైరాయిల్ప్రమాణమ్ సూచిప్పిక్కిఱార్ - ఇత్తై ప్పోక్కిడితి - “మేయథావాంత మశ్నంతి బాలా నిత్య మధస్తయే । ఏవంతే వాంత మశ్నంతి స్వవీర్యస్యోపభోజనాత్” ఇతి సనత్సుజాతీయ వచనమ్ శత మాషిత్వా మలేపక మథ భంగవాజే ఉపాత్తమిహ స్మారితం - అత్యర్థః - నిత్య మధుక్తయే, అభోజ్యతయా భోజనా నర్హం వాంతమన్నం యేబాలా అశ్నంతి. తేఏవం, తేఇవ.స్వపరాక్రమ విద్యాదిక మావిష్కృత్య తన్మూల ధనోపజీ వినఇతి శేషః - వాంత మశ్నంతి- కుతః? స్వవీర్యస్యోపభోజనాదితి - ప్రయోజనాంతరార్థ మాక్కుతై క్కు ప్రమాణమ్ పండితై రితి. విత్తైవ్యాపారమితి - కేవల విక్రయార్థ మెన్నపడి - వాంఛాంయమాకాతే ఇత్య త్ర విద్యానుపజీవినః స్వస్యార్థాగమః అనంతరం విద్యా ముపదేష్యామీతి అర్థ గ్రహణ స్యాభిసంధిః. అత్రతు ఇయానా భిసంధిరితి భేదః - అమ్బలత్తిలితి . అర్థాగమ మంతరేణ పండిత పామర సాధారణ్యేన

సా ప్ర— స్వార్థమేవ స్వప్రయోజన మన్యసాధారణ భావ ఉక్తః - సరళార్థకశబ్దః కిత్తతుఇత్యుచ్యతే - వాంతాశిత్యాది - వాంతాశీ, ఉద్గీర్ణభక్షకః- భృత్యైరర్థాధ్యాపన న్యాయేన దేహధారణమాత్రోపయుక్తార్థ మపి ఉపదేశో నకర్తవ్య ఇత్యర్థః - గణికాలంకార తయా నకర్తవ్య మిత్యనేనస్వ ప్రయోజనైక ప్ర ధాన తయా నకర్తవ్య మిత్యుక్తం - విత్తై వ్యాపారమిత్యాది. విక్రయ సాధ్యాను లేపన తయా కరణం నయుక్త మిత్యర్థః . ఏతేన మోక్ష పర్యవసానా భావేన అర్థరూప పురుషార్థ మాత్ర సాధనతయా నకార్య మిత్యుక్తం - అమ్బలత్తి లిత్యాది - పరిష ద్గత భష్య రాశిత్వేన కరణ మయుక్త మిత్య ర్థః.

సా .సం— శబ్దేనసుబద్ధమపి, శబ్దార్థయోస్సామగ్ర్యాజ్ఞానముఖేననిరూపణానుగుణమపి- కాకవాశితమ్- శ్రద్ధ ఫల శూన్యత్వాత్కాకాభరణవన్నిరర్థకమితిభావః.అపాత్రేసంప్రదాయప్రదానేన దేహ యాత్రా పరోవా న్యాత్.

మూ— మరక్కిళై కైయిల్ పూమాలై యాకుఱాతిల్ శెయ్యా తొழிయవుమ్, అడియిలే విద్యైతాన్ "శేవధిష్టేస్మి రక్షమామ్" ఎన్ఱు బ్రాహ్మణనై అపేక్షిత్త పడియిలే మున్పే అసూయాదికళైక్కైవిడిత్తు వైప్పార్ కైయిల్ కాట్టిక్కొడాతే రక్షిత్తు క్కొళ్ళవుమ్, పిరవిక్కురుడనానతనై అయర్వఱుమమరర్కళ్ పరిషత్తుక్కు అహనాక్కుమ్పడి తిరుత్తిన మహోపకారకనుక్కు చ్చెయ్యలామ్ ప్రత్యుపకారమిల్లామైయాలే ఉడమ్బైవిడత్తేడిత్తు, "ఏకాంతీ వ్యపదేష్టవ్యో నైవ గ్రామ కులాదిభిః । విష్ణునా వ్యపదేష్టవ్యస్తస్య సర్వం స ఏవ హి" ఎన్గిఱ నిలైయిలే నిఱ్కాదే, "వసిష్ఠ వ్యపదేశినః" ఎన్గిఱపడియే శరణ్యనాన పెరుమాళ్

సా-దీ— విద్యై, విద్యాదేవతై- శేవధిష్టేస్మి రక్షమామితి-ఇతి ఉక్తార్థమ్. భో బ్రాహ్మణ అహం తే తవ శేవధిః, నిధిరస్మి - సర్వార్థః . అతో మాం సర్వథా రక్ష, అయోగ్యేషు మాం మా బ్రూయా ఇత్యర్థః - పూర్వశ్లోకే వా మాయాగ్రస్తర్ కైయిలే అసూయైవిద్యైక్కు బాధకనపత్తన్మైయెన్ఱుకొళ్ళుమ్ - పిరవిక్కురుడన్, జాత్యంధః - తస్య భావః ఏకాంతినః సర్వం, గ్రామకులాది నిరూపకం విష్ణురేవ హి- నిలైయిలుమ్, స్థితియిలుమ్. వసిష్ఠ వ్యపదేశినః - ఇదముభయ ప్రధాన ప్రకరణే రామవచనం. వసిష్ఠశిష్య ఇతి- వసిష్ఠేన నిరూప్యమాణస్య మమ శరణాగత పరిత్యాగో నోచిత ఇత్యుక్తం - శరణ్య నిత్యాది -

సా-స్వా—సర్వోపజీవనం వివక్షితమితి భేదః. శేవధిష్టేస్మీతి. హే బ్రాహ్మణ తే అహం శేవధిరస్మి, నిధిరస్మి మాం అసూయా గ్రస్తర్ కైయిలే కాట్టిక్కొడాతే రక్ష ఎన్ఱపడి - ప్రత్యుపకార మిల్లాత వాచార్యవిషయ భక్తి పరీవాహమాక కర్తవ్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పిరవీతి. పిరవిక్కురుడన్, జాత్యంధన్ - వసిష్ఠవ్యపదేశినఇతి - ఇదముభయ ప్రధాన ప్రకరణే శ్రీరామ వచనం - వసిష్ఠశిష్య ఇతి వ్యపదేశినః, వసిష్ఠేన గురుణా నిరూప్య మాణస్య శరణాగత పరిత్యాగో నయుక్తః ఎన్ఱు కరుత్తు - శరణ్య నానేతి . పెరుమాళ్

సా-ప్ర— ఏతేనాయోగ్యసన్నిధౌ నోపదేశః కార్య ఇత్యుక్తం - "మంత్రం యత్నేన గోపయే" దిత్యాది విధ్యతి లంఘన ప్రసంగాదితి భావః. అవల్, పృథుకాః - మరక్కు ఇత్యాది. మర్కట హస్తగత పుష్పదామ తయా కర్తుం న ప్రాప్తమిత్యర్థః- ఏతేన అపాత్రోపదేశేన శిష్యజన శోచనీయతా నకార్యేత్యుక్తం . తాదృశ పుష్ప మాలాయాః కస్యాప్యతి శయమజనయిత్వైవ వినాశాచ్ఛోచనీయత్వ మితి భావః. అడియిలే ఇత్యాది-"నాస్తికాయ శఠాయాపి మద్భక్తిరహితాయ వా । అసూయకాయ మాం మా దా" ఇతి శేవధిష్టేస్మి రక్షమామిత్యస్య పూర్వఖండః - ఏవం వర్జనీయాన్యుక్త్వా ప్రత్యుపకార చికీర్షా హేతుభూతోప కార స్వరూపతేః ప్రత్యుపకార ఫలకత్వా యోగాత్ఫలాంతర హేతుత్వమాహ - పిరవిక్కురడ నిత్యాదినా - సర్వేశ్వర శేషత్వేన వ్యపదేశాదపి విశిష్టాచార్య శిష్యతయా వ్యపదేశ ఏవ స్వస్య శ్రేయానితి ఇక్ష్వాకు వంశ్యానాం కులక్రమాగతం వసిష్ఠ శిష్యత్వేన వ్యపదేశం స్వయం తద్వంశే జనిత్వా యథాప్రవాక్ తథా సత్యాపి స్వస్యాచార్య సంబంధేనైవ వ్యపదేశం ప్రాప్నుయా దిత్యర్థః - పిరవిక్కురుడన్, జాత్యంధః -

సా - సం— శేవధిష్టేస్మి, మహానిధి రూపాస్మి. విష్ణునా వ్యపదేష్టవ్యః, విష్ణు సంబంధేనైవ జ్ఞాతవ్యః - తతో హ్యాచార్యసంబంధేనైవ వ్యవహార్య ఇత్యాత్ర శయితే త్యత్ర రఘువర ఏవ ప్రమాణం-

మూ— వంశక్రమాగత మాక చిరన్తు వరైత్తు క్కైకొణ్డ నిత్తై ఇన్ని తైఎన్ఱుపరిగ్రహిత్తు ॥ఎన్నై ఆ శ్రీమనమ్ కెడుత్తాయునక్కే శేయ్ కేన్ ॥ ఎన్ఱిరుక్కవుమ్ ప్రాప్తమ్. తానిప్పడి ప్పెత్త రహస్యత్రయసారార్థమాన మహాధనత్తై మున్బిల్ అధికారత్తిల్ శొన్నపడియే ఉచితస్థాన మఱిన్దు సమర్పిక్కు మ్పోతు

సా. దీ— ఇన్నిలై ఎన్ఱు పరిగ్రహిత్తు, ఈశ్వర నవతరిత్తు ప్పడియిత్తై నవో ఆ ఇవ్వాచార్య వ్యపదేశ మెన్ఱు ఇన్నిలైయై స్వీకరిత్తు - ప్రాప్తం, యోగ్యం- ఇని ఇస్సారహస్యత్రయ సారార్థత్తై ఉపదేశిప్పాది కళుక్కు ఉపదేశిక్కుమ్ పోతు గురు పరం పరైయై ప్రకాశిప్పిత్తుక్కొణ్డు ఉపదేశిక్క వేణుమ్ - గురు పరంపరా పూర్వక మాక క్కేట్టు చ్చొల్లు మ్పోతు శిష్యాచార్య క్రమమ్ తప్పామల్ చ్చొల్లవేణుమ్. యథాన్యాయమ్ కేట్టుచ్చొల్లు మ్పోతు గురువై ప్రకాశిప్పిత్తు చ్చొల్లవేణుమ్ - గురువై ప్రకాశియానిఱ్కచ్చెయ్ తే యవనుడైయ శాస్త్రీయమాప దేశత్తుక్కు విరుద్ధ మాక చ్చొల్ల వాకాతు - నచ్చివన్దవనుక్కుప్రాప్త దత్తైయుపదేశియా తిరుక్కలాకాతు. శిలకారణ విశేషఙ్గళాలే దివ్యదత్తుః శ్రోత్రజ్ఞత్తై ప్పెత్తు అవత్తాలే తాను మివ్వర్థ విశేషఙ్గళై సంజయాదికళై ప్పోలే యఱిన్దు శొల్లు మ్పోతు సదాచార్య ప్రసాదమడియాక ఇవ్వర్థఙ్గళైయఱిన్దేన్, ఎన్బుద్ధియినాల్ అన్ఱు శాశ్రలుక్కి రే నల్లే సెన్ఱివ్వదే మిన్మైవెళియిట్టుక్కొణ్డు శొల్లవుమ్ వేణు మెన్ఱు కాట్టుకిఱార్ - ఇనిరహస్య సంప్రదాయ ప్రవర్తన రూప మాన శిష్య కృత్యత్తిన్ ప్రకారమ్ కాట్టుకిఱార్ - తాని ప్పడి ప్పెత్త విత్యాది- రహస్య గ్రన్థ సారార్థ మాన. రహస్య త్రయ సార త్తినర్థ మాన. రహస్య త్రయ త్తినుడైయ సారార్థమాన ఎన్ఱుతల్ “ గుణవతి విని యోగం గోప నాక సంప్రదాయ ” మిత్యాది కళి ల్ శొన్నపడి యే

సా. స్వా— చిరన్తు, అవతరిత్తు. పడిత్త, ఫలత్వేనాంగీకృతమాన అజ్ఞానత్తై సానమిన్నపడి- కైక్కొణ్డ, వంశక్రమాగతమాక పరిగ్రహిత్త నిలై, ఇన్నిలై. ఆచార్యేణ వ్యపదేశ మెన్ఱు పరిగ్రహిత్తు ఎన్ఱిన్నియుప్పతు - ఎన్నై ఆ శ్రీమనమ్ కెడుత్తాయితి- ఎన్నై ఆ, అడియేనై. శ్రీమనమ్, క్రూర మనస్సై - మనః ప్రాతికూల్యత్తై కెడుత్తాయ్, నమ్ కెడుత్తాయితి- ఎన్నై ఆ, అడియేనై. శ్రీమనమ్, క్రూర మనస్సై - మనః ప్రాతికూల్యత్తై ఉపకారమ్ పణ్ణ వ్వదుకిఱేనెన్ఱపడి - ప్రాప్తం, యోగ్య మెన్ఱపడి. ఇపోక్కినామ్ - ఉనక్కు ఎన్, ఎన్న ఉపకారమ్ పణ్ణ వ్వదుకిఱేనెన్ఱపడి - ప్రాప్తం, యోగ్య మెన్ఱపడి. ఇ ప్పడి అసూయా గ్రస్తర్ క్కైయిలే కాట్టిక్కొడాతే రక్షిత్తు క్కొళ్ళవు మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్పడి తసంప్రదాయోచ్ఛిత్తిప్రసంగయ తో? పూర్వాధికారోక్తరీత్యా సచ్ఛిష్యర్కళ్ బనాక్కిల్ ఉపదేశిక్క వేణ్డుకైయాలేసంప్రదాయోచ్ఛిత్తియిల్లై ఎన్ఱులప్పి కుశిష్యనుక్కు ఇవర్ ఏమపార్గళ్ శాశ్లుకిరారో వెన్నమ్ పాడిక్కొళ్ళాక్కత్తాలో ఎన్ఱుమతిశంకై ప్రసంగి యాతో! స్వాచార్య ప్రకాశనపూర్వకముపదేశిక్క వేణు మెన్ఱిల్ ప్రాచార్యరుక్కు మూలమాకవన్తతో ఎన్ఱుఅశంకై వానాలో! ఎన్న గురుకైప్పెమికిఱార్ - తానిప్పడిప్పెత్తరహస్యేతి సూ..... -

నా. ప్ర— ఎన్నై ఆ శ్రీమనమిత్యాది మదుష్టమనస్కత్వవినాశనేనోప ..... కిస్స్యావకంవాడుర్యానిత్యనాపకం సాంప్రదాయం ..... ప దేశం గురుపరంపరోప దేశ పూర్వక చేత్యర్థః. ఏవం పరిహార్తవ్య ముక్త్వా కర్తవ్యతయోక్తం శిష్యాత్రోపదేశం గురుపరంపరోపదేశపూర్వక త్వేన విశేషయతి- తానిప్పడిత్యాదినా- ఏవం సత్సంప్రదాయ ..... సత్ప్రసన్నాక్తత్వాసక్త్యాయత్వేన విశేషయతి-

సా. సం— తేనః వంశ క్రమాగతోత్పత్తి రాజ ఉవపలభూత్యత్యంత మాద్యత్వాయా వృత్తిస్స్వే వేయమి ఏవంపరి గృహ్యే వ్యథ-8 పరిగ్రహీత్త్యస్య- మున్నిధికార శబ్దేన అనంతర వృత్తాధికార ఉక్తః.

మూ—— ॥కథయామి యథాపూర్వం దక్షాద్యైర్మునిసత్తమైః । పృష్టః ప్రోవాచ భగవానబ్జయోనిః పితామహః ॥ తైశ్శోక్తం పురుకుత్సాయ భూభుజేన మహాత్మనే । సారస్వతాయ తేనాపి మమ సారస్వతేన చ,, ఎన్ఱు శ్రీపరాశరబ్రహ్మర్షి మైత్రేయ భగవానుక్కు అరుళిచ్చెయ్దాప్పోలే గురుపరంపరైయై ప్రకాశిప్పిత్తుక్కొణ్డు తనక్కు ఉత్తజ్ఞత్రైయుమ్, అర్థత్తిన్ శీర్మైయుమ్ తోన్ఱ ఉపదేశిక్కవేణుమ్. అధ్యాత్మరహస్యఙ్గళై చ్చొల్లుమవర్ సంప్రదాయమన్ఱిక్కే యిరుక్క ఏదుపార్త్తాలిల్ ఉవకే(రైయే)ర క్కేట్టాల్ తళ్ళలుమాకిల్ కళవుకొణ్డు ఆభరణమ్పూణ్డాప్పోలే కణ్డారెల్లామ్ తాన్ అఞ్జవేణ్డు మ్పడియామ్.

సా. దీ—— సత్సాంప్రదాయికత్వాత్ సమర్థనక్కు మ్పోతు. కథయామీత్యాది. తైశ్శోక్తం, దక్షాద్యైరుక్తం. సంప్రదాయమన్ఱిక్కే శొల్లిల్ దృష్టాదృష్టత్తుక్కెల్లామ్ అఞ్జవేణ్డుమ్పడియామ్ ప్రత్యవాయముణ్డామెన్కిఱార్ – అధ్యాత్మరహస్యఙ్గళై యిత్యాదియాల్. ఇత్తాల్ మఱ్ఱ శాస్త్రఙ్గళైయుమ్ కథంచిత్ శొన్నానాకిలుమ్ ఇవై సంప్రదాయపూర్వకమాకవేయాక వేణుమెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ఏదు, పుస్తకమ్ – ఉవర్ పురత్తిలే కేట్టాల్ తళ్ళ – కళవుకణ్డు, తిరుడి –

సా. స్వా—— ఆచార్యకృత్యాధికారత్తిలే ఎన్ఱపడి. గురుపరంపరైయై ఇతి. భగవంతమారభ్య గురుపరంపరైయై ఎన్ఱపడి. ఇతి నాలే ఆచార్యనుక్కు రహస్యోపదేశకాలత్తిలే భగవంతమారభ్య ఇన్నార్ ఇన్నారుక్కు ఉపదేశిత్తార్కళ్ ఎన్ఱు క్రమమాక గురుపరంపరా ప్రకాశనమ్ కర్తవ్యమెన్ఱుమ్ తాన్ స్వయమాక రహస్యత్రయార్థానుసంధానరూపవిమర్శకాలత్తిల్ గురుపరంపరా సారోక్తక్రమమాక స్వాచార్యమారభ్య భగవత్పర్యంతమ్ గురుపరంపరానుసంధానమ్ పణ్ణవేణుమెన్ఱుమ్ కరుత్తు వెళియిడప్పట్టతు – ఇప్పడి గురుపరంపరైయై ప్రకాశిప్పిక్క వేణుమెన్ఱు నిర్బంధముణ్డో? ఏదుపార్త్తిరిన్ఱు ఉపదేశిత్తాలుమ్ యదృచ్ఛయా కేట్టతల్ ధన్యనాక కేట్టతై యుపదేశిత్తాలుమ్ సంప్రదాయోచ్ఛిత్తి యిల్లైయే? తాన్ ధర్మమాక కేట్టు మఱైత్తప్పి యుపదేశిత్తాలుమ్ సంప్రదాయోచ్ఛిత్తి యిల్లైయే? శిష్యనుక్కు పూర్వోక్తప్రకారేణా తిశంక్తై వారామైక్కాక గురుప్రకాశనమ్ కార్యమెన్నిల్ అదృష్టప్రత్యవాయమిల్లైయాకిల్ అతిశంకాదికళ్ అప్రయోజకఙ్గళన్ఱో? తనక్కు భగవత్ప్రసాదత్తినాలే అధికార్థమ్ తోన్ఱినాల్ అస్తి వర్తనైక్కు గురుపరంపరా గతమల్లామైయాలే గురుపరంపరా ప్రకాశనమన్ఱిక్కే తానే యుపదేశిక్క వేణ్డావో? సచ్ఛిష్యర్కళుక్కు తాన్ యథాక్రమమాక అవశ్యముపదేశిక్క వేణుమెన్ఱు నిర్బంధముణ్డో? అదృష్టప్రత్యవాయమిల్లైయాకిల్ ఉపదేశనిర్బంధమిల్లైయే? గురూపదిష్టార్థవిరుద్ధమాక తోన్ఱి లప్పడియుముపదేశమ్ ప్రసంగియాతో? అప్పోతు సంప్రదాయాన్యథాభావమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్ఱ శఙ్కాతిప్రసఙ్గఙ్గళిల్ దృష్టాదృష్టప్రత్యవాయఙ్గళై సప్రమాణమాక వుపపాదిక్కిఱార్ – అధ్యాత్మరహస్యఙ్గళై ఇత్యాదినా. ఏదు, పుస్తకమ్ – ఉవరిల్ – ఉవర్ పురత్తిలేయిరున్ఱు కేట్టాలెన్ఱపడి. మఱ్ఱ శాస్త్రఙ్గళై కథంచిచ్చొన్నానాకిలుమ్ ఇవై సంప్రదాయపూర్వకమాక వేశొల్ల వేణుమెన్ఱు తాత్పర్యమ్.

సా. ప్ర — గురుపరంపరోపదేశపూర్వకం రహస్యత్రయార్థోపదేశః కార్య ఇత్యుక్త్వా ఉక్తప్రకారేణోపదేశాకరణే సప్రమాణం నానావిధాన్ ప్రత్యవాయానాహ – అధ్యాత్మరహస్యఙ్గళై ఇత్యాది – శెవియేర కేట్టు ఇతి – శ్రోత్రం ప్రాప్య ఇతి శ్రుత్వేత్యర్థః. ఏదుపార్త్తాలిల్, పత్రేక్షితో వేత్యర్థః.

మూ—"యదృచ్ఛయాశ్రుతో మంత్రః ఛన్నేనాథ ఛలేన వా। పత్రేక్షితో వా వ్యర్థః స్యాత్ తత్ప్రయోగోఽనర్థదో భవేత్,, ఇత్యాదికళిప్పడియే ప్రణ్యా వాయువర్గంతమాయ్. కేట్టుచ్చొల్లచ్చెయ్ తే "తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా। ప్రణిపత్యాభివాద్యచ,, ఇత్యాదికళి ల్సొల్లు కిరముఱైయొழியే. ఉక్కట్టుచ్చొల్లుమాల్ కాలక్ కొణ్డు అధరణ తుప్పాడాల్పోతే కణ్డాల్లాయిమ్ అన్నైయరువరుక్కు మ్పడియాయ్. "యత్ప్రాధమేణ వి బ్రూతే యచ్చాధమేణ పృచ్ఛతి। తయోరన్యతరః ప్రైతి విద్వేషం వాధిగచ్ఛతి,, ఎన్గిఱపడియే అనర్థావహముమాయ్ యథాన్యాయమ్ కేట్టు చ్చొల్లచ్చెయ్ తేకోల్లుమ్బోతు గురువై ప్రకాశిప్పియా తొழியయ మాఱిల్ ఇవర్ కొల్లుకిర అర్థగళ్ వేరిల్లా కొఱ్ఱాప్పోలేయడియత్తవైయో వెను శిష్యనుక్కుమ్ అతిశంకై పిఱక్కు మ్పడియామ్ అనాదర విషయమాయ్. "స్వగురూణాం స్వశిష్యైశ్చ ఖ్యాపనం చాకృతం తథా,, ఎన్ఱు ద్వాత్రింశదపచార వర్గత్తిలే గురువై ప్రకాశిప్పియాతొழிకైయుమ్ పతిక్క ప్పట్టదు.

సా.దీ— మంత్రః, వేదాదిః. యదృచ్ఛయా, పోకచ్చొల్లచ్చెయ్ తేవన్నైక్క - ఛలేన, వేషాంతర పరిగ్రహాది రూపకపటేన - పత్రం, తాళపత్రం- ప్రత్యుత, తద్విపరీతేఽనర్థదః. పరిప్రశ్నమ్, యోగ్యకాలే పరితః ప్రశ్నమ్. ముఱైయొழியే, శిష్యాచార్యక్రమ మొழியవైక్క - శిష్యనుక్కుమకొల్లుమ్ప్రవృత్తి రహితై - కాలక్, కాలపురుష దానమ్. కొణ్డు, ప్రతిగ్రహిత్తు. అనువరుకైక్కు, కుత్సికైక్కు. అధమేన, భూమావవస్థిత్యాదినా విబ్రూతే ఇత్యస్యాయం ఉపదేశ ఇతి గమ్యతే. అధమేన పృచ్ఛతి. ఊర్ధ్వభాగ ఆసన స్థిత్యాదినా- తయోః, గురుశిష్యయోర్మధ్యే- ప్రైతి, మృతో భవతి. మరణాభావే విద్వేషం వా, విరోధం వా- వేరిల్లా కొఱ్ఱాక్, వేరిల్లాతే అంతరత్తిల్ వాழ்கிన్ఱ మేలేపడరుమకొడి. అడియత్తవై, గురూపదేశరహితమానవై ఎన్ఱు. ఇతి ద్వాత్రింశదపచారవర్గత్తిలు మెడుక్కప్పట్ట తెన్గిఱార్- స్వగురూణామితి. స్వగురూణాం ప్రకాశనం చ- శ్రీయే తేసంప్రదాయమ్ ఎన్ఱు తుణక్కగ్ ఎన్ఱు మరుళిచ్చెయ్వతాల కొణ్డి గురుం ప్రకాశయేదితి శ్లోకత్తైయుమ్ ఉపాదానమ్.

సా.స్వా— యదృచ్ఛయేతి - పోకచ్చెయ్ తే వరచ్చెయ్ తే కేట్కన్ఱు పడి - మంత్రః, మంత్రమం త్రార్థ రహస్యార్థమెన్ఱుపడి. ఛన్నేన, కుడ్యాది వ్యవహితేన ఎన్ఱుపడి - ఛలేన, వేషాంతర పరిగ్రహాది రూప కపటేన - అన్యాపదేశాది వ్యాజేన వా. ప్రత్యుత, తద్విపరీతేన ఎన్ఱుపడి. పరిప్రశ్నః, యోగ్య కాలే పరితః ప్రశ్నః - ముఱై యొழியయ, శిష్యాచార్యక్రమ మొழியయ- కాలక్, కాల పురుష దానమ్. కొణ్డు, పరిగ్రహిత్తు. అనువరుకైక్కు, కుత్సికైక్కు. అధమేన, భూమావవస్థిత్యాదినా. వేరిల్లా కొఱ్ఱాక్, వేరిల్లాతే అంతరత్తిలే వాழ்கிన్ఱ మేలే పడరుమకొడి. అడియత్తవై, గురూపదేశరహితమానవై - ఆనాలుమ్ స్వశిష్యర్కళుక్కు స్వాచార్య ఖ్యాపనమ్ పణ్ణి భక్తిపణ్ణామలిరున్తాల్ బాధకమిల్లామైయాలే గురుభక్తిగాహిత్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్.

సా.ప్ర—యదృచ్ఛయేత్యాది - ఛన్నేన, తిరోహితేన- ఛలేన, ఆక్షేపాదివ్యాజేన- యదృచ్ఛయాశ్రవణం నామ అన్యార్థప్రవృత్తౌ దైవాదాప్తమనపేక్షితార్థశ్రవణం. ముఱైయొழியయ, ప్రాప్తాంగాభావేన- శాస్త్రోక్త వ్రత నియమాది రాహిత్యేనేత్యర్థః. కాలక్కొణ్డిత్యాది. కాలదానం గృహీత్వా తేనధనేనాధరణం కృత్వా తద్ద్వారేణ యథా సర్వప్రాణినిందస్స్యాత్తథా సోఽపినింద్యస్స్యాదిత్యర్థః. వేరిల్లాకొఱ్ఱానిత్యాది. వేర్, మూలం- కొఱ్ఱాక్, లతావిశేషః లతావిశేషవన్నిరాలంబో యదుపదేశ ఇత్యనుపాదేయస్స్యాదిత్యర్థః.

మూ—అప్పొతు“గురుంప్రకాశయే ద్ధీమాన్ మంత్రంయత్నేనగోపయేత్ ! అప్రకాశప్రకాశాభ్యాం క్షీయేతే సంపదాయుషీ,, ఎన్కిఱపడియే జ్ఞానవైశద్యపూర్వకమాన భగవదనుభవసంపత్తుమ్, ఆత్మాభురూసంతాన(సత్తానువృత్తి)హేతువాన శేషత్వానుసంధాన పూర్వకస్వనిష్ఠైయుమ్ కులైయుమ్పడియామ్ గురువైప్రకాశిప్పియా నిర్కచ్చేయ్ తే అవర్ పణ్ణిన శాస్త్రీయోపదేశత్తుక్కు విరుద్ధమ్ శొల్లుమాకిల్ విప్రలంభక నెన్ఱుపేరుమామ్ ‘‘జ్యోతిష్యం వ్యవహారంచప్రాయశ్చిత్తంచికిత్సకమ్ । వినాశాస్త్రేణ యోబ్రూయాత్తమాహు బ్రహ్మఘాతకమ్,, ఎన్కిఱపడియే పాపిష్ఠనుమామ్. సచ్ఛిష్యనుక్కు ప్రాప్తదశైయిల్ ఉపదేశత్తై త్తవిర్కమాకిల్ లుబ్ధనెన్ఱు పేరుమామ్ ‘‘పాత్రస్థమాత్మజ్ఞానంచ కృత్వాపిండం సముత్సృజేత్ । నాంతధాఽయ

సా.దీ— పణ్ణుకిరార్. అప్పోతిత్యాది- సమ్పత్,విశదభగవదనుభవః- ఆయుస్స్వతః? శేషత్వానుసంధాన పూర్వకస్వనిష్ఠా- సంతానం భగవత్పరిపూర్ణానుభవకైంకర్యకరణరూపోవిస్తారః. శాస్త్రీయోపదేశత్తుక్కు నైయాల్ అశాస్త్రీయోపదేశమ్ ప్రమాదాత్సంభావితమాకిలత్తై, శాస్త్రేను గుణమాకచ్చొల్లిల్ దోషమిల్లై యెన్కిఱతు. పేరుమామ్, పేర్ పెత్తైన్ఱపడి - జ్యోతిషమిత్యాది. బ్రహ్మవిద్యాయిలివ్వర్థమ్ కింపునర్న్యాయసిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు - పాత్రస్థమితి- ఆత్మజ్ఞానం, ఆత్మగతం జ్ఞానం - జ్ఞానసాధనమ్ శాస్త్రమిత్యర్థః - పాత్రస్థం కృత్వా, సచ్ఛిష్యాదిగతం కృత్వా- యోగ్యేభ్య ఉపదిశ్యేత్యర్థః. అథాచార్యః పిండం , స్వశరీరం సముత్సృజేత్ . శరీరవిశ్లేషాత్పూర్వమవశ్యం సచ్ఛిష్యేభ్య ఉపదిశేదిత్యర్థః - ఏతద్వ్యతిరేకే దోషమాహ - నాంతధాఽన్యేతి - అయం, ఆచార్యః.

సా.స్వా— అప్పోతిని. అప్పోతు, భక్తికార్యమాన ప్రకాశనమిల్లాతపోతెన్ఱపడి గురుప్రకాశనమ్ భక్తికార్యమానపడియాలే ప్రకాశయేత్,గురుభక్తికుర్యాదెన్ఱపడి గోపయేత్,గోపనం-అనర్ఘమాణిక్యరత్నాదివదనర్ఘతాజ్ఞానకార్యమాకైయాలేమంత్రత్తైయనర్ఘమాకవెణ్ణవేణుమెన్ఱుతాత్పర్యమ్ ఇప్పడిగురుభక్త్యకరణత్తిల్“క్షీయేతేసంపదాయుషీ”ఎన్ఱుశొన్నతుకూడుమో? అనుభవవిరోధమిల్లైయో?ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిరార్ - జ్ఞానవైశద్య పూర్వకేతి- భగవదనుభవమ్ సంపచ్ఛబ్దార్థమెన్ఱుమ్, స్వనిష్ఠైయాయుశ్శబ్దార్థమెన్ఱుమ్ కరుత్తు - శాస్త్రీయోపదేశత్తుక్కు విరుద్ధమ్ శొల్లుమాకిలితి - శాస్త్రీయోపదేశత్తుక్కు నైయాల్ అశాస్త్రీయోపదేశమ్ ప్రమాదాత్సంభావితమాకిలత్తై శాస్త్రేను గుణమాకచ్చొల్లిల్దోషమిల్లై ఎన్కిఱతు. జ్యోతిషమితి - బ్రహ్మవిద్యాయిలితు కైముత్యన్యాయసిద్ధమెన్ఱపడి - పాత్రస్థమితి- ఆత్మజ్ఞానం, జ్ఞాయతేఽనేనేతిజ్ఞానం. జ్ఞానసాధనం శాస్త్రం . ఆత్మనః జ్ఞానం, ఆత్మగతశాస్త్రం- పాత్రస్థం, సత్పాత్రస్థం - కృత్వా, సచ్ఛిష్యేభ్య ఉపదిశ్య - పిండం, దేహమ్. సముత్సృజేత్. దేహవియోగాత్పూర్వమేవసచ్ఛిష్యేభ్య ఉపదిశేదిత్యర్థః. ఏతద్వ్యతిరేకేణోపపాదయతి.నాంతథాఽయేతి.అయం,ఆచార్యః.

సా.ప్ర— పాత్రస్థమిత్యాది-చకారః ప్రకరణోక్తమంత్రగోపనేనోపదేశం సముచ్చినోతి- పాత్రస్థం, సత్పాత్రభూత శిష్యగతం. ఆత్మవిజ్ఞానం, స్వస్మిన్ వర్తమానమర్థపంచక తత్వజ్ఞానం- నిరుపాధికాత్మభూతపరబ్రహ్మస్వరూపరూపవిభూత్యాది విషయంజ్ఞానంవా. పిండం, శరీరం-‘‘పిండఃపృథగ్వ్యతః పుంసస్శిరః పాణ్యాది

సా.సం— పాత్రస్థమితి - స్వాత్మని వర్తమానం యద్విజ్ఞానం - విజ్ఞాయ ప్రజ్ఞాం కుర్వీతేతివ క్యప్రతిపాదితం యజ్ఞానద్వయమ్. తత్సత్పాత్రస్థం కృత్వా - పిండం,స్వదేహం- సముత్సృజేత్,

మూ — స్వధాంయాతి జగద్బీజ మబీజత్వాత్,, ఏవంవిధ భగవన్నియోగ శ్శ్రేయసే శివాత్మనామ్. ౯

సా.దీ — జగద్బీజం, జగతాం జ్ఞాన బీజం శాస్త్రం. జగద్బీజ నిబీజ నూతన జ్ఞానమూర్తి ? అంతర్ధా యి, శాస్త్రోపదేశతః అప్రకాశ్య. అబీజ కృత్, పాత్రేషు బ్రహ్మవిద్యా సంతాన స్యాంకుర మనుత్పాదయన్ సన్ - స్వయం నయాతి, స్వయం పరలోకం గంతుం నేచ్ఛేదితి. పూర్వార్థేన ఉపదేశవిధి - ఉత్తరార్ధేన అ నుపదిశ్య నయాయాదితి నిషేధః. ఏవంభగవచ్ఛాస్త్రోక్త మితిజ్ఞాన్వా తే భగవన్నియోగ శ్శ్రేయసే భవేయుః.

సా.స్వా — జగద్బీజం, జగతాం జ్ఞానబీజం శాస్త్రం. యద్వా, జగతః బీజం, వేదశాస్త్రం. "వేదేన నామ రూపే వ్యాకరోత్" ఇతి శ్రుతేః వేదశాస్త్రస్యాపి జగద్బీజత్వాత్. అంతర్ధాయ, ఉపదేశతః అప్రకాశ్య - బీజకృత్సన్, పాత్రేషు బ్రహ్మవిద్యా సంతాన స్యాంకుర మనుత్పాదయన్ సన్ - పరలోకం యథా నయాతి - యథా నయాయా దిత్యర్థః - తత్ప్రోపదిశేదితి పూర్వోక్తాన్వయః - అనుపదిశ్య యాసిచే జ్జ్ఞాన మంత ర్ధానస్యైవ ఏవ్యాపతి. తథాచ మరణాత్ప్రాక్ పూర్వం సచ్ఛిష్యేభ్య అవశ్య ముపదిశేదితి పూర్వార్ధార్థః - అను పదిశ్య పరలోకం నయాయా దిత్యుత్తరార్ధార్థః - భగవదితి - తథాచ భగవ చ్ఛాస్త్రోల్లంఘన జనిత భ గవన్నిగ్రహో భవేదిత్యుక్తం భవతి. "నాంతర్ధానం స్వధాయాతి జగద్బీజ మబీజకృ" దితి కశ్చిత్పాఠః. త దా "స్వధాత్వం లోకపావనీ । ఆత్మవిద్యాదశేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ" త్యుక్తా బ్రహ్మ విద్యా. తదే తిపద మధ్యాహార్యం. స్వధాత్వే సాక్షాత్మ విజ్ఞానా పేక్షయా జగద్బీజమితి నపుంసక నిర్దేశః - తదాత్మ విద్యా బీజకృదేవేతి సా అంతర్ధానం నయాతి. నోచేద బీజకృత్స్యా దుత్తరోత్తర ముపదేశ పరంపరా నుగుణ బీజకృత్త్వాభావా త్స్వధా అంతర్హితైవ స్యాత్ - తద్యోగ్య శిష్యేభ్య స్సాపి దేయేతి భావః - నాంతర్ధా నం యథా యాతీతి కశ్చిత్పాఠః - తదా యథా జగద్బీజం బ్రహ్మ. యద్వా, జగతః బీజం "వేదేన నామరూ పే వ్యాకరో" దితి శ్రుతే వేదశాస్త్రస్యాపి జగద్బీజత్వాత్ - అబీజకృత్సత్, శిష్యేభ్యస్సంతాన బీ జాంకుర మనుత్పాదయత్సత్ - అంతర్ధానం నయాతి, తథాపి శిష్యాంకుర ముత్పాదయన్ యోజయే దిత్యర్థః.

సా.ప్ర — లక్షణ" ఇత్యుక్తేః - జగద్బీజం, జగతాం కారణభూతం పరం బ్రహ్మ - అబీజకృత్, జంబు, యూతి, శాలి, యవాది బీజవత్ స్వాత్మాంత సజాతీయ బీజాంతరాను త్పాదక మిత్యర్థః - జగద్బీజస్య స్థితి ధ్వంస

సా.సం — అత్ర స్వధాయాతీత్యేకః పాఠః - యథాయాతీత్యపరః - తత్ర స్వధాయాతీతి పాఠే స్వధాశబ్దాభిధేయా బ్రహ్మ విద్యాపరః - స్వధా శబ్దాభిధేయాయాః లక్ష్మ్యాః "ఆత్మవిద్యాదశేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ" త్యాత్మవిద్యాత్మకత్వం తత్త్వరూపత్వం తయోర్ఝాపరామర్శకంతే తిపద మధ్యాహార్యం స్వధాత్వేన శాస్త్ర విజ్ఞానాపేక్షయా జగద్బీజమి త్యుక్తే దిత్యంతో త్తాధాపరామర్శకం తితి పద మధ్యాహార్యం స్వధాత్వేనాత్మ విజ్ఞానాపేక్షయా జగద్బీజమి తి నపుంసకలింగ నిర్దేశః - ఏవంచ యదా ఆత్మవిజ్ఞానం పాత్రసంక్రాంతం బీజం సముత్పాదయతి - ఆత్మవి ద్యాబీజ కృదేవేతి సా అంతర్ధానం నయాతి. నోచేద బీజకృత్స్యా దుత్తరోత్తర ముపదేశ పరంపరానుగుణ బీజకృత్త్వా భావాత్ స్వధా అంతర్హితైవ స్యాత్. తద్యోగ్య శిష్యేభ్య స్సాపి దేయేతి మిత్యుక్తం భవతి. భగవన్ని యోగాతిలంఘనస్య ప్రాప్తిభావః. యథా నాంతర్ధానం నయాతి తథా జగద్బీజ మాత్మవిజ్ఞానం పాత్రస్థం కృత్వా పిండం సముత్సృజేదిత్యర్థః - ఆత్మవిజ్ఞానస్య జగద్బీజత్వం జగదుజ్జీవన హేతుత్వం కృ తమ్. ఇత్థమాచార్య లక్షణోక్త్యా సత్పాత్రోపదేశా సమర్థపాత్రస్థతా కరణం సత్పాత్రస్థత్వా కరణం తమ్. ఇత్యాచార్య లక్షణోక్త్యా సత్పాత్రోపదేశ సమర్థ పాత్రస్థతా కరణం సత్పాత్రస్థత్వాకరణ ఆత్మవిజ్ఞానస్య అప్రయోజకత్వాపవాద మితి ఫలితమ్. లోకే బీజమపి బీజాంతర కృద్వేనహి స్వహాన్యా యావదుపకార

మూ — ఆకైయాల్ విళక్కు ప్పిడిక్కుమవర్ తన్నై రాజా ఒరు కార్యత్తుక్కు ప్పోక విట్టాల్ తన్ కైయిల్ విళక్కై యవనుక్కు ప్రాప్యరానార్ కైయిలేకొడుత్తు ప్పోమాప్పోలే సత్పాత్రమానార్క్కు త్తాన్ శొల్లుమ్బోతు తనక్కు ఉపదేశిత్త ఆచార్యనై మున్బుడ వెళియిట్టు, పిన్బు తనక్కు ఉపదిష్టమాన అర్థఙ్గళైయే శొల్లవుమ్. శిలకారణఙ్గళాలే దివ్యచక్షుస్సొత్రఙ్గళ్ పెత్తు తాఙ్గళ్ తాఙ్గళే అఱిన్దు శొల్లుమవర్తాఙ్గళుమ్ "వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవానేతద్గుహ్యమహంపరమ్। యోగంయోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్సాక్షాత్కథయతస్స్వయమ్" ఎన్నుమ్పడియే సదాచార్యప్రసాదమడియాక ఇవ్వర్థమఱిన్దోమ్, ఎన్ఱు మిదుక్కాలే అఱిన్దు శొల్లుకిఱేనల్లేన్ ఎన్ఱు వ్యాజమ్మైయై వెళియిట్టుక్కొణ్డు శొల్లవుమ్ పెఱిల్ శొల్లుమర్థఙ్గళ్ ఎల్లామ్ సర్వర్క్కుమాదరణీయఙ్గళుమామ్, ఇవన్ కృతజ్ఞనాయిరున్దానెన్ఱు సాక్ష్వకరుమ్ ప్రశంసిత్తు ప్రసాతిక్కుమ్పడియామ్ సత్యవాదియా యిరున్దానెన్ఱు ఉపనిషత్తుక్కళుమ్, ఔపనిషదపరమపురుషనుమ్, తఙ్గళోడొక్క ఇవనై ప్రమాణభూతనెన్ఱు ఆదరిక్కుమ్పడియుమామ్.

సా.దీ — ఉక్తార్థత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్ - ఉపదిష్టఙ్గళాన అర్థఙ్గళైయే, ఇవ్వవధారణత్తాల్ స్వోత్ప్రేక్షయా అన్యథా శొల్లక్కూడవ నల్లనెన్ఱు ద్యోతిక్కిఱదు - శిలకారణఙ్గళాలే, పూర్వసుకృతవిశేషఙ్గళాలే - ఇత్తాలే, దివ్యచక్షుశ్శ్రోత్రఙ్గళాలే శొల్లుమర్థఙ్గళైయు మెన్ఱపడి -

సా.స్వా — ఇప్పడి భగవన్నియోగపరిపాలనే అతిక్రమజనితనిగ్రహనివృత్తిమాత్రమన్ఱిక్కే భగవద్భాగవతాదీనా మత్యంతమ్ ప్రీతియుముణ్డెన్ఱు పదాదియా నిన్ఱుకొణ్డుపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదినా. తనక్కుపదిష్టమాన అర్థఙ్గళైయేఇతి. అవధారణత్తాలే స్వోత్ప్రేక్షయా అన్యథా శొల్లక్కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - శిలకారణఙ్గళాలే, పూర్వసుకృతమూల భగవత్ప్రసాదత్తాలెన్ఱపడి. ఎన్ఱైక్కే మిదుక్కాలే, ఎన్ఱైక్కైయినుడైయ ఉత్కర్షత్తాలే. స్వహస్తసామర్థ్యత్తాలే ఎన్ఱపడి - ఉణ్మైమై, స్వభావత్తై ఎన్ఱపడి. జన్మాంతరసుకృతముమ్ సదాచార్యప్రసాదత్తై ఉణ్డాక్కినను అతిసూక్ష్మార్థఙ్గళై అఱివిప్పిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు. శొల్లవుమ్ పెఱిల్, శొన్నానాకిలెన్ఱపడి - ఉపనిషత్తుక్కళుమితి - "ఆచార్యవాన్ పురుషో వేద - సంతమేనం తతో విదుః. ఆశ్చర్యోఽస్య ద్రష్టా- ఆచార్యాద్ధ్యేవ విద్యా విదితా సాధిష్ఠం ప్రాపత్" ఇత్యాదికళిలెన్ఱపడి. ఔపనిషదపరమపురుషనుమితి "గోమామేవ వసమ్యార్థా జ్ఞానాతి

సా.ప్ర — మహానంజైక కారణభూతస్యాస్య కస్యాప్యనుత్పాదవాదబీజ కృత్యం సంభావతి - అతః పూర్వోక్త నానావిధాప్తనివృత్త్యర్థం స్వోక్తప్రకారే తైర్వోపదేశః కార్యఇతి లౌకికోదాహరణ ప్రదర్శన పూర్వకం వదన్ తథోపదేశే ఆనుషంగిక ఫలాన్యప్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా - విళక్కు ఇత్యాది- యథా రాజ్ఞాం ప్రదీపధారకా రాజభిః కార్యాంతరే నియుక్తాస్తద్ధారణోచిత పురుషహస్తే ప్రదీపాన్ ప్రదాయ గచ్ఛంతి, ఏవం భగవతా పరమపదాయ ప్రేషితా స్స్వగతం జ్ఞానం సచ్ఛిష్యే నిక్షిప్య గచ్ఛేయు రిత్యర్థః - సదాచార్యప్రసాదమిత్యాది. ఆచార్యప్రసాదా దేవ అవగమ్యావోచం, నతుస్వసామర్థ్యా దవగమ్యేతి యాథార్థ్యం ప్రకాశ్యోపదిశేదిత్యర్థః. ఉపనిషత్తుక్కళుమౌపనిషదపరమపురుషనుమితి.

సా.సం — బుద్ధికరం ప్రసిద్ధం సద్వర్తతే. అబీజకృచ్ఛ్ర అయావదుపకారకం ప్రసిద్ధం చ భవతి. తదేవ హితస్యాంతర్ధానమితీహ చ తద్వ్యాపకేవాంతర్థాసంభోగ్యం- ఉక్తార్థానుగుణం దృష్టాంతమాహ. ఆకైయాలిత్యాదినా.

మూ—ఇప్పడి కృతజ్ఞనాయ్ అవహితనానశిష్యనైప్పత్త నాళ్ శెమ్మెత కృషి ఫలిత్తతెన్ను ఆచార్యనుమ్కృతార్థనా యిరుక్కుమ్ - సాక్షాన్ముక్తి రుపాయాఙ్మోవిద్యాభేదా నుపాదిశల్।

సా-దీ— ఇత్తాలాచార్యన్ తిరువుళ్ళ ముకప్పుకా మెనిరారార్. ఇప్పడి కృతజ్ఞనా యిత్యాది- ఇని బహువిధరాన గురుక్కళి లివనే శ్రేష్ఠనాన వాచార్య నెప్పకొండు సాక్షాదాచార్య లక్షణత్తై సంగ్రహిత్తరుళి చ్చెయ్కిరార్- సాక్షాదితి- ముక్తేస్సాక్షాదుపాయాఙ్, భక్తిప్రపత్తిరూపాఙ్విద్యాభేదాఙ్ యిఃథపాదిశల్-

సా.స్వా— పురుషోత్తమమ్। సాధురేవ సమంతవ్య" ఇత్యాదికళి లెన్నపడి - సాక్షాదుపదేష్టావాన వాచార్య నుకనామ లిరున్నాల్ భగవద్భాగవతా ప్యాదరముమ్ వ్యర్థమన్రో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడి కృతజ్ఞనాయితి - ఇప్పడి భగవద్విషయత్తిల్పోలే ఆచార్య విషయత్తిలుమ్ పర్రైయాన భక్తి పణ్ణవేణుమెన్ను శొన్నతు కూడుమో? శరణ్యన్ పరమ గురువాయుమ్ మోక్షప్రదనాయుమ్ ఇరుక్కైయాలే తద్విషయత్తిలే పరమభక్తి కర్తవ్యైయానాలుమ్ అత్తన్త్యయాన భక్తి ఆచార్య విషయత్తిల్ పణ్ణుకై కూడుమో? ఆచార్యనుమ్ మోక్షప్రదనెన్నిల్ గాయత్ర్యాది ప్రదాతావాన వాచార్యన్ మోక్షప్రదనన్రో? గాయత్ర్యాది ప్రదాతా మోక్షప్రద నల్లావిట్టాలుమ్ బ్రహ్మవిద్యా ప్రదాతా మోక్షప్రదనెన్నిల్ నామాది ప్రతీకోపాసనరూప బ్రహ్మవిద్యోపదేష్టా వుక్కుమ్, జ్ఞానయోగాద్యుపదేష్టా వుక్కుమ్, మోక్ష ప్రదత్వమ్ కూడాతే? అవ్యవహిత మోక్షసాధన బ్రహ్మవిద్యోపదేష్టా మోక్షప్రదనెన్నిల్ "అహంత్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి" ఎన్ను శరణ్యనుక్కు మోక్షప్రదత్వ శ్రవణమ్పోలే ఆచార్యనుక్కు మోక్షప్రదత్వే ప్రమాణముణ్డో? పూర్వాచార్య సూక్తియే ప్రమాణమెన్నిల్ అతుక్కు మూలప్రమాణ ముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సాక్షాదితి- సాక్షాన్ముక్తే రుపాయాఙ్, ప్రతీకోపాసనమ్ మోక్షసాధన మల్లామైయాలుమ్, జ్ఞానయోగాదికం సాక్షాత్సాధన మల్లామైయాలుమ్, తదుపదేష్టృ వైలక్షణ్యాయిన్ను కరుత్తు-విద్యాభేదాఙ్,

సా ప్ర— "యేకే చాస్మచ్ఛ్రేయాగ్ంసో బ్రాహ్మణాః . తేషాం త్వయాఽఽసనేన ప్రశ్వసితవ్యమ్" ఇత్యాది భిర్వాక్యైరుపనిషద్భిః- "నిరపేక్షం మునిం శాంతం నిర్వైరం సమదర్శనమ్। అనువ్రజామ్యహం నిత్యం పూయేయేత్యంఘ్రిరేణుభిః। అస్మిన్నస్తమితే భీష్మే కౌరవాణాం దురంధరే। జ్ఞానాన్యల్పీ భవిష్యంతి తస్మాత్త్వాం చోదయామ్యహ" మిత్యాదిష్వాపనిషద పరమపురుషేణైవ ప్రశంసనీయా భవంతీత్యర్థః . నను రహస్యత్రయార్థోపదేష్టు రాచార్యస్య ప్రీతిరపి ఫలత్వే నోచ్యతే- తదయుక్తం - "ఉపపఃయాసు యశ్శిష్య"మిత్యాదినా వేదోపదేష్టురేవాచార్యత్వోక్త్యా తస్యాచార్యత్వాభావా దిత్యత్ర వేదరహస్యభూతస్య సాక్షాన్మోక్షోపాయస్య సప్రకారస్య విశద ప్రతిపాదక రహస్యత్రయోపదేష్టైవాచార్య శ్రేష్ఠ ఇతి "యోసౌ మంత్రవరం ప్రాదాత్సం సారోచ్ఛిత్తిసాధనమ్। ప్రతీచ్ఛేద్గురు వర్యస్య తస్యోచ్ఛిష్టం సుపావనమ్। మంత్రరాజ మిమం విద్యా"దిత్యాదిభ్యః "యస్మాత్తత్త్వముపదేష్టాసౌ తస్మాద్గురుతరో గురు" రిత్యాదిభి రవగమాత్తత్ప్రీతేః ఫలత్వం యుక్త మేవేత్యభిప్రయన్నాహ . సాక్షాన్ముక్తే రిత్యాదినా -

సా-సం— యద్యపి బహవో గురవస్సంతి, తేషు సర్వత్రోప కారస్మృతి సామ్యేపి భగవత్ప్రీత్యుపాయత్వదర్శక గురువరేవిశేషప్రతిపత్తిః కార్యేత్యభిప్రేత్యాహ. సాక్షాదితి-పరంపరయోపదేష్టృభ్యః పరమగురుభ్యః

మూ— కథ్యతే మోక్షశాస్త్రేషు సతు శ్రేష్ఠతమో గురుః ॥ ఆచార్యవత్తయా మోక్షమామనంతి స్మరంతిచ । ఇహాముత్రచ తత్పాదౌ శరణం దేశికావిదుః ॥

సా. దీ— సఏవ శ్రేష్ఠతమో గురురితి-మోక్షశాస్త్రేషు, వేదాంత భగవచ్ఛాస్త్రాదిషు కథ్యతే- ఏవంభూతైయాన వాచార్యవత్తైయాలె మోక్షసిద్ధిఎన్ఱు బ్రహ్మవాది కళధ్యయాన మ్పణ్ణువర్కళ్ - «ఆచార్యవాన్ పురుషోవేద. ఆచార్యాద్ధ్యేవ విద్యావిదితా సాధిష్ఠం ప్రాప,, దిత్యాది-స్మర్తాక్కళుమ్ స్మరిత్తార్కళ్. మాతాపితృ భ్రాతృ బంధుశ్చేత్యాది-దేశికాశ్చ- ఆళవన్దార్ ముతలానార్-ఇహాముత్రచతస్యాచార్యస్యపాదౌ శరణమితివిదుః-«నాథాయ నాథమునయేత్ర పరత్ర చాపినిత్యంయదీయచరణౌశరణంమదీయ,, మితి-

ఇన్త శిష్య కృత్యాధికారార్థత్తై ప్పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిత్తరుళిచ్చెయ్కిరార్.

సా.స్వా— భక్తిప్రపత్తిరూపతయాభిన్నా సెన్ఱపడి. సతుఎన్కైయాలే గాయత్ర్యాద్యుపదేష్టృవ్యావృత్తి- «దేవమివాచార్యముపాసీత,, ఎన్ఱతువుమ్ బ్రహ్మవిద్యోపదేశ పర్యంత గాయత్ర్యుపదేష్టృ పరమానాల్ విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు. ఆమనంతీతి - «ఆచార్యాద్ధ్యేవవిద్యా విదితా సాధిష్ఠం ప్రాపత్,, సాధిష్ఠం, సాధుత్వం. ఫల సాధనత్వం ప్రాపదిత్యర్థః - «తస్మై భగవాన్ శోకస్య పారంతారయ,, త్విత్యాదావెన్ఱపడి - స్మరంతీతి - «ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ తస్మాదాచార్యవాన్ భవే,, దిత్యాదావెన్ఱపడి - ఇహాముత్రేతి - «నాథాయ నాథమునయేత్ర పరత్రచాపి నిత్యం యదీయ చరణౌ శరణం మదీయ,, మిత్యాదావెన్ఱపడి. ఇహ, ముక్తేః పూర్వదశాయాం బ్రహ్మవిద్యోత్పాదకత్వేన శరణత్వముపాయత్వం - అముత్ర, ప్రాప్తిదశాయాం ప్రాప్యత్వేన శరణత్వమెన్ఱుకరుత్తు -

ఇప్పడి ఇన్త అధికారత్తిలే ఆచార్యనుక్కు ప్రత్యుపకారమిల్లై ఎన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ?

సా.ప్ర—ఆమనంతి స్మరంతి చేతి - "తద్విజ్ఞానార్థం సగురుమేవాభిగచ్ఛేత్- ఆచార్యవాన్పురుషో వేద. ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ" ఇత్యాదిష్విత్యర్థః.

ఉక్తాధికారార్థం ద్రావిడభాషావ్యతిరిక్తభాషాసభిజ్ఞానాం ఉపకారాయ అనుసంధానాయ ద్రావిడభాషయా

సా. సం— అవ్యవధానేనోపదేష్టృస్స్వాచార్యస్య మహోపకారకత్వాదభ్యర్హితతమత్వమభిప్రేత్య సాక్షాదిత్యుక్తిః. అంగేషుచ పరస్పరమంగానామంగినః, అంగ్యంశేపి పరస్పరమేవం భేదానామంగాంగి సముదాయాత్మక విద్యానిష్ఠత్వాద్విద్యాభేదానిత్యుక్తిః. విద్యాశబ్దోయం న్యాసోపాసన సాధారణః- తత్రాపియః ప్రపత్తివిద్యాభేదానుపదిశ్య శ్రీనివాసే బ్రహ్మణి న్యస్తాత్మరక్షాభరం నిర్భరం చ కారయతి. సఏవానేకేషు గురుషు శ్రేష్ఠతమ ఇతి భావః. నకేవలముపకారస్మృత్యా వర్తితవ్యమాచార్యవిషయే, కింతు ప్రాప్యం ప్రాపకం తస్యచరణద్వంద్వమేవేతి సప్రమాణమాహ. ఆచార్యవత్తామేతి- "ఆచార్యవాన్ పురుషో వేదే,, తి విద్యాద్వారా మోక్షప్రదత్వాదాచార్యస్య - ఆచార్యవత్తయా మోక్షమామనంతి. ఆమ్నాయాధ్యాయినః. ఆచార్యవత్తయా ముముక్షా" ఇత్యాది. స్మృతిః, ఆచార్యవత్తయా మోక్షముదాహరంతిచస్మర్తారః.-తస్మాదేవఇహాముత్రతత్పాదౌ శరణమితి- "అత్ర పరత్ర చాపి" త్యాది వక్తారౌ యామునాదయో విదురిత్యర్థః.

ఏతావృశాచార్యాణాం ప్రత్యుపకారాభావాత్తదుపకారస్మృతిపూర్వకం తద్గుణప్రకాశం సాధికరణ

మూ—ఏత్తి మనత్తిల్ ఞానవిళక్కై యిరుళ్నైత్తుమ్, మాత్తిన వర్కొరు కైమ్మారు మాయనుమ్ కాణకిల్లాక్, పోత్తియుకప్పతుమ్మున్ని యిరుక్కైవతు

సా-దీ—ఏత్తిమనత్తెళ్లిత్యాది-మనత్తు,మనస్సిల్-ఎళ్లిల్ ఞానవిళక్కై-ఏత్తి- ఎళ్లిల్,శోభ జ్ఞానత్తుక్కుశోభైయావతు భగవత్పర్యంతమాకై.శోభావహమాన ప్రదీపత్తై ప్రవర్తిప్పిత్తు ఇరుళ్నైత్తుమ్,స్వాపరాదిస్వరూపవిషయాజ్ఞానత్తైయెల్లామ్. మాత్తిన వర్కు, పోక్కిన వాచార్య విషయత్తిల్- ఒరుకైమారు; కమపి ప్రత్యుపకారం. ఒరుపొలియాన ప్రత్యుపకారత్తై- మాయనుమ్, ఆశ్చర్య చేష్టితనాన సర్వజ్ఞనుమ్- జ్ఞానమూర్తియాన సర్వేశ్వరనుమ్-కాణకిల్లాక్,ఇల్లైయెన్నుకానైహాయాతెన్నపడి.ఆకైయాల్.పోత్తియుకప్పతుమ్,ఆచార్యనైస్తోత్తిత్తు మంగళా శాసనమ్పణ్ణి శిష్యనుక్కుమతు. ఇత్తాల్ వాచికకైంకర్యమ్ కాట్టప్పట్టతు.పున్నియిల్ కొళ్వతుమ్,

సా-స్వా—మితప్రజ్ఞనాన వివనుక్కు తోత్తావిట్టాలుమ సర్వజ్ఞరానఋషికళుక్కుమ్ ప్రత్యుపకారిమత్తోత్తాతో?ఎనిహరళంకైయుపరిహరియానిన్నుకొండ్ మఱధికారార్థత్తై ప్పాట్టాలేసంగ్రహిక్కిరార్. ఏత్తితి.మనత్తు, మనస్సిలే- శిష్యనుడైయ మనస్సిలే. ఎళ్లిత, ఉజ్వల మాకా నిర్కుర - యథార్థ మాకా నిర్కుర - ఞానవిళక్కై, తత్వహిత పురుషార్థ విషయ యథార్థజ్ఞాన మాకిర విళక్కై. ఏత్తి, ఆరోపిత్తు - శిష్యనుక్కు సమ్యగుపదేశి త్తెన్నపడి- ఇరుళ్నైత్తుమ్, అజ్ఞానాన్యథాజ్ఞాన విపరీత జ్ఞానమాకిర సమస్తాంధకారత్తైయుమ్ - మాత్తినవర్కు, నశిప్పిత్త వాచార్యనుక్కు. ఓర్కైమారు, ఒరు ఉపకారత్తై- సదృశోపకారత్తై. మాయనుమ్, సర్వజ్ఞను మాశ్చర్య చేష్టితనుమాయ్ చరిమ శ్లోకోపదిష్టావుమాన శరణ్యనుమ్. కాణ్కిల్లాక్, కాణ సమర్థనన్ను - ఇల్లైఎన్నై కాణ్కై యాతేఎన్నపడి. ఋషికళుక్కు కైముతిక న్యాయత్తాలే తోత్తాతెన్నపడి - ఆనాలుమ్ స్తోత్రాదికళ్ ప్రత్యుపకారన్గళ్ళైయో? ఎన్నవరుళి చ్చేయ్కిరార్ - పోత్తితి. పోత్తి, ఆచార్యనై స్తుతిత్తు - మంగళాశాసనమ్పణ్ణి.ఉకప్పతుమ్ఉకక్కుమతుమ్, వాచిక కైంకర్యమ్శొల్లప్పట్టతు - పున్నియిల్, బుద్ధియిల్. కొళ్వతుమ్, ధ్యానమ్ పణ్ణుమతుమ్- మానస కైంకర్యమ్ శొల్లిత్తు. ఇతు కాయిక

సా-ప్ర—సంగృహ్ణాతి- ఏత్తిమనత్తెళ్లి లిత్యాదినా - ఏత్తి మనత్తెళ్లిల్ ఞానవిళక్కై, స్వరూపోపాయ పురుషార్థానాం భగవచ్ఛేష తయా విషయీకరణ యోగ్యత్వేన సమృద్ధ జ్ఞాన వికాస మస్మిన్నుత్పాద్య. ఇరుళ్నైత్తుమ్ మాత్తినవర్కొరు కైమారు, దేహాత్మభ్రమ స్వతంత్రాత్మ భ్రమాది రూపాజ్ఞానం సర్వం వినాశితవతో గురోః కమపి ప్రత్యుపకారం, మాయనుమ్ కాణ్కిల్లాక్, సర్వజ్ఞతయా ఆశ్చర్యచేష్టితో భగవానపి జ్ఞాతుం నశక్నుయాత్- "యస్మాత్స్వ్యవతదజ్ఞతా మనుగుణాం సర్వజ్ఞ తాయాఃవిదు" రిత్యుక్త ప్రకారేణావిద్యమాన విషయకజ్ఞానస్య భ్రమరూపతయా ప్రత్యుపకారాజ్ఞానం సార్వజ్ఞ్యగుణ పోషకమితి భావః. ఏవంతిహి ఏతాదృశాచార్య విషయే శిష్యేణ కింకార్య మిత్యత్రాహ - పోత్తియుకప్పతుమ్, "ప్రశ్నత్యే గురవస్తుత్యా,, ఇత్యుక్తరీత్యా సమస్తేష్వంశ్యాపుష్టియుక్తలాచ.పున్నియిల్ కొళ్వతుమ్, బుద్ధావిశేషనంద-

సా-సం—మేవోచిత మిత్యాహ ఏత్తితి. ఆరోప్య మనసి సమృద్ధ జ్ఞానదీపం మజ్ఞానం సర్వమపి వినాశయతా స్థిత వతాం - ఒరుఇతి. ఏకమప్యుపకారమాశ్చర్య చేష్టితః పరమపురుషో ద్రష్టుం నశక్నుయాత్ - పోత్తితి. సమస్తేష్వంశ్యా తుష్య త్రైవ బధ్నా తత్ప్రీతోప కారకస్మరణంత

మూ — మెయ్ప్పణ్ణు పురళ్ళ, చ్చా_త్తి వళర్ స్పతుమ్ శత్తల్లవో మున్నమ్పెత్తతర్కే ।
అధ్యాసీన తురంగ వక్త్రే

పా.దీ — హృదయత్తిల్ ధ్యానమ్పణ్ణుకై యాకిర మానస కైంకర్యముమ్. ఇతు కాయిక కైంకర్యత్తుక్కు ముపలక్షణమ్. పొఙ్గు పురళ్ళ శాత్తి వళర్ప్పతుమ్, అతావతు? అభివృద్ధమాయ్ వళరుకిర ఆచార్యనుడైయ గుణవత్తా ప్రశస్తియై - శాత్తి, లోకత్తిలుద్ఘోషిత్తు - అత్యభివృద్ధమాక్కు మతు - ఇవైయెల్లామ్. మున్నమ్పెత్తతర్క్కు, పూర్వమాచార్యర్ పక్కల్ తాఙ్పెత్త మహాలాభత్తుక్కు - శత్తల్లవో, అత్యల్పమన్రో - ప్రత్యుపకారమాకమాట్టాతు - తన్ సత్తాలాభహేతు క్కాళిత్తనైయెన్నై ॥ ౨౮ ॥

ఇనిఇవ్వుభయ విభూతి యిలుమ్ ఆచార్యనై క్కాట్టిలుమ్సమాధిక దేవతై యిల్లైయెన్ఱు వస్తుస్థితియైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అధ్యాసీనేతి. అధ్యాసీనే న తురంగ వక్త్రైణ

సా-స్వా — పాదసంవాహనాదికళుక్కుముపలక్షణమ్. పొఙ్గు, అభివృద్ధఙ్గళాయ్ వళరుకిర - పురళ్ళ, ఆచార్యనుడైయ కల్యాణ గుణఙ్గళై - శాత్తి, లోకత్తిలుద్ఘోషిత్తు. వళర్ ప్పతుమ్, అభివృద్ధమాక్కుమతుమ్ - తత్పరివాహ ప్రణిపాతాది కాయిక కైంకర్యమెన్ఱువుమామ్. ఇవై యెల్లామ్ మున్నమ్ పెత్తతర్క్కు, పూర్వమాచార్యన్ పక్కల్తాన్ పెత్త మహాలాభత్తుక్కు - శత్తల్లవో, అత్యల్పమన్రో? ప్రత్యుపకారమాకమాట్టాతెన్నపడి, కింతు తన్ ప్రేమకార్యమెన్ఱపడి - ॥ ౨౮ ॥

ఇప్పడి ఇన్ద వధికారత్తిలే ఆచార్యన్ విషయత్తిల్ శరణ్యవిషయత్తిల్ పోలే పరభక్తి కార్యమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? ఈశ్వరన్ జాయమాన కటాక్ష ప్రభృతి మోక్షపర్యంత సకల శ్రేయస్సుక్కుమ్ సాక్షాత్సాధనమాకైయాలే విద్యోపదేశ ద్వారాత్యంత స్వహిత సాధనమాన వాచార్యన్ విషయత్తిలే తత్తుల్య భక్తి పణ్ణవేణుమెన్ఱ కూడుమో? ఎన్నవీశ్వరనుమ్ తాన్ సర్వశక్తనాయ్ అఘటిత ఘటనా చాతుర్యవానాయ్ ఇరున్నాలుమాచార్యముఖమన్నియిలే స్వయమేవ మోక్షప్రద నల్లామైయాలే యవనుక్కుమ్ మోక్ష ప్రదానత్తుక్కు ఆచార్యవేష పరిగ్రహ మపేక్షితమాకైయాలే తదపేక్షయా ఆచార్యనే అధికనెన్ఱు శ్లోకత్తాలే వెళియిడుకిరార్ - అధ్యాసీనేతి - అధ్యాసీనః తురంగ వక్త్రః, హయగ్రీవః - యదధ్యాసీన

సా-ప్ర — ఆచార్యకృతోపకార స్మృతి శ్చేత్యర్థః. పొఙ్గు పురళ్ళ శాత్తివళర్ప్పతుమ్, వర్ధిష్ణు కీర్తి ప్రముఖానామాచార్యగుణానాం దేశాంతరేపి ప్రకాశనంచ - శత్తల్లవో మున్నమ్ పెత్తతిర్క్కు, అర్థోపదేశ పూర్వక ముపాయ మనుష్ఠాయ పూర్వం లబ్ధస్య పరమ పురుషార్థ భూతస్య భగవద్భాగవత కైంకర్యస్య ఏక దేశో నకిమిత్యర్థః ॥ ౩౮ ॥

సర్వైశ్శ్రపపన్నై ర్యాచార్య ఏవాభీష్ట దేవతాత్వేనానుసన్ధేయ ఇతి స్వానుసన్ధానేనదర్శయతి. అధ్యాసీనేత్యా

సా-సం — వర్ధమాన కీర్తిం తత్ర తత్రోక్త్వా అత్యంతం ప్రకాశనంచ అవిన్నతిం - మున్నమితి - పూర్వతుల లబ్ధ కైంకర్యస్యేత్యర్థః ॥ ౨౮ ॥

అథశక్త్యర్థోపపత్త్యర్థ మాచార్యవిషయే శిష్యస్య ప్రతిపత్తి ప్రకారం సహేతుకం శిక్షయతి- అధ్యాసీనేతి - యజ్జిహ్వాగ్ర మాసనత్వే నాధిష్ఠిత తురంగవక్త్రోవిలసతి సః అధ్యాసీనతురంగవక్త్రో

మూ—విలసజ్జిహ్వాగ్ర సింహాసనా దాచార్యా దిహ దేవతాం సమధికా మన్యాం నమన్యామహే । యస్యా సౌ భజతే కదాచి దజహ ద్భూమా స్వయం భూమికాం మగ్నానాం భవినాం భవార్ణవ సముత్తారాయ

సా.దీ—విలసజ్జిహ్వాగ్ర మేవ సింహాసనం యస్యాచార్యస్య. యద్వా అధ్యాసీనస్తురంగవక్త్రో యత్రేతి బహువ్రీహిః. విలసజ్జిహ్వాగ్ర మేవ సింహాసనం-అధ్యాసీనతురంగవక్త్రం విలసజ్జిహ్వాగ్రసింహాసనం యస్య. సింహాసనత్వం హయగ్రీవాపేక్షయా - తస్మా దాచార్యా త్పర దేవతాయాః. సమధికాం అన్యాం దేవతాం నమన్యామహే, నపశ్యామః - తదుపపాదయతి - యస్యాసావితి. అసౌ, సర్వ దేవతా సార్వ భౌమత్వేన ప్రసిద్ధ శ్శ్రీమ న్నారాయణః- అజహద్భూమా, అత్యక్త మహిమా సన్నేవ- భవార్ణవే మగ్నానాం సంసారిణాం భవార్ణవ సముత్తారాయ- కదాచిత్, క్వచిత్కాలే- స్వయం యస్యాచార్యస్య భూమికాం, విగ్రహపరిగ్రహం. ఆచార్యత్వ మిత్యర్థః- బదరికాశ్రమే నారాయణ రూపేణ, శ్రీవిష్ణులోకే విష్ణురూపేణ, భారత సమరే కృష్ణరూపేణ, సముద్రతీరే అభయప్రదానావసరే శ్రీరామ రూపేణ, ప్రళయార్ణవే మత్స్యరూపేణ, శ్రీవరాహ పురాణే శ్రీవరాహరూపేణే త్యాది- ఇత్యేవం సర్వేశ్వరోపిత త్తత్కాలే యస్య రూపం

సా.స్వా— తురంగవక్త్రం విలస జ్జిహ్వాగ్ర మేవ సింహాసనం యస్యసః. తస్మాత్, ఆచార్యాత్. ఇహ, సంసార మండలే - అన్యాం దేవతాం, శ్రియఃపతిమపి సమధికాం నమన్యామహే - కుతఇత్యత్ర తదుప పాదయతి. యస్యేతి - అసా వజహద్భూమా నారాయణః భవార్ణవే మగ్నానాం భవినాం, సంసారిణాం. సముత్తారాయ, ఉత్తారణార్థం - కదాచిత్, యాదృచ్ఛిక ప్రాసంగిక సుకృత కాలావసరే - యస్య, ఆచార్యస్య భూమికాం స్వయం భజతే. ఆచార్యభూమికామంతరేణ సంసారజలనిధి నిమగ్న చేతనోద్ధరణానుపపత్తేః "సాక్షా న్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుమ్ । మగ్నా నుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యా

సా.ప్ర— దినా.యస్యాసావిత్యర్థేన "సాక్షా న్నారాయణో దేవః కృత్వా మర్త్యమయీం తనుమ్ । మగ్నా నుద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యా చ్ఛాస్త్రపాణినా" ఇతి శ్లోకార్థ ఉక్తః - అధికారద్వయోక్తయో శ్శిష్యాచార్యకృత్యయోః పరతంత్ర కృత్య తయా భగవ ద్భాగవత కైంకర్య రూప తయాచ, మూల మంత్రార్థ గత

సా.సం—విలసజ్జిహ్వాగ్ర సింహాసనః-తాదృశాచార్యాదధికతమామన్యాం దేవతాం సమద్రక్షక దేవతాత్వేనవిచారయామః- సాధిక తమా మద్రక్షకా దేవతా ఏవంభూతా చార్య రూపైవేత్యేవ మన్యామహే. కుత ఇత్యత్రాహ. యస్యాసావితి. అసౌ నారాయణః- అజహద్భూమా, అత్యక్త స్వాభావికాకారస్సన్. యస్య, ఆచార్యస్య- భూమికాం, ఆకృతిం. కదాచిత్స్వయం భజతే- అత్ర, "ఆచార్యః స్వహరి స్సాక్షాత్. సాక్షా న్నారాయణో దేవః. యోవిష్ణోః ప్రతిమాకారే లోహ భావం కరోతియః । గురౌచ మానుషం భావ ముభౌ నరక పాతినౌ । స్వయంముక్తోపి నిత్యోపి నిత్యముక్తశ్చ యోపిచ । సాజాత్యం భావయత్యేషాం సౌలభ్యా యైవ దేహినామ్ । సజాతీ యేనగృహ్ణంతి సజాతీన్మృగపక్షిణః । ఏవంమానుష భావేన మర్త్యాన్ గృహ్ణాతి మాధవః ! తస్మాత్ప్రాజ్ఞ స్స్వాచార్యే స్సత్సుతత్పదృశేషుచ । త్యక్త మర్త్య మతిశ్శ్రేయః పరమ ప్రేమభాజనమ్ ! బహునా కిమిహోక్తేన గురుభూతో హరిస్స్వయమ్ । మనుజానాం దయేత్కాలే

మూ— నారాయణః ॥ ౭౪॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే
శిష్యకృత్యాధికార ఏకత్రింశః-

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః.

సా.దీ— భజతే తస్యాచార్యస్య మహిమానేనకథం వర్ణయితుం శక్యత ఇతిభావః ॥ ౭౪ ॥

ఇతి శ్రీసార దీపికాయాం శిష్య కృత్యాధికార ఏక త్రింశః -

సా-స్వా— చాభ్రప్రాణినే" త్యాదిప్రమాణంసూచ్యతే- యద్రక్షణార్థంయస్యయాద్వేషపరిగ్రహఃతస్యా ధిక్యం కైముత్య సిద్ధమిత్యు కరుత్తు ॥ ౭౪ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం శిష్యకృత్యాధికార ఏకత్రింశః -

సా-ప్ర—పారతంత్ర్యకైంకర్య బోధక నమః పద చతుర్థ్యోః శిష్యమేతత్తరఖండేతరమశ్లోకఉత్తరార్థే వివ క్షితత్వమవ గంతవ్య మితి భావః ॥ ౭౫ ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం శిష్య కృత్యాధికారఏక త్రింశః.

సా-సం— త్యజహన్నిజ వైభవ,, ఇత్యాది ప్రమాణ మిహద్రష్టవ్యం ॥ ౭౪ ॥

ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే శిష్య కృత్యాధికార ఏక త్రింశః.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

శ్రీరస్తు నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

నిగమనాధికారః.

మూ—— కరబదరితవిశ్వః

సా. దీ——ఇని నిగమనాధికారమ్వ్యాఖ్యాతమాకిరతు- అతిల్మున్ని భాగ చతుష్టయార్థత్తై ఒశ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిఱార్- కరబదరితే త్యాదినా.

సా-స్వా—— ఇప్పడి ముప్పత్తోరధికార పర్యంతమాక రహస్యత్రయార్థ విషయ నిబంధనమ్ పణ్ణినతు కూడుమో? పూర్వపూర్వాధికారఙ్గళిలే నిరూపితార్థఙ్గళై ఉత్తరోత్తరాధికారఙ్గళిలే తోన్ఱుకైయాలే పౌనరుక్త్యమ్ ప్రసంగియాతో? పరస్పరా సంకీర్ణమాక వధికారార్థమ్ శొల్లవేణ్డావో? కించ ఇన్త నిబంధనత్తిల్ అత్యాత్మ తత్త్వపురుష భేదేన అర్థభేదమ్ తోన్ఱుకైయాలే తన్విహిత నిర్ణయముమ్ దుర్లభమన్ఱో? అపిచ ఇన్త నిబంధనత్తిలిల్లాత పదగంధ వ్యాఖ్యా మూలకిల్ తన్నిర్ణయ మిచ్ఛిల్లామై యాలే ఇన్త నిబంధనత్తుక్కు న్యూనతైయుమ్ ప్రసంగియాతో? కించ "ధర్మస్య తత్త్వం నిహితం గుహాయామ్" ఎన్ఱుమ్ "సూక్ష్మః పరమ దుర్జ్ఞేయ స్సతాంధర్మః ప్లవంగమ" ఎన్ఱుమ్ "అణీయాన్ క్షురధారాయాః క్రోధర్మం వక్తుమర్హతి" ఎన్ఱుమ్, ఋషికళుడైయ ధర్మతత్త్వ పరిజ్ఞానమ్ దుర్లభమెన్ఱు శొల్లిల్ నెఞ్చారల్పదుకైయాలే కైముత్య న్యాయత్తాలే చిదచిదీశ్వర తత్త్వపరిజ్ఞాన మత్యంత దుర్లభమాకైయాలే ఇప్రబంధకర్తావుక్కు అన్యథాథానత్తాలే తప్పుమ్ సంభావితమన్ఱో? ఆకైయాలిప్రబంధమ్ మోక్షరూప పరమపురుషార్థ పర్యంతమాకుమ్పడి ఎఙ్గనే? ఇత్యాది శంకైయిల్ సంభావిత సకల శంకైకళైయుమ్ ఇన్త నిగమనాధికారత్తాలే పరిహరియా నిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థఙ్గళైయుమ్ అసంకీర్ణమాక సంకలయ్య ఉపసంహరిక్కక్కడవరాయ్ అధికారార్థత్తై ఒశ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిఱార్-కరబదరితేతి -

సా-ప్ర—— ఏవం రహస్యత్రయ తాత్పర్యార్థ పదార్థ వాక్యార్థానుక్త్వా ప్రబంధం నిగమయన్నంతిమేనాధికారేణ తత్తదధికారార్థం సంగ్రహ్ణాతి . కరబదరితే త్యాదినా -

సా.సం—— ఏవంభూతాచార్య కటాక్షేణ ముషిత నిఖిలాజ్ఞానస్య ప్రత్యక్షీకృత సకలార్థస్య సంప్రదాయప్రవర్తన భగవద్భాగవతాచార్య కైంకర్యకరణ వ్యతిరేకేణ యావచ్ఛరీర పాతం కర్తవ్యాభావ ప్రదర్శనేన ప్రక్రాంత ప్రబంధ నిగమన పరాధికారార్థాన్ సంగృహ్ణాతి - కరబదరిత విశ్వ ఇతి-

మూ— కశ్చి దాచార్యదృష్ట్యాముషితనిఖిలమోహో మూలమంత్రాదిభోగః। సగుణవిషయసి (ద్ధో) ద్ధ సంప్రదాయం ప్రయచ్ఛన్సుచరిత సిలహారీ

పా-దీ—యఃకశ్చి త్ప్రమానాచార్య దృష్ట్యా విషయీకృతో భవతిసః ప్రథమం ముషిత నిఖిలమోహో భ వతి- అథకరబదరిత విశ్వః, కరతలామలకీకృత సర్వజగద్వ్యాపారః-మూల మంత్రాది రహస్య త్రయమే వ భోగో యస్యసః- సగుణేత్యాది - సగుణస్య,సాత్వికతాస్తిక్యాదిగుణ విశిష్టస్యవిషయస్య- పుత్రశిష్యా ది పాత్రలాభేసతి- సంప్రదాయం, గురుపరంపరా ప్రాప్తం రహస్యమర్థం- ప్రయచ్ఛన్,ఉపదేశ్యన్-వ ర్తమానసామీప్యేవర్తమానవత్ప్రయోగః- సుచరితసిలహారీ,,సుకృతానిత తస్తతః- సంచిన్వన్ ధీరఆసీతే,, త్యుక్త్యా మహతాం సుచరితాన్యేవ సిలాని వికీర్ణ ధాన్యాని తానితతస్తత ఆహర్తుం శీలవాన్ భూత్వా.

సా-స్వా—కశ్చిత్,,ఈశ్వరస్యచసౌహార్ద''మిత్యాద్యుక్తవ్యాజవిశేష వాక్-అనంతరమాచార్యదృష్ట్యేత్యకర బదరితవిశ్వః, కరబదరవ న్నిర్ణీత చిదచిదీశ్వర తత్వహిత పురుషార్థాదితత్వః-కశ్చిదాచార్యదృష్ట్యేత్య నేన గురుపరంపరా సారాఖ్యాంగభూత ప్రబంధార్థ ఉక్తః. కరేబదరితవిశ్వ ఇత్యనేన అర్థాను శాసన భాగార్థ ఉక్తః. ముషితోనిఖిలో మోహః యస్యసః, అనేన స్థిరీకరణ భాగార్థ ఉక్తః - మూలమంత్రా దిభోగః, మూలమంత్రాదౌ భోగః అర్థానుసంధాన రూపోభోగో యస్యసః. అనేన పదవాక్య యోజనా భాగార్థ ఉక్తః. సగుణ విషయసిద్ధౌ, శిష్యకృత్యాధికారోక్త లక్షణసంపన్న పాత్రలాభేసతి. సంప్రదా యం, గురు పరంపరాగత సంప్రదాయార్థం. ప్రయచ్ఛన్, ఉపదేశ్యన్సన్. వర్తమాన సామీప్యే వర్త మాన వ్యపదేశః. అనేన సంప్రదాయ ప్రక్రియా భాగైకదేశా చార్యకృత్యశిష్య కృత్యాధికారార్థ ఉక్తః.సు చరిత సిలహారీ, సుచరితాని, శోభన చరితాని. ఇదం తత్వానా ముపలక్షణం- ''సువ్యాహృతాని మహతాం సుకృతాని తతస్తతః। సంచిన్వన్ ధీరఆసీత సిలహారీ సిలంయథే'' త్యుక్తరీత్యా మహతాం సుచరితాన్యేవ సిలాని వికీర్ణ ధాన్యానిఆహర్తుం శీలం అస్యాస్తీతి సుచరిత సిలహారీ - ఏవం, ఉక్త ప్రకారో భూత్వా

సా-ప్ర— ఆచార్యదృష్ట్యే త్యుపోద్ఘాతార్థ స్సూచితః. కరబదరిత విశ్వ ఇత్యాదినా తత్వ హితపురుషా ర్థానా మను శాసన భాగా నుశిష్టానాం,,పాణావామలకంయథే,,త్యుక్త రీత్యా సమ్యగవగత త్వోక్తా య తద్భాగార్థ స్సంగృహీతః - ముషిత నిఖిల మోహఇత్యనేనో క్తార్థవిషయ వ్యామోహనివర్తక ద్వితీయ భాగార్థస్సంగృహీతః. మూలమంత్రాదిభోగ ఇత్యనేన పదవాక్య యోజనా భాగార్థ స్సంగృహీతః - స గుణేత్యాదినా ఆచార్యకృత్యాధికారార్థ స్సంగృహీతః - సుచరితేత్యాదినా

సా.సం— ఆచార్యదృష్ట్యా,తత్కటాక్షేణ.కరబదరితవిశ్వః-''తతఃపశ్యతిధర్మాత్మాతత్సర్వంయోగమాస్థి తః। పురాయత్తత్రనిర్వృత్తంపాణావామలకంయథే''త్యుక్తవిధయాప్రత్యక్షవద్విశ్వంపశ్యన్-ప్రకృత్యాత్మభ్ర మాదినిర్ముక్తః రహస్య త్రయార్థా నుసంధాన రసికః. ''సద్బుద్ధి స్సాధుసేవీ'' త్యాదినోక్తగుణవద్విష యభూత సచ్ఛిష్యాత్మక సింధౌ. తస్య సింధుత్వరూపణం దురధిగమానేకార్థగ్రహణ ధారణ స్వాశ్రితా నేకోప కర్తృత్వా దిమానేవ ఉపదేశ పాత్రఇతి సూచ నాయ - ఏతా దృశశిష్యే సంప్రదాయం ప్రవ ర్తయన్- సుచరిత సిలహారీ, యాని ప్రపన్నస్య సుచరితాని వైష్ణవ ధర్మశాస్త్రాదినోక్తాని ప్రాగ్దృష్టాని

మూ—

సూరి బృందాభి నంద్యః ॥ ౭ ॥

ఇప్పడి జీవాత్మా సూరికళోడొక్క భగవ దనుభవ రసత్తుక్కు స్వరూప యోగ్యనాయ్ తైత్తుల నాచికాలమ్ ఇఙ్ఞోర్ఱవితే పురిన్దు సదాచార్య సంబంధ ముణ్డాయ్ తత్వహితఙ్గళై యరియ త్తుడఙ్గిన ప డియుమ్, ఇవై యరివిక్కుమ్ ప్రమాణఙ్గళిల్ రహస్యత్రయమ్ సారతమమానపడియుమ్, ఇవత్తై క్కొణ్డరియుమ

సా. దీ—అథ నిర్యాణా నంతర మర్చిరాది గత్యా పరమపదం ప్రాప్య సూరీణాం బృందస్య ప్రత్యుద్గతస్యాభి నంద్యో భవతి- ॥అహో భాగ్య మయం దేశో భవతాద్య సనాథిత,,ఇత్యాదివచనైరుపశ్లోక్యో భవతి. మోక్షప్రా ప్త్యా కృతార్థో భవతీత్యర్థః- యోజనాంతరమ్. కరణకరి తేత్యాది. ప్రథమం విశేషణ చతుష్టయత్రాతీతా లభాగ త్తినర్థమమ్ క్రమేణ కాట్యస్పష్టతం. ఆచార్యదృష్ట్యాఎష్టు తత్వజ్ఞాన కారణత్రయ త్తిల్ సత్సంప్ర దాయ సిద్ధిశోల్ లిత్తు- మషితనిఖిల సిద్ధో పాయాదివిషయ మోహః శంకాయస్య- అన్యత్పూర్వవత్ ॥ ౭ ॥

ఇనియుపోద్ఘాతాధికారత్తై త్తుడఙ్గి శిష్యకృత్యాధికార మళవాక త్చొన్న వర్థఙ్గళై అనుక్రమిత్తు నిగమిక్కిరార్- ఇప్పడిజీవాత్మే త్యాదియాల్- రసత్తుక్కు, అస్వాదత్తుక్కు- ఓరళవిలే, ఓరవసరత్తిలెన్నై- పురిన్దు, సంసార న్నివృత్తో భూత్వా- తుడఙ్గిన పడియు మెన్దళవాక ఉపోద్ఘాతాధి కారార్థమ్-. మేల్ సారనిష్కర్షాధి కారార్థమ్ ఇవైయరివిక్కుమిత్యాది. ఇవత్తైక్కొణ్డిత్యాదిప్రతితంత్రాధికారార్థమ్.

సా. స్వా— నిర్యాణా నంతర మర్చిరాది మార్గేణ గత స్సూరి బృందాభినంద్యో భవతి - సూరీణాం, నిత్య సూరీణాం. బృందస్య ప్రత్యుద్గతస్య. అభినంద్యః, "అహో భాగ్య మయం దేశో భవతాద్య సనా థిత " ఇత్యాది వచనై రుపశ్లోక్యో భవతీ త్యర్థః - మోక్షప్రాప్త్యా కృతార్థో భవతీతి యావత్ - అనేన నిగమనాధికారార్థ ఉక్తః ॥ ౭ ॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై విస్తరేణ పరిహరిక్కిరదవ రాయ్ క్కొణ్డ వ్యాకీర్ణఙ్గళాన వధికారార్థఙ్గళై యసంకీర్ణఙ్గళాక ఉపసం హరిక్కిరార్- ఇప్పడి ఇజ్జీవాత్మే త్యాదినా- రసత్తుక్కు, అస్వాదత్తుక్కు - ఓరళవిలే, ఓరవసరత్తిలే- పురిన్దు, సంసారా న్నివృత్తో భూత్వా ఎన్దపడి. అరియత్తు డఙ్గినపడి యుమిత్యంత ముపోద్ఘాతాధి కారార్థమ్- ఇవైయరివిక్కు మిత్యాది సారతమ మానపడియుమి త్యంతం సారనిష్కర్షాధి కారార్థమ్- ఇవత్తైక్కొణ్డిత్యాది

సా ప్ర— శిష్యకృత్యా ధికారార్థ స్సంగృహీతః ॥ ౭ ॥

ఏతచ్ఛ్లోకే సంగృహీతం నిగమనప్రకారం విస్తరేణాహ-ఇప్పడీత్యాదినా- అరియ త్తుడఙ్గిన పడి యుమిత్యంతేనఉపోద్ఘాతాధికారార్థఉక్తః-సారతమమానపడియుమిత్యంతేనసారనిష్కర్షాధికారార్థః.

సా-సం— తాని తంచవృత్తి పరఇహస్వయమనుష్ఠితు రాహియ మాణో యః పురుషో స్తిస సూరిబృందా భినంద్య ఇత్యర్థః ॥ ౭ ॥

నిగమన ఫలకేన వృత్తాధికారార్థాన క్రమణేన సంగ్రహశ్లోక పూర్వార్థేనం వివరీతు మారభ తే. ఇప్పడీత్యాదినా. ఓరళవిలే పురిన్దు, అభివృత్తం భగవదనుభవ రసంలబ్ధు మభిలషితస్సన్ - అరియత్తుడ ఙ్గిన పడియుమిత్యం తేనఉపోద్ఘాతాధికారార్థః.రహస్యత్రయమ్ సారతమమానపడియుమితిసారనిష్కర్షాధి

మూ— అర్థఙ్గళిల్ శేషశేషిత్వఙ్గళై సుదైయ శరీరాత్మభావ సంబంధాదికళ్ ప్రధాన ప్రతితంత్రమాయ్ జ్ఞాతవ్యఙ్గళాన పడియుమ్, ఇస్సంబంధత్తోడే కూడ జ్ఞాతవ్యమాక పూర్వాచార్య సంగ్రహీతమాన అర్థపంచకమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ కిడక్కుమ్ పడియుమ్, ఇవ్వర్థపంచకత్తుక్కుళ్ళే తత్త్వత్రయాది విభాగ చింతై పణ్ణువారుడై తాత్పర్యముమ్, ఇత్తత్త్వత్రయత్తిల్ ఈశ్వరనాక సాత్త్వికశాస్త్రఙ్గళిల్ చొల్లప్పట్టవన్ శ్రియఃపతి యెన్నుమిడముమ్, ఇవ్వర్థఙ్గళెల్లామ్ తెళిన్దవన్ ముముక్షువాయ్ మోక్షోపాయోన్ముఖనా మ్పడియుమ్, అధికారవిభాగముమ్, ఇవ్వధికారికళుక్కు అనురూపమాన ఉపాయవిభాగముమ్, ఇవ్వుపాయఙ్గళిల్ స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు అధికారవిశేషమిరుక్కుమ్ కట్టళైయుమ్, సకృత్కర్తవ్యమాన ఇవ్వుపాయత్తుక్కు

సా-దీ— అదశబ్ద గ్రాహ్యమ్ ఆధారాధేయభావాది - ఇస్సంబంధత్తోడే ఎన్నుతుడఙ్గి అర్థపంచకాధికారార్థమ్. ఇవ్వర్థపంచకత్తుక్కుళ్ళే ఇత్యాది తత్త్వత్రయాధికారార్థమ్. తాత్పర్యమావతు ప్రకృత్యాత్మభ్రాంత్యాది కళుడైయ నివృత్తి యువశ్యకర్తవ్యతయా ప్రాధాన్యమ్. ఇత్తత్త్వత్రయత్తిలిత్యాదియాల్ పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థమ్. ఇవ్వర్థఙ్గళెల్లా మెన్నుతుడఙ్గి ముముక్షుత్వాధికారార్థమ్. అధికార విభాగమెన్ను అధికార విభాగాధికారార్థమ్. ఇవ్వధికారికళెన్నుతుడఙ్గి ఉపాయ విభాగాధికారార్థమ్. ఇవ్వుపాయఙ్గళిలెన్నుతుడఙ్గి ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థమ్. సకృత్కర్తవ్యమానవిత్యాదియాల్

సా-స్వా—జ్ఞాతవ్యఙ్గళాన పడియు మిత్యంతమ్ ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారార్థమ్. ఇస్సంబంధత్తోడే ఇత్యాది రహస్యత్రయత్తిల్ కిడక్కుర పడియుమిత్యంత మర్థపంచకాధికారార్థమ్. ఇవ్వర్థపంచకత్తుక్కుళ్ళే ఇత్యాది తాత్పర్యము మిత్యంతం తత్త్వత్రయచింతనాధికారార్థమ్. ఇత్తత్త్వత్రయత్తిలిత్యాది శ్రియఃపతియెన్ను మిడము మిత్యంతం పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థమ్. ఇవ్వర్థఙ్గళెల్లామిత్యాది మోక్షోపాయోన్ముఖనామ్పడియు మిత్యంతం ముముక్షుత్వాధికారార్థమ్. అధికారి విభాగము మిత్యేతదధికారివిభాగాధికారార్థమ్. ఇవ్వధికారికళుక్కిత్యాది ఉపాయ విభాగముమిత్యంతం ఉపాయ విభాగాధికారార్థమ్. ఇవ్వుపాయఙ్గళిలిత్యాది కట్టళైయు మిత్యంతం ప్రపత్తి యోగ్యాధికారార్థమ్. సకృదిత్యాది

సా-ప్ర— జ్ఞాతవ్యఙ్గళాన పడియు మిత్యంతేన ప్రధాన ప్రతి తంత్రాధికారార్థః - రహస్యత్రయత్తిలిరుక్కుర పడియు మిత్యంతేన అర్థపంచకాధికారార్థః - తాత్పర్యము మిత్యంతేన తత్త్వత్రయాధికారార్థః - శ్రియఃపతి యెన్నుమిడ మిత్యంతేన పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థః . ఉన్ముఖనామ్పడియు మిత్యంతేన ముముక్షుత్వాధికారార్థః - అధికార విభాగముమితి తదధికారార్థః - ఉపాయవిభాగము మిత్యంతేన తదధికారార్థః - ఇరుక్కుమ్ కట్టళైయు మిత్యంతేన ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థః-

సా-సం— కారార్థః - ప్రధాన ప్రతి తంత్ర మాయ్ జ్ఞాతవ్యఙ్గళిత్యంతేన ప్రధాన ప్రతి తంత్రాధికారార్థః. అర్థపంచకం రహస్యత్రయత్తిల్ కిడక్కుర పడియు మిత్యర్థపంచకాధికారార్థః - తాత్పర్యము మిత్యంతేన తత్త్వత్రయాధికారార్థః . శ్రియః పతి యెన్నుమిడ మిత్యంతేన పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థః- మోక్షోపాయోన్ముఖనామ్పడియు మిత్యంతేన ముముక్షుత్వాధికారార్థః - అధికారి విభాగము మిత్యంతేనాధికారి విభాగాధికారార్థః. ఉపాయ విభాగము మిత్యంతేన ఉపాయ విభాగాధికారార్థః. కట్టళైయు మిత్యంతేన ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థః-

మూ— అనురూపమాక విహితమాన పరికరవిభాగముమ్, ముముక్షువుక్కు సపరికరమానభగన్న్యాసరూప ప్రధాన కర్తవ్యత్తిల్ అధ్యైయ సన్నివేశ మిరుక్కుమ్పడియుమ్, ఇప్పడి సాంగ ప్రపదనానుష్ఠానమ్ పణ్ణినవర్ సర్వరక్షకనాలే కృతర్ పక్కలిలే న్యస్తభరరానార్కళాలే కృతకృత్యరానాపడియుమ్, ఇన్నిష్ఠై తనక్కుక్స్థిరమాకైక్కాక తాన్ తెరియుమ్కైక్కు అడైయాళఙ్గళుమ్, ఇవనుక్కు అధికారయిల్ ప్రారబ్ధత్తాలే శరీరమ్ అనువర్తిక్క తాలిల్ ఇఙ్గిరుక్కుమ్ కాలత్తుక్కు స్వయంప్రయోజనమాయ్ స్వరూపప్రాప్త శేషవృత్తిరూపమాన కైంకర్యమిరుక్కుమ్పడియుమ్, భగవత్కైంకర్యత్తుక్కు ఎల్లైనిలమ్ భాగవత కైంకర్యమానపడియుమ్, శాసితావాన స్వామిక్కు అభిమతమల్లాతతు కైంకర్యమల్లామైయాలే యథాశాస్త్రమ్ కైంకర్యమ్ అనుష్ఠిక్క వేణ్డినపడియుమ్, ఇశ్శాస్త్రీయ కైంకర్యప్రవృత్తనుక్కు అపరాధఙ్గళ్ పుకురామైక్కుమ్, పుకున్తవైకళై కళైకైక్కుమ్ విరకుకళుమ్, ఇన్నిరపరాధకైంకర్యత్తుక్కు స్థానమాక అనాపత్తిలుమ్ ఉచితమానవతు

సా-దీ— పరికరవిభాగాధి ··రార్థమ్ - ముముక్షువుక్కిత్యాదియాల్ సాంగప్రపదనాధికారార్థమ్ - ఇప్పడి సాంగేత్యాదియాల్ కృతకృత్యాధికారార్థమ్ - ఇన్నిష్ఠై యిత్యాదియాల్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థమ్ - ఇవనుక్కధికారయిలిత్యాదియా లుత్తరకృత్యాధికారార్థమ్. భగవత్కైంకర్యత్తుక్కెల్లై తుడఙ్గి పురుషార్థకాష్ఠాధికారార్థమ్. శాసితావాన విత్యాదియాల్ శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థమ్ - శాస్త్రీయ కైంకర్యేత్యాదియా లపరాధ పరిహారాధికారార్థమ్. ఇన్నిరపరాధేత్యాదియాల్

సా-స్వా— పరికర విభాగము మిత్యంతం పరికర విభాగాధికారార్థము - ముముక్షువుక్కిత్యారభ్యసన్నివేశ మిరుక్కుమ్ పడియుమిత్యంతం సాంగ ప్రపదనాధికారార్థమ్- ఇప్పడి సాంగేత్యారభ్య కృతకృత్యనాప్పడియుమిత్యంతం కృత కృత్యాధికారార్థమ్- ఇన్నిష్ఠై తనక్కు స్థిరమాకై యిత్యారభ్య అడైయాళఙ్గళు మిత్యంతం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థమ్-ఇవనుక్కధికార యిలిత్యారభ్య కైంకర్య మిరుక్కుమ్పడి యుమిత్యంత ముత్తర కృత్యాధికారార్థమ్. భగవత్కైంకర్యత్తుక్కిత్యారభ్య భాగవత కైంకర్యమాన పడియుమిత్యంతం పురుషార్థ కాష్ఠాధికారార్థమ్ - శాసితావాన విత్యారభ్య కైంకర్య మనుష్ఠిక్క వేణ్డిన పడియు మిత్యంతం శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థమ్ - ఇశ్శాస్త్రీయ కైంకర్య ప్రవృత్తనుక్కు ఇత్యారభ్య విరకుకళు మిత్యంత మపరాధ పరిహారాధికారార్థమ్. నిరపరాధకైంకర్యత్తుక్కిత్యారభ్య

సా-ప్ర— పరికర విభాగము మిత్యంతం తదధికారార్థః. సన్నివేశమిరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతేన సాంగప్రపదనాధికారార్థః. కృతకృత్యనాప్పడి యుమిత్యంతేన తదధికారార్థః. అడైయాళఙ్గళు మిత్యంతేన స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థః - కైంకర్య మిరుక్కుమ్ పడియు మిత్యంతేన ఉత్తరకృత్యాధికారార్థః. భాగవతకైంకర్య మానపడియు మిత్యంతేన పురుషార్థ కాష్ఠాధికారార్థః - వేణ్డినపడియు మిత్యంతేన శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థః. విరకుకళు మిత్యంతే నాపరాధ పరిహారాధికారార్థః.

సా.సం— సపరికరమానేతి పరికరవిభాగాధికారార్థః-సన్నివేశమిరుక్కుమ్పడియుమితి సాంగప్రపదనాధికారార్థః.కృతకృత్యనాప్పడియుమితి కృతకృత్యాధికారార్థః.అడైయాళఙ్గళుమిత్యంతేన స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థః - కైంకర్య మిరుక్కుమ్పడి యుమిత్యంతే నోత్తరకృత్యాధికారార్థః. భాగవత కైంకర్య మానపడియు మితి పురుషార్థ కాష్ఠాధికారార్థః - యథాశాస్త్రమ్ కైంకర్య మనుష్ఠిక్క వేణ్డిన పడి యు మిత్యంతేన శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థః - విరకుకళు మిత్యంతేన అపరాధ పరిహారాధికారార్థః.

మూ— భాగవతాశ్రితమాన భగవత్క్షేత్ర మెన్ను మిడముమ్, ఇప్పడి యిరున్ద ఇవ్వధికారిక్కు శరణ్య సంకల్ప విశేషత్తాలే ప్రశస్త దేశ కాలాది నియతి నిరపేక్షమాక స్థూల శరీరత్తిల్ నిన్ఱుమ్ నిర్యాణ మిరుక్కుమ్పడియుమ్, ఇప్పడి పురప్పట్టాల్ పిత్తా యౌవరాజ్యత్తుక్కు ముడి కూట్టవరుగిన్ఱ వరిశైప్పట్ట రాజకుమారన్ పోమాప్పోలే పెరియ మేన్మైయోడే పరమపదపర్యంతమాక అర్చిరాదిమార్గత్తాలే పోమ్పడియుమ్, ఇప్పడి పోనాల్ అజ్గిరుక్కుమ్ స్వచ్ఛంద కైంకర్యపర్యంత పరిపూర్ణానుభవరూపమాన ముక్తైశ్వర్య మిరుక్కుమ్పడియుమ్, ఇప్పడి ఉక్తమాన జ్ఞాతవ్యజ్గళిల్ ప్రధానమాన సిద్ధోపాయత్తైయుమ్, కర్తవ్యజ్గళిల్ ప్రధానమాన సాధ్యోపాయత్తైయుమ్, ఇవ్వుపాయ నిష్ఠనుడైయ ప్రభావత్తిల్ శాస్త్రజ్గళిలేయాతపేత్తచ్చురుక్కజ్గళైయు మృత్తి ఆహార దోష హైతుక సంసర్గ యుగస్వభావాది కళాలే వరుమ్ కలక్కజ్గళుక్కు ప్పడ్గణుమ్ పరిహార ప్రకారజ్గళుమ్, ఇవైయెల్లామ్ అనుసంధిక్కైక్కు ముఖమాన రహస్య త్రయత్తిల్ పదవాక్య యోజనైకళుమ్,

---

సా.దీ— స్థానవిశేషాధికారార్థముమ్, ఇప్పడియిరున్ద ఇత్యాదియాల్ నిర్యాణాధికారార్థముమ్, ఇప్పడిపురప్పట్ట ఇత్యాదియాల్ గతివిశేషాధికారార్థముమ్, ఇప్పడిప్పోనాల్ ఇత్యాదియాల్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారార్థముమ్, ఇప్పడి ఉక్తమాన ఇత్యాదియాల్ సిద్ధోపాయ శోధనాధికారార్థముమ్, కర్తవ్యజ్గళిల్ ఇత్యాదియాల్ సాధ్యోపాయ శోధనాధికారార్థముమ్, ఇవ్వుపాయ నిష్ఠనుడైయ వెన్ఱతుక్కే ఉపాయప్రభావ వ్యవస్థాధికారార్థముమ్, ఉపాయప్రభావ రక్షాధికారార్థముమ్, ఇవైయెల్లామెన్ఱతుక్కే

సా.స్వా— క్షేత్ర మెన్ను మిడము మిత్యంతం స్థానవిశేషాధికారార్థమ్. ఇప్పడి యిరున్ద ఇవ్వధికారిక్కు శరణ్య సంకల్ప విశేషత్తాలే ఇత్యారభ్య నిర్యాణ మిరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతం నిర్యాణాధికారార్థమ్. ఇప్పడి పురప్పట్ట ఇత్యారభ్య పోమ్పడియు మిత్యంతం గతి విశేషాధికారార్థమ్ - ఇప్పడి పోనాల్ అజ్గిరుక్కుమ్ స్వచ్ఛంద కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణానుభవ రూపమాన ఇత్యారభ్య ఇరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతం పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారార్థమ్. ఇప్పడి ఉక్తమాన ఇత్యారభ్య పరిహార ప్రకారజ్గళు మిత్యంతం సిద్ధోపాయ శోధనాధికారమారభ్య అధికార చతుష్టయార్థమ్. ఇవైయెల్లా మిత్యారభ్య యోజనైకళు మిత్యంతం మూలమంత్రాధికారాద్యధికార త్రయార్థమ్ -

---

సా.ప్ర— భగవత్క్షేత్ర మెన్ను మిడము మిత్యంతేన స్థానవిశేషాధికారార్థః- నిర్యాణ మిరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతేన నిర్యాణాధికారార్థః- పోమ్పడియు మిత్యంతేన గతివిశేషాధికారార్థః. ఐశ్వర్య మిరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతేన పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారార్థః - పరిహార ప్రకారజ్గళు మిత్యంతేన స్థిరీకరణభాగార్థః- పదవాక్య యోజనైకళు మిత్యంతేన తద్భాగాధికారార్థః-

---

సా.సం— భగవత్క్షేత్ర మెన్ను మిడము మిత్యంతేన స్థానవిశేషాధికారార్థః- నిర్యాణ మిరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతేన నిర్యాణాధికారార్థః. అర్చిరాది మార్గత్తాలే పోమ్పడియు మిత్యంతేన గతివిశేషాధికారార్థః- ముక్తైశ్వర్య మిరుక్కుమ్పడియు మిత్యంతేన పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారార్థః. పరిహారప్రకారజ్గళు మిత్యంతేన సిద్ధోపాయశోధనాధికార, సాధ్యోపాయశోధనాధికార, ప్రభావవ్యవస్థాధికార, ప్రభావరక్షాధికారార్థః-పదవాక్యయోజనైకళు మిత్యంతేన మూలమంత్రాధికార, ద్వయాధికార, చరమశ్లోకాధికారార్థః-

మూ— ఇవ్వర్థఙ్గళుక్కెల్లామ్ యథాశాస్త్రమ్ సంప్రదాయ ప్రవర్తనమ్ పణ్ణుమ్ ఆచార్యనుక్కు ఉపదేశాది ప్రవృత్తినివృత్తి విషయఙ్గళిరుక్కుమ్పడియుమ్, ఇప్పడి పరమోపకారకనాన ఆచార్యన్ తిరత్తిల్ తమక్కియాన ప్రత్యుపకారమిల్లామైయాలే నిత్యఋణియాన శిష్యనుక్కు చ్చెయ్యవేణుమవై యుమెల్లామ్ శ్రుతిస్మృతిసూత్ర సంప్రదాయఙ్గళాలుమ్, ఇవత్తుక్కు అనుకూలఙ్గళాన సమీచీనన్యాయఙ్గళాలుమ్, అజ్ఞానసంశయ విపర్యయఙ్గళఱ యథాశ్రుతం యథాహృదయం ఉపపాదితోమ్. ఇవ్వర్థఙ్గళైయెల్లామ్ మున్పడ సత్సంప్రదాయ ముద్రైయుడైయ సదాచార్యన్ పక్కలిలే సమ్యగుపసన్ననాయ్ "శిష్యస్తేహం శాధిమాం త్వాం ప్రపన్నం" ఎన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్దు సాదరనాయ్ విశదమాక శ్రవణమ్పణ్ణి ఇవత్తుక్కు ఉచిదముక్తఙ్గళాన నల్వార్త్తైకళైయుమ్ "సువ్యాహృతాని మహతాం"

సా.దీ— మూలమంత్ర ద్వయ చరమశ్లోకాధికారార్థఙ్గళుమ్, ఇవ్వర్థఙ్గళెల్లామెన్ఱు తొడఙ్గి ఆచార్యకృత్యాధికారార్థముమ్, ఇప్పడి పరమేత్యాదియాల్ శిష్యకృత్యాధికారార్థముమ్, అనుక్రమిత్తరుళినార్. ఇన్త రహస్యత్రయ సారార్థఙ్గళై కేట్టుక్కు ప్రకార మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వర్థఙ్గళై యెల్లామెన్ఱు తొడఙ్గి. నల్వార్త్తైకళ్, పూర్వాచార్య భాషితఙ్గళ్, సువ్యాహృతానీతి సుభాషితాని. మహతాం,

సా.స్వా— ఇవ్వర్థఙ్గళుక్కెల్లామ్ యథాశాస్త్రమిత్యారభ్య ప్రవృత్తినివృత్తికళిరుక్కుమ్పడియుమిత్యంతమాచార్య కృత్యాధికారార్థమ్. ఇప్పడి పరమోపకారక నాన ఇత్యారభ్య శెయ్యవేణుమవైయుమెల్లామిత్యంతం శిష్యకృత్యాధికారార్థమెన్ఱు అసంకీర్ణమాకక్కొళ్వదు- పెరియపెరుమాళ్ మోడే, మేనైత్త, పెరుమాళ్, అతి శయితమాన పెరుమైయోడే ఎన్ఱపడి. ఇప్పడి యథాశ్రుతం యథాహృదయముపపాదితోమెన్ఱు శొన్నదుకూడుమో ? ఇవానింతన శ్రోతాక్కళుక్కు ఇన్నిబంధనార్థమ్ నానావాకలోన్ఱు తైదిత్తోమెన్ఱు శొన్నదుకూడుమో ? ఇన్త ప్రబంధత్తిల్ లాత వర్ణనిర్ణయ మిప్రబంధత్తిలే ఇల్లామైయాలే ఇప్రబంధత్తుక్కు కూడుమో ? ఇన్త ప్రబంధత్తిల్ లాత వర్ణనిర్ణయ మిప్రబంధత్తిలే ఇల్లామైయాలే ఇప్రబంధత్తుక్కు స్వ్యావత్తైయుమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థఙ్గళైయెల్లామితి. సత్సంప్రదాయ ముద్రైయేతి - అన్యథా నానావిధ భావ మసత్సంప్రదాయ ముద్రైయాచార్యోపదేశమూలమెన్ఱు కయ మురైయేతి - ఇవత్తుక్కితి - ప్రధానార్థఙ్గళ్ కాత్స్న్యేన నిరూపితఙ్గళెన్నుకరుత్తు. సువ్యాహృతానీతి. మహతామితికాకాక్షిన్యాయేనోభయత్రాన్వీయతే. మహతాం సువ్యాహృతాని- సుభాషితానితత్త్వవృత్తవిషయాణి

సా.ప్ర— విషయఙ్గళిరుక్కుమ్పడియుమిత్యంతేన ఆచార్య కృత్యాధికారార్థః - అడుక్కుమవైయుమిత్యంతేన శిష్య కృత్యాధికారార్థః- నన్వేవం భవద్భిః ప్రశ్నశ్రుతిస్మృతిసూత్రన్యాయైః నిర్ణీతోర్థః కథం సాంప్రదాయిక ఇత్యవగమ్యత ఇత్యత్రాహ- ఇవ్వర్థఙ్గళైయిత్యాది- నల్వార్త్తైకళైయుమ్, సుభాషితాశ్చ.

స్వా సం— ఉపదేశాది ప్రవృత్తి నివృత్తి విషయఙ్గళిరుక్కుమ్పడియుమిత్యాచార్య కృత్యాధికారార్థః. ఇత్థమనుక్రమ ఏకత్రింశిష్యనుక్కు చ్చెయ్యవేణుమవై ఇత్యనేన శిష్యకృత్యాధికారార్థః శ్చోక్తః. ఇత్థమనుక్రమ ఏకత్రింశాధికారార్థాభిజ్ఞఏవ పూర్వార్థోక్తాధికారీ. అథోత్తరార్థ వివరణ ముఖేనోపపాదితైక త్రింశదధికారార్థాభిజ్ఞం ఫలేన సంయోజయన్నిగమయతి, ఇవ్వర్థఙ్గళిలెల్లామిత్యారభ్య పెత్తువాళ్వార్కళిత్యంతేన. సువ్యాహృతాని, సుభాషితాని.

మూ— సుకృతాని తతస్తతః | సంచిన్వన్ ధీరఆసీత సిలహారీ సిలంయథా" ఎన్కిఱపడియే అన్నైదుత్తు అధ్యాస భూయస్యైయాతే తెళిన్దుకొళ్వతు- "సూక్ష్మః పరమ దుర్జ్ఞేయ స్సతాంధర్మః ప్లవంగమ" ఎన్నుమ్, "ధర్మస్య తత్వం నిహితంగుహాయాం" ఎన్నుమ్, అళియార్ క్షురధారాయాః కోధర్మాం వక్తుమర్హతి" ఎన్నుమ్, ఋషిగళుక్కు ఉణ్డాన వరుత్తి పద విన్యాసమ్ పణ్ణవేణ్డి ఇరుక్కుమ్ నిలఙ్గళిల్ "మహాజనో యేనగత స్సపంథాః" ఎన్నుమ్, "ధర్మశాస్త్ర రథారూఢా

పా-దీ— పూర్వాచార్యాణాం- సుకృతాని, సదాచారవిషయాణి-తతస్తతః,తత్రతత్ర.-సంచిన్వన్,సంగృహ్ణన్- సిలహారీ, వికీర్ణధాన్యా న్యామేకైకశ ఉపాదాతా - ఉతిర్నెల్లు పొరుక్కి. అధ్యాసభూయస్యై, బహుశః పరిచితిః- పరమర్షిగళుక్కుమ్ అతిదుర్జ్ఞేయమాకైయాల్ ఇశ్శాస్త్రార్థఙ్గళ్ సూక్ష్మమాకైయాలే ఉమక్కు త్తవఱు సంభావితమన్ఱో? ఎన్నవరుక్కు-పరిహారమాక క్కాట్టుకిఱార్ - సూక్ష్మః పరమ దుర్జ్ఞేయ ఇత్యాదియాల్- సూక్ష్మః స్థూలదృష్టి కళాల్ తెరియాతతు- బుద్ధిమతామపి పరమదుర్జ్ఞేయః- సతాం ధర్మః శరణాగతిరూపః- ధర్మస్య తత్వం, యథావస్థిత స్వరూపం-గుహాయాంనిహితం,గుహ్యం- మన్ద మతి కళాల్ కాణ వరితు, క్షురస్య వపనాదిశస్త్రస్య ధారా సూక్ష్మా . తస్యా అప్యణీయాన్ ధర్మః- వరుత్తి, ప్రయాసప్పట్టు- మహాసావధానత్తోడే- ధర్మశాస్త్రరథేత్యాది- ధర్మశాస్త్రధారాః-

సా- స్వా— మహతాం సుకృతాని, పూర్వాచార్యాణాంసద్వృత్తానిచ - సంచిన్వన్, సంగృహ్ణన్ సన్ - సిలహారీ, వికీర్ణ ధాన్యానా మేకైకశః ఉపాదాతా పురుషఇవ. సిలంయథా, సిలవత్తి స్తాని సువ్యాహృతాని సుకృతాని సంచిన్వన్ సన్ ధీర ఆసీతేత్యర్థః. అధ్యాసేతి- ఇప్రబన్ధత్తిలే తానే వ్యంజనా వృత్త్యా తెళిన్దుకొళ్వతు ఎన్నుకరుత్తు - పరమర్షికళుక్కుమ్ దుర్జ్ఞేయ మాకైయాలే ఇప్రబంధార్థఙ్గళ్ అతి సూక్ష్మఙ్గళాకైయాలే తత్తత్కాలాన ఉమక్కు తవఱు సంభావిత మన్ఱో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ . సూక్ష్మః పరమదుర్జ్ఞేయ ఇత్యాదియాల్ - సూక్ష్మః, స్థూలబుద్ధీనాం దుర్జ్ఞేయః- బుద్ధిమతామపి పరమదుర్జ్ఞేయః- సతాంధర్మః, శరణాగతి ధర్మః- ధర్మస్య తత్వం, శరణాగతి ధర్మ స్వరూపం - గుహాయాంనిహితం- గుహ్యం.మందమతిభిర్దుర్జ్ఞేయమిత్యర్థః.క్షురధారాయాః పంచమ్యంతం.క్షురధారాపేక్షయాప్యణీయాన్ ధర్మః- వరుత్తి,ప్రయాసప్పట్టు.ధర్మశాస్త్రరథారూఢాః,ధర్మశాస్త్రసహకారిసంపన్నాః-

సా-ప్ర— సుకృతాని, శాస్త్రీయానుష్ఠానాని. తత్వార్థ నిశ్చయోప యుక్తాస్సుభాషితా శ్చేత్యర్థః. న సు ధర్మ తత్వ స్యాతిసూక్ష్మతయా శ్రుతిస్మృతి న్యాయై ర్నిర్ణయే క్రియమాణే గచ్ఛత స్స్ఖలనన్యాయేన క్వచిదప్రతిపత్తి విప్రతిపత్తి సంభవే జ్ఞాన మార్గ స్ఖలన తయా ఆత్మ హాని ఫలకత్వ మేవ స్యాదిత్యత్ర పరపక్షప్రతిక్షేప పూర్వకం పూర్వాచార్య నిర్ణీతార్థ స్సైవ వాస్మాభి రస్మిన్ ప్రబంధే నివేశిత త్వాన్నకోపి దోష ఇత్యాహ. సూక్ష్మ ఇత్యాదినా - ఏవ మప్యస్య ప్రబంధస్య తత్వహిత పురుషార్థయాథాత్మ్య గీ

సా-సం— సుకృతాని,సత్కృతాని. సంచిన్వన్,లబ్ధాదధికంమార్గమాణః- అన్నైదుత్తు,గూఢవిప్రకీర్ణాన ద్దృత్య. అధ్యాస భూయస్యైయాతే ఇత్యుక్త్యా సిద్ధాం ఘటితి దుర్జ్ఞేయతాం ప్రమాణతో దర్శయతి. సూక్ష్మ ఇత్యాదినా - ఈదృశే ధర్మపథే ప్రపన్నస్యచప్రవృత్తిః మహాజనపరిగ్రహ జ్ఞానబలా దుపపన్నే త్యాహ. మహా జన ఇత్యాదినా - ఏవం సుచరిత సిల హారీ సన్ మధ్యమ వృత్తిపథే ప్రవృత్త ప్రపన్నస్య

మూ— వేద ఖడ్గ ధరా ద్విజాః । క్రీడా ధర్మ మపి యద్భ్రాన్త్యా యస్య ధర్మః పర మోక్ష తః,, ఎన్నుమ్, శాస్త్రం కిర పడియే శ్రుతిస్మృతి శరణ రాన పూర్వాచార్యర్ కళ్ కంటక శోధనమ్ పణ్ణి నడన్త వళియిలే నడక్కైయాలే నమక్కు వరువతొరు తప్పిల్లై - ఇవ్వళినడన్త వర్కళుక్కు ‹‹అవిక్రాం తమనాలంబ మపాథేయ మదేశికమ్ । తమః కాంతార మధ్వానం కథమేకో గమిష్యసి,, ఎన్నుమ్, ‹‹నిష్ప్రాని యే నిరాలంబే నిశ్ఛాయే నిరపాశ్రయే । దాగ్ఘీయస్యశుభే మార్గే యమస్య సదనం ప్రతి,, ఎన్నుమ్, మహర్షికళ్ యే నిరాలంబే నిశ్ఛాయే నిరపాశ్రయే । దాగ్ఘీయస్యశుభే మార్గేయమస్యసదనంప్రతి,, ఎన్నుమ్, మహర్షికళ్ నెఞ్జారల్పడుమ్వళికళ్ కాణవేణ్డా-పంచాగ్ని విద్యైయిల్ సొన్న పడియేపరుత్తిపట్టపన్నిరణ్డుపాడుమ్పట్టు

పా.దీ— వేదఖడ్గధరాః,ధర్మే వేదమేవప్రధానం సాధనమవలంబ్యస్థితా ఇత్యర్థః - ఇనిఇన్నరంపాస్యత్రియుసార పా.దీ— వేదఖడ్గధరాః,ధర్మే వేదమేవప్రధానం సాధనమవలంబ్యస్థితా ఇత్యర్థః-ఇనిఇన్నరంహాస్యత్రియుసార ప్రకాశిత సమీచీన మార్గత్తిల్ చరిప్పార్కు నరకమార్గమ్ కాణవేణ్డా, అర్చిరాది మార్గత్తాలే పర మపదత్తిల్ చ్చెన్ఱు శ్రీమన్నారాయణనుడైయ తిరువడికళిల్ పరిపూర్ణానుభవ పూర్వక సర్వవిధ కైంకర్య ప్రాప్తియాలే కృతార్థరానార్ ఎన్కిఱార్ - ఇవ్వళినడన్త వర్కళుక్కెన్ఱు తొడఙ్గి మహావాక్యత్తాల్ - అవిక్రాం తమితి. విశ్రాంతి స్థలరహితం. అనాలంబం, ఆలంబో యష్ట్యాదిః- అవష్టంభ రహితం- అదేశికం, మా ర్గదర్శక జనరహితం- తమఃకాంతారం, తమసా దుర్గమం- అధ్వానం, నరక మార్గమ్. నిరాశ్రయే, నిరాధారే- నెఞ్జారల్ పడుకై, దుఃఖప్పడుకై- పరుత్తిపట్ట పన్నిరణ్డు,పరుత్తిక్కు ప్పన్నిరణ్డు బా ధైయుణ్డు. పడుక్కై, విడై, కర్ప్పడుకై. పణ్ణుకై, ముతలానవై. అప్పడియేగర్భవాస,జనన,బాల్య,

పా.స్వా— వేదఖడ్గధరాః, వేదమేవ ప్రధానతయాఽవలంబమానాః - ఇని ఇతర పురుషార్థాది కళిల్ దోషదర్శనత్తానాలుమ్ పరమపురుషార్థ తత్సాధనఙ్గళిల్ గుణదర్శనత్తాలు మిన్త వళినడన్త వర్కళు క్కు సకలానిష్ట నివృత్తిపూర్వక మోక్ష రూపేష్ట ప్రాప్తియుణ్డాకిరతెన్ఱుప్రబంధత్తై పరమపురుషా ర్థ పర్యంతమాక త్తలై క్కట్టుకిరార్ - ఇవ్వళినడన్త వర్కళుక్కిత్యాది మహావాక్యత్తాలే. అవిక్రాం తం, విశ్రాంతి స్థలరహితం - అనాలంబం, ఆలంబ యష్ట్యాది రహితం - అపాథేయం, భున్నివర్త తం, విశ్రాంతి స్థలరహితం - అనాలంబం, ఆలంబ యష్ట్యాది రహితం. అపాథేయం, భున్నివర్తగ రహితం - అదేశికం, మార్గప్రదర్శక జన రహితం . తమఃకాంతారం, తమసా దుర్గమం. అధ్వానం, నరకమార్గం. నిరపాశ్రయే, ఆవాసస్థల రహితే. నెఞ్జారల్పడుమ్, దుఃఖప్పడుమెన్కై . పరుత్తి ప ట్టెతి. బీజాదుత్పాటనో,త్కర్షణా,పకర్షణా కుంచన,ప్రసారణ,గ్రంధిశ్లథన,సంఘటన,సమీకరణ,భుంజ భవన,వికసన,విమలీకరణ,చతుష్కోణ కరణాదిగూపేణఎన్నపడి-జీవస్యాపిధూమాదిమార్గేధూమరాత్ర్యాపర

సా-ప్ర— ప్రతిపాదకత్వముక్త్వా ఏతత్ప్రబంధోక్తప్రకారేణానుష్ఠాతౄణాంసర్వానిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్ట ప్రాప్తిరేవ ఫలమిత్యాహ. ఇవ్వళి నడన్త వర్కళుక్కిత్యాదినా - నెఞ్జార లిత్యాది - యుధామహార్గ ప్రాప్తిరేవ ఫలమిత్యాహ. ఇవ్వళి నడన్త వర్కళుక్కిత్యాదినా - నెఞ్జార లిత్యాది - యథామహార్గ రణాపి నరక మార్గాను సంధానేన అనల్పాం మానసీం పీడా మధిగచ్ఛేయుస్తథాస్థితా మార్గా నద్రష్ట ర్యా ఇత్యర్థః - పరిత్తిపట్టపన్నిరణ్డుమ్ పట్టితి. కార్పాసస్యపటత్వావస్థాయాః పూర్వంతదవస్థా

సా.సం— ప్రథమఫలం తద్వృత్తపథ బాధా రాహిత్య ముపపాదయతి- ఇవ్వళినడన్త వర్కళుక్కిత్యాది నా. అవిక్రాంతం, అతిదూరమ్ - దాఘీయసి, అతిదూరే - అస్య సంసారిణామివ ఘటీయంత్రారోహణ దోషరాహిత్య రూపమపి ఫలం దర్శయతి . పంచాగ్నీతి- పరుత్తిపట్ట పన్నిరణ్డుమ్ పట్టిత్యుక్త్వా బీజా దుత్పాటన, ఉత్కర్షణాపకర్షణా, కుంచన, ప్రసరణ,విషమతాకరణ, గ్రంధిశ్లథన, సంఘటన,సమీకరణ,

మూ— పూర్వాపైర్యకుణ్డికైస్తోతే ఏముపమ్మౌవరాక ధూమాదిమార్గైః క్షిప్తే పరిభ్రమికరావుమ్ సఫలపా-
త్త్వం న్యంచద్భి రుదంచద్భిః కర్మసూత్రోపపాదితైః ।

సా.దీ— కౌమార, యౌవ్వన, వార్ధక్య, ఉత్క్రాంతి, నరకమార్గగమనవిరకానిభవాదీనవ ధూమాదయ ఏవ్తపతి.
పూర్వాపైర్యకుణ్డికైః, పూర్వాపైః, ఏత్తైస్తైః పూర్తియ్వన కడక్షైః - న్యంచద్భిః, అధో నిపతద్భిః -ఉదంచద్భిః-

సా.వ్యా— పక్షుదక్షిణాయన షణ్మాస పితృలోకా కాశ చంద్రక్రమేణారోహః. చంద్రమస స్థానాదా
కాశవాయు ధూమాభ్రమేఘాది క్రమేణావరోహః- ఏవంరూప పాదు పడైస్తపతి. యద్వా, పగర్భ,ప్రళయ
స్వర్గ,నరక,బాల్య, యావన, వార్ధక్య, జాగ్ర,త్స్వప్న,సుషుప్తి, మూర్ఛా, మరణావస్థాక్రమేణ పాదు
పడైస్తపదూమ్- పూర్వాపైర్యకుణ్డికైః,ఘటీయంత్రవిశేషావాహ్యఘటం. న్యంచద్భిః,అధోనిపతద్భిః-ఉదంచద్భిః,

సా.ప్ర—నేకావస్థా ప్రాప్తివల్- “తస్మిన్ యావత్సంపాతముషిత్వాథైతమేవాధ్వానంపున ర్నివర్తంతే.
యథేత మాకాశం ఆకాశాద్వాయుం వాయుర్భూత్వా ధూమోభవతి. ధూమోభూత్వాభ్రంభవతి- అభ్ర
మ్భూత్వా మేఘో భవతి - మేఘోభూత్వా ప్రవర్షతి- తఇహ వ్రీహియవా ఓషధివనస్పతయ స్తిలమా
షాఇతిజాయంతే. అతోవైఖలు దుర్నిష్ప్రపతరం యోయోహ్యన్నమత్తి- యోయో రేతస్సించతి. తద్భూ
యఏవభవతి- తద్యఇహరమణీయ చరణా అభ్యాశోహ యత్తే రమణీయాం యోని మాపద్యేరన్- బ్రాహ్మ
ణయోనింవా, క్షత్రియయోనింవా, వైశ్యయోనింవాథ యఇహకపూయచరణా అభ్యాశోహయత్తేకపూయాం
యోని మాపద్యేరన్- శ్వయోనింవా, సూకరయోనింవా,చండాళయోనింవా,ప్రాజాపత్యాదృతుకాలేపరియో
గేఏకరాత్రోషితం బుద్బుదం భవతి. అర్ధమాసాద్యంతరేణ పిండోభవతి - మాసాభ్యంతరేణ కఠినో భవ
తి. మాసద్వయేన శిరఃకురుతే. మాసత్రయేణ పాదప్రదేశో భవతి - పంచమేమాసి పృష్ఠవంశోభవతి - షష్ఠే
మాసి నాసాక్షి శ్రోత్రాణి భవంతి- సప్తమేమాసి చైతన్యంభవతి. అష్టమే మాసిసర్వ సమ్పూర్ణోభవతి.
నవమేమాసి సర్వలక్షణసంపన్నో భవతి” త్యాద్యుక్తా నంతావస్థాపాప్తిరిత్యర్థః - కార్పాసస్యాచే
తనతయా తాసామవస్థానాందుఃఖరూపత్వాభావః. చేతనస్యతు తాస్తాఅవస్థా దుఃఖరూపాభవంతీతి
భావః. ఘటీయంత్రెసిబద్ధాఃసండికాః పూర్వాపైర్యకుణ్డికాశబ్దే నోచ్యంతే - ఏరువ నిమ్మవ తాకేతి ధూమా
దిమార్గస్య విశేషణం. “అథయఇమేగ్రామ ఇష్టాపూర్తే దత్తమిత్యుపాసతే- తేధూమ మభి సంభవంతి.
ధూమాద్రాత్రిం” మిత్యాదినా స్వర్గారోహణార్థత్వావగమాత్ “అథైతమేవాధ్వానం పున ర్నివర్తం
తే” ఇత్యారభ్య “వాయుర్భూత్వా ధూమో భవతి. ధూమో భూత్వా భ్రంభవతీ” త్యవరోహణార్థ
త్వస్యచావగమాద్ధూమాదిమార్గస్యఆరోహణావరోహణార్థత్వమితిభావః న్యంచద్భిః, స్వర్గావాప్త్యర్థ
సుకృతసంపాదనాయావరోహద్భిరిత్యర్థః. ఉదంచద్భిః,కర్మఫలభోగార్థముద్గచ్ఛద్భిరిత్యర్థః.కర్మసూత్రం

సా.సం— పుంజీభవన, వికసన, విమలీకరణ , చతుష్కోణకరణాదిరూప బహువ్యాపార స్థానీయ సుఖా
భాస మహాదుఃఖో పయుక్తా సంఖ్యాతక్లేశపరంపరా విషయతోపలక్షితా-పూర్వాపైర్య కుణ్డికై, యంత్రా
రూఢ ఘటవిశేషః - అథమధ్యమవృత్తిపథేప్రవృత్తప్రపన్న ప్రాప్యస్యసర్వతోనిరతిశయసుఖావహతామువపా
దయితుముపక్రమతే.క్వన్యంచద్భిరిత్యాదినా- న్యంచద్భిః,అధోగతిమద్భిః.ఉదంచద్భిః, ఊర్ధ్వగతిమద్భిః

మూ—హారే విహరసి క్రీడా కందుకై రివ జంతుభిః" ఎనిగార భగవల్లీలో పకరణమాన దక్తై కల్పిస్తుతా ద్రుక్క పరిశోధిత ఫలన్గళ్ పెరప్పోవ అధికారికళుడైయ వరిశకళిరాట్టిల్ పురుషార్థభూయాస్యేయా ఉమ్, పునరావృత్తియిల్లా హైయాలుమ్, "తేభ్యోవిశిష్టాం జానామిగతిమేకాంతినాం నృణామ్। ఉత్క్రా ఉత్కిద మార్గస్థ శ్శీతీభూతో నిరామయః। దేవయానః పరః పంథా యోగినాం క్లేశసంక్షయే" ఇత్యాది కళిర్పడియే అత్యంత విలక్షణమాయ్ "అత్మా కేవలతాం ప్రాప్తో యత్రగత్వా నశోచతి। అత్యరాట్ నలభి ప్యంతల్ స్థానంవిష్ణో మహాత్మనః। స్వమైవ ప్రథయా రాజన్ దుష్ప్రేక్షం దేవదానవైః। యత్రగ త్వా పునర్నేమం లోకమాయాంతి భారత। ఏతేవైనిరయాస్తాత స్థానస్యపరమాత్మనః" ఇత్యాదికళిలుమ్, (శ్రు తికళిలుమ్) సంసారాధ్వావృక్కుపార మెన్ఱు శ్రుతికళిలుమ్ ఓతప్పడుకిర పరమపదత్తై పర్యంత మాక ఉడైత్తాయ్, భగవత్ప్రపాదావలంబవమాయ్, పరిపూర్ణమాన పరమపురుషార్థత్తై ప్పెఱప్పుకిరా మెన్కిఱ సంతోషత్తై

సా. దీ — ఊర్ధ్వం గచ్ఛద్భిః క్రీడాకందు కాన్యపి సూత్రోప పాదితాని భవంతి. ఉత్క్రాంతమతీతి, శీ తీభూతైః. శీతత్వం ప్రాప్తైః - అనందీ, తేభ్యోవిశిష్టాం జానామీత్యాదభ్యోర్థ మధగ మన్య దన్య త్ర్ప మాణం - కేవలతాం, అవిద్యాకర్మ రహితతాం- సంసారాధ్వా వృక్కిత్యాది. "సోధ్వనః పారమాప్నోతిత ద్విష్ణోః పరమంపదం" మెన్ఱోతప్పడుకిర తెన్నై - పర్యంతమాక, అవిక్రాంత మెన్ఱుత్తుక్కు ప్రతికోటి శాల్లిత్తు ఇని అవాలంబ మెన్ఱుత్తుక్కు ప్రతికోటి శాల్లుకిర తు భగవత్ప్రపాదావలంబవమాయ్- పరిపూర్ణమానవిత్యాది

సా. స్వా— ఊర్ధ్వ ముద్గచ్ఛద్భిః- క్రీడా కందుకాన్యపిసూత్రోప పాదితాని భవంతి- జంతవోపి కర్మరూప సూత్రోప పాదితాః ఎన్ఱుపడి- మత్స్యైతి - ఆమోదాది రూపవిష్ణులోకాదిగతికళైక్కాట్టిలెన్ఱుపడి- తేభ్య ఇతి. తేభ్యః, ఆమోదాది గతిభ్యః- విశిష్టాం, ఉత్కృష్టాం - తేభ్యోవిశిష్టా మిత్యాదభ్య అర్థ మధగ మన్యల్ ప్రమాణం- అతో నానన్వయః ఎన్ఱుకరుత్తు- ఉత్క్రాంతమతీతి- శీతీభూతైః, శైత్యంప్రాప్తైః - నిరామ యః మార్గస్థస్స ఉత్క్రాంతమతి, గచ్ఛతి ఎన్ఱుపడి. కేవలతాం, అవిద్యా రహిత తాం. ఇత్యాది కళిలుమ్ సంసారాధ్వా వృక్క-ఇతి, "సోధ్వనః పారమాప్నోతి తద్విష్ణోః పరమంపదం" మెన్ఱోత ప్పడుకిర తెన్ఱుప డి- పర్యంతమాక వుడైత్తాయితి. అవిక్రాంత మెన్కిఱదుక్కు ప్రతికోటి శాల్లిత్తు. భగవత్ప్రపాదావలంబనమాయి త్వేగదనాలంబ మెన్కిఱదుక్కు ప్రతిఎన్ఱుపడి. పరిపూర్ణమానవిత్యాది అపాశ్రయ మెన్కిఱదుక్కు ఎతిరెత్తైన్ఱుపడి.

సా. ప్ర— సుకృత మేవ సూత్ర మిత్యర్థః - ఉత్క్రాంతమతీతి- "ఊర్ధ్వం గచ్ఛంతి సత్వస్థాః" ఇత్యుక్త ప్ర కారేణ సర్వోత్కృష్ట దేవయాన మార్గ ఊర్ధ్వం గచ్ఛతీ త్యర్థః - క్లేశసంక్షయే, ప్రారబ్ధా వసానే- అత్యంత విశిష్టయా ఇత్యాది - అర్చిరాదిమార్గ విశేషణాతివిలక్షణేనేత్యర్థః. కేవలతాంప్రాప్తః, విధూత

సా - సం— అసకృదావృత్త ఊర్ధ్వాగ నౌ గతి మద్భిః ఆబ్రహ్మ స్తంబ పర్యంతైర్జంతుభిః- కృఇత్యా దక్తైక్కల్పిత్తి అవిద్యాది ప్రకృతి సంబంధ నివృత్తిరుక్తా- వరికళిర కాట్టిల్, ఆమోదాది రూ ప విష్ణులోకాది గతినప్యపేక్షతే- తేభ్యః, ఆమోదాది గతిభ్యః. విశిష్టం, ఉత్కృష్టం - ఏకాంతినాం, యోగినాం- నృణామ్మధ్యే కస్యచిత్ క్లేశ సంక్షయేసతి సమార్థన్య వాక్యా ఉత్క్రాంతమతి ఊర్ధ్వం క్ర మితు మిచ్ఛతి- తస్యమార్గః సుఖశీతలః, నిరుపద్రవశ్చ యతః అతో దేవయాన శ్శివః పన్థా ఇత్యర్థః - అన్వయః - అవిక్రాంతం నిష్ప్రత్యూహమ్ ఇత్యుక్తాకారప్రత్యనీకాకారమాహ. అత్మేత్యాదినా-

మూ— పాథేయమాక ఉదైత్తామ్ ‹‹తత్ప్రకాశిత ద్వారః ›› ఎన్కిఱ పడియే హార్దనాన ఈశ్వర సుకృ యి సౌహార్దత్తాలే కాట్టప్పడుకిఱ అర్చిరాది మార్గత్తాలే అవ్వో దేశత్తిలుళ్ళ తన్నాట్టిలుళ్ళ తోరణ మంగళ ప్రదీప పూర్ణకుంభాదికళ్ళై మున్నిట్టు సపరికరరామ్ ఎతిర్ కొణ్డు సార్వభౌమో పచారఙ్గళై ప్పణ్ణి వళినడత్త కమలాలోక త్తిలిరున్త నాళిగైక్కొణ్డు దేవతైకళెల్లామ్ కాణిక్కైయిట్టు కణ్డు అనుభవిక్క అవర్ కళుక్కుమ్ ఎట్టవొణ్ణాత ఎల్లైకళై యెల్లామ్ కడన్తు నిత్య సూరికళ్ తిరళిరుప్పక్కాణ్ వాశితె రియాత పడి స్వానిరతిశయపూర్తి యైప్పెత్తు ‹‹తతో మహతి పర్యంకే మణికాంచనచిత్రితే। దదర్శ కృష్ణ మాసీనం నీలం మేరావి వాంబుదమ్। జాజ్వల్యమానం వపుషాదివ్యాభరణభూషితమ్। పీతకౌశేయసంవీతం హేమ్నేవోప చితంమణిమ్। కౌస్తుభేన హ్యురస్థేన మణినాభివిరాజితమ్। ఉద్యతేవోదయం శైలం సూర్యేణాప్తం కిరీటినమ్। నౌపమ్యం విద్యతే తస్య త్రిషు లోకేషు కించన। తం వై శ్రవణ సంకాశ ముపవిష్టం స్వలం కృతమ్। దదర్శ సూతః పర్యంకే సౌవర్ణే సోత్తరచ్ఛదే। వరాహరుధిరాభేణ శుచినా చ సుగంధినా। అనులిప్తం పరార్ధ్యేన

సా.దీ— ఆపాథేయ మెన్నిత్తుక్కు ఎతిర్ తట్టు. తత్ప్రకాశిత ద్వారః ఇత్యాదులదేశిక మెన్నిలక్ ప్రలకా ట-ఇరైకొణ్డ, ఇరై వాఙ్గి కొణ్డ - ఇని ‹‹తతో మహతి పర్యంకే›› ఎన్ఱు పరమపద పర్యంకాసీనైక్కు వ్యంజకమాన అవతారా సికశ్లైయై కాట్టుకిరార్. హేమ్నేవో పచితం మణిం, స్వర్ణ త్తకట్టి లఴుత్తి న నీలరత్న మ్పోలెనైక్కు. ఉద్యతా సూర్యేణాప్త ముదయం శైలమివ కిరీటినం, కిరీటేన విరాజమాన మిత్య ర్థః. తతో మహతి పర్యంకే ఎన్ఱు తుడఙ్గి ద్వారకైయిల్ కృష్ణావతారా సిశ్లైయై కాట్టినార్. ఇని తం వై శ్రవణసంకాశ మెన్ఱుతుడఙ్గి తిరువయోధ్యైయిల్ రామావతారా సిశ్లైయై కాట్టుకిరార్. సూతః, సు మంత్రః - ఉత్తరచ్ఛదః, ఆస్తరణం. తత్సహితే - శుచినా, నిర్మలేన - పరార్ధ్యేన, ఉత్కృష్టేన-

సా - స్వా— తత్ప్రకాశిత ద్వారః ఇత్యేతదదేశిక మెన్కిఱగ్రన్తుక్కు ఎతిర్ తట్టానపడి - ఇరై కొణ్డ, ఇరై వాఙ్గి కొణ్డ ఎన్నైక్కు. భారత రామాయణాదికళిలేశ్రాక్ శ్రవణమ్ పణ్ణిన వవతారాసికా రూపఫ ల మిల్లామైయాలే కుత్తైయిల్లైయో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - తతో మహతీతి. హేమ్నేవోపచితం మణిమితి, స్వర్ణ పట్ట ఖచితేంద్ర నీలరత్నమివ స్థిత మెన్నపడి. ఉద్యతేతి - ఉద్యతా సూర్యేణాప్త ము దయ శైల మివస్థిత మెన్నపడి- నౌపమ్యమితి - ఏతావత్పర్యంతం ద్వారకైయిల్ శ్రీకృష్ణావతారాసికా వి షయమ్- సన్నిహితత్వాత్ప్రథమం కృష్ణావతారా సికోక్తా - అథ శ్రీరామావతారాసికామాహ - తం వై శ్రవణేతి. సూతః, సుమంత్రః. ఉత్తరచ్ఛదః- ఆస్తరణం-శుచినా, నిర్మలేన- పరార్ధ్యేన, ఉత్కృష్టేన-

సా.ప్ర— పాపపుణ్యతయా కర్మనిగళా న్మోక్షం ప్రాప్త ఇత్యర్థః - తత్ప్రకాశిత ఇత్యాది ‹‹తదేకోగ్ర జ్వలనం తత్ప్రకాశిత ద్వార›› ఇత్యాది సూత్రోక్తప్రకారేణేత్యర్థః. తన్నాట్టిమేల్ తైకళ్ తోరణమ్, స్వస్వసీ మాస్విత్యర్థః. మున్నిట్టు, పురతో హస్తే గృహీత్వేత్యర్థః. ఇరైకొణ్డ, ఉపదా గ్రాహిణ ఇత్యర్థః- వాశి తెరియాత పడి, యథా వైషమ్యం నజ్ఞాయేత తథేత్యర్థః. ఉపచితమ్, నిబద్ధం- ఔపమ్యమ్, ఉపమా నం - ఏకతు జైల నేక యోజనమతిక్రామతో రవేః ఇషువద్గచ్ఛతీత్యాదిషు దృష్టాంతవల్ వైశ్రవణదృష్టాంతోక్తిః-

సా.సం— ఉద్యతేవేతి - ఉదయాచలోదిత సూర్యసదృశ కిరీట వంత మిత్యర్థః- ఉత్తరచ్ఛదం, పర్యంకోప ర్యాస్తరణరూపమతి శ్వేతవసనం. పరార్ధ్యేనచందనేన, శారివర్ణదనేన- ఏవం స్థితిర్భక్తానాం భోగసిద్ధ్యర్థేతి భావ

మూ—చంద నేన పరంతపమ్। స్థితయా పార్శ్వతశ్శ్రీమ వాలవ్య జనకాత్మయా । ఉపేతం సీతయాభూయ శ్చిత్రయా శశినంయథా। తంతపంత మివాదిత్య ముపపన్నంస్వతేజసా । వరం దేవరవందం దీవినయాదో విసీతవల్,, ఎన్ఱు భారత రామాయణఙ్గళిల్ సొల్లప్పట్ట అవతారాసిక్కైయాలే వ్యంజిత మాన పరమ పద పర్యంకత్తిలే ఎఴున్దరుళి యిరుక్కిఱ సపత్నీకనాన సర్వేశ్వరన్ తాళిణైక్కీఴ్ ‘‘ఒழிవిల్ కాలమెల్లా ముడనాయ్‌మన్ని. వழுవిలా వడిమై శెయ్య వేణ్డునామ్,, ఎన్కిఱపడియే సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత, సర్వవిధ కైంకర్యఙ్గళై యుమ్ పెఱువార్‌కళ్ - ఇప్పడి శ్రియఃపతియాన నారాయణన్ తిరువడికళే ఉపాయ దశైయిలుమ్, ఫలదశైయిలుమ్, ఉపజీవ్యఙ్గళ్ -

సా.దీ— స్వతేజసా, స్వాసాధారణ తేజోవిశేషేణ-ఆసీనా,పర్యంకే స్థితః. తాళిణైక్కీఴ్,శ్రీపాదయోః పరిసరే ఎన్నై - ఒழிవిల్ కాలమెల్లామ్, సర్వకాలము మెన్ఱపడి - ఉడనాయ్, సర్వదేశత్తిలుమెన్నై - మన్ని, నిత్యమాయ్‌క్కిట్టి. సర్వావస్థైయిలుమెన్నై - వழுవు, అపరాధమ్. వழுవిలా, నిరపరాధ మాన. అడిమై, కైంకర్యమ్ - వేణ్డుమ్, వేణ్డు ప్రార్థిక్కక్కడవోమెన్నై - ఇప్ ప్రబంధత్తిన్ ప్రధానమాన వర్ణావిశేషత్తై సైగ్ఞైయిల్ పడుమ్బడి తుఱుగ్గ ఉపదేశిక్కిఱార్ - ఇప్పడి శ్రియఃపతియాన విత్యాది.శ్రియా విశిష్టనాన నారాయణన్ తిరువడికళే శరణవా దశైయిలుమ్, కైంకర్యమ్ శెయ్యుమ్ దశైయిలుమ్ పరిగ్రాహ్యఙ్గళ్ ఎన్నై -

సా-స్వా—స్వతేజసా - స్వాసాధారణ తేజోవిశేషేణ. ఆసీనా,పర్యంకస్థితః. తాళిణైక్కీఴ్,శ్రీపాదద్వయోః పరిసరే - అవతారాసికా వ్యంజితతయా తత్పృత్కృష్ట ఎన్ఱపడి. ఒழிవిలితి. ఒழிవిల్ కాల మెల్లామ్, ఒழிవిల్లాత కాల మెల్లామ్ - సర్వకాలత్తిలు మెన్ఱపడి - ఉడనాయ్, సర్వదేశ[illegible]లుమెన్నై - మన్ని, నిత్యమాయ్ కిట్టి, సర్వావస్థైయిలు మెన్ఱపడి. వழுవు, దోషమ్. [illegible], రహితమాన - స్వాధీన స్వార్థకర్తృత్వాది దోషమిల్లాత. అడిమై, కైంకర్యమ్ - శెయ్య వేణ్డుమ్, కతుణ్ ప్రార్థిక్కక్కడవోమెన్నై - వాழ்వర్ కళితి - త్వంచ్యంచర్భి ఎన్కిఱ విడత్తిల్ ఇవ్వర్థ నడన్దు వరుకిఱ్ఱెన్ను అను షంగిత్తు వాழ்వర్కళెన్ఱ న్వయిప్పతు - ఇప్పడి పరమ పదత్తిలే శెన్ఱు మ్ఱు తుడజ్గి వాழ்వర్కళెన్ఱు శొన్న తు కూడు మో ? అప్పోతు పరమపద పర్యంక స్థితనే ప్రాప్యనాకైయాలే ఉపాయత్వ మవతారా సిక్కైయిలే ‘‘సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ,, ఎన్ఱుమ్‘‘అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేత ద్వ్రతం మమ’’ ఎన్ఱుమ్ అను సంహిత మాకైయాలే తన్కిఱితు న్యాయవిరోధమ్. వారాతో? ఎన్కిఱ శఙ్కైయై పరిహరియా నిన్ఱు కొణ్డు ప్రబంధార్థత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి- అవతారాసిక్కైయిలుమ్ నారాయణత్వముమ్, శ్రీమత్త్వముమ్, పుష్కలమాకైయాలే ఉపాయ ప్రాప్యఙ్గళుక్కు ఒన్ఱుక్కొన్ఱు విరోధ మిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు.

సా-ప్ర— చిత్రయా శశినమిత్యపిల్గాన్వదగ్ధప్రాంతః-ఆదిత్యమిత్యభిలద్వ దేవ-తాళిణైక్కీఴ్,పరస్పర సదృశ భగవత్పాదారవిందయోః-ఒழிవిల్ కాలమిత్యాది- ఆగామ్యనంతకాలే నిరంతరం స్వాధీన సహితతయా స్థిరస్పర్శ స్వాధీన స్వార్థకర్తృత్వ, భోక్తృత్వరూప దోషరహిత సర్వదేశ, సర్వకాల, సర్వావస్థోచిత సర్వవిధ కైంకర్య మహం కుర్యామిత్యుక్త మనోరథ ప్రకారైరిత్యర్థః - ఏవం ఫలశ్రుతి ముక్త్వా అత్ర ప్రబంధే ప్రతిపాదితం ప్రధానోపాయం ప్రధాన ప్రాప్యంచ అవిస్మరణాయ శ్యంగ్రాహకయాహ- ఇప్పడి శ్రియఃపతి త్యాదినా.

సా-సం—నస్వభోగాసక్త్యేతి సూచయతి. పరస్తపమితి.ఏవం నిగమిత ద్వాత్రింశ దధికార ఫలితమర్థాంశ్చ సంగ్రాహికయా ఆహ- ఇప్పడి ·

మూ—ఉరుశకడ మాఱైయ వొరుకాలు తుఞ్జన్ఱవన, ఉడన్ మరుత మొడియవొరు పోదిల్ త్తవఴ్న్దవన,

పా-దీ— ఉరుశకడ మిత్యాది, తస్మిన్నేవ కోలాహలే ఉక్తరహస్యత్రయసారప్రబంధతాత్పర్యం సాక్షాత్కారప్రద
తీర్థస్థిత నిర్వర్తితోపకారస్మృతియా లేల్లాగుక్కు-మిత్తైవమేవసమాశ్రయణీయత్వమెన్ను తోత్తుకైక్కారకన్నా
గుమాల్ తిరువడి త్తామరై యిణైయై తత్తదపదానజ్ఞలై యిట్టు కొణ్డాడు కిరార్- ఉరుశకడ మూఱైయ,
ఉరుతియాన శకట మూఱైయు మ్పడి - ఒరుకాలు త్తుఞ్జన్ఱవన, ఒరుక్కాల్ సావధానమాక ఉఱక్కమ్ తెళి
న్దవన - ఉడన్ మరుత మొడియ, ఉడన్, కూడినిన్ఱ అర్జునవృక్షజ్ఞళ్ ఒడియుమ్పడి- ఒరుపోదిల్ తవఴ్న్దవన,

సా.స్వా—ఇప్పడియాకిల్ ద్వయవివరణ గద్యాదికళిలే శ్రీరఙ్గనాథన్ తిరువడికళై ప్రాప్యజ్ఞ ళెన్ను మూపా
యజ్ఞళెన్నుమ్ శొల్లుకిరతు శేరుమో ? ఎన్నవతువుమ్ సాక్షాత్స్వయం వ్యక్త భగవదవతారమాకైయాలే
యు మప్రతిబంధ నిర్వర్తకత్వ రూప పరమోపకారత్తాలుమ్ తత్తదప దానఙ్గళాలే శ్రీకృష్ణ రామాభిన్న
శ్రీమన్నారాయణన్ తిరువడికళ్ శ్రీకృష్ణ రామాభిన్న పెరియపెరుమాళ్ తిరువడికళే ఎన్ను కొణ్డాడు కిరా
ర్. ఉరుశకడ మితి. ఉరుశకడమ్, ఉరు, బలిష్ఠమాన - శకడమ్, అసురగూఢ యాన శకటమ్, ఉఱైయ , తక
స్త పోమ్పడి- సంస్కృత మామ్పడి - ఒరుకాల్, ఒరుకాలత్తిలే - ఉత్తు, సావధానమాక - తుఞ్జన్ఱవన , ని
ద్రాంకుర్వతీవ స్థితేఽపి జాగ్రత్తుక్కు-ళాక విరున్దవ - ప్రథమ పురుషద్వివచనమ్ - ఇరాంతిన్నఱు కళెన్నపడి. ఉ
డన్, కూడి. పరస్పర సంశ్లిష్టజ్ఞళాన. మరుతమ్ , అర్జునవృక్షజ్ఞళ్ - ఒడియ, ఒడియుమ్పడి - మురిస్తు వి
ఴుమ్పడి. ఒరుపోదిల్, ఒరుకాల విశేష త్తిలే- తవఴ్న్దన, రింఖణమ్ పణ్ణా నిన్ఱతుకళ్ -

సా-ప్ర— సర్వవిధానిష్ట నివర్తకతయా, అత్యంత సులభతయా, సర్వవిరోధి నివర్తకతయా, మోక్షప్ర
దతయా, నిత్య సన్నిహితతయా, పూర్వాచార్యైః పరిగృహీతతయా, సర్వోత్తర తయాచ భగవత్పా
దారవిందయోః ప్రాప్యత్వవ దుపాయత్వమపి సుస్థితమేవే త్యభిప్రాయవ్నాహ- ఉరుళ్శకడ మిత్యాదినా .
ఉరుళ్శకడ మఱైయుఒరుకాలు త్తుఞ్జన్ఱవన, మాధ్యాభినయేన నిద్రా మభినయంతం కృష్ణం హంతుమభిః విష్ట
శ్శకటాసురో యథా నశ్యేత్తథా తదాగమన సమయే స్వయం తదభినివేశంజ్ఞాత్వా అచేష్టతాం - ఉరుశక
డమ్, దృఢశ్శకట ఇతివా . దేవైరపి హంతుమశక్య ఇత్యర్థః - ఉరుళితి పాఠే భ్రమణేన గచ్ఛన్నిత్యర్థః .
ఉడన్ మరుత మొడియ ఒరుపోదిల్ త్తవఴ్న్దవన, యమళార్జునౌ యథా భగ్నౌ స్యాతాం తథా వయోవిశేష
విశిష్టాయాం బాల్యావస్థాయాం రింఖణ మకుర్వతాం-

సా-సం—శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిందయో రుపాయత్వోపయుక్తాన్విరోధి నిరసన ప్రకారాను పేయ
త్వోపయుక్తాన్ భోగ్యత్వాదీంశ్చ గాథయా సంగృహ్ణాతి - ఉరు శకడ మిత్యాదినా - శకటా సురస్య
కృష్ణ హననాభి నివిష్టతా అతి ప్రబలతావ ఉరు ఇత్యనేనోచ్యతే - ఏతాదృశ శ్శకటాసురో యథా భిన్న
స్స్యాత్తథా. ఒరుకాల్, కదాచిత్. కృష్ణేమానుష్యాభినయే నిద్రాంకుర్వతీవ స్థితే. ఉత్తు , జ్ఞాత్వా - శక
టాసురాభి ప్రాయం జ్ఞాత్వా- తుఞ్జన్ఱవన, అబుధ్యేతాం - ప్రతిబుద్ధౌన శక్తేనచకర్తవ్యం విరోధి నిరసన
మకుర్వతామ్ . ఉడనితి. సహితౌ - మరుతమ్, అర్జునౌ . యమళార్జునౌ వితియావత్- తౌయథా భ
గ్నౌ స్యాతాంతథా - ఒరుపోదిల్, రింఖణయోగ్యవయో విశిష్టేసతీత్యర్థః- తవఴ్న్దన, రింఖణమకుర్వతాం.

సూ—ఉరితడవు మళవిలు రలూమత్తు నిన్తన, ఉరునెరియోర్ తరుమక్ విడుతూతుక్కుక్ సెన్ఱ, మరనెరియక్ మురియ పిరతాన త్తువ న్తన, మలర్ మకళ్ కైవరుడ మలర్పోది ల్చివ స్తన,

సా.దీ— రింభణం పద్ ఉుత్తన - ఉరితడవు .శవిత్, ఉరికట్టై త్తడవిన మాత్ర త్తిలే. ఉరలూమత్తు నిన్తన. ఉలూఖల మధ్యే బద్ధమాయ్ స్తన. ఉరునెరియోర్ తరుమక్, యోగ్యనాన సన్మార్గత్తై యుడైయసత్య త్తిలద్వితీయనాన ధర్మపుత్రర్. విడుతూతుక్కుక్ సెన్, 'అనుప్పిన దూత కృత్యత్తి లుక్' న్దిరుప్పన - మర నె రియక్ మురియ, కోపమే నడైయాక వుడైయ శత్రుక్కళై మురిన్తు విర్రుమ్బడి. పిర తాన త్తువ న్తన, బృం దావన త్తిల్ సంచరి త్తన. మలర్ మకళ్ కైవరుడ, పిరాట్టి తన్ను డైయ తళ్ కైకళ్ సంవాహనమ్ పణ్ణ.మల ర్ పోది ల్చివ స్తన, అలరుమ్ తామరై పూవిల్ కాట్టిల్ మికవుమ్ శివ న్దిరుప్పన-

సా.వ్యా— ఉరితడవుమళ విల్, తయిర్ వెణ్ణెయ్యుడైయ ఉరికట్టై త్తడ విన మాత్ర త్తిలే యశోదై పి రాట్టియాలే - ఉరలూమత్తు . ఉరల్, ఉలూలఖలత్తి నడైయ. ఊడు, మధ్య త్తిలే- ఉత్తు, బద్ధర్ ళామ్.ని న్తన, నిన్ఱ తుకళ్. ఉరు నెరి, ఉరు, యోగ్యమాన . నెరి, సన్మార్గత్తై యుడైయ - ఓర్, సత్య త్తిలద్వి తీయ నాన - తరుమర్, ధర్మపుత్రర్- విడు, అనుప్పిన. తూతుక్కు, దూతకృత్యత్తుక్కు . ఉక న్తన, ఉ కన్తు, ప్రీతర్ ళామ్ నిన్తతుకళ్- మరై నెరియర్ మురియ, మరై, కోపమే- నెరియర్, నడైయాక వుడైయ శత్రుక్కళ్ - మురియ, మురిన్తు విర్రుమ్బడి - పిరతానత్తు, బృందావన త్తిలే. వ న్తన, సంచరి త్తతుకళ్. మలర్ మకళ్, పెరియ పిరాట్టియార్ - కైవరుడ, తన్ను డైయ కైకళాలే. "కేనశ్రీ రతికోమళా తనురియం వా చాం విమర్దక్షమా,, ఎన్ఱిరపడియే కోమళ పరాకాష్ఠైయాన కైకళాలే - వరుడ, పిడిక్క - సంవా హనమ్ పణ్ణ - మలర్పోదిల్, వికసిత తామరసపుష్ప త్తిల్ కాట్టిల్. శివ న్దన , శివన్తు నిన్ఱతుకళ్ -

సా.ప్ర—ఉరితడవు మళవిలు రలూమత్తు నిన్తన, నవనీతోద్ధరణాయ శిక్యగ్రహణార్థం ముులూఖల స్యోపర్యు ధి నివిశ్యా తిష్ఠతాం- యద్వాశిక్యే నిక్షిప్త నవనీతచౌర్య కుపితయా మాత్రాఉలూఖలే నిబద్ధావతిష్ఠతాం- ఉ రునెరియోర్ తరుమక్ విడు తూతుక్కు క న్తన, సత్యే త్తరై రభినివిశ్య స్వీక్రియ మాణ ధర్మ మార్గ నిష్ఠా యామ ద్వితీయేన ధర్మ పుత్రేణ ప్రేషి తేన దౌత్యే నాతుష్య తాం - మర నెరి యర్ మురియ పిర తా న త్తువ న్తన , అసు రాత్మక తయా కోప స్వభావాః కంస , జరా సంధ , శిశు పాల , దుర్యో ధనా ద యో యథా నశ్యేయు స్తథా ప్రధాన కా ర్య భూ త భూ మా వు ల్ప త్తా వ తు ష్య తాం-అగచ్ఛతాది తివార్థః, మలర్ మకళ్ కైవరుడ మలర్పోతిర్ చ్చివన్తన, "పాదారుంతద మేవ పంకజ రజ శ్చేటీ భృశా

సా.సం— ఉరితడవుమితి- శిక్యనిక్షిప్త నవనీత గ్రహణార్థం శిక్యాభి ముఖేన వెళాయామలూఖలేనసం బద్ధ్యాతిష్ఠతాం - యద్వా, ఉచ్చైస్థిత నవనీత గ్రహణా యోలూఖలో పర్యధితిష్ఠతాం,అథవాకుపితయా మాత్రా తదాఉలూఖలే నిబద్ధావతిష్ఠతా మిత్యర్థః. ఉరునెరియోరితి. సన్మార్గనిష్ఠే నాద్వితీయేన ధర్మ పుత్రేణ దూత్యాయ ప్రేషితేసతి ప్రీతిపూర్వ మగచ్ఛతాం . మరనెరియరితి. కోపమార్గ నిష్ఠాశ్శిశు పాలా దయోయథా.వినష్టా స్స్యుస్తథా ప్రధానాఖ్య ప్రకృతి పరిణామ భూమావ వతీర్య సంచారే ప్రీతియుక్త అభూతా మిత్యర్థః - మలరితి- పద్మాలయ యాలక్ష్మ్యా - కైవరుడ, హస్తాభ్యాం పాదసంవాహనే క్రి యమాణే.మల పోదిల్ ,వికస్వరాత్పుష్పాల్-తదా,వికసిత తామరసాత్-రక్తావభూతాం."పాదారున్తద,,

మూ— మఱుపిఱవి యఱు మునివర్ మాలుక్కాక్కైన్తన, మనుముఱైయిల్ వరువతోర్ విమానత్తుఱైన్తన, అ
రముడైయ విశయనమర్ తేరిలిలకుమన్నన, అడలురగపడమడియ వాడి క్కాడిన్తన,

పా-దీ—మఱుపిఱవి యఱుమునివర్, పునర్జన్మమర వేణుమెన్ఱుకాంక్షిక్కుమ్మునికళుడైయ- మాలుక్కాక్కైన్తన, పరమభక్తిక్కు సదృశవిషయమానవై. మనుముఱైయిల్ వరువతోర్, మనువంశపరంపరైయిల్ వరువతోర్- వి
మానత్తుఱైన్తన, శ్రీరంగవిమానత్తిల్ నిత్యవాసమ్ పణ్ణినిన్ఱన- అరముడైయవిశయన్, భగవదాశ్రయణ ధర్మత్తై
యుడైయ అర్జుననుడైయ. అమర్ తేరిల్ తికళ్మన్నన, అమర్న్త రథత్తిల్ ఉజ్జ్వలిత్తునిన్ఱన. అడలురగ పడమ
డియ, పరాక్రమత్తైయుడైయ కాళీయసర్పత్తిన్ పడఙ్గళ్ మడియుమ్పడి. అడిక్కాడిన్తన, నర్తిత్తుఅవనైనిరసిత్తన.

పా.స్వా—మఱుపిఱవి, పునర్జననమ్- అఱు, అఱన్తుపోక వేణుమెన్ఱుప్రార్థిక్కుమ్. మునివర్, ఋషికళ్. ఋషికళు
డైయ, మాలుక్కు, పరమ భక్తిక్కు - ఆక్కైన్తన, సదృశవిషయమానతుకళ్-మనుముఱైయిల్, మనువంశత్తిల్-
వరువతు, బ్రహ్మగృహత్తిల్ స్వయంవ్యక్తమాక వన్తు. తతః పరమ్ సౌలభ్యత్తాలే సకల లోకోజ్జీవనార్థ
మాక మనువంశత్తిలే ఎழுన్తరుళియిరుక్కిఱ- ఓర్, అద్వితీయమాన. అసదృశమాన. విమానత్తిల్, శ్రీరంగదివ్యవి
మానత్తిల్ - ఉఱైన్తన, నిత్యవాసమ్ పణ్ణానిన్ఱతుకళ్ - అర ముడైయ, భగవదాశ్రయణ ధర్మత్తైయు
డైయ - విశయన్, విజయన్ - అర్జుననుడైయ - అమర్, అమర్న్త - తేరిల్, రథత్తిల్ - తికళ్మన్నన, విళ
ఙ్గా నిన్ఱతుకళ్. పార్థసారథి ఎన్ఱు సౌశీల్యమ్ తోన్ఱుమ్పడి ఆశ్రిత రక్షణార్థమ్మాక విళఙ్గా నిన్ఱతు
కళ్ నిన్ఱపడి - అడల్, పరాక్రమత్తై యుడైయ. ఉరక, ఉరగమ్- కాళీయసర్పత్తినుడైయ - పడమడియ, ప
డఙ్గళ్ మడియుమ్పడి - అడిక్కాడిన్తన, ఆడి, నర్తిత్తు - కడిన్తన, నిరాకరిత్తతుకళ్ నిన్ఱపడి.

సా-ప్ర—లోకవైరంగమ్లానిముధాంబసాహస విధౌ లీలారవిందగ్రహః । దోలా తేవనమాలయాహరిభుజే
హా కష్ట శబ్దాస్పదం కేన శ్రీరతికోమలా తనురియం వాచాం విమర్దక్షమే” ఇత్యుక్త ప్రకారేణాతికోమల
తయా పుష్పాపరిస్థితయా శ్రియాతి కోమలాభ్యాం హస్తాభ్యాం పాదసంవాహనే క్రియమాణేతత్సంఘర్షణాస
హిష్ణుతయా తదానీం సిత తామరసాదపి రక్తావభూతాం - మఱుపిఱవి యఱు మునివర్ మాలుక్కాక్కైన్తన,
పునరుత్పత్త్యభావసాకాంక్షాణాంమననశీలానాం భక్తి యోగాది కారిణాం ప్రీతి రూపాను ధ్యానాత్మక
భక్తౌ స్సదృశ విషయావ భూతాం- మనుముఱైయిల్ వరువతోర్ విమానత్తుఱైన్తన, మనుప్రభృతీనాం కుల క్ర
మాగతే అద్వితీయే విమానే నిత్యవాసమకురుతాం- అరముడైయవిశయనమర్ తేరిల్ తికళ్మన్నన, నివృత్తి ధర్మ
నిష్ఠే నార్జునేనాధిష్ఠితే భారత యుద్ధోపయుక్త రథేఅశోభేతాం- అడలురుకపడమడియవాడి క్కాడిన్తన,

సా-సం—మేవేత్యుక్త్యా ఽతికోమల కమలాకర కమలేన పాదసంవాహనే క్రియమాణేపి తాదృశసంమర్ద
క్షమతయా అత్యంతం రక్తేఅభూతా మిత్యర్థః. మఱుపిఱవీతి - పునరుత్పత్తిభీత్యాతద్విచ్ఛేద సాకాంక్షాణాం
మనన శీలానాం వ్యామోహస్య ప్రీతిపూర్వకాను ధ్యానస్య యోగ్య విషయావ భూతామిత్యర్థః. మను
ముఱైయిలితి- ఇక్ష్వాకు ప్రభృతీనాం రాజ్ఞాం కులక్రమాగతాద్వితీయవిమానే శ్రీరంగాభిధానే ఽతిష్ఠతాం.
అరముడైయవితి- ధర్మవతా విజయేన అత్యంత ధార్మికేనార్జునేన అస్థితే రథే అశోభేతా మిత్యర్థః.
గీతోపదేశా ల్లబ్ధనివృత్తి ధర్మేణార్జునేన భగవదాజ్ఞా కైంకర్య తయాఽఽస్థీయ మాన యుద్ధోప యుక్త
రథేతాదృశయుద్ధజనితాతిశయభాక్త్వేన అత్యంతమశోభేతామిత్యర్థః. అడలురకమితి-గర్వితోరగకాళీయస్య

పూ—అరుళమయ మరివరియ తాన త్తమర్ న్తన, అణికురుకైనకర్ మురుక(మునివర్)నా(వర్)వుక్క మైన్నన, వెరియుడైయ తుళవమలర్ వీరు క్కణి న్తన, విజ్ఞకరియోర్ కుమరనైన మేవిచ్చి ర న్తన,

సా. దీ— అరుళమయ మరివరియు, షట్సమయజ్ఞళాలుమ్ దుష్ప్రాయమాన - తానత్త మర్ న్తన, స్థాన త్తిలమర్ న్తన. అణికురుకైనకర్, భూమిక్కలంకారమానతిరునకరిక్కు నిర్వాహకరాన - మురుకనావర్ క్కు, మురుకమ్, వ్యావృత్తి విలక్షణజిహ్వాయుడైయ శ్రీశఠకోపరుక్కు - అమైన్నన, తత్వ విషయమాయిరు న్తన - వెరియుడైయ తుళవమలర్, పరిమళత్తైయుడైయ తిరుత్తుళాయ్ మలరినుడైయ. వీరుక్కణి న్తన, వైలక్షణ్యత్తుక్కు యోగ్యమాయిరుప్పన. విజ్ఞకరియోర్ కుమరనైన, ఉత్తరైయినుడైయగర్భత్తిల్ నిన్ఱువిజ్ఞ న్తిలో ర్ కరియానకుస్పర్శత్తాలే అద్వితీయకుమారనాయ్ తైన్నకొండ పాదమ్పడి - మేవిచ్చిర న్తన, మేలాకవిళఙ్గి న్తన -

సా. స్వా— అరుళమయమ్, షట్సమయజ్ఞళాలుమ్. అరివరియ, దుష్ప్రాయమాన - తానస్తు, స్థాన త్తిలే - పరమపద త్తిలే - అమర్ న్తన, దృఢప్రతిష్ఠిత జ్ఞళాయ్ నిన్ఱతుకళ్ - అణి, భూమిక్కలంకారభూతమాన - కురుకైనకర్, కురుకానగరత్తుక్కు నిర్వాహకరాయ్ - మురుక, విలక్షణమాన - నావై, జిహ్వైయుడైయ వకుళాభరణరాన నమ్మాళ్వారుక్కు. అవరుడైయ దివ్యసూక్తికళుక్కు న్నపడి - అమర్ న్తన, యోగ్య విషయజ్ఞళాయ్ నిన్ఱతుక న్నపడి - వెరి యుడైయ, పరిమళత్తై యుడైయ - తుళవమలర్, తిరుత్తుళాయ్ పుష్పత్తినుడైయ. వీరుక్కు, వైలక్షణ్యత్తుక్కు. శైత్యగత్తు క్కన్నపడి. అమర్న్తన, యోగ్యమాయిరా నిన్ఱన - విజ్ఞ, ఉత్తరాగర్భత్తిల్ నిన్ఱుమ్ విజ్ఞానిన్ఱ కరి, కరిక్కట్టైయానతు - ఓగ్, అద్వితీయ నాన - కుమరనైన, కుమారనాకుమ్పడి - ‘‘పస్పర్శ పుండరీకాక్షః,, ఎన్కిఱపడియే స్వస్పర్శత్తాలే ఓమార వాకువృతి. మేవి, అభినివేశిత్తు. శిర న్తన - విళఙ్గా నిన్ఱతుక ళ్తైపడి.

సా. ప్ర— అతి భయం కర కాళీయోరగ ఫణాభంజన నర్తనేన తద్గర్వ మవినాశయతాం - అరుళము య మరివరియ తాన త్తమర్ న్తన, షట్శాస్త్రపారంగతైరపిజ్ఞాతుమశక్యే పరమపదాఖ్యస్థానే దృఢప్రతిష్ఠితా వభూతాం. అణికురుకైనకర్ మురుక నావర్క్కమైన్నన, భూమేరలంకార భూతాయాః శ్రీకురుకానగర్యా నిర్వాహకస్య కాహళీవ భగవత్కీర్తిః ప్రకాశికాయాం వాచి ప్రతిపాద్యతయా ప్రతిష్ఠితా వభూతాం. వెరియుడైయ తుళవమలర్ వీరుక్కణిన్నన, సుగంధ తులసీపుష్ప శ్రేష్ఠైరలంకృతా వభూతాం - విజ్ఞకరియోర్ కుమరనైన మేవిచ్చిర న్తన, ఉత్తరా గర్భా త్పతితేం గాలస్య ద్వితీయ రాజకుమారిత్వం యథా స్యాత్తథా సాభినివేశం సంకల్ప్య సక్రోతత్ప్రాప్త్యా వభూతాం -

సా. సం— ఫణానాం భంగోయథా స్యాత్తథా నర్తనం కృత్వా తద్గర్వం వినాశయతామ్. అరుళమయ మితి, షట్సమయ సిద్ధైః జ్ఞాతుమశక్యస్థానే పరమపదే దృఢప్రతిష్ఠితే అభూతామిత్యర్థః. అణీతి - భూమే రాభరణభూతాయాః శ్రీకురుకానగర్యా నిర్వాహకస్య. మురుకనావర్, కాహళీభూతజిహ్వాగ్రస్య - శ్రీశఠకోపస్య సూక్తీనాం పరిపూర్ణ విషయావభూతా మిత్యర్థః. వెరీతి. పరిమళ వత్తులసీ పుష్పశ్రేష్ఠస్య సమీపే అభూతామ్ - తదలంకృతే అభూతా మిత్యర్థః. విజ్ఞకరియోరితి. ఉత్తరాగర్భాత్పతితేజ్గాలస్య ద్వితీయ కుమారిత్వం యథా స్యాత్తథా ఽభినివేశం సంపాద్య సక్రోతత్ప్రాప్త్యా అభూతామ్. యద్వా అపతన్మకపవలయా పీడో గజోయథా శిశువద్వ్యాధితస్స్యాత్తథా ఽభినివిశ్య వర్తేతా మితివాశయః

మూ— విరల శురర్ పడై యుడైయ వీయత్తుడర్న్దన, విడలరియ పెరియ పెరుమాళ్ మెన్(ఱ్)మ్పదఙ్గళే॥
ఇతియతిరాజ మహానస పరిమళ పరివాహ వాసితాం

సా.దీ— విరలశురర్ పడై యుడైయ, శౌర్యత్తై యుడైయ వసురర్ కళుడైయ సేనై యెల్లామ్ - వీయత్తుడర్న్దన, వీయ, నశిక్కుమ్పడి తుర త్తిన- ఇప్పడి చ్చెయ్తవై యెవై యెన్నిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విడలరియ పెరియ పెరుమాళ్, జ్ఞానికళుక్కు దుస్త్యజఙ్గళాన పెరియ పెరుమాళ్. నమ్బెరుమాళుడైయ మెన్పదఙ్గళే, మృదుళ చరణనళినయుగళమెన్నైకా॥

తామరుళిచ్చెయ్త విస్తరహస్యత్రయసార సుధైయై అమరత్వమ్ పెఱవేణ్డియిరున్దవర్ కళాస్వాదియుఙ్గోళెన్కిరార్. ఇతియతిరాజేతి. వేదాన్తోదయన సంప్రదాయ సుధాం, వేదాన్తోదయనస్య

సా-స్వా— విరలశురర్, శౌర్యముడైయఅసురర్గళుడైయ.పడై, సేనై.అడైయ, కాత్స్న్యేన-వీయ, నశిక్కుమ్పడి - తుడర్న్దన, తుర త్తినవుక ళెన్నపడి. విడ లరియ, జ్ఞానిక ళుక్కు దుస్త్యజఙ్గళాన. పెరియ పెరుమాళ్, నమ్బెరుమాళుడైయ. మెన్పదఙ్గళే, మృదుళ చరణఙ్గళే -పూర్వోక్త ప్రకారేణ అనిష్ట నివర్తకఙ్గళాయుమ్ ఇష్టప్రాపకఙ్గళాయు మిరున్దుళ్ళ శ్రీకృష్ణ రామాభిన్న శ్రీమన్నారాయణ చరణఙ్గళాక్కైయాలే ఉపాయ దశైయిలుమ్ఫలదశైయిలు ముపజీవ్యఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు॥

ఇని తామరుళి చ్చెయ్త శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారాఖ్య దివ్యప్రబంధ మాకిర వమృతత్తై ''ఏక స్స్వాదు నభుంజీత,, ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే సంసార దావానల సంతప్తజనఙ్గళైయు మెత్తరుళి ''తొణ్డీరెల్లీరుమ్ వారీ,, రెన్ఱు ఆళ్వా రుపదేశిత్త కణక్కిలే కృపైయాలే పానమ్పణ్ణి యుజ్జీవియుఙ్గోళెన్ఱు హితోపదేశమ్ పణ్ణుకిరార్ - ఇతి యతిరాజేతి. ఇతి, గురు పరంపరా సారమ్ తుడఙ్గి ఏతావత్పర్యంత మాక చ్చొన్నతాయిరుక్కిఱ - యతిరాజ రుడైయ మహానస కార్యకారిత్వేన మహానసత్వేన శ్రీవైష్ణవజన సమ్మతరాన కిడామ్బియాచ్చా నుడైయ - పరిమళం, ఎమ్బెరుమానా రుడైయ అచ్చాన్ విషయత్తిల్ పక్షపాతముమ్ కరైపురణ్డ కృపైయుమ్ - తత్పరి వాహః, తన్మూలోపదేశః - తద్వాసితాం ''యస్య సార స్వత స్రోతో

సా ప్ర— విరలశురర్ పడైయుడైయ వీయత్తుడర్న్దన, బలాధికానా మసురాణాం సర్వాపి సేనా యథానశ్యేత్తథాఽన్వధావతాం. ఏవంభూతౌ కావిత్యాకాంక్షాయా మాహ - విడలరియ పెరియ పెరుమాళ్ మెన్పదఙ్గళే, ఇతి భోగ్యతాధిక్యా త్త్యక్తు మశక్యావేతి మృదులౌ శ్రీరంగశాయిచరణా విత్యర్థః ।

ఏవం స్వోపదిష్టార్థస్య సర్వస్య ''యోమాహానసికో మహాన్యతిపతే స్సీతశ్చతత్పౌత్రజానాచార్యా'' నిత్యుక్తరీత్యాయతీశ్వరమాహానసిక వేదాంతోదయనపుత్రపౌత్రపారంపర్యేణాగతతయాసకల బుధజనసంగ్రాహ్యతామత ఏవామృతతుల్యతాంచ వదన్ తస్యావవరతానుసంధేయతామాహ. ఇతియతిరాజేత్యాదినా-

---

సా.సం— విరలితి. బలవతీ అసురసేనాసర్వాపియథానశ్యేత్తథాఽన్వధావతామ్-ఏవంభూతేక ఇత్యాకాంక్షాయా మాహ- విడలరియవితి- భోగ్యతాతిశయా త్త్యక్తు మయోగ్యే మూలవిగ్రహస్యాతి మృదులేపదే. శ్రీరంగరాజ చరణావేవ పూర్వోక్త సర్వాకార విశిష్టా వితిభావః ।

ఇత్థం ద్వాత్రింశ దధికారోక్తా ర్థానాం సత్సంప్రదాయ సిద్ధత్వాదతి భోగ్యత్వాచ్చ స్వకృపా విషయాన్ ప్రతిపిబతే త్యుపదిశతి. ఇతీతి- పరివాహేత్యనేన నతార్తి హంతృణాం యతివర నిరతిశయ

శ్లో— పిబత । విబుధ పరిష న్నిషేవ్యాం వేదాంతోదయన సంప్రదాయసుధామ్॥౭౬॥

సా.దీ— వేదాంతత్తిలు దయనాచార్య రెన్నిప్పట్ట కిడామ్బి యాచ్చానుడైయ సంప్రదాయ రూపైయాన సుధైయై, అమృతత్తై - పిబత, పానమ్పణ్ణుఙ్గోళ్. కీదృశం? ఇతి, ఉక్తరూపాం- యతిరాజస్య, శ్రీభాష్యకారరుడైయ- మహానసం, తిరుమడప్పళ్ళి-ఇత్తాల్ తిరుమడప్పళ్ళియుడైయ కతలా రానకిడామ్బి ఆచ్చాన్ పిళ్ళానవర్కళ్ కైక్కాట్టుకిరతు. ఇతిలుడ్డాఏ పరిమళ విశేష మావతు ఎమ్బెరుమానారుడైయ పక్షపాతమ్ పరిమళ్ళప్పెట్రత్తాలే-తస్య పరివాహః, పరమకృపామూల పరమోపదేశః. అతిరహస్యార్థోపదేశ మెన్నపడి- అత్తాల్ వాసితాం, సంస్కృతాం. వాసనై కాట్టప్పట్టతు- వాసితై యాకైయాల్ విబుధ పరిషన్నిషేవ్యాం, విద్వద్గోష్ఠీభిర్నిరతరాం సేవ్యాం- అనన్యతామరగణసేవ్యాం. అవిమృష్టాపేతరదనహాత్వముమ్ సూచితమ్॥౭౬॥

సా.స్వా— వకుళామోదవాసిత,, మెన్కిఱ పాసురత్తై ఇన్త నిర్దేశమ్. ''ఏకస్మైవ గురోర్ద్విజాష్టగిరాధ్యాం వాపి లభేతయత్ । నత త్రిస్పృభిరష్టభి స్సహస్రైరపి లభ్యతే,, ఎన్కిఱపడియే అజ్ఞానాన్యథాజ్ఞాన విపరీత జ్ఞానాదికళ్ వత్తు యథావస్థిత తత్త్వహిత పురుషార్థ విషయమాన యామునరుళిర ఎన్నపడి. ''క్షీరం శర్కరయా యుక్తం స్వదతేహి విశేషతః,, ఎన్కిఱపడియే సుధైక్కు స్వతో భోగ్యయానాలుమ్ సుగంధవస్తు వాసితతయా భోగ్యతాతిశయ ముణ్డాన్నపడి. మత్త సంప్రదాయత్తుక్కు ఉదయన శబ్దమాచితే స్వతస్సిద్ధా తిశయముమ్, గురుప్రసాదకృతాతిశయముమిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు. విబుధాః, విశేషేణ జ్ఞాతారః-తాటస్థ్యాది విశేషణ యుక్త తత్త్వజ్ఞానవతాం పరిషదా నిషేవ్యాం - ''ఏకస్స్వాదు నభుంజీతే,, తిన్యాయేన విద్వద్భి స్స్వభోగ మాత్రాత్పరైః స్వకీయా నస్యాగ హాయ తైస్సహైత సంబంధనామృతం పిబతే త్యభిప్రాయేణ పరిష ద్గ్రహణం. ప్రసిద్ధ సుధాపి విబుధ పరిష న్నిషేవ్యా, దేవతాసమూహ నిషేవ్యేతి ధ్వనిః. వేదాంతోదయన సంప్రదాయ సుధాం, తదర్థ సంప్రదాయ ప్రవర్తకస్యో దయన నామవద్వేదాంత సంప్రదాయస్య సమ్యక్ప్రకాశకతయా వేదాంతోదయన ఇతి సర్వసమ్మత నామధేయస్య ప్రణతార్తి హరాచార్యస్య - సంప్రదాయరూపేణ సుధాం - సువాదభోగ్యం. పిబత, పానమ్పణ్ణుఙ్గో ళెన్నపడి॥౭౬॥

అప్పడిపరోపదేశమ్ కూడుమో? ఉపదేశమిరుక్కచ్చెయ్ తేయుమ్ అప్రబంధత్తై అనాదరిక్కవిల్లైయో?

సా.ప్ర— వేదాంతోదయనాః, కిడామ్బి యాచ్చానిత్యాఖ్యాతా యతీంద్ర మాహానసికాః తేషాం. సంప్రదాయశబ్దేన సంప్రదాయపరం పరయాఽగతాఽర్థవిశేషా ఉచ్యంతే-పిబతేత్యనేన ''సంశ్రవేమధురం వాక్య'' మిత్యుక్తం శ్రోత్రానుకూల్యముక్తం. సుధాశబ్దేన అర్థానాముజ్జీవన హేతుతయాఽత్యంత భోగ్యత్వోక్తా॥౭౭॥

సా.సం— కృపావిషయత్వే కృతా సకృదుపదేశలబ్ధ జ్ఞానత్వం - తత్రైవ వాదిహంసాంబుద పర్యంతం తంత్రదుపదేశై ర్లబ్ధ జ్ఞానత్వం చాభిప్రేతం - మహానసేత్యుక్త్యా తత్ర తాన్ప్రతి యతి వరోప దిష్టార్థానాం సిద్ధే స్తస్య వర్ణ్యజాతీయై ర్దురవధారణత్వం నతార్తి హంత్రాసా మతిరహస్యోపదేశ యోగ్యత్వ మవంచనీయత్వం బహుమతి విషయత్వ మిత్యాదికం సూచితమ్ - అస్యాస్సంప్రదాయసుధాయాః వేదాంతోదయనత్వ కథనేన ఉక్తార్థా స్త్రయ్యంత ప్రమాణకాఏవేత్యుక్తా ఏత ద్విరుద్ధ సంప్రదాయానాం త్రయ్యంత బాధిత తాఫలితా॥౭౭॥

మూ—కళకంఠగణాస్వాద్యే కామస్యాస్త్రే నిజాంకురే। నింబవృత్తిభి రుద్గీర్ణే నచూతః పరితప్యతే॥౪౭॥

సా.దీ—అవిద్వదపరిగ్రహత్తినాల్ నమక్కు ఆధారమిల్లై ఎన్కిఱార్- కళకంఠేతి- కళకంఠాః, కుయిల్కళ్- విద్వాన్కళ్ ఎన్కిఱతు- తేషాంగణై రాస్వాద్యే, ప్రతిబుద్ధైస్సర్వైరప్యుపజీవ్యే ఏనైఱు- కామస్యాస్త్రే, "కామః కామప్రదః ప్రభుః" రిత్యుక్తస్య కామకాతస్య భగవతః- అస్త్రే, సర్వవశీకరణసాధనే- నిజాంకురే, సౌగంధ్య, మకరంద భరితత్వాదిభిః అంకురస్థానీయే సర్వజనాభిలషణీయేస్మిన్ ప్రబంధ ఇతి సూచ్యతే- నింబవృత్తిభిః, కాకైః "పిచుమందః ఫలాఢ్యోపి కాకైరేవోపభుజ్యత" ఇత్యుక్తైః - అసదాస్వాదప్రియైరితి సూచ్యతే- ఉద్గీర్ణే, పరిత్యక్తే సతి- చూతాంకుర పరిత్యాగం కాకానాం సస్వభావతః. చూతః, సాధూనాం నివాస వృక్షః- తదుత్పాదకః. నపరితప్యతే- తద్వదహమపీతిగమ్యతే॥౪౭॥

క్షుద్రార్థఙ్గళై యఱిన్దు ప్రయోజన మెన్? ఎన్ఱుక్కొణ్డు మహార్థఙ్గళై యఱైయ వేణుమె న్పార్కు- ప్రళయానంతరం జ్ఞాన వికాస మమ్, అనంతరమ్ శబ్దాది విషయఙ్గళిల్ ప్రావణ్య రూప

సా.స్వా— అఱైయా లిప్ప్రబంధమ్ దుష్ట మన్ఱో? ఎన్న వితి నాలే నమ్ ప్రబంధత్తుక్కు హానియిల్లై ఎన్ఱు అన్యాపదేశమాక వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- కళకంఠేతి. చూతః, చూత వృక్షః - కళకంఠగణై రాస్వాద్యే - కామస్య, మన్మథస్య. అస్త్రే, విజయసాధనే- నిజాంకురే, స్వాంకురే - నింబవృత్తిభిః, కాకైః- "పిచుమందః ఫలాఢ్యోపి కాకైరేవోపభుజ్యత" ఇత్యుక్తైః - ఉద్గీర్ణే చూతో నపరితప్యతే. కాకానాం రసాల కిసలయానభిజ్ఞతయా నభిజ్ఞాతయా రసాలానాదరే రసాలస్య నహ్యవద్యతా - కింతు కాకానామేవ దోషః- తద్వచ్చూత స్థానీయో మత్ప్రబంధః. కళకంఠగణైః, విద్వద్గణైః - ఆస్వాద్యే - కామస్య, "కామః కామప్రదః పితే"తి ప్రయోగాద్భగవతః. అస్త్రే, సర్వవశీకరణ సాధనే. నిజాంకురే, స్వాంకుర స్థానీయాద్భికారాదౌ- నింబవృత్తిభిరుద్గీర్ణే, అవివేకిభిరుద్గీర్ణే. అనాదృతే సతి- నపరితప్యతే నాయం ప్రబంధదోషః- నహ్యయం స్థాణోరపరాధః- యదేనమంధో నపశ్యతీతి న్యాయాదితి భావః- యద్వా, చూతస్థానీయః ప్రబంధకర్తా- నిజాంకురే, దివ్యప్రబంధే. అవివేకిభి రుద్గీర్ణే నపరితప్యత ఇతి వార్థః॥౪౭॥

ఇప్పడి యాకిల్ ఏతత్ప్రబంధత్తై ప్పార్త్తు స్వతఏవ సర్వార్థఙ్గళైయుమ్ అఱిన్దుకొళ్ళలామో?

సా.ప్ర— ఏవం స్వప్రబంధస్య సకల విధోపాదేయతాముక్త్వా అసూయాళుభిః కైశ్చిత్పరిత్యాగేన కావిక్షతిరితి సోదాహరణమాహ. కళకణ్ఠేత్యాదినా. నింబవృత్తిభిః, నింబైః వృత్తిః దేహధారణం యేషాం తే నిమ్బవృత్తయః. ఉష్ట్రా ఇత్యర్థః- తైః కాంబుపల్లవ భక్షణాంతరా పతిత కోకిలాస్వాద్య చూత పల్లవోద్గారో యథా చూతస్య దోషాయ నభవతి ఉష్ట్రస్యైవ దోషాయ భవతి. ఏవమేవ ప్రబంధాస్వీకారోపి స్వీకారరహితానాం తేషామేవ దోషాయ భవతి- నస్వేతరేషామిత్యర్థః॥౪౮॥ (*)

సా.సం—నను కైశ్చిదనాదృతేఽస్మిన్ సంప్రదాయే కథముక్తవిశేషణ వైశిష్ట్యయుక్తానిరూపితత్యత్ర కిం నిదర్శనేన ప్రతివక్తి. కళకంఠేతి- కళకంఠాః, కోకిలాః. నహి నింబ ఫల భక్షకాః కాకాః రసాల కిసలయోపయోగ ప్రకారజ్ఞా నంతీతి తత్రరావద్యతాస్తి- నహ్యయం స్థాణోరపరాధః- యదేనమంధో నపశ్యతీతి హి న్యాయః. అతో యఇమం సంప్రదాయం నాద్రియంతే తేనింబవృత్తయ ఏవ భవంతీతి భావః॥ ౪౮॥

(*) ఇతి మేఘపార ప్రకాశికైయిల్లై-

— ముస్పెత్త ఞానము మోక్షత్తుర క్కలు మూన్ఱు రైయుమ్, తన్పెత్త తన్మై యున్నాళ్ నన్నరక్క యున్న నిత్తకవుమ్,

సా-దీ— నిద్రైమై యుమ్, మధ్యే ఆకస్మిక భగవత్కృపా మూల గురూప దిష్ట రహస్యత్రయ మర్థా త్రాస్వ రూపత్తై యుళ్ళ పడి అరిన్ద సత్తై పెరుక్కై యుమ్, మేల్ అకించనా నన్య గతికళుక్కు ముఖ్యో పాయ మాక అవక్ తరుమ్ కృపై యుమ్, అర్చి రాది గత్యా శైన్ఱు పరమపదత్తిల్ శెన్ఱు సర్వ విధ కైంకర్యము మాకిర వివ్వర్థఙ్గళై యెల్లామ్, ఇవైయెల్లామవనధీనమాకవర వేణుమెన్ఱు మత్తై ప్రకాశిప్పిక్క ర వేదాంతఙ్గళైయే తద్గళుక్కు నిరూపక మాక వృత్తియ వాచార్య ర్పక్కల్ కేట్కవేణు మెన్నాళుక్కు న్నరహస్య త్రయసారత్తిలే శొన్నోమెన్కిరార్- ముస్పెత్త ఞానము మిత్యాది. మున్పెత్త ఞానముమ్, సృష్టికాలత్తిలిఱై పెరుమ్ జ్ఞానవికాసముమ్. మోక్షత్తుర క్కలుమ్, ఉరిక్కల్, నిద్రై- సృష్ట్యనంతరశ బ్దాది విషయ ప్రావణ్యరూప మోహత్తిల్ వరుమజ్ఞానముమ్- మూన్ఱురైయుల్, మధ్యేఆకస్మిక భగవత్కృ పా మూలాచార్యో పదిష్ట రహస్య త్రయోపదేశత్తిల్. తన్పెత్త తన్మైయుమ్, తత్స్వరూపత్తై యుళ్ళ పడి యరికైయాల్ పెత్తస్వభావముమ్. తాళున్నవర్ క్కుయుమ్ తని త్తకవుమ్, అకించనరానవర్ క్కరుక్కు

సా-స్వా— ఎన్న ముక్తైతి హ్యమితాచార్య సకాశాత్సకలార్థఙ్గళైయు మఱియ వేణు మెన్ఱు సొల్లి శాస్త్ర శా గ్రేసరర్ కళుక్కు సొక ర్యార్థ మాకవిన్ద ప్రబంధమ్ శెయ్తరుళినో మెన్ఱు శొల్లాన్ఱు కొణ్డు అధికారా ర్థత్తై వ్యాఖ్యాతే సంగ్రహిక్కిరార్- మున్పెత్తేతి - మున్, ప్రథమమ్ - జాయమాన కటాక్షస్సురుపడై. ఆచార్య సకాశాత్, పెత్త ఞానముమ్, తత్త్వహిత పురుషార్థ వివేకముమ్ - ఇతినాలే అధారా నుసార భాగార్థమ్ శొల్లిత్తు - మోహ స్తురక్కలుమ్, దురాద తోషజనిత మోహ నివృత్తియుమ్. మూన్ఱురై యిల్, రహస్య త్రయత్తిల్. తన్పు, అపకర్షః - అన్యశేషత్వస్వాతంత్ర్యాది రూపాపకర్షమ్. అత్ర, అపకర్ష రహితమాన - తన్మైయుమ్, స్వభావముమ్ - భగవచ్ఛేషత్వాదిరూప స్వభావముమ్ - తాళున్న వక్కియుమ్, అకించనానా ముపాయకమ్ కొడుక్కప్పదానిరిరాగత్తై, అద్వితీయమాన.తకవుమ్, కృపైయుమ్.

సా-సం—ఏతాస్సర్వా నర్థాన్నిరూపయామానాం గురుగ్రాహితం క్రియ అవోచామేత్యాహ - ముస్పెత్తే తి- పూర్వం లబ్ధ మీశ్వరస్యైవ సౌహార్ద మితి ప్రక్రియయా సత్సంగాదినా ప్రథమతస్స్వయం పితుః ది వైల క్షణ్యే జీవగత భగవచ్ఛేషత్వా కించనత్వానన్యగతిత్వాది జ్ఞానంచేత్యర్థః. ఏతేనోపోద్ఘాతాని ర మారభ్య ప్రపత్తియోగ్యాధికార పర్యంత స్యార్థోనుక్రాంతః. మోహమ్తురక్కలుమ్, మోహస్య నివృత్తిం చ- పరమపురుషార్థ తదుపాయ పరిజ్ఞానాత్క్షుద్ర పురుషార్థ హానిత్వాస్మక మోహస్యనివృత్తించేత్య ర్థః- ఏతేనపరికర విభాగాధికార మారభ్య ప్రభావరక్షాధికార పర్యంతానా మర్థోనుక్రాంతః- మూన్ఱురైయిల్, అష్టాక్షర ద్వయ చరమశ్లోక రూపేవాక్యత్రయ ఇత్యర్థః- తన్పు, అపకర్షః. పరాన్యశేష త్వ స్వస్వాతంత్ర్యాదిరూపః. అత్ర, తద్రహితం - తన్మైయుమ్, స్వభావంచ- రహస్యత్రయే పదార్థ త యా వాక్యార్థ తయావగత మనన్యార్హ శేషత్వానన్య శరణత్వానన్య ప్రయోజనత్వాది స్వభావం చేత్యర్థః-ఏతేనపదవాక్యయోజనాభాగార్థోనుక్రాంతః తాళున్నవరుక్కు,అకించనానామస్మాకం అదయ మ్, దపతి . తని త్తకవుమ్,అద్వితీయాంకృపాంచ.“కృపయాని స్పృహోవదేత్” ఇత్యుక్తో పదేశ హేతుభూతాం

మూ— మన్నత్తి. నిన్ఱవక్తై యుత్తైక్కిన్ఱ మఱైయవర్ పాల్, శిన్నత్తి మెన్నయర్ శీరరివోర్కు- వై శెప్పినమే॥౩౯॥

పా-దీ— తిమవడికళ్తై సమాశ్రయిప్పార్కు- న్నపడి. ప్రసాదక్కు-ప్పడుమ తాయుపాయాంతరస్థాపనివేశత్తాల్ మూ ఖ్యోపాయమాన భగవత్కృపైయుమ్ - శీర్, నిర్యాణానంతర మర్చిరాది గత్యా పరమ పదత్తిల్ చ్చెన్ఱు పణ్ణుమ్ కైంకర్య సాంమ్రాజ్య సంపత్తు మెన్కిరవివై మెల్లామ్- మన్నత్తి నిన్ఱవక్తై, మన్నై న్ఱు రాజానాయ్ రాజాధి రాజనాన సర్వేశ్వరనై ప్పత్తి. తదధీనమాన్ వరవేణుమెన్ఱుమ్ ప్రకారత్తై- ఉత్తైక్కిన్ఱ మఱైయవర్ పాల్, ప్రకాశిప్పిక్కిర వేదఙ్గళై నిరూపకమాక వుడైయ వాచార్యర్ పక్కల్, అవర్కళుపదేశత్తాలెన్నై-అ రివోర్కు, అరియవేణు మెన్బార్కు - ఇవై శెప్పినమే, ఇవ్వర్థఙ్గళై యెల్లామిన్త రహస్యత్రయ సారప్రబం ధత్తిలే శొన్నోమెన్నై - అన్ఱియే శిన్నత్తి మెన్నయర్, క్షుద్రార్థ నిరూపణత్తాలెన్న ప్రయోజనమెన్నై॥౩౯॥

సా-స్వా— ॥కృపయా నిస్పృహో వదేత్॥ ఇత్యుక్తాచార్యకృపైయుమ్-యవ్వాతణ్ పత్తతన్నైయుమెన్ఱుమా లమంత్రార్థః. తాన్ వరక్కడవయుమెన్ఱత్తకవుమ్, ఉపాయాంతరస్థాపనివేశరూపకృపైయుమ్. అనేనద్వయాధి కారార్థ ఉక్తః. మన్నత్తి నిన్ఱవక్తై, మన్నితి రాజ వాచకమాయ్ రాజాధి రాజనాన సర్వేశ్వరనై ప్పత్తి-శరణవరణ మ్పణ్ణి. నిన్ఱవక్తై- నివృత్త సర్వ పాపనాయ్ నిశ్శోకనాయ్ నిన్ఱవక్తై - అనేన చరమశ్లోకాధి కారార్థ ఉక్తః. ఇప్పడి ఉక్తమాన వర్థఙ్గళై ఉత్తైయా నిర్కిర మత్తైయై నిరూపక మాక వుడైయవర్ మత్తైయవర్ పా ల్, ఆచార్య ర్కళిడత్తిల్ నిన్ఱుమ్- శీరరివోర్కు, శీరిష్య లక్షణం- శీర్, కల్యాణ గుణానుభవ మ్మోతలాన సర్వార్థఙ్గళైయుమ్. అరి వోర్కు, అరియవేణుమెన్ఱిరుక్కిర ఆస్తికాగ్రేసరానన్య ప్రయోజనాధి కారిక ళుక్కు - ఇవై, ముప్పత్తిరణ్డధికారార్థఙ్గళై - శెప్పినమ్, శొన్నోమ్. శిన్నత్తి మెన్నయర్, క్షుద్రత్తై ప్రవ గీతార్థ నిరూపణత్తాల్ ఎన్న ప్రయోజనమ్ - యద్వా, మన్నత్తినిన్ఱ వక్తైయుత్తైక్కిన్ఱ మత్తైయవర్ పాల్, వైదికవిషయత్తిల్ . శిన్నత్తి మెజ్ పయర్, కోపమ్ పణ్ణి యెన్నఫలమ్- శీరరివోర్కు, కల్యాణ గుణగ్రి హణ రసికర్కళుక్కు- ఇవై శెప్పివ మెన్ఱు యోజిక్కవుమామ్ - యద్వా, మున్నైత్తస్థానముమ్, సృష్టి కాల త్తిలే పెత్త జ్ఞాన వికాస మమ్ - మోహ తుర్తరక్కలు మెన్ఱు పాఠమ్ - శబ్దాది ప్రావణ్యరూప మోహత్తి ల్ వన్తఉరక్కల్ . నిద్రై, అజ్ఞాన ముమ్. మద్యేరహస్య త్రయత్తిల్ వన్తతజ్ స్వభావముమ్, అకించన వి షయే ఉపాయాంతర స్థాపనివేశ రూప కృపైయుమ్. మన్నత్తినిన్ఱవక్తై, ఈశ్వరాధీనమెన్కిర ప్రకారత్తై- ఉత్తైక్కిన్ఱ ఇత్యాది పూర్వవత్ - ప్రథమ వ్యాఖ్యాయాం మోహమ్తురక్కలు మెన్ఱుమ్ తణ్ పత్తతక్కైయు మెన్ఱుమ్ పాఠమ్-ద్వితీయవ్యాఖ్యాయాం మోకత్తురక్కలు మెన్ఱుమ్ తజ్ పెత్త తక్కైయు మెన్ఱుమ్ పాఠమ్॥-౯॥

సా-సం— కృపాం చేత్యర్థః. మన్నత్తినిన్ఱ వక్తై, మన్నుక్తై, దార్ఢ్యమ్- పత్తుక్తై, సంగః - నిత్తైక్కు, స్థితిః. వక్తై, ప్రకారః- తథాచైకోన త్రింశ దధికారార్థాః సదాచార్య ప్రసాద మూలకతయా దృఢ లగ్నాః తత్తత్ప్రకార భేదానిత్యర్థః- ఉత్తైక్కిన్ఱ మఱయవర్ పాల్, వదత్సు వైదికేషు విషయే. శిన్నత్తి మెజ్ ప యర్, కోపమవలంబ్య కింఫలమ్. కోపకరణేన నకించిత్ప్రయోజన మిత్యర్థః ఏతే నాచార్యకృత్యశిష్య కృత్యాధి కారయో రథోఽనుక్రాంతః - శీరితి - గుణానవ గంతుం సమర్థానా మేతే ద్వాత్రింశ దధి కారా మయా ఉక్తా ఇత్యర్థః॥ ౩౯ ॥

౪

మూ— నిర్విష్టం యతిసార్వభౌమ వచసా మావృత్తిభిర్యౌవనం నిర్ధూతేతర పారతంత్ర్య నిరయా నీతా మ్సుఖం వాసరాః । అంగీకృత్య సతాంప్రసత్తిమసతాం గర్వోపి నిర్వాపితః శేషాయుష్యపి శేషిదంపతిదయా ...

సాం.దీ— భగవదాచార్య పరమకృపైయాలే జన్మసాఫల్యమ్ పెత్తోమ్, ఇని ... ప్రాప్తిఉల్ల శేషిద్య దమ్పతికళుడైయ సంకల్ప విశేషత్తై ప్రతీక్షిత్తు కొణ్డిరుక్కిఱోమ్ ఎన్కిఱార్ - నిర్విష్టమితి. యతి సార్వభౌమ నుడైయ శ్రీభాష్యాది ప్రబంధఙ్గళుడైయ ఆవృత్తికళాల్, పునఃపునః ప్రవచనఙ్గళాల్ - యౌవనమ్, అతిమేనుడైయ యౌవనావస్థైయెల్లామ్ కழిన్దతు - నిర్విష్ట మెన్నైయాల్ ఆవృత్తిక ళాలిర యువతికళోడే అనుభవిక్క పెత్తలెన్ఱు తోన్ఱుకిఱతు - అవ్వళవన్ఱిమే- వాసరాః, కழిన్ద నాళ్కళెల్లామ్- నిర్ధూతేతర పారతంత్ర్య నిరయానీతాః , ఇతర విషయ శేషత్వ పారతంత్ర్య మాకిఱ నరక విశేషముం తొలైన్దదుక్కైయాల్ సుఖమాయిరుక్కుమ్పడి కழిక్కప్పట్టన - సతాం ప్రసత్తి మంగీకృత్య, పరమైకాంతినాం ప్రసాదమ్ శిరసావహిత్తు. అసతాం గర్వోపి నిర్వాపితః, దుర్వాది బాహ్య కుదృష్టి మతనిష్ఠరుడైయ గర్వఙ్గళైయెల్లామ్ నిశ్శేషమాక వడక్కినోమ్. ఇనిశేషాయుష్యపి, అవశిష్టమాన జీవనకాలత్తిలుమ్ నిరుపాధికశేషికళాన దివ్య దంపతి కళుడైయ - దయాదీక్షాం, ఫలపరంపరా ప్రాపికైయాన కృపైయై -

హా.స్వ— ఇప్పడి శన్పత్తి యకాపఙనన్ఱు వైరాగ్య ముళ్ళతాక చొన్నతు కూడుమో? సర్వరుక్కుమ్ యౌవనావస్థైయిలే విషయ పురుషార్థ సంగమ్ సంభావిత మాకైయాల్ ఇప్రబంధ కర్తావుక్కు మతు సంభావిత మన్ఱో? దేవరీర్ దుర్వాది నిరాకరణమ్ పణ్ణినతువుమ్, శ్రీభాష్యాది పఠనమ్ పణ్ణినతువు మితరత్తు సంభావిత మన్ఱో? ఎన్ఱు ప్రయోజనాంతర ప్రసక్తివర అత్తై నిరాకరియా నిన్ఱుకొణ్డు స్వకీరుసాఫల్య సంగత్తాలే యన్ఱో? ఎన్ఱు ప్రయోజనాంతర ప్రసక్తివర అత్తై నిరాకరియా నిన్ఱుకొణ్డు స్వకీయానామప్యేవం వర్తితవ్యమితి శిక్షణాభి ప్రాయత్తాలే స్వస్వభావత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిర్విష్టమితి - యతిసార్వభౌమ వచసా మావృత్తిభిః, ,,త్రింశద్వారం శ్రావిత శారీరక భాష్యః,, ఎన్కిఱపడియే త్రింశద్వారమ్ పాఠన రూపావృత్తికళాలుమ్, స్వగఏవ పారాయణ రూపా వృత్తికళాలుమ్, యౌవనమ్ నిర్విష్టమ్ - యౌవనావస్థాయాం శ్రీభాష్య వృత్తిరూప సుఖ మనుభూతమిత్యర్థః. యౌవన పూర్వావస్థైయిలే శ్రీభాష్యే పయుక్త తంత్రాంతర పరిశ్రమేణ కాలయాపనం కృతమితి తత్రాపి నప్రయోజనాంతర గంధ ఇత్యుక్తం భవతి - కిమేత దనంతరం నసుఖానుభవః? అస్మిచ్చేదపికిమనిష్ట సంకీర్ణ ఇత్యత్రాహ. నిర్ధూతేతి. ❊ అసతాం గర్వోపి సతాం ప్రసత్తిమేవఫలత్వేనాంగీకృత్య నిర్వాపితఇతి నప్రయోజనాంతర గంధః- ఇతఃపరం కింక్రియత ఇత్యత్రాహ - శేషాయుష్యపీతి - శేషిదంపత్యో ర్దయా జనితదీక్షాం, దేహావసానే

సా.సం— అథ స్వాశ్రితానామపి స్వవృత్తి శిక్షణరూపేణ సంగ్రహేణ స్వావతార ఫల వైలక్షణ్యం స్వమనోవృత్తి విశేషంచ దర్శయతి. నిర్విష్టమితి - లోకే పుంసః యౌవనే అవృత్తాభి ర్యువతిభిస్సహ వృత్తిభిః సుఖినోభవంతి. వయస్తుయతి సార్వభౌమ వచసా మావృత్తిభిస్సుఖినస్సంతస్సంస్థితా ఇత్యాశయేనయౌవనం నిర్విష్ట మిత్యుక్తమ్- సతాంప్రసత్తిం, ప్రసాదం ఫలత్వే నాంగీకృత్య ,,నాభి నందేత మరణం నాభినందేత జీవితమ్ । కాలమేవ ప్రతీక్షేత నిర్దేశంభృతకోయథే,, త్యుక్త ప్రకారేణ శేషిత్వేసతి దంపతిభ్యాం లక్ష్మీ నారాయణాభ్యాం దయయాకృతాం దీక్షాం కాలవిశేషే పరమ పురుషార్థం దాస్యమితిరూపాం

౭౩౫ గ్యాఖ్యానపం సంతకసహిత శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే -

న ముద్రైయవర్ వె

మూ—

శెప్పచ్చెవిక్కు ముతెన్న త్తిగ్రుమ్ శెర్రుక్ స్సిపడి. పణ్ శిర, త్తవర్కు త్తామేయుకన్దుతరు న్దకవాల్, ఒప్పత్తవాన్మత్తై శామహే ॥

స్వా. టీ— ఉదీక్షామహే, తదేక దృష్టికళామ్ అనుసంధిత్తుక్కొణ్డిరుక్కిరోమ్ ఎన్నైరా ॥౭౮ ॥

ఇని నిగమనాధికార ప్పాట్టు - ఆత్మ గుణఙ్గళిల్ స్ఖలన మిల్లాత స్వాత్రీ తర్కు స్వపామ్యత్తై త్తరుమ్ భగవ ద్భాగవత కృపైయాలు ముభయ వెదాంతత్త్తియుమ్ సతాత్పర్య మాక వర విత్తుర్రైత్త సల క్షణమాన విమ్మప్పత్తిరణ్యధికారముమ్ సలక్షణమాన సూక్తియాత్తైయాల్ కేట్పార్కు శెవిక్కమృతమాయ్ రసిక్కు మెన్కిరార్. శెప్పవిక్యాది - శెర్రుక్కుణమ్, శ్లాఘ్య మాన శమ దమాది గుణఙ్గళ్ - అవత్తిల్ తప్పత్తవర్కు, అగ్గుణఙ్గళు ముణ్డాయ్ తప్పిల్లాతవర్కు అపగునాపచార రహితర్కైక్కు - ఉకన్దు, ఇ ప్పడిక్కు సంతోషిత్తు. తామేతరుమ్, స్వసాధర్మ్యత్తై త్తరుకైక్కు సాధనమాన- తకవాల్, భగవద్భా గవత కృపైయాలెన్నైకి. ఒప్పత్తవాన్మరైయుళ్ళమ్, ఉపమానరహితమాన నాలు వేదఙ్గళ్ -ఇతుమత్తుముళ్ళస్మృతి

స్వా. వ్యా— "మోక్షయిష్యామి మాశుచ,, ఇతిసంకల్పమ్- ఉదీక్షామహే ఎన్నపడి ॥౭౮॥

అనాలు మిప్రబంధత్తిల్ ప్రత్యధికారమ్ ద్రమిడగాథై శొల్లవేణుమో? ఇతన్నియు లిప్రబంధమ్ ఛిత్తైవేరాతో? ఎన్న వధికారసంగ్రహ పాట్టు క్కళి నతిశయత్తై సూచిప్పియా నిన్దుకొణ్డు నిగమనాధ కారార్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కి రార్ - శెప్పేతి. శెప్ప, ఉచ్చరిక్క. అర్థానుసంధానమన్నియు తే ఉచ్చరిత్తాలు మెన్నపడి. శెవిక్కు, శ్రోతృణాం శ్రోత్రఙ్గళుక్కు - అముతెన్న, అమృత మ్పోలే - తిక్రు మ్, విశదార్థ నిరుక్తమ్. "త్వక్చ దృక్చ నిపిబాసతి జిహ్వా,, ఎన్కిర పడియే జిహ్వైయి నుడైయ వమృతా స్వాదజనిత నిరతిశయా నందత్తై శ్రోత్రఙ్గళు క్కుణ్డాక్కు మెన్నతిశయోక్తి శొన్నపడి. ఇతుక్కు మూప్ త్తిరణ్డిపై ఎన్కిరతోడే అన్వయమ్ - శెర్రుక్కుణత్తు, శ్రేష్ఠగుణఙ్గళిలే - శమదమాది గుణఙ్గళిలే. తప్పత్త వర్కు, స్ఖాలిత్య మిల్లాత వర్కు శమదమాది గుణ ముడైయవరామ్, క్రోధా ద్యపగుణ రహితరాన స చ్ఛిష్యర్కళుక్కు - తామే యుకన్దు, స్వతఏవ సన్తుష్టరామ్. తరుమ్, స్వసాధర్మ్యత్తై త్తరుమ్ - తక వాల్, భగవ ద్భాగవత కృపైయినాలే. ఒప్పత్త, నిరుపమమాన. నాన్మత్తై, నాలు వేదఙ్గళి నుడైయ - నా లు వేదాన్తఙ్గళి నుడైయ వెన్నపడి - ఉళ్ళమ్, అంతర్గతమాన - కరుత్తిల్, తాత్పర్య విష యార్థత్తిల్.

స్వా- సం— ప్రేప్సమానా అస్మహ ఇత్యర్థః ॥ ౭౮ ॥

సకలవేదాంత సారార్థ సంగ్రహ భూతద్వాత్రింశ ద్గాథాపాఠఏవప్రాజ్ఞానాంవాచస్సంపది త్యాహ- శెప్పచ్చెవిక్కి-తి. అన్యైరనుసంధీయ మానామేవ గాథాం శ్రుత్వాశ్రవణామృత మేతదితి అనభ వశీలతావహ- తిక్రుమ్, ప్రకాశమానః- శెర్రుమ్, శ్రేష్ఠ. కుణ త్తితి మతుబర్థశబ్దః- గుణవత్స్వేసతి- త ప్పత్తవర్కు, నిరపరాధానాం- "సద్బుద్ధి స్సాధుసేవీ,, త్యాద్యుక్త గుణవతా మసూయాదిరహితానాం శి ష్యాణాం విషయే. తామే, స్వయమేవ - ఉకన్దు, సంతుష్య. తరుగ్గకవాల్, ఉపదేశ హేతు భూత కృప యా. ఒప్పత్త, నిస్సమాభ్యధిక. నాన్మరై, వేదేషు. ప్రామాణ్యే నిస్సమాభ్యధికేషు వేదేష్విత్యర్థః - ఉ ళ్ళక్కరుత్తిల్, సిద్ధాంత తాత్పర్యే.

మూ— యుళ్ళకర్రుత్తి లురైత్తురైత్త, ముప్పత్తిరణ్డిలే ...శేర్న్దమొళ్ళి త్తిరుమే ॥ ౪౦ ॥
ఆస్తిక్యవాన్నిశిత బుద్ధిరనభ్యసూయుః సత్సంప్రదాయ పరిశుద్ధమనా:

సా.దీ— పురాణాది కళుక్కుముపలక్షణమ్. ఇవత్తినుళ్ళమ్, తాత్ప ...మ్. కరుత్తిలుత్తైత్తురైత్త, తాత్ప ర్యార్థ గ్రహణార్థ మాకవతిపరిచియమ్పణ్ణి శొల్లప్పట్ట - ఇవై ముప్పత్తిరణ్డు, ఇమ్మువ్పత్తిరణ్డధికారజ్ఞళాలల్ - అధికారసంగ్రహప్పాట్టుక్కళాలల్. ముత్తమిళ్ శేర్న్ద, వక్తృవాచ్యవచన విషయవైలక్షణ్య మాకిరమూన్రులక్షణముమ్. శేర్న్దమొళ్ళి, తిరుమొళ్ళికళుక్కెల్లామ్ శోధావహమ్ - మొళ్ళి, తిరుముకప్పాశురమ్, భగవద్దివ్య వచన మెన్ను తోన్రుకిరతు - ఇతుక్కు ప్రయోజక కర్తా ఈశ్వరనే యెన్రు కరుత్తు. ఇతు శెప్ప, శొన్నా ల్పెన్రపడి - శెవిక్కుము తెన్న త్తిక్కుమ్, శెట్ట వర్ శెవిక్కమృతమ్ పోల్ రసిత్తు కొణ్డు విళఙ్గుమెన్రై ॥ ౪౦ ॥

ఇనియవరే వాధాగ్య వానకానప్రతిబుద్ధర్, అవరెల్లామ్ తాఙ్గళే నమ్ముడైయ సన్మార్గత్తై పరిగ్రహిప్పార్కళెన్ను భవిష్యద్వేదిత్వత్తై కించిత్ప్రాచిప్పిక్కిరార్ - ఆస్తిక్యవానిత్యాదియాల్. ఎవర్కళ్ పరమాస్తికర్ అవర్ స్వయమేవ ఇన్త మార్గత్తై పరిగ్రహిక్కుమ్. యాతొరువర్ సూక్ష్మబుద్ధి, సారాసార వివేక చతురర్ - యాతొరువర్ అసూయారహితర్. యాతొరువర్ సత్సంప్రదాయత్తాల్ పరిశుద్ధమనసర్ -

సా.స్వా— తద్గ్రహణార్థమాక వెన్రపడి. ఉరైత్తు, భగవద్భాగవతకృపైయినాలే అటిపరిచయమ్పణ్ణి ఉరైత్తు, శొల్లప్పట్ట. ఇవై ముప్పత్తిరణ్డు, ఇన్త ముప్పత్తిరణ్డు పాట్టుమ్ - ముత్తమిళ్ శేర్న్ద, వక్తృవాచ్య వచన వైలక్షణ్య రూపమాతల్, శబ్ద సౌష్ఠవార్థ సౌష్ఠవ గాన యోగ్యత్వ రూప మాతల్, మూన్రు తమిళ్ లక్షణత్తోడే శేర్న్ద మొళ్ళిక్కు, శ్రీసూక్తికళ్. శ్రీరహస్యత్రయ సారాఖ్యదివ్యప్రబంధరూపసూక్తికళుక్కు తిరువే, శోభావహమే. మణి ప్రవాళరూప విస్తారగాథైయుళ్ళలా విట్టాలితుక్కు శోభాసంకోచముణ్డెన్రుకరుత్తు ॥ ౪౦ ॥

అనాలుమ్ వర్తమాన కాలత్తిల్ దేవరీరిడత్తిల్ భయత్తాలే ఇన్త ప్రబంధత్తై యాదరిత్తాలుమ్ ఇతఃపరం సర్వజనఙ్గళుమ్ అసూయా నాస్తిక్యాది గ్రస్తరాన పడియాలే ఇప్రబంధత్తై యనాదరమ్పణ్ణ సంభావితమాకైయాలే ఇప్రబంధత్తుక్కు అధికారిదౌర్లభ్యత్తాలే క్రమేణోచ్ఛేదమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్కిర శంకైయై పరిహరియానిన్రుకొణ్డు ఇవ్వతాలత్తిలేయుమధికారిసద్భావత్తై ప్రసాధిక్కిరార్ - ఆస్తిక్యవానితి -

సా.సం— ఉరైత్తురైత్త, విమృశ్య విమృశ్యోక్తాః. ముప్పత్తిరణ్డుమై, ద్వాత్రింశదధికార గాథాః - ముత్తమిళ్ శేర్న్ద, త్రివిధ ద్రమిడశబ్దయుక్తతయా - ద్రమిడశబ్దానాం త్రైవిధ్యంచ శబ్దసౌష్ఠవార్థసౌష్ఠవ గానయోగ్యత్వరూప త్రివిధగుణ యుక్తతయా - ఆశుచిత్ర మాధుర్య రూప గుణత్రయ యుక్తతయాచ - తిరు, సంపత్. మొళ్ళిత్తిరువే, ద్రమిడసూక్త్యాత్మక సంపదేవే త్యర్థః ॥ ౪౦ ॥

నన్వేవమనేక ప్రమాణ న్యాయోప న్యసన పూర్వకాతి గాంభీర్యార్థ ప్రకాశక ప్రబంధ నిర్మాణప్రయాసో వ్యర్థః? ఇదానీంతనానామాస్తిక్యస్యైవాభావాత్తదభావేపి బుద్ధిసౌక్ష్మ్యవిరహాత్తదుభయవతో ప్యసూయా గ్రస్తత్వాన్నుపసంకేత భీతిమత్త్వాత్ దృష్టైశ్వర్య మాత్రరహితత్వాచ్చే త్యత్రాహ - ఆస్తిక్యవానితి. పరలోకోస్తీతి బుద్ధిరాస్తిక్యం. సర్వాచార్యసంప్రదాయ సత్సంప్రదాయః. తన్మూలప్రసిద్ధం స్వ

మూ—స్వదర్థీ [illegible] సంకేతభీతిరహితో [illegible] మ్యవసక్త స్సద్వర్తనీ మనువిధాస్యతి శాశ్వతీం నః ॥ ౬౭॥

మత్తైరయు రైక్కుమ్ పొరు [illegible] త్తిపడియే మెన్నోర్ వార్ మన్నియకూర్ మతియుడైయార్ వణ్కుణ త్తిన్, కుత్తై (చ్చినైక్క) యు రైకళ్ శ్కిటిల్ లార్ కురుక్కళ్ ఉ మ్మారొ గత్తమ న మ్పెత్తార్

పా-దీ—యాతోరువర్ నల్ల పొరుళ్ కళ్ వ్యాక. యాతొరువర్ అసతాం సంకేతభీత్యారహితః- సంకేతమావ తు ? నల్ల తాకిలుమ్ పొల్లా తాకిలుమ్ పత్తినతు విడోమెన్నుమ్ ప్రతిజ్ఞై - అవరాకాస్తిక్యాది యుక్తా వాలుమ్ సదర్థత్తై పరిగ్రహిప్పార్కళ్ కెరే. యాతొరువర్ సత్పదేషు, తృణసదృశేషు- క్షుద్రజ్గళాన ఖ్యాతి లాభ పూజాదికళిల్ విరక్తర్. ఇవర్కళెల్లారుమ్ నమ్ముడైయ - శాశ్వతీం, కేడత్త- సద్వర్తనీం, రహస్య త్రయసారోక్త సన్మార్గత్తై- అనువిధాస్యతి, అనువర్తిప్పర్కళ్ కైనైకళ్ ॥౬౭॥

ఇనిశ్లోకార్థత్తై యే పాట్టాలు మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - మత్తైరయుత్తైక్కుమిత్యాది - మత్తై యు త్తైకళుమ్ పొరుళెల్లామ్ మెయ్యెన్నోర్ వార్, వేదజ్గళ్ శొల్లుమర్థజ్గళెల్లామ్ పరమార్థమెన్ను విశ్వసిత్తి రుక్కుమ్ పరమాస్తికర్. మన్నియకూర్ మతియుడైయార్, స్థిర మాన సూక్ష్మ బుద్ధియైయుడైయార్. వణ్కుణత్తిల్, విలక్షణగుణజ్గళిల్- కుత్తై యుత్తైకళ్ నినైవిల్లార్, కుత్తమ్ శొల్ల ఇచ్ఛై యిల్లా తార్. అనభ్యసూయుః ఎన్ఱతి నర్థమ్ - కురుకళాల్ తన్నాల్, ఆచార్య సకాశా దెన్నైకళ్ - కోతత్త మనమ్పెత్తార్,

సా-స్వా— ఏవంభూతః కశ్చిదధికారీసంభావితః అస్మాకం శాశ్వతీం సద్వర్తనీమనువిధాస్యత్యేవేతిభావః ॥ ౬౭॥

ఇని ఇన్తశ్లోకత్తై యొరు పాట్టాలే వివరణమ్ పణ్ణుకిరార్. మత్తైయుత్తైక్కుమితి- మత్తై, వేద జ్గళ్. ఉత్తైక్కుమ్, శొల్లుమ్. పొరుళెల్లామ్, పురుషార్థ జ్గళెల్లామ్- మెయ్యెన్ను, పరమా ర్థమెన్ను- ఓర్ వార్, విశ్వసిత్తిరుక్కుమ్ పరమాస్తికర్ -ఇతినాలాస్తిక్యవానెన్కిఱపదమ్ వివరిక్కప్పట్టతు. మన్నియకూర్ మతియుడైయార్, మన్నియ, దృఢేయాన- కూర్, సూక్ష్మయాన- మతియుడైయార్, బుద్ధి యుడైయార్ - ఇతినాలే నిశితబుద్ధిః ఎన్కిఱపదమ్ వ్యాఖ్యాతమాయ్త్తు. వణ్కుణత్తిల్, విలక్షణమానగు ణజ్గళిల్ - పరకీయసద్గుణజ్గళిలెన్నపడి - కుత్తైనినైక్క, కుత్తమ్ నినైక్క - కుత్తమ్ భ్రమిత్తుచ్చొల్లుకైయిల్ నినైవిల్లార్, సంకల్పమిల్లాతార్ - ఇతినాలే అనభ్యసూయుః ఎన్కిఱపదమ్ వ్యాఖ్యాతం- కురుక్కళ్ తమ్ పాల్, గురుకళ్ పక్కలిల్ నిన్ఱుమ్- కోతత్త, అన్యథాజ్ఞానాది దోషమత్త - మనమ్ పెత్తార్, సమ్యక్ జ్ఞానమ్ పెత్తార్. ఇతినాలే సత్సంప్రదాయ పరిశుద్ధమనాః ఎన్కిఱ పదమ్ వివృతమాయ్త్తు -

పా-సం—మనోయస్యసతథోక్తః. సత్సుతత్వబుభుత్సయా తత్వజ్ఞానార్థనశీల స్సదర్థీ.మదాచార్యాభిమ తః ప్రామాణికో వా మావాతదీయా వయమేవ మేవాధ్యవస్యామ- ఇత్థమేవాచ రామశ్చేతి సమయ బంధ స్సంకేతః- తస్మాద్భావి భీతిరహితః- తృణకల్పైశ్వర్య సహభూత పురుషార్థాంతరే ష్వప్యసక్తః. మ త్సంబంధినీం శాశ్వతీం సద్వర్తనీ మనువిధాస్యతి, అనువర్తతే- తస్మాదేవంభూత ప్రామాణిక సంభవాత్స న్మార్గ శిక్షక ప్రబంధకరణ ప్రయాస స్సఫల ఇతిభావః ॥ ౬౭ ॥

అస్తిక్యవా నిత్యుక్త శ్లోకార్థమేవ గాధయాచ సంగృహ్ణాతి- మత్తైఇతి. వేద బోధితార్థా స్స ర్వోపిసత్యఏ వేత్యధ్యవస్యంతః.మన్నియవితి.స్థిరతరసూక్ష్మబుద్ధిశాలినః.వణ్కుణత్తిలితి- శ్లాఘ్యగుణేషు దోషావి ష్కరణ రూపాసూయా రహితాః - కురుక్కళితి, గురూణాం సకాశా న్నిర్దుష్ట మనో లాభవంతః.

మూ — కొళ్వారన్ఱి కొడుప్పార్ కుఱ్ఱమొన్ఱిల్లాక్ క్ఱోతత్తాల్ కిత్తియాత తిణ్మతియోర్ తెళ్ళియస్తోర్ వార్, పొత్తైనిలత్తిల్ మిక్కుమ్మునివర్ కాట్టుమెల్లైప్ పొన్నాళ నన్నెఱియిల్

సా.దీ—సమ్యక్ జ్ఞానోపదేశమ్ పెత్త సత్సంప్రదాయ పరిశుద్ధ / నస్కుర్. నకొళ్ళై కొళ్ వార్- గుణగ్రాహికళాన సదర్థికళ్ - శిరైవళర్కు మిత్యాది. శిరై, కారాగృహమ్. బంధకత్వ సామ్యాత్ సంసారత్తై కాట్టుకిరతు - అత్తై వళర్కు మవర్, సంసార వర్ధకర్. పాపత్తుక్కుఞ్జాత వర్కళ్ - శిలయాస్తర్, కేచిన్మందాః - ఇవర్కళుడైయ. శజ్కేతత్తాల్, నామ్పిడిత్తతే మతమ్. అతలతు మత్తొన్రై యుమ్ పరిగ్రహియామెన్నుమ్ సమయత్తాల్ - శితైయాత తిణ్మతియోర్, భిన్నమాకాత దృఢచిత్తర్. సంకేతభీతి రహిత రెన్నపడి - తెరిన్ద తోరార్, తెరిన్ద త్తుచ్ఛ ఫలజ్గళాన ఖ్యాతిలాభ పూజాది ప్రయోజనత్తై అత్తె ప్పడాతార్- శిరన్ద తోర్ వార్, నిరతిశయ ప్రయోజనత్తై యాశైప్పడువార్- ఖ్యాతిలాభ పూజాస్వసక్తరెన్నపడి - తెరిన్దతోర్ వారెన్ను పాఠమాకిల్ తెరిన్దు, సదసద్వివేకమ్ పణ్ణి. సత్తై పరిగ్రహిప్పార్కళ్ నైరా - ఖ్యాతిలాభాది వ్యసక్త రెన్నపడి- ఇవరెల్లారుమ్ పొత్తైనిలత్తిల్ మిక్కమ్మునివర్, క్షమాసీమాభూమియిల్ అధికరాన పరిశుద్ధర్ - ఆచార్య రెన్నపడి. కాట్టుమ్, ఇవర్కళాల్ కాట్టప్పట్ట. ఎల్లై పొన్నాళ నన్నెఱియిల్. నమ్ముడైయ - పొన్నాళ, శాశ్వతి యాన - నన్నెఱియిల్, సద్వర్తనియిల్ - సన్మార్గత్తిల్.

సా.స్వా—కొళ్వారన్ఱి కొడుప్పార్ ... సంప్రదాయస్థరాన నమ్మై క్రయవిక్రయాహార్దశయా సమిద్ధగే, ఎన్కిరపడియే కొళ్వార్- అతనువర్కళ్ ఎన్నపడి. కొళ్వార్ నన్ఱైయెన్నుమ్ పాఠమ్ నన్ఱై, వల్లదై, ఎన్కిర పదమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు - శిరైవళర్కుమ్, సంత్తై కొళ్వార్ - ఇతినాలే సదర్థ ఎన్కిర పదమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు - శిరై వళర్ కుమ్, సంసారత్తై వళర్క్కుమ్- పాపత్తాలే సంసారాభివృద్ధియై యుణ్డాక్కుమవర్ కళ్. శిలయాస్తర్, శీయుతువమంద బుద్ధికళైయుడైయ. శజ్కేతత్తాల్, నామ్పిడిత్తతే మతమ్- మత్తొరుమతత్తై యుమ్ పరిగ్రహియోమెన్నుమ సంకేతత్తాలే. శితైయాత, భిన్నమాకాత. తిణ్ మతియోర్, సువృఢబుద్ధికళ్ - భయరహిత బుద్ధికళై యుడైయ సాంకేతభీతి రహితః ఎన్కిర పదమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు - తెరిన్ద తోరార్, తెరిన్దతుచ్ఛ న్నపడి- ఇతినాలే సాంకేతభీతి రహితః ఎన్కిర పదమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు - తెరిన్ద తోరార్, శిరన్దతు, నిరతిశయ పురుషార్థప్రయోజనజ్గళై. ఓరార్, ఆశైప్పడార్- శిరన్దతోర్ వారెన్కిర పాఠత్తిల్. శిరన్దతు, నిరతిశయ పురుషార్థత్తై ఓర్ వార్, ఆశైప్పడు మవర్కళ్ - ఖ్యాతిలాభపూజాదివ్యసక్త రెన్నపడి. తెరిన్దతోర్వారెన్ను పాఠమాన పోతు- తెరిన్దు, సదసద్వివేకమ్ పణ్ణి. అతు, అత్తై- సత్తై. ఓర్ వార్, పరిగ్రహిప్పవర్కళ్ - ఇతినాల్ సత్యజేవ్యసక్తః ఎన్కిర పదమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు - ఖ్యాతిలాభ పూజాది వ్యసక్త రెన్నపడి - ఇతినాల్ క్షమాసీమాభూమియిల్-మిక్కుమ్,అధికమ్-మునివర్,పరిశుద్ధర్. ఆచార్య ఇప్పడిప్పట్టవధికారికళ్,పొత్తైనిలత్తిల్,క్షమాసీమాభూమియిల్-మిక్కుమ్,అధికమ్-మునివర్,పరిశుద్ధర్. రెన్నపడి.కాట్టుమ్,ఆచార్యరాలే కాట్టప్పట్ట.ఎల్లై,అస్మాకం-ఎజ్గళుడైయ.పొన్నాళ,నశియాత.నన్నెఱియిల్,

సా.సం— కొళ్వార్ నన్ఱైమ్, మత్సంప్రదాయం స్వీకుర్వంతీతి - శిరైయితి. సంసార కారాగృహ వర్ధకానాం కేషాంచిన్మందానాం సంకేతాత్- శితైయాత, అశిథిల- తిణ్మతియాల్, దృఢమత్యా. తెరిన్దతోర్ వార్, సదసదితివివిచ్య సదర్థమేవోపాదదానాః- పొత్తై, క్షమా. క్షమాసీమా భూమిషు- మిక్కమ్మునివర్ కాట్టుమ్,అత్యంత పరిశుద్ధగురుభిః ప్రదర్శితే-ఎల్లైప్పొన్నాళ నన్నెఱియిల్,అస్మదీయే అవినాశి సన్మార్గే

మూ— పుకుతువారే ॥

అతువఴియిన్నముతెన్నవరిప్పులన్ (విణ్ పునల్) వేరిడువార్,

పా-దీ—పుకుతువార్, అవశ్యమ్ ప్రవేశిప్పార్కళ్ శిష్యర్కళ్ ॥

అతువఴి యిత్యాది- సదసదర్థ వివేక చతురరాన నమ్మాచార్యర్కళ్ సదర్థఙ్గళై మేలుమ్ నడత్తిడ వేణుమెన్ఱు నమ్ముడైయ పిఴైకళైయుమ్ పొఱుత్తు నమక్కుపదేశిత్తార్కళ్, నాము మివ్వర్థస్థితి యైయవర్కళ్ కృపైయాల్ ఘంటాపథమాక నమ్మళవిలే పెఱ్ఱోమెన్ఱు స్వలాభత్తాల్ ప్రీతరాకిఱార్- ఎఙ్గళ్ తేశికరే, శ్రీనాథ యామున యతివరాదికళే- అవధారణత్తాల్ బాహ్యకుదృష్టి వ్యావృత్తి. అతు ఇన్నముతు వఴి, ఇప్రబంధోక్తమాన వర్థస్థితియే ఇన్నముతాన వఴి- పరమ భోగ్యమాన సన్మార్గమెన్ఱుపదేశిత్తార్ - ఇన్పులన్ వేరిడువార్, అల్పసారఙ్గళాన శబ్దాదికళ్. ఇతు మఱ్ఱుముళ్ళ హేయగుణఙ్గళుక్కుపలక్షణమ్. వేరిడువార్, తాఙ్గళుమ్ వేరఱ్ఱుతమ్మాశితరైయుమ్ వేరిడువిప్పర్ - పరిత్యాజ్యత్వేన

పా-స్వా— సమీచీన మార్గత్తిలే. సన్మార్గప్రదర్శకశాస్త్ర నిబంధనత్తిలే . పుకుతువారే,ప్రవేశిప్పర్ కళెన్నపడి.ఇతినాలేసద్వర్తనీమనువిధాస్యతి శాశ్వతీంసమా ఇత్యాదివాక్యమ్వ్యాఖ్యాతమెన్నపడి ॥

ఇప్పడిసత్సంప్రదాయ పరిశుద్ధమనాః ఎన్ఱుశొన్నతుకూడుమో?విషయప్రావణ్యాదిరూపాస్మద్దోషదర్శనత్తినాలేఆచార్యర్కళ్మనోవైరస్యత్తినాలేయథావదర్థోపదేశమ్పణ్ణక్కూడామైయాల్సత్సంప్రదాయ పరిశుద్ధమనస్కత్వమ్ కూడామైయాలే తత్వనిర్ణయముమ్ తన్మూల గ్రంధనిర్మాణాదరముమ్కూడుమో ? ఎన్నస్వదోషమూల యథావదాచార్యోపదేశాభావాత్పరిశుద్ధ మనస్కత్వముమ్, తత్వ నిర్ణయముమ్, తన్మూలగ్రంథ ప్రణయనముమ్ కూడాతెన్కిఱతో ? ప్రమాణ దార్ఢ్యాభావాత్తత్వ నిర్ణయ మిల్లామైయాలే తన్మూల గ్రంథ నిర్మాణమే కూడా తెన్కిఱతో? ఎన్ఱువికల్పిత్తు క్రమేణ విస్మృత సత్సంప్రదాయ పరిశుద్ధమనస్కత్వ వివరణ రూపగాథా ద్వయత్తినాలే యుత్తర మరుళిచ్చెయ్యా నిన్ఱుకొణ్డుఆచార్యాధీన స్వలాభత్తినాలే సంతుష్టరాకిఱార్ . అతువఴిఇత్యాది - ఎఙ్గళ్ తేశికరే, శ్రీ వకుళా భరణ, నాథ, యామున, యతివర, ప్రణతార్తిహర, వాదిహంసాంబువాహార్యాదికళే - అవధారణత్తినాలే బాహ్యకుదృష్టి వ్యావృత్తి. అతు, ఇప్రబంధోక్తమాన వర్థస్థితియే. ఇన్నముతు, ఇన్, భోగ్యమాన. అముతు, అమృతమ్ - అతిభోగ్యమెన్నపడి. వఴి, పరమభోగ్యమాన సన్మార్గమెన్ఱు . ఎన్ఱవర్, ఉపదేశిత్తవర్- ఇన్పులన్, అల్పసారఙ్గళాన శబ్దాది విషయఙ్గళ్- ఇతుమఱ్ఱుముళ్ళ హేయఙ్గళుక్కుముపలక్షణమ్. వేరిడువార్,

పా-సం—ఇతరగ్రంథవద్విపరీతాకార ప్రవర్తకత్వ సంభావనా రాహిత్యాద్వైశంపాయన, వాల్మీకి, శుక, పరాశర, పరాంకుశ, పరకాల, నాథ, యామున, యతివరాది గ్రంథ తదాచారావిరుద్ధతయా వేదాంత తాత్పర్యభూతత్వాద్యథార్థ విపరీతాకారావగాహి ప్రమాణ విధురత్వాచ్చాయం మార్గ అవినాశీత్యుక్తః- పుకుతువారే, ప్రవిశంత్యేవ ॥

ననుభవన్నిరాకృత ప్రతితంత్రార్థోపదేశ మార్గోపి ప్రమాణోపపత్తి సంప్రదాయైర్బహుభిర్గురుభిర్నిరూపితః,అతఃకథంతస్యానుమతతా చేత్స్మరతాహ-ఇతువఴియిఱతి. పరమభోగ్యామృతశబ్దవాచ్యస్య మోక్షస్యాయంమార్గ ఇత్యుపదిశంతోస్మదాచార్యాః.విణ్ణితి.పరమాకాశోనిత్య పురుషార్థః- పునలితి,

సూ — ఇతువళియామల వెన్ఱివార్గళ్ దేశికర్, ఇతు వళియెన్ఱుక వెన్ఱుకప్పాల్ అన్పుడై పారువార్, ఇతు వళి యామరై యోరరుళాల్ యామిశై న్దనమే॥

పా.దీ— విలక్కినార్కళ్ శైన్నా. ఇతువళియామ్, ఇన్ద భగవత్కృపైయే ముఖ్యోపాయమ్- అన్ఱియే భక్తిప్రపత్తికళ్ శాస్త్రవిహితమాన మోక్షోపాయమ్- ఇతు వళియల్ల, ఇతు భగవత్కృపా వ్యతిరిక్తఙ్గళ్ మోక్షత్తుక్కు ముఖ్యోపాయమల్ల. యద్వా, భక్తిప్రపత్తికళాకియ అవిధేయఙ్గళాన వాక్యార్థ జ్ఞానాదికళ్ మోక్షసాధనమల్ల - ఎన్ఱివార్, అఱిన్దు నిణైయిత్తార్కళ్ శైన్నా. కించ ఇతు వళి, ఇన్ద పరమ భోగ్యమాన - వళి, మార్గమే. ఎన్ఱుక, ఇవ్వళివిల్ పర్యవసియాతే ఇన్నమ్ దీర్ఘమాక విభ్యామియిల్ నడన్దిడుక- ఎన్ఱు, సంకల్పిత్తు. ఉకప్పాల్, ఇస్సన్మార్గవిషయ సంతోషత్తాల్. ఎన్ఱపిఴైపారువార్, ఎఙ్గళుడైయ సకల స్ఖలనఙ్గళైయుమ్ సహిత్తు ఎఙ్గళుక్కు మివ్వర్థ స్థితిత్తైయుముపదేశిత్తార్కళ్ శైన్నా - అన్నైయాల్ యామ్, నాముమ్ . మత్తైయోరరుళాల్, పరమ వైదికరాన నమ్మాచార్య కృపైయాలే - ఇతు వళియా, ఇస్సన్మార్గమే ఘంటాపథమాక - ఇశైన్దనమ్, అఙ్గీకరిక్కప్పెత్తోమ్ ఎన్నా॥

అత్యంతాజ్ఞరాన నమ్మై సమ్యక్ జ్ఞానత్తై యుడైయరాక్కి ఉజ్జీవిప్పిక్కుం వ్యాగినసత్యేశ్వరర్

సా.స్వా— తాఙ్గళుమ్ హేయఙ్గళై విట్టు ఆశ్రితరైయుమ్ విట్టువైప్పార్. పరిత్యాజ్యత్వావిలక్కినార్కళ్ ఎన్నపడి- ఇతువళియామ్, ఇతు, భగవత్కృపైయే - వళియామ్, మోక్షోపాయమ్ - అల, భగవత్కృపా వ్యతిరిక్తమ్ మోక్షత్తుక్కు ముఖ్యోపాయమల్ల- ఎన్ఱివార్, అఱిన్దు నిణైయిత్తార్కళ్ - యద్వా, ఇతు, ఇప్రబంధోక్తమాన భక్తిప్రపత్తికళే - వళియామ్, శాస్త్రవిహితమాన మోక్షోపాయమ్ అల, తద్వ్యతిరిక్త వాక్యార్థ జ్ఞానాదికళ్ మోక్షోపాయమన్ఱెన్ఱివార్ - అఱిన్దు నిణైయిత్తార్కళ్ ఎన్నపడి. దేశిక విశేషణమ్ పూర్వేణాన్వయః - కించ, ఇతువళి, ఇన్ద భోగ్యమాన మార్గమే- ఎన్ఱుక, ఇవ్వళియిల్ పర్యవసియాతే ఇన్నముమ్ దీర్ఘమాక ఇబ్భూమియిలే నడన్దిడుక- ఎన్ఱు, సంకల్పిత్తు- ఉకప్పాల్, ఇన్న సన్మార్గ ప్రవచన సంతోషత్తాల్ . ఎన్పిఴైపారువార్, ఎఙ్గళుడైయ స్ఖలనఙ్గళైయుమ్ సహిప్పవర్కళ్. సకల స్ఖలనఙ్గళైయుమ్ సహిత్తు ఇవ్వర్థఙ్గళైయుముపదేశిత్తార్కళ్ ఎన్నపడి- అన్నైయాన్ మత్తైయోరరుళాల్, పరమవైదికరాన ఆచార్య కృపైయినాలే - ఇతు వళియా, ఇన్ద ప్రబంధోక్త మార్గమే ఘంటాపథమాక- యామ్, వయం- ఇశైన్దనమ్, అంగీకరిక్కప్పెత్తోమ్ ఎన్నా॥

సా-సం— కారణ జలవాచి పదేన కార్యం సముపలక్ష్యతే- ॥అపఏవససర్జాదౌ॥ ఇతి హి శ్రుతిః - తదుభయ మస్మిన్నపి- ఇదం సదద మసదితి వివేచనే ప్రవృత్తాః. అయమేవ మార్గో భవతి- అయంచ మార్గో నభవతి- ఇత్యేవ జానంతి. ఎన్ పిఴై, సంప్రదాయాంతరానావరణగూపమస్మదపరాధం- ఇతువళియెన్ఱుక వెన్ఱుకప్పాల్ అన్పుడైపారువార్, ఉక్తవిధో భరన్యాసమార్గ ఏవసన్మార్గః. తేనైవమార్గేణ పరమపురుషార్థోఽస్య స్యాదిత్యభిలాషయా పరప్రతి తంత్రార్థ నిరసనాది రూప సపరాధాన్ సహంతే. అయమేవమార్గో భవతి- మత్తైయోర్, వైదికాః- తేషాం- అరుళాల్, పరమ వైదికానామస్మదాచార్యాణాం కృపయా- యామిశైన్దనమ్, వయమస్మిన్ కర్మణ్యేవ ఉపవాదిశ్చిన్నా నా హేత్వప్రతిష్ఠితా అభూమేత్యర్థః॥

ఉపపాదితార్థ విషయశీం స్థిరాం ప్రతిష్ఠాం కేన లబ్ధవంతో భవంత ఇత్యత్రాహ.

మూ—ఎట్టుమిరణ్డు మఱియాత వెమ్మై యిత్తై యఱవి, క్రెట్టవాన్ శాత విడ ప్పతు మెజ్గళ్ మాత వనా ర్, ముట్టవినై త్తిరళ్ మాళ ముయన్నిడు మఞ్జలెన్ఱార్, కచ్చైయిల్వాశకత్తాల్

సా.దీ— కృష్ణనా యవ తరిత్తు అరుళి చ్చెయ్త చరమశ్లోకత్తాల్ నల్ల వర్థ్యవ సాయత్తై ప్పెత్తోమెన్కిఱార్. ఎట్టుమిరణ్డు మిత్యాది. ఎట్టు మిరణ్డు మ్పత్తైన్దు ఇస్సామ్రత్ర మఱియాతే అత్యంతా జ్ఞరాన నమ్మై యుద్దా, శ్రీమదష్టాక్షర త్తై యుమ్ ద్వయత్తైయుమ్ అఱియాతే సంసరిత్తు పోన్ద నమ్మై. ఇవైయఱివిత్తు, ఇమ్మంత్రజ్గళై ఆచార్య ముఖేన త్తెళివిత్తు. ఎట్టవాణ్ గాత, అనాశ్రితర్కు-ఎట్టవరితాన - ఇడమ్, పరమపదమ్. అత్తైత్తరు మవనాన - ఎజ్గళ్ మాతవనార్, పరమ పదత్తై త్తరక్కడవ స్వచరణనళిన యుగళ సమాశ్రయణత్తైయుమ్ యథావత్తాక పణ్ణివిత్తరుకిఱ అన్త శ్రియఃపతి మాతవనాయ్ కృష్ణనాయ్. మాతవన్ మాతవనామెన్ఱు తంత్రేణో పాదానమ్. అవతరిత్తి శేషః. ,,మామేకం శరణంవ్రజ,, ఎన్ఱు తన్నై ఆశ్రయిక్క విధిత్తు అనంతరమ్ ముట్టవినై త్తిరళ్ మాళ ముయన్నిడుమ్, సమాశ్రయణా నంతరమే ఎన్నై సమాశ్రయిత్త ఉన్నుడైయ పూర్వోత్తరాఘజ్గళెల్లామ్ తానే మాళుమ్పడి ముయన్ని డుమ్, నశిక్కుమ్పడి ప్పోగిత్తు - నిరవశేషమాక పోమెన్ఱు శొల్లి. అఞ్జల్, అతలాల్ నీ ఒన్ఱుక్కుమ్ అఞ్జవేణ్డా - శోకిక్కవేణ్డా వెన్ఱపడి - ఎన్ఱార్, ఎన్ఱవనుడైయ . ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్తగీతోపనిషదాచార్యనుడైయ - కచ్చై యిల్వాశకత్తాల్, కచ్చైయిల్, సర్వత శ్శోభన మాన - శబ్దతోర్థతశ్చ భద్రమాన చరమ శ్లోక రూప వచనత్తాల్ -

సా-వ్యా—ఎట్టుమిరణ్డుమిత్యాది - ఎట్టుమిరణ్డుమ్ పత్తైన్దుమాత అత్యంతాజ్ఞరాన. యుద్దా,ఎట్టుమ్, తిరువష్టాక్షరత్తైయుమ్ - ఇరణ్డుమ్, ద్వయత్తైయుమ్. స్వల్పాక్షరమాన తిరు మంత్రత్తైయుమ్ , సర్వాధికారమాన ద్వయ చరమ శ్లోకజ్గళైయు మఱియాత. ఎమ్మై, నమ్మై. సంసరిత్తు పోన్ద నమ్మై - ఇవై యఱివిత్తు. యాదృచ్ఛిక సుకృతాదికళై మున్నిట్టుకొణ్డు సదాచార్య ముఖేన- ఇవై, మూల మంత్ర ద్వయ చరమశ్లోకరూపరహస్య త్రయత్తైయుమ్ పాఠమాకవఱివిత్తు-తస్వజ్ఞానపూర్వకమాకప్రపదనరూపజ్ఞానత్తైయుమాక్కి. ఎట్టవాణ్ గాత, అనాశ్రితర్కెట్ట వరితాన - అతిదుర్లభమాన వెన్ఱపడి - ఇడమ్, పరమపద స్థానత్తై - తరుమ్, “మోక్ష మిచ్ఛే జ్జనార్దనాత్ - మోక్షదో భగవాన్ విష్ణుః ” ఎన్కిఱపడియే మోక్ష ప్రదత్వేన పరదేవతా రూపియాన. ఎజ్గళ్ మాతవనార్, మాధవనాయ్శ్రీకృష్ణ రూపియాయ్ అవతరిత్తు ఇతి శేషః- ,,జాయమానం హి పురుషం యం పశ్యే న్మధుసూదనః,, ...

అవతరిత్తు ఇతి శేషః- ,,జామాతాదయిత స్తవేతి భవతీసంబంధదృష్ట్యాహరిః,, మెన్కిఱ పడియే ఎజ్గళ్ లక్ష్మిక్కు - తవన్, నాయకనా యిరుకిఱ ఎన్ఱపడి. ముట్టవినై త్తిరళ్, ముట్ట, కాత్స్న్యేన. వినై త్తిరళ్, పాప సమూహమ్ - పుణ్య పాప రూపోభయ విధపాపముమ్- మాళ, నశిక్కుమ్పడి- ముయన్నిడమ్, సర్వపాపేభ్యో, మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱు అభినివేశిత్తానిఱ్ఱుమ్. అఞ్జల్, నీ ఒన్ఱుక్కుమఞ్జవేణ్డా. మాశుచః ఎన్ఱుశోకియాతేఎన్ఱు- ఎన్ఱార్, శొల్లానిఱ్కిఱ గీతోప నిషదాచార్య నుడైయ-కచ్చైయిల్,సర్వతోవిలక్షణమాయిరుక్కిఱ.వాశకత్తాల్,

సా-సం—ఎట్టుమితి- అష్టాక్షరంద్వయంచ-అథవాద్వయచరమశ్లోకావష్టాక్షరంచ. అథవా అష్టౌద్వౌ చ కతీత్యుక్తేద శేతివావక్తుమజానతః-అస్మాకమేతాన్ జ్ఞాపయిత్వా- ఎట్టవాణ్ణాతేతి. అనాశ్రిత దుష్ప్రాపం పరమపదం దాతుముద్యుక్తో మమమాధవః - ముట్టవితి - కాత్స్న్యేన పాప రాశిర్యథా నశ్యేత్తథా అభినివేశంకుర్వ న్మాశుచ ఇతివదతః- కచ్చైయిలితి. కాత్స్న్యేనాత్యంత భోగ్యాద్వాక్యా చ్చరమ శ్లోకరూపాత్

మూ—

కలజ్గాని లైపెత్తనమే॥

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః -

వానుళమర్ న్తవరుక్కుమ్ వరున్తవరుమిన్ని లైకళ్, తానుళనాయుకక్కు న్తరమిక్ గునమక్కుళతే,

సాం.దీ—కలజ్ గానిలైపెత్తనమ్, ఇవ్వర్థస్థితిమైయుమ్ కణ్డు అతిల్ దృఢాధ్యవసాయత్తైయుమ్ పెత్తోమెన్నైక॥

వానుళిత్యాది- నిత్యసూరికళుక్కు ముళ్పడ, యద్వా, దేవర్కళుక్కు ముళ్పడ. వరున్తి స్పైరవేణ్డు మతాన విప్రబంధోక్తాధికారి స్వభావఙ్గళై తానుమున్తవుళ్ళ వనాయ్ యిన్ని లైయుడైయారై యుకక్కుమ్ పరిపాకత్తై యిజ్గేనామ్ పెత్తోమ్, ఇనిపృథగ్వనఙ్గళ్ తఙ్గళ్ కౌటిల్యత్తాలితిల్ కుత్తఙ్గళై అశోప్యపరిత్యజిప్పరాకిలుమ్ సర్వాంతర్యామియాన భగవానుక్కుమికవుమితుర సిప్పతేఎన్ను. విప్నముక్కరపతి- వానుళమర్ న్తవర్, వాక్, స్వర్గముమ్ పరమ పదముమ్-అతిలమర్ న్తవర్కుమ్, దేవర్కళుక్కుమ్ నిత్యసూరికళుక్కు ముళ్పడ- వరున్తవరుమ్, వరుత్తమ్, ప్రయాసమ్. ప్రయాసప్పట్టు స్పైరవేణ్డు మతైయాన-ఇన్నిలైకళ్, ఇప్రబంధోక్తమాన పరమైకాంతి ధర్మఙ్గళ్. అవత్తై త్తానుళనాయ్, మున్నత్తానుళ్ళవనాయ్. ఉకక్కుమ్ తరమ్, ఇన్ని లైకళైయుడైయార్ తిరత్తిల్ సంతోషిత్తాదరిక్కుమదనై- పరిపాక విశేష మెన్నపడి- ఇజ్గు నమక్కుళతే, ఇవ్విడత్తిలి ద్దేహత్తిల్- నమక్కు, నమ్ముడైయ వర్కుకు క్కుణ్డావతే, ఉణ్డాక స్పైత్తతే. ఇతువే నమక్కు పరమ లాభమ్. యద్వా, ఇతు నమక్కుళతే, ఉణ్డాక స్పైస్తితో వెన్ను కాకు.

సా.స్వా— చరమ శ్లోకత్తాల్. సర్వతో దృఢతర ప్రమాణత్తాలే- కలజ్ గానిలై, అక్షోభ్య నిలైమై - పెత్తనమ్, ఇవ్వర్థ స్థితిమైయుమ్ కణ్డు సుదృఢాధ్యవసాయత్తైయుమ్ పెత్తోమెన్నైక॥

అనాలుమ్ దేవరీర్ నిబంధనత్తై సంప్రదాయాంతరస్థర్ నెకిళనైక్కియాలే కుఱైయిల్లైయో ? ఎన్న వక్రబుద్ధికళ్ నెకిళనైత్తాలుమ్ శ్రీమతిపతికృత్యంత భోగ్యమాయిరుక్కు మెన్నరుళిచ్చెయ్కిరార్. వానుళిత్యాది- వాక్, స్వర్గలోకమ్ - పరమపదం వా. వానుళ్, అతిలమర్ న్తవరుక - ఇంద్రాదిదేవర్కళుక్కుమ్ నిత్యసూరికళుక్కుమ్ - వరున్తవరుమ్, ప్రయాసప్పట్టు వరుమ్ - ప్రయాస సాధ్యమాకవరుమ్ - ఇన్ని లైకళ్, ఇప్రబంధోక్తనిలైకళ్ . తానుళనాయ్, ఇప్రబంధోక్త పరమైకాంతి ధర్మఙ్గళైతానుళ్ళవనాయ్ - ఉకక్కుమ్ తరమ్, ఇన్ని లైమై యుడైయవరై కణ్డు ఉకక్కుమ్ తరమ్, సంతోషిక్కుమ్ స్వభావమ్. ఇజ్గు, విరోధినాయస్తా జటిల మాన సంసార మండలత్తిలే- నమక్కుళతే, ఉణ్డాకప్పెత్తతే

సా.సం—

స్థిరతర ముక్త ప్రతితంత్ర నిష్ఠాం ప్రాపామ్యస్మ॥

భవద్రుచి పరిగృహీతో భవత్సంప్రదాయః, అస్మద్రుచి పరి గృహీతో స్మత్సంప్రదాయః, ద్వయమపి తుల్యమితి ప్రాప్తేఽస్య సంప్రదాయస్య వైషమ్యమాహ- వానుళీతి- పరమపదే ప్రతిష్ఠితానామపి భరత లక్ష్మణాది రూప నిత్యానాం- వరున్తవరుమి న్నిలైకళ్, అతిప్రయాసేన వసిష్ఠ విశ్వామిత్ర సాందీప న్యాదిభి స్సంపాదనీయా ఇమాః ప్రతితంత్రార్థ నిష్ఠాః. తానితి. ఏతాదృశనిష్ఠయాస్వయం సత్తాం ప్రాప్యవతాదృశీ ప్రతితంత్రార్థనిష్ఠామమ భగవత్కృపయాలబ్ధేతి ప్రీతిప్రకర్షకృత-తరమ్, స్వభావః-ఇజ్గు, ఉక్తవిధ ప్రతితంత్రార్థనిష్ఠావిరోధిహేతుకసంసర్గాదిప్రచురేఽస్మిన్ కాలేఽస్మిన్ ప్రకృతిమండలఏవ.నమక్కుళతే,

మూ—కూనుళనెఞ్జకళా రుట్త మెడ్ఇప్పుకేళిర్ ప్రతినుమ్ (జెయుకళి ప్రతిదినుమ్) తేనుళ పాతమలర్ తిరుమాలుక్కు తిత్తిక్కుమే ॥

వెళ్ళైప్పరిముకర్ తేశికరాయ్

సా. దీ— ఇల్లైయెన్నుకరుత్తు-ఇత్తాల్ శొల్లలామొన్రాయనుష్ఠిక్కవరియదైయెన్నుతొత్తుకిరతు. అకైయాల్. కూనుళ నెఞ్జకళాల్, కౌటిల్యత్తైయుడైయ మనస్సుక్కళాల్: కుటిలరెన్ను శేషమ్- తఙ్గళ్ కౌటిల్యత్తాల్. కుత్తమెణ్ణి, ఇప్రబంధార్థ స్థితికళిలిల్లాతదోషఙ్గళై ఆరోపిత్తు. ఇకళ్ న్దిడిలుమ్, ఇవ్వర్థ స్థితికళై అనాదరిత్తాలుమ్. తేనుళ పాతమలర్ తిరుమాలుక్కు, మధుస్యంది కళాన శ్రీపాద కమలఙ్గళై యుడైయ శ్రియఃపతి, క్కు. సర్వోజ్జీవనార్థమాక విర్వర్థఙ్గళై సదాచార్య పరంపరై యాలే ప్రవర్తిప్పిత్తరుళ నవనుక్కు, నైక్కు - తిత్తిక్కుమ్ ,,ఇత్తైయ పుణ్ణవితైయేల్లమెన్ని రా రిక్కనియవారే,, ఎన్కిర పడియే అవశ్యమ్ రసిత్తిరుక్కుమ్. ఇతిల్ సంశయమిల్లై. ఆనపిన్బు ఆత్తైకొణ్డెన్న కార్యమెన్నుకరుత్తు ।

నిగమనత్తిల్ ప్రబంధత్తైయుమ్ ప్రబంధార్థ స్థితికళైయుమ్ మూరాకిలుమ్ శిలరనాదరిక్కిలు న మకొరుహాని యిల్లై, ఉన్నాకిల్ ఇప్రబంధ ప్రయోజక కర్తావాన శ్రీ హయగ్రీవర్క్కు వెరుప్పుళతామెన్కిరార్- వెళ్ళైప్పరిముక రిత్యాది- వెళ్ళైప్పరి, శ్వేతాశ్వమ్- యద్వా శ్వేతరాన హయగ్రీవర్ - ,,శుద్ధస్ఫటిక మణిభూభృత్ప్రతి భట,, మెన్నతిరే. తేశికరాయ్, శ్రీవాదిహంసాంబుదాపరపర్యాయత్తైయుడైయ

సా. స్వా—ఎన్నువిస్తయుక్కిరపడి- కూనుళ, వక్రత్తైయుడైయ. నెఞ్జకళాల్, వక్రమనస్సుకళాలే- కుత్తమెణ్ణి, ఇల్లాతదోషత్తై ఇప్రబంధత్తిల్ తత్కర్తావాన నమ్మిడత్తిలుమ్ ఆరోపిత్తు. ఇకళ్ న్దిడిలుమ్, అనాదరిత్తాలుమ్. తేనుళపాతమలర్, మధుస్యందికళాన తిరువడిత్తామరైకళైయుడైయ - తిరుమాలుక్కు, శ్రియఃపతిక్కు. సర్వభోగ్యతమవాన శ్రియఃపతిక్కు - తిత్తిక్కుమే, అతిభోగ్యతమమాయిరుక్కుమెన్నపడి ॥

ఆనాలుమ్ సంప్రదాయాంతరస్థర్ నెంజిల్ నినైక్కైయాలే దేవరీర్ తిరువుళ్ళత్తిలీషత్తాకిలుమ్ న మ్మ ప్రబంధత్తై అనాదరిత్తారెన్ను ఖేదమ్ వారాతో ? . ఎన్నతమక్కు ప్రబంధత్తిలే లేఖకత్వమాత్రమన్నిక్కే వేఱు సంబంధమిల్లామైయాలే ఈషత్తుమ్ చిత్తవికారమిల్లై, సర్వేశ్వరనుక్కు చిత్తవికారముణ్డెన్కిరార్- వెళ్ళైప్పరిముకరితి - వెళ్ళైప్పరి, శ్వేతాశ్వం - యద్వా, వెళ్ళై, శ్వేతరాన పరిముకర్ - హయగ్రీవర్. శుద్ధస్ఫటిక మణిభూభృత్ప్రతి భటరాన శ్రీహయగ్రీవర్. తేశికరాయ్, వాదిహంసాంబువాహరానకిడామ్బి

సా. సం— అస్మాకమస్త్యేవ- కూనుళనెఞ్జ ఇతి - వక్రాభిమానపోష్ట్ర గుణానుభవసంధానజనితసంతోషాభావేపి ద్వాత్రింశదధికారార్థ విషయ ఇతిశేషః. కుత్తమెణ్ణి యిక్ న్దిడిలుమ్, దోషానుచింతన రాహిత్య మాత్రాదపి- తేనితి- మధుస్యంది పాదారవింద వచ్ఛ్రియఃపతేః. తిత్తిక్కుమే, ద్వాత్రింశదధికారార్థాస్త్వత్యంత భోగ్యతమా భవంత్యేవేత్యర్థః ।

యద్యప్యస్మిన్ శ్రీ రహస్య త్రయసారే కర్తాస్యాంత దాక్షైశ్చిదనాదరాణా త్తిన్న మనస్కాస్స్వం- అస్మిన్ కర్తా శ్రీమాన్ హయవదన ఏవేతి కైశ్చిదనాదరణా దరణాభ్యాం ఖేదసంతోషయోర్న మే ప్రసక్తి రిత్యాహ- వెళ్ళైప్పరితి- శ్వేతాశ్వముఖ శ్రీభగవానేవాస్మదాచార్యభూత్వా-

మూ—విరకా లడియోమ్, ఉళ్ళ త్తెన్రుతియతో లైయులిట్టన(మ్)ర్ యామితర్ కళ్, కొళ్ళత్తిణి యునక్కోతె న్నికట్టి మజుక్కార్ మతి యూర్, ఎళ్ళత్తనై యుకవా

పా-దీ—వప్పిళ్ళైరాయవతరిస్తు-విరకాల్, సామర్థ్యాత్తాల్- అతావతు స్వేనతిఙ్ఙ ముఖమ్ విస్నముఖమున్దై యువర్ రూపేణ నిన్నాల్ భయుప్పట్టుకల నినైప్పర్కు-శేస్తు ఆచార్య రూపేణ నిన్రు - అడియోముళ్ళత్తిల్ తియతు, అడియేనుడైయ మనస్సానిం ఓలైయిల్ మున్నమె ఎళుతి కొణ్డు పోక నడ్జిల్ పట్టవర్తన్నైయే-ఓ లైయులిట్టనమ్ యామ్, పిన్పు పుస్తకత్తు ఎళుతిన కర్తృత్వమాత్ర మెముక్కు - ఇప్రబన్ధస్తుక్కు సాక్షాత్ప్ర ధానకర్తా శ్రీహయగ్రీవరే. అడియేన్ లేఖనీ స్థానీయన్- ఆనపిన్పు ఇతరర్కళ్- ఇప్రబన్ధత్తై సిద్ధిక క్షిలే ఎన్నకుత్తముణ్డు. మనుష్య కర్తృకత్తిలన్నో కుత్తమెణ్ణలావతు. ఇతిల్ కుత్తమెణ్ణిల్ స... మనస్సిల్ కుత్తమత్తనైపోక్కి- ఇతిలొన్నుమ్ తట్టాతు- కొళ్ళత్తుణియులుమ్, ఇప్రబన్ధత్తిల్ ... ప్ర బన్ధత్తై ఇతువె పరమార్థ మెన్ఱధ్యవసిత్తాలుమ్. కోత్తెన్నిక్కట్టియుమ్, ఇతిల్ ... మనుష్య కర్తృకత్వభ్రాన్త్యా అనాదరబుద్ధ్యాక్కై నీక్క ప్పార్త్తల్- అసింవతి శేషః. మూర్ఖరియూర్, ... త్తా యుక్త మరియుమ్ సూక్ష్మబుద్ధియుడైయూర్ కాళ్. ఎన్నుయిర్ పతి, అడియేనుడైయ ద్యుధాధ్యవసాయయు క్తా ... పత్తోభైనై యుడైయ మనస్సానతు ఎళ్ళత్తనైయ్ముముకవాతు, పరిగ్రహిత్తారక్కు శెన్నుఙలాంశముమ్కొళ్ళాతు.

సా. స్వా—అప్పిళ్ళైరామ్ అవతరిస్తు. విరకాల్, ఆచార్య దేశరూపవిరకాల్. సహకారిమార్-తేని యాలే ఎన్నపడి- అడియోముళ్ళత్తు, నమ్ముడైయ మనస్సాకియపత్రత్తిలే - ఎళుతియతు, మున్నేసర్వేశ్వరనాలే, మా ర్గ్యాప దేశరూపేణ ఎళుతికొణ్డు పోక నమ్ముడైయ నజ్జిల్ పట్టవర్తన్నైయే. ఓలైయులిట్టనమ్, మా ర్గ్యాప దేశరూపేణ ఎళుతికొణ్డు పోక నమ్ముడైయ నజ్జిల్ పట్టవర్తన్నైయే. పరాధీనకర్తృత్వంమాత్రమ్ నముక్కు - ఇప్రబన్ధ త్తుక్కు పారత్తు ఎళుతినాప్పోలె పుస్తకత్తిలే ఎళుతినమ్. పరాధీనకర్తృత్వంమాత్రమ్ నముక్కు - ఇప్రబన్ధ త్తుక్కు సాక్షాత్ప్రధానకర్తా శ్రీహయగ్రీవ ... - అడియేన్ లేఖనీస్థానీయన్. యామోత్తై యులిట్ట నమిత్యన్వయః - ఇతరర్కళ్, సర్వేశ్వర కర్తృకమాన ఇప్రబన్ధత్తుక్కు. ఎన్, ఎన్నకుత్తముణ్డు - మ నుష్య కర్తృక మాకిలన్నో కుత్త మెణ్ణలావతు ? ఇతిల్ కుత్తమెణ్ణిల్ తజ్జల్ మనస్సిల్ కుత్తమత్తనై పోక్కి- ఇ తిలొన్నుమ్ తట్టాత్తెన్నపడి. కొళ్ళత్తుణియులుమ్, ఇప్రబన్ధ ప్రభావత్తై కణ్డుకొళ్ళ ... తయా ఉపాదేయ మెన్ఱధ్యవసిత్తాలుమ్. కోత్తెన్ను, ఆహారమెన్ను. ఇక్కట్టియుమ్, ... ఖూర్ మతియూర్, యుక్తాయుక్త విచారక్షమబుద్ధికాళ్ ఎన్ఱుసంబోధనమ్. ఎన్నుయిర్ ..., ఎన్ను ... ధాధ్యవసాయత్తై యుడైయ శోభమానమనస్సు. ఎళ్ళత్తనైయ్ముముకవాతు, పరిగ్రహిత్తార్కెన్నుఙలాంశముమ్.

సా. సం—విరకాల్, స్వహాయ ... - అతియామ ... దాన ... మనసి విలిఖ్య, అథ ... గ్రంస్యాత్మథాఉపది శ్యేత్యర్థః. అతోలైయులిట్టనర్, త దేవ ... శ్రీమాన్ హయగ్రీవః- మమ నిర్వపది ష్టార్థమేవ అంతర్యామిసన్ రహస్యత్రయ సారాఖ్య ప్రబన్ధస్య ... మిత్యర్థః- యామితరర్కళ్, వయమస్య ప్రబంధస్యకే. అస్యప్రబంధస్య హయగ్రీవఏవ కర్తా ... నమితి భావః- కొళ్ళత్తుణి యులమి త్యాది. సారతమత్వ జ్ఞానాదేతత్ప్రబంధ ముపాదాతు ముద్యుక్తైర్వా నిస్సారత్వ జ్ఞానాద్ధాయు ముద్యుక్తైర్వా - హేసూక్ష్మ బుద్ధయ స్సిఐమాత్ర మపి

మూ—— తికళూ౯ తెన్నెళుక౯ మతియే ॥
రహస్య త్రయసారో౯యం వేంకటేశ విపశ్చితా ।

పా. దీ——ఇకళూ౯తు, కో తెన్నికళు మ్పతు త్తిలుమ్ ఎళ్ళత్తనైయుమ్ శిథిల మాకాతు- అల్పముమ్ దుఃఖియాతె న్నపడి- ఆరేనుమ్ ప్రబంధత్తై అరాకిలుమ్ పరిగ్రహిక్కిల్ పరిత్యజిక్కిల్ అర్గర్విప్పార్ దుఃఖిప్పార్-అక్కై యాల్ లోకత్తారుడైయ విప్రబంధ విషయ పరిగ్రహ పరిత్యాగజ్గళుక్కు ఉకక్క మవనుమ్ వెరుక్క మవ నుమ్ ఇప్రబంధ ప్రధాన కర్తావానహయగ్రీవనే ॥

ఇని తమ్ముడైయ ఇతిలప్రధాన కర్తృత్వత్తై వెళియిట్టు నిగమిక్కిరార్. రహస్యత్రయ సారోయ మిత్యాదియాల్- ఇన్తరహస్యత్రయ సారరూప ప్రబంధమానతు వేంకటేశ విపశ్చిత్తాన తమ్మాలే-

సా-స్వా——మదీయత్తై యంగీకరిత్తారెన్నుదురభిమానకృతసంతోష త్తినాలేగర్వియాతు.ఇకళూ౯తు,మదీయ త్తై త్యజిత్తారెన్ను ఈషత్తుమ్ దుఃఖియాతెన్నపడి. పరప్రబంధత్తై పరర్ పరిగ్రహిక్కిలుమ్పరిత్యజిక్కిలుమ్. ఆరేను మొరువర్క్కు సంతోషముమ్ దుఃఖము ముణ్డాకాతిరే- అక్కైయాలిప్రబంధ పరిగ్రహత్తిల్ సంతోషి క్కిరవనుమ్, పరిత్యాగత్తిల్ నిగ్రహిక్కిరవనుమ్, ఇప్రబంధప్రధానకర్తావాన సర్వేశ్వర నెన్ను కరుత్తు॥

ఇప్పడి ఉళ్ళత్తైయుళ్ళియ తోన్ఱైయిలిట్టన మెన్ను శొన్నతుకూడుమో ? శ్రీహయగ్రీవ రాచార్యోప దేశముఖేన దేవరీర్ హృదయత్తిలే ఎళుతినవర్థజ్గళ్ అనంతజ్గళాకైయాలే తావదర్థ జ్గళైయుమ్ ఓలై యిలిట్టన మెన్ను శొన్నాల్ అతివిస్తృత తయాఅధికారి దౌర్లభ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇని ఆచార్యోపదిష్టా ర్థజ్గళై తానరిన్తుఅభిప్రాను పూర్వియాక సంగ్రహిత్తు ఎళుతినో మెన్ను లప్పోతు స్వబుద్ధి పరికల్పిత తయా న్యథాభావ ప్రసంగత్తాలే తత్త్వవిత్సంమత మాకామై యాలేయవాదరమ్ ప్రసంగియాతో?కించసంప్రదాయాం తరస్థర్క్కుమ్మతాంతరస్థర్క్కుమిప్రబంధోక్తార్థజ్గళ్ సుతరామసంమతమాకైయాలేబహూనామసంమతియుమ్వో షమన్నో ? ఓలైయిలిట్టనమెన్ను లేఖన కర్తృత్వనోక్కైయాలే కర్తృత్వమిల్లై ఎన్కిరతుతాన్కూడుమో? ఎన్న, లేఖన కర్తృత్వముమ్ పరాధీనమాకైయాలే తత్రాపి నాస్మాకం కర్తృత్వ మెన్నుమ్ విపశ్చిత్త్వాకైయాలే అన్యథాభావాది శంకా ప్రసంగలేశ మిల్లాతె సంగృహ్య కర్తృత్వముమ్ కూడుమెన్నుమ్ సంప్రదాయాం తరమతాంతరస్థసంమత మానాలుమ్. శరణ్యదంపతి విత్తుకళాన శ్రీపరాశర పరాంకుశాది సంమత త యా తత్త్వ విదనాదర మిల్లైఎన్ను మరుళిచ్చెయ్యానిన్నుకొణ్డు రూపకసన్నివేశత్తాలే ఇప్రబంధత్తై త్తై లేక్కట్టుకిరార్- రహస్యత్రయసారోయ మితి. రహస్యత్రయసారః, రహస్యత్రయసారార్థ ప్రతిపాదక తయా రహస్యత్రయ సార మెన్ను పేర్ పెత్తతు- అయం,ఇన్తప్రబంధ మెన్నపడి - “మనసి మమ యత్ప్ర సాదాద్వసతి రహస్యత్రయసారోయ” మెన్నుఉపోద్ఘాతాధికారత్తిలే ఉపక్రాంతమామ్ సమస్త మానవిప్ర బంధమెన్నపడి- వేంకటేశవిపశ్చితా, వేంకటాచలాధీశశ్చాసౌవిపశ్చిచ్చేతి- “సహబ్రహ్మణావిపశ్చితే”త్యుక్తనిరు పాధికవిపశ్చిద్వేంకటేశవిపశ్చిదేవ వేంకటేశవిపశ్చిత్ వేదాంతదేశికః. యద్వా, వేంకటేశఏవ వేదాంత దేశికఏవ

సా-సం—— మదీయా సంపద్యుక్తా మతిః- తన్నతుష్యే న్ననింద్యాత్ ।

మూ— శరణ్యదంపతి విదాం సంమత స్సముగ్రహ్యతి ॥౭౦॥

ఇతి కవితార్కిక సింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకట [illegible] నాథస్య
వేదాంతా చార్యస్య కృతిషు శ్రీమ ద్రహస్య త్రయసారే
నిగమనాధికారో ద్వాత్రింశః-
శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః -

సా.దీ—యద్వా, తిరువేజ్గడ ముడైయనాకిర బ్రహ్మణో విపశ్చితా, ఎన్గిర సర్వజ్ఞనా [illegible]
శరణ్యా దంపత్యోః స్వరూప స్వభావా భిప్రాయ జ్ఞరై యరియుమ్ పెరియోర్గళ్ [illegible]
మాక-సమగ్రహ్యత, తమ్ముడైయ పకత్తిలే హయగ్రీవరుడై [illegible]
తు, తిరువేజ్గడ ముడైయాన్ పక్కత్తిల్ ప్రాప్త్రీత రాన పెరియోర్గళ్ [illegible]
సమష్టి రూపమాక సంగ్రహిక్కప్పట్టతెన్ఱు ॥ ౭౦ ॥

ఇతి శ్రీసార దీపికాయాం నిగమనాధికారో ద్వాత్రింశః-

సా.స్వా—విపశ్చిత్. నిరుపాధికవిపశ్చిత్పరం బ్రహ్మ, "[illegible] న్నారా [illegible] [illegible]
తనుమ్ | మగ్నానద్ధరతే లోకాన్ కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినే, [illegible]
ఏవ వేదాంత దేశికరూపేణావతీర్ణ నెన్ఱపడి. ఏవంభూత భగవ [illegible] - యద్వా,
దేశికరూపియాన తిరువేజ్గడ ముడైయానాలే ఎన్ఱపడియామ్. అథవా వేంకట [illegible] వేదాంత దేశిక [illegible]
త్తినాలే ఎన్ఱపడియామ్- శరణ్య దంపతి విదాం. శరణ్యా, శర [illegible]
షోద్దేశ్యా "వృణీమహే చ తత్రాద్యౌ దంపతీ జగతాంపతీ" త్యుపక్రాంతౌ. [illegible]
రప్రసాదలబ్ధ పరదేవతా పారమార్థ్య వేదనవానాన పరాశర బ్రహ్మర్షి [illegible]
శ ప్పెత్త శ్రీశఠకోప మునికుమ్ ఎన్ఱపడి. సంమతః, సంమతి విష [illegible] శ్రుతి
ఎన్ఱు ఆశంసార్థ నిష్ఠాంతమాయ్ సమ్యక్ మన్నుమ్ చింతయితు సుభ్రద్ర [illegible]
స్మృతీతి హసాన్విహాయ్యా తైవ పరిచయః కార్య ఇతి ఆశంసకళ్ [illegible] సగృహ్య
త, అనపేక్షిత విస్తారముమ్ అపేక్షిత సంకోచముమఱ సంగ్రహిక్కప్పట్ట [illegible] పేశున ప్పడా
త్వముమ్ పరాధీన మెన్ఱు తోత్తుకై యాలేయుమ్, మతాంతరస్థ [illegible] లుమ్,
తత్వవిత్పరాశరాది సంమత మాకైయాలేయుమ్, సర్వోపాదేయమ [illegible] పరిణ
వ్యాఖ్యాన మాకైయాలేయు మిప్రబంధమ్ ఉపాదేయ తమ మెన్ఱుకరుత్తు ॥౭౦॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం నిగమనాధికారో ద్వాత్రింశః.

సా.సం—. ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే నిగమనాధికారో ద్వాత్రింశః -

మూ—ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతన్త్రస్వతన్త్రస్య శ్రీమద్వేఙ్కటనాథస్య వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే సంప్రదాయప్రక్రియాభాగశ్చతుర్థః.

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే । శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాన్తగురవే నమః ॥

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః. శ్రీమతే హయవదనపరబ్రహ్మణే నమః.

సా.దీ—రహస్యత్రయసారస్య దీపికా సాధుసమ్మతా । కౌశికశ్రీనివాసార్యవర్యేణైవం కృతా శుభా ॥

శ్రీవాధూలకులతిలకలక్ష్మణాచార్యకృపాపాత్రస్య పెరియప్పదేశికావాప్తోభయవేదాంతస్య శ్రీకౌశికాన్వయసంభవస్య శ్రీభాష్యశ్రీనివాసస్య కృతిషు సా.దీపికాయాం సంప్రదాయప్రక్రియాభాగశ్చతుర్థః. * * *

సా.స్వా—విహితభువనరక్షో వేదచూడార్యనామా కుమతిదనుజసంఘధ్వంసనాయావతీర్ణః ।
నిరవధిమహిమాసౌ దేవతామానసేఽస్మిన్ విలసతు వినతానాం కామనాం సందుహానః ।

ఇతి శ్రీమదాత్రేయకృష్ణతాతార్యతనూజేన తత్పాదకమలచంచరీకేణ శ్రీమద్వేదాంతరామానుజయతీంద్రమహాదేశికకటాక్షలబ్ధవేదాంతరహస్యజాతేన గోపాలదాసేన విరచితాయాముత్తరసారాస్వాదిన్యాం సంప్రదాయప్రక్రియాభాగశ్చతుర్థః.

సా.సం—ఇతి శ్రీమద్వరదవేదగిరిగోముని [illegible] శ్లోకభాజనేన శ్రీమద్ఘటగిరిశ్రీశైలకులతిలకశ్రీనివాసగురుకరుణైకలబ్ధశ్రీమచ్ఛారీరకభాష్య [illegible] సారార్థయాథాత్మ్యవిజ్ఞానేన, శ్రీమద్వరదదేశికకటాక్షైకలక్ష్యతాముపగతేన, [illegible] యుగళవిన్యస్తసమస్తాత్మభరేణ, శ్రీమద్వేదాంతయతిరాజానుకంపాసం [illegible] మేధేన, పరకాలాభిధానయతినా విలిఖిత శ్రీమద్రహస్యత్రయసారవ్యాఖ్యానే సంప్రకాశికాసంగ్రహేఽస్మిన్ నిగమనభాగశ్చతుర్థః.

సంజీవనాయ సర్వేషాం వేదాంతాచార్యవర్ణితః । రహస్యత్రయసారోఽయం వ్యాఖ్యాపంచకసంయుతః ॥ ౧ ॥ శరజిద్రంగరాడ్యోగివర్యాంఘ్రిలబ్ధమహోధినా । కురుచ్ఛ్యపరపర్యాయగురుశ్రీపురవాసినా ॥ ౨ ॥ శేషాద్ర్యార్యేణ విదుషా యథామతి పరిష్కృతః । కల్యాణపురవాస్తవ్యైః కల్యాణగుణసాగరైః ॥ ౩ ॥ సత్సంప్రదాయనిరతైః స్వాచార్యకటాక్షితైః । క్షపిత్వాఖిలం కాలం సదాచార్యనిబంధనైః ॥ ౪ ॥ వేంకటార్యైః శ్రీనివాసాచార్యైశ్చ విమలాత్మభిః । కృతద్రవ్యసహాయేన వెంకటాచార్యసూనునా ॥ ౫ ॥ బెంగళూరన్యపర్యాయకల్యాణపురవాసినా । శ్రీశైలార్యేణ కల్యాణనగర్యాం మహతాం ముదే ॥ ౬ ॥ కృష్ణపూర్వవిలాసాఖ్యముద్రాక్షరనికేతనే । ముద్రాక్షరైరంకితస్సన్ చిరం విజయతేతరామ్ ॥ ౭ ॥ బుద్ధిపూర్వమబుద్ధిపూర్వం స్ఖాలిత్యం విద్యతే త్రయాత్ । తత్క్షంతవ్యం లబ్ధవర్ణైః గుణగ్రహణతత్పరైః ॥ ౮ ॥

శుభమస్తు.

శ్రీ రామాయనమః

తృతీయసమ్పుటశుద్ధాశుద్ధపత్రికా.

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧	౩	వాణి	వాణీ
౨	౧౫	శ్లాక	శ్లోక
౩	౫	వ్యాహరత్	వ్యాహరేత్
,,	౧౫	పరా	పరాత్
,,	౩౦	స్థాకత్వ	స్థాపకత్వ
౫	౭	నవణ	నవణ్
,,	౩౦	వత్సు	వత్స
౭	౨౮	వలే	వతే
౮	౨౦	భూయిష్టి	భూయిష్ఠి
,,	౨౯	స్పటిక	స్ఫటిక
౧౦	౧౪	తయస్యావి	త్రయస్యాపి
౧౧	౧౩	లూఖియ	లూఖీయ
,,	౨౪	మేస్టు	మేస్తు
౧౨	౧	సర్వ్యాపేణ	స్వరూపేణ
౧౫	౨	కుయమ్	స్వయమ్
,,	౨౨	యాక	మాక
౧౬	౨	పోనార్	పోస్తార్
,,	౨౩	అష్టా	ఆష్ట
౧౭	౧౦	మేను	మేస్తు
౧౮	౧౫	ప్రవణ	ప్రణవ
౧౯	౩౦	పునశ్చ్రరణ	పునశ్చరణ
౨౦	౨౮	భాసత	భాస
,,	౨౯	యవసేయ	యావసేయ
,,	౩౧	నీతాత్య	నీత్యా
౨౧	౨౧	భగవ	భాగవ
౨౨	౧౫	వస్థా	వస్థ
,,	౨౨	శ్రీమన్నా	శ్రీమన్నా
౨౩	౧౧	ఉపనిషష	ఉపనిష
,,	౨౨	వష	వష్ట
౨౩	౨౬	స్థితిః	స్థితాః
౨౪	౧౩	స్త్రిశూద్రా	స్త్రీశూద్రా
౨౬	౧౨	న్నాకిర్	మన్నాకిర్
,,	౧౯	నైరుక్త	నిరుక్త
౨౮	౪	సంహర	సంహార
౨౯	౨౬	అకాదాది	అకారాది
౩౦	౨౦	మకార	కారము
౩౨	౧౪	శద్దేన	శబ్దేన
,,	౨౦	డిప్రత్యమేద	డప్రత్యమేధ
,,	౨౨	ముభిదదథ	ముభిదథ
౩౩	౧౮	జాన	జ్ఞాన
,,	౨౪	స్తస్యాహ	స్తస్యాహః
౩౬	౫	సవణ	సర్వే
౩౭	౧౮	వభగనై	నైవభగ
౩౮	౧౦	ప్రభేకు	ప్రభైకు
౪౦	౭	దృష్టానమ్	దృష్టాస్త్రమ్
,,	౨౧	స్త్రి	స్త్రీ
౪౩	౧౪	కుదృష్ట	కుదృష్టి
,,	౨౦	ప్రహ్మ	బ్రహ్మ
౪౪	౧	ధమస్సా	ధనుస్సా
,,	౮	మెస్త	మెస్తు
,,	౨౪	సిదే	సిద్ధే
౪౫	౧౩	కూడి	కూడి
,,	౨౫	శేత్వ	శేషత్వ
,,	౨౯	ఫకత్వే	ఫూకత్వే
౪౬	౯	నిదిగ్ఘ	విదిగష్ట
,,	౨౨	శ్పేషత్వ	శ్వేషత్వ

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౪౬	౨౮	దుఘృత్య	దుద్ధృత్య
౪౭	౨౦	సాంత్ర	సాంప్ర
,,	౨౭	లక్ష్మ్యైవి	లక్ష్మ్యైశ్చఅపి
౪౮	౧౭	రుద్ధే	రుద్దే
,,	౨౭	ఉధృతా	ఉద్ధృతా
౪౯	౮	ప్రాధాన్యా	ప్రాధాన్య
౫౦	౨౯	వసిద్ధే	సిద్ధే
,,	౩౦	వసిద్ధ	సిద్ధ
౫౪	౭	రాల్	రార్
౫౫	౨౧	తోత్రి	త్రోత్రి
౫౭	౩	వివక్షే	వివక్షైష
,,	౧౬	వివక్షే	వివక్షైష
,,	౨౪	త్వంవా	త్వంవా
౫౮	౧౨	శిందసీ	ఛందసీ
,,	౧౬	జడత్య	జడత్వ
,,	౨౬	జాన	జ్ఞాన
౫౯	౧	ప్రయాణ	ప్రమాణ
౬౦	౨౩	సంఢే	సంధే
౬౧	౨	లబ్ది	లబ్ధి
,,	౨౩	విద్వ	విద్య
౬౨	౧౯	ఛ్చైయ్	శ్చైయ్
,,	౨౭	భగ	భగవ
,,	౨౮	భవానా	భావానా
,,	౨౯	పురురాణం	పురాణం
౬౩	౨౦	జాత్రైక్య	జాత్రైక్య
౬౪	౧౮	స్వసా్వ	స్వస్వా
౬౫	౧౬	పరితస్య	పరితస్య
౬౬	౧౩	వని	విని
,,	౨౧	మిత్యాహం	మిత్యాహం
౬౭	౩	మైన	మైవ
౬౮	౧౩	కత్రైం	కత్రై
౬౯	౨౨	నివృత్తి	నివృత్తి
౭౧	౪	నమేతి	సమేతి
౭౨	౯	సాదన	సాధన
,,	౧౬	ఎనైక	ఎనై
౭౪	౧౧	గోపదస్య	గోపదస్య
,,	౧౯	కల్పిత్రే	కల్పిత్రే
,,	౨౯	పరిహతి	పరిహారతి
౭౮	౧౯	జాన	జ్ఞాన
౭౯	౧	అశుద్ధ	అశుద్ధ
,,	౧౮	స్వోపాధిక	సోపాధిక
,,	౨౨	నిరపేక్షే	నిరపేక్ష
౮౨	౩	ప్రభాన	ప్రదాన
,,	౨౦	వణ్ణి	పణ్ణి
,,	౨౮	మతి	మితి
౮౪	౧౧	స్వాతంత్ర్వ	స్వాతన్త్ర్య
,,	౨౫	సాత్వంత్ర	స్వాతన్త్ర్య
౮౮	౭	పారతంత్ర్యక్ష్మ్య	క్ష్మ్యైపారతంత్ర్య
,,	౨౨	సేష్ట	స్వేష్ట
,,	౨౭	శేషణో	శేషిణో
౮౯	౧౮	స్మాత్రమ్	న్మాత్రమ్
౯౨	౨౦	రతంత్ర	రతంత్ర్య
౯౧	౧౩	యాగేన	యోగేన
౯౩	౨౧	శేషవత్వ	శేషత్వ
౯౪	౧౨	మనో	మన్మో
౯౬	౯	నిరాక	నిన్రాక
,,	౨౩	రూఢ్వా	రూఢ్వా
౯౭	౬	యజానాం	యజ్ఞానామ్
౯౮	౮	శిలాక్	శిలాక్
౧౦౨	౧౫	వాని	వినా
,,	౧౮	అధ్యా	అధ్యాం

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౦౨	౧౯	సీచోత్స	నీచో
౧౦౩	౧౨	ప్రప్వ్యా	ప్రహ్వ్యా
,,	౧౫	సున్నంతయా	సున్నంతతయా
౧౦౪	౧౯	శ్రేష్ట	శ్రేష్ఠ
,,	౨౭	ధానైక	ధావైక
౧౦౫	౨౪	అజో	అజ్ఞో
౧౦౬	౨౫	మిద్ధి	బుద్ధి
౧౦౭	౧	వృత్తి	నివృత్తి
,,	౨౧	కరణ	కరణం
౧౧౦	౭	నకా	నకార
,,	౮	ప్రధా	ప్రధాన
,,	౨౯	కత్ర	కర్తృ)
౧౧౩	౬	బలత్తా	బలత్తా
౧౧౪	౨	పూర్వక	పూర్వక
,,	౪	పుమామ్	వుమామ్
,,	౧౬	ద్వ్యాఖ్యా	ద్వ్యాఖ్యాన
,,	౨౯	ర్మ్యముత్సు	ర్మ్యముత్సుం
౧౧౫	౧	ఇవె	ఇవై
,,	౨౧	తత్రైవ	తన్నైవ
,,	౨౪	తదయో	తరయో
౧౧౬	౨	సమసో	నమసో
,,	౧౩	భిధాన	భిధాన
౧౧౭	౩	పరమా	పరమాత్మ
,,	౨౩	స్సిద్ధ	స్సిధ్ధ
౧౧౮	౮	అర్ధ్యాద్యచ్	అర్ధ్యఆద్యచ్
,,	౩౦	వివచ్య	వివిచ్య
౧౨౦	౭	ధమా	ధనా
౧౨౧	,,	ఇశ్శభ	ఇశ్శబ్ద
,,	౨౩	శబ్ద	శబ్ద

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౨౨	౧	సంకీర్త్యా	సంకీర్త్యా
౧౨౩	౩	రాయణా	రాణా
,,	౧౨	వ్యుత్పత్తి	వ్యుత్పత్తి
,,	౨౨	పురుణా	పురాణా
,,	౨౯	వైయ	వైయధి
,,	౩౦	వ్యధికరణంసమా సద్వయ	వ్యధికరణ సమాసద్వయం
,,	,,	ద్వయం	ద్వయ
౧౨౪	౭	పురుక్కు	పెరుక్కు
౧౨౫	౧౯	ఈతే	ఈయతే
,,	౨౦	ప్రకాపనే	ప్రకాసనే
,,	౨౪	నారాణ	నారణ
,,	౩౦	సాథ	నాథ
,,	౩౧	పాచయతి	పాదయతి
౧౨౭	౮	అవిరోధిం	అవిరోధం
,,	౧౫	శప్ద	శబ్ద
౧౨౮	౭	బ్రహ్మ	బ్రహ్మ
౧౨౯	౨౬	ర్వ్యాకృతుంక	ర్వ్యాకృతుంకి
,,	౨౭	ఇప్పొరుల్	ఇప్పొరుళ్
౧౩౦	౪	బాల	బల
,,	౬	పమాస	సమాస
,,	౧౭	మెను	మెన్ను
,,	౨౪	రారత్వం	ధారత్వం
,,	౨౫	వృత్త్యపత్తి	పృగ్వృత్తి
,,	౨౯	అన	అనన
౧౩౧	౧౯	శ్యాణాది	శ్యాణాది
,,	౨౫	యక్త్వం	యుకత్వం
౧౩౨	౨౨	ప్రసంగిమాతో	ప్రసంగిమా
,,	౨౬	ద్యుస్త	ద్యుకాస్త
౧౩౪	౮	చరుళి	వరుళి
,,	౧౯	స్ధా	స్థా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౩౪	౨౧	భవాద	భవాత్
౧౩౬	౨	లక్షకత్వ	రక్షకత్వ
,,	౨౩	బోదనే	బోధనే
౧౩౭	౨౫	నారాయ	నారాయణ
౧౩౯	౧	్రణ	ప్రణ
,,	౪	వద	పద
,,	౧౯	కకణ	కరణ
,,	౨౧	రావగతా	రావగత
,,	౩౦	వాససా	వాసస్థా
౧౪౦	౧౫	జాతాని	జ్ఞాతానీ
౧౪౧	౨౧	అనిత్య	అనిత్యొ
౧౪౨	౩	మావాత్	మానాత్
,,	౧౦	విటు	విట్టు
,,	౨౫	త ౨	తస్మి
౧౪౪	౮	ఫ్యుత్పత్తి	వ్యుత్పత్తి
౧౪౫	౧౮	తత్పుపా	తత్పురుషా
,,	౨౫	సంబందిభిః	సంబన్ధిభిః
,,	,,	సంబందిభిః	సంబంధిభిః
౧౪౭	౬	తత్వమాసీ	తత్వమసీ
,,	౨౩	శోదక	శోధక
౧౪౮	౧౭	పృత్య	మృత్యు
౧౪౯	౨౬	నైనై	నైనై ౨
౧౫౦	౫	యాక	యాక
,,	౬	ప్రసాసాద	ప్రసాద
,,	౨౩	స్నిరుపాధి	స్నిరుపాధిక
౧౫౧	౪	మరజ్ఞనాయపిత్రనై	నమరజ్ఞనాయపిత్రనై
,,	౫	నివ్యాౄజేన	నిర్వ్యాజేన
,,	౨౫	త్యత్యర్థాం	త్యర్థామ్
,,	౩౦	త్యర్థో	త్యర్థో
౧౫౧	౩౧	కబ్దన	కద్దీవ
౧౫౨	౯	తరుత్త	కరుత్తు
,,	౧౫	వురుషార్థా	పురుషార్థా
,,	౧౬	శ్చైభత్య	శ్చైత్య
,,	౨౬	శ్వశ్ద	శబ్ద
,,	౩౨	ప్రధావ	ప్రధావ
౧౫౩	౫	న్తత్తి	సన్తత్తి
౧౬౧	౫	స్సీలను	స్సీలను
,,	౧౯	క్రియామా	క్రియమా
౧౬౨	౪	సామారాధ్య	సమారాధ్య
౧౬౩	౨౭	ద్యాత్సల్య	ద్వాత్సల్యా
,,	౨౯	గహీతే	గృహీతే
౧౬౪	౩	ఎస్టు	ఎస్టు
,,	౧౩	కిర్	కిరారా
,,	౨౯	శ్రీమాణ	శ్రీమాణ
౧౬౫	౩	ముహః	మహః
,,	౨౨	సలక్ష్మీక	సలక్ష్మీక
,,	౩౧	అథ	అథ
౧౬౭	౬	విరపేక్ష	నిరపేక్ష
,,	౨౫	దైవైశ్వర	దైవైశ్వర్య
౧౬౮	౧౨	పాయత్రే ౨	పాయత్రై
,,	,,	వురుషార్థా	పురుషార్థా
,,	౩౨	స్వతన్త్ర	స్వతన్త్ర
౧౬౯	౨	భాపాది	భావాది
,,	౧౬	నివర్త	నివర్త్యా
,,	౩౦	వురుషార్థా	పురుషార్థా
౧౭౦	౨౯	జాన	జ్ఞాన
౧౭౧	౫	స్టు	ఎస్టు
౧౭౩	౧	విరుద	విరుద్ధై
,,	౬	స్వనిపా	స్వనిష్ఠా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౭౩	౪	మాంధ్య	మాంద్యా
,,	౯	జ్ఞ్తై	గ్తై
,,	౧౨	వరుద్ద	విరుద్ధ
,,	౨౨	వికోదిభిః	విరోధిభిః
౧౭౪	౪	ప్రాధ్ధనా	ప్రార్థనా
,,	౯	విరణ్డ	విరణ్డు
,,	౧౯	పసర్వ	పరస్వ
౧౭౫	౧	షణుఃర	షణ్ణు.ర
౧౭౬	౨౮	ప్రణప	ప్రణవ
౧౭౭	౪	రత్వే	పరత్వే
,,	౨౬	విశేషమా	విశేషము
,,	౨౯	విశ్వే	విశే
౧౭౮	౨౦	శేషివృత్తి	శేషవృత్తి
౧౭౯	౧౧	కస్తు	కరుత్తు
,,	౨౭	చ్చోచ్యతే	శ్చోచ్యతే
,,	౩౧	పావయాతి	పాదయతి
౧౮౦	౧౫	మాపః	మాహ
,,	౨౦	నివ్వత్తిః	నివృత్తిః
౧౮౧	౧౨	ప్రసయోగవాన్	ప్రయోగవాన్
,,	౧౮	ఇత్యర్ర	ఇత్యత్ర
౧౮౨	,,	పవాన్న	పన్నా
,,	౨౦	ప్రమాణం	సప్రమాణం
౧౮౩	౩	సితె	నితై
,,	౧౬	మరనిరేక	మరన్తిరేక
౧౮౪	౧౨	వళరుకే	వళరుక్తై
,,	౧౬	న్చైయకి	చ్చేయకి
,,	౨౪	కేనా	కేవా
౧౮౫	౪	యూశ	యూక
,,	౧౦	ఉకారాకారా	ఉకారా
,,	౨౩	వాక్యాక్యా	వాక్యా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౯౦	౨౪	స్వస్వరూప	స్వరూప
,,	౨౮	ప్రతిపా	ప్రతిపాద
౧౯౨	౨	వైజేహ్యా	వైదేహ్యా
౧౯౫	౧౦	స్వానంతి	స్వానంద
౧౯౬	౧౫	కచ్ప	కచ్ఛ
౧౯౭	౧౨	సబంధ్యా	సంబన్ధి
,,	౧౮	ఏషాం	యేషాం
౧౯౮	౩	ప్రాప్త	ప్రాప్తౌ
,,	౩౦	ప్రయుక్త	ప్రముక్త
,,	౩౧	అనవచ్చిన్న	అనవచ్ఛిన్న
౧౯౯	౨౭	నాతు	నాత
౨౦౦	౧౯	త్త్రైంకర్య	కైంకర్య
,,	౩౦	రత్యంతా	రత్యంతతా
౨౦౧	౫	పారతంత్రం	పారతంత్ర్యం
,,	౬	వ్యవస్థే	వ్యవస్థా
౨౦౩	,,	నారజ్గశై	నారగ్తై
౨౦౪	౯	పరయాయః	పరమాయః
,,	౧౨	తిలుమ్	త్తిలుమ్
,,	౧౮	స్వరూ	స్వరూప
,,	౨౯	రత్యూప	రభ్యూత
౨౦౫	౧౦	కిరాల్	కిణార్
,,	౨౧	ప్రాధనా	ప్రార్థనా
,,	౨౮	బిసూతో	భినూతో
౨౦౬	౪	డన్నుమ్	డమ్నుమ్
,,	౧౧	శానముమ్	శానముమ్
,,	౨౫	అధ్యాహార	అధ్యాహార
౨౦౭	౬	కాట్లు	కాట్టు
౨౦౮	౧౬	ఇత్రితి	ఇత్రితి
౨౧౦	౨౨	వృత్తి	నివృత్తి
౨౧౧	౧౫	ప్రహూం	ప్రతికూల

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౧౧	౨౯	అనిష	అనిష్ట
౨౧౨	౨౨	సావ్ధ	వసాధ్వ
౨౧౩	౯	ఉభయా	ఉభయా
,,	౧౮	ప్రసాధ్యా	ప్రసాధ్య
౨౧౪	౨౩	నైంతరంగీ	నైపదంగి
౨౧౬	౨౮	రాథక్	రాథా
౨౧౯	౨౩	శృబ్ద	శృబ్ద
౨౨౦	౮	రాశ్	రార్
,,	౧౯	శారీరశ్రై	శారీర
,,	౨౬	అనపాతా	అనుష్ఠాతా
౨౨౧	౨౯	ప్రకారా	ప్రకారాః
౨౨౨	౨౧	దా న్వయత్యా	దాన్వయత్యా
,,	౨౨	ధిధి	దిధి
,,	౩౧	ప్రజా	ప్రజ్ఞా
౨౨౩	౧౯	వషా	వష్టా
,,	౩౦	పబ్రల	ప్రబల
౨౨౬	౧౩	నన్యా	నన్య
౨౨౪	౧౧	శాస్త్ర	శాస్త్రం
,,	౨౩	పూగాః	పూగోః
౨౨౭	౭	బాధితే	బాధితై
,,	౨౩	అష్ట	అష్ట
౨౩౦	౩	ఎటు	ఎట్టు
,,	౨౯	విజఘుత్సా	విజిఘుత్స
,,	౩౦	గ్రషాణం	గ్రహణం
౨౩౧	౨	జానం	జ్ఞానం
,,	౩	వష్ణోః	విష్ణోః
,,	౬	వజనం	వర్జనం
,,	౧౩	పదిత్యాగః	పరిత్యాగః
,,	౧౯	వివృత్తిః	నివృత్తిః
౨౩౨	౫	ఎటు	ఎట్టు
౨౩౨	౧౯	ఇచ్ఛాయా	ఇచ్ఛాయా
౨౩౩	౧౪	సెవ	సైవ
,,	౨౦	శుర్య	శురస్య
౨౩౫	౨౨	శ్చైవ	శ్చైవ
౨౩౬	౨౬	శ్రీమ	శ్రీమ
౨౩౭	౧౦	దిప్ప	ప్పది
౨౪౦	౫	సుదెయ	సుదైయ
౨౪౩	౭	కారానుగుణ	కారగుణ
౨౪౪	౨౨	త్పతి	త్రిత
౨౪౭	౧౮	తోతుకర	తోత్తుకర
,,	౨౦	స్మత్ర	స్మంత్ర
౨౪౮	౧౦	శాలు	శాల్లు
౨౪౯	౨౭	చరణా	చరణా
౨౪౭	౨౧	వందపూర్వ	వందనపూర్వ
౨౫౧	౧౫	సకాలా	కాలా
౨౫౩	౧౭	భగవాః	భగవః
౨౫౫	౨౪	న్యాన	న్యాస
౨౫౬	౯	చ్చైరా	చ్చైయ్
,,	౩౦	అనుషై	అనుష్ఠై
౨౫౯	౪	ద్చైయ్	చ్చైయ్
౨౬౮	౨౪	బేద	భేద
,,	౨౬	ర్యంత	రస్యంత
,,	౨౯	సువ	సువ్ప
౨౬౭	౨౨	త్వకాదిషుసా,	సాత్వకాదిషు
౨౮౧	౧౭	చ్ఛరదా	చ్ఛరణా
౨౮౨	౧	న్నాయణ	న్నారాయణ
,,	౯	తుత్వ	త్తుత్వ
,,	౧౧	టక	ఘటక
,,	౨౯	పరిశ	పరిశ్వ
౨౮౩	౩	సిదా	సిద్ధా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౭౪	౫	శ్రవయ	శ్రావయ
౨౭౬	౨౩	సివి	సినీ
౨౮౦	౨	శ్చయామ	శ్చాయామ
౨౮౨	౫	ద్భభవతి	ద్భవతి
౨౮౪	౧	వ్యుత్పత్తి	వ్యుత్పత్తి
౨౮౬	౭	శరిమళమ్	పరిమళమ్
౨౮౯	౧౫	క్రిమా	క్రీమా
౨౯౧	౨౩	ద్వావ్యక్షపం	ద్వావ్యప్తం
౨౯౨	౯	పమాణం	ప్రమాణం
,,	౨౦	ప్పథ	పృథ
౨౯౩	౧౭	స్త్రీవాణ	స్త్రీవాణ
౨౯౫	౨౭	తరి	పరి
౨౯౬	౨౪	దృష్ట్వా	దృష్ట్వైవ
౨౯౭	౨౬	త స్త్రిరస్తు	త స్త్రిరత్తు
,,	౩౧	ధగ్మృప్య	ధస్మృత్యప
౨౯౮	౨౬	కరిన	కరిన
౩౦౦	౩	త్రిద్దజ్జిల్	త్రిధగ్జిల్
౩౦౫	౨౧	సుసంధేయ	నుసంధేయ
౩౦౬	౨౬	మితిహా	మితీహా
౩౦౮	౨	విగ్రాహా	విగ్రహా
,,	౨౧	జ్జోతింషి	జ్యోతింషి
౩౧౦	౧౩	స్రమాణం	ప్రమాణం
౩౧౧	౧౮	నిత్వ	నిత్య
౩౧౨	౧౧	విజ్ఞో	విజ్ఞు
౩౧౩	౨౨	మవ	నువ
౩౧౪	౧౭	ప్రతిష్ఠిభూవ	ప్రతిష్ఠితోభూవ
౩౧౬	౩	నైశిష్ట్య	వైశిష్ట్య
,,	౫	పిషిష్ట	విశిష్ట
౩౧౭	౯	సశక్తి	సర్వశక్తిం
౩౧౮	౮	శబ్దమ్	శబ్దమ్

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩౧౯	౯	ఇజ్ఞు	ఇజ్ఞు
౩౨౦	౪	భరవ్యాస	భరన్యాస
౩౨౧	౨	సాస్థాన	స్థాన
,,	౩	వ్రకారమ్	ప్రకారమ్
,,	౨౬	వేణ్ణిత్తు	వేణ్ణిత్తు
౩౨౩	౨	శంయా	శక్యా
,,	౬	వ్రకార	ప్రకార
,,	౧౧	ఏమితి	ఏవమితి
,,	౧౪	ప్రాథణవా	ప్రాథణనా
౩౨౪	౧౮	మేయాలే	మైయాలే
,,	౨౪	న్యాస	స్యాస
౩౨౫	౭	పపన్నో	పన్నో
,,	౧౯	పూవ్వ	పూర్వ
౩౨౬	౬	చ్చైయం	చ్చైయంకి
,,	౧౫	అవత్రై	అవత్రైం
౩౨౭	౨౮	యాంరత్రైం	యాంతరత్రైం
౩౨౯	,,	చ్చరణా	చ్ఛరణా
౩౩౩	౧౪	ప్రవన్నా	ప్రపన్నా
,,	౨౦	పదల్	పతల్బు
,,	౨౮	పదల్	పతల్బు
౩౩౬	౨	నాధ్యావసతి	న్నాధ్యావసతి
౩౩౭	౨౨	అనాలుయ్	అనాలుమ్
౩౩౯	౧౪	స్యాంగ్య	స్యాంగి
౩౪౦	౧	నైమె	నైమే
,,	౫	రు_యామ్	రుక్మియామ్
౩౪౧	౨౧	కీంచన	కించన
౩౪౩	౧౫	పపత్రై	పపత్రై
౩౪౪	౨	సమిధిణ	సమధిణ
౩౪౫	౫	ముకుట	ముకుట
౩౪౮	౮	చ్ఛరీక	చ్ఛరీక

పుటము	పంక్తి	అశుద్ధము	శుద్ధము
౩౪౮	౧౫	శ్చరీర	శ్చరీరి
,,	౨౮	శృత్రి	శృతి
౩౪౯	౨	అవ్యక్తమా	అవ్యక్తమాన
,,	౧౯	అ	అ
౩౫౦	౫	అనుకృత	అనుకృత
,,	౧౦	వునః	పునః
౩౫౧	౬	శత్యే	శరత్యే
౩౫౨	౨	యాతే	యాతే
,,	౧౩	పత్తు	పత్తు
,,	౩౧	పరికార్య	పరికార్య
౩౬౧	౨౯	నిప	నిప్ప
,,	౩౪	త్రాహ్య	త్రాహ
౩౬౨	౨౨	నిప్పత్తి	నిరోధనిప్పత్తి
౩౬౪	౨౧	నిమపణ	సమపణ
౩౬౫	౪	రుత్తు	కరుత్తు
౩౬౬	౧౦	మెస్తడి	మెస్తపడి
౩౬౭	౬	సిరహ్మ	సిహ్మ
౩౬౮	౮	అయ	అకి
౩౬౯	౯	త్రిశెలు	త్రిలు
,,	౩౧	కారిరక	కారిరక
౩౭౦	౨	మత్ర	మంత్ర
౩౭౨	౨౨	త్రిమ	త్రిమ
,,	౨౪	విశిషా	విశిష్ట
,,	౨౫	త్ర	త్రైతై
,,	౨౬	అ	అ
,,	౨౮	పాదితమ్	ముపపాదితమ్
౩౭౩	,,	భిన్నాత్మ	భిన్నాత్మ
౩౭౪	౧౫	దర్శంతం	దిశ్యత్వంతం
౩౭౫	౮	ప్రతిమా	ప్రతిమా
౩౭౭	౨౦	యుక్త	యుక్తమ్
౩౭౮	[illegible]	[illegible]	[illegible]
౩౭౯	౨	కంసిద్ధ	[illegible]
,,	౧౪	తరోగతా	[illegible]
	౨౩	యంతియో	[illegible]
౩౮౨	౧౬	కీమహ	[illegible]
౩౮౩	౯	పాదిన్యా	న్యాదిన్యా
౩౮౪	౧౬	ఆదర్శన	ఆదాదర్శన
౩౮౫	౨౦	సిద్ధ	సిద్ధ
,,	౬	బ్రహ్మైక	బ్రహ్మైక
౩౮౬	[illegible]	తరా	తరా
,,	౨౪	ధికా	దికా
౩౮౯	౨౮	త్స్వతంత్ర	త్స్వతంత్ర
౩౯౧	౨౪	అధికా	అధి
౩౯౨	౬	పాండవ	పాండవ
,,	౧౬	వసు	వసు
౩౯౩	౮	క్రి	క్రి
,,	౩౦	వ్యగ్రో	నివ్యగ్రో
౩౯౪	౧	త్రయి	త్రయి
,,	౨	అవనస్తు	అవనస్తు
,,	౬	వ్నైస్తు	తన్నైస్తు
౩౯౮	,,	తత్త్వధా	తత్త్వధా
,,	౧౩	అంగాంగి	[illegible]
౩౯౯	౧	సిద్ధ	సిద్ధ
౪౦౦	౪	పరుషి	[illegible]
౪౦౩	౯	నాపాది	[illegible]
,,	౧౩	మిత్యా	[illegible]
,,	,,	రహస్య	[illegible]
౪౦౫	౧౧	బత్య	[illegible]
౪౦౬	[illegible]	పవిత్ర	[illegible]
౪౦౭	౨౫	త్యా	త్యా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధము	శుద్ధమ్
౪౧౧	౧౯	దనుష్ఠానా	దనుష్ఠానా
౪౧౨	౧	జ్ఞళు	గ్గళు
౪౧౪	,,	ముఖత్రాతే	ముఖత్రాతే
,,	౩౧	లఘూ	అఘూ
౪౧౫	౮	విషేధి	నిషేధి
,,	౧౧	చరష	చరమ
౪౧౬	౧౨	వాదిత్తు	వదిత్తు
౪౧౭	౧౬	వచత	వచన
,,	౨౯	ప్రసన్న	ప్రపన్న
౪౨౦	౧౫	నిపృత్తి	నివృత్తి
౪౨౧	౪	నిపృ	నివృ
,,	౩౧	నిషిద్ధా	నిషిద్ధా
౪౨౪	౫	పరుళి	వరుళి
౪౨౯	౨	తళి	తెళి
,,	౩౦	మిత్యత్ర	మిత్యత్ర
౪౩౨	౪	భకే	భక్తె
౪౩౬	౨౧	భక్త	భక్త్యె
౪౩౭	౮	ప్రసన	ప్రపన్న
౪౪౧	౩౧	సంగృహ్ణాతి	సంగృహ్ణాతి
౪౪౨	౭	విభిషణా	విభీషణా
౪౪౪	౨౪	మంత్రా	మంత్రితా
౪౪౯	౭	సజా	సజ్ఞా
,,	౨౮	శుద్ధిజ్ఞాన	శుద్ధిజ్ఞాన
,,	౨౯	సాత్య	సాసత్య
౪౫౦	౧౦	విధాగా	[illegible]
౪౫౧	౫	జాత్యా	పృథ్వ[illegible]
౪౫౩	౨౭	ప్రీ శివ	పృథ్వ[illegible]
౪౫౪	౧౧	భూతస	[illegible]
,,	౨౭	కారికా	[illegible]
[illegible]	,,	దశిఖర్గ	[illegible]

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౪౬౧	౨౬	పుక్తం	పుక్తం
౪౬౩	౧	నిష్టై	నిష్టై
౪౬౫	౪	శేయము	శేయము
,,	౨౫	సాది	పాది
౪౬౬	౧౭	శేష్ట	శ్రేష్ట
౪౭౪	౧౯	దవమంతవ్య	పంచమంతవ్య
,,	,,	త్యక్తేచో	[illegible]
౪౭౮	౧	పతాదేవ	పతాదేవ
,,	౨౨	అషిణ్యం	[illegible]
౪౮౦	౧౨	నైరరత్య	నైగపేత్య
౪౮౧	౧౫	తదవి	తదవి
౪౮౨	౧౯	శేశానివృత్తి	శేశానువృత్తి
౪౮౪	౨౭	కించ	అకించ
౪౮౭	౧౯	నివత్యే	నివర్త్యే
,,	౨౮	కుర్వతి	కుర్వతి
,,	,,	త్యథా	అన్యథా:
౪౮౮	౨౭	[illegible]	[illegible]
౪౯౧	౪	స్వభావ	స్వభావ
౪౯౩	౨	ప్రసకి	ప్రసం
౪౯౬	౨౪	ప్రసాదన	ప్రసాద
౪౯౭	౬	కిరతు	కిరతు
౫౦౧	౪	[illegible]	[illegible]
౫౦౨	౧౬	కరుతు	కరుస్తు
౫౦౩	౧౭	ప్రసిద్ధకస్య	ప్రసిద్ధకస్య
౫౦౫	౧౦	స్వవ్య	స్వవ్య
,,	౨౭	విశిష్ట	నివిష్ట
,,	౩౦	కృతై	[illegible]
౫౦౮	౧౩	కిరతువిష్ట	కిరతు
౫౧౦	౨౮	త్వస	త్వస్య
౫౧౨	౧౩	సిద్ధోపాయ	సిద్ధోపాయమ్

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౫౧౨	౧౬	శేవిషణ	విశేషణ
౫౧౩	౧౪	ఫలతుకీతి	ఫలత్తుక్కీతి
,,	౨౬	ప్రతిపత్తిం	ప్రపత్తిం
౫౨౧	౨౦	కశిద్భ	కశ్చిత
,,	౨౨	పరికర్యే	పరికరే
౫౨౪	౬	ఇస్సిద్ధా	ఇస్సిద్ధా
,,	౨౦	వరమ్మాత్మ	పరమాత్మ
,,	౨౧	నీయుక్తై	నీయుక్తైయు
౫౨౫	౧౧	ధను	ధమన
౫౨౭	౯	సదృష్టాతం	సదృష్టాంత
,,	౩౧	వచనతాతే	వచనత్తాతే
౫౩౦	౨౬	స్పైత	స్త్రైత
,,	౨౯	తవతా	తావతా
౫౩౧	౧౦	కృయుతే	క్రియతే
,,	౨౩	పినేతి	సేపీతి
౫౩౨	౨౦	నాపి	నాస్తి
౫౩౪	౪	ఉపాయే	ఉపాయో
౫౩౭	౨౯	విశ్వాసః	విశ్వాసః
౫౩౯	౧౦	మాప్పాతే	మాప్పోతే
౫౪౦	౩	నియమనాత్	నియమాత్
,,	౧౪	జ్ఞాత్వృత్యే	జ్ఞాతృత్వ
౫౪౧	౮	ప్రయతాన్	ప్రయత్నా
౫౪౨	౩	[illegible]	కొణ్డాల్
౫౪౩	౨౧	కృయా	క్రియా
౫౪౬	,,	ప్రాయత్వస్యా	ప్రాయస్యా
౫౪౭	౧౮	యాదే	యదే
౫౪౮	౨౩	ఇని	ఇస్సె
౫౫౫	౧౪	[illegible]	[illegible]
౫౬౧	౨౪	విసుదే	విస్మద
౫౬౨	౨	అనపిస్వు	అనపిన్వు

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౫౬౪	౧౭	సహకారిత్వే	సహకారిత్వేన
౫౬౮	౬	ప్రామాణం	ప్రమాణం
౫౬౯	౩౦	న్మత్థ్వాస్యం	న్మత్థ్వస్యం
౫౭౪	౭	కజ్ఞతై	కజ్ఞత్తై
౫౭౩	౨౨	కరుతు	కరుత్తు
౫౭౫	౨౭	చర	చార
౫౭౬	౪	అపోదే	అప్పోతే
౫౭౭	౩౦	ప్రపపత్తి	ప్రపత్తి
౫౭౮	,,	క్షమణ	క్షామణ
౫౮౧	౧౨	ఇప్పది	ఇప్పద్ది
౫౮౩	౩౧	యాతి	యాలితి
౫౮౭	౩౦	తన్మత	తన్మతన
౫౯౦	౮	కిఖ	కీఖ
,,	౨౫	ఇనా	ఇన్నా
౫౯౧	౧౫	సన్నష్టస్యగ	సన్నష్ట
,,	౧౬	సర్వపాప	ఇతిసర్వపాప
౫౯౫	౨౧	విరోధ	విరోధి
౫౯౬	౨౭	పక్షం	పక్షం
౫౯౭	౧౨	భావనాయే	భావనయే
౫౯౮	౧౫	దవ	దనవ
౫౯౯	౫	ప్రపత్తి	ప్రపత్తి
౬౦౦	౩	సంక్రమ	సంక్రమి
[illegible]	[illegible]	విథి	విధి
౬౦౩	[illegible]	[illegible]	ఉపాయా
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	జ్ఞాన
[illegible]	[illegible]	[illegible]	భగవద్వి
[illegible]	[illegible]	[illegible]వాది	భవాది
,,	[illegible]	కైవల్యే	కైవల్యం
[illegible]	[illegible]	విష్టే	విష్టే

పుటము	పంక్తి	అశుద్ధము	శుద్ధము
౬౧౫	౨౯	శేతను	శ్వేతను
,,	౩౧	ఇత్యుక్తి	ఇత్యుక్త్వా
౬౨౦	౪	సిద్ది	సిద్ధి
౬౨౧	౧౯	భదవ	భగవ
౬౨౨	౨౩	పరివాహా	పరీవాహా
,,	౨౪	ప్రకాశిత	ప్రకాశిత
౬౨౩	౨౧	రక్షణాక్షణ్ప	రక్షణాక్షణ్ప్ర
౬౨౬	౨౭	మద్భక్తో	మద్భక్తో
౬౨౭	౧౧	మాతుర్చిచ	మాతువర్
౬౨౯	౨	నోక్తం	నోక్తమ్
,,	౨౪	ద్రుష్టం	ద్రష్టుం
౬౩౧	౨	పణ్ణ్ణాకే	పణ్ణ్ణాకై
౬౩౫	౩	మిల్లాత	మిల్లా
,,	౩౦	స్యైరవ	రస్యైవ
౬౩౯	౭	యాకేయాల్	యాకైయాల్
,,	౧౧	తిమిత్త	నిమిత్తం
౬౪౦	౨౩	శరీర	శరీరం
౬౪౨	,,	శిలోపి	శిలోపి
౬౪౩	౧౨	జానత్వాల్	జ్ఞానత్వాల్
౬౪౫	,,	నాశక్ష	నాశకక్ష
,,	౨౩	వాయిత్యాది	నాయిత్యాది
[illegible]	౧	పద్గ్రళిల్	పదగ్గళిల్
[illegible]	౨౦	ఉపాయా	ఉపాయ
	౭	కీర్పృశిమ	కీర్పృశిము
	౧౯	ప్రాయశిత్తం	ప్రాయశ్చి[illegible]
	౭	ఘోరాయం	ఘోరాయ[illegible]
	౧౧	పృచ్ఛతే	పృచ్ఛతే
	౨౦	పృచ్ఛతే	పృచ్ఛ[illegible]
౬౬౭	౨౯	భగవ	భగ[illegible]
౬౬౮	౩	లాభ్రపరీ	లా[illegible]
,,	౧౨	కీర్తే	[illegible]

పుటము	పంక్తి	అశుద్ధము	శుద్ధము
౬౭౫	౨౩	సత్యత్స్యు	సత్యేష్యు
౬౭౬	,,	స్వశూప	స్వరూప
౬౭౭	౧౪	సంక్రాపః	సంక్రాంతిః
౬౭౯	౬	అజాయాః	అజ్ఞాయాః
౬౯౧	౨౫	వ్యత్యేవ	వ్యత్యే
౬౯౨	౨౯	ఇ	ఇతి
౬౯౪	౨౫	యుః	యః
౬౯౭	౧౨	మికాపులే	మిడుక్కాలే
౬౯౯	౨౧	కథి	కళ
౬౯౦	౫	జ్యోతిష్యం	జ్యోతిషం
౬౯౧	౨౯	నయాతి	నయా
౬౯౨	౨౭	ప్రపాయి	ప్రపాయ
౬౯౫	౧౫	దిష్టా	దేష్టా
౬౯౬	౯	సమాధిక	సమధిక
౬౯౭	౫	సమాధికాం	సమధికాం
,,	౨౧	విలసి	విలస
,,	౨౯	స్సత్స	సత్స
౭౦౦	౫	యస్యనః	యస్యసః
,,	౧౬	ఆసేన	ఆసేన
౭౦౪	౧౪	తుజ్జే	తుజజ్జే
౭౦౭	౧౬	త్రాణాలుమ్	త్తాలుమ్
౭౧౧	౧౩	తిగడడి	తిరువడి
౭౧౨	౧	ముడయ	ముడైయ
౭౧౩	౩	లవిల్	మళవిల్
,,	౧౦	లళల	ళల
	౩౧	మల	మలర్
౭౧౪	౧౧	కాళియ	కాళియ
౭౧౫	౨౫	గర్వం	గర్వము
౭౧౬	౬౬	మాహః	మాహ
౭౧౯	౫	భరతత్యాదికి	భారతత్యాదికి

4879

